

ACADEMIA
DE ȘTIINȚE
SOCIALE ȘI
POLITICE A
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

A. MOLDOVA
VOLUMUL III

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

ROMANIAE
DOCUMENTA
A
HISTORICA
MOLDOVA

VOL. III

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

SECȚIA DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACȚIE

acad. ȘTEFAN PASCU, ȘTEFAN ȘTEFĂNESCU
membru corespondent al Academiei,
CONSTANTIN CIHODARU, DAMASCHIN MIOC,
IOAN CAPROȘU, AUREL RĂDUȚIU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA DE ȘTIINȚE SOCIALE ȘI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
INSTITUTUL DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE „A. D. XENOPOL” — IASI

A. MOLDOVA
VOLUMUL III

(1487—1504)

VOLUM ÎNTOCMIT

DE

C. CIHODARU, I. CAPROȘU și N. CIOCAN

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
București, 1980

www.dacoromanica.ro

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Calea Victoriei 125

București, sector 1, tel. 50 76 80, cod poștal 71021

www.dacoromanica.ro

*În memoria
lui Ioan Bogdan
și a lui Mihai Costăchescu*

P R E F A Ț Ă

Cel de-al treilea volum al seriei A, Moldova, din colecția Documenta Romaniae Historica însumează 309 acte interne dintre 1487 și sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare ; 295 dintre aceste documente sînt autentice, unul a fost socotit de editori ca îndoielnic, iar 13 acte sînt false. La sfârșitul volumului se publică o fotocopie a peceții mari a voievodului moldovean, pecete care a rămas aceeași de la 1487 pînă la 1504.

Importanța documentelor din acest volum este, în general, binecunoscută ; bogata informație istorică pe care ele o conțin permite reconstituirea, uneori pînă la amănunt, a acestui important și în bună măsură distinct interval din domnia lui Ștefan cel Mare. Situația social-economică și politică, viața culturală sau structura statului feudal moldovean — organizarea administrativă, judecătorească, militară sau bisericească — nu pot fi cercetate fără parcurgerea vastului material documentar din acest volum.

De aici necesitatea întocmirii unei ediții la nivelul exigențelor științifice actuale prin preluarea, în acest spirit, a contribuției înaintașilor și prin preluarea, în același sens, a întregului material documentar. Ediția de față pornește, așadar, de la contribuțiile lui Ioan Bogdan și ale lui Mihai Costăchescu la editarea documentelor slavone din acest interval, ținînd seama și de unele elemente utile din colecția Documente privind istoria României (D.I.R.), seria A, Moldova, dar ea se întemeiază, în primul rînd, pe o atentă și complexă investigare arhivistică atît în ceea ce privește actele slavone publicate sau inedite, cît și în privința celor traduse sau rezumate în decursul vremii. Dintre acestea din urmă, vechile traduceri, copii sau regeste românești au fost uneori editate incomplet sau rezumate, iar limba veche, ușor modernizată de Bogdan și de Costăchescu ; sub această formă au fost preluate, în genere, și de editorii colecției D.I.R. Cînd prezentul volum era încheiat, Biblioteca Academiei R. S. România a achiziționat sub cota A 2000 — XVI, o parte a manuscrisului documentelor interne ale lui Ștefan cel Mare pregătît pentru tipar de Mihai Costăchescu care, după cum știm din corespondența sa, intenționase mai de demult să realizeze atît de necesarul corpus al acelor medievale moldovenești, gîndindu-se chiar, într-o vreme, și la o ediție a celor munteneste. Este și motivul pentru care profesorul ieșean a întocmit un volum al documentelor interne publicate de Ioan Bogdan, reelaborînd întregul material, potrivit principiilor sale de editare binecunoscute, și adăugînd unele acte noi din arhive. Din păcate, prima parte a manuscrisului (717 file din totalul de 1404 în numerotarea autorului — în realitate 1424 de file deoarece f. 800 a fost numerotată greșit : 780), nu s-a mai găsit, după moartea autorului, în arhiva familiei, așa încît titlul și detaliile date de autor la începutul volumului lipsesc. Am dat acestui manuscris titlul de <Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare>, ținînd seama de modul cum și-a intitulat el celelalte

volume de acte moldovenești. Din cuprinsul manuscrisului rezultă că autorul îl avea gata la începutul anului 1947, deoarece la f. 1210 menționează, într-un adaos, că actul din 1499 (7008) septembrie 22 (v., în acest volum, nr. 238) a fost publicat pentru prima dată de Damian P. Bogdan, în Acte moldovenești din anii 1426—1502, București, 1947, iar documentul din 1502 (7010) martie 17 (v., în acest volum, nr. 278) e reprodus după același volum sub nr. 463₁ la f. 1345₁₋₃ (pentru datarea acestui mss., v. și f. 996 r. ș. a.). Cele mai importante acte inedite din acest manuscris, în număr de nouă (primul, cel din 1475 (6983) aprilie 14, este, desigur, din partea sustrasă a acestuia) au fost grupate și publicate de autor, exact în aceeași redacție, sub titlul Documente de la Ștefan cel Mare, Iași, 1948. Cu excepția primelor 61 de acte din prezentul volum, ce lipsesc din manuscrisul lui Costăchescu (primul doc. din mss. datează din 1490 (6998), ianuarie 16 — v., în acest volum, doc. nr. 62), ediția de față a ținut seama, în chip firesc, și de această nouă contribuție științifică a profesorului ieșean, apreciind-o cum se cuvine și menționând-o în permanență.

Cu excepția volumelor publicate de Mihai Costăchescu (Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare, Iași, 1933, și Documente de la Ștefan cel Mare, Iași, 1948) ca supliment — cum este chiar subîntitulat primul dintre ele — la Documentele lui Ștefan cel Mare de Ioan Bogdan, vol. I—II, București, 1913, și a părții corespunzătoare acestui interval din Acte moldovenești din anii 1426—1502 (București, 1947), editate de Damian P. Bogdan, în care textul slavon este însoțit în permanență de traducere, documentele din perioada cuprinsă în volumul de față au fost editate în corpusurile cronologice anterioare fie numai în limba originalului — cum a procedat, de regulă, Ioan Bogdan —, fie numai în traducere, ca în D.I.R.; toate documentele slavone sau păstrate în alte limbi străine se publică acum pentru prima dată în serie cronologică, împreună cu traducerile corespunzătoare.

Față de edițiile de mai sus, cea de față aduce și un substanțial spor cantitativ. Dacă o raportăm, de pildă, la D.I.R., cea mai cuprinzătoare dintre ele, vom constata că secțiunile corespunzătoare acestui interval din volumul II al secolului al XV-lea și din primul din veacul al XVI-lea al colecției D.I.R. însumează 268 de acte autentice și 5 false (în total : 273), față de 295 de documente autentice, unul îndoielnic și 13 false (în total : 309), câte cuprinde acest volum. Cele 36 de documente pe care, numeric, le conține în plus prezenta ediție, nu reflectă, de fapt, diferența cantitativă reală dintre cele două ediții. Cum e și firesc, această diferență trebuie avută în vedere în primul rând la documentele autentice al căror număr a crescut în acest volum față de D.I.R. cu 37; dacă adăugăm la acest număr cele patru acte din D.I.R., trecute în noua ediție la false, pe cel considerat aici ca îndoielnic, pe cele patru documente anulate și pe cel eliminat din volum (v. listele anexe), numărul actelor noi ajunge la 47.

Din cele 13 acte false ale acestui volum, în D.I.R. au fost publicate sub această formă doar cinci. În urma unei analize atente a textelor, s-a dovedit însă că patru documente socotite de editorii aceleiași colecții ca autentice sînt în realitate false, iar altul de aceeași natură (D.I.R., A, II, nr. 261) este identic cu un act fals (ibidem, nr. 7, iar în acest volum, nr. VIII). Alte trei acte false din prezenta ediție, deși au fost publicate anterior, au rămas necunoscute editorilor colecției D.I.R. (v., în acest volum, doc. nr. III, VII și XI), iar unul, cunoscut pînă acum doar printr-un rezumat modern, se publică în acest volum pentru prima dată după original (v. nr. XIII). Sporirea numărului actelor false a coincis și cu o creștere a numărului palimpsestelor, două din cele dintîi fiind scrise peste textul răzuit al unor documente autentice (nr. II și VI). Un

palimpsest autentic (v. doc. nr. 226) se adaugă singurului pergament de acest fel cunoscut anterior pentru acest interval (v. doc. nr. 65 și 79).

Deși e cea mai cuprinzătoare dintre toate, colecția D.I.R. este totuși lacunară, așa încât o raportare a ediției de față la întregul material documentar publicat pînă acum evidențiază faptul că numai 12 din cele 47 de acte sînt complet necunoscute literaturii de specialitate (doc. nr. 53, 124, 125, 133, 135, 148, 165, 214, 215, 228, 232, 280), celelalte fiind reluate acum după publicații mai vechi, în urma unei atente parcurgeri a acestora sau a redatării unor acte; această ultimă operație a dus, totodată, și la anularea sau eliminarea din volum a unor documente atribuite în trecut acestei perioade a domniei lui Ștefan cel Mare (v. listele anexe).

Dacă o comparație din punct de vedere cantitativ cu colecția D.I.R. a fost necesară din motivul arătat, o raportare calitativă a documentelor din acest volum la aceeași colecție nu mai este posibilă din cauza deficiențelor științifice fundamentale pe care ea le prezintă. Referindu-ne deci obligatoriu la întregul material documentar publicat pînă în prezent, se cuvine să consemnăm, totuși, că în ediția de față se publică pentru prima dată după original un număr de 21 de acte editate în trecut fie numai în traducere, fie după forme inferioare — traduceri, copii sau rezumate vechi (v., de exemplu, doc. nr. 12, 65, 107—109, 117, 120, 154, 183, 190, 192, 207, 210 etc.). Numeroase alte documente se publică după forme arhivistice superioare celor cunoscute pînă în prezent: traduceri în locul copiilor vechi, traduceri germane în locul rezumatelor germane etc. (v. de exemplu, doc. nr. 4, 32—34, 142 etc.) sau după edițiile princeps în locul formelor mijlocitoare, ca în ediția Bogdan, unde traduceri germane ale lui Wickenhauser sînt, de regulă, rezumate în românește, iar rezumatele românești sînt regestate sau modernizate, sau, ca în D.I.R., unde rezumatele românești sînt reproduse, în genere, după Bogdan, iar documentele germane sînt preluate în forma din aceeași ediție sau numai traduse după Wickenhauser. În cazul tuturor formelor intermediare de păstrare: traduceri, copii, rezumate sau mențiuni, editorii au reprodus integral și fidel textul — după piese arhivistice sau după publicații, adnotîndu-l după criteriile științifice ale colecției D.R.H. Atunci cînd au existat mai multe piese arhivistice sau publicate pentru una din aceste forme, editorii au procedat la cuvenita comparaire a textelor, reproducîndu-l, cum e firesc, pe cel mai bun, dar întregindu-l sau completîndu-l, după caz, cu orice informație nouă din celelalte piese de același fel sau de categorie inferioară. Limba acestor texte a fost respectată în permanență, greșelile sau variantele fiind semnalate în aparatul critic. În concluzie, ediția de față este cea dintîi care reproduce textele integrale ale tuturor documentelor interne cunoscute din această perioadă, în cea mai bună formă de păstrare a lor, și reunește întreaga informație istorică pe care aceste documente o conțin în totalitatea formelor sub care ele ne-au fost accesibile. În același sens au fost transcrise și toate însemnările, contemporane sau ulterioare, de pe verso-ul documentelor originale, cele slavone la sfîrșitul textului original, iar cele românești la finele traducerii, luînd în considerare faptul că ele nu arată numai vehicularea în timp a actului, cum se consideră, în chip simplist uneori, ci conțin adesea, informații interesante sau înregistrează forme ale unor topice sau onomastice pe care nu întotdeauna le putem afla în altă parte. De asemenea, la descrierea arheografică au fost menționate în permanență numele traducătorilor și ale copiștilor de acte, precum și datele la care ei le-au tradus sau le-au copiat.

Preocuparea de a da o cît mai bună lectură a textelor i-a însoțit pe editori pe tot parcursul elaborării volumului, o atenție specială acordîndu-se documentelor aflate în stare proastă de conservare; întregirea lor după piese arhivistice

apărute sau sistematizate între timp sau pe baza cercetărilor de pînă acum și a noilor instrumente de lucru create (indici, bibliografii, cataloage de documente etc.) a fost de multe ori posibilă.

Deși prezentul volum însumează atît din punct de vedere cantitativ, cît și calitativ un material informativ cu mult mai bogat decît edițiile anterioare ale documentelor din această perioadă, nu se poate trece peste caracterul lacunar al unei părți a acestui material documentar. În ciuda efortului depus de editori, extinderea investigației arhivistice și bibliografice nu a putut depăși unele limite obiective specifice acestui demers științific. Unele documente originale, de pildă, ce se aflau cîndva în fonduri publice sau în colecții particulare accesibile (arhiva Costăchescu) nu au mai putut fi găsite (v. nr. 152,), așa încît se publică după facsimile sau fotocopii; alte cîteva acte ce nu au intrat încă în fonduri publice și a căror urmă s-a pierdut sînt reproduse acum după ediții mai vechi ce nu corespund totdeauna exigențelor științifice actuale. Mai numeroase sînt, din păcate, documentele ce se publică și în acest volum după forme intermediare sau după ediții neștiințifice. Este cazul documentelor Mitropoliei Moldovei, înstrăinate în 1686, și al actelor unor mănăstiri din nordul Moldovei, editate și de astă dată după rezumate germane sau după traduceri defectuoase ale lui Wickenhäuser, deși o explorare a arhivelor vieneze, unde se conservă originalele acestor documente, nu mai poate fi socotită un impediment (v. I. Caproșu, Documente moldovenești din arhive vieneze și Noi documente moldovenești din arhive vieneze, în „Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol“ — Iași, tom X (1973), p. 399—410 și, respectiv, tom. XI (1974), p. 187—197). Continuarea investigațiilor metodice începute în anii trecuți în arhivele sovietice și poloneze va duce, de asemenea, la sporirea numărului documentelor originale editate acum după forme arhivistice inferioare. Arhiva istorică din Chișinău și fondul documentar de la Muntele Athos conservă, de asemenea, acte românești editate în acest volum după fotocopii (v. de pildă, doc. nr. 179 și nr. 247) sau după piese intermediare (v. doc. nr. 249 etc). Alte documente, de la Athos sau din Turcia, de exemplu, lipsesc din acest volum, deoarece investigarea acestor fonduri a întîrziat nu din vina editorilor. De aici necesitatea unor cercetări metodice, în perspectiva necesităților colecției, a fondurilor arhivistice de peste hotare, chiar dacă explorarea științifică exhaustivă va continua să rămînă un deziderat.

După forma în care se publică cele 309 documente ale volumului, 159 sînt editate după originale, nouă după fotocopii ale originalelor, unul după facsimil, 12 după ediții anterioare ale originalelor, șapte după copii slavone (unul după o ediție veche), 50 după traduceri românești vechi (din care nouă după publicații și două extrase publicate după astfel de traduceri), 17 după traduceri germane (din care șapte după publicații), 16 după copii românești vechi (din care două după ediții anterioare), 30 după rezumate (26 românești, unul slavon, două germane și unul grecesc, dintre care opt sînt reproduse după publicații) și șapte mențiuni (șase românești și una germană). Deci, din totalul de 309 documente, 267 sînt editate după piese arhivistice, unul după facsimil și 41 după publicații. Dintre acestea, doar 182 constituie reproduceri exacte ale originalelor în starea actuală de conservare, celelalte 127 de acte neredînd decît parțial conținutul primar al actului, așa încît orice formă arhivistică superioară nouă descoperită le va putea înlocui. Existența sigură a mai multor originale, cunoscută editorilor acestui volum, după cum am arătat, va duce, odată cu publicarea lor, la întregirea informației istorice, diminuată, deocamdată, mai ales de piesele arhivistice inferioare.

După locul de conservare arhivistică, documentele publicate în acest volum au următoarea proveniență: 121 de la Biblioteca Academiei R. S. România, 60 de la Arhivele Statului București, 39 de la Arhivele Statului Iași, șase de la Biblioteca de Stat a U.R.S.S. — „V. I. Lenin” din Moscova, cinci de la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” — Iași, patru de la Mănăstirea Putna (din care unul luat în custodie de Muzeul de istorie al R. S. România-București), patru de la Muzeul Militar Central (din care două luate în custodie de Muzeul de istorie al R. S. România), trei de la Arhivele Statului Suceava, cîte două de la Biblioteca Centrală de Stat — București, de la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca, de la Muzeul județean Suceava, de la Muzeul Regiunii Porților de Fier-Drobeta-Turnu Severin și de la Arhiva Centrală a actelor vechi din Varșovia și cîte unul de la Arhivele Statului Bacău, de la Arhivele Statului Botoșani, de la Arhivele Statului Neamț-Piatra Neamț, de la Arhiva istorică de stat din Chișinău, de la Biblioteca „V. A. Urechia” — Galați, de Mănăstirea Dragomirna (luat în custodie de Muzeul de istorie al R.S. România), de la Muzeul de istorie al R. S. România, de la Muzeul județean Argeș — Pitești, de la Muzeul de istorie din Buzău, de la Muzeul Fălticeniilor — județul Suceava, de la Muzeul de literatură al Moldovei din Iași, de la Biblioteca publică a R. S. Serbia-Belgrad, de la Muzeul istoric de stat din Moscova, de la Biblioteca Națională „Kiril și Metodiu” din Sofia și unul din colecția profesorului Ștefan Bujoreanu din Huși, județul Vaslui.

Contribuția comună a primilor doi editori la întocmirea volumului s-a concretizat, pe parcursul elaborării lui, în următoarele operațiuni: transcrierea, colaționarea după fotocopii și traducerea documentelor slavone, fișarea materialului pentru indici, verificarea lui și identificarea localităților. Transcrierea și traducerea textelor germane ale doc. nr. 32—34 și traducerea celor șapte acte publicate în aceeași limbă de Wickenhauser aparțin lui C. Cihodaru, iar transcrierea, traducerea și prelucrarea tuturor documentelor noi din volum (în afară de doc. nr. 32—34) lui I. Caproșu. Cu excepția a cinci documente din fondurile arhivistice ieșene care au fost colaționate împreună de editori, a celor două acte de la Varșovia (nr. 38 și 69), colaționate de Leon Șimanschi și Nistor Ciocan, și a documentului de la Belgrad (nr. 8), transcris de dr. Damaschin Mioc, colaționarea și verificarea tuturor celorlalte documente după piesele arhivistice din țară și de peste graniță au fost făcute de I. Caproșu, cărui îi aparțin, de asemenea, prelucrarea tuturor documentelor, întocmirea aparatului critic, a descrierii arheografice, a celei bibliografice, a comentariilor, a tuturor listelor anexe, precum și a indicilor de nume și de materii; tot el a procedat și la confruntarea prezentului volum cu manuscrisul Costăchescu (A 2000-XIV) de la Biblioteca Academiei și a scris această prefață.

Pentru consemnarea edițiilor anterioare ale documentelor a fost folosită bibliografia actelor moldovenesti din secolele XV—XVII întocmită de colectivul de documente al Institutului de istorie „Nicolae Iorga” din București, bibliografie ce ne-a fost pusă la dispoziție cu toată bunăvoința; această bibliografie a fost sporită cu un număr de fișe noi printr-o explorare bibliografică parțială întreprinsă de Nistor Ciocan și a fost completată și verificată în întregime de I. Caproșu, care a întocmit și lista de Prescurtări-bibliografie. La identificarea unor topice de la indicele de nume, editorii au folosit lucrarea în manuscris Indicele numerelor de locuri, întocmit de regretatul Alexandru I. Gonța, indice ce urma să apară ca supliment la colecția D.I.R.; autorul ne-a pus-o la dispoziție cu aceeași bunăvoință ca și la volumele anterioare.

În afara celor menționate mai sus, Nistor Ciocan a transcris, pentru acest volum, un număr de șapte texte germane după edițiile lui Wicken-

hauser și 18 texte slavone după volumele lui Ioan Bogdan. Tot el a întocmit rezumatele românești și franțuzești, care au fost verificate de I. Caproșu și, respectiv, C. Cihodaru, și a făcut corectura textului dactilografiat al volumului.

*

La întocmirea ediției de față, editorii au urmat, în general, principiile stabilite cu prilejul publicării primului volum al seriei A. Orice întregire a a textului a fost marcată, așadar, de editori prin paranteze : rotunde — în cazul prescurtărilor aparținând vechilor scriitori, traducători și copişti de acte sau editorilor moderni, și unghiulare — în cazul în care intervenția editorilor în text a fost reclamată de deteriorări ale textului provocate de factori externi ; parantezele din edițiile anterioare, reproduse în acest volum, au fost adaptate în chip firesc aceluiași principiu, specificându-se însă cui aparțin, întocmai ca și notele din edițiile respective. Ierurile finale nu au mai fost întregite în spiritul textului, ca la volumele I și II, ci în funcție de valoarea lor gramaticală. Traducerea textelor slavone a fost făcută însă ca de obicei în spiritul deslavizării lexicale și fonetice a numelor proprii românești, cu excepția unor cazuri particulare (impunerea ulterioară a formei slavizate etc.). Pentru o mai bună înțelegere a realității documentare, descrierile arhivistice, paleografice și bibliografice au fost îmbogățite ; astfel, au fost înregistrate toate formele arhivistice cunoscute ale actului, autorii și datele lor, iar la ediții, ordonate cronologic de această dată, s-au introdus, în același sens, noi date și precizări. Nu am mai socotit necesară tipărirea unei liste a cuvintelor slave scrise prescurtat, deoarece ea nu ar fi cuprins elemente noi față de cea publicată în volumul precedent. Reproducerea, la sfârșitul acestei ediții, a fotocopiilor tuturor documentelor originale ce ne-au fost accesibile o socotim, în schimb, de un real folos științific pentru cercetător, fie și numai pentru faptul că îi oferă acestuia convenita imagine asupra acelor elemente diplomatice sau paleografice secundare pe care nici o ediție de documente, oricât de riguroasă ar fi, nu le poate cuprinde în totalitatea lor.

Indicii de nume și de materii au fost întocmiți după aceleași principii ca la volumele anterioare ale seriei, introducându-se în plus însă față de volumul I informațiile privitoare la traducătorii și copişti de acte din descrierea arheografică.

Ortografia și punctuația aparțin editorilor și urmează regulile în uz astăzi, cu unele mici excepții impuse de realitatea textologică a vremii.

PRESCURTĂRI—BIBLIOGRAFIE

- Antonovici, Doc., „Făt-Frumos“ = Antonovici, econom I., *Documente*, in „Făt-Frumos“ Birlad, an. I (1904).
- Antonovici, *Doc. birlădene* = Antonovici, Ioan, *Documente birlădene*, vol. I, Birlad, 1911; vol. II, Birlad, 1912; vol. IV, Birlad, 1924.
- ⟨Antonovici⟩, *Opis Huși* = ⟨Antonovici⟩, Iacov, *Opisul documentelor Episcopiei Hușilor*, Huși, f.a.
- Aricescu, *Rev. ist.* = Aricescu, C., *Revista istorică a Arhivelor Statului*. Indice, II, București, 1876.
- „Arh. românească“, IX = „Arhiva românească“, tom. IX, partea II, București, 1944.
- Balan, *Doc. bucovinene* = Balan, Teodor, *Documente bucovinene*, vol. I (1507—1653), Cernăuți, 1933; vol. II (1519—1662), Cernăuți, 1934; vol. III, Cernăuți, 1937.
- Balaur, *Doc. Rizenilor* = Balaur, Dimitrie, *Documentele Rizenilor. Studiu de istorie critică*, in „Biserica ortodoxă română“, an. LIV (1936), București, p. 273—304.
- Balaur, *Istoria Rizenilor* = Balaur, Dimitrie I., *Istoria Rizenilor*, partea întâi, București, 1936. Extras din „Biserica ortodoxă română“, anul 54 (1936), nr. 5—6.
- Balș, *Bisericile lui Ștefan* = Balș, G., *Bisericile lui Ștefan cel Mare*, București, 1926.
- Berechet, *Doc.* = Berechet, Ștefan, *Documente slave privitoare la Basarabia în tipărituri rusești*, in „Revista arhivelor“, vol. I, nr. 1—3 (1924—1926), p. 332—337.
- Berechet, *Doc. din Basarabia* = Berechet, Ștefan Gr., *Documente din Basarabia*, Chișinău, 1928.
- Berechet, *Doc. vechi* = Berechet, Ștefan Gr., *Documente vechi, 1490—1827*, II, Chișinău, 1928.
- Bianu-Nicolaiasa, *Catalogul ms. rom.* = Bianu, I. și Nicolaiasa, G., *Catalogul manuscrisurilor românești*, tom. III, Craiova, 1931.
- „Boabe de griu“ = „Boabe de griu“, IV (1933), nr. 12.
- Boga, *Doc.* = Boga, L. T., *Documente*, in „Drumul nou. Foaie închinată mazililor și răzășilor din Moldova lui Ștefan cel Mare și Sfint“, Seria II, an III, nr. 2 și 3, febr. 1928, p. 1.
- Boga, *Doc. basarabene* = Boga, L. T., *Documente basarabene*, vol. IV, *Hrisoave și cărți domnești (1420—1500)*, Chișinău, 1929.
- Boga, *Doc. basarabene, XV* = Boga, L. T., *Documente basarabene, IV, Hrisoave și cărți domnești (1420—1500)*, Chișinău, 1929 (extras din „Arhivele Basarabiei“, I 1929, p. 81—96, cu titlul: *Documente din secolul al XV-lea*).
- Boga, *Doc. din sec. XV* = Boga, L. T., *Documente din secolul al XV-lea* (comunicate de... in „Arhivele Basarabiei“, I, (1929), p. 81—96.
- Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502* = Bogdan, Damian P., *Acte moldovenești din anii 1426—1502*, București, 1947.
- Bogdan, D. P., *Paleografia* = Bogdan, D. P., *Paleografia româno-slavă. Tratat și album*, București, 1978.
- Bogdan, D. P., *Diplomatica* = Bogdan, Damian P., *Diplomatica slavo-română*, in *D.I.R., Introducere*, vol. II, Edit. Academiei, București, 1956, p. 3—224.

- Bogdan, D. P., *Patru acte* = Bogdan, Damian P., *Patru acte de la Ștefan cel Mare*, in „Revista arhivelor”, an. XII (1969), nr. 1, p. 245–262.
- Bogdan, I., *Despre cneșii români* = Bogdan, I., *Despre cneșii români*, in „Analele Academiei Române”, Memoriile Secției Istorice, seria II, tomul XXVI (1903–1904), p. 13–44.
- Bogdan, I., *Doc. false* = Bogdan, I., *Documente false atribuite lui Ștefan cel Mare*, București, 1913 (extras din „Buletinul Comisiei Istorice a României”, I (1913)).
- Bogdan, I., *Doc. Ștefan* = Bogdan, Ioan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, vol. I–II, București, 1913–1914.
- Bogdan, I., *Hotarnica Birladului* = Bogdan, I., *Hotarnica Birladului din 1495*, in „Convorbiri literare”, an. XLI (1907), p. 48–52.
- Bogdan, J., *Album* = *Album paléographique moldove. Documents du XIVe, XVe et XVIe siècle*, recueillis par... et publiés par N. Iorga, Bucarest-Paris, 1926.
- Bulat, *Din doc. m-rii Văratec* = Bulat, T. G., *Din documentele mănăstirii Văratec*, in „Arhivele Basarabiei”, an. V (1933), nr. 4, p. 360–375.
- Bulat, *Doc. m-rii Văratec* = Bulat, T. G., *Documentele mănăstirii Văratec*, Clușina, 1939.
- Burada, *Doc.* = Burada, Teodor T., *Documente inedite privitoare la istoria română*, in „Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, an. III, vol. V (1885), fasc. II, p. 392–398.
- Caian, *Istoricul or. Focșani* = Caian, Dimitrie F., *Istoricul orașului Focșani*, Focșani, 1906.
- Caproșu, *Doc. moldovenești* = Caproșu, I., *Documente moldovenești din secolele al XV-lea – al XVII-lea*, in „Anuarul Institutului de istorie și arheologie «A. D. Xenopol» – Iași, tom. IV (1967), p. 203–213.
- Caproșu, I. = Caproșu I., v. Ungureanu, Gh., *Doc. românești*.
- Catalogul doc. mold.* = *Catalogul documentelor moldovenești din Arhiva istorică centrală a statului*, vol. I. 1387–1620, București, 1957.
- Catalogul doc. mold. Supliment, I* = *Catalogul documentelor moldovenești din Direcția Arhivelor Centrale, Supliment I (1403–1700)*, București, 1975.
- Codrescu, *Uricariul* = Codrescu, Teodor, *Uricariul*, vol. IV, Iași, 1857, vol. VI; Iași, 1875; vol. X, Iași, 1888; vol. XIV, Iași, 1889; vol. XVI, Iași, 1891; vol. XVII, Iași, 1891; vol. XVIII, v. Ghibănescu, *Uricariul*; vol. XX, Iași, 1892; vol. XXIII, Iași, 1895; vol. XXIV, Iași, 1895, și vol. XXV, Iași, 1897.
- „Columna lui Traian” = *Un crîșov de la Ștefan cel Mare cu cuvinte și flexiuni române. Comunicat de A. Xenopol*, in „Columna lui Traian”, anul VIII (1877), nr. 4 (aprilie), p. 188–190.
- Costăchescu, M., *Doc.* = Costăchescu, Mihai, *Documente. B. Lucruri din Moldova*, in „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 3 (1923), p. 108–116.
- Costăchescu, M., *Doc. comunicate* = Costăchescu, M., *Doc. comunicate de...*, in „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 5 (1925), p. 194–202; fasc. 6 (1926–1927), p. 203–208.
- Costăchescu, M., *Doc. în. Ștefan* = Costăchescu, Mihai, *Documente moldovenești înaintea de Ștefan cel Mare*, vol. I (1374–1437) – II (1438–1456), Iași, 1931–1932.
- Costăchescu, M., *Doc. mold. Ștefan* = Costăchescu, Mihai, *Documente moldovenești de la Ștefan cel Mare*, Iași, 1933.
- Costăchescu, M., *Doc. Ștefan* = Costăchescu, M., *Documente de la Ștefan cel Mare*, Iași, 1948.
- Costăchescu M., <*Doc. Ștefan cel Mare*> = Costăchescu, Mihai, <*Documentele moldovenești de la Ștefan cel Mare*>, Ms. la Bibl. Acad, A 2000 XIV, f. 718–1404.

- Costăchescu, M., *Două urice* = Costăchescu, M., *Două urice de la Ștefan vodă cel Mare*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 6 (1926—1927), p. 356—360.
- Costăchescu, M., *Observări istorice* = Costăchescu, M., *Observări istorice și documentare*, Iași, 1927.
- Costăchescu, M., *Sîneștii* = Costăchescu, Mihai, *Sîneștii. Cu trupurile sale: Onișcanii, Podobișii. Bătăreștii. Storneștii și Pleșeștii (din jud. Iași)*, *Schiță istorică*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 4 (1924), p. 1—45.
- Costea, *Ctitoria Solca* = Costea, Preotul Erast, *Ctitoria voievodului Ștefan Tomșa al II-lea de la Solca (1613-1785-1938)*, Cernăuți, 1939.
- Creșterea colecțiilor* = Biblioteca Academiei Române, *Creșterea colecțiilor*, București, 1907.
- Crețulescu, Narcis. *Doc. m-ri Neamț* = Crețulescu, Arh. Narcis, *Documentele mănăstirii Neamțu*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași”, an. XXI (1910), p. 341—350 și 407—410 an. XXIII (1912), p. 331—342 și 399—406.
- Cristea, *Episc. Romanului* = Cristea, Alexandru, *Episcopia Romanului*, București, 1901.
- Dan, *Com. Straja* = Dan, Dimitrie, *Comuna Straja și locuitorii ei. Studiu istoric, topografic și folcloric*, Cernăuți, 1897.
- Dan, *Ctitoria hatmanului Luca Arbure* = Dan, Dimitrie, *Ctitoria hatmanului Luca Arbure*, în „Buletinul Comisiunii monumentelor istorice”, anul XIX, fasc. 47, ianuarie — martie, 1926, p. 37—46.
- Dan, *Episc. Rădăuți* = Dan, Dimitrie, *Cronica episcopiei de Rădăuți, cu apendice de documente slavone originale și traduse și mai multe ilustrațiuni*, Viena, 1912.
- Dan, *M-rea Sucevița* = Dan, Dimitrie, *Mănăstirea Sucevița. Cu Anexe de documente ale Suceviței și Schitului Mare*, București, 1923.
- Dan, *M-rea și com. Putna* = Dan, Dimitrie, *Mănăstirea și comuna Putna*, București, 1905.
- Dăringă, N., *Istoria sf. m-ri Agapia* = Dăringă, N., *Istoria sfintei mănăstiri Agapia din județul Neamț*, alcătuită de preotul ..., Iași, 1908.
- Dimitriu, *Bacăul istoric* = Dimitriu, Constantin V., *Bacăul istoric. Monografia istorică a 12 sate de răzeși de pe valea Tazlăului Mare, jud. Bacău*, București, 1936.
- D.I.R., A. I* = *Documente privind istoria României*, veacul XIV, XV, A. Moldova, vol. I (1384—1475), Edit. Academiei, București, 1954.
- D.I.R., A. II* = *Documente privind istoria României*, veacul XV, A. Moldova, vol. II (1476—1500), Edit. Academiei, București, 1954.
- D.I.R., A. XVI, vol. I—IV* = *Documente privind istoria României*, veacul XVI, A. Moldova, vol. I (1501—1550), II (1551—1570), III (1571—1590), IV (1591—1600), Edit. Academiei, București, 1951—1953.
- Dobrescu, *Din istoria bisericii române* = Dobrescu, N., *Din istoria bisericii române. Secolul al XV-lea*, în „Biserica ortodoxă română”, an. XXXIV (1910), nr. 6, septembrie, p. 674—688.
- D.R.H., I* = Cihodaru, C., Caproșu, I. și Șimanschi, L., *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. I (1384—1448), București, Edit. Academiei, 1975.
- D.R.H., II* = Șimanschi, L. și colab., *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. II (1449—1486), București, Edit. Academiei, 1975.
- D.R.H., XIX* = Chircă, Haralambie, *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. XIX (1626—1629), București, Edit. Academiei, 1969.
- D.R.H., XXI* = Cihodaru, C., Caproșu, I. și Șimanschi, L., *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. XXI (1632—1633), București, Edit. Academiei, 1971.

- D.R.H., XXII = Cihodaru, C., Caproșu, I. și Șimanschi, L., *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. XXII (1634), București, Edit. Academiei, 1974.
- Epure, Al., *Procese pentru hotare* = Epure, Al., *Procese pentru hotare și rășluiri de teritoriu între moșia Urzicii, din jud. Roman, și moșiile vecine*, în „Analele Moldovei”, an. II (1943), nr. 3–4 (iunie – decembrie), p. 159–188.
- Erbiceanu, Hrisov = Erbiceanu, V. G., *Hrisov de la Ștefan cel Mare din 1488*, în „Arhiva”, tom. I (1889), p. 375–377.
- Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei* = Erbiceanu, C., *Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei și a catedralei mitropolitane din Iași*, București, 1888.
- Fondul religionar = *Fondul religionarilor gr. or. al Bucovinei. Substratul, formarea, dezvoltarea, administrarea și starea lui de față*, în „Candela. Foaie bisericească și literară”, Cernăuți, 1889, p. 671–687, 737–754, 801–820; 1890, p. 1–20.
- Gane, Em., *Procesul răzășilor din Cobîlca* = Gane, Em., *Procesul răzășilor din Cobîlca, ținutul Orheiului, cu boerul Iordache Milo pentru moșia Cobîlcii*, în „Viața Basarabiei”, anul IV (1935), nr. 10 (octombrie), p. 661–664; nr. 11–12 (noiembrie – decembrie), p. 759–764.
- Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan cel Mare* = Ghibănescu, Gh., *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, (Iași, 1904).
- Ghibănescu, „T. Codrescu” = Ghibănescu, Gh., „T. Codrescu. Revistă istorică scrisă de...”, Iași, an. I (1915–1916), II (1916; 1933–1934).
- Ghibănescu, *Doc. slavone* = Ghibănescu, Gh., *Documente slavone*, în „Arhiva”..., an. XV (1904), nr. 5–6 (mai–iunie), p. 257–288.
- Ghibănescu, *Hrisov din 1495* = Ghibănescu, Gh., *Hrisov din 1495*, „Arhiva” – Iași, tom. II (1890–1891), p. 124–127.
- Ghibănescu, *Ispisoace* = Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*, vol. I, partea I, Iași, 1906; V, partea (a) 2-a, Iași, 1923.
- Ghibănescu, *Ms. Surete* = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*. Manuscris, vol. I, IV, VI, VII, VIII, XII, XIII, XVI, XVII–XXI, XXV, XLIV, XLVII.
- Ghibănescu, *Opt urice slavone* = Ghibănescu, Gh., *Opt urice slavone* (1459–1502), Iași, 1904.
- Ghibănescu, *Roșieștii* = Ghibănescu, Gh., *Roșieștii și apa Idriciului*, Huși, 1924.
- Ghibănescu, *Spîța fam. Costache* = Ghibănescu, Gh., *Spîța familiei „Costache” (După acte și documente)*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 4 (1924), p. 207–227.
- Ghibănescu, *Surete* = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, vol. I–VII, IX, X, XII, XIV–XVI, XVIII, XIX, XXII, XXIV, XXV, Iași, 1906–1930.
- Ghibănescu, *Uricariul* = Ghibănescu, Gh., *Documente slavone*, publicate cu traducere și note de..., în Codrescu, *Uricariul*, XVIII, Iași, 1892.
- Ghibănescu, *Urice slavone* = Ghibănescu, Gh., *Urice slavone din secolele al XV și XV I-a*, în „Arhiva”..., an. XXV (1914), p. 173–192.
- Ghibănescu, *Uricile satului Grajduri* = Ghibănescu, Gheorghe, *Uricile satului Grajduri*, (foaie volantă), 1906.
- Головацкія, Я. Т., *Грамоты* = Головацкія, Я. Т., *Грамоты угрoвлaхійскія и молдавскія* (Documente muntenești și moldovenești), în «Лятопись занятій археографической комиссіи» (Buletinul lucrărilor comisiei arheografice), 1865–1866, St. Petersburg, 1868.
- Hăjdeu, *Arch. ist.* = Hăjdeu, V. Petriceicu, *Arhiva istorică a României*, tom. I (partea 1–2), II și III, București, Imprimeria Statului, 1865–1867.
- Яцимирскій, *Грамоты молдав.* = Яцимирскій, А. И., *Дарственные, жалованные, льготныя и подтвердительныя грамоты молдавскія господарей XV в.* (Hrisoave de donațiuni, de miluiuri, de privilegii și de confirmări ale domnilor moldoveni din sec. XV), în «Древности труды славянской комиссіи Императорского общества» (Lucrările

- Iorga, *Contribuții la ist. bisericii* = Iorga, N., *Contribuții la istoria bisericii noastre*, în „Analele Academiei Române”, Memoriile secțiunii istorice, Seria II, tom. XXXIV, București, 1912, p. 453—487.
- Iorga, *Doc.* = Iorga, N., *Documente*, în „Revista istorică”, an. X (1924), nr. 4—6 (april—iunie), p. 117—121.
- Iorga, *Documente nouă* = Iorga, N., *Documente nouă de istorie românească*, în „Revista istorică”, an. VIII (1922), nr. 4—6 (april—iunie), p. 81—95.
- Iorga, N., *Hist. des Roum.* = Iorga, N., *Histoire des Roumains et des leur civilisation*, deuxième édition, București, 1922.
- Iorga, *Ist. Rom.* = Iorga, N., *Istoria Românilor*, vol. IV, *Cavalerii*, București, 1937.
- Iorga, *Lucruri nouă* = Iorga, N., *Lucruri nouă găsite în Basarabia*, în „Revista istorică”, vol. VI (1920), p. 69—95.
- Iorga, *St. și doc.* = Iorga, N., *Studii și documente cu privire la istoria Românilor*, vol. V—VII, XI, București, 1903—1906.
- Ist. Rom.* = *Istoria României*, vol. II, sub. red. Acad. A. Oțetea, M. Berza ș.a., Edit. Academiei, Buc., (1962).
- Istrati, C. I., *Bis. și podul din Borzești* = Istrati, C. I., *Biserica și podul din Borzești, precum și o ochire relativă la bisericile zidite de Ștefan cel Mare*, în „Analele Academiei Române”, Mem. sect. ist., seria II, tom. XXVI (1903—1904), p. 261—336.
- ⟨Istrati⟩, *Unele documente* = ⟨Istrati, N.⟩, *Unele documente din Moldova*, ⟨Iași⟩, 1840.
- Kozak, *Die Inschriften* = Kozak, Dr. Eugen A., *Die Inschriften aus der Bukovina. Epigraphische Beiträge zur Quellenkunde der Landes- und Kirchengeschichte*, herausgegeben von ..., Wien, 1903.
- Каталог—Львов* = *Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові 1233—1799, Київ, 1972.*
- Ligor, Al., *Doc.* = Ligor, Alexandru, *Documente privind orînduirea feudală existentă la Muzeul militar central*, în „Studii și materiale de muzeografie și istorie militară, 2—3 (1969—1970), p. 253—279.
- „Magazin istoric” = „Magazin istoric pentru Dacia”, tomul II, București, 1846.
- Marele Dicț. Geogr.* = *Marele Dicționar Geografic al României, Alcătuit și prelucrat după dicționarele parțiale pe județe* de George Ioan Lahovari, General C. I. Brătianu și Grigore G. Tocilescu, vol. III, București, 1900.
- Marinescu, *Doc. vasluiene* = Marinescu, Iulian, *Documente vasluiene. Extrase din condica moșiilor lui Teodor Rosetti Solescu*, I, în „Buletinul Comisiei istorice a României”, vol. IV (1925), p. 183—225.
- Marinescu, *Extrase* = Marinescu, Iulian, *Extrase din condica moșiilor lui Teodor Rosetti-Solescu*, II, *Documente basarabene, fălciene, putnene etc.*, în „Buletinul Comisiei istorice a României”, vol. VII (1928), p. 5—71.
- Matasă, C., *Sate* = Matasă, Preot C., *Sate, biserici și boteri la anul 1428, în județul Neamț*, extras din „Anuarul Liceului de băieți — Piatra Neamț”, pe anul 1935—1936.
- Mazerean, *Condica m-rii Solca* = Mazerean, Vartolomei, *Condica mănăstirii Solca*, ed(it)ată de Sim. Fl. Marian, Suceava, 1902.
- Mazerean, *Condica m-rii Voroneț* = Mazerean, Vartolomei, *Condica mănăstirii Voronețului*, ed(it)ată de Sim. Fl. Marian, Suceava, 1900.
- Melchisedec, *Două urice* = Melchisedec, Episcop, *Două urice inedite de la marele Ștefan*, în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, an. I, vol. I (1883), fasc. II, p. 369—377.
- Melchisedec, *Chronica Hușilor* = Melchisedek, Episcopul Dunării de Jos, *Chronica Hușilor și a episcopiei cu asemenea numire. Appendice la...*, București, 1869.

- Melchisedec. *Chronica Romanului* = Melchisedek, Episcopul Dunării de Jos. *Chronica Romanului și a episcopiei de Roman*. partea I. București, 1874.
- Melchisedec. *O vizită* = Melchisedec, Episcop. *O vizită la câteva mănăstiri și biserici antice din Bucovina*. în „Revista pentru istorie, arheologie și filologie”, an. I (1883). vol. I. p. 245—281.
- Mihailovici. *Doc. Constantinopol* = Mihailovici, Paul. *Documente moldovenești găsite la Constantinopol (urmare și sfârșit)*. în „Cercetări istorice”. X—XII (1934—1936). nr. 1. p. 105—127.
- Mihailovici. *Mărturii românești* = Mihailovici, diacon Paul. *Mărturii românești din Bulgaria și Grecia*. 1468—1866. Chișinău, 1933.
- Mihailovici. *Mărturii românești*. în „Revista societății istorico-arheologice” = Mihailovici, diacon Paul. *Mărturii românești din Bulgaria și Grecia*. în „Revista societății istorico — arheologice” din Chișinău. an. XXIII (1933). p. 326—495.
- „Miron Costin” = „Miron Costin. Revistă de cercetări și mărturii istorice”. Birlad. an. II (1914). an. III (1915).
- Молдавия
Moldavia = Молдавия в эпоху феодализма, том I. *Славяно — молдавские грамоты XV в. — первая четверть XVII в.*. Составители: П. Г. Дмитриев, Д. М. Драгнев, Е. М. Руссев, П. В. Советов. Под редакцией доктора исторических наук, профессора Л. В. Черепнина.
Moldova în epoca feudalismului. vol. I. *Documente slavo-moldovenești (veacul XV-întiulul pătrar al veacului XVII)*. Alcătuitori: P. G. Dmitriev, D. M. Dragnev, E. M. Russev, P. V. Sovetov. Sub redacția doctorului în științe istorice, profesorul L. V. Cerepnin. Chișinău. Edit. „Știința”. 1961): том II. *Славяно — молдавские грамоты. XV — XVI вв.*. Составители: Д. М. Драгнев, А. И. Никитич, Л. И. Светличная, П. В. Советов. Под редакцией академика Л. В. Черепнина. Volumul II. *Documente slavo-moldovenești. Veacurile XV—XVI*. Alcătuitori: D. M. Dragnev, A. N. Nikitici, L. I. Svetlicinaia, P. V. Sovetov. Sub redacția academicianului L. V. Cerepnin.
- Nandriș. *Patru doc.* = Nandriș, Grigore. *Patru documente de la Ștefan cel Mare*. în „Academia Română. Memoriile secțiunii istorice”. seria III. tomul VIII (1927—1928). p. 263—281 (cu patru facs. în afara textului).
- Negrescu. *Limba slavă O poruncă domnească* = Negrescu. I. D. *Limba slavă veche*. București, 1961.
= *O poruncă domnească de la Ștefan cel Mare*. în „Analele Moldovei”. anul II (1943). nr. 3—4 (iunie—decembrie). p. 213—215.
- Pall Fr. *Acte suspecte și false* = Pall, Francisc. *Acte suspecte și false în colecția „Documentele lui Ștefan cel Mare” a lui Ioan Bogdan*, în „Revista istorică”. an. XIX (1933). p. 105—113.
- Петрушевич, Радовецкая Епископія = Петрушевич, А. С., *Бывшая Радовецкая Епископія на Буковина* (Fosta Episcopie de Rădăuți în Bucovina). în «Литературный сборник, издаваемый Галицко-Русскою Матицею» (Culegere literară, editată de Matiața rusească din Galiția). Lemberg. 1885.
- Popescu. *Doc. mold.* = Popescu, Orest. *Câteva documente moldovene*. Cernăuți, 1895 (extras din „Candela”. XIII. 1894).
- Popovici, *Index Zolkiewiensis* = Popoviciu, George. *Index Zolkiewiensis*. în „Candela”. an. III (1884). nr. 9 (septembrie). p. 541—553; nr. 11 (noiembrie). p. 687—700; nr. 12 (decembrie). p. 747—757; an. IV (1885). nr. 1 (ianuarie). p. 22—23; nr. 1 (februarie). p. 92—103.
- Pumnul. *Privire răpede* = Pumnul, Arun. *Privire răpede peste două sute șasezeci și șapte din proprietățile așa numite Moșiile mănăstirești, den carile s-a format mărețul Fund religiuinaru*

al bisericeii dreptcredincioase răsăritene din Bucovina, făcute după adevăruri autentice sau urice pren..., Cernăuți, 1865.

- Repertoriul* = *Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare*, (București), Edit. Academiei, 1958.
- „*Revista ist. a Arh. României*” = „*Revista istorică a Arhivelor României*”. Indice. II. București, 1876.
- Rosetti, *Cronica Bohotinului* = Rosetti, Radu. *Cronica Bohotinului*. în „*Analele Academiei Române*”. Mem. sect. ist.. Seria II. tom. XXVIII (1905–1906), p. 156–324.
- Rosetti, *Despre clasele agricole* = Rosetti, Radu. *Despre clasele agricole din Moldova*, în „*Revista nouă*”, an. II (1889). p. 70–72, 102–110 și 185–194.
- Rosetti. *Originea clasei stăpânitoare* = Rosetti, Radu, *Despre originea și transformările clasei stăpânitoare din Moldova*. în „*Analele Academiei Române*”, Mem. sect. ist., Seria II. tom. XXIX (1906–1907), p. 163–164.
- Rosetti. *Pământul* = Rosetti, Radu. *Pământul, sătenii și stăpînii*. tom. I, București. 1907.
- Sacerdoțeanu, *Un duplicat mold.* = Sacerdoțeanu, A., *Un duplicat moldovenesc din 1492*, în „*Hrisovul*”. VII, București, 1947.
- Sava. *Doc. Lăpușna* = Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul și ținutul Lăpușnei publicate de...* București, (1937).
- Sava, *Doc. Orheiului* = Sava, Aurel V., *Documente privitoare la târgul și ținutul Orheiului. publicate cu un studiu introductiv de...*, București, 1944.
- Sava, *Doc. putnene* = Sava, Aurel V., *Documente putnene. I. Vrancea, Odobești-Cîmpuri, publicate cu un studiu introductiv despre Vrancea de...* Focșani, 1929.
- Solomon-Stoide. *Un uric necunoscut* = Solomon, Const. și Stoide. C. A., *Un uric necunoscut de la Ștefan cel Mare privitor la satele Polițeni și Tomești din Tutova*, în „*Revista arhivelor*”, vol. III, 2, nr. 8. București, 1939, p. 319–323.
- Șimanschi, *Autenticitatea și datarea* = Șimanschi, Leon. *Autenticitatea și datarea unor acte publicate în colecția „Documente privind istoria României”*, în „*Anuarul Institutului de istorie și arheologie*” -Iași, I (1964), p. 87–105.
- Șimanschi-Ignat. *Constituirea cancelariei* = Șimanschi, Leon, și Ignat, Georgeta, *Constituirea cancelariei statului feudal moldovenesc (II)*. în „*Anuarul Institutului de istorie și arheologie „A. D. Xenopol”* -Iași. tom. X (1973). p. 123–149.
- Teodorescu, Const. *Un doc.* = Teodorescu, Const., *Un document de valoare de acum 115 ani*. în „*Viața Basarabiei*”. I (1932), nr. 4. p. 41–48.
- Teodorescu, Emil. *Obiecte muz. din Odesa* = Teodorescu, Emil M., *Obiectele muzeului din Odesa referitoare la trecutul României*, în „*Revista pentru istorie, arheologie și filologie*”. an. VII (1884), p. 236–240.
- Tocilescu. *Doc. inedite* = Tocilescu, Gr. G., *Documente inedite privitoare la istoria română*. în „*Revista pentru istorie. arheologie și filologie*”. an. I (1883), vol. I. fasc. II. p. 378–388.
- Tocilescu, *Doc. istorice* = Tocilescu, Gr. G., *Documente istorice inedite*, în „*Foiaia Societății Românișmul*”. an. I (1870), p. 394–399.
- Ульяницкій, *Матеріалы* = Ульяницкій, В. А., *Матеріалы для історіи взаимныхъ отношеній Россіи, Польши, Молдавіи, Валахіи и Турціи въ XIV—XV вв.*, Москва, 1887 (Materiale pentru istoria relațiilor reciproce dintre Rusia, Polonia, Moldova, Țara Românească și Turcia în secolele XIV–XV). Extras din: «*Чтенія Императорскаго общества історіи и древностей Россійскі при Московскомъ Унивѣрситетѣ*» (Lecturi ale Societății imperiale de istorie și antichități de la Universitatea din Moscova). Moscova, 1887.

- Ungureanu, *Doc. inedite* = Ungureanu, Gh., *Documente inedite din perioada 1497–1760*, în „Studii și cercetări științifice”, seria <a> III-<a> (Științe sociale), an. VI (1955), nr. 3–4 (iulie-decembrie), p. 167–174.
- Ungureanu, *Doc. românești* = Ungureanu, Gh., *Documente românești din sec. XV–XVII aflate la Biblioteca națională din Paris*, în „Revista arhivelor”, an. XLIX (1972), vol. XXXIV, nr. 2, p. 271–272 + 4 facs. în afara textului (documente publicate de I. Caproșu, p. 284–292).
- Velichi, *Doc. inedite* = Velichi, Constantin, *Documente inedite de la Ștefan cel Mare la Ieremia Movilă*, în „Revista istorică”, an. XX (1934), nr. 7–9 (iulie – septembrie), p. 239–258.
- Воробкевич, *Радовецкое Епископство* = Воробкевич, Евгений Эмануиль, *Радовецкое православное епископство и его церковь* (Episcopia ortodoxă din Rădăuți și biserica ei), în „Candela”, an. XVI (1897), nr. 7 (iulie), Cernăuți, p. 293–302.
- Wickenhauser, *Homor* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Geschichte der Kloster Homor, Sct. Onufri, Horodnik und Petrauz, Czernowitz*, 1881.
- Wickenhauser, *Kimpolung* = Wickenhauser, F. A., *Moldauisch und Russisch Kimpolung (Huzulen) und die Einwanderung der Lippowaner*, 2. Bändchen, Czernowitz, 1891.
- Wickenhauser, *Moldowiza* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Die Urkunden des Klosters Moldowiza*, Wien, 1862.
- Wickenhauser, *Radauz* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Geschichte des Bistums Radauz und des Klosters Gross-Skit*, Czernowitz, 1890.
- Wickenhauser, *Solka* = Wickenhauser, Fr. Ad., *Geschichte und Urkunden des Klosters Solka*, Czernowitz, 1877.
- Wickenhauser, *Woronetz und Putna* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Geschichte der Klöster Woronetz und Putna*, Czernowitz, 1886.
- «Записки» = «Записки одесского общества исторіи и древностей российскихъ» (Memoriile societății de istorie și anticități rusești, din Odesa), V (1863), p. 838–841.
- Zotta, *M-rea Golia* = Zotta, Sever, *Mănăstirea Golia*, în „Ioan Neculce, Buletinul Muzeului Municipal din Iași”, fasc. 5 (1925), p. 1–38.

A B R E V I E R I

<p> arh. = arhivă c. = comună cca. = circa cond. = condica c.s. = comună suburbană doc. = document dos. = dosar f. = fila facs. = facsimil fig. = figura foto. = fotocopie franc. = francez germ. = german grec. = grecesc inv. = inventar j. = județ lat. = latin l.c. = localitate componentă m. = municipiu menț. = mențiune m-re = mănăstire ms. = manuscris </p>	<p> n. = nota nr. = număr op. = opis or. = oraș orig. = original perg. = pergament pl. = planșă r. = raion; recto (după numere) reg. = regiune rez. = rezumat rus. = rusesc s.c. = sat component sec. = secol rom. = românesc top. = toponim tr. = transport trad. = traducere ț. = ținut v. = vezi; verso (după numere) </p>
--	---

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. 1487 (6995) ianuarie 9. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragotă și surorile sale, Sofiica și Marușca, fiii lui Candrea, jumătate din satul Tatomirești, pe Rebricea, cumpărată de la Băloș, fiul lui Dârnea, nepotul lui Tatomir, cu 50 de zloți tătărești.
2. 1487 (6995) ianuarie 11. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Radu Pătrașcan satele Benești și Buciumi și o bucată de loc din hotarul Mihneștilor, cumpărate de la Ivan, fiul lui Toma Fulovici, cu 300 de zloți.
3. 1487 (6995) ianuarie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ioan și fraților săi, Andriaș, Gavril și Petru, satul Tătărești, mai sus de Feerești, cumpărat de la Mărena, Titiana și Mușa, fiicele lui Feir, cu 40 de zloți tătărești.
4. 1487 (6995) ianuarie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șeful și fraților săi, Simion și Ion, două treimi din satul Belzeni, din care una le este lor de baștină, iar pe cealaltă au cumpărat-o de la Ilinca, fiica lui Duma Benea.
5. 1487 (6995) martie 5, <Suceava>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Coste Grasul din Plăvățești satul Plăvățești, la obirșia Ialanului.
6. 1487 (6995) martie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivanco Birlici și surorii sale, Anușca, satul Birgăiani, pe Moldova, o parte din Verbiia, pe Jijia, și satul Corlăteni.
7. 1487 (6995) martie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bratul satul Mălăești, cu loc de moară în Stavneț, cumpărat de la Ion, fiul lui Mihul Lungul, cu 92 de zloți tătărești.
8. 1487 (6995) martie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Tansea a șasea parte din hotarul Petreștilor, mai jos de Piriul Cornilor și de casa lui Lazor, cumpărată de la Toader, fiul lui Băloș, cu 60 de zloți tătărești, ca să-și întemeieze sat.
9. 1487 (6995) martie 7. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Putna satul Maneuți, pe Suceava, cu mori, primit de la Șteful, fiul lui Hărman, și de la sora lui, Marina, soția lui Mihail Rugașevici, în schimbul satului Șirăuți, din ținutul Cernăuți, și a 100 de zloți plățiți de domn.
10. 1487 (6995) martie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurcea Căcărează și soției lui, Fedca, satul Nămisnici, pe Bahlui, cumpărat de la Ivan, de la sora sa, Alba, și de la nepotul lor, Ivanco, cu 200 de zloți tătărești.
11. 1487 (6995) octombrie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma Prigorcea jumătate din satul Cirjani, pe Sărata, cumpărată de la Oană Murgu cu 30 de zloți tătărești.
12. 1487 (6995) octombrie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gliga Sirbescul satul Mănăilești, în ținutul Neamț, lângă Durnești (pl. I).
13. 1487 (6995) octombrie 9. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Radul Cirlig și fratelui său, Bica, satul Mohila, pe Birlad, cumpărat de la Marușca, fiica lui Tălpig, cu 40 de zloți tătărești.
14. 1487 (6995) octombrie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Luca și fraților săi, Oancea și Tudoran, satul Oncești, pe Șomuzul Mociros, cumpărat de la Mateiu, fiul lui Iurie al lui Manea, și de la vara acestuia, Anușca, fiica lui Luca al lui Manea, cu 400 de zloți tătărești (pl. II).
15. 1487 (6995) octombrie 9. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ursu jumătate din satul Stircești, la gura Tutovei, cumpărat de la Mihul din Feerești, cu 35 de zloți tătărești (pl. III).
16. 1487 (6995) octombrie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lupe, fratele lui Trifan, un loc din satul Ulmi, mai sus de gura Săratei, și jumătate din satul

Husiani, mai jos de gura Săratei, cu Sărata și cu Fintina Grădiștei, cumpărate de la Stanciu al lui Husea, cu 80 de zloți tătărești, și satul Vulturești, pe Moisia, cumpărat de la Sora, fiica lui Lațcu de la Moisia, cu 150 de zloți tătărești.

17. 1487 (6995) noiembrie 1. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița mai multe sălașe de țigani (pl. IV).

18. 1487 (6995) noiembrie 1. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț mai multe sălașe de țigani (pl. V).

19. 1487 (6995) noiembrie 13. Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește episcopiei de Rădăuți trei sălașe de țigani (pl. VI).

20. 1488 (6996). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Fruntes stolnic satul Ciorești, pe Birlad, cumpărat de la Neag pircălab și de la fiica acestuia, Marenca, cu 80 de zloți tătărești (pl. VII).

21. <Cca. 1488>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Pătru Fruntes și nepotului său, Ion Fruntes stolnic, lui Bilava, lui Sima și lui Frățilă satul Movila, în gura Horaței, pe Birlad, unde a fost jude Bora, cumpărat de la Jurcă Pintice, de la fratele său, Petriman, și de la sora lor, Sofia, fiii lui Ion Julici. Acest sat va fi stăpinit în patru părți: o parte de Pătru Fruntes, a doua de Ion Fruntes stolnic, a treia de Bilava, iar a patra de Sima și de fratele său, Negrilă.

22. 1488 (6996)...., Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Gherman seliștea Lăhoveni, cumpărată de la Dașco, fiul lui Gostilă, cu 60 de zloți tătărești.

23. 1488 (6996) ianuarie 9. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Niagul și fratelui său, Stoica armașul, jumătate din satul Băsăști, cumpărată de la Bălco Băsăscul, cu 120 de zloți tătărești.

24. 1488 (6996) ianuarie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Golăi de la Rebricea satul Golăești, pe Rebricea, cumpărat de la Ivanco Turcul sulger și de la frații acestuia, Toader și Mihul, cu 150 de zloți tătărești.

25. 1488 (6996) ianuarie 12. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește popii Ivul și văului său, Manciu, jumătate din satul Toderești, la Cirligătură.

26. 1488 (6996) ianuarie 14. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Malei și surorii sale, Neaga, satul Corodești, unde a fost Corod Stan, pe Horince, cumpărat de la ruda lor Giurcea Corod, cu 30 de zloți tătărești. Totodată, mai întărește Martei și surorii sale, Neagșa, fiicele Ioanei, jumătate din satul unde a fost Corod Vlad, pe Horincea, partea de sus, dinspre Ciungești, cumpărată tot de la ruda lor Giurcea Corod, cu 30 de zloți tătărești.

27. 1488 (6996) ianuarie 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan și fratelui său, Dan, satul Volhovițești, la Crusna, cumpărat de la Ion, fiul lui Petru Roșca, cu 200 de zloți tătărești.

28. 1488 (6996) februarie 4. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ioan Oglindă a patra parte din satul Macsinești, pe Piriul Negru, cumpărată de la Ștefan Bilii.

29. 1488 (6996) februarie 29. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dașco și surorii sale, Malea, fiii lui Gostilă, nepoții lui Puil Ploscarul, satele Gostilești, pe Piriul Negru, și Budești, tot pe Piriul Negru, cumpărat de tatăl lor, Gostilă, de la Ivan Craiu, cu 100 de zloți tătărești (pl. VIII).

30. 1488 (6996) martie 1. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma clucer jumătate din satul Brudurești, primită de la verii săi, Toader, fratele său, Duma, și sora lor, Stana, fiii lui Simion Tansea, în schimbul satului Grozești, pe Stebnic, și a 270 de zloți tătărești (pl. IX).

31. 1488 (6996) martie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Moldovița jumătate din satul Dvorăște, pe Siret, cumpărată de la Mihul Ponici și de la rudele sale, toți nepoții lui Giurge Dvorăște, cu 400 de zloți tătărești.

32. 1488 (6996) martie 12. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei Sucevei satul Mihăești, pe Brădățel, mai sus de Borhinești, cu mori și cu dirste, cumpărat de mitropolitul Theoctist de la Iurie Rotompan, cu 270 de zloți tătărești.

33. 1488 (6996) martie 12. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei Sucevei satul Averești, pe Suceava, cu mori.

34. 1488 (6996) martie 12. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei Sucevei satele Vlădeni, și, în același hotar, Sirbi, pe Siret, Averești, pe Suceava, Mihăiești, la Podul de Piatră, mai sus de Bohrinești, pe Șomuz, cu moară în Brădățel, Vereșcani, pe Siret, la Vad, Ungureni și Greci, prisaca lui Balica, lângă Iași, și niște vie la Hirălu.

35. 14<88> (69<96>) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Vicșani (Vicșineț), pe Suceava, cumpărat, jumătate, de la Șteful, fiul Annei, nepotul lui Ivașco <Tătaraș>, cu 200 de zloți tătărești, iar cealaltă jumătate de la Andriaș Hancovici și de la rudele sale, tot cu 200 de zloți tătărești.

36. 1488 (6996) aprilie 3. Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna toate pietrele de ceară din tirgul Siret, șase voștinari și morile domnești din același tirg, precum și sladnița și vama cea mică de pe Suceava, ce este la Jicov. Totodată, îi mai dăruiește și satul Cozminul, în ținutul Cernăuți, indicându-i hotarul (pl. X).

37. 1488 (6996) aprilie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Duma pircălab satul unde a fost Fete, pe Bogdana, și seliștea unde a fost Oana din Moiaș, în același hotar, pe Trotuș, ambele rămase domnești de la Vilcea și de la cneaghina acestuia, Olga.

38. 1488 (6996) aprilie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Greci, pe Siret, lângă tirgul Siret, primit de la Mărena, soția lui Luca Ecosbucul, fiica lui Toader Prodan, și de la nepoata ei, Mărena, fiica lui Lazor Prodănescul, în schimbul seliștei Gromobitnaa, lângă Nistru, și a 200 de zloți tătărești.

39. 1488 (6996) aprilie 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei din tirgul Roman satele Leucușani, mai sus de Roman, cu zeciuiala din varză, și Dragomirești, mai jos de Roman, cu podul umblător ce este pe Moldova și cu zeciuiala din pește proaspăt, precum și mai multe sălașe de țigani (pl. XI).

40. 1488 (6996) august 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Voroneț satul Știlbici, la Toplița Rece, pe Suha Mare, și Suha Mare de la gură pînă la obrișie, cu toate izvoarele, poienile și muncelile sale, cumpărate de la Șandru Gardu și de la rudele acestuia, cu 160 de zloți tătărești (pl. XII).

41. 1488 (6996) octombrie 8. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cărhană și fratele său, Oană, jumătate din satul Mușata, cumpărată de la Filip și de la Nechifor, fiii lui Horță, cu 66 de zloți tătărești.

42. 1488 (6996) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește Mitropoliei din tirgul Roman satele Negoesti și jumătate din Gostilești, ambele pe Pîriul Negru, Poiana, unde au fost cnezi Băloș și Danciul, pe Moldova, pe amindouă judeciile, Ciorsăcești, unde a fost Tiba, pe Moldova, în Cîmpul Perilor, și unde a fost Botăș, tot în Cîmpul Perilor, cumpărate de la mai mulți boieri; se indică și hotarele jumătății de sat Gostilești (pl. XIII).

43. 1488 (6996) decembrie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciul Delea satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu, pe Birlad, amindouă judeciile, cumpărat de la Fete Iacobescul și de la soția acestuia, Marina, nepoata lui Știbor cel bătrîn și a Zoicăi, cu 170 de zloți tătărești (pl. XIV).

44. 1489 (6997) ianuarie 9. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Petricani, ale cărui hotare sînt indicate.

45. 1489 (6997) ianuarie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul Ciocan jumătate din satul Fedești, cumpărată de la Lazea și de la rudele sale, nepoții lui Ivan Drocici, cu 50 de zloți tătărești.

46. 1489 (6997) ianuarie 22. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană două părți din satul Dobrienești, unde a fost casa lui Balița, pe Telejna, cumpărate de la Magda, fiica Marinei, și de la ruda acesteia, Vasilca, fiica lui Cozma, cu 86 de zloți tătărești.

47. 1489 (6997) ianuarie 22, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciul și fraților săi, Giurgiu, Marinca și Oltea, fiii lui Pătru Brudur, jumătate din satul Băicăuți, unde a fost Hodor vătămân, pe pîriul Suholeților, cumpărată de la Toma și de la sora acestuia, Sorița, fiii Mărinei, fiica lui Țiban, cu 180 de zloți tătărești (pl. XV).

48. 1489 (6997) ianuarie 24. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma și fraților săi, Dobrăcean și Burul, fiii lui Tatul din Bîrzota, satele Cerțăști, Făuriei, cu mănăstire, și Șchiupeni, în gura Sacăi.

49. 1489 (6997) ianuarie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gavril și fraților săi, Nechita și Ion, fiii Negritei, fiica lui Pătru Mînzatul, satul Mînzați, la obrișia Iubanei.

50. 1489 (6997) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lupe armaș o bucată de pămînt din hotarul Albotestilor, la gura Săratei, loc de sat, cumpărată de la nepoții lui Oană vornic, cu 80 de zloți tătărești, și o seliște peste Prut, unde a fost Tirgul Săratei, mai sus de gura Săratei, cumpărată de la Stanciul, fiul lui Giurgiu Husea, cu 150 de zloți tătărești (pl. XVI).

51. 1489 (6997) martie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Voroneț satul Vladeni, pe Siret, cu mori, cumpărat de la nepoții lui Isaia logofăt, cu 350 de zloți tătărești.

52. 14<8>9 (69<9>7) martie 15. Ștefan cel Mare voievod întărește Anușcăi și Mușei satul Drăgești, la Cobîle, primit în schimbul unei părți din Triabăș de la Coste Tudora și de la rudele sale.

53. 1489 (6997) mai 16. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivan Badiul satul unde a fost casa lui Sas pitariul, pe Tamaș, cumpărat de la fiica acestuia, Vișa, cu 83 de zloți tătărești.

54. 1489 (6997) octombrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna trei sate pe Suceava: Frătăuți, unde au fost curțile lui Giurgiu de la Frătăuți și ale fiului său, Mihul Starostescul, Botășani și Climăuți, primite de la Stanciul Starostici și de la frații săi, fiii lui Fedco Starostici și nepoții lui Mihul Starostescul, în schimbul satului Toporăuți, peste Prut, în ținutul Cernăuți, și a satului Grigorești, pe Siret, cu mori, plus 200 de zloți tătărești. Domnul primise satul Toporăuți de la Toader, fratele lui Hărman pircălab,

în schimbul satului Pogănești, pe Birlad, cumpărat de la Dragotă și de la sora lui, Negrita, fiii lui Vlașin și nepoții lui Pogănel, cu 200 zloți tătărești, și a satului Călinești, unde au fost casele lui Mihai Călin și ale fratelui său, Ștefan, pe Birlad, cumpărat de la Vasco și de la sora lui, Mărena, fiii lui Ivan Nema, nepoții lui Mihai Călin și ai lui Ștefan, cu 120 de zloți tătărești. Satul Grigorești a fost cumpărat de domn, jumătate de la Sima și de la frații lui, cu 125 de zloți tătărești, iar cealaltă jumătate, partea lui Cupcici logofăt, de la Iurie Șerbici și de la Petru Grigorescu, cu 350 de zloți tătărești.

55. 1489 (6997) octombrie 31, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan și lui Onu, fiii lui Iuga Grasul, jumătate din satul Șoldești, pe Zăbrăuți, care a fost cumpărată de tatăl lor, de la Aldomir.

56. 1490 (6998) <ianuarie — înainte de martie 9>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lazor Micșun satul Găurești, pe Birlad, mai jos de gura Strajnicei și mai jos de Rădăslăvești, cu moară la Birlad și cu un cut în același hotar, cumpărat de la Singur și de la sora sa, Stana, nepoții lui Ivan Frenciuc, cu 120 de zloți tătărești.

57. 1490 (6998) ianuarie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivanco și lui Gavril satul Vitoltești, la gura Bujorului, pe amindouă părțile Ialanului, cumpărat de la One și de la sora sa, Cirstina, fiii lui Giurgiu și ai lui Tăvoiu, cu 105 zloți tătărești (pl. XVII).

58. 1490 (6998) ianuarie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nicoară Românescul jumătate din satul Hândrești, între Bujor și între Seaca, cumpărat de la Ion Sacșa și de la nepoții acestuia, One și Cirstina, cu 40 de zloți tătărești (pl. XVIII).

59. 1490 (6998) ianuarie 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petru, comisul lui Alexandru, fiul domnului, jumătate din satul Grozești, în Cimpul lui Dragoș, cumpărat de la Elisafă, fiica lui Văsii Șanga, nepoata popii Coste, cu 200 de zloți tătărești.

60. 1490 (6998) ianuarie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Marele și nepotului său de frate, Costin, fiul lui Neagul, satul Bontеști, între Birlad și între Stebnic, cumpărat de la Toader Hărniș și de la nepoții acestuia, Bițu și Nicoară Șeremet, cu 70 de zloți tătărești.

61. 1490 (6998) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mănăilă Cioplescu a treia parte din satul Călmățui, cumpărată de la Șandru Onescu.

62. 1490 (6998) ianuarie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește popii Sima și fraților săi, Gavril și Marta, satul unde au fost Roman și Hodco, la gura Rebricioarei, cumpărat de la Urita, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, cu 50 de zloți tătărești (pl. XIX).

63. 1490 (6998) ianuarie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Marinei și Fedcăi, fiicele lui Mircea Ciucescu, și rudelor lor satele Mircești, Dăncești, Pășcani și un alt sat, toate pe Cuțitna, în urma împărțirii între ele a acestor sate (pl. XX).

64. 1490 (6998) ianuarie 18. Ștefan cel Mare voievod întărește Negritei, fiica preotului Oană, satul Ochitești, unde a fost Toma Ochit, la obârșia Elanului.

65. 1490 (6998) martie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Avram diac de visterie satul Dobroslăvești, pe Birlad, cumpărat de la Urita, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, cu 150 de zloți tătărești.

66. 1490 (6998) martie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ilea Nașfă satul Măgdășani, pe Crasna, cumpărat de la Nastea și de la sora ei, Sofia, fiicele lui Stețco Dămăcuș, cu 80 de zloți tătărești (pl. XXI).

67. 1490 (6998) martie <9>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petriman, surorii sale, Agafii, și lui Isac, satele Porcești, Brebi și Hociungi, din ținutul Neamț.

68. 1490 (6998) martie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Sima și fratelui său, Avăr, a treia parte din satul Ghigoești, pe Piriul Negru, cumpărată de la Iosip, fiul lui Toader Urdugaș, nepotul lui Drăguș, cu 80 de zloți tătărești.

69. 1490 (6998) martie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Iurie Șerbici satul Tomiți, pe Sirețel, unde au fost Dragomir Sorocoteaja și Șandru, cumpărat de la Coste Murgoci și de la nepotul lui de soră, Gavril, fiul Negritei, cu 100 de zloți tătărești.

70. 1490 (6998) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Avram diac de visterie jumătate din satul Oniciani, pe Șomuz, cumpărat de la Manciu Oniceanu și de la rudele acestuia, cu 180 de zloți tătărești.

71. 1490 (6998) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Isac visterie satele Fulticeani, pe Șomuz, unde a fost Stan Păntece, cumpărat de la Neașa, fiica lui Hanea, cu 200 de zloți tătărești, și Buciumeni, mai jos de Rădășani, cumpărat de la Marușa, fiica lui Mihul logofăt, nepoata popii Iuga, și de la Dragoș Stănigescu, fiul lui Nan, cu 120 de zloți tătărești.

72. 1490 (6998) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește împărțirea satelor Găleșești, la gura Răcătăului, și mănăstirea care este la gura Dienețului, cu toate poienile care ascultă de ea, Păncești, Horjești și jumătate din Nănești, unde a fost Galeș, între

Isaiu de la Răcățau și nepotul lui de soră, Pătru Farcaș, și sora lui, Marta, fiii Stanei, și nepotul lui de frate, Toma, și sora lui, Anna, fiii lui Danciul.

73. 1490 (6998) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Episcopiei de Rădăuți 50 de biserici: 44 din ținutul Suceava și 6 din ținutul Cernăuți. În schimbul celor șase biserici din ținutul Cernăuți, domnul a primit de la Episcopia de Rădăuți șase biserici din ținutul Suceava, pe care le-a dăruit mănăstirii Putna. Totodată, el pune sub ascultarea aceleiași episcopii toate bisericile și toți preoții din ținutul Cernăuți, în afară de bisericile și de preoții care se vor afla în satele mănăstirii Putna (pl. XXII).

74. 1490 (6998) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Putna închinarea a 10 biserici din ținuturile Suceava și Cernăuți și mai închină aceleiași mănăstiri încă șase biserici cu preoți din ținutul Suceava, luate de la Episcopia de Rădăuți în schimbul altor șase biserici din ținutul Cernăuți; mai întărește egumenului dreptul de judecată asupra preoților de la bisericile menționate. Totodată, el întărește mănăstirii braniștea din jurul ei, indicându-i hotarele (pl. XXIII).

75. 1490 (6998) martie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Clicicăuți, pe Prut, la gura Derehluului, în ținutul Cernăuți, cumpărat de la Petru și de la frații lui, copiii lui Dașco din Clicicăuți și nepoții lui Grozea și ai lui Mihăilă, cu 250 de zloți tătarești, prisaca Comarna, la Bohotin, primită de la mănăstirea Moldovița în schimbul a cinci fălci de vie în dealul Hirlăului. Totodată, domnul îi mai dăruiește morile domnești de pe Siret, de la tirgul Siret, arătându-le hotarul.

76. 1490 (6998) martie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Macicatovți, pe Suceava, cu morile care sînt pe Suceava și cu mănăstirea din sat, cumpărat de la Stanciul și frații săi, Ivanco și Isaico, fiii lui Fedca Stărostescul, cu 400 de zloți tătarești. Totodată, domnul întărește mănăstirii Putna închinarea mănăstirii de la Horodnic, împreună cu satul Balasinești, pe Suceava.

77. 1490 (6998) martie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Voitin, unde a fost casa lui Hărman și a tatălui său, Iațco, cumpărat de la Bogdan de la Voitin, de la fratele lui, Ion Micioarna, și de la surorile lor, Ilca și Mușa, copiii lui Hărman și nepoții lui Iațco, cu 500 de zloți tătarești.

78. 1490 (6998) martie 17. Ștefan cel Mare voievod dă învoire călugărilor de la mănăstirea Putna ca în primăvară și în toamnă să trimită cite trei care mari după pește, care vor fi scutite de vamă. Totodată, el interzice judecătorilor și globnicilor să intre în satele mănăstirii.

79. 1490 (6998) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Negriță Bățirescul jumătate din satul unde a fost Cîrstea, la Cîrligătură, cumpărată de la Danul și de la frații acestuia, cu 87 de zloți tătarești (pl. XXIV).

80. 1490 (6998) octombrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula, ambii nepoți ai lui Stoian Procelnic cel bătrîn, ocinile pe care le-a avut bunicul lor, de la Alexandru voievod: la Cîrligătură, satele Procelnici, unde a fost curtea lui Stoian Procelnic, Bogdănești, Hovcești, Medeleni, Nedeiani și Bogheasa și, pe Bahlui; unde a fost Dragoș; pe Jijia, Lazoreni, unde a fost Rosneag, Procelnici, Cozmești și Oiașani, iar peste Prut, Lăslăoani, la gura Hlabmicului, Negoesti, Stancăuți, Scuturreceani, Cernătești, Găureni și Delești, la gura Delei. Privilegiul care l-a avut Stoian Procelnic pe aceste sate, de la Alexandru voievod, a pierit în timpul unei invazii turcești.

81. 1490 (6998) noiembrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Voroneț seliștea Poiana, la gura Homorului, arătându-i hotarul, primită de la mănăstirea Homor în schimbul satului Glodeni, unde a fost Stan, lângă Stăuceni, cumpărat de la fiii lui Lazor și Coste, cu 150 de zloți tătarești.

82. 1490 (6998) noiembrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dă mănăstirii Homor, în schimbul seliștii Poiana, de la gura Homorului, satul Glodeni, unde a fost Stan, lângă Stăuceni, cumpărat de la fiii lui Lazor și Coste, cu 150 de zloți tătarești.

83. 1490 (6998) decembrie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Avram diac de visterie a șasea parte din satul Oniceani, pe Șumuzul Rece, cu moară pe Șumuz, cumpărată de la popa Pătru din Oniceani, nepotul lui Onică, și de la copiii lui, cu 200 de zloți tătarești.

84. 1491 (6999) ianuarie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mircea și rudelor sale, toți nepoții lui Bratul viteazul, satele Brătulești și Fedeleșani și, la Cîrligătură, satele Goești și Vîrștași.

85. 1491 (6999) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Pleșan satul unde a fost Mihaiu, pe Simila, din sus de Bălăce, cumpărat cu 100 de zloți tătarești.

86. 1491 (6999) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Tazlău o poiană pe Tazlăul Mare, unde a fost satul Micești, și, tot pe Tazlăul Mare, altă poiană, la Pîriu, și satul Flocești, cumpărate cu 730 de zloți tătarești.

87. 1491 (6999) ianuarie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Moghilă ceașnic satul unde a fost Balaci, pe Smila, cumpărat de la Stana, fiica lui Dragomir Cașotă, și de la rudele acesteia, cu 130 de zloți tătărești.

88. 1491 (6999) ianuarie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Miclăuș și fratelui său, Iancu, fiii lui Dancovici, satul Urgiceni, cumpărat de la Mara, fiica Neagăi, nepoata lui Ioan Țutcă, cu 52 de zloți tătărești.

89. 1491 (6999) ianuarie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma ușer satul Călinești, la Cobile, unde a fost casa lui Dragomir, cumpărat de la Dragolea, fiica lui Dragomir de la Cobile, cu 140 de zloți tătărești.

90. 1491 (6999) ianuarie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petrea și fratelui său, Ion, satul Ceretiani, la Cobile, cumpărat de la Dragole, fiica lui Dragomir de la Cobile, cu 133 de zloți tătărești.

91. 1491 (6999) februarie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Purece spătar și rudelor sale satele Drislivoe și unde a fost Nosco, ambele pe Nistru, cumpărate de la Stanciul Stărostescul și de la frații acestuia, fiii lui Fedca Stărostescul, nepoții lui Mihul Starostici și ai lui Giurgiu de la Frătăuți, cu 150 de zloți tătărești. Totodată, mai întărește numai lui Purece spătar a cincea parte din cele două sate menționate mai sus, cumpărată de la fratele său, Ivanco Tolocico, cu 30 de zloți tătărești.

92. 1491 (6999) martie 9. Ștefan cel Mare voievod întărește preutesei popii Petrea Crăești, pe Rebricea, cumpărat de la Ileana, fiica lui Moisăi, nepoata popii Micu, cu 100 de zloți tătărești.

93. 1491 (6999) aprilie 20, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Tazlău satele Zănești, Stolnici și Fauri, pe Bistrița, la gura Cracăului, care au fost ascultătoare de ocul curților domnești de la Piatra, cu mori la Stolnici, pe Bistrița, cu ștezele și cu girlele, și satul Burești, pe Siret, unde se numește Fundul, sat care a fost ascultător de curțile de la Bacău, cu loc de prisacă peste Siret, în pustie, unde se cheamă Mănăstirea, și cu bălți la Siret.

94. 1491 (6999) septembrie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește Mărinei, fiica lui Berea, satele Berești, Petrilești, Boșoteni și Năsoești, pe Tazlău, cu hotarele lor vechi.

95. 1491 (6999) octombrie 15. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oana Teiagă și soției sale, Mușa, a treia parte din satul Ruptura, pe Berheci, cu loc de moară în Berheci, cumpărată de la Nastasia și de la sora acesteia, Marta, fiicele Magdei, cu 50 de zloți tătărești.

96. 1491 (6999) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod alipește hotarului târgului Vaslui satele, pe Racova: Crăstoae, unde a fost Pătru, fiul lui Crăstea, Bilcari, unde a fost Oană, fratele lui Pătru, Curțești, unde a fost feciorul lui Naneș, Feerești, unde au fost casele lui Feair, ale lui Petre și ale lui Cozma Streășină, Păucești, unde a fost Păucă cel bătrîn, și Rohați, unde a fost casa lui Oanăș Ungureanul; pe Birlad: Bălteni, în gura Stebnicului, Deleni și seliștea Miclești, Mareșeni, unde a fost Mareș judele, satul unde a fost casa lui Ștefan Mesehnea și satul unde au fost Balosinăuții, mai sus de târgul Vaslui, în Dumbravă; pe Vaslui: Brudurești, unde a fost satul lui Drăgoi și al lui Toma, și Mărățai, numit în vechime Părtănoși; între Crasna și între Birlad: Filipeștii și, în același hotar, Săcuenii, unde a fost Stanciul Săcuiul, cumpărate de la mănăstirea Bistrița și de la alți stăpîni. Totodată, scutește de vamă pe locuitorii târgului, pentru toate mărfurile, cu excepția peștelui, pentru care vor plăti cite un pește de o majă sau de o căruță. În același timp, se indică și noul hotar al acestui târg.

97. 1491 (6999) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Balșe satul Drăgușani, pe Podraga, dăruit de vara acestuia, Nastea, fiica lui Ivan Bizdig.

98. 1491 (6999) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Marco spătar satul Cernica, pe Berheci, cumpărat de la Nastea și de la sora acesteia, Marta, fiicele Magdei, precum și de la nepoții acestora, cu 160 de zloți tătărești.

99. 1491 (6999) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Pătru Selișteanul satul Mănești, la obirșia Ialanului, unde a fost casa lui Manea, cu mănăstire, cumpărat de la Duma, fiul lui Manea de la Obirșia Ialanului, și de la nepoții lui de soră, Dragotă Cremene și Țintea, cu 75 de zloți tătărești.

100. 1491 (6999) octombrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Tazlău jumătate din satul de la gura Oarbicului, cumpărat de la Greaca, fiica lui Tatul Herlic, cu 100 de zloți tătărești, și, totodată, îi întărește branștea din jurul mănăstirii, arătîndu-i hotarele.

101. 1491 (6999) octombrie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Neagoe Orbescul, fratelui acestuia, Calin, și nepoților lor de frate, Diadco, Vlad și sora lor, Neagoslava, fiii lui Vlad Orbescul, ocina lor, satele Răspopi și Iliști, pe Sohului, și Cățelești, pe Covurlui.

102. 1491 (6999) octombrie 31, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ion Murgu satele Hințești și unde a fost Neagă Taurul, ambele pe Percichiu, cumpărate de domn de la Oană Dzeamă și de la surorile acestuia, Vasilica, Armeanca și Neagșa, fiii lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin, cu 160 de zloți tătărești.

103. 1491 (6999) noiembrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Luca Boț cite o jumătate din satele Balosinești și Itrinești, ținutul Neamț, iar celelalte două jumătăți verelor acestuia, Neaga și Mărina.

104. 1491 (6999) noiembrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stanciul satul Drăghișani, pe Jiraveț, cumpărat de la Avăr, fiul lui Ivan vistier, cu 200 de zloți tătarești.

105. 1491 (6999) noiembrie 6, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul Pojar și rudelor sale, toți nepoții lui Laslău Buhaicea, ocinile lor: satele Săcuiani, și unde a fost jude Oanciu, mai sus de Muzile, și Bogdănești, toate la Cobile, Nănești, unde a fost jude Oancea, și Rusciori, unde a fost jude Stan, și Dumbrăvița, unde a fost jude Giurgiu, toate trei pe Siret, și Buhăicești, pe Jijia, sub Cornăriș; aceste ocini sint întărite în patru părți.

106. 1492 (7000). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Solomon, lui Stănilă, lui Trebeșan și lui Giurgiu satul Nadișe, pe Tazlău.

107. 1492 (7000) ianuarie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stoian și fratelui său, Lupe, jumătate din seliștea unde a fost Roman, la gura Mușatei, cumpărată de la Neaga, fiica lui Alexa, nepoata lui Sin vistier, cu 40 de zloți tătarești.

108. 1492 (7000) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Șteful și surorii sale, Mărina, fiii Marușcăi, nepoții lui Șteful Jumătate, satul Șerbănăuți, pe Siret, în urma împărțelii cu rudele lor a ocinilor lui Ion Jumetate, indicându-se hotarele.

109. 1492 (7000) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mărinicăi, fiica lui Mindrea, și nepoților ei de frate, Silea și Donea, satul Mindrești, pe Siret, unde au fost Balinții, în urma împărțelii cu rudele lor a ocinilor lui Ion Jometate, indicându-se hotarele.

110. 1492 (7000) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Costea pitărel satul Tămicești, pe Crasna, cumpărat de la Costea, nepotul lui Dieniș spătar, cu 70 de zloți tătarești.

111. 1492 (7000) martie 30. Ștefan cel Mare voievod întărește, în urma împărțelii, lui Iurșa aprod, nepotul lui Crăciun Belcescu, satul Belcești, pe Piriul Alb, surorii sale, Vasca, satul Negoesti, tot pe Piriul Alb, iar surorii lor, Marușca, două părți din satul Șărbești, pe celălalt Piriul Alb.

112. 1492 (7000) martie 30. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Stan Poiană satul Cîrnești, pe Siret, cumpărat de domn de la Neacșa, nepoata lui Mihăilă Popșa, cu 120 de zloți tătarești.

113. 1492 (7000) martie 30. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Stanciul și surorilor sale, Dragole, Sora, Neacșa, Mara și Vișa, fiii lui Măcea, jumătate din satul Botășanțai (Botoșești), pe Siret, partea numită Grămești, cumpărată de la Luca, fiul lui Iliș paharnic, și de la rudele sale, nepoții aceluiași Iliș paharnic, cu 80 de zloți tătarești.

114. <1492 (7000)> martie <31>, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan Babici și fratelui său, Iachim Babici, jumătate din satul Hliboca, la obirșia Derehluului, iar cealaltă jumătate o întărește fratelui lor, Andriaș Babici, ambele jumătăți fiind cumpărate de la Pavel Iudca, fiul lui Iudca cel bătrîn, cu cite 150 de zloți tătarești.

115. 1492 (7000) iunie 24. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Baico și fratelui său, Ivan, satul Almașul, arătîndu-i hotarele.

116. 1492 (7000) octombrie 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma, fiul lui Mihnea, nepotul lui Oană Stingaciu, satul Tomești, la Cîrligătură.

117. 1492 (7000) octombrie 14. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader și verilor săi, Sima și Mierla, jumătate din satul Doncești, pe Doncea, cumpărată de la Avăru, fiul lui Ivan vistier, cu 30 de zloți tătarești.

118. 1492 (7000) noiembrie 24, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satul Ștubeuil, pe Bașeu, indicîndu-i hotarele, cumpărat de la Ivanco Levici și de la rudele acestuia, toți nepoți ai lui Hodco Costici postelnic și ai lui Lev, cu 250 de zloți tătarești, și un loc pustiu de cealaltă parte a Podragăi.

119. 1493 (7001). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Grigore Săvăscul satul Mănăilești, cumpărat de la Anușca și de la sora acesteia, Neacșa, fiicele lui Mănăilă, cu 270 de zloți tătarești.

120. 1493 (7001) martie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragoș stolnic satul Bumburești, pe Tutova, la gura Studenețului, cumpărat de la Ilea și de la vara lui, Neagșa, nepoții lui Drăguș Timișescul, cu 140 de zloți tătarești.

121. 1493 (7001) martie 3, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ștefco o bucată de pămînt din hotarul Toporeștilor Vechi, cumpărată de la One și de la fratele său, Coste, fiii Annei, nepoții lui Ioanăș Topor, cu 100 de zloți tătarești.

122. 1493 (7001) martie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Albul Voinescul și surorilor sale, Ana și Vasilca, satul Oidești, pe Tutova, unde a fost jude Voina, cu mănăstire, cumpărat de la Lazor, fiul lui Petrică Negrilescul, și de la vara acestuia, Nastea, fiica lui Ion Negrilescul, cu 60 de zloți tătarești.

123. 1493 (7001) martie 5. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mărinei și surorii ei, Stana, fiicele lui Dragomir Iuban. nepoatele lui Șolda de la Dumitra, ocinele rămase de la unchiul lor, Șolda. Mărinei îi întărește satele Șoldeni, Birlălești, Fintina Iepurelui și Fintina lui Șolomon, pe Dumitra, unde a fost Oancă și unde a fost Lațco din Cimpie, pe Larga, precum și jumătate din Cimpie, iar Stanei îi întărește satele Spireni, Drăgomănești, Lăzești și Sărăcinești, toate pe Dumitra, precum și jumătate din Cimpie.

124. 1493 (7001) martie 5. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește o proprietate.

125. 1493 (7001) martie 6. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ioan Albul jumătate din satul Rădiești, pe Strajnic, în ținutul Fălciu.

126. 1493 (7001) martie 7. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Negrilă, fiul lui Vilcea Batirescul, satul Batirești, la Cirligătură, din care jumătate îi este ocină, iar cealaltă jumătate a cumpărat-o de la mătușa sa, Marușca, cu 60 de zloți tătarești. De asemenea, îi mai întărește seliștea lui Măcău Vlad, pe Bahlueț, cu loc de moară pe Bahlueț, cumpărată de la Anușca și Marta, fiicele lui Mădirjac, cu 70 de zloți tătarești.

127. 1493 (7001) martie 7. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Rabotă și surorii sale, Sora, fiii lui Alexa, precum și altor rude ale lor satul unde a fost casa lui Alexa, pe Vinna, primit de la Magda, fiica lui Mihul, nepoata lui Negrea, și de la nepoții acesteia.

128. 1493 (7001) martie 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mănăilă și nepoatei sale de soră, Marușca, și nepoateelor lor Mălina și Cerna, toți nepoții lui Lucaci, satele moștenite de la acesta: Balomirești, unde a fost jude Balomir, cu moară în Bahlui, și Hoisești, unde a fost jude Dobromir, ambele pe Bahlui. Jumătate din acestea vor fi ale lui Mănăilă și ale nepoatei sale de soră, Marușca, iar jumătate ale celorlalte nepoate. Apoi Marușca a vindut partea sa din Balomirești și partea sa din moară unchiului ei Mănăilă, cu 100 de zloți tătarești. Totodată se arată și hotarul celor două sate.

129. 1493 (7001) martie 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Petrică comis satul Oniceani, pe Șumuzul Rece, pierdut de Avram vistier în hielenie.

130. 1493 (7001) martie 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivul Mindrea și nepoților săi satul Tăvești, la ierezul de la Crasna, cumpărat de la fiii lui Dinga Tălpigeanul, cu 120 de zloți tătarești. De asemenea, le întărește ocina lor, Seliștea lui Bibarț și satul Gănești.

131. <Cca. 1493 (7001) martie 15. Suceava>. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ion aprod satul Scantirești, pe Birlad, cumpărat de domn de la Ivul Mindrea și de la nepoții săi și de la Avăr, cu 130 de zloți tătarești.

132. <După 1493 (7001) martie 15>. Ștefan cel Mare voievod întărește împărțirea satului Scantirești între Lupul și sora sa, Marușca, frații lui Ion aprod.

133. 1493 (7001) martie 16. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană și surorii sale, Fedca, jumătate din satul Băimăceni, pe Jijia, iar cealaltă jumătate rudei lor Paresca, fiica lui Medeleanu, ambele jumătăți cumpărate de la Marina, fiica Magdei, nepoata lui Cinde, cu 160 de zloți tătarești.

134. 1493 (7001) martie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Alexa diac seliștea unde a fost jude Iuga, la Cirligătură, cumpărată de la Ciocriolina, fiica lui Drăgoici de la Cirligătură, nepoata lui Șerb Râspop, cu 110 zloți tătarești.

135. 1493 (7001) octombrie 22. Ștefan cel Mare voievod, pentru a patra parte din satul Măstacani.

136. 1493 (7001) octombrie 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan Grama și fraților lui, Sima, Bodea și Bogdan, satul Sirbi, la obirșia Slivnei, cumpărat de la Giurcea, fiul lui Bancea Prodănescul, și de la nepoata lui, Mica, fiica lui Brindea, nepoții lui Miclea Prodănescul, cu 64 de zloți tătarești.

137. 1493 (7001) octombrie 28. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciu, fratelui său Dragotă, lui Mălaiu și lui Toma Bosioc Seliștea lui Dănu, unde au fost Lieștii, pe Putna, cumpărată de la fiii lui Grozea Dănu, cu 40 de zloți tătarești.

138. 1493 (7001) noiembrie 4. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Nastasiei, fiica Mărinei, nepoata lui Cirstea, ocina sa: satul Stănilești și seliștea Albotești în același hotar, satul Cirstești pe Moldova, unde a fost Miroslav, și, în același hotar, satul Hișești.

139. 1493 (7001) decembrie 7. Ștefan cel Mare voievod, pentru hotarele satului Chiujdești.

140. <1494 (7002)>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivanco și surorilor lui, Neagșa, Anușca și Anasia, precum și nepoatei lor de frate, Sora, fiica Marinicăi, jumătate din satul Șecani, mai sus de Adjud, cumpărată de la Șerban și dela Brinđușa, nepoata lui Giurgiu Șecanul, cu 60 de zloți tătarești.

141. <1494—1496> ianuarie 18. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Lazea satul Rădești, la obirșia Covurluiului Sec, cumpărat de la fiicele lui Stoica Dieniș.

142. 1494 (7002) februarie 25. Ștefan cel Mare voievod întărește Anei și surorii sale Marina, surorile lui Lupșa, satul Ostășăști, unde a fost Neagra, pe Rebricea, cumpărat de la Dragotă, fiul lui Ivan Pietrescul, nepotul lui Iașco Piatră, cu 110 zloți tătarești.

143. 1494 (7002) februarie 27, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Annei, fiica lui Bobul, a patra parte din satul Petrilești, pe Piriul Alb, cumpărată de la Luca, fiul lui Zeico, cu 50 de zloți tătarești.

144. 1494 (7002) martie 2. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Andrica, Petre și Costin, fiii lui Barbu Burcea, satul Zernești, cumpărat cu 30 de zloți tătarești.

145. 1494 (7002) martie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihăilă și fratelui său, Ghițul, jumătate din satul Cirnești, la Cobile, arătându-i hotarul, cumpărată de la Boneac și de la surorile sale, Anna și Rusca, fiii Stanei, nepoții lui Mihul Cîrnul.

146. 1494 (7002) martie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma satul de la Cobile, unde a fost Ivan, sub Moghilă, la Ulmi, cumpărat de la Boneac și de la surorile lui, Anna și Rusca, fiii Stanei, nepoții lui Mihul Cîrnul, cu 110 zloți tătarești.

147. 1495 (7003). Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Vitejești, la Codru.

148. 1495 (7003). Ștefan cel Mare voievod, pentru jumătate din satul Chiliiani, pe Birlad.

149. 1495 (7003). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bogdan jumătate din satul Giu-mătăteni, cumpărată de la fratele său, Oncea, fiul Mărinei, nepotul lui Giurgea, cu 230 de zloți tătarești.

150. 1495 (7003) ianuarie 6. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Stoiști, pe Tutova.

151. <Înainte de 1495 (7003) ianuarie 10, Birlad>. Ștefan cel Mare voievod corectează și întărește hotarul tirgului Birlad, adăugându-i seliștea Ivancea de la Tătarca, pe Tutova, cumpărată de domn de la nepoții lui Petru Tudor, cu 100 de zloți tătarești. Totodată, scutește pe țigovefi de vama cea mică, cu excepția celor care vor căra pește.

152. <1495 ianuarie 10 — înainte de februarie 3>, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ona, lui Fedor și vărului său, Albul, două părți din satul Deocheați, unde a fost Bogdan, pe Sohului, cumpărate de la Drăgălina, fiica lui Iașco Leghetiș, nepoata lui Ștefan Leghetiș, cu 100 de zloți tătarești.

153. 1495 (7003) ianuarie 10, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Miclea și surorilor sale, Mălina, Burăia și Greaca, fiii Stanei, nepoții lui Ivan, satul unde a fost casa bunicului lor, Ivan, pe Cneaja, și, în același hotar, fintina Împutita.

154. 1495 (7003) ianuarie 10, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vasco, lui Mihul Bontea, lui Mihăilă și lui Toderică al Dolhii jumătate din satul Fofișești, pe Cuțitna, cumpărată de la Pătru Girbovăț, fiul lui Pantea, nepotul lui Petru, cu 80 de zloți tătarești.

155. 1495 (7003) ianuarie 11, <Vaslui>. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Stău Mierul jumătate din seliștea Fundiani, pe Birlad.

156. 1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Clănău spătar jumătate din satul Piscul, pe Birlad, cu jumătate de moară.

157. 1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Mareș, lui Duma Mălăescul, lui Sima, lui Nicoară și lui Petrică satul Merești, pe Birlad.

158. 1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Petru ușar și surorilor sale, Neaga și Mica, jumătate din satul Tomcești, pe Birlad, și jumătate din zăgazul pentru prins pește, ce este la Birlad.

159. 1495 (7003) ianuarie 12, <Vaslui>. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Focsa, lui Berehoiu și lui Bantaș un loc pustiu, la obirșia Covurluiului cu Apă, între Rădești și între Voenesti, ca să-și întemeieze sat, arătând și hotarul.

160. 1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Alexa, lui Giurca, lui Dragoș și lui Giurgiu satul Țigănei, la Dimaci.

161. 1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Eremia postelnic jumătate din satul Piscul, pe Birlad, cu jumătate de moară.

162. 1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Fete și fraților lui, Văsiu și Tatul, jumătate din seliștea Fundeni, pe Birlad.

163. 1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Frățilă și nepoților lui, Mareș, Florea, Danciul și Bădea, satul Liești, pe Birlad, la Rătud.

164. 1495 (7003) ianuarie 15. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nistor și fratelui său, Crăciun, seliștea la Fintina Suciavea, la obirșia piriului Grușeva, cumpărată de la Oancia, nepotul lui Bodea ploscarul, cu 50 de zloți tătarești.

165. 1495 (7003) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petre Ghenghe și rudelor sale satul Popești, pe Jeravăț.

166. 1495 (7003) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește Neagăi și surorii sale, Stana, fiicele lui Dragomir Tăutul, satele Tăuți și Rujeni, pe Horincea, și jumătate din satul Leușteni, la Chigheci; cealaltă jumătate a satului Leușteni este a vărului lor, Tăutul logofăt.

167. 1495 (7003) ianuarie 16. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader și fratelui său, Ivan, și nepoatelor lor, Nastea, Stana și Maria, satul Gheești, pe Zeletin, între Neagone și între Colunoi, unde a fost Gheia, cumpărat de la Pătru Ghilțu și de la rudele sale, toți nepoți ai popii Pătru Scolofindie și ai popii Dragomir, cu 85 de zloți tătărești.
168. 1495 (7003) ianuarie 17, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Mariței, fiica lui Sima, nepoata lui Toader Nănescul, și rudelor ei satul Nănești, pe Studeneț, împărțit în patru părți.
169. 1495 (7003) ianuarie 17, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Nica și rudelor sale satul Polițeni, unde a fost Vlașin, și seliștea lui Toma, ambele pe Tutova, precum și împărțea ce și-au făcut-o.
170. 1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Micăi, fiica lui Mihailă Andriescul, satul Pulpești, pe Tutova, unde a fost jude Pulpe, cumpărat de la Mihul Dragoslav și de la rudele sale, toți nepoți ai lui Negrilă fost ceașnic, cu 80 de zloți tătărești.
171. 1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Neagul Dumia și fratelui său, Băloș, a patra parte din satul Budzești, pe Sărata, unde a fost Bericica, cumpărată de la Nastea, nepoata lui Mihailă Budzea, și de la nepoata ei Mărina, fiica lui Husul, cu 25 de zloți tătărești.
172. 1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Iucaș și rudelor sale, toți nepoți ai lui Laslău globnic, ocina lor, satele: Lăslăoani, pe Cracău, Șerbești, sub Piatra Cracăului, Mohoriți, mai jos de gura Pojoritei, Drăgoești, pe Dobrotvor, Petrești, pe Zeletin, Plăcinteni, Oprîșești, Cirna și Răchitiș.
173. <1495 (7003)> ianuarie 23. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Leca și fratelui său, Petru, o bucată de pământ pe Sărata, mai jos de hotarul tirgului Huși, cumpărată de la Nastea, nepoata lui Mihail Buză, și de la nepoata ei, Mărina, fiica lui Husul, cu 40 de zloți tătărești.
174. 1495 (7003) ianuarie 24. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petrea și surorii sale, Marica, satul unde a fost Ionaș Tricolescu, pe Elan, cumpărat, jumătate, de tatăl lor. Crăciun, de la Giurcea, fratele lui Cristea Negru, iar cealaltă jumătate cumpărată de ei de la Toma, fiul lui Ivașco Tricolescu, și pe care Ivașco Tricolescu a răscumpărat-o de la Giurcea, fratele lui Cristea Negru.
175. 1495 (7003) ianuarie 24, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește împărțea ocinilor între Magda, fiica lui Mihul, și rudele sale, nepoți ai lui Sima Rugină, și alții, mai multe sate, printre care: Todireni, Liudești și Birzești, pe Birlad, Zăharna, pe Nistru, Horodiștea și altele.
176. 1495 (7003) ianuarie 25. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vana Petrescul jumătate din satul Cucoșeri, pe Stemnic, unde a fost Oance, cumpărată de la Ilieș, nepot de fiu al lui Ianuș Negrescul, cu 60 de zloți tătărești.
177. 1495 (7003) februarie 3, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Pătiu și ruelor sale satul Dodești, pe Jigălie, unde a fost Ștefan, mai sus de Tămășel, cumpărat de la Ion Budză și de la rudele sale, cu 100 de zloți tătărești.
178. 1495 (7003) februarie 4, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toma Salce, fiul lui Ivașco Tricolescul, satul la Salce, pe Ialan, între Ioanăș Tricolescul și Găjăoane, cumpărat de la Ion Budză și de la rudele sale, cu 70 de zloți tătărești.
179. 1495 (7003) februarie 5, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader pisar satele Rizina, unde a fost Alexa vătămă, și Sinașeuți, ambele pe Nistru, la gura Rizinei, cumpărate de la rudele sale, strănepoți ai lui Negrea, cu 150 de zloți tătărești.
180. 1495 (7003) martie 13, <Suceava>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragoș și fraților lui, Petrea, Gliga și Ciriță, precum și nepoatelor lor de soră, Nastea, Parascheva și Anghelina, satul Stroiești, pe Moldova, în gura Șomuzului.
181. 1495 (7003) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma Pășco, fratelui său, Mihul, și surorii lor, Nasta, fiii lui Hodco Pășcan, satul Pășcanii, pe Ichel, o seliștea sub Poroseci și o prisacă. Hotarul va fi pe unde a hotărît Mohila paharnic cu megieșii și după vechiul hotar.
182. 1495 (7003) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma și fraților săi, Vladul, Neaga și Stana, și nepoatei lor de frate, Pătrana, jumătate din satul Florești, pe Polocin, cumpărată de la Măgdălina, fiica lui Petru spătar, cu 36 de zloți tătărești.
183. 1495 (7003) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cirstea și fraților săi, Dobrul, Neaga și Nastea, jumătate din satul Spăreați, pe Zăbrăuți, unde a fost Spăreatul, cumpărată de la Șteful și frații lui, Ion și Stana, fiii lui Ioanăș fost stolnic, cu 25 de zloți tătărești.
184. 1495 (7003) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Măriei, fiica lui Birsan, și nepoților ei jumătate din satul Florești, pe Polocin, cumpărată de la Măgdălina, fiica lui Petru spătar, cu 35 de zloți tătărești.

185. 1495 (7003) martie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vlașin și nepotului său, Ciocan, a treia parte din satul Argășani, pe Prut, cumpărată de la Coste Orăș, cu 160 de zloți tătărești.

186. 1495 (7003) martie 16, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurca Pintece și rudelor sale ocina lor, jumătate din satul Horodniciani, cu jumătate de moară, și satele Mărcești și Grijlivi, ambele pe Birlad.

187. 1495 (7003) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lupe și fraților săi, Danciul și Toma, jumătate din satul Tivești, pe Berheci, cumpărată de la Iura, fiul Marușcăi, nepotul lui Coste Croitorul, cu 60 de zloți tătărești.

188. 1495 (7003) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Sima Gureș ocina sa, jumătate din satul Sirbi, pe Rebricea, pe care a împărțit-o cu nepotul său, Nicoară Ciocirlie.

189. 1495 (7003) martie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader, fiul lui Miclea Bălcescul, și lui Dragotă Vulpescul satul Hirova, unde a fost casa lui Rosomac, pe Măiatini, între Dereanu și între Grișani, cumpărat de la Nastea, fiica lui Rosomac, cu 55 de zloți tătărești.

190. 1495 (7003) martie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petre Căliman, nepotului său de frate, Isaia, și fraților acestuia, Armean, Anna și Mărușca, satul Tatomirești, la obârșia Oarbicului, cumpărat de la Ilie și de la frații săi, Petrea, Gavril și Frățilă, fiii lui Iula, și de la nepoata lor, Fatoșe, fiica lui Ivașco Clecea și nepoata lui Coste Dabija, pentru 80 de zloți tătărești.

191. 1495 (7003) martie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stanciul și surorii lui, Stana, satul Lălești, pe Tutova, cumpărat de la Oancea, fiul lui Stanciul Neamișul, cu 150 de zloți tătărești.

192. 1495 (7003) martie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cozma, nepotul lui Balea, și nepotului său de soră, Toader, satul Brătiești, pe Totrușul de Sus, și Poiana lui Iliăș, în același hotar.

193. 1495 (7003) martie 19, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește nepoților lui Ștefan Peaplea satul Giurcani, în Cimpul lui Dragoș, împărțit în patru părți.

194. <Înainte de 1495 (7003) octombrie 1>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu Cirmete și fraților săi, Dragoșe, Drăgălina și Stana, satul Mirești, unde a fost Ivan Mieriul, pe Sohului, mai sus de Deocheați, cumpărat de la Toader, fiul Nastei, cu 100 de zloți tătărești.

195. <După 1495 (7003)> octombrie 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bura și surorii sale, Neacșa, jumătate din satul Cirna, pe Zeletin, cumpărată de la Toader Iucaș și de la verii acestuia, cu 100 de zloți tătărești.

196. 1496 (7004) ianuarie 24, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Toader pisarul domnesc jumătate din satul Ciofrești, pe Birlad, în marginea iezului cel mare al Birladului, de la gura Gerului, din care iezur va stăpîni împreună cu Frunteș stolnic a patra parte.

197. 1496 (7004) ianuarie <24>, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Ion Frunteș stolnic jumătate din satul Ciofrești, pe Birlad, în marginea iazului cel mare al Birladului, la gura Gerului; împreună cu Toader pisar va mai stăpîni și a patra parte din iazul mai sus amintit.

*198. 1496 (7004) ianuarie 25, Suceava. Ștefan cel Mare voievod, pentru satul <Aldești>.

199. 1497 (7005), Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Anușcăi și surorii sale, Elisafra, fiicele lui Jurja, a treia parte din satul Alexești, pe Vilna, cumpărată de la Duma și de la frații săi, Vlașin și Anghelina, fiii lui Iuga, cu 70 de zloți tătărești.

200. 1497 (7005). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Vlad Semenescul jumătate din satul Vlădești, pe Racova, care s-a numit Leucești, și jumătate de moară pe Racova.

201. 1497 (7005) ianuarie 3, Hirilău, Ștefan cel Mare voievod întărește popii Ivan Arame satul Urjiceanii, cumpărat de la Miclăuș și fratele său, Iancu, cu 250 de zloți tătărești.

202. 1497 (7005) ianuarie 20, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Neagul Călmățui jumătate din satul Molești, sub Orhei, cumpărată de la Ilca, fiica lui Stan, cu 200 de zloți tătărești.

203. 1497 (7005) ianuarie 20, <Iași>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader, fiul lui Gavril, și vărului său, popa Toader din Iași, precum și surorii acestuia, Stana, fiii lui Giurgea, satul Nedeiani, la Cîrligătură, cumpărat de la nepoții lui Ivașco Procelnicul, cu 70 de zloți tătărești.

204. 1497 (7005) ianuarie 22, Iași. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Voroneț o prisacă pe pîrîul Mihalcea, la Cîrligătură, cumpărată de la Drăguș Carimbu și de la rudele sale, cu 70 de zloți tătărești, și o bucată de pămînt numită Lazul, din hotarul

Tomeștilor, lingă acea prisacă, cumpărat de la Toma, fiul lui Mihnea, nepotul lui Oană, cu 20 de zloți tătărești.

205. 1497 (7005) ianuarie 28, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihai Mindrea satul Litești, pe Siret, cumpărat de la Mara, fiica lui Nesporescul, nepoata lui Miroslav, și de la Iosșina (!).

206. 1497 (7005) februarie 25, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Ilenei și nepotului ei de frate, Dragotă Frățianu, satul Frățienesti, peste Prut, la gura Orbejei, cumpărat de la Toader Căuia și de la nepoata acestuia, Anna, fiica lui Oană Căuia, cu 70 de zloți tătărești.

207. 1497 (7005) martie 6, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciul Pogan, fiul lui Ion, și fraților săi satul Pogănești, pe Tutova, unde a fost casa lui Nicoară Pogan.

208. 1497 (7005) martie 8. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Nadeșu, fiul lui Mihailo, satul Nadișe, cumpărat de la Mihul Berescul, cu 60 de zloți tătărești.

209. 1497 (7005) martie 9. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Papa și rudelor sale satul Ogrinești, unde a fost jude Ordzea, pe Corod, cumpărat de la Toader și de la frații acestuia, fiii lui Iuga, cu 53 de zloți tătărești.

210. 1497 (7005) martie 10, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Triful Sogne a patra parte din satul Doncești, pe Doncea, cumpărată de la Avăr, fiul lui Ivan vistier, cu 15 zloți tătărești.

211. 1497 (7005) martie 10, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Marușcăi, fiica lui Stan Maxin, ocina ei, jumătate din satul Maxinești, pe Pîriul Negru.

212. 1497 (7005) martie 11. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lupea, fratelui său, Toader, și surorii lor, Cristina, satul Sirbi, pe Horince, cumpărat cu 86 de zloți.

213. 1497 (7005) martie 11, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ghedeon Harbuz și rudelor sale satul Harbuzi, pe Jigălia, unde a fost Bărdioai, în trei părți.

214. 1497 (7005) martie 13. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ghermăniță a treia parte din jumătate din satul Dragomirești.

215. 1497 (7005) martie 13. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Grozea, surorii sale, Mărișca, și nepotului lor de frate, Gliga, a patra parte din satul Grozești, în Cîmpul lui Dragoș, cumpărată de la rudele lor, Niacșa, fiica lui Giurgea Grozescul, și de la nepotul acesteia, Dragotă, fiul lui Ivan, cu 80 de zloți tătărești.

216. 1497 (7005) martie 13, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu Puțeanul satele Puțeni, în Dumbravă, și unde au fost Muntenii Puțeni, la marginea Dumbrăvii, cumpărate de la Toader Turcul și de la rudele acestuia, nepoții lui Simion Turcul, cu 100 de zloți tătărești.

217. 1497 (7005) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Anușcăi și surorilor ei, Negrita și Maria, satul Bejăriceni, pe Idrici, cumpărat de la Vlaicu, fiul lui Sccartă, cu 60 de zloți tătărești.

218. 1497 (7005) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Micul Măcău jumătate din satul Călimănești, pe Putna, cumpărată de la Ion Batin din Suceava, nepotul lui Batin, cu 70 de zloți tătărești.

219. 1497 (7005) martie 15, < Vaslui >, Ștefan cel Mare voievod întărește fiilor lui Iliciul jumătate din satul Dimești, pe Siret, în ținutul Tecuci.

220. 1497 (7005) martie 15, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește popii Stroia o poiană la gura Strimbei, peste Tazlău, în fața Bereștilor, cu bălți și cu loc de moară la Tazlău, și poiana Runcul, la obârșia Strimbei, cumpărate de la Marina, fiica lui Mihul Berescul, cu 202 zloți tătărești.

221. 1497 (7005) martie 15, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Cirstea și fratelui său, Stanciul, a treia parte din satul unde a fost Comăniat, pe Rebricea, cumpărat de la Urita, fiica Malinii, nepoata lui Iațco Piiatră, cu 70 de zloți tătărești.

222. 1497 (7005) martie 15, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Borcea și surorii lui, Dragolea, satul Bețești, unde a fost moara lui Bețea, în Cîmpul lui Dragoș, cumpărat de la Ivan, fiul lui Danciul, nepotul lui Toader Bețea, cu 100 de zloți tătărești.

223. 1497 (7005) martie 16, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivan satul Ionășești, pe Jeraș, cumpărat de la Stana, fiica lui Mic Opintea, cu 120 de zloți tătărești.

224. 1497 (7005) martie 18, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Anușcăi, fiica lui Oană Căuie, și rudelor ei satele Hăoșești, pe Birlad, mai jos de Lipovăț, și Căuești, pe Rebricea, unde au fost Leunteneștii.

225. 1497 (7005) martie 19, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Dumbravă și soției sale, Mușă, satul Hădărăești, pe Birlad, cu moară, cumpărat de la nepoții lui Stan Hădărău, cu 200 de zloți tătărești.

226. 1497 (7005) martie 20, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ilea comis, surorii sale, Anca, și nepoatei lor, Măria, jumătate din satul Crăinicăești, pe Polocin,

și, numai lui Ilea comis, jumătate din seliștea Gălești, unde a fost Mic Gălescul, tot pe Polocin, dăruite de vara lor. Drăgălina, fiica Nastei, și de nepoata ei, Tudora, fiica Vasilisei, nepoata lui Nan clucer.

227. 1497 (7005) martie 20. Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihul medelnicer satul Rădeni, cu iezarul de la gura Ialanului, cumpărat de la nepoții lui Crețul de la Ialan, cu 200 de zloți tătarești.

228. 1498 (7006). Ștefan cel Mare voievod, pentru satul Lichitișeni, pe Berheci.

229. 149<8> (700<6>) martie 8, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mătei diac părți din satul Durnești, pe Suceava, primate de la Niagșa, fiica Rusăi, și de la alte rude ale sale, în schimb unei jumătăți din satul Șărbaca, de peste Prut.

230. 149<8> (700<6>) septembrie 24. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Vasutcăi, fiica lui Romașco, soția lui Stanciu aurarul, ocina sa, satele Drăgoești și moara de pe Brădățel, Lucăcești, Botești și Căcăceni.

231. <1498 (7006) septembrie 24 — 1499 (7007) septembrie 15>. Ștefan cel Mare voievod întărește Taței, fiica lui Petru Dărman, și verei sale Vasca, fiica Nastasei, ambele nepoate ale lui Stoian, fiul lui Dărman, ocina lor, satele Dărmănești, pe Suceava, un sat pe Prut și Dărmănești, pe Jijia.

232. 1499 (7007). Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui... fratelui său, Onica, surorii lor, Anușca, și verilor lor, Mircea și Marușca, fiii lui Lazor Herlic, și altor rude ale lor, printre care și fiii Mușatei, satul Cuciułătești, în ținutul Neamț, cu hotarul vechi.

233. 1499 (7007)... 25. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Lupe Cheșeanul satul Onțești, pe Birlad, cumpărat de la Danciul Pleșa și de la sora sa, Neaga, cu 60 de zloți tătarești.

234. 1499 (7007) august 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Efreu a treia parte din satul Costești, pe Prut, la gura Ciuhurului, cumpărată de la Oliușca, cu 200 de zloți tătarești.

235. 1499 (7007) august 31. Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește episcopului Vasilie de la Mitropolia de Jos din tirgul Romanului satul Muntenii Scutași, unde au fost juzi Itu și Șărbănu, cumpărat de la Vasutca, fiica lui Cozma, nepoata lui Șandru și a Martei, cu 300 de zloți tătarești.

236. 1499 (7007) septembrie 15. Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu gumelnic a treia parte dintr-o parte a satului Băeșești, a treia parte dintr-o parte a satului Mălini și o moară pe Toplița, la vadul Todereștilor, cumpărate de la Gurban, fiul lui Oană Băeșescul, și de la rudele sale, cu 400 de zloți tătarești.

237. 1499 (7007) septembrie 18. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Fedor Orăș și fratelui său, Costia, jumătate din satul Rovcăuți, pe Prut.

238. 1499 (7007) septembrie 22. Ștefan cel Mare voievod întărește nepoților lui State satele Cervacint și Șarba, sub Codru, și o moară în Ivancicăuți.

239. 1499 (7007) noiembrie 14. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma Brudur jumătate din satul Țăpești, pe Birlad, la Olteni, și a patra parte din iezarul de la Lozova.

240. 1499 (7007) noiembrie 15. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița satul Vaculinți, unde a șezut Zernă, de sub Codru, satul Sașii, pe Costina, satul de pe Moldova, la gura Moldoviței, și vama de la Moldovița.

241. 1499 (7007) noiembrie 17. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ivan și soției sale, Feda, satul Străviceani, pe Sirca, mai jos de Mădirjac, cumpărat de la Mărușca, soția lui Ivan protopop, fiica Nastei și nepoata lui Costea Stravici, cu 150 de zloți tătarești.

242. 1499 (7007) noiembrie 17. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mindrea și fratelui său, Drăgoi, satul unde a fost Dragomir Grumadz, pe Bahlui, în două părți, cumpărat de la Mărușca și de la sora ei, Stanca, fiicele Nastei, nepoatele lui Coste Stravici, cu 80 de zloți tătarești.

243. 1499 (7007) noiembrie 20. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Eremia vistier, fiul lui Galeș, satul Ginlești, pe Piriul Negru, în ținutul Neamț, cumpărat de la Lupșe din Sirețel, fiul lui Ivașco din Sirețel, cu 130 de zloți tătarești.

244. 1499 (7007) noiembrie 20. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Voroneț satul Milcinești, unde a fost Milcin Ștefan, la Cirligătură, și trei fâlcii și un fertal de vie, de pe dealul Hirlăului; de asemenea, îi întărește o falce și trei fertale de vie, tot de pe dealul Hirlăului, dăruite de Iuga vistier.

245. 1499 (7007) (noiembrie 21). Hirlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gavril Dinga și rudelor sale satul Bodești, jumătate din Poiana Boului, pe Tazlăul Mare, cumpărat de la Neacșa, fiica lui Hană, cu 220 de zloți tătarești.

246. 1499 (7007) noiembrie 23. Hirlău. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Bistrița satele Ilieșeuți, cu mori pe Siret, Dragomirești, la gura piriului Birlea, și Tălvești, la hotarul Fintinei, unde a fost Onica, precum și cinci fâlcii și două fertale de vie, pe dealul Hirlăului.

247. 1499 (7007) noiembrie 26, Hîrlău. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Dobrovăț satele Rușii, unde a fost curtea lui Stan al lui Popa. Călugăreni, unde a fost Giurgiu Călugărul, și Dumesti, unde a fost Dadul, toate trei pe Dobrovăț, primite de la nepoții lui Ivan Damianovici în schimbul satelor Dumbrăveni, unde a fost Belici, și Radotești. unde a fost Borta, ambele pe Bujor, Davidești, unde a fost David, pe Berheci. și Neagomirești, pe Hovrăleata.

248. 1499 (7007) noiembrie 26. Hîrlău. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ilea comis seliștea Alba. pe Putna. unde a fost Miclăuș Catina, cumpărată de la Ivul, fiul Voicăi, nepotul lui Bogdan stolnic, cu 100 de zloți tătărești.

249. 1500 (7008). Ștefan cel Mare voievod, pentru mănăstirea Sfîntului Grigorie, de la Muntele Athos.

250. 1500 (7008) . . . 20. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Duma Poșcescul și lui Manea seliștea Lopatna de Jos, la vîrsarea Lopatnei în Bezin, arătîndu-i-se hotarul, cumpărată de la Iacob și de la surorile sale. Crestina și Anușca, fiii lui Mihail Oțel gramatic, cu 220 de zloți tătărești.

251. 1500 (7008) februarie 8. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bratul și surorii sale, Bolca, și lui Stanciul și fratelui său, Manea, jumătate din satul Sirbi, pe Milcov, unde este vadul cel vechi.

252. 1500 (7008) februarie 10. Suceava. Ștefan cel Mare voievod, cu consimțămîntul sfatului domnesc, își întărește satul Peletiucesții de Jos, cumpărat de la Iașiul Dolha și de la fratele acestuia. Vlaicul, cu 200 de zloți tătărești.

253. 1500 (7008) martie 14. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Costi pircălab de Soroca și rudelor sale satul Toderesti, pe Perischiu, și alte sate în apropierea acestuia

254. 1500 (7008) martie 17, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț iezerul Zahorna, pe Nistru. cu o giră și cu o prisacă, și-i dăruiește balta Strimba și iezerul de sub Dubrovca, cu giră lui Chișcă.

255. 1500 (7008) <martie 22>, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciul Știucariu și nepoților lui, Onța Gocianul și Trif, fiii Mărinei, satul Dobreni, pe Lăpușna, cumpărat de la Sora, fiica Mușei și nepoata lui Stanciul comis, cu 100 de zloți tătărești.

256. 1500 (7008) martie 22, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița satele Slugani, Chicoșești, Călienești și Lățcani. toate pe Bistrița, primite de la domn în schimbul satului Caucelești, pe Cracău. unde au fost juzi Mihail și Dieniș. între Grielești și între Lupșa, și a trei sate pe Bistrița, mai sus de Bacău: satul lui Birai, satul lui Vlăcsan și Manuilești.

257. 1500 (7008) martie 25, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Sima și fratelui său, Onica, fiii lui Botea. satul Botești, pe Ialan, cumpărat de la Sima Benea și de la rudele sale, toți nepoții lui Crețu de la Ialan, cu 70 de zloți tătărești.

258. 1500 (7008) martie 30. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Pobrata satele Verejani, unde a fost Dau, și Ciulinești, unde a fost Manoil, ambele pe Prut, arătînd hotarul acestora. precum și cinci sălăse de tătari.

259. 1500 (7008) aprilie 5. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Dragoș Murgu și fratelui său, Toadir, satul Murgeni, pe Elan, cumpărat de la Sima Bene și de la rudele sale, toți nepoții lui Crețu de la Elan, cu 70 de zloți.

260. 1501 (7009) aprilie 25. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Pașină satul Petricani, pe Bașeu. dăruit acestuia de Dumșa postelnic înainte de moarte (pl. XXV).

261. 1501 (7009) decembrie 14, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna satele Sinești și Onicicani, la Cîrligătură, ambele în același hotar.

262. 1502 (7010) februarie 17. Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gavril, fiul Negritei, și verilor săi, Stanciul, Andrușco, Silion și Vasco și surorii lor Neagșa, fiii lui Coste Murgociu, toți nepoți ai lui Mihail gramatic, satele Murgoceni, peste Prut, unde a fost cneaz Ivan, și cătunul acestui sat, unde a fost Torontai, Bășeni, unde a fost Bașa, la Turii, Tărjoca, pe Jijia, și jumătate din Iacobeni, unde a fost Iacob vătămănuș; jumătate din aceste ocini vor fi ale lui Gavril, iar jumătate ale nepoților săi.

263. 1502 (7010) februarie 17, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader pisar satul Mălinești, pe Birlad. la Stejarul Frumos. cumpărat de la Marușca și de la sora ei, Stanca, fiicele Nastei. nepoatele lui Costea Stravici, cu 150 de zloți tătărești.

264. 1502 (7010) februarie 22. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Isac vistier satul Dolhești, pe Șumuz, cumpărat de la nepoții lui Șandru portar, cu 600 de zloți tătărești.

265. 1502 (7010) martie 1, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Maleșco, ratelui său, Nenciul, și lui Cozma Rizeanu și fratelui său, Dragoș, un loc pustiu la Vișneuți, ca să-și întemeieze sat.

266. 1502 (7010) martie 7, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Luca Arbure portar de Suceava satul Solca. cumpărat de la nepoții lui Cirstea Horaet și de la cei ai lui Șandru Gherman, cu 680 de zloți tătărești.

267. 1502 (7010) <înainte de martie 10>. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Toc stolnic seliștea Folești, la Crasna, cumpărată de la Toader și de la sora sa, Marina, fiii lui Luca, și de la Marina și de la sora sa, Magda, fiicele lui Codrea, cu 60 de zloți tătărești.

268. 1502 (7010) martie 10, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Toader Toc stolnic satul Solești, pe Vaslui, unde a fost Andrei și unde a fost jude Mihailo Negrul, primit de la Marenca, fiica lui Mihul Epure, nepoata lui Toma Solescul, în schimbul satului Folești, pe Crasna, și a 100 de zloți tătărești.

269. 1502 (7010) martie 10. Ștefan cel Mare voievod dă cheaghinei Marga, nepoata Antolesei, satul Rădeni, ce este între Dragomirna de la Piriul Sec și între Bogdana, unde a fost Miclăuș Faur, în schimbul satului Pleșești, pe Caraculău.

270. 1502 (7010) martie 11. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Duma Hurduescu și fraților săi un loc pustiu la Spiroasa, lângă lacul ce este mai sus de Ulmi, pentru a întemeia sat.

271. 1502 (7010) martie 13, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan și fraților săi, Iuga, Marga, Anna, Ilca și Drăguța, satul Mîndrești, unde a fost Ivan Mîndrul, la obîrșia Gerului, cumpărat de la Drăgălina, fiica lui Zancea postelnic, și de la nepoții ei, Dumitru și Luca, fiii Neagșei, cu 200 de zloți tătărești.

272. 1502 (7010) martie 14. Ștefan cel Mare voievod întărește Neagăi, fiica lui Micșin, satul Micșinești, pe Elan.

273. 1502 (7010) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește fiicelor lui Nistrea, Fedca, Ileana și Anușca, jumătate din satul Marcoviceani, unde au fost casele lui Nistrea și ale lui Dragoș, pe Bîrlad, iar vărului lor Stanciul, fiul lui Dragoș, și nepoților lui Stanciul, Sima și Urita, copiii lui Aver, și lui Isaia și lui Iurie, cealaltă jumătate a aceluiași sat și satul Terpești, tot pe Bîrlad.

274. 1502 (7010) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Crăciun a patra parte din satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu, pe Bîrlad, partea de la Murgu, cumpărată de la Giurgiu, Crăciun și Armeanca, fiii lui Danciul Delea, cu 80 de zloți tătărești.

275. 1502 (7010) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion și fraților săi, Nichita și Mihul, a patra parte din satul Faurești, unde a fost Stanco, pe Bîrlad, cumpărată de la Mircea Ezereanul, fiul Drăguței, nepotul lui Gradea, cu 50 de zloți tătărești.

276. 1502 (7010) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Petrea a patra parte din satul Milești, unde a fost Milea Uliul, pe Sohului, cumpărată de la Oancea, nepotul lui Bodea ploscar, cu 70 de zloți tătărești.

277. 1502 (7010) martie 14, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește Stanei și surorilor ei, Zoica, Marena și Parasca, nepoatele lui Marcu, satul Bălești, la gura Stebnicelului.

278. 1502 (7010) martie 17, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Grozea, lui Costea, lui Stănilă și altora satul Petrești, pe Milcov, între Simionești și Foltești, cumpărat de la Anca, Țole și Magda, fiicele Neagăi, și de la verii lor, Sima și Băloș, cu 140 de zloți tătărești.

279. 1502 (7010) <după martie 17>. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Dobrotă și lui Lupul un loc pustiu, numit Fintina Popișoara, la Săliștea Tătărească, pe Piriul Grecului, în ținutul Chigheciului, pentru a-și întemeia un sat.

280. 1502 (7010) aprilie 7. Ștefan cel Mare voievod, pentru „moșia“ Arămești.

281. 1502 (7010) iunie 10. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion sulger a patra parte din satul Oeșeni, pe Rezina, cumpărată de la Lupea, fiul lui Giurgea Oeșanul, cu 70 de zloți tătărești.

282. 1502 (7010) iulie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Putna: Iezerul Cerlenul (Roșul), peste Prut, cu satul Balintești și cu seliștea lui Manea, în gura Frumușitei, cumpărat de la nepoții lui Cristea Negru, cu 500 de zloți tătărești; satele Frăceni, pe Frumoasa, din jos de Troian, Șcheia, la gura Frumoasei, și satul Fintina Măcișul, din capătul de jos al iezerului Cerlenul (Roșul), cumpărate de la nepoții lui Neagoe logofăt, cu 330 de zloți tătărești, și o bucată de loc din hotarul Boiștii, puțin mai jos de gura Boiștii, cu satul unde a fost Fălcin, pe Frumușița, mai jos de Andrieș, cumpărat de la nepoții lui Duma Mădoia, cu 100 de zloți tătărești. Toate acestea formează un domeniu, căruia i se indică hotarul.

283. 1502 (7010) noiembrie 17, Suceava. Ștefan cel Mare voievod pune sub ascultarea mănăstirii Putna pe toți preoții din satele mănăstirii, îi dăruiește un obroc anual de 150 de drobi de sare din ocnă de la Trotuș și îi întărește braniștea, indicîndu-i hotarul.

284. 1503 (7011). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Stan și fraților săi, Ion, Șerban și Ichim, un loc pustiu, pe Cahove, la Fintina lui Vlad, ca să-și întemeieze sat.

285. 1503 (7011) februarie 2. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Putna toate privilegiile ce le-a avut mănăstirea pe satele ei, pe vii, pentru popi, sarea de la Ocnă, țigani, braniștea din jurul mănăstirii, pietre de ceară, mori, vamă, gloabe, prisăci și măji de pește scutite de vamă.

286. 1503 (7011) august 8. Ștefan cel Mare voievod întărește preotului Luca, surorii sale Stanca, și nepoatei lor Safta, fiica Elenei, satul Mălinești, pe Birlad, primit de la fratele lor, Toader logofăt, în schimbul părții lor din satele Toderești și Iurcovți, tot pe Birlad.

287. 1503 (7011) august 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei Sucevei satul Mihăiești, cu mori și cu atenanse.

288. 1503 (7011) august 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Moldovița satele Provorotie și Oprișița, în ținutul Suceava.

289. 1503 (7011) august 26, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Episcopiei de Rădăuți satul Rădăuți, cu morile, și satul Coțmanul Mare, cu toate cătunele sale: Gavrilăuți, Hlivișcea, Davidăuți, Sadcău, Clivodin, Bludna, Suhoverc, Ceaplinți și Valeva.

290. 1503 (7011) septembrie 8, Badeuți. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Putna mai multe sălașe de țigani, aduse din Țara Românească.

291. 1503 (7011) septembrie 13, Badeuți. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Buda și lui Grozea un loc din pustie, pe Sărata, mai jos de gura piriului Căpățiroasa, ca să-și întemeieze sat.

292. 1503 (7011) septembrie 18, Badauți. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion tălmaci satul Ruseni, pe Tutova, cumpărat de la Vlad, fiul Stanei, nepotul lui Rus Toader, cu 250 de zloți tătărești.

293. 1503 (7011) septembrie 30, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Neamț satele Băiceni, cu mori, și Mogoșești, ambele pe Siret, o prisacă în braniștea domnească de la Bohotin, la gura Tatarcei, și un obroc anual de șase pietre de ceară din ceara de la tirgul Neamțului.

294. 1503 (7011) septembrie 30, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Danciu Buceașchi, vărului său, Isaico, și mătușii lor, Vasutca, satele Hodorecinți și Gvozdăuți, pe Vilia, cumpărate de la Slavna, fiica lui Ivașco Vladicico, cu 150 de zloți tătărești.

295. 1503 (7011) octombrie 7, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Dobrovăț cinci sate pe Dobrovăț: Fetești, Alexești, unde a fost Radul, Munteni, Costiceni, unde a fost Andriaș, și Ostroveni, cumpărate, împreună cu mănăstirea, de la nepoții lui Ivan Damianovici, cu 1500 de zloți tătărești. Totodată, stabilește hotarul acestei mănăstiri și al acestor sate.

DOCUMENTE ÎNDOILENICE

A. 1502 (7010). Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Cozma Răzănianu și fraților săi un loc de sat pe Botna Mare și pe Botnișoara.

DOCUMENTE FALSE

I. 1491 (6999) octombrie 27, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Homor braniștea din jurul mănăstirii.

II. 1493 (7001) martie 5, Suceava. Ștefan cel Mare voievod dăruiește lui Sima Bahluian seliștea Stețcani, de la confluența Tazlăului Mare cu Tazlăul Sărat.

III. 1494 (7002) martie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Sema Gureș, lui Necora și fraților săi, Morzincu, Roman și Cristina, ocina lor, satele Miculeni, Peti-ceni și Chiuleni, pe Răut, și satele Samoleuca și Tilișeuca, pe Nistru, cumpărate de la Ivan Popșa și de la Moșișca Filosof, cu 170 de „lei” tătărești.

IV. 1496 (7004) martie 17, Piatra. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Neamț braniștea din jurul ei.

V. 1496 (7004) mai 17. Platon staroste de ținutul Covurlui dă mărturie că Nastea, fiica lui Porcu, și fratele ei, Orsu, au vîndut ocina lor din satul Șătrari lui Ioniță din Șătrari cu 100 de zloți tătărești.

VI. (1497—1499 septembrie 15). Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bratul și fratelui său, Coste, satul Cîrligul lui Dan, pe Corod, cumpărat de la Ion, fiul lui Ionășel aprod, și de la nepoții lui, cu 50 de zloți tătărești.

VII. 1497 (7005) martie 12. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihăilă și lui Vlad satul Șișcani, unde a fost Stan Coliban, pe Valea Largă, în urma împărțelii cu unchiul lor, Mihăilă Cupce.

VIII. 1497 (7005) martie 15, Iași. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Mihăilă Cupcici satul Hotciani, unde a stat Stan Coliban, pe Larga, în urma împărțelii cu nepoții săi de frate, Mihăilă și Vlad.

IX. 1497 (7005) martie 15, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Borcea, fiul lui Triful Borzescul, și surorii sale, Dragolea, satele Bețești și Bărbășani, în Cimpul lui Dragoș, și jumătate din satul Reditu.

X. 1498 (7006) noiembrie 13, Hirilău. Ștefan cel Mare voievod dăruiește mănăstirii Bistrița, pentru „pomenirea“ fiului său, Alexandru, un loc la Bacău, cu schit și cu o prisacă, din viile Bacăului, arătându-i-se și hotarul.

XI. 1499 (7007) martie 31. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Costea, lui Lazăr și rudelor acestora satul Munteni, unde au fost juzi Șitul și Prodan, dăruit de Vasilie, episcopul de Roman, căruia, la rindul său, îi fusese dăruit de domn. Ștefan cel Mare a cumpărat satul sus amintit de la Vasutca, fiica lui Cozma, nepoata lui Șandru și a Martei, cu 300 de zloți tătărești.

XII. 1500 (7008) martie 27, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Gligor și soției sale, Alba, a patra parte din satul Rîșcani, la obirșia Telejnei, cumpărată de la Oană Rîșcanul și de la rudele sale, cu 35 de zloți tătărești.

XIII. 1501 (7009), iulie. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Iancovici spătar, fiul lui Gligorașco Iancovici vornic de Suceava, ocina sa, satul Iașnovăț, care este la nord de Hotcăuți, arătându-i hotarul.

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

Mots intraduits:

aprod = fils de boyard remplissant des services à la cour princière, parmi lesquels la fonction de page.
armaş = boyard qui surveillait les prisons et l'exécution des peines capitales.
ceaşnic = v. *paharnic*.
clucer = sommelier à la cour princière.
cneaghină = femme d'un boyard.
cneaz = chef de la communauté villageoise.
comis = dignitaire chargé de la surveillance des écuries du prince.
diac = scribe (écrivain des actes).
globnic = percepteur des amendes.
gramatic = v. *diac*.
jude = v. *cneaz*.
paharnic = échanton du prince.
pisar = v. *d ac*.
pitâr = dignitaire chargé des provisions du pain à la cour princière.

pircălab = commandant d'une forteresse et chef du district environnant.
portar = commandant de l'armée chargée de la garde de la capitale du pays.
postelnic = chambellan de la cour princière.
spătar = porte-épée du prince.
staroste = chef administratif d'un district.
stolnic = dignitaire chargé du service de la table princière.
sulger = intendant des viandes pour la cour princière.
uşar = dignitaire chargé de la surveillance des audiencens au prince.
vătăman = v. *cneaz*.
visterie = trésor.
vistier = trésorier.
viteaz = sorte de chevalier.
vornic = chef d'une district où siégeait une cour princière.

1. 9 janvier 1487 (6995). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dragotă et à ses soeurs, Sofiica et Maruşca, les fils de Candrea, le droit de propriété sur une moitié du village de Tatomireşti, situé sur la Rebricea, achetée à Băloş, fils de Dărnea, petits-fils de Tatomir, pour 50 zlotys tatars.

2. 11 janvier 1487 (6995). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Radu Pătrăşcan le droit de propriété sur les villages de Beneşti et de Buciumi et sur un terrain, dans les confins des Mihneşti, les deux achetés à Ivan, fils de Toma Fulovici, pour 300 zlotys.

3. 12 janvier 1487 (6995), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ioan et à ses frères, Andriaş, Gavril et Petru, le droit de propriété sur le village de Tătăreşti, situé en haut du village de Feereşti, acheté à Mărena, à Titiana et à Muşa, les filles de Feir, pour 40 zlotys tatars.

4. 13 janvier 1487 (6995), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Şteful et à ses frères, Simion et Ion, le droit de propriété sur deux tiers du village de Belzeni, dont l'un est leur propriété héritée et l'autre ils l'ont acheté à Iilca, fille de Duma Benea.

5. 5 mars 1487 (6995), <Suceava>. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Coste Grasel de Plăvăţeşti le droit de propriété sur le village de Plăvăţeşti, situé à la source d'Ialan.

6. 5 mars 1487 (6995), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivanco Bîrlici et à sa soeur, Anuşca, le droit de propriété sur le village de Bîrgăiani, situé sur la Moldova, sur une partie du village de Verbia, situé sur la Jijia, et sur le village de Corlăteni.

7. 6 mars 1487 (6995), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Bratul le droit de propriété sur le village de Mălăeşti, avec emplacement du moulin sur le ruisseau de Stavneac, acheté à Ion, fils de Mihul Lungul, pour 92 zlotys tatars.

8. 6 mars 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Tansea le droit de propriété sur la sixième partie des confins du village de Petrești, situé en bas de Piriul Cornilor et de la maison de Lazor, pour fonder un village. Cette partie a été achetée à Toader, fils de Băloș, pour 60 zlotys tatars.

9. 7 mars 1487 (6995). Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna le droit de propriété sur le village de Manueți, situé sur la Suceava, avec des moulins, reçu de Șteful, fils de Hărman, et de sa soeur, Marina, la femme de Mihail Rugașevici, en échange du village de Șirăuți, district de Cernăuți, et de 100 zlotys, payés par le prince.

10. 8 mars 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Giurgea Căcărează et à sa femme, Fedca, le droit de propriété sur le village de Nămisnici, situé sur le Bahlui, acheté à Ivan, à sa soeur, Alba, et à leur neveu, Ivanco, pour 200 zlotys tatars.

11. 7 octobre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toma Frigorcea le droit de propriété sur une moitié du village de Cîrjani, situé sur la Sărata, achetée à Oană Murgu, pour 30 zlotys tatars.

12. 8 octobre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Gliga Sirbescul le droit de propriété sur le village de Mănăilești, district de Neamț, près de Durnești (pl. I).

13. 9 octobre 1487 (6995). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Radul Cîrlig et à son frère, Bica, le droit de propriété sur le village de Mohila, situé sur le Birlad, acheté à Marușca, fille de Tălpig, pour 40 zlotys tatars.

14. 9 octobre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Luca et à ses frères, Oancea et Tudoran, le droit de propriété sur le village d'Oncești, situé sur Șomuzul Mocirlos, acheté à Mateiu, fils d'Iurie al lui Manea, et à sa cousine Anușca, fille de Luca al lui Manea, pour 40 zlotys tatars (pl. II).

15. 9 octobre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ursu le droit de propriété sur une moitié du village de Stîrcești, situé à l'embouchure de Tutova, achetée à Mihul de Feerești, pour 35 zlotys tatars (pl. III).

16. 12 octobre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Lupe, frère de Trifan, le droit de propriété sur un terrain du village d'Ulmi, en haut de l'embouchure de Sărata, et sur une moitié du village de Husiani, en bas de l'embouchure du même ruisseau, avec Fintina Grădiștei, achetés à Stanciu, fils de Husea, pour 80 zlotys tatars. Il lui confirme aussi le droit de propriété sur le village de Vulturești, situé sur la Moisia, acheté à Sora, fille de Lațcu de Moisia, pour 150 zlotys tatars.

17. 1er novembre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur plusieurs familles de serfs tziganes (pl. IV).

18. 1er novembre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur plusieurs familles de serfs tziganes (pl. V).

19. 13 novembre 1487 (6995), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don à l'évêché de Rădăuți de trois familles de serfs tziganes (pl. VI).

20. 1488 (6996). Le voïevode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Ion Frunțeș le droit de propriété sur le village de Ciorești, situé sur le Birlad, acheté au *pircălab* Neag et à la fille de celui-ci, Marena, pour 80 zlotys tatars (pl. VII).

21. <Environ 1488>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Pătru Frunțeș, à son neveu, le *stolnic* Ion Frunțeș, à Bilava, à Sima et à Frățilă le droit de propriété sur le village de Movila, où a été *jude* Bora, situé à l'embouchure de Horaeța, sur le Birlad, acheté à Jurcă Pintice, à son frère, Petriman, et à leur soeur, Sofiia, les fils d'Ion Julici. Ce village sera divisé en quatre parties: la première appartiendra à Pătru Frunțeș, la seconde au *stolnic* Ion Frunțeș, la troisième à Bilava et la quatrième à Sima et à son frère, Negrilă.

22. 1488 (6996)...., Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Gherman le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Lăhoveni, achetée à Dașco, fils de Gostilă, pour 60 zlotys tatars.

23. 9 janvier 1488 (6996). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Niagul et à son frère, l'*armaș* Stoica, le droit de propriété sur une moitié du village de Băsăști, achetée à Bălco Băsăscul, pour 120 zlotys tatars.

24. 9 janvier 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Golăi de Rebricea le droit de propriété sur le village de Golăești, situé sur la Rebricea, acheté au *sulger* Ivanco Turcul et à ses frères, Toader et Mihul, pour 150 zlotys tatars.

25. 12 janvier 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au prêtre Ivul et à son cousin, Manciu, le droit de propriété sur une moitié du village de Tode-rești, à Cîrligătură.

26. 14 janvier 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Malea et à sa soeur, Neaga, le droit de propriété sur le village de Corodești, où a été Corod

Stan, situé sur la Horincea, acheté à leur parent Giurgea Corod, pour 30 zlotys tatars. En même temps, il confirme à Marta et à sa soeur, Neagşa, les filles d'Ioana, une moitié du village où à été Corod Vlad, situé sur la Horincea, achetée, de même, à leur parent Giurgea Corod, pour 30 zlotys tatars.

27. 15 janvier 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stan et à son frère, Dan, le droit de propriété sur le village de Volhoviceşti, situé sur la Crasna, acheté à Ion, fils de Petru Roşca, pour 200 zlotys tatars.

28. 4 février 1488 (6996). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ioan Oglindă le droit de propriété sur un quart du village de Macsineşti, situé sur Piriul Negru, acheté à Ştefan Bili.

29. 29 février 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Daşco et à sa soeur, Malea, les fils de Gostilă et les petits-fils de Puiul Ploscarul, le droit de propriété sur les villages de Gostileşti et de Budeşti, situés sur Piriul Negru, achetés par leur père, Gostilă, à Ivan Craiu, pour 100 zlotys tatars (pl. VIII).

30. 1er mars 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma le droit de propriété sur une moitié du village de Brudureşti, reçue de ses cousins, Toader, du frère de celui-ci, Duma, et de leur soeur, Stana, les fils de Simion Tansea, en échange du village de Grozeşti, situé sur le Stebnic, et de 270 zlotys tatars (pl. IX).

31. 12 mars 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Moldoviţa d'une moitié du village de Dvorăşte, situé sur le Siret, achetée à Mihul Ponici et à ses parents, tous les petits-fils de Giurge Dvorăşte, pour 400 zlotys tatars.

32. 12 mars 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur le village de Mihăeşti, situé sur le Brădăţel, en haut du village de Borhineşti, avec des moulins et des moulins à foulon, acheté par le métropolitain Théoclist à Iurie Rotompan, pour 270 zlotys tatars.

33. 12 mars 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur le village d'Avereşti, avec des moulins, situé sur la rivière de Suceava.

34. 12 mars 1488 (6996), <Suceava>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur les villages de Vlădeni, et, dans les mêmes confins, de Sirbi, situés sur le Siret, d'Avereşti, situé sur la rivière de Suceava, de Mihăileşti, situé à Podul de Piatră, en haut du village de Bohrineşti, sur le Şomuz, avec un moulin à Brădăţel, de Vereşcani, situé sur le Siret, à Vad, d'Ungureni et de Greci et sur le rucher de Balica, situé près du bourg d'Iassy, et sur des vignes, situées à Hirlău.

35. 15 mars 14<88> (69<96>), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Vişani (Vişineţ), situé sur la rivière de Suceava, achetée, une moitié, à Şteful, fils d'Anna et petit-fils d'Ivaşco <Tătăraş>, pour 200 zlotys tatars, et, l'autre moitié, à Andriaş Hancovici et à ses parents, pour 200 zlotys tatars.

36. 3 avril 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna de toute la cire du bourg de Siret, de six *voştinari* (ceux qui préparent la cire), des moulins princiers du même bourg, ainsi que de la petite douane, qui est située sur la rivière de Suceava, à Jicov. En même temps, il lui fait don du village de Cozmin, district de Cernăuţi, indiquant ses confins (pl. X).

37. 5 avril 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *pircălab* Duma du village «où a été Fete», situé sur la Bogdana, et de la *selişte* (emplacement d'un village abandonné) «où a été Oana de Moişa», située sur le Trotuş, tous les deux hérités par le prince de Vilcea et de sa femme, Olga.

38. 6 avril 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Greci, situé sur le Siret, près du bourg de Siret, reçu de Mărena, femme de Luca Ecobescul et fille de Toader Prodan, et de sa nièce, Mărena, fille de Lazor Prodănescul, en échange de la *selişte* (emplacement d'un village abandonné) de Gromobitnaa, située près de Nistru, et de 200 zlotys tatars.

39. 20 avril 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à la Métropole du bourg de Roman le droit de propriété sur le village de Leucuşani, situé en haut du bourg de Roman, avec la dime des choux, et sur le village de Dragomireşti, situé en bas du même bourg, avec le bac qui est sur la rivière de Moldova et avec la dime du poisson frais, et sur plusieurs familles de serfs tziganes (pl. XI).

40. 17 août 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Voroneţ du village de Ştilbicani, à Topliţa Rece, situé sur la Suha Mare, et du ruisseau Suha Mare, de l'embouchure jusqu'à la source, avec toutes ses sources, clarières et collines, achetés à Şandru Gardu et à ses parents, pour 160 zlotys tatars (pl. XII).

41. 8 octobre 1488 (6996). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Cărhană et à son frère, Oană, le droit de propriété sur une moitié du village de Muşata, achetée à Filip et à Nechifor, les fils de Hortă, pour 66 zlotys tatars.

42. 15 octobre 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don à la Métropole de Roman des villages de Negoești et d'une moitié de Gostilești, situés sur Pîrful Negru, de la Poiana, où ont été *crezi* Băloș et Danciu, situé sur la Moldova, avec les deux hameaux, de Ciorsăcești, où a été Tiba, sur la Moldova, dans Cîmpul Perilor, et du village « où a été Botăș », de même situé dans Cîmpul Perilor, achetés à plusieurs boyards. Pour la moitié du village de Gostilești on indique les confins (pl. XIII).

43. 13 décembre 1488 (6996), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Danciu Delea le droit de propriété sur le village « où ont été *juzi* Buda et Drăgoiu », situé sur le Birlad, avec les deux hameaux, acheté à Fete Iacobescul et à sa femme, Marina, petite-fille de Ștîbor le vieux et de Zoica, pour 170 zlotys tatars (pl. XIV).

44. 9 janvier 1489 (6997). Le voïevode Étienne le Grand, pour le village de Petricani, dont les confins sont indiqués.

45. 16 janvier 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mihul Ciocan le droit de propriété sur une moitié du village de Fedești, achetée à Lazea et à ses parents, les petits-fils d'Ivan Droicii, pour 50 zlotys tatars.

46. 22 janvier 1489 (6997). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Oană le droit de propriété sur deux parties du village de Dobrienești, où a été la maison de Balița, situé sur la Telejna, achetées à Magda, fille de Marina, et à son parent, Vasilca, fille de Cozma, pour 86 zlotys tatars.

47. 22 janvier 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Danciu, à son frère, Giurgiu, et à leurs soeurs, Marınca et Oltea, les fils de Pătru Brudur, le droit de propriété sur une moitié du village de Baicăuți, où a été *vătdaman* Hodor, situé sur le ruisseau des Suholeți, achetée à Toma et à sa soeur, Sorița, les fils de Mărina, la fille de Țiban, pour 180 zlotys tatars (pl. XV).

48. 24 janvier 1489 (6997). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toma et à ses frères, Dobrancean et Burul, les fils de Tatul de Bîrzota, le droit de propriété sur les villages de Certăști, de Făuriei, avec le monastère, et de Șchiupeni, situé à l'embouchure de Saca.

49. 25 janvier 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Gavril et à ses frères, Nechita et Ion, les fils de Negrita, fille de Pătru Minzatul, le droit de propriété sur le village de Minzați, situé à la source d'Ţubana.

50. 13 mars 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à l'*armaș* Lupe le droit de propriété sur une portion de terrain des confins du village d'Albotești, situé à l'embouchure de Sărata, pour fonder un village, portion achetée aux petits-fils du *voornic* Oană, pour 80 zlotys tatars, et sur une *seliște* (emplacement d'un village abandonné), située au-delà de Prut, où a été le bourg de Sărata, achetée à Stanciu, fils de Giurgiu Husea, pour 150 zlotys tatars. (pl. XVI).

51. 14 mars 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Voroneț du village de Vladeni, situé sur le Siret, avec des moulins, acheté aux neveux du logothète Isaia, pour 350 zlotys tatars.

52. 15 mars 14<8>9 (69<9>7). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Anușca et à Mușa le droit de propriété sur le village de Drăgoești, situé à Cobile, reçu de Coste Tudora et de ses parents, en échange d'une partie de Triabăș.

53. 16 mai 1489 (6997). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivan Badiul le droit de propriété sur le village « où a été la maison du *pitar* Sas », situé sur le Tămaș, acheté à la fille de celui-ci, Vișa, pour 83 zlotys tatars.

54. 14 octobre 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna de trois villages, situés sur la Suceava: Frătăuți, où ont été les cours de Giurgiu de Frătăuți et de son fils, Mihul Starostescul, Botășani et Climăuți, reçus de Stanciu Starostici et de ses frères, les fils de Fedco Starostici et les petits-fils de Mihul Starostescul, en échange du village de Toporăuți, situé au-delà de Prut, district de Cernăuți, et du village de Grigorești, avec des moulins, situé sur le Siret, plus 200 ducats. Le prince avait reçu le village de Toporăuți de Toader, le frère du *pîrcălab* Hărman, en échange du village de Pogănești, situé sur le Birlad, acheté à Dragotă et à sa soeur, Negrita, les fils de Vlașin et les petits-fils de Pogănel, pour 200 zlotys tatars, et en échange du village de Călinești, où ont été les maisons de Mihai Călin et de son frère, Ștefan, situé sur le Birlad, acheté à Vasco et à sa soeur, Mărena, les fils d'Ivan Nemai et les petits-fils de Mihai Călin et de Ștefan, pour 120 zlotys tatars. Le village de Grigorești a été acheté par le prince, une moitié, à Sima et à ses frères, pour 125 zlotys tatars, et l'autre moitié, la partie du logothète Cupcici, à Iurie Șerbici et à Petru Grigorescu, pour 350 zlotys tatars.

55. 31 octobre 1489 (6997), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stan et à Onu, les fils d'Iuga Grasul, le droit de propriété sur une moitié du village de Șoldești, situé sur le ruisseau de Zăbrăuți, qui a été achetée à Aldomir, par leur père.

56. <Janvier — avant 9 mars> 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Lazor Micșun le droit de propriété sur le village de Găurești, situé sur le Birlad, en bas de l'embouchure de Strajnaica, et du village de Rădăslăvești, avec un moulin sur le Birlad

et un hameau dans les mêmes confins, acheté à Singur et à sa soeur, Stana, les neveux d'Ivan Frenciuc, pour 120 zlotys tatars.

57. 9 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivanco et à Gavril le droit de propriété sur le village de Vitoltești, situé à l'embouchure de Bujor, acheté à One et à sa soeur, Cirstina, les fils de Giurgiu et de Tăvoiu, pour 105 zlotys tatars (pl. XVII).

58. 9 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Nicoară Romănescul le droit de propriété sur une moitié du village de Hândrești, situé entre Bujor et Seaca, achetée à Ion Sacșa et à ses neveux, One et Cirstina, pour 40 zlotys tatars (pl. XVIII).

59. 10 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petru, le *comis* d'Alexandre, fils du prince, le droit de propriété sur une moitié du village de Grozești, situé dans Cîmpul lui Dragoș, achetée à Elisafța, fille de Văsii Șanga et nièce du prêtre Coste, pour 200 zlotys tatars.

60. 14 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Marele et à son neveu, Costin, fils de Neagul, le droit de propriété sur le village de Bontesti, situé entre Birlad et Stebnic, acheté à Toader Hârniș et à ses neveux, Bilțu et Nicoară Șermet, pour 70 zlotys tatars.

61. 16 janvier 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mănăilă Ciopescu le droit de propriété sur un tiers du village de Călmățui, acheté à Șandru Onescu.

62. 17 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au prêtre Sima et à ses frères, Gavril et Marta, le droit de propriété sur le village «où ont été Roman et Hodco», situé à l'embouchure de Rebricioara, acheté à Urita, fille de Malea et petite-fille de Giurgiu Piatră, pour 50 zlotys tatars (pl. XIX).

63. 18 janvier 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mărina et à Fedca, les filles de Mircea Ciucescul, et à leurs parents le droit de propriété sur les villages de Mircești, de Dăncești, de Pășcani et d'un autre village, situés sur la Cușitna, après que les deux soeurs ont partagé ces villages (pl. XX).

64. 18 janvier 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Negrita, fille du prêtre Oană, le droit de propriété sur le village d'Ochitești, où a été Toma Ochit, situé à la source d'Elan.

65. 3 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *diac de visterie* Avram le droit de propriété sur le village de Dobroslăvești, situé sur le Birlad, acheté à Urita, fille de Malea et petite-fille de Giurgiu Piatră, pour 150 zlotys tatars.

66. 7 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ilea Nașă le droit de propriété sur le village de Măgdășani, situé sur la Crasna, acheté à Nastea et à sa soeur, Sofia, les filles de Stețco Dămăcuș, pour 80 zlotys tatars (pl. XXI).

67. <9> mars 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petriman, à sa soeur, Agafiia, et à Isac, le droit de propriété sur les villages de Porcești, de Brebi et de Hociungi, district de Neamț.

68. 8 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Sima et à son frère, Avăr, le droit de propriété sur la troisième partie du village de Ghigoești, situé sur Piriul Negru, acheté à Iosip, fils de Toader Urdugaș et petit-fils de Drăguș, pour 80 zlotys tatars.

69. 12 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Iurie Șerbici le droit de propriété sur le village de Tomiști, où ont été Dragomir Sorocoteaja et Șandru, situé sur le Sireșel, acheté à Coste Murgoci et à son neveu, Gavril, fils de Negrita, pour 100 zlotys tatars.

70. 15 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *diac de visterie* Avram le droit de propriété sur une moitié du village d'Onicicani, situé sur le Șomuz, achetée à Manciu Oniceanul et à ses parents, pour 180 zlotys tatars.

71. 15 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *vistier* Isac le droit de propriété sur les villages de Fulticeani, où a été Stan Pântece, situé sur le Șomuz, acheté à Neagșa, fille de Hanea, pour 200 zlotys tatars, et de Buciumeni, situé en bas du village de Rădășani, acheté à Mărușca, fille du logothète Mihul et petite-fille du prêtre Iuga, et de Dragoș Stănișescu, fils de Nan, pour 120 zlotys tatars.

72. 15 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme le partage des villages de Găleșești, situé à l'embouchure de Răcătău, et du monastère situé à l'embouchure de Dieneș, avec toutes les clairières qui lui sont soumises, de Pănțești, de Horjești et d'une moitié du village de Nănești, où a été Galeș, partage fait entre Isaiu de Răcătău, son neveu Pătru Farcaș et sa soeur, Marta, les fils de Stana, et entre son neveu Toma et sa soeur, Anna, les fils de Danciu.

73. 15 mars 1490 (6998), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à l'Évêché de Rădăuți 30 églises: 44 églises du district de Suceava et 6 du district de Cernăuți. En échange des six églises du district de Cernăuți le prince a reçu de l'Évêché de Rădăuți

autres six églises du district de Suceava, qu'il a donné au monastère de Putna. En même temps, il met sous l'obéissance du même évêché toutes les églises du district de Cernăuți, sauf les églises et les prêtres des villages du monastère de Putna (pl. XXII).

74. 15 m a r s 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna la soumission de 10 églises des districts de Suceava et de Cernăuți et soumit au même monastère encore six églises avec des prêtres du district de Suceava, pris de l'Évêché de Rădăuți en échange d'autres six églises du district de Cernăuți. Le voïevode confirme aussi au prieur le droit de jugement sur les prêtres des églises mentionnées. En même temps, il confirme le droit de propriété sur la *braniștea* (forêt dont l'emploi est réservé) du monastère, en indiquant les confins (pl. XXIII).

75. 16 m a r s 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Clicicăuți, situé sur le Prut, à l'embouchure de Derehluț, district de Cernăuți, acheté à Petru et à ses frères, les fils de Dașco de Clicicăuți et les petits-fils de Grozea et de Mihăilă, pour 250 zlotys tatars, et du rucher de Comarna, situé à Bohotin, reçu du monastère de Moldovița en échange de cinq *fâlci* (une falce = 14 322 m²) de vigne, située sur la colline de Hirlău. En même temps, le prince lui fait don des moulins princiers situés sur le Siret, au bourg de Siret, indiquant leurs confins.

76. 16 m a r s 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Maciatovți, avec les moulins qui sont empecés sur la rivière de Suceava et avec le monastère du village, acheté à Stancul et à ses frères, Ivanco et Isaico, les fils de Fedca Stărostescul, pour 400 zlotys tatars. En même temps, le voïevode confirme au monastère de Putna la soumission du monastère de Horodnic, avec le village de Balasinești, situé sur la rivière de Suceava.

77. 16 m a r s 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Voitin, ou a été la maison de Hărman et de son père, Iațco, acheté à Bogdan de Voitin, à son frère, Ion Miciorna, et à leurs sœurs, Ilca et Mușă, les enfants de Hărman et les petits-fils d'Iațco, pour 500 zlotys tatars.

78. 17 m a r s 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand permet aux moines du monastère de Putna d'envoyer chaque printemps et chaque automne trois chariots pour apporter du poisson, exemptés des taxes douanières. En même temps, le prince interdit aux juges et aux *globnici* d'entrer dans les villages du monastère.

79. 17 m a r s 1490 (6998). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Negrilă Batirescul le droit de propriété sur une moitié du village « où a été Cîrstea », situé à Cîrligătura, achetée à Danul et à ses frères, pour 87 zlotys tatars (pl. XXIV).

80. 14 o c t o b r e 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Iurșă et à son neveu, Iliăș Saula, les petits-fils de Stoian Procelnic le vieux, le droit de propriété sur les hoiries reçus par leur ancêtre d'Alexandre voïevode: à Cîrligătura, les villages de Procelnici, où a été la cour de Stoian Procelnic, de Bogdănești, de Hovcești, de Medeleni, de Nedeiani et de Bogheasa, et, sur le Bahlui, le village « où a été Dragoș »; sur la Jijia, les villages de Lazoreni, où a été Rosneag, de Procelnici, de Cozmești et d'Oișani, et au-delà de Prut, les villages de Lăslăoani, situé à l'embouchure de Hlabnic, de Negoești, de Stancăuți, de Scutureceani, de Cernătești, de Găureni et de Delești, situé à l'embouchure de Delea. Le privilège reçu par Stoian Procelnic d'Alexandre voïevode pour ces villages a été détruit pendant une invasion des Ottomans.

81. 26 n o v e m b r e 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Voroneț de la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Poiana, située à l'embouchure de Homor, en indiquant les confins, reçue du monastère de Homor en échange du village de Glodeni, où a été Stan, près de Stăuceni, acheté aux fils de Lazor et de Coste, pour 150 zlotys tatars.

82. 26 n o v e m b r e 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand donne au monastère de Homor, en échange de la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Poiana, située à l'embouchure de Homor, le village de Glodeni, où a été Stan, près du village de Stăuceni, acheté aux fils de Lazor et de Coste, pour 150 zlotys tatars.

83. 6 d é c e m b r e 1490 (6998), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *diac de visterie* Avram le droit de propriété sur la sixième partie du village d'Oniceani, situé sur Șumuzul Rece, avec un moulin, achetée au prêtre Pătru d'Oniceani, petit-fils d'Onică, et à ses enfants, pour 200 zlotys tatars.

84. 7 j a n v i e r 1491 (6999), S u c e a v a. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mircea et à ses parents, tous les petits-fils du *viteaz* Bratul, le droit de propriété sur les villages de Brătulești et de Fedeleşani, et, à Cîrligătura, sur les villages de Goești et de Vîrstați.

85. 16 j a n v i e r 1491 (6999). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Pleșan le droit de propriété sur le village « où a été Mihaiu », situé sur la Simila, en haut de Bălăce, acheté pour 100 zlotys tatars.

86. 16 janvier 1491 (6999). Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Tazlău d'une clairière située sur Tazlăul Mare, où a été le village de Micești, et, aussi sur Tazlăul Mare, d'une autre clairière, située à Pîriu, et du village de Flocești, achetés pour 730 zlotys tatars.

87. 16 janvier 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *ceașnic* Moghîlă le droit de propriété sur le village «où a été Balaci», situé sur la Smila, acheté à Stana, fille de Dragomir Cașotă, et aux parents de celle-ci, pour 130 zlotys tatars.

88. 16 janvier 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Miclăuș et à son frère, Iancu, les fils de Dancovici, le droit de propriété sur le village d'Urgiceni, acheté à Mara, fille de Neaga et petite-fille d'Ioan Țutcă, pour 52 zlotys tatars.

89. 17 janvier 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'*ușer* Cozma le droit de propriété sur le village de Călinești, à Cobîle, où a été la maison de Dragomir, acheté à Dragolea, fille de Dragomir de Cobîle, pour 140 zlotys tatars.

90. 17 janvier 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petrea et à son frère, Ion, le droit de propriété sur le village de Ceretiani, à Cobîle, acheté à Dragolea, fille de Dragomir de Cobîle, pour 133 zlotys tatars.

91. 26 février 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *spătar* Purece et à ses parents le droit de propriété sur les villages de Dislivoe et «où a été Nosco», tous deux situés sur le Nistru, achetés à Stanciu Stărostescul et aux frères de celui-ci, les fils de Fedca Stărostescul et les petits-fils de Mihul Starostici et de Giurgiu de Frătăuți, pour 150 zlotys tatars. En même temps, le voïévode confirme seulement au *spătar* Purece le droit de propriété sur la cinquième partie des villages susmentionnés, achetée à son frère, Ivanco Tolocico, pour 30 zlotys tatars.

92. 9 mars 1491 (6999). Le voïévode Étienne le Grand confirme à la femme du prêtre Petrea le droit de propriété sur le village de Crăești, situé sur la Rebricea, acheté à Ileana, fille de Moisăi et petite-fille du prêtre Micu, pour 100 zlotys tatars.

93. 20 avril 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Tazlău des villages de Zănești, de Stolnici et de Fauri, situés sur la Bistrița, à l'embouchure de Cracău. Ils ont fait partie de l'*ocol* (circonscription) des cours princières de Piatra. Il lui fait don aussi des moulins à Stolnici, sur la Bistrița, et du village de Burești, situé sur le Siret, village qui a été soumis aux cours princières de Bacău, et qui disposait d'un emplacement de rucher au-delà de Siret, à Mănăstirea, et des étangs à Siret.

94. 16 septembre 1491 (6999). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mărina, fille de Berea, le droit de propriété sur les villages de Berești, de Petrilești, de Boșoteni et de Năsoești, situés sur le Tazlău, avec leurs anciens confins.

95. 15 octobre 1491 (6999). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oana Teliagă et à sa femme, Mușă, le droit de propriété sur la troisième partie du village de Ruptura, situé sur le Berheci, avec un emplacement de moulin sur le Berheci, achetée à Nastasia et à sa soeur, Marta, les filles de Magda, pour 50 zlotys tatars.

96. 15 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand joint aux confins du bourg de Vaslui les villages suivants: sur la Racova, les villages de Crăstoae, où a été Pătru, fils de Crăstea, de Bilcari, où a été Oană, frère de Pătru, de Curtești, où a été le fils de Naneș, de Feerești, où ont été les maisons de Feir, de Petre et de Cozma Streășină, de Păucești, où a été Păucă le vieux, et de Rohați, où a été la maison d'Oanăș Ungureanul; sur le Birlad, les villages de Bălteni, situé à l'embouchure de Stebnic, de Deleni, avec la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Micleşti, de Măreșeni, où a été *juđe* Mareș, le village «où a été la maison de Ștefan Meselnea» et le village «où ont été les Balosinăuți», en haut du bourg de Vaslui, dans Dumbravă; sur le Vaslui, les villages de Brudurești, où a été le village de Drăgoi et de Toma, de Mărățai, appelé aux temps d'autrefois Părtănoși; entre la Crasna et le Birlad, le village de Filipești et, dans les mêmes confins, le village de Săcueni, où a été Stanciu Săcuiul, achetés au monastère de Bistrița et à autres propriétaires. En même temps, le prince exempté de taxes douanières les habitants de ce bourg, pour toutes marchandises, sauf du poisson, pour lequel ils payeront un poisson pour une *majă* (mesure) ou pour un chariot. On indique les nouveaux confins de ce bourg.

97. 15 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Balșe le droit de propriété sur le village de Drăgușeni, situé sur la Podraga, donné par la cousine de celui-ci, Nastea, fille d'Ivan Bizdig.

98. 15 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *spătar* Marco le droit de propriété sur le village de Cernica, situé sur le Berheci, acheté à Nastea, à sa soeur Marta, les filles de Magda, et à leurs neveux, pour 160 zlotys tatars.

99. 15 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Pătru Selișteanul le droit de propriété sur le village de Mănești, situé à la source d'Ialan, où a été la maison de Manea, avec un monastère, acheté à Duma, fils de Manea d'Obîrșia Ialanului, et à ses neveux, Dragotă Cremene et Țîntea, pour 75 zlotys tatars.

100. 15 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Tazlău d'une moitié du village situé à l'embouchure d'Oarbic, achetée à Greaca, fille de Tatul Herlic, pour 100 zlotys tatars, et, en même temps, il confirme le droit de propriété sur la *braniştea* (forêt dont l'emploi est réservé) d'autour du monastère, en indiquant ses confins.

101. 16 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Neago Orbescul et à ses parents le droit de propriété sur leur hoirie, les villages de Răspopi et d'Ilieşti, situés sur le Sohului, et de Căteleşti, situé sur le Cozurlui.

102. 31 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Ion Murgu des villages de Hinţeşti et «où a été Neagşă Taurul», situés sur le Perecichiu, achetés par le prince à Oană Dzeamă et à ses soeurs, les fils de Dragoş Dzeamă de Zeletin, pour 160 zlotys tatars.

103. 2 novembre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Luca Boţ le droit de propriété sur une moitié du village de Balosineşti et sur une moitié du village d'Itrineşti, district de Neamţ, et les deux autres moitiés il les confirme aux cousines de celui-ci, Neaga et Mărina.

104. 2 novembre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stanciul le droit de propriété sur le village de Drăghişani, situé sur le Jiraveţ, acheté à Avăr, fils du *vistier* Ivan, pour 200 zloyts tatars.

105. 6 novembre 1491 (6999), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mihul Pojar et à ses parents, tous les petits-fils de Laslău Buhaicea, le droit de propriété sur leurs hoiries: les villages de Săcuiani et «où a été *jude* Oanciu », en haut de Movile, et de Bogdăneşti, tous situés à Cobile, de Năneşti, où a été *jude* Oancea, de Rusciori, où a été *jude* Stan, et de Dumbrăviţa, où a été *jude* Giurgiu, tous les trois situés sur le Siret, et de Buhăceşti, situé sur la Jijia, sous Cornăriş.

106. 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Solomn, à Stănilă, à Trebeşan et à Giurgiu le droit de propriété sur le village de Nadişe, situé sur le Tazlău.

107. 14 janvier 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stoian et à son frère, Lupe, le droit de propriété sur une moitié de la *seliştea* (emplacement d'un village abandonné) «où a été Roman», située à l'embouchure de Muşata, achetée à Neaga, fille d'Alexa et petite-fille du *vistier* Sin, pour 40 zloyts tatars.

108. 17 mars 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Şteful et à sa soeur, Mărina, les fils de Măruşca et les petits-fils de Şteful Jumătate, le droit de propriété sur le village de Şerbănauţi, situé sur le Siret, indiquant ses confins, à la suite du partage des hoiries d'Ion Jumătate.

109. 17 mars 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mărinca, fille de Mindrea, et à ses neveux, Silea et Donea, le droit de propriété sur le village de Mindreşti, où ont été Balinţii, situé sur le Siret, indiquant ses confins, à la suite du partage des hoiries d'Ion Jometate.

110. 17 mars 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *pitărel* Costea le droit de propriété sur le village de Tămiceşti, situé sur la Crasna, acheté à Costea, petit-fils du *spătar* Dieniş, pour 70 zlotys tatars.

111. 30 mars 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand confirme au *aprod* Iurşa, petit-fils de Crăciun Belcescu, le droit de propriété sur le village de Belceşti, situé sur Piriul Alb, à sa soeur Vasca sur le village de Negoeşti, situé de même sur Piriul Alb, et à leur soeur Maruşca sur deux parties du village de Şarbeşti, situé sur l'autre Piriul Alb.

112. 30 mars 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Stan Poiană du village de Cirneşti, situé sur le Siret, acheté à Neacşa, petite-fille de Mihăilă Popşa, pour 120 zlotys tatars.

113. 30 mars 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Stanciul et à ses soeurs, Dragole, Sora, Neacşa, Mara et Vişa, tous les fils de Măcea, d'une moitié du village de Botăşănţai (Botoşeşti), situé sur le Siret, la partie appelée Grămeşti, achetée à Luca, fils du *paharnic* Iliaş, et à ses parents, pour 80 zlotys tatars.

114. <31> mars <1492 (7000)>, Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stan Babici et à son frère, Iachiin Babici, le droit de propriété sur une moitié du village de Hliboca, situé à la source de Derehului, et sur l'autre moitié il confirme le droit de propriété à leur frère, Andriaş Babici, les deux moitiés étant achetées à Pavel Iudca, fils d'Iudca le vieux, pour 300 zlotys tatars.

115. 24 juin 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Baico et à son frère, Ivan, du village d'Almaşul, indiquant ses confins.

116. 10 octobre 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toma, fils de Mihnea et petit-fils d'Oană Stingaciu, le droit de propriété sur le village de Tomeşti, à Cirligătură.

117. 14 octobre 1492 (7000). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader et à ses cousins, Sima et Mierla, le droit de propriété sur une moitié du village de Doncești, situé sur la Doncea, achetée à Avăru, fils du *visțier* Ivan, pour 30 zlotys tatars.

118. 24 novembre 1492 (7000), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Ștubeiul, situé sur le Bașeu, indiquant ses confins, acheté à Ivanco Levici et à ses parents, tous les petits-fils du *postelnic* Hodco Costici et de Lev, pour 250 zlotys tatars. Il fait don aussi d'un terrain désert au-delà de Podraga.

119. 1493 (7001). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Grigore Săvăscul le droit de propriété sur le village de Mănăilești, acheté à Anușca et à sa soeur, Neacșa, les filles de Mănăilă, pour 270 zlotys tatars.

120. 3 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Dragoșe le droit de propriété sur le village de Bumburești, situé sur la Tutova, à l'embranchure de Studeneț, acheté à Ilea et à sa cousine, Neacșa, les petits-fils de Drăguș Timișescul, pour 140 zlotys tatars.

121. 3 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ștefco le droit de propriété sur un terrain situé dans les confins du village de Toporeștii Vechi, acheté à One et à son frère, Coste, les fils d'Anna et les neveux d'Ioanăș Topor, pour 100 zlotys tatars.

122. 5 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Albul Voinescul et à ses soeurs, Ana et Vasilca, le droit de propriété sur le village d'Oidești, où a été jude Voina, situé sur la Tutova, acheté à Lazor, fils de Petrică Negrilescul, et à sa cousine, Nastea, fille d'Ion Negrilescul, pour 60 zlotys tatars.

123. 5 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mărina et à sa soeur, Stana, les filles de Dragomir Iuban et les nièces de Șolda de Dumitra, le droit de propriété sur les hoiries hérités de leur oncle, Șolda; à Mărina sur les villages de Șoldeni, de Birlălești, de Fintina Iepurelui et de Fintina lui Șolomon, sur la Dumitra, sur le village «où a été Oancă» et sur le village «où a été Lațco de Cimpie», sur la Larga, et sur une moitié de Cimpie, et à Stana sur les villages de Spireni, de Drăgomănești, de Lăzești et de Sărăcinești, tous situés sur la Dumitra, et sur l'autre moitié de Cimpie.

124. 5 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme une propriété.

125. 6 mars 1493 (7001). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ion Albul le droit de propriété sur une moitié du village de Rădiești, situé sur le Strajnic, district de Fălciu.

126. 7 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Negrilă, fils de Vilcea Batriescul, le droit de propriété sur le village de Batirești, situé à Cîrligătură, dont une moitié est son hoirie et l'autre moitié il l'a achetée à sa tante, Marușca, pour 60 zlotys tatars. Le voïevode lui confirme aussi le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Măcău Vlad, située sur le Bahlueț, avec emplacement de moulin, achetée à Anușca et à Marta, les filles de Mădirjac, pour 70 zlotys tatars.

127. 7 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Rabotă, à sa soeur, Sora, les fils d'Alexa, et à leurs parents, le droit de propriété sur le village «où a été la maison d'Alexa», situé sur la Vinna, reçu de Magda, fille de Mihul et petite-fille de Negrea, et des petits-fils de celle-ci.

128. 15 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mănăilă et à ses parents, tous petits-fils de Lucaci, le droit de propriété sur les villages de Balomirești, où a été jude Balomir, avec un moulin sur le Bahlui, et de Hoisești, où a été jude Dobromir, tous les deux situés sur le Bahlui. Une moitié de ces villages appartiendra à Mănăilă et à sa nièce, Marușca, et l'autre moitié appartiendra aux autres nièces. Puis, Marușca a vendu sa partie du village de Balomirești et du moulin à son oncle, Mănăilă, pour 100 zlotys tatars. En même temps on indique les confins de ces villages.

129. 15 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *comis* Petrică du village d'Oniceani, situé sur Șumuzul Rece, perdu en félonie par le *visțier* Avram.

130. 15 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivul Mindrea et à ses neveux le droit de propriété sur le village de Tăvești, situé à l'étang de Crasna, acheté aux fils de Dinga Tălpigeanul, pour 120 zlotys tatars. En même temps, le prince leur confirme aussi le droit de propriété sur leur hoirie, Seliștea lui Bibarț et le village de Gănești.

131. <Environ 15 mars 1493 (7001), Suceava>. Le voïevode Étienne le Grand fait don à l'*aprod* Ion du village de Scațirești, situé sur le Birlad, acheté à Ivul Mindrea, à ses neveux et à Avăr, pour 130 zlotys tatars.

132. <Après 15 mars 1493 (7001)>. Le voïevode Étienne le Grand confirme le partage du village de Scațirești entre Lupul et sa soeur, Marușca, les frères de l'*aprod* Ion.

133. 16 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Oană et à sa soeur, Fedca, le droit de propriété sur une moitié du village de Băimăceni, situé

sur la Jijia, et sur l'autre moitié à leur parent, Paresca, fille de Medeleanu, achetées à Marina, fille de Magda et petite-fille de Cinde, pour 160 zlotys tatars.

134. 26 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *diac* Alexa le droit de propriété sur la *seliște* (emplacement d'un village abandonné) «où a été *jude Iuga*», à Cirligătură, achetée à Ciorciolina, fille de Drăgoici de Cirligătură et petite-fille de Șerb Răspop, pour 110 zlotys tatars.

135. 22 octobre 1493 (7001). Le voïevode Étienne le Grand, pour un quart du village de Măstacăni.

136. 26 octobre 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stan Grama et à ses frères, Sima, Bodea et Bogdan, le droit de propriété sur le village de Sirbi, situé à la source de Slivna, acheté à Giurgea, fils de Bancea Prodănescul, et à sa nièce, Mica, fille de Brindea, tous deux les petits-fils de Miclea Prodănescul, pour 64 zlotys tatars.

137. 28 octobre 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Danciul, à son frère, Dragotă, à Mălaiu et à Toma Bosioc le droit de propriété sur la *Seliștea* lui Dănău, où ont été *Lieștii*, située sur la Putna, achetée aux fils de Grozea Dănău, pour 40 zlotys tatars.

138. 4 novembre 1493 (7001), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Nastasia, fille de Mărina et petite-fille de Cirstea, le droit de propriété sur son hoirie, le village de Stăniliești, et la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) d'Albotești, dans les mêmes confins, le village de Cirstești, où a été Miroslav, situé sur la Moldova, et, dans les mêmes confins, le village de Hirești.

139. 7 décembre 1493 (7001). Le voïevode Étienne le Grand, pour les confins du village de Chiujdești.

140. <1494 (7002)>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivanco et à ses parents le droit de propriété sur une moitié du village de Șecani, situé en haut d'Adjud, achetée à Șerban et à Brindusa, petite-fille de Giurgiu Șecanu, pour 60 zlotys tatars.

141. 18 janvier <1494 – 1496>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader Lazea le droit de propriété sur le village de Rădești, situé à la source de Covurluiul Sec, achetée aux filles de Stoica Dieniș.

142. 25 février 1494 (7002). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ana et à sa sœur, Marina, les sœurs de Lupșa, le droit de propriété sur le village d'Ostășăști, où a été *Negra*, situé sur la Rebricea, acheté à Dragotă, fils d'Ivan Pietrescul et petit-fils d'Iațco Piatră, pour 110 zlotys tatars.

143. 27 février 1494 (7002), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Anna, fille de Bobul, le droit de propriété sur un quart du village de Petrilești, situé sur Piriul Alb, acheté à Luca, fils de Zeico, pour 50 zlotys tatars.

144. 2 mars 1494 (7002). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Andrica, à Petre et à Costin, les fils de Barbu Burcea, le droit de propriété sur le village de Zernești, acheté pour 30 zlotys tatars.

145. 11 mars 1494 (7002), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mihăilă et à son frère, Ghițul, le droit de propriété sur une moitié du village de Cîrnești, à Cobile, indiquant ses confins, achetée à Bonceac et à ses sœurs, Anna et Rusca, les fils de Stana et les petits-fils de Mihul Cîrnul.

146. 11 mars 1494 (7002), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toma le droit de propriété sur le village appelé «où a été *Ivan*», situé à Cobile, sous Moghilă, à Ulmi, acheté à Bonceac et à ses sœurs, Anna et Rusca, les fils de Stana et les petits-fils de Mihul Cîrnul, pour 110 zlotys tatars.

147. 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand, pour le village de Vitejești, situé à Codru.

148. 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand, pour une moitié du village de Chiliani, situé sur le Birlad.

149. 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Bogdan le droit de propriété sur une moitié du village de Giumătățeni, achetée à son frère, Oncea, fils de Mărina et petit-fils de Giurgea, pour 230 zlotys tatars.

150. 6 janvier 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand, pour le village de Stoiăști, situé sur la Tutova.

151. <Avant 10 janvier 1495 (7003), Birlad>. Le voïevode Étienne le Grand confirme les confins du territoire possédé par le bourg de Birlad, en ajoutant la *seliște* (emplacement d'un village abandonné) appelée *Ivancea* de la Târarcă, située sur la Tutova, achetée par le prince aux petits-fils de Petru Tudor, pour 100 zlotys tatars. En même temps, le prince exempte les habitants de ce bourg des taxes douanières, sauf ceux qui vendront du poisson.

152. <10 janvier-avant 3 février 1495 (7003)>, Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ona, à Fedor et à son cousin, Albul, le droit de propriété sur deux parties du village de Deocheați, où a été Bogdan, situé sur le Soholui, achetées à Drăgălina, fille de Iațco Leghetiș et petite-fille de Ștefan Leghetiș, pour 100 zlotys tatars.

153. 10 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Miclea et à ses soeurs, Mălina, Buraia et Greaca, les fils de Stana et les petits-fils d'Ivan, le droit de propriété sur le village où a été la maison de leur grand-père, Ivan, situé sur la Cneaja, et, dans les mêmes confins, la fontaine Împușita.
154. 10 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Vasco, à Mihul Bontea, à Mihăilă, et à Toderică, le fils de Dolha, le droit de propriété sur une moitié du village de Fofișești, situé sur la Cușitna, achetée à Pătru Gîrbovăț, fils de Pantea et petit-fils de Petru, pour 80 zlotys tatars.
155. 11 janvier 1495 (7003), <Vaslui>. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Stan Mieriul d'une moitié de la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Fundiani, située sur le Birlad.
156. 11 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *spătar* Clănău d'une moitié du village de Piscul, situé sur le Birlad, avec une moitié de moulin.
157. 11 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Mareș, à Duma Mălăescul, à Sima, à Nicoară et à Petrică du village de Merești, situé sur le Birlad.
158. 11 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don à l'*ușar* Petru et à ses soeurs, Neaga et Mica, d'une moitié du village de Tomcești, situé sur le Birlad, et d'une moitié du barrage pour attraper du poisson, qui se trouve dans la rivière de Birlad.
159. 12 janvier 1495 (7003), <Vaslui>. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Foța, à Berehoiu et à Bantaș d'un terrain désert, situé à la source de Covurluiul cu Apă, entre les villages de Rădești et de Voenești, pour fonder un village, indiquant ses confins.
160. 12 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Alexa, à Giurca, à Dragoșe et à Giurgiu du village de Țigănei, situé à Dimaci.
161. 12 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *postelnic* Eremia d'une moitié du village de Piscul, situé sur le Birlad, avec une moitié de moulin.
162. 12 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Fete et à ses frères, Văsiu et Tatul, d'une moitié de la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Fundeni, située sur le Birlad.
163. 12 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Frățilă et à ses neveux, Mareș, Florea, Danciul et Bădea, du village de Liești, situé sur le Birlad, à Rătud.
164. 15 janvier 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Nistor et à son frère, Crăciun, le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) située à Fintina Suciavea, à la source du ruisseau de Gruseva, achetée à Oancia, petit-fils du *ploscar* Bodea, pour 50 zlotys tatars.
165. 16 janvier 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petre Ghenghe et à ses parents le droit de propriété sur le village de Popești, situé sur le Jeravăț.
166. 16 janvier 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Neaga et à sa soeur, Stana, les filles de Dragomir Tăutul, le droit de propriété sur leur hoirie, les villages de Tăuți et de Rujeni, situés sur la Horincea, et une moitié du village de Leușteni, situé à Chigheci. L'autre moitié du village de Leușteni est la hoirie de leur cousin, le logothète Tăutul.
167. 16 janvier 1495 (7003). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader, à son frère, Ivan, et à leurs nièces, Nastea, Stana et Maria, le droit de propriété sur le village de Gheești, situé sur le Zeletin, entre les villages de Neagone et de Colunoi, où a été Gheia, acheté à Pătru Ghilțu et à ses parents, tous les petits-fils de Pătru Scolofindie et du prêtre Dragomir, pour 85 zlotys tatars.
168. 17 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Marița, fille de Sima et petite-fille de Toader Nănescul, et à ses parents le droit de propriété sur le village de Nănești, situé sur le Studeneț, divisé en quatre parties.
169. 17 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Nica et à ses parents le droit de propriété sur le village de Polițeni, où a été Vlașin, et sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Toma, tous les deux situés sur la Tutova, ainsi que le partage qu'ils l'ont fait.
170. 22 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mica, fille de Mihăilă Andriescul, le droit de propriété sur le village de Pulpești, où a été *jude* Pulpe, situé sur la Tutova, acheté à Mihul Dragoslav et à ses parents, tous les petits-fils de l'ancien *ceașnic* Negrilă, pour 80 zlotys tatars.
171. 22 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Neagul Dumia et à son frère, Băloș, le droit de propriété sur un quart du village de Budzești, où a été Bericica, situé sur la Sărata, acheté à Nastea, petite-fille de Mihăilă Budzea, et à sa nièce, Mărina, fille de Husul, pour 25 zlotys tatars.

172. 22 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Toader Iucaș et à ses parents, tous les petits-fils du *globnic* Laslău, le droit de propriété sur leur hoirie, les villages de Lăslăoani, situé sur le Cracău, de Șerbești, situé sous Piatra Cracăului, de Mohoriți, situé en bas de l'embouchure de Pojorita, de Drăgoești, situé sur le Dobrotvor, de Petrești, situé sur le Zeletin, de Plăcinteni, d'Oprișești, de Cirna et de Răchitiș.

173. 23 janvier <1495 (7003)>. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Leca et à son frère, Petru, le droit de propriété sur une portion de terrain, situé sur la Sărata, en bas des confins du bourg de Huși, achetée à Nastea, petite-fille de Mihail Buză, et à sa nièce, Mărina, fille de Husul, pour 40 zlotys tatars.

174. 24 janvier 1495 (7003). Le voïévide Étienne le Grand confirme à Petrea et à sa soeur, Mariea, le droit de propriété sur le village « où a été Ionaș Tricolescu », situé sur l'Elan, dont une moitié a été acheté par leur père, Crăciun, à Giurgea, frère de Cristea Negru, et l'autre moitié a été acheté par eux à Toma, fils d'Ivașco Tricolescu. Ivașco Tricolescu avait racheté cette moitié de village à Giurgea, frère de Cristea Negru.

175. 24 janvier 1495 (7003), Vaslui. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Magda, fille de Mihul et à ses parents, les petits-fils de Sima Rugină, et à d'autres encore le partage de leurs villages: Todireni, Liudești, et Birzești, situés sur le Birlad, Zăharna, situé sur le Nistru, Horodiștea et d'autres villages.

176. 25 janvier 1495 (7003). Le voïévide Étienne le Grand confirme à Vana Petrescu le droit de propriété sur une moitié du village de Cucoșeri, où a été Oancea, situé sur le Stemnic, achetée à Ilieș, neveu d'Ianoș Negrescu, pour 60 zlotys tatars.

177. 3 février 1495 (7003), Iassy. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Pătiul et à ses parents le droit de propriété sur le village de Dodești, où a été Ștefan, situé sur la Jigălie, en haut de Tămășel, acheté à Ion Budză et à ses parents, pour 100 zlotys tatars.

178. 4 février 1495 (7003), Iassy. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Toma Salce, fils d'Ivașco Tricolescu, le droit de propriété sur le village situé à Salce, sur l'Alan, entre Ioanăș Tricolescu et Găjăoane, acheté à Ion Budză et à ses parents, pour 70 zlotys tatars.

179. 5 février 1495 (7003), Iassy. Le voïévide Étienne le Grand confirme au *pisar* Toader le droit de propriété sur les villages de Rizina, où a été *vătămă* Alexa, et de Sinașeuți, situés sur le Nistru, à l'embouchure de Rizina, achetés à ses parants, arrières petits-fils de Negrea, pour 150 zlotys tatars.

180. 13 mars 1495 (7003), < Suceava >. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Dragoș, à ses frères, Petrea, Gliga et Cîrtilă, et à leurs nièces, Nastea, Parascheva et Anghelina, le droit de propriété sur le village de Stroești, situé sur la Moldova, à l'embouchure de Șomuz.

181. 13 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Cozma Pășco, à son frère, Mihul, et à leur soeur, Nasta, les fils de Hodco Pășcan, le droit de propriété sur le village de Pășcani, situé sur l'Ichel, sur une *seliște* (emplacement d'un village abandonné) située sous Poroseci, et sur un rucher. Les confins seront tracés selon la décision du *paharnic* Mohila et de ses voisins, suivant les tracés des anciens confins.

182. 13 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Cozma, à ses frères, Vladul, Neaga et Stana, et à leur nièce, Pătrana, le droit de propriété sur une moitié du village de Florești, situé sur le Polocin, achetée à Măgdălina, fille du *spătar* Petru, pour 36 zlotys tatars.

183. 13 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Cirstea et à ses frères, Dobrul, Neaga et Nastea, le droit de propriété sur une moitié du village de Spăreați, où a été Spăreatul, situé sur le Zăbrăuți, achetée à Șteful et à ses frères, Ion et Stana, les fils de l'ancien *stolnic* Ioanăș, pour 25 zlotys tatars.

184. 15 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Măria, fille de Birsan, et à ses neveux le droit de propriété sur une moitié du village de Florești, situé sur le Polocin, achetée à Măgdălina, fille du *spătar* Petru, pour 35 zlotys tatars.

185. 15 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Vlașin et à son neveu, Ciocan, le droit de propriété sur la troisième partie du village d'Argișani, situé sur le Prut, achetée à Coste Orăș, pour 160 zlotys tatars.

186. 16 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Giurca Pintece et à ses parents le droit de propriété sur une moitié du village de Horodniciani, avec une moitié de moulin, et sur les villages de Mărcești et de Grijlivi, situés sur le Birlad.

187. 17 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Lupe et à ses frères, Dancul et Toma, le droit de propriété sur une moitié du village de Tivești, situé sur le Berheci, achetée à Iura, fils de Marușca et petit-fils de Coste Croitorul, pour 60 zlotys tatars.

188. 17 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïévide Étienne le Grand confirme à Sima Gureș le droit de propriété sur une moitié du village de Sirbi, situé sur la Rebricea, partagée avec son neveu, Nicoară Ciocirlie.

189. 17 mars 1495 (7003), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader, fils de Miclea Bălcescul, et à Dragotă Vulpscui le droit de propriété sur le village de Hirova, où a été la maison de Rosomac, situé à Măiatini, entre les villages de Dereneu et de Grișani, acheté à Nastea, fille de Rosomac, pour 55 zlotys tatars.
190. 18 mars 1495 (7003). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petre Căliman et à ses neveux, Isaia, Armean, Anna et Mărușca, le droit de propriété sur le village de Tatomirești, situé à la source d'Oarbic, acheté à Ilie et à ses frères, Petrea, Gavril et Frățilă, les fils de Jula, et à leur nièce, Fatoșe, fille d'Ivașco Clecea et petite-fille de Coste Dabija, pour 80 zlotys tatars.
191. 18 mars 1495 (7003). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stanciul et à sa soeur, Stana, le droit de propriété sur le village de Lălești, situé sur la Tutova, acheté à Oancea, fils de Stanciul Neamișul, pour 150 zlotys tatars.
192. 18 mars 1495 (7003). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Cozma, petit-fils de Balea, et à son neveu, Toader, le droit de propriété sur le village de Brătiești, situé sur le Trotuș Supérieur, et sur la Poiana lui Iliăș, située dans les mêmes confins.
193. 19 mars 1495 (7003). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme aux petits-fils de Ștefan Peaplea le droit de propriété sur le village de Giurcani, situé dans Cimpul lui Dragoș et divisé en quatre parties.
194. <Avant le 1er octobre 1495 (7003)>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Cirmete et à ses frères, Dragoșe, Drăgălina et Stana, le droit de propriété sur le village de Mirești, où a été Ivan Mieriul, situé sur le Sohului, en haut du village de Deocheați, acheté à Toader, fils de Nastea, pour 100 zlotys tatars.
195. 10 octobre, <après 1495 (7003)>. Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Bura et à sa soeur, Neacșa, le droit de propriété sur une moitié du village de Cirna, situé sur le Zeletin, achetée à Toader Iucaș et à ses cousins, pour 100 zlotys tatars.
196. 24 janvier 1496 (7004), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *pisar* princier Toader d'une moitié du village de Ciofrești, situé sur le Birlad, au bord du grand étang de Birlad, à l'embouchure de Gerul. De plus, il possédera, avec le *stolnic* Frunteș, un quart de cet étang.
197. <24> janvier 1496 (7004). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *stolnic* Ion Frunteș d'une moitié du village de Ciofrești, situé sur le Birlad, au bord du grand étang de Birlad, à l'embouchure de Gerul. De plus, il possédera, avec le *pisar* Toader un quart de cet étang.
198. 25 janvier 1496 (7004). Suceava. Le voïevode Étienne le Grand, pour le village d'Aldești).
199. 1497 (7005). Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Anușca et à sa soeur, Elisafța, les filles de Jurja, le droit de propriété sur la troisième partie du village d'Alexești, situé sur la Vilna, achetée à Duma et à ses frères, Vlașin et Anghelina, les fils d'Iuga, pour 70 zlotys tatars.
200. 1497 (7005). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Vlad Semenescul le droit de propriété sur une moitié du village de Vlădești, situé sur le Racova, qui a été appelé Leucești, avec une moitié du moulin sur la Racova.
201. 3 janvier 1497 (7005). Hirlău. Le voïevode Étienne le Grand confirme au prêtre Ivan Arame le droit de propriété sur le village d'Urjiceani, acheté à Miclăuș et à son frère, Iancu, pour 250 zlotys tatars.
202. 20 janvier 1497 (7005). Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Neagul Călmățui le droit de propriété sur une moitié du village de Molești, situé sous Orhei, achetée à Ilca, fille de Stan, pour 200 zlotys tatars.
203. 20 janvier 1497 (7005). <Iassy>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Toader, fils de Gavril, à son cousin, le prêtre Toader de Iassy, et à la soeur de celui-ci, Stana, les fils de Giurgea, le droit de propriété sur le village de Nedeiani, à Cirligătură, acheté aux petits-fils d'Ivașco Proclnicul, pour 70 zlotys tatars.
204. 22 janvier 1497 (7005). Iassy. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Voroneț d'un rucher situé sur le ruisseau de Mihalcea, à Cirligătură, acheté à Drăguș Carimbu et à ses parents, pour 70 zlotys tatars, et d'un terrain, appelé Lazul, dans les confins du village de Tomești, près du rucher mentionné, acheté à Toma, fils de Mihnea, petit-fils d'Oană, pour 20 zlotys tatars.
205. 28 janvier 1497 (7005). Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mihai Mindrea le droit de propriété sur le village de Litești, situé sur le Siret, acheté à Mara, fille de Nisporescu et petite-fille de Miroslov, et à Ioșșina (!).
206. 25 février 1497 (7005). Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ileana et à son neveu, Dragotă Frățianu, le droit de propriété sur le village de Frățienești, situé au-delà de Prut, à l'embouchure d'Orbeja, acheté à Toader Căuia et à sa nièce, Anna, fille de Oană Căuia, pour 70 zlotys tatars.

207. 6 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Danciul Pogan, fils d'Ion, et à ses frères le droit de propriété sur le village de Pogănești, où a été la maison de Nicoară Pogan, situé sur la Tutova.

208. 8 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Nadeșu, fils de Mihailo, le droit de propriété sur le village de Nadișe, acheté à Mihul Berescul, pour 60 zlotys tatars.

209. 9 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Papa et à ses parents le droit de propriété sur le village d'Ogrinești, où a été *jude* Ordzea, situé sur le Corod, acheté à Toader et à ses frères, les fils d'Iuga, pour 53 zlotys tatars.

210. 10 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Triful Sogne le droit de propriété sur un quart du village de Doncești, situé sur la Doncea, acheté à Avăr, fils du *vistier* Ivan, pour 15 zlotys tatars.

211. 10 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marușca, fille de Stan Maxin, le droit de propriété sur son hoirie, une moitié du village de Maxinești, situé sur Piriul Negru.

212. 11 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lupea, à son frère Toader, et à leur soeur, Cristina, le droit de propriété sur le village de Sirbi, situé sur la Horince, acheté pour 86 zlotys tatars.

213. 11 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gheleon Harbuz et à ses parents le droit de propriété sur le village de Harbuzi, où a été Bădioai, situé sur la Jigălia, divisé en trois parties.

214. 13 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ghermăniță le droit de propriété sur un tiers de la moitié du village de Dragomirești.

215. 13 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Grozea, à sa soeur, Mărișca, et à leur neveu, Gliga, le droit de propriété sur un quart du village de Grozești, situé dans Cimpul lui Dragoș, acheté à leurs parents, Niacșu, fille de Giurgea Grozescul, et à son neveu, Dragotă, fils d'Ivan, pour 80 zlotys tatars.

216. 13 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Puțeanul le droit de propriété sur les villages de Puțeni, situé dans Dumbravă, et «où ont été Muntenii Puțeni», situé à la lisière de Dumbravă, achetés à Toader Turcul et à ses parents, tous les petits-fils de Simion Turcul, pour 100 zlotys tatars.

217. 14 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Anușca et à ses soeurs, Negrita et Maria, le droit de propriété sur le village de Bejăriceni, situé sur l'Idrici, acheté à Vlaicu, fils de Scoarță, pour 60 zlotys tatars.

218. 14 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Micul Măcău le droit de propriété sur une moitié du village de Călimănești, situé sur la Putna, achetée à Ion Batin de Suceava, petit-fils de Batin, pour 70 zlotys tatars.

219. 15 mars 1497 (7005), <Vaslui>. Le voïévode Étienne le Grand confirme aux fils d'Iliciul le droit de propriété sur une moitié du village de Dimești, situé sur le Siret, district de Tecuci.

220. 15 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme au prêtre Stroia le droit de propriété sur une clairière située à l'embouchure de Strimba, au-delà de Tazlău, vis-à-vis du village de Berești, avec des étags et un emplacement de moulin sur le Tazlău, et sur la clairière de Runcul, située à la source de Strimba, achetées à Marina, fille de Mihul Berescul, pour 202 zlotys tatars.

221. 15 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cirstea et à son frère, Stanciul, le droit de propriété sur la troisième partie du village «où a été Comăniș», situé sur la Rebricea, achetée à Urita, fille de Malina et petite-fille d'Iațco Piiatră, pour 70 zlotys tatars.

222. 15 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Borcea et à sa soeur, Dragolea, le droit de propriété sur le village de Bețești, où a été le moulin de Bețeș, situé dans Cimpul lui Dragoș, acheté à Ivan, fils de Danciul et petit-fils de Toader Bețeș, pour 100 zlotys tatars.

223. 16 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivan le droit de propriété sur le village d'Ionășești, situé sur le Jeravăț, acheté à Stana, fille de Mic Opinteală, pour 120 zlotys tatars.

224. 18 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Anușca, fille d'Oană Căuie, et à ses parents le droit de propriété sur le village de Hăoșești, situé sur le Birlad, en bas du village de Lipovăț, et sur le village de Căușești, où ont été Leuuteneștii, situé sur la Rebricea.

225. 19 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Dumbravă et à sa femme, Mușu, le droit de propriété sur le village de Hădărăști, avec le moulin, situé sur le Birlad, acheté aux petits-fils de Stan Hădărău, pour 200 zlotys tatars.

226. 20 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Ilea, à sa soeur, Anca, et à leur nièce, Maria, le droit de propriété sur une moitié du

village de Crăinicești, situé sur le Polocin, et, seulement au *comis* Ilea, sur une moitié de la *seliște*a (emplacement d'un village abandonné) de Gălești, où a été Mic Gălescul, situé aussi sur le Polocin, faites don par leur cousine, Drăgălina, fille de Nastea, et par sa nièce, Tudora, fille de Vasilisa et petite-fille du *clucer* Nan.

227. 20 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *medelnicer* Mihul le droit de propriété sur le village de Rădeni, avec l'étang situé à l'embouchure d'Ialan, acheté aux petits-fils de Crețul d'Ialan, pour 200 zlotys tatars.

228. 1498 (7006). Le voïevode Étienne le Grand, pour le village de Lichitișeni, situé sur le Berheci.

229. 8 mars 149<8> (700<6>), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *diac* Mătei le droit de propriété sur des parties du village de Durnești, situé sur la Suceava, reçues de Niagșa, fille de Rusa, et d'autres de ses parents, en échange d'une moitié du village de Șarbaca, situé au-delà de Prut.

230. 24 septembre 149<8> (700<6>), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Vasutca, fille de Romașco et femme de l'orfèvre Stanciu, le droit de propriété sur son hoirie, les villages de Drăgoești, avec le moulin situé sur le Brădățel, de Lucăcești, de Botesti et de Căcăeni.

231. <24 septembre 1498 (7006) — 15 septembre 1499 (7007)>. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Tațea, fille de Petru Dărman, et à sa cousine, Vasca, fille de Nastasia, les petites-filles de Stoian, fils de Dărman, le droit de propriété sur leur hoirie, le village de Dărmănești, situé sur la Suceava, un autre village, situé sur le Prut, et un troisième village, Dărmănești, situé sur la Jijia.

232. 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand confirme à ..., à son frère, Onica, à leur sœur, Annușca, et à leurs cousins, Mircea et Marușca, les fils de Lazor Herlic, et aux fils de Mușata le droit de propriété sur le village de Cuculătești, district de Neamț, avec anciens confins.

233. 25... 1499 (7007), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Lupe Cheșeanul le droit de propriété sur le village d'Onțești, situé sur le Birlad, acheté à Danciul Pleșa et à sa sœur, Neaga, pour 60 zlotys tatars.

234. 15 août 1499 (7007), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Efrem le droit de propriété sur la troisième partie du village de Costești, situé sur le Prut, à l'embouchure de Ciuhur, achetée à Oliușca, pour 200 zlotys tatars.

235. 31 août 1499 (7007), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don à Vasilie, évêque de Roman, du village de Muntenii Scutași, où ont été *juzi* Itu et Șarban, acheté à Vasutca, fille de Cozma et petite-fille de Șandru et de Marta, pour 300 zlotys tatars.

236. 15 septembre 1499 (7007), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *gumelnic* Giurgiu le droit de propriété sur un tiers d'une partie du village de Băeșești, sur un tiers d'une partie du village de Mălini et sur un moulin situé sur la Toplița, achetés à Gurban, fils d'Oană Băeșescul, et à ses parents, pour 400 zlotys tatars.

237. 18 septembre 1499 (7007). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Fedor Orăș et à son frère, Costia, le droit de propriété sur une moitié du village de Rovcăuți, situé sur le Prut.

238. 22 septembre 1499 (7007). Le voïevode Étienne le Grand confirme aux petits-fils de State le droit de propriété sur les villages de Cervaciți et de Șarba, situés sous Codru, et sur un moulin emplanté dans le village d'Ivancicăuți.

239. 14 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Duma Brudur le droit de propriété sur une moitié du village de Țăpești, situé sur le Birlad, à Olteni, et sur un quart du lac de Lozova.

240. 15 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur le village de Vaculinți, où a été Zernă, sur le village de Sași, situé sur la Costina, sur un autre village situé sur la Moldova, à l'embouchure de Moldovița, et sur la douane de Moldovița.

241. 17 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ivan et à sa femme, Fedă, le droit de propriété sur le village de Străviceani, situé sur la Sirca, en bas du village de Mădirjac, acheté à Mărușca, femme de l'archiprêtre Ivan, fille de Nastea et petite-fille de Costea Stravici, pour 150 zlotys tatars.

242. 17 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Mindrea et à son frère, Drăgoi, le droit de propriété sur le village « où a été Dragomir Grumadz », situé sur le Bahlui, acheté à Mărușca et à sa sœur, Stanca, les filles de Nastea et les petites-filles de Coste Stravici, pour 80 zlotys tatars.

243. 20 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand fait don au *vistier* Eremia, fils de Gales, du village de Giulești, situé sur Pîriul Negru, district de Neamț, acheté à Lupșe de Sirețel, fils d'Ivașco de Sirețel, pour 130 zlotys tatars.

244. 20 novembre 1499 (7007), Hirilău. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Voroneț du village de Milcinești, où a été Milcin Ștefan, situé à Cîrligătură,

et de trois *fălci* (une falce = 14.322 m²) et un quart de vigne, situés sur la colline de Hîrlău. Ene même temps, le prince lui confirme une *falce* et trois quarts de vigne, situés aussi sur la colline de Hîrlău, faites don par le *vistier* Iuga.

245. <21 novembre> 1499 (7007), Hîrlău. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Gavril Dinga et à ses parents le droit de propriété sur le village de Bodești, situé sur Tazlăul Mare, acheté à Neacșa, fille de Hană, pour 220 zlotys tatars.

246. 23 novembre 1499 (7007), Hîrlău. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Bistrița des villages d'Ilieșeuți, avec des moulins sur le Siret, de Dragomirești, situé à l'embouchure du ruisseau de Birlea, de Tâlvești, où a été Onica, aux confins de Fintina, ainsi que de cinq *fălci* (une falce = 14.322 m²) et deux quarts de vigne, situés sur la colline de Hîrlău.

247. 26 novembre 1499 (7007), Hîrlău. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Dobrovăț des villages de Rușii, où a été la cour de Stan al lui Popa, de Călugăreni, où a été Giurgiu Călugărul, et de Dumești, où a été Dadul, tous les trois situés sur le Dobrovăț, reçus des petits-fils d'Ivan Damianovici en échange des villages de Dumbrăveni, où a été Belici, et de Radotești, où a été Borta, tous deux situés sur le Bujor, de Davidești, où a été David, situé sur le Berheci, et de Neagomirești, situé sur la Hovrăleata.

248. 26 novembre 1499 (7007), Hîrlău. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *comis* Ilea le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) d'Alba, où a été Miclăuș Catina, située sur la Putna, achetée à Ivul, fils de Voica et petit-fils du *stolnic* Bogdan, pour 100 zlotys tatars.

249. 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand, pour le monastère Saint Grégoire, du Mont Athos.

250. 20. . . 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Duma Poçșescul et à Manea le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Lopatna de Jos, située au confluent de Lopatna dans le Bezin, indiquant ses confins, achetée à Iacob et à ses soeurs, Crestina et Anușca, les fils du *gramatic* Mihail Oțel, pour 220 zlotys tatars.

251. 8 février 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Bratul et à sa soeur, Bolca, et à Stanciu et à son frère, Manea, le droit de propriété sur une moitié du village de Sirbi, situé sur le Milcov, où se trouvait l'ancien gué.

252. 10 février 1500 (7008), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand, avec le consentement du conseil princier, confirme son droit de propriété sur le village de Peletiucești de Jos, acheté à Iațiu Dolha et à son frère, Vlaicul, pour 200 zlotys tatars.

253. 14 mars 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand confirme au *pircălab* de Soroca, Costi, et à ses parents le droit de propriété sur le village de Toderești, situé sur le Pereschii, et sur l'autres villages, situés dans le voisinage de celui-ci.

254. 17 mars 1500 (7008), Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur le lac de Zahorna, situé sur le Nistru, avec un bras de rivière et un rucher, et fait don de l'étang de Strimba et du lac situé sous Dubrovca, avec le bras de rivière de Chișcă.

255. <22 mars> 1500 (7008), Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Danciu Știucariu et à ses neveux, Onța Gocianul et Trif, les fils de Mărina, le droit de propriété sur le village de Dobreni, situé sur la Lăpușna, acheté à Sora, fille de Mușa et petite-fille du *comis* Stanciu, pour 100 zlotys tatars.

256. 22 mars 1500 (7008), Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur les villages de Slugani, de Chicoșești, de Călinești et de Lățcani, tous situés sur la Bistrița, reçus du prince en échange du village de Caucelești, où ont été *juzi* Mihail et Dieniș, situé sur le Cracău, entre le village de Grielești et le village de Lupșa, et en échange de trois villages situés sur la Bistrița, en haut du bourg de Bacău: le village de Birai, le village de Vlăcsan et le village de Manulești.

257. 25 mars 1500 (7008), Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Sima et à son frère, Onica, les fils de Botea, le droit de propriété sur le village de Botești, situé sur l'Ialan, acheté à Sima Benea et à ses parents, tous les petits-fils de Crețu d'Ialan, pour 70 zlotys tatars.

258. 30 mars 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand confirme au monastère de Pobrata le droit de propriété sur les villages de Verejani, où a été Dan, et de Ciulinești, où a été Manoil, situés sur le Prut, indiquant leurs confins, ainsi que sur cinq familles de serfs tartares.

259. 5 avril 1500 (7008). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Dragoș Murgu et à son frère, Toadir, le droit de propriété sur le village de Murgeni, situé sur l'Elan, acheté à Sima Bene et à ses parents, tous les petits-fils de Crețu d'Elan, pour 70 zlotys tatars.

260. 25 avril 1501 (7009). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Pașină le droit de propriété sur le village de Petricani, situé sur le Bașeu, donné par le *postelnic* Dumșa, avant sa mort (pl. XXV).

261. 14 décembre 1501 (7009), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna des villages de Sinești et d'Onicicani, situés à Cirligătură, dans les mêmes confins.

262. 17 février 1502 (7010), Iassy. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Gavril, fils de Negrita, et à ses cousins, Stanciul, Andrușco, Silion et Vasco, et à leur soeur, Negșa, tous petits-fils du *gramatic* Mihail, le droit de propriété sur les villages du Murgoceni, où a été *cneaz* Ivan, situé au-delà de Prut, de Bășeni, où a été Bașa, situé à Turia, et de Târjoca, situé sur la Jijia, sur une moitié du village d'Iacobeni, où a été le *vătămă* Iacob, et sur un hameau appelé « où a été Torontai ». Une moitié de ces hoiries appartiendra à Gavril et l'autre à ses neveux.

263. 17 février 1502 (7010), Iassy. le voïevode Étienne le Grand confirme au *pisar* Toader le droit de propriété sur le village de Mălinești, situé sur le Birlad, à Stejarul Frumos, acheté à Marușca et à sa soeur, Stanca, les filles de Nastea et les petites-filles de Costea Stravici, pour 150 zlotys tatars.

264. 22 février 1502 (7010). Le voïevode Étienne le Grand confirme au *vistier* Isac le droit de propriété sur le village de Dolhești, situé sur le Șumuz, acheté aux petits-fils du *portar* Șandru, pour 600 zlotys tatars.

265. 1er mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Etienne le Grand fait don à Maleșco, à son frère, Nenciul et à Cozma Rizeanul et à son frère, Dragoșe, d'un terrain désert à Vișneuți, pour fonder un village.

266. 7 mars 1502, (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *portar* de Suceava Luca Arbure le droit de propriété sur le village de Solca, acheté aux petits-fils de Cirstea Horaeț et de Șandru Gherman, pour 680 zlotys tatars.

267. <A vant 10 mars> 1502 (7010). Le voïevode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Toader Toc le droit de propriété sur la *seliștea* (emplacement d'un village abandonné) de Folești, située sur la Crasna, achetée à Toader et à sa soeur, Marina, les fils de Luca, et à autre Marina et à sa soeur, Magda, les filles de Codrea, pour 60 zlotys tatars.

268. 10 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Toader Toc le droit de propriété sur le village de Solești, où a été Andrei et où a été *jude* Mihailo Negrul, situé sur le Vaslui, reçu de Marenca, fille de Mihul Epure et petite-fille de Toma Solescul, en échange du village de Folești, situé sur la Crasna, et de 100 zlotys tatars.

269. 10 mars 1502 (7010). Le voïevode Étienne le Grand donne à *cneaghina* Marga, petite-fille d'Antoleasa, en échange du village de Pleșești, situé sur le Caracilău, le village de Rădeni, où a été Miclăuș Faur, situé entre la Dragomirna de Pîriul Sec et Bogdana.

270. 11 mars 1502 (7010). Le voïevode Étienne le Grand fait don à Duma Hurduscu et à ses frères d'un terrain désert situé sur la Spiroasa, près du lac qui se trouve en haut d'Ulmi, pour fonder un village.

271. 13 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stan et à ses frères, Iuga, Marga, Anna, Ica et Drăguța, le droit de propriété sur le village de Mîndrești, où a été Ivan Mîndrul, situé à la source de Gerul, acheté à Drăgălina, fille du *postelnic* Zancea, et à ses neveux, Dumitru et Luca, les fils de Neagșa, pour 200 zlotys tatars.

272. 14 mars 1502 (7010). Le voïevode Étienne le Grand confirme à Neaga, fille de Micșin, le droit de propriété sur le village de Micșinești, situé sur l'Elan.

273. 14 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme aux filles de Nistrea, Fedca, Ileana et Anușca, le droit de propriété sur une moitié du village de Marcoviceani, où ont été les maisons de Nistrea et de Dragoș, village situé sur le Birlad, et à leur cousin, Stanciul, fils de Dragoș, et aux neveux de Stanciul, Sima et Urita, les fils d'Aver, et à Isaia et à Iurie, sur l'autre moitié du même village et sur le village de Terpești, situé de même sur le Birlad.

274. 14 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Crăciun le droit de propriété sur un quart du village « où ont été *juzi* Buda et Drăgoiu », situé sur le Birlad, acheté à Giurgiu, à Crăciun et à Armeanca, les fils de Danciul Delea, pour 80 zlotys tatars.

275. 14 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Ion et à ses frères, Nichita et Mihul, le droit de propriété sur un quart du village de Faurești, où a été Stanco, situé sur le Birlad, acheté à Mircea Ezereanul, fils de Drăguța et petit-fils de Grădea, pour 50 zlotys tatars.

276. 14 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Petrea le droit de propriété sur un quart du village de Milești, où a été Milea Uliul, situé sur le Sohului, acheté à Oancea, petit-fils du *ploscar* Bodea, pour 70 zlotys tatars.

277. 14 mars 1502 (7010), Vaslui. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Stana et à ses soeurs, Zoica, Marena et Parasca, les petites-filles de Marcu, le droit de propriété sur le village de Bălești, situé à l'embouchure de Stebnicel.

278. 17 mars 1502 (7010) V a s l u i. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Grozea, à Costea, à Stănilă et à autres le droit de propriété sur le village de Petrești, situé sur le Milcov, acheté à Anca, à Tole et à Magda, les filles de Neaga, et à leurs cousins, Sima et Bălos, pour 140 zlotys tatars.

279. <A près 17 mars> 1502 (7010). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Dobrotă et à Lupnl d'un terrain désert, appelé Fintina Popișoara, situé à Seliștea Tătărească, sur Piriul Grecului, ditstric de Chigheci, pour fonder un village.

280. 7 avril 1502 (7010). Le voïévode Étienne le Grand, pour le « domaine » d'Arămești.

281. 10 juin 1502 (7010). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *sulger* Ion le droit de propriété sur un quart du village d'Oeșeni, situé sur la Rezina, acheté à Lupea, fils de Giurgea Oeșanul, pour 70 zlotys tatars.

282. 2 juillet 1502 (7010), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du lac de Cerlenul (Roșul), situé au-delà de Prut, avec le village de Balintești et la *seliște* (emplacement d'un village abandonné) du Manea, située à l'embouchure de Frumușița, achetés aux petits-fils de Cristea Negru, pour 500 zlotys tatars; des villages de Frăceni, situé sur la Frumoasa, en bas de Troian, de Șcheia, situé à l'embouchure de Frumoasa, et du village Fintina Măcișul, achetés aux petits-fils du logothète Neagoe, pour 330 zlotys tatars; et d'un terrain dans les confins de Boiștea, situé en bas de l'embouchure de Boiștea, avec le village où a été Fălcin, situé sur la Frumușița, en bas d'Andrieș, achetés aux petits-fils de Duma Mădoia, pour 100 zlotys tatars, toutes format un domaine dont on indique les confins.

283. 17 novembre 1502 (7010), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand met sous l'obéissance du monastère de Putna tous les prêtres des villages du monastère, lui fait don d'un *obroc* (sursalaire en nature) annuel de 150 blocs de sel de la saline de Troțuș et lui confirme le droit de propriété sur la *braniște* (forêt dont l'emploi est réservé), en indiquant ses confins.

284. 1503 (7001). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stan et à ses frères, Ion, Șerban et Ichim, le droit de propriété sur un terrain désert, situé sur les Cahove, à Fintina lui Vlad, pour fonder un village.

285. 2 février 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna tous ses privilèges antérieurs, pour ses villages, ses vignes, pour les prêtres, pour le sel d'Ocnă, pour les serfs tziganes, pour la *braniște* (forêt dont l'emploi est réservé) autour du monastère, pour la cire, les moulins etc.

286. 8 août 1503 (7011). Le voïévode Étienne le Grand confirme au prêtre Luca, à sa soeur Stanca, et à leur nièce, Safta, fille d'Elena, le droit de propriété sur le village de Mălinești, situé sur le Birlad, reçu de leur frère, le logothète Toader, en échange de leur terrain des villages de Toderești et de Iurcovți, situés aussi sur le Birlad.

287. 26 août 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropole de Suceava le droit de propriété sur le village de Mihăiești, avec des moulins.

288. 26 août 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur les villages de Provorotie et d'Oprîșiinți, district de Suceava.

289. 26 août 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'Évêché de Rădăuți le droit de propriété sur le village de Rădăuți, avec les moulins, et sur le village de Coțmanul Mare, avec ses hameaux: Gavrilăuți, Hlivișcea, Davidăuți, Sadcău, Clivodin, Bludna, Suhverc, Ceaplinți et Valeva.

290. 8 septembre 1503 (7011), B a d e u ț i. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna le droit de propriété sur plusieurs familles de tziganes, apportées de Valachie.

291. 13 septembre 1503 (7011), B a d e u ț i. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Buda et à Grozea d'un terrain désert, situé sur la Sărata, en bas de l'embouchure du ruisseau de Căpățiroasa, pour fonder un village.

292. 18 septembre 1503 (7011), B a d e u ț i. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *tălmaci* (traducteur) Ion le droit de propriété sur le village de Ruseni, situé sur la Tutova, acheté à Vlad, fils de Stana et petit-fils de Rus Toader, pour 250 zlotys tatars.

293. 30 septembre 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Neamț des villages de Băiceni, avec des moulins, et de Mogoșești, situés sur le Siret, d'un rucher situé dans la *braniște* (forêt dont l'emploi est réservé) princière de Bohotin, et d'un *obroc* (sursalaire en nature) annuel de six pierres de cire du bourg de Neamț.

294. 30 septembre 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Danciul Buceațchi, à son cousin, Isaico, et à leur tante, Vasutca, le droit de propriété sur les villages de Hodorecinți et de Gvozdăuți, situés sur la Vilia, achetés à Slavna, fille d'Ivașco Vladicico, pour 150 zlotys tatars.

295. 7 octobre 1503 (7011), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Dobrovăț des villages de Fetești, d'Alexești, où a été Radul, de Munteni, de Costiceni, où a été Andriaș, et d'Ostrovni, achetés aux petits-fils d'Ivan Damianovici, pour 1500 zlotys tartares. En même temps, on indique les confins du monastère et de ces villages.

A. 1502 (7010). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Cozma Răzănianu et à ses frères d'un terrain situé sur la Botna Mare et sur la Botnișoara, pour fonder un village.

DOCUMENTS FAUX

I. 27 octobre 1491 (6999), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor le droit de propriété sur la *braniște* (forêt dont l'emploi est réservé) située autour du monastère.

II. 5 mars 1493 (7001), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Sima Bahluian de la *seliște* (emplacement d'un village abandonné) de Stețcani, située au confluent de Tazlăul Mare avec Tazlăul Sărat.

III. 18 mars 1494 (7002), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Sema Gureș, à Necora et à ses frères, Morzinco, Roman et Cristina, le droit de propriété sur leur hoirie, les villages de Miculeni, de Peticeni et de Chiuleni, situés sur le Răut, et sur les villages de Samoleuca et de Tilișeuca, situés sur le Nistru, achetés à Ivan Popșă et à Moişa Filosof, pour 170 „lei” tatars.

IV. 17 mars 1496 (7004), Piatra. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamț le droit de propriété sur la *braniște* (forêt dont l'emploi est réservé) située auprès du monastère.

V. 17 mai 1496 (7004). Le *staroste* de Covurlui, Platon, témoigne que Nastea, fille de Porcu, et son frère, Orsu, ont vendu leur hoirie du village de Șătrari à Ioniță de Șătrari, pour 100 zlotys tatars.

VI. <1497 — 15 septembre 1499>. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Bratul et à son frère, Coste, le droit de propriété sur le village de Cîrligul lui Dan, situé sur le Corod, acheté à Ion, fils d'*aprod* Ionășel, et à ses neveux, pour 50 zlotys tatars.

VII. 12 mars 1497 (7005). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihăilă et à Vlad le droit de propriété sur le village de Șișcani, où a été Stan Coliban, situé sur Valea Largă, à la suite du partage avec leur oncle, Mihăilă Cupce.

VIII. 15 mars 1497 (7005), Iassy. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihăilă Cupcici le droit de propriété sur le village de Hotciani, où a habité Stan Coliban, situé sur la Larga, à la suite du partage avec ses neveux, Mihăilă et Vlad.

IX. 15 mars 1497 (7005), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Borcea, fils de Triful Borzescul, et à sa soeur, Dragolea, le droit de propriété sur les villages de Bețești et de Bărbășani, situés dans Cimpul lui Dragoș, et sur une moitié du village de Rediu.

X. 13 novembre 1498 (7006), Hirliău. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Bistrița, en souvenir de son fils, Alexandre, d'un terrain près du bourg de Bacău, avec un ermitage et un rucher, situé dans les vignes de Bacău, indiquant aussi ses confins.

XI. 31 mars 1499 (7007). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Costea, à Lazăr et à leurs parents le droit de propriété sur le village de Munteni, où ont été *juzi* Șitul et Prodan, donné par l'évêque de Roman, Vasilie, qui, à son tour, l'avait reçu en don du prince. Celui-ci l'avait acheté à Vasutca, fille de Cozma et petite-fille de Șandru et de Marta, pour 300 zlotys tatars.

XII. 27 mars 1500 (7008), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gligor et à sa femme, Alba, le droit de propriété sur un quart du village de Rîșcani, situé à la source de Telejna, acheté à Oană Rîșcanul et à ses parents, pour 35 zlotys tatars.

XIII. Juillet 1501 (7009). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *spătar* Iancovici, fils du *voinic* de Suceava, Gligorașco Iancovici, le droit de propriété sur son hoirie, le village d'Iașnovăț, situé au nord du village de Hotcăuți, indiquant ses confins.

DOCUMENTE

1

1487 (6995) ianuarie 9.

Suret de la Ștefan v(oie)v(o)d, let 6995 <1487> ghen(a)r 9.

Facim înștiințare precum au venit, înaintea noastră și a boerilor noștri, Băloș, ficiorul lui Dărnii, nepot lui Tatomir, de a lui bunăvoia, de nime silit, nici asuprit, ș-au vîndut a sa driaptă ocină, giuătate de sat din Tatomirești, pe Răbrice, parte din gios, ce-au fost parte lui. Aceia au vîndut-o slugii noastre, lui Dragotă, și a surorilor lui: Sofiiicăi și Marușcăi, ficiorii lui Candrinii ¹, drept 50 zloț(i) tătărăști, care bani, acei 50 zloț(i) tătărăști, i-au dat Dragotă și surorile lui toț(i) deplin în mîinule lui Băloș, ficiorul lui Durnii, nepot lui Tatomir.

Pentru aceia, și noi am dat și am întărit slugii noastre, lui Dragotă, și surorilor lui, ficiorii lui Candrinii ¹, pre ace de mai sus zisă giuătate de sat din Tatomirești, pe Răbrice, să fie și de la noi uric și cu tot venitul lor, și copiilor lor, nepoților, și strănepoților și a tot niamul, ce să va alege mai aproape, nesticat niciodată, în veci.

Iar hotarul acei giuătate de sat din Tatomirești, parte din gios, să fie din hotarul giuătate, pe unde li-au însămnat lor sîngur cu megieși.

Pentru aceia, credința domnii mele și a preiubiți fii domnii mele: Alexandru, Bogdan- [și] Vlad [v(oie)v(o)d], și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici: dum(i)s(al)i Dragoș [vel] vor(ni)c, și dum(i)s(al)i Ioan Săcară pîrcălab de Cetate Noî, și dum(i)s(al)i Clănău [vel] spatar, și dum(i)s(a)i Boldul ² [vel] vist(ie)ri, și dum(i)s(al)i Irimie [vel] post(elnic), și dum(i)s(al)i Andrica ³ [vel] pah(arnic), și dum(i)s(al)i Matei stol(ni)c și dum(i)s(al)i Șandre ⁴ [vel] com(i)s.

Deci după a noastră viaț(ă), cine va fi domn țării aceștie, să nu strice aciastă danie și întăritură, ce mai vîrtos să de și să întăriască.

Și pentru mai mare credință și întăritură, am poroncit cinstitului și credinciosului boeriului nostru, dum(i)s(al)i Tăutului [vel] log(o)f(ă)t, să scrie și a noastră pecete cătră aciastă adevărată carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghie dascal, let 1766 ghen(a)r 16.

Bibl. Acad., CV/4. Copie din sec. XIX după trad. din 1766 ianuarie 16.

O menț., cu vâleatul: 6996, într-o carte de judecată din 1786 iulie 1, la Arh. St. Iași, Condica K 372, f. 172 v.

¹ „Candrinii“, formă genitivală slavă netradusă a numelui „Candrea“.

² În loc de: „Boldur“.

³ În loc de: „Andreica“.

⁴ În loc de: „Șandru“.

2

1487 (6995) ianuarie 11.

L(ea)t 6995 <1487> ghen(arie) 11. Ispisoc de la Ștefan vodă...¹.

Toți cini or citi sau or audzi cetind. Facem știr(e) precum au venit înnaie noastră și înnaie tuturor boiarilor noștri moldovinești sluga noastră Ivan, ficior Tomii Fulovii, de bunăvoe lui, nesilit, niîmpresurat, au vîndut a sa driaptă ocină, dintr-al său drept uric ci-au avut de la...² satul anume Beneștii, pe pîrîl Beneștilor, și alt sat, anme Buciumii...² și o bucată de loc din dotarul Mihneștilor, slugii noastre, Radului Pătrășcan, drept 300 zloț(i), denainte noastră și denainte boiarilor noștri, i-au făcut plată deplin(ă).

Pentru aceia, și noi am dat ș-am întărit slugii noastre, Radului Pătrășcan, pe aceli de mai sus-dzisă: satul Beneștii, și Buciumii și acea bucată de loc din hotarul Mihneștilor, ca să-i fie de la noi uric cu tot vinitul, lui, și feciorilor, și nepoților, și strănepoții, și răstrănepoților lui și a tot niamul lui, cît să vor alegi mai di aproape, neclintit și nerușit, în veci.

Iar hotarul acelor două sate, Beneștii și Buciumii, ca să fie pe hotarul cel vechiu, pe unde au trăit din veci. Iar hotarul cei bucăț(i) de loc din hotarul Mihneștilor ca să fie din margine pădurii, dintr-un fag însămnat drept peste pîrîu pîn-în ceia margini de pădure, într-un măr.

Și spre aciasta singur Ștefan vodă și pun(e) credința a tuturor boiarilor ce-au fost pe atuncia.

Și pentru mai mari credința și întărire a toati cîti mai sus s-a scris, am poroncit boiar(u)lui nostru, Tăutului log(o)f(ă)t, să scrie și pecete noastră să o lege la această adevărat(ă) carti a noastră.

U Ias, l(ea)t 7240 <1732> ghen(arie) 6.

Pavel gramatic procital, m.p.

Bibl. Acad., MCXCVI/3. Trad.

EDIȚII D. P. Bogdan, *Acte 1426–1502*, p. 65–66 (nr. 12) (trad. din 1732 ianuarie 6); *D.I.R.*, A, II, p. 58 (nr. 59) (trad., după D. P. Bogdan).

¹ Colțul din dreapta (4,5 × 6 cm), de la începutul doc., tăiat.

² Loc gol în trad.

3

1487 (6995) ianuarie 12, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) зярнт(ъ) нан его чт҃ши слышит(ъ), вж(е) прѣдоща, прѣд(ъ) нами

2

и прѣд(ъ) нашими молдавскимъ богаре, Мърена и Титиана и Мъша, дочки Феирови, по своен доброн волн, никим(ъ) непонѣженн, а ни присловани, и продали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего праваго зринка и штомага, едно село на имѣ Тътърещин, powyше шт(ъ) Феерещин, на томже потоцѣ; и продали тоє село слѣгам(ъ) нашим(ъ) Иванѣ и братіам(ъ) его, Андриашѣ, и Гавриашѣ и Петрѣ за м̄ злат(ъ) татарских(ъ).

И ѣстакше наши слѣги, Иван(ъ) и братіа его, Андриаш(ъ), и Гавриал(ъ) и Петръ, и заплачли ѣсе исполна тотн выше писаннїи пинѣзи м̄ злат(ъ) татарских(ъ) ѣ рѣки Мърини, и Титиани и Мъши, дочки Феирови, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими богаре.

Ино мы, видѣвше[м] их(ъ) доброн волн и лагодѣ межн ними и полнїи заплат(ѣ), а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдилн слѣгам(ъ) нашим(ъ) Иванѣ и братіам(ъ) его, Андриашѣ, и Гавриашѣ и Петрѣ, тоє прѣд(ъ) реченое село, на имѣ Тътърещин, powyше шт(ъ) Феерещин, да ест(ъ) им(ъ) ш(ъ) нас(ъ) зрин(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходим(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) их(ъ), равно и шншчатим(ъ) их(ъ), и прѣшншчатим(ъ) их(ъ), и прѣшншчатим(ъ) их(ъ) и вѣсемѣ родѣ их(ъ), кто сѣ им(ъ) избѣрет(ъ) наиблнжнїи, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотарь томѣ селѣ шт(ъ) Феерещем(ъ) почени шт(ъ) ѣстїе двѣма потока, гдѣ спадает(ъ) ѣ дорогѣ, прости черес(ъ) лнс(ъ) до нижнїи конецъ полѣни ѣ хотарь Титешилорь, а шт(ъ) дрѣгнх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шжн-вали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва ми, выше писаннаго, мы, Стефана боеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илѣѣандра и Богдана-Влада, и вѣра богарь наших(ъ): вѣра пана Зѣїари, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворинка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Ивна и вѣра пана Шефѣла, паркалабове шт(ъ) Хотинна, вѣра пана Минкотъ и вѣра пана Рѣцѣша паркалабове шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Андриенка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ прѣкалаба Ѣрхенского, вѣра пана Ивна Секаръ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внѣтѣринка, вѣра пана Петра столннчка, вѣра пана Андриенка чашннчка, вѣра пана Ѣремїа постѣлннчка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра шнх(ъ) богарь наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто ѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн Земли Молдавскон, или шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) ѣд(ъ) кого Р(ог)ъ избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремѣ выти нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) бн им(ъ) не порѣшнла(ъ) нашего даанїа и потвѣрженїа, али цю бн им(ъ) ѣтверднла(ъ) и ѣкрѣпнла(ъ), занѣж(ѣ) есми им(ъ) дали и потвѣрднли на их(ъ) правѣю слѣжѣѣ и за цю шнн собн кѣпнли за свон правїи и чнстїи пинѣзи.

И на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тъѣтѣлѣ логофетѣ, писати и нашу печат(ъ) прнвѣстн к семѣ лнстѣ unserem.

Пнс(а) Тоадер(ъ), ѣ Сѣч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ шѣсѣцѣ, м(ѣ)с(а)ца ген(арїа), ѣї Д(ѣ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldovei, Mărena, și Titiana și Mușa, fiicele lui Feir, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, un sat anume Tătăreștii, mai sus de Ferești, pe același pîriu; și au vîndut acest sat slugilor noastre Ioan și fraților lui, Andriaș, și Gavril și Petru, pentru 40 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Ioan și frații lui, Andriaș, și Gavril și Petru, și au plătit deplin toți acești bani mai sus scriși, 40 de zloți tătărești, în mîinile Marinii, și ale Titianei și ale Mușei, fiicele lui Feir, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și înțelegerea dintre ei și plata deplină, noi, de asemenea, am dat și de la noi și am întărit slugilor noastre, Ioan și fraților lui, Andriaș, și Gavril și Petru, acest sat mai înainte spus, anume Tătăreștii, mai sus de Feerești, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și fiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat de la Feerești <să fie> începînd de la gura a două pîrae, unde cade în drum, drept peste pădure, pînă la capătul de jos al poienii, la hotarul Titeștilor, iar din celelalte părți după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iașco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Ion și credința panului Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Petru stolnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepți și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acelor mai sus scrise am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna ianuarie, 12 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Tătărișii, din sus de Ferești.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 11. Orig., perg. (31 × 49 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), stricată (lipsește o parte), cu legenda: † Печатъ Іѡу Стефанъ воєвода, † Грѣсподаръ Зѣрманъ Мѡлдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/1.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 291–292 (nr. CLXI) (text slav și trad. hotarniceii); Ghibănescu, *Surete*, XVI, p. 3–4 (nr. VI) (trad., după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 58–59 (nr. 60) (trad., după orig.).

Suret scos moldovenește de pe uricul sîrbescu de la Stefan voevod din 6905¹ <1487> ghenari 13.

† Noi, Stefan voevod, cu mila lui Dumnezeu, domnu Țărăi Moldaviei. Facem știre cu acestu uricu a domniei méle tuturor cui să cade a ști, că iată au venitu înaintea domniei méle și înaintea tuturor boiarilor noștri, Ilinca², fata Dumii Benina³, din bunăvoia ei, de nimenea silită, nici asuprită, și au vîndutu a ei dreaptă parte de moșie dintru al ei dreptu uricu, a treia parti din satul Belzénii, care parte iaste dreaptă a ei. Iată că ea au vîndut acea a treia parte de sat slugilor nostre Ștefului și fraților lui, Simion și lui Ionu, dreptu șasezeci de zloți tătărăști.

Și sculîndu-să slugile noastre, Șteful și cu frații lui, Simeon și Ion, au datu toți banii deplin carii mai sus scriu, șasezeci de zloți tătărăști, în mîinile Ilincăi, fétii Dumii Beninii⁴, înaintea domniei méle și înaintea tuturor boiarilor noștri.

Pentru acéia, văzînd domniia mea a[1] lor buna învoială și tocmală și plată deplin(ă), m-am milostivit și domniia mea și am datu și am întăritu slugilor noastre, Ștefului și fraților lui, lui Simeon și lui Ion, pre această de mai sus arătată a treia parte din satul din Belzénii, care au fostu a ei dreaptă parte.

Așijderea, încă m-am mai <milo>stivit domniia mea și am dat și am întăritu iarăși slugilor noastre, Ștefului și fraților lui, lui Simeon și lui Ion, pre altă parte de moșie care iaste chiar dreaptă a[1] lor iarăși a treia parte tot dintru acestu satu Belzénii, parte din gios.

Și pre aceasta iarăș(i) m-am milostivitu domniia mea de le-am întărit-o tot întru acestu uricu ca să le fie moșie neclătită cu tot venitul, lor, și fiilor lor, nepoților și strănepoților lor⁶, și a tot neamul lor, ce să va alége mai aproape, neclătite nestrămutat, în véci de veci.

Iară hotarul acei a treia parte din satul Belzénii, care ei au cum părat-o de la Ilinca², fata Dumii Benin⁴, care iaste în hotarul din sus dintru a Eremiei Bulaiu, <se>⁵ începe din <ma>rginea prisăcii și merge pre mijlocul cîmpului pre matca Lipovului, iar de acolo-n valea pîrîului Lipovului pînă întru un stejar ce iaste hotaru, apoi dreptu în deal, în marginea pădurii, la un corn și din cornu iarăși la un carpăn.

Iar hotarul ceialalte a treia parte de satu care iaste a lor parte de baștină să aibă a stăpîni duple hotarul vechiu, care au <um>⁷blatu din veacu.

<Și spre>⁸ aceasta iaste credința domniei méli, de mai sus scrisu, Stefan voevod, și credința a preiubiților fii a domniei méle, Alexandra [voevoda] i Bogdan [voevod i] — Vlad [voevod], și credința tuturor boiarilor Moldovei noastre: credința dum(isale) Zbiera, i credința dumisale Neagului, i credința <lui>⁷ Dumea, și credința dum(isale) Gangur, și credința <lui>⁷ Draguș vornic, și credința dum(isale) Gherman, și credința dum(isale) Dajbogăi, și credința dum(isale) Hu[i]diciu, și credința dum(isale) Ion și credința dum(isale) Șteful pîrcălabul⁹ de Hotin, și credința dum(isale) Micot(ă), și credința dum(isale) Reașeș pîrcălabul⁹ de Neamțu, și credința dumisale Andreica Ciortoveaiu¹⁰, și credința dum(isale) Grozii pîrcălabului de Orheiu, și credința dum(isale) Ioan Săcară pîrcălabul de Cetate Noao, și credința dum(isale) Clănoiu¹¹ spătarea, și credința dum(isale) Boldur vistiarnic, și credința dum(isale) Petru stolnic, și credința dum(isale) Andreicăi pă[r]har-

nic, și credința dum(isale) Ieremieii postélnic, și credința dum(isale) Giurgii¹² comis și credința dumilorsale tuturor boiarilor Moldaviei noastre, mari și mici.

Iar după viața noastră, pre cine va alége domnul D(u)mnezeu a fi domnu și stăpînitoriu aice în pămîntul Moldaviei noastre, au din fii noștri au din neamul nostru au măcar dintru alt neam, tot să miluiască și să întărească, după cum și domnia mea am miluit și am întărit.

Și pentru mai mare credința și tăria <a tuturor acestor de mai sus scris(ă)>⁸, am poroncit cîstitutului și credinciosului boiariului domniei méle, dum(isale) Tăutul [vel] logofăt, ca să scrie uricul acesta și a noastră pecete de dînsul să o lege.

S-au tălmăcit uricul acesta de pe sîrbie moldovenéște de Procopie Ardarieviciu Golăescul uricariu gospod i dascal gospod, în cursul anilor leat 1775 maiu 18.

Bibl. Acad., MCDLXXIV/30. Trad.

Două copii: una, cu văleatul greșit: 6905 și cu data de zi: 14, din 1782 mai 26 de Mihail Străbetechi exarhul Mitropoliei, la Arh. St. București, M-rea Neamț, I/1, și alta, din 1820 decembrie, cu data: 6995 ianuarie 13, după trad. din 1803 iunie 5 de polcovnicul Pavel Debrici de la Mitropolie, ibidem, M-rea Tazlău, IV/3. Două rez.¹³ din prima jumătate a sec. XIX, cu văleatul greșit: 6905 și cu data de zi: 14, în două opise de doc. ale schitului Lipova, ibidem, M-rea Neamț, I/168 (nr. 1), și XXXVI/15 (nr. 1); alte două¹⁴, avînd numai văleatul: 6995, într-o carte de judecată din 1808 martie 23, la Arh. St. Iași, DXCVIII/38 (nr. 1), și Conдика K 373, p. 27, nr. 1, col. 1, și unul, într-o mărturie hotarnică din 1825 septembrie 20, ibidem, Tr. 1765, dos. 1, f. 37v.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 269 (nr. 3/1) (menț., avînd doar văleatul, dintr-o carte a Divanului din 1808 martie 23); p. 293 (nr. 19/1) (menț. dintr-o carte a Divanului din 1815 decembrie 26); Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 268–270 (nr. VII) (copie, din 1820 decembrie 16, după trad. din 1803 iunie 5 de polcovnicul Pavel Debrici de la Mitropolie, din *Ms. Surete*, VI, 398); idem *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 41–43 (nr. VII) (aceeași copie); idem, *Surete*, V, p. 52–53 (nr. XLIV) (aceeași copie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 292–293 (nr. CLXII) (rez. editorului, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 60–61 (nr. 61) (copia din 1820 decembrie).

¹ Greșit, pentru 6995; văleatul corect în copia din 1820 decembrie (cf. și descrierea arheografică).

² În copia de la Arh. St. București, M-rea Neamț: „Ilca”.

³ Netradus; în copia menționată: „Beniea, în loc de „Benea”.

⁴ Netradus, în aceeași copie: „Benii”.

⁵ Rupt.

⁶ În copia menționată urmează: „prestrănepoților”.

⁷ Omis.

⁸ După copia menționată.

⁹ În loc de: „pîrcălabii”.

¹⁰ În loc de: „Ciortorovschi”.

¹¹ În loc de: „Clănău”.

¹² Greșit, pentru: „Șandru”.

¹³ În care satul e numit „Berzeni”.

¹⁴ În care se menționează: „moșia Belzării ce-i zic și Bulăeștii, de la ținutul Tutovei” (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 293).

5

1487 (6905) martie 5, <Suceava>.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменито чиним, не сам лнстом нашим, въсам кто на нем оүзрнть или его <чтоүчи>¹ оүслышнть, вже тотн² нстїнын сл҃га наш, Косте Грас҃ль вт

6

Плѣвъѣщїн, слѣжна нам право и вѣрно. Тамъ, мы, видѣвше его права и вѣрна слѣжба до нас, жаловали есми его всеюбною нашею мностїю и дали и потвердили есми емѣ оу нашеи земли, оу Молдавскон, его права итнина, единко¹ село на имѣ Плѣвъѣщїн, на верхѣ Алана. То е вѣсе више писанное да есть емѣ ит нас оурик и съ вѣсем доходоу, емѣ, и дѣтем его, и братїям его, и оуишчатом его, и прѣоуишчатом его, и прѣишрѣтом его и вѣсемѣ родѣ его, кто съ емѣ иберет нанближнїи, непорѣшено николже, на вѣки.

И хотар томѣ селѣ, Плѣвъѣщїнарѣ, да есть ит оуишх сторон по старомѣ хотарю, кѣда из вѣка ижнвали.

И на то есть вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, више писаннаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленнїх дѣтен наших, Илеяндра и Богдана-Блада, и вѣра воарѣ наших: вѣра пана³ Звїарн, вѣра пана Наг, вѣра пана Дѣми, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Пїцака Хѣдича¹, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Ёвна и вѣра пана Шефѣла прѣклавове ит Хотин, вѣра пана Микота и вѣра пана Рѣцеша прѣклавове Немецкїхъ, вѣра пана Индренка Чорторовски⁴, вѣра пана Грозн Микотич, вѣра пана Секарѣ, вѣра пана Калнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдѣра вистарника, вѣра пана Петрѣ столника, вѣра пана Индренка чашника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Шандра колмса и вѣра оуишх воарѣ⁵ наших молдавскїх, великїх и малнх.

И по нашем животѣ, кто вѣдет г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ит дѣтен нашихъ нан ит нашего родѣ, или пак <воуд кого>⁶ Богъ ибереть г(о)сп(о)д(а)-рем бити нашеи Земли Молдавскон, <тот>⁶ би емоу не порѣшил нашего данїа и поуверѣженїа, <али би емѣ оут>⁶ вѣрди и оукрапи, заножѣ⁷ есми емѣ дали <и потверѣдили за>⁶ его слѣжоу и за що есть емѣ⁸ права итнинѣ.

<И на в>⁶олшее крпость и потверѣженїа⁹ томѣ вѣсемѣ <више писанномѣ>⁶, велѣли есми нашему [нашемѣ] вѣрномѣ панѣ, Таѣтѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печата¹⁰ привѣстити <к семѣ л>⁶истѣ нашемѣ.

Писал Косте, в(ъ) л(ѣ)то шѣче, мѣсца м(а)р(та) ѿ .

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi <citindu-se>¹, că această adevărată slugă a noastră, Coste Grasel din Plăvățești, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și necincoasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta lui ocină, un sat, anume Plăvățeștii, la obîrșia Ialanului. Toate cele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, al Plăvățeștilor, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, <credința panului Iațco Hudici>¹, credința panului Dajbog, credința panului Ion și credința panului Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici, credința panului Secară, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Petru stolnic, credința

panului Andreico ceașnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși <pe oricine>⁶ va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela>⁶ să nu-i clinească dania și întărirea noastră, <ci să-i>⁶ întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat <și i-am întărit pentru>⁶ slujba lui și pentru că îi este lui dreptă ocină.

<Iar pentru>⁶ mai mare putere și întărire a tuturor celor <mai sus scrise>⁶, am poruncit credinciosului nostru [nostru] pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră <la această>⁶ carte a noastră.

A scris Coste, în anul 6995 <1487>, luna martie 5.

După Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 44–47 (nr. 11). Text slav și trad. după orig., perg. bine conservat (45 × 34 cm.), pecete atirnată, ruptă, cu șnurul păstrat; doc. se păstra în arhiva Berea din or. Huși.

ALTE EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 295–296 (nr. CLXIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 61 (nr. 62) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în textul editat.

² Greșit pentru *тотъ* (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 295, nota).

³ *вѣра пана*, prescurtat peste tot de Ghibănescu, în *v. n.*

⁴ La Ghibănescu, probabil greșeală de tipar: *Чорновскн* (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 296, n. 2).

⁵ La Ghibănescu, probabil greșeală de tipar: *воарнѣ* (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 296).

⁶ Parantezele lui Ghibănescu.

⁷ Corect: *занѣжѣ* (cf. și I. Bogdan, *loc. cit.*).

⁸ La Ghibănescu, probabil greșeală de tipar: *емъ*.

⁹ Așa la Ghibănescu; corect: *потвърждение* (cf. și I. Bogdan, *loc. cit.*).

¹⁰ Așa la Ghibănescu; corect: *печатъ*.

6

1487 (6995) martie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ, не снмъ лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) вѣзрит(ъ) нан его чтѣчи слышнт(ъ), вже тот(ъ) истиннїи нашъ слѣга Иванско Брѣл¹нчъ, слѣжилъ нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣвше его правѣю и вѣрною слѣжеѣ до нас(ъ), жаловали есми его шсобною нашею м(н)л(о)стїю, дади и потверданн есми емѣ оу нашеи земли, ѣ Молдавскон, его правою шти(н)нѣ, села на нмѣ: Брѣгъланїн, на Молдавѣ, н Бервїа, на Жежнїю, часть его, н Корлѣтѣнїн.

Тое вѣсе вше писанное да естъ емѣ шт(ъ) нас(ъ) ѣрнк(ъ) съ вѣсемъ доходо-м(ъ), емѣ н сестри его, ѣншци, н дѣтем(ъ) нхъ, равно н ѣншчато(ъ) нхъ(ъ), н <пра-ѣншчато(ъ)>² нхъ(ъ), н пращрѣто(ъ) нхъ н вѣсемѣ родѣ нхъ, кто сѣ нмѣ нзвереть нанблнжнїи, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

ѣ хотаръ <тѣмъ вше писан>²ннм(ъ) селам(ъ), на нмѣ Брѣгъланїн, на Молдавѣ, н Бервїа, част(ъ) нхъ(ъ), н Корлѣтѣнїн, да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ шт(ъ) ѣнхъ стори(ъ), <по>¹ кѣда нз вѣка шжевалн.

ѣ на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(а)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана воевода, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)сп(о)дства мн, ѣле<ѣ>¹андра н Богдана-Блада, н вѣра воарь нашнхъ: вѣра пана Зѣарн, вѣра пана Пѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хѣрманн,

вѣра пана Дажбога, вѣра пана Гѣднча, вѣра пана Іуна и вѣра пана Шефѣла прѣ-
калабове Хотинскѣи, вѣра пана Шикотъ и вѣра пана Рѣцеша прѣкалабове Немец-
кѣи, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Грозн прѣкалаба Єрхенского,
вѣра пана Іуна Секаръ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана <Кл>ънѣша спѣтарѣ,
вѣра пана Болдора внстѣарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Яндренка
чашкни>¹ка, вѣра пана Єремѣа постелника, вѣра пана Шандра колнса, и вѣра вѣснхъ
боларъ нашнхъ(ъ), вѣ(лк)>¹нхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

¶ по нашнмъ(ъ) животѣ, <кто вѣ>¹детъ г(о)сп(о)даръ нашн Земан Мол-
<давс>¹кон, нли шт(ъ) на<шнхъ д>¹ѣт<ен, нли>¹ шт(ъ) н<аше>¹го родѣ, нли пак(ъ)
вѣдн кого <Богъ нзвѣ>²ретъ г(о)сп(о)даремъ внтн нашн <Земан Молдав>¹скон,
тот(ъ) що вн <нмъ не порѣшнл>² нашего даанѣа <н потврѣ>¹женѣа, дн <що вн
нмъ оутврѣднл н оу>²крѣпнл(ъ), занѣже есмн <нмъ даан и потврѣ>¹днлн за его
<правою и вѣ>¹рною слѣжѣс>¹.

¶ на <болш>¹ее крѣпость и потврѣженѣ томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ,
<в>¹елѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ жѣпанѣ, Тѣстѣлѣс логофѣтѣ, писати и нашѣ печать
прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Іуна дѣак(ъ), вѣ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^сѣче, м(ѣ)с(л)ца м(а)рт(а) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se că această adevărată slugă a noastră, Ivan<co Birl>¹ici,
ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui
slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întă-
rit în țara noastră, Moldova, dreapta lui ocină, satele anume: Bîrgăianii, pe
Moldova, și Verbiia, pe Jijia, partea lui, și Corlătenii.

Toate cele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și
surorii lui, Anușca, și copiilor lor, deopotriă și nepoților lor, și <strănepo-
ților>² lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege
cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul <acelor mai sus>² scrise sate, anume Bîrgăianii, pe Moldova,
și Verbiia, partea lor, și Corlătenii, să fie din toate părțile pe vechiul hotar,
<pe>¹ unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Ale(x)>¹andru
și Bogdan — Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare,
credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur,
credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului
Dajbog, credința panului Hudici, credința panului Ion și credința panului
Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașes
pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panu-
lui Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Ce-
tatea Nouă, credința panului <Cl>¹ănău spătar, credința panului Boldor
vistier, credința panului Petru stolnic, credința panului Andreico ceaș(ni)>¹c,
credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința
tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, < cine>¹ va fi domn al țării noastre, Moldova,
sau din copiii noștri < sau>¹ din neamul nostru, sau iarăși pe oricine îl va
alege < Dumnezeu>² să fie domn al < țării>¹ noastre, Moldova, acela < să
nu le clintească>² dania < și>¹ întărirea noastră, < ci să-i întărească și>²
să-i împuternicească, pentru că < i-am dat și>¹ i-am întărit pentru < dreapta
și>¹ credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion diac, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna martie 5.

Bibl. Acad., CXLI/122. Orig., perg. (26,5 × 34,5 cm.), pecete atîrnată, căzută. Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/2 și 2 a.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 293–294 (nr. CLXIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 62 (nr. 63) (trad.).

¹ Șters.

² Rupt și șters.

7

1487 (6995) martie 6, Suceava.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domnu Țării Moldovii. Însemnare facem cu această carte a noastră tuturor cui pre dînsa va căuta sau cetind pre ia va auzi, adecă au venit, înnainte noastră și înnainte alor noștri moldovinești boeri, mari și mici, sluga noastră, Ion, feciorul Mihului Lungul, și, nesilit de nime, nici împresurat, au vîndut a sa dreaptă ocină, satul Mălăeștii și loc de moară în Stavneț, ce l-au cumpărat acel sat tată-său de la Pătru Vilna¹. Aceasta l-au vîndutu-l slugii noastre, dumisale Bratului, dreptul 92 de arginți² tătărești; și i-au plătit Bratul deplin.

Dreptu aceea, și noi, dacă am văzut între dînșii bună învoire și tocmeală și plată deplin, asemenea dat-am și-am întărit slugii noastre, dumisale Bratului, pre acest de mai sus zis satul Mălăeștii și loc de moară în Stavneț, ca să-i fie driaptă ocină și moșie și uric de întăritură, lui, și feciorilor lui, nepoților, și prenepoților, și răstrănepoților și a tot neamul, ce se va alege mai de aproape, neclătit și nerușit nici odănoară, în veci.

Iar hotarul acestui sat ca să fie după bătrînele hotară, cum s-au stăpînit în viață³.

Și spre aceasta este credința domnii mele și a fiilor domnii mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și a boerilor domnii mele: Zbera, și Niagul, și Duma, și Gangur, și Dragoș vornicul, și Hărman, și Iațco Hudociu, și Dajboga, și Ion și Șteful pîrcălabii de Hotin, și Micotă, și Rețeș, și Andriica Ciortorov-șchi, și Grozea⁴ pîrcălabii⁵ de Orhei, și Ion Săcară pîrcălabul de Cetate Nooă, și Clănău spătariul, și Boldur vistiernicul, și Pătrul stolnicul, și Andriica paharnicul, și Eremie postelnecul și Șendre comisul.

Și am poruncit dumisale, Tăutului [marele] logofăt, ca să scrie și a noastră pecete să o lege.

Din Suceava, scris 6995 <1487> mart(ie) 6.

Surețul acesta l-am școs eu, di pre sîrbie, întocma cum scrie uricul. Tănase logofăt za taină.

7263 <1755> aprilie 7.

Bibl. Acad., LXVIII/129. Trad.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 298–299 (nr. CLXVI) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 64 (nr. 65) (trad., după I. Bogdan).

¹ În loc de Voina? (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 229, n. 1).

² Pentru: „zloți”.

³ Traducere greșită a lui *на рѣкѣ* (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 299, n. 4).

⁴ Omis.

⁵ Greșit, în loc de: „pîrcălab”.

† Многостію божією, мы, Стефан воевода, господарь Земан Молдавскон. Знаменито чиним, не сям листом нашим, вѣсѣм кто на н зрѣнт или его чтѣчи слышнт, вже прѣде, прѣд нами н прѣд нашими бояри, великими н малыми, слѣга наш Тоадерь, сынъ Бѣлошев, по своен доброн волн, никим непонужен, а не прислован, н продал свою правѣю втиннѣ вт своего праваго н питомаго зрѣка, еднѣ вѣкатѣ землю вт хотара Петрецилорь, шестѣю часть, що би собн всадна село, понниже поток Корнилорь н понниже домъ Лазаровъ; та продал тоѣ вѣкатѣ землю вт хотара Петрецилорь, шестѣю часть, слѣсѣт нашему Тоадерѣ Танси за ̄ злат татарскихъ.

И оставше слѣга нашъ Тоадерь Тансѣ н заплатна все исполна тотн вше писанн>¹ пинѣзн, ̄ злат татарскихъ, 8 рѣки слѣсѣт нашему Тоадерѣ, сынѣ Бѣлошев, перед нами н перед нашими бояри.

Ино мы, видѣвше межн нми доброю волн н токмеж н полною заплатѣ, а ми, такожде, н вт нас есми дали н подтверднн слѣсѣт нашему Тоадерѣ Тансѣ тоѣ прѣд реченоѣ вѣкатѣ земан, шестѣю часть вт хотара Петрецилорь, да ест емѣ вт нас зрѣк н съ вѣсемѣ доходомѣ, емѣ, н дѣтемѣ его, н знѣчатом его, н прѣзнѣчатом его, н прѣцѣрѣтом его н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберетѣ наближнѣи, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотарь тон вѣкатѣ земан да ест вт всего хотара Петрецилор шестою часть.

И на то ест вѣра нашего господства, вше писаннаго, ми, Стефана воеводи, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ сыннхъ господства ми, Илеѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боярь нашихъ: вѣра пана Зѣарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хѣрманн, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Івнн н вѣра пана Шеѣла прѣкалабове Хотннскѣи, вѣра пана Мнкота н вѣра пана Рѣцеша прѣкалабове Немецкѣи, вѣра пана Індренка Чорторовского, вѣра пана Грозн прѣкалаба Сѣрхенскогѣ, вѣра [вѣра] пана Івнн Сѣкарѣ прѣкалаба Новоградскѣгѣ, вѣра пана Кланѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣаринка, вѣра пана Петра столннка, вѣра пана Індренка чашннка, вѣра пана Сремѣа постѣлннка, вѣра пана Шандра комнса н вѣра зснхъ боярь нашихъ молдавскихъ, великнхъ н малнхъ.

И по нашемъ животѣ, кто вѣдет господарь нашн Земан Молдавскон, вт дѣтен нашихъ или вт нашего родѣ или пак вѣд кого Богѣ нзберетѣ господаремѣ втн нашн Земан Молдавскон, тот що би не порѣшнн нашего даанѣ н потвержденѣ, <дан>² що би емѣ стверѣднн н зкрѣпннн, занѣже есми емѣ дали н подтверднн <за его>¹ правѣю слѣжеѣ н за що собн кѣпннн за свон правѣи пинѣзн.

И на вѣшнѣ крѣпость н поутвержденѣ томѣ вѣсемѣ вше писанномѣ, велѣли есми нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писати н нашѣ печат прнвѣстн к семѣ листѣ нашему.

Пис(а) Івн, въ Сѣчавѣ, въ лѣто х̄с̄ӣче, мѣсѣца марта ̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Toader, fiul lui Băloș, de bună-voia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul și propriul său uric, o bucată de pămînt din hotarul Petreștilor, a șasea parte, ca să-și întemeieze sat, mai jos de Pîrîul Cornilor și mai jos de

casa lui Lazor; și a vîndut această bucată de pămînt din hotarul Petreștilor, a șasea parte, slugii noastre, Toader Tansea, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Toader Tansea, și a plătit deplin toți acești bani mai sus scriși, 60 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre, Toader, fiul lui Băloș, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd bunăvoia și tocmeala dintre ei și plata deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, Toader Tansea, această bucată de pămînt înainte spusă, a șasea parte din hotarul Petreștilor, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei bucăți de pămînt să fie din tot hotarul Petreștilor a șasea parte.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Hudici, credința panului Ion și credința panului Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reateș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălăb de Orhei, credința panului [panului] Ion Secară pîrcălăb de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Petru stolnic, credința panului Andreica ceașnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, <ci>² să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit <pentru>¹ slujba <lui>¹ dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrnea pecea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna martie 6.

<Pe verso, însemnare ulterioară>: Uric de la Ștefan voievod, ce-au vîndut Toder, sinu Băloș, Tanseh³ din tot hotarul Petreștilor a șase parte.

Biblioteca Publică a R. S. Sirbe-Belgrad, nr. 397. Orig., perg. (34 × 42,5 cm.), pecete atîrnată (cu șnur de mătase roșie), căzută.

O trad. din 1765 iulie 11, de Evloghie dascăl, la Biblioteca Centrală de Stat-București, Colecția documente, XVIII/3.

Două rez.: unul într-un perilips din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. București, A. N., MMCMV/19 (nr. 2), și altul într-un opis din 1845 martie 7, ibidem, MMCMV/29 (nr. 2), și o menț. într-un opis din 1851 februarie 5, ibidem, MMCMV/34 (nr. 2).

EDIȚII: Tocilescu, *Doc. inedite*, p. 378—381 (text slav și trad.); Iorga, *St și doc.*, VII, p. 72—73 (nr. 2) (rez. cu extrase, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 296—298 (nr. CLXV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 63—64 (nr. 64) (trad., după I. Bogdan); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 46 (nr. 55) (rez.).

¹ Șters.

² Rupt.

³ Adică: „lui Tansea“.

Von Gottes Gnaden wir Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thun kund durch diesen unseren Brief, Allen, die solchen sehen oder lesen hören¹, wienach vor uns und all unseren moldauischen Bojaren den grossen und den kleinen gekommen ist unser Diener Stedul, Sohn des H(er)r(n) Herman, unde seine Schwester Marina, Frau des Michael Rugaschewiç, wie auch unser Beter H(er)r Pop Paisie, Egumen, mit allen in Christo lebenden Brüdern unseres Klosters Putna, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt und haben ihre Dörfer vertauscht.

Und unser Diener Stedul und seine Schwester Maria² haben unserem Kloster Putna ein Dorf gegeben namens Maneuz mit den Mühlen auf der Soćawa.

Und unserer Beter Pop Paisie, Egumen, mit allen Brüdern, hat unserem Diener Stedul, dem Sohne des H(er)r(n) Herman, und Steduls Schwester Marina, Frau des Michul Rugäscheskul, dafür ein Dorf gegeben namens Shirouz in Černower Zenut, welches Dorf H(er)r Ioga, der Schatzmeister, von Michail und Pizurko, Polèdans Enkel, um 300 tatar(ischen) Gulden gekauft und H(er)r Ioga, der Schatzmeister, dieses Dorf Shirouz für seine Seele unserem Kloster Putna gegeben hatte.

Und hiernach habe ich (As)³ mich uns(cre) H(err)sch(af)t erhoben und haben uns(ere) H(err)sch(af)t für dieses Dorf Shirouz unserem Diener Stedul und seiner Schwester Marina noch 100 tatar(ischen) Gulden darauf gegeben. Und den Vorrechtsbrief, welchen Polèdan von unserem Ahne, dem Woew(oda) Alexander, und den Vorrechtsbrief über den Erkauf, welchen der Egumen unser Pop Paisie, zugleich mit den Brüdern, auf dieses Dorf Shirouz hatte, diese zwei Vorrechtsbriefe haben wir auch in die Hände unseres Dieners Stedul, Hermans Sohnes, sowie in die seiner Schwester Mārina gegeben.

Da wir nun unter ihnen den guten Willen und den Tausch gesehen, so haben wir auch von uns aus das vorgenannte Dorf Maneuz mit den Mühlen auf der Soćawa unserem Kloster Putna gegeben und bekräftigt, damit es demselben von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieses obgeschriebenen Dorfes soll nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Und hiefür ist die Begl(aubigung) unserer H(err)sch(af)t des obgeschriebenen wir Stefan Woewoda und die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t vielgeliebtesten Söhne, Alexander und Bogdans-Wlad und die Begl(aubigung) uns(erer) Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiare, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Nèg, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosch, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Härman, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudiç, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion und H(er)r(n) Stedul, Parkalaben von Hotin, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mikot und d(es) H(er)r(n) Rêzesch, Parkalaben von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreik des Čortorowers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa, Mikots Sohnes, Parkalaben von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Sekar, Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klănăo, Schwertträgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Schatzmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter, Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreik, Mundschänks, d(ie) B(eglau-

bigung) d(es) H(er)r(n) Eremiä, Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander, Marstallers und die Beglaub(igung) all unserer moldaui-schen Bojaren der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein, der soll doch unsere Schenkung unserem Kloster nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserem getreuem H(er)r Tăutul, Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Brief.

Geschrieben hats Ion im I(ahre) 6995/1487 im Mon(at) März 7. Tag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Șteful, fiul panului Hărman, și sora lui, Marina, soția lui Mihail Rogășevici, și, de asemenea, rugătorul nostru chiar popa Paisie egumen cu toți frații întru Hristos, care trăiesc în mănăstirea noastră, Putna, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au schimbat satele lor.

Și sluga noastră Șteful și sora lui, Maria², au dat mănăstirii noastre Putna un sat, anume Maneuți, cu mori pe Suceava.

Iar rugătorul nostru popa Paisie egumenul cu toți frații au dat slugii noastre Șteful, fiul panului Hărman, și surorii lui Șteful, Marina, soția lui Mihul Rugășescul, pentru aceasta, un sat, anume Șirăuți, în ținutul Cernăuți, pe care sat îl cumpăraseră pan Iuga vistier de la Mihail și de la Pițurca, nepotul lui Dan Poiană, pentru 300 de zloți tătărești, iar pan Iuga vistier a dat acest sat Șirăuți pentru sufletul său mănăstirii noastre Putna.

Iar întru aceasta, eu, domnia mea, m-am sculat și am mai dat domnia mea pentru acest sat Șirăuți slugii noastre Șteful și surorii lui, Marina, încă 100 de zloți tătărești. Iar privilegiul pe care l-a avut Dan Poiană de la bunicul nostru, Alexandru voievod, și privilegiul de cumpăratură pe care l-au avut egumenul nostru popa Paisie și frații pentru acest sat Șirăuți, aceste două privilegii încă le-am dat în mâinile slugii noastre Șteful, fiul lui Hărman, precum și în ale surorii lui, Mărena. Deci noi, când am văzut bunăvoia și schimbul lor și noi am dat și am întărit de la noi satul înainte spus Maneuți cu mori pe Suceava mănăstirii noastre Putna ca să-i fie de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Ion și a panului Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreica Ciortorovschi, credința panului Groza, fiul lui Micotă, pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Petru stolnic, credința panului

Andreico ceașnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Și după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci s-o întărească și s-o împuternicească, pentru că am dat și am întărit mănăstirii noastre Putna.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, în anul 6995 <1487>, în luna martie, 7 zile.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 164–165 (nr. XVIII). Trad. germ. după orig. slav, perg., pecete atirnată.

ALTE EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 92 (rez., după Protocolul comisiei de delimitare a moșilor din 1781, nr. 136); *Fondul religiosar*, p. 738 (rez., după același Protocol); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 171 (nr. 3–4) (rez., din 1764, după orig., și menț. după trad. veche, în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 300–301 (nr. CLXVII) (rez. rom. dezv., după Wickenhauser și după trad. germ. de Lopeisky din „Tabula” de la Cernăuți); *D.I.R.*, A, II, p. 65–66 (nr. 66) (trad., după Wickenhauser).

¹ De la „thun kund” pină la „hören”, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după documentul din 1443 (6951) august 3 (cf. *D.R.H.*, A, vol. I, doc. nr. 237).

² Mai sus și mai jos: „Marina”.

³ Explicația lui Wickenhauser.

10

1487 (6995) martie 8, Suceava.

† Многостію вожію, мы, Стефан воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменнто чиним, не сѣм листомъ¹ нашим, въсам кто на немъ зрѣнт или его чтоучи слышнт, вже прѣдоша, прѣд нами и прѣдъ счими нашими молдавскими бояре, Иван и съ своею сестрою², Явою, и непотъ нхъ, Иванко, по нхъ добромъ волѣ, никимъ непонѣженн, а ни прѣслованн, та продали свою правѣшу втиннѣ, вт своего правого сѣрника³, едно село, на имѣ Нѣмнѣичѣин³, на Бахлѣн; та продали тоє село сѣсѣкъ нашемѣ Жѣржа Кѣкѣрасъ³ и женѣ его, Федки, за ѣ златъ татарскыхъ.

И оставше сѣсѣкъ нашъ Жѣржа Кѣкѣрасъ и съ своею женою [женою], Федкою, та заплачани все исполна тотѣ выше писанныи пинѣзи, ѣ златъ татарскихъ, сѣ рѣки сѣсѣкъ нашемѣ, Иванѣ, и сестрѣ его, Явѣ, и непотѣ нхъ, Иванкѣ, прѣдъ нами и прѣдъ нашими бояре.

Ино мы, въидѣвше нхъ² доброю волю и токмеж и полнѣнъ заплат, а мы, такожде, и вт насъ есмѣ дали и потвѣрдилѣ тоє прѣдъ реченоє село на имѣ Нѣмнѣичѣин сѣсѣкъ нашемѣ Жѣржа Кѣкѣрасъ и женѣ его, Федки; али половина того прѣдъ реченого села, вт Бадъ, вышнѣю частъ, да ест сѣсѣкъ нашемѣ Жѣржи Кѣкѣрасъ вт насъ зрѣнкъ и съ въсемъ доходоумъ, емѣ, и дѣтемъ его, и знѣчатумъ его, и прѣдъзнѣчатомъ и прѣдъзрѣткомъ его и въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ изберетъ нанѣлнжнѣн; а тотѣ дрѣгѣю половинѣ села вт Бадъ, нижнѣю частъ, да ест вт насъ зрѣнкъ Федки, женѣ Жѣржа Кѣкѣрасъ, и дѣтемъ еи Шендрѣ и Івнѣ, и дѣтемъ нхъ, и знѣчатумъ нхъ, и прѣдъзнѣчатумъ нхъ, и прѣдъзрѣткомъ нхъ и въсемѣ родѣ нхъ, кто сѣ имъ изберетъ нанѣлнжнѣн, непорѣшено николнже, на вѣкы.

И хотаръ томѣ выше писанномѣ селѣ да ест вт зснхъ сторѣн по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка вжнѣлан.

И на то ест вѣра господства мы, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ сынѣвъ господства ми, Ялександра и Богдана-Влада, и вѣра

богарь наших: вѣра пана <Зб>¹арн, вѣра пана Нѣг, вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше Боула дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана <Ѡц>¹ка Хѣдича, вѣра пана Іуна и вѣра пана Шефѣла прѣчалабоке вт Хотина, вѣра пана Шинкотъ и вѣра пана Рѣцѣша прѣчалабоке¹ вт Нѣмца, вѣра пана Індренка Чорто-роского, вѣра пана Грозѣ³ прѣкалаба Ёрхенского, вѣра пана Іуна Секарѣ прѣ-калаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣ-р-ника¹, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Індренка чашника, вѣра пана <Ере-мѣа>¹ постелника, вѣра пана Шандра комнеса, и вѣра ѡснѣ богарь наших молдавс-ких, вѣланких и малнѣх.

И по нашем живо¹тѣ, кто вѣдет господарь нашеш <Земан>¹ Молдавскон, вт дѣтен наших нан вт нашего родѣ нан пак вѣд к кого Богъ избрет господарем быти нашеш Земан Молдавскон¹, тот цо би им не порѣшил нашего дѣлнѣа¹ и пот-врѣжденѣа, алн цо би им <оут>¹врѣднн и ѡкрѣпнн, занѣже есми им далн за цо вни собн кѣпннн за свон правѣн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпост и потврѣженѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, вѣлан есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, <писати и нашѣ печат прнѣѣснн>¹ к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал Тоадер, ѡ Свчавѣ, в лѣтѣ ѡснѣ, мѣсѣца март, ѣ день.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această <carte>¹ a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tutu-ror boierilor noștri moldoveni, Ivan și cu sora lui, Alba, și nepotul lor, Ivanco, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, un sat, anume Nămisni<ciu>¹, pe Bahlui; și au vîndut acel sat slugii noastre Giurgea Căcăr<ea>¹ză și soției lui, Fedca, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Giurgea Căcărează și cu soția [soția] lui, Fedca, de au plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 200 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre, Ivan, și ale surorii lui, Alba, și ale nepotului lor, Ivanco, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plata deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit acel sat înainte spus, anume Nămisniciu, slugii noastre Giurgea Căcărează și soției lui, Fedca; însă jumătate din acel sat înainte spus, de la Vad, partea de sus, să fie a slugii noastre Giur-gea Căcărează de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților, și răstrănepoților lui și întregului neam al lui, cine i se va alege cel mai apropiat; iar cea de a doua jumătate de sat, de la Vad, partea de jos, să fie de la noi uric Fedcăi, soția lui Giurgea Căcărează, și copiilor ei, Șendru și Ion, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstră- nepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclin- tit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile pe hotarul cel vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan- Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului <Zb>¹iare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș Boul vornic, credința panului Hărman, credința panului <Іаѣ>¹co Hudici, credința panului Ion și credința panului Șteful pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Rea<țeș pîrcălabi>¹ de

Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Petrea stolnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului <Eremia>¹ postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari <și mici.

Iar după¹ viața <noastră>¹, cine va fi domn al <țării>¹ noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe ori cine <îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova>¹, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat fiindcă ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, <să scrie și să atîrne pecetea noastră>¹ la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna martie, 8 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Ștefan voevod, din leat 6995 <1487> martie 8, pe satul Nimesnicii, pe Bahlui, carele îl numește apoi Vad.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan, I*, p. 301–302 (nr. CLXVIII). Text slav după orig., perg., foarte șters, pecete atîrnată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воевода, гвсподар Земли Молдавскон. (Orig. se afla în arhiva Al. Callimachi). Cu trad. parțială a editorului, *ibidem*, p. 303.

ALTE EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, V, p. 211 (nr. 1) (însemnarea de pe verso-ul doc.); *D.I.R.*, A, II, p. 66–67 (nr. 67) (trad., după I. Bogdan, greșit indicată „după fotografie“ de a Inst. de ist. al Acad. R.S.R.).

¹ Parantezele lui I. Bogdan (la textul slav).

² În orig., pare a fi ннѣ (nota lui I. Bogdan).

³ Sau Грозн (nota lui I. Bogdan).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ), н самъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсамъ(ъ) кто на немъ(ъ) зрнтъ(ъ) нан его чѣсчн слышнтъ(ъ), вже прінде прѣдъ(ъ) намн н прѣдъ(ъ) счнамн нашимн молдавскимн боаре, слѣга нашъ(ъ) Ѡана Мѣргѣ, по своен доброн волн, ннкнлъ(ъ) непонѣженъ(ъ), а нн прнслованъ(ъ), та продалъ(ъ) свою правѣю н пнто-мѣю штннноу штъ(ъ) <своего праваго>¹ н пнтомага зрнка, еднѣ половнна село на имѣ Кръжанін, на Гьратн, частъ(ъ) штъ(ъ) Баслѣм; та продалъ(ъ) тое прѣдъ(ъ) реченое половнна село слѣсѣ нашемѣ Тома Прнгорча за ѿ златъ(ъ) татарскыхъ(ъ).

И зставше слѣга нашъ(ъ), Тома Прнгорча, <н>² заплатнлъ(ъ) все исполна тотн выше писаннн пннѣзн, ѿ златъ(ъ) татарскыхъ(ъ), ѣ рѣкн слѣсѣ нашемѣ Ѡана Мѣргѣ, прѣдъ(ъ) намн н прѣдъ(ъ) нашимн <боаре.

Ино мы>³ видѣвшѣ нхъ(ъ) добрѣю волю н полнѣю заплатѣ, а мн, такожде, н штъ(ъ) насъ(ъ) есмь далн н потвѣрднлн тое прѣдъ(ъ) реченое половнна село на имѣ Кръжанін, на Гьратн, частъ(ъ) штъ(ъ) Баслѣм, да естъ(ъ) слѣсѣ нашемѣ Тома Прнгорча штъ(ъ) насъ(ъ) зрнкъ(ъ) н съ въсемъ(ъ) доходимъ(ъ), емѣ, н дѣтемъ(ъ) его, <н з>¹нѣчатомъ(ъ) его, н прѣзнѣчатомъ(ъ) его, н прѣцѣрѣтвомъ(ъ) его н въсемѣ <ро>¹дѣ его, кто сѣ емѣ нберетъ(ъ) нанелнжнн, непорѣшено ннкнлнже, на вѣкы.

ѿ хотар тон половнна село да естъ(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка ѡжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Александрѣ и Богдана-Влада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Збіарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣман, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше Бовла дворника, вѣра пана Хрѣмана, <вѣр>⁴ а пана Ілѣчка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба шт(ъ) Хотнна, вѣра пана Мнкотъ и вѣра пана Раѣша прѣкалаб<н штъ>⁴ Нѣмца, вѣра пана Чорторовскѣн, вѣра пана Грозѣ прѣкалаба шт(ъ) Сурхел, вѣра пана Івн(ъ) Секаръ прѣкалаб(ъ) шт(ъ) Нов(о)град(ъ), вѣра пана Клѣнѣва с<пѣт>¹ арѣ, вѣра пана Болдора вистѣрника, вѣра пана [зѣп] Інд<ре>⁵нка чашника, вѣра пана Мѣтен столника, вѣра пана Сремѣа постелника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра ѣснх(ъ) боярь наших(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто <вѣдетъ>⁴ г(о)сп(о)д(а)рь нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашего <родѣ нлн>⁵ вѣдъ кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) внтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) а вн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанѣа и потвѣрѣденѣа, алн <вн>² емѣ ствѣрѣднл(ъ) и ѣкрѣпнл(ъ), занѣже емѣ далн и потвѣрѣднлн за его правѣю слѣжбѣ н за цю шн(ъ) собн кѣпнл(ъ) на свои правѣн и чнстѣн пннѣзн.

И на большю крѣпост(ъ) и потвѣрѣденѣе томѣ вѣсемѣ вше писанномѣ, велѣлн есмо нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Толдер(ъ), в(ъ) Сѣч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^сѣтѣ, м(ѣ)с(а)ца шк(томврѣа) ѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Прнгорча.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Oana Murgu, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă și proprie din uricul <său drept>¹ și propriu, jumătate din satul anume Cîrjaniei, pe Sărata, partea dinspre Vaslui; și a vîndut această mai înainte spusă jumătate de sat slugii noastre Toma Prigorcea, pentru 30 de zloți tătărești.

Și, sculîndu-se sluga noastră, Toma Prigorcea, a plătit deplin toți acești bani mai sus scriși, 30 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Oana Murgu, înaintea noastră și înaintea <boierilor>³ noștri.

<Deci noi>³, văzînd buna lor voie și plata deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit această înainte supusă jumătate din satul anume Cîrjaniei, pe Sărata, partea dinspre Vaslui, să fie slugii noastre, Toma Prigorcea, de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, <și>¹ nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoșe Boul vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașeș pîrcălabi <de>⁴ Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința

panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului And(ре)șico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va <fi>⁴ domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din <neamul>⁵ nostru <sau>⁵ pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că și-a cumpărat cu banii lui drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acelor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna octombrie 7.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Prigorcea <și alta, din sec. XVII>: † Ade(că)⁶ Ap(o)st(o)l Cehan scriu într-acest uric precum am dat 40 de lei Tomei Pregorcii la o nevoie a lui și mi-au pus acest uric zălog și banii nu mi-au dat pîn(ă) la moartea Prigorcii; să să știe.

<Altă însemnare, din sec. al XIX-lea>: Cîrjeni, giumătate de satu, parte din Vaslui.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 10. Orig., perg. (31 × 37 cm.), șters și pătat de umezeală, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), parțial păstrată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воевода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/3.

EDIȚII: <N.> Istrati:, *Unele documente*, p. 28 (rez., într-o anafora din 1817 ianuarie...); „Magazin istoric”, t. II, p. 258 (același rez.); Codrescu, *Uricariul*, IV, p. 335 (același rez., după N. Istrati); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 304–305 (nr. CLXX) (text slav); Sava, *Doc. putnene*, I, p. 192 (rez. în anafora din 1817 ianuarie); Const. Teodorescu, *Un doc.*, p. 45 (rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 67–68 (nr. 68) (trad., după orig.).

¹ Șters și rupt.

² Omis.

³ Rupt și șters.

⁴ Rupt.

⁵ Șters.

⁶ Pătat.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю [м(н)л(о)стїю], мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон, Знаменито чинимъ(ъ), не сѣмъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), въ сѣмъ(ъ) кто на н(ъ) оузритъ(ъ) или его чтиочи оуслышитъ(ъ), вже тотъ(ъ) истинїи слѣга наш(ъ), Глига Срѣбескѣл(ъ), слѣжилъ(ъ) намъ(ъ) право и вѣрно. Тѣмъ(ъ) мы, видѣше его правою и вѣрною слѣжеѣ до насъ(ъ), жаловали есми его воебною нашею м(н)л(о)стїю и дали и потвѣрдили есми емѣ, вт(ъ) насъ(ъ), оу нашеи земли, оу Молдавскон, едно село, на имѣ Мѣнѣицїи, в Немецкон волости, оудли Дѣрнещїи. Тое въсе више писанное да ест(ъ) емѣ, вт(ъ) насъ(ъ), оурникъ(ъ) и съ въсемъ(ъ) дохо(до)мъ(ъ) и дѣтемъ(ъ) его, и [н] вѣнчатомъ(ъ) нхъ(ъ), и прѣвнчатомъ(ъ) нхъ(ъ), и прѣщврѣтвомъ(ъ) нхъ(ъ) и въсему роду нхъ(ъ), кто сѣ нмъ(ъ) нзберетъ(ъ) или ближїи, непорѣшено николже, на вѣки.

И хотар(ъ) томв селв, Мънънлещнлор(ъ), да ест(ъ), шт(ъ) оу(с)х(ъ) сто-
рон(ъ), по старомв хотарѣ, кѣда нз(ъ) вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мн, вше писаннаго, мн, Стефана
воевод(н), н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Илѣандра н Богдана-
Блада, н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ): вѣра пана Збїарн, вѣра пана
Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше Боѣла дворннка,
вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣднча, вѣра <пана>¹ Дажбога, вѣра пана Шефѣла
шт(ъ) Хотнн(ъ), вѣра пана Мнкотъ н Рѣцеш(а) паркала[ла]бн Немецскнх(ъ),
вѣра пана Чортороскїн, вѣра пана Грозн Мнкотнч(а), вѣра пана Секаръ Новоград-
кїн, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана
Индренка чашннка, вѣра пана Мѣтеѣ столннка, вѣра пана Еремїѣ постелннка,
вѣра пана Шандра комнса н вѣра ѣснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), вели-
кнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашемв(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ)
дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) ког(о) Б(ог)ѣ нзбѣ-
рет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремв(ъ) бнтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) шо бн не порв-
шнл(ъ) нашего даанїѣ н потерѣжденїѣ, алн шо бн емѣ стверѣднл(ъ) н ѣкранл(ъ),
занѣж(ѣ) есмн емв даан за ег(о) служев.

И на болшее крѣпост(ъ) томв вѣсемв вше писанномв, велѣлн есмн нашемв
вѣрномв панв, Тѣвтулв логофетв, писатн н нашв печат(ъ) прнвѣснтн к семв
лнстѣ нашемв.

Пнс(а), въ Свч(а)вѣ, Косте, в(ъ) л(ѣ)тв хѣщчѣ вк(томврїе) ѿ.

<Pe verso însemnare contemporană>: † Глнга Мънънлещскл(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu [din mila], noi, Ștefan voievod, domn al
Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor
care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a no-
astră, Gliga Sîrbescul, ne-a slujit drept și credincios. Deci noi, văzînd dreapta
și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și
i-am dat și i-am întărit, de la noi, în țara noastră, în Moldova, un sat,
anume Mănăileștii, în ținutul Neamțului, lingă Durnești. Aceste toate mai
sus scrise să-i fie lui, de la noi, uric și cu tot venitul și copiilor lui, și [și] nepo-
ților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine
li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, al Mănăileștilor, să fie, din toate părțile, după
hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan
voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad,
și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Zbiare, credința
panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința
panului Dragoș Boul vornic, credința panului Hărman, credința panului
Hudici, credința <panului>¹ Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin,
credința panului Micotă și a lui Reațes pîrcăla[la]bi de Neamț, credința panu-
lui Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici, credința panului Secară
de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor
vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic,
credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința
tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri
sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn

al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Costea, la Suceava, în anul 6995 <1487> octombrie 8.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Gliga Mănăilescul.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 480. Orig., perg. (32 × 37 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată (lipsește întreg conturul și o jumătate din exergă), cu legenda: <† Печ>атъ Іу Стефанъ воє<в>дѣа, гвенодаръ Земли <Молдавскон>.

Două foto.: una, ibidem, Fotografii, XXXVII/32, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/4.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 68–69 (nr. 69) (trad.).

¹ Omis.

13

1487 (6995) octombrie 9.

Suretul uricului de la Ștefan vod(ă), din v(ă)let 6995 <1487> octombrie 9.

† Venit-au, înainte noastră și înainte boerilor noștri, mari și mici, Marușca, fata lui Tălpig, și de a ei bun(ă)voe, de nime silită, nici asuprită, ș-au vîndut a iei driaptă ocin(ă) și moșie, dintr-al său drept uric, un sat pe Bîrlad, anume Mohila. Acesta satu l-au vîndut slugii noastre Radului Cîrlig, și fratelui său, Bica, drept 40 zloți tătărăști.

Și s-au sculat sluga noastră Radul Cîrlig și au dat toți banii deplin, ce scriu mai sus, în mînuli Marușcâi, fata lui Tălpig, înainte noastră și a tuturor boerilor noștri.

Și noi, vădzînd întré dînșii de a lor bun(ă)voe tocmal(ă) și deplin(ă) plată, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, Radului Cîrlig, cu uric de întăritură, cu acel sat anume Mohila, pe Bîrlad, ca să-i hie de la noi moșie cu tot venitul și ficiorilor lui, tocma nepoților și strănepoților lui, și împraștieților și a toată săminție lui, ce s-ar alege mai aproape, nerușiiți niciodată, în veci.

Și hotarul acelui sat despré toate părțil(e) pe hotarul cel vechiu, pe unde au îmblat din veci.

Arh. Șt. Iași, DCLXXII/4. Trad. incompletă din sec. XVIII.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 80–81 (nr. 51) (trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc. mold.*, Ștefan, p. 125–126 (nr. 34) (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 72 (nr. 72) (trad., după Costăchescu).

14

1487 (6995) octombrie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ, ис(ъ) симъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) възрит(ъ) или его чт҃҃чи услышит(ъ), вже прїидоша, прѣд(ъ) нами

и прѣд(ъ) зснмн нашнмн молдавскимн боарн, великнмн и малнмн, слѣга наш(ъ), пан(ъ) Матею, с(ы)нѣ Юрїа Маневнча, и съ своею племенницею, ѿнѣшкою, дочка Лѣка Маневнча, по нх(ъ) доброю волю, ннким(ъ) непонѣженн, а нн прислובанн, и продаан свою правою штиннѣ, шт(ъ) своего праваго и питомаго зрнка, едно село, на Хрѣскѣмъ Шомѣзѣ, на имѣ Ѡнчещїн, шба частн; та продаан тое село слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Лѣка и братїамъ его, Ѡанча и Тѣдоранѣ, за четнри ста златн татарскїн.

И зставше нашн слѣгн, Лѣка и братїа его, Ѡанча и Тѣдоран(ъ), и заплатнн ѣсе исполна тотн нашн <писаннїн>¹ пннѣзн, четнри ста злат(н) татарскых(ъ), ѣ рѣкн слѣзѣ нашемѣ Матею, с(ы)нѣ Юрїю Маневнчю, и ѣ рѣкн племеннцн его, ѿнѣшкн, дочка Лѣка Маневнча, перед(ъ) малн и перед(ъ) нашнмн боарн.

Ино мы, вндѣеше нхѣ доброю волн токмеж(ъ) и полною заплатѣ², а мн, такожде, есмн и шт(ъ) нас(ъ) далн и потверднлн слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Лѣкн и братїамъ его, Ѡанчн и Тѣдоранѣ, тое прѣд(ъ) реченое село, на имѣ Ѡнчещїн, шба част(н), на Хрѣзкомъ Шомѣзѣ, да ест(ъ) нмѣ шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и с(ъ)³ въсемѣ доходомѣ, нм(ъ), равно и дѣтемѣ нм(ъ), равно и знѣчатомѣ нхѣ⁴, и прѣ-знѣчатомѣ нх(ъ), и прѣцѣратомѣ нх(ъ) и въсемѣ родѣ нхѣ, кто сѣ нмѣ нзбереть нанблнжнїн, непорѣшено неколнже, на вѣкн.

ѿ хотар(ъ) томѣ внше писанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда шжнвалн <н>¹з вѣка.

ѿ на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мн, внше писаннаго, мн, Стефана боеводн, и вѣра прѣвзлюбленнх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, ѿлеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боарѣ нашнх(ъ): вѣра пана Зѣгарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангвара, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хѣрмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана ѿцка Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотннскога, вѣра пана Мнкота и вѣра пана Рѣцеша прѣкалабове Немецкїн, вѣра пана Чорторовскїн, вѣра пана Грозн прѣкалаба Ѡрхенскога, вѣра пана Івна Секарѣ, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстїарннка, вѣра пана ѿндренка чашннка, вѣра пана Мѣтеѣ столннка, вѣра пана Ѣремїа постелннка, вѣра пана Шандра колнса, и вѣра зснх(ъ) боарѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

ѿ по нашнм(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ землн нашн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣдн кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рельм бнтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) цо бн не порѣшнл(ъ) нашего данїа и потвержденїа, алн цо бн нмѣ штверднл(ъ) и зкрѣплл(ъ) занѣже есмн нмѣ далн и потверднлн за нх(ъ) правою слѣжеѣ и за цо шн<н со>⁵бн кѣплнлн за свон правїн пннѣзн.

ѿ на бѣлшее крѣпост(ъ) и потвержденїе <томѣ въсемѣ вы>⁶ше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣзтѣлѣ логофетѣ, писатн и нашѣ печат(ъ) прнвѣстн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Івн(ъ), ѣ Свчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х⁵цѣ, м(ѣ)с(а)ца шк(томврїа), ѣ ден(ъ).

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Лѣка, и Ѡанча и Тѣдоран(ъ), с(ы)ншвѣ Тѣа ...?

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldovani, mari și mici, sluga noastră, pan Mateiu, fiul lui Iurie al lui Manea, și cu vara sa, Anușca, fiica lui Luca al lui Manea, de bună-voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, un sat, pe Șomuzul Mocirlos, anume Ōnceștii,

amîndouă părțile; și au vîndut acel sat slugilor noastre Luca și fraților lui, Oancea și Tudoran, pentru patru sute de zloți tătărăști.

Și s-au sculat slugile noastre, Luca și frații lui, Oancea și Tudoran, și au plătit deplin toți acei bani mai sus <scriși>¹, patru sute de zloți tătărăști, în mîinile slugii noastre Mateiu, fiul lui Iurie al lui Manea, și în mîinile verei lui, Anușca, fiica lui Luca al lui Manea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Luca și fraților lui, Oancea și Tudoran, acel sat, mai înainte spus, acume Onceștii, amîndouă părțile, pe Șomuzul Mocirlos, să le fie de la noi uric și cu³ tot venitul, lor, deopotrivă și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor⁴, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de la Horin, credința panului Micotă și credința panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Cior-torovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că ei și-au cumpărat cu banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire <a tuturor celor>⁶ mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna octombrie, 9 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Luca, și Oancea și Tudoran, fii lui Tăl... ?

<Alte două însemnări, din sec. XVIII>: Oncești, pe Șomuz, 6995 <1497> <și> țigani s-au scris în condica m(ă)n(ă)stirii. 1771 годѢ, марта, 4 дни.

Mănăstirea Dragomirna, sub dată (predat în custodia Muzeului de istorie al R. S. România, inv. nr. 9146). Orig. perg. (26,5×43 cm.), pecete atîrnată, pierdută (după 1850).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/5.

EDIȚII: Wickenhauser, *Moldouiza*, p. 66–68 (nr. XXVII) (trad. germ., cu data de an greșită: 6975 <1467>); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 306–307 (nr. CLXXI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 69–70 (nr. 70) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Corectat din **ЗАНАСТА**.

³ **сѧ** (cu), adăugat deasupra rîndului.

⁴ Corectat din ero (lui).

⁵ Rupt.

⁶ Șters și rupt.

⁷ Șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и сам(ъ) лнстум(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) взынт(ъ) или его чтычн, слышнт(ъ), вже прїнде прад(ъ) намн и прад(ъ) нашимн бояре, слѣга наш(ъ) Мнхѣл вт(ъ) Феерещи по своен доброн волн, инким(ъ) непонжен(ъ), а ин присвнлован(ъ), и продал(ъ) свою правѣю втнннѣ, вт(ъ) своего праваго и пнтомага зрнка, едно половнна село на нмѣ Стърчешїн, на встїе Тѣтовѣ; та продал(ъ) тоє половнна село слѣсѣ нашемѣ Зрѣс за ље злат(ъ) татарскнх(ъ).

И вставше слѣга наш(ъ) Зрѣс и заплачнл(ъ) все исполна тотн выше писаннїн пннѣзн ље злат(ъ) татарскнх(ъ) з рѣкн слѣсѣ нашемѣ Мнхѣл вт(ъ) Феерещн прад(ъ) намн и прад(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, выдѣвше нх(ъ) добрѣю волю и лагодѣ межн нмн и полншю заплатѣ, а мы, також(е), и вт(ъ) нас(ъ), есмн даан и потверднан слѣсѣ нашемѣ Зрѣс тоє прѣд(ъ) реч(е)ное половнна село на нмѣ Стърчешїн, на встїе Тѣтовѣ, да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и съ въсем(ъ) дох(о)дом(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и знчачом(ъ) его, и прѣзнчачом(ъ) его, и прѣцшзрѣтум(ъ) его и въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) на нблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) томѣ половнна селѣ да ест(ъ) вт(ъ) вѣго хотара половнна, кѣда нз вѣка жнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)дства мн, выше писаннаго, мн, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)дства мн, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боярѣ нашнх(ъ): вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Нал(а), вѣра пана Мѣма¹, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Боула дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Йлїца Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба вт(ъ) Хотнна, вѣра пана Мнкотѣ и вѣра Рѣцеш(а) прѣкалабн вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ прѣкалаба вт(ъ) Сѣрхем, вѣра пана Івн(а) Секарѣ прѣкалаба(а) вт(ъ) Нов(о)град(а), вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Яндренка чашннка, вѣра пана Мѣтеа столннка, вѣра пана Бремїа постелннка, вѣра пана Шандра комнса, и вѣра Зснх(ъ) боярѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ), и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земли Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или вт(ъ) нашего родѣ или пакѣ <вѣдѣ кого Богѣ нзберетѣ господаремѣ бн²тн нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) бн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанїа, али цо бн емѣ втврѣднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ), занѣж(е) есмн емѣ даан и потвердн<ан>³ за его слѣжѣс и за цо вн(ъ) собн кѣпнл(ъ) на скон .правїн пннѣзн.

И на болшю крѣпост(ъ) и потвержденїе томѣ, въсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣствловн логофетѣ писати и нашу печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Тоадер, въ Сѣч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ $\overline{x\text{S}C\text{I}I}$, м(ѣ)с(ѣ)ца вк(томврїа) ѿ

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră, Mihul din Feerești, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni,

nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, jumătate din satul Stîrcești, la gura Tutovei; și a vîndut acea jumătate de sat slugii noastre, Ursu, pentru 35 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Ursu, și a plătit deplin toți acești bani mai sus scrîși, 35 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre, Mihul din Feerești, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și înțelegerea dintre ei și plata deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, Ursu, acea jumătate mai înainte spusă din satul anume Stîrcești, la gura Tutovei, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Muma¹, credința panului Gangur, credința panului Boul vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau (pe oricine îl va alege Dumnezeu)² să fie (domn)³ al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui și pentru că și-a cumpărat cu banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487> luna octombrie 9.

Bibl. Acad., CVIII/1. Orig., perg. (30 × 38,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), căzută.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/6 a b.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 308—309 (nr. CLXXII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 71—72 (nr. 71) (trad.).

¹ Greșit, pentru: Дѡма (Duma).

² Șters și rupt.

³ Șters.

† Многостію божію, мы, Стефан воевода, господарь Земли Молдавскон-
Знаменито чиним, не сам листом нашим, въсам кто на н оузрит нан его чтючи
оусланшит, вже прїидоша, прад намн и прад наши<мн>¹ молдавскими богаре, слѣга

наш Станчюл Хвснѣ, по своєю доброю волю, никим непонѣжен, а ни прислѣван, и продал свою правою и питомою штиннѣ шт <своего п>¹раваго и питомаго зрнка, едно мѣсто шт село повнше сѣтїе Сърати, на нмѣ где сѣ зовет Оулмін, и половина шт Хвсїан, пониж(е)¹ сѣт<їе Сър>¹рати, и сѣ Съратою и Кръннцѣ Граднїеен, слѣсѣ нашемѣ панѣ Лѣпе, братѣ Трифанов(н)², за п̃ злат татарскнх.

И такожде <прїн>¹де <прѣд нами>¹ Соръ, дочка Лацка шт Монсіа, тиж по своєю доброю волю, никим непонѣжена, а ни прислѣвана, и продала свою правою штиннѣ шт <своего>¹ праваго и питомаго зрнка, едно село на Монсіа, на нмѣ Бѣлатѣрешїн, тиж слѣсѣ нашемѣ, панѣ Лѣпе, за р̃н злат тата<рскнх>¹.

И сѣташе слѣга наш, пан Лѣпе, и заплатна сѣе исполна тотн внше писаннїи тиннѣ<зн>¹, п̃ злат, 8 рѣки слѣсѣ нашемѣ Стан<чѣл>¹с Хвснѣ, и тотн р̃н злат 8 рѣки Соръ, дочка Лацка шт Монсіа, перед нами и перед нашими молдавскими боаре.

Ино ми, видѣвше нх доброю <волю н>¹ токмеж и полнїи заплат, а ми також и шт нас есмн дали и потервѣдани прѣд реченнх сел да сѣт слѣсѣ нашемѣ, панѣ Лѣпї, шт нас <зрнк и сѣ вѣсѣм дохѣдом, емѣ, и дѣтем его>¹, и знѣчатом его, <ни прѣзнѣчатом его>³ и прѣцїсратом его и вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ изберет наближнїи, непорѣшено николїж на <вѣки.

И хотар тїл внше писаннїи>¹ селам да ест шт <зснх сторо>¹и по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка оживали.

И на то ест вѣра господства ми внше писаннаго⁴, Стефана <воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленнх сынов господства ми>¹, Илѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар нашнх молдавскнх: вѣра пана⁵ Збїарн, вѣра пана Налг, вѣра пана Дѣ<мин>¹, вѣра пана Гангѣра, <вѣра пана>¹ Драгоше дворнїка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хвднча, вѣра пана Дажвога, вѣра пана Цѣфѣла паркалаба <шт Хотїна, вѣра пана Мнко>¹тѣ и Рецеш(а)¹ паркалабове Немецкнх, вѣра пана Чортороскїн, вѣра пана Грозн Мнкотнч, вѣра пана <Івана Секаръ прѣкалаба Новограского>¹, вѣра пана <Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Бол>¹дора вїстїарнїка, вѣра пана Індренка чашнїка, вѣра пана Мѣтем столнїка, вѣра пана Бремїа постелнїка, вѣра пана <Ш>¹а<н>¹дра <комнса, и вѣра>¹ зснх боар нашнх молдавскнх, великнх и малнх.

И по нашем животѣ, кто бѣдет господарѣ нашн земан, шт дѣтен на нх или шт нашего родѣ или пак кого Богъ изберет господарем бнїи нашнн земан Молдавскон, тот шо бн не порѣшил нашего даанїа, али шо бн емѣ зкрапнла занѣж(е)¹ есмн емѣ дали за шо он собн кѣпнла за свон пннѣзн.

И на болшее крапост томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ, велѣли есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣсѣлѣс логофѣтѣ, писати и нашѣ печат прнвѣснїт нк семѣ листѣ нашемѣ.

Писал Костѣ, въ Сѣчавѣ, в лѣтѣ х¹стѣ, мѣсѣца хутоврїа вї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Stanciu al lui Husea, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă și proprie, din uricul <său>¹ drept și propriu, un loc din satul mai sus de gura Săratei, anume, unde se cheamă Ulmii, și jumătate din Husiani, mai jos de gura <Să>¹ratei, și cu Sărata și Fîntîna Grădiștei, slugii noastre, panului Lupe, fratele lui Trifan, pentru 80 de zloți tătărești.

Și, de asemenea, au venit <înaintea noastră>¹ Sora, fiica lui Lațcu de la Moisia, tot de bunăvoia sa, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, <din>¹ uricul <său>¹ drept și propriu, un sat pe Moisia, anume Vultureștii, de asemenea slugii noastre, panului Lupe, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Lupe, și a plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 80 de zloți, în mîinile slugii noastre, Stanciul al lui Husea, și acei 150 de zloți în mîinile Sorei, fiica lui Lațco de la Moisia, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor <voie și>¹ tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit acele sate spuse mai înainte să fie slugii noastre, panului Lupe, de la noi <uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui>¹, și nepoților lui, <și strănepoților lui>³, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, <în veci.

Iar hotarul acelor>¹ sate <mai sus scrise>¹ să fie din <toate părțile>¹ după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, <noi>¹ Ștefan <voievod, și credința preiubiților fii ai domniei mele>¹, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri moldoveni: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Du<ma>¹, credința panului Gangur, <credința panului>¹ Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab <de Hotin, credința panului Mico>¹tă și Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici, credința panului <Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă>¹, credința panului <Clănău spătar, credința panului Bol>¹dor vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului <Ș>¹a<n>¹dru <comis și credința>¹ tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania noastră, ci să-i întărească, pentru că i-am dat fiindcă și-a cumpărat pe banii săi.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna octombrie 12.

<Pe verso, însemnare ulterioară>: Satul Vultureștii și satul Ulmii.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 516–518 (Adaos la nr. CLXIX). Text slav și trad. după orig., perg., pecete atîrnată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподар Землян Мшадасконъ. Originalul se afla în arhiva familiei Catargi din Cobîlnea, j. Soroca.

ALTE EDIȚII: I. Bogdan, *op. cit.*, p. 303–304 (nr. CLXIX) (rez., după orig., de Radu Rosetti); *D.I.R.*, A, II, p. 72–73 (nr. 73) (trad. după I. Bogdan).

¹ Parantezele lui I. Bogdan.

² La I. Bogdan: Трифанов(ъ).

³ Omis în orig. (nota lui I. Bogdan).

⁴ După *внше писаннаго* pare să lipsească două litere: *ми*; poate să nu lipsească însă nimic (nota lui I. Bogdan).

⁵ *вѣра пана*, prescurtat peste tot de I. Bogdan în *в.п.*

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и сим(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) зрїт(ъ) или его чтѣчи слышит(ъ), вже бл(а)гопроизволи г(о)с(по)дство ми нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) прозволенїем(ъ) и ч(н)стим(ъ) и свѣтлим(ъ) ср(ъ)-дцем(ъ) и съ оусеа наша добраа волеа и шт(ъ) Б(ог)а помощїа и зчинилн есмо въ зад(ш)шїе с(вѣ)топочивших(ъ) предквѣ(ъ) и родїтелен наших(ъ) и за наше здравїе и сп(а)с(е)нїе и за здравїе и сп(а)с(е)нїе чадѣм(ъ) нашим(ъ) ꙗко да створѣ-дїм(ъ) и зкрѣпим(ъ) наш(ъ) монастыр(ъ) ндеже ест(ъ) храм(ъ) Сспїте прѣс-(вѣ)тѣн Б(огородн)ци, нже на Бнстрици, и где ест(ъ) егѣмен(ъ) молебник(ъ) наш(ъ), кѣр(ъ) попь Паїсе, и далн есми и потврѣдилн томѣ с(вѣ)томѣ нашемѣ монастырѣ цигане, цю дал(ъ) дѣдѣ наш(ъ), Ялександръ воевода, томѣ с(вѣ)томуѣ монастырѣ, цигане на нмѣ: Мнкѣла съ челѣдею, и Татѣла(ъ) съ челѣдею, и Нарко съ челѣдею, и Пѣким(ъ) съ челѣдею, и Рогошат(ъ) и брат(ъ) его, Пѣким(ъ), съ челѣдею, и Команча съ челѣдею, и Бѣсѣ съ челѣдею, и Днгица съ челѣдею, и Слав(ъ) съ челѣдею, и Снма съ челѣдею, и Сннатъ съ челѣдею, и Попѣцѣ Рѣшон и братн Ялекса и Мнхѣла(ъ), зси съ челѣд(н)ми, и Нан(ъ) съ челѣдею, и Иванко съ челѣдею, и Пралѣца съ четирн брата и съ челѣд(н)ми зси, и Бадѣ съ челѣдею, и с(ы)нѣ Бадѣе(н), Мнкѣла, съ челѣдею, и Днѣка съ челѣдею, и Тота и с(ы)нѣ его Цнѣла и съ челѣд(н)ми, и Мѣша съ челѣдею, Иван(ъ) и брат(ъ) его Жѣрѣ съ челѣдми, и Тоадѣр съ челѣдею, и Данчѣла съ челѣдею, и Пнкѣла и Тома съ челѣд(н)ми.

Тое въсе выше писанное да ест(ъ) прѣд(ъ) реч(е)номѣ монастырѣ зрн(ъ) съ въсам(ъ) доходѣм(ъ), и дѣтн тѣх(ъ), и знѣчата нх(ъ), и прѣзнѣчата нх(ъ) и вес(ъ) рѣд(ъ) нх(ъ), непорѣшено николиже, на вѣкы.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, выше писаннаго, ми, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѣв(ъ) г(о)с(по)дства ми, Ялександра и Богдана-Блада, и вѣра боярѣ наших(ъ): вѣра пана Зѣларѣ, вѣра пана Ялг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣ-мана, вѣра пана Яѣцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотина, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцѣша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ паркалаба шт(ъ) Сѣрхѣла, вѣра пана Явна Сѣкарѣ прѣкалаба(а) шт(ъ) Нов(о)град(а), вѣра пана Кѣлнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внѣтрника, вѣра пана Яндренка чашника, вѣра пана Мѣтен столника, вѣра пана Сремїа постелиника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра зснх(ъ) боярѣ наших(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн земли, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ, или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ избѣртѣ г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашн Земли Молдавскон, а тот(ъ) да не порѣшит(ъ) нашего даанїа, нѣ да створѣдн(ъ) и зкрѣпн(ъ) понеже далн есмо въсѣмѣ до-брым(ъ) змыслам(ъ). И кто вн сѣ покѣсна(ъ) тоѣ порѣшитн, таковои да ест(ъ) проклат(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стїа его м(а)т(е)ре и шт(ъ) въсах(ъ) с(вѣ)тлх(ъ), нже шт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ згождѣвшнх(ъ), и да ест(ъ) подобен(ъ) Юдѣ и проклѣтомѣ Ярїю, и зчастїе да имат(ъ) с(ъ) шнѣмн, нже възѣпнша на бл(а)д(ы)кѣ Х(рист)а: крѣвь его на нх(ъ) и на чадѣх(ъ) нх(ъ).

И на болшее крѣпѣст(ъ) и потврѣженїе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣла логофѣтѣ, писати и нашу печат(ъ) прѣвѣснн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Тоадѣрѣ, въ Сѣч(а)вѣ, в(ъ) лѣто хѣцѣ м(ъ)с(а)ца новѣрїа ѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Бнстрица, за цган(е).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră, cu inimă curată și luminată și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru pomenirea sfintrăpostaiților înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, care este la Bistrița, și unde este egumen rugătorul nostru, chiar popa Paisie, și am dat și am întărit acelei sfinte mănăstiri a noastre țiganii pe care i-a dat bunicul nostru, Alexandru voievod, acestei sfinte mănăstiri, țiganii anume: Micul cu sălașul, și Tatul cu sălașul, și Narco cu sălașul, și Iachim cu sălașul, și Gogoșat și fratele lui, Iachim, cu sălașul, și Comancea cu sălașul, și Budzea cu sălașul, și Dighița cu sălașul, și Slav cu sălașul, și Sima cu sălașul, și Sinat cu sălașul, și Popuța Rătoi și frații Alexa și Mihul, toți cu sălașele, și Nan cu sălașul, și Ivanco cu sălașul, și Praluța cu patru frați, toți cu sălașele, și Badea cu sălașul, și fiul lui Badea, Micul, cu sălașul, și Danuca cu sălașul, și Tota și fiul lui, Țițul, și cu sălașele, și Meșa cu sălașul, Ivan și fratele lui, Giurea, cu sălașele, și Toader cu sălașul, și Danciul cu sălașul, și Picul și Toma cu sălașele.

Toate cele mai sus scrise să fie mănăstirii mai înainte șpuse uric, cu tot venitul, și copiii acelora, și nepoții lor, și strănepoții lor și tot neamul lor, neclintit, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiarea, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am dat cu tot gîndul bun. Iar cine ar încerca să clinească aceasta, unul ca acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și de preacurata lui maică și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte cu cei care au strigat asupra stăpînului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna noiembrie 1.

Arh. St. București, Peceti, nr. 137. Orig., perg. (34,5 × 49 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), complet deteriorată. Cu o trad. din 1866 iulie 12, de Dimitrie G. Peșacov, în dublu exemplar, cu greșeli la lectura unor nume.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/7 a și b, și una la Arh. St. Iași, MXXXVIII/78. O copie slavă, cu greșeli, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 575 r.-v.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 309–311 (nr. CLXXIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 73–75 (nr. 74) (trad., după orig.).

† М(н)л(о)стїю в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), и снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), в(ъ)с(ъ)лм(ъ) кто на нем(ъ) в(ъ)рнт(ъ) нлн его чтоучн в(ъ)слышт(ъ), в(ъ)же бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)дство мн нашнм(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїем(ъ) и ч(н)стнм(ъ) и свѣтанм(ъ) ср(ъ)дцемъ, и съ в(ъ)семъ нашемъ добромъ волею и вт(ъ) Б(ог)а помощїа, и в(ъ)чиннлн есмо в(ъ) зад(ъ)шїе с(в)л(ъ)топочнешнх(ъ) предкв(ъ) и родїтели нашнх(ъ), и за наше здравїе и сп(а)с(е)нїе, и за здравїе и сп(а)сенїе чадом(ъ) нашнм(ъ), п(а)ко да в(ъ)творднм(ъ) и оукрѣпнм(ъ) наш(ъ) монастырь вт(ъ) Нѣмца, надеже ест(ъ) храм(ъ) с(в)л(ъ)т(о)го Б(ъ)внес(е)нїа Господа и Б(ог)а и С(в)с(а) нашего І(сус)у Х(рист)а, и гдѣ ест(ъ) ег(ъ)мен(ъ) м(о)лебннк(ъ) наш(ъ) к(ъ)рь попъ Февктнстъ, и далн есмн и потвѣрднлн томоу с(в)л(ъ)томъ монастырь цнгане що дал(ъ) дѣдъ нашъ, Ілєџандръ воевода, томъ с(в)л(ъ)томъ монастырь, цнгане на нмѣ: Л(ъ)ка, с(ы)нъ Л(ъ)цкв(н), съ челѣдею, Ілєкса Хѣрцѣ съ челѣдею, Дннга и брат(ъ) его, Манчюл(ъ) съ челѣдмн, и Шеф(ъ)ла съ челѣдею, и Болдоръ и брат(ъ) его, Гаврнл(ъ), съ челѣдмн, и Данчюл(ъ), с(ы)нъ Команв(н), съ челѣдею, и др(ъ)гын Данчюл(ъ), с(ы)нъ Томнн(н), съ челѣдею, и Брат(ъ)ла съ челѣдею, и братїа его, Марко и Кр(ъ)чюн(ъ), с(ы)нъ Ілєксовн, съ челѣдмн свонмн, и Ж(ъ)рѣ съ челѣдею, и Гаврнл(ъ) и брат(ъ) его, Снма, съ челѣдмн, и Ннкнта и Сннцъ, с(ы)нъ Індренковн, съ челѣдмн, и Калннча, с(ы)нъ Тотнн(н), съ челѣдею, и Нлнчюл(ъ) холтѣюл(ъ), що далн его кал(ъ)герн вт(ъ) Бнстрнцн за радн съмр(ъ)тн Козмн татарннл, за що в(ъ)нлн того Козма татарннл цнгане вт(ъ) Бнстрнческаго монастырѣ; и також(е) далн монастыревн нашемъ вт(ъ) Нѣмца кал(ъ)герн вт(ъ) нашего монастырѣ вт(ъ) Бнстрнцн еднн(ъ) цнганнн(ъ) на нмѣ Нѣнчюл(ъ).

Тое в(ъ)се выше писанное да ест(ъ) пр(а)д(ъ) реченомъ монастырь в(ъ)рнтъ и съ в(ъ)с(ъ)лм(ъ) дох(о)дом(ъ), и дѣтн т(ъ)лх(ъ), и в(ъ)н(ъ)чата нх(ъ), и прѣв(ъ)н(ъ)чата нх(ъ) и в(ъ)с(ъ)л(ъ) р(ъ)д(ъ) нх(ъ), непор(ъ)шено ннколнже на вѣкы.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго¹, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣв(ъ)злюбленнх(ъ) сынв(ъ) г(о)сп(о)дства мы, Ілєџандра и Богдана-Блада, и вѣра богарь нашнх(ъ): вѣра пана Зннарѣ, вѣра пана Нл(а)г(а), вѣра пана Д(ъ)ма, вѣра пана Ганг(ъ)ра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хр(ъ)лмана, вѣра пана Іл(ъ)ца Х(ъ)днча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шеф(ъ)ла прѣкалаба вт(ъ) Хотннл, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша паркалабн вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Індренка Чорторовскога, вѣра пана Грозѣ паркалаба вт(ъ) С(ъ)рхел, вѣра пана Івн(ъ) Сєкаръ паркалаб(а) вт(ъ) Н(ъ)воград(а), вѣра пана К(ъ)н(ъ)л(ъ) сп(ъ)тарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Індренка чашннка, вѣра пана М(ъ)тен столннка, вѣра пана Сремїа постелннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра в(ъ)нх(ъ) богарь нашнх(ъ) молдавскых(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашемъ животѣ, кто в(ъ)дет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашн Землн Молдавскнн, вт(ъ) дѣтн нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашего род(ъ) <нлн>² пак(ъ) в(ъ)дъ кого Б(ог)ъ

ИЗБЕРЕТ(Ъ) Г(О)СП(О)Д(А)РЕМ(Ъ) БНТИ НАШЕН ЗЕМЛИ, А ТОТ(Ъ) А БИ НЕ ПОРЪШИЛ(Ъ) НАШЕГО ДААНІА И ПОТВРЪЖДЕНІА, ИЖ ДА СТВРЪДИТ(Ъ) И СКРЪПИТ(Ъ) ПОНЕЖЕ ДАЛИ ЕСМИ СЪ ВЪСАМ(Ъ) ДОБРИМ(Ъ) СМЫСЛМ(Ъ). Я ³ КТО БИ> СЪ ПОКЪСИЛ(Ъ) ТОЕ ПОРЪШИТИ, ТАКОВЫИ ДА ЕСТ(Ъ) ПРОКЛѢТЬ УТ(Ъ) Г(ОСПОДА) Б(ОГ)А И УТ(Ъ) ПР(Ѣ)Ч(И)СТІА ЕГО МАТЕРЕ И УТ(Ъ) ВЪСАХ(Ъ) С(ВЛ)ТЫХ(Ъ) ИЖЕ УТ(Ъ) ВЪКА И(ОГ)Ъ СГОЖДЬШИИХ(Ъ) И ДА ЕСТ(Ъ) ПОДОБЕН(Ъ) ЮДѢ И ПРОКЛѢТОМЪ ЯРІЮ И СЧАСТІЕ ДА ИМАТ(Ъ) СЪ УНѢ МН, ИЖЕ ВЪЗЪПНША НА ВЛАДЫ)КЪ Х(РИСТ)А: КРЪВЪ ЕГО НА НИХ(Ъ) И НА ЧАДЪХ(Ъ) НИХ(Ъ).

Я НА БОЛШЕЕ КРѢПУСТ(Ъ) И ПОТВРЪЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМОУ ВЪШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢЛИ ЕСМИ НАШЕМОУ ВЪРНОМУ ПАНУ, ТЪСТЪЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВѢСТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМОУ.

<Писа>¹ Тоадерь, њ СЪЧ(А)ВѢ, В(Ъ) Л(Ѣ)ТО ХСЦЧЕ, М(Ѣ)С(А)ЦА НОЕМВРІА А Д(Е)НЪ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Не<м>²цѣне; † за цигане.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu curată și luminată inimă și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaiilor înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră de la Neamț, unde este hramul sfînta Înălțare a Domnului și Dumnezeului și Mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Theoctist, și am dat și am întărit acelei sfînte mănăstiri țigani pe care i-a dat bunicul nostru, Alexandru voievod, acestei sfînte mănăstiri, țigani anume: Luca, fiul lui Lațco, cu sălașul, Alexa Herțea cu sălașul, Dinga și fratele lui, Manciul, cu sălașele, și Șteful cu sălașul, și Boldor și fratele lui, Gavril, cu sălașele, și Danciul, fiul lui Coman, cu sălașele, și alt Danciul, fiul lui Toma, cu sălașul, și Bratul și frații lui, Marco și Crăciun, fiii lui Alexa, cu sălașele lor, și Jurea cu sălașul, și Gavril și fratele lui, Sima, cu sălașele, și Nichita și Oniță, fiii lui Andreico, cu sălașele, și Calincea, fiul lui Tota, cu sălașul, și Nenciul holteiul, pe care l-au dat călugării de la Bistrița pentru moartea lui Cozma tătarul, pentru că au ucis țigani de la mănăstirea Bistrița pe acel Cozma tătarul; și astfel au dat călugării de la mănăstirea noastră de la Bistrița mănăstirii noastre de la Neamț un țigan, anume Nenciul.

Toate cele mai sus scrise să fie mănăstirii înainte spuse uric și cu tot venitul, și copiii acestora, și nepoții și strănepoții lor și tot neamul lor, nelincitit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiarea, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clanău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru <sau>² iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am dat cu tot gîndul bun.

Iar <cine>³ va îndrăzni să clintească aceasta, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și de preacurata lui maică și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu cei care au strigat asupra stăpînului Hristos: singele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrне pecetea noastră la această carte a noastră.

<A scris>¹ Toader, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna noiembrie 1 zi.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Nemțenilor; † pentru țigani.

Arh. St. București, D. S. Moldova, 27. Orig., perg. (37 × 52 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), căzută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/8. O copie slavă veche, fără dată, se afla la Arhiva Metohului Sf. Mormint, din Constantinopol (o copie după ea, la Paul Mihail — Iași).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 311—314 (nr. CLXXIV) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 75—76 (nr. 75) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis.

² Șters.

³ Rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) снмь листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) възрнт(ъ) или его чтѣчи слышнт(ъ), вже вл(а)гопронзволи г(о)сп(о)д(ст)во ми нашим(ъ) влагнмь прозволенїемь, и чистнм(ъ) и свѣтланмь ср(ъ)дцею, и съ всею нашею доброю волею и шт(ъ) Б(о)га помощїа и зчинили есмо въ задѣшне с(вѣ)топочишнхъ предковъ и родителн <нашнхъ, и за наше здравїе и спасенїе и за здравїе>¹ и спасенїе чадою нашимъ яко да стврѣдим(ъ) и скрѣпнмь наше еп(н)скѣпїе шт(ъ) Радовцех(ъ), надеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)т(а)го архнерарха и чудотворца Николаа и где ест(ъ) еп(н)скопъ молебник(ъ) наш(ъ) кѣр(ъ) Іваннїе, и дали есмо томъ с(вѣ)томъ нашемъ еп(н)скѣпїю цигане на нмѣ: Пандрѣ съ челѣдею, и Радъль съ челѣдею и Ёщкаты съ челѣдею да сѣтъ нашею с(вѣ)томъ еп(н)скѣпїю шт(ъ) Радовцехъ зрнк(ъ), и дѣти нхъ, и знѣчата нх(ъ), и прѣзнѣчата нх(ъ) и пращѣрата нх(ъ), непорѣшено николанже, на вѣки.

Ї на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, вше писаннаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвзлюбленнхъ с(ы)нвѣ(ъ) г(о)сп(о)дства ми, Ілеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра воляръ нашнхъ: вѣра пана Зварн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша двирника, вѣра пана Хърмана, вѣра <пана>² Дажбога, вѣра пана Мцк<а Хъдн>¹ча, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Мнкота и вѣра пана Рѣцеша паркалабоке³ Немецкїн, вѣра пана Індренка Чорторовского, вѣра пана Гроза Мнкотича, прѣкалаб<а Сѳрхен>¹ского,

вѣра пана Іѡна Секара прѣкалаба Новоградскогo, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣарника, вѣра пана Еремѣа постелника, вѣра пана Індренка чашиника, вѣра <пана Мѣ>¹теа столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра Зснхъ болръ нашнхъ молдавскнхъ, великнхъ и малнхъ.

І по нашнм(ъ) животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашен Земли Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нкашнхъ или втѣ наше>¹го родѣ или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзбереть г(о)сп(о)д(а)ремь вѣтн нашен Земли Молдавскон, тот(ъ) шо вѣ не порѣшна(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа, алн шо вѣ втвѣрѣднл(ъ) и вкрѣплнл⁴.

І кто сѣ покѣснть <тоѣ наше по>¹твѣрженѣе порѣшнтн или раздрѣшнтн, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣтъ вт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а Сп(а)са нашего І(сус)ѣ Х(рист)а н вт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стѣа его матерн н вт(ъ) вѣскѣхъ с(вѣ)тлхъ нже вт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ вгоднвшнх(ъ) н да ест(ъ) подобен(ъ) Ісдѣ н проклѣтомѣ Ірѣн н да нмает(ъ) вчастѣе съ внѣм(н) нже вѣзъ<пнша>¹ на вл(а)д(ы)кѣ Х(рист)а: <к>¹ръвѣ <е>¹ го на ннх(ъ) н на чадох(ъ) нхъ.

І на вѣашее крѣпостѣ н потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣвѣтѣл логоефѣтѣ, писатн <н на>¹шѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Іѡн(ъ), братѣ Лѣччннн>¹ в(ъ) Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣцѣ, м(ѣ)-с(л)ца ноеврѣа, гѣ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaților <noștri> ¹ înaintași și părinți, <și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea> ¹ și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim episcopia noastră de la Rădăuți, unde este hramul sfintului arhierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul nostru, chir Ioanichie, și am dat acelei sfinte episcopii a noastre țigani, anume: Pandrea cu sălașul, și Radul cu sălașul, și Buțcat cu sălașul să fie sfintei noastre episcopii de la Rădăuți uric, și copiii lor, și nepoții lor și strănepoții lor, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința <panului> ² Dajbog, credința panului Iaț<o Hudi>¹ci, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reațes pîrcălabi ³ de Neamț, credința panului Andrei Ciortovschi, credința panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința <panului Ma>¹-tei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri <sau din> ¹ neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar cine ar îndrăzni să clinească sau să sfărîme <această> ¹ întărire a <noastră> ¹, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul

nostru, Iisus Hristos, și de preacurata lui maică și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea cu Iuda și cu blestematul Arie și să aibă parte cu acei care au strigat asupra stăpînului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrне pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6995 <1487>, luna noiembrie, 13 zile.

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2156. Orig., perg. (30,5 × 48 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), puțin stricată la margine, cu legenda: † Печать <Іу Стефанъ> воєводѣ, гвѣподѣрѣ Зѣман Молдавскѣон.

O copie, prescurtată, cu data de lună și zi greșite: ianuarie 14, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Conдика Asachi), f. 614 v.-615 r.

Două foto., la Bibl. Acad., Fotografii, II/6 și XXIII/85, și două la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/9 a9 b.

EDIȚII: Wickenhauser, *Radauz*, p. 131 (nr. 1) (rez. germ., cu data de an socotită în stilul de 1 septembrie); Popescul, *Doc. mold.*, p. 18–20 (nr. IX) (text slav, cu greșeli și fără întregirile necesare, și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Dan, *Episc. Rădăuși*, p. 143–146 (nr. 2) (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 314–316 (nr. CLXXV) (text slav, după foto. de la Bibl. Acad., cu corectarea greșelilor editorilor anteriori și cu întregirea părților mai greu lizibile din doc.) și p. 316–317 (copia slavă din Conдика Asachi); *D.I.R.*, A, II, p. 76–77 (nr. 76) (trad. după foto. de la Bibl. Acad.).

¹ Șters.

² Omis.

³ Corectat din прѣкалава (pircălab).

⁴ Lipsesc cuvintele: понеже даан есмь съ вѣсѣм добрым оумислом (v. documentele din 1487 noiembrie 1 date mănăstirilor Bistrița și Neamț — în acest volum, nr. 17 și 18). Cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 315, nota 4.

20

1488 (6996).

† М(н)л(о)стїю в(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зѣман Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), н см(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), оу см(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чт<ъ>чи слышнтъ, вже прїнде, прѣдъ нами н прѣдъ нашимн>¹ молдавскимн воїаре, наш(ъ) вѣрнїи пан(ъ), Нлг(ъ) прѣкалав(ъ), н съ своєю дочкою, съ Мъренкою, по своен добри воли, ннким(ъ) непоншдени, <а ни пришлованн н продаан свон правїи штинни н дѣдннни штъ нхъ пра>¹ваго зрнка, едно село на Берладѣ, на нмѣ Чорещїн, слсѣкъ нашемѣ, панѣ Івнѣ Фршнтешѣ столннкѣ, за ѿ злат(ъ) тат<арскнхъ.

И вѣсталсѣ слсга нашъ, панъ Івнъ Фршнтешѣ столннкъ, н заплатнлѣ то>¹ти пинѣзи, ѿ злат(ъ), 8 рѣки панѣ Нѣгон паркалавѣ н дочци его, Маренки. ѿ пан(ъ) Нлг(ъ) паркалав(ъ) н дочка его, Мар<енка>¹ ... ¹ оу рѣки панѣ Фршнтешѣ столннкѣ, перед(ъ) нами н перед(ъ) нашимн воїаре.

Іно мы, выдѣвше нх(ъ) доброн воли <нтокмежь н испълное заплатѣ, а мы, такожде, н штъ насъ>¹ даан н потвѣрднлн слсѣкъ нашемѣ, панѣ Івнѣ Фршнтешѣ столннкѣ, тоє правд(ъ) реч(е)ное село, на нмѣ <Чорещи, на Берладѣ, да бѣдет н штъ насъ зрнкъ н съ вѣсѣмъ доходома>¹, емѣ, н дѣтем(ъ) его, н братїам(ъ) его, н оу ншчатом(ъ) его, н прѣоу ншчатом(ъ) его, н прѣцшрѣтом(ъ) его н вѣсемѣ родѣ его <кто сл емѣ нзберетъ нанблнжнїи нколнже>¹, на вѣкы.

И хотар(ъ) томоу селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из(ъ) вѣка вжи-
вали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва ми, <внше писаннаго, мы, Стефана
воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленныхъ сыновъ>¹ г(о)с(по)д(ст)ва ми, Ялеѣандра
и Богдана-Блада, и вѣра боиарь нашихъ(ъ): вѣра пана Збїарѣ, вѣра пана Нлг(а),
вѣра пана Дѣм<и, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворника>¹, вѣра пана
Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотина, вѣра
пана Микота и пана Рлицша паркалабове штъ Нѣмца>¹, вѣра пана Яндренка Чорто-
ровского, вѣра пана Грозѣ паркалаба шт(ъ) Сѣрхем, вѣра пана Івн(ъ) Секарѣ
паркалаба шт(ъ) Нов<ограда, вѣра пана Кляньѣ спатарѣ, вѣра пана Болдѣра
внштарники>¹ка, вѣра пана Сремїа постел<ник>²а, вѣра пана Яндренка чашника,
вѣра пана Мѣтен столника, вѣра пана Шан<дра комиса и вѣра вѣсѣхъ боиарѣ
нашихъ молдавскихъ, великихъ и малыхъ>¹.

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто <вѣдетъ господаремъ нашемъ Земли Молдавскон,
или штъ д>²ѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ
<изберетъ господаремъ внти нашемъ Земли Молдавскон, тотъ цо вн имъ не
порѣшилъ>¹ нашего даанїе, али <цо вн емѣ зкрѣпилъ и ствѣрдилъ, занѣже
емѣ есми дали и потвѣрдилн ...

И на болшее крѣпость и потвѣрженїе томѣ вѣсемѣ вы>¹ше писанномѣ,
велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ <логофетѣ, писати и нашѣ печѣтъ
привѣснти къ семѣ листѣ нашемѣ.

Писа>¹¹, вѣ Свч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то $\overline{x\text{S}u\text{C}H}$ ¹.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor <auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor>¹
boierilor <noștri>¹ moldoveni, credinciosul nostru pan, Neag pîrcălab, și
cu fiica sa, Marenca, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, <nici asupriți, și
au vîndut ocina și dedina lor dreaptă din>¹ uricul lor drept, un sat pe Bîrlad,
anume Cioreștii, slugii noastre, pan Ion Frunteș stolnic, pentru 80 de zloți
tătărești.

<Și s-a sculat sluga noastră, pan Ion Frunteș stolnic, și a plătit toți>¹
acei bani, 80 de zloți, în mîna panului Neag pîrcălab și a fiicei lui, Marenca.
Iar pan Neag pîrcălab și fiica lui, Mar<enca>¹,...¹ în mîna panului Frunteș
stolnic, înaintea noastră și a boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor vie <și tocmeală și plata deplină, noi, de
asemenea, și de la noi>¹ am dat și am întărit slugii noastre, panului Ion Fru-
teș stolnic, acel sat înainte spus, anume <Cioreștii, pe Bîrlad, să-i fie și de
la domnia mea uric și cu tot venitul>¹, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și
nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam,
< cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată>¹, în veci.

Iar hotarul aceluia sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din
veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, <a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii>¹ ai domniei mele, Alexandru
și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiarea, cre-
dința panului Neagu, credința panului Duma, <credința panului Gangur,
credința panului Dragoș vornic>¹, credința panului Hărman, credința panu-
lui Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab
de Hotin, credința p<anului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț>¹,
credința panului Andreico Ciortorovschii, credința panului Grozea pîrcălab

de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, <credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur>¹ vistier, credința panului Eremia postel<nic>², credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Șan<dru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici>¹.

Iar după viața noastră, cine <va fi domn al țării noastre, din>² copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine <îl va alege>¹ Dumnezeu <să fie domn al țării noastre, Moldova, accla să nu le clinească>¹ dania noastră, ci <să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit...

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus>¹ scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul <logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris>¹...¹, la Suceava, în anul 6996 <1488>...¹.

Arh. St. București, Eforia Școalelor, I/1. Orig., perg. (17 × 26 cm.), pecete atirnată, pierdută; treimea din dreapta a perg. și jumătatea din aceeași parte a ultimelor două rinduri lipsesc. Cu două trad.: una, din 1760 (7268) iulie 17, de Evloghie dascăl slovenesc, și alta, din 1912 iunie 23, de Stoica Nicolaescu, ambele după textul incomplet al doc.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/10 a și b.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 363–364 (nr. CXCI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 77–78 (nr. 77) (trad.).

¹ Lipsă (v. descrierea arheografică).

² Rupt.

21

<Cca. 1488>.

Suret de pe uricul lui Ștefan vodă.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan vovoda, domnul Țării Moldovii Știre facem cu cestu uricu al nostru tuturor a cui să cetească sau să auză. Adică viniră înaintea noastră și înainte a toată a noastră moldovenească boierime, a noastre slugi, giupînul Jurcă Pîntice și frati-său, Petriman, și sora lor, Sofiia, ficioii lui Ion Julici, de a lor bunăvoia, de nime nevoiți, nice asupriți, vîndură a sa dreaptă ocină din uricul părintelui său, lui Ion Julici, ce au avut el di la unchii noștri, de la Ilieș vodă și de la Ștefan vovoda, cîndu trăia ei pe lume¹, un sat în gura Horăeții, pe Bîrlad, anume Movila, unde au fost jude Bora, slugilor noastre, giupînului Pătru Frunteș și giupînului Ion Frunteș stolnicul, nepotul lui Pătru Frunteș, și Simei și frățini-său, lui Negrilă, pe 200 zloți tătărăști. Și s-au sculat ale noastre slugi, pan Pătru Frunteș și giupînul Ion Frunteș stolnicu și Bilava și Sima și Negrilă, și au dat acei bani, 200 zloți, în mînule slugilor noastre, giupînului Giurcă Pîntece și frățini-său, lui Petriman, și surorii lor, Sofiica, înaintea noastră și înainte a noștri boeri.

Ce noi, văzînd a lor bună tocmală și deplină plată, iar și noi așijderea de la noi li-am dat și li-am întărit slugilor noastre, giupînului Pătru Frunteș și nepotului său, giupînului Ion Frunteș stolnicul, și Bilavii și Simii și lui Negrilă, acel sat <ce>² mai sus scrie, în gura Horăeții, Movila, unde au fostu, pe Bîrladu, anume jude Bora, ca să le fie de la noi uric cu tot vinitul. Iar se împărțești în patru părți: o parte giupînului Pătru Frunteș, iar a doua

parte giupînuui Ion Frunteş stolnicul, iar a trie parte Bilavii, iar a patra parte Simei și frățini-său, lui Negrilă, și cuconilor lor, și nepoților, și stră-nepoților lor și a toată săminția lor, cine s-ar alege din cei mai di aproape a lor, neclintit niciodănăoară, în veci.

Iar hotarul acelui sat ca să fie dispre toate părțile pre hotarul cel vechiu, pe unde au ținut din veci.

Înspre aceeaș iaste credința domniei mele, carele sînt scris mai sus, noi, Ștefan voievoda, și credința fiilor domniei mele, Alicsandru și Bogdan-Vlad³ voevoda⁴, și credința boiarilor noștri: credința giupînului Sberăi, și credința giupînului Neagul, și credința giupînului Duma, și credința giupînului Gangur, și credința giupînului Dragoșe vornicul, și credința giupînului Herman, și credința giupînului Ețco Hudici, și credința giupînului Dașbog, și credința giupînului Șteful⁵ pîrcălabul Hotinului....

Acestu uricu l-am scris eu, Costandin Pîrvul ot visterie.

<Pe verso>: Suret de pe uricul Borăștilor, din gura Horăeții, la Movilă, ot ținut Tutovii, pe Bîrlad.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 364—366 (nr. CXCIII). Copie de G. Teodorescu-Kiri-leanu, după Documentele moșiei Zorleni, vol. II, nr. 109.

ALTE EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 11 (nr. 1) (rez. cu extrase); *D.I.R.*, A, II, p. 78—79 (nr. 78) (copie după I. Bogdan).

Datat după doc. precedent în care beneficiarul confirmării este Ion Frunteş stolnic; după sfatul domnesc, acest doc. poate fi și din anul precedent sau din cel următor actului după care a fost datat.

¹ Greșit în loc de „în pace“ (въ мир) (nota lui I. Bogdan).

² Parantezele lui I. Bogdan.

³ În copie: „Bogdan“ (nota lui I. Bogdan).

⁴ Lectură greșită a traducătorului pentru „Vlad“.

⁵ În copie, greșit: „Ștefan“ (nota lui I. Bogdan).

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним, ис снм листом нашим, въсѣм кто на н възрнт нан его <чтѣчи слышитъ вже прінде, прѣдъ намн и прѣдъ ѡснм нашими боярн>¹, велизилн и малнм, сѡгга наш Дашко, с(ы)нъ Гостнл(ъ), по свою доброу волн, никим непонѡжен, а ни прнслован и <продалъ свою правоу штиннѡ и дѣднннѡ една селн>¹ще на нмѣ Лѣховѣннн сѡсѣк нашемѡ Тоадерѡ Германѡ за ѣ златн татарскнх.

И ѡставше сѡсга <нашь, Тоадер Герман, та заплаатна ѡсе исполна тотн выше писанннн пннѣ>²ан, ѡ злат, оу² рѡки сѡсѣк нашемѡ Дашко, с(ы)нѡ Гостнлѣ, перед намн и перед нашимн боярн.

<Ино мы, видѣвше нхъ доброволною токмежъ и полною заплаатѡ, а мы, та>¹кождере, и шт нас еснм далн и потвѣрдннн сѡсѣк нашемѡ Тоадерѡ Германѡ тое прѣд реченое селнще <на³ нмѣ Лѣховѣннн како да естъ емѡ права штинна и ѡрнкъ съ въсѣмъ доходоомъ>¹ емѡ н дѣтемъ его, н оушчатомъ его, н прѣшн-чатомъ его, н въсемѡ родѡ его, кто сѡ емѡ нзберет нанблнжнн, <непорѡшено ннко-лнже, на вѣки.

И хотаръ тон селншн>¹ да ест по старомѡ хотарѡ, къда нз вѣка ужнвалн.

И на то ест вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше писаного, мы, Стефан воеводн, и вѣра прѣвзлюбелнхъ сыновѡ господарства мн, Ялѣзан>¹дара и Бог-

дана-Блада, н вѣра боляр нашнх: вѣра пана Збѣарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана <Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра>¹ пана Мѣцка Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Мнкотѣ н вѣра пана <Рѣцеша, паркалабове Немецкихъ, вѣра пана Яндренка Чороторовского>¹ вѣра пана Грозн Мнкотича, вѣра пана Секаръ прѣкълаба⁴ Новоградского, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, <вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Еремѣа постелни>¹ка, вѣра пана Яндренка чашника, вѣра пана Шандра комнса н вѣра ѣснх боляр нашнх молдавскихъ, белнкнхъ н малнхъ.

И по нашемъ животѣ, кто бѣдетъ господаръ нашнх Земан Мол¹давскон, шт дѣтен нашнх нан штъ нашего родѣ нан пак бѣд кого Б(ог)ъ⁵ нзберет г(о)сп(о)д(а)ремъ нашнх земан, тот <щ³ бѣ не порѣшилъ нашего даанѣа н потерѣжденѣа алн бѣ емѣ>¹ оутвѣрднл н оукрѣпнл, занѣже есмн емѣ даан н потерѣрднлн за его правко слѣжѣс н за <щ³ внѣ собн кѣпнлъ за свон правѣн пннѣзн.

И на бошнѣо крѣпостъ н потерѣжденѣа¹ томѣ вѣсемѣ выше пнсанномоу, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ лог<офѣтѣ, пнсатн н нашѣ печатѣ прнвѣснтн къ семѣ лнстѣ>¹ нашемѣ.

Пнс⁶ Ивн⁷, оу Сочавѣ, в(ѣ) л(ѣ)то хшчс ... 1.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o <vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri>¹, mari și mici, sluga noastră Dașco, fiul lui Gostilă, de bună-voia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și <a vîndut dreapta lui ocină și dedină, o seli>¹ște, anume Lăhovenii, slugii noastre Toader Gherman, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga <noastră, Toader Gherman, și a plătit deplin toți acești mai sus scriși>¹ bani, 60 de zloți, în mîinile slugii noastre Dașco, fiul lui Gostilă, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

<Deci noi, văzînd tocmeala lor de bunăvoie și plata deplină, noi, de asemenea>¹, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Toader Gherman această seliște mai înainte spusă, <anume Lăhovenii, ca să-i fie dreaptă ocină și uric, cu tot venitul>¹, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, <neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei seliști>¹ să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștef<an voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre>¹, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gan<gur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința>¹ panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și credința panului Rea<țeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi>¹, credința panului Grozea Micotici, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelni>¹c, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari <și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre Mol¹dova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela <să nu clinească dania și întărirea

noastră, ci)¹ să-i întărească și să-i împuternicească, pentru <că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire)¹ a tuturor acelor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul log<ofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte>¹ a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6996 <1488>...¹.

După Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 231–232. Text slav, neîntregit, după orig., perg., rupt în două (din care se păstra doar partea strînsă a actului), pecete atîrnată, stricată, cu legenda (în lectura lui I. Bogdan): <†> Печать Іу Стѣфанъ...; doc. se afla în arhiva Iuliu Zane împreună cu o trad. cu următoarea notă finală (în lectura lui Ghibănescu): „Ispisocol acesta s-au tălmăcit de mine pre cit s-a putut înțelege, fiind rupt în giurămate, la anul 1828 martie 14, în orașul Iașii. Toader Gașpar sardar și condicar“. Cu trad. editorului (care completează partea ce lipsește din act), *ibidem*, p. 232–233.

ALTE EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 247–248 (nr. CXX) (text slav); Antonovici, *Doc. birădene*, IV, p. 9–11 (nr. VI) (trad., după I. Bogdan, de Stoica Nicolaescu); *D. I. R.*, A, II, p. 79–80 (nr. 79) (trad., după I. Bogdan).

¹ Loc gol în textul editat.

² La I. Bogdan: 8.

³ Cuvînt citit de I. Bogdan.

⁴ La I. Bogdan: прѣкалаба.

⁵ La I. Bogdan: Боргъ.

⁶ La I. Bogdan: пне(а)

⁷ La I. Bogdan: Іуш.

Suret de pe un ispisoc sîrbăscu, din v(ă)l(ea)t 6996 <1488> ghen(arie) 9.

† Noi, Stefan v(oi)e vod, cu mila lui D(u)mnedzău, domnu Țării Moldovii. Întărim cu acest ispisoc al nostru tuturor celor ce o vor audzi și vor vide, adică au vinit, înainte noastră și înainte alor noștri moldovinești boeri, a mari și mici, sluga noastră Bălco Băsăscul și de a sa bunăvoia, de nime silit, nici asuprit, și-au vîndut a sa driaptă ocină dintru al său drept uric, giurătat(e) din satul lui, din Băsăști, parte ce din sus, slugii noastre Niagului și fratelui său, Stoicăi armașul, drept 120 zloț(i) tătărăști; și au rămas a slugilor noastre Niagului și a fratelui său Stoicăi, făcînd plata deplin acești mai sus numiți ban(i), 120 de zloți, în mînuli slugii noastre Bălco Băsăscul, înainte noastră și înainte boerilor noștri.

Și noi, văzînd că de a lor bunăvoia au plătit acel giurămate de sat, și noi așijdere i-am dat și i-am întărit slugii noastre Niagului și frăține-său, Stoicăi armașului, pe ace mai înainte pomenită <giurămate>² de sat din Băsăști, parte din sus, și am dat și de la noi uric la mîna lor, ca s(ă) stăpîniască în tot vinitul, să le fie lor și copiilor, nepoților, și strenepoților lor și a tot niamul lor, cui se va vin(i) mai aproape a lor, și să nu fie de nime niciodată supăraț(i), în veci.

Iar hotarul dintr-această giurătat(e) de sat să fie dintr-acest hotar giurătat(e), pe unde au îmblat de veci.

Și spre aceasta este credința noastră mai sus numitul domnu, Stefan v(oi)e vod, și credința a preiubiț(i) fiilor domnii mele: Alixandru v(oi)e vod³, i Bogdan <-Vlad> v(oi)e vod³ și credința boerilor noștri, a mari și mici, (cum au fost pe aceia vreme)⁴.

Și după a noastră domnie, pe cini va milui Dumnedzău a fi domnu, să întăriască, pentru a lor vecinică pomenire.

S-au tălmăcit la v(ă)l(ea)t 7269 <1761> fev(ruarie) 12, de Ioan pisar.

Bibl. Acad., LII/136. Trad.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 231 (nr. CXCII) (copie, de la sfîrșitul sec. XIX, de pe trad. din 1761 februarie 12); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 319–320 (nr. CLXXVII) (trad. din 1761 februarie 12); *D.I.R.*, A., II, p. 82 (nr. 81) (aceeași trad.).

¹ Traducere greșită (corect: „Facem cunoscut“...).

² Omis de traducător.

³ Cuvînt adăugat de traducător.

⁴ Mențiunea traducătorului.

24

1488 (6996) ianuarie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), н снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсм(ъ) кто на нем(ъ) вѣрнт(ъ) нлн его чтѣчн слышнт(ъ), вже прїндоша, прѣд(ъ) намнн прѣд(ъ) счнмн нашнмн молдавскнмн богаре, велнкнмн н малнмн, наш(ъ) вѣрнїн пан(ъ), Иванко Тѣркѣл(ъ) сѣцар(ъ), н съ свонмн братїамн, съ Тоддер(ъ) н съ Мнхѣл(ъ), по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѣженн, а нн прнснлованн, н продалн свою правѣю втнннѣ вт(ъ) своео правого врка, едно село, на Реврнчн, на нмѣ Голѣешн, слѣсѣ нашемѣ Голѣю вт(ъ) Реврнча, за рїн злат(ъ) татарскнх(ъ).

И сѣтавшє слѣга наш(ъ), Голѣн вт(ъ) Реврнча, та заплатнл вѣсє нсполнл тотн вышє писаннїн пннѣзн, рїн злат(ъ), в рѣкн панѣ Иванко Тѣркѣл(ъ) сѣцарѣ н братїам(ъ) его, Тоддерѣ н Мнхѣлѣ, перед(ъ) намн н перед(ъ) нашнмн богаре.

Ино мы, выдѣвшє нх(ъ) доброн волн н лагодѣ н полнїн заплат(ѣ), а мы, таквж(ѣ), н вт(ъ) нас(ъ) есмн далн н потерѣднлн слѣсѣ нашемѣ Голѣю тоє прѣд(ъ) реч(ѣ)нноє село, на нмѣ Голѣешн, на Реврнчн, да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) врка(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходоу(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н внѣчатом(ъ) его, н прѣвнѣчатом(ъ) его, н прѣвнѣрѣтом(ъ) его н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанелнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотарѣ томѣ слѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ вт(ъ) вчнх(ъ) сторон(ъ), кѣда нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)д(а)рѣ, вышє писаннаг(о), мы, Стефана воеводѣ, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) сынвѣ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ мн, Плєѣандра н Богдан(а)-Блад(а), н вѣра богарѣ нашнх(ъ): вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Илг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоше дворннк, вѣра пана Хрѣманна, вѣра пана Пїцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба вт(ъ) Хотннн, вѣра пана Мнкотѣ н пана Рѣцеша паркалабн¹ вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторвѣског(о), вѣра пана Грозѣ паркалаба вт(ъ) Сѣрѣл, вѣра пана Івн(ъ) Сєкарѣ паркалаб(а) вт(ъ) Нов(о)град(а), вѣра пана Клѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннкн, вѣра пана Сремїа постелннкн, вѣра пана Яндренка чашннкн, вѣра пана Мѣтен столннкн, вѣра пана Шандра колнса н вѣра вчнх(ъ) богарѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашєн Землн Молдавскон, <нлн>² вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашег(о) родѣ нлн пак(ъ) вѣд(ъ) ког(о) Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) господаремѣ бытн>² нашєн <Землн Молдавскон>², тот(ъ) а вн не порѣшнл наше<г(о)>³ да<нї>³а, алн цю <вѣ е>³мѣ вѣрѣднл(ъ) н вкрѣпл(ъ), занѣ<ж>³ есмн емѣ далн н потерѣднлн за его слѣжѣѣ.

И НА БОЛШЮ КРѢПКОСТЬ) И ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВИШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАНЪ, ТЪСТЪЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАНН И НАШЪ ПЕЧАТЪ)
ПРИВѢСТНН К СЕМЪ ЛНСТЪ НАШЕМЪ.

Пис(а) Тоадер(ъ), њ СѢЧ(а)ВѢ, В(ъ) Л(Ѣ)ТО ХСЦЧС, М(Ѣ)С(А)ЦА ГЕН(Ѣ)РІЕ) ̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, credinciosul nostru pan, Ivanco Turcul sulger, și cu frații săi, Toader și Mihul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din uricul lor drept, un sat, pe Rebricea, anume Golăeștii, slugii noastre Golăi de la Rebricea, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Golăi de la Rebricea, și a plătit deplin toți acești bani mai sus scriși, 150 de zloți, în mîinile panului Ivanco Turcul sulger și ale fraților lui, Toader și Mihul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și înțelegere și plata deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Golăi acest sat mai înainte spus, anume Golăeștii, pe Rebricea, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Șandru comis, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <sau>² din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl <va alege>² Dumnezeu <să fie domn al țării noastre Moldova>², acela să nu clinească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la aceasta carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna ianuarie 9.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 13. Orig., perg. (32 × 40 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), stricată parțial la margine, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ во владѣ, гвсподаръ Зѣман Млѡ(адвско)и.

O trad. din a doua jumătate a sec. XVIII, făcută „la școala slovenească, în S(vea)ti Savva” din Iași, la Arh. St. București, M-rea Văratec, VI/2.

Două rez.: unul, într-un izvod din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. Neamț, Doc. M-rii Văratec, IV/292 (nr. 61) și altul, în care este menționată o copie slavă, într-un izvod de acte din 1858 septembrie 15, ibidem, Doc. m-rii Văratec, VI/486, și o menț. într-un izvod din aceeași vreme, ibidem, nr. 485.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/10 bis.

EDIȚII: Melchisedec, *Două urice*, p. 371–373 (text slav, cu unele greșeli, și trad.); Zotta, *M-rea Golia*, p. 26–27 (trad., modernizată, după Melchisedec); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 317–318 (nr. CLXXVI) (text slav); Bulat, *Din doc. m-rii, Văratec*, p. 338 (menț., după trad., într-o hotarnică din 1819 apr. 30); *D.I.R.*, A, II, p. 80–81 (nr. 80) (trad., după orig.).

¹ и corectat din а.

² Šters.

³ Rupt.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ <воевода, господаръ Земли>¹ Молдавскон. Знаменито чинимъ (ъ), и с(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) възрнт(ъ) нан его чѣсн ѝс<лнштъ, вже то>¹ти истинніи наши слѣгн, поп(ъ) Ивѣлѣ и племенник(ъ) его, Манчюлѣ, с<лѣжнл намъ право и в>¹ѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣше нх(ъ) правѣю и вѣрною слѣжбѣ до нас(ъ), жаловалн есмн нх(ъ) всо<бною нашею мнолостію, дали>¹ и потвѣрдилн есмн нм(ъ) ѝ нашн землн, оу Молдавскон, нх(ъ) пра<вою штиннѣ>¹, село на Крълнгътѣрѣ, на нмѣ половнна шт(ъ) Тодерешн, внше<а>¹ част(ъ), шт(ъ) <къ>¹ ѣрпѣш<ещн ѣрпашевн, како>¹ да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурук(ъ) и сѣ въсемъ доходоу(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нхъ, равно <н оунѣчатомъ нхъ и праоунѣ>¹чатом(ъ) и працѣратом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нхъ, кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нан<ближніи, непорѣшено ннколнже, на вѣкы>¹.

ѣ хотар(ъ) тон половнна село шт(ъ) ѣндрѣ поченше, шт(ъ) старого става, на ст<олпъ, а штѣ столпа на д>¹рѣгн став(ъ), а шт(ъ) толѣ на дрѣгн столпѣ, по внше коноплн. та шт(ъ) <толѣ на винограда>>², а штѣ толѣ на столпѣ, нан кран рѣдо могна(а) дѣ<плѣ>³та, а шт(ъ) нншнх(ъ) сторон(ъ), <по с>¹таромѣ хотарѣ, кѣда нз(ъ) вѣка жнвалн.

ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, <внше писаннаго, мы, Стефана воево>¹дн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ(ъ) г(о)с(по)дство мн, ѣлѣзандра и Богдана-Блада, и вѣра <воаръ н>⁴ашнх(ъ): вѣра пана Зѣларн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана <Гангвѣра, вѣра пана Драгоша дворннка>¹, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Дажебога, вѣра пана Ѣцка Гѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотннскаго, вѣра пана Мнкота и Рѣцеша прѣкал<авн штѣ Нѣмца, вѣра пана ѣндренка Чорторовскаго>¹, вѣра пана Грозѣ Мнкотнча, вѣра <пана>⁵ Секарѣ, прѣкалава Новоградскаго, вѣра пана Калънѣша спѣтара, вѣра пана Болдора внстѣрннка, <вѣра пана ѣндренка чашннка, вѣра пана>¹ Мат<ен>⁶а столннка, вѣра пана Ѣремѣа постелннка, вѣра пана Шандра <комнса н вѣ>⁴ра ѝнх(ъ) воаръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

<ѣ по нашемъ жнвотѣ, кто вѣдетъ господарѣ нашн Землн Молдавскон>¹, шт(ъ) дѣ<тен>¹ нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашег(о) родѣ нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)с(по)д(а)ремѣ внтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) шо вн нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашег(о)>¹ даанѣа и потвѣр<жденїа, алн шо вн нмъ>¹ оутвѣрднл(ъ) и ѝкрѣплнл(ъ), занѣже есмн нм(ъ) дали и потвѣрднлн за нх(ъ) правѣю слѣжбѣ и за шо ест(ъ) нх(ъ) правое штиннѣ.

И НА БѢЛШЕЕ КРѢПОСТ(Ѧ) И ПОТВѢРЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВНШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕ>ЛѦКІИ ЕСМН НАШЕМУ ВѢРНОМУ ПАНУ, ТЪВТЪЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ѧ)
ПРИВѢСНТИ К СЕМУ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Ииса <Тоддеръ, оу СѢча>¹вѣ, в(ѣ) л(ѣ)то х^сѣч^с ген(аріа) вѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan <voievod, domn al Țării>¹ Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, <că>¹ aceste adevărate slugi ale noastre, popa Ivul și vărul său, Manciu, ne-au slujit nouă <drept și>¹ credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita <noastră milă>¹, le-<am dat>¹ și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, <ocina>¹ lor dreaptă, satul la Cîrligătură, anume jumătate din Toderești, partea de sus, despre Arpășe<știi lui Arpaș, ca>¹ să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă> și nepoților lor, și stră>¹nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai <apropiat, neclintit niciodată, în veci>¹.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat <să fie> începînd de la Andrea, din iazul cel vechi, la stîlp, <și de la stîlp la>¹ alt iaz, și de acolo pînă la alt stîlp, mai sus de cînepiște, și de <acolo la vie...>², și de acolo la stîlp, la marginea rediului o movilă găunoasă, iar dinspre alte părți, <după>¹ hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, <a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod>¹, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința <boierilor>⁴ noștri: credința panului Zbiarea, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului <Gangur, credința panului Dragoș vornic>¹, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașeș pîrcălabi <de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi>¹, credința panului Grozea Micotici, credința <panului>⁵ Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, <credința panului Andreico ceașnic, credința panului>¹ <Matei>⁶ stolnic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Șandru <comis și>⁴ credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

<Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova>¹, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că le este ocina dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus <scrise>¹, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris <Toader, la Sucea>¹va, în anul 6996 <1488> ianuarie 12.

Arh. St. Iași, CCCXL/71. Orig., perg. (26 × 47,5 cm), foarte rupt și cu lipsuri, lipit pe pinză, pecete atîrnată, pierdută.

Ō trad., din a doua jumătate a sec. XVIII, cu văleatul greșit: 6966, întocmai ca pe verso-ul perg., ibidem, CDXXII/2.

Două foto., ibidem, MXXXVIII/79, una la Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu”-Iași, Fotocopii, plic 141, nr. 4, și două, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/11 a și b.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 84–86 (nr. 54) (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie, după *Ms. Surete*, XLVI, 301; o transcriere a trad. din a doua jumătate a sec. XVIII, ibidem, p. 165); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 127–129 (nr. 35) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 82–83 (nr. 82) (trad. după orig.).

¹ Rupt.

² Lipsă cam 20 de litere.

³ Șters.

⁴ Rupt și șters.

⁵ Omis.

⁶ Rupt; întregit după trad. din a doua jumătate a sec. XVIII (v. descrierea arheografică).

26

1488 (6996) ianuarie 14, Suceava.

Suret de pe ispisoc vechiu pe sîrbie de la Ștefan v(oi)e vod, domn Țării Mold(o)v(ei), scris în Suceavă, de Ion diiacul, din leat 6996 <1488> ghenn(a)-r(ie) 14.

Înștiințaré facem prin aciastă carté noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auzi citindu-se, precum că viind, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, sluga noastră Giurgea Corod, de nime silit, nici asuprit, ci de a lui bunăvoia, driaptă ocina lui dintr-al său drept uric, un sat anume Corodeștii, și din dial, unde au fost Corod Stan, pe Horince, l-au vîndut satul acesta nepoatelor sale, Malei și surorii sale, Neagăi, drept treizeci zloți tătărești.

Și sculîndu-se Malea și soru-sa, Neaga, au plătit toț(i) deplin acei de mai sus arătaț(i) bani, 30 zloți, în mîinile lui Giurgea Corod cum și ispisocul ce l-au avut Giurgea Corod de la unchiu noștri, de la Iliia și Ștefan v(oi)e voz(i), încă l-au dat în mîinile nepoatelor sale, Malei și Neagăi, denaintea noastră și denaintea boerilor noștri. Așe dar, toată acestea de mai sus arătaté să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, <lor>¹, și fiilor lor, nepoților, strănepoților și préstrănepoților lor, nestrămutat niciodionioară.

După aceia, tij au mai venit, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, Giurgea Corod, și de a lui bunăvoia, driaptă ocina lui, giunătaté de sat pe Horincea, unde au fost tatăl său, Corod Vlad, partea cea din sus, despre Ciungești, o au vîndut acea giunătaté de sat nepoatelor sale, fêtelor Ioanei, anume Martii și Neagșii, drept treizeci zloț(i) tătărești.

Și sculîndu-se Marta și Neagșă, au plătit toț(i) deplin acei de mai sus arătaț(i) bani, 30 zloț(i) tătărești, în mîinile slugii noastre, lui Giurgea Corodu, denaintea noastră și denaintea boerilor noștri. Toată acestea de mai sus arătaté să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, <lor>¹, fiilor lor, nepoților, și sfrănepoților, préstrănepoților și la tot neamul lor, nestrămutat niciodinioară, în véci.

Iar hotarul acestui de mai sus numitului sat să fie dup(ă) vechiul hotar pîn(ă) unde s-au apucat din veac; iar hotarul ciialaltei giunătaté(i) de sat din tot venitul să fie giunătaté, pîn(ă) unde s-au apucat din veac.

Precum spre aceasta este credința a mai sus numitei domnii noastre Ștefan v(oi)e vod și credința a préaiubiților fii a domniii melé, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovei, a mari și mici.

Iar dup(ă) viața noastră, cine va fi domn țării noastre, din fiii noștri sau din niamul nostru, sau pe cine și-ar alege D(u)mnedzeu a fi domn țării

noastre aceştie, a Moldovei, acela să nu aibă a strica aciastă danie și întăritura noastră, ci să le întăriască și să-i împuterniciască pentru că ei ș-au cumpărat pe drepți banii săi.

Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poroncit credincios boieriului nostru, Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și cătră adevărată cartea noastră această pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldoveniască am tălmăcit, la anul 1816, iulie, în 8 zile, cliucer Pav(e)l Debrici.

<Sub „semnul locului peceții g(o)spod“, însemnare contemporană, de altă mînă>: Aciastă copii este scoasă de<n>² uricu vechiu de la Ștefan v(oi)e v(od) de niamul Vrăghiesc și Năzăresc.

Bibl. Acad., LIII/97. Trad.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 320–322 (nr. CLXXVIII) (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 83–84 (nr. 83) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis de traducător.

² Omis.

27

1488 (6996) ianuarie, 15 Suceava.

Ștefan <voievod> confirmă lui Stan și fratelui său, Dan, satul Volhoveștii ¹..., la Crasna, cumpărat de la Ion, fiul lui Petru Roșca, cu 200 de zloți tătărești.

... Ca martori se citează fiii domnului, Alexandru și Bogdan — Vlad, și boierii: Zbierea, Neagu ², Duma, Gangur, Dragoș vornicul ³, Hîrman, Dajbog, Iațco Hudici, Șteful de la Hotin, Micotă și Reașes de la Neamț, Andreico Ciortorovschi, Grozea Micotici, Ion Secară pîrcălab de Cetea Nouă, Cîlnău spătarul ⁴..., Boldor vistiernicul, Ieremie postelnicul, Andreico ceașnicul, Matei stolnicul, Șandru comisul, logofătul Tăutul și diacul Ion, fratele lui Luca ⁵...

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 322 (nr. CLXXIX). Rez. după un rez. în limba polonă, cu data de an greșită (6926), din Muzeul Bavorowski din Liov, „teka lui Zubrzycki“.

ALTE EDIȚII: *D.I.R.*, A II, p. 84–85 (nr. 84) (rez., după I. Bogdan).

¹ Urmează numele satului în lectura lui Zubrzycki: „Wolhowyczesciiey“.

² Urmează același nume în aceeași lectură: „Niha“.

³ Urmează același cuvînt, în aceeași lectură: „dreznika“.

⁴ Urmează, în aceeași lectură: „Klinio Astpary“.

⁵ La Zubrzycki: „Ion, brat Luczyn“.

28

1488 (6996) februarie 4.

Un ispisocu sîrbescu, din 6996 <1488> fevru(arie) 4, de la domnul Ștefan v(oi)e vod, cu care au întărit lui Ioan Oglindă pe a patra parte din Macsi-nești, pe Pîrîul Negru, ce au cumpărat de la Ștefan Bilii.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы , Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) зрѣнт(ъ) или его чтичи оуслышнт(ъ), вже тот(ъ) истынны слѣга наш(ъ), Дашко, и сестра его, Малѣ, с(ы)нове Гостниа, зшскове Пѣа Плоскарѣ, жаловали есмн нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію, дали и потвѣрдили есмн нм(ъ) з нашихъ земан, з Молдавскон, нх(ъ) правамъ штинна, едно село, на нмѣ Гостнаещин, на Чорном(ъ) Потоцѣ.

И прѣвнаіе що нмалн вини в г(ъ) зшков(ъ) наших(ъ), вт(ъ) Иліаша воеводі и вт(ъ) брата его вт(ъ) Стефана воеводі, коли били оу мнрѣ, на тое село на Гостнаещин, а тога нх(ъ) прѣвнаіа пожегла з дом(ъ) Бѣлошев(н) вт(ъ) Бѣдещин, коли емѣ изгорил(ъ) дом(ъ), как(ъ) ест(ъ) нам(ъ) вѣдомо и бояром(ъ) нашим(ъ).

И такоже(е) есмн дали и потвѣрдили слѣсѣ нашему Дашкѣ и сестри его, Мали, нх(ъ)же правамъ штинна, дрѣгое село, на нмѣ Бѣдещин, тиж(е) на Чорном(ъ) Потоцѣ, що зшнл(ъ) тое село вт(е)ць нх(ъ), Гостнаѣ, вт(ъ) Иван(ъ) Краю за ѣ злат(н) татарскнх(ъ).

Тоѣ вѣсе выше писанное да ест(ъ) нм(ъ) вт(ъ) нас(ъ) зшнк(ъ), съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), равно и зшнчатом(ъ) нх(ъ) и прѣзшнчатом(ъ) нх(ъ) и прѣшзрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) изберет(ъ) нанклнжнн, непорѣшено николиже, на вѣкы.

И хотарь тйм(а) двом(а) селом(а) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, выше писаннаго, мы, Стефана воеводі, и вѣра прѣвзлюбленнх(ъ) с(ы)нове(ъ) г(о)сп(о)дства мн, Іле Зандра и Богдана-Блада, и вѣра богрь наших(ъ): вѣра пана Збїарѣ, вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Галгѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Іцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба вт(ъ) Хотинна, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеш(а) паркалаби вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Індренка Чорторѣвского, вѣра пана Грозѣ паркалаба вт(ъ) Гурѣа, вѣра пана Івн(а) Секарѣ паркалаба вт(ъ) Нвв(в)град(а), вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Бремїа постелника, вѣра пана Індренка чашника, вѣра пана Мѣтен столника, вѣра пана Шандра комнса, и вѣра оуспнх(ъ) боярь наших(ъ) мвладвскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашею(ъ) жѣвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашихъ земан, втѣ дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашихъ Землн Мвладвскон, тот(ъ) би нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанїа и потвѣржденїа, али що би нм(ъ) втѣрѣднл(ъ) и зкрѣплл(ъ), занѣже есмн нм(ъ) дали за нх(ъ) правѣю слѣжѣс.

И на большю крѣпост(ъ) и потвѣржденїе томѣ вѣсенѣ выше писанномуу, <вѣлѣ>ли есмн нашею(ъ) вѣрномѣ панѣ, Гѣвѣтѣс лнвофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прѣвѣснтн к семѣ листѣ нашею(ъ).

Писал Тоадѣрь, оу Свч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ) то хсцѣс, фек(р)арїа) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, Dașco, și pe sora lui, Malea, fiii lui Gostilă, nepoții lui Puiul Ploscarul, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, un sat, anume Gostileștii, pe Pîrful Negru.

Iar privilegiul pe care l-au avut ei de la unchii noștri, de la Iliăș voievod și de la fratele său, Ștefan voievod, când au fost în pace, pentru acel sat, Gostilești, acel privilegiu al lor a ars în casa lui Băloș din Budești, când i-a ars casa, cum ne este știut nouă și boierilor noștri.

De asemenea, am dat și am întărit slugii noastre Dașco și surorii lui, Malea, ocina lor dreaptă, alt sat, anume Budeștii, tot pe Pîrful Negru, pe care sat l-a cumpărat tatăl lor, Gostilă, de la Ivan Craiu, pentru 100 de zloți tătarești.

Toate acestea mai sus scrise să le fie de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor două sate să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceea este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6996 <1488> februarie 29.

Bibl. Acad., LXIV/7. Orig., perg. (29 × 39,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/12.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 323–324 (nr. CLXXX) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 85–86 (nr. 86) (trad.), și p. 327 (facs.).

¹ Șters.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) смм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли его чтѣчи слышит(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) снми нашими молдавскимн боля, великимн н малимн, наш(ъ) вѣрїи пан(ъ) Дѣма ключникъ съ своимн племєнники, съ Тоадерь н брать его, Дѣма, н сестра нх(ъ), Стана, с(ы)ннвє Снмьина Тансѣ, по нх(ъ) доброкн¹ волн, нкимь непонсженн, а не прнсловани, н промннѣн сєн села.

И вставшн нашн слзгн Тоадерь н брат(ъ) его, Дѣма, н сестра нх(ъ), Стана, та далн свою част(ъ) село, половнна шт(ъ) Брѣдѣрецин, част(ъ) шт(ъ) Сохълаець, нашемѣ вѣрномѣ панѣ Дѣма ключникѣ, а пан(ъ) Дѣма ключникѣ², а шн(ъ), нмъ дал(ъ), за тотѣ половнна шт(ъ) Брѣдѣрецин, едно село на нмѣ Грозещїн, на Стебннцѣ, що кѣпна(ъ) шн(ъ) тоє село шт(ъ) Иван Сакальш(ъ) н шт(ъ) сестра его, шт(ъ) Янѣшка, за рн златн татарскнх(ъ); н ещє нм(ъ) прндад(ъ) сѣ златн татарскїн за тоє село, за Грозещн.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волн н токмеж(ъ) н промннѣнїє, а мы такожде дере н шт(ъ) нас(ъ) есмн далн н потврднлн нашемѣ вѣрномѣ панѣ Дѣмѣ ключникѣ тоє прѣд(ъ) реченєе половнна село шт(ъ) Брѣдѣрецин да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурнкъ н съ вѣсемь дохѣдом(ъ), емѣ, н дѣтемь его, н оуничатомь н прѣснчатомь его, н пращрѣтомь его н вѣсемь родѣ его, кто см емѣ нзберетъ нанблнжнїн, непорѣшнно ннколнже, на вѣки.

И хотарь тон внше писанною половнна село да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шннвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва внше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ с(ы)ннвє(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва мн, Ялєѣандра н Богдана-Блада, н вѣра болярь наших(ъ): вѣра пана Збїарн, вѣра пана Нѣгхъ, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Яцка Гѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла шт(ъ) Хотнна, вѣра пана Мнкотъ н вѣра пана Рѣцєша прѣкалабѣ Немецкїн, вѣра пана Яндрєнка Чортѣровскїн, вѣра пана Грозѣ Мнкотнча прѣкалаба Ёрхєнскога, вѣра пана Івнн Секаръ прѣкалаба Новоградскога, вѣра пана Клънъша спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Єремїа постєлннка, вѣра пана Яндрєнка чашннка, вѣра пана Матеа столннка, вѣра пана Шандра комнса н вѣра снх(ъ) болярь наших(ъ) молдавскнхъ, великнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашим(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашєн земли, шт(ъ) дѣтєн наших(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) вѣдь кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рємь бнтн нашєн Земли Молдавскон, тот(ъ) що бн не порѣшл(ъ) нашего даанїа н потврдєнїа, але що бн нм(ъ) оутврднл(ъ) н скрѣпнл(ъ), зануже есмн емѣ далн н потврднлн за его правою н вѣрною слзжєс.

И на вѣшєє крѣпост(ъ) н потврдєнїє томѣ вѣсемь внше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ <панѣ, Тъѣ>³тѣлѣ логофєтѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ листѣ нашемѣ.

Пнс(а) Івнн(ъ), въ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то \times шцѣс, м(ѣ)с(ѣ)ца мартїа, ѣ ден(ъ).

<Pe verso, o pecete în fum din sec. XVII, cu inițialele>: Ѡ.X.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, credinciosul nostru pan Duma clucer cu

verii săi, Toader și fratele lui, Duma, și sora lor, Stana, fiii lui Simion Tansea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și și-au schimbat satele.

Și s-au sculat slugile noastre Toader și fratele lui, Duma, și sora lor, Stana, și au dat partea lor, jumătate de sat din Brudurești, partea de la Soholeț, credinciosului nostru pan Duma clucer, iar pan Duma clucer, el le-a dat, pentru această jumătate din Brudurești, un sat, anume Grozeștii, pe Stebnic, pe care acel sat l-a cumpărat el de la Ivan Sacalăș și de la sora lui, Anușca, pentru 150 de zloți tătărești; și încă le-a mai dat 270 de zloți tătărești pe lângă acel sat Grozești.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și schimb, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan Duma clucer acea mai înainte spusă jumătate de sat din Brudurești, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, nepoților, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat mai sus scris să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit, pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru <pan, Tău>¹ tul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna martie, 1 zi.

<Pe verso, o pecete în fum, din sec. XVII, cu inițialele>: U.H.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 14. Orig., perg. (32 × 42 cm.), pecete mare atîrnată (diametru: 7,8 cm.), cu șnur de mătase vișinie împletită, stricată puțin la margine, cu legenda, în exergă: † ПЧАТЬ ІѠ СТЕФАНЪ ВОИВОДА, ГВСПОДАРЪ ЗЕМАНЪ МОЛДАВСКОН. Emblema acestei peceti (cap de bour cu botul rotunjit, coarnele arcuite înăuntru și steaua cu cinci raze între ele, soarele (cinci petale în jurul unei calote), în dreapta, și luna (crai nou), în stînga capului, într-un scut heraldic de formă neregulată — aproape pătrat în partea superioară (3/4) și triunghi în cea inferioară (1/4) — înconjurat de șase arcade, dispuse simetric față de axul scutului și cu cîmpuri umplute de motive spiraliforme, și de exergă) este aceeași pe toate sigiliile mari ale documentelor originale din acest volum, încît nu vom repeta descrierea ei.

O trad., din 1813 iulie 12, de Ion Stamate biv vel pitar, cu data de an greșită: 6976 (1468), ibidem, XL/4.

Trei foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/13 a, b și c.

¹ Omis.

² În loc de: КЛЮЧНИКЪ.

³ Rupt și șters.

A

Suret de pe ispisoc vechiu sîrbăsc de la Ștefan v(oi)e vod, din let 6996 <1488> mart(ie) 12 zile.

† În numile Tatălui și a Fiiului și a Sfîntului Duh, Troiță sfîntă nedes-părțită. Iată eu, robul Domnului meu I(su)s H(risto)s, Ion Ștefan v(oi)e vod, cu mila lui Dumnezău, domn pămîntului Moldaviei. Facem știre prin această carte <a>¹ noastră tuturor cui vor căuta pre dînsa sau vor auzi cetind-o, prcum au venit, înnainte noastră și înnainte tuturor boerilor noștrii a Moldovii, slugili noastre pan Mihul Ponici și cu soru-sa, Marușca, și nepoata lor, Anușca, fata Belii, și Ilcu și Labășcu și sora lor, Dușa, ficiorii lui Dancul din Steclieni, și nepotul lor, Alexandru, feciorul lui Ivanco Tolocico, și Burla și frații lui, Costia și Pante, feciorii lui Fedor Platon, și Romașco Ciuciu și cu surorile sale, cu Ulca și cu Niaga, fiii Danciului Ciuciu, și Buda și sora lui, Nastea, și mătușa lor, Marușca, fata lui Oprișan, toț(i) nepoți <lui Giurgiu>¹ Dvorăști, și cu toți feciorii săi, de a lor bunăvoe, de nimenea siliți, nici asupriți, au vîndut a lor driaptă ocină, dintr-a lor drept uric, giuământate de sat din Dvorăște, cutul din gios, pe Săreti, și cu morile ce sînt în Sireti, însumi domniei meli, drept patru sute zloți tătărăști, care bani de mai sus scriși, 400, i-am și plătit domnia me în mînule slugilor noastre, tuturor celor de mai sus scriși(i), nepoților lui Giurge Dvorăște, după tocmala ce au avut cu domnia me.

Deci domnia me bine am voit, cu a noastră bună voire, cu curată și cu luminată inima și cu agiutoriul lui D(u)mnezeu, de am întărit a noastră sfîntă măn(ă)stire de la Mold(o)viță și am făcut noi pentru a noastră săn(ă)t(at)e și mîntuire, și pentru săn(ă)t(at)e și mîntuire fiilor noștri, am dat și am întărit pre ace de mai sus zise giuământate de sat din Dvorăște, cotul din gios, și cu mori ce sînt în Sireti, acei sfintii măn(ă)stiri <a>² noastre, Mold(o)viții, unde iaste hramul Bunavestire a presfintii născătoarii de Dumnezeu și purure fecioarii Mariei, și egum(e)n măn(ă)stirii iaste rugătoriul nostru, popa Anăstasie, ca să fiie ace giuământate de sat și cu morile acele sfintii măn(ă)stiri a noastre, Moldoviței, de la noi uric, cu tot venitul, nestrămutat niceodinioară, în veci.

Iar hotarul³ acei giuământăți de sat să fie pe unde au hotărit dumn(ea)lui Tăutul log(o)f(ă)t, începîndu-se din sus, din malul Siretiului, pe din sus de gura Dvorăștii, de la o salcii, ci iaste în malul Siretiului, de acolo drept la vadul Dvorăștii, unde trece drumul Dobrănăuțului, de acolo drept la margine pădurii, la doi arini, de acolo la o fîntînă de pe costișă, de acolo drept la o obîrșie alte fîntîni⁴, pe din sus de fîntînă, la niște pădureți, de acolo drept la o movilă piste drum, de acolo drept la o movilă, ci iaste în vale, de acolo drept la codru, la un stejar, de acolo codru în gios pîn(ă) la hotarul Șărbăneștilor, iar de acole, din margine pădurii, dintr-un viazi, adică ulm, ci iaste în mijlocul a doă pîrăe, drept ⁵ pe mijlocul loziilor piste drum la o movilă săpată, de acolo

drept la altă movilă, la capul unor schini, de acolo drept la dial, la al triile movilă⁶, și de acolo drept la al patrăle movilă ci iaste în mijlocul toloacăi, de acolo drept la gura unii bălți, ci cade în topliță la altă movilă; iar de aice să fiie pe unde au hotărît pan Duma cluceri, adică din gura bălții la malul Siretiului, la viaz, adică la u<lm>², apoi piste Sireti la alt mal la un teiu, de acolo la un frasin ci iaste în mijlocul luncii, și pintri poeni la Rîpa Hoților⁷ <și la poiana de sus, care e ceva mai sus de Poiana lui Ion Giumătate>⁸ pe lângă care poiana ce din sus⁹ apucă codru la dial la un stej(a)r mare, de acolo la Groapa Ursului, și apucă codrul în sus piste drum la niște meri, și acolo iaste movilă săpată, de acolo drept la trii ulmi și drept la malul Săretiului, pe din sus de moară de lângă salce, ci iaste împotriva ciialalte sălcii ci iaste piste Sireti. Și atîta iaste tot hotaru.

Iar egum(e)n(ul) carile va fi la sfînta noastră măn(ă)stire Mold(o)vvița și cu toți călugării ce vor fi la această sfîntă măn(ă)stire să aibă acest obicei: să slujască noă, pîn(ă) cînd vom fi cu viață, în fiiștecare săptămînă o zi piste tot anul, luni sara paraclis, iară marți dimineața leturghii, și să dea fraților de băut; iar după a noastră viați, ii să slujască luni sara paraclis și mariți dimineața leturghii. Așijdere să aibă de a face noă în fiiștecarile an pomenire la o zi.

Și spre aceasta iaste credința a însumi domniei mele de mai sus scris, Ioan Ștefan v(oie)vod, și credința a preaiubiț(i) fiii domniei mele, Alecsandru <și>¹ Bogdan [și] — Vlad, și credința boerilor noștrii a Mold(o)vii, a mari și a mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn țării aceștia, să nu aibă a strica această a noastră danie și întăritură, ce mai virtos să aibă a da și a întări, de vremi ce noi am dat și am miluit această măn(ă)stire Mold(o)vvița, pentru săn(ă)t(at)e și mîntuire noastră. Iar egum(enul) carile va fi la a noastră măn(ă)stire Moldd(o)vvița și călugării ce vor lăcui într-însa, de nu vor plini ceia ci iaste scris mai sus, ci să vor ispiti a strica, să aibă a da răspuns la Domnul nostru I(su)s H(risto)s și să le fie lor pîriș presfînta noastră de Dumnezeu născătoare.

Și pentru mai mare tărie și întăritură acestor de mai sus scrise, am poroncit credincios boerului nostru, dum(i)s(ale) Tăutului [vel] log(o)f(ă)t, să scrie și a noastră pecete cătră această adivărată carte <a>¹ noastră să lege.

<Au scris Coste, la Suceavă>¹⁰.

De pe sîrbiie pe limba mold(o)viniască s-au tălmăcit acum de al doile, precum au fost cu puțință a înțălege și a cunoaște, și s-au diorthosit la anul 1793 ghen(arie) 16 și s-au diorthosit întocma după cum au fost și iaste sirbește. Polc(o)v(nic) Pavăl Debriți ot Mitr(opolie).

Acest suret de pe ispisoc cercetîndu-se de noi și posleduindu-se cu cel vechi ispisoc din cuvînt în cuvînt cu polc(o)v(nicul) Pavăl și aflîndu-se întocma și fără nici o greșală, pentru aceia am întărit și noi, cu ali noastri iscălituri, 17<93>¹¹ ghen(a)r(ie) 31. Iacov mitr(o)polit Moldaviei¹².

<Pe verso>: A Șă<r>¹băneștilor i cu surorii lor.

B

И хотар тот(а) половина село да естѣ кѣда хотарна(ъ) пан(ъ) Тьѣтѣ логофет поченши вт(ъ) горѣ, вт(ъ) верѣг(ъ) Серѣтѣ, по вѣш[ш]н оустанѣ Дворѣшонн, вт(ъ) верѣ, что естѣ на верѣг(ъ) Сирѣтѣ, вт толѣ простѣ на врод(ъ) Дворѣшонн, гдѣ приходѣт пѣт(ъ) Доброновци, вт(ъ) толѣ простѣ на кран лнса, на в ѣлхн, вт(ъ) толѣ простѣ на вѣршѣл, дрѣгѣл кърници, по вѣш[ш]н кър-

ницѣ, иблѣнщи, вт(ъ) толѣ простѣ на могло черес(ъ) пѣт(ъ), вт(ъ) толѣ простѣ на могло что есть ѣ долинѣ, вт(ъ) толѣ простѣ на бѣковннѣ на еднн(ъ) дѣб(ъ), вт(ъ) толѣ бѣковннѣ долѣ до хотарѣ Шербанѣщнн(ъ) ...¹³, а вт(ъ) кран анса, вт(ъ) еднн(ъ) влѣз(ъ) что есть по срѣдѣ два потоки, вт(ъ) толѣ простѣ ...¹⁴ лозѣ черес(ъ) пѣт(ъ) на кѣпаню могло, вт(ъ) толѣ простѣ ѣ дрѣгон могло¹⁵, вт(ъ) толѣ простѣ на третню могло, на амѣ, вт(ъ) толѣ простѣ на четвѣртою могло срѣд толокн, вт(ъ) толѣ простѣ на оустѣм болотѣ, кдѣ (sic!) оупадаетъ оу топанцѣ, на дрѣгою могло ...¹³; а вт(ъ) сева (sic!) да есть кѣда хотарѣлѣ пан(ъ) дѣма клѣчнн(ъ), вт(ъ) оустѣм болота простѣ на берѣг(ъ) оу еднѣ ...¹⁵ лнпѣ, вт(ъ) толѣ простѣ на еднн(ъ) мѣсѣн(ъ), что есть на сѣрѣд лѣгѣ, мѣжн полѣнн, оузн пѣт(ъ), н полѣна вышнѣе что есть мало повыш[ш]ѣ, вт(ъ) полѣно Іоана Жѣмѣтатн, н вт(ъ) толѣ тон вышнѣ полѣно ...¹⁶ дѣб(ъ), вт(ъ) толѣ простѣ на межвѣднню амѣ, вт(ъ) толѣ горы лѣгом(ъ) н черѣс(ъ) пѣт(ъ), оу иблѣкн, н тѣт(ъ) есть могла копаннѣ, вт(ъ) толѣ простѣ на трѣтн...¹⁷, вт(ъ) толѣ простѣ на берѣг(ъ) сѣрѣтѣ, выш(ѣ) мннн(ъ), оу верѣо прѣтнв(ъ) тон дрѣгон верѣо, что есть оу берѣг(ъ) сѣрѣтѣ по тот сторонн. Тоѣ есть вес(ъ) хотар(ъ).

Щцс март(ъ) вѣ; псал(ѣ) Костѣ, въ Сѣчавн.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat să fie pe unde a hotărît pan Tăutu logofăt, începînd din sus, de la malul Siretului, mai sus de gura Dvorăștii, de la o salcie, ce este pe malul Siretului, de acolo drept la vadul Dvorăștii, unde vine drumul Dobronăuților, de acolo drept la marginea pădurii la doi arini, de acolo drept la obîrșie, la altă fîntînă, mai sus de fîntîna merilor, de acolo drept la o movilă de peste drum, de acolo drept la o movilă ce este în vale, de acolo drept la făget, la un stejar, de acolo făgetul în jos pînă la hotarul Șerbăneștilor ...¹³, iar de la marginea pădurii, de la un ulm ce este între două pîrae, de acolo drept ...¹⁴ loziile, peste drum la o movilă săpată, de acolo drept la altă movilă ...¹⁵, de acolo drept la treia movilă, la groapă, de acolo drept la patra movilă, în mijlocul toloacei, de acolo drept la gura bălții, unde cade în Topliță, în altă movilă...¹³, iar de aici să fie hotarul pe unde a hotărnicit pan Duma cliucinic, de la gura bălții drept la mal, la un...¹⁵ tei, de acolo drept la un frasin ce este în mijlocul luncii, între poieni, lîngă drum și poiana din sus ce este puțin mai sus de Poiana lui Ion Jumătate, iar de acolo de la acea poiană din sus...¹⁶, stejar, de acolo drept la groapa Ursului, de acolo lunca în sus și peste drum, la meri, și aici este o movilă săpată, de acolo drept la trei ulmi, de acolo drept la malul Siretului, mai sus de moară, la o salcie din fața celeilalte sălcii, ce este la malul Siretului pe această parte. Acesta este tot hotarul.

6996 martie 12; a scris Costea în Suceava.

A. Bibl. Acad., XL/9. Copie după trad.; B. MCMXCII/5. Copia slavonă a hotarniceii, din 1793 februarie 7.

Altă copie, din același an, de pe aceeași trad., dar cu data de an greșită: 6696 la Arh. St. București, M-rea Rîșca, VIII/1. Altă copie de pe aceeași trad. și din aceeași dată, dar cu mici deosebiri de limbă, la Bibl. Acad., MCMXCII/1 („suretul de pi suretul polcovnicului Pavăl ot Mitropolie”), alta similară, dar de altă mină, ibidem, nr. 3, alta din 1810 octombrie 4 (autenticată de Teodor Balș vornic ș.a.) după o copie de pe o trad., din 17/5 iunie 1797, Sint Ilie, de Moldovan un reator cezaro-crăiesc, ibidem, nr. 2, și o trad., din 1793 februarie 7, a hotarniceii, ibidem, nr. 4. Un rez. într-o mărturie hotarnică din 1832 septembrie 6, ibidem, MDXXXVI/15, f. 2r. (nr. 1). Cinci menț., la Arh. St. București, M-rea Rîșca, XXV/28 (nr. 78), XXV/32 (nr. 1) XXV/33 (nr. 114), ms. 1223, f. 7 r. (nr. 1) și ms. nr. 576 (Condica m-rii Rîșca) f. 59 v. (nr. 341) (primele patru cu data de an greșită: 6696, și cu numele satului Zamostea-Zamostii); un rez. incomplet, cu data de zi: 15 și cu menț., nejustificată, că doc. e plastografiat, se afla la Arh. St. Iași, Tr. 234, op. 258, dos. nr. 7, f. 137 (distruș în timpul celui de-aldoilea război mondial).

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 46 (rez.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 70–72 (nr. 31) (extras germ. după orig. slav); Rosetti, *Pământul*, p. 140, n. 1 (rez. după copia din 1793); Ghibănescu, *Surete*, IV, p. 124–125 (nr. CXXXVI) (rez. dezv., cu hotarnica întreagă, din Condicta Zvoriștei, după *Ms. Surete*, IV, 408); XIV, p. II–III (rez.); XVIII, p. 160 (nr. 100) (cinci rez. și un extras din hotarnică, toate după doc. din a doua jumătate a sec. XVIII); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 327–331 (nr. CLXXXII) (copia din 1793); *D.I.R.*, A, II, p. 87–89 (nr. 88) (aceeași copie); *Catalogul doc. mold.*, Supliment, I, p. 48 (nr. 59) (rez., cu data de an restabilită: 1<4>88 (6<9>96) din 6696 și socotit ca fiind alt doc.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ La sfârșitul copiei de la Arh. St. București, M-rea Rîșca (v. descrierea arheografică) este transcrisă din nou, de aceeași mină, hotărnică actului, indicându-se locurile în care originalul era deteriorat, întocmai ca și în trad. hotarnice de la Bibl. Acad., MCMXCII/1.

⁴ Urmează, potrivit notei precedente: „Aice este stricat și să înțelegi numai vorbă de fintină și de meri”. În copia menționată de la Bibl. Acad.: „obirșia altei fintini”.

⁵ Urmează, potrivit aceleiași note: „Aice iaste stricat”.

⁶ Urmează, potrivit aceleiași note: „Aicea iaste stricat și să înțelegi și groapă”.

⁷ În aceeași hotarnică: „Drumul Rău”.

⁸ Rupt; întregit după copia de la Arh. St. București.

⁹ Urmează, potrivit notei 3: „Aicea este ros și spart citeva cuvinte și la urmă să înțelegi stejar”.

¹⁰ Omis; întregit după aceeași copie.

¹¹ Întregit după aceeași copie.

¹² Acest paragraf este la începutul copiei.

¹³ Loc gol.

¹⁴ Urmează mențiunea copistului: „stricat”.

¹⁵ Urmează mențiunea aceluiași: „ras”.

¹⁶ Urmează mențiunea: „Aice iaste ras și spart ispisocul”.

¹⁷ Deasupra, scris de altă mină: *трестн*.

32

1488 (6996) martie 12, Suceava.

Extractus.

Im Namen Gottes des Vaters und des Sohnes und des heil(igen) Geistes, der heiligen unzertheilten Dreifaltigkeit. Ich Diener meines Herren Jesu Christi, Wir, Stefan Vojwod von Gottes Gnaden Herrscher der Moldauer Landschaft, machen allen und jeden davon denen gelangen zu wissen, dass wir aus unserem Wohlwohlen ¹, reinem auch erleuchterem Herzen und mit Beystand Gottes der heiligen Mitropolie von Szuczava we<1>²che dem heil(igen) Martyrer Georgi gewidmet ist und allwo unserer Fürbitter der h(ei)-l(igen) Georgi Metropolit ist zu bestärken und zu bekräftigen geruhet.

Derowegen bekräftigen wir für diese heil(ige) Szuczavaer Metropolj bei Bredeczel, oberhalb Borchinestie, das sogenannte Dorf Michajestie, samt den Mühlen und Dirsten³, welches Dorf der Metropolit Th[t]jeoktist von dem Schurie Rotompan für 270 tartarisch Gulden einkauftet, als für jener Landschaft die der Th[t]jeoktist von dem Theodor Prodan für das an dem Sireth Fluss und unweit der nämlichen Stadt beygenante Dorf Graesenj⁴ umsteigen u.s.w., u.s.w.

Zu mehrere Bekräftigung und Bestättigung all obgeschriebener haben wir unserem getrejen ⁵ Bojarn, dem Logofeten Toutul es zu schreiben und unser Petschaft diesem unserem wahrhaftem Brief anzuhängen befohlen.

Der Thoder Gramatik hat es zu Szuczava den 12-en Marty 6996/1488 geschrieben.

Das vorstehende Abschrift seinem ins deutsche übersezten Originali gleichlautend sein zeuget unsere Fertigung. Czernowitz am 26-e July, (1)784. U. Orlandini m.p. Ratt und-Oberauditor, Aaron m.p., Dolmetsch.

Extras.

În numele lui Dumnezeu Tatăl și al Fiului și al Sfântului Duh, Treime sfântă și nedespărțită. Eu robul domnului meu Isus Hristos, noi, Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut tuturor și oricui va dori aceasta că noi, cu a noastră bunăvoință, cu inimă curată și luminată, și cu ajutorul lui Dumnezeu, am binevoit să întărim și să împuternicim sfânta Mitropolie din Suceava, care este consacrată sfântului martir Gheorghe și unde este rugătorul nostru, sfințitul mitropolit Gheorghe.

De aceea, noi, întărim pentru această sfântă Mitropolie din Suceava, așa-numitul sat Mihăești, pe Brădățel, mai sus de Borhinești, cu mori și cu dîrste³, care sat l-a cumpărat mitropolitul Theoctist de la Iurie Rotompan, pentru 270 de zloți tătărești, ca pentru acel sat⁴ pe care mitropolitul Theoctist l-a schimbat cu Toader Prodan pentru satul Greceni⁴ de pe râul Siret și nu departe de orașul cu același nume.

Pentru mai mare putere și tărie a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, logofătul Tăutul, să scrie și să atirne pecetea noastră la această adevărată scrisoare a noastră.

Toader gramatic a scris, la Suceava, la 12 martie 6996 <1488>.

Certificarea noastră atestă conformitatea prezentei transcrieri cu originalul tradus în limba germană.

Cernăuți, la 26 iulie (1)784. U. Orlandini m.p., consilier superior aulic. Aaron, m.p., tălmăci.

Arh. St. București, Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, XVII/23 b (nr. 2). Trad. germ. Cu o menț., din aceeași vreme, ibidem, XVII/23 (nr. 6).

¹ În loc de: „Wohlwollen“.

² Omis.

³ În doc. slavon din 1465 (6973) aprilie 11 (cf. *D.R.H.*, A, II, nr. 128): șteze.

⁴ Numele satului este Greci (*r.* doc. nr. 38, 74 și 285).

⁵ În loc de: „getreuen“.

33

1488 (6996) martie 12, Suceava.

Extractus.

In Namen Gottes des Vaters, <des Sohnes und des heiligen Geistes>¹, dem heiligen und unzertheilten Dreifaltigkeit, ich Diener meines Herrn Jesu Christi. Wir Stefan vojvod, von Gottes Gnade, Beherrscher der Moldauer Landschaft, machen allem und jedem denen davon gelangen zu wissen das wir aus unserem Wohlwohlen², seinem ot erleuchterem Herzen und mit Beystand Gottes der heilige Metropoly von Szuczava welche dem heil(igen) Martyrer Georgi gewidmet ist und allwo unser Fürbitter der h(ei)l(ige) Georgi Metropolit ist, zu bestärken und zu bekräftigen geruhet. Derowegen bekräftigen wir für dieser heilige Szuczavaer Metropoly die Schenkness unseres heil(igen) Grossvaters des Fürsten Alexander, nämlich an der Szuczava das Guth³ Averesti, samt der Mühle u.s.w.

Zu mehrer Bekräftigung all obbeschriebenes, haben wir unserem getreuen Bojarn, Logofeten Toutul es zu schreiben und unser Pettschaft an diesem unserem wahrhaftem Brief anzuhängen befehlen.

Der Toader Gramatik hat es zu Szuczava geschrieben, den 12ten Marty 6996 (1488).

Das vorstehende Abschriften ihre ins deutsche übersezten Originalium gleichlautend seyden zeuget nachsthende Fertigung. Czernowitz, am 26ten July (1)784, U. Orlandini m.p., Ratt—und Oberauditor Aaron m.p. Dollmetsch

Extras.

În numele Tatălui <și al Fiului și al Sfântului Duh>¹, Treime sfântă și nedespărțită. Eu, robul domnului meu Isus Hristos, noi, Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem știut tuturor și oricui va dori aceasta că noi, din bunăvoința noastră, cu inimă curată și luminată și cu ajutorul lui Dumnezeu, am binevoit ca să întărim și să împuternicim sfânta Mitropolie din Suceava, care este consacrată sfântului martir Gheorghe și unde este mitropolit rugătorul nostru, preasfințitul Gheorghe. De aceea, noi, întărim pentru această sfântă Mitropolie din Suceava dania sfintadormitului nostru bunice, domnul Alexandru, anume satul Averești, pe Suceava, cu mori etc.

Pentru mai mare tărie a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această adevărată carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în 6996 (1488) martie 12.

Că această copie de mai sus corespunde exact originalului său tradus în limba germană mărturisește sub semnătura sa. Cernăuți, 26 iulie (1)784, U. Orlandini m.p., consilier superior aulic. Aaron m.p., tâlmaci,

Arh. St. București, Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, XVII/23 a, f. 6 v.-7 r. (nr. 3). Trad. germ. incompletă.
O menț. germ., ibidem, XVII/23 (nr. 3).

EDIȚII: *Catalogul doc. mold.* Supliment. I, p. 47 (nr. 58) (rez., după aceeași trad.).

¹ În textul german α indica u.s.w. (și așa mai departe).

² În loc de: Wohlwollen.

³ În loc de: „Gut“ (avere, proprietate).

A

Übersetzung.

Im Namen Gottes des Vaters, des Sohnes und des heil(igen) Geistes, der heiligen und unzertheilten Dreyfaltigkeit. Ich, Diener meines Herren Jesu Christi, Wir, Stephan vojvod, von Gottes Gnaden, Herrscher der Moldauer Landschaft, machen allen und jeden denen davon gelangen zu wissden dass Wir aus unseren Wohlwollen, reinem auch erleuchtetem Herzen und mit Beystand Gottes die heilige Mitropoli von Suczava welche dem heil(ige) Martyrer Georgi gewidmet ist, und allwo unser Fürbitter der h(ei)l(ige) Georgi Mitropolit ist, zu bestärken un zu bekräftigen geruhet. Derowegen bekräftigen wir für dieser heilige Suczavaer Mitropoli die Schenkniss unseres seeligen Grossvaters, des Fürsten Alexander und die Schenknisse unserer Onkeln als folgende

Dörfer und <Gütter>¹ das beym Seret Fluss liegende Dorf Vladenj samt der Mühle, nicht minder oben, in den nemlichen² Hottar³ das Srebii; gleichfalls das Schomus⁴ bei der Steinernen Brücke, bey derselbes des Schomus ebenfalls samt den Mühlen, das Vereschkanj an dem Sereth Fluss, bey der Überfuhr und die Mühle samt Ungurenj, welche beyde Dörfer ⁵ wir selbstn gegen das Dorf Untere-Schikow von dem h(ei)l(igen) Metropolitn Georgi mit seiner Einwilligung ausgekauft. Welch obgesagtes Dorf Untere-Schikow der Suczavaer Mitropolj unterthänig gewesen, wir aber es nach dem Eintausch, dem Kloster Putna übergeben.

Nebst dem obengeführten für des Kloster Unter-Schikow ausgetauschten Dörfer haben wir auch einen ohneweit unterhalb der Stadt Iassj befindlichen Bienengarten Balicova genannt den wir von dem Herrn Nicoare Srebescul und dessen Schwester für 110 tartarisch Gulden verkauft, ingleichen auch den auf dem Herleuer Berg gelegenen Weingarten der oft erwähnten Mitropoli, für unser und unserer Ehegemahlin Eudokia Seelenheil zugegeben.

Die Urkunden hingegen über die obgedachte Ortschaften als eben Vladenj, Srebj, Schomus⁶, Unter-Schikow welche die Suczavaer Mitropoli von unserem Grossvater, Fürsten Alexander und von unsere Onkeln hergehabt sind welchen gegängen, welches sowohl futes⁷, wie auf unsere moldawischen Bojaren bekannt ist; Weshalben niemand und zu keiner Zeit an diese Gäben winden diesen unsere Brief einen Auskauf machen und sich anmassen soll⁸.

Zu mehrerer Bekräftigung und Bestättigung all obgeschriebenen, haben wir unsere getreuen Bojarn, dem Logofeten Toutul es zu schrieben und unser Pettschaft diesen unsere wahrhaften Brief anzuhängen befohlen.

Der Toader Gramatik hat es zu Suczava den 12ten Marty 6996/1488 geschrieben.

Dass vorstehende Abschrift seinem ins deutsche übersezten Originali gleichlautend sein zeuget unsere Fertigung. Czernowitz, f. 26 July (1)784. U. Orlandini m.p. Ratt- und Oberauditor. Aaron m.p. Dollmetsch.

Traducere.

În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfintului Duh, Treime sfântă și nedespărțită. Eu, robul Domnului meu, Isus Hristos, noi, Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem știut tuturor și oricărui va dori aceasta că noi, din bunăvoința noastră, cu inimă curată și luminată și cu ajutorul lui Dumnezeu, am binevoit să întărim și să împuternicim sfintei Mitropolii de la Suceava, care este consacrată sfintului martir Gheorghe și unde este mitropolit rugătorul nostru, sfințitul Gheorghe. De aceea, întărim acestei sfinte mitropolii dania sfintadormitului nostru bunic, domnul Alexandru, și daniile unchilor noștri, următoarele sate și <bunuri>¹: satul Vlădeni, așezat pe Siret, cu moară; puțin mai sus, în același hotar, Sîrbii; de asemenea, Șomuz⁴, la Podul de Piatră, pe același Șomuz, de asemenea cu mori; Vereșcani, la râul Siret, la Vad, și cu moară, apoi Ungureni; care aceste două ⁵ sate, noi înșine le-am cumpărat pentru satul Jicovul de Jos de la preasfințitul mitropolit Gheorghe cu învoirea sa. Care sat, mai sus spus, Jicovul de Jos, a fost supus Mitropoliei din Suceava; noi însă, după schimb, l-am dat mănăstirii Putna.

Pe lângă satele menționate mai sus, schimbate pe satul Jicovul de Jos al mănăstirii, am mai dat însă menționatei Mitropolii, pentru mîntuirea sufletului nostru și al fostei noastre soții, Eudochia, o prisacă, numită a lui Balica, aflătoare mai jos, nu departe de orașul Iași, pe care noi am cumpărat-o

de la Nicoară Sîrbescul și de la surorile lui pentru 110 zloți tătărești și, de asemenea, o vie situată pe dealul Hîrlăului.

Iar privilegiile pentru satele amintite anume, Vlădeni, Sîrbi, Șomuz⁶, Jicovul de Jos, pe care Mitropolia din Suceava le-a avut de la bunicul nostru, domul Alexandru, și de la unchii noștri, unele sînt pierdute, altele stricate, cum este știut boierilor noștri moldoveni. De aceea, nimeni, în nici o vreme, să nu smulgă aceste bunuri, să le răscumpere sau să și le însușească.

Pentru mai mare tărie și putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, logofătul Tăutul, să scrie și să atîrne pețeta noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în(anul) 6996 (1488) martie 12.

Că această copie de mai sus în traducere germană corespunde exact originalului său, atestă sub semnătură sa. Cernăuți, 26 iulie (1)784. U. Orlandini, m.p., consilier aulic superior. Aaron, m.p., tălmaci.

B

Schrift und Bestätigungs Brief von Stephan Woyewoden, benannt „der alte“, über das Dorf Vlădenj, Averesti, Mihajesti und einige Weingärten.

Det 6996/1487⁹, 12 März.

N° 17, E.

Fürst Stephan, der alte genannt, schenket für ihn und sonders zum heyl(igen) seines Grossvatters des Alexandri Woda, zur Dotirung seiner Soczavaer Metropolitan Kirche unter seinem Fürbitter, den Metropolitan Georgy, das Dorf Vlădeni, an Szeret, samt Mühlen; nicht minder, oben in derselben Gegend, das Srebi, dann an den Soczavaer Fluss das Averesti samt Mühlen; weiters das Dorf Mihajesti an der Steinernen Brücke oberhalb Borhonesti¹⁰, welches an Somusch von beiden Üfern ligt, samt den Mühlen beym Bradazell, dann Wereschckani an den Szeret bey den so genannten Wadul¹¹ samt der Mühle; das Ungurenj und Greczki, welche jetzt benannte zwey Ortschaften des Fürstens erbliche Besitzungen waren, die ar aber mit dem Metropolitan Georgi gegen das metropolitan Dorf Unter Vikovul vertauschet und solches nachher dem Kloster Puttna conferiret; übrighens erneuert er die Schanckung¹² des Bienengartens, na[h]mens Balicova¹³ nächst Iassi (und einige Weingärten)¹⁴ auf den Herleu¹⁵.

Davon berichtet (wie)¹⁶ oben gesagt an Nr. 11¹⁷

Scrisoarea și cartea de confirmare a lui Ștefan voievod, numit cel Bătrîn, pentru satele Vlădeni, Averești, Mihăiești și niște vii.

Data: 6996 (1487)⁹ martie 12.

N° 17.

Domnul Ștefan, numit cel Bătrîn, dăruiește pentru el și mai ales pentru sfînt (adormitul) bunicul său, Alexandru voievod, pentru a înzestra biserica mitropoliei sale din Suceava sub (conducerea) rugătorului său, mitropolitul Gheorghe, satul Vlădeni, pe Siret, cu mori; de asemenea, în aceeași regiune, Sîrbii, apoi Avereștii, pe riul Suceava, cu mori, apoi satul Mihăiești, la Podul de Piatră, mai sus de Borhonesti¹⁰, ce este așezat pe Șomuz, pe ambele maluri, cu moară la Brădățel, apoi Vereșcani, la Siret, la așa numitul Vad¹¹, cu moară, Ungurenii și Grecii, care aceste acum numite două localități au fost proprietate

de moștenire a domului, pe care el le-a schimbat însă cu mitropolitul Gheorghe pe satul mitropolitan Vicovul de Jos și pe care apoi l-a dăruit mănăstirii Putna. De asemenea, a mai înnoit el dania unei prisăci, anume a lui Balica¹³, lângă Iași, (și niște vii)¹⁴ la Hirău¹⁵.

Apoi informează cum s-a spus mai sus, la nr. 11¹⁷.

A. Arh. St. București. Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, XVII/23 f. f. 13 v. — 14 (nr. 2). Trad. germ. incompletă.

B. Arh. St. București. Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, [XIV/69, f.5 v. — 6 (nr. 8). Rez. din 1784 iulie 26.

A—B. O menț. germ., ibidem, XVII/23 (nr. 8). Un rez. rom., de la sfârșitul sec. XVIII sau începutul sec. XIX, la Bibl. Acad., MXXCVII/129.

O copie germ., cu data de an greșită: 6966 <1458>, de la sfârșitul sec. al XVIII-lea sau începutul sec. al XIX-lea, după rez. germ. din Inv. doc. Mitropoliei, aclătuît în 1783 ianuarie 3 la Zólkiew de Johan Anastasius Manovarda), Privilegiu, nr. 17, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5.

A—B. EDIȚII: Popovici. *Index Zólkiewiensis*, p. 551 (copie după rez. germ. al lui J. A. Manovarda și trad., cu data de an greșită: 6966 <1458>); Erbiceanu. *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez. de la sfârșitul sec. XVIII, cu data greșită: 6966 (1458) martie 22); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 7 (nr. IV) (trad. după copia rez. germ. din Popovici, *Index Zólkiewiensis*); *D.I.R.*, A. I, p. 293 (nr. 351) (rez., după I. Bogdan); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 47 (nr. 56) (rez. dezv., după textele A—B).

¹ Întregirea ne aparține: în text se înregistrează aici cuvîntul *Zwier* (indoitura), marcînd cuvinte necitite de traducător.

² În text: „nemlichen“.

³ Așa în text.

⁴ În textul B numele satului este „Mihăiești“: de aici pînă la sfârșitul paragrafului, textul A este lacunar: enumerarea corectă și completă a satelor, în textul B (v. mai jos).

⁵ În textul B, alături de Ungureni este menționat și satul Greci.

⁶ V., mai sus, n. 4.

⁷ Greșit, în loc de *futoch* (stricat).

⁸ Lipsește textul privitor la hotare și sfatul domnesc.

⁹ Anul erei noastre, socotit greșit de copist, în stilul de 1 septembrie: corect 1488.

¹⁰ În loc de: „Borhinești“ (cf. *D.R.H.*, A, II, nr. 60, 74 și 128, și, în acest volum, doc. nr. 32) sau de „Bohrinești“ (cf. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 7).

¹¹ Urmează, între paranteze, explicația copistului (*ein seichter Ort, wo man übergehen und jahren kan*) (un loc puțin adînc pe unde se poate merge sau trece).

¹² Greșit, pentru: „Schenkung“ (danie).

¹³ În copia germ. a rez. de la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5: „Baticova“, corectat la I. Bogdan, *loc. cit.* în „(prisaca) lui Batin“.

¹⁴ Omis: v. textul A și rez. de la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5.

¹⁵ În rez. citat de la Arh. St. Suceava se menționează că „viile sînt lângă dealul Ungurilor și că Mitropoliei i se întăresc și șase sîlăse de țigani.

¹⁶ Omis.

¹⁷ Se referă la doc. din 1469 (6977) februarie 15 (v. *D.R.H.*, A., II, nr. 157).

Im Namen des Vaters und des So(h)nes und des heil(igen) Geistes, der einigen unteilbaren heil(ige) Dreifaltigkeit. Sieh, ich Knecht meines Herrschers Iesu Christi, Io Stefan W(oe)w(oda), Hospodar des moldauischen Landes tun kund durch diesen unseren Brief allen, die ih(n) solchen sehen oder ihn lesen hören¹, wienach vor uns und all'unsere moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen, gekommen ist Stedul So(h)n Ana's, der Tochter des Koste² Tătărăsch, aus seinem guten Willen, von niemand genötiget oder gezwungen und hat sein warhaftes Vater-und Ahngut, des seines Ahnes

Iwaschko, die Hälfte des Dorfes Wikschinez an der Sučavê unserer Herrschaft selbst um 200 tatarische Gulden verkauft.

Gleichfalls ist vor uns und unseren moldausichen Bojaren gekommen unser Diener, H(er)r Andrijasch Hankowić, sein Bruder Iwanko und ihre Schwestern Anna und Taza mit ihren Kindern und ihrer Sippe Marina, Anastias Tochter und Demeschkos Enkelin, aus ihrem guten Willen, von niemand genötiget oder gezwungen und haben verkauft ihr wahres Vater-und Ahngut, die zweite Hälfte des Dorfes Wikschinez an der Sučawê, auch uns(ere) H(ersch)(af)t selbst um 200 tatarische Gulden.

Und ich (as)³ uns(ere) H(ersch)(af)t hat all diese 200 tatarische Gulden in die Hände Stefuls, Annas Sohne, bezalt, und Steful hat den Vorrechtsbrief, den sein Ahn Iwaschko auf seinen Teil des Dorfes Wickschan von unserem Ahne Alexander dem W(oe)w(oda), hatte, auch in die Hände uns(erer) H(ersch)(af)t gegeben; und die 200 tatarische Gulden haben wir in die Hände unseres Dieners, des Herrn Andriasch Hankowić, in die Hände seines Bruders Iwanko und in die Hände ihrer Schwestern Anna und Taza und ihrer Sippe Marină, Demeschkos Enkelin, bezalt.

Nachdem wir über Alles, was oben geschrieben, vor uns und unseren moldausichen Bojaren übereingekommen und alles bezalt hatten, so habe ich (as)³ uns(ere) H(ersch)(af)t es hiebêi für gut befunden mit uns(erem) H(ersch)(af)t gutem Wo(h)lwohlen, mit seinem und erleuchtetem Herzen, mit all unserem gutten Willen und mit Gottes Hilfe zur Bestärkung und Bekräftigung unseres heil(iger) Klosters Putna, und haben gemacht <für die Seelen unserer Vorfaren und unserer Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder>⁴, und haben gegeben, gewidmet und bestärket mit diesem ganzen beiderteiligen Dorfe, namens Wikschinez an der Sučawê, dieses unser heil(ige) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfa(h)rt unserer heil(iger) Herrscherin, unserer Gottesgebärerin und allzeit Jungfrau Maria und wo der Egumen unser Beter, Archimandrit Paisie ist.

Und den Vorrechtsbrief, den Steful in die Hände uns(erer) H(ersch)(af)t gegeben, habe ich (as)³ uns(ere) H(ersch)(af)t in die Hände unseres Beters, des Archimandriten Egumens Paisie von Putna gegeben, auf dass dieses Dorf Wikschinez <für die Seelen unserer Vorfaren und unserer Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder>⁵, von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieses obgeschriebenen Dorfes soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo solcher seit jeher bestanden.

Und hierauf ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(ersch)(af)t des obgeschriebenen wir Stefans des W(oe)w(oda) und die Begl(aubigung) uns(erer) H(ersch)(af)t vielgeliebtesten Sö(h)ne, Alexander und Bogdan-Wlad, die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiară, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Nêgă, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosch, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Hărman, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Steful, Parkalaben von Hotin, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mikot und Rêzesch, Parkalaben von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreik des Cörtowers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa Mikotić, Parkalaben von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Sekară, Parkalaben von

Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klänău, Kämmerers ⁶, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Schatzmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Eremiă Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreik, Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Matia, Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander, Marstallers und d(ie) Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der grossen und kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes sein wird, entweder von unseren Kindern oder unserem Geschlechte⁷, oder wen immer Gott auserwählen wird Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll doch unsere Schenknis und Bestätigung nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen, denn wir haben sie gegeben und bekräftiget unserem heil(igem) Kloster Putna für die Seelen unserer Vorfa(h)ren und unserer Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obbeschriebenen haben wir unserem getreuen H(er)r(n) Tăutul, dem Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's Ion zu Sučawă im I(ahre) 6975⁸ des Mon(at) März 15.

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfintului Duh, Troiță sfântă, de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu, Isus Hristos, Io Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Șteful, fiul Annei, fiica lui Coste ² Tătăraș, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut adevărata sa ocină și dedină, a bunicului său Ivașco, jumătate din satul Vișineț, pe Suceava, domniei noastre însăși, pentru 200 de zloți tătărești.

Și de asemenea au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni sluga noastră, pan Andriaș Hancovici, și fratele său, Ivanco, și surorile lor Anna și Tața, cu copiii lor și vara lor, Marina, fiica Anastasiei, nepota a lui Demeșco, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut dreapta lor ocină și dedină, cealaltă jumătate din satul Vișineți, pe Suceava, tot domniei noastre înșine, pentru 200 de zloți tătărești.

Și eu, domnia noastră, am plătit toți acești 200 de zloți tătărești în mîinile lui Șteful, fiul Annei, iar Șteful a dat și privilegiul, pe care l-a avut bunicul său Ivașco pentru partea lui din satul Vișani, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, în minile domniei noastre. Și cei 200 de zloți tătărești i-am plătit în mîinile slugii noastre, pan Andriaș Hancovici, în mîinile fratelui său, Ivanco, și în mîinile surorilor lor, Ana și Tața, și ale verei lor, Marina, nepota lui Demeșco.

După ce ne-am înțeles asupra tuturor celor mai sus scrise și am plătit totul înaintea noastră și a boierilor noștri moldoveni, am socotit eu, domnia noastră, că este bine cu bunăvoia domniei noastre, cu inimă curată și luminată și din toată bunăvoința noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru întărirea și împuternicirea sfintei noastre mănăstiri Putna <și am făcut pentru pomenirea înaintașilor noștri și pentru părinții noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri>⁴ și am dat și am închinat și am întărit, cu amîndouă părțile din tot satul, anume Vișineț, pe Suceava, sfintei noastre mănăstiri Putna, unde este hramul Adormirea ⁹ sfintei noastre stăpîne, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și unde este egumen rugătorul nostru, arhimandritul Paisie.

Iar privilegiul pe care l-a dat Șteful în mîinile domniei noastre, eu, domnia mea, l-am dat în mîinile rugătorului nostru, arhimandritului egumen Paisie de la Putna, pentru ca acest sat Vicșineț, <să fie pentru pomenirea înaintașilor noștri și a părinților noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri> ⁵ de la noi uric cu tot venitul, neclintit în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău <spătar> ¹⁰, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, căci am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri Putna pentru sufletele înaintașilor noștri și ale părinților noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6975 ⁸ <1467> luna martie 15.

După Wickenhauser, *Homor*, p. 177–179 (nr. VI). Trad. germ. după orig., perg., pecete <atirnată>.

ALTE EDIȚII: *Fondul religionar*, în „Candela”, 1889, p. 739 (rez., cu data de an corectă: 1488 (6996), după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 137); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 166 (nr. XX) (rez. germ., cu data de an corectă: 1488 (6996)); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 174 (nr. 3) (rez., din 1764, cu data de an corectă, în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 331–332 (nr. CLXXXIII) (rez. rom. al editorului, după Wickenhauser, *Homor*, cu data de an corectată după rez. germ. al aceluiași și cu menționarea altei trad. germ. ce se afla la „Tabula” din Cernăuți); *D.I.R.*, A, II, p. 89–91 (nr. 89) (trad. rom., după Wickenhauser, *Homor*, cu data corectată după I. Bogdan).

¹ De la „Hospodar” pînă la „hören”, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după documentul din 1430 (6938) februarie 21 (v. în *D.R.H.*, vol. I, doc. nr. 96).

² Mai jos: „Iwaschko” (Ivașco).

³ Parantezele lui Wickenhauser.

⁴ Text între paranteze în trad. germ.

⁵ În text, între paranteze: wie oben (ca mai sus), cu referire la cuvintele puse mai sus între paranteze de editor (v. nota precedentă) și reintregite de noi.

⁶ Clănău nu era „Kämärer” (postelnic), ci spătar.

⁷ De la „und d(ie) Begl(aubigung)” pînă la „Geschlechte”, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după documentul din 1428 (6936) decembrie 28, p. 84, nr. I (cf. și textul documentului original, în *D.R.H.*, I, nr. 80).

⁸ Greșit, pentru 6996 <1488> (v. descrierea arheografică și EDIȚII), dată căreia îi corespunde și sfatul domnesc (cf. și I. Bogdan, *loc. cit.*).

⁹ În textul germ.: „Himmelfart“ (Înălțarea).

¹⁰ V. nota 6.

† Бъ нмѣ ѿт(ъ)ца, н с(ы)на н с(вѣ)таго д(с)ха, Тронца с(вѣ)таа, н едн-носѣцнаа н неразделнаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)кы моего, І(св)с(а) Х(рист)а, Іу Стефан(ъ) воевода, в(о)жїю м(н)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) см(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣз-рнт(ъ) нан его чтѣчи оуслышит(ъ), вже бл(а)гопроизволен г(о)с(по)дств омн, нашим(ъ) бл(а)гшм(ъ) произволенїемъ, н чнстым(ъ) н свѣтлым(ъ) ср(ъ)дцемъ, шт(ъ) вѣсемъ нашеа добромъ колеа н шт(ъ) Б(ог)а помощїа, яко да оутвѣрднм(ъ) н оукрѣ-пнмъ с(вѣ)тын наш(ъ) монастырь шт(ъ) Пѣтрон, надеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспенїа прѣс(вѣ)тїа н чнстїа н прѣвл(а)гословенїи вл(а)д(ы)ч(н)ца наша Б(огородн)ца н пр(н)снод(ѣ)ви Марїа н где ест(ъ) егѣмен(ъ) архимандрнт(ъ) молебникъ наш(ъ), кѣр поп(ъ) Пансіе, н оучинил есмь, въ зад(с)шїе с(вѣ)топочншнх(ъ) предквк(ъ) н родителен нашнх(ъ), н за наше здравїе н сп(а)сенїе н за здравїе н сп(а)сенїе дѣтен нашнх(ъ), н дааи есми томѣ с(вѣ)томѣ нашемѣ монастырѣ шт(ъ) Пѣтрон наш(ъ) правїи приходѣ: вѣси каменн шт(ъ) воскѣ шт(ъ) нашего Серецкого трѣга, н шесть воцннаре еше шт(ъ) Серецкого трѣга, н наши питомыи млинн тиж(е) шт(ъ) Серпц-кого трѣга н съ сладницюу н малое лнто на Свчавѣ, що ест(ъ) оу Жикове.

И еше есми дааи н потвѣрднл томѣ нашемѣ с(вѣ)томѣ монастырѣ шт(ъ) Пѣтрон наше питомое село, на нмѣ Козмннѣ(ъ), ѣ Черновскон волости.

То е вѣсе внше писанное да ест(ъ) томѣ нашемѣ с(вѣ)томѣ монастырѣ шт(ъ) Пѣтрон шт(ъ) нас(ъ) оурнкъ н съ вѣсемъ доходоу, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотарь томѣ внше писаннолѣ селѣ да ест(ъ) почнши шт(ъ) Лѣковнцѣ втѣ дѣбѣ росохатн черес(ъ) заподїн, черес(ъ) нѣтъ, на столпѣ где могнаа копана, шт(ъ) толѣ прости черес(ъ) долиниѣ, на могнаѣ, на днл(о), а шт(ъ) тон могнаѣ черес(ъ) поле ѣсе малон дорогоу до велнокю дорогѣ шо идет(ъ) шт(ъ) Лѣков-нцѣ, а шт(ъ) тон велнокон дорогѣ до Юрїева става, а шт(ъ) толѣ прости черес(ъ) поле на столпѣ, а шт(ъ) толѣ, черес(ъ) поле, на дѣбѣ(ъ) шо ест(ъ) на шврѣжїе, та на рѣкѣ, на Дерашн, та дѣлѣ, Дерадем(ъ), на став(ъ) монастырскїи, а шт(ъ) толѣ горн потокол(ъ), до Солонецѣ, шт(ъ) толѣ потоком(ъ) до ставѣ въ пв-ков(ъ), та на столпѣ, шт(ъ) толѣ прости черес(ъ) поле на рѣдѣ на Козїю, та рѣдою до малого дорогѣ, та, малою дорогоу, до столпа, та на старого столпа, на вел-нокон дороги шо идет(ъ) шт(ъ) Черновци, та, черес(ъ) нѣт(ъ), прости черес(ъ) поле н черес(ъ) долиниѣ на столпѣ, та на дѣбѣ(ъ) знаменан(ъ), шо ест(ъ) на нел(ъ) вѣврѣ, на Ивѣлннвѣцѣ шт(ъ) Кѣчсра, та черес(ъ) долиниѣ шо сѣ зоветь Переемь на дрѣ-гоу долиниѣ, та на дорогѣ, та дорогоу, та черес(ъ) Кѣрїево долиниѣ, на столпѣ, а шт(ъ) того столпа ѣ дрѣгїи столпѣ шо ест(ъ) на шбочн, та на бересть, на Коро-вїево потоци, мало внше Плючкова паснка, та черес(ъ) Коровїа оу столпѣ та черес(ъ) лози на столпѣ, на шбочн та на камен(ъ), на верхѣ Хлѣбокою Долиниѣ, та Хлѣбокою Долиниѣ та черес(ъ) Дерашн, та прости черес(ъ) поле на шволн(ъ), на кран лнса, та ѣ лнс(ъ) межн двама полѣналн, та вѣковнню долѣ до Лѣковнцкое хотарѣ, где выходнт(ъ) стежка шт(ъ) вѣковнна, та поперец(ъ) рога на дѣбѣ(ъ), на росохатїн дѣбѣ(ъ), на кран лнса. То ест(ъ) емѣ вес(ъ) хотарь.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, внше писаннаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвѣзновленнх(ъ) с(ы)ннвѣ г(о)с(по)дства мн, Ялѣѣандра н Бог-дана-Блаада, н вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Звїарн, вѣра пана Пѣгъ,

вѣра пана Дѣми, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша двѣрника, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Ицка Гѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Минкотъ и вѣра пана Рѣцеша прѣкалабове Немецкѣи, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ Минкотича прѣкалаба Сърхенского, вѣра пана Секаръ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Клянъва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Сремѣа постелиника, вѣра пана Яндренка чашинка, вѣра пана Матеа столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра Зснх(ъ) болръ нашнх(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

ѿ по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)даръ нашен Земан Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или вт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)реми нашен Земан Молдавскон, тот(ъ) цо би не порѣшнл(ъ) нашего даанѣа и потвѣржденѣа, али цо би оутвѣрди(лъ) и оукрѣпнл(ъ), занѣже если дали и потвѣрди(лъ) предквѣ(ъ) и родителен нашнх(ъ) и за наше здравѣе и сп(а)с(е)нѣе и за здравѣе и сп(а)с(е)нѣе дѣтен нашнх(ъ).

ѿ кто сѣ переѣснт(ъ) нашего даанѣа и потвѣржденѣа порѣшнтн или раздрѣшнтн, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣтъ втѣ Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего, І(сус)ѣ Х(рист)а, и вт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стыл его б(о)гом(а)т(е)ре, и вт(ъ) свѣтых(ъ) дѣ еу(ан)г(е)лнстн, и вт(ъ) с(в)л(а)тых(ъ) бѣ ап(о)ст(о)ль вр(ъ)ховних(ъ), Петра и Павла и прочѣи, и вт(ъ) с(в)л(а)тых(ъ) тнѣ вт(е)ц(ъ) иже въ Ннен, и вт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(в)л(а)тых(ъ) иже вт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ оугождьшнх(ъ), и да ест(ъ) подобен(ъ) Юдѣ и проклѣтомѣ Ярѣн, и да имлет(ъ) оучастѣе сѣ внѣмн ѿдее иже вѣзпнша на Х(рист)а Б(ог)а: кровь его на ннх(ъ) и на чадох(ъ) нх(ъ).

ѿ на бѣлашее крѣпость и потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ, велѣан есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣснтн к семѣ лнстѣ unseremѣ.

Пнс(а) Іоан(ъ), въ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^мѣц^с, м(ѣ)с(л)ца апрѣлѣа, г^д ден(ъ).

< Pe verso, însemnare contemporană >: † <Бѣси к¹амен<н>¹ вт(ъ) Серадского трѣга и мн<то>¹ ма<лое>¹.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al sfântului Duh, Troiță Sfântă, și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu, Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu ca să întărim și să imputernicim sfînta noastră mănăstire de la Putna, unde este hramul Adormirea preasfîntei și curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen arhimandrit rugătorul nostru, chir popa Paisie, și am făcut, pentru pomenirea sfîntrăposașilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Putna venitul nostru drept: toate pietrele de ceară de la tîrgul nostru Siret, și șase voștinari tot de la tîrgul Siret, și propriile noastre mori tot de la tîrgul Siret și cu sladniță și vama cea mică de pe Suceava, ce este la Jicov.

Și încă am dat și am întărit acelei sfînte mănăstiri a noastre de la Putna satul nostru propriu, anume Cozminul, în ținutul Cernăuți.

Toate cele mai sus scrise să fie sfîntei noastre mănăstiri de la Putna de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie începînd de la Lucovița, de la stejarul îngemănat peste zăpodii, peste drum, la stîlp, unde este o movilă săpată, de aici drept peste vale, la movilă, la deal, și de la acea movilă peste cîmp tot pe drumul cel mic pînă la drumul cel mare care merge de la Lucovița, iar de la acel drum mare la iazul lui Iurie, iar de aici drept peste cîmp la stîlp, iar de aici, peste cîmp, la stejarul ce este la tăietură, și la rîu, la Derlui, și, în jos, pe Derlui, la iazul mănăstirii, iar de aici în sus, pe pîrîu, pînă la Soloneț, iar de aici pe pîrîu pînă la șanțul iazului, și la stîlp, de aici drept peste cîmp la baia Coziei și pe la baie pînă la drumul mic, și, pe drumul mic, la stîlp și la stîlpul vechi, la drumul mare care vine de la Cernăuți și, peste drum, drept peste cîmp și peste vale la stîlp și la stejarul însemnat, care are pe el un bour, la Iablunivețul de la Cuciur și peste valea ce se cheamă Ruptura la altă vale și la drum, și, pe drum și peste valea lui Curie, la stîlp, iar de la acest stîlp la alt stîlp ce este pe coastă, și la ulm, la pîrîul Coroviei, puțin mai sus de prisaca lui Pliușco, și peste Corovia la stîlp și peste vii la stîlp, la costișă și la piatră, la obîrșia Văii Adînci, apoi pe Valea Adîncă și peste Derlui și drept peste cîmp la măr, la marginea pădurii, apoi în pădure printre două poiene, și prin făget în jos pînă la hotarul Lucoviței, unde iese poteca din făget, și de-a curmezișul cornului la stejar, la stejarul îngemănat, la marginea pădurii. Acesta îi este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Putna pentru pomenirea sfintrăposaiților noștri înaintași și părinți și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri.

Iar cine va îndrăzni să clinească sau să sfărîme dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 4 evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți de la Nicheia, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna aprilie, 3 zile.

⟨ Pe verso, însemnare contemporană ⟩: † ⟨ Toate ⟩¹ pietrele de la târgul Siretului și vama cea mică.

Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”, Secția manuscrise, Colecția Markevici-Lukașevici, fond nr. 159, doc. nr. 13. Orig., perg. (43 × 54,5 cm), pecete atirnată, pierdută; cu o foto.

O trad. rom., din 1749 (7257) iunie 6, cu data de zi greșită: 30, la M-rea Putna, inv. nr. 135, și două trad. germ.: una, din 1782 ianuarie 31, de locotenentul M. S. Lopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/11 (fost la m-rea Putna, inv. vechi nr. 130), și alta, de translatorul J. Marcińkiewicz, revizuită și corectată de consilierul Buday <Deleanu>, se afla în colecția Al. Czołowski din Liov. O copie slavă, după Уляницкій (v. EDIȚII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 221 r.-v.

Patru foto.: una, ibidem, Fotografii, V/50, și trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/14 a, b și c; un clișeu, la Arh. St. București, Colecția microfilme U.R.S.S., rola 61, cadrul 718.

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 92 (rez., după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor, din 1781, nr. 130); *Fondul religionar*, în „Candela”, 1889, p. 744–746 (rez., după același Protocol); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 166–169 (nr. 21) (trad. germ. cu greșeli); Уляницкій. *Материалы*, p. 117 (nr. 100 a) (rez.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 94 (rez. după Уляницкій); Яцимирскій, *Грамоты молдав.*, p. 12–13 (nr. 11) (text slav); Rosetti, *Pământul*, p. 137, n. 1 (rez., după Уляницкій); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 190–191 (nr. 2) (rez. din Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 333–341 (nr. CLXXXIV) (text slav, trad. editorului și trad. din 1749 (7257) iunie 6, cu corectarea greșelilor tuturor traducătorilor și editorilor anteriori); idem, *Album*, pl. 68 (facs.); *D.I.R.*, A, II, p. 91–93 (nr. 90) (trad., după foto. orig.); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 48 (nr. 59 bis) (rez. dezv.).

¹ Șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс(ъ) см(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ) в(ъ)с(ъ)м(ъ) кто на н(ъ) в(ъ)зрнт(ъ) нан его ч(ъ)счн о(у)слышнт(ъ) вже тот(ъ) нстнннн наш(ъ) в(ъ)рннн боарнн(ъ), пан(ъ) Д(ъ)ма пр(ъ)калаб(ъ), сл(ъ)жнл(ъ) нам(ъ) право н в(ъ)рно. Т(ъ)м, мы, внд(ъ)вешн его правою н в(ъ)рною сл(ъ)жб(ъ) до нас(ъ), жаловалн есмн его в(о)собною нашею м(н)л(о)стїю, далн н потвр(ъ)днлн есмн ем(ъ) вт(ъ) нас(ъ), о(у) нашнн Землн Молдавскон, едно село вт(ъ) нашнх(ъ) селах(ъ), на нм(ъ) гд(ъ) евл(ъ) Фете, на Богдана, н една селнща 8 том(ъ) же хотарн, на Тотр(ъ)ш(ъ), на нм(ъ) гд(ъ) евл(ъ) Ёана вт(ъ) Монша, що нам(ъ) встало таа села вт(ъ) Ел(ъ)чн н вт(ъ) кн(ъ)гннн ег(о) Ёлгы, нс прнвнлїе деда нашего, Іл(ъ)зандра воеводн.

Тое в(ъ)се внше пнсанное да ест(ъ) ем(ъ) вт(ъ) нас(ъ) о(у)рнк(ъ) н с(ъ) в(ъ)с(ъ)ем(ъ)¹ до(у)дом(ъ), ем(ъ), н д(ъ)тем(ъ) его, н о(у)н(ъ)чатом(ъ) его, н пр(ъ)знатом(ъ) его, н праш(ъ)р(ъ)латом(ъ) его н в(ъ)сем(ъ) род(ъ) его, кто с(ъ) ем(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непор(ъ)шено, ннколнже, на в(ъ)кн.

І хотар(ъ) том(ъ) сел(ъ) н тон селнще да ест(ъ) с(ъ) 8 смнн своннн старннн хотарннн, к(ъ)да нз в(ъ)ка в(ъ)нвлн.

І на то ест(ъ) в(ъ)ра нашего г(о)сп(о)дства внше пнсаннаго, мы, Стефана воеводн, н в(ъ)ра пр(ъ)в(ъ)злюбленнх(ъ) с(ъ)ннв(ъ) г(о)сп(о)дства мн, Іл(ъ)зандра н Богдана-Блада, н в(ъ)ра воар(ъ) нашнх(ъ): в(ъ)ра пана З(ъ)ларн, в(ъ)ра пана П(ъ)га, в(ъ)ра пана Ганг(ъ)ра, в(ъ)ра пана Драгоша дворннка, в(ъ)ра пана Х(ъ)рманн, в(ъ)ра пана П(ъ)чка Г(ъ)днча, в(ъ)ра пана Дажбога, в(ъ)ра пана Шеф(ъ)ла Хотннского, в(ъ)ра пана Мнкот(ъ) н в(ъ)ра пана Р(ъ)цешн пр(ъ)калабове Немецкн, в(ъ)ра пана Індренка Чорторовскн, в(ъ)ра пана Грозн пр(ъ)калаба Ёр(ъ)хенского, в(ъ)ра пана Секар(ъ) пр(ъ)калаба Новоградского, в(ъ)ра пана Кл(ъ)н(ъ)ва сп(ъ)тар(ъ) в(ъ)ра пана Болдора внст(ъ)рннка, в(ъ)ра пана Ёремїа постел-

ника, вѣра пана Ындренка чашинка, вѣра пана Матїа столника вѣра пана Шандра комнса и вѣра бояръ нашихъ(ъ) счнхъ , великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

¶ по нашимъ(ъ) животѣ, кто вѣдетъ г(ос)п(о)д(а)рѣ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ, или пак(ъ) вѣд(ъ) <кого Богъ <н>¹зберет(ъ) г(ос)п(о)д(а)рѣмъ бнтн нашн Землн, Молдавскон, тот(ъ) шо бн не порѣшил(ъ) нашего да<ин>¹а и потвръженїа, али шо бн оутвръднл(ъ) и зкрѣплнл(ъ), занѣже есмн емѣ далн и [н] потвръднлн за е<го>² правѣю и вѣрнѣю сазжеву.

¶ на бвлшее крѣпост(ъ) и потвръженїе томѣ вѣсему внше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрному панѣ, Тѣштѣлу логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к сему листѣ нашему.

Пнс(а) Ынн(ъ), вѣ Ссчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хсѣцхс, м(ѣ)с(а)ца апрїлїа) ̄.

<Pe partea de jos a documentului, lângă șnurul peceteii o însemnare contemporană>: Дѹма т<е>¹стѣ Тома логофета <și alta, pe verso>: Дѹма <Ел>¹лкѣла прѣкалабѣ ...¹.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier credincios al nostru, pan Duma pîrcălab, ne-a slujit drept și credincios. Deci noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, un sat dintre satele noastre, anume unde a fost Fete, pe Bogdana, și o seliște în același hotar, pe Trotuș, anume unde a fost Oana din Moișa, care sate ne-au rămas de la Vîlcea și de la cneaghina lui, Olga, din privilegiul bunicului nostru, Alexandru voievod.

Toate acestea mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiii lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat și al acestei seliști să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașeu pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna aprilie 5.

⟨Pe partea de jos a documentului, lângă șnurul peceții, o însemnare contemporană⟩: Duma, socrul lui Toma logofet. ⟨și alta, pe verso⟩: Duma al lui Vlaicul, pîrcălab...¹.

Biblioteca Națională „Kiril și Metodiu“, Sofia, Arhiva de tipărituri vechi, nr. 392. Orig., perg., (30 × 42 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase purpurie), cu legenda: † Пчѣтъ Іу Стефанъ воевода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

O copie modernă, de Stoica Nicolaescu, la Arh. St. București, ms. nr. 1252 (Copii particulare), f. 33–34.

O foto., după Mihailovici (v. EDIȚII), la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/15.

EDIȚII: Erbiceanu, V. G., *Hrisov, 1488*, p. 375–377 (text slav, după orig., și trad.); Rossetti, *Pămintul*, p. 138–139, nota (rez., după Erbiceanu); Цонев, *Опись, на ръкописите и старопечатните книги на Народната Библиотека въ София*, I, 1910, p. 424, nr. 392 (317) (rez., cu data de an greșită: 1484, și cu o sumară descriere arheografică); I. Bogdan, *Doc. Ștefan, I*, p. 344–345 (nr. CLXXXVI) (text slav, după Erbiceanu și după copia lui Stoica Nicolaescu); Mihailovici, *Mărturie românești*, p. 5–7 (nr. I), și în „Revista societății istorico-arheologice“, p. 329–330 (trad. editorului, după orig., care, la sfîrșitul sec. XIX, se afla într-un sat din Basarabia, cu data de an greșită: 6976 (1468), și facs. (p.7;) *D.I.R.*, A, II, p. 95 (nr. 92) (trad., după I. Bogdan).

¹ Șters.

² Rupt și șters.

† Бъ имѣ ѿт(ъ)ца, и С(ъ)на, и С(вѣ)т(о)го Д(ъ)ха, Тро(н)це с(вѣ)таа и единосѣщинаа, и неразделнаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)кы моего І(св)св Х(рист)а, Іу Стефан(ъ) воевод(а), б(о)жію м(н)л(о)стію, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въ сам(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтючи оуслышит(ъ), вже придоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусими нашими молдавскимии боаре, Мърена, жена Лска Ёковескъла, дочка Тоадера Продана, и дрѣгаа Мъренаа, непота ен, дочка Лазора Продънескъла, по нх(ъ) доброн воли, никим(ъ) непонѣжени, а ни присловани, и проминѣли съ г(о)сп(о)дство ми едно село.

И дали вини г(о)сп(о)дствѣ ми свою правою штинис и выкъплению, едно село, на имѣ Грекове, на Серетѣ, подан Серетского Тръга, шоже къпил(ъ) тое село, шт(е)цъ нх(ъ) Тоадер(ъ) Продан(ъ) шт(ъ) нашего митрополита Ѳевктиста Сзчавского, шт(ъ) оурика Митрополитини ис привиліе шт(ъ) деда нашего, шт(ъ) Ілезандра воеводі. И митрополит(ъ) нашъ Ѳевктист(ъ) коупилъ пак(ъ) на тих(ъ) пинѣзи нашен Митрополін шт(ъ) Сзчавѣ шт(ъ) Ротимпана дрѣгое село на имѣ Мнхъещін на Бръдъцел(ъ).

И азъ, г(о)сп(о)дство ми, есмь дал(ъ) Мърини, дочки Тоадера Продана, и тон дрѣгон Мърини, дочки Лазора Продана, за тое село за Грекове, еднѣ нашѣ селищѣ близ(ъ) Нистра, на имѣ Громобитнаа, шо нам(ъ) зостала тога селища шт(ъ) Блъчи и шт(ъ) кнѣгини его, шт(ъ) Ёлги, ис привиліе деда нашего Ілезандра воеводі; и еше есмь придал(ъ) за тою селищѣ, за Громобитною, ѣ златъ татарскихх(ъ), прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими оусими молдавскимии боаре.

И оутокмивши и заплативши г(о)сп(о)дство ми оусе еинко више пишем(ъ), а вини оустали та шо за привиліе имал(ъ) шт(е)цъ нх(ъ) Тоадер(ъ) Продан(ъ) шт(ъ) нас(ъ), шт(ъ) къпеж(ъ) на тое село, на Грекове, и дрѣгое привиліе, митрополита Ѳевктиста, а вини нх(ъ) дали шен двн тих(ъ) привиліи оу рѣки г(о)сп(о)дства ми.

И пак(ъ), оу том(ъ), аз(ъ), г(о)сп(о)дство мн, бл(а)гопронзволнх(ъ), нашим(ъ) бл(а)гнм(ъ) пронзколеніем(ъ), и чнстнм(ъ) и свѣтлнм(ъ) ср(ъ)дц(е)м(ъ), и шт(ъ) въсеа нашеа добром¹ волеа и шт(ъ) Б(ог)а помощїа, іако да оукрапнм(ъ) и оутврѣднм(ъ) нашъ с(в)л(а)тын монастнт(ъ) шт(ъ) Пѣтрон, ндеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспенїи прѣс(в)л(а)тан, ч(н)стѣн, прѣбл(аго)с(ло)венѣн бл(а)д(ъ)чнцн нашен Б(ого)ро)д(н)цн и пр(н)снод(ѣ)вѣн Марїи и гдѣ ест(ъ) егѣмен(ъ) молебннк(ъ) наш(ъ) архимандрнт(ъ) кнр(ъ) поп(ъ) Пансіе, и оучнннлн есмо, въ зад(ш)їе роднтелен нашнх(ъ), и за наше здравїе и сп(а)сенїе, и за здравне и сп(а)сенїе дѣтен нашнх(ъ) и далн и потврѣднлн есмн тое внше писанное село Грекове, подлн Снреского трѣга, томѣ нашемѣ свлатомѣ монастнрю шт(ъ) Пѣтрон; и да ест(ъ) тое село с(в)л(а)томѣ монастнрю шт(ъ) Пѣтрон шт(ъ) нас(ъ) оуркн(ъ) и съ въсем(ъ) дох(о)дом(ъ), непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И пак(ъ) тотн двн прнвеннн, що нх(ъ) дала Мѣрена, дочка Тоадера Продана, и непота ен, Мѣрена, дочка Лазора Продана, оу рѣкн г(о)сп(о)дство мн, как(ъ) нх(ъ) внше пишем(ъ), а аз(ъ), г(о)сп(о)дство мн, еше есмѣ нх(ъ) дал(ъ) шен двн оу рѣкн молебннкѣ нашемѣ кнр(ъ) Пансіе, егѣменѣ шт(ъ) Пѣт<н>ѣн.

И хотар(ъ) томѣ селѣ Греком(ъ) поченшн шт(ъ) берег(а) Снрета, шт(ъ) знаменанон тополн, черес(ъ) лѣжкѣ, оу моглнѣ копаню, шт(ъ) толѣ протн черес(ъ) поле, на кран дрѣгого лѣгѣ, на моглнѣ копаню, та, протн черес(ъ) тог(о) лѣга и черес(ъ) поле, оу каменон крѣннцн, на копаню моглнѣ, та, протн черес(ъ) поле, черес(ъ) царннѣ, оу велнкїи пѣть, на копаню моглнѣ, а шт(ъ) толѣ горн пѣтом(ъ) до хотарѣ Телебѣчннског(о), а шт(ъ) Телебѣчннцех(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз(ъ) вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)сп(о)дства мн, внше писаннаго, мн, Стефана воеводї, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Ілеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боляр нашнх(ъ): вѣра пана Збїарн, вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Лїцо Хѣднч(ъ), вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотннског(о), вѣра пана Мнкотѣ и Рѣцешѣ паркалабове Немецкнх(ъ), вѣра пана Індренка Чорто-ровскїи, вѣра пана Грозн Мнкотнч(ъ) паркалаба, вѣра пана Івн(ъ) Секарѣ паркалаба шт(ъ) Новоград(а), вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстїарннка вѣра пана Сремїа постелннка, вѣра пана Індренка чашннка, вѣра пана Мѣтеа столннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра оуцнх(ъ) боляр нашнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашен землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего племене нлн пак(ъ) бѣд(ъ) ког(о) Б(ог)ѣ нзберет(ъ) г(ос)п(о)д(а)рем(ъ) бнтн Землн Молдавскон, тон що бн не порѣшнл(ъ) нашего даанїа и потврѣженїа, алн що бн стврѣднл(ъ) и оукрапнл(ъ), занѣже есмн далн и потврѣднлн въ зад(ш)їе роднтелен нашнх(ъ), и за наше здравїе <н спасенїе н>³ за здравїе и сп(а)сенїе дѣтен нашнх(ъ), іако и внше пишем(ъ).

И пак(ъ) кто сѣ перекѣснт(ъ) разд<рѣш>³нтн нашего даанїа и потврѣженїа, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а, сѣтворшаго н(е)бо и землѣ, и шт(ъ) прѣчнстїа его Б(ог)ом(а)терѣ, и шт(ъ) дѣ евангелнстн, и шт(ъ) вї ап(о)ст(о)ль, Петра и Павла и прочнх(ъ), и шт(ъ) кѣ пророк(ъ) б(о)жнх(ъ), и шт(ъ) тнї шт(е)цѣ нже въ Ннкен и шт(ъ) въсѣх(ъ) с(в)л(а)тнх(ъ), нже шт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ оугоднв)шнх(ъ), и да ест(ъ) подовень Нѣдѣ и проклѣтомѣ Ірїю, и да нмает(ъ) оучестїе сѣ въсѣмн юдеямн нже възѣпнша на Г(оспод)а Б(ог)а І(с)усу Х(р)ст)а: крѣв(ъ) его на ннх(ъ) и на чадох(ъ) нх(ъ).

И НА БОЛШЕЕ КРАПОСТ(Ъ) И ПОТВЕРЖДЕНІА ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВИШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢЛИ ЕСАМИ НАШЕМЪ ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪШ<ТЪ>²ЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ)
ПРЕВЕСТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Писала(ъ) Косте, въ СѢЧАВѢ, въ с(ВЪ)ТІИ ВЕЛІКІИ Д(Ъ)НЪ Пасхи, в(ъ) л(Ѣ)ТВ
ХСЦХС, м(Ѣ)с(А)ЦА апрѣліа 5.

† În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță sfântă, și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Mărena, femeia lui Luca Ecobescul, fiica lui Toader Prodan, și altă Mărena, nepoata ei, fiica lui Lazor Prodănescul, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asuprite, și au schimbat cu domnia mea un sat.

Și au dat ele domniei mele ocina și cumpărătura lor dreaptă, un sat, anume Grecii, pe Siret, lângă târgul Siret, care sat l-a cumpărat tatăl lor, Toader Prodan, de la mitropolitul nostru Teoctist de Suceava din uricul Mitropoliei și din privilegiul de la bunicul nostru, Alexandru voievod. Iar mitropolitul nostru Teoctist iarăși a cumpărat de la Rotimpan pe acei bani ai Mitropoliei noastre de la Suceava alt sat, anume Mihăeștii, pe Brădățel.

Iar eu, domnia mea, am dat Mărinei, fiica lui Toader Prodan, și celeilalte Mărine, fiica lui Lazor Prodan, pentru acel sat Grecii, o seliște a noastră lângă Nistru, anume Gromobitnaa, care seliște ne-a rămas de la Vilcea și de la cneaghina lui, Olga, din privilegiul bunicului nostru Alexandru voievod. Și încă am mai dat pe lângă această seliște, Gromobitnaa, 200 de zloți tătarești, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Și întocmind și plătind domnia mea tot cît scriem mai sus, ele s-au sculat și privilegiul de cumpărătură ce l-a avut tatăl lor, Toader Prodan, de la noi pentru acel sat Grecii și celălalt privilegiu, al mitropolitului Teoctist, ele le-au dat pe amîndouă acele două privilegii în mîna domniei mele.

Și întru aceea, iarăși, eu, domnia mea, am binevoit, cu bunăvoința noastră și cu curată și luminată inimă, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta mănăstire de la Putna, unde este hramul Adormirii preasfîntei, curatei, preabinecuvîntatei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și unde este egumen, rugătorul nostru arhimandrit, chir popa Paisie, și am făcut, pentru pomenirea părinților noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat și am întărit acel sat scris mai sus, Grecii, lângă târgul Siret, acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Putna; și să fie acest sat sfîntei mănăstiri de la Putna de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar acele două privilegii, pe care le-a dat Mărena, fiica lui Toader Prodan, și nepoata ei, Mărena, fiica lui Lazor Prodan, în mîna domniei mele, cum scriem mai sus, iar eu, domnia mea, încă le-am dat pe amîndouă în mîinile rugătorului nostru, chir Paisie, egumenul de la Put<n>²a.

Iar hotarul acelu sat, al Grecilor, <să fie> începînd de la malul Siretului, de la un plop însemnat, peste luncă, la movila săpată, de aici drept peste cîmp, la marginea altei lunci, la movila săpată, și, drept peste acea luncă și peste cîmp, la fîntina de piatră, la movila săpată, și, drept peste cîmp, peste țarină la drumul mare, la movila săpată, iar de aici în sus pe drum pînă la hotarul Telebecinților, iar de la Telebecinți pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiarea, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici pîrcălab, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al Țării Moldovei, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am dat și am întărit pentru pomenirea părinților noștri, pentru sănătatea <și mîntuirea>⁸ noastră <și>⁸ pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, cum scriem și noi mai sus.

Și iarăși cine va îndrăzni să sfărîme dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, făcătorul cerului și al pămîntului, și de preacurata lui maică, și de 4 evangheliști, și de 12 apostoli, Petru și Pavel și ceilalți, și de 24 de prooroci dumnezeiești, și de 318 părinți de la Nicheia și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte cu toți iudeii, care au strigat asupra Domnului Dumnezeu, Isus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tău<tu>⁹ logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în sfînta mare zi a Paștelui, în anul 6996 <1488>, luna aprilie 6.

<Pe verso, însemnare ulterioară>: 6996 <1488> ap(rilie) 6. Grecii.

Archivum Głowne Akt Dawnych-Varșovia. Dokumenty pergaminowe (Archivum Korone Krakowskie. Moldaviae), nr. 6177. Orig., perg. (41 × 56,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), deteriorată parțial, cu legenda: † Печакътъ Іу Гтефанъ воѳевода. Гвсподаръ Земан Мѡлѡдавскон.

O trad. germ., din 1782 februarie 13. de M. S. Lopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna. I/12 (Inv. vechi al M-rii Putna, nr. 144).

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 92 (rez., după Protocolul comisiei de delimitare a moșilor, nr. 144); Wickenhauser. *Homor*. p. 179–181 (nr. 7) (trad. germ., după copie slavă, cu data de an: 6975 (1467); idem. *Woronetz und Putna*. p. 166 (nr. 19) (rez. germ., cu data de an: 6995 (1487); *Fondul religiosar*, p. 740 (rez., după protocolul comisiei de delimitare a moșiilor, din 1781, nr. 144); Dan, *M-rea și com. Putna*. p. 180 (nr. 2). (rez., după orig., de Vortolomeiu Măzăreanu); Iorga, *St. și doc.*, V. p. 211 (nr. 2) (rez., cu extrase, după trad. „de pe la 1750“. din colecția Callimachi). p. 386 (nr. 2) (rez., după orig.); Bogdan, *Doc. Ștefan*. I, p. 346–350 (nr. CLXXXVII) (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.*. A. II, p. 96–97 (nr. 93) (trad. după I. Bogdan).

¹ Primul o făcut, din greșeală. ca un n.

² Omis.

³ Rupt și șters.

† Бѣ имѣ ѿт(ъ)ца, и С(ы)на и С(вѣ)т(о)го Д(оу)ха, Тронце с(вѣ)таа едностѣннаа и нераздѣлннаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)кы моего І(сус)у Х(рист)а, Іу Сетфан(ъ) воевода, б(о)жію м(н)л(о)стію, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣл(ъ) кто на н(ъ) зврит(ъ) или его чѣсчи оуслышит(ъ), вже вл(а)гопронзволи г(о)с(по)дство мы нашим(ъ) вл(а)гымъ произволеніем(ъ) и ч(н)стымъ, и свѣтлым(ъ) ср(ъ)дцемъ, и съ всеа нашеа добромъ волеа и шт(ъ) Б(о)га помощіа яко да зтвердим(ъ) и оукрѣпим(ъ) нашн с(вѣ)тон цр(ъ)кви, Митрополін шт(ъ) Романова трѣга, идеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)тѣи и прѣпод(о)бнѣи м(а)т(е)ри нашн Параскеви и где ест(ъ) еп(н)ск(о)пъ м(о)лебник(ъ) наш(ъ) кѣрь Баснаіе, и даи и потвѣдили есми тон с(вѣ)тон нашн цр(ъ)кви, Митрополін шт(ъ) Романова трѣгаа, дааніе деаа нашего Ілеѣандра воеводи, двѣ села на имѣ Левкѣшанін, powyше Романова трѣгаа, и съ десѣтною шт(ъ) капѣстоу шт(ъ) того села, и Драгомиреціи ниже Романовѣ трѣгаа, за Молдавѣ, и съ поромом(ъ) що ест(ъ) на Молдавѣ и съ десѣтною шт(ъ) свиждю рнеѣ, що боудѣть ловити люді шт(ъ) Драгомиреци, там(ъ), оу них(ъ).

И митинци шт(ъ) Романова трѣгаа да не наляють дило до того мнта, али да беретъ того мнто еп(н)ск(о)пъ кто бѣдетъ оу нашн с(вѣ)тон Митрополін шт(ъ) Романова трѣгаа.

И, такожде, есми даи и потвѣдили тон с(вѣ)тон нашн цр(ъ)кви, Митрополін шт(ъ) Романова трѣгаа, и татаре, на имѣ: Пачюл(ъ) съ челѣдею, и Конка съ челѣдею, и братъ его, Пинга холтѣюл(ъ), и цигане на имѣ: Поа съ челѣдею, и Дааѣль съ челѣдею, и Гѣцинкѣ съ челѣдею, и Карѣина холтѣюл(ъ).

Тое въсе выше писанное да ест(ъ) тон с(вѣ)тон нашн цр(ъ)кви, митрополін шт(ъ) Романова трѣгаа, шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсѣл(ъ) доходоом(ъ), непорѣшено николиже, на вѣкы.

И хотаръ тим(ъ) выше писанним(ъ) сѣлам(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) оурих(ъ) сторон(ъ) по старолоу хотарѣ, кѣда из вѣка жывали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленіх(ъ) сынв(ъ) г(о)с(по)дства ми, Ілеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Звѣари, вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Іица Хѣданча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотина, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеш(а) паркалаби шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Індренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ паркалаба шт(ъ) Сѣрхѣа, вѣра пана Івн(а) Сѣкаръ паркалаб(а) шт(ъ) Нѣв(о)град(а), вѣра пана Къльнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вистѣринка, вѣра пана Сремѣа постелиника, вѣра пана Індренка чашника, вѣра пана Мѣтен столика, вѣра пана Шандра колмса, и вѣра снх(ъ) боар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(о)гъ избрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашн Земли Молдавскон, тотъ що би не порѣшил(ъ) нашего дааніа и потвѣженіа, али що би оутвѣдил(ъ) и оукрѣпил(ъ) занѣже есми даи и потвѣдили тон с(вѣ)тон нашн цр(ъ)кви, Митрополін шт(ъ) Романова трѣгаа, въ зад(оу)шіе с(вѣ)топочивш(ъ)х(ъ) предков(ъ) и родителн наших(ъ), и за наше здравіе и сп(а)с(е)ніе и за здравіе и сп(а)с(е)ніе чадом(ъ) наших(ъ).

И кто сѣ перекѣсит(ъ) нашего дааніа и потвѣженіа порѣшити или раздрѣшити тот(ъ) да ест(ъ) проклѣтъ шт(ъ) Г(о)сп(о)да Б(о)га и Сп(а)са нашего І(сус)у Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стыа его Б(о)гом(а)тере и шт(ъ) свѣтых(ъ)

ДѢВ(АН)Г(Е)АНСТН, Н УТ(Ъ) С(ВЛ)ТЫХ(Ъ) ВѢ АП(О)СТ(О)ЛЪ ВРЪХОВИИХ(Ъ), Петра
и Павла и прочиѣ, Н УТ(Ъ) С(ВЛ)ТЫХ(Ъ) ТНѢ УТ(Е)ЦЪ НЖЕ ВЪ ННКЕН, Н УТ(Ъ) ВЪСАХ(Ъ)
С(ВЛ)ТЫХ(Ъ) НЖЕ УТ(Ъ) ВѢКА Б(ОГ)ОУ ОУГОЖДАШИИХ(Ъ), Н ДА ЕСТ(Ъ) ПОД(О)БЕН(Ъ)
ЮДѢ Н ПРОКЛѢТОМЪ ИРИИ, Н ДА НМАЕТ(Ъ) ОУЧАСТІЕ СЪ УНѢМН ІСАДЕЕ ЕЖЕ ВЪЗЪПНША
НА Х(ИСТ)А Б(ОГ)А: КРЪВЬ ЕГО НА НИХ(Ъ) Н НА ЧАДОУХ(Ъ) НХЪ.

И НА БОЛШЮ КРѢПОСТ(Ъ) Н ПОТВѢРЖЕНІЕ ТОМОУ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢИ ЕСМИ НАШЕМОУ ВѢРОНОМЪ ПАИЪ, ТЪСТЪЛЪ АМГОФЕТОУ, ПИСАТИ Н НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ)
ПРИВѢСТИ К СЕМОУ АНСТОУ НАШЕМОУ.

ПИС(А) ТОАДЕРЬ, ВЪ СОУЧ(А)ВѢ, В(Ъ) А(К)ТО ХСЦУС, М(Ъ)С(А)ЦА АП(Р)ИЛІА)
К² Д(Е)НЬ.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al sfântului Duh, Troiță Sfântă, de
o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io
Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut
cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se,
că am binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și lumi-
nată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim
și să împruternicim sfintei noastre biserici, Mitropoliei din tîrgul Roman, unde
este hramul sfînta și precuciuoasa maica noastră Paraschiva și unde este epis-
cop rugătorul nostru, chir Vasilie, și am dat și am întărit acestei sfînte biserici
a noastre, Mitropoliei de tîrgul Roman, dania bunicului nostru, Alexandru
voievod, două sate, anume Leucușanii, mai sus de tîrgul Roman, și cu desetina
din varză din acel sat, și Dragomireștii, mai jos de tîrgul Roman, peste Moldova,
și cu podul umblător care este pe Moldova și cu desetina din pește proaspăt,
pe care îl vor pescui oamenii din Dragomirești, acolo, la ei.

Iar vameșii de la tîrgul Roman să nu aibă treabă la acea vamă, ci să ia
acea vamă episcopul care va fi la sfînta noastră Mitropolie din tîrgul Roman.

Și, de asemenea, am dat și am întărit acelei sfînte biserici a noastre,
Mitropoliei de tîrgul Roman, și tătarii, anume: Baciul cu sălașul, și Coica cu
sălașul, și fratele lui, Ninga holteiul, și pe țigani, anume: Boia cu sălașul,
și Dadul cu sălașul, și Gușinea cu sălașul și Carfina holteiul.

Acele toate mai sus scrise să fie acelei sfînte biserici a noastre, Mitropoliei
de tîrgul Roman, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise să fie din toate părțile după vechiul
hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și
Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința
panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința
panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco
Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin,
credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința
panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei,
credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului
Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia pos-
telnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Mătei stolnic,
credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni,
mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din
copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu
să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea

noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am dat și am întărit acestei sfinte biserici a noastre, Mitropoliei din Țirgul Roman, pentru pomenirea sfintrăposaților noștri înaintași și părinți, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri.

Iar cine ar îndrăzni să clinească sau să rupă dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de 4 sfinți evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți, cei de la Nicheia, și de toți sfinții, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna aprilie, 20 zile.

Bibl. Acad., LXIV/8. Orig., perg. (31,5 × 59,5 cm.), pecete atîrnată, pierdută. Cu o trad. din sec. XVIII; un rez., cu data de an greșită: 7996, ibidem, VIII/86.
O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/16.

EDIȚII: Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 146–150 (text slav, cu greșeli de transcriere, după o condică a Episcopiei, și trad., cu greșeli); Rosetti, *Pămîntul*, p. 291 (nota) (rez., după Melchisedek); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 341–343 (nr. CLXXXV) (text slav și trad., cu data de zi: 4); *D.I.R.*, A, II, p. 93–94 (nr. 91) (trad., după orig., cu data de zi: 4) și p. 328 (facș.).

¹ Omis.

² O comparare atentă a literelor **к** și **д** din textul doc., cu raportare directă la data de zi, duce la concluzia, indubitabilă, că aceasta din urmă nu poate fi 4 (д), cum a citit I. Bogdan, și, după el, editorii *D.I.R.*, A, II, ci 20 (к).

† Бъ нмѣ ѿт(ъ)ца, и с(ъ)на и с(вѣ)т(о)го д(с)ха, Троица с(вѣ)таа и едносѣнна и нераздѣлнаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(н)кы моего Їсус(сѣ) Х(рист)а, Їу Стефан(ъ) воевода, в(о)жїю м(н)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтѣчи оуслышит(ъ), вже прїдоша, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими молдавскими бояре, великими и малими, наши слѣги Шандрѣ Гардѣ и племенникъ его, Шѣшман(ъ), и ѣнко нх(ъ), Иван(ъ), съ своими сестрами, Магда, и Мара и Нѣга, с(ъ)ишкѣ Косте Мъзърѣскѣла, по нх(ъ) добром волн, никим(ъ) непонѣжен, а ни присловани, и продали свою правою штиннѣ, шт(ъ) своего праваго и питомаго зръка, едно село на нмѣ Пилевканин, ѣ ствденон Топаниц, на Белконк Сѣхн, и Сѣха Белкал шт(ъ) ѣстїа до самого верха, и съ ѣсимн полѣнами и мѣнчели, колко нх(ъ) по нем, и ѣси извори на нмѣ Ръръванѣ и ѣстра и Негриѣса, и съ ѣсимн извори, колко ѣ нихъ ѣпадают(ъ), и полѣнами и синожат(а)ми, самомѣ господство ми, за рѣ злати татарских(ъ).

И заплатих(ъ) азъ, господство ми, тотн внше писанин пинѣзи, рѣ злати татарских(ъ), ѣ рѣки нашим(ъ) слѣгам(ъ) Шандрѣ Гардѣ и ѣ рѣки племенникѣ его, Шѣшманѣ, и ѣ рѣки знкѣ нх(ъ) Иванѣ и ѣ рѣки сестрам(ъ) его, Магдан, и Марн и Нѣги, с(ъ)ишкѣ Косте Мъзърѣскѣла, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими молдавскимн бояры.

И заплативше и стокмивши ссе елико више пишемъ), а азъ г(о)с(по)д(ст)во ми, ѿ томъ бл(а)гопронзволихъ(ъ), нашимъ(ъ) бл(а)гнмъ произволеніемъ, и чистимъ(ъ) и свѣтлимъ(ъ) ср(ъ)дцемъ, и съ вѣсемъ нашею добромъ волею и шт(ъ) Б(ог)а помозиа, яко да оутвѣрдимъ и оукрѣпимъ(ъ) наш(ъ) с(вѣ)тлын монастыр(ъ) шт(ъ) Боро-нецъ, и оучинил есмо, въ зад(ѣ)шіе с(вѣ)топочившихъ(ъ) предквѣ(ъ) и родителен нашихъ(ъ), и за наше здравіе и сп(а)сеніе и за здравіе и сп(а)сеніе дѣтен нашихъ(ъ), и дани, и похилани и потвѣрдан есмо того село на имѣ Шилвиканін, оу Студенон Топлицы, на Белкон Свхч, и Свха Белкал шт(ъ) оустіа до самого верха, и съ счмн полѣнами и мѣнчелн колко нхъ(ъ) по нем, и счн извори, на имѣ Ръръванѣ, и Штра и Негриаеса, и съ счмн изворами колко ѿ нихъ(ъ) оупадаютъ(ъ), и полѣ-нами и синожат(а)ми, томъ с(вѣ)томъ нашею монастырѣ шт(ъ) Боронецъ, и деже ест(ъ) храмъ(ъ) с(вѣ)т(а)го и славнаго м(ѣ)ч(е)н(н)ка великаго и побѣдоносца Геврѣга и гдѣ ерѣмень молебникъ(ъ) наш(ъ), кѣр(ъ) поп(ъ) Ффремъ(ъ). И да ест(ъ) тое село на имѣ Шилвиканін и съ ссемъ(ъ) елико више пишемъ(ъ) томъ с(вѣ)томъ нашею монастырѣ шт(ъ) нас(ъ) оурникъ и съ вѣсемъ(ъ) доходомъ(ъ), непорѣшено николже, на вѣки.

И хотаръ више писанномъ селъ да ест(ъ) по старомъ хотарѣ шт(ъ) счхъ(ъ) сторонъ(ъ), кѣда из(ъ) вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(вѣ)тлхъ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илеѣандра и Богдана-Влада, и вѣра боаръ нашихъ(ъ): вѣра пана Зѣгарн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Мѣца Гѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Микотъ(ъ) и вѣра пана Рѣцеша прѣкалабоке Немецкѣн, вѣра пана Чорторовскѣн, вѣра пана Грози прѣкалаба Гурѣнского, вѣра пана Сѣкаръ прѣкалаба Новоград-ского, вѣра пана Калънѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вистѣринка, вѣра пана Еремѣа постелника, вѣра пана Идренка чашника, вѣра пана Матеа столника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра счхъ(ъ) боаръ нашихъ(ъ) молдавскиххъ(ъ), великиххъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто едетъ(ъ) господаръ нашн землн, тотъ(ъ) що би не порѣшилъ(ъ) нашего дааніа и потвѣржденіа, али що би ствѣрдилъ(ъ) и оукрѣпилъ(ъ).

И кто сѣ перексчнтъ(ъ) раздрѣшити или порѣшити того нашего дааніа и пот-вѣрженіа, тотъ(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего І(сус)ѣ Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стѣа его Б(о)гоматерь, и шт(ъ) дѣв(а)н(г)(е)-лици, и шт(ъ) с(вѣ)тлхъ(ъ) славннхъ(ъ) и вѣсе хвалннхъ(ъ) и врѣховннхъ(ъ) ап(о)ст(о)лъ, Петра и Павла и прочіи, и шт(ъ) кѣ пророк(ъ) в(о)жннхъ(ъ), иже шт(ъ) вѣка Богоу оугодившихъ(ъ), и шт(ъ) тнѣ шт(е)ць никенскиххъ(ъ), и да ест(ъ) подо-бенъ(ъ) Ісдѣ и проклѣтомъ Ірѣн, и да наметъ(ъ) счастне съ шнѣли Юден иже възпнша на Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего І(сус)ѣ Х(рист)а: крѣвь его на нхъ(ъ) и на чадохъ(ъ) нхъ(ъ).

И на вѣлшее крѣпостъ(ъ) и потвѣрженіе томъ вѣсемъ(ъ) выше писанномъ, велѣли есми нашемъ(ъ) вѣрномъ(ъ) панѣ, Гѣстѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прикѣснн к сѣмъ листѣ(ъ) нашемъ(ъ).

Пис(а) Івн(ъ), въ Свчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х⁵сѣчс, м(ѣ)с(ѣ)ца аѣг(ста) зѣ.

⟨Pe verso, însemnare contemporană⟩: † Шилвиканн.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță sfântă și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citin-
du-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari

și mici, slugile noastre, Șandru Gardu și vărul lui, Șușman, și unchiul lor, Ioan, cu surorile lor, Magda, și Mara și Neaga, fiii lui Coste Mădzărăescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, un sat, anume Știlbicanii, la Toplița Rece, pe Suha Mare, și Suha Mare de la gură pînă chiar la obîrșie, și cu toate poienile și muncellele, cîte sînt pe lîngă ea, și toate izvoarele, anume Răroaia, și Ostra și Negrileasa, și cu toate izvoarele cîte cad în ele, și cu poienile și cu finețele, însumi domniei mele, pentru 160 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, toți banii mai sus scriși, 160 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Șandru Gardu și în mîinile vărului lui, Șușman, și în mîinile unchiului lor Ioan și în mîinile surorilor lui, Magda, și Mara și Neaga, fiii lui Coste Mădzărăescul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Și după ce a plătit și am tocmit toate cîte scriem mai sus, eu, domnia mea, întru aceea, am binevoit, cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Voroneț și am făcut, pentru pomenirea sfîntrăposaților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat, și am închinat și am întărit acel sat, Știlbicanii, la Toplița Rece, pe Suha Mare, și Suha Mare de la gură pînă chiar la obîrșie, și cu toate poienile și muncellele cîte sînt pe lîngă ea, și toate izvoarele, anume Răroaia, și Ostra și Negrileasa, și cu toate izvoarele cîte cad în ele, și cu poienile și cu finețele, acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului marelui mucenic și purtător de biruință Gheorghie și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Efrem. Și să fie acest sat, anume Știlbicanii, și cu toate cîte scriem mai sus acestei sfinte mănăstiri a noastre de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hăiman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reațes pîrcălabi de Neainț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Groza pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Matei stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, acela să nu clin-tească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar cine ar îndrăzni să sfărîme sau să clinească această danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de patru evangheliști, și de sfinții slăviți și întru totul lăudați apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 24 proroci ai lui Dumnezeu, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și de 318 părinți de la Nicheia, și să fie asemenea cu Iuda și cu blestematul Arie, și să aibă parte cu acei iudei, care au strigat asupra Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Isus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna august, 17.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Știlbicanii.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Ștulbicanii, 6996 <1488> avgust 17.

Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”-Moscova, Secția manuscrise, Colecția Markievici-Lukașevici, Fond nr. 159, doc. nr. 8, Orig., perg. (34,5 × 50 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), deteriorată parțial la margine, cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІОН БОГДАНА КОЕВОДА, ГОСПОДАР ЗЕМЛІ МОЛДАВСКОЇ. Cu o foto, ibidem, nr. 780/5.

Un rez., din prima jumătate a sec. XVIII, avînd numai data de an, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 567 v. O copie, de I. Bogdan, după УЛЯНИЦКІЙ. *Матеріалы* (v. EDIȚII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 222 r.-v.; trei trad. germ.: una, cu sfatul domnesc incomplet, de translatorul Rakocza, la Bibl. Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, „V. Stefanik”-Liov, Fond Czołowski, nr. 2428, alta, cu data de an greșită: 6906 (1398), la Arh. de Stat a Regiunii Cernăuți, Fond nr. 115, op. 10, nr. 2, f. 1, 26–29, și ultima, din 1849 iunie 13, de Jo<sef> Ebelin, cu data greșită: „7906 (1398) ianuarie 17” (!), la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/17 (Inv. vechi al M-rii Putna, nr. 41).

Trei foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/51, XXIII/86 și, alte trei la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/17 a, b și c; un clișeu, la Arh. St. București, Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 716.

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 100 (rez., după Protocolul comisiei de delimitare a moșiilor, din 1781, nr. 44, cu data de an greșită: 1498); *Fondul religionar*, p. 807 (menț., după trad. germ., cu data de an greșită: 6906, din Protocolul comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 44); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 101–103 (nr. 1) (trad. germ., cu greșeli și cu data de lună citită: ianuarie); Уляницькій, *Матеріалы*, p. 117 (text slav); Măzereanu, *Condica m-rii Voronet*, p. 6–7 (nr. 1 și 2) (rez., după orig. și menț. unei trad. vechi) Яцимирскій, *Грамомы молдав.*, p. 13–14 (text slav); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 350–352 (nr. CLXXXVIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 98–99 (nr. 94) (trad., după foto); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 48 (nr. 59 ter.) (rez. dezv.).

41

1488 (6996) octombrie 8.

Un suret de pe un ispisoc vechiu de la Ștefan vodă, din 6996 <1488> oct(o)m(brie) 8¹, prin cari arată că un Filip și Nechifor, feciorii Horțanii, de a lor bunăvoi au vîndut a lor driaptă ocină și moșie dintru a lor drept uric giumătate de sat, anume Mușata, de la fîntînă în gios și giumătate din tot venitul lui Carhană și frățiși-său, Oanii, drept 66 zloși tătărăști, cărora le întărește ca să stăpîniască în veci.

Arh. St. Iași, Condica K 325, f. 2 (nr. 1). Rez., după un suret „tălmăcit de E sloghie dascăul cel bătrîn”, într-o carte de judecată din 1804 iulie 10.

EDIȚII Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 182 (rez.); Ghibănescu, *Surete*, V, p. 214–216 (nr. CLVII) (rez.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 353 (nr. CLXXXIX), (rez.), *D.I.R.*, A, II, p. 99 (nr. 95) (rez. după I. Bogdan).

¹ Urmează, între paranteze: „tălmăcit de E sloghii dascalul cel bătrîn”.

42

1488 (6996) octombrie 15, Suceava.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ, ис(ъ) симъ листомъ нашимъ, оусим(ъ) кто на немъ оузритъ или его чтоучи оуслышитъ, вже прїдоша правд(ъ) нами и правд(ъ)

оуспим нашим молдавским богаре наш слѣгн Мнхоул(ъ), брат(ъ) Пкѣшев(ы), н Жоуржа, н братъ его, Иван(ъ), н Братоул(ъ) н непотъ его, Рафею, н Мнхоул(ъ) Сѣрокъ, н Грингорь, с(ы)нь Ивановъ, по нх(ъ) доброн волн, никимъ непоноужени, а ни присловани, н продалн свою правѣю штинноу, шт(ъ) своего праваго оурнка, едно село, н на нмѣ Негоещин, на Чернолмъ Потоцѣ, н сѣ ставлн, самомоу г(о)с(по)д(ст)воу мн за рѣв златъ татарскихъ.

И оу томъ, г(о)с(по)д(ст)во мн заплатна(ъ) оусп тотн выше писаннын пинѣзн, рѣв злат(ъ) татарскихъ(ъ), оу рѣки слоугамъ нашимъ: Мнхоул(ъ), брат(ъ) Пкѣшев(н), н Жоуржа, н братоу его, Иваноу, н Братоул(ъ) н нептоу его, Рафею, н Мнхул(ъ) Сѣрокъ, н Грингорь, с(ы)нь Ивановъ, перед намн н перед(ъ) нашим богаре.

И такж(е) прінде, прад(ъ) намн н прад(ъ) оуспим нашим молдавским богаре, слоуга наш(ъ) Дашко н сестра его, Малѣ, с(ы)нове Гостила, оушкоче Поул плоскарѣ, по нхъ доброн волн, никимъ непоноужени, а ни присловани, н такж(е) продалн свою правѣю штинноу, шт(ъ) своего праваго оурнка, половнна село шт(ъ) Гостилещь, на Чернолм(ъ) Потоцѣ, вышноую часть, самомоу г(о)с(по)д(ст)воу мн, за рѣ златъ татарскихъ(ъ).

И оуставше азъ, г(о)с(по)д(ст)во мн, та заплатна(ъ) оусп тотн выше писанин пинѣзн, рѣ злат(ъ) татарскихъ, оу рѣки слѣсѣ нашемоу Дашко н сестрн его, Малн, с(ы)нове Гостила, оуноукове Поул плоскарѣ, перед(ъ) намн н перед(ъ) нашим богаре.

И такж(е) прінде, прад(ъ) намн н прад(ъ) оуспим нашим молдавским богаре, Илѣнъ, дочка Некитова, брата Костн Яндронника, по своен доброн волн, никимъ непоноужена, а ни прислована, н продала свою правѣю штинноу, шт(ъ) своего праваго оурнка, двѣ селѣ що соутъ на Молдавѣ, на нмѣ Полѣна, гдѣ бнли кнѣзоче Бѣлош(ъ) н Данчул(ъ) саммоу г(о)с(по)д(ст)воу мн, за ѣ злат(ъ) татарскихъ(ъ).

И заплатна(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мн оусп тотн выше писанин пинѣзн, ѣ злат(н), оу рѣки Илѣнн, дочки Некитн, брата Костн Яндронника. Я пак(ъ) шна привнлѣе, що нмала на тнх(ъ) селѣ шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣяндрн боеводѣ, ещѣ ен дала оу рѣки г(о)с(по)д(ст)вѣ мн.

И такж(е) приндоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) оуспим нашим молдавским богаре, нашн слоугн Сърнъ н братѣа его, Тома н Иван(ъ), с(ы)нове Пѣтра, оушкоче Тибнин, по нх(ъ) доброн волн, никимъ непоноужени, а ни присловани, н продалн свою правѣю штиннѣ н дединноу, едно село, на нмѣ Чорсѣчещин, гдѣ бнл(ъ) дед(ъ) нхъ Тнба, на Молдавѣ, оу Грѣшкоче Поле, н мѣсто шт(ъ) млинн оу Молдавѣ самомоу г(о)с(по)д(ст)воу мн, за см злат(ъ) татарскихъ(ъ). И заплатна(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мн оусп тотн выше писанин пинѣзн, см злат(ъ), оу рѣки Сърнъ н братѣамъ его, Тома н Иван(ъ), перед(ъ) намн н перед(ъ) нашим богаре. Я пак(ъ) шнн привнлѣе, що нмалан на тое село шт(ъ) оушкоче(ъ) нашнх(ъ), шт(ъ) Илѣаша боеводѣ н шт(ъ) Стефанн боеводѣ, колн бнли оу мирѣ, ещѣ ен дали оу рѣки г(о)с(по)д(ст)воу мн.

И такж(е) прінде, прад(ъ) намн н прад(ъ) оуспим нашим молдавским богаре, Нѣгша, дочка Бѣнна шт(ъ) Ракова, непота Ботъша, по своен доброн волн, никимъ непоноужена, а ни прислована, н продала свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего праваго оурнка, едно село на Молдавѣ, на Грѣшкоче Поле, на нмѣ част(ъ) Ботъшова, гдѣ бнл(ъ) дед(ъ) ен Ботъш(ъ), самомѣ г(о)с(по)д(ст)вѣ мн, за ѣ злат(ъ) татарскихъ(ъ).

И заплатна(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мн оусп тотн выше писанин пинѣзн, ѣ злат(ъ), оу рѣки Нѣгшн, дочкн Бѣнна шт(ъ) Ракова, перед(ъ) намн н перед(ъ) нашим богаре.

И оутокмнѣше н заплативше г(о)с(по)д(ст)во мн оусе сѣ готовимн пинѣзмн, еанко выше пишемъ, а г(о)с(по)д(ст)во мн бл(а)гопронзволнх(ъ) нашнм(ъ) бл(а)-

гымь произволеніемь, и ч(н)стымь(ь) и свѣтлимь(ь) ср(ъ)дцемь, и съ оусеа нашеа добромь волеа, и шт Б(ог)а помощіа и оучинилн есми въ зад(ш)шіе с(ва)топочившихъ(ъ) предквѣ(ъ) и родителен нашихъ(ъ), и за наше здравіе и сп(а)с(е)ніе, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе дѣтен нашихъ тако да оутвердимъ(ъ) и оукрѣпимъ(ъ) нашѣ с(ва)тоую Митрополію шт(ъ) Романова тръга, ижеже ест(ъ) храмъ(ъ) прѣподвѣнѣн м(а)т(е)ри нашен Параскеви, и гдѣ ест(ъ) еп(н)ск(о)пъ м(о)лебникъ нашъ къръ Басиліе, и далн есми тон с(ва)тон нашен Митрополін оу си тотн села, еинко выше пишемь, на имѣ: Негоешін съ ставомъ(ь) и съ млинумъ(ь), и половинна шт(ъ) Гостилещи, и Полѣна, шва жѣдечін, и Тивещін съ млинн, и частъ(ь) Ботъшова. Тое въсе выше писаное да ест(ъ) с(ва)тон нашен митрополін шт(ъ) Романова тръга шт(ъ) нас(ъ) оурникъ и съ въсемъ(ь) доходшмъ(ь), непорѣшено николнже, на вѣкы вѣчныа.

И хотарь тламъ(ъ) оу си мь выше писанимь селамъ(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) оу си хъ(ъ) сторинъ(ъ) по старомоу хотарѣ, кѣда из вѣка шживали. И хотарь тон половина село шт(ъ) Гостилещи(н) почени шт(ъ) анса шт(ъ) Кълнмановъ брвдъ(ъ) оусе Гостилѣсою долоувъ(ь) до Чорномъ(ь) Потокѣ оу мостъ Бецинъ(ъ), та Чорномъ(ь) Потокѣ, долоувъ(ь), до оустіе Бахунн, та Бъхунцою горѣ до могилѣ, до гдѣ сѣ снимаетъ хотарь Гостилещинавръ съ Бъхунѣнинавръ, а шт(ъ) толѣ, по должи нивам(н), на моглоу що ест(ъ) оу зан ветхын поут, а шт(ъ) нишхъ(ъ) стори(ъ) по старомоу хотарѣ, коуда из вѣка шживали.

И пакъ(ъ), тотн привиліа що ест(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Илѣѣандра боеводі, на Полѣин, на шва части, и пакъ(ъ) другга привиліа що ест(ъ) шт(ъ) Шнковъ(ъ) нашихъ(ъ), шт(ъ) Иліаша боеводін шт(ъ) Стефана боеводі, колн билн оу мнрѣ, на Чорсъчешн, оу Грѣшово Поле, а г(о)с(по)д(ст)во мы еше есми нхъ(ъ) да ни шва оу рѣкн м(о)лебникоу нашелоу къръ Басиліе еп(н)ск(о)поу шт Романова тръга.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана боеводі, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)ннв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илѣѣандра и Богдана-Влада, и вѣра боар нашихъ(ъ): вѣра пана Збіари, вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Доула, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣлмана, вѣра пана Ицка Хоудича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотина, вѣра пана Микотъ и вѣра пана Рѣцеша паркалабн шт Нѣлица, вѣра пана Индренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ паркалаба Грѣкского, вѣра вана Цви(а) Секаръ паркалаба Новоградского, вѣра пана Кълнъѣ спѣтарѣ, пѣра пана Болдора вистѣриника, вѣра пана Шреліа постелника, вѣра пана Индренка вашинка, вѣра пана Шандра колнса и вѣра оу си хъ(ъ) боар нашихъ(ъ) молдавскіхъ(ъ), челникіхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И пакъ(ъ), кто боудетъ(ъ) еп(н)ск(о)пъ оу нашен с(ва)тон Митрополін шт(ъ) Романова тръга, съ въсѣмн братіамн и съ въсѣмн црѣковиники кто боудеть тламъ(ъ) оу тон с(ва)тон цр(ь)кви, а шнн покова боудемо мы шт(ъ) Б(ог)а жн вн, а шнн да нлаютъ(ъ) нлмъ(ъ) слоужити на въсѣкнхъ(ъ) неделѣхъ оу четвертокомъ(ъ) вечеръ параклѣс(ъ), а въ пѣтои(ъ) лнтоургію; а по нашемь животѣ, а шнн да нлаютъ(ь) слоужити намъ(ъ) въ пѣтвк(ъ) вечеръ парастас(ъ), а оу соуботоу лнтоургію и да ест(ъ) непрѣлѣнно никогда.

И по нашеа(ь) животѣ, кто боудеть г(о)сп(о)д(а)рѣ нашен земли, шт дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего родоу или пакъ(ъ) боудъ(ь) кого Б(ог)ъ избереть г(о)сп(о)д(а)ремъ(ь) бити нашен Земли Молдавскон, тотъ(ъ) би не порѣшилъ(ъ) нашего дааніа и потверъженіа, шо есло далн и потверъднан тон с(ва)тон нашен митрополін шт(ъ) Романова тръга, али цю би оутверднл(ъ) и оукрѣпилъ(ъ), занѣже еслин кѣпнли за свои правін и ч(н)стын пинѣзи.

И кто сѣ покѣситъ(ъ) нашего дааніа и потверъженіа, еинко ест(ъ) выше писано, порѣшити или раздрѣшити, тотъ(ъ) таковін да ест(ъ) проклѣтъ шт(ъ)

Г(оспод)а Б(ог)а Сп(а)са нашего І(свс)҃҃у Х(рист)а сътворшаго н(е)во н землѣ,
н шт(ѣ) пр(ѣ)ч(н)стыа Б(о)гом(а)тере, н шт(ѣ) вѣсѣх(ѣ) с(вѣ)тых(ѣ) нже шт(ѣ)
вѣка Б(ог)оу оугодивших(ѣ).

И на болшее крѣпост(ѣ) н потвержденіе томуу вѣсемоу выше писанномуу,
вѣдѣн есми нашему вѣрномуу панѣ Тѣѣтѣлѣ логофетѣ писати н нашѣ печать
привѣстити к семмоу листѣ нашемѣ.

Пис(а) Тоадерь, оу Свич(а)вѣ, в(ѣ) л(ѣ)то хшц҃҃с, м(ѣ)с(ѣ)ца шк(товриа) ѿѿ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † СЕЛО БЛЪДНЧАНИ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei, Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni slugile noastre, Mihul, fratele lui Iacuș, și Giurcea și fratele lui, Ivan, și Bratul și nepotul lui, Rafeiu, și Mihul Obroc, și Grigor, fiul lui Ivan, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept, un sat, anume Negoștii, pe Pîrîul Negru, și cu iazuri, însumi domniei mele, pentru 172 de zloți tătărești.

Și întru aceia, eu, domnia mea, am plătit toți acești bani mai sus scriși, 172 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre: Mihul, fratele lui Iacuș, și Giurcea, și fratele lui, Ivan, și Bratul și nepotul lui, Rafeiu, și Mihul Obroc și Grigor, fiul lui Ivan, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și de asemenea a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Dașco și sora lui, Malea, fiii lui Gostilă, nepoții lui Puiu Ploscarul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și de asemenea au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept, jumătate din satul Gostilești, pe Pîrîul Negru, partea de sus, însumi domniei mele, pentru 120 zloți tătărești.

Și m-am sculat eu domnia mea, și am plătit toți acei bani mai sus scriși, 120 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Dașco și a surorii lui, Malea, fiii lui Gostilă, nepoții lui Puiu Ploscarul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și de asemenea au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Ileana, fiica lui Nechita, fratele lui Coste Andronic, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, două sate care sînt pe Moldova, anume Poiana, unde au fost cneji Băloș și Danciul, însumi domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și am plătit domnia mea toți acei bani mai sus scriși, 200 de zloți, în mîinile Ilenii, fiica lui Nechita, fratele lui Coste Andronic. Iar privilegiul pe care ea l-a avut pentru aceste sate de la bunicul nostru, Alexandru voievod, l-a dat în mîinile domniei mele.

Și de asemenea au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Zărnă și frații lui, Toma și Ion, fiii lui Pătru, nepoții lui Tiba, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina și dedina lor dreaptă, un sat, anume Ciorsăceștii, unde a fost bunicul lor, Tiba, pe Moldova, în Cîmpul Perilor, și loc de moară pe Moldova, însumi domniei mele, pentru 240 de zloți tătărești.

Și am plătit domnia mea toți acei bani mai sus scriși, 240 de zloți, în mîinile lui Zărnă și ale fraților lui, Toma și Ion, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri. Iar privilegiul, pe care l-au avut ei de la unchii noștri, Iiaș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, l-au dat în mîinile domniei mele.

Și de asemenea a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Neagșa, fiica lui Băilă de la Racova, nepoata lui Botăș,

de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, un sat pe Moldova, în Cîmpul Perilor, anume partea lui Botăș, unde a fost bunicul ei, Botăș, însumi domniei mele, pentru 60 de zloți tătărești.

Și a plătit domnia mea toți acei bani mai sus scriși, 60 de zloți, în mîinile Neagșei, fiica lui Băilă de la Racova, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și, după ce am întocmit și am plătit domnia mea toate cu bani gata, cum scriem mai sus, iar domnia mea am binevoit cu toată bunăvoința noastră și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu și am făcut pentru pomenirea sfintrăpoșaiilor înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim, sfînta noastră Mitropolie din tîrgul Roman, unde este hramul preacuvioasei maicii noastre Paraschiva și unde este episcop rugătorul nostru Vasilie, și am dat acelei sfînte Mitropolii a noastre toate acele sate, cît scriem mai sus, anume: Negoștii, cu iazuri și cu mori, și jumătate din Gostilești, și Poiana cu amîndouă judeciile, și Tibeștii, cu mori, și partea lui Botăș. Toate cele mai sus scrise să fie sfînteii noastre Mitropolii din tîrgul Romanului de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acelor sate mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul acestei jumătăți de sat din Gostilești < să fie > începînd din pădurea de la vadul lui Căliman, tot în jos pe Gostileasa la Pîriul Negru, la podul lui Vețea, și pe Pîriul Negru, la vale, la gura Bahniei și pe Băhnița în sus la movilă, pînă unde se întîlnesc hotarele Gostileștilor cu ale Băhnenilor și de aici, pe ogoarele din jos, la movila care este la un drum vechi, rău, iar din celelalte părți, după hotarul vechi, pe unde au fost folosit din veac.

Și iarăși, acel privilegiu, care este de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru Poiana, pentru amîndouă părțile, și celălalt privilegiu, care este de la unchiile noștri, Iliăș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, pentru Ciorșăcești, la Cîmpul Perilor, domnia mea încă le-am dat pe amîndouă în mîinile rugătorului nostru, chir Vasilie, episcopul de tîrgul Roman.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreica Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor moldoveni, mari și mici.

Și iarăși, cine va fi episcop la sfînta noastră Mitropolie de tîrgul Roman, cu toți frații și cu toți țîrcovnicii care vor fi acolo la acea sfîntă biserică, și cît timp voi mai fi în viață de la Dumnezeu să se slujească în fiecare săptămînă joi seara paraclis, iar vinerea, liturghie; iar după viața noastră, ei să ne slujească vineri seara parastas, iar sîmbătă seara liturghie și să nu fie schimbat niciodată.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră pe care am dat-o și am întărit-o acelei sfinte Mitropolii a noastre din târgul Roman, ci să întărească și să împuternicească, pentru că le-am cumpărat pe banii mei dreپți și curați.

Iar cine ar îndrăzni să clinească sau să sfărîme dania și întărirea noastră, cît este mai sus scrisă, unul ca acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, Mîntuitorul nostru Isus Hristos, care a făcut cerul și pămîntul, și de preacurata lui maică și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna octombrie 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Satul Vlădiceni.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 135. Orig., perg. (54 × 62 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cenușie legat ulterior de act, partea sigilată a doc. fiind tăiată), stricată (lipsă întreg conturul), cu legenda: † Печатъ Іу Стефанъ воевода, господарь Земли Молдавскон.

Trei trad.: două, din sec. XVIII, ibidem, LXV/1 a și b, și una, din același secol, privind numai partea din act ce se referă la satul Gostilești, ibidem, LXIII/51. Trei copii: una, de pe trad., incredințată la 1805 martie 31 de Gherasim episcop de Roman, ibidem, LXXIV/16, alta, incredințată la 1813 februarie 6 de Dimitrie Sturza vel logofăt, după copia adevărită la 1805 martie 31 de Gherasim episcop de Roman din Condiца Episcopiei de Roman, ibidem CXLII/111, și alta, după o trad. din aceeași condică, adevărită de Meletie episcop de Roman, la 1830 iunie 17, la Arh. St. București, Episcop. Roman, VI/1 (nr. 2). O copie slavă și traducere, făcute de episcopul Melchisedek, la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”-Iași, Arhiva Melchisedek, mapa LXV, p. 242—248.

Șase foto.: una, la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/17, și cinci, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/18 a, b, c, d și e.

EDIȚII: Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 133—145 (text slav, cu greșeli de lectură și de ortografie și cu modificări și omisiuni ale editorului, după o condică din 1756, și trad. arhaizantă, cu erori și cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Codrescu, *Uricariul*, XVI, p. 285—291 (copie, din 1815 aprilie 3, după altă copie, din 1805 martie 31, incredințată de Gherasim episcop de Roman, cu data socotită de editor în stilul de 1 septembrie); XXV, p. 1—5 (copie, din 1813 februarie 6, după copia din 1805 martie 31, incredințată de Gherasim episcop de Roman, cu data socotită de editor în stilul de 1 septembrie); Cristea, *Episc. Romanului*, p. 29—30 (rez. după orig.); Rosetti, *Pămîntul*, p. 35 (nr. 8) (rez. al editorului după Melchisedek), p. 141, nota (rez. pentru partea privitoare la Gostilești, cu data socotită în stilul de 1 septembrie), p. 149 (rez. al editorului după orig., cu data socotită în același stil); I. Bogdan, *Despre snejii români*, p. 24 (rez. cu extras slav, cu data socotită în stilul de 1 septembrie); idem, *Doc. Ștefan I*, p. 353—357 (nr. CXC) (text slav) și p. 359—361 (trad. de la Bibl. Acad., LXV/1); idem, *Album*, pl. 69 (facs.); *D.I.R.*, A. II, p. 99—102 (nr. 96) (trad. după orig.).

43

1488 (6996) decembrie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефана воевода, г(о)сп(о)дарь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и сям(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан его чт҃счи слышнт(ъ), вже прїишоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) оуслими нашими молдавскими богаре, слоуга наш(ъ), пан(ъ) Фете Іікобескѡл(ъ), и кнѣгникѣ его, Марина, знѣка Цнбора старого и знѣка Зонки, по своен доброн волн, никим(ъ) непонѣжена, а ни пришлована, и продала свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего прагаго оурика и не приналѣ дѣд(а) ен Цнбора и Зонки, шуже шни нмалн шт(ъ) дѣд(а) нашего, шт(ъ) Ілѣѡандра воеводѣ, едно село на Брѣлад(ъ), где вил(ъ) жѡде Бѡда и Арѣгою, шба жѡдѣчїиле, слѡсѣ нашемѡ Данчюл Дѣлѣ, за рѡ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И ставаше слѣга нашъ) Данчюлъ) Дѣлѣ та заплатилъ) оу си тотн пинѣзи, <рѡ>¹ златъ), оу рѣки слѣсѣ нашемѣ, панѣ Фете Икобескѣлъ), и оу рѣки кнѣгини его, Марини, оуиѣски Цинбора старого и зидки Зонки, передъ) нами и передъ) нашими боири.

Ино мы>¹, видѣшъ) нхъ) доброн волн и токмежъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такъжъ), и штъ) насъ) есми дали и потвърдани слѣсѣ нашемѣ Данчюлъ) Дѣлѣ тое прѣдъ), реченое село, на Бръладѣ, на имѣ <где билъ>¹ жѣдѣе Б>¹ѣда и Дръгою, шѣѣ жѣдечинѣ, да естъ) емѣ штъ) насъ) оурихъ) и съ вѣсемъ) доходимъ), емоу, и дѣтемъ) его, и зидчатомъ) его, и прѣзначатимъ) его, и пращрѣтомъ) его и вѣсемѣ родѣ его, кто смъ <емѣ нз>¹ беретъ) на нѣблжнѣи, непорѣшено инколиже, на вѣкы.

И хотар томѣ выше писанномѣ селѣ да естъ) штъ) оурихъ) сторонъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шживали.

И на то естъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва ми выше писаннаго, мы, Стефана воиѣ водѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ) с(ы)новъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боири нашихъ): вѣра пана Зѣири, вѣра пана Нѣлг(а), вѣра пана Дѣми, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба штъ) Хотини, вѣра пана Шикотъ и пана Рѣцѣша паркалаба штъ) Нѣмца, вѣра пана Идренка Чорторѣвского, вѣра пана Грозѣ паркалаба Шрѣнского, вѣра пана Ион(а) Сѣкаръ паркалаба Новоградского, вѣра пана Кълнѣхъ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣринка, вѣра пана Шремѣа постѣлника, вѣра пана Идренка чашиника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра зснхъ) боири нашихъ) молдавскихъ), великихъ) и малыхъ).

И по нашемъ) животѣ, кто вѣдетъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣи земли, штъ) дѣтен нашихъ) или штъ) нашего родѣ или пакъ) вѣдѣ) кого Б(ог)ъ изберетъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ) бити нашѣи Земли Молдавской, тотъ) <що би емъ>¹ оуиѣ порѣшилъ) нашего даанѣа и потвържденѣа, али що би емѣ оутвърданиъ) и зкрѣпни(а) занѣже есми емѣ дали и потвърдани за его правѣю слѣжеѣ и за що собн кѣпни(а) на свон правѣи пинѣзи.

И на болшѣю крѣпостъ) и потвържденѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномоу панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печатъ) привѣстити к семѣ листѣ unserem.

Иис(а) Тоадеръ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣцѣс, м(ѣ)с(а)ца дек(еврѣа) гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înainte noastră și înainte tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, pan Fete Iacobescul și cneaghina lui, Marina, nepoata lui Știber cel bătrîn și nepoata Zoicăi, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept și din privilegiul bunicilor ei, Știber și Zoica, pe care l-au avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat pe Bîrlad, unde au fost juzi Buda și Drăgoiu, amîndouă judeciile, slugii noastre Danciul Delea, pentru 170 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Danciul Delea și a plătit toți acei bani, <170>¹ de zloți, în mîinile slugii noastre, pan Fete Iacobescul, și în mîinile cneaghinei lui, Marina, nepoata lui Știber cel bătrîn și nepoata Zoicăi, înainte noastră și înainte boierilor noștri.

Deci <noi>¹, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, am dat de la noi și am întărit slugii noastre Danciul Delea acest sat mai înainte spus, pe Bîrlad, anume unde <au fost>¹ juzi ¹uda și Drăgoiu,

amîndouă judeciile, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine <i>¹

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechile hotare, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acelor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6996 <1488>, luna decembrie 13.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 12. Orig., perg. (35 × 45 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată (lipsește jumătate din margine), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, <г>воєвода<ар Зє>манъ Младавскѡн. Un facs., ibidem, ms. nr. 5234, f. 281.

O trad., din 1765 iunie 14, de Eustratie dascăl, la Arh. St. București, Mitropolia Moldovei, VII/1.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/19.

EDIȚII: Melchisedec, *Două urice*, p. 369–371 (text slav, cu greșeli, și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); I. Bogdan, *Despre cneji români*, p. 24 (rez., cu extras slav și cu data socotită în stilul de 1 septembrie, după Melchisedec); Rosetti, *Pămîntul*, p. 149 (rez., după orig., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); I. Bogdan, *D. c. Ștefan*, I, p. 361–362 (nr. CXCI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 102–103 (nr. 97) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

Suret de pe o hotarnică veche a domnului Ștefan vodă, din let 6997 <1489> ghenarie 9, — scris suretul de Simeon uricariul și încredințat și de Evloghie tălmăcitoriu că este adevărat tălmăcit — în care scrie că hotarul satului acestuia (Petricanilor)¹ să începe dimpotriva locului, din dealu despre Lăpușna, și merge la Fîntîna Mare, despre tîrgul Lăpușna, care merge la ruptura din sus și merge margine în sus fața Lăpușnii și tot margine fața Lăpușnii, pînă ce hotărăște cu Dragomireștii și cu Bujorul și de acolo să întoarce fața Bujorului în giosu, din vale de Movila Petricăi hotar și de acolo merge tot fața

Bujorului împotriva rupturii Bujorului, într-o buză de pisc este hotar și de acolo taie piste deal de la Soci și muchie dealului din deal de Soci este hotar și merge drept în Movila lui Fulger și merge dealul în gios, unde este hotar Bujorului, și lovește în coastele Bobicenilor și Bobiceni trec tot dialul în gios, pînă împotriva hotarului din gios de lac, este hotar împotriva hotarului din dialu și atîta este hotarul Petricanilor împregiur.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 12 (nr. XI). Extras din hotarnica satului Petricani, ținutul Lăpușnei, din 1791 decembrie 21, ce se afla la Arh. St. Chișinău.

ALTE EDIȚII: Boga, *Doc. din sec. XV*, p. 90 (nr. XI) (același text, cu data de an socotită greșit: 1488); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 130—131 (nr. 36) (extras, după Boga); *D.I.R.*, A, II, p. 103 (nr. 98) (extras, după Costăchescu).

¹ Parantezele lui Boga.

45

1489 (6997) ianuarie 16, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), н сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чроучи слышнт(ъ), вже прїндоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оуслими нашими молдавскими бояре, наши слоуги, Лазѧ н братъ его, Мнхуул(ъ), с(ы)н(о)ве Ивана Чюмалѣ, н племенни нх(ъ), Снма н братъ его, Иван(ъ), н сестра нх(ъ), Мъріе, с(ы)н(о)ве Тоадера Чюмалѣ, по нх(ъ) доброн волн, неким(ъ) непоноужени, а ни присловани, н продали свою правѣю штинноу н <дѣдн>¹на н испривліа дѣда нх(ъ) Ивана Дрочича що нмал(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілѣѧндра воеводн, половинна село шт(ъ) Федеши, част(ъ) шт(ъ) поле. Та <продан>² слѣсѣ нашемоу, Мнхуул(ъ) Чокан(ъ), за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставше слоуга наш(ъ), Мнхуул(ъ) Чокан(ъ), та заплатил(ъ) оушн тотн пннѣн, ѿ злат(ъ), оу рѣки Лазѧ н братѣ его, Мнхул(ъ), н племенком(ъ) нх(ъ), Снми н братѣ его, Иванѣ, н сестри нх(ъ), Мърін, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашими бояре.

Ино ми, видѣвше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полною заплатѣ, а ми шт(ъ) нас(ъ) есми дан н потерѣдани слѣси нашемѣ Мнхул(ъ) Чокан(ъ) тотоу половинноу шт(ъ) село Федеши, част(ъ) шт(ъ) поле, да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) н съ въсем(ъ) доходом(ъ), емѣ, н дѣтим(ъ) его, н оуничатом(ъ) <его>¹ н прѣоушчатом(ъ) его, н прѣшдрѣтом(ъ) его н въсемѣ родѣ его, кто съ емѣ изберет(ъ) нанближнїн, непорѣшено николиже на вѣкы.

И хотар тон половинн част(ъ) <да ест половинна шт въсего хотара>¹.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, ми, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Ілѣѧндра н Богдана-Блада, н вѣра бояр нашнх(ъ): вѣра пана <Зварн>³, вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Іцка Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотинского, вѣра пана Шикотъ н пана Рѣцеша, паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Індренка Чорторовского, вѣра пана Грозѧ паркалаба Ърхннского, вѣра пана Скаръ паркалаба Новоградского, вѣра пана Кѣтъѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдѣра внстѣрника, вѣра пана Ъремїа постелника, вѣра пана Індренка чашника, вѣра пана Шандра комнса н вѣра ѣснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого Ъ(ог)ъ изберет(ъ)

Г(о)сп(о)д(а)рем(ь) бнѣи нашѣи Земли Молдавскон, тот(ъ) бн емѣ не порѣшил(ъ) нашего даданїа и потвержденїа, алн бн емѣ стверднл(ъ) и скрѣпнл(ъ), занѣже есмн емѣ даан и потверднлн за его правѣю слѣжебѣ и за цю шн(ъ) собн кѣпнл(ъ) на свон правѣи яннѣзн.

Ї на болшее крѣпост(ь) и потвержденїе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣс логофетѣ, писати и нашѣ печат(ь) прнвѣснѣти к семоу листоу нашемоу.

Писал Тоадерь ѡ Гвчарѣк , в(ъ) л(ѣ)то х⁵сѣч⁴с, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(арїа) ѿѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Lazea și fratele lui, Mihul, fiii lui Ivan Ciumalea, și verii lor, Sima și fratele lui, Ivan, și sora lor, Mărie, fiii lui Toader Ciumalea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut dreapta lor ocină și <dedi>¹nă, din uricul și privilegiul bunicului lor, Ivan Drocici, pe care ei l-au avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, jumătate de sat din Fedești, partea de la cîmp; și <au vîndut> ² slugii noastre, Mihul Ciocan, pentru 50 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Mihul Ciocan, și a plătit toți acești bani, 50 de zloți, în mîinile lui Lazea și ale fratelui său, Mihul, și ale verilor lor, Sima și ale fratelui său, Ivan, și ale surorii lor, Maria, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plata deplină, și noi, de asemenea, am dat de la noi și am întărit slugii noastre Mihul Ciocan cea jumătate de sat din Fedești, partea de la cîmp, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților <lui>¹, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat <să fie iumătate din tot hotarul>¹.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului <Zbiarea>², credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hüdici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri, sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că el și-a cumpărat cu banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să ațirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6997 <1489>, luna ianuarie 16.

Bibl. Acad., CCCI/21. Orig., perg. (31 × 46 cm.). rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată, pierdută. O copie, de I. Bogdan, după Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 165–166, ibidem, ms. nr. 5234, f. 176–179.

Patru foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/20 a b, c și d.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 165–167 (nr. CXXIX) (text slav, și trad.) și p. CXLV (nr. 91) (rez. după orig.); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 133–135 (nr. 37) (text slav., după Ghibănescu, și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 104–105 (nr. 99) (trad.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ Șters.

46

1489 (6997) ianuarie 22.

Suret de pe ispisoc sîrbescu de la Ștefan v(oi)evodă, let 6997 <1489> ghen(arie) 22.

Facem înștiințare precum au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri, Magda, fata Marinii, și rudeniia ¹ ei, Vasilca, fata Cozminii ², nepoate Balișii, de a lor bunăvoia, de nime silite, nice asupra, și au vîndut a lor driaptă ocină, doao părți din sat din Dobrienești, parte lor, unde au fost casa moșului ³ lor Balița, pe pîriu Telejnii, slugii noastre Oanei, drept optzăci și șasă zloți tătărăști.

Și s-au sculat sluga noastră, Oana, și au plătit toți deplin acei bani de mai sus scriș(i), 86 zloți tătărăști, în mîinile Magdii, fata Marinii, și a rudeniia ¹ sale, Vasilcăi, fata Cozminii ², nepoate Balișii. Și dresurile ce au avut moșul ⁴ lor Balița, de la unchiu noștri, de la Iliiaș v(oi)evodu și de la Ștefan v(oi)evodu și acele încă li-au dat în mîinile slugii noastre Oanei, dcnainte noastră și denainte boerilor noștri.

Deci noi, văzind a lor de bunăvoia tocmală și plată deplin(ă), așjdere și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Oanei pe aceli de mai sus zisă doao părți din sat, anume din Dobrienești, pe pîriul Telejna, ca să-i fie lui și nepoților lui de la noi uric, cu tot venitul, lui, și feciorilor lui și fraților lui și a tot niamului lui.

Și iarăș(i) am dat și am întărit slugilor noastre, Oanei și fraților lui, Tcmii și popii Lupșe, pe a lor driaptă ocină, a treia parte din sat din Dobrienești, pe pîriul Telejna, ca să le fie lor de la noi uric cu tot vinitul, lor și feciorilor lor, nepoților și strănepoților lor și a tot niamul lor, ce să va alege mai aproape, nerușuit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat să fie despre toate părțile după hotarul vechiu, pe unde au umblat din vac.

Și spre aceasta iaste credința domniei mele Ștefan v(oi)evodă și credința a preaiubiți fiilor domniei mele, Alexandru <și> ⁵ Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor domniei mele, a mari și mici.

Iar după a noastră viați, cine va fi domnu țării aceștie, ori din fiii noștri, sau din niamul nostru, sau pe cine Dumnezău va alege a fi domnu Țării Moldovii, să nu strice a noastră daniia și întăritură, ce mai ales să de și să întăriască, de vreme ce și noi am dat și am întărit, pentru a lor driaptă slujbă și pentru că au cumpărat pe a lor drepti bani.

Iar pentru mai mare tărie și întăritura acelor de mai sus scrisă, am poroncit credincios boeriului nostru, dum(i)sale Tăutului log(o)f(ă)t, să[s]crie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Gheorghie Evloghi dascal, 1770 iuni 5.

Arh. St. București, M-rea Precista-Răducanu, X/1. Trad.

O menț., fără dată de lună și zi, într-o carte domnească din 1778 iunie 6, la Arh. St. Iași, CDVIII/41.

EDIȚII Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 162 (nr. 101) (menț. din 1778 iunie 6); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 369–370 (nr. CXCv) (trad. din 1776 iunie 5); *D.I.R.*, A, II, p. 106–107 (nr. 101) (aceeași trad.).

¹ În orig., probabil племеница („vaga”).

² „Cozmini”, netradus; corect: „Cozmei”.

³ Adică: „bunicului”.

⁴ Adică: „bunicul”.

⁵ Omis.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтоучи слышнт(ъ), вже прїдо<шл>¹, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) оуслимн нашнмн молдавскнмн бояре, Тома и сестра его, Сорнцъ, с(ы)-н(о)вѣ Мърина, дочка Цнбанова, по нх(ъ) доброн воли, ннкм(ъ) непоноуженн, а ни прнслованн, и продали свою правѣю штнннѣ, що бнла дндкн нх(ъ), Илѣнн, дочкн старого Цнбана, шт(ъ) оурнка що нмала шна шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣяндрѣ воеводї, половина село на нмѣ Банковцн², гдѣ бнл(ъ) Ходор(ъ) ватаман(ъ), на потоцѣ Сухолецнлор, ннжншю част(ъ), слоугам(ъ) нашнм(ъ) Данчулѣ и братѣ его, Жържн, и сестрам(ъ) нх(ъ), Мърннкн и Ѡлти, с(ы)ншм(ъ) Пѣтра Прѣдѣра, за рїи злат(ъ) татарскнх(ъ)³.

И оуставше нашн сѣгн Данчул(ъ) и брат(ъ) его, Жържа, и сестрн нх(ъ), Мърннка и Ѡлта, та заплащан оусн тотн пннѣзн, рїи злат(ъ) татарскнх(ъ), оурѣкн Тома и сестрн его, Сорнцъ, с(ы)нове Мърина, дочка Цнбанова, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашнмн бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полншю заплащѣ, а мы, такшж(ѣ), и шт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потвѣрднли сѣсгам(ъ) нашнм(ъ), Данчулѣ, и братѣ его, Жържн, и сестрам(ъ) нх(ъ), Мърннкн и Ѡлти, с(ы)ном(ъ) Пѣтра Прѣдѣра, тоѣ прѣдѣ реченоѣ половннн село на нмѣ шт(ъ) Банковцн, гдѣ бнл(ъ) Ходор ватаман(ъ), на поток(ъ) Сухолецнлор, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) ѣрнк(ъ) и с(ъ) вѣсѣм(ъ) доходом(ъ), нм(ъ); и дѣтем(ъ) нх(ъ), и зншчатом(ъ) нхѣ, и прѣзншчатом(ъ) нх(ъ), прѣшѣрѣтом(ъ) нхѣ и вѣсѣмѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон половннн село да ест(ъ) шт(ъ) оусѣго хотара половннн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше пнсаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣяндрѣ и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Збарн, вѣра пана Нал(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣднча, вѣра пана Дѣжбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотннн, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцѣша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторовскогѣ, вѣра пана Грозѣ паркалаба Ѡрхенскогѣ, вѣра пана

Іѡн(а) Секарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Яндренка чашника, вѣра пана Шандра комнса, и вѣра Сснх(ѣ) болар(ѣ) нашнх(ѣ) молдавскихх(ѣ), великихх(ѣ) и малнх(ѣ).

Я по нашем(ѣ) животѣ, кто вѣдет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнх(ѣ) землн, шт(ѣ) дѣтен нашнх(ѣ) нлн шт(ѣ) нашего родѣ нлн пак(ѣ) вѣд(ѣ) кого Б(ог)ѣ избереѣ г(о)сп(о)д(а)рем(ѣ) бнтн нашнх(ѣ) землн Молдавскон, тот(ѣ) бн нм(ѣ) не порѣшил(ѣ) нашего даанїа и потврѣженїа, алн нм(ѣ) бн оутврѣдил(ѣ) и скрѣпил(ѣ), заноуже есмн нм(ѣ) далн и потврѣдилн за нх(ѣ) правѣю слѣжеѣ и за цо шнн совн кѣпнлн на свон правїн пннѣзн.

Я на болшѣю крѣпост(ѣ) и потврѣженїе томоу вѣсемоу выше писанномоу, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномуу панѣ, Гѣоуѣоулоу логофетѣ, писати и нашоу печат(ѣ) прнвѣснтн к семѣ лнстоу нашемѣ.

Пнс(а) Тоадер(ѣ) оу Свчакѣ, в(ѣ) лѣто 5143, ген<арїа> кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Toma și sora lui, Sorița, fiii Mărinei, fiica lui Țiban, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asuprați, și au vîndut ocina lor dreaptă ce a fost a bunicii lor, Ileana, fiica lui Țiban cel bătrîn, din uricul pe care l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, jumătate din satul anume Baicăuți, unde a fost Hodor vătăman, pe pîrul Suholeților, partea de jos, slugilor noastre, Danciul și fratelui lui, Giurgiu, și surorilor lor, Marinca și Oltea, fiii lui Pătru Brudur, pentru 180 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Danciul și fratele lui, Giurgiu, și surorile lor, Mărinca și Oltea, și au plătit toți acești bani, 180 de zloți tătărești, în mîinile lui Toma și ale surorii lui, Sorița, fiii Mărinei, fiica lui Țiban, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plata deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Danciul și fratele lui, Giurgiu, și surorilor lor, Marinca și Oltea, fiii lui Pătru Brudur, această mai înainte spusă jumătate din satul anume Baicăuți, unde a fost Hodor vătăman, pe pîrul Suholeților, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iașco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn

al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că și-au cumpărat cu banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acelor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6997<1489> ianuarie 22.

Bibl. Acad., LXXVII/1. Orig., perg. (31 × 43 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O trad., din 1821 ianuarie 24, de Ion Stamate pitar, cu data de lună și de zi greșită: martie 20, la Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta-Turnu Severin, Arh. ist., Inv. nr. 2443.

O copie din 1813 iulie 9, de pe o trad. din 1802 noiembrie 12, de Miron diacon, cu data de zi greșită: 29, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fond Spiridonie, LIII/2.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/21 a și b.

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, I, p. 29–31 (nr. 10) (copia din 1813 iulie 9); I. Bogdan, *D. c. Ștefan*, I, p. 366–368 (nr. CXCIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 105–106 (nr. 100) (trad. după orig.).

¹ Șters.

² Mai jos: БАНКОВЦИ.

³ Cu vintele: РИ ВЛАТЪ) ТАТАРСКИХЪ) (180 de zlofi tătărești), îngroșate ulterior cu altă cerneală.

48

1489 (6997) ianuarie 24.

6997 <1489> ghen(a)r 24.

Ispisoc, cu tălmăciria lui, de la domnul Ștefan v(oi)e v(o)d, cu care miluește pe slugile domniei sali, Toma și frații lui, anumi Dobrancean și Burul, ficiorei Tatului din Bîrzota, cu ocine și sate Cerțăștii, Făuriei și mănăstirie și Șchiupeni, în gura Sacăi.

Arh. St. Iași, Anaforale A/24., f. 91. Rez. într-un hrisov de judecată din 1839 martie 18.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 371 (nr. CXCVI) (rez. al editorului); *D.I.R.*, A, II, p. 107 nr. 102) (rez. după I. Bogdan).

49

1489 (6997) ianuarie 25, Suceava

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменито чинимъ), не самъ) листомъ) нашимъ), въсамъ) кто на нъ) оузрнтъ) или его чтиучи оуслаништъ), вже тоти истинни нашн слдгн, Гаврилъ) и братїа его, Никита и Ивнъ), с(ы)нове Негрити, дочка Пътра Мънса-тѣла, слджникн намъ) право и вѣрно.

Тамже мы видѣше нхъ) правю и вѣрною слджеѣ, жаловали есми нхъ) всобною нашею м(н)л(о)стію и дали и потверднали есми имъ) оу нашн землн, оу Молдавскон, нхъ) правлн штинна, едно село, на имѣ Мънсацін, на верхъ Юванн. Тое въсе вше писанное да естъ) имъ) штъ) насъ) оурнкъ) и съ въ-семъ) доходомъ), имъ), и дѣтемъ) нхъ), равно и вндчатомъ) нхъ), и прѣ-щсрѣтомъ) нхъ) и въсемъ) родъ) нхъ), кто съ имъ) избереть наближнїи, неплсрѣшено николиже, на вѣки.

И хотар(ъ) томъ выше писанномъ селъ на имѣ Мънсацін, на верхъ Юбани, да ест(ъ) вт оуцнх(ъ) сторон(ъ) по старомъ хотаръ, кѣда нз(ъ) вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мн, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣти нашнх(ъ), Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боярѣ нашнх(ъ): вѣра пана Збіарн, вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра па<н>¹а Хѣднч(а), вѣра пана Шефѣла Хотинскогѣ, вѣра пана Мнкотъ и Рѣцеш(а) паркалабове Немецкнх(ъ), вѣра пана Чортороскн, вѣра пана Грозн Мнксотича паркалаба Ѡрхенскогѣ, вѣра пана Івн(а) Секарѣ паркалаба Новоградског(о), вѣра пана Клънъва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣлар<ника, вѣра пана Ерем>¹а постелника, вѣра пана Яндренка чашника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра оуцнх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по наше<мъ жнвотѣ, кто б>¹дет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан вт(ъ) нашего племене, нан пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) п(о)сп(о)д(а)рем(ъ) внтн Землн Молдавскои, тот(ъ) шо ен <не порѣшнлъ на>¹шего даанѣа и потвѣржденѣа, алн шо ен им(ъ) ствѣрѣднл(ъ) и зкрапнл(ъ), занѣже есмн емъ даан и потвѣрѣднн за шо ест(ъ) нх(ъ) правал <втннна.

И н>¹а болше крѣпост(ъ) томъ вѣсемъ вше писанномъ, велѣан есмн нашемъ вѣрномъ нанъ, Тъѣтѣлъ логофетъ, писати и нашъ печат(ъ) прнквѣсн>¹тн к семъ лнстѣ нашемъ.

Писал(ъ) Косте, вѣ Гѣчакѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ xсццз, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(арѣа) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Gavril și frații lui, Nechita și Ion, fiii Negritei, fiica lui Pătru Mînzatul, ne-au slujit drept și credincios.

De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, un sat, anume Mînzații, la obîrșia Iubanei. Toate cele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris, anume Mînzații, la obîrșia Iubanei, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceea este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința pa<н>¹ului Dajbog, credința panului Hudici, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a lui Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea Mic<otici pîrcă>¹lab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, <credința panului Erem>¹ia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după <viața¹ noastră, <cine>¹ va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela <să nu clinească¹ dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru că este <ocina>¹ lor dreaptă.

<Iar>¹ pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logăfăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6997 <1489>, luna ianuarie 25.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Pe Mîndzați, la vîrvul Iubanei, la Smila.

Arh. St. București, M-reia Bogdana, XLI/1. Orig., perg. (25,5 × 37 cm.), rupt la îndoi-turi, pecete atîrnată, pierdută. Cu o trad. (fără statul domnesc), din 1761 (7269) iulie 12, de Evloghie dascăl.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/22.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 371–372 (nr. CXCVII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 107–108 (nr. 103) (trad. după orig.).

¹ Rupt.

50

1489 (6997) martie 13, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс(ъ) см(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ), кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан его чтоучи оуслышит(ъ), вже прїндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусмнн нашнми молдавскнми боіаре, Настѣ и брат(ъ) ен, Тома, и сестра нх(ъ), Илака, с(ы)н(о)ве Косте, оуноукове Ѡани дворника, и йнна и брат(ъ) ен, Снма, с(ы)н(о)ве Лазора, тиж(е) вноукове Ѡани дворника, по нх(ъ) доброн воли, никнм(ъ) непонѣженн, а ни прнсловани, и продали свою правѣю втиннѣ вт(ъ) оурника дѣда нх(ъ) Ѡани дворника, що мал(ъ) вн(ъ) вт(ъ) дѣда нашего, вт(ъ) йлеѣандра воеводі, едноу боукатоу землю вт(ъ) хотарѣ йлботещнлор(ъ), на оустіе Сѣратѣ, мѣсто вт(ъ) село, слоусѣ нашемоу панѣ Лѣпе армашоу, за п̄ злат(ъ) татарскнх(ъ). И оуставше слоуга наш(ъ) Лѣпе армаш(ъ) та заплатнл(ъ) оузн̄ тотн пннѣзн, п̄ злат(ъ), оу рѣкн Настѣ и братѣ ен, Тома, и сестрн нх(ъ), Илака, с(ы)н(о)ве Косте и йннн и братѣ ен Снма, с(ы)н(о)ве Лазора, оусн вноукове Ѡани дворника, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашнми боіаре.

И оу том(ъ), також(е), прїнде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусмнн нашнми молдавскнми боіаре, слоуга наш(ъ) Станчул(ъ), с(ы)нѣ Жоуржа Хоуснва, по своен доброн воли, никнм(ъ) непоноужен(ъ), а ни прнслован(ъ), и продал(ъ) свою правѣю втинноу вт(ъ) своего праваго оурника, едноу селнцоу за Проутом(ъ), где вил(ъ) Трѣгъ Сѣрати, по выше оустіе Сѣрати, тиж(е) слѣсѣ нашемѣ Лѣпе армашѣ, за р̄н злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставше слоуга наш(ъ), Лѣпе армаш(ъ) та заплатнл(ъ) оусн тотн пннѣзн, р̄н златѣ, оу рѣкн Станчулѣ, с(ы)ноу Жоуржа Хоуснва, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашнми боіаре.

Ино мы, выдѣвше нх(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полноую заплатѣ, а мы такж(е) и вт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потерѣдани слѣсѣ нашемоу панѣ Лѣпе армашѣ тотоу прѣд(ъ) реченоую боукатѣ земли вт(ъ) хотарѣ йлботещнлор(ъ), мѣсто вт(ъ) село, на оустіе Сѣратѣ, и тотоу селнцу за Прѣтом(ъ), где вил(ъ) Трѣгъ Сѣрати, по выше ѣстіе Сѣрати, да сѣт(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и сѣ вѣсем(ъ) доходнм(ъ) емоу, и дѣтем(ъ) его, и оунѣчатом(ъ) его, и прѣѣнѣчатом(ъ) его и прѣѣшрѣтнм(ъ) его и вѣсемоу родѣ его, кто сѣ емоу нзберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено нколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон бѣкати земан шт(ъ) хотара Ялботецилоръ почениш шт(ъ) оустіе Сърати долѣ(ъ) по берегъ Прѣта, та на вышній конецъ Рѣдѣ Горанова, на един(ъ) берестъ знаменан(ъ), шт(ъ) толѣ право на дн(о) на един столпъ, шт(ъ) толѣ по тон сторонн днла, по ѡбочн, та на два дѣбн знаменанн, шт(ъ) това на един(ъ) доуб(ъ) знаменан(ъ), шт(ъ) това черес(ъ) доубровницъ на долнкъ, на един доуб(ъ) знаменан(ъ), та долнкю горѣ до Троиана, на столпъ, та Троианым(ъ) горѣ до гдѣ оупадает(ъ) Троиан(ъ) оу Сърата, та Съратою долѣ, до гдѣ оупадает(ъ) Сърата ѡ Прѣтъ.

И хотар(ъ) тон селнши, гдѣ бнл(ъ) Тръгъ Сърати, по выше оустіе Сърати, почениш тнж(ѣ) шт(ъ) оустіе Сърати та по берегъ Прѣта горн до селнше Подѣ Сръбоула, шт(ъ) толѣ еще по берег(ъ) Проуфта горн до селнше Подѣ Рѡмърѡла, а шт(ъ) толѣ горн на днл(о) та черес(ъ) поле на пнскъ, та ѡ маткъ Съратѣ, шт(ъ) толѣ по старон дорогъ на днл(а) та по верхъ днла долъ до копанѡю могнаѡ, шт(ъ) толѣ по пнскъ на един(ъ) столпъ, та на дрѡгн столпъ, шт(ъ) толѣ дорогою до хотарѣ Лнмѣдѡлче. То ест(ъ) нм(ъ) вес(ъ) хотаръ.

И на то ест вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мн, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)ннв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Звѣарн, вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѡма, вѣра пана Гангѡра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Пцка Хѡднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѡла Хотннскога, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша прѣкалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чо>2р<торовскога>2, вѣра пана Грозѣ паркалаба Ѣрхенскога, вѣра пана Івн(а) Сѣ>2ка>2рѣ п<ръкал>2аба Новоградскога, вѣра пана Клънъѡ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Сремѣа постелннка, вѣра пана Яндренка чашннка, вѣра пана Івн(а) Фрѡнтеш(а) столннка, вѣра пана Шандра колнса, и вѣра оуснх(ъ) боар(ъ) <нашнхъ>2 молдавскнх(ъ) велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн земан, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѡ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Ы(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бнтн нашн Земан Молдавскон, тот(ъ) бн емѡ не порѡшнл(ъ) нашего даанѣа и потврѣденѣа, алн бн емѡ оутврѣднл(ъ) и оукѣпнл(ъ), занѡже есмн емѡ далн и потврѣднлн за его правѡю слѡжбѡ и за цю шн(ъ) собн кѡпнл(ъ) на свон правнн пннѣзн.

И на болшѡю крѣпнст(ъ) и потврѣженіе томѡ вѣсемѡ выше писанномѡ, велѣлн есмн нашемѡ вѣрномѡ нашѡ, Тѡоутѡлѡ логофѣтѡ, писати и нашѡ печат(ъ) прнкѣснтн к семѡ лнстѡ нашемѡ.

Пнс(а) Тоадер(ъ), оу Сочавн, в(ъ) л(ѣ)то хѡцчѡ м(а)рт(ъ) гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înainte noastră și înainte tuturor boierilor noștri moldoveni, Nastea și fratele ei, Toma, și sora lor, Ilca, fiii lui Coste, nepoții lui Oană vornic, și Ana și fratele ei, Sima, fiii lui Lazor, de asemenea nepoți ai lui Oană vornic, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul bunicului lor, Oană vornic, pe care l-a avut el de la bunicul nostru, Alexandru voievod, o bucată de pămînt din hotarul Alboteștilor, la gura Săratei, loc de sat, slugii noastre, pan Lupe armaș, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Lupe armaș, și a plătit toți acei bani, 80 de zloți, în mîinile Nastei și ale fratelui ei, Toma, și ale surorii lor, Ilca, fiii lui Coste, și ale Anii și ale fratelui ei, Sima, fiii lui Lazor, toți nepoți ai lui Oană vornic, înainte noastră și înainte boierilor noștri.

Și întru aceea, de asemenea, a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Stanciul, fiul lui Giurgiu Husea, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă din uricul său drept, o seliște peste Prut, unde a fost Tîrgul Săratei, mai sus de gura Săratei, de asemenea slugii noastre Lupe armaș pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Lupe armaș, și a plătit toți acei bani sluga 150 de zloți, în mîinile lui Stanciul, fiul lui Giurgiu Husea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi și de la noi i-am dat și i-am întărit slugii noastre, pan Lupe armaș, acea mai sus spusă bucată de pămînt din hotarul Alboteștilor, loc de sat, la gura Săratei, și acea seliște peste Prut, unde a fost Tîrgul Săratei, mai sus de gura Săratei, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și stră-nepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei bucați de loc din hotarul Alboteștilor să fie începînd de la gura Săratei la vale, pe malul Prutului și la capătul de sus al Rediului lui Goran, la un ulm însemnat, de aici drept la deal, la un stîlp, de aici pe această parte a dealului, pe coastă, pînă la doi stejari însemenați, de aici la un stejar însemnat, de aici peste dumbrăviță, la vilcea, la un stejar însemnat și pe vilcea în sus pînă la Troian, la stîlp, și pe Troian în sus pînă unde cade Troianul în Sărata, apoi, pe Sărata în jos, pînă unde cade Sărata în Prut.

Iar hotarul acestei seliști, unde a fost Tîrgul Săratei, mai sus de gura Săratei, <să fie> începînd de asemenea de la gura Săratei, și pe malul Prutului în sus pînă la seliștea lui Bodea Sîrbul, de aici tot pe malul Prutului în sus, pînă la seliștea lui Bodea Rumârul, iar de aici în sus la deal și peste cîmp la pisc și la matca Săratei, de aici pe vechiul drum la deal și pe vîrfurile dealului în jos la movila săpată, de aici pe pisc la un stîlp și la un alt stîlp, de aici pe drum pînă la hotarul lui Limbădulce. Acesta le este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andr<eico Cio>²r<torovschi>², credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Să<ca>²ră p<îrcă>²ab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6997 <1489> martie 13.

Arh. St. București, Peceti, nr. 138. Orig., perg. (31,5 × 54,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată parțial, cu legenda: † Печать Іу Ст.ѡанъ воиуодѡа, гучеподалъ Зѡманъ Молдавскон. Cu o trad., în dublu exemplar, din 1866 iulie 26, de G. Peșacoș.

O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII/80, și două la Inst. de ist. și arh., „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/23 a și b.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, p. 154–156 (nr. 245) (text slav și trad.); Melchisedek, *Chronica Hușilor*, p. 7 (rez. al editorului, după Hăjdeu); p. 12–14 (nr. 1) (trad., după Hăjdeu); Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 108–109 (rez. al editorului, după Hăjdeu); idem, *Pămîntul*, p. 162 (n. 1) (rez. al editorului, după Hăjdeu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 372–375 (nr. CXCVIII) (text slav și trad. hotarnicelor); *D.I.R.*, A, II, p. 108–110 (nr. 104) (trad. după orig.).

¹ În loc de: оуен.

² Rupt și șters.

51

1489 (6997) martie 14, Suceava.

Бѣ нма Ѡ(тъ)ца, н Гнна н С(ва)таго Д(с)ха, Тр(он)це с(ва)таа н едно-свѣщна н нераздѣлнаа. Се азъ, рабъ вл(а)дыкы моего І(с)са Х(ри)ста, Іуан(ъ) Стефан(ъ) воивода, в(о)жѣю м(н)л(о)стію, господар(ъ) Зѡманъ Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), н снмъ лнстомъ нашемъ, въс[с]нм(ъ) кто на н(к) сзрнт(ъ) нлы его чтѣчн слышнтъ, вже прѣдоша, предъ нами н предъ счнми нашнми молдавскнми бояри, великнми н малнми, Мѡшата¹, дочка Жѡржѡ столннка, нептоа Ісаѡа логофѣта, кнѣгннѡ <па>²на Зѡари, н съ свонми братїамн, съ Иванко³ н съ Петрѡ, н съ свонми сестрнчнчн, съ Тоадеръ стол[в]ннкъ н братъ его Исанко⁴, н сестра нх(ъ), Марннѡ, с(ы)н(о)ве сестрн Мѡша⁵, ѡнѡщн, н племеница нх(ъ), Марннѡ, дочка Дѡма Исѣескѡла, кнѣгннѡ Фѣте ѡковескѡла, н племеннце нх(ъ), Балше н братъ его, Юга, с(ы)н(о)ве Ѡлюшка, непотове Шѡндра, н непотъ нх(ъ), Юрїю, н племеннце нх(ъ), Тоадеръ, н братъ его, Петръ, счн Знѡкове Исѡаа логофѣта, н съ вснми нх(ъ) дѣтми н съ счнм(н) нх(ъ) родомъ, по нх(ъ) доброн воли н пекнм(к) непонѡженн, а нн прнсновани, н продали свою правою втчинѡ вт(ъ) Зрнка н испревнѡіе деда нх(ъ) Исѡаа логофѣта, що нама(тъ) вт(ъ) деда нашего, вт(ъ) старѡго ѡлександра воиводи, едно село, на Снретн⁶, на нмѣ Бладенїн, гдѣ бнлъ Орнш(ъ) Владъ, н съ млннн що сѣтъ ѡ Снретѣ; та продали тоѣ село на нмѣ Владѣнїн, на Снретѣ, гдѣ бнлъ Орншъ Владъ, н съ млннн, саломѡѡ г(о)с(по)д(ст)в(с) ми, за 350 златъ татарскнх(ъ).

И азъ, г(о)с(по)д(ст)во ми, заплатнх(ъ) счн тотн пннѣзн, 350 златъ татарскнх(ъ), ѡ рѡкн Мѡшн, дочкн Жѡржѡ столннка, нептоа Исѡаа логофѣта, кнѣгннн нана⁷ Зѡари, ѡ рѡкн братїам(ъ) ен, Иванкѡ н Петрѡ, н сестрнчнчнм(ъ) ен, Тоадерѡ столннкѡ, н братѡ его Исанкѡ, н сестрн нх(ъ) Марннн, н племеннцн нх(ъ), Марннн, дочкн Дѡма Исѣескѡла, кнѣгннн Фѣте ѡковескѡла, н племенннк(ъ) нх(ъ), Балше, н брата⁸ его, Юга, сннове Олюшка, непотове Шѡндра [Шѡндра, н непотъ нх(ъ) Юрїю н племенннк(ъ) нх(ъ), Тоадерѡ, н братѡ его, Петре, предъ нами н предъ нашнми бѣчрн.

<Но ми, въставше>² н токмнвшѣ н заплатнвшѣ се еанко внше пншелъ, азъ г(о)с(по)д(ст)в(о) ми, ѡ том(ъ), благопронзволнх(ъ), нашнм(ъ) благнм(ъ) пронзволеннемъ, н чнстнм(к) н свѣтаннм(к) сердцемъ, н съ сѣѣ нашѣ добрѡѣ воля, н отъ Бога помѡщїа, н счнннѡ есми въ задѡшіе с(ва)топочнвшнх(ъ) предковъ н роднтелн нашнх(ъ) н за нашѣ здравїе н спасенїе, н за здравїе н спасенїе днтен нашнх(ъ), ѣко да ствреднмъ н скрпнм(ъ) нашъ с(ва)тїн монастнръ отъ Боро-нецъ, ндеже естъ храмъ с(ва)таго н славноао велико мѡщннка н повндоносца Георгїѣ н гдѣ естъ ерѡменъ молебннкъ нашъ кнръ попъ Ѣфрїмъ⁹, н дали н похн-лнн н потвреднн есми томѡ с(ва)томѡ нашемѡ монастнрѡ тоѣ село, на нма Владѣ-

нѣн, на Сиретѣ, гдѣ былъ Орншъ Бладъ, и съ млинн, да естъ томъ с(вѣ)томъ нашемъ монастырѣ отъ Коронецъ штъ насъ зрнкъ и съ вѣсемъ доходома, непорѣшено неколиже, на вѣкн.

И хотаръ томъ выше писанномъ селъ да естъ штъ зснх(ъ) сторон(ъ) по старомъ хотарѣ, кѣда нѣ вѣка вжнвалн.

И на то естъ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мн, Стефан(а) боеводи, и вѣра превозлюблених(ъ) синов(ъ) г(осподст)в(а) мн, Александра и Богдана-Блада, и вѣра боѣръ наших(ъ): вѣра пана Збѣарн, вѣра пана Нѣгн, вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Мѣца Хѣднча, вѣра пана Шефѣла паркалаба отъ Хотина, <вѣра пана Микота и пана Рѣцеша прѣкалаби штъ Нѣмца>¹⁰, <вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ паркалаба Сѣрхенского, вѣра пана Ївн Сѣкаръ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Клѣньѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вистѣрника, вѣра пана Бремѣа постелника, вѣра пана Яндренка чашника, вѣра пана Ївн Фрѣнтеш столника, вѣра пана Шандра комнса>¹¹, и <вѣра>² вснх(ъ) наших(ъ) боеровъ, велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашон жикотѣ, кто вѣдетъ господаръ нашон землн, отъ днтен наших(ъ) нлн отъ нашего родѣ нлн пакъ вѣд(ъ) кого Богъ изберетъ г(о)сподарнмъ внтн нашн землн Молдавскон, тотъ вн не порѣшнлъ нашего даанїе и потверж[е]денїе, алн вн стверднлъ и зкрпнллъ, занѣже еслн кѣпнлн на свон правїн пннѣзн <н>² есмо зчннлн за дѣше с(вѣ)топочнвалнх(ъ) предков(ъ) и роднтелн наших(ъ), и за наше здравїе и спасенїе и за здравїе и спасенїе днтен наших(ъ). Та есмо далн то село съ млинн томъ с(вѣ)томъ нашемъ монастырѣ.

И кто смъ зкѣснтъ¹² нашего даанїа порѣшнтн нлн раздрѣшнтн, тотъ да естъ проклѣтъ отъ Г(оспо)да [отъ Господа] Бога, Спаса нашего Исуса Х(ри)ста, и отъ причистїа Богоматерн, и отъ с(вѣ)тнх(ъ) ⁴¹³ евангелнст(н), и отъ с(вѣ)тнх(ъ) верховннх(ъ) апостол(ъ) Петра и Павла и прочїн¹³, и ото <тнї>² с(вѣ)тнх(ъ) Богоноснх(ъ) шт(е)цъ, нже въ Ннкн, и штъ вѣснх(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) нже отъ вѣка Богѣ згоднвшнх(ъ), и да естъ подобено Їсѣѣ предателю и проклѣтомъ Ярїю, и да нмаетъ зчастїе съ онѣмн Юден еже вѣзопнша на Господа Бога: крево его на ннх(ъ) и на чадох(ъ) нх(ъ).

И на болшю крепостъ и потверженїе томъ вѣсемъ внше писаномъ, велѣлн еслн нашемъ вѣрномъ панѣ, Тестѣлѣ логофетѣ, писатн и нашѣ пнчатъ прнвѣснтн к семъ лнстѣ нашемъ.

Писалъ Тоадеръ дїакъ, 8 Сзчавн, въ лето 6997/1489 марта, 14¹⁴ день¹⁵.

În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță sfântă și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu, Isus Hristos, Ioan Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Mușata¹, fiica lui Giurgiu stolnic, nepoata lui Isaia logofăt, cneaghina <pa>²nului Zberea, și cu frații ei, Ivanco³ și Petru, și cu nepoții săi de soră, Toader stolnic și fratele lui, Isaico⁴, și sora lor, Marina, fiii Anușcăi, sora Mușei, și vara lor, Marina, fiica lui Duma Isăescul, cneaghina lui Fete Iacobescul, și verii lor, Balșe și fratele lui, Iuga, fiii Oliușcăi, nepoții lui Șendre, și nepotul lor, Iurie, și verii lor, Toader și fratele lui, Petru, toți nepoții lui Isaia logofăt, și cu toți copiii lor și cu tot neamul lor, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul și din privilegiul bunicului lor Isaia logofăt, ce l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel Bătrîn, un sat pe Siret, anume Vladenii, unde a fost

Oriș Vlad, și cu morile ce sînt pe Siret ; și au vîndut acest sat, anume Vladenii, pe Siret, unde a fost Oriș Vlad, și cu morile ce sînt pe Siret, însumi domniei mele, pentru 350 de zloți tătărești.

Și eu, domnia mea, am plătit toți acești bani, 350 de zloți tătărești, în mîinile Mușii, fiica lui Giurgiu stolnic, nepoata lui Isaia logofăt, cneaghina panului Zbiare, în mîinile fraților ei, Ivanco și Petru, și ale nepoților ei de soră, Toader stolnic și fratele lui, Isaico, și sora lor Marina, și ale verei lor Marina, fiica lui Duma Isăescul, cneaghina lui Fete Iacobescul, și ale verilor lor, Balșe și fratele lui, Iuga, fiii Oliușcăi, nepoții lui Șandru [Șandru], și ale nepotului lor Iurie și ale verilor lor, Toader și fratele lui, Petre, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

⟨Deci noi, sculîndu-ne⟩² și tocmindu-ne și plătind totul deplin cît mai sus scriem, domnia mea, întru aceea, am binevoit, cu bunăvoința noastră, și cu curată și luminată inimă, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru pomenirea sfintrăpostaiților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghie și unde este egumen rugătorul nostru, chiar popa Efrim⁹, și am dat și am închinat și am întărit acelei sfînte mănăstii a noastre acel sat, anume Vladenii, pe Siret, unde a fost Oriș Vlad, și cu mori, să fie acelei sfînte mănăstiri a noastre de la Voroneț, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Zbiare, credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, ⟨credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț⟩¹⁰, ⟨credința panului Andreico Cior-torovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistiernic, credința panului Eremia postelnic, credința panului Andreico ceașnic, credința panului Ion Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis⟩¹¹ și ⟨credința⟩² tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că am cumpărat pe banii mei dreپți ⟨și⟩² am făcut pentru pomenirea sfintrăpostaiților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri. Și am dat acest sat cu mori acestei sfînte mănăstiri a noastre.

Iar cine s-ar încumeta să clinească sau să sfărîme dania noastră, acela să fie blestemat de Domnul [de Domnul] Dumnezeu, Mîntuitorul nostru Isus Hristos, și de preacurata maimă a lui Dumnezeu, și de 4 sfinți evangheliști, și de sfinții apostoli de frunte, Petru și Pavel, și ceilalți, și de ⟨318⟩² sfinți părinți purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți ceilalți sfinți care

din veac au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui Iuda trădătorul și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Dumnezeu: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6997 <1489> martie, 14 zile.

<După copia slavă, urmează textul scris de altă mînă sub locul peceții domnești, desenat de copist>: Posleduindu-se din cuvînt în cuvînt și fiind întocma cu cel adevărat ispisoc domnescu pe sîrbie, ce să află în scrisorile moșiei Vlădenii, ci-i zic și Cîrnii, pe Săretiu, la dum(nealu)j căminar Iancul Canano, s-au adiverit și de cătră noi, 1813 l(eat) oct(ombrie) 9/7321 octombrie 9.

Veniamin mitropolit Moldaviei, Costachi Ghica log(ofăt), Iordache Canta logofăt, N. Stratulat vel vornic¹⁶.

De mine s-au scrisu, Theodor Gașpar diiac de divan. Condi Leondari...¹⁷ și logofăt de taină¹⁸.

Bibl. Acad., DCCVII/12. Copie slavă defectuoasă, cu influențe ortografice și lexicale rusești, din condica de doc. a familiei Balș. Cu o copie rom. de același diac și din același an, după trad. (fără sfatul domnesc) de polcovnic Pavel <Debriț> de la Mitropolie, ibidem. nr. 13.

Două trad., din sec. XVIII: una la Bibl. Acad., CCCLII/1, și alta, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/13 (Inv. vechi al M-rii Putna, nr. 50). Un extras francez, cu data de an, greșită: 6097 (1398), la Arh. St. București, A. N., CCXLIII/1; un rez. dezv., fără dată de lună și zi și cu aceeași greșeală la data de an (6907), ibidem, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 570.

EDIȚII: Mazerean, *Condica m-rii Vor neș*, p. 46–47 (nr. 1) (rez. dezv.); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 103–104 (nr. 2) (trad. gerin., cu numeroase erori și cu data de an greșită: 6996 (1488); Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 108 (rez., după Wickenhauser); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 376–378 (nr. CXCIX) (copia din 1813 în transcrierea lui R. Rosetti); *D.I.R.*, A, II, p. 110–111 (nr. 105) (trad., după I. Bogdan); *Catalogul doc. mold.*, I, p. 12 (nr. 4) (rez., după extrasul francez. — v. descr. arheografică — considerat în mod greșit ca fiind un „fals din sec. XIX“).

¹ În continuare, peste tot: Мѡша (Mușa) (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 376. n. 1).

² Omis.

³ În trad. de la Bibl. Acad. (r. descrierea arheografică): „Iran“.

⁴ În aceeași trad.: „Isac“.

⁵ Corect: Мѡшн.

⁶ În loc de: Чиретк (cf. I. Bogdan, *loc. cit.*).

⁷ În loc de: пана.

⁸ În loc de: ератъ (cf. I. Bogdan, *loc. cit.*).

⁹ În trad. menționată: „Efrem“.

¹⁰ Întregit după trad. menționată.

¹¹ Omis în copie: întregit de I. Bogdan după doc. din 1489 martie 13 (r. nr. 50).

¹² În loc de: порѣснтъ (cf. și I. Bogdan, *loc. cit.*).

¹³ Așa în copie.

¹⁴ În trad. menționată: и прочих.

¹⁵ Urmează textul de la sfîrșitul iraducerii de față.

¹⁶ Sigiliul mic domnesc din 1806 în tuș roșu.

¹⁷ Indescifrabil.

¹⁸ Cu excepția cuvintelor „ispisoc domnescu pe sîrbie“, înlocuite cu „tălmăcire“, acest text se repetă și la sfîrșitul copiei de pe pagina următoare a condiții: în ambele cazuri, el este urmat de autentificarea în limbile rusă și germană, din 6 noiembrie și, respectiv, 27 decembrie 1815.

Noi, Ștefan v(oi)e vod, cu mila lui D(u)mnezeu, domnu Țării Moldaviei. Adică au venit înaintea noastră Coste Tudora¹, feciorii² lui Mohul Tudora, nepoții³ Petrii Tudorii, cu frații săi⁴, Ivanco și cu surorile sale, cu Olășcoae și cu Drăgălina⁵, ficiorii Jurgii Tudora, și Isacu, și Silion, și Niacșa, și Drăgălina, feciorii lui Ivan Tudora, de a lor bunăvoie s-au tocmit cu surorile <lui>⁶ Costea Tudora, cu mătușă-sa⁷ Ivan⁸, și Olășcoae⁹ și Drăgălina, ficiorii Jorgii Tudora, și mătușe a lui Isac, și a lui Silion, și a Niacoșii¹⁰ și a Drăgălinii, ficiorii lui Ivan Tudora, anume Anușca și Mușe¹¹ și au dat Coste Tudora și cu toț(i) frații săi¹² pentru partea lor de Triabăș¹³, pe de amîndoaă părțile de Triabăș¹³, pentru parte lor din fîntînă, tot, ce-au vîndut ei acel sat acei fiiastre, Niacșe¹⁴, fata unui vornic¹⁵, giupîniasa lui Isac visternicului, iar ei au dat un sat, anume Drăgeștii, pe Cobîle, Anușcăi <și Mușei>¹⁶.

Iar noi, dacă am văzut că au făcut schimbu de bunăvoie, denainte noastră, așîdîre i-am dat și i-am întărit pre Anușca și pre Mușe, ce mai sus scrie, acel satu Drăgești, pe Cobîle.

6907¹⁷ martie 15.

Această scrisoare s-au scos din uricul cel bătrîn, carile iaste pre mîna Mihalcii, nepotul lui Istratie, cînd am avut piră cu Iacob, pentru heleșteu, și l-am tăet.

Arh. St. Iași, CDXLIX/1, p. 1. Copie după trad. din Condica moșiei Dtăgești, „scrisă de Teodor Gașpar serdar și condicar de divan, Iași, 1828 nov(embrie) 20”.

Altă copie, din 1673 (7181) mai 18, cu mici deosebiri de formă și avînd în locul intitulăției mențiunea „uricu de la Ștefan vod(ă), l(ea)t 6997 <1489>, m(ease)ța mart(ie) 15”, iar pe verso o însemnare contemporană copiei: „izvod scos din uricul de la Mihalcia, pentru Drăgești”, și alta din sec. XIX: „6997 <1489> martie 15. No. 1”, la Arh. St. Neamț, Colecția Documentele Drăgeștilor, I/1.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 9 (nr. 12) (copie din 1828 noiembrie 20, după *Ms. Surete*, XLIV, 1215, cu data de an corectată în 6997); M. Costăchescu, *D. c. m. lă. Ștefan*, p. 136–137 (nr. 38) (aceeași copie, după Condica Drăgeștilor, cu data de an corectată în 6997); *D.I.R.*, A, I, p. 411–412 (doc. îndoielnice, nr. 2) (aceeași copie, cu data de an greșită 1399 (6907), considerîndu-se, greșit, că actul este îndoielnic); *D.I.R.*, A, II, p. 112 (nr. 106) (copie, după M. Costăchescu).

Data de an a doc., în copia din 1828, este greșită: 6907, în loc de 6997, așa cum au observat primii editori ai actului (cf. Ghibănescu, *op. cit.*, p. 9, și M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 137), care au corectat-o și au restabilit filiația Tudorilor potrivit doc. din <1495 ianuarie 1–9> (Ghibănescu, *op. cit.*, p. 9–10) sau potrivit acestuia și altor doc. (M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 136–139), lucru necunoscut editorilor *D.I.R.*, A, I, care, publicînd copia defectuoasă și cu data greșită din Condica Drăgeștilor, au calificat actul ca îndoielnic, datorită faptului că „filiația rudelor e imposibilă” (!) iar Isac vistier este „necunoscut la sfîrșitul sec. XIV”. Ambele „argumente” cad de la sine prin luarea în considerație a datei exacte a doc., așa cum apare ea în cea de a doua copie, descoperită recent (v. descrierea arheografică), și cum a fost restabilită de altfel, de primii editori și acceptată, apoi, de editorii celui de-al II-lea volum, al *D.I.R.*, care au publicat actul, corect, după M. Costăchescu (cf. și Șimanschi, *Autenticitatea și datarea*, p. 89).

¹ „Coste, Tudora”, în copie; peste tot în această copie, numele „Tudora” e în flexiune slavă (corect, în românește: „Tudor” — cf. doc. nr. 151).

² În loc de „feciorul” (cf. M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 136); în copia din 1673 (7181) mai 18 (v. descrierea arheologică) înaintea acestui cuvînt era scris: „Drăg(ă)lina” care, apoi, a fost tăiat de copist cu o linie.

³ În loc de: „nepotul” (cf. *ibidem*).

⁴ În loc de: „nepoții săi de frate” (cf. *ibidem*).

⁵ În copia menționată: „Drăgălina” (v. și mai jos).

⁶ Omis (cf. M. Costăchescu, *loc. cit.*).

⁷ În loc de: „mătușa lui” (cf. *ibidem*).

⁸ În loc de „Ivanco” (cf. *ibidem*).

⁹ În copia menționată: „Olășcoae”.

¹⁰ În copia menționată: „Niașii”.

¹¹ În aceeași copie: „Musia”.

¹² În loc de: „nepoții săi de frate (cf. M. Costăchescu, *loc. cit.*).

¹³ În copia menționată: „Triabeș”.

¹⁴ În aceeași copie urmează, tăiat cu o linie de copist: „Drăg(ă)lina de a lor bună / o e s-au tocmit denainte domnii. . .”.

¹⁵ Urmează, între paranteze, mențiunea traducătorului: „și nu să știe, că-i rupt”.

¹⁶ Omis (cf. M. Costăchescu, *loc. cit.*; pentru filiația Tudorilor, cf. actul din <Înainte de 1495 (7003) ianuarie 10>, în acest vol., doc. nr. 151).

¹⁷ Greșit, în loc de: 6997 (v. descrierea arheografică și comentariul).

Ispisoc de la Stefan vodă din l(ea)t 6997 <1489> mai 16, scriind precum au venit Vișa, fata lui Sasu pitariul, și au vîndut a sa driaptă ocină, dintru al său drept uric, din uricul tatălui ei, a lui Sas pitariul, un satu pe Tămaș, unde au fostu casa tatălui său; acela l-au vîndut lui Ivan Badiul, drept 83 de zloți tătărești.

Bibl. Acad., MDXXXI/84 (nr. 1). Rez. într-un izvod de „scrisori... pi satul Tămașii ot ținut(ul) Bacăului, ce-au ascultat mai denainte de ținut(ul) Putnii... ap(rilie 11, l(ea)t 7268 <1760>”.

Von Gottes Gnaden, wir Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thun kund durch diesen unseren Brief Allen, die solchen sehen oder lesen hören¹, wienach vor uns und all unseren moldauischen Bojaren gekommen sind unser Diener Dragot und seine Schwester Negrită, Wlaschins Kinder und Pogănel's Enkel, und haben verkauft ihr wahrhaftes Vatergut, ein Dorf, namens Pogănești, an der Bărlad, unserer Herrschaft selbst um 200 tatarische Gulden.

Und unsere H(err)sch(af)t hat all dieses Geld, 200 tatarische Gulden, in die Hände Dragots und seiner Schwester Negrită, Wlaschins Kindern und Poganel's Enkel, vor unseren Bojaren bezahlt.

Da nun uns(ere) H(err)sch(af)t Alles, soviel oben geschrieben, gezahlt hatte, haben Dragot und seine Schwester Negrită die Vorrechtsbriefe ihres Ahn's Poganel, welche er über dieses Dorf Pogănești von unseren Oheimen, Eliă dem Woew(oda) und Stefan dem Woew(oda), (als sie unter sich in Frieden lebten)² hatte, in unsere Hände gegeben.

Gleichfalls sind vor uns und unseren Bojaren gekommen unser Diener Wasko und seine Schwester Mărena, Iwon Nimais Kinder, Michai Kalins und Stefans Enkel, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt, und haben verkauft ihr wahrhaftes Vatergut vermöge Handveste ihrer Grossväter, Michai Kalins und Stefans und Handveste ihrer Grossväter, Michai Kalins und Stefans und vermöge Vorrechtsbriefe, die diese von unserem Ahne, dem Woew(oda) Alexander hatten, und haben

uns(ere) H(err)sch(af)t selbst verkauft ein Dorf an der Bärlad namens Kalinestie, wo ihres Grossvater Michai Kalins und seines Bruders Stefan Häuser waren, um 120 tatarische Gulden. Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat all dieses Geld, 120 tatarische Gulden in die Hände Waskos und seiner Schwester Marina, Iwan Nimais Kinder und Michai Kalins und Stefans Enkel, bezahlt. Und die Vorrechtsbriefe, welche ihr Grossvater Michai Kalin und sein Bruder Stefan von unserem Grossvater, dem W(oe)w(oda) Alexander, hatten, haben sie auch in uns(ere) H(err)sch(af)t Hände gegeben.

Gleichfalls ist vor uns und unseren Bojaren gekommen unser Diener Toader, Hermans des Parkalaben Bruder, aus seinem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt, und hat mit uns(ere) H(err)sch(af)t vertauscht ein Dorf namens Toporouz, mit allen zugehörigen Beiwinkeln, übern Prut in Černower Bezirk, welches sein Bruder H(er)r Herman der Parkalab von unseren Dienern Stančul und seinen Brüdern Iwanko und Isaiko, Söhnen Fedković Starostić, Enkeln Michuls Starostić, um 400 tatarische G(u)ld(en) gekauft hatte. Und unser Diener Toader, Hermans Bruder, hat uns(ere) H(err)sch(af)t dieses Dorf Toporouz in Černower Bezirk mit allen zugehörigen Beiwinkeln gegeben. Und die Vorrechtsbriefe, welche sein Bruder Herman vermöge Erkaufs auf dieses Dorf Toporowzi überkommen, hat er auch in uns(ere) H(err)sch(af)t Hände gegeben.

Dagegen habe ich (As)², uns(ere) H(err)sch(af)t, unserem Diener Toader, Hermans Bruder, für dieses Dorf Toporouz zwei Dörfer an der Berlad gegeben, namentlich: Pogänestie, ein Dorf, das uns(ere) H(err)sch(af)t von Dragot und seiner Schwester Negrită, Wlaschins Kindern und Pogänels Enkel, um 200 tatarische Gulden gekauft hat. Und die Vorrechtsbriefe, welche uns Dragot und seine Schwester Negrită von ihrem Grossvater Pogänel, die er auf dieses Dorf Pogänesti von unseren Oheimen dem Woew(oda) Eliä und dem Woew(oda) Stefan hatte, als sie in Frieden gelebt, haben wir auch in die Hände Toaders, Hermans Bruder, gegeben.

Ebenso haben wir unserem Diener Toader, Hermans Bruder, ein zweites Dorf an der Berlad, namens Kalinestie, welches Dorf ich (As)² unsere H(err)sch(af)t von Waschko³ und seiner Schwester Mărina, Iwon Nimais Kindern, Michai Kalins und seines Bruder Stefans Enkel, um 120 tatarische Gulden erkaufte, gegeben. Und die Vorrechtsbriefe, welche Waschko³ und seine Schwester Mărina von ihrem Grossvater Michai Kalin und seinem Bruder Stefan von unserem Ahne, dem Woew(oda) Alexander in unsere Hände gegeben, die haben auch wir in unsers Dieners Toader, Hermans Bruder, Hände gegeben.

Ueberdies haben wir unserem Diener Toader, Hermans Bruder, zu diesen zwei Dörfern, Pogänestie und Kălinesti, 100 tatarische Gulden bar drauf bezahlt.

Gleichfalls sind vor uns und unseren Bojaren gekommen unsere Diener Sima und seine Söhne: Shurka, Iori, Drăgan und Michul mit seinen Kindern, und Stezko mit seinen Kindern aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt und haben verkauft ihr wahrhaftes Vatergut, vermöge ihrer wahrhaften und angestammten Handveste, nämlich die Hälfte des Dorfes namens Unter-Grigorestie am Seret uns(ere) H(err)sch(af)t selbst um 125 ungarische Gulden. Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat all dieses Geld, 125 ungarische Gulden in die Hände Simas und seiner Kinder Shurka, Iori, Drăgan und Michuls und seiner Kinder und Stezkos und seiner Kinder bezahlt. Und die Vorrechtsbriefe, welche sie von unserem Grossvater, dem

Woew(oda) Alexander, auf dieses halbe Dorf Unter-Grigorestie hatten, haben sie auch in uns(ere) H(err)sch(af)t Hände gegeben.

Gleichfalls sind vor uns und unseren Bojaren gekommen unsere Diener, H(er)r Iori Scherbić und H(er)r Peter Grigoreskul, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt und haben verkauft ihr wahrhaftes Vätergut, vermöge wahrer und angestammter Handveste die zweite Hälfte des Dorfes Ober-Grigorestie, den Teil des Kanzlers Kupćić, uns(erem) H(err)sch(af)t selbst um 350 tatarische Gulden.

Und uns(ere) H(err)sch(af)t hatt all dieses Geld, 350 tatarische Gulden in die Hände des H(er)r Iori Scherbić und H(er)r Peters Grigoreskuls bezahlt. Und als wir Alles bezahlt, hat auch Peter Grigoreskul in uns(ere) H(Err)sch(af)t Hände die zwei Vorrechtsbriefe gegeben, welche er auf diese Hälfte des Dorfes Grigoresti vermöge Erkaufs von unseren Oheimen, den Woew(oda) Stefan und dem Woew(oda) Peter hatte. Und nach der Uebereinkunft habe ich uns(ere) H(err)sch(af)t, soviel oben geschrieben, bezahlt.

Gleichfalls ist vor uns und vor unseren Bojaren gekommen unsere Diener, Stanćiul Starostić mit seinen Brüdern Iwanko und Isaiko, Söhnen des Fedko Starostić, Michul Starosteskuls Enkel, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt, und haben uns(erem) H(err)sch(af)t vertauscht ihr wahrhaftes und angestammtes Vätergut vermöge Handveste ihres Urahns, Shursh des Fratowers und ihres Ahns, Michuls Starostić, und haben uns(ere)m H(err)sch(af)t selbst drei Dörfer an der Soćawa, namens: Fratäuzi, wo die Höfe ihres Urgrossvaters Shurshs aus Fratow und ihres Grossvaters Michul Starostić waren, und aufwärts Botischani und Klimouz gegeben.

Dagegen habe ich uns(ere) H(err)sch(af)t unseren Dienern Stanćiol und seinen Brüdern Iwanko und Isaiko für diese 3 Dörfer ein Dorf namens Toporouz mit den dazu gehörigen Beiwinkeln übere Prut in Černower Bezirk gegeben; denn dieses Dorf hat uns(ere) H(err)sch(af)t von Toader, Hermans Bruder, ertauscht. Und die Vorrechtsbriefe, die Toader, Hermans Bruder ertauscht. Und die Vorrechtsbriefe, die Toader, Hermans Bruder, von uns(ere) H(err)sch(af)t auf dieses Dorf Toporouz vermöge Erkaufs von Stanćiul, Iwanko und Isaiko, Söhnen Fedkos Starostć und Enkeln Michul Starosteskuls hatte, die hat Toader, Hermans Bruder, in uns(ere) H(err)sch(af)t Hände gegeben. Und diese Vorrechtsbriefe wegen Erkauf von Toporouz, die hat uns(ere) H(err)sch(af)t auch in die Hände Stanćiols und seiner Brüder, Iwanko und Isaiko gegeben.

Auch haben wir ihnen ein zweites Dorf, namens Grigoresti am Siret, beide Theile sammt den Mühlen auf den Siret gegeben; denn die Hälfte dieses Dorfes, Unter-Grigoresti haben wir gekauft von Sima und seinen Söhnen: Shurka, Iori, Drăgan und von Michul, Simas Bruder und seinen Kindern und von ihren Bruder Stezko und seinen Kindern, und die zweite Hälfte des Dorfes Ober-Grigoresti, die haben uns(ere) H(err)sch(af)t von Iori Scherbić und von Peter Grigoreskul für 350 tatarische Gulden erkauf. Und wir haben gegeben in die Hände Stanćiols, Iwanko und Isaiko zwei Vorrechtsbriefe, welche Peter Grigoreskul von unseren Oheimen, dem Woew(oden) Stefan und dem Woew(oden) Peter auf diese Hälfte des Dorfes Ober-Grigoresti hatte.

Ueberdies haben wir den Stanćiol, Iwanko und Isaiko zu diesen zwei Dörfern Toporouz und beidertheilige Grigoresti noch 200 tatarische Gulden darauf gegeben. Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat alles ausgeglichen und bezahlt, soviel oben geschrieben ist, vor all unseren moldauischen Bojaren.

Hiernach hat es uns(ere) H(err)sch(af)t für gut befunden aus unseren guten Wolllen, aus reinem und erleuchtetem Herzen und aus all unserem guten Willen und mit Gottes Hilfe, damit wir erstärken und bekräftigen unser Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfahrt der heiligsten, reinsten, seligsten Herrscherin, unserer Gottesgebärerin und allzeit Jungfrau Maria und wo der Egumen unser Beter, H(er)r Pop Paisie ist, und haben gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Voreltern, für die Seelen und das Seelenheil unserer Eltern und für unsere Gesundheit und unser Seelenheil und für die Gesundheit und das Seelenheil unserer Kinder und haben gegeben und bekräftigt diese 3 Dörfer namens Fratauz an der Soćawa sammt den Mühlen, die auf der Soćawa sind und etwas oberhalb Botäschani und Klimouz, auf dass sie unserem heil(ige) Kloster Putna von uns eine Handveste seien mit allen Einkünften unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieser drei Dörfer soll nach allen Seiten nach den alten Hotarungen sein, wo solche von jeher bestanden haben.

Und hiefür ist die Beglaubigung unserer Herrschaft des obgeschriebenen wir Stefan Woewo(d) und die Beglaub(igung) unserer H(err)sch(af)t vielgeliebten Söhne, Alexanders und Bogdanus Wlad, und die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njag, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, d(ie) B(eglaubigung) d(e) H(er)r(n) Gangur, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosche, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Härman, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Steful von Hotin, die B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mikot und H(er)r(n) Rêzesch, Parkalaben von Nêmz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreiko des Ćortorowers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa, Parkalaben von Orchei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Sekarâ von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klânău, Schwertträgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Schatzmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Eremiâ, Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Fruntesch, Truchsessens, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander, Marstallers und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott aus-erwählen wird, Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll doch unsere Schenkung und Bekräftigung nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen ⁴, denn wir haben diese drei Dörfer für unser eigenes und bares Geld gekauft und sie diesem unseren heil(igen) Kloster Putna gegeben. Und wer es wagen sollte, unsere Schenkung und Bekräftigung zu vernichten, der soll von Gott dem Herrn, unserem Erlöser Iesu Christi verflucht sein und von seiner allerreinsten Gottesmutter; er soll sich zu verantworten haben, vor dem schrecklichen Richterstuhl Christi in den Tagen des Gerichtes.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserem getreuen H(er)r Täutul, Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Brief⁵.

Geschrieben hats Toader zu Soćawa im J(ahre) 6997/1489, Mon(at) Oct(ober) 14.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se ⁶ că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Dragotă și sora lui, Negrita, copiii lui Vlașin și nepoții lui Pogănel, și au vîndut ocina lor dreaptă, un sat, anume Pogănești, pe Bîrlad, însăși domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și domnia noastră am plătit toți acești bani, 200 de zloți tătărești, în mîinile lui Dragotă, și ale surorii lui, Negrita, copiii lui Vlașin și nepoții lui Pogănel, înaintea boierilor noștri.

Deci, după ce domnia noastră am plătit toate cele mai sus scrise, Dragotă și sora lui, Negrita, ne-au dat în mîinile noastre privilegiul bunicului lor Pogănel, pe care el l-a avut pentru acest sat, Pogănești, de la unchii noștri, Ilie voievod și Ștefan voievod, cînd trăiau în pace între ei.

De asemenea au venit, înaintea noastră și a boierilor noștri, sluga noastră Vasco și sora lui, Mărena, copiii lui Ivan Nemai, nepoții lui Mihai Calin și ai lui Ștefan, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul bunicului lor, Mihai Calin, și al lui Ștefan și din privilegiile pe care aceștia le-au avut de la bunicul domniei noastre, Alexandru voievod; și au vîndut însăși domniei noastre un sat pe Bîrlad, anume Călinești, unde au fost casele bunicului lor Mihai Calin și ale fratelui său Ștefan, pentru 120 de zloți tătărești.

Și domnia noastră a plătit toți acești bani, 120 de zloți tătărești, în mîinile lui Vasco și ale surorii lui, Marina, copiii lui Ivan Nemai și nepoții lui Mihai Calin și ai lui Ștefan. Și privilegiile pe care le-au avut bunicul lor Mihai Calin și fratele său, Ștefan, de la bunicul nostru Alexandru voievod, ei încă le-au dat în mîinile domniei noastre.

De asemenea a venit, înaintea noastră și a boicrilor noștri, sluga noastră Toader, fratele lui Hărman pîrcălab, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a schimbat cu domnia noastră un sat, anume Toporăuți, cu toate cuturile ce ascultă de el, dincolo de Prut, în ținutul Cernăuți, pe care îl cumpărase fratele său, pan Hărman pîrcălab, de la slugile noastre, Stanciul și de la frații săi, Ivenco și Isaico, fiii lui Fedco Starostici, nepoții lui Mihul Starostici, pentru 400 de zloți tătărești. Și sluga noastră, Toader, fratele lui Hărman, a dat domniei noastre acest sat, Toporăuți, în ținutul Cernăuți, cu toate cuturile ce ascultă de el. Și privilegiul de cumpăratură pe care l-a dobîndit fratele său Hărman, pentru acest sat Toporăuți, încă l-a dat în mîinile domniei noastre.

Pentru aceasta, eu, domnia noastră, am dat slugii noastre, Toader, fratele lui Hărman, pentru acest sat, Toporăuți, două sate pe Bîrlad, anume Pogănești, un sat pe care domnia noastră l-am cumpărat de la Dragotă și de la sora lui, Negrita, copiii lui Vlașin și nepoții lui Pogănel, pentru 200 de zloți tătărești. Și privilegiile pe care le aveau Dragotă și sora lui, Negrita, pentru acest sat Pogănești de la unchii noștri, Ilie voievod și Ștefan voievod, cînd trăiau în pace, încă le-am dat în mîinile lui Toader, fratele lui Hărman.

De asemenea, am mai dat slugii noastre Toader, fratele lui Hărman, un al doilea sat pe Bîrlad, anume Călineștii, pe care sat, eu, domnia noastră, l-am cumpărat de la Vașco ³ și de la sora lui, Mărina, copiii lui Ivan Nemai, nepoții lui Mihai Calin și ai fratelui lui, Ștefan, pentru 120 de zloți tătărești. Și privilegiile pe care le dăduseră în mîinile noastre Vașco ³ și sora lui, Mărina, de la bunicul lor, Mihai Calin, și de la fratele lui, Ștefan, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, încă le-am dat în mîinile slugii noastre, Toader, fratele lui Hărman.

Pe lângă aceste două sate, Pogănești și Călinești, am mai plătit slugii noastre, Toader, fratele lui Hărman, încă 100 de zloți tătărești.

De asemenea, au venit, înaintea noastră și a boierilor noștri, slugile noastre, Sima și fiii lui, Giurco, Iurie, Drăgan și Mihul cu copiii lui și Stețco cu copiii lui, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vândut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, anume jumătate din satul numit Grigoreștii, partea de jos, pe Siret, domniei noastre însăși, pentru 125 de zloți ungurești. Iar domnia noastră am plătit toți acești bani, 125 de zloți ungurești, în mâinile lui Sima și ale copiilor săi, Giurco, Iurie, Drăgan și Mihul cu copiii lui și Stețco cu copiii lui. Și privilegiul pe care l-au avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru această jumătate din satul Grigoreștii, partea de jos, încă l-au dat în mâinile domniei noastre.

De asemenea, au venit, înaintea noastră și a boierilor noștri, slugile noastre, Iurie Șerbici și pan Petru Grigorescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vândut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, cealaltă jumătate din satul Grigorești, partea de sus, partea lui Cupcici logofăt, însumi domniei noastre, pentru 350 de zloți tătărești.

Și domnia noastră a plătit toți acești bani, 350 de zloți tătărești, în mâinile panului Iurie Șerbici și ale panului Petru Grigorescul. Și după ce am plătit totul, Petru Grigorescul încă a dat în mâinile domniei noastre cele două privilegii de cumpărătură pe care el le-a avut pentru această jumătate din satul Grigorești de la unchiul noștri, Ștefan voievod și Petru voievod. Și, după tocmeală, eu, domnia mea, am plătit cât este mai sus scris.

De asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, slugile noastre, Stanciul Starostici cu frații lui, Ivanco și Isaico, fiii lui Fedco Starostici, nepoții lui Mihul Starostescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni și nici asupriți, și au schimbat cu domnia noastră ocina lor dreaptă, din uricul străbunicului lor, Giurgiu de la Frătăuți, și al bunicului lor, Mihul Starostici, și au dat însăși domniei mele trei sate pe Suceava, anume: Frătăuți, unde au fost curțile străbunicului lor, Giurgiu de la Frătăuți, și ale bunicului lor, Mihul Starostici, și, mai sus, Botișani și Climăuți.

Pentru aceasta, eu, domnia noastră, am dat slugilor noastre, Stanciul și fraților lui, Ivanco și Isaico, pentru aceste 3 sate ale lor, un sat anume Toporăuți cu cururile ce ascultă de el, dincolo de Prut, în ținutul Cernăuți, căci acest sat îl căpătase în schimb domnia noastră de la Toader, fratele lui Hărman. Și privilegiul lui Toader, fratele lui Hărman, de cumpărătură de la Stanciul, și Ivanco și Isaico, fiii lui Fedco Starostici, nepoții lui Mihul Starostescul, acesta l-a dat Toader, fratele lui Hărman, în mâinile domniei noastre. Și acest privilegiu pentru cumpărarea Toporăuților încă l-a dat domnia noastră în mâinile lui Stanciul și ale fraților lui, Ivanco și Isaico.

Încă le-am mai dat un al doilea sat, anume Grigorești, pe Siret, amîndouă părțile, cu morile pe Siret, care jumătate din acest sat, Grigorești, partea de jos, am cumpărat-o de la Sima și de la fiii lui, Giurco, Iurie, Drăgan și de la Mihul, fratele lui Sima, cu copiii lui, și de la fratele lor, Stețco, cu copiii lui, și cealaltă jumătate a satului Grigorești, partea de sus, a cumpărat-o domnia noastră de la Iuri Șerbici și de la Petru Grigorescul, pentru 350 de zloți tătărești. Și noi am dat în mâinile lui Stanciul, Ivanco și Isaico, două privilegii, pe care le-a avut Petru Grigorescul de la unchiul noștri, Ștefan voievod și Petru voievod, pentru această jumătate din satul Grigorești, partea de sus.

Pe lângă aceste două sate, Toporăuți și Grigorești, amîndouă părțile, am mai dat lui Stanciul, Ivanco și Isaico încă 200 de zloți tătărăști. Și domnia noastră a întocmit și a plătit toate, cît este mai sus scris, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

După aceasta a socotit domnia noastră că este bine, din bunăvoia noastră, cu inimă curată și luminată și cu toată bunăvoința noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim mănăstirea noastră Putna, unde este hramul Adormirea⁷ preasfintei, curatei, preafericitei stăpînei noastre, născătoare de Dumnezeu și pururea fecioarei Maria și unde este egumen rugătorul nostru, chiar popa Paisie, și am făcut, pentru pomenirea sfîntrăposăților noștri strămoși, pentru pomenirea și mîntuirea părinților noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat și am întărit aceste 3 sate, anume Frătăuți, pe Suceava, cu morile care sînt la Suceava, și, ceva mai sus, Botășani și Climăuți, ca să fie sfintele noastre mănăstiri Putna de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor trei sate să fie din toate părțile după vechile hotare, pe unde au folosit din veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Groza pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Țermia postelnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că am cumpărat aceste trei sate cu banii noștri proprii și gata și le-am dat sfintei noastre mănăstiri Putna. Și cine s-ar încumeta să nimicească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Isus Hristos, și de preacurata maică a lui Dumnezeu și să dea răspuns înaintea cumplitei judecății a lui Hristos, în ziua judecății.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6997 <1489>, luna octombrie 14.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 169—173 (nr. XXII). Trad. germ. după orig. perg., pecete atirnată.

Altă trad. germ., din 1782 ianuarie 30, de M. S. Lopeiski, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/14 (inv. vechi al M-rii Putna, nr. 107).

ALTE EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 93 (rez. după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 107); *Fondul religiosar*, în „Candela”, 1889, p. 739 (rez., cu data scotită în stilul de 1 septembrie, după același Protocol); Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 108 (rez. dezv., după Wickenhauser); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 173 (nr. 2) (rez., cu unele gre-

șeli, din 1764, în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 380–381 (nr. CC) (rez. dezv., după Wickenhauser, cu menționarea deosebirilor dintre cele două trad. germ.).

¹ De la „Hospodar“ până la „hören“, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după doc. din 1443 (6951) august 3, din același volum, p. 151 (nr. VIII); (cf. *D.R.H.*, I, nr. 237).

² Parantezele lui Wickenhauser.

³ Corect: „Wasko“ (Vasco); v. mai sus.

⁴ De la „Und nach unserem Leben“ până la „beträftigen“, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după documentul din 1487 (6995) martie 7 (v., în acest volum, doc. nr. 9).

⁵ De la „Und zu mehrer Bestärkung“ până la „Brief“, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după același doc.

⁶ V. nota 1.

⁷ În textul germ.: „Himmelfart“ (Înălțarea).

55

1489 (6997) octombrie 31, Suceava.

Suret de pe ispisoc vechiu pe sîrbia de la Ștefan v(oi)e vod, domnul Țării Mold(o)vii, scris în Suceavă, din leat 6997 <1489> oct(o)mv(rie) 31.

Înștiințare facem prin această carté a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auzi citindu-se, precum aceste adevărate slugile noastre, Stan și Onu¹, <ficioarii lui Iuga>² Grasul, slujindu-ne noai cu dreptate și cu credință, a cărora văzind și noi cea cu dreptate și cu credință cătră noi slujbă, i-am miluitu-i cu osăbită a noastră milă, de li-am dat și le-am întărit lor, în țara noastră a Moldovei, dreaptă ocina lor, <gi(u)mătate>² din satul Șoldeștii, pe apa Zăbrăuțului, care și-o au fost cumpărat tatăl lor, Iuga Grasul, de la Aldomi(r)³, drept 250 zloț(i) tătărăști și un cal bun.

Iar hotarul acei <giumătăți>⁴ de sat Șoldeștilor începîndu-se din hotarul satului, valea drept în sus...⁵ apă⁶ spre sat și dealu despre miază-noapte și de acolo iar...⁵, pe unde s-au apucat din veac.

Care spre aciasta este credința a domniilor mele, Ștefan v(oi)e vod, și a preaiubiților fiii a domniilor mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, <și credința boerii: pan Gangur, pan Dumi [vornicu], pan Hraman, pan Hudiciu, pan Dajboga, pan Hotchi⁷ parcalab <de> Hotin, pan Micoticia...⁸ spatar, pan Cozmă⁹ vistier, pan Torșe¹⁰ stolnic, pan Ciotopovți¹¹, pan Eremie postelnic>¹², și credința a boierilor noștri a Moldovei, a mari și mici.

<Iar după viața noastră, pe care Dumnezeu va triumete sau va alege a fi domnu [a fi domnu] asupra pămîntului Moldovi, și acela>¹³ să aibă a le da și a le întări...¹⁴ slugilor noastre mai sus numitelor, lui Stan și lui Onu, feciorilor Iugăi Grasului, pentru ca să le fie driaptă ocină, lor, și fiilor lor, nepoților și strănepoților, préstrănepoților și la tot niamul lor, cine li se va alege mai de aproape.

Și spre mai mare tărie și întăritură <a tuturor celor mai sus scrise>¹⁵, am poroncit credincios boerului nostru Tăutul log(o)f(ă)t să scrie și cătră aciastă adevărată cartea noastră pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldoveniască am talmăcit la anul 1816 fevr-(uarie) 18, cliucer Pav(e)l Debrici.

Bibl. Acad., CLVII/4. Trad.

Altă trad., de la începutul sec. XIX, de Ignat Petrov, la Arh. St. Focșani, Colecția Documente, IX/1.

¹ În trad. de la Arh. St. Focșani (v. descrierea arheografică): „Ion”.

² În trad. lui Pavel Debrici, mențiunea: „lipsă”; completat după trad. de la Arh. St. Focșani; v. și mai jos.

³ Omis de traducător; în trad. de la Arh. St. Focșani: „Aldomă”.

⁴ Nota traducătorului: „iar lipsă, dar să înțâlege: giumatăți”; marginal, explicația ace-luiași, „măcar că-i lipsă, dar după azul ce este în urmă să poate socoti că au zis *половина*, adecă giumatată”.

⁵ Urmează mențiunea traducătorului: „lipsă”.

⁶ În trad. de la Arh. St. Focșani: „prin cursul apii cu satul și cu pădure înspre amiază-noapte”.

⁷ Greșit, pentru „Șteful”.

⁸ Mai multe nume de boieri nu au fost citite de traducător.

⁹ Vistier era Boldur.

¹⁰ Greșit, pentru „Frunteș”.

¹¹ Greșit, pentru „Ciortorovschi”.

¹² Completat după trad. de la Arh. St. Focșani.

¹³ Puncte de suspensie în trad. lui Pavel Debrici; completat după trad. de la Arh. St. Focșani.

¹⁴ Puncte de suspensie în trad. lui Pavel Debrici.

¹⁵ Omis de traducător.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю мы Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)дар(ъ) Земли Мвладвскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) инстом(ъ) нашим(ъ) въсем(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) или его чтсчн слышит(ъ) ож(е) прїдоша пред(ъ) нами и пред(ъ) нашим(и) бояр(и) слзга наше Гънгър(ъ) и състра его, Стана, шнокове Ивана Френчюка, по нх(ъ) доброн волн, инким(ъ) непонъжени а ни причловани, и продали свою правую шти(н)ъ шт(ъ) нх(ъ) правого зрика, единно село на Берлад(ъ), неже стїи Стражника, и ниже Ръдъслъвещїи, на намѣ Гъзрещїи, и млин(ъ) з Бърлад(ъ), и з том(ъ)же хотар(ъ) един(ъ) прикстокъ. Та продали тоє село и тот прикстокъ слзскѣ нашему Лазор(ъ) Мнкшвиъ, за рѣ злати татарских(ъ). И ставше слзга наш(ъ) Лазор(ъ) Мнкшуну.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor, celor ce o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri sluga noastră Sîngur și sora lui, Stana, nepoții lui Ivan Frenciuc, de bună-voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din dreptul lor uric, un sat pe Bîrlad, mai jos de gura Strajnicului și mai jos de Rădăslăvești, anume Găureștii, și moară la Bîrlad, și un cut în același hotar. Și au vîndut acest sat și acest cut slugii noastre, Lazor Micșun, pentru 120 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Lazor Micșun¹, ș-au plătit toți mai sus scriș(i) bani, 120 zloți tătărești, la mînule slugii noastre, Sîngur, și la mînule surori-sa, Stanii, denaint(a) noastră și denaint(ea) alor noștri boieri.

Pentru aceia, vădzind noi bunăvoe lor și tocmală și deplin(ă) plată, de la noi încăș am dat ș-am întărit de la noi slugii noastre, lui Lazor Micșină, pre acel de mai sus dzis sat de la Bîrlad, din gios de gura Strajniecii și din gios de Rădăslăvești, anume Găureștii, și cu moară în Bîrlad și cu toate hotar-rale², един(ъ) приксток(ъ)³, ca să-i fie lui de la noi ispisoc de întăritură

cu tot vinitul, lui, și fiilor lui și a toată săminția lui, ce s(ă) va alege mai de aproape.

Iară hotarele acestui sat să fie precum au înblat de vac.

Și spre aceasta este credința domnii mele și a toți boiarii domnii mele.

Б(ъ) л(ѣ)то хсѣчн⁴.

Ficiorii acestui domnu și boiarii, anume: Alexandru i Bogdan-Vlad, с(ы)н(о)вѣ⁵ Stefan vod(ă), Tăutul [vel] logofăt, Dumi, Gangur, Dragoș vor(nic), Hărăman, i Iațco Hudeci, i Dajboga⁶, i Ștefula⁶ pîr(călabi) de Hotin, Micotă și Reațeș⁶ pîr(călabi) de Neamțu, Andreica Ciortorovcogo⁷, i Groze Micotici pîrcălabii⁸ de Orhei, Săcară pîrcălabul de Cetate Noao, Clănău [vel] spăt(ar), Boldur [vel] vist(ier), Erimie [vel] post(elnic), Frunțaș [vel] stol(nic), Șendre⁹ [vel] comis.

Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 11. Copie slavă (prima parte a doc.) și trad. (partea a doua a doc.).

O copie a aceluiași doc. și comentariu, cu data: 1490 (ianuarie — 15 martie), la Bibl. Acad., A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 738—739 (nr. 257).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 393—395 (nr. CCVIII) (același doc. cu data: 1490 (6998) (ianuarie — februarie)); *D.I.R.*, A, II, p. 116—117 (nr. 109) (trad. după copie slavă, apoi trad. veche, cu aceeași dată).

Lunile, după sfatul domnesc, în fruntea căruia reappare, de la 9 martie 1490 (6998), Neagu.

¹ De aici înainte documentul este tradus în condică.

² Așa în trad.

³ Un pricut.

⁴ În anul 6998 <1490>.

⁵ Fiii.

⁶ Nume transcris de copist în forma genitivală slavă din orig.

⁷ Nume transcris de copist în forma genitivală slavă din orig.; în românește: „Ciortorovschi“.

⁸ Greșit, în loc de „pîrcălab“.

⁹ În loc de: „Sandru“.

57

1490 (6998) ianuarie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем¹ оүзрит(ъ) нан его чтѣчи слышит(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) сими нашими молдавскими богаре, слѣга наш(ъ) ѿне и сестра его, Кръстина, с(ы)н(о)вѣ Жѣржѣ Итѣвою², по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонѣженн, а ни пришлованн, и продали свою правѣю штиннѣ, едно село на сѣтїе Бѣжора, на имѣ Битолтеци, по вѣѣ сторонн Плана, слѣгам(ъ) нашим(ъ) Иванкѣ и Гаврилѣ за рѣї злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатили нашн слѣгы, Иванко и Гаврил(ъ), сн тотн пинѣзн, рѣї злат(ъ), 8 рѣкы ѿне и сестри его, Кръстини, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими богаре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такѣж(ѣ), и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдили слѣгам(ъ) нашим(ъ) Иванкѣ и Гаврилѣ тоѣ прѣд(ъ) реченоѣ село, на сѣтїе Бѣжора, на имѣ Битолтеци, по вѣѣ сторонн Плана, да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оүрничк(ъ) и сѣ въсем(ъ) дох(о)дим(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣщѣрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изверет(ъ) нанближнїи, непорѣшено николнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ шт(ъ) ѡсч(ъ) сторшн(ъ), кѣда нѣ вѣка жнвлал.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана коеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбелннх(ъ) с(ы)ннв(ъ) г(о)с(по)д(ст)в(а) мн, Александра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотинского, вѣра пана Микотѣ и пана Рѣцеша паркалаба Немецкнн, вѣра пана Андренка Чорторѣвского, вѣра пана Грозѣ Гурѣнского, вѣра пана Секарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора встѣрннка, вѣра пана Еремѣа постелннка, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра ѡсч(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)с(по)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ нберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь бнтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бн нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего даанѣа и потвѣржденѣа, алн бн нм(ъ) ствѣрѣднл(ъ) и скрѣплнл(ъ), занѣже есмн нм(ъ) даан и потвѣрѣданн за нх(ъ) правѣю сѣзжѣѣ и за шо шнн собн кѣплнлн на свон правѣн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпшст(ъ) и потвѣржденѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, писатн и нашѣ печат(ъ) прнѣскнтн к сѣмѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Толдер(ъ), ѣ Сочавн, в(ъ) л(ѣ)то хѣщчн ген(арѣа) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră One și sora lui, Cîrstina, fiii lui Giurgiu Ităvoiu, de bunăvoia lor, nesiliți de nimcni, nici asuprași, și au vîndut ocina lor dreaptă, un sat la gura Bujorului, anume Vitolteștii, pe amîndouă părțile Ialanului, slugilor noastre Ivanco și Gavril, pentru 115 zloți tătărești.

Și au plătit slugile noastre, Ivanco și Gavril, toți acei bani, 115 zloți, în mîinile lui One și ale surorii lui, Cîrstina, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, am dat și de la noi și am întărit slugilor noastre Ivanco și Gavril acel sat spus mai înainte, la gura Bujorului, anume Vitolteștii, pe amîndouă părțile Ialanului, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandu și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hüdici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier ^o, credința

panului Eremia postelnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6998 <1490> ianuarie 9.

Bibl. Acad., MCLIV/1. Orig., perg. (29 × 44 cm), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O trad. din 1780 martie 21, de Evloghie dascăl, ibidem, CCXXX/193.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/24.

O copie slavă după alta făcută de Ghibănescu, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 718–720 (nr. 250).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 130–133 (nr. CVIII) (text slav, cu unele greșeli, și trad.); p. I.XVI (nr. 35) (rez. al editorului, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 384–385 (nr. CCI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 117–118 (nr. 110) (trad., după I. Bogdan).

¹ *нѣм*, scris deasupra rindului.

58

1490 (6998) ianuarie 9, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) смл(ь) листом(ь) нашим(ь), въсам(ъ) кто на н(ь) сзрит(ъ) или его чтѣчи слышит(ъ), вже прѣдоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) счими нашими молдавскими боаре, наши слзги Івн(ъ) Сакша и непот(ъ) его, ѿне, и сестра его, Кръстина, по нх(ъ) доброн волн, никим(ь) непорѣженн, а ни прицловани, и продали свою правѣю штиннѣ, половинна село шт(ъ) Хъндреци(н), межн Бѣжвр(ъ) и межн Сѣка, слзсѣ нашемѣ Никодаръ Ромѣнескѣ(ъ), за м злат(ъ) татарскіх(ъ).

И заплата(ъ) слзга наш(ь), Никодаръ Ромѣнескѣ(ъ), счн тоти пинѣзи, м злат(ъ), с рѣки Івнѣ Сакшан непотѣ его, ѿне, и Кръстини, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашимн боаре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ь) и полнѣю заплатаѣ, а мы, такжж(е), и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдили слзсѣ нашемѣ Никодаръ Ромѣнескѣ(ъ) тоє прад(ъ) реченое половинна село шт(ъ) Хъндреци(н), межн Бѣжвр(ъ) и межн Сѣка, да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсем(ь) доходѣм(ь), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и сншчатом(ъ) его, и прѣвншчатом(ъ) его, и пращсрѣтѣм(ъ) его и въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ избверет(ъ) наиванжнѣн, непорѣшено николѣже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон половиннн село да ест(ъ) шт(ъ) ссего хотара половинна и по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)т)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленних(ъ) с(ь)ншв(ъ) г(о)сп(о)д(с)т)ва ми, Ілександра

и Богдана-Блада, и вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана <Щефѣла Хотинс>¹кого, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренк<а>¹ Чорторвского, вѣра пана Грози Сурхенского, вѣра пана Секар<ъ>¹ Новоградского, вѣра пана Къльнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Еремѣа постелника, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столника, вѣра пана Шандра комнса, и вѣра оушнх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ) молдавских(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого Ё(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь бнтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бн емѣ не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа, алн бн емѣ оутвѣрѣдил(ъ) и вкрѣпил(ъ), занѣже есмн емѣ далн за шо собн[а] кѣпил(ъ) на свон правѣн пннѣзн.

И на болшѣмъ крѣпост(ъ) и потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати и нашю начет(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Тоддер(ъ) дѣлк(ъ), оу Сочавн, в(ъ) л(ѣ)то хѣцчн ген(арѣа) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Ion Sacșa și nepotul lui, One, și sora lui, Cîrstina, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vindut ocina lor dreaptă, jumătate din satul Hăndrești, între Bujor și între Seaca, slugii noastre Nicoară Romănescul, pentru 40 de zloți tătărești.

Și a plătit sluga noastră, Nicoară Romănescul, toți acești bani, 40 de zloți, în mîinile lui Ion Sacșa și ale nepotului său, One, și ale Cîrstinei, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, Nicoară Romănescul, acea mai înainte spusă jumătate din satul Hăndrești, între Bujor și între Seaca, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate și după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin¹, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Secar<ă>¹ de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> ianuarie 9.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: Uricul Hindreștilor.

Bibl. Acad. Peceți, nr. 85. Orig., perg. (31,5 × 42 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută; după pierderea pecetii domnești, a fost legată de șnurul actului, cu șnur de mătase albastră, o pecete boierească (2,5 cm. în diametru) cu o cruce în mijlocul unui scut și cu legenda: † Печать пана <НѢ>ашка.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/25.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 721–723 (nr. 251).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. LXIV (rez. și extras slav, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 385–386 (nr. CCIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 118–119 (nr. 111) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

59

1490 (6998) ianuarie 10, Suceava.

† Ш(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис снм(ъ) листом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нли его чтѣчи слышит(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) снми нашнми молдавскнми воле, Ёнсафта, дочка Ёвсіа Шанга, по ен доброн волн, ннкмь непонѣжена, а нн прнслована, н продала свою правѣю штнннѣ, шт(ъ) оурика деда ен, папа¹ Косте, половнна село шт(ъ) Грозещн, оу Драгошево Поле, ннжнѣю частъ, слѣсѣ нашемѣ, панѣ Пѣтрѣ, комнѣ с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілѣѣандра, за ѣ златн татарскнх(ъ).

И оуставше слѣга наш(ъ), пан(ъ) Пѣтрѣ комнѣ, н заплатн(ъ) оу сн тотн внше писанїн пннѣзн, ѣ златн татарскнх(ъ), оу рѣки Ёнсафти, дочкн Ёвсіа Шанга, перед(ъ) нами н перед(ъ) нашнми воле.

Того радн, мы, вндѣвше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, мы такожде, н шт(ъ) нас(ъ) даан н потверднлн слѣсѣ нашемѣ, панѣ Пѣтрѣ комнѣ, тое прѣд(ъ) реченое половнна село шт(ъ) Грозещн, оу Драгошево Поле, ннжнѣю част(ъ), да естъ емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурикѣ н сѣ вѣсемѣ доуходом(ъ), емѣ, н дѣтемѣ его, н братїам(ъ) его, н оушчатѣм(ъ) его, н прѣшнчатомѣ его, н прашратомѣ его н вѣсемѣ рѣдѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) наблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тон внше писаннон половнна село да ест(ъ) шт(ъ) сѣго хотара половнна, а шт(ъ) нншнх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз(ъ) вѣка ожнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѣв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілѣѣандра н Богдана-Блада, н вѣра воле нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана дворннка Драгоша, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Пїца Гѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Пѣфѣла прѣкалаба Хотннского, вѣра пана Мнкотѣ н пана Рѣцеша прѣкалабове Немѣкїн, вѣра пана Індрянка Чорторовского, вѣра пана Грозн прѣкалаба Ёрхенского, вѣра пана <Секарѣ прѣкалаба>² Новоградского, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана <Болдора>² внѣтрннка, вѣра пана Ёремїа

постелника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра
счухъ(ъ) боярь нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), <великихъ>² и малыхъ(ъ).

И по нашимъ(ъ) животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашеш земли, шт(ъ)
дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего рѣдѣ или пакъ(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ избере(тъ)
г(о)сп(о)д(а)ремъ бншн нашеш Земли Молдавской, тотъ(ъ) шо би не порѣшилъ(ъ)
нашего даанїа и потвѣрженїа, даи шо би емѣ оутвѣрдилъ(ъ) и оукрѣпилъ(ъ), занѣже
есми емѣ даан и потвѣрдили за его правою и вѣрною слѣжеѣ.

И на бѣшее крѣпостъ и потвѣрженїе томѣ вѣсемѣ вше писаномѣ, велѣли
есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печатъ(ъ) привѣснати
к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Іѡн(ъ) Дїакъ(ъ), оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)т(о) х^{ст}и^ии ген(арїа) ѿ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Făcem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor
noștri moldoveni, Elisaftea, fiica lui Văsiu Șanga, de bunăvoia ei, nesilită de
nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul bunicului ei popa
Coste, jumătate de sat din Grozești, partea de jos, în Cîmpul lui Dragoș,
slugii noastre pan Petru comis, al fiului domniei mele Alexandru, pentru 200
de zloți tătărăști.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Petru comis, și a plătit toți acei mai sus
scriși bani, 200 de zloți tătărăști, în mîinile Elisaftei, fiica lui Văsiu Șanga,
înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

De aceea, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de
asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, panului Petru comis,
acea mai înainte spusă jumătate din satul Grozești, partea de jos, în Cîmpul
lui Dragoș, să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fra-
ților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și întregului lor neam, cine li se
va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei mai sus scrise jumătăți de sat să fie din tot hotarul
jumătat, iar alte părți pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și
Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința
panului Gangur, credința panului vornic Dragoș, credința panului Hărman,
credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului
Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi
de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea
pîrcălab de Orhei, credința panului <Secară pîrcălab>² de Cetatea Nouă,
credința panului Clănău spătar, credința panului <Boldur>² vistier, credința
panului Eremia postelnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului
Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, <mari>² și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii
noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie
domn țării noastre, Moldova, acela să nu strice dania și întărirea noastră, ci
să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru
dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise,
am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne
pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> ianuarie, 10 zile.

¹ Greșit, pentru пона.

² Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсем(ъ) кто на нем(ъ) възрѣт(ъ) или его чтоучи слышит(ъ), вже прїидоше, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими <мол>¹давскими болѣри, наши слыги Тоадеръ Хърыш(ъ) и съ своими непоти, съ Билцъ и съ Никодаръ Шеремет(ъ), по нх(ъ) доброй волю, никим(ъ) непонѣдени, а ни прислани, и продали свою правѣ<ю>¹ втиннѣ, вт(ъ) нх(ъ) правдо оурика, едно село на имѣ Бонтещїн, межн Брѣлад(ъ) и межн Стебник(ъ), слысѣ нашимъ Тоадеръ Мареле и братаничу его, Костинъ, с(ы)нѣ Нѣгъла, за ѓ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше наши слыги Тоадеръ Мареле и съ братанич(ъ) его, Костин(ъ), и заплаати съ исполна до<ти> вше писаннѣ <пн>¹нѣзи, ѓ злат(ъ) татарских(ъ), оу рѣки слысѣ нашимъ Тоадеръ Хърыш(ъ) и своимн непотом(ъ), Билцъ и Никодаръ Шереметъ, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими болѣри.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю во<лю>³ токмеж(ъ) и полнїю заплатъ, а ми, також(е), и вт(ъ) <насѣ> есми дали и потвердїли слыгамъ на<шн>²шим(ъ) Тоадеръ Мареле и братаничу его, Костинъ, тое прѣдъ реченное село, на имѣ Бонтещи, межн<³ Брѣлад(ъ) и межн Стебникъ>¹, да ест(ъ) им(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), имѣ равно и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оунычатомъ нх(ъ), и прѣоунычатомъ нх(ъ), и прашѣрѣтомъ нх(ъ) <и въсемъ родъ нх(ъ), кто сѣ им наближнїи>³ изберет(ъ), непорѣшено николїже, на вѣки.

И хотар(ъ) томъ вше писанномъ селъ да ест(ъ) по старомъ хотаръ, кѣда из вѣка шжївали.

И на то ест(ъ) вѣра наш<его> господства, вше писаннаго, мы, Сте<³фана воеводн, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)нв(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва ми, Илѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боларъ наших(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Гангъра, вѣра пана Драгоша дворчїника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Пцка Хѣдич<³а, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефъла Хотинского, вѣра пана Микотъ и вѣра пана Рѣцеша прѣкалабоке Немецкїн, вѣра пана Чорторовского, <вѣра пана Грозн Микотича прѣкалаба Сурѣнс>²кого, вѣра пана Секаръ, прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Кънѣтъ спѣтарѣ, вѣра пана Болдъра вѣстѣринка, вѣра пана Сремїл постелїника, вѣра <пана Фрѣнтеша> стоїлїника, вѣра пана Шан<²дра комїса и вѣра Снх(ъ) боларъ наших(ъ) мѣлдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашим(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) нашн земли, вт(ъ) дѣтем наших(ъ) или вт(ъ) нашего родъ или пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ <изберетъ>³ г(о)сп(о)д(а)ръ бити нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) би им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанїа, дан би им(ъ) оутвердїл(ъ) и зкрѣплїл(ъ), заноуже есми им(ъ) дан и потвердїли, за що шнн собн кѣплин на свои правїи пинѣзи.

И на болшее крѣпост(ъ) и потвержденїе томъ въсемъ вше писанномъ, велѣли есми нашимъ вѣрномъ пак<¹ъ, Тѣтъла логотѣтъ, писати и нашъ печат(ъ) привѣсїти к семъ листъ нашимъ.

Пис(а) оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хшчїи ген(арїа) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Toader Hărnîș și cu nepoții lui, Bilțu și Nicoară Șeremet, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, un sat, anume Bontestii, între Bîrlad și între Stebnic, slugii noastre Toader Marele și nepotului lui de frate, Costin, fiul lui Neagul, pentru 70 de zloți tătărăști.

Și s-au sculat slugile noastre, Toader Marele și nepotul lui de frate, Costin, și au plătit toți acești bani <mai sus>¹ scriși, 70 de zloți tătărăști, în mîinile slugilor noastre Toader Hărnîș și ale nepoților lui, Bilțu și Nicoară Șeremet, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd <buna lor>² voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la <noi am dat și am întărit slugilor>² noastre Toader Marele și nepotului lui de frate, Costin, acest sat mai înainte spus, anume Bontestii, între³ Bîrlad și între Ste<bnic>¹, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor deopotrivă și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor <și întregului lor neam, cine li>³ se va alege <cel mai apropiat>³, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința <domniei>³ noastre, <a mai sus scrisului, noi, Ște³fan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vor<nic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici>³, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și credința panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, <credința panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei>², credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința <panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru>² comis și credința tuturor boierilor noștri moldovni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine <îl va alege>³ Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă și-au cumpărat pe banii lor drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pa<n>¹, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris...⁴ la Suceava, în anul 6998 <1490> ianuarie 14.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 315. Orig., perg. (31 × 47 cm.), rupt și șters, pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), stricată (lipsă trei sferturi din margine), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподъаръ Зѣмлі Молдавсконъ.

Un fragment dintr-o trad. de Gheorghe Evloghie dascăl, din 1764 iulie 22, ce se afla într-o colecție particulară, menționat la Bibl. Acad., A 2000 — XIV, f. 726. Două rez.: unul cu greșeli și cu data 7000 (1492) ianuarie 4, într-o anafora din 1839 iunie 27, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 25, f. 146 v. (nr. 1), și altul, cu data greșită: 7000 (1492) ianuarie 21, după o trad. din 1764 iulie 22, de Gheorghe Evloghie dascăl, într-un jurnal al Divanului Apelativ al Țării de Jos din 1841 martie 11, cu multe greșeli, ibidem, Tr. 1146, op. 2, 1300, dos. 60, f. 174,

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/27.

и сестрѣн нх(ъ), Мартѣ, тоє прѣд(ъ) реченоє село, на ѡстїе Реврѣчюаре, на нмѣ гдє бнл(ъ) Роман(ъ) и Ходко, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) ѡрк(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходим(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и ѡнѡчатом(ъ) нх(ъ), и прѣѡнѡчатом(ъ) нх(ъ), и прѣѡѡрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѡ родѡ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) избєрет(ъ) нанєлнжїн, непорѡшено ннколнже, на вѣкы.

Ѣ хотар(ъ) томѡ сєлѡ да ест(ъ) по старомѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка ѡжнєвалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашєго г(о)с(по)д(ст)ва, ѡше писаннаго, мы, Стефана ѡєѡѡдї, и вѣра прѣѡѡлѡбєннх(ъ) с(ы)нѡв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ѣлєѡандра и Богдана-Блада, и вѣра ѡѡар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмы, вѣра пана Гангѡра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѡднча, вѣра пана Дажѡга, вѣра пана Шефѡла, Хотннского, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣѡєша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Ѣндрєнка Чортѡрѡвского, вѣра пана Грозн Ѣрхєнского, вѣра пана Сєкаръ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѡѡ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора ѡнѡѣрннка, вѣра пана Ѣремїа постєлннка, вѣра пана Фрѡнтєш(а) столннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра ѡснх(ъ) ѡѡар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), ѡєлннх(ъ) и малннх(ъ).

Ѣ по нашєм(ъ) жнѡѡ>тѣ, кто бѡдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашєн землн, шт(ъ) дѣтєн нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашєго родѡ нлн пак(ъ) бѡд(ъ) кого Б(ог)ъ нзбєрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бнтн нашєн Землн Молдавскон, тот(ъ) бн нм(ъ) нє порѡснл на>лшего дланїа, длн бн нм(ъ) ѡтѡрѣднл(ъ) и ѡкрѣплл(ъ), занѡже єсмн <нмѣ длн и потѡ>рѣднклн за ѡѡ ѡнн собн>л кѡплнл на сѡн прѡвїн пннѣзн.

Ѣ на болѡѡю крѣпѡст(ъ) и потѡрѣждєнїє томѡ вѣсемѡ ѡше писанномѡ, ѡєлѣлн єсмн нашємѡ вѣрномѡ панѡѡ, Тѡѡ>тѡѡл лѡгоѡѣтѡ, писатн и нашѡ печат(ъ) прнѡѣснтн к сємѡ лнѡѡ нашємѡ.

Пнсал(ъ) Тѡдєр(ъ), ѡ Ѣѡѡѡѡ², в(ъ) л(ѣ)тѡ хѡѡѡн ген(арїа) ѡї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Urîta, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, din uricul bunicului ei, Giurgiu Piatră, un sat la gura Rebricioarei, anume unde au fost Roman și Hodco; și a vîndut acel sat popii Sima și fratelui său, Gavril, și surorii lor, Marta, penru 50 de zloți tătărești.

Și au plătit popa Sima și fratele lui, Gavril, și sora lor, Marta, toți acești bani, 50 de zloți, în mîinile Urîtei, fiica Malei, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri. Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul ei, Giurgiu Piatră, pe acest sat, de la unchiul noștri, Iliăș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, ea l-a dat în mîinile popii Sima și ale fratelui său, Gavril, și ale surorii lor, Marta.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit popii Sima și fratelui său, Gavril, și surorii lor, Marta, acel sat spus mai înainte, la gura Rebricioarei, anume unde a fost Roman și Hodco, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și

Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acea să nu le clinească dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că <le>¹-am <dat și>¹ le-am întărit, <fiindcă și-au>¹ cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, <Tău>¹ tul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6998 <1490> ianuarie 17.

Bibl. Acad., DCXLI/1. Orig., perg. (30 × 46,5 cm.), pecete atîrnată, pierdută.

O copie, din prima jumătate a sec. XIX, cu data de an greșită: 6978 <1470>, după trad. din 1768 iulie 2, de Evloghie dascăl, ibidem, CMXCIX/134.

O foto., la Inst. de ist. de și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/28.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 729—731 (nr. 254).

EDIȚII Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 139 (nr. 1) (trad., cu extrase, după orig. și menț. copiei din 1808); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 389—391 (nr. CCVI) (text slav și menț. copiei din 1808, cu data de an greșită: 6978 (1470), de pe o trad. făcută în „școala slovenească în Sf e)ttii Sava”-Iași); *D.I.R.*, A, II, p. 121—122 (nr. 114) (trad., după I. Bogdan).

¹ Rupt.

² Corect: Сѣчакѣ.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтючи слышит(ъ), вже тоти истиннїи Мърина и Федка, двчки Мирча Чыческыла, и Ромашко и сестри нх(ъ), Нѣга и Оулка, с(ы)нове Данчылъ Чыческыла, и Тоадеръ, и Пашко и брат(ъ) его, Лне, и сестра нх(ъ), Илка, с(ы)нове Пашка, и Дръгш(ъ) и сестри его, Банницъ и Ырмѣнка, с(ы)нове Марн, жаловали есмн нх(ъ) усобною нашею м(н)л(о)стїю и дали и потвѣдили есмн нх(ъ) праваа втнина, село на Кщитнон, на нмѣ Мирчещин и Дънчещин и Пъшканн...¹, да ест(ъ) нм(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) съ въсѣм(ъ) доходом(ъ) нмѣ. Ыл да естъ Мъринн и Федки село Мирчещин, а Ромашкоу и сестри его, Нѣгн и Оулки, да ест(ъ) нм(ъ) село Дънчещин, а Тоадеръ, и Пашкы, и Ын и сестри нх(ъ), Илки, да ест(ъ) нм(ъ) село Пъшканн, а Дръгшъ и сестрам(ъ) его, Банниц и Ырмѣнки, да ест(ъ) нм(ъ) <село ...>².

Тое въсе выше писанное да ест(ъ) нм(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оунычатом(ъ) нх(ъ), и прѣснычатом(ъ) нх(ъ), и прѣщсрѣтвом(ъ) нх(ъ) и въсѣмъ родъ нх(ъ), кто съ нм(ъ) извереть нанблжннїи, непо-ршено ннколн, на вѣки.

И хотаръ(ъ) тнм(ъ) выше писанным(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) нм(ъ) wt(ъ) оуспх(ъ) сторвн(ъ) по старнмн хотарн, кѣда нз(ъ) вѣка ужнвалн.

И пак(ъ) винн цо за привнлїе нмалн старое на тѣх(ъ) выше писанных(ъ) сел(ъ) wt(ъ) дѣда нашего, wt(ъ) Ілксандра боеводн, а вна ест(ъ) скажена, как(ъ) есмн ен мы виднан н наше боедре. Того радн, нїкто, нїколн, да не нмают(ъ) тѣгатн, а нн добоуватн на сїе наше привнлїе, нн съ еднвм(ъ) привнлїе, нн wt(ъ) которого г(о)сп(о)д(а)рѣ, нїколн на вѣкн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мн, Стефана боеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілксандра н Бвгдана-Блада, н вѣра боеар нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Ілцка Хѣднча, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба Хотннскога, вѣра пана Чортворвскога, вѣра пана Мнкотъ н Рѣцеш прѣкалобн wt(ъ) Нѣмца, вѣра пана Грозн прѣкалаба Ёрхенскога, вѣра пана Секаръ прѣкалаба Новоградскога, вѣра пана Клѣнчѣ спѣтарѣ, вѣра пана Бвладора внстѣрннка, вѣра пана Ёремїа постелннка, вѣра пана Фрѣнтеша ствлннка, вѣра пана Шандра комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боеар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ).

И по нашнм(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашен Землн Молдавскон, wt(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн wt(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) которого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ внтн нашен землн, тот(ъ) ен не порѣшнл(ъ) нашего даанїа н потверѣденн, алн ен нм(ъ) оутверѣднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ), заноуже есмн нм(ъ) даан н потверѣднлн за нх(ъ) правою слѣжеѣ н за цо ест(ъ) нм(ъ) правда wtнннн.

И на бвашѣю крѣпвст(ъ), велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писатн н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Ілѣѣа, вѣ Сочавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ хсѣчїи, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(арїа) нї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Mărina și Fedca, fiicele lui Mircea Ciucalescu, și pe Romașco și surorile lui, Neaga și Ulca, fiii lui Danciul Ciucalescu, și pe Toader și Pașco și fratele lor, Lie, și sora lor, Ilca, fiii lui Pașco, și pe Drăguș și surorile lui, Banița și Armeanca, fiii Marei, le-am miluit cu deosebita noastră milă, și le-am dat și le-am întărit ocina lor dreaptă, satele pe Cuțitna, anume Mirceștii, și Dănceștii și Pășcanii...¹, să le fie de la noi uric cu tot venitul lor. Însă să fie Mărinii și Fedcăi satul Mirceștii, iar lui Romașco și surorilor lui, Neaga și Ulca, să le fie satul Dănceștii, iar lui Toader, și lui Pașco, și lui Lie și surorii lor, Ilca, să le fie satul Pășcanii, iar lui Drăguș și surorilor lui, Banița și Armeanca, să le fie <satul...>².

Toate aceste mai sus scrise să le fie de la noi uric, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alce cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus scrise să le fie din toate părțile după vechile hotare, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși privilegiul cel vechi pe care l-au avut pe acele sate mai sus scrise de la bunicul nostru, Alexandru voievod, a ars, cum am știut și noi și boierii noștri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pîrască sau să dobîndească peste acest privilegiu al nostru, cu nici un privilegiu de la nici un domn, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și

Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Ciortorovschi, credința panului Micotă și a lui Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna ianuarie 18.

Bibl. Acad., CVIII/16. Orig., perg. (31 × 37 cm.), pecete atirnată, pierdută.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/29 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 732—735 (nr. 255)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 391—393 (nr. CCVII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 122—123 (nr. 115) (trad.).

¹ După Пѡшкани (Pășcanii) urma un nume de sat, tăiat printr-o țincușă în urma vinzării.

² Numele satului este tăiat printr-o țincușă.

64

1490 (6998) ianuarie 18.

Suret di pi ispisocul... lui Ștefan v(oie)v(o)d, din let 6998 <1490>, ghenar 18, prin cari miluești cu satul Ochiteștii, <undi au fost Toma Ochit>¹, diasupra Elanului, pe Negrita, fata popii Oanii.

Arh. St. Iași, CDXIII/204, f. 415. Rez. într-un jurnal din 1837 aprilie 8.

Alt rez., într-un jurnal din 1836 decembrie 15 din condica de doc. nr. 8, f. 415, ce se afla la Fundația „Regele Ferdinand I”-Iași (provenind de la Ghibănescu).

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 736—737 (nr. 256)).

EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 139 (nr. 39) (rez. din 1836 decembrie 15); „Arh. românească”, IX₂, p. 409 (nr. 2) (rez., avînd numai data de an, într-un raport din 1825 mai 4) și p. 429 (menț., după rez. din 1825 mai 4); *D.I.R.*, A, II, p. 123, (nr. 116) (rez., după Costăchescu).

¹ Completat după rez. din 1825 mai 4 (v. EDIȚII).

65

1490 (6998) martie 3, Suceava.

<† М>¹(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефанъ воевода, господаръ Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ), ис(ъ) симъ(ъ) листомъ(ъ) нашимъ(ъ), въскъмъ(ъ) кто на н(ъ) взрнтъ(ъ) или чтвчи его вслышитъ(ъ), вже прінде прадъ(ъ) нами <и прадъ

всми нашми молдавским богаре¹, Ърыта, дочка Мал<ин>², оуишка Жѡржа Пѣатръ, по своен <доброн волн, никимъ непонѡжденъ, а ни прнсн¹лована, и продал(а) своєю <права штинна>¹ штъ своего праваго ѡрника, едно село на Бръладѣ, на имѣ Доброс<лѣвещ>¹, съ маннъ на потоцѣ¹; та продалъ тоѣ село <нашемъ вѣрномъ>¹ в<олѣрниш>¹, панѡ Явраамоу дѣлк(ъ) шт(ъ) вистнар(ъ), <ради>¹ рѣ златн татарскын.

И оуставше слѡга наш(ъ) Явраам(ъ) дѣлк(ъ) шт(ъ) вистнар(ъ) <н запла- тилъ>¹ вѣсе исполно тотн <рѣ златъ татарскихъ>¹ ѡ рѡки Ърытн, дочки Малнин, оуишка Жоуржи Пѣатръ, перед(ъ) намн и перед(ъ) нашми волѣрн.

Ино мы, видѣвше <нхъ добрѡю волю и токмежъ и полнѡю заплащъ, а мы тако>¹ ждере и шт(ъ) нас(ъ) дали есмн потвѣрдилн слѡсѣ нашемъ, п>анѡ Явраамъ дѣлкъ шт(ъ) вистѣр(ъ), <како>¹ да ест(ъ) <н штъ насъ ѡрникъ съ вѣсемъ доходомъ>¹, емѡ, и дѣтемъ его, и оуишчатомъ его, и прѣоу<нѡ>¹ чатомъ его, и пращѣрѣтомъ его и вѣсемъ родѡ его, кто сѡ им(ъ) изберетъ нанблнжнн, непо- рѡшено николнже, на вѣки.

И хотар томѡ внше писанномѡ селѡ да естъ шт(ъ) оуснм(ъ) сторонн <по- ст>¹ а<ромѡ х>¹ тарѡ, <по кѡда из вѣка ожнвали.

И на то естъ вѣра нашего господства, внше писаннаго, мы, Стефана воєводн, и вѣра прѣвѣзлюбелнхъ сыннвѣ господства мы, Ялѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра богаръ нашнхъ: вѣра¹ пана Дѡмн, вѣра пана Га<нѡѡра, вѣ>¹ ра пана Дра<гош>¹ а <дворн>¹ нка, <вѣра>¹ пана Хѣрманн, вѣра пана <Хѡданча, вѣ>¹ ра <пана Дажбог>¹ а, <вѣра па>¹ на Шефѡла прѣкалаба шт(ъ) <Х>¹ тнн(а), <вѣра пана Грозѣ штъ ѡрхен, в>¹ ра пана Мнкотъ и вѣра па>¹ на Рѣ<цеш>¹ а <прѣк>¹ алабоке шт(ъ) Нѣмца, <вѣ>² ра па>¹ на Яндренка Чорторнв<ского, вѣра п>¹ а<н>¹ а Явн(ъ) <Сек>¹ аръ прѣкалаба Новоград<ского, вѣ>¹ ра <пана>¹ Клънъѡа спѣтарѣ, <вѣ>¹ ра пана <Болд>¹ ора вистѣрннка, <вѣра пана>¹ ѡремѣл <постел>¹ ннка, вѣра пана <Явнъ Фрѡнтеша стол>¹ ннка, <вѣр>¹ а пана Шандра комнса и вѣра оу<снхъ богаръ нашн>¹ - х(ъ) молдавских(ъ), <великихъ>¹ и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, <кто в>¹ ѡдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн Землн Мол- давскон, <шт(ъ) дѣтен наш>¹ нх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѡ нлн пак(ъ) <вѡдъ кого Богъ изберетъ господремель>¹ внтн нашн Землн Молд<ав>² скон, тот(ъ) вн емѡ не порѡшил(ъ) на <ш>² его даанѣа и <потвѣрѡженѣа>¹, алн цо вн емоу, оу<твѣрднл(ъ) и оу<крѣпнл(ъ) <занѡже есмн емѡ>¹ дали и <от>¹ вѣрднлн за его правѡю и вѣрною слѡжеѡ и за цо>¹ шн(ъ) <совн кѡпнлъ на свон правѣн и чнстѣн пн>¹ нѣзн.

И на болшее крѣпост(ъ) и потвѣрѡженѣе томѡ вѣсе<мѡ>¹ внше <писан>¹ омѡ, велѣлн есмн нашемъ вѣрномѡ панѡ Тѡоутоу<оу логофетѡ>³ писати и нашѡ печат(ъ) прнвѣснтн к сес<м>¹ ѡ <л>¹ нстѡ нашемѡ.

Пнс(а) Явн(ъ) дѣлк(ъ), въ ѡсчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х<с>¹ цнн, м(ѣ)с(я)ца мар- тѣа, г̃ д(ъ)нн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră <și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni>¹, Urita, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, de <bună-voia>¹ ei, <nesilită de nimeni, nici>¹ asupra, și a vîndut <ocina>¹ ei <dreaptă>¹ din uricul ei drept, un sat pe Bîrlad, anume Dobros<lăveșt>¹, și cu moara pe pîriul.....¹; și a vîndut acel sat credinciosului <nostru>¹ boier pan Avraam diac de vistierie, <pentru>¹ 150 de zloți tătărăști.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Avraam diac de vistierie, <și a plătit>¹ toți deplin acei <150 de zloți tătărăști>¹ în mîinile Urîtei, fiica Malei, nepoata lui Giurgiu Piatră, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd <buna lor voie și tocmeală și plată deplină, iar noi>¹. de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, pan Avraam diac de vistierie, <ca>¹ să-i fie <și de la noi uric cu tot venitul>¹, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului, lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus spus să fie din toate părțile <pe>¹ vechiul hotar, <pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința¹ panului Duma, credința panului Ga<ngur>¹, credința panului Dra<goș vorn>¹ic, <credința>¹ panului Hărman, credința panului <Hudici>¹, credința panului <Dajbog, credința pa>¹nului Șteful pîrcălab de Hotin, <credința panului Grozea de la Orhei>¹, credința panului Micotă și credința <pa>¹nului Rea<țeș pîrc>¹ălabi de Neamț, <credința pa>¹nului Andreico Ciortorov<schi, credința p>¹a<n>¹ului Ion <Sec>¹ară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința p<anului>¹ Clănău spătar, credința panului <Bold>¹or vistier, <credința panului>¹ Eremia <postel>¹nic, credința panului <Ion Frunțeș stol>¹nic, credința panului Șandru comis și credința tuturor <boierilor noștri>¹ moldoveni, <mari>¹ și mici.

Iar după viața noastră, < cine>¹ va fi domn al țării noastre, Moldova, <din copiii>¹ noștri sau din neamul nostru sau iarăși <pe oricine îl va alege Dumnezeu>¹ să fie <domn>¹ al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și <întărirea>¹ noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, <pentru că i-am>¹ dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că el <și-a cumpărat pe>¹ banii <săi drepti și curați>¹.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul <logofăt>³, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion diac, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna martie, 3 zile.

Arh. St. București, Mitropolia Moldovei, CXLIX/1. Orig., perg., palimpsest (29,5 × 42 cm.) nesigilat. Textul actului, anulat de cancelaria domnească, a fost răzuit, iar pe jumătatea nefolosită a pergamentului a fost scris doc. din 1490 (6998) martie 17 (v. nr. 79).

O copie slavă parțială, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 799 v.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 433 (menționează existența actului, citind data și alte trei cuvinte și specificînd că „foarte puține cuvinte se mai recunosc”); *D.I.R.*, A, II, p. 124–125 (nr. 118) (trad., după orig.); D. P. Bogdan, *Diplomatica*, p. 196 (fig. 32) (facs.).

¹ Răzuit.

² Răzuit și rupt.

³ Pergamentul este tăiat pentru legarea peceteii doc. din 1490 (6998) martie 17 (v. nr. 79).

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) смм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), въскм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлі его чтѣчн слышнт(ъ), вже прїде, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашнмн водре, Настѣ и сестра ен Софїа, дочки Стецка Дѣмѣкѣша, по нх(ъ) доброн волн, ннкнмь непонѣженн, а ннї прнслованн, и продали свою правѣю

штннѣ шт(ъ) нх(ъ) праваго оурика, едно село на Краснон, на имѣ Мъгдъшанѣн, где был(ъ) Мнк(ъ) Рѣптѣръ, слѣсѣ нашемѣ Илн Нашфъ, за п̄ златн татарскнх(ъ).

И оуставше слѣга наш(ъ) Илѣ Нашфъ и заплатн(ъ) ѣсн тотн вше писанѣн пннѣзн, п̄ златн татарскнх(ъ), оу рѣкн Настнн оу рѣкн сестрн ен, Софѣн, дочкам(ъ) Стѣцка Дъмъкъша, перед(ъ) намн и перед(ъ) нашнмн бодре.

Ино мы видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнсю заплатѣ, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмн даан и потврѣданн слѣсѣ нашемѣ Илн Нашфъ тоѣ прѣд(ъ) реченое село на Красною, на имѣ Мъгдъшанѣн, где был(ъ) Мнк(ъ) Рѣптѣръ, да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурикъ и съ вѣсемъ доходома, емѣ, и дѣтемъ его, и оушчатомъ его, и прѣвншчатомъ его, и прѣшрѣтомъ его и вѣсемъ родѣ его, кто см емѣ нзберет(ъ) нанблнжнѣн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотаръ, по старомѣ хотарѣ томѣ вше писанномѣ селѣ, кѣда нз вѣка шжн-блан.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана боеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бодръ нашнх(ъ): вѣра пана Думлн, вѣра пана Гангвра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣгала Хотннскога, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша прѣкалаловѣ Немецкѣн², вѣра пана Грозн Мнкотнча прѣкалала Бѣрухенскога, вѣра пана Секаръ Новоградскѣн, вѣра пана Клънъѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстларннка, вѣра пана Еремѣл постелннка, вѣра пана Фрннтеша столннка, вѣра пана Шан<дра к>³омнса и вѣра ѣснх(ъ) бодръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

<И по, наше>³м(ъ) жнвотѣ, <кто бѣде>³т(ъ) г(о)с(п)д(а)рь <нашен землн, нлн штъ дѣтен на>³шнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего <родѣ>⁴ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кто Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)с(п)д(а)ремъ внтн нашн землн Молдавскон, тот(ъ) шо бн не порѣшнл(ъ) нашего даа<нѣа н>³ протврѣженѣа, алн шо бн емѣ оутврѣднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), занѣже есмн емѣ даан и потврѣданн за его правсю слѣжѣѣ и за шо шн(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон правѣн пннѣзн.

И на бѣшше крѣпостъ и потврѣженѣе томѣ вѣсемѣ вше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тъѣтѣлан логофѣтѣ, писатн и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Ішн(ъ), ѣ Сѣч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)то хѣцчн, м(ѣ)с(а)ца м(а)рт(а) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Nastea și sora ei, Sofia, fiicele lui Ștefco Dămăcuș, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asuprite, și au vindut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, un sat pe Crasna, anume Măgdășanii, unde a fost Mic Ruptură, slugii noastre Ilea Nașfă, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Ilea Nașfă și a plătit toți acei bani mai sus scriși, 80 de zloți tătărești, în mîinile Nastei și în mîinile surorii ei, Sofia, fiicele lui Ștefco Dămăcuș, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Ilea Nașfă, acel sat mai înainte spus, pe Crasna, anume Măgdășanii, unde a fost Mic Ruptură, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris <să fie> după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Groza Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șan<dru c>¹omis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

<Iar după>² viața noastră, <bine>³ va fi domn <al țării noastre, sau din copiii>³ noștri sau din <neamul>⁴ nostru sau iarăși pe ori cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania <și>³ întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna martie 7.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Satu Măgdășanii, la Mica Ru<pt>⁴ura, pe Crasna.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 78. Orig., perg. (30 × 35 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвєподар Земли Молдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/30.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 740—742 (nr. 258).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 396—397 (nr. CCIX) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 125—126 (nr. 119) (trad.).

¹ нн, adăugat deasupra rîndului.

² Al doilea ε din cuvînt, adăugat deasupra rîndului.

³ Rupt și șters.

⁴ Omis.

⁵ Șters.

Suret din let 6998 <1490> mart <9>¹ <de pe> ispisoc de la Ștefan v(oie)v(o)d. 6998².

Facem știre cu aciastă carte a noastră, tuturor cui pe dînsa vor căuta sau cetînd vor asculta, iată aciastă adivărată slugă a noastră, Petriman și soră-sa, Agafiiia, și Isac ³ i-am miluit pentru a noastră osăbită milă, li-am dat și li-am întărit lor, în pămîntu nostru a Moldovii, pre a lor drepte ocini, sate<le>, anumi Porceștii și Brebii și Hociungii, în țin(u)t(ul) Niamțului. Aceste scrisi mai sus săliști ca să le fii de la noi uric cu tot venitul, lor, și ficiurilor lor, și nepoților, și strănepoților, și răstrănepoților și a tot niamului lor, cît să va alegi mai de aproape, nerușuit niciodată, în veci.

Iar hotar(ul) acestor sate de mai sus scrisi ca să fii pe hotar(ul) vechiu, pe unde din veci au umblat.

Și pentru aciastă, credința domnii mele, Ștefan v(oi)e v(o)d, și a fiilor noștri, Alicsandru, Bogdan [și] -Vlad, și credința boerilor domniei mele.

Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol“-Iași, Fond Spiridonie, XXXVI/18. Trad. din sec. XIX.

Trei rez.: primul, într-o anafora din 1827 dec. 15, la Arh. St. Iași, Divanul domnesc, Tr. 1357, op. 1543, dos. 198, f. 40 v., al doilea, din 1855—1856, ibidem, CCXLIX/5, f. 1, iar al treilea, modern, la Bibl. Acad., DLXIX/105 k. O menț. într-un opis din prima jumătate a sec. XIX, cu data completă: 6998 (1490) martie 9, la Bibl. Acad., CMXLVI a/1 (nr. 2).

O copie după aceeași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 743 (nr. 259) (cu data de zi: <9>).

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, I₁, p. 31 (nr. 11) (aceeași trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan I*, p. 433 (nr. CCXXI) (rez. editorului, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 123—124 (nr. 117 (aceeași trad.)).

¹ Data de zi, după menț. din prima jumătate a sec. XIX (v. descrierea arheografică)

² Văleatul, scris din nou, cu cifre arabe.

³ În rez. din 1855—1856, de la Arh. St. Iași: „Nastii“.

† М(н)л(о)стю в(о)жюю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) или его чтючн оуслншт(ъ), вже прінде, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими бояре, слзга наш(ъ) Юснп(ъ), с(ъ)нѣ Тоадера Оурдѣгаша, непот(ъ) Дрѣгѣша, по своею доброю волн, никим(ъ) непнѣжен(ъ), а ни прнчлован(ъ), и продал(ъ) свою правою штннѣ, шт(ъ) своего правого и пнтомаго оурика, шт(ъ) ѡрка деда его Дрѣгѣша, що нмал(ъ) вн(ъ) шт(ъ) деда нашего, шт(ъ) Ялеѣандра воеводи, третю част(ъ) села шт(ъ) Гнгоещ(н), част(ъ) шт(ъ) Трѣдещн, на Чорном(ъ) Потоцѣ, слзгам(ъ) нашим(ъ) Снми и братѣ его, Явѣрѣ, за п̄зл(а)т(ъ) татарскнх(ъ). И заплатнн нашн слзгн, Снма и брат(ъ) его, Явѣрѣ, оушн тотн выше пнсаннн пннѣзн, п̄злат(ъ) татарскнх(ъ), перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими бояре.

Ино ми, видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полннн заплат(ѣ), а ми такождере и шт(ъ) нас(ъ) есмн нм(ъ) далн и потверднн слзгам(ъ) нашим(ъ) Снми и братѣ его, Явѣрѣ, тотѣ прад(ъ) реч(е)нѣю третю част(ъ) села шт(ъ) Гнгоещ(н), на Чорном(ъ) Потоцѣ, част(ъ) шт(ъ) Трѣдещн, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и сѣ въсем(ъ) дохodom(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), <н прѣзнѣчатомъ нхъ>¹ и прѣщнрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсему роду нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тон третю частъ шт(ъ) Гнгоещ(н) поченшн шт(ъ) верх(ъ) потока Гнгоещнлор(ъ) оусе потоком(ъ) долѣв(ъ), до хотарѣ Оунгѣрашнлор(ъ), а шт(ъ) нншнх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз(ъ) вѣка вжнвалн.

Ина то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)д(ст)ва, внше пнсаннаго, ми, Стефана воеводи, и вѣра врѣкѣзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Ялеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана <Ш>²ефѣла шт(ъ) Хотнн(а), вѣра пана Мнкотъ и Рѣцеш(а) шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторов<скі>чи, вѣра пана Грози Мнкотнч(а), вѣра пана Івн(а) Секаръ шт(ъ) Новоград(а), вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстлорннка, вѣра

пана Еремѣа постелникка, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столникка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра вѣсмѣх(ъ) бодръ нашнх(ъ), великнх(ъ) и машинх(ъ).

И по нашнм(ъ) животн, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) нашнх(ъ) дѣтн нлн шт(ъ) нашего племене, а тот(ъ) що бн не порѣшнл(ъ) нашег(о)¹ даанѣа, алн що бн оутврѣднл(ъ), занѣже есмн нм(ъ) даан за що собн кѣпнлн за свон пннѣзн.

И на болшее крѣпостъ томѣ внше писанномѣ, велѣан есмн нашему вѣрному панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвеситн к семѣ листѣ нашему. Писал(ъ) Косте, оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х(ѣ)ц(и)н мар(та) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Iosip, fiul lui Toader Urdugaș, nepotul lui Drăguș, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul și propriul său uric, din uricul bunicului său Drăguș pe care el l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, a treia parte de sat din Ghigoești, partea dinspre Trudești, pe Pîriul Negru, slugilor noastre Sima și fratelui său, Avăr, pentru 80 de zloți tătărești.

Și au plătit slugile noastre, Sima și fratele lui, Avăr, toți acei bani mai sus scriși, 80 de zloți tătărești, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Sima și fratelui său, Avăr, acea înainte spusă a treia parte din satul Ghigoești, pe Pîriul Negru, partea dinspre Trudești, să fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, <și strănepoților lor¹, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a treia părți din Ghigoești <să fie> începînd de la obîrșia pîriului Ghigoeștilor, tot pe pîriu în jos pînă la hotarul Ungurașilor, iar din alte părți după hotarul cel vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului <Ș>²teful de la Hotin, credința panului Micotă și Reațeș de la Neamț. credința panului Ciortorov-schi², credința panului Grozea Micotici, credința panului Ion Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, acela să nu clinească dînia noastră, ci să le întărească, fiindcă le-am dat pentru că și-au cumpărat cu banii lor.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 9.

Bibl. Acad., CVIII/20. Orig., perg. (29 × 37,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută. Cu o trad. recentă.

O copie din sec. XIX, de Grigore Lupșe, după o trad. de Efrem ieromonah, la Arh. St. București, A. N., MMCCCLIX/1. Trei rez.: primul, într-o carte de judecata a Dișanului

din 1826 iulie 15, la Bibl. Acad., DCCCLII/163, al doilea, cu data de zi greșită: 19, într-o carte de judecată din 1826, la Arh. St. Iași, Conдика K, nr. 366, f. 287, și ultimul, într-o condică de anaforele, neinventariată, f. 218, de la același Arhive.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/31 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc Ștefan ccl Mare>, f. 745–747 (nr. 260).

EDIȚII: Codres-u, *Uricariul*, VI, p. 336 (nr. 32/1) (rez. din 1826 iulie 15); I. Bogdan, *D c. Ștefan*, I, p. 397–399 (nr. CCX) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 126–127 (nr. 120) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменнто чиннм(ъ), нс смл(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) оуѣрнт(ъ) нлн его чтѣчн слншт(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) оуѣснмн нашнмн молдавскнмн бояре, нашн слѣгн Косте Мѣргоч н сестрнчнц(ъ) его, Гаврнл(ъ), с(ъ)нъ Негрнтнн(н), по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѣжнн, а нн прнслобани, н продалн свою правѣю ѡтнннѣ ѡт(ъ) нх(ъ) праваго ѡрка, ѡт(ъ) оуѣрка ѡнка нх(ъ) Мнхъналъ граматнка н нс прнвнлїе ѡо нмал(ъ) ѡн(ъ) ѡт(ъ) днда нашего, ѡт(ъ) Ілєѣандра воеводї, едно село на Снрецель, на нмѣ Томннцїн, гдє бнл(ъ) Сорокотѣжа Драгомнр н Шандрѣ; та продалн тоє село слѣсѣ нашемѣ, панѣ Юрїю Шеренчу, за ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуѣставше слѣга наш(ъ), пан(ъ) Юрїю Шеренч(ъ), та заплатнл(ъ) оуѣсн тотн выше писаннїн пнїѣзн, ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ), оуѣ рѣкн слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Косте Мѣргочю н оуѣ рѣкн сестрнчнчю его, Гаврнлѣ, с(ъ)нъ Негрнтннн, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашнмн бояре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полнїю заплатѣ, а мы, такж(е), н ѡт(ъ) нас(ъ) есмн далн н потерѣднлн слѣсѣ нашемѣ, панѣ Юрїю Шеренчу, тоє прад(ъ) реч(е)ное село на Снрецел(ъ), на нмѣ Томннцїн, гдє бнл(ъ) Сорокотѣжа Драгомнр(ъ) н Шандрѣ, да ест(ъ) емѣ ѡт(ъ) нас(ъ) оуѣрк(ъ) н сѣ вѣсем(ъ) доходѡм(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н оуѣнѣчатѡм(ъ) его, н прѣѡнѣчатѡм(ъ) его, н прѣѡнѣчатѡм(ъ) его н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанелнжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) ѡт(ъ) оуѣснх(ъ) сторѡн(ъ) по старѡмѣ хотарѣ, кѣда из(ъ) вѣка ѡжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ъ)нѡв(ъ) г(о)сп(о)дства мн, Ілєѣандра н Богдана-Блада, н вѣра бояр нашнх(ъ): вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Пїцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотннскога, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцеша паркалабн ѡт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Іандренка Чортѡровскога, вѣра пана Грозн паркалаба Сѡрхенскога, вѣра пана Іѡн(ъ) Секаръ паркалаба Новоградскога, вѣра пана Клънѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Сремїл постелннка, вѣра пана Іѡн(а) Фрѣнтеш(а) столннка, вѣра пана Шандра колнса н вѣра ѣснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнѡтѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнн землн, ѡт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн ѡт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гѣ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бнтн нашнн Землн Молдавскон, тот(ъ) бн емѣ не порѣшл(ъ)

НАШЕГО ДААНІА И ПОТВЕРЖЕНІА, ДАН БИ ЕМЪ ОУТВЕРЖДА(Ъ) И ОУКРѢПНА(Ъ) ЗАНОУЖЕ ЕСМИ ЕМЪ ДААН И ПОТВЕРЖДААН ЗА ЕГО ПРАВІЮ И ВѢРНОЮ СЛѢЖЕЪ И ЗА ЦЮ ШН(Ъ) СОБИ КЪПНА(Ъ) НА СВОИ ПРАВ<І>И И Ч(И)СТІИ ПИИЪЗИ.

ІІ НА БОЛШЮ КРѢПУСТ(Ъ) И ПОТВЕРЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМУ, ВЕЛѢАН ЕСМИ НАШЕМЪ ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪОУТЪДАЪ ЛОГОФЕТОУ, ПИСАТИ И НАШЮ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВѢСТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Писал(ъ) Тоддер(ъ) Діак(ъ), оу Гоуч(а)кѣ, в(ъ) л(ѣ)то х^сѡцн м(а)рт(ъ) ѿі.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Томницн; х^сѡцн март(а) ѿі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Coste Murgoci și nepotul lui de soră, Gavril, fiul Negritei, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept, din uricul unchiului lor Mihăilă gramatic și din privilegiul pe care l-a avut el de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat pe Sireșel, anume Tominții, unde au fost Dragomir Sorocoteaja și Șandru; și au vîndut acest sat slugii noastre, pan Iurie Șerbici, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Iurie Șerbici, și a plătit toți acești bani mai sus scriși, 100 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Coste Murgoci și în mîinile nepotului lui de soră, Gavril, fiul Negritei, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, pan Iurie Șerbici, acest sat mai înainte spus, pe Sireșel, anume Tominții, unde a fost Dragomir Sorocoteaja și Șandru, să-i fie de la noi uric, și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Ion Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturilor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 12.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Tomiști; 6998 <1490> martie 12.

Archivum Głowne Akt Dawnych-Varșovia. Documenty pergaminowe (Archivum koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 6175. Orig., perg. (56,5 × 35 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase roșie), parțial deteriorată, cu legenda: <† Печ>ать Іw Стефана воєводу <гвс>подар Зем<ли> Младавскон>.

O trad. germ., de J. Marcinkiewicz, cu data de an greșită: 6968 <1460>, se afla în arhiva Al. Czołowski, în prezent la Bibl. Acad. de științe a R. S. S. Ucrainene „V. Stefanic”-Liov, Fond Czołowski, nr. 2428.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costănescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 748–751 (nr. 261)).

EDIȚII: Wickenhauser, *Woronetz, und Putna*, p. 58 (rez. germ); Iorga, *St. și doc.*, V p. 386–387 (nr. 3) (rez. al editorului, după orig.); Dan, *M-reă și com. Putna*, p. 183–184 (nr. 1) (rez. al lui Vartolomei Măzăreanu după orig. ce se afla la M-reă Putna împreună cu o trad. veche); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 399–401 (nr. CCXI) (text slav.); *D.I.R.*, A, II, p. 127–128 (nr. 121) (trad., după I. Bogdan).

¹ Rupt.

70

1490 (6998) martie 15, Suceava.

Suceava, 15 martie 6998 <1490>.

Ștefan vodă, pentru „Manciulă Oniceanulă” și urmașii¹ (plemeniți) Ion Loga și surorile Ilinca și Mara, nepotovi² Giuli, cari dau jumătate de sat Oniciani, pe Șomuz, lui Avram diacul³ de visterie⁴, pentru 110 [de] zloți tătarești și 70 lui Jurja Onicianul și urmașul⁵ lui, Ion (mai departe: Ion Oniceanul)⁶.

Fiii, Alexandru și Bogdan-Vlad, Neagu, Duma, G[r]angur, Dragoș vornic, Hărăman, Iațco Hudici, Dajbog, Șteful pîrcălab de Hotin, Micotă și Reașes pîrcălabi de Neamț, Andreico Ciortorovschi, Grozea pîrcălab de Orhei, Ion Săcară pîrcălab de Novograd⁷, Clănău spătar, Boldor vistiernic, Eremia postelnic, Ion Frunteș stolnic, Șandru comis.

Tăutul logofăt pune pecetea.

Scrie Teodor diac.

După Iorga, *Doc.*, p. 117 (nr. 1). Rez. editorului după orig. (?), cu mențiunea că acesta avea „pecetea atirnată”.

Alt rez., după orig. ce se afla în 1815 la Ecaterina Buhavscovna, fiica spătarului Grigoraș Bașotă, se găsea la Arh. St. Iași, Tr. 624, op. 682, secția I, dos. 83, f. 20 (ars în timpul celui de al doilea război mondial).

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Căstăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 752 (nr. 262)).

ALTE EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 443 (rez. după o trad. veche și menț. a rez. de la Arh. St. Iași și a unuia din 1815 februarie 2, prima și ultima piesă achiziționate de Bibl. Acad. la 13 iunie 1907; ele nu se află însă în fondul de doc. al bibliotecii); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 148–149 (nr. 41) (rez., după Iorga, și rez. de la Arh. St. Iași); *D.I.R.*, A, II, p. 136 (nr. 126) (rez. lui Iorga, apud Costăchescu).

¹ Greșit, pentru „verii”; pentru filiația corectă, v. mai departe doc. nr. 129.

² nepoții.

³ În textul editat, din nou: „(diacul)”.

⁴ În text, din nou: „(visteara)”.

⁵ Greșit, pentru „vărul”; cf. doc. nr. 129.

⁶ Parantezele și precizarea aparțin lui N. Iorga.

⁷ Cetatea Nouă.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменн<то>¹ чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) листом(ъ) нашимъ, въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан его чтоучи слышит(ъ), вже прінде, прѣд(ъ) нами н прад(ъ) оусми нашими молдавскимн бояре, Нѣгша, дочка Ханна, по ен доброн волн, никим(ъ) непонужена, а ни пришлована, н продала свою правѣю штнин<ѣ> штъ ѝ¹рнка ш(тъ)ца ен Ханна, едно село, на Шѣмоуѣ, на имѣ Фоултчанін, где был(ъ) Стан(ъ) Пънтече; та продала тоє село нашему вѣрномуу панюу, Исакѣ вистѣрникѣ, за ѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оуставше наш(ъ) вѣрніи пан(ъ), Исак(ъ) вистѣрникъ, та заплатил(ъ) оусн тотн пн<нѣ>¹ оу рѣки Нѣгши, дочки Ханѣ.

И пак(ъ), шна принаіе шо имал(ъ) ш(те)ць ен Ханѣ, на тоє село, на Фоултчан(н), шт(ъ) нашнх(ъ) оункве(ъ), шт(ъ) Іліаша воеводі н шт(ъ) Стефана воеводі, шна тнже дала оу роукн панѣ Исакѣ вистѣрникѣ, прад(ъ) нами н прад(ъ) нашимн бояре.

И оу томже час(ъ), такъ<ждере прінде, прѣд(ъ)>¹ нами н прад(ъ) нашимн бояре, Мъроушка, дочка Мнхоула логофета, оушка поа Юга, н Драгоше Стън<н>у>¹ескоу, с(ы)нѣ Нанше(н), такъже по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонужени, а ни пришловани н продали свою правѣю штниноу, шт(ъ) нх(ъ) правнх(ъ) оурнках(ъ), шт(ъ) оурнках(ъ) <дѣда Мъ>¹роушчина, поа Юга, н шт(ъ) оурнка ш(тъ)ца Драгоше Стъннцескоула, на имѣ Нана, н ис принаіе, шо имали шнн, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілеѣандра воеводі, едно село, на имѣ Боучюмѣніи, ннже Рѣдъшан(н); та продалн тоє село нашему вѣрномуу панѣ, Исакѣ вистѣрникѣ, за <р>¹к злат(ъ) татарскнх(ъ).

И, оуставше пан(ъ) Исак(ъ) вистѣрник(ъ) та заплатил(ъ) нх(ъ) тотн выше писанніи пнѣ<н>, рѣ злат(ъ), оу рѣк<н> Мъ¹роушци, дочки Мнхоула логофета, оушки поа Юга, н оу роукн Драгоше Стъннцескоула, сыноу Нанше(н).

И пак(ъ) Мъроушка н Драгоше шо запринаіе имали шнн <на>¹ тоє село, на Боучюмѣн(н), шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілеѣандра воеводі, еше ен дали оу роукн панѣ Исакѣ вистѣрникѣ, прад(ъ) н<а>¹ми н прад(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такождере, н шт(ъ) нас(ъ) если дали н потвѣрднли нашему вѣрн<о>моу панюу, Исакоу вистѣрникѣ, тотн прад(ъ) реченіи села, на имѣ Фѣлтчанін, на Шѣмѣѣ, где был(ъ) Стан(ъ) Пънтече, н Боучюмѣніи, ннже Рѣдъшан(н), да соут(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) н сѣ въсем(ъ) доходшм(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н оуш<чатом>(ъ) его, н рѣоуш<чатом>(ъ) его, н прѣшрѣтшм(ъ) его н <въсе>¹мѣ родѣ его, кто сѣ емоу нзберетъ нанблнжніи непорѣшено николнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тнм(ъ) выше писанннх(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) оуснх(ъ) сторон(ъ), по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шннвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводі, н вѣра рѣвъзлюбленнх(ъ) с<1>(ы)нов(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва ми, Ілеѣандра н Богдана-Влада, н вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Доума, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Іцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотнна,

вѣра пана Микот<а н>¹ пана Рѣцеша паркалабове вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторжвского, вѣра пана Грозѣ паркалаба Ёрхенского, вѣра пана Ївн(ъ) Секарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Ђвладора вистѣрника, вѣра пана Ђремѣа постелиника, <вѣра пана Могила чашника, вѣра пана>¹ Фрѣнтеш(а) столника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра оуѣснх(ъ) боѣвр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашен земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего рода или боуд(ъ) <кого Богъ нзберет>¹ г(о)сп(о)д(а)ремь бити нашен Земли Молдавскон, тотъ би емѣ не порѣшилъ н >нашего даанѣа и потвержденѣа, даи би емѣ оутверднл(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуже если емѣ <дали и потверднлн з>¹а его правѣю сѣдѣжѣс и за шо вн(ъ) собн кѣпилъ на свон правѣи пинѣзн.

И на болшюу крѣпост(ъ) и потвержденѣе томѣ въсемѣ выше писаномѣ, велѣли если нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣоутоула логофетоу, писати и нашѣ печат(ъ) привѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Теодръ Дѣак(ъ), оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣпчн м(а)р(т)ъ ѣѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Жѣпан(ъ) Исак(ъ) вистѣрник(ъ)

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Neagșa, fiica lui Hanea, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul tatălui ei, Hanea, un sat, pe Șumuz, anume Fulticeanii, unde a fost Stan Păntece; și a vîndut acel sat credinciosului nostru pan Isac vistier, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-a sculat credinciosul nostru pan, Isac vistier, și a plătit toți acești bani în mîinile Neagșei, fiica lui Hanea.

Și iarăși, privilegiul pe care l-a avut tatăl ei, Hanea, pe acest sat, pe Fulticeanii, de la unchiul noștri, de la Iliăș voievod și de la Ștefan voievod, ea de asemenea l-a dat în mîinile panului Isac vistier, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și în același timp, de asemenea, <au venit, înaintea>¹ noastră și a boierilor noștri, Mărușca, fiica lui Mihul logofăt, nepoata popii Iuga, și Dragoș Stăni<ge>¹scu, fiul lui Nan, tot de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut dreapta lor ocină, din dreptele lor urice, din uricele <bunicului Mă>¹rușcăi, popă Iuga, și din uricul tatălui lui Dragoș Stănigescul, anume Nan, și din privilegiul pe care ei l-au avut de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat, anume Buciumenii, mai jos de Rădășani; acest sat l-au vîndut credinciosului nostru pan, Isac vistier, pentru 120 de zloți tătărești.

Și, sculîndu-se pan Isac vistier, a plătit acești bani mai sus scriși, <1>¹20 de zloți, în mîinile <M>¹ărușcăi, fiica lui Mihul logofăt, nepoata popii Iuga, și în mîinile lui Dragoș Stănigescul, fiul lui Nan.

Și iarăși, Mărușca și Dragoș, ce privilegiul au avut <pe>¹ acest sat, pe Buciumeni, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, încă le-au dat în mîinile panului Isac vistier, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan Isac vistier, acele sate mai înainte spuse, anume Fulticeanii, pe Șumuz, unde au fost Stan Păntece, și Buciumenii, mai jos de Rădășani, să-i fie de la noi uric

și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate sate mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă <și>¹ a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Cior-torovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, <credința panului>¹ Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

<Iar după>¹ viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela să nu-i clinească>¹ dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am <dat și i-am întărit>¹ pentru dreapta lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Teodor diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Jupan Isac vistier.

Muzeul de istorie-Buzău. Inv. nr. 83. Orig., perg. (33 × 55 cm), rupt la indoituri, pecete atirnată, desprinsă (șnur de mătase vișinie), parțial păstrată (o pătrime din ceară), cu legenda: <† Печать Іу Стефанъ воєвода, господарь Земанъ Молдавсконъ.

Patru foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/52, IX/20, XXXIII/87 (parțială), XLVIII/63; o foto., la Biblioteca Centrală Universitară-Cluj-Napoca, Colecția Sion, Fotografii, nr. 395, și cinci, după foto. de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/32 a, b, c, d și e.

O copie slavă după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 753–758 (nr. 263).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XVI, p. 4–8 (copie, din 1813 octombrie 21, după trad. din 1785 iunie 11, de Gheorghe Evloghie dascăl); *Marele Dict., Geogr.*, III, p. 342 (trad. din 1785 iunie 11, de Gheorghe Evloghie); N. Iorga, *Originalul slavon al actului de la Ștefan cel Mare pentru Folticești*, în „Analele Acad. Rom., Partea ad-tivă și dezbaterile”, S. II, tom. XXXVI (1913–1914), p. 37–38 (rez. după o foto); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 402 (nr. CCXII) (rez. al editorului, după Codrescu, cu schimbarea greșită a unor nume); Nandriș, *Patru doc.*, p. 269–272 (nr. II) (text slav, după foto. din colecția Sion, trad. și facs.-pl. II); M. Costăchescu, *Două urice*, p. 356–358 (nr. 1) (text slav, după foto. de la Bibl. Acad., și trad.); idem, *Observări istorice*, p. 12–15 (nr. 1) (text slav, după aceeași foto., și trad.); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 140–144 (nr. 40) (text slav, după aceeași foto., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 128–130 (nr. 122) (trad., după Nandriș).

¹ Rupt.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзронт(ъ) наі чтѣчи слышнт(ъ), вже пріндоша, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн молдавскимн бояре, слѣга наш(ъ) Исаю шт(ъ) Рѣкътъѣш и сестричч(ъ) его, Пѣтрѣ Фаркаш(ъ), и сестра его, Марта, с(ы)нове Станнин, и братанч(ъ) его, Тома и сестра его, Анна, с(ы)нове Данчула, по нх(ъ) доброн волн и розделани своя права штинна, села на нмѣ Гълешешін, на ѣстіе Рѣкътъѣша, и монастырь цо ест(ъ) на ѣстіе Діенеца и съ ѣснмн полѣнн цо къ немѣ прнслѣхают(ъ), и Пѣнчешін, и Хоржещін и половина шт(ъ) Нѣнешн, гдѣ бнл(ъ) Галеш(ъ)¹.

И достало сѣ слѣсѣ нашемѣ Исаю, оу его част(ъ), села на нмѣ: Хоржещін, и половина шт(ъ) Нѣнешн, гдѣ бнл(ъ) Галеш(ъ)¹, и третію част(ъ) шт(ъ) Пѣнчешн, а сестриччю его, Пѣтрѣ Фѣркашѣ, и сестрн его, Мартн, а шнн сѣт(ъ) досталн оу нх(ъ) част(ъ), села на нмѣ: половина шт(ъ) Гълешешн, на ѣстіе Рѣкътъѣша, и третѣя част(ъ) шт(ъ) Пѣнчешн и половина шт(ъ) монастырь и съ половина полѣнн, а братанчю нх(ъ), Томн, и сестрн его, Аннн, а шнн сѣ досталн села, ѣ нх(ъ) част(ъ), половина шт(ъ) Гълешешн, и третѣя част(ъ) шт(ъ) Пѣнчешн, и половина шт(ъ) монастырь и съ половина полѣнн.

Тоѣ вѣсе внше писаное да есъ нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнкъ и съ вѣсемъ доходома, нм(ъ), и дѣтемъ нх(ъ), и оунѣчатомъ его², и прѣоунѣчатомъ нх(ъ), и прашѣратомъ нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нмѣ нзберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотарь тнм(ъ) ѣснм(ъ) внше писаннм(ъ) селам(ъ) да сѣтъ съ ѣснмн своинмн старнмн хотарн шт(ъ) ѣснх(ъ) сторон(ъ), кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, внше писанаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ннвѣ г(о)сп(о)д(ст)ва мн, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояръ нашнх(ъ): вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Драгоша двѣрннка, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Хѣрманн, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотннскога, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша прѣкалабове Немѣцкн, вѣра пана Індренка Чорторовскога, вѣра пана Грозн Мнкотнча прѣкалабѣ³ Оурннскога, вѣра пана Сѣкаръ прѣкалабѣ Новоградскога, вѣра пана Клѣнѣша спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Сремѣл постелннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Шандра <колнса>³ и вѣра ѣснх(ъ) бояръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто ѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) <ѣдъ кога Богъ>⁴ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ внтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) <цо бн не порѣшн>⁴ л(ъ) нашего даанїа и потвѣрѣженїе, алн цо бн нм(ъ) оутвѣрднл(ъ) и оукѣпнл(ъ), занѣже еснмн <мѣ даан>⁴ и потвѣрднлн за цо ест(ъ) нмѣ права штинна.

И на ѣшлшеѣ <крѣпость и по>⁴твѣрѣженїе томѣ вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣлн еснмн нашемѣ вѣрному панѣ, Тѣѣтѣлу логофѣтѣ, писатн и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашему.

Пнс(а) Івн(ъ), вѣ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣщчн, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)р(та) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Isaiu de la Răcățâu, și nepotul lui de soră, Pătru Farcaș, și sora lui, Marta, fiii Stanei, și nepotul lui de frate, Toma, și sora lui, Anna, fiii lui Danciul, de bunăvoia lor, și au împărțit ocina lor dreaptă,

satele anume: Gălăşeşti, la gura Răcătăului, și mănăstirea care este la gura Dienneșului și cu toate poiunile care ascultă de ea, și Pănțeștii, și Horjeștii și jumătate din Nănești, unde a fost Galeș¹.

Și s-a cuvenit slugii noastre Isaiu, în partea lui, satele anume: Horjeștii, și jumătate din Nănești, unde a fost Galeș, și a treia parte din Pănțești, iar nepotului său de soră, Pătru Farcaș, și surorii lui, Marta, li s-au cuvenit, în partea lor, satele anume: jumătate din Gălăşești, la gura Răcătăului, și a treia parte din Pănțești, și jumătate din mănăstire și cu jumătate din poieni, iar nepotului său, Toma, și surorii lui, Anna, li s-au cuvenit, în partea lor jumătate din Gălăşești, și a treia parte din Pănțești, și jumătate din mănăstire și cu jumătate din poieni.

Toate acestea de mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor acelor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Dragoș vornic, credința panului Gangur, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pircălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici pircălab³ de Orhei, credința panului Secară pircălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru <comis>⁴ și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși <pe oricine>⁴ îl va alege Dumnezeu⁴ să fie domn al țării noastre, Moldova, acela <să nu>⁴ clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat⁴ și le-am întărit, fiindcă este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare <putere și>⁴ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna martie 15.

Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, LXVII/2. Orig., perg. (34 × 47,5 cm.), ros și rupt la indoituri, pecete atirnată, (șnur de mătase cărămizie), stricată parțial, cu legenda: <† Печать> Іу Стефанъ воєвода, гвѣсподаръ Земли Молдавскон.

O copie slavă, după orig., și o trad., din 1903 iunie, de Ilie Bărbulescu, la Arh. St. București, ms. nr. 1252 (Copii particulare), f. 35–37. O trad., din 1798 mai 19, cu data de an greșită: 6978 (1470), de polcovnic Pavel Debrîț de la Mitropolie, la Arh. St. Iași, CDXXXI/2. O copie, adevărită la 1805 ianuarie 2, după trad. lui Pavel Debrîț din 1798 mai 19, la Biblioteca Centrală de Stat, Colecția Documente, XLVII/1, și alta, din 1835 octombrie 1, după aceeași trad. a lui Pavel Debrîț, la Bibl. Acad., CCXXXVIII/168. Două rez.: unul avînd numai data de an, greșită: 6978 <1470>, într-o jalbă către Divanul Apelativ al Țării de Jos, din 1835 mai 29, la Arh. St. Iași, Tr. 1357, op. 1543, dos. 60, f. 38 r., <nr.1>, altul, tot numai cu data de an, într-un opis din 1843 septembrie 13, ibidem, f. 248 (nr. 1), și o menț., cu data de an greșită: 6978 <1470>, într-un jurnal din 1833 septembrie 12, ibidem, CDXXIV/175.

Două foto.: una, la Bibl. Acad., IV/9, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/33 a.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 206 (nr. 20/1) (menț. dintr-o anafora din 1805 aprilie 23) și, p. 462–463 (trad. din 1798 mai 19, cu data de an greșită: 6978 <1470>); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 403–404 (nr. CCXIII). (text slav, după orig.); *D.I.R.*, A, II, p. 130–131 (nr. 123) (trad., după foto.).

¹ De la половина (jumătate) pînă aici, șters cu o linie în orig.

² Greșit, pentru нхъ (lui).

³ Omis.

⁴ Șters și rupt.

† Бъ нмѣ ѿт(ъ)ца, н С(ы)на н С(вѣ)т(а)го Д(оу)ха, Тронца с(вѣ)таа н единосѣщна н нераздѣланма. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)ки моего, І(сус)ѣ Х(рист)а, Іѡ Стефан(ъ) воевода, б(о)жїею м(н)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) нашим(ъ) <листомъ>¹, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнѣ(ъ) на і его чтѣчи оуслышнѣ(ъ), вже бл(а)гопронзволи г(о)сп(о)д(ст)во ми, нашим(ъ) бл(а)гнмъ прозволенїемъ, н чнстнм(ъ) н свѣтлнм(ъ) ср(ъ)дцемъ, н вт(ъ) въсѣмъ нашѣмъ добромъ колеѣ, н вт(ъ) Б(ог)а помощїа та нс(ъ) нашим(ъ) добрим(ъ) помнслом(ъ), н съ молебннквм(ъ) н роднтелемъ нашим(ъ), кѣр(ъ) Гевургїем(ъ), мнтрополнтомъ Сѣчавскимъ, н съ ѣснми нашими молдавскимн болрн н наннше съ ѣсею нашею радою, н оучнннлн есми, въ зад(ѣ)шїе с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предков(ъ) н роднтелїе нашнх(ъ), н за наше здравїе н сп(а)сенїе н за здравїе н сп(а)сенїе дѣтїен нашнх(ъ), н далн н потврѣднлн есми с(вѣ)тон нашн епнскѣпїн вт(ъ) Радѣвцех(ъ) н ндеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)т(а)го ерарха н чудотворца Николн, н ндеже ест(ъ) епнскѣпъ молебннк(ъ) н роднтел(ъ) наш(ъ), кѣр(ъ) Іѡаннїкїе, н гдѣ с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предков(ъ) н предедове нашнх(ъ) лежат(ъ), та есми далн н потврѣднлн тон с(вѣ)тон нашн епнскѣпїн вт(ъ) Радѣвцех(ъ) н цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попи, вт(ъ) волостн Соучавскон мѣд, а оу волостн Чернѣвскон ѿ цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попи, що же блнл данн тотн н цр(ъ)квн н с(ъ) попи вт(ъ) дѣда нашего, вт(ъ) Ялѣѣандра воеводн.

Поченнн вт(ъ) Соучавскон волостн, ѿ цр(ъ)квѣ(ъ) на Дѣскавцн н с(ъ) попом(ъ); ѿ цр(ъ)квѣ(ъ), Жадовска н с(ъ) попом(ъ); г цр(ъ)квѣ(ъ) Станковска н с(ъ) попом(ъ); д цр(ъ)квѣ(ъ) Сторожннцка н с(ъ) попом(ъ); е цр(ъ)квѣ(ъ) Балнновска н с(ъ) попом(ъ), що на Серетѣ; ѿ цр(ъ)квѣ(ъ) Рѣжнцн, що на Снретѣ, н с(ъ) попом(ъ); з цр(ъ)квѣ(ъ), н с(ъ) попом(ъ), на Хлѣвокою; н цр(ъ)квѣ(ъ) Брѣлннскаа н с(ъ) попом(ъ); ѿ цр(ъ)квѣ(ъ) н <с(ъ)>¹ попом(ъ) на Тетерною; і цр(ъ)квѣ(ъ) Черепковска н с(ъ) попом(ъ); дї цр(ъ)квѣ(ъ) на Болчннцн; бї црѣков(ъ) н с(ъ) попом(ъ) гдѣ Квдрѣ ѿпрнше; гї цр(ъ)квѣ(ъ) оу Баннцн н с(ъ) попом(ъ); дї цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попом(ъ) на Телевѣчннцн; еї цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попом(ъ), ѣ Брѣннн; зї цр(ъ)квѣ(ъ) Снновска н с(ъ) попом(ъ); зї цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попом(ъ) на Дрѣсцн; нї цр(ъ)квѣ(ъ) Бладовскаа с(ъ) попом(ъ); ѿї цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попом(ъ) Рѣгашевска; к цр(ъ)квѣ(ъ) Славовцїн н с(ъ) попом(ъ); ка цр(ъ)квѣ(ъ) Балнновска н с(ъ) попом(ъ); кв цр(ъ)квѣ(ъ) Добрнновска н с(ъ) попом(ъ); кг цр(ъ)квѣ(ъ) Замостїа н с(ъ) попом(ъ); кд цр(ъ)квѣ(ъ) н с(ъ) попом(ъ) ѣ Басннцн; ке цр(ъ)квѣ(ъ) Балновска н с(ъ) попом(ъ); кс цр(ъ)квѣ(ъ) оу Грамн н с(ъ) попом(ъ); кз цр(ъ)квѣ(ъ) оу Калаѣендїцн н с(ъ) попом(ъ); кн цр(ъ)квѣ(ъ) оу Калнновцн н с(ъ) попом(ъ); кѣ цр(ъ)квѣ(ъ) оу Романа н с(ъ) попом(ъ); л цр(ъ)квѣ(ъ) оу Кранннцнцн н с(ъ) попом(ъ); лѣ цр(ъ)квѣ(ъ) оу Бадевцн н с(ъ) попом(ъ); лѣ цр(ъ)квѣ(ъ) оу Нванчнквѣцн <н с(ъ) попом(ъ)>¹; лг цр(ъ)квѣ(ъ) оу Дѣрного Югн; лд цр(ъ)квѣ(ъ) Долхувска

и с(ъ) попомъ; лѣ цр(ъ)квѣ(ь) Илѣшницн и с(ъ) попом(ь); лѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с попом(ь) Елѣховца; лѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с(ъ) попом(ь) Елѣховецъ; лѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с попом(ь) на Солонци, оу Черногѣ Блада; лѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с попом(ь), ниже Блада Черногѣ, гдѣ поп(ъ) Матнї бнл(ъ); м цр(ъ)ковѣ и с попом(ь) на 8стїе Солонци; ма цр(ъ)квѣ(ь) и с попом(ь) на 8стїе Солкы; мѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с(ъ) попом(ь) на 8стїе Костини; мѣ цр(ъ)квѣ оу Балачани и с(ъ) попомъ; мѣ цр(ъ)квѣ(ь) и с попом(ь) оу Костини, оу Жората Драгомира.

И шесть цр(ъ)кви и съ 8 попи есми дали и потвѣрдили нашн епискѣпн вт(ъ) Радовецѣх(ъ) вт(ъ) волости Черновскон, на имѣ; в цр(ъ)кви вт(ъ) мнста вт(ъ) Черновцих(ъ), и г цр(ъ)кви вт(ъ) Вѣчюра, и д цр(ъ)квѣ вт(ъ) Мнхалча.

Уси тотн цр(ъ)кви и с попи та есми дали, тотн 8 цр(ъ)кви и съ 8 попи, измѣнѣ за 8 цр(ъ)кви и съ 8 попи, що нам(ъ) дал(ъ) молѣбник(ъ) наш(ь) кѣр(ъ) Ивннкіе еп(н)ск(8)пѣ вт(ъ) Радовецѣх(ъ) вт(ъ) волости Сѣчавскон по своен доброн воли и съ своим(ь) ел(а)г(о)са(о)венїемъ, на имѣ цр(ъ)квѣмъ и с(ъ) попи вт(ъ) волости Сѣчавскон: а цр(ъ)квѣ(ь) оу Кннмовци; в цр(ъ)квѣ(ь) оу Бнгшани и с(ъ) попом(ь); г цр(ъ)квѣ оу Фратѣдци и с(ъ) попом(ь); д цр(ъ)квѣ(ь) оу Балаасннeci и с попом(ь); е цр(ъ)квѣ вт(ъ) Бншнїн Жиквѣ(ь); 8 цр(ъ)квѣ(ь) и с(ъ) попом(ь) вт(ъ) Мѣчкѣтеци; що сѣт(ъ) писани тотн цр(ъ)кви и съ тотн поповѣ оу приналїе дѣда нашего Ілѣѣандра воеводи и що есми нх(ъ) мы повернѣли и похнлнли, да слѣхают(ъ) къ нашемѣ монастырѣ вт(ъ) Пѣтнон, що сѣт(ъ) тотн цр(ъ)кви и съ тотн попи вт(ъ) монастырских(ъ) же сел(ъ).

Ино мы есми дали епискѣпн нашн вт(ъ) Радовецѣх(ъ) измѣнѣ за еси 8 цр(ъ)кви и съ 8 попи вт(ъ) волости Сѣчавскон, тотн 8 цр(ъ)кви и съ 8 попи оу волости Черновскон, како да сѣт(ъ) полни тотн и цр(ъ)кви и съ тотн и попи нашн епискѣпн вт(ъ) Радовецѣх(ъ), що же бнли данн вт(ъ) дѣда нашего вт(ъ) Ілѣѣандра воеводи, и що сѣтъ писани оу приналїе дѣда нашего Ілѣѣандра воеводи, що ест(ъ) оу тон нашн епископн вт(ъ) Радовецѣх(ъ).

И пакн, 8 тотн вше писаних(ъ) цр(ъ)кви съ тѣх(ъ) вше писаних(ъ) селѣх(ъ) вт(ъ) волости Сѣчавскон, и оу тотн 8 цр(ъ)кви оу волости Черновскон, вѣре колко сѣ приновѣли прѣжде и колко сѣ приновѣт(ъ) напрѣд(ъ) и причинѣт(ъ), а тотн 8 си цр(ъ)кви и с(ъ) попи да прислѣхают(ъ) къ нашн епископн вт(ъ) Радовецѣх(ъ) вт(ъ) с(вѣ)т(а)го Николн, из данею, из поклонн, и съ вѣсѣкѣмн винами и съ 8 сим(н) дохѣдом(н) цр(ъ)квеннм(н).

И такожде есми дали и потвѣрдили епископн нашн вт(ъ) Радовецѣх(ъ) вт(ъ) с(вѣ)т(а)го Николн оу си цр(ъ)кви и попи вт(ъ) Черновскон волости, кромѣ цр(ъ)квѣ(ь) и поповѣ(ь) колко сѣ знандѣт(ъ) оу селѣх(ъ) с(вѣ)т(а)го нашего монастырѣ вт(ъ) Пѣтнон.

И дрѣгїа цр(ъ)кви и попи, колко сѣт(ъ) и колко сѣ поновѣт(ъ) и причинѣт(ъ) 8 волости Черновскон, а тїа цр(ъ)кви и попи си да прислѣхают(ъ) к нашн епископн вт(ъ) Радовецѣх(ъ), из данею, из поклонн, и съ вѣсѣмн винами и съ 8 сим(н) прнхѣдом(н) поповским(н), шкоже вше пишем(ъ).

Тое вѣсе вше писаное да ест(ъ) нашн епископн вт(ъ) Радовецѣх(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ь) дохѣдом(ь), непорѣшено николнже, на вѣки вѣчнїа, ни вт(ъ) патрїарха, ни вт(ъ) мнтрополнтоѣ(ь), ни вт(ъ) ннго ннкоже.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаного, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ь)ншѣ(ь) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боляр нашнх(ъ): вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хѣрманѣ, вѣра пана Хоуднча, вѣра пана Дѣжебога, вѣра пана Шефѣла Хотннскогѣ, вѣра пана Мнкотѣ и пана Рѣцѣша прѣкалабоѣ Немѣцкїн, вѣра пана Чорторовског(о), вѣра пана Грозн прѣкѣлаба Оурунског(о), вѣра пана Секарѣ Новоградског(о), вѣра пана Кѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана Оремїа постѣннка, вѣра пана Фрѣнтѣша

стоники, вѣра пана Шандра коммса и вѣра сцихъ(ъ) боляр нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Земли Молдавской, шт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашег(о) род(а), или пакъ(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)рема бгтн нашен Земли Молдавской, тотъ(ъ) що би не поршшилъ(ъ) нашег(о) дааніа и потвержденіа или що би оутвердилъ(ъ) и оукрѣпилъ(ъ) занѣже есмн дали и потвердилн тон нашен епископн шт(ъ) Радовцевъ(ъ) въ зад(ѣ)шїе с(вѣ)топоченихъ(ъ) предковъ(ъ), и родителен нашихъ(ъ) и за наше здравіе и сп(а)сеніе и за здравіе и сп(а)сеніе чадомъ(ъ) нашимъ(ъ).

И кто съ покѣснтъ(ъ) тое поршшнтн, тотъ(ъ) да естъ(ъ) проклѣтъ(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а Сп(а)са нашег(о) І(сус)у Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стїа его м(а)тере, и шт(ъ) д(ѣ)в(а)г(е)лнстн, и шт(ъ) вї ап(о)ст(о)ль вѣрховнихъ(ъ) Петра и Павла и прочн , и шт(ъ) тнї шт(ец)ь Никонскихъ(ъ), и шт(ъ) вѣсѣхъ(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) нже Б(ог)оу оугодившихъ(ъ), и да естъ(ъ) подобенъ(ъ) Иудѣ и проклѣтомъ ѱрїю, и да имаетъ(ъ) счастье съ онѣмн Іудее, нже вѣзълнша на Х(рист)а Б(ог)а: кровь его на нихъ(ъ) и на чадохъ(ъ) ихъ(ъ).

И на бѣшше крѣпостъ(ъ) томъ вѣсемъ више писаномъ, велѣан есмн нашемъ вѣрному панъ, Тѣштѣлѣс логофетъ, писати и нашн печат(ъ) привѣснтн к семъ лнстъ нашемъ.

Пис(а) Івн(ъ), њ Сѣчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хсїцн м(а)р(т)ъ еї.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † За цр(ъ)кѣ(ви) ².

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfintului Duh, Troiță sfântă și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu, Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această <carte>¹ a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu și cu bunul nostru cuget, și împreună cu rugătorul și părintele nostru, chir Gheorghe, mitropolitul Sucevei, și cu toți boierii noștri moldoveni și mai ales cu tot sfatul nostru, și am făcut, pentru pomenirea sfint-răposaților înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea copiilor noștri, și am dat și am întărit sfintei noastre episcopii de la Rădăuți și unde este hramul sfîntului ierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul și părintele nostru, chir Ioanichie, și unde zac sfîntrăposații înaintași și străbuni ai noștri, și am dat și am întărit acestei sfinte episcopii a noastre de la Rădăuți 50 de biserici cu popii: din ținutul Suceava 44, iar din ținutul Cernăuți 6 biserici cu popi, care, acele 50 de biserici cu popii, au fost date de bunicul nostru, Alexandru voievod.

Începînd cu ținutul Suceava: 1-a biserică este în Lucăvăț, cu popă; a 2-a biserică, la Jadăuți, cu popă; a 3-a biserică, la Stăncăuți, cu popă; a 4-a biserică, la Storojineț, cu popă; a 5-a biserică, la Bălinești, pe Siret, cu popă; a 6-a biserică, la Răjești, pe Siret, cu popă; a 7-a biserică, cu popă, la Hluboca; a 8-a biserică, la Bărlinți, cu popă; a 9-a biserică, <cu>¹ popă, la Teterna; a 10-a biserică, la Cerepcăuți, cu popă; a 11-a biserică, la Volcineți; a 12-a biserică, cu popă, unde este Cudrea Opriș; a 13-a biserică, la Băinți, cu popă; a 14-a biserică, cu popă, la Telebecinți; a 15-a biserică, cu popă, la Brînza; a 16-a biserică, la Sinăuți, cu popă; a 17-a biserică, cu popă, la Dărsca; a 18-a biserică, la Vlădăuți, cu popă; a 19-a biserică, cu popă, la Rugășești; a 20-a biserică, la Slăvăuți, cu popă; a 21-a biserică, la Călinăuți, cu popă; a 22-a biserică, la Dobrinăuți, cu popă; a 23-a biserică, la

Zamostia, cu popă; a 24-a biserică, cu popă, la Basinți; a 25-a biserică, la Bălilăuți, cu popă; a 26-a biserică, la Grama, cu popă; a 27-a biserică, la Calafendești, cu popă; a 28-a biserică, la Călinăuți, cu popă; a 29-a biserică, la Roman, cu popă; a 30-a biserică, la Crăinicești, cu popă; a 31-a biserică, la Bădeuți, cu popă; a 32-a biserică, la Ivancicăuți <și cu popă>¹; a 33-a biserică, la Iuga cel Prost; a 34-a biserică, la Dolhăuți, cu popă; a 35-a biserică, la Ilieșiniți, cu popă; a 36-a biserică, cu popă, la Vîlhovăț; a 37-a biserică, cu popă, la Vîlhovăț; a 38-a biserică, cu popă, pe Soloneț, la Vlad Negrul; a 39-a biserică, cu popă, din jos de Vlad Negrul, unde a fost popa Matii; a 40-a biserică, cu popă, la gura Solonețului; a 41-a biserică, cu popă, la gura Solcăi; a 42-a biserică, cu popă, la gura Costinei; a 43-a biserică, la Bălăceani, cu popă; a 44-a biserică, cu popă, la Costina, la Dragomir Juratu.

Iar 6 biserici cu 6 popi din ținutul Cernăuți le-am dat și le-am întărit episcopiei de la Rădăuți, anume: 2 biserici din ținutul Cernăuți, 3 biserici din Cuciur și o biserică din Mihalcea.

Toate aceste biserici cu popi le-am dat, adică aceste 6 biserici cu 6 popi pe care ni le-a dat rugătorul nostru, chiar Ionichie episcop de Rădăuți, schimb pentru 6 biserici și cu 6 popi, din ținutul Sucevei, de bunăvoia lui și cu binecuvîntarea lui, anume bisericile cu popi din ținutul Suceava: o biserică, la Climăuți; a 2-a biserică, la Vișani, cu popă; a 3-a biserică, la Frătăuți, cu popă; a 4-a biserică, la Balasinești, cu popă; a 5-a biserică, de la Jicovul de Sus; a 6-a biserică, cu popă, în Măcicătești; acele biserici și cu acei popi sînt scriși în privilegiul bunicului nostru, Alexandru voievod, și noi le-am întors și le-am închinat să asculte de mănăstirea noastră de la Putna, căci acele biserici și acei popi sînt din satele mănăstirii.

Deci noi am dat episcopiei noastre de la Rădăuți în schimb pentru aceste 6 biserici și cu 6 popi din ținutul Suceava acele 6 biserici și cu 6 popi în ținutul Cernăuți, ca să fie deplin episcopiei noastre de Rădăuți, cele 50 de biserici cu 50 de popi, care au fost date de bunicul nostru, Alexandru voievod, și care sînt scrise în privilegiul bunicului nostru, Alexandru voievod, și care este la această episcopie a noastră de la Rădăuți.

Și iarăși, ori cîte s-au făcut mai înainte și ori cîte se vor face noi de aici înainte și se vor adăuga la acele mai sus scrise biserici din acele sate mai sus scrise din ținutul Sucevei și la aceste 6 biserici din ținutul Cernăuților, toate acele biserici și cu popii lor să asculte de episcopia noastră de la Rădăuți a Sfîntului Nicolae, și cu darea, și cu plocoanele, și cu toate pricinile și cu tot venitul bisericesc.

Și de asemenea am mai dat și am întărit episcopiei noastre de la Rădăuți, de la Sfîntul Nicolae, toate bisericile și popii din ținutul Cernăuților, în afară de bisericile și de popii care se vor afla în satele sfintei noastre mănăstiri de la Putna.

Iar alte biserici și popi cîți sînt și cîți se vor face noi și se vor adăuga în ținutul Cernăuților, acele biserici și acei popi toți să asculte de episcopia noastră de la Rădăuți și cu darea și cu plocoanele și cu toate pricinile și cu tot venitul popesc, cum scriem mai sus.

Toate cele mai sus scrise să fie episcopiei noastre de la Rădăuți de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor, nici de patriarh, nici de mitropoliți, nici de altcineva.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința

panului Duma, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci s-o întărească și s-o împuternicească, pentru că am dat sfintei noastre episcopii de la Rădăuți pentru pomemirea sfintrăpoșaiilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri.

Iar cine va încerca să clinească aceasta, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de 4 evangheliști, și de 12 apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 părinți de la Nicheia și de toți sfinții plăcuți lui Dumnezeu și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei, care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 15.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: † Pentru biserici...².

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Uric pentru cîte beserici sînt <sub as>²cultarea Episcopiei; <alta, din același secol>: Uric de la Stefan pentru cîte biserici s-au dat Episcopiei Rădăuțului. 6925 <1417> (!) mart(ie) 5(!)³.

Velet 6998⁴ <1490>.

<Cu caractere latine>: Inv. Nro. 8.

M-rea Putna, inv. nr. 626 f. (nr. 8 și nr. 850 din 1863). Orig., perg. (45×50 cm.), pecete atîrnată, pierdută.

Un rez., avînd numai data de an, într-un hrisov din 1704 (7212) aprilie 30, la Arh. St. București, A. N./MCXCV/22.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/33 bis.

O copie slavă, după Dimitrie Dan și I. Bogdan (v. EDIȚII), trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 764—778 (nr. 265).

EDIȚII: Wickenhauser, *Radauz*, p. 131—135 (nr. II) (trad. germ., cu greșeli); Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 58—70 (nr. 14) (text slav, cu greșeli, după o copie Wickenhauser și trad., cu erori); A. С. Петрушевич, *Радовецкая Епископия*, p. 175—180 (text slav, cu multe greșeli); Воробкевич, *Радовецкое Епископство*, p. 298—302 (text slav, cu multe greșeli și omisiuni, după Петрушевич); Kozak, *Die Inschriften*, p. 100, nota (inceputul textului slav); Dan, *Episc. Rădăuți*, p. 146—152 (nr. 3) (text slav, după orig., și trad.); idem, *M-rea și com. Putna*, p. 88 (nr. 9) (rez. al editorului, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 405—412 (nr. CCXIV) (text slav, după orig., și trad.); Balan, *Doc. bucovinene*, II, p. 82, 85 și 115 (rez., după Bogdan); *D.J.R.*, A, II, p. 131—133 (nr. 124) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Șters.

³ Corect: 6998 <1490> martie 15 (v. mai sus).

⁴ Cifra zecilor, corectată ulterior, de altă mină, din 7.

† Бъ нма ѿт(ъ)ца, н с(ъ)на н с(вѣ)т(а)го Д(оу)ха, Тро(и)це с(вѣ)таа, единосъщнаа н неразделима. Се азъ, раб(ъ) вл(а)дыкы моего І(с)у(св) Х(рист)а, Іу Срефан(ъ) воевода, б(о)жїю м(н)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), н снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнѣт(ъ) или его чтоучи оуслышнѣт(ъ), вже вл(а)гопронзволи г(о)с(по)д(ст)во мн нашим(ъ) благнм(ъ) пронзволенїем(ъ), н ч(н)стнм(ъ) н с(вѣ)танм(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), н съ оусеа нашеа доброа волеа н шт(ъ) Б(ог)а помощїа, яко да штверъдим(ъ) н шкрѣпнм(ъ) наш(ъ) с(вѣ)тїн монастыр(ъ) шт(ъ) Поутнон, идеже ест(ъ) храмъ Оуспенїе пр(ѣ)с(вѣ)тѣн, ч(н)стѣн н прѣв(а)го сл(о)векѣн вл(а)д(ы)ч(н)ци нашн Б(ог)роднцн н пр(н)снод(ѣ)вѣн Марїн, н где ест(ъ) егъмен(ъ) м(о)лвбник(ъ) наш(ъ), архимандант(ъ) кѣр поп(ъ) Пандїе, н пак(ъ) оучинилн есмо, н въ зад(ш)шїе с(вѣ)т(о)почивашнх(ъ) предкв(ъ) н роднтелн нашнх(ъ), н за наше здравїе н сп(а)с(е)нїе н за здравїе н сп(а)с(е)нїе чадѣм(ъ) нашим(ъ), н далн н потверъданн есми томъ с(вѣ)томъ нашему монастырѣ шт(ъ) Поутнон, мы н съ вл(а)го(с)ло(в)енїем(ъ) м(о)лвбника н роднтелѣ нашего кѣр Геургіа митрополнта Соучавского н съ оуслимн нашнми богаре н радою, оусн цр(ъ)к(ъ)вн н съ попн кол(ъ)ко соут(ъ) 8 оуснх(ъ) селѣх(ъ) шо прислѣхают(ъ) того с(вѣ)т(о)го монастыра шт(ъ) Поутнон, шт(ъ) волостн Соучавскон н шт(ъ) волостн Чернов(ъ)скон, на нмѣ ц(ъ)рк(ъ)вн 8 Сѣчавскон волостн: а, шт(ъ) Нижнїн Жнков(ъ) н с(ъ) попм(ъ); б, шт(ъ) Маневцн, с(ъ) попм(ъ); г, ц(ъ)ркв(ъ) шт(ъ) Бонтнн(ъ), с(ъ) попом(ъ); д, ц(ъ)ркв(ъ) шт(ъ) Трѣнавка, с(ъ) попм(ъ); е, ц(ъ)ркв(ъ) шт(ъ) Балквцн; ж, ц(ъ)ркв(ъ) оу Греч(ъ), с(ъ) попом(ъ); з, ц(ъ)ркв(ъ), оу Хотъшан(н) с(ъ) попм(ъ), а пак(ъ), оу Чернов(ъ)скон волостн, з¹, ц(ъ)ркв(ъ) оу Козмнн(ъ), с(ъ) попомн; з², ц(ъ)ркв(ъ) оу Кашквцн, с(ъ) попом(ъ); н³, ц(ъ)ркв(ъ) оу Острнца, с(ъ) попом(ъ).

И еше есми далн томъ с(вѣ)т(о)му нашему монастырѣ шт(ъ) Поутноу, мы н пак(ъ) с(ъ) вл(а)го(с)ловенїем(ъ) м(о)л(е)еннка н родїтелѣ нашего Іванкїа еп(н)ск(о)па шт(ъ) Радовецх(ъ), еше ж ц(ъ)ркв(ъ) н с(ъ) попомн тнж(е) шт(ъ) волостн Сѣчавскон, на нмѣ ц(ъ)ркв(а)м(н): а ц(ъ)ркв(ъ) 8 Кашковецх(ъ) н с(ъ) попм(ъ); б, ц(ъ)ркв(ъ) оу Фратовецх(ъ) н с(ъ) попом(ъ); г, ц(ъ)ркв(ъ) оу Мъчкѣтешн, с(ъ) попм(ъ); д, ц(ъ)ркв(ъ) оу Енкшанн, с(ъ) попом(ъ); е, ц(ъ)ркв(ъ) оу Балоснецн, с(ъ) попм(ъ); ж ц(ъ)ркв(ъ) с(ъ) попом(ъ) 8 Еншнн Жнкв(ъ), шо смо мы оузѣлн тотн ж ц(ъ)рквн н с(ъ) попомн шт(ъ) оурнка Радовскон Епнскѣпн н не прнвнїа шо нмала Епнскѣпн Радовскаа шт(ъ) деда нашего, шт(ъ) Ілвѣандра воеводї. И пак(ъ) епнскѣпн с(вѣ)тон нашн шт(ъ) Радовецх(ъ) мы есмо ен далн н потверъданн, въ мѣсто тнх(ъ) внше писаннх(ъ) ж ц(ъ)ркв(е) н с(ъ) попомн, дрѣгн ж ц(ъ)ркв(е) н с(ъ) ж попн оу Чернов(ъ)скон волостн, на нмѣ: б ц(ъ)рквн н с(ъ) попомн оу мѣсто оу Чернв(ъ)цех(ъ), а г ц(ъ)рквн н с(ъ) попомн оу Кшчур(ъ), ж ц(ъ)ркв(ъ) оу Мнхалчу.

И еше варе кол(ъ)ко ц(ъ)рквн н с(ъ) попомн вѣдѣт(ъ) сѣ оучннтн н поновнтн шт(ъ) сева⁴ на пред(ъ), н попове вѣдѣт(ъ) сѣ поставнтн 8 снх(ъ) тнх(ъ) внше тнсаннх(ъ) монастырскнх(ъ) сел(ъ) н оу Сѣчавскон н 8 Чернов(ъ)скон волостн, а шнн сн да слѣхают(ъ) того с(вѣ)т(о)го нашего монастыра шт(ъ) Пѣтнон н дан(ъ) да нмают(ъ) там(ъ) платнтн, н оу вес(ъ) доход(ъ), шо сѣ прнходнт(ъ) шт(ъ) попов(ъ) едномъ митрополнтѣ. И да нмает(ъ) нх(ъ) соуднтн оусн тотн попн егъмен(ъ) Пѣтенскон монастырн, а потропогн нлн дворнцн боуд(ъ) шт(ъ) которого митрополнта нлн еп(н)ск(ъ)па, а шнн да не нмают(ъ) нн жадное дїло до тнх(ъ) попов(ъ) на вѣкы.

И еще смы потвърдани монастырѣ шт(ъ) Пѣтрон и бранищѣ школо монастырѣ: Сѣчава съ ѡсман ен изворами, почѣши хотар(ъ) тон бранищи шт(ъ) обръшии Лазри, шечини до Фалкъва, та, горѣ Фалкъвм(ъ), до стежки где гроб(ъ) Илѣѣни(н) оу Шипот(ъ), шт(ъ) толѣ шечинѣ до шеръшиѣ Садава⁵, та, шечинѣ, до шеръшиѣ Рѣскова, та до шеръшиѣ Селѣтина, а шт(ъ) толѣ до Сѣчавѣ, до самѣи Шипот(ъ), шт(ъ) толѣ до Погоннича, та до двм(ъ) Бенев(н), та опат(ъ) обчинѣ до Ирѣри н, шечинѣ, до днл(ъ) Тимотеве(н) н, шечинѣ, до Рѣнкѣ Беркѣзев(н) и опат(ъ) шечинѣ до шеръшиѣ Бѣцева, та до обръшиѣ Малѣси, шт(ъ) толѣ до ѡстѣ Пѣтрон, где ѡпадает оу Сѣчавѣ. Да ест(ъ) тота бранищѣ монастырѣ шт(ъ) Пѣтрон, ловити соби рнеѣ, и пастн свон товар(ъ). Яни(ъ) инкто без(ъ) ерѣменовѣ волѣ да не смѣет(ъ) ѡ тотѣ бранищѣ ни рнеѣ ловити, ни товар(ъ) пастн, ни иное, ни жадное робити. Тое вѣсе више писанное да ест(ъ) монастырѣви шт(ъ) Пѣтрон, шт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходвм(ъ), непорѣшено инколиже, на вѣкы.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва ми, више писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нов г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илѣѣндра и Богдана-Блада, и вѣра богар нашнх(ъ): вѣра пана Нал(а), вѣра пана Дѣма, вѣра пана Ганѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Мѣца Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Микотѣ и пана Рѣцеша паркалави Немецки, вѣра пана Яндренка Чорторѣвского, вѣра пана Грозѣ ѡрѣнського, вѣра пана Сѣкарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вѣстѣрника, вѣра пана Ѣремѣа постелиника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра ѡснх(ъ) богар(ъ) молдавских(ъ), велникх(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) нашен земли, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или бѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашен Земли Молдавскон, тот(ъ) ен не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвържденѣа, али ен стѣрѣдил(ъ) и зкрѣпил(ъ) занѣже есми дали и потвърдани того нашего с(вѣ)т(о)го монастыра шт(ъ) Поутна въ зад(ѣ)шиѣ с(вѣ)т(о)почивших(ъ) прѣдквѣ(ъ) и родѣтелеи нашнх(ъ), и за наше здравѣе и сп(а)-с(ѣ)нѣе и за здравѣе и сп(а)с(ѣ)нѣе чадвм(ъ) нашнм(ъ).

И кто сѣ покѣснт(ъ) тое порѣшити, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(о)сп(о)д(а) Б(ог)а Сп(а)са нашего І(сус)ѣ Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стѣа его м(а)-т(ѣ)ре, и шт(ъ) дѣву(а)г(ѣ)лнсти, и шт(ъ) вѣ ап(о)ст(о)лѣ вѣрховних(ъ), Петра и Павла и прочѣи, и шт(ъ) тнѣ с(вѣ)т(ы)х(ъ) шт(ѣ)ць Никенских(ъ) и шт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) нже Б(ог)оу оугодивших(ъ), и да ест(ъ) подобен(ъ) Нѣдѣ и проклѣтомѣ Ярю, и да намает(ъ) ѡчастѣе съ онѣми юдее нже вѣзѣпнша на Х(рист)а Б(ог)а: крѣвѣ его на ннх(ъ) и на чадвх(ъ) нх(ъ).

И на болшю крѣпост(ъ) томѣ вѣсемѣ више писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прѣвѣснн к(ъ) семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Тевдѣр(ъ) дѣак(ъ), оу Гоучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣцчн м(а)рт(ъ) ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Монастир(ъ) шт(ъ) Поутна, на попи.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfintului Duh, Troiță sfântă, de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Putna, unde

este hramul Adormirea presfintei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și unde este egumen rugătorul nostru, arhimandritul chir popa Paisie, și iarăși am făcut, pentru pomenirea sfîntrăpoșaiilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat și am întărit acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna, noi, și cu binecuvîntarea rugătorului și părintelui nostru chir Gheorghe mitropolit de Suceava și cu toți boierii și cu sfatul nostru, toate bisericile și cu popii care sînt în toate satele ce ascultă de acea sfîntă mănăstire de la Putna, din ținutul Sucevei și din ținutul Cernăuților, anume bisericile din ținutul Sucevei: I-a, din Jicovul de Jos, cu popă; a II-a, din Maneuți, cu popă; a III-a, biserica din Voitin, cu popă; a IV-a, biserica din Tîrnauca, cu popă; a V-a, biserica din Bălcăuți; a VI-a, biserica din Greci, cu popă; a VII-a biserica din Botășani, cu popă; și iarăși, din ținutul Cernăuților, a VI-a¹, biserica din Cozmin, cu popă; a VII²-a, biserica din Clișcăuți, cu popă; a VIII³-a, biserica din Ostrița, cu popă.

Și am dat acelei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna, noi, și iarăși cu binecuvîntarea rugătorului și părintelui nostru Ioanichie episcop de Rădăuți, încă 6 biserici cu popi, tot din ținutul Sucevei, anume bisericile: I-a, biserica din Climăuți, cu popă; a II-a, biserica din Frătăuți, cu popă; a III-a, biserica din Măcicătești, cu popă; a IV-a, biserica din Vișani, cu popă; a V-a, biserica din Balosinești, cu popă; a VI-a, biserica cu popă din Jicovul de Sus, ce le-am luat, acele 6 biserici, împreună cu popii lor, din uricul Episcopiei de Rădăuți și din privilegiul pe care l-a avut Episcopia de Rădăuți de la bunicul nostru, Alexandru voievod. Iar sfintei noastre Episcopii de Rădăuți iarăși i-am dat și i-am întărit, în locul acestor 6 biserici mai sus scrise cu popii lor, alte 6 biserici cu 6 popi din ținutul Cernăuților, anume: 2 biserici cu popii lor în tîrg, în Cernăuți, iar 3 biserici cu popi în Cucur și a VI-a biserică în Mihalcea.

Și încă oricîte biserici se vor face și se vor înnoi de aici înainte și oricîți popi se vor pune în toate acele sate mănăstirești mai sus scrise, și în ținutul Sucevei, și în al Cernăuților, ei toți să asculte de acea sfîntă mănăstire a noastră de la Putna și să plătească dare acolo și tot venitul ce se cuvine unui mitropolit de la popi. Și pe toți acești popi să-i judece egumenul de la mănăstirea Putna, iar protopopii sau vornicii oricărui mitropolit sau episcop să n-aibă nici o treabă cu acei popi, în veci.

Și am întărit mănăstirii de la Putna și braniștea din jurul mănăstirii: Suceava cu toate izvoarele ei, începînd hotarul acelei braniști de la obîrșia Laurei, pe obcină pînă la Falcău, și pe Falcău în sus, pînă la cărarea unde e groapa lui Alexa, la Șipot, de acolo pe obcină pînă la obîrșia Sadăului, și, pe obcină, pînă la obîrșia Ruscăi și la obîrșia Seletinei, iar de acolo la Suceava, la Șipot, de acolo la Pogoniște, apoi la casa lui Benea, și apoi iarăși pe obcină la Arsuri și, pe obcină, la Dealul lui Timotei și, pe obcină, la Runcul lui Berchez, și iarăși pe obcină la obîrșia Veței și la obîrșia Maleasei, de acolo la gura Putnei, unde se varsă în Suceava. Acea braniște să fie a mănăstirii Putna ca să pescuiască pentru sine și să-și pască vitele. Iar altul nimeni să nu îndrăznească fără voia egumenului să pescuiască în acea braniște, să pască vite și să nu facă nici alt lucru. Toate aceste mai sus scrise să fie mănăstirii de la Putna de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului

Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoșe vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hötin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia, postelnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit acelei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna pentru pomenirea sfîntrăposaiilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru mîntuirea copiilor noștri.

Iar cine s-ar încumeta să clinească acestea, acela să fie afurisit de Domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de 4 evangheliști, și de 12 apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți de la Nicheia și de toți sfinții care au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra lui Hristos Dumnezeu: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Teodor diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Mănăstirii de la Putna, pentru popi.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Pentru popi.

M-rea Putna, Inv. nr. 625 b.-nr. 5, din perioada interbelică, și 848, din 1863 (predat în custodia Muzeului de istorie a R. S. Romania, inv. nr. 9202). Orig., perg. (39,5 × 45 cm.), pecete atrnată, din ceară albă, (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † ПЧАТА ІУ ГРИФАНЪ БОБУДА, ГВСПОДАР ЗЕМАН МЛУДАЕСКОН.

O trad., din 1726 ianuarie 10, de Miron Gafenco, la M-rea Putna, inv. nr. 124, și alta, din a doua jumătate a sec. XVIII, ibidem, inv. nr. 129. O trad. germ., din 1782 ianuarie 26, la Arh. St. București, Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, VIII/62 a.

O copie slavă, după foto orig., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 779—783 (nr. 266).

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 93 (rez., după Protocolul imperial); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 173—175 (nr. 23) (trad. germ., cu unele greșeli); Dan, *Com. Straja*, p. 3—5 (trad. rom., după trad. germ. din Tabula Țării din Cernăuți); idem, *M-rea și com. Putna*, p. 20—23 (trad. din 1726 ianuarie 10, de Miron Gafenco), p. 88 (rez. al edit., după orig.), p. 165 (nr. 1), (rez. din condicta lui Vartolomei Măzăreanu; în notă se menț. o trad. germ. în „Protocolul tabular“, nr. 98); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 418—424 (nr. CCXV) (text slav și trad.); Balan, *Doc. bucovinene*, II, p. 13 (nr. 35) (rez., după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 134—136 (nr. 125) (trad., după orig.).

¹ Numerotarea bisericilor din ținutul Cernăuți, greșită de diac; în mod firesc urmează biserica a VIII-a (И).

² Corect: a IX-a (И).

³ Corect: a X-a (И).

⁴ În loc de: еста.

⁵ Sau ЧАНА (cf. doc. nr. 285).

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thun kund durch diesen unseren Brief Allen, die solchen sehen oder lesen hören¹, wienach vor uns und all unseren moldauischen Bojaren gekommen ist unser Diener Peter und seine Brüder: Andreiko, Matias und Iori und ihre Schwester Märina, Daschkos von Klićkouzi Kinder, Grosas und Michäils Enkel, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltiget, und haben verkauft ihr wahrhaftes Vater-und Grossvatergut vermöge Handveste ihrer Grossväter, Grosas und Michäils, ein Dorf am Prut an der Mündung des Derelui, namens Klićkowzii in Černower Bezirk. Dieses Dorf haben sie uns(erem) H(err)sch(af)t selbst um 250 tatarische Gulden verkauft. Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat all dieses Geld, 250 tatarische Gulden, in die Hände Peters und seiner Brüder: Andreiks, Matias und Ioris und ihrer Schwester Märina vor unseren Bojaren bezahlt. Und den Vorrechtsbrief, welchen sie von unserem Ohm dem Woew(od) Stefan auf dieses Dorf hatten, haben sie auch in unsere Hände gegeben.

Gleichfalls ist vor uns und unsere Bojaren gekommen unser Beter, H(er)r Pop Anastasi, Egumen des heil(ige) Klosters Moldawiza, (wo das Gotteshaus der Verkündigung der reinsten Gottesgebäerin ist)², und alle in diesem Kloster wohnenden Brüder in Christo und sind mit unser(em) H(err)sch(af)t nach ihrem guten Willen übereingekommen, und haben un(se-re) H(err)sch(af)t vermöge Handveste des Klosters Moldowiza einen Bienengarten namens Komarna in der Bochotin gegeben. Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat diesem unseren heil(igen) Kloster Moldowiza für diesen Bienengarten Komarna 5 Falćen (Tagwerk)² Weingarten auf dem Hrolower Berge gegeben, welche 5 Tagwerk Weingarten uns(ere) H(err)sch(af)t von Bilik von Hrälow und Toader von Hrälow, von Iwan Dispot aus Bossanće, vom bösen (reu)² Demeter aus Hrälow und von Ion, Sohn Rečilows aus Milêtin, um 260 tatarische Gulden gekauft und ihnen alles mit barem Gelde bezahlt hat.

Hiebei hat es uns(ere) H(err)sch(af)t für gut befunden nach unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchtetem Herzen, mit all unserem guten Willen und mit Gottes Hilfe, auf dass wir bestärken und bekräftigen unser heil(ige) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfahrt der reinsten Gottesgebäerin, und wo der Egumen Archimandrit Paisie ist, und haben gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Voreltern und Eltern, für unsere Gesundheit und unser Seelenheil, für die Gesundheit und das Seelenheil unserer Ehefrau Maria und für die Gesundheit und das Seelenheil unserer Kinder, und haben diesem unseren heil(igen) Kloster Putna das obgeschriebene Dorf am Prut an der Mündung der Derelui, namens Klićkowze in Černowzer Zenut gegeben, eine Handveste mit allen Einkünften und all dem alten Hotar, wo solcher von jeher bestanden hat unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und den Vorrechtsbrief, den Peter und seine Brüder Andreiko, Matias und Iori und ihre Schwester Märina in unsere Hände gegeben, welchen sie auf dieses Dorf von unserem Oheim, dem Woew(od) Stefan hatten, diesen hat uns(ere) H(err)sch(af)t auch in die Hände unseres Beters Paisie, Archimandriten von Putna, gegeben. Auch haben wir diesem heil(igem) Kloster noch den obgenannten Bienengarten namens Komarna in der Bochotin gegeben, gleichfalls eine Handveste unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und wir haben auch noch gegeben und bekräftigt diesem heil(igem) Kloster Putna unsere angestammten Mühlen, welche auf dem Siret, bei der Stadt Siret sind, gleichfalls eine Handveste unverbrüchlich, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieser Mühlen fängt etwas unterhalb den Mühlen am Siret an, von der Mündung des Stadtbaches, dann etwas Bach aufwärts zu zwei Apfoltern, zu einer bezeichneten Papel, die am Ufer dieses Baches steht, von da gerade zu einem bezeichneten Birnbaum, dann gerade zu einer bezeichneten Apfolter, dann über den Weg und über das Feld zu einer bezeichneten grossen Weide, dann zu einer krummen Weide am Ufer des Siret oberhalb den Mühlen, wie ihn H(er)r Täutul, der Kanzler, abgemarkt und bezeichnet hat. Und in diesem Hotar mag sich das Kloster eine Ueberfähre (Porom)² auf dem Siret, eine Malze und ein Mahlhaus herstellen.

Und hiefür ist die Bəgl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t des obgeschriebenen wir Stefan Woşw(od) und die Bəgl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t vielgeliebtesten Söhne, Alexander und Bogdans Wlad, und die Bəgl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Niag, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosche, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Herman, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Steful, Parkalaben von Hotin, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mikot und H(er)r(n) Rêzesch, Parkalaben von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Andreiko des Cortorowers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Sekarâ, Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ding, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klănău, Schwertträgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Schatzmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Eremia, Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mogila, Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Fruntesch, Truchsessens, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander, Marstallers, und die Bəgl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben wer Hospodar unseres Landes sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll unsere Schenkung und Bekräftigung nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen. Wer es aber versuchen sollte, diese unsere Schenkung und Bekräftigung umzustossen oder zu zernichten, der soll verflucht sein von Gott dem Herrn, unserm Erlöser Iesu Christo, von seiner reinsten Mutter, von den 4 heil(igen) Evangelisten, von den Oberaposteln Peter und Paul und den übrigen, von den 318 gottgetragenen Vätern von Nikea und allen Heiligen, die von Ewigkeit her Gott wolgefällig waren. Er soll gleich sein Iuda, dem Verräter, und dem verfluchten Arias, und soll seinen Teil haben mit jenen Iuden, welche zu Christus dem Herrn geschrien: „Sein Blut über uns und unsere Kinder!“

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserem getreuen H(er)r Täutul, Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe ³.

Toader der Schreiber hats geschrieben zu Sočawa im F(ahre) 6998/1490 des Mon(at) März 16.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor ce o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Petru și frații lui, Andreico, Matei și Iurie, și sora lor, Mărina, copiii lui Dașco din Clicicăuți, nepoții lui Groza și ai lui Mihăilă, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina și dedina lor dreaptă, din uricul bunicilor lor, Groza și Mihăilă, un sat pe Prut, la gura Derehluului, anume Clicicăuți, în ținutul Cernăuți. Acest sat l-au vîndut însumi domniei noastre, pentru 250 de zloți tătărești. Și domnia noastră a plătit toți acești bani, 250 de zloți tătărești, în mîinile lui Petru și ale fraților lui, Andreico, Matei, Iurie, și ale surorii lor, Mărina, înaintea boierilor noștri. Iar privilegiul, pe care l-au avut de la unchiul nostru, Ștefan voievod, pentru acest sat, încă l-au dat în mîinile noastre.

De asemenea a venit, înaintea noastră și a boierilor noștri, rugătorul nostru, chir popa Anastasie, egumen al sfintei mănăstiri Moldovița, (unde este hramul Bunăvestirea preacuratei născătoare de Dumnezeu)⁴, și cu toți frații întru Hristos, care locuiesc în această mănăstire, și s-au înțeles cu domnia noastră de bunăvoia lor și au dat domniei noastre uricul mănăstirii Moldovița pentru o prisacă, anume Comarna, la Bohotin. Iar domnia noastră am dat sfintei mănăstiri a noastre Moldovița pentru această prisacă Comarna 5 fălci de vie în dealul Hîrlăului, pe care 5 fălci de vie domnia noastră le-am cumpărat de la Bilic din Hîrlău și de la Toader din Hîrlău, de la Ioan Despot din Bosancea, de la Dumitru Rău din Hîrlău, și de la Ion fiul lui Răcilă de la Miletin, pentru 260 de zloți tătărești; și le-am plătit totul cu bani gata.

După aceasta, domnia mea am socotit că este bine, cu bunăvoia noastră, cu inimă curată și luminată, din toată bunăvoința noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim Sfînta noastră mănăstire Putna, unde este hramul Adormirea⁵ preacuratei noastre născătoare de Dumnezeu și unde este egumen arhimandritul Paisie, și am făcut pentru sufletele sfîntrăpoșailor noștri strămoși și părinți, pentru sănătatea și mîntuirea noastră, pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre, Putna, mai sus scrisul sat pe Prut, la gura Derehluului, anume Clicicăuți, în ținutul Cernăuți, să-i fie uric, cu tot venitul și cu tot hotarul, pe unde au folosit din veac, neclintit niciodată, în veci.

Și privilegiul pe care Petru și frații lui, Andreico, Matei și Iurie, și sora lor, Mărina, l-au dat în mîinile noastre, pe care l-au avut pentru acest sat de la unchiul nostru, Ștefan voievod, pe acesta domnia noastră încă l-am dat în mîinile rugătorului nostru Paisie, arhimandritul de la Putna. Încă am mai dat acestei sfinte mănăstiri mai sus numit a prisa că Comarna, la Bohotin, de asemenea uric neclintit niciodată, în veci.

Și încă am mai dat și am întărit acestei sfinte mănăstiri a noastre, Putna, morile noastre proprii care sînt pe Siret, la tîrgul Siret, de asemenea să-i fie uric, neclintit niciodată, în veci.

Și hotarul acestor mcri începe ceva mai jos de mori, pe Siret, de la gura pîrului tîrgului, apoi ceva mai în sus pe pîriu, la doi meri, la un plop însemnat care este pe marginea acestui pîriu, de acolo drept la un pâr însemnat, apoi drept la un măr însemnat, apoi, peste drum și peste cîmp, la o salcie mare însemnată, apoi la o salcie strîmbă pe malul Siretului, mai sus de mori, cum a hotărnicit și a însemnat pan Tăutul logofăt. Și în acest hotar să-și facă mănăstirea un pod umblător pe Siret, o sladniță și o moară.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Groza de la Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci s-o întărească și s-o împuternicească. Iar cine ar încerca să clinească sau să nimicească această danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Iisus Hristos, de preacurata lui maică, de cei patru evangheliști, de apostolii de frunte Petru și Pavel și de ceilalți, de 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui Iuda trădătorul și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra domnului nostru Hristos: sîngele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri.

Și pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490>, în luna martie 16.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 176–179 (nr. XXV). Trad. germ. după orig. slav, perg., pecete atirnată.

Altă trad. germ., din 1782 februarie 11, de M. S. Lopeiski, cu data de zi: 6, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/15 (inv. vechi al M-rii Putna, nr. 131).

O copie după Wickenhauser, trad. rom. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 787–791 (nr. 268).

ALTE EDIȚII: *Fondul religiosar*, în „Candela”, An. VIII, 1889, p. 746 (rez., cu data de zi 6, după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 131); Wickenhauser, *Moldowisa*, p. 20 (rez. germ. al editorului); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 19 (nr. 5) (menț., cu data de zi: 6, după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 131) și p. 194 (nr. 2) (rez. după orig., din 1764, cu unele greșeli, în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 428–429 (nr. CCXVII) (rez. dezv. și trad. hotarnicei morilor de la Siret, după Wickenhauser, cu menționarea greșelilor, din cele două trad. germ. și a deosebiriilor dintre ele); *D.I.R.*, A, II, p. 136–138 (nr. 127) (trad., după Wickenhauser).

¹ De la „Hospodar” pînă la „hören”, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după doc. din 1443 (6951) august 3, din același volum, p. 151 (nr. VIII); (cf. *D.R.H.*, I, nr. 237).

² Parantezele lui Wickenhauser.

³ De la „Und zu mehrer Bestärkung” pînă la „Briefe”, întregit, potrivit indicației lui Wickenhauser, după doc. din 1487 (6995) martie 7 (v., în acest volum, doc. nr. 9).

⁴ V. nota 2.

⁵ În textul germ.: „Himmelfart” (Înălțarea).

Tălmăcire denŭ uriculŭ lui Stefanŭ v(oi)e vod, ctitorulŭ sf(i)ntii m(ă)n(ă)stiri Putnŭi, care uricŭ iaste scrisŭ pe sirbia, dinŭ anii 6998 <1490> mart(ie) dinŭ 16 zile.

Dinŭ mila lui D(u)mn(e)zău, noi, Stefanŭ v(oi)e vod, domnŭ Țării Moldovei. Facemŭ știré cu această carte a noastră tuturorŭ cui vorŭ căuta pre dŭnsa sau o vorŭ audzi-o cetindu-se, și cîndŭ va fi cuiva trebuință să o știe pre aceasta, iată au venit, înainte noastră și înaintea a tuturor boerilor noștri moldovenesți, slugile noastre Stanciulŭ și cu frații lui, Ivanco și Isaico, feciorii Fedchii Stărostesculŭ, nepoții Mihului și a Jurjii Starosticiul, de a lorŭ bunăvoie, de nimeni nevoiți și nici siliți, și au vîndut a sa driaptă moșie, dinŭ uriculŭ lor celŭ dreptŭ, dinŭ uriculŭ strămoșului lorŭ, Jurja Starostele, și a moșului lor, Mihulŭ Stărostesculŭ, și a tatălui lor, Fedca Stărostesculŭ, și dinŭ dresé ce-au avutŭ ei de la moșulŭ¹ nostru, Alexandru v(oi)e vod, și de la unchiŭ noștri, <de la>² Iliășu v(oi)e vod și de la Ștefanŭ v(oi)e vod, unŭ satŭ, anume Măcicătăvții, pe Suceavă, și cu morile ce sîntŭ pe Suceava, și mîn(ă)-stire(a) satului acéluia; și acélŭ satŭ l-au vîndutŭ și acé m(ă)n(ă)stire domnii melé, dreptŭ 400 zlați tătărăști. Și am plătitŭ domnia mea toți banii acia, 400 zlați tătărăști, în mînile Stanciului și a fraților lui, Ivanco și Isaico, feciorilorŭ Fedchii Stărostescului, înainte boerilor noștri. Și tocmindu-ne și plătindu-le totŭ deplinŭ, iară domnia mé la aceasta bine am voitŭ, cu a noastră bunăvoință și cu inimă curată și luminată și dinŭ toată voia noastră ce bună și cu agiutoriu lui D(u)mn(e)dzău, pentru ca să întărimŭ și să întemeemŭ a noastră s(i)ntă m(ă)n(ă)stiré de la Putna, unde iasté hramulŭ Adormirea pre(a)sf(i)ntei născătoare de D(u)mn(e)zeu, unde iaste igumen arhimandritulŭ Paisie, și amŭ făcutŭ pentru sufletele celorŭ răposați, intru sfințirea a moșilorŭ și a părinților noștri, și pentru a noastră s(ă)n(ă)tate și mîntuiré, și pentru s(ă)n(ă)tatea și mîntuirea doamnei noastre Marii și pentru s(ă)n(ă)tatea și mîntuirea a fiilorŭ noștri, și amŭ datŭ acei sf(i)nte m(ă)n(ă)stiri, acélŭ satŭ ce-s-au dzis mai înainte, anume Macicatovții, pe Suceavă, și cu morile ce sîntŭ pe Suceavă și cu m(ă)n(ă)stirea acélui satŭ, ca să-i fie uricŭ, cu totu venitulŭ, și cu toate hotărâle vechi, pe unde au fostŭ dinu vacu, nestrămutatŭ niciodată, în veci.

Și iarăși intru acélaș ceasă așijderea au venitŭ înainte noastră și înainte a tuturorŭ boerilor noștri, rugătoarea noastră Efrosina starița și cu toate surorile de la m(ă)n(ă)stirea ce iasté la Horodnicu, unde iasté hramulŭ a Înălțării cinstitei și de viață făcătoareii cruci, și au închinatŭ acea m(ă)n(ă)stiré și un satŭ ci iaste al aciași m(ă)n(ă)stiri, anume Balasineștii, pe Suceavă, care acél satŭ Balasineștii au fostŭ datŭ, de cei ce-au fostŭ mai înainte de noi, acei m(ă)n(ă)stiri. Acea mănăstiré și acélŭ sat li-au închinatŭ ca să fii supuse sf(i)ntei a noastre m(ă)n(ă)stiri de la Putna, bisericii Adormirei pre(a)sfintei născătoare de D(u)mn(e)dzău, și dresese ce-au avutŭ starița Efrosina și cu surorile. pré acé m(ă)n(ă)stire și pre acél satŭ, de la cei ce-au fostŭ mai înainte de noi, încă le-au datu în mînile rugătoriului nostru Paisii arhimandritului de Putna. Deci și noi vădzîndŭ acé bunăvoință, așijderea și noi pe a lorŭ bună voea am datŭ și am întăritŭ m(ă)n(ă)stirei noastre de la Putna acé m(ă)n(ă)st(i)ré de la Horodnicu și cu totŭ venitulŭ, cîtu dinŭ veci au fostŭ supuse acei m(ă)n(ă)st(i)ri, și acélŭ satŭ ce s-au scrisŭ mai susŭ, Balasineștii, uricŭ cu totŭ venitulŭ și cu toate hotărâle lui cele vechi, pe unde au fostŭ dinu vacu, nestrămutate nici odănoară, în veci.

Iară spre aceasta iaste credința mai susŭ numitului, noi Ștefanŭ v(oi)e vod și credința preaiubiților noștri fii, Alexandru, Bogdanu [și] Vlad, și credința

boerilor noștri: credința boeriului Dumii, credința boeriului Gangurū, credința boeriului Dragoșū dvorniculū, credința boeriului Ghermanū, credința boeriului Iațco Hudici, credința boeriului Dajdiboga³, credința boeriului Ștefulū pîrcălabulū Hotinului [i procii]⁴, credința boeriului Micotă și a boeriului Rețeașū, pîrcălabilorū dinū Niamțu, credința boeriului Andreica Ciortoresculū, credința boeriului Grozii pîrcălabului de Orheiu, credința boerului Ioanu Săcară, pîrcălabulū Cetății Noao, credința boeriului Dingăi, credința boeriului Clanău spătar, credința boeriului Boldurū vistiarniculū, credința boeriului Ieremii postelniculū, credința boeriului Moghila păharniculū, credința boeriului Ioanu Frunteșū stolniculū, credința boeriului Șandru comisulū și credința a tuturorū boerilorū noștri moldovenești, și a celorū mari și a celorū mici.

Iară după a noastră viață, cine va fi domnu țării noastre, dinū ficiorii noștri sau dinū neamulū nostru, sau ori pre cine va alegé D(u)mn(e)zău să fii domn țării noastre Moldovii, acela să nu stricé daniia și întărirea noastră, ce încă să o întăriască și să o întemeedzé. Iară cine se va ispiti să strice sau să răsipască daniia și miluirea noastră, unulū ca acela să fie blăstămatū de domnulū mîntuitoriulū meu Ii(su)sū Hr(i)stosū și de precurata lui maică născătoare de D(u)mnedzău și de 4 sf(i)nți evangheliștii și de sf(i)nții verhovnici apostoli Petru și Pavelū și de cealalți sf(i)nți apostoli, și de sf(i)nții purtători de Dumnedză(u) 318 părinți de la Nicheea și să fie asemenea Iudii și procleatului Aarii și ca să aibă parte cu jidovii aciaa cari au strigatū asupra d(o)mnului Hr(i)stosū: sîngele lorū, asupra lorū și asupra fiilorū lorū.

Iară pentru mai mare întărire și întemeeré a tuturoră celora ce s-au scrisū mai susū, am poruncitū credinciosului boerului nostru, Tăutulū logofetulū, să scrie și să spîndzuré pecete noastră la această carte a noastră.

Au scrisū Theodoru diaculū, în Suceavă, în anii 6998 <1490> Martū 16.

Dinū adevăratulū uriculū ci iasté scrisu pe sîrbiie au tălmăcitū arhimandritulū Vartholomei Mazerianulū, în anulū 1778 maii 30 dzile.

M-rea Putna, Inv. nr. 150. Trad.

O trad. germ., din 1782 februarie 1, cu greșeli de lectură la numele proprii, de M. S. Lopelski, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/16 (Inv. vechi al M-rii Putna, nr. 105).

O copie a trad. din 1778 mai 30 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 784—786 (nr. 267).

EDITII: Wickenhauser, *Homor*, p. 205—207 (nr. IV) (trad. germ. cu erori și cu data greșită: 6978 (1470)); idem, *Woronetz und Putna*, p. 176 (rez. germ.); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 20 (rez. al editorului) și p. 172—173 (nr. 4) (rez. din 1764, după orig., de Vartolomei Măzăreanu); *Fondul religiosar*, „Candela”, An. VIII (1889), p. 738—739 (rez., din 1781, avînd doar data de an); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 425—428 (nr. CCXVI) (trad. din 1778 mai 30); *D.I.R.*, A, II, p. 138—140 (nr. 128) (trad., după I. Bogdan).

¹ Adică: „bunicul”.

² Omis.

³ În loc de: „Dajbog”.

⁴ Pus între paranteze drepte de traducător.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thum kund mit diesem unseren Brief Allen, welche in solchen sehen oder ihn lesen hören, sofern dies jemand erforderlich sein wird, wienach gekommen sind vor uns und all unseren moldauischen Bojaren unsere Diener, Bogdan von Woitin und sein Bruder Iwan der jüngere (miciorni)¹ und ihre

Schwestern, Ilka und Muscha, Hermans Kinder und Iazkos Neffen (Nepotowe)¹, aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltigt, und haben verkauft ihr wahrhaftes Vätergut vermöge Handveste und des Vorrechtsbriefes ihres Vaters Herman, welchen er von unserem Ahne Alexander dem Woew(od) hatte, ein Dorf namens Woitinul, wo das Haus ihres Vaters Herman und ihres Ohms Iazko war, wo der Woitin aus Wald und Almnen hervorkommt, wo ihre Kirche (Monastir)¹ war und ihr alter Heuschlag unter dem Tann. Dies haben sie verkauft uns(erem) H(err)sch(af)t um 500 tatar(ische) Gulden.

Und uns(ere) H(err)sch(af)t hat all dieses Geld, 500 tatarische Gulden, bezahlt ganz mit barem Gelde in die Hände uns(erer) Diener, Bogdan von Woitin, seines Bruders Iuon des kleineren (jüngeren)¹ und ihrer Schwestern, Ilka und Muscha, vor all unseren Bojaren.

Auch haben sie den Vorrechtsbrief, den ihr Vater Herman und ihr Ohm Iazko auf dieses Dorf am Woitin und auf diese Alm, wo ihre Kirche war und ihr alter Heuschlag, von unserem Ahne dem Woew(od) Alexander hatten, diesen haben sie auch in die Hände uns(erer) H(err)sch(af)t gegeben.

Hiebei haben es uns(ere) H(err)sch(af)t für gut befunden mit unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchtetem Herzen, mit all unserem guten Willen und mit Gottes Hilfe, damit wir unser heil(ige) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfahrt (Entschlafung)¹ der heiligsten Gottesgebälerin, und wo der Egumen Archimandrit Paisie ist, bestärken und bekräftigen, und haben gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Voreltern und unserer Eltern, für unsere Gesundheit und unser Seelenheil, für die Gesundheit und das Seelenheil unserer Eherfrau Maria und für die Gesundheit und das Seelenheil unserer Kinder, und haben gegeben diesen heil(igem) Kloster Putna dieses obgeschriebene Dorf namens Woitinul, wo der Woitin aus Wald und Almnen hervorkommt, wo Herman und Iazkos Kirche war und ihr alter Heuschlag unter dem Tann, unserem Kloster eine Handveste mit allen Einkünften und allen seinen Hotarungen, wo solche von jeher bestanden haben, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und die Vorrechtsbriefe, welche Bogdan und Iwan der jüngere und ihre Schwestern, Ilka und Muscha in unsere Hand gegeben, diese haben auch wir in die Hände unseres Beters Paisie, Archimandriten von Putna, gegeben.

Auch haben wir diesem heil(ige) Kloster 11 Zigeuner Gesinde (?)² (čeljed)¹ von unseren erbangehörigen Zigeunern gegeben, die wir aus dem bassarabischen Lande erhalten haben, namentlich: die Zigeuner Talpu und seine Söhne: Todorik, Shamba, Molda und Pićman, Opré und all seine Kinder: Mela mit seinen Kindern, Danćiul mit seinen Kindern, Peter und Wasiu (Basil)¹ und all seine Kinder, Wärchare und seinen Sohn, Danćiul und all seine Kinder, Mikul mit seinen Kindern, Ian und seinen Sohn, Bratul und all seine Kindern, Nêgul und seinen Sohn, Chak und all seine Kinder, Slaw mit seinen Kindern, Tämpa mit seinen Kindern, Langa mit seinen Kindern und Chrăbă mit seiner Genossenschaft (čeledejă)¹. All diese obgeschriebenen Zigeuner sollen unserem obgenannten heil(igem) Kloster eine Handveste sein mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Uhd hiefür ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t des obgeschriebenen, wir, Stefan des Woew(oda), und die Begl(aubigung) der vielgeliebtesten Söhne uns(erer) H(err)sch(af)t(s), Alexanders und Bogdans-Wlad, und die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njag, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosche, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Herman, d(ie) B(eglaubigung)

d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog, die B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Steful, Parkalaben von Hotin, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Mikot und H(er)r Rêzesch, Parkalaben von Nênz, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Andreik des Cörtorowers, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa von Orhei, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Sekarã, Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Ding, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Klänãu, Schwerträgers, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Schatzmeisters, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Ereimiã, Kämmerers, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Mohila, Mundschänks, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Fruntesch, Truchessen, d(ie) B(eg)laubigung) d(es) H(er)r(n) Schander, Marstallers, und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll doch unsere Schenkung und Bekräftigung nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen. Und wer es versuchen sollte unsere Schenkung und Bekräftigung zu verlessen oder zu vernichten, ein solcher soll verflucht sein von Gott dem Herrn, unserem Erlöfer Iesu Christi, von seiner reinsten Mutter, von den 4 heil(igen) Evangelisten und von den heil(igen) Oberaposteln Peter und Paul und den übrigen, von den 318 gottgetragenen Vätern von Nikea, von allen Heiligen, welche Gott wolgefällig waren, und er soll gleich sein Iuda und dem verfluchten Arias, und soll seinen Teil haben mit jenen Iuden, welche zu Christus dem Herrn geschrien: „Sein Blut über uns und unsere Kinder!“

Und zu mehrerer Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserem getreuen H(er)r(n) Tăutul, dem Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben hats Teodor der Schreiber (Diac)¹ zu Soćawa im I(ahre) 6998/1490 im Mon(at) März 16.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, dacă va fi cuiva nevoie, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Bogdan de la Voitin și fratele lui, Ion Miciorna, și surorile lui, Ilca și Mușa, copiii lui Hărman, nepoții lui Iațco, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul și din privilegiul tatălui lor Hărman, pe care l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat, anume Voitinul, unde a fos casa tatălui lor, Hărman, și a bunicului lor, Iațco, unde iese Voitinul din pădure și din poieni, unde a fost mănăstirea lor și fînațul lor cel vechi, sub codru. Aceasta au vîndut însumi domniei mele pentru 500 de zloți tătărăști.

Și domnia mea a plătit toți acești bani, 500 de zloți tătărăști, deplin cu bani gata în mîinile slugilor noastre, Bogdan de la Voitin și ale fratelui său Ivan Miciorna și ale surorilor lor, Ilca și Mușa, înaintea tuturor boierilor noștri.

De asemenea, privilegiul pe care l-au avut tatăl lor, Hărman, și bunicul lor, Iațco, pentru acest sat Voitin și pe această poiană unde a fost mănăstirea lor și fînațul lor cel vechi, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pe acesta încă l-au dat în mîinile domniei noastre.

După aceasta, a binevoit domnia mea cu bunăvoia noastră, cu inimă curată și luminată, din toată bunăvoința noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire Putna, unde este

hramul Adormirii preasfintei născătoare de Dumnezeu și unde este egumen arhimandritul Paisie și am făcut, pentru pomenirea sfintrăpoștilor noștri strămoși și a părinților noștri, pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat acestei sfinte mănăstiri Putna acest sat scris mai sus, anume Voitinel, unde iese Voitinel din pădure și din poieni, unde a fost mănăstirea lui Hărman și a lui Iațco și finațul lor cel vechi, sub codru, ca să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul și cu toate hotarele, pe unde au folosit din veac, neclintit niciodată, în veci.

Iar privilegiul pe care Bogdan și Ivan Miciorna și surorile lor, Ilca și Mușa, ni l-au dat în mîinile noastre și pe acesta încă l-am dat în mîinile rugătorului nostru, Paisie arhimandritul de Putna.

De asemenea, am mai dat acestei sfinte mănăstiri 11 sălașe de țigani, din țiganii noștri proprii, pe care i-am dobîndit în țara Basarabilor, anume țiganii: Talpă cu fiii lui: Tudorică, Geamba, Molda, Piciman, Oprea și cu toți copiii lui, Mela cu copiii lui, Danciul cu copiii lui, Petru și Vasiu și toți copiii lui, Vărhan și fiul său, Danciul, și toți copiii lui, Micul cu copiii lui, Ion cu fiul său, Bratul, și toți copiii lui, Neagul și fiul său, Hacu, și cu toți copiii lui, Slav cu copiii lui, Tîmpa cu copiii lui, Langa cu copiii lui și Hîrbul cu sălașul lui. Toți acești țigani mai sus scriși să fie uric acestei sfinte mănăstiri a noastre mai sus scrise, uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei noastre, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reaș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Groza de la Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească. Iar cine ar încerca să clinească și să nimicească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Isus Hristos, și de preacurata lui maică și de patru sfinți evangheliști și de sfinții apostoli de frunte, Petru și Pavel, și de ceilalți, și de 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra domnului Hristos: singele lui asupra noastră și asupra copiilor noștri.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Teodor diac, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna martie 16.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 179–181 (nr. XXVI). Trad. germ. după orig. slav, perg., pecete atirnată.

O copie după Wickenhauser, trad. rom., și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 792–796 (nr. 269).

ALTE EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 94 (rez., după Protocolul de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 104); Wickenhauser, *op. cit.*, p. 181—182 (rez. germ. al editorului, după o trad. rom. veche); *Fondul religionar*, în „Candela”, 1889, p. 738 (rez., avînd numai data de an, după același Protocol); Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 108 (rez., cu data socotită în stîlul de 1 septembrie, după trad. germ. a lui Wickenhauser); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 49 (nr. 7) (menț., după Protocolul Comisiei de delimitare din 1781, nr. 104), p. 172 (nr. 2) și p. 230 (nr. 2) (rez., din 1764, după orig., în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 430—431 (nr. CCXVIII) (rez., după trad. germ. a lui Wickenhauser și a lui Lopeisky din „Tabula” de la Cernăuți, cu menționarea unor deosebiri dintre acestea la lectura numelor); *D.I.R.*, A, II, p. 140—142 (nr. 129) (trad. rom., după Wickenhauser).

¹ Parantezele lui Wickenhauser.

² Așa în textul editat.

78

1490 (6898) martie 17.

Stefan Woew(od) gibt den Kalugern von Putna die Bewilligung im Frühling und Herbste je 3 grosse Wägen, um Fische zu schiken, wofür sie keinen Zoll zu zahlen haben. Auch sollen in allen Dörfern des Klosters weder Richter noch Geldstrafer eintreten.

Im I(ahre) 6998/1490 März 17.

Ștefan voievod dă călugărilor de la Putna învoire ca în primăvară și în toamnă să trimită cîte trei care mari după pește, pentru care nu vor avea să plătească nici o vamă.

De asemenea, în toate satele mănăstirii nu au voie să intre nici judecători, nici globnici.

În anul 6998 <1490> martie 17.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 182 (nr. 27). Rez. germ. după text slav. O copie a aceluiași rez., trad. și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 797 (nr. 270)).

ALTE EDIȚII: Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 212 (nr. 1) (rez., din 1764, după orig. slav, din Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 431 (nr. CCXIX) (rez. rom. al editorului, după Wickenhauser); *D.I.R.*, A, II, p. 143—144 (nr. 131) (trad. rezumatului germ., după Wickenhauser).

79

1690 (6998) martie 17, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) смм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), в(ъ)с(ъ)м(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлн его ч(ъ)с(ъ)чн оуслышнт(ъ), в(ъ)же прїндоша, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашимн бояре, наши слѣгн, М(ъ)н(ъ)нл(ъ) н брат(ъ) его, Дан(ъ)л(ъ), н сестрн н(ъ)х(ъ), Зонка н Настѣ, с(ъ)нове Юрїа Д(ъ)вндеск(ъ)ла, по н(ъ)х(ъ) доброн волн, нн-кнм(ъ) непон(ъ)жени, а нн прнслованн, н продаан свою правою штннн(ъ) шт(ъ) оурика д(ъ)да н(ъ)х(ъ) ...¹ комнса, половнна село на Кр(ъ)анг(ъ)т(ъ)срн, на нм(ъ) где бнл(ъ) К(ъ)рстѣ, кншн(ъ)л(ъ) част(ъ), протнв(ъ) Наротїасн, шт(ъ) Поток(а) Танквв(ъ) горѣ, слѣсѣ нашем(ъ) Негрнл(ъ) Батнреск(ъ)л(ъ), за п(ъ)з златн татарскнх(ъ).

И оуставше слѣга наш(ъ), Негрнл(ъ) Батнреск(ъ)л(ъ), н заплатнл(ъ) оушн тотн пнн(ъ)зн п(ъ)з златн татарскнх(ъ) оу р(ъ)кн слѣгам(ъ) нашим(ъ) М(ъ)н(ъ)нл(ъ) н брат(ъ)

его, Данѣлѣ, и оу рѣки сестрамъ(ъ) нхъ(ъ), Зонки и Настн, передъ(ъ) нами и передъ(ъ) нашими боарѣ.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброн волн и токмежъ(ъ) и полнѣн заплатъ(ъ), мы, такъж(е), и шт(ъ) насъ(ъ) есмн дали и потвѣрднли слѣсѣ нашемъ Негрилъ Батирескѣ тоѣ прѣдъ(ъ) реченое половинна село на Крълингътѣри, на намѣ гдѣ билъ(ъ) Къретѣ, вншнѣа част, протнѣ(ъ) Наротѣлсн, шт(ъ) Потѣк(а) Танкѣв(ъ) горѣ, да ест(ъ) емѣ шт(ъ) насъ(ъ) оурикъ и съ вѣсемъ(ъ) доуходомъ(ъ), емѣ, и дѣтемъ его, ноуѣчатомъ его, и прѣоуиѣчатомъ его и прѣѣшрѣтомъ его и вѣсемѣ рѣдѣ его, кто см емѣ нзберет(ъ) нанелижнѣн, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотаръ(ъ) тон половинна село да ест(ъ) шт(ъ) оу сего хотара, половннѣа>², по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка вжнѣлн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше писаннаго, мы, Стефана воєводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)нѣвъ г(о)с(по)д(ст)ва мн, <Илеѣ>² андра и Богдана-Блада, и вѣра боарѣ нашнхъ(ъ): вѣра пана Нлг(а), вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша двурннка, вѣра пана Хърмана, <вѣра пана>² Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотѣннскогѣ>², вѣра пана Шикотъ и пана Рѣцѣша прѣкалабѣ Немецкѣн, вѣра пана <Индриѣка Чортѣровѣ>²скогѣ, вѣра пана Грозн прѣкалабѣ Сърхенскогѣ, вѣра пана Секаръ Новоградскогѣ, вѣра пана Клънѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра <пана Сре>²мѣа постѣлннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Шандра колнса и вѣра боарѣ нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велннхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто <вѣдетъ>² г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣн Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтѣн нашнхъ(ъ) нлн шт(ъ) нашего рѣдѣ нлн пакъ(ъ) вѣдъ(ъ) когѣ Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣмъ внтн нашѣн Землн Молдавскон, тотъ(ъ) шо вн не порѣшнл(ъ) нашего <да>²нѣа и потвѣрѣдѣнѣа, алн шо вн емѣ оутвѣрднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), занѣже есмн емѣ дали и потвѣрднли, за шо шн(ъ) собн кѣгнл(ъ) за свон правѣн пннѣзн.

И на болшее крѣпостъ(ъ) и <по>²твѣрѣдѣнѣе томѣ вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣлн есмн нашѣмѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писатн и нашѣ печатъ(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашѣмѣ.

Пнс(а) Іѣн(ъ), ѣ Сѣч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)то хѣцн мартѣа ѣї.

<Pe verso, însemnare [contemporană]: <†>¹ Пканъ>¹ Негрилъ Батирескѣл(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, slugile noastre, Mănăilă și fratele lui, Danul, și surorile lor, Zoica și Nastea, fiicele lui Iurie Dăvidescul, de a lor bunăvoie, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vindut ocina lor dreaptă din uricul bunicului lor...¹ comis, jumătate din satul la Cîrligătură, anume unde a fost Cîrstea, partea de sus, în fața Narotiasei, de la Pîrîul Tancului în sus, slugii noastre Negrilă Batirescul, pentru 87 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Negrilă Batirescul, și a plătit toți acei bani, 87 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Mănăilă și ale fratelui său, Danul, și în mîinile surorilor lor, Zoica și Nastea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Negrilă Batirescul aceea jumătate mai înainte spusă din satul de la Cîrligătură, anume unde a fost Cîrstea, partea de sus, în fața Narotiasei, de la Pîrîul Tancului în sus, să-i

fi de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, <Alex>²andru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Neagu, credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, <credința panului>² Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hōti(n)², credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului <Andreico Ciortorov>²-schi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința <panului Ere>²mia postelnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine <va fi>² domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit, fiindcă și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logăfăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6998 <1490> martie 17.

<Pe verso, însemnare contemporană>: <†>¹ P<an>¹ Negrilă Batirescul.

Arh. St. București, Mitropolia Moldovei, CXLIX/1. Orig., perg., palimpsest (29,5 × 42 cm.), șters și rupt la indoituri, pecete atirnată, pierdută. Textul actului este scris pe jumătatea nefolosită a doc. din 1490 (6998) martie 3 care, nevalidat, a fost răzuit de cancelaria domnească (v. nr. 65).

O trad., din 1844, cu data de zi: 16, la Arh. St. București, ms. nr. 522 (Condica Mitropoliei Moldovei), f. 156 r. — 157 r, și o copie după trad., din 1818, de Teodor Gașparovici diacon de divan, cu data de zi: 16, la Arh. St. Iași, CCCXXXIX (Condica Mitropoliei Moldovei), p. 566 (nr. 1).

O foto., ibidem, DCCXVII/48, și două, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/35 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 798—801 (în manuscris, greșit: 781) (nr. 271).

EDIȚII: Aricescu, *Rev. ist. a Arh. Rom.*, p. 41 (nr. 1719) (rez.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 431—433 (nr. CCXX) (text slav și semnalarea doc. din 1490 (6998) martie 3); M. Costăchescu, *Sinești*, p. 26 (trad. unui fragment, după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 142—143 (nr. 130) (trad., după orig.); D. P. Bogdan, *Diplomatica*, p. 196 (fig. 32) (facs.).

¹ Șters.

² Rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и сил(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) оузынт(ъ) или его чтѣчи слышнт(ъ), вже тоти истинни наши слѣги,

Юрша н оуишк(ъ) его, Пліаш(ъ) Саѡла, оуишкове старого Стояна Прочелника, слѣжили нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвшє нх(ъ) правою н вѣрною слѣж-
боую до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) шсобною нашею м(н)л(о)стію, дали н пот-
врѣ<ди>ли есми нм(ъ) оу нашєн земли, оу Молдавскон, нх(ъ) правін штинни,
що нмал(ъ) дѣдъ нх(ъ) старін Стоян(ъ) Прочелник(ъ) шт(ъ) дѣда нашего,
шт(ъ) Плевандра боеводи, села на Крѣлигѣтѣрѣ, на нмѣ: Прочелничін, где вил(ъ)
двор(ъ) дѣдъ нх(ъ) Стояна Прочелника, н Богданєши, н Ховєцин н Медє-
лани, н Недєєши, н Богдєс н, на Бахлѣа, где вил(ъ) Драгошъ, н млинъ на Бах-
лоуи, н, на Сижню, Лазорѣни, где вил(ъ) Рвєнѣгъ, н Прочелничн, н млин(ъ) на
Сижню, н Козмєши, н Ёншани, н, за Протом(ъ): Ласлѣвани, на оусти Хлаб-
ниши, шбѣ кѣтєвє, н Нєгоєши, н Станкѣоуцин, н Скѣтѣрєчани, н Чернѣтєши, н Гаѣ-
рани, н Делєши, на оусти Дѣли, шбѣ кѣтєвє.

Тое вѣсє више писанное да ест(ъ) нм шт(ъ) нас(ъ) оуишк(ъ) сѣ вѣсем(ъ)
доходом(ъ), нх(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н оуишчатом(ъ) нх(ъ), н прѣишчатом(ъ)
нх(ъ), н працѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н вѣсємоу родѣ нх(ъ), кто сѣ нмѣ избєрєт(ъ)
навлєжнїи, непорѣшено ннко<ли>же, на вѣки.

И хотарѣ тнм(ъ) оуишк(ъ) више писаннимъ сєлам(ъ) да ест(ъ) нмѣ шт(ъ)
сєнх(ъ) стєрон(ъ) по старим(н) хотарим(н) кѣда нз вѣка шжиєли.

И привилєе шо нмал(ъ) дѣдъ нх(ъ), Стоян(ъ) Прочелник(ъ), шт(ъ) дѣда
нашего, шт(ъ) Плевандра боеводи, на тнх(ъ) сєлах(ъ), а тотє привилєе зачєсє
шт(ъ) тѣрєков(ъ), какъ естѣ намѣ видємо н болромѣ нашим(ъ). Протєж(є),
ннкто, ннколи, да не нмают(ъ) тѣгати нн добѣвати на сїє наше привилєе, ннколиже,
на вѣки.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)єа, више писаннаго, мы, Стефана
боеводи, н вѣра прѣвѣзлюбєлєннх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)єа мы, Плевандра
н Богдєна-Блєдєа, н вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра,
вѣра пана Драгоше двєрннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дѣжєога, вѣра пана
Ицка Хѣднча, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотннского, вѣра пана Шнкотъ н пана
Рѣцєша прѣкалабєвє Нємєцкїн, вѣра пана Андрєнка Чортєрєвєского, вѣра пана
Грозн Гѣрѣнєского, вѣра пана Івн(ъ) Сєкарѣ прѣкалаба Новогрєдєского, вѣра пана
Дннга, вѣра пана Клѣнѣш спѣтарѣ, вѣра пана Болдєра внѣтѣрннка, вѣра пана
Брємїл постєлннка, вѣра пана Моуна чашннка, вѣра пана Фрѣнтєш(є) стєлннка, вѣра
пана Шандра комнєсє н вѣра вѣсѣх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавєскнх(ъ), вєлнкнх(ъ)
н малнх(ъ).

И по нашєм(ъ) шжєтѣ, кто вѣдєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашєн земли, шт(ъ)
дѣтєн нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)гѣ избє-
рєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рємѣ внтн нашєн Земли Молдавскон, тотъ шо вн нмѣ не вє-
рѣшил(ъ) на шєго дєлїл н нашего поуѣврѣдєнїє, алн шо вн нмѣ оуѣврѣдїл(ъ)
н <оу>крѣпїл(ъ) занѣже есми нмѣ дали н потѣврѣдїлн за нхѣ правою н вѣрною
слѣжѣш н за шо ест(ъ) нмѣ штинна правєа.

И на болшєе крѣпєтє(ъ) н потѣврѣдєнїє томоу вѣсємѣ више писаномоу,
вєлѣли есми нашємоу вѣрномоу жоупаноу, Тѣшѣлѣ логофєтоу, писати н нашѣ
пєчат(ъ) привѣснтн к сємѣ лнстѣ нашємоу.

Писал(ъ) Тєодєр(ъ) дїак(ъ), оу Сѣчєвѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ шѣцїл, м(ѣ)с(є)цє
шк(тєврїл), дї д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Iurșa și nepotul lui, Pliș Saula, nepotii lui Stoian Procelnic cel bătrîn, ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră,

în Moldova, ocinile lor drepte, pe care le-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic cel bătrîn, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, satele la Crligătură, anume: Procelnicii, unde a fost curtea bunicului lor Stoian Procelnic, și Bogdăneștii, și Hovceștii, și Medelenii, și Nedeianii și Bogheasa, și, pe Bahlui, unde a fost Dragoș, și moara pe Bahlui, și, pe Jijia, Lazoreni, unde a fost Rosneag, și Procelnicii, și moara pe Jijia, și Cozmeștii, și Oișanii, și, peste Prut: Laslăoanii, la gura Hlabnicului, amîndouă cuturile, și Negoeștii, și Stancăuții, și Scutureceanii, și Cernăteștii, și Găurenii, și Deleștii, la gura Delei, amîndouă cuturile.

Acestea toate mai sus scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor, și fiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să le <fie> ¹ din toate părțile după vechile hotare, pe unde au folosit din veac.

Iar pprivilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stoian Procelnic, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pentru aceste sate, acel privilegiu a pierit de turci, cum ne este cunoscut nouă și boierilor noștri. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pîrască nici să dobîndească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovski, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comiș și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu cîltimească dania noastră și întărirea noastră, ci să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta și credincioasa lor slujbă și pentru că le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490>, luna octombrie, 14 zile.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 375. Orig., perg. (34 × 41 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ ШТЕФАНА ВОЕВУДА, ГВЕСНОДАР СИМАН ШВАДАВСКОН.

O copie, incompletă, din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 9.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/36.

O copie, după ms. nr. 629, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 802—805 (în manuscris, numerotare greșită: 782—785) ² (nr. 272).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 433—435 (nr. CCXXII) (copia slavă); *D.I.R.*, A, II, p. 144—145 (nr. 132) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Manuscrisul nemaifiind renumerat corect in continuare, trimiterile se vor face de aici inainte la paginația autorului care este pentru restul manuscrisului cu 20 mai mică decât cea reală.

† Бѣ нма Ѡ(тъ)ца, н Г(ы)на, н Г(вѣ)т(о)го Д(с)ха, Тро(н)це с(вѣ)таа н единносѣина н неразделимаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)къ моего, І(с)с(у)с(х)рист(а), Іу Стефан(ъ) воевода, б(о)ж(е)ю м(н)л(о)ст(и)ю, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавской. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан его чтѣчи слышит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оуспами нашими молдавскимн богаре, слѣга наш(ъ) Сима пѣхъринчел(ъ) н сестра его, Янноушка, панен пана Шандра комнса, с(ы)н(о)вѣ Лазорови, н Настѣ, панен пана Хрѣмана, н сестра ен, Илка, н братъ нх(ъ), Тома пѣхъринчел(ъ), с(ы)н(о)вѣ Костини, по нх(ъ) доброн воли, н никим(ъ) непонужени, а ни присловани, н продали свою правѣю штиниѣ, шт(ъ) нх(ъ) правого н оуринаго оурика, шт(ъ) оурикан ис привнлѣа цо нмалн ш(тъ)цекъ нх(ъ), Лазоръ н братъ его, Косте, шт(ъ) деда нашего, шт(ъ) Ялександра воеводѣ, едно село подли Стѣвчан(н), на имѣ Глодѣни, где вил(ъ) Стан(ъ); та продали тое село саммѣ г(о)с(по)д(ст)вѣ ми, за рѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатих(ъ) азъ, г(о)с(по)д(ст)во мы, оусп тотн рѣ злат(ъ) татарских(ъ) оу рѣки слѣсѣ нашемѣ Сима пѣхъринчел(ъ) н сестри его, Янноушци, панен пана Шандра комнса, с(ы)н(о)вѣ Лазорови, н оу рѣки Настн, панен пана Хрѣмана, н сестри ен, Илки, н братѣ нх(ъ), Томи пѣхъринчелѣ, с(ы)н(о)вѣ Костиновим(ъ)², прѣд(ъ) оуспами нашими молдавскимн богаре.

И стѣкмише н заплатише аз(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, се еанко выше писах(ъ)м(ъ), а ѣ том(ъ), оу тотъ же час(ъ), прѣдоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оуспами нашими молдавскимн богаре, м(о)лвник(ъ) наш(ъ), кир(ъ) попь Герондѣе ѣгѣмен(ъ) н съ въсѣми яже ш Х(ри)с(т)ѣ братѣмн шт(ъ) нашего с(вѣ)того монастыра шт(ъ) Хомора, ндеже ест(ъ) храм(ъ) ѣспеніе прѣс(вѣ)т(ѣ)н, чистѣн н прѣвл(а)го с(ло)вѣнѣ вл(а)д(н)ч(н)ци нашн Б(огороди)ци н пр(ы)сно д(ѣ)вѣн М(а)р(и)н, н проминѣн съ г(о)с(по)д(ст)во мы; н далн г(о)с(по)д(ст)вѣ ми шт(ъ) оурика того с(вѣ)т(о)го нашего монастыра шт(ъ) Хомора шдно селнще, на имѣ Полѣна, на ѣстѣе Хомора, а г(о)с(по)д(ст)во мы есмѣ дал(ъ) нзмѣнѣ томѣ с(вѣ)т(о)мѣ нашемѣ монастырѣ шт(ъ) Хомора, ндеже ест(ъ) храм(ъ) ѣспеніе прѣс(вѣ)т(ѣ)н Б(огороди)ци н где ест(ъ) ѣгѣмен(ъ) кѣр(ъ) поп(ъ) Герондѣе, за томѣ <се>дншѣ, цо ест(ъ) на ѣстѣе Хомора, тое наше село, на имѣ Глодѣни, где вил(ъ) Стан(ъ), подли Стѣвчан(н), цо есмо г(о)с(по)д(ст)во мы кѣпил(ъ) тое село шт(ъ) нашего слѣга, шт(ъ) Сима пахъринчел(ъ) н шт(ъ) сестра его, Яннѣшка, панен пана Шандра комнса, с(ы)н(о)вѣ Лазорови, н шт(ъ) Настѣ, панен пана Хрѣмана, н шт(ъ) сестра ен, Илка, н шт(ъ) брат(ъ) нх(ъ), Тома пѣхъринчел(ъ), с(ъ)н(о)вѣ Костини, како да ест(ъ) тое село, на имѣ Глодѣни, где вил(ъ) Стан(ъ), подли Стѣвчан(н), шт(ъ) нас(ъ) зрик(ъ) томѣ с(вѣ)т(о)мѣ нашемѣ монастырѣ шт(ъ) Хоморѣ н съ въсем(ъ) доходом(ъ), непорѣшено николн, на вѣкы.

Ѡ пак(ъ), ѣ том(ъ), вл(а)гопронзволн г(о)с(по)д(ст)во мы нашим(ъ) вл(а)гым(ъ) произволеніем(ъ), н ч(н)стим(ъ) н с(вѣ)тлнм(ъ) ср(е)д(ъ)цем(ъ), н съ оусею нашею доброю волею н шт(ъ) Б(о)га помощею, како да стѣвднм(ъ) н зкдѣпим(ъ) наш(ъ) с(вѣ)т(и)н монастырь шт(ъ) Боронец(ъ), ндеже ест(ъ) храм(ъ) Г(вѣ)т(о)го н славнаго велнко м(ъ)ч(н)ника н побѣдоносца Гевргѣа н где ест(ъ) ѣгѣмен(ъ) м(о)лвник(ъ) наш(ъ), кѣр(ъ) поп(ъ) Генадѣе, н зчинилн есмн въ задоушѣе с(вѣ)т(ѣ)

ТОПОЧИВШИХЪ) ПРЕДКВЪ) И РОДИТЕЛИ НАШИХЪ), И ЗА НАШЕ ЗДРАВІЕ И СП(А)С(Е)-
НІЕ, И ЗА ЗДРАВІЕ И СП(А)С(Е)НІЕ Г(О)С(ПО)ЖАН НАШЕН, М(А)РИН, И ЗА ЗДРАВІЕ И СП(А)-
С(Е)НІЕ ДѢТЕН НАШИХЪ) И ДАИ ЕСЛИ ТОМЪ С(ВЛ)Т(О)МЪ НАШЕМЪ МОНАСТРЪШ УТЪ)
БОРОНЕЦ(А) ТОЕ ПРѢДЪ) РЕШЧЕНОЕ СЕЛНЩЕ, НА ИМѢ ПОЛѢНА, НА ШТИЕ ХОМОРА ДА
ЕСТЪ) ТОМЪ С(ВЛ)Т(О)МЪ НАШЕМЪ МОНАСТРЪШ УТЪ)БОРОНЕЦЪ УТЪ) НАСЪ) ШРИКЪ),
НЕПОРЪШЕНО НИКОЛЖЕ, НА ВѢКЪ.

И ХОТАРЬ МОНАСТРЪШ УТЪ) БОРОНЕЦ(А) ПОЧЕНШ УТЪ) МОЛДОВЪШ, УТЪ)
ПРОТЖЪ) БОРОНЕЦА, ГДЕ ПАДАЕТЪ) ОУ МОЛДОВН, ТА УТЪ) ТОЛѢ ПЪТЕМ(Ъ) ДО
ГДЕ СПАДАЕТЪ) ОУ БЕЛКИН ПОУТ(Ъ) НА КОПАНЮ МОГНАШ, УТЪ) ТОЛѢ, ЧЕРЕСЪ) БЕЛН-
КИН ПЪТЪ) И ЧЕРЕСЪ) ЛНСЪ), НА ШТИЕ НЪКОРА НА ЕДИНЪ ХРАБЪ) ЗНАМЕНАНЪ),
УТЪ) ТОЛѢ, НЪКОРШМ(Ъ) ГОРѢ, НА ВЕРХО ДИЛА НА ЕДИН БРАДЪ) ЗНАМЕНАНЪ), УТЪ)
ТОЛѢ ПРАКО ЧЕРЕСЪ) КОНЕЦЪ) РѢДѢ, А ЧЕРЕСЪ) ЗЪПОДИЮ НА ДРЪГІН ДМЛ(О), НА ЕДИН
БРАДЪ) ЗНАМЕНАНЪ), УТЪ) ТОЛѢ ПРАКО ДО КРЪНИЦИ ДЪАНТРОВН, УТЪ) ТОЛѢ
ПО ПЪДЪ) ОУБОЧИ НА ЕДИНЪ) БРАДЪ) ЗНАМЕНАНЪ), МЕЖИ ДВА ЗЪПОДИН, УТЪ)
ТОЛѢ ПРАКО НА ЕДИНЪ) ЛНПЪ) ШО ЕСТЪ) НА НЕМЪ) БЪШРЪ), ШО ЕСТЪ) БЛИЗКО
ПЪТА, ГДЕ ВЪХОДИТЪ) ПЪТЪ) ИЗ ЛѢСА; УТЪ) ТОЛѢ ПРАКО НА ПОТОКЪ) ХОМОРА
НА О³ДНЪ КОЛХЪ ЗНАМЕНАНЪ, УТЪ) ТОЛѢ ПОТОКШМ(Ъ) ДОЛЪ ДО ГДЕ ВЪХОДИТЪ)
ПОТОКЪ) ИЗ ЛѢСА, ТА ЧЕРЕСЪ) ХОМОРА(А) НА ЕДИНЪ) ТОПОЛЪ) ЗНАМЕНАНЪ), УТЪ)
ТОЛѢ ПО ПОУДАЪ) ЛѢСШМ(Ъ), ТА ЧЕРЕСЪ) КОНЕЦЪ) ЛѢСА НА ЕДИНЪ) БЪКЪ) ЗНАМЕНАНЪ),
ШО ЕСТЪ) БЛИЗКО БЕЛНОКН ДОРОГН, ГДЕ ВЪХОДИТЪ) ДОРОГА ИЗ ЛѢСА, УТЪ) ТОЛѢ
ПРАКО ЧЕРЕСЪ) ХО³МО³РА(А) И ЧЕРЕСЪ) МОЛДАВЪШ НА КАМЕНЪ) ИНДОНИЕК(Н). ТО ЕСТЪ)
ЕМЪ ВЕСЪ) ХОТАРЪ).

И НА ТО ЕСТЪ) ВѢРА НАШЕГО Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА, ВЫШЕ ПИСАННАГО, МЫ, СТЕФАНА
КОЕКОДИ, И ВѢРА ПРѢВЪЗЛЮБЛЕННХЪ) С(Ы)НВЪ) Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА МН, ЯЛЕЪАНДРА
И БОГДАНА-БЛАДА, И ВѢРА БОГАРЪ) НАШИХЪ): ВѢРА ПАНА ДЪМА, ВѢРА ПАНА ГАНГЪРА,
<ВѢРА ПАНА ДРАГОША>⁴ ДВОРНИКА, ВѢРА ПАНА ХРЪМАНА, ВѢРА ПАНА ДАЖБОГА, ВѢРА
ПАНА ИЦКА ХЪДИЧА, ВѢРА ПАНА ШЕФЪЛА <ПАРКАЛАБА ХО>³ТНСКОГО, ВѢРА ПАНА МНКОТЪ
И ПАНА РЪЦЪША ПАРКАЛАБОВЕ УТЪ) ПЪМЦА, ВѢРА ПАНА ИНДРЕНКА ЧОРТОРОВСКОГО,
ВѢРА ПАНА ГРОЗН ПАРКАЛАБА <С>³РЪХНСКОГО, ВѢРА ПАНА ІУНЪ) СЕКАРЪ ПАРКАЛАБА
НОВОГРАДСКОГО, ВѢРА ПАНА ДННГА, ВѢРА ПАНА КЛЪНЪШ СПЪТА<АРѢ>⁵, ВѢРА ПАНА БОЛ-
ДОРА ВНСТЪРНИКА, ВѢРА ПАНА ШРЕМІА ПОСТЕАНИКА, ВѢРА ПАНА МОХИЛА ЧАШНИКА, ВѢРА
ПАНА ФРЪНТЕШ(А) СТОЛНИКА, ВѢРА ПАНА ШАНДРА КОМНСА И ВѢРА ШСНХЪ) БОГАР НАШИХЪ)
МОЛДАВСКИХЪ), БЕЛНИХЪ) И МАЛНХЪ).

И ПО НАШЕМЪ) ЖИВОТѢ, КТО БОУДЕТЪ) Г(О)С(ПО)Д(А)РЬ НАШЕН ЗЕМАН, УТЪ)
ДѢТЕН НАШИХЪ) НИИ УТЪ) НАШЕГО РОДЪ НИИ ПАКЪ) БОУДЪ) КОГО Б(О)ГЪ) ИЗБЕРЕТЪ)
Г(О)СП(О)Д(А)РЕМЪ БЫТИ НАШЕН ЗЕМАН МОЛДАВСЮКОН, ТОТЪ) БИ НЕ ПОРЪШИЛЪ) НА-
ШЕГО ДААНИА И ПОТВЕРЪЖЕНІА, АЛИ БИ ОУТВЕРЪДНАЪ) И ШКРѢПНАЪ).

И КТО СѢ ПОКЪСНТЪ) НАШЕГО ДААНИА И ПОТВЕРЪЖЕНІА ПОРЪШИТИ НИИ РАЗДРЪ-
ШИТИ, ТОТЪ) ДА ЕСТЪ) ПРОКЛАТЪ) УТЪ) Г(ОСПО)ДА Б(О)ГА И СП(А)СА НАШЕГО,
І(СЪ)У Х(ИСТ)А, И УТЪ) ПР(Ѣ)Ч(И)СТІА ЕГО Б(О)ГОМ(А)Т(Е)РЕ, И УТЪ) С(ВЛ)ТЫХЪ)
БІ АП(О)С(ТО)ЛЬ ВРЪХОВНИХЪ), И УТЪ) С(ВЛ)ТЫХЪ) ТИИ У(ТЪ)ЦЪ) НИКЕНСКИХЪ)
И УТЪ) ВЪСАХЪ) С(ВЛ)ТЫХЪ) ИЖЕ Б(О)ГЪ) ОУГОДНИВШИХЪ).

И НА БОЛШЮ КРѢПОСТЪ) И ПОТВЕРЪЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ) ВЫШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢАН ЕСЛИ НАШЕМЪ) ВѢРОНОМЪ) ПАШЪ, ТЪШТЪ)Ш ЛОГОФЕТЪ), ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТЪ)
ПРЖЪСНТИ К СЕМЪ) ЛИСТЪ) НАШЕМЪ).

Писалъ) Тоадерь дїакъ), ѿ СЪЧАВН, ВЪ) Л(Ѣ)ТО ХЪЩИИ НОЕК(РІА), КЪ) Д(Ъ)НЬ.

<Pe verso, insemnare contemporană): † МОНАСТРЪ) УТЪ) БОРОНЕЦЪ,
ШТИН ХОМШР(А).

† În numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh, Troiță sfântă și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu, Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Sima păhărnicele și sora lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și Nastea, panița panului Hărman, și sora ei, Ilca, și fratele lor, Toma păhărnicele, fiii lui Coste, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, din uricul și din privilegiul pe care l-au avut părinții lor, Lazor și fratele lui, Coste, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat lîngă Stăuceni, anume Glodenii, unde a fost Stan; și au vîndut acel sat însumi domniei mele, pentru 150 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, toți acei 150 de zloți tătărești în mîinile slugii noastre Sima păhărnicele și ale surorii lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și în mîinile Nastei, panița panului Hărman, și ale surorii ei, Ilca, și ale fratelui lor, Toma păhărnicele, fiii lui Coste, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și după ce am întocmit și am plătit eu, domnia mea, tot cît am scris mai sus, iar întru aceea, în același ceas, au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, rugătorul nostru, chir popa Gherondie egumen, și cu toți frații întru Hristos de la sfînta noastră mănăstire de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfîntei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și au schimbat cu domnia mea; și au dat domniei mele din uricul acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Homor o seliște, anume Poiana, la gura Homorului, iar domnia mea am dat în schimb acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfîntei născătoare de Dumnezeu și unde este egumen chir popa Gherondie, pentru acea seliște, ce este la gura Homorului, acel sat al nostru, anume Glodenii, unde a fost Stan, lîngă Stăuceni, pe care sat l-am cumpărat domnia mea de la sluga noastră Sima păhărnicele și de la sora lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și de la Nastea, panița panului Hărman, și de la sora ei, Ilca, și de la fratele lor, Toma păhărnicele, fiii lui Coste, ca să fie acel sat, anume Glodenii, unde a fost Stan, lîngă Stăuceni, de la noi uric acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Homor și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar întru aceea, am binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră, și cu curată și luminată inimă, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghie și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Ghenadie, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaiilor noștri înaintași și părinți, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Voroneț acea seliște spusă mai înainte, anume Poiana, la gura Homorului, să fie acestei sfînte mănăstiri de la Voroneț de la noi uric, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul mănăstirii de la Voroneț < să fie > începînd de la Moldova, în dreptul Voronețului, unde cade în Moldova, și de aici pe drum pînă unde cade în drumul mare la movila săpată, de aici, peste drumul mare și peste pădure, la gura izvorului la un carpen însemnat, de aici, pe izvor în sus, la vîrfurile dealului la un brad însemnat, de aici drept peste capătul rediului și

peste zăpodie la alt deal, la un brad însemnat, de aici drept la Fîntîna lui Dumitru, de aici pe sub costișă la un brad însemnat, între două zăpodii, de aici drept la un tei pe care este buor, care este lîngă drum, unde iese drumul din pădure; de aici drept la pîrîul Homorului la un arin însemnat, de aici pe pîrîu la vale pînă unde iese pîrîul din pădure și peste Homor la un plop însemnat, de aici pe sub pădure și peste capătul pădurii la un fag însemnat, care este aproape de drumul mare, unde iese drumul din pădure, de aici drept peste Ho<mo>*r și peste Moldova la piatra lui Andonie. Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, <credința panului Dragoș>³ vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful <pîrcălab>³ de <Ho>²tin, credința panului Micotă și a panului Reașeș, pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab² de <O>²rhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spăta<r>⁴, credința panului Boldor vistier, credința panului Țermia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuțernicească.

Iar cine va îndrăzni să clintească sau să sfărîme dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de precurata maică a lui Dumnezeu, și de 12 sfinți apostoli de frunte, și de 318 sfinți părinți de la Nicheia și de toți sfinții care au plăcut lui Dumnezeu.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> noiembrie, 26 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Mănăstirea de la Voroneț, gura Homorului.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Poiana Homorului.

Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin”, Secția manuscrise, Colecția Markevici-Lukașevici, fond 159, doc. nr. 14. Orig., perg. (44,5 × 65 cm), pecete atîrnată, pierdută; cu o foto.

O copie slavă, din 1787 martie 30, de Andrei Dașchevici, și o trad. rom., de același, din 1787 martie 31, încredințată, la 1805 iulie 24, de polcovnicul Pavel Debrici de la Mitropolie, la Arh. St. Iași, CCXL/3 și 4; alte două trad. rom.: una, din prima jumătate a sec. XVIII, incompletă și avînd numai data de an, la Arh., St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 567v. -568, și alta, din 1763 (7271) ianuarie 15, de Evloghie dascăl, la Arh. St. Suceava, Colecția de documente, I/4; o trad. germ., din sec. XVIII, cu data greșită: 6908 (1400), ibidem, Fond M-rea Putna, I/3 (inv. vechi al m-rii Putna, nr. 51); altă trad. germ., de translatorul Rakocza, se afla în colecția Al. Czołowski din Liov. Două copii slave, de I. Bogdan: una, incompletă, după Уляницкій (v. EDIȚII), și alta, după orig., la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 223v.-224r., și, respectiv, f. 250r.-v.; o copie modernă, după trad. din 1787 martie 31, ibidem, f. 251r.-v.

Șase foto.: trei, ibidem, Fotografii, V/53, XXIII/88 și LXXXII/7, și alte trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/37 a, b și c. Un clișeu, la Arh. St. București, Colecția Microfilme, U.R.S.S., Rola 61, cadrul 719.

O copie slavă, după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 791-795 (nr. 274).

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 99 (rez., după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor, din 1781, nr. 51); *Fondul religiosar*, „Candela”, 1889, p. 808—809 (rez., după același Protocol, cu data greșită 6908 <1400>); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 10 (rez. germ.); idem, *Homor*, p. 87—90 (nr. 4) (trad. germ. cu greșeli și cu data de an: 7004 <1496>); Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 71 (trad. rom., după Wickenhauser, cu data în stilul de 1 septembrie); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 117 (nr. 100 c) (extras slav); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 94—95 (trad. de N. Beldiceanu a extrasului din Уляницкій, cu data în stilul de 1 septembrie); Mazereanu, *Condica m-rii Voroneț*, p. 27—28 (nr. 1) (trad. cu unele greșeli și cu data în stilul de 1 septembrie) și p. 29 (nr. 2) (menț., după trad. lui Evloghie dascâl); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 438—441 (nr. CCXXIV) (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.*, A, II, p. p. 145—147 (nr. 133) (trad., după copia slavă din 1787 martie 30).

¹ Șters.

² Corect: Костини (v. mai sus).

³ Șters la îndoitură.

⁴ Șters și rupt la îndoitură.

⁵ Rupt.

† Многостію вожею, мы, Стефан воевода, господарь Земли Молдавской. Знаменито чиним, не сям лнстом нашим, въсам кто на н оузрит или его чтѣчи слышат, вже прїдоша, прѣд нами н прѣд счими нашими молдавскими бояре слѣга наш Сима пѣхърничел н сестра его, Янноушка, панен пана Шандра комиса, сынове Лазорови, н Настѣ, панен пана Хрѣмана, н сестра ен, Илка, н брат нх, Тома пѣхърничел, сынове Костини, по нх доброн волн, н никим непонсженн, а ни при-снловани, н продали свою правѣю штиннѣ шт нх праваго н питомага оурика, шт оурика н не прикнлѣм що нмалн штцекв нх, Лазвр, н брат его, Косте, шт дѣда нашего, шт Ялѣандра воеводѣ, едно село, на имѣ Глодѣни, где бил Стан, подли Стѣвчан; та продали тое село самомѣ господствѣ мы, за рѣ злат татарских.

И заплатнх аз, господство мы, оусе тон рѣ злат татарских, оу рѣки слѣсѣ нашемѣ Сима пѣхърничел н сестр(н)¹ его, Яннѣщи, панен пана Шандра комиса, сынове Лазорови, н 8 рѣки Настн панен пана Хрѣмана, н сестри ен, Илки, н братѣ нх, Томн пѣхърничелѣ, сыншм Костинокнм², прѣд счими нашими молдавскими бояре.

И стѣкннѣше н заплатнѣше аз, господство мы, оусе еанко въше писахшм, а 8 том оу тот же час прїдоша, прѣд нами н прѣд счими нашими молдавскими бояре, молебник наш, кѣр попь Герондїе іегѣмен, н съ въсѣми ѣже ш Христѣ братїлми шт нашего свѣтого монастыра шт Хомора, ндеже ест храм Ѣспенїе прѣсвѣтѣн, чистѣн н прѣблагословенѣн владычци нашен Богородици прнсодѣ-вѣн Марїн, н промннѣан съ господство мы; н далн господствѣ мы шт оурика того свѣтого нашего монастыра шт Хомора вдно селнще, на имѣ Полѣна, на ѣстїе Хомора, а господство мы сѣм дал н повернѣл тое селнще, на имѣ Полѣна, на ѣстїе Хомора да ест н да прислѣхует нашего свѣтого монастыра шт Боронѣц, ндеже ест храм свѣтаго н славнаго велико мѣченника н повѣдоносца Гевргїа н где ест іегѣмен молебник наш, кѣрѣ пшп Генадїе. Я пак свѣтомѣ нашемѣ монастырѣ шт Хомврѣ, ндеже ест храм Оуспенїе прѣсвѣтѣ(н)¹ Богородици н где ест іегѣ-мен кѣр поп Герондїе, а господство мы сѣм дал нзмѣнѣ за тотѣ селнщѣ, що ест на ѣстїе Хомора, тое наше село на имѣ Глодѣнн, где бил Стан, подли Стѣвчан, що сѣм сподство мы кѣпи тое село шт нашего слѣга шт Сима пѣхърничел н шт сестра его, Янноушка, панен пана Шандра комиса, сынове Лазорови, н шт Настѣ, панен пана Хрѣмана, н шт сестри ен, Илка, н шт брата нх, Тома пѣхърничела, сынове Костини, н да ест тое село на имѣ Глодѣнн, где бил Стан, подли Стѣв-

чан(н), вт нас зрнк томс сватомс нашемс монастырс вт Хомур, непоршнено ннколиже, на вѣкы.

ѿ хотар томс выше писанномс селс, на нмѣ Глодѣннн, да ест вт зснх сто- рин по старомс хотарс, кѣда нз вѣка оживали.

ѿ на то ест вѣра нашего господства, выше писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх сынвв господства мн, Плещандра и Богдана-Блада, и вѣра боар нашнх: вѣра пана³ Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворинка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажебога, вѣра пана Пщка Хѣдича, вѣра пана Шефсла паркалаба Хотинского, вѣра пана Микотѣ и пана Рѣцеша паркалаба⁴ вт Н¹ѣмца, вѣра пана Андранка Чорторовского, вѣра пана Грозн паркалаба Фурхенского, вѣра пана Івн Секарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вистѣринка, вѣра пана Еремѣл постелинка, вѣра пана Моуна чашинка, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Шандра колнса и вѣта зснх боар нашнх молдавскихх, великихх и малнх.

ѿ по нашем животѣ, кто вѣдет господарь нашнх землн, вт дѣтен нашнх нли вт наш<е>го родс¹ нли пак вѣд кого Богѣ нзберет господарем втн нашнх Землн Молдавскон, тот вн не поршнл нашего даанѣа и потвержденѣа, али вн оутвержденн и зкрѣпил. ѿ кто сѣ покѣснт нашего даанѣа и потверж<е>нѣа поршн<1>ти нли раздршнтн, тот да ест проклѣт вт Господа Бога и Спаса нашего, Ісусу Хрнста, и вт прѣчнстѣа его Богоматере, и вт свѣтлх и врѣховннх вѣ апостоль, и вт свѣтлх тнѣ Богоносннх втацѣ Ннкенскнх и вт вѣсѣлх свѣтлх.

ѿ на болшю <крѣпост и потверж<1>женѣе томс вѣсемс выше писанномс, велѣли есми нашемс вѣрномс панс, Тѣштѣлс логофетс, писатнн нашс печат прнѣс<т>нн к семс лнстс нашемс.

Писал Тоадер дѣак, с Гсч(а)вн, в(ѣ) лѣто х¹с¹чн ноек(рѣа) кс⁴.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Sima păhărnicele și sora lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și Nastea, panița panului Hărman, și sora ei, Ilca, și fratele lor, Toma păhărnicele, fiii lui Costea, de bunăvoia lor și nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept și propriu, din uricul și din privilegiul pe care l-au avut părinții lor, Lazor și fratele lui, Coste, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat lîngă Stăuceni, anume Glodenii, unde a fost Stan; și au vîndut acest sat însumi domniei mele, pentru 150 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, toți acești 150 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Sima păhărnicele și ale surorii lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și în mîinile Nastei, panița panului Hărman, și ale surorii ei, Ilca, și ale fratelui lor, Toma păhărnicele, fiii lui Coste, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și după ce am întocmit și am plătit eu, domnia mea, tot cît am scris mai sus, iar întru aceea, în același ceas, au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, rugătorul nostru, chir popa Gherondie egumen, și cu toți frații întru Hristos de la sfînta noastră mănăstire de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfintei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria, și au schimbat cu domnia mea; și au dat domniei mele din uricul acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Homor o seliște, anume Poiana, la gura Homorului, iar domnia mea însămi am dat și am întors acea seliște, anume Poiana, la gura Homo-

rului, să fie și să asculte de sfânta noastră mănăstire de la Voroneț, unde este hramul sfântului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghe și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Ghenadie. Și iarăși sfintei noastre mănăstiri de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, și unde este egumen chir popa Gherondie, domnia mea însămi am dat schimb pentru acea seliște, ce este la gura Homorului, acel sat al nostru, anume Glodenii, unde a fost Stan, lângă Stăuceni, pe care sat l-am cumpărat însămi domnia mea de la sluga noastră Sima păhărnicele și de la sora lui, Annușca, panița panului Șandru comis, fiii lui Lazor, și de la Nastea, panița panului Hărman, și de la sora ei, Ilca, și de la fratele lor, Toma păhărnicele, fiii lui Coste, ca să fie acel sat, anume Glodenii, unde a fost Stan, lângă Stăuceni, de la noi uric acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Homor, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul celui mai sus scris sat, anume Glodenii, să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi <de N>¹eamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din <neamul>¹ nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar cine va îndrăzni să clinească sau să sfărîme dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de 12 sfinți apostoli de frunte, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții.

Iar pentru mai mare <putere>¹ și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> noiembrie 26.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 435—437 (nr. CCXXIII). Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută (smulsă prin ruperea părții inferioare a perg.). Orig. se afla în arhiva D. Greceanu de la Stîncă, j. Iași, între documentele familiei Rosetti-Roznovanu, pachet Glodeni, nr. 1; cu o trad. din 1787 martie 31, de Andrei Dașcovici, încredințată de polcovnicul Pavel Debrici de la Mitropolie la 1805 iulie 24.

O copie, din prima jumătate a sec. XIX, după trad. menționată, la Arh. St. Iași, DCCXCI, f. 284 r.-285 v.

O copie slavă, după I. Bogdan, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Cos-tăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 786—790 (nr. 273).

ALTE EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XXIV, p. 163 (nr. 141) (rez. cu data de zi: 29, dintr-o condică de doc.-caiet XXXVIII.6-de la Stîncă Roznovanului, j. Iași).

¹ Parantezele lui I. Bogdan.

² Corect: Костнин (v. mai sus).

³ вѣра пана, prescurtat peste tot, in continuare, de I. Bogdan in s.p.

⁴ Pentru suprascrieri și prescurtări, cf. doc., in parte identic cu acesta, scris de același diac la aceeași dată (v. nr. 81).

† М(н)л(о)стїю в(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменнто чним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нли его чтѣчи слышнт(ъ), вже прїдоша прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оуспнмн нашнмн молдавскнмн боарє попь Пѣтрѣ шт(ъ) Оннчань, непоть Оннчннь, н съ свонмн дѣт(н)мн: съ Игнатомъ, н съ Сакою, н съ Лазаром(ъ) н съ Яндонїемъ н съ дочкою своею, съ Янною, по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѣждєнн, а нн прнслоканн, н продали свою правою штнннѣ шт(ъ) нх(ъ) правго н пнтомага оурнка, шестоую част(ъ) село шт(ъ) Оннчань, що соут(ъ) на Стодєном(ъ) Шѣмѣзѣ, що бнла нх(ъ) част(ъ), н съ мнномъ що естѣ оу Шѣмѣзѣ; та продали слѣсѣ нашємоу панѣ Яврамѣ дїакѣ шт(ъ) вкстѣрѣр, за сѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставше слѣга нашѣ, панѣ Яврам(ъ) дїакѣ, та заплаћнлѣ оуспн тотн сѣ злат(ъ) татарскнх(ъ) оу рѣкн попѣ Пѣтрѣ, непоть Оннчннь, н оу рѣкн дѣтемъ его, Игнатѣ, н Савн, н Лазарѣ, н Яндонїю н Яннн, прлд(ъ) нами н прлд(ъ) нашнмн молдавскнмн боарє.

Ино мы, вндѣеше нхѣ доброн волн н токмеж(ъ) н полною заплаћѣ, а мы, такожь, н шт(ъ) нас(ъ) есмн далн н потвѣрднлн [н потвѣрднлн] слѣсѣ нашємоу, панѣ Яврамѣ дїакѣ шт(ъ) вкстѣрѣ, тотѣ прлд(ъ) речєншю шєстѣю част(ъ) село шт(ъ) Оннчан(ъ), што соут(ъ) на Стѣдєном(ъ) Шомоузѣ, н съ мнномъ що ест(ъ) оу Шѣмѣзѣ, да естѣ емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурнкѣ н съ вѣсем(ъ) доходоом(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н знѣчатомъ его, н прѣоурнѣчатомъ его, н прѣцїдрѣтомъ его н вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанєлнжннн, непорѣшєнно ннкочнжє, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ да ест(ъ) шт(ъ) оуспнх(ъ) сторшн(ъ) по сторомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка ужнєвалн.

И на то естѣ вѣра нашєго г(о)с(по)д(ст)ва выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвѣзлюбѣлннх(ъ) с(ы)нѣв(ъ) г(о)с(оп)д(ст)ва мн, Ялєздандра н Богдана-Блада, н вѣра боар нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра, пана Пцка Хѣднча, вѣра пана Дажєбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба Хотннского, вѣра пана Мнкотѣ н пана Рѣцєша паркалабєвє Немєцкїн, вѣра пана Яндрєнка Чорторѣвского, вѣра пана Грозн паркалаба Сурѣнского, вѣра пана Янн(ъ) Сєкарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Кланѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вкстѣрннка, вѣра пана Сремїа постєлннка, вѣра пана Моухла чашннка, вѣра пана Фрѣнтєш(а) стєлннка, вѣра пана Шандра комнса н вѣра Сснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашємѣ жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашєн землн, шт(ъ) дѣтєн нашнх(ъ) нли нашєго родѣ нли пак(ъ) вѣд(ъ) кого Ы(ог)ѣ нзберет(ъ) г(о)с(п)д(а)рємѣ бнтн нашєн Земли Молдавскон, тот(ъ) бн <емѣ нє>¹ порѣшнлѣ нашєго даанїа н потвѣрдєнїа, алн бн емѣ оутвѣрднлѣ н зкрѣпнл(ъ), <занѣ>² жє есмн емѣ далн н потвѣрднлн за его правѣю н вѣрншю слоужєѣ н за що шн(ъ) собн кѣпнлѣ на свон правїн пннѣзн.

И НА БОЛШЮ КРѢПОСТ(Ъ) И ПОТВѢРЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАНЪ, ТЪСТЪСЪС ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ)
ПРИВѢСНИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Пис(а) Тоадер(ъ) Діжк(ъ), 8 СЪСЪВНИ, В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХЦЧН ДЕК(ЕРІА) Ш. |

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, popa Pătru din Oniceani, nepotul lui Onică, și cu copiii săi, Ignat, și Sava, și Lazăr și Andonie, și cu fiica sa, Anna, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din dreptul și propriul lor uric, a șasea parte de sat din Oniceani, care sînt pe Șumuzul Rece, ce a fost partea lor, și cu moara care este pe Șumuz; și au vîndut slugii noastre, pan Avram diac de visterie, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Avram diac, și a plătit toți acești 200 de zloți tătărești în mîinile popii Pătru, nepotul lui Onica, și în mîinile copiilor lui, Ignat, și Sava, și Lazăr, și Andonie și Anna, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, pan Avram diac de visterie, acea a șasea parte mai înainte spusă de sat din Oniceani, care sînt pe Șomuzul Rece, și cu moară pe Șumuz, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor celor mai sus scrise să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohila ceașnic, credința panului Frunțes stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să <nu-i>¹ clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6998 <1490> decembrie 6.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 110. Orig., perg. (36 × 55 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОЕВОДА, ГВСПОДАРЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВЕСКОИ.

O trad., din 1795 septembrie 21, de Andrei Sabin biv vel căpitan, ibidem, IV/168: altă trad., ce se afla în posesie particulară, este menționată de I. Bogdan (v. EDIȚII). Două rez., cu data de an greșită: 6978 <1470>: unul, într-un perilipsis din 1815 februarie 2, la Bibl. Acad., CLII/186, și altul, din același an, la Arh. St. Iași, Tr. 624, op. 682, secția I, dos. 83., f. 20 (ars în timpul celui de al doilea război mondial).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/38.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 796—798 (nr. 275).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 442—444 (nr. CCXXV) (text slav și trad. din 1795 septembrie 25); *D.I.R.*, A, II, p. 147—148 (nr. 134) (trad., după orig.).

¹ Șters.

² Rupt și șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Чиним(ъ) знаменито, ис(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) нан его чтоучи слышит(ъ), вже тоти истинныи слъга наш(ъ), Мирча, и сестра его, Янношка, и слъга наш(ъ) Лазар(ъ) и братїа его, Драготъ и Яндршко, и сестри нх(ъ), Нѣга и Мърина, и слъга наш(ъ) Косте и сестра его, Федка, и непоти нх(ъ), Тоадер и сестри его, Софинка и Настѣ, с(ы)-н(о)вѣ Иванка Бръстата, и Стана, дочка Драгомира Кашотъ, и непоти ен Івн(ъ) и сестра его Федка, с(ы)н(о)вѣ Мирча Кашотъ, непотове Братъла внтѣзѣ, жаловали есми нх(ъ) усобною нашею м(н)л(о)с<с>¹тію и дали и потвѣрдичи есми им(ъ) оу нашн землн, оу Молдавскон, нх(ъ) правъю штиннѣ, села на нмѣ: Брътвѣшн, и Феделешанн, и на Крълингътѣрѣ, Гоещн и Бръстачн.

Тое въсе въше писанное да ест(ъ) нм(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и съ въсем(ъ) доходоом(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знчатѣм(ъ) нх(ъ), и прѣзнчатѣм(ъ) нх(ъ), и прѣшрѣтѣм(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

Ѣ хотар(ъ) тнм(ъ) въше писанним(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) зснх(ъ) сторшн(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шживали.

Ѣ пак(ъ) прнвнліе що нмалн шнн на тнх(ъ) селъ шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣандра воеводї, и дрѣгое прнвнліе шт(ъ) оунка нашего, шт(ъ) Ялїаша воеводї, а шнн загнѣли, как(ъ) ест(ъ) на знанїе нашего г(о)с(по)д(ст)ва и болѣршм(ъ) нашим(ъ).

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, въше писаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣандра и Богдана-Влада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Яцка Хѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла паркалаба шт(ъ) Хотнна, вѣра пана Шнкотъ и пана Рѣцѣша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндрннка Чорторшвского, вѣра пана Грозн паркалаба Ёрхенского, вѣра пана Івн(ъ) Секаръ паркалаба Новоградского, вѣра пана Клънъѣ спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вистѣрннка, вѣра пана Ёремїа постелннка, вѣра пана Івн(ъ) Фрѣнтеш(а) столннка, вѣра пана Шандра колнса и вѣра оуенх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдовскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѣ по нашим(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(о)гъ нзберетъ г(о)сп(о)д(а)ръ внтн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) ен нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего даанїа и потрѣвжденїа, алн ен нм(ъ) штверѣднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ), занѣже

ЕСМН НМ(Ъ) ДААН Н ПОТВРЪДАНН <ЗА НУХ ПР>²АВЮ Н ВЪРНЮ СЛЖЕБ Н ЗА ЦЮ
НМ(Ъ) <ЕСТЪ>² ПРАВА<А>² НУХ(Ъ) УТННА.

И НА БОЛШЮ КРѢПУСТ(А) Н ПОТВРЪЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМЪ,
ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ПАПЪ, ТЪСТЪЛЪ ЛО<ГОФЕТЪ, ПН>² САН Н НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ)
ПРИВѢСНТИ К СЕМЪ ЛНСТЪ НАШЕМЪ.

Пнс(а) Тоадер(ъ), оу Свчави, в(ъ) л(ѣ)т(у) хѣцѣ, <мѣсѣца>² ген(аріа) з̃.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † На Брѣтслещи(н), н на Феделешан(н),
н на Гоеци н на Бѣрстаци <repetată, apoi, cu alt scris din același secol>.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, Mircea, și sora lui, Anușca, și pe sluga noastră Lazor și frații lui, Dragotă și Andrușco, și surorile lui, Neaga și Mărina, și pe sluga noastră Coste și sora lui, Fedca, și nepoții lor, Toader și surorile lui, Sofiica și Nastea, fiii lui Ivanco Virstatu, și pe Stana, fiica lui Dragomir Cașotă, și nepoții ei, Ion și sora lui, Fedca, fiii lui Mircea Cașotă, nepoții lui Bratul viteazul, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, satele anume: Brătuleștii, și Fedeleşanii, și, la Cîrligătura, Goeștii și Virstații. Toate cele mai sus scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar privilegiul pe care l-au avut ei pentru aceste sate de la bunicul nostru, Alexandru voievod, și alt privilegiu, de la unchiul nostru, Iliăș voievod, ele au pierit, cum este în știința domniei noastre și a boierilor noștri.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele: Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al al țării noastre, Moldova, acela să nu cîntească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit <pentru>² dreapta și credincioasa <lor>² slujbă și pentru că <este>² ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul lo<gofăt>², să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6999 <1491>, <luna>² ianuarie 7.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Pe Brătulești, și pe Fedeleșani, și pe Goești, și pe Virstați, <repetată, apoi, cu alt scris din același secol>.

Arh. St. Iași, DCCXVII/2. Orig., perg. (35 × 48 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O trad., din prima jumătate a sec. XVIII, fără data de an, la Bibl. Acad., DLXXVIII/1. Un rez. dezvoltat, fără data de an, într-un perilipsis din 1797 septembrie 4, la Arh. St. Iași, CDIV/276 (nr. 1), și altul, asemănător, din sec. XVIII, la Bibl. Acad., MDLXXV/10, (nr. 1); un rez. dezv., după orig., de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 249.

Doă foto., la Inst de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/39 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, în care se semnalează o menț., fără data de an, într-o mărturie hotarnică din 1797 octombrie 10, aflată în posesia autorului, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 799–801 (nr. 276).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 47–51 (nr. 9) (text slav și trad., cu data greșită: 6998 <1490> ianuarie 17); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 444–446 (nr. CCXXVI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 148–149 (nr. 135) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis.

² Rupt și șters de umezeală.

85

1491 (6999) ianuarie 16.

Ispisoc sîrbesc de la domnul Ștefan v(oi)e vod, din anii 6999 <1491> ghen(arie) 16¹... prin care au întărit stăpînire din vechiul uric pe un sat pe Sîmila, unde au fost Mihaiu, din sus de Bălace, ce a cumpărat Toader Pleșanu, drept 100 zloț(i) tătărăști.

Iar hotarul aceluia sat să fii precum au umblat din vac.

Arh. St. Iași, MLXII/143 (nr. 1). Rez. într-o carte de judecată din 1803 iunie 30 pentru satul Pleșeni.

Alte rez., unul, într-o carte de judecată din 1786 octombrie 2, la Arh. St. Iași, Conдика K, nr. 372, p. 340–341, și altul, într-o anafora din 1803 septembrie 25, ibidem, MLXII/143 (coloana I, nr. 1). Trei menț.: una, în aceeași anafora din 1803 septembrie 25, ibidem, coloana a II-a, nr. 6, alta, cu data de zi: 17, într-un opis de doc. din 1845 decembrie 13, ibidem, LXXIV/34, f. 8 v. (nr. 324), și alta, din 1839, pentru „moșia Pleșanii” din ț. Tutova, ibidem, Anaforale, nr. 29, f. 97 r. (nr. 1).

O copie a aceluiași rez., după I. Bogdan, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 803 (nr. 278).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 455 (nr. CCXXX) (rez. din 1803 iunie 30); *D.I.R.* A, II, p. 154 (nr. 139) (rez., după I. Bogdan).

¹ Urmează: „de cînd sintu trecuț(i) 312 ani”.

86

1491 (6999) ianuarie 16, Suceava.

† Бѣ нмѣѢ ГѢТ(Ъ)ЦА, Н С(Ъ)НА Н С(ВЛ)Т(А)ГО Д(Ъ)ХА, ТРОИЦЕ С(ВЛ)ТАА, Н ЕДИННОСЪЦНАА Н НЕРАЗДЕЛИМАА. СЪ¹ АЗ(Ъ), РАБ(Ъ) ВЛАД(Ъ)КЫ МОЕМЪ І(СЪ)СЪ Х(РИСТ)А, НШ СТЕФАН(Ъ) ВОЕВОД(А), Б(О)ЖІЮ М(Н)А(О)СТІЮ, Г(О)СП(О)ДАРЪ ЗЕМЛИ ПШЛАДСКОИ. ЗНАМЕНИТО ЧИМНИМ(Ъ), НС(Ъ) СНАМ(Ъ) ЛИСТОМ(Ъ) НАШЕМЪ², ВЪСЕМ(Ъ) КТО НА Н(Ъ) ВЪЗРНТ(Ъ) НАН ЕГО ЧТЪЧИ ВЪСЛЫШНТ(Ъ), ВЖ(Е) ПРІНДОШЕ, ПРЕД(Ъ) НАМИ Н ПРЕД(Ъ)

Ѹсними нашими молдавскими бояри(н), Негша, дочка ЖѸрже, и съ ен дѣтми н, пак(ъ), наше сѸги, Грозе и брат(ъ) его, Негрилъ, и сестра нх(ъ), Мъръшка, с(ы)-н(о)вѣ ЖѸлини, и Драгот(ъ), с(ы)на Ивана, по нх(ъ) добро<н>³ волн, неким(ъ) непонужени, а ни присловани, и продали свою правою и питомсю Ѹтн(н)нѸ Ѹт(ъ) своего праваго и питомаго зрика, Ѹт(ъ) зрика и ис привнаіе родителем(ъ) нх(ъ), ЖѸржи, и ЖѸла и Ивана, едино полѣнѸ на БелкомѸ Тазлове, где било село на имѣ МичеѸин, самомѸ г(о)сп(о)д(ст)вѸ ми, за рѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатих(ъ) аз(ъ), г(о)сп(о)д(ст)во ми, Ѹси тоти рѣ злат(ъ) Ѹ рѣки Негшен, дочки ЖѸрже, и детем(ъ) ен и Ѹ рѣки Грози и брат(Ѹ) его, Негрилъ, и състри нх(ъ), Мъръшци, с(ы)н(о)вѣ ЖѸла, и Драгот(ъ), с(ы)но<у>³ Ивана, пред(ъ) Ѹсними нашеми бояри.

И пак(ъ), Ѹ том(ъ), також(ѣ), прѣдоша, пред(ъ) нами и пред(ъ) нашими бояри(н), сѸлга наш(ъ) Петриман(ъ) и съ своими сестрами, Софѣнка и Саска, непотове Ѹна Порка, такжж(ѣ) по нх(ъ) добро<н>³ волн, неким(ъ) непонужени, а ни присловани⁴ и продали свою правою ѸтнинѸ Ѹт(ъ) нх(ъ) праваго и питомаго зрика, Ѹт(ъ) зрика дѣда нх(ъ) Ѹана Порка, що имал(ъ) Ѹн(ъ) Ѹт(ъ) дѣда нашего, Ѹт(ъ) ІлеѸандра в(о)в(о)д(н), едино полѣнѸ тиж(ѣ) на БелкомѸ Тазлове, на ПъръѸ, тиж(ѣ) г(о)сп(о)д(ст)вѸ мы, за рѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатих(ъ) г(о)сп(о)д(ст)во мы и тоти рѣ злат(ъ) Ѹ рѣки сѸѸѣ нашемѸ ПетриманѸ и сестрам(ъ) его, Софѣнка и Саска, пред(ъ) нашими бояри.

И пак(ъ), Ѹ том(ъ), такжж(ѣ) прѣдоша, прѣд(ъ) нами и пред(ъ) нашими бояри, сѸлга наш(ъ) ПърѸ, с(ы)нѣ БъркъѸ, и съ своими детми, на имѣ Исанко, и Тома, и Індренка и ІѸан, и дочки его, Соръ и Софѣта и МѸнса⁵, такожж(ѣ) по нх(ъ) доброн волн, неким(ъ) непонужени, а ни присловани, и продали свою <правою>³ и питомсю Ѹтн(н)нѸ, Ѹт(ъ) нх(ъ) праваго и питомаго зрика, едино село тиж(ѣ) на БелкомѸ Тазлове, на имѣ ФлочеѸин, и съ мѸнном(ъ), тиж(ѣ) самомѸ г(о)сп(о)д(ст)вѸ мы, за рѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатих(ъ) г(о)сп(о)д(ст)во ми и тоти рѣ злат(ъ) Ѹ рѣки ПърѸ и с(ы)-ном(ъ) его, Исанко, и Тома, и Індренка и ІѸн(ъ) <н>³ дочкам(ъ) его, Соръ и Софѣта и МѸнка, пред(ъ) нашими бояри.

И пак(ъ), ПърѸ и съ своими дѣтми привнаіе що имали Ѹт(ъ) нас(ъ)-же Ѹт(ъ) мартѸрнѸ, како имали Ѹни привнаіи на тоѣ село, на ФлочеѸин, Ѹт(ъ) дѣда нашего, Ѹт(ъ) ІлеѸандра в(о)в(о)да, и Ѹт(ъ) зиков(ъ) наших(ъ), Ѹт(ъ) Іліаше воеводѣ<и>³ и Ѹт(ъ) Стефана в(о)в(о)ды, а тоти привани погорни Ѹ двм(ъ) РѸсѸла Ѹт(ъ) ФлочеѸин, коли емѸ погорил(ъ) двм(ъ), а Ѹни на тоѣ привнаіе дали Ѹ наших(ъ) рѣках(ъ), що есмо били ми им(ъ) Ѹчинили Ѹт(ъ) мартѸрнѸ.

И заплативше и ѸтъкнѸвше г(о)сп(о)д(ст)во мы Ѹси еанко ваше⁶ пишем(ъ) пред(ъ) Ѹсними нашеми молдавскими бояри, а г(о)сп(о)д(ст)во ми, Ѹ том(ъ) вл(а)гопронзволнх(ъ), нашим(ъ) вл(а)гим(ъ) пронзволением(ъ), и чистним(ъ) и св(ѣ)тлим(ъ) срѣд(ъ)цем(ъ) и се Ѹсеа⁷ нашѸ доброа волеа и Ѹт(ъ) Б(о)га помощѸа ико да ѸтворѸдим(ъ) и ѸкрѸмим(ъ)⁸ наше⁹ с(в)Ѹт(ы)и м(о)н(а)стир Ѹт(ъ) [Беликого]¹⁰ Тазлова, що ест(ъ) на Ѹстѣ ПиѸоаса, наже ест(ъ) храм(ъ) Рожд(ѣ)сто прес(в)Ѹт(ы)и чѸстини и преб(а)гословенїи¹¹ вл(а)д(ы)ч(н)ци нашѸ Б(о)город(н)ци и приснод(ѣ)вен М(а)рїи и где ест(ъ) егѸмен(ъ) молебник(ъ) наш(ъ), кѸр поп(ъ) ТимофѸтин, и Ѹчинили есмо къ зад(Ѹ)шѸа с(в)Ѹтопочивших(ъ) предков(ъ) и родителѸ наших(ъ), и за наш(ѣ) здравне и сп(а)сенїе и за здравне и сп(а)сенїе г(о)спождѣ нашѸ Марїи и за здравне и с(па)сенїе дѣтїи наших(ъ), и дали есмо томо<у>³ с(в)Ѹт(о)мѸ нашимѸ¹² м(о)н(а)стиро<у>³ Ѹт(ъ) [БѸлинїи]¹⁰ Тазлове, що ест(ъ) на Ѹстѣ ПиѸоаса, тотѸ вше писанин полѣнѸ, що ест(ъ) на БелкомѸ Тазлове, где било село на имѣ МичеѸин, и пак(ъ) и тотѸ дрѸгою полѣнѸ тиж(ѣ)

на¹³ БѢЛКОМУ¹³ ТАЗЛОВЕ, НА ПЪРЪЪ, И ЕЩІ И ТОЕ ВЪШЕ ПИСАННОЕ СЕЛО, НА ИМѢ ФЛО-
ЦЕЩИИ, И СЪ МАННОМ(Ъ), ТИЖ(Е) НА БѢЛКОМ(Ъ) ТАЗЛОВЕ, КАКО ТА¹⁴ СЪТ(Ъ) ТО-
МО<У>³ С(БЛ)ТОМЪ НАШЕМУ МОНАСТИР(Ъ) ШТ(Ъ) [БѢЛКІН]¹⁰ ТАЗЛОВ(Ъ), ШО ЕСТ(Ъ)
НА ШТЕІЕ ПИЩОУСА, ШТ(Ъ) НАС(Ъ) ОУРЪК(Ъ) И СЪ ВЪСЕМ(Ъ) ДОХОДОМ(Ъ), НЕПОРЪ-
ШЕННО НИКОЛИЖЕ, НА ВѢК[К]Н.

И ЕЩЕ ЕСМО ДААНЪ РЪКН М(О)Л(Е)БНИКЪ НАШЕМЪ, КИР(Ъ) ПОП(Ъ) ТИМОФТЕЪ
И ЕГЪМЕН(Ъ), ШТ(Ъ) ТОГО С(БЛ)Т(О)ГО НАШЕГО М(О)Н(А)СТИРА И ТОЕ ПРЕВЕЛІЕ ШО ДАА(Ъ)
Ъ НАШЕ РЪКН ПЪТРУ, С(М)НЪ БѢЛКО, И СЪ СВОИМИ ДѢТМИ.

И ХОТАР(Ъ) ТИМ(Ъ) ВЪШЕ ПИСАННИМ(Ъ) ПОЛЪНАМ(Ъ) И ТОМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМЪ
СЕЛО<У>³ ДА ЕСТ(Ъ) ШТ(Ъ) ШСХ(Ъ) СТОРОН(Ъ) ПО СТАРОМУ, ХОТАРОМЪ¹⁵, КЪДА ИЗ(Ъ)
БЕКА ШЖИКАЛИ.

И НА ТО ЕСТ(Ъ) ВЪРА НАШЕГО Г(О)СП(О)Д(СТ)ВА, ВЪШЕ ПИСАННАГО, МЫ[Н], СТЕ-
ФАНА БОЕВОД(Ъ), И ВЕРА ПРЕВЪЗЛЮБЛЕННИХ(Ъ) С(М)НОВ(Ъ) Г(О)СП(О)Д(СТ)ВА МЫ, ПЛЕ-
ДАНДА И БОГДАН<А>³-БЛАДА, И ВЕРА БОЖИИ НАШИХ(Ъ)¹⁶.

ШТ(Ъ) СЪЧАК(А), В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХШЦЧӨ ГЕНАРИЕ Ш.

† În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță Sfântă, și de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citin-du-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Neagșa, fiica lui Giurgiu, și cu copiii ei, și, iarăși, slugile noastre, Grozea și fratele lui, Negrilă, și sora lor, Mărușca, fiii lui Giulea, și Dragotă, fiul lui Ioan, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta și propria lor ocină din uricul lor drept și propriu, din uricul și din privilegiul părinților lor, Giurgiu, și Giulea și Ioan, o poiană pe Tazlăul Mare, unde a fost satul anume Miceștii, însumi domniei mele, pentru 120 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, toți acei 120 de zloți în mîinile Neagșei, fiica lui Giurgiu, și ale copiilor ei și în mîinile lui Grozea și ale fratelui său, Negrilă, și ale surorii lor, Marușca, fiii lui Giulea, și ale lui Dragotă, fiul lui Ioan, înaintea tuturor boierilor noștri.

Și iarăși, întru aceea, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Petriman și cu surorile sale, Sofiica și Sasca, nepoții lui Oană Porcu, de asemenea de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din dreptul și propriul lor uric, din uricul bunicului lor Oană Porcu, ce l-a avut el de la bunicul nostru, Alexandru voievod, o poiană de asemenea pe Tazlăul Mare, la Pîrîu, tot domniei mele, pentru 460 de zloți tătărești.

Și am plătit domnia mea și acei 460 de zloți în mîinile slugii noastre Petriman și ale surorilor lui, Sofiica și Sasca, înaintea boierilor noștri.

Și iarăși, întru aceea, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înain-tea boierilor noștri, sluga noastră Pătru, fiul lui Bălcu, și cu copiii săi, anume Isaico, și Toma, și Andreica, și Ioan și fiicele lui, Sora și Sofeata și Mica, de asemenea de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut <dreapta>³ și propria lor ocină, din uricul lor drept și propriu, un sat tot pe Tazlăul Mare, anume Floceștii, și cu moară, de asemenea însumi domniei mele, pentru 150 de zloți tătărești.

Și am plătit domnia mea și acești 150 de zloți în mîinile lui Pătru și ale fiilor lui, Isaico, și Toma, și Andreica, și Ion, <și>³ ale fiicelor lui, Sora și Sofiata și Mica, înaintea boierilor noștri.

Iar privilegiul de mărturie ce l-au avut Pătru și cu fiii săi chiar de la noi, cum că au avut ei un privilegiu pentru acel sat, anume Flocești, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, și de la unchiul nostru, Iliăș voievod și Ștefan voievod, iar acele privilegii au ars în casa lui Rusul din Flocești, când i-a ars casa, ei, acel privilegiu, pe care îl făcusem de mărturie, l-au dat în mîinile noastre.

Și plătind și întocmind domnia mea tot cum scriem mai sus, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, domnia mea, întru aceea, am binevoit, cu bunăvoința noastră, cu curată și luminată inimă, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Tazlăul [Mare]¹⁰, care este la gura Piștoasei, unde este hramul Nașterea preasfîntei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Timoftei, și am făcut pentru pomnirea sfîntrăpoșailor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre Maria și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat acelei sfînte mănăstiri a noastre de la Tazlăul [Mare]¹⁰, care este la gura Piștoasei, această poiană mai sus scrisă, ce este pe Tazlăul Mare, unde a fost satul anume Miceștii, și iarăși cealaltă poiană, tot pe Tazlăul Mare, la Pîrîu, și încă și acel sat mai înainte spus, anume Floceștii, și cu moară, tot pe Tazlăul Mare, ca să fie acestei sfînte mănăstiri a noastre de la Tazlăul [Mare]¹⁰, care este la gura Piștoasei, uric de la noi și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Și încă am dat în mîinile rugătorului nostru egumen, chir popa Timoftei, de la această sfîntă mănăstire a noastră, și acel privilegiu pe care l-a dat în mîinile noastre Pătru, fiul lui Belco, și cu copiii săi.

Iar hotarul acelor poieni mai sus scrise și al acestui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri ¹⁷.

Boiarii anume: Tăutul [vel] logofăt, Duma, Gangur, Dragoș dvornicul, Hărmana¹⁸, Iațco Hudeci, Dajboga¹⁸, Ștefula¹⁸ pîrcălab dé Hotin, Micotă i Reașes pîr(călabi) ot Niamț, Andreica Ciortorovsco[vi], Groze pîr(călab)¹⁹ de Orheiu, Ion Săcară pîr(călab) de Cetate Noao, Dinga, Clănău [vel] spat(ar), Boldur vist(ier), Erimie [vel] post(elnic), Movila pah(arnic), <Frunteș>²⁰ stolnic, Șandrea comisul.

Din Suceava, în anul 6999 <1491> ianuarie 16.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 388—389. Copie slavă din prima jumătate a sec. XVIII.

O trad., din aceeași vreme, ibidem, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 17—18; un rez. grecesc, de la sf. sec. XVIII, la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu”-Iași, ms. nr. 277 (III-99) p. 1 (nr. 3).

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 813—816 (nr. 281).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 450—455 (nr. CCXXIX) (aceeași copie și trad. din prima jumătate a sec. XVIII); *D.I.R.*, A, II, p. 152—154 (nr. 138) (trad., după aceeași copie).

¹ În loc de: **Сѣ.**

² În loc de: **НАШИМЪ.**

³ Omis.

⁴ În loc de: **ПРИСЛАВЛЕНИИ.**

⁵ În loc de: Мика (cf. mai jos).

⁶ În loc de: вше.

⁷ Corectat din 8снѧ.

⁸ În loc de: 8крѣпнмѧ.

⁹ În loc de: нашѧ.

¹⁰ Această mănăstire nu se află pe Tazlăul Mare, ci pe Tazlăul Sărat. În primul document original în care este menționată (1481 (6989) februarie 1), ea este numită „de la Tazlău” (втѧ) Тазлово) (cf. *D.R.H.*, A, II, nr. 233).

¹¹ În loc de: прѣс(ва)тѣн чистѣн и прѣбл(а)гословенѣн.

¹² În loc de: нашѧмѧ.

¹³ În loc de: Бланкомѧ.

¹⁴ În loc de: да.

¹⁵ În loc de: 8отарѧ.

¹⁶ Urmează sfatul domnesc în românește (v. traducerea).

¹⁷ V. nota 16.

¹⁸ Nume transcris de copist în forma genitivală slavonă.

¹⁹ Urma „Hotin”, care apoi a fost șters.

²⁰ Loc gol.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) 8зрнт(ъ) нан его чт8чи 8сльшнт(ъ), вже прїдоша, прѧд(ъ) намн и прѧд(ъ) 8снмн нашимн молдавскимн бояре, Стана, дочка Драгомнра Кашотъ, и братаничи ен, Ївн(ъ), и сестра его, Федка, с(ы)н(о)ве Мнрча Кашотъ, и дочки 8дрѣ, на нмѣ Т8дора и сестра ен, Ынн8шка, и сестричичи Оудрѣ, на нмѣ Шандрѣ и брат(ъ) его, Баско, и сестра нх(ъ) Ынну8шка, оун8кове Грозѣ Кашотъ, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непон8ждени, а ни присловани, и продали свою правою штинн8, шт(ъ) нх(ъ) правого оурнка, едно село на 8мнлви, на нмѣ где бнл(ъ) Балач(ъ); та продали тоє село нашѧмѧ вѣрномѧ панѧ Моггла чашникѧ, за рѧ злат(ъ) татарских(ъ).

И 8стал(ъ) панѧ Моггла чашник(ъ) та заплатил(ъ) 8сн тоти пинѣн рѧ злат(ъ) оу рѣки Стани, дочка¹ Драгомнра Кашотъ, и братаничем(ъ) ен, Ївн8 и сестри его, Федки, с(ы)новѧм(ъ) Мнрча Кашотъ, и дочкам(ъ) Оудрѣ, Т8дори и Ынну8щи, и сестричичем(ъ) Оудрѣ, Шандрн и Баск8 и сестрон нх(ъ), Ынн8щи, 8н8кове Грозѣ Кашотъ, прѧд(ъ) намн и прѧд(ъ) нашимн бояре.

Ино мы видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полн8ю заплатѧ, а мы, такождере, и шт(ъ) нас(ъ) еснм дали и потвѣрднлн нашѧмѧ вѣрномѧ панѧ Моггла чашникѧ тоє прѧд(ъ) реченоє село на 8мнлон, на нмѣ где бнл(ъ) Балачъ, да ест(ъ) емѧ шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и сѧ въсѧм(ъ) доходоим(ъ), емѧ, и дѣтем(ъ) его, и 8н8чатом(ъ) его, и прѣоун8чатом(ъ) его, и прѣш8рѣтѧм(ъ) его и въсѧмѧ родѧ его, кто сѣ емѧ нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѧшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) томѧ выше писанномѧ сѧс да ест(ъ) шт(ъ) 8снх(ъ) сторѧн(ъ) по сторѧмѧ хотарѧ, кѧда нз(ъ) вѣка оживѧлн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писанаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)новѧ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ылеѧндра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Д8смы, вѣра пана Ганг8ра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѧмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Ыцка Х8данча, вѣра пана Штефѧла паркалаба Хотинского, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцѧша паркалабн шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Ындрѧнка Чорторѧвского, вѣра пана Грози паркалаба 8рхѧнского, вѣра пана Ївн(ъ) Секарѣ паркалаба Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѧнѧ8 спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстнѣрника,

вѣра пана Еремѣа постельника, вѣра пана Фрунѣш(а) столника, вѣра пана Шандра
комнса, и вѣра вѣснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) жнкотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн земан, вт(ъ)
дѣтн нашнх(ъ) нли вт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) вѣд(ъ) кого в(о)г(ъ) нзберет(ъ)
г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) втн нашн Земан Молдавскон, тот(ъ) вн емѣ не порѣшн(ъ)
нашего даанѣа н потврѣженѣа, алн вн емѣ оутврѣднл(ъ) н вкрѣпнл(ъ), занѣже
есмн емѣ далн н потврѣднлн за его правѣю н вѣрнѣю слѣжеѣ н за што вн(ъ) собн
кѣпнл(ъ) на скон правѣн пннѣзн.

Ѣ на болшю крѣпвст(ъ) н потврѣженѣе томѣ вѣсемѣ вѣше пнсанномѣ,
велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тъоутѣлѣс логофѣтѣс, пнсатн н нашѣ печат(ъ)
првѣскнтн к семѣ лнстѣ unseremѣ.

Пнс(а) Тодер(ъ) дѣак(ъ), ѣ Сѣч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)то хѣцѣо ген(ар)ѣа ~ѣ.

(Pe verso, însemnare contemporană): † Пан(ъ) Могнла чашник.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Stana, fiica lui Dragomir Cașotă, și nepoții ei de frate, Ion și sora lui, Fedca, fiii lui Mircea Cașotă, și fiicele lui Udrea, anume Tudora și sora ei, Anușca, și nepoții de soră ai lui Udrea, anume Șandrea și fratele lui, Vasco, și sora lor, Anușca, nepoții lui Grozea Cașotă, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept, un sat pe Smila, anume unde a fost Balaci; și au vîndut acest sat credinciosului nostru pan Moghilă ceașnic, pentru 130 de zloți tătărești.

Și s-a sculat pan Moghilă ceașnic și a plătit toți acești bani, 130 de zloți, în mîinile Stanei, fiica¹ lui Dragomir Cașotă, și ale nepoților ei de frate, Ion și sora lui, Fedca, fiii lui Mircea Cașotă, și ale fiicelor lui Udrea, Tudora și Anușca, și ale nepoților de soră ai lui Udrea, Șandrea și Vasco și sora lor, Anușca, nepoții lui Grozea Cașotă, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan Moghilă ceașnic acest sat pe Smila mai înainte spus, anume unde a fost Balaci, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn

al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credncioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6999 <1491> ianuarie 16.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Moghilă ceașnic.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Ispisoc de la Ștefan vodă pe un sat <pe>² Simila, ce s(e) numește La Balaciu.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 77. Orig., perg. (30×57 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † ПИЧАТЬ Іу СТЕФА ІЪ ВОЕВОДА, Г(О)СП(О)Д(А)РЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН.

O menț., cu data greșită: 6969 <1461>, într-un izvod de doc. al Rusetștilor, din 1765 octombrie, ibidem, LVIII/174, p. 3 și 4.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/40.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 804—808 (nr. 279)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan, I*, p. 446—448 (nr. CCXXVII) (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 313 (nr. 376) (menț. din 1765 octombrie, cu data greșită: 1461 (6969)); II, p. 149—150 (nr. 136) (trad., după orig.).

¹ Cuvînt scris deasupra rîndului.

² Omis.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменту чиним(ъ), нс(ъ) см(ъ) листам(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нем(ъ) възыт(ъ) или чтѣчи его слышнт, вже прїнде, прад(ъ) нами и прад(ъ) снмы нашими молдавскимы вѣере, великимы и малым, Мара, дочка Нѣгина, зника Іуна Цѣтка, по ен доброн волн, никим(ъ) непонѣжена, а ни прнслобана, и продала свою правѣю штиннѣ шт(ъ) своего праваго и питомаго зника, шт(ъ) зника зника ен Іуна Цѣтка, що нмал(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣѣандра воеводн, едно село, на нмѣ Зринчѣнїн; та продала слѣгам(ъ) нашим(ъ) Миклаъш и братѣ ег(о), Шнкѣ, с(ъ)н(о)вѣ Данковнч(ъ), за нѣ¹ злат татарскых(ъ).

И вставше наши слѣги, Миклаъш(ъ) и брат(ъ) егш, Шнкш, и заплатни сн исполна тотн вше писаннїн пинѣзн, нѣ злат(ъ) татарскых(ъ), з рѣкы Марн, дочка Нѣгина, зника Іуна Цѣтка, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими вѣере.

Ино мы, видѣше меже нмн нх(ъ) двѣрѣю волю и твкмеж(ъ) и полнїн заплат(ъ), а мы, таквждере, и шт(ъ) нас(ъ) есмы далн и потвѣрднн слѣгам(ъ) нашим(ъ) Миклаъшш и братѣ его, Шнкш, тве прад(ъ) реченное село, на нмѣ Зринчѣнїн, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зник(ъ) и съ вѣсем(ъ) двхудам(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатм(ъ) нх(ъ), и прѣшнѣчатм(ъ), нх(ъ) и прѣшдрѣтм(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанѣлнжнїн, непорѣшено нколиже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ селѣ, Зринчѣннларь, пшченшн шт(ъ) конецъ поле шт(ъ) нѣт(н), шт(ъ) толѣ, по краи дѣверовн, горѣ на старїн нѣт(ъ), шт(ъ) толѣ, старимъ нѣтм(ъ), до тролна, з краи дѣверовн шт(ъ) Бршшнн(ъ), шт(ъ) твлѣ снн

краем(ь) ² дѣбровн до хотарѣ прѣмещинаврѣ, шт(ъ) толѣ, черес(ь) лас(ь) и черес(ь) поток(ъ), ѡ рипѣ, шт(ъ) толѣ, по пѣд(ъ) днаа, ѡ жидовннѣ, шт(ъ) толѣ, повнше монастирѣ, по вѣковннн, ѡ Анхн Поток(ъ), та, черес(ь) Анхн Поток(ъ), шпат(ъ) ѡ конецъ полѣ, гдѣ вѣходнт(ъ) пѣт(ь) шт(ъ) леса. Тоѣ вес(ь) хотар(ъ).

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше писанаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленых(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра богар(ъ) нашых(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгвше деврннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Ицка Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Микотѣ и <пана>³ Рѣцеша прѣкалаба Немецкн, вѣра пана Яндренка Чорторвского, вѣра пана Грозн Микотич(а) прѣкалаба Гѣрхенского, вѣра пана Івн(ъ) Секарѣ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Болдѣра внстарннка, вѣра пана Бремѣа постелннка, вѣра пана Моухла чашннка, вѣра пана Івн(ъ) Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра снх(ъ) богар(ъ) нашых(ъ) молдавскнх(ъ), велнкых(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ь) животѣ, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)с(по)д(а)рѣ внтн <наше>⁴н Земан Молдавскнн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) вѣд(ь) кого Б(ог)ъ изберетѣ г(о)с(по)д(а)рѣ внтн нашнн Земан Молдавскон, тот(ъ) вн нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего даанѣа и поствѣрѣженѣа, даи бы нм(ъ) ѡкрѣплн(ъ) и ѡствѣрднл(ъ), занѣже есмо нм(ъ) даан и потвѣрднан за нх(ъ) правѣю и вѣрнѣю слѣжеѣ и за шо ннн собн кѣпнлн за свон правнн и ч(н)стнн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпнсть и поствѣрѣженѣе томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ, велѣан есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ лнгофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ь) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Мѣтѣашѣ, въ Соуѣавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣцѣѣ, ген(арѣ) Сї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Mara, fiica Neagăi, nepoata lui Ioan Țutcă, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă din uricul său drept și propriu, din uricul unchiului ei, Ion Țutcă, pe care l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat, anume Urgiceniei; pe acesta l-a vîndut slugilor noastre Miclăuș și fratelui său, Ianco, fiii lui Dancovici, pentru 52 de zloți tătărești¹.

Și s-au sculat slugile noastre Miclăuș și fratele lui, Ianco, și au plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 52 de zloți tătărești, în mîinile Marei, fiica Neagăi, nepoata lui Ion Țutcă, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală dintre ei și plată deplină, noi, de asemenea, am dat și de la noi și am întărit slugilor noastre Miclăuș și fratelui său, Ianco, acel sat mai înainte spus, anume Urgiceniei, să le fie de la noi uric, și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat, al Urgiceniilor, <să fie> începînd de la capătul cîmpului de la drum, de acolo pe marginea dumbrăvii, în sus la drumul vechi, de acolo pe drumul vechi, pînă la troian, la marginea dumbrăvii de la Broșteni, de acolo tot pe marginea² dumbrăvii pînă la hotarul Arămeștilor, de acolo, peste pădure și peste pîriu, la rîpă, de acolo, pe sub deal, la jidovină, de acolo, mai sus de mănăstire, prin făget, la Pîriul Rău, și, peste Pîriul Rău, înapoi la capătul cîmpului, unde iese drumul din pădure. Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iațco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a <panului>³ Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Grozea Micotici pîrcălab de Orhei, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldur vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al țării <noastre>⁴, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta și credincioasa lor slujbă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș, la Suceava, în anul 6999 <1491> ianuarie 16.

Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol” — Iași, Fond Spiridonie, XXXII/1 a-b. Orig., perg. (34,5 × 56 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu o trad. din 1845 noiembrie 1, de Hrisanth ieromonah.

Altă trad., din sec. XVIII, cu data de an greșită: 6979 <1471>, la Arh. St. Iași, CLXIV/4.

O foto., ibidem, MXXXVIII/82, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/41.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000- XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 809—812 (nr. 280).

EDIȚII: „Columna lui Traian”, VIII (1877), nr. 4, p. 188—190 (text slav, cu abateri, după o copie a lui A. D. Xenopol, și trad.); Ghibănescu, *Opt urice slavone*, p. 30—36 (nr. V) (text slav, cu erori și lipsuri, și trad.); idem, *Ispisoace*, I, p. 32—36 (nr. 12) (text slav, cu erori și lipsuri, și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 448—450 (nr. CCXXVIII) (text slav, cu unele abateri, și trad. hotărniciei); *D.I.R.*, A, II, p. 151—152 (nr. 137) (nr. 137) (trad., după orig.).

¹ De la и братъ (și fratele) pînă aici, scris de aceeași mîină pe loc răzuit; pentru prețul satului, cf. doc. nr. 201.

² Сн краемъ(ъ), corectat de diac din с краѣ (la marginea).

³ Omis.

⁴ Rupt și șters.

† Ш(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чинимъ(ъ), не(ъ) снмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашнмъ(ъ), въ(ъ)сѣмъ(ъ) кто на н(ъ) възрнтъ(ъ) на і его чтѣнн сслышнтъ(ъ), шже прїнде, прѣдъ(ъ) намн и прѣдъ(ъ) нашнмн молдавскнмн бояре, Драголе, дочка Драгомира штъ(ъ) Ковѣле, по ен доброн воли, ннкнмъ(ъ) непонсжена, а не прнслована, и продала свою правѣю штнннѣ, штъ(ъ) своего правого оурика, штъ(ъ) шрика ш(тъ)ца ен, Драгомира, едно село на Ковѣле, на нмѣ Къланешїн, где бнлъ(ъ) ш(тъ)ца ен домъ(ъ) Драгомира; та продала тоє село нашемѣ вѣрномѣ панѣ Козмн шшарю, за рѣмъ златн татарскнхъ(ъ).

И вставше пан(ъ) Козма Шшаръ и заплатил(ъ) вси тоти више писаннїи пинѣзи, рѣм влати татарских(ъ), 8 рѣки Драголе, дочка Драгомира, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими боаре.

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полнїи заплат(ѣ), а мы, такожде, и вт(ъ) нас(ъ) дали и потверднїи панѣ Козми Шшарѣ тое прѣд(ъ) реченое село на Кобѣле, на намѣ Кѣлиеннїи, где был(ъ) дом(ъ) в(тъ)ца ен, Драгомира, да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) оурики и съ вѣсемь доходома(ъ), емѣ, и дѣтемь его, и зншчатомь его, и прѣоуишчатомь его, и працїсржтомь его и вѣсемь родѣ, кто съ емѣ изберет(ъ) нанелижнїи, непорѣшено николїже, на вѣки.

И хотарь томѣ више писанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ вт(ъ) сснх(ъ) сторон(ъ), кѣда из вѣка шживали.

И пак(ъ), привнлїе що имал(ъ) Драгомир на тое село и вт(ъ) що кѣпил(ъ) Козма Шшар(ъ) вт(ъ) тое привнлїе, а тое привнлїе ест оу рѣки Пѣтрѣ и Івнѣ вт(ъ) Черетїани.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, мы, Стефана коеводн, и вѣра прѣввзлюблених(ъ) с(ы)нв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боарь наших(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Пїцка Гѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцнша прѣкалабоке вт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Грози прѣкалаба Гуренского, вѣра пана Секаръ прѣкалаба Ногоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Кѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрника, вѣра пана Бремїа постелника, вѣра пана Моуна чашника, вѣра пана Фршнѣша столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра боарь наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) жикотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашкен Земли Молдавскон, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) изберсет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бити нашкен Земли Молдавскон, тот(ъ) що ен не порѣшил(ъ) нашего даанїа и потвержденїа, али бы <ем>ѣ оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заншже есми емѣ дали и потверднїи за его правѣю и <в>ѣрншю слѣжеѣ и за що вн(ъ) собн кѣпил(ъ) за свои правїи пинѣзи.

И на бѣшшее крѣпостъ и потвержденїе томѣ вѣсемь више писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣсити к селѣм лнстѣ unserem.

Писал(ъ) Івнѣ дїак(ъ), въ Сѣчакѣ, въ л(ѣ)то х̄с̄иц̄ч̄ѣ², м(ѣ)с(а)ца ген(арїа) зї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пан(ъ) Козма Шшар(ъ).

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: † Υρίκ του Κελνεστι.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domnul Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, Dragole, fiica lui Dragomir de la Cobîle, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă din uricul ei drept, din uricul tatălui ei, Dragomir, un sat la Cobîle, anume Călieneștii, unde a fost casa tatălui ei, Dragomir; și a vîndut acel sat credinciosului nostru pan Cozma ușar, pentru 140 de zloji tătărești.

Și s-a sculat pan Cozma ușar și a plătit toți acei de mai sus scriși bani, 140 de zloți tătărești, în mîinile Dragolei, fiica lui Dragomir, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoină, și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit panului Cozma ușar acel de mai sus spus sat la Cobîle, anume Călineștii, unde a fost casa tatălui ei, Dragomir, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia mai sus scris sat să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși, privilegiul ce l-a avut Dragomir pe acel sat, ce l-a cumpărat Cozma ușar, acel privilegiu este în mîinile lui Pătru și ale lui Ion din Ceretiiani.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri noldoveni: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș, credința panului Hărman, credința panului Iașco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Țermia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis și credința boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din fiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioada lui slujbă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion diac, la Suceava, în anul 6999 <1491>, luna ianuarie 17.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Cozma ușar.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: † Uric pe Călinești; <și alta, din același secol>: Călinești, la Siret.

<Tot pe verso, un rezumat al actului, de la mijlocul sec. XIX>: 6979 <1471> ghenar(ie) 17. Ispisocul domnului Ștefan v(oi)e v(o)d prin care întărește Cozmii ușeriu cumpărătura satului Călineștii de pe Cobîla, de la Dragole, fata lui Dragomir. II.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 595. Orig., perg. (33,5 × 46 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O foto., la Inst. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/42.

O copie după Mihailovici (v. EDIȚII), cu data corectată, și comentariu, la Bibl., Acad., A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 817—818 (nr. 282).

EDIȚII: Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 4—6 (nr. 2) (trad. editorului, cu unele greșeli și cu data de an citită 6979 <1471>); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 271—273 (nr. 87) (trad., după Mihailovici, cu data de an corectată în 6999 <1491>); *D.I.R.*, A, II, p. 154—155 (nr. 140) (trad., după Costăchescu).

¹ Rupt.

² ҫ (90) făcut caḑ (70), de unde și greșeala rezumatorului din sec. XIX și a primului editor al actului.

³ V. nota precedentă.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїюу, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земан Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снмь лнстом(ь) нашим(ь), вѣсѣм(ъ) кто на н(ь) оузрнт(ъ) нли его чт҃счн слышнт(ъ), шже прїнде, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашими молдавскимн бояре, Драголе, дочка Драгомира шт(ъ) Кобъле, по ен доброн воли, никимь непонѣжена, а ни присллована, н продала свою правѣю шт҃ннш, шт оурика шт(ь)ца ен, Драгомира, едно село на нмѣ Черетїани 8 Кобъле; та продала тое село сл҃гам(ъ) нашим(ъ) Петри н братѣ его, Івнш, за рл҃г златн татарскнх(ъ), що же бнл(ъ) кѣпнл(ъ) тое село шт(е)ць ен, Драгомир(ъ), шт(ъ) Мършша, шт(ъ) жени Чюмалевица шт(ъ) Кобъле.

И 8 ставше наши сл҃гн, Петрѣ н братъ его, Івн(ъ), н заплатнн 8сн тотн внше писанїн пннѣзн, рл҃г злат(ъ), оу р҃скн Драголе, дочкн Драгомира шт(ъ) Кобъле, перед(ъ) нами н перед(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ь) н полнїн заплат(ъ), а мы, такождере, н шт(ъ) нас(ъ) есмн далн н потверднн сл҃гам(ъ) нашим(ъ) Петри н братѣ его, Івнш, тое прад(ъ) реченое село, на нмѣ Черетїанїн 8 Кобъле, да ест(ъ) нмь шт(ъ) нас(ъ) 8рнкъ н съ вѣсемь доходом(ь), нм(ъ), н дѣтемь нх(ъ), равно н 8н҃чатомь нх(ъ), н прѣн҃чатомь нх(ъ), н прац҃рѣтом(ъ) нх(ъ) н вѣсемь родѣ нх(ъ), кто сл нм(ъ) нзберетъ наближнїн, непорѣшено николоже, на вѣкн.

И хотарь томѣ внше писаномѣ селѣ да ест(ъ) поченш шт(ъ) конец(ь) пза ставока н черес(ъ) поле, на столпѣ, шт толѣ черес(ъ) поле на велком(ѣ) дѣсѣ, а шт(ъ) дѣба днлом(ь), черес(ь) добровѣ, до вѣковнш, шт(ъ) вѣковнш на верхѣ Хлабннкнм(ь), да шпат(ъ) днлнм(ь) до такоже(ѣ) стака. То ест(ъ) вѣс(ь) хотарь.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше писанаго, мы, Стефана воеводи, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ь)ншвѣ г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боярь наших(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоша дворннка, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Йцка Гѣднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла Хотннского, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцеша прѣкалабоге шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Грози прѣкалаба Сурхнского, вѣра пана Секарѣ Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клннѣва спѣтарѣ, вѣра пана Болдора внстѣрннка, вѣра пана 8ремїа постелннка, вѣра пана Мохїла чашннка, вѣра пана Фрн҃теша столннка, вѣсра пана Шандѣ¹ра колнса н вѣра 8снх(ъ) боярь наших(ъ) молдавскнх(ъ), велннкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ь) жнкотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн Земан Молдавскон, шт(ъ) дѣтн наших(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) <бѣдѣ ког>²о Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бнтн нашн Земан Молдавскон, тот(ъ) шо бн не порѣшнл(ъ) нашего да нїа н потвѣ²рѣженїа, лн шо бн нм(ъ) оутвѣрднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ), за ншже есмн нмѣ далн н по²твѣрднлн за нх(ъ) правѣю сл҃жеѣ н за шо шнн собн кѣпнлн за свон правїн пннѣзн.

И на бѣлшеє <крѣпостѣ>¹ н потвѣрженїе томѣ вѣсемь внше писанномѣ, велѣан есмн на шче²мѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, писатн н наш печат(ь) прнвѣснтн к семь лнстѣ нашемь.

Пнс(а) Івн(ъ), 8 С҃счавн, в(ъ) л(ѣ)то х҃сцѣ, м(ѣ)с(а)ца ген(арїа) ҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, Dragole, fiica lui Dragomir de la Cobîle, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul tatălui ei, Dragomir, un sat, anume Ceretiani, la Cobîle; și a vîndut acel sat slugilor noastre Petrea și fratelui său, Ion, pentru 133 de zloți tătărești, pe care sat îl cumpărase tatăl ei, Dragomir, de la Marușca, femeia lui Ciumală de la Cobîle.

Și s-au sculat slugile noastre, Petrea și fratele lui, Ion, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 133 de zloți, în mîinile Dragolei, fiica lui Dragomir de la Cobîle, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Petrea și fratelui său, Ion, acel sat mai înainte spus, anume Cerătianii la Cobîle, să le fie și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și stră-nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie începînd de la capătul iazului heleșteului și peste cîmp, la stîlp, de aici peste cîmp la stejarul mare, iar de la stejar pe deal, peste dumbravă, pînă la fâget, de la fâget la obîrșia Hlabnicului și înapoi pe deal pînă la același iaz. Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Iașco Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Grozea pîrcălab de Orhei, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința <panului Șand>¹ru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania <și>² întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că <le-am dat și le>²-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepți.

Iar pentru mai mare <putere>¹ și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6999 <1491>, luna ianuarie 17.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 15. Orig., perg. (32 × 42 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată, parțial, la margine, cu legenda: † ПИЧАТЬ (І)У Г(Т)ЕФАНЪ РОБИУДА, ГВЕСНОДАР ЗЕМАН МЪЛАДАНСКОМ. Cu o trad., fără sfatul domnesc, din 1788 martie 5, de Gheorghe Evloghie dascăl.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/43.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 819—821 (nr. 283).

¹ Șters.

² Rupt.

91

1491 (6999) februarie 26, Suceava.

† М(н)л(ѡ)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не см(ъ) аистом(ъ) нашим(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) зрѣт(ъ) или его чѣсчи слышнѣт(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оушими нашими молдавскими бояре, наши слѣги, Станциул(ъ) Стѣростескоул(ъ) и братїа его, Иванко и Исанко, с(ы)н(о)вѣ Федка Стѣростескѡла, знѣсковѣ Михѡла Старостича и Жѡржа Фратѡвского, по нѣ доброн воли, никим(ъ) непонѡжени, а ни прислѡкани, и продали свою правѣю штиннѣ шт(ъ) нѣ(ъ) правого зрѣка, шт(ъ) оурика дѣда нѣ(ъ) Жѡржа Фратѡвского, двѣ села над(ъ) Нистри, едно на имѣ Дрислѡвое, а дрѡгое гдѣ бнл(ъ) Носко. Та продали слѣгам(ъ) нашим(ъ), панѣ Пѣрече спѣтарѣ и братѣ его, Иванкѣ Толочко, и сестри нѣ(ъ), Ѣлюшци, и братаничем(ъ) нѣ(ъ), Данциул(ъ) и Петриман(ъ), с(ы)н(о)вѣ Иванка гѣменника, и сестричичем(ъ) нѣ(ъ), Михѣлашѣ и Копачю, с(ы)н(о)вѣ Басилнѣ, за рѣ злат(ъ) татарскнѣ(ъ).

И зставше наши слѣги, пан(ъ) Пѣрече спѣтар(ъ) и брат(ъ) его, Иванко Толочко, и сестра нѣ(ъ), Ѣлюшка, и братаничече нѣ(ъ), Данциул(ъ) и Петриман(ъ), и сестричичече нѣ, Михѣлаш(ъ) и Копач(ъ), та заплатили зси тоти рѣ злат(ъ) з рѣки Станциулѣ Стѣростескѡла(ъ) и братїам(ъ) его, Иванко и Исанко, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояре.

Ино мы, видѣше нѣ(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такжѣdere, и шт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потвѣрднлн слѣгам(ъ) нашим(ъ), панѣ Пѣрече спѣтарѣ и брѣтѣ¹ его, Иванкѣ Толочко, и сестри нѣ(ъ), Ѣлюшци, и братаничем(ъ) нѣ(ъ), Данциул(ъ) и Петриман(ъ), и сестричичем(ъ) нѣ(ъ), Михѣлаш(ъ) и Копач(ъ), тоти прѣдреченїи двѣ села над(ъ) Нистри, на имѣ Дрислѡвое, и гдѣ бнл(ъ) Носко, да сѣт(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрѣк(ъ) и сѣ въсем(ъ) дохѡдом(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ), нѣ(ъ), и знѣчатѡм(ъ) нѣ(ъ), и прѣзнѣчатѡм(ъ) нѣ(ъ), и прѣцѣрѣтѡм(ъ) нѣ(ъ) и въсемѣ родѡу нѣ(ъ), кто сѣ им(ъ) нзберет(ъ) наближнїи, непорѣшено николнже, на вѣкы.

И пак(ъ), з тот(ъ) же час(ъ), зстал(ъ), прѣд(ъ) намиж(е) и прѣд(ъ) нашими бояре, слѣга наш(ъ) Иванко Толочко, по его доброн воли, та продад(ъ) петѣю част(ъ) шт(ъ) тнѣ(ъ) двоѣ(ъ) сел(ѣ), шт(ъ) Дрислѡвое и шт(ъ) гдѣ бнл(ъ) Носко, шо сѣ бнла прнхѡднла з его част(ъ), тота петѣа част(ъ), и продад(ъ) братѣ своемѣ, слѣсѣ нашемѣ панѣ Пѣрече спѣтарѣ, за л̄ злат(ъ) татарскнѣ(ъ). И заплатнл(ъ) пан(ъ) Пѣрече спѣтарѣ и тоти л̄ злат(ъ) з рѣки братѣ своемѣ Иванкѣ Толочнко, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояре.

Ино и мы, такжѣ(е), по нѣ(ъ) воли, и шт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потвѣрднлн слѣсѣ нашемѣ панѣ Пѣрече спѣтарѣ и тотѣ петѣю част(ъ) шт(ъ) тнѣ(ъ) двоѣ(ъ) сел(ѣ) да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) зрѣк(ъ) и сѣ въсем(ъ) дохѡдом(ъ), али шпроче сесри его, Ѣлюшки, и братаник(н)² его, Данциола и Петримана, с(ы)новѣ Иванка гѣменника, и сестричич(н) его Михѣлаша и Копача, с(ы)н(о)вѣ Басилнѣ, емѣ, и дѣтем(ъ) его, и знѣчатѡм(ъ) его, и прѣзнѣчатѡм(ъ) его, и прѣцѣрѣтѡм(ъ) его и въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) наближнїи, непорѣшено николнже, на вѣкы.

И хотаръ(ъ) тимъ(ъ) двѣм(а) выше писанным(а) селам(а) да ест(ъ) шт(ъ) снх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда изъ вѣка оживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нше(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Илеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Иѣца Хѣднча, вѣра пана Шефѣла Хотинского, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша паркалабоке шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Индренка Чорторвского, вѣра пана Грози Сѣрхенского, вѣра пана Секаръ Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнъс спѣтарѣ, вѣра пана Болдора вкстѣринка, вѣра пана Бремѣ постельника, вѣра пана Моурила чашника, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столника, вѣра пана Шандра колмса и вѣра снх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнх(ъ) земан, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого И(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь бити нашнх(ъ) Земли Молдавской, тот(ъ) ен нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвержденѣа ан ен нм(ъ) стверднл(ъ) и вкрѣпнл(ъ), занѣж(ѣ) есми нм(ъ) даан и потверднлн за нх(ъ) правѣю сдѣжеѣ и за цю шнн собн кѣпнлн на свон правѣн пннѣзи.

И на болшю крѣпвст(ъ) и потвержденѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣан есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнкѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Твадер(ъ) Дѣк(ъ), ѣ Сѣч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)то хѣцѣ, м(ѣ)с(а)ца фек(рѣарѣа) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, Stanciul Stărorestescul și frații lui, Ivanco și Isaico, fiii lui Fedca Stărorestescul, nepoții lui Mihul Starostici și ai lui Giurgiu de la Frătăuți, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asuprași, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, din uricul bunicului lor Giurgiu de la Frătăuți, două sate pe Nistru, unul anume Drislivoe, iar celălalt unde a fost Nosco. Și au vîndut slugilor noastre, pan Purece spătar și fratelui său, Ivanco Tolocico, și surorii lor, Oliușca, și nepoților lor de frate, Danciul și Petriman, fiii lui Ivanco gumelnic, și nepoților lor de soră, Mihăilaș și Copaci, fiii Vasilisei, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, pan Purece spătar și fratele lui, Ivanco Tolocico, și sora lor, Oliușca, și nepoții lor de frate, Danciul și Petriman, și nepoții lor de soră, Mihăilaș și Copaci, și au plătit toți acei 150 de zloți în mîinile lui Stanciul Stărorestescul și ale fraților lui, Ivanco și Isaico, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, pan Purece spătar, și fratelui său, Ivanco Tolocico, și surorii lor, Oliușca, și nepoților lor de frate, Danciul și Petriman, și nepoților lor de soră, Mihăilaș și Copaci, acele două sate pe Nistru înaintea spusе, anume Drislivoe și unde a fost Nosco, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și iarăși, în același ceas, s-a sculat, tot înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Ivanco Tolocico, de bunăvoia lui, și a vîndut a cincea

parte din acele două sate, Drislivoe și unde a fost Nosco, care acea a cincea parte a căzut în partea lui. Și a vîndut-o fratelui său, slugii noastre pan Purece spătar, pentru 30 de zloți tătărești. Și a plătit pan Purece spătar și acei 30 de zloți în mîna fratelui său Ivanco Tolocico, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci și noi, de asemenea, după bunăvoia lor, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre pan Purece spătar și această a cincea parte din acele două sate să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, însă deosebit de sora lui, Oliușca, și de nepoții lui de frate, Danciul și Petriman, fiii lui Ivanco gumelnic, și de nepoții lui de soră, Mihăilaș și Copaci, fiii Vasilisei, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor două sate mai sus scrise să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la această este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Dragoș vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Iațco Hudici, credința panului Șteful de la Hotin, credința panului Mîcotă și a panului Reațș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortovschi, credința panului Grozea de la Orhei, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Boldor vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu cîltimească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că și-au cumpărat cu banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 6999 <1491>, luna februarie, 26 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Drislovca, Noscova, s-au întărit lui Purice spat(ar).

<Altă însemnare, din sec. XIX>: A mănăstirei Sfîn(tu)lui Savva, în Basarabia.

Arh. St. București, Peciți, nr. 139. Orig., perg. (39,5×50 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНА БОЛЕВАА ГУСПОДАА ЗЕМАН МУЛААЕСКОМ. Cu două trad.: una din 1794 octombrie 10, de Andrei tîlmaciu căpitan, și alta, din 1865 octombrie 15, de Dimitrie G. Peșacov, translatorul Direcției Generale a Arhivelor Statului ale României.

O copie slavă, din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 695–696. O trad., din sec. XVIII, la Bibl. Acad., LXX/47.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/16, alta, la Arh. St. Iași, MXXXVIII/83, și alte trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/44 a, b și c.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 822–825 (nr. 284).

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, p. 156—157 (nr. 247) (text slav și trad.); Ghibănescu, *Surete*, XIV, p. III (rez. al editorului); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 458—460 (nr. CCXXXII) (text slav); idem, *Album*, pl. 70 (facs.); *D.I.R.*, A, II, p. 156—158 (nr. 142) (trad., după orig.).

¹ Greșit, pentru братъ.

² În loc de: братаннч(ъ).

Іу СТЕФАН(Ъ) КОЕВОДА. Venit-au, înainte noastră și înainte boiarilor noștri, Iliana, fata lui Moisaï, nepoata popii Micului, de a lor¹ bunăvoi, au vîndut a sa driapt(ă) ocină și moșie, satul anume Crăeștii, pre Ribricia; aceasta au vîndut-o preutesăi popii Petrii, drept 100 zloți. Și au plătit toț(i) banii deplin, acea 100 zloți, în mîinule Ilenii, fetii lui Moisaï, înainte noastră și înainte boiarilor noștri. Și dires(e)le ci-au avut în acestu sat, di la unchiul nostru, Iliiaș vodă, și-au dat în mîinule ei.

Și noi, dacă am vădzut a lor de bunăvoi tocmală și plată deplin(ă), noi încăș am dat și am întărit ca să-i fie de la domnia me driaptă ocin(ă) și moșie și uric de întăritură cu tot vinitul, în veci, lor, și copiilor, și nepoților, și strénepoților și a tot niamul, cît s-a alegi mai de aproapei.

Iar hotarul acestui sat Crăești ca să fie din toate părțile pe hotarul cel vechi, pe unde de veci au înblat. [Aceasta scriem].

6999 <1491> mart(ie) 9.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 187. Trad. din prima jumătate a sec. XVIII.

Altă trad., din aceeași perioadă, ibidem, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 19.

O copie, după ms. nr. 629, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 826 (nr. 285)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 461—462 (nr. CCXXXIII) (trad. din ms. nr. 629); *D.I.R.*, A, II, p. 158 (nr. 143) (aceeași trad.).

¹ În loc de: „a ei.”

[Тнж(ѣ)]¹ Стефан(ъ) в(о)евода, г(о)сп(о)сарь Земли Молдавскон. Додо-дом(ъ), и полновахом(ъ)², и стеръднхом(ъ) и скрѣпнх(ъ) наши с(в)л(ъ)тын м(о)-н(а)стир(ъ) сътворнх(ъ) на [Белкомн]³ Тазлове, съ трѣн селове нже шт(ъ) наших(ъ) правнх(ъ) г(о)сп(о)д(а)рскнх(ъ) сел(ъ) що на Бнстрице нменнм(ъ) <Зънешнн и Столннчн>³ и Фаврѣн, ннж(ѣ) стѣе Краковѣ, що тотн селове бше шт(ъ) школ(ъ) двор(ъ) наших(ъ) шт(ъ) Камен(ѣ), како да ест(ъ) нашн с(в)л(ъ)тѣн монастнр шт(ъ) Тазлове, ндеже ест(ъ) храм(ъ) Рожд(ѣ)ство пресфетнн ч(н)стен н пре-ел(а)гословеннн владннцен⁴ нашн Б(о)городнце н прнснад(ѣ)вен Марѣе, где ест(ъ) м(о)л(ѣ)бннк(ъ) наш(ъ) кир(ъ) попа Тнмошен, н съ вьсем(ъ) доходом(ъ) н съ мннн 8 Столннчн, на Бнстрици, н съ шезамн н стрѣгамн.

И пак(ъ) додоух(ъ) и полновах(ъ) г(о)сп(о)дство мн наш(ен) вше писаннѣн с(в)л(ъ)тнн м(о)н(а)стнрн Тазлове съ еднно село, нменнм(ъ) Бврешнн, на Сърет(ъ), ндеже нменшет сѣ Фндрвл(ъ), що тото село Бврешнн прнслвшно бѣ къ Баковскнх(ъ) дворов(ъ) н съ мѣсто за паснкѣ, черес(ъ) Сърет(ъ) 8 пѣстннн ндеже нмѣншет

СА МОНАСТИР(Ъ) Н СЪ БОЛОТАМН НА СЪРЕТ(Ъ), ДА ЕСТ(Ъ) НАШЕМУ С(ВЛ)ТОМЪ ВШЕ ПИСАННОМЪ М(О)Н(А)СТИРН ТАЗЛОВСКОМЪ Н СЪ ВЪСЕМ(Ъ) ДОХОДОМ(Ъ) ШТ(Ъ) НАС(Ъ) ШРНК(Ъ), НЕПОРУШЕННО НОКОЛЖЕ, НА ВЪКЪ.

И ХОТАР(Ъ) ТЕМ(Ъ) ВШЕ ПИСАННМ(Ъ) СЕЛАМ(Ъ) НА БИСТРИЦЕ ДА ЕСТ(Ъ) ПО СТАРНМ(Ъ) ХОРАРН Н ТОМУ ВШЕ ПИСАННОМ(Ъ) СЕЛО НА СЪРЕТ(Ъ) ДА ЕСТ(Ъ) ШТ(Ъ) ШСНХ(Ъ) СТОРОН(Ъ) ПО СТАРОМЪ ХОТАРЪ, ПО КЪДА ИЗ ВЕКА УЖИВАЛИ.

И НА ТО ЕСТ(Ъ) ВЪРА Н(А)ШЕГО Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА, ВШЕ ПИСАННОГО, СТЕФАН(А) В(ОЕ)ВОД(Н), Н ВЪРА ПРЕВЪЗЛЮБЛЕННИХ(Ъ) С(Ы)НОВ Г(О)СП(О)Д(СТ)ВА МЫ[Н], ПЛЕХАНДРОШ Н БОГДАНА-БЛАДА, Н ВЕРА БОДР(Ъ) НАШНХ(Ъ). [ТОЕ ПИШЕМ(Ъ)].

ЃТ(Ъ) СЪЧАКА, Л(Ъ)Т(О), ХСЦЧӨ АПР(НАІЕ) К⁵.

[De asemenea]¹, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Am dat, și am miluit, și am întărit și am împuternicit sfinteii noastre mănăstiri, pe care am făcut-o la Tazlăul [Mare]³, trei sate din satele noastre drepte domnești, ce sînt pe Bistrița, anume: <Zăneștii și Stolnicii>⁴ și Faurii, mai jos de gura Cracăului, care acele sate au fost din ocolul curților noastre de la Piatra, ca să fie sfinteii noastre mănăstiri de la Tazlău, unde este hramul Nașterii preasfinteii și curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară, Maria, unde este rugătorul nostru, chir popa Timothei, și cu tot venitul și cu mori la Stolnici, pe Bistrița, și cu ștezele și cu girlele.

Și iarăși am dat și am miluit domnia mea sfînta noastră mănăstire mai sus scrisă, Tazlău, cu un sat, anume Bureștii, pe Siret, unde se numește Fundul, care acel sat Bureștii a fost ascultător de curțile de la Bacău, și cu loc de prisacă peste Siret, în pustie, unde se cheamă Mănăstirea, și cu bălți la Siret, să fie sfinteii noastre mănăstiri mai sus scrise, a Tazlăului, și cu tot venitul, de la noi uric, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise pe Bistrița, să fie după vechile hotare, și al celui sat de pe Siret să fie din toate părțile după vechile hotare, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri. [Aceasta scriem].

Din Suceava, anul 6999 <1491> aprilie 20.

Boiarii anume: Tăutul [vel] logofăt, Duma, Gangur, Dragoș vor(nic), Hrămana⁶ și Iațco Hudeciu, i Dajboga⁶ și Ștefula⁶ Hotinschi⁷, Mic[s]ota⁶ <și> Reațeșa⁶ pîr(călab) de Neamțu, Ciortorovsco⁸, și Grozia pîr(călab) de Orhei, Ion Săcară pîr(călab) de Cetatea Noaî, Dinga, Clănău spăt(ar), Boldur [vel] vist(ier), Erimie [vel] post(elnic), Mohila pah(arnic), Frunteș stolnicul, Șendre⁹ comisul.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 544 r. — 545 r. Copie din prima jumătate a sec. XVIII.

Două rez. grecești, cu data de an greșită: 6969 <1461>, la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” — Iași, ms. nr. 277 (III/99), p. 39 și 87.

O copie după ms. nr. 628, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 827—829 (nr. 144).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 463—466 (nr. CCXXXV) (copie slavă și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 158—159 (nr. 144) (trad.).

¹ Se referă la actul precedent de pe filă (1480 (6988) ianuarie 25—v., în *D.R.H.*, II, doc. nr. 223).

² Greșit, pentru ДАДОХОМ(Ъ) и ПОМНОЛОКАХОМ(Ъ).

³ Mai jos, mănăstirea este numită „de la Tazlău” (ШТ(Ъ) ТАЗЛОВЕ) (cf. și nota 10 de la doc. nr. 86).

⁴ Loc gol în copie; completat după rez. grecesc de la Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu” — Iași (v. descrierea arheografică).

⁵ Urmează, în românește, sfatul domnesc (v. mai jos).

⁶ Forma genitivală slavonă a numelui.

⁷ de la Hotin.

⁸ În loc de: Ciortorovschi.

⁹ În loc de: Șandru.

6999 <1491> sep(tem)v(rie) 16.

Ispisoc sîrbăsc¹... de la domnul Ștefan v(oi)e vod prin cari întărești mînuirea Mărinii, fata Berinii², pe moșii sate drepte a ei, de pe Tazlău, anume Bereștii, și, pe din sus, Petrileștii și Boșotenii, și, diasupra Nadișii, satul anume Năsoeștii, ca să-i fii uric, cu tot venitul, ei și fiilor lui³.

Iar hotarale tuturor acelor mai sus scrisă sate să fii despre alte părți pe bătrînile hotară, pe undi din vechiu au umblat.

Arh. St. Iași, Anaforele, nr. 29, f. 65 (nr. 1). Rez. din 1839.

Alte patru rez.: unul, după o trad. de clucerul Pavel Debrici, avînd numai data de an: 6999, într-o carte de judecată din 1817, ibidem, Condica K, nr. 378, p. 188 v., al doilea, avînd tot numai data de an: 6999, ibidem, Anaforele (fără număr), f. 183, al treilea, cu data de an: 6969, într-o anafora din 1837 mai 18, ibidem, Anaforale, nr. 13, f. 127 (nr. 1), și ultimul, cu data de an: ianuarie, ibidem, Divanul domnesc, Tr. 353, op. 384, dos. 4, f. 170, 175 (ars în timpul celui de al doilea război mondial).

Copii după rezumatele de mai sus, cu excepția celui din 1817, și comentariu, cu data: 1491 ianuarie 16, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 802 (nr. 277)).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 310 (rez. din 1817, cu data: 6999); *ibidem*, X, p. 177 (rez. într-o hotarnică din 1813 septembrie 19, cu data: 6999); *ibidem*, XVII, p. 292 (rez. într-o mărturie hotarnică din 1814 mai 25, cu data greșită: 6099 iulie 22); Rosetti, *Despre clasele agrare*, p. 190 (rez. după trad. veche); idem, *Pămîntul*, p. 178 (rez. cu data: 1491 ianuarie 16); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 51 (nr. XXXI) (rez. din 1837, cu data: 1461 septembrie 16) și p. 466 (nr. CCXXXVI) (rez. din 1839, cu data: 1491 septembrie 16); C.V. Dimitriu, *Bacul istoric*, p. 27 (rez., după I. Bogdan, p. 466).

S-a reținut data de 6999 <1491> septembrie 16 deoarece ea apare în majoritatea rezumatelor („ianuarie” sau „iulie” din unele rez. pot reprezenta lecturi eronate favorizate de asemănarea elementelor grafice, în formă prescurtată, ale acestora cu ale cuvîntului „ianuarie” (рш)). De asemenea, actele pentru unele proprietăți din acest document datează din această perioadă (cf. doc. din 1492 (7000) și 1497 (7005) martie 15 — în acest volum, nr. 106 și nr. 220).

¹ Urmează: „cu tălmăcire lui”.

² În rez. din 1837 mai 18 (v. descrierea arheografică): „fata lui Berilă”. (Cf. Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 310; XVII, p. 177); „Berini” este forma genitivală slavă a numelui „Berea” (cf. și doc. din 1497 martie 15, în acest volum nr. 220).

³ În loc de: „ei”.

6999 <1491> oc(tom)v(rie) 15.

Suret¹... de pe ispisoc sîrbăsc de la Ștefan v(oi)e vod, întăritori lui Oana Teliagă și fimeii sale, Mușii, pe o a triia parte a satului Ruptura², pe Berheci, partia din gios, cu loc de moară în Berheci, ci au cumpărat-o de la Nastasie și sora iai, Marta, fetile Magdii, drept cincizăci³ zloț(i) tătărăști, <arătîndu-i și hotarul, după cum au umblat din vechiu>⁴.

Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 2, f. 95 r. Rez. din 1833 martie 23.

Alte două rez.: unul din 1833 martie 23, și altul, după o copie slavă, într-o carte 'de judecată a Divanului, din 1823 iunie 22, ibidem, Tr. 67, op. 75, dos. 1, f. 49 r. și 34 v. și, respectiv, Conдика K, nr. 331, p. 38 (nr. 1).

Copii ale celor trei rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 833 (nr. 288).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 226 (nr. 1/6) (menț. a unei copii dintr-o carte de judecată a Divanului din 1823 iunie 22); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 487 (nr. CCXLII) (rez., incomplet, al editorului, după rez. din 1823 iunie 22); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 22 (rez. din 1823 iunie 22); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 151 (nr. 42) (rez. din 1833 martie 23); *D.I.R.*, A, II, p. 161 (nr. 147) (rez., după M. Costăchescu).

¹ Urmează: „tălmăcit de Gheorghei Evloghi dascălu”.

² În rez. din 1833 martie 23 (v. descrierea arheografică) urmează, între paranteze, explicația tirzie: „iar acum, Brehnești”.

³ În rez. din 1823 iunie 22 (v. descrierea arheografică): „55”.

⁴ Completat după același rez.

96

1491 (6999) octombrie 15, Suceava.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Io Ștefan voevod, domn Țării Moldaviei. Înștiințare facem, cu această carte a noastră, tuturor cui vor căta pre dinsa sau o vor auzi-o cetindu-li-se, [iată] că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor alor noștri moldovenesți boiari, a mari și a mici, rugătoriul nostru, chir popa Grigorie¹, egumenul mănăstirii Bistriței, unde iaste hramul Adormirei preasfintei de Dumnezeu născătoarei și pururea fecioarei Mariei, și cu toți cei întru Hristos frați, ce sîntu petrecători acolo, de nime siliți, nici învăluți, ci de a lor bunăvoe, au vîndut din drept uricul mănăstirii trei sate, cari aceaste trei sate fost-au date acestei sfinte mănăstiri de cătră jupănul Negrea², din al său drept uric și din ispisoc ce l-a avutu-l el de la bunul nostru, de la Alexandru voevod, anume Crăstoae, pre Racova, unde au fost Pătru, feciorul Crăstei, alt sat anume Bălcarii³, tij pre Racova, unde au fost Oană, fratele lui Pătru, și al treilea sat, anume Curteștii, tij pre Racova, unde au fost feciorul lui Naneș. Și aceaste trei sate le-au vîndut domnii meale, drept doao sute de zloți tătărăști, cum și ispisocul ce l-au avut această sfîntă mănăstire a Bistriței pre aceaste de mai sus arătatele trei sate de la bunul nostru, de la Alexandru voevod, numitul popa Grigorie arhimandritul și cu toți cei întru Hristos frați de la această sfîntă mănăstire, încă l-au datu-l în mînule domnii meale.

După aceasta, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Drăgălina și cu soru-sa, Marușca, fetele⁴ Cozmei Streășină, și nepoții lor, Ion și cu soru-sa, Maria, ficiorii Mihului, toți nepoți ai lui Fair, și iarăși de bunăvoia lor, de nime siliți, nici învăluți, și au vîndut a lor direaptă ocină din a lor drept uric, din uricul moșilor lor, a lui Fair și a lui Pătru și a Cozmei Streășină, și acest sat pre Racova, anume Feereștii⁵, unde au fost casăle moșilor lor, a lui Fair și a lui Petre și a Cozmei Streășină, și acest sat l-au vîndutu-l iarăși domnii meale, drept una sută zloți tătărăști, cum și ispisocul ce l-au avut moșii lor, Fair și Pătru și Cozma Streășină, pre acest sat de la unchii noștri, de la Iliaș și Ștefan voevozi, pe cînd au fost încă în pace, încă l-au datu-l în mîna domnii meale.

După aceia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, popa Băilă din Vaslui cu vărul lui...⁶ și cu soru-sa, Neața, fii ai lui Băilă celui bătrîn, și iarăși de a lor bunăvoe, de nime siliți, nici asupriți, și au vîndut a lor direaptă ocină din drept uricul lor, din uricul tatălui lor, a lui Băilă celui

bătrîn, un sat pre Racova, anume Păuceștii, unde au fost Păucă cel bătrîn ; și acest sat l-au vîndutu-l[e] iarăși domnii meale, drept cincizeci zloș tătărăști.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Groza⁷ Rohat, feciorul lui Oanăș⁸ Ungureanul, fratele lui Fear...⁹ și iarăși de a lui bunăvoie, de nime silit, nici asuprit, și au vîndut a lui direaptă ocină, din uricul tătăni-său, a lui Oanăș⁸ Ungureanul, un sat pre Racova, anume Rohații, unde au fost casa tătăni-său, a lui Oanăș Ungureanul ; și acest sat l-au vîndutu-l iarăși domnii meale, drept cincizeci zloți tătărăști, cum și ispisocul ce l-au avut tatăl său, Oanăș Ungureanul, pre acest sat de la unchi noștri, de la Iliiaș și de la Ștefan voveozi, încă l-au datu-l în mîna noastră.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, sluga noastră Toader Hasnăș și iarăși de a lui bunăvoe, de nime silit, nici asuprit, și au vîndut a lui direaptă ocină, din drept uricul lui, din uricul moșului său, feciorul lui Hasnăș, și din ispisocul ce l-au avut el de la moșul¹⁰ nostru, de la Alexandru vovod, doao sate pre Bîrlad, din sus de tîrgul nostru, de Vaslui, anume Bălteni, în gura Stebnicului¹¹, și, de iastă parte de Bîrlad, Deleni¹², și o seliște, anume Micleștii, care aceaste doao sate și această seliște le-au vîndutu-le iarăși domniei meale, drept doao sute patruzeci zloți tătărăști, cum și ispisocul ce l-au avut moșul său, feciorul lui Hasnăș, de la moșul¹⁰ nostru, de la Alexandru vovod, pre aceaste sate, încă l-au datu întru mînule noastre.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Nastea și soru-sa, Sohiica, featele lui Stețco Dămăcușescul, nepoatele lui Dămăcuș stolnicului, și de bunăvoia lor, de nime silite, nici asuprite, și au vîndut a lor direaptă ocină, din a lor drept uric, din uricul moșului¹³ lor, Dămăcuș stolnicul, ce l-a avut el de la moșul¹⁰ nostru, de la Alexandru vovod, un sat pre Bîrlad, din sus de Vaslui, anume Măreșeni¹⁴, unde au fost Măreș judele, și l-au vîndutu-l domniei meale, drept șaptezeci zloți tătărăști.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Costul Părăș¹⁵ și soru-sa, Drăghita, fiii Armancăi, și semințenia¹⁶ lor, Toader și surorile lui, Sasca, Parasca și Docica¹⁷, fii Anușcăi, toți nepoți ai lui Ștefan Mesehnea, și de a lor bunăvoe, de nime siliți, nici asupriți, și au vîndut a lor direaptă ocină, din a lor drept uric, din uricul moșului¹³ lor, a lui Ștefan Mesehnea, un sat din sus de Vaslui, în Dumbravă, unde au fost casa a moșului¹³ lor, a lui Ștefan Mesehnea, și l-au vîndutu-l iarăși domniei meale, drept cincizăci zloți tătărăști.

După aceeaia, iarăși au venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Anna și surorile ei, Marușca și Armanca, featele Dobrei, nepoatele lui Brudur, și de a lor bunăvoe, de nime sălite, nici asuprite, și au vîndut a lor dreaptă ocină, din a lor drept uric, din uricul moșului lor, a lui Brudur, cel-au avut ele de la moșul nostru, de la Alexandru vovod, doao sate pre Vaslui, din sus de tîrgul Vasluiului¹⁸, anume Brudureștii, unde au fost satul a lui Drăgoi și a Tomei, și l-au vîndutu-l iarăși domniei meale, drept una sută zloți tătărăști.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Ionașco¹⁹, feciorul Jorăi, nepot Giurgii Răspop, și de a lui bunăvoe, de nime silit, nici asuprit, și au vîndut a lui direaptă ocină, din uricul ce l-au avut moșul lui, Gjurgea Răspop, un sat, anume Mărățai, pre Vaslui, iar numele celui sat din vechiu a fost Părtănoși, și l-au vîndutu-l iarăși domnii meale, drept șaptezăci <de zloți>²⁰ tătărăști.

După aceeaia, au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, Nastea, fata Anușcăi, nepoata lui Ioan Curui, și de a ei bunăvoe, de nimeni sălită, nici asuprită, și a vîndut ale ei drepte ocine, din al ei drept uric, doao

sate între Crasna și între Birlad, anume Filipeștii și, mai din gios de acest sat, într-același hotar, Săcuenii, unde au fost Stanciul Săcuiul; și le-au vîndut iarăși domniei meale, drept șasăzăci zloți tătărăști.

După aceia, iarăși au mai venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri boiari, sluga noastră Șteful și cu soru-sa, Mărina, fii Marușcăi, nepoți ai lui Șteful Jumătate, și semințenia²¹ lor...²² și frați lui, Bila și Oance, ficiorii Marinei, nepoți ai lui Giurge Giumătate, și nepoata lor, Marina²³, fata Mîndrei, și nepotul ei de frate, Silea, și soru-sa, Donea, fiii Fedorii²⁴, nepoți lui Oană Jumătate, și de a lor bunăvoe, de nimeni siliți, nici asupriți, și au vîndut a lor direaptă ocină din uricul moșului lor, a lui Oană Giumătate, din ispisoc ce el l-a avut de la moșul nostru, Alexandru voevod, un sat pre Birlad, în gios de tîrgul Vasluiului, tot cu toate cuturile, unde au fost Balosinăuții, și l-au vîndutu-l iarăși domniei meale, drept cinci sute zloți tătărăști.

Deci domnia mea, sculîndu-ne, am plătit toți deplin acești de mai sus bani, în somă de una mie patru sute și noao zeci de zloți tătărăști, toți cu bani gata, după cum și mai sus arătăm, denaintea tuturor alor noștri boiari; și plătind domnia mea toți deplin, ne-am sculat și am întors și am supus și am lipit toate aceste de mai sus numitele sate și siliște cătră tîrgul nostru al Vasluiului și să fie domniei meale uric cu tot venitul și fiilor domniei meale, și nepoților, strănepoților, răstrănepoților și la tot neamul domniei meale, nerușeit nici odinioară, în veaci.

Apoi iarăși domnia mea am socotit și am miluit pe șoltuzii și pîrgarii și pre toți oamenii cei săraci din tîrgul Vasluiului și le-am întărit obiceiul cel veachiu, precum că nici un om dintr-înșii dintru care au lăcuiță a lor acolo, în Vasluiu, nici cît de puțină vamă²⁵ să nu aibă a plăti acolo în tîrgul Vasluiului, nici la un fel de alișveriș, fără numai să plătiască aceia cari vor aduce pește în tîrgu, adică de la o maje un pește, și de la o căruță iarăși un pește, iară mai mult nemică.

Iar, apoi, hotarul tîrgului nostru al Vasluiului și celorlalte tuturor satelor și săliștelor se începe din malul Racovei, de la o movilă săpată, ce iaste în gura Fîntănei, din giosul Tîrcovei, apoi prespre cîmp la deal²⁶, la capul rădiului Păuceștilor, la un stejar însemnat și o movilă lîngă aceștia stejar, și apoi rădiul în sus, pe deasupra dealului și peste drum, la un stejar mare ce iaste buor într-însul; de acolo pe marginea rădiului, pe deasupra luncii, la un stejar teșit și iarăși buor pre dînsul și movilă săpată lîngă dînsul, de acolo și²⁷ la mijlocul rădiului <pină la drumul Petreștilor, la un frasin, ce este iarăși într-însul buor și movilă săpată lîngă dînsul; de acolo iarăși prin mijlocul rădiului>²⁸, pe drumul Coșeștilor²⁹, și apoi drumul în margine rădiului la doi stejari cu buori și movile săpate în vîrfurile dealului de cătră Stebnic, lîngă Coșești³⁰, de acolo drept printre stejarii și peste heleșteul Stebnicului, în marginea iazului acelaia la movila săpată, în gura zăpodiei, apoi zăpodia la deal, la movila săpată, de acolo peste rădiu la costișe, la stejar însemnat și apoi la marginea luncii, la un ulm mic, apoi peste luncă la un stejar însemnat ci iaste în malul Bîrladului, apoi la Bîrlad în dreptul Fîntinei Stanciului, și apoi <Bîrladul>³¹ în gios pînă în dreptul <gurii pîrului>³¹ Telejnii, și apoi peste Bîrlad în malul Bîrladului, la movila săpată; <di-acole peste drumul cel mare la dial, la movila săpată>³¹ ci iaste în gios de Hotcești³²; de acolo la deal, unde au fost viia cea veche, la movila cea săpată, de acolo prin dumbravă pînă în capătul rădiului celui lung pără într-un stejar însemnat, apoi, prin rădiu și în marginea rădiului despre Portari, pînă la un frasin însemnat; de la frasinul acesta la movila săpată, de acolo dealul în gios la movila săpată apoi, prin rădiu și prin zăpodie, la deal, la movila săpată; de acolo prespre cîmp și

prespre pîrăul Sărății la deal, la ruptură și la movila săpată lîngă drum, și apoi apucă drumul la movila săpată ce-i în malul Vasluiului, și apoi apucă Vasluiul în gios pîră în gios de un păr, apoi trece Vasluiul la movila săpată în malul Vasluiului, apoi drept la Dealul cel Mare, la movila săpată ce-i din gios de Grumăzești, și apoi, peste zăpodie, la deal, la movila săpată lîngă drum, și apoi apucă drumul la pădure, și apoi pădurea în gios, și din gios de pădure în capul dumbărvii, în dreptul pădurii, la movila săpată, și apoi în gios peste zăpodie și peste drumul ce merge de la Vaslui la Huși³³, și prespre cîmp la deal, la movila săpată, ce se numește Movila lui Băloș Ciuteș; de acolo, preste cîmp și prespre trei zăpodii, la deal, la movila săpată ce iaste în dreptul Filipeștilor; și apoi dealul în gios la movila săpată, de acolo preste zăpodie la deal, la un stejar însemnat, de la stejarul acesta la vîrful dealului, la movila cea mare, ci iaste săpată în vîrful ei; de acolo întorcîndu-se spre Bîrlad și peste pîrăul ce se numește al Săcuilor la movila săpată din gios de săliștea Săcuilor; de acolo, prespre cîmp, la movila săpată, și de acolo tot preste cîmp la movila săpată, și de acolo prespre cîmp și preste drumul cel mare în malul Bîrladului, la movila săpată, apoi Bîrladul în gios pînă în gios de gura părăului ce se numește al Săcuilor, și apoi preste Bîrlad, în malul Bîrladului, la movila săpată, de acolo drept preste luncă și preste drum puțin mai <din gios>³⁴ de stîlpul Oprii, și apoi la vîrful dealului ce se numește Osoiu, la un stejar însemnat și movila săpată, apoi intră în pădure și apoi dealul prin pădure și preste drumul ce vine de la Deleni la Lipovaț pînă la un (stejar cu buor)³⁵ și apoi iarăși apucă dealul prin pădure, pe deasupra Bilavăi³⁶, tocmai la vîrful dealului Orgoștilor, și apucă iarăși dealul în pădure la Runcu, și apoi preste dealul Horlălești³⁷, la Stebnic...²² și tot pe deasupra dealului, pe din sus de Fîntîna Blidarilor, la capul cel din sus a Runcului³⁸ în vîrful dealului, și apoi în marginea pădurii, în gios de fîntîna unde iaste o salce...²² preste Racova, la gura Fîntănei...²² la movila săpată din gios de Tarcova³⁹, de unde am început. Atît iaste tot hotarul a tîrgului nostru a Vasluiului și tuturor acestor de mai sus sate.

Și spre aceasta iaste credința a mai sus numitei a noastre domnii, Io Ștefan voevod, și credința a preiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința alor noștri boiari, credința dumisale Duma, credința dumisale Gangur, credința dumisale Boldur vornic, credința dumisale Hrăman, credința dumisale Hudici, credința dumisale Dajbog, credința dumisale Mușat parcalab Hotinului, credința dumisale Micotă și Reașes parcalabi de Neamț, credința dumisale Ciortorovschie, credința dumisale Secară de la Novograd, credința dumisale Dinga, credința dumisale Clănău spătariul, credința dumisale Isac vistearnicul, credința dumisale Mohilă ceașnic, credința dumisale Frunteș stolnic, credința dumisale Șandru comisul și credința a tuturor boiariilor nostri ai Moldovei, a mari și a mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, poruncit-am la al nostru cinstit și credincios boiarin, jupînului Tăutului logofătului, să scrie și la această adevărată a noastră carte a noastră peceate să o leage.

A scris Toader diac, în Suceava, la anul 6999 <1491>, luna lui octombrie, în 15 zile.

După Ghibănescu, *Sureta*, XV, p. 25–30 (nr. XXX). Trad. veche între actele Vasluiului, aflate în posesia ing. Teodor din București (*ibidem*, p. XLVIII).

Alte patru trad.: două, identice, de același traductor și cu aceeași dată, la Bibl. Acad., LX/2, și Arh. St. Iași, CDXXXIV/1, și două, din sec. XVIII, cu partea de sfîrșit lipsă și cu mențiunea că doc. era în această parte rupt., la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi),

f. 576 r. — 577 v. (cu data de zi: 5) și ms. nr. 629 (Condică Asachi), f. 15 r. — v. și 12 r.: două copii: una, încredințată, la 1817 noiembrie 25, de Ion Miclescu ban, de la Isprăvnicia ținutului Vaslui, întărită, la 1845 ianuarie 31, de Scarlat Herescu căminar de la Judecătoria Iași, secția I, se afla la Arh. St. Iași, Tr. 1714, op. 1946, dos. 599, f. 80 (ars în timpul celui de al doilea război mondial), și alta, după trad. din 1810 noiembrie 25, încredințată de Pavel Debrîț, la 1816 aprilie 27, de Isprăvnicia ținutului Tutova, la 1816 iunie 16, și de cea a ținutului Vaslui la 1819 martie 19, la Bibl. Acad., CLV/81; două rez., cu extrase din hotarnică: unul, într-o copie de pe altă copie adevărită de Isprăvnicia Tutovei în 1816, la Arh. St. Iași, Anaforele, nr. 18, f. 49 v (nr. 1), și altul, după un surət adevărit de Nicolai Costandachi postelnic, la 1819 martie 19, într-o mărturie hotarnică din 1825 decembrie 15, la Bibl. Acad., MDCCCXXXVI/3 (nr. 10).

O copie, după Ghibănescu, *Surete*, XV, p. 25—30, și alta, după trad. din 1810 noiembrie 25, de la Bibl. Acad., și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 845—859 (nr. 292).

ALTE EDIȚII: Rosetti, *Pământul*, p. 137 (nr. 1 b) (rez. după copia de la Arh. St. Iași, cu data socotită de editor în stilul de 1 septembrie); Ghibănescu, *Surete*, VII, p. CCXIII (menț., după *Ms. Surete*, XXV, 99, cu luna greșită: august); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 476—485 (nr. CCXLI) (trad. din 1810 noiembrie 25, de la Bibl. Acad.); *D.I.R.*, A, II, p. 164—168 (nr. 150) (trad. de la Bibl. Acad.).

¹ În trad. din 1810 noiembrie 25, de Pavel Debrîț, urmează: „arhimandrit”: v. și mai jos.

² În trad. din ms. nr. 628 și nr. 629 (Condicile Asachi) de la Arh. St. București: „Negrul”.

³ În trad. lui Pavel Debrîț: „Bilcarii”.

⁴ În textul editat, greșeală de tipar: „fratele”.

⁵ În Condicile Asachi: „Féiréstii”, iar în trad. lui Debrîț: „Fereștii”.

⁶ În trad. lui Debrîț, menționea: „lipsă”: în întregirea lui Ghibănescu: „plemea” (în Condicile Asachi: „sămînția”): corect: „fratele”.

⁷ În Condicile citate: „Groze”.

⁸ În aceleași Condiți: „Ioanăș”: în copia din 1817 noiembrie 25 (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 478, n. 6): „Ianoș”.

⁹ Așa în textul editat; în Condicile citate: „Feribegov”: în copia din 1817 noiembrie 25: „Fiere Bergu”: în orig. nu a putut fi „Feriz-berg”, cum a tradus Pavel Debrîț, ci, probabil, Feir (Фѣръ) și un al doilea nume (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 478, n. 6).

¹⁰ Adică: „bunicul”.

¹¹ În Condicile citate și în copia din 1817 noiembrie 25 (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 478, n. 9): „Stemnicului”.

¹² În Condicile Asachi: „pe de amindouă părțile Birladului i Delenii, din sus de tirgul nostru Vasluiul”.

¹³ Adică: „bunicului”.

¹⁴ În Condicile Asachi: „Marișanii”, iar în copia din 1817 (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 479, n. 6): „Mărășenii”.

¹⁵ În Condicile Asachi: „Coste Lie Păriș”, iar în copia din 1817 (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 479, n. 8): „Costelie Păriș”.

¹⁶ În loc de: „verii”.

¹⁷ În Condicile citate: „Dolca” (v. I. Bogdan, *op. cit.*, p. 479, n. 11).

¹⁸ În aceleași condici urmează: „pe apa Vasluiului”.

¹⁹ În aceleași condici: „Bilco (Birco)”.

²⁰ Omis în textul editat.

²¹ În loc de: „vărul”.

²² Așa în textul editat; în trad. lui Pavel Debrîț, menționea: „lipsă”.

²³ În loc de: „Marinca” (v. doc. nr. 108 și 109).

²⁴ Greșit pentru: Fedca (cf. doc. nr. 109).

²⁵ În orig., desigur: vama cea mică (МАЛОЕ МЫТО). (ca în hotarnica Birladului (v. do . nr. 151) (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 481, n. 12).

²⁶ În textul editat, probabil greșeală de tipar: „dal”.

²⁷ În trad. lui Pavel Debrîț: „iarăși”.

²⁸ Omis (cf. Bibl. Acad., A 2000—XIV, f. 847 v.).

²⁹ În aceeași trad.: „Cocoșerilor”, iar în copia din 1817 noiembrie 25 (v. I. Bogdan, *op. cit.*, p. 482, n. 7): „Cucoșerilor”.

³⁰ În aceeași trad.: „Cocoșeri”.

³¹ Întregit după trad. lui Pavel Debrîț.

³² În trad. lui Pavel Debrîț: „Hodcești”.

³³ În aceeași trad.: „Husii”.

³⁴ În textul editat, desigur greșeală de tipar: „pușin” (cf. trad. lui Pavel Debrîț).

³⁵ Întregit de Ghibănescu; în trad. lui Pavel Debrîț, mențiunea: „lipsă“.

³⁶ Bilahoi, azi Ghilahoii.

³⁷ „dealul Horlălești“ (în trad. de la Bibl. Acad., LX/12 — cf. și D.I.R., A, II, nr. 150, p. 167: „vârful Horleletii“ —), traducere greșită pentru: „obîrșia Hovirleatei“.

³⁸ În aceeași trad. urmează mențiunea: „lipsă un rind întreg“.

³⁹ Mai sus: „Tircova“.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскѣи. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) лнстѡм(ъ) нашим(ъ), вѣсѡм(ъ) ктѡ на н(ъ) оузрѣт(ъ) нѡн чтѣчи его слышит(ъ), вже прѣнде, прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) ѡснмн нашимн молдавскымн боарѣ, Настѣ, дочка Ивана Бѣздѣга, по своен доброн волн, никим(ъ) непонѡжена, а ни прислѡвана, и дала племеннкѡ своємѡ, слѡсѣ нашемѡ Балши, едно село на Подрасѣ, на имѣ Дрѣгѡшанѣн, мало више Милѣва ставѡ, прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) нашимн боарѣ.

Ино мн, видѣвше нх(ъ) доброю волю и доброе дааніе, що она емѡ дала съ ѡсею своею доброю волею, а мы, такѡжде, и штѣ насѣ есмо дали и потвѣрдилн слѡсѣ нашемѡ Балши тоє прѡд(ъ) реченоє село на Подрасѣ, на имѣ Дрѣгѡшанѣн, мало више Милѣва ставѡ, да ест(ъ) емѡ шт(ъ) нас(ъ) срнк(ъ) съ вѣсем(ъ) дохѡдѡм(ъ), емѡ, и <дѣтемъ>¹ его, и знѡчатом(ъ) его, и прѣзнѡчатом(ъ) его, и прѡшрѣтѡм(ъ) его и вѣсемѡ родѡ его, кто сѡ емѡ избѣрет(ъ) нанѡлжнѣн, непорѡшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тѡмѡ слѡсѡ зда ест(ъ) штѣ ѡснх(ъ) стѡрѡн(ъ) по старѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка ѡживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашегѡ г(о)сп(о)д(ст)ѡва, више писанногѡ, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбеленных(ъ) с(ъ)нѡвѣ(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ѡва мн, Ілѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмн, вѣра пана Гангѡра, вѣра пана Болдѡра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѡднча, вѣра пана Дажѡбога, вѣра пана Мѡшата пѣркалаба Хотннскогѡ, вѣра пана Мнкотѣ и Рѣцѡша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Чортѡрѡвѡскогѡ, вѣра пана Секарѣ Новоградскогѡ, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣѡа спѣтарѣ, вѣра пана Ісака внстѣрннка, вѣра пана Єремѣѡа постѡлннка, вѣра пана Мѡхнла чашннка, вѣра пана Фрѡнтѡша столннка, вѣра пана Шандра кѡмнса и вѣра ѡснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по <нашемѡ>¹ животѣ, кого Б(ог)ѡ избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ внтн нашн Земли Молдавскѡн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) наш<его> родѡ¹ нлн пак(ъ) бѡд(ъ) кого Б(ог)ѡ избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ внтн нашн Земли Молдавскѡн, тот(ъ) <що вн емѡ не порѡшилѡ нашегѡ да>¹анѣѡ и поѡтвѣрѡ<жденіѡ> алн¹ вн емѡ ѡтвѣрднл(ъ) и ѡкрѣплнл(ъ), занѡж(ѣ) есмо <емѡ> дали и по>¹твѣрднлн за его правѡ слѡжѡѡ и за що она емѡ дала <по своен доброн волн.

И на бо>¹лшѡю крѣпѡст(ъ) и поѡтвѣрѡжденіе томѡ вѣсемѡ више писанномѡ, велѣѡн есмо нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѣѡтѡлѡ лѡгофѣтѡ, писати и нашѡ печат(ъ) прнвѣснтн к семѡ лнстѡ нашемѡ.

Писалѡ Мѡтѣѡш(ъ) діак(ъ), ѡ Єѡч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѡцѣ, м(ѣ)с(ѡ)ца ѡк(тѡбрѣ) ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Балше.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor

noștri moldoveni, Nastea, fiica lui Ivan Bîzdîg, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a dat vărului ei, sluga noastră Balșe, un sat pe Podraga, anume Drăgușanii, puțin mai sus de iazul lui Milea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și bună danie pe care ea i-a dat-o cu toată bunăvoia ei, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Balșe, acel sat înainte spus, pe Podraga, anume Drăgușanii, puțin mai sus de iazul lui Milea, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și <copiilor>¹ lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghila ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din <neamul>¹ nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela <să nu-i clinească>¹ dania și întărirea <noastră, ci>¹ să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că <i-am dat și>¹ i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că ea i-a dat <de bunăvoia ei.

Iar pentru>¹ mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matiaș diac, la Suceava, în anul 6999 <1491>, luna octombrie 15.

<Pe versò, însemnare contemporană>: † Balșe.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Drăgușenii, No.1.

Arh. St. București, Peceți, nr. 140. Orig., perg. (32×56 cm.) rupt la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воєвода, господар Земан Мѡладарскон.

O trad., din prima jumătate a sec. XVIII, ibidem, ms. nr. 646 (Condica m-rii Birnova), f. 40 v.; o copie, din 1843 februarie 12, după trad. din 1796 august 31 de Andrei tîlmaciu căpitan, la Bibl. Acad., MDCCCXXXV/4.

Două foto.: una, la Arh. St. Iași, MXXXVIII/84, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/45.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A. 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 834—836 (nr. 289).

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, p. 156 (nr. 246) (text slav incomplet și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Antonovici, *Documente*, „Făt Frumos”, I, p. 127—128 (copie, autentificată la 1843 februarie 12, după trad. din 1796 august 31, de Andrei tîlmaciu căpitan, cu data socotită de editor în stilul de 1 septembrie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 468—470 (nr. CCXXXVIII) (text slav și copia din 1843, după Antonovici); *D.I.R.*, A, II, p. 159—160 (nr. 145) (trad., după orig.).

¹ Rupt și șters.

² Omis.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земан Мвладавскн. Знаменито чиним(ъ), нс снм(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), в(ъ)сам(ъ) кто на н(ъ) в(ъ)рнт(ъ) нан чт(ъ)чн его слышнт(ъ), вже прїндоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) в(ъ)снмн нашнмн молдавскымн боарє, Настѣ н сестра ен, Марта, дочкн Магдннн, н съ свонмн в(ъ)ншкн, съ Костє н съ Ганѣ, в(ъ)сн в(ъ)ншкєвє попа Фнлнппа¹, по нх(ъ) доброн воли, ннкмн(ъ) непон(ъ)жєнн, а нн прнслованн, н прадан свою прав(ъ)в(ъ)ю в(ъ)тннн(ъ) в(ъ)т(ъ) своєго прав(ъ)вого в(ъ)рнк(ъ), в(ъ)т(ъ) в(ъ)рнк(ъ) дєд(ъ) нх(ъ), попа Фнлнпп(ъ), цю нмал(ъ) в(ъ)н(ъ) в(ъ)т(ъ) д(ъ)д(ъ) нашєго, в(ъ)т(ъ) Плєв(ъ)андра воеводн, єдно село на Берх(ъ)чн, на нмѣ Черннк(ъ); та прадан тоє село сл(ъ)в(ъ) н(ъ)шєм(ъ), пан(ъ) Марко сп(ъ)тар(ъ), за р(ъ)д(ъ) в(ъ)лат(ъ) татарскнх(ъ).

И в(ъ)ставшє сл(ъ)в(ъ)а наш(ъ), пан(ъ) Марко сп(ъ)тар(ъ), та заплатнл(ъ) в(ъ)сн тотн в(ъ)ншє пнсаннн пннѣзн, р(ъ)д(ъ) в(ъ)лат(ъ) татарскнх(ъ), в(ъ) р(ъ)кы Настн н сестрн ен, Марта, н в(ъ)ншкwm(ъ) нх(ъ), Костє н Ганн, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашнмн боарє.

И(н)о мы¹, в(ъ)ндѣвшє, мєжє нмнн, нх(ъ) добр(ъ)в(ъ)ю волю н токмєж(ъ) н полн(ъ)шю заплат(ъ), а мн, так(ъ)ждєрє, н в(ъ)т(ъ) нас(ъ) єсм(ъ) далн н потвѣрднлн сл(ъ)в(ъ) н(ъ)шєм(ъ), пан(ъ) Марко сп(ъ)тарю, тоє прад(ъ) рєчєнноє село на Берх(ъ)чн, на нмѣ Черннк(ъ), да єст(ъ) єм(ъ) в(ъ)т(ъ) нас(ъ) в(ъ)рнк(ъ) съ в(ъ)сєм(ъ) дох(ъ)дwm(ъ), єм(ъ), н д(ъ)тєм(ъ) єго, н в(ъ)ншч(ъ)атом(ъ) єго, н прѣв(ъ)ншч(ъ)атом(ъ) єго, н праш(ъ)врѣтwm(ъ) єго н в(ъ)сєм(ъ) род(ъ) єго, кто сѣ єм(ъ) нзвєрєт(ъ) нанєлнжнн, непор(ъ)шєно ннколнжє, на вѣкн.

И хотар(ъ) том(ъ) сєл(ъ) да єст(ъ) в(ъ)т(ъ) хотарѣ Ром(ъ)внєщнл(ъ)вр(ъ) до хотарѣ Нт(ъ)вєщнл(ъ)вр(ъ), а в(ъ)т(ъ) нншнх(ъ) ст(ъ)врнн(ъ) да єст(ъ) по старому хотар(ъ), к(ъ)д(ъ) нз вѣк(ъ) в(ъ)жнєлн.

И на то єст(ъ) вѣра нашєго г(о)сп(о)д(ст)в(а), в(ъ)ншє пнсанн(ъ)го, мы, Стефана воевод(ъ), н вѣра прѣв(ъ)злюбєлєн(ъ)х(ъ) с(ъ)нншк(ъ) г(о)сп(о)д(ст)в(а) мн, Плєв(ъ)андра н Бвгдана-Бл(ъ)д(ъ), н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Д(ъ)м(ъ), вѣра пана Ган(ъ)в(ъ)ра, вѣра пана Болд(ъ)ра дворннк(ъ), вѣра пана Хр(ъ)м(ъ)ана, вѣра пана Х(ъ)д(ъ)нч(ъ), вѣра пана Д(ъ)жєб(ъ)га, вѣра пана М(ъ)ш(ъ)ата прѣк(ъ)л(ъ)б(ъ)а в(ъ)т(ъ) Х(ъ)втнн(ъ), вѣра пана Мнкот(ъ) н Рѣц(ъ)ш(ъ)а) прѣк(ъ)л(ъ)б(ъ)н в(ъ)т(ъ) Нєм(ъ)ца, вѣра пана Чорт(ъ)р(ъ)в(ъ)ск(ъ)го, вѣра пана Сєкар(ъ) Нєв(ъ)г(ъ)рад(ъ)ск(ъ)го, вѣра пана Днн(ъ)га, вѣра пана Кл(ъ)н(ъ)в(ъ) сп(ъ)т(ъ)ара, вѣра пана Нєс(ъ)ак(ъ) в(ъ)нст(ъ)рннк(ъ), вѣра пана Срєм(ъ)л(ъ) постєлннк(ъ), вѣра пана М(ъ)х(ъ)н(ъ)ла чашннк(ъ), вѣра пана <Фр(ъ)в(ъ)тєша ст(ъ)олннк(ъ)⊃>1, вѣра пана Ш(ъ)андра комнєса н вѣра в(ъ)сѣх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) м(ъ)л(ъ)давскнх(ъ), вєлнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашєм(ъ) жнвотѣ, кто в(ъ)дєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашєн Земан Мвладавскн, в(ъ)т(ъ) д(ъ)тєн нашнх(ъ) нлн в(ъ)т(ъ) нашєго род(ъ)а нлн пак(ъ) в(ъ) в(ъ)д(ъ) ког(о) Б(о)г(ъ) нзвєрєт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь в(ъ)нтн нашєн Земан Мвладавскн, тот(ъ) в(ъ)н єм(ъ) нє пор(ъ)шнл(ъ) нашєго д(ъ)д(ъ)н(ъ) н потвѣрдєн(ъ)л, алн ш(ъ)то в(ъ)н нм(ъ) в(ъ)твѣрднл(ъ) н в(ъ)крѣпл(ъ)л(ъ), зан(ъ)жє єсм(ъ) єм(ъ) далн н потвѣрднлн за єго прав(ъ)в(ъ)ю сл(ъ)жб(ъ)є н за цю в(ъ)н(ъ) с(ъ)бн к(ъ)пл(ъ)л(ъ) за свон прав(ъ)в(ъ)н н ч(ъ)нст(ъ)н пннѣзн.

И на бол(ъ)шю крѣп(ъ)ст(ъ) н потвѣрдєн(ъ)є т(ъ)м(ъ) в(ъ)сєм(ъ) в(ъ)ншє пнсанном(ъ), вєлѣлн єс(ъ)мн нашєм(ъ) вѣрном(ъ) пан(ъ), Т(ъ)в(ъ)ст(ъ)л(ъ)с лог(о)фєт(ъ), пнсатн н наш(ъ) пєчат(ъ) н(ъ) прнвѣснтн к сєм(ъ) лнст(ъ) нашєм(ъ).

Пнсал(ъ) М(ъ)т(ъ)іаш(ъ), в(ъ) С(ъ)вч(ъ)кѣ, в(ъ) л(ъ)т(ъ)то х(ъ)с(ъ)п(ъ)т(ъ) в(ъ)к(ъ)т(ъ)вр(ъ)іа) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Nastea și sora ei, Marta, fiicele Magdei, și cu toți nepoții săi, cu Coste și cu Ganea, toți nepoții popii Fil<ip>¹, de bunăvoia lor,

nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, popa Filip, pe care l-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat pe Berheci, anume Cernica; și au vîndut acel sat slugii noastre, pan Marco spătar, pentru 160 de zloți tătărăști.

Și s-a sculat sluga noastră, pan Marco spătar, și a plătit toți acei mai sus scriși bani, 160 de zloți tătărăști, în mîinile Nastei și ale surorii ei, Marta, și ale nepoților lor, Costea și Ganea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci <noi>¹, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, pan Marco spătar, acel mai înainte spus sat pe Berheci, anume Cernica, să-i fie și de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat să fie din hotarul Româneștilor pînă la hotarul Itovoștilor, iar din alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit.

Iar la acesata este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului <Frunteș stolnic>², credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i strice dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărie a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matiaș, la Suceava, în anul 6999 <1491> octombrie 15.

Biblioteca Națională — Paris, Departamentul de manuscrise, Fond slav, nr. 69. Orig. perg., pecete atîrnată cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ Зѣмли Молдавскоѣ. Un clișeu, la Arh. St. București, Microfilme, V C1, Rola 140, cadrul 529, după care s-a făcut o foto. la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/46.

O trad., din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 12v — 13r., și alta, incompletă, din a doua jumătate a sec. XIX, ibidem, D.S. Moldova, nr. 28.

O copie a trad. din ms. nr. 629 și a unui rez. cu data de lună greșită: aprilie, dintr-o spiță de neam din 1833 octombrie 5, ce se afla în posesia lui N. A. Bogdan din Iași, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 837—838 (nr. 290).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 470—471 (nr. CCXXXIX) (trad. rom. incompletă din prima jumătate a sec. XIX); *D.I.R.*, A, II, p. 160—161 (nr. 146) (aceeași trad.); Ungureanu, *Doc. românești*, p. 284—286 (nr. 1) (text slav și trad., după foto., publicate de I. Caproșu; facs. fig. 1); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 49—50 (nr. 61) (rez., după microfilm).

¹ Neclar în fotografie.

² Șters și rupt în orig.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не сем(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) или его чтѣчи слышит(ъ), вже прїдоше, прад(ъ) нами и прад(ъ) оуспшми нашими молдавскими бояре, слѣга наш(ъ) Дѣма, с(ы)нѣ Манев(н) вт(ъ) Вєрхѣ¹ Илана, и сестричичи его, Драготъ Крѣмене и Цинтѣ, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонѣженн, а ни присловани, и продали свою правѣю втинѣ вт(ъ) своего правого оурика, едно село на верхѣ¹ Илана, на имѣ Мѣнеци, где вна двм(ъ) в(тъ)ца нх(ъ) Ман(ѣ), и монастыр(ъ), где поток(ъ) ѡдарѣет(ъ)² вт(ъ) дѣла ѡ нхѣ лѣса; та продали тоє село и тот(ъ) монастырѣ³ слѣсѣ нашемѡ Пѣтрѡ Селищѣнѣлѡ за ѡє злат(ъ) татарскихх(ъ).

И заплатна Пѣтрѡ Селищѣнѣл(ъ) оуспш тотн ѡє злат(ъ) ѡ рѣкы Дѣмѡ, с(ы)нѡ Манев(н), и ѡ рѣки сестричичем(ъ) его, Драготъ Крѣмене и Цинтѣ, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими бояре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнѣю заплатѡ, а мы, таквж(е), и вт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потверѣдилн⁴ слѣсѣ нашемѡ Пѣтрѡ Селищѣнѣл тоє прад(ъ) реченоє село, на верхѣ Илана⁵, на имѣ Мѣнеци, и монастыр(ъ) где поток(ъ) ѡдарѣет² вт(ъ) дѣлѡ ѡ нхѣ лѣса, да ест(ъ) емѡ вт(ъ) нас(ъ) ѡрик(ъ) и сѣ въсем(ъ) доходоом(ъ) емѡ, и дѣтем(ъ) его, и ѡнѣча⁶том(ъ) его, и прѣвнчатвм(ъ) его, и прѣщ<ѡрѣтвм(ъ)>⁶ его и въсемѡ родѡ его, кто сѣ емѡ избєрет(ъ) наближнїи, непорѣшенно николнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѡ селѡ и томѡ монастырѡ⁷ да сет(ъ) вт(ъ) оуспш(ъ) сторвн(ъ) по старомѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка вживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)т(в)ѡ, вше писанно<го>⁸, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ г(о)сп(о)д(с)т(в)ѡ⁹ ми, Илѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашх(ъ): вѣра панѡ Дѣма, вѣра пана Гайѡра, вѣра пана Болдѡра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Мѡшата парк<алаба>⁶ Хотн<нска>⁶го, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша парк<алабове>⁶ вт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Чорторвѣского, вѣра пана Секаръ Новоградскїи, вѣра пана Динга, вѣра пана Кланъѡ спѣтарѣ, вѣра пана Нсака, вѣра пана Сремїта пост<елннка, вѣра пана Могнла чашннка>⁶, вѣта пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Шандра комнса и вѣра ѡспш(ъ) <боярѣ нашх(ъ) молдавскихх(ъ)>⁶, великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по на[на]шнм(ъ) жнвотѣ, кто еѡдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашєн земли, вт(ъ) дѣтен нашх(ъ) или вт(ъ) нашего родѡ или еѡд(ъ) кого Б(ог)ѡ избєрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ втнн нашєн Земли Молдавскон, тот(ъ) вн емѡ не порѡшил(ъ) нашего даанїа, алн вн емѡ оутверѣдил(ъ) и ѡкрѣпил(ъ), занѣже есмн емѡ дали и потверѣдилн <за>⁶ его слѣжѣс и за цю внн собн кѡпил(н) на свон правїи пннѣзи.

И на болшеє крѣпвст(ъ) и потверѣженїє томѡ въсемѡ вше писанномѡ, велѣли есмн нашемѡ вѣрномѡ папѡ, Тѡуѣтѡлѡ логофѣтѡ, писати и нашѡ печат(ъ) прнвѣснти к семѡ листѡ нашемѡ.

Писал(ъ) Тоддер(ъ), ѡ Сѡчавн, в(ъ) л(ѣ)то \times ѡЦЧѠ вк(товрїа) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Duma, fiul lui Manea de la Obîrșia Ialanului, și nepoții lui de soră, Dragotă Cremene și Țintea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept, un sat la obîrșia Ialanului, anume Măneștii, unde a fost casa tatălui lor, Manea, și mănăstirea,

unde lovește pîrîul din deal în pădurea lor ; și au vînut acel sat și cea mănăstire slugii noastre Pătru Selișteanul, pentru 75 de zloți tătărăști.

Și a plătit Pătru Selișteanul toți acești 75 de zloți în mîinile lui Duma, fiul lui Manea, și în mîinile nepoților lui de soră, Dragotă Cremene și Țintea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Pătru Selișteanul acel sat mai înainte spus, la obîrșia Ialanului, anume Măneștii, și mănăstirea unde lovește pîrîul din deal în pădurea lor, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat și al acelei mănăstiri să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrc<ălab>⁶ de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrc<ălabi>⁶ de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șecară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac, credința panului Eremia post<elnic, credința panului Moghilă ceașnic>⁶, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis, și credința tuturor <boierilor noștri moldoveni>⁶, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit <pentru>⁶ slujba lui și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6999 <1491> octombrie 15.

Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 830r.-v (nr. 287). Text slav după o copie Ghibănescu de pe orig., perg. (26×43 cm), pecete atîrnată, pierdută; împreună cu o trad. din 1850 iulie 16, de banul Mălinescu, președintele judecătoriei ținutului Fălciu, originalul se păstra în Arhiva Berea din Huși. Cu trad. și comentariu, ibidem, f. 830 v.—832.

O trad. din 1780 martie 24, de Gheorghie Evloghi dascăl, la Bibl. Acad., CLXVI/11, și două copii moderne²⁰ după aceasta, de N. Docan: una legalizată la 1910 aprilie 24 de Arh. St. Iași, ibidem, DLXIV/5, și alta, în care se menționează că trad. se afla „în hîrțile moșiei Docăneasa“ a căminarului Panaite Docan, ibidem, ms. nr. 5231, f. 123.

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 53—57 (nr. 13) (text slav, cu greșeli, și trad.) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 466—467 (nr. CCXXXVII) (text slav, după Ghibănescu, cu îndreptarea greșelilor); *D.I.R.*, A, II, p. 161—162 (nr. 148) (trad., după I. Bogdan).

¹ La Ghibănescu, *перѡ*; în orig. era ѡ făcut ca o, ca în unele cazuri (nota lui M. Costăchescu).

² La Ghibănescu, *Ѣдѡрѣт*; la I. Bogdan, *Ѣдѡрѣт* (nota lui M. Costăchescu).

³ La Ghibănescu, *монастыро* (nota lui M. Costăchescu).

⁴ La Ghibănescu, *пострѣданин* (nota lui M. Costăchescu).

⁵ La Ghibănescu, *перхн Млѣкна* (nota lui M. Costăchescu).

⁶ Parantezele lui M. Costăchescu.

⁷ La Ghibănescu, *монаст.рѣ* (nota lui M. Costăchescu).

⁸ Omis în copia lui Ghibănescu (nota lui M. Costăchescu).

⁹ La Ghibănescu, росодро (nota lui M. Costăchescu).

¹⁰ În ambele copii se menționează că pe verso-ul trad. (jumătate din fila a doua lipsește în prezent) se afla însemnarea: „6999 <1491> oct(ombrie) 15. Măneștii ce-i zic acu Săliștenii”.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) в(о)евода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) нли чнтвчи его зснлшнт(ъ), шж(е) прїндѣ, пред(ъ) нами и пред(ъ) зснми нашими молдавскимн бояр(н), Грѣка, дочка Татвла Хѣранка, по своен доброн волн, неким(ъ) непонужена, а ни пресчлована, и продала свою правою штн(н)нш, шт(ъ) своего правого зрнка, половина село на зстіе Ѡаренкове, вшннеа част(ъ), шт(ъ) потока горѣ; та продала тое половина село самомъ г(о)сп(о)дствѣ мы, за р̃ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И заплатнх(ъ) аз(ъ), г(о)сп(о)д(ст)во ми, зсн исполна тотн р̃ злат(ъ) татарскнх(ъ) з рвкн Грѣчн, дочка Татвла Хѣранка, пред(ъ) зснми нашими молдавскимн боярн.

И хотар(ъ) томо вшнш писанному половина село на зстнне Ѡаренкове, вшннеа част(ъ) шт(ъ), потока горѣ, да ест(ъ) почннше шт(ъ) ннж(е) нен странош шт(ъ) зстнне Ѡаренкове попере(е)к(ъ) на Бнстрнцш и горѣ з боковнш, а шт(ъ) вшншн страннн шт(ъ) зрлатова зкровеще поперек(ъ) на Бнстрнцш и шт(ъ) толе поперек(ъ) з бѣковнно. То ест(ъ) емш вес(ъ) хотар(ъ).

И заплатнвшнх(ъ) г(о)сп(о)д(ст)в(о) ми зсн исполна, аз(ъ), г(о)сп(о)д(ст)в(о) ми, твм(ъ) бл(а)гопронзволнх(ъ), нашим(ъ) бл(а)гнм(ъ) пронзволенїем(ъ) и чнстнм(ъ) и с(в)л(а)тнм(ъ) ср(ъ)д(ъ)[с]цем(ъ), и съ зсѣа нашїа доброволїе и шт(ъ) Б(о)га помошїа, шко да зтверднм(ъ) и зкрѣпнм(ъ) нашн с(в)л(а)тын м(о)н(а)стнрн шт(ъ) Тазлова, надеже ест(ъ) храм(ъ) Рожд(е)ство прес(в)л(а)тын чстнне и прел(а)гословенїе вл(а)д(ы)ч(н)це нашїн Б(о)го(родн)це и прнснодѣве Марїе и где ест(ъ) нгзмен(ъ) м(о)л(е)бннк(ъ) наш(ъ), кнр(ъ) поп(ъ) Тнмофѣтѣ. Та есмо далн томо с(в)л(а)томо нашемъ м(о)н(а)стнрю тое половина село на зстіе Ѡаренкове, вшннїе част(ъ), шт(ъ) потока горѣ, како да ест(ъ) томо нашемъ с(в)л(а)томо м(о)н(а)стнрю шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ), съ въсем(ъ) дох(о)дом(ъ), непорошенно ннколнже, на вѣкїн.

И еші есмо далн и потвѣрднлн томо нашему свѣтому м(о)н(а)стнр(ъ) шт(ъ) Тазлова и браннцю шо ест(ъ) школо монастнр(ѣ), почнншн шт(ъ) верху Ннкїда, шт(ъ) полѣну шо сѣ зовет(ъ) Пннтннова Полѣна, та долн Ннкїдом(ъ) до глода, а шт(ъ) глода право[е] <н>^{1а} днл(о), на верх(ъ) днла шт(ъ) Рачнла, та, дѣлом(ъ) долш, до бѣшнн, где бнлн лозннцн, а шт(ъ) толе шпет(ъ) тнм(ъ)же дѣлом(ъ) долш до рвнка Козїшка, а шт(ъ) толе право черес(ъ) поток(ъ) Тазлѣш, та на зстнне Белнко Фршмоасн, та Белнкою Фршмоасою горн до рвнка, шо ест(ъ) на верх(ъ) Белнкон Фршмоасн, шт(ъ) толе право на верх(ъ) днла, шо се зовет(ъ) Снхлѣ Цамнрнна, шт(ъ) толе горн дѣлом(ъ) до ркнтнш(ъ), а шт(ъ) ркнтнш(ъ) такоже, горѣ тнм(ъ)же дѣлом(ъ), до верх(ъ) Ннкїда², до полѣнн шо сѣ зовет(ъ) Пннтннова Полѣна ш(т)ъ¹ до где есмо прѣво почалн. То ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ) тои вшнш писаннон браннцнн.

И на то ес(ъ) вера нашего г(о)сп(о)д(ст)ва ми, вшнш писаннаго, мы[н], Стефан(ъ) в(о)евода, и вера прекъзлюбленнх(ъ) сыном(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва ми, Ілѣздандра и Богдана-Блада, и вера нашїн боярн. [Тое пишем].

Гвчака, в(ъ) л(е)то хшцѣмъ шк(т)оврїе) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Greaca, fiica lui Tatul Herlic, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept, jumătate din satul de la gura Oarbicului, partea de sus, de la pîriu în sus; și a vîndut acea jumătate de sat însumi domniei mele, pentru 100 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, deplin toți acei 100 de zloți tătărești în mîinile Greacai, fiica lui Tatul Herlic, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Iar hotarul acelei jumătăți mai sus scrise din satul de la gura Oarbicului, partea de sus, de la pîriu în sus, să fie începînd din partea ei de jos, de la gura Oarbicului curmeziș la Bistrița și în sus la făget, iar din partea de sus de la Comoara lui Urlat curmeziș la Bistrița și de aici curmeziș la făget. Acesta este tot hotarul.

Și după ce am plătit eu, domnia mea, tot deplin, domnia mea, întru aceea, am binevoit, cu bunăvoința noastră și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Tazlău, unde este hramul Nașterea preasfintei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Timoftei. Și am dat acelei sfînte mănăstiri a noastre acea jumătate din satul de la gura Oarbicului, partea de sus, de la pîriu în sus, ca să fie de la noi acelei sfînte mănăstiri a noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Și încă am dat și am întărit acelei sfînte mănăstiri a noastre de la Tazlău și braniștea care este în jurul mănăstirii, începînd de la obîrșia Nichidului, de la poiana ce se chiamă Poiana Pintenului și în jos pe Nichid, pînă la glod, și de la glod drept la deal, la vîrfurile dealului de la Racila, și, pe deal în jos, pînă la bouri, unde au fost loznițele, iar de aici iarăși pe același deal în jos pînă la Runcul lui Bozie, iar de aici drept peste pîriul Tazlăului și la gura Frumoasei Mari și pe Frumoasa Mare în sus pînă la Runc, care este la obîrșia Frumoasei Mari, de aici drept la vîrfurile dealului, care se chiamă Sihla Geamirei, de aici în sus pe deal pînă la răchitiș, iar de la răchitiș de asemenea în sus, pe același deal, pînă la obîrșia Lichidului², la poiana ce se cheamă Poiana Pintenului, de unde au început întii. Acesta este tot hotarul acelei braniști mai sus scrise.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri. [Acesta scriem].

Suceava, în anul 6999 <1491> octombrie 15.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 391 r.-v. Copie din prima jumătate a sec. XVIII.

Două trad.: una, incompletă și cu hotarnica și parte din pasajul privitor la braniște netraduse, din prima jumătate a sec. XVIII, ibidem, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 14, și alta, din același secol, ibidem, M-rea Biserici, II/1. Trei rez.: unul, după o trad. din 1786 martie 25, de Gheorghe Evloghie dascăl, într-o carte de judecată din 1823 iunie 10, la Arh. St. Iași, Condica K, nr. 330, f. 99 v. și 103 v., altul, într-o mărturie hotarnică din 1815 aprilie 2, ibidem, CXLIV/57 (nr. 2), și altul, cu trad. hotarnice, într-o carte de judecată din 1824, ibidem, XXVIII/31, f. 7 r. (nr. 2); un rez. grecesc, la Bibl. Centrală universitară „M. Eminescu” — Iași, Ms. III — 99, p.2.

O copie a textului slav, trad. și comentariu în care se reproduce textul celor două trad. și al celei publicate de Iorga (v.EDIȚII) precum și al unui rez. dezv. de la Arh. St. Iași, Condica K, nr. 232, f. 86 (?), la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 839—844 (nr. 291).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 224 (nr. 12/9) (menț. a unei trad., într-o anafora din 1823 mai 26); Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 284–285 (nr. 3) (copie de pe copie de Toader Muste vornic de poartă, după trad. din 7272 (1763–1764), de Evloghie dascal, din Arhiva C. Em. Krupenski-București); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 472–476 (nr. CCXL) (textul slav, traduceri de la Arh. St. București și hotarnica din copia după Iorga); *D.I.R.*, A, II, p. 163 (nr. 149) (trad., după copia slavă).

¹ Omis.

² Greșit, pentru Никнаа (Nichidului).

101

1491 (6999) octombrie 16, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтѣчи слышнт(ъ), шже тотн истиннии наши слѣги, Нѣгое Ёрвескоу(ъ) н брат(ъ) его, Калнн(ъ), н братаннчн нх(ъ), Дадко н Блад(ъ), н сестра нх(ъ), Нѣгославъ, с(ы)н(о)вѣ Блада Ёрвескѣла, жаловали есми нх(ъ), шсобною нашею м(н)л(о)стію, н дали н потврѣднани есми нм(ъ), оу нашн землн, оу Молдавскон, нх(ъ) правѣи штинна, села на имѣ Рѣспопн н Нлѣшн, на Сохолошн, н Бѣцелешн, на Ковоуршн. Тоѣ въсѣ выше писанное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) н съ въсѣм(ъ) доходшм(ъ), нмѣ, равно н дѣтем(ъ) нхѣ, н шншчатом(ъ) нхѣ, н прѣвншчатом(ъ) нх(ъ), н прѣцшрѣтшм(ъ) нх(ъ) н въсѣмѣ родѣ нх(ъ), кто съ нм(ъ) изберет(ъ) навѣлнжнн, непорѣшено ннколиже, на вѣки. Ш хотар(ъ) тнм(ъ) выше писанннм(ъ) сѣламѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шжнвали.

Ш на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мы, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ншвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Плѣдандра н Богдана-Блада, н вѣра кояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата Хотннскога, вѣра пана Шнкотъ н пана Рѣцеша паркалави шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Чорторшвскога, вѣра пана Секаръ Новоградскога, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣншоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Ёремѣл постелннка, вѣра пана Мошна чашннка, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столннка, вѣра пана Шандра комнса н вѣра шснх(ъ) кояр нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), н велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

Ш по нашем(ъ) шжотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтѣн нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) бн нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего далиѣ н потврѣденнѣ, але бн нм(ъ) оутврѣднл(ъ) н оукрѣплл(ъ), занюже есми нм(ъ) дали н потврѣднани за нх(ъ) правѣю н вѣрншю слѣжѣоу н за шо ест(ъ) нм(ъ) правѣи штинна.

Ш на боашшоу крѣпшвѣ(ъ) н потврѣжденнѣ томѣ въсѣмѣ выше писанномѣ велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тшоутѣлаш логофѣтѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнѣснтн к сѣмѣ листѣ нашемѣ.

Шс(а) Тоадѣрь оу Сѣчавн, в(ъ) л(ъ)то шсцѣѣ шк(товрѣе) шѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre, Neagoe Orbescul și fratele lui, Calin, și nepoții lor de frate, Diadco și Vlad, și sora lor, Neagoslava, fiii lui Vlad Orbescul, i-am miluit cu deosebita noastră milă, și

le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satele anume: Răspopii și Ilieștii pe Soholului, și Căteleștii, pe Covurlui. Toate acele mai sus scris să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, deopotrivă și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Dajbog, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit pîntu dreapta și credincioasa lor slujbă și pentru că le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logăfăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 6999 <1491> octombrie 16.

Arh. St. Iași, DCLXXIV/1. Orig., perg. (16,5×41 cm), pecete atirnată, pierdută.

O trad., din 1826 ianuarie 6, de Ion Stamate pitar, cu data de an greșită: 6979 (1471), s-a aflat în posesia lui M. Costăchescu. Un rez. cu data de an greșită: 6979 <1471>, într-un opis din 1841 februarie 21, la Bibl. Acad., DLXVII/71.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii III/47.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 860—862 (nr. 293).

EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc.*, p. 108—109 (nr. LXXXII) (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Berechet, *Doc. vechi*, p. 45—48 (nr. XXII) (text slav și trad., după o copie Costăchescu, cu data socotită în stilul de 1 septembrie); idem, *Doc. din Basarabia*, p. 49—51 (nr. 37) (același text); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 152—154 (nr. 43) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 168—169 (nr. 151) (trad., după Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*).

102

1491 (6999) octombrie 31, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Младавскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) лнстум(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) или чтѣчи его слышнт(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) намн и прад(ъ) снмы нашны младавскыми бояре, слзга наш(ъ), ѿана Сѣмъ, и сестри его, Баснака, и прѣмѣнка и Нѣгша, с(ы)нове Драгоше Сѣмъ wt(ъ) Зелетин(а), по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ), непонѣжени, а ни прнчловани, и продали свою правою wtнннѣ wt(ъ) своего правог(о) зрнка, wt(ъ) зрнка w(тъ)ца нх(ъ) Драгоше Сѣмъ, цю нмал(ъ) шн(ъ) wt(ъ) дѣда нашего, wt(ъ) Ялѣандра воеводѣ, двѣ

села, на Перечкѣ, на нмѣ Хинцеѣи н, поннже того, где былъ) Нѣгше Таѡроулъ); та продаан г(о)с(по)д(ст)воу мы, за рѣ златъ) татарскыхъ).

И оустахъ) азъ), г(о)с(по)д(ст)во мн, <н за>¹ платихъ) ѡсн тотн пинѣзи, рѣ златъ) татарскыхъ), ѡ рѣки слѡѡѣ нашемѡ, Ѡана Сѣмъ н сестрамъ) его, Басиака, н Ирмѣнка н Нѣгша, с(ы)нм(ъ) Драгоше Сѣмъ ѡт(ъ) Зелетин(а), прѡд(ъ) ѡснмн <наш>¹нмн молдавскымн боѡре.

И заплатнеше г(о)с(по)д(ст)во мы ѡе исполна, а г(о)с(по)д(ст)во мы ѡ твм(ъ) ѡстахъ) та пожалоуахъ) нашѡ слѡѡѡ, пан(ъ) Ывн(ъ) Мѡргъ, за его правоу н вѣрнѡю слѡѡѡѡ, та есмо далъ) емѡ <ѡт насъ>¹ н двѣ села, на Перечкѣ, на нмѣ Хинцеѣи н, поннже того, где былъ) Нѣгше Таѡроулъ), како да сѡт(ъ) емѡ ѡт(ъ) насъ) ѡрн(ъ) съ вѡсем(ъ) доходоу(ъ), емѡ, н дѣтеу его, н ѡнѡчатомъ) его, н прѣѡнѡчатомъ) <его>¹ н прѡѡрѣтвм(ъ) его н вѡсемѡ родѡ его, кто сѣ емѡ нзберетъ) нанѡлжнн, непорѡшено ннколнже, на вѣкн.

И хотаръ) тнмъ селамъ) нз долѡ поченн ѡт(ъ) верхъ потока Хинцеѡнор, та потвкм(ъ) до ѡстїе потока, на еднн(ъ) дѡб(ъ) велнк(ъ), ѡт толѣ право на дал(о) до хотара Плешечнлвр(ъ), та по врѣхъ) дѣла, по хотар(ъ) Плешечнлвр(ъ), горн до лѣса; а ѡт(ъ) нншнхъ) сторонъ), по сторонѡ хотарѡ, кѡда на вѣка ѡжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашеѡ г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воѡводѣ, н вѣра прѣвѡзлюбелнхъ) с(ы)нв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Плѣѡандра н Богдана-Блада, н вѣра боѡр(ъ) нашнхъ): вѣра пана Дѡмн, вѣра пана Ганѡра, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѡмана, вѣра пана Хѡднча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Моушата прѣкалаба Хотннскн, <вѣра>² пана Мнкотъ н Рѣцеша прѣкалабн ѡт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторѡвскн, вѣра пана Секаръ прѣкалаба ѡт(ъ) Новоград(а), вѣра пана Дннга, вѣра пана Калънѡѡ спѣтарѣ, вѣра <пана Исака>² внстїарннка, вѣра пана Ѣремїа постелннка, вѣра пана Моуна <чашннка>³, вѣра пана Фрѡнѡтеша столннка, вѣра пана Шандра колнса н вѣра ѡснхъ) боѡр(ъ) <нашнхъ) молдавскнхъ), велнкнхъ н >³ малнхъ).

И по нашемъ) жнѡтѣ, кого Б(ог)ъ нзберетъ) г(о)с(по)д(а)рѣ бнтн нашн <Земан>³ Молдавскн, ѡт(ъ) дѣтн нашнхъ) нлн ѡт(ъ) нашеѡ родѡ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберетъ) г(о)с(по)д(а)рѣ <бнтн нашн Землн>³ Молдавскн, тѡт(ъ) бн емѡ не порѡшнл(ѣ) нашеѡ даанїа н потѡвѣрженїа, алн бн емѡ оутѡврѣднл(ъ) н ѡкрѣплл(ъ), занѡже есмо емѡ далн н потѡвѣрднлн за его правѡ н вѣрнѡю слѡѡѡѡ.

И на болѡѡю крѣпост(ъ) н потѡвѣрженїе томѡ вѡсемѡ выше писанномѡ, велѣлн есмы нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѡѡтѡлѡ логѡѡѡѡѡѡ, лнса тн н нашѡ печат(ъ) прнѡѡснтн к семѡ лнстѡ нашемѡ.

Пнсал(ъ) Мѡтїаш(ъ) дїак(ъ), ѡ Ѣѡч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѡѡѡ ѡк(тѡврїе) лѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră, Oană Dzeamă, și surorile lui, Vasilca, și Armeanca și Neagșa, fiii lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept, din uricul tatălui lor Dragoș Dzeamă, ce l-a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, două sate, pe Pericichiu, anume Hințeștii și, mai jos de acela, unde a fost Neagșa Taurul; și au vîndut domniei mele pentru 160 de zloți tătărești.

Și m-am sculat eu, domnia mea, <și>¹ am plătit toți acei bani, 160 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Oană Dzeamă și ale surorilor lui, Vasilca,

și Armeanca și Neagșa, fiii lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și după ce am plătit domniea mea totul deplin, domnia mea întru aceea m-am sculat și am miluit pe sluga noastră, pan Ion Murgu, pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și i-am dat lui <de la noi>¹ două sate, pe Perichiciu, anume: Hințeștii și, mai jos de acela, unde a fost Neagșă Taurul, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților <lui>¹, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate <să fie> începînd din jos, de la obîrșia pîrfului Hințeștilor și pe pîriu pînă la gura pîrfului, la un stejar mare, și de acolo drept la deal, pînă la hotarul Pleșeștilor, și pe vîrfurile dealului, pe hotarul Pleșeștilor, în sus, pînă în pădure; iar dinspre alte părți, <să fie> după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Đajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, <credința>² panului Micotă și a lui Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința <panului Isac>² vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă <ceașnic>³, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor <noștri moldoveni, mari și>³ mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al <țării>³ noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu <să fie>³ domn <al țării noastre>³, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș diac, la Suceava, în anul 6999 <1491> octombrie 31.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Hănțeștii, pe Zeletin, la Tecuci.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 384. Orig., perg. (33×52 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), stricată (lipsă o treime), cu legenda: † ПИЧАТЪ ІУ СТИФАНЪ ВОИВОДА, ГВЕРНОДАДЪ ЗЕМАН МЛВАДЯСКОМ.

O copie slavă cu o trad. modernă, la Arh. St. București, ms. nr. 1252 (Copii particulare), f. 39r. — 40v.; o trad., cu unele lipsuri, din prima jumătate a sec. XVIII, ibidem, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 16. Un rez., într-un perilipsis din 1748 (7253) mai 21, la Bibl. Acad., CXII/118 (f. 3v.).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/48.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 866—868 (nr. 295).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 490—491 (nr. CCXLIV) (trad., din prima jumătate a sec. XVIII); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 156—159 (nr. 44) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 169—170 (nr. 152) (trad., după M. Costăchescu).

¹ Rupt.

² Șters.

³ Șters și rupt.

† Многостію божію, мы, Стефан воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чиним, не снм листом нашим, есма кто на и зрѣт наи чѣсти его слышит, вже тотъ не >1тнини слѣг(а)¹ наш, Лѣка Боц, и племенници егѡ, Нѣга и сестра еи, Мѣрина, жаловали есмы нѣ, всобною нашею многостію, дали и потвердѣли есмы на ѡ нашей земли, ѡ Молдавскон, нѣ правѣю штиннѣ, двѣ села, на имѣ Балосницеи и Итринеици, ѡ Немецкон волости. То е вѣсе више писанное да ест на шт нас зѣик съ вѣсем доходом, али да ест слѣс<ѣ наш>1емѡ Лѣка Боць половина село шт Балосницеи и половина село шт Итринець, а племенницам егѡ Нѣги и сестрици, Мѣрини, да ест тота дрѣгаа половина село шт Балосницеи и половина шт Итринеци, на, и дѣтем нѣ, и знѣчатом нѣ, и прѣзнѣчатом нѣ, и пращѣрѣтом нѣ и вѣсемѡ родѡ нѣ, кто сѣ на избѣрет на нѣлѣжнѣи, непорѣшено николиже, на вѣки.

И хотар тѣм селам да ест шт зѣнѣ сторон по старомѡ хотарѡ, кѣда из вѣка зжѣвали.

И пак приѣлиѣ що на мал дѣд нѣ, Боц Лацко, на таа села, шт дѣда нашего, шт Плѣѣандра воеводи, а то е приѣлиѣ загнѣло как ест на м видомо² и зснм нашим боярѡм молдавским. Протоже никто николи ни съ единим приѣлиѣлим да не надет тѣгати, ни добѣвати на сѣе наше приѣлиѣ николи, на вѣки.

И на то ест вѣра нашего господства, више писанного, ми Стефана воевод(ы)¹, и вѣра прѣвѣзлюбленнѣх сынѣх господства ми, Плѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр наших: в(ѣра) п(ана)³ Дѣман, в(ѣра) п(ана) Гангѣра, в(ѣра) п(ана) Болдѣра дворника, в(ѣра) п(ана) Хрѣмана, в(ѣра) п(ана) Хѣдич(а), в(ѣра) п(ана) Дажбога, в(ѣра) п(ана) Мѣшата прѣкалаба Хотинского, в(ѣра) п(ана) Мнкотѣ и Рѣцѣша прѣкалабѣ шт Немеца, в(ѣра) п(ана) Чорторовского, в(ѣра) п(ана) Секарѣ Новоградского, в(ѣра) п(ана) Динга, в(ѣра) п(ана) Клѣнѣспѣтарѣ, в(ѣра) п(ана) Несака вистѣрника, в(ѣра) п(ана) Сремѣа по<ст>1елника, в(ѣра) п(ана) Моуила чашника, в(ѣра) п(ана) Фрѣнтѣша⁴ столника, в(ѣра) п(ана) Ш<а>1н<дра>1 колмса и вѣра зѣнѣ бояр наших молдавских, великих и малѣх.

И по нашем зжкѡтѣ, кого Богъ избѣрет господ<арем бити нашѣн>1 Земли Молдавскон, шт дѣтен наших наи шт нашего родѡ наи пак еѡд кого Богъ <из>1берет господарѣ бити нашѣн Земли Молдавскон, тот би на не порѣшиа нашего дѣлиа и потвердѣниа, али би шт<врѣ>1диа и зкрѣпиа, занѣже есмо на дали и потвердѣли за егѡ <пра>1вѣс<ю слѣзѣ н>1 за що ест нѣ прав<а>1а штинна.

И на большю крѣпост и потвердѣниѣ томѡ вѣсемѡ више писанномѡ, велѣли есмы нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѣстѣлѡ логофѣтѡ, писати и нашѡ печат<ть>1 при>1вѣс<ити к семѡ листѡ нашемѡ.

Пис(а)¹ Мѣтіаш діак, ѡ Сѡч(а)¹вѣ, в лѣто х<с>1чѡ, мѣсца нѡвѣ(р)іе ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, Luca Boț, și pe verele lui, Neaga și sora ei, Mărina, i-am miluit, cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, două sate, anume Balosineștii și Itrineștii, în ținutul Neamț. Toate cele mai sus scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul. Însă să fie slugii noastre Luca Boț jumătate din satul Balosinești și jumătate din Itrinești, iar verelor lui, Neaga și surorii ei, Mărina, să le fie cealaltă jumătate din satul Balosinești și jumătate din Itrinești, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși privilegiul ce l-a avut bunicul lor, Boț Lațco, pentru acele sate, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, acel privilegiu a pierit, cum ne este știut nouă și tuturor boierilor noștri moldoveni. De aceea, nimeni, niciodată, să nu pîrască sau să dobîndească cu vreun privilegiu peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veți.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia po<st>⁵elnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș⁴ stolnic, credința panului Ș<a>⁵n<dru>⁵ comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine va alege Dumnezeu <să fie>⁵ domn al țării <noastre>⁵, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor <slujbă și>⁵ pentru că este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătiaș diac, la Suceava, în anul 6999 <1491> noiembrie 2.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 491–492 (nr. CCXLV). Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută, și trad. parțială a editorului; orig. se afla în biblioteca familiei Krasinski (Biblioteca ordynacyi Krasinskich) din Varșovia.

O copie slavă, după I. Bogdan, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 872–874 (nr. 297).

ALTE EDIȚII: C. Matasă, *Sate*, p. 11 (rez. cu data: 1491); *D.I.R.*, A, II, p. 170–171 (nr. 153) (trad., după I. Bogdan).

¹ Parantezele lui I. Bogdan.

² Corect: вѣдомо.

³ вѣра наша, prescurtat peste tot, în continuare, de I. Bogdan în с.п.

⁴ În orig. Фрунѣша (Frunteșta) (nota lui I. Bogdan).

⁵ Paranteze în textul slav editat.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскнн. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) лнстwm(ъ), нашнмъ въсѣм(ъ), кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нли чтъчн его њ<слышнтъ>¹, вже прїде, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) њснмн нашнмн молдавскымн бояре, слѣга наш(ъ) вѣвръ, с(ы)нъ Ивана вистѣр-ник<а>¹, по своен доброн воли, ннкм(ъ) непонѡжен(ъ), а нн прнслован(ъ), н про-дал(ъ) свою правѣю wt<нн>¹нѡ wt(ъ) своего праваго ѡрнка, wt(ъ) ѡрнка wt(ъ)ца

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldur <vo>¹rnîc, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciorto<rovschi>¹, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința <pan>¹ului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului <Moghilă ceașnic, credința panului>² Frunțeș stolnic, <credința panului>² Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn <al țării>² noastre, <Moldova, din copiii noștri sau din>² neamul <nostru>² sau iarăși pe oricine îl va alege <Dumnezeu să fie>¹ domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, <ci>¹ să întărească și să imputernicească, pentru că i-am dat și i-am întărit <pentru>¹ dreapta <lui>¹ slujbă și pentru că și-a cumpărat cu banii săi drepte și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș diac, la Suceava, în anul 6999 <1491> noiembrie 2.

Bibl. „V. A. Urechia” — Galați, Documente, I/1. Orig., perg. (28,5×51,5 cm.), rupt la îndoituri, pecete atirnată, pierdută.

Trei foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/49 a, b și c.

O copie slavă, după Velichi, (v. EDIȚII), trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 869—871 (nr. 296).

EDIȚII: Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 272—273 (nr. IX) (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie, după *Ms. Surete VII*, 300 b); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 45—46 (nr. IX) (același text); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 493 (nr. CCXLVI) (rez., al editorului, după Ghibănescu); Velichi, *Doc. inedite*, p. 239—241 (nr. I) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 171—172 (nr. 154) (trad., după orig.).

¹ Rupt și șters.

² Rupt.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефанъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Младавскин. Знаменито чинимъ), не см(ь) лнстм(ь) нашим(ь), вѣсм(ь) кто на н(ь) зрѣт(ъ) или чтѣчи его слышит(ъ), вже тоти истинны слѣга наш(ь), Михоулъ) Пожаръ), и сестра его, Настѣ, и братанч(ь) нх(ъ), Фръча, и брат(ъ) его, Мнтѣтелоулъ), и сестри нх(ъ), Анна, и Мърнина и Станка, с(ь)ниже Тъвоуца, и племенни нх(ъ), Кръстѣ и сестра его, Яннѣшка, с(ь)н(о)ве Мърнинни, счи непотове Ласлава Боуханча, жаловали есмы нх(ъ), шсовною нашею м(н)л(о)стію, дали и потвърдили есми нм(ъ), оу нашен земан, оу Молдавскон, нх(ъ) правам штинна, села, на Кобылах(ъ), на нмѣ: Сѣкѣннн и, вше Могнан, где вил(ъ) жѣде Шанчо, и Богдѣнещн, и, на Сиретѣ, Нѣнещн, где вил(ъ) жѣде Шанча, и, поннже, Рѣсчорн, где вил(ъ) жѣде Стан(ъ), и Дѣмбрѣвнча, где вил(ъ) жѣде Жѣржѣ, и, на Жежн, пвд(ъ) Корн<а>риш(ь), Боухничешн²...³. Тоє вѣсе вше писанное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ), съ вѣсем(ь) доходм(ь).

Или да ест(ъ) нм(ъ) на четири части: сѣсѣкъ нашемѣ Мнхѣлѣ Пожарѣ да ест(ъ) село на нмѣ Богдѣнецинѣ и половина шт(ъ) Ѓанчиноу жѣдечію, що ест(ъ) повнше Могили; а сѣсѣкъ нашемѣ Кръсти и сестри его, Пинишки, да ест(ъ) Сѣкъванѣи и, тиж(е), половина шт(ъ) Ѓанчиноу жоудечію; а сѣсѣкъ нашемѣ, Фръчи, и братоу его, Митѣтелѣ, и сестрам(ъ) нх(ъ), Пини, и Мърини и Станки, да ест(ъ) Рѣсчорѣи и Дѣмберѣвца, гдѣ бил(ъ) жѣде Жѣржѣ, а Наси да ест(ъ) Бѣхѣнчанѣи. <... Тое вѣсе да ест(ъ)>⁴ нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатѣм(ъ) нх(ъ), и правѣчатѣм(ъ) нх(ъ), и прѣшрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родоу нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанелижинѣи, <не>⁵порѣшено николиже, на вѣки.

И хотарѣ тнм(ъ) више писанним(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) ѣснх(ъ) сторои(ъ) по старомѣ хотарѣ, коуда нз вѣка шжнвали.

И, пак(ъ), приналіе що намалѣ шни шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Плевѣандра боеводѣи, и дрѣгое приналіе, шт(ъ) ѣнка нашего, шт(ъ) Стефана боеводѣи, на ѣси тоти више писаннѣи села, а шни нх(ъ) загѣбили, как(ъ) ест(ъ) нам(ъ) видѣмо и оу-снм(ъ) боарѣм(ъ) нашим(ъ) молдавскым(ъ). Протоже, никто, николи, ни сѣ едиными приналіями, да не имае(ъ) тегати, а ни добѣвати на сѣе наше приналіе, николи, на вѣки.

И на то, ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, ми, Стефана боеводѣи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѣв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Плевѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Ганѣсра, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣданч(а), вѣра пана Дажбога, вѣра пана Моушата прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Мнкотѣи и Рѣцѣша прѣкалаба шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Секарѣ прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Ісака внѣтѣрника, <вѣра пана Ёремѣлѣ посте>⁶анника, вѣра пана Моушна шачника, вѣра пана Фрѣнѣша столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра <ѣснх(ъ)>⁷ боар(ъ) наших(ъ) молдавскх(ъ), великх(ъ) и малих(ъ).

<И по нашему животѣ>⁸, кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бити <нашен Земли Молд>⁹авскон, шт(ъ) дѣтѣи наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ѣ нзберетѣ г(о)сп(о)д(а)рѣ бити нашѣи Земли Молд>⁶авскон, тѣт(ъ) би <нмѣ>⁶ не порѣшил(ъ) нашего дааніа <ни пот>⁶вѣрѣженіа, али би нм(ъ) оутѣврдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), занѣже есмо нм(ъ) дали и потѣврдилн за нх(ъ) правѣю сѣбѣѣи и за що ест(ъ) нх(ъ) праваи штинна.

И на болашю крѣ<пос>⁶т(ъ) и потѣвѣженіе томѣ вѣсемѣ више писанномѣ, велики есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣоуѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) приѣвѣснѣи к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Мѣтѣаш(ъ) діак(ъ), въ Сѣчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣцѣо ноев(ріе) 7̄.

<Pe marginea de jos a pergamentului, sfârșitul a cinci rînduri de încercări de condei, cu altă cerneală, ale diacului>: ... логласѣ ... ацѣкѣ ... пини... тован ... жт(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor Țelor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Mihul Pojar, și sora lui, Nastea, și nepotul lor de frate, Fărcea, și fratele lui, Mitutelul, și surorile lor, Anna, și Mărina și Stanca, fiii lui Tăbuci, și verii lor, Cîrstea și sora lui, Annușca, fiii Mărinei, toți nepoții lui Laslău Buhaicea, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit, în țara noastră, în Moldova, dreptele lor ocini, satele, la Coble, anume: Săcuianii și, mai sus de Movile, unde a fost jude Oanciu, și Bogdăneștii, și, pe Siret, Năneștii, unde a fost jude Oancea, și, mai jos, Rusciorii, unde a fost jude Stan, și Dumbăvița, unde a

fost jude Giurgiu, și, pe Jijia, sub Cornăriș, Buhăiceștii ²... ³. Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul.

Însă să le fie în patru părți: slugii noastre Mihul Pojar să-i fie satul anume Bogdăneștii și jumătate din judecia lui Oanciu, ce este mai sus de Movile; iar slugii noastre Cîrstea și surorii lui, Annușca, să le fie Săcuianii și, de asemenea, jumătate din judecia lui Oanciu; iar slugii noastre Fărcea și fratelui său, Mitutelu, și surorilor lor, Anna, și Mărina și Stanca, să le fie Rusciorii și Dumbrăvița, unde a fost jude Giurgiu, iar Nastei să-i fie Buhăiceanii <... Toate acelea să le fie>⁴ lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Și, iarăși, privilegiul pe care ei l-au avut de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, și alt privilegiu, de la unchiul nostru, de la Ștefan voievod, pe toate aceste mai sus scrise sate, ei le-au pierdut, cum ne este știut nouă și tuturor boierilor noștri moldoveni. Pentru aceasta nimeni, niciodată, cu nici un privilegiu, să nu aibă a pîrî și nici să cîștige peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, <credința panului Eremia poste>⁵lnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

<Iar după viața noastră>⁶, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn <al țării noastre, Mold>¹ova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, <Mol>⁶dova, acela să nu <le>⁷ cîltimească dania <și>⁶ întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș diac, la Suceava, în anul 6999 <1491> noiembrie 6.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Satul Bogdănești și viile de la Oancea, la Siret. <Altă însemnare, din sec. XIX>: Satul Săcueni și Bogdănești și viile de la Oancea.

Bibl. Acad., MCLXIX/14. Orig., perg. (30 × 57 cm.), rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată pierdută.

Trei foto.: una la Arh. St. Iași, DCCXVIII/49, una la Bibl. Centrală Universitară „Eminescu”-Iași, Fotografii, plic 143, nr. 3, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/50a.

O copie slavă, după orig., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 875—879 (nr. 298).

¹ Șters.

² Pare a fi Българичици (Bulhăiceștii).

³ Cca. 20 de litere, tăiate cu cerneală.

⁴ Cca. 25 de litere, tăiate cu cerneală; din greșeală au fost tăiate și cuvintele: Тоѣ рѣци да
сѣра (Toate acelea să fie).

⁵ Omis.

⁶ Șters și rupt la indoitură.

⁷ Rupt.

106

1492 (7000).

Suret de pre un ispisoc de la Ștefan v(oi)e voda, din l(ea)t 7000 <1492>.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oi)e voda, domnul Țării Moldovii. Facem însămnare cu această scrisoară a noastră tuturor cine pre dînsa o va căuta sau pre dînsa o va auzi cetind-o. Iată acești adevărați Solomon, Stănilă, Trebeșan, Giurgiu, miluit-am pre dînșii cu deosebită a noastră milă și le-am dat lor și li-am întărit lor, întru al nostru pămînt al Moldovii, a lor driaptă ocină, satul pe Tazlău, anumé Nadișe, ca să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, <lor>¹, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și a tot niamul lor, cine să va alege mai de aproape, neclătît nici odănoară, în veci.

Spre aceasta este credința domniei mele, cei mai sus scrisă, noi, Ștefan v(oi)e voda, și credința preaiubiților mei fii a domniei mele, Alexandru și Bogdan- [și] Vlad, și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici, boerii moldovenești.

Iar după a noastră viață, cine va fi domnu pămîntului nostru, din copchiii noștri, sau din niamul nostru, sau, iarăș(i), pre cine îl va alege Dumnezău să fie domnu pămîntului nostru Moldovii, acie să nu aibă a strica a noastră danie și întărire, ce să aibă a întări și a milui, pentru că noi am dat și am întărit pre a lor driaptă ocină.

Iar înspre mai mare tărie și întărire a tuturor ce-s mai sus scris(ă), am poroncit boierului nostru, Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și <a>¹ noastră pecete să o legi cătră aciaștă scrisoară a noastră.

7271 <1763> iuli 22. Ion Meleg(hi) vor(nic) de port(ă), mart(or).

Și eu Antohi diiac de divan am scris.

Bibl. Acad., CL/92. Trad.

Un rez. dezv., avînd tot numai data de an, de la începutul sec. XIX, ibidem, DCXCII/1.

O copie după aceeași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 916 (nr. 312).

EDIȚII: *Creșterea colecțiilor*, 1907, p. 127 (rez. după trad. din 1763 iulie 22); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 170 (nr. 47) (rez. după *Creșterea colecțiilor*); *D.I.R.*, A, II, p. 174–175 (nr. 157) (trad. din 1763 iulie 22).

¹ Omis de traducător.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) или его чтѣчи слышнт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) зсими нашими молдавскими бояре, Нѣга, дочка Ялежнина, внѣка Синь вистѣрника, по ян доброн воли, никим(ъ) непонсжена, а ни прислована, и продала свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) ен праваго зрнка, половиннѣ селнице на зстїе Мѣшати, на нмѣ где был(ъ) Роман(ъ), нижнїю част(ъ); та продала слѣгам(ъ) нашим(ъ) Стопанѣ и братѣ его, Лспе, за м̃ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И заплатил наши слѣги Стопан(ъ) и Лспе зсн тотн м̃ злат(ъ) з рѣки Нѣгини, дочци Ялежнина, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полисю заплатѣ, а мы, такжж(ѣ), и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потврѣдил слѣгам(ъ) нашнх(ъ) Стопанн и братѣ его, Лспе, тое прѣд(ъ) реченою половинна селнице, на зстїе Мѣшати, на нмѣ где был(ъ) Роман(ъ), нижнїю част(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и съ въсем(ъ) доходшм(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и зншчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзншчатом(ъ) нх(ъ), и прѣшзрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ <нх(ъ)>¹, кто съ нм(ъ) изберет(ъ) нанбанжнїн, непоршшено николнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон половинн селнице да ест(ъ) шт(ъ) зсего хотара половинна и по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка ожнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялежандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣдича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата Хотннского, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана <Сека>¹рѣ шт(ъ) Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Къннѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Фремїа постелника, вѣра пана Могна чашника, вѣра пана Фршнтеша столника, <вѣр>¹а пана Шандра комнса <и вѣр>¹а зснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашнн земан, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашнн Земан Молдавскон, тот(ъ) би нм(ъ) не поршшил(ъ) нашего дланїа и потврѣженїа, али би нм(ъ) штврѣдил(ъ) и зкрѣпил(ъ), заншж(ѣ) есми нм(ъ) дали и потврѣдил за правѣю слѣжѣѣ и за цю собн кѣпнлн на свон <првїн>² пннѣзи.

И на болшою крѣпшст(ъ) и потврѣженїе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, вѣклѣ>³ли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣсннн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнсал(ъ) Толдер(ъ) дїак(ъ), з Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣ⁴ ген(арїе) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Neaga, fiica lui Alexa, nepoata lui Sin vistier, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, jumătate din seliștea de la gura Mușatei, anume unde a fost Roman, partea de jos; și a vîndut-o slugilor noastre Stoian și fratelui său, Lupe, pentru 40 de zloți tătărești.

Și au plătit slugile noastre Stoian și Lupe toți acei 40 de zloți în mîinile Neagăi, fiica lui Alexa, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Stoian și fratelui său, Lupe, acea jumătate de seliște înainte spusă, la gura Mușatei, anume unde a fost Roman, partea de jos, ca să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului <lor>¹ neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei seliști să fie din întreg hotarul jumătate și pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Dajbog, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului <Seca>¹ ră de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Șandru comis <și credința>¹ tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor <drepti>².

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logăfăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 7000⁴ <1492> ianuarie 14.

Bibl. Acad., XXI/289. Orig., perg. (31×42 cm.), foarte șters, pătat de mucegai și găurit pe margini, pecete atîrnată, pierdută.

O foto, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/51.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data: 1493 ianuarie 14, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 917—918 (nr. 313).

EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 175—176 (nr. 158) (trad., după orig.).

¹ Șters.

² Omis.

³ Pergamentul tăiat pentru legarea peceții.

⁴ După data de an, documentul este pătat, dar este sigur că nu urmau și alte cifre, de vreme ce sfatul domnesc corespunde lunii ianuarie 1492 (începînd din martie, Dajbog dispăre din sfat — cf. doc. nr. 109 și *D.I.R.*, A, II, p. 176).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) Ковбода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) или его чтючи слышит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ)

оусими нашими молдавскіми бояре, Мърина, дочка Жоуржа Жъметате, и съ своимъ дѣтми и племенщи еи, Мъринка, дочка Мъндрина, и братанчии, Силѣ, и сестра его, Донѣ, с(ы)нове Федкови, и племенщи нх(ъ), Шефоул(ъ), и сестра его, Мърина, с(ы)нове Мърѣшчини, дочки Шефшла Жъметате, оуси непотове Жоуметате, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непоноужени, а ни пришловани, и поток-милнскѣ промежи собою и рѣзделнан соби свои штинні, що были дѣда нх(ъ), Ішна Жометате, села на имѣ Мъндрешін, на Сиретѣ, где были Балинци, и Шербановци, тиж(е) на Сиретѣ, и Жоумѣтѣцѣнн, на Жежін, где было дворнище Кълнманово.

И достало сѣ Мъринки, дочки Мъндрині, и братанічем(ъ) еи, Силѣ, и сестри его, Донн, 8 нх(ъ) част(ъ), село на имѣ Мъндрешін, на Сиретѣ, где были Балинци. Я Шефшл8 и сестри его, Мъринн, непотом(ъ) Шефшла Жометате, им(ъ) сѣ достало, 8 нх(ъ) част(ъ), село на имѣ Шербановцин, на Сиретѣ. Я Мъринн, дочки Жържа Жъметате, еи сѣ достало, 8 еи част(ъ) село на имѣ Жоумѣтѣцѣнн, на Жежін, где было дворнище Кълнманово.

И еще 8стали Мъринка, дочка Мъндринна, и братанчии еи, Силѣ и Донѣ, и племенщи нх(ъ), Шефоул(ъ) и сестра его, Мърина, та придали Мъринн, дочки Жържа Жъметате, за тое село, за Жомѣтѣцѣнн, еще ѣ злат(ъ) татарских(ъ).

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн волн и рѣзделеніе, що они соби промежи собою рѣзделани, сѣ оусею своею доброю волею, а мы такжж(е), по нх(ъ) же волн, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потврѣдани сѣсѣ нашемоу Шефшл8 и сестри его, Мъринн, непотом(ъ) Шефшла Жъметате, тое прѣд(ъ) реченное село, на имѣ Шербановцин, на Сиретѣ, како да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) 8рнк(ъ) и сѣ вѣсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и 8ншчатом(ъ) нх(ъ), и прѣшншчатом(ъ) нх(ъ), и прѣшшрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсем8 род8 нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) наближнн, непорѣшено николнже, на вѣки.

Я хотар(ъ) том8 село, на имѣ Шербановци, шт(ъ) пошнъ шт(ъ) лѣсве(ъ) рѣг(ъ), що близ(ъ) пѣтѣ, лнп(ъ), шт(ъ) тон лнп(ъ), черес(ъ) пѣт(ъ), та черес(ъ) поле, простѣ къ дрѣгом8 лнсѣ, на кран лнса граб(ъ), тамо кр(ъ)сть рѣбан(ъ), а шт(ъ) дворнище, где переходнт(ъ) пѣт(ъ) поток(а) выше брад(ъ), могла кѣпана, та на волото подан столпъ, шт(ъ) волота черес(ъ) пѣт(ъ), на поле, простѣ на верхъ могла8, а шт(ъ) тѣда простѣ на волото, третea могла, та, черес(ъ) Сирѣт(ъ), где был(ъ) старнн млинн(ъ), полѣна оусѣ, а шт(ъ) Берещн, близ(ъ) Сирѣтѣ, могла що Івнншъ поставил(ъ), а шт(ъ) тон моглан простѣ къ вѣковнн8, подан пѣтѣ, дрѣгаа могла, та, черес(ъ) пѣт(ъ), на третію могла8, под(ъ) вѣковнн8, та 8 вѣковнн8. Тоe ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ).

Я прівнлїе що имал(ъ) дѣд(ъ) нх(ъ), Івнн(ъ) Жометате, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілєжандра боекодї, на тнх(ъ) выше писанннх(ъ) селах(ъ), а они загибли, как(ъ) ест(ъ) нам(ъ) вндомо и бояром(ъ) нашим(ъ).

Протѣже, никто, николн, ни сѣ едннми прівнлїамн да не имает(ъ) тѣгатн, а ни довѣатн на сїе наше прівнлїе, николн, на вѣки.

Я на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, ми, Стефана боекодн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нве(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Ілєжандра и Бѣгдана-Блада, и вѣра боярь наших(ъ): вѣра пана Дѣамн, вѣра пана Гангѣра, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Шефшла, вѣра пана Мѣшата Хотннскогo, вѣра пана Мнкотъ и Рѣцеш(а) прѣкалаван шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Чорторовскогo, вѣра пана Секаръ Новоградскогo, вѣра пана Дннга, вѣра пана Кълннѣ8 спѣтарѣ, вѣра пана Бремїа постелннка, вѣра пана Могла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Шандра колнса и вѣра оуснх(ъ) боярь наших(ъ) молдавскнх(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

Я по нашнм(ъ) жнкотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)с(по)д(а)рѣ нашнн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего род8 или пак(ъ) вѣд(ъ) которого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бнтн нашнн Землн Молдавскон, тот(ъ)

БИ ИМ(Ъ) НЕ ПОРШИНА(Ъ) НАШЕГО ДАДИА И ПОТВРЪЖДЕНІА, АЛИ БИ ИМ(Ъ) СТЕРЪДИЛ(Ъ) И ШКРЪПИЛ(Ъ), ЗАНШЖЕ ЕСМИ ИМ(Ъ) ДАДИ И ПОТВРЪДИЛИ ЗА ЦО ЕСТ(Ъ) ИМ(Ъ) ПРАВА ШТИИНА.

И НА БОЛШЕЕ КРЪПОСТ(Ъ) И ПОТВРЪЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕЛЪЛИ ЕСАМИ НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ЖЪПАНЪ, ТЪШТЪЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВЪСИТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Писал(ъ) ЯЛЕЖА Попович(ъ) шт(ъ) ИІс(ъ), въ СЪЧАВЪ, в(ъ) л(ѣ)тѣ ѿ, март(ъ) м(ѣ)с(л)ца, зї д(ъ)нѣ.

<Din însemnarea contemporană de de verso, aproape ștearsă, se mai poate citi): ... ШЕФЪЛ(Ъ) И СЕСТРА ЕГО, МЪРИНА.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Mărina, fiica lui Giurgiu Jumetate, și cu copiii săi și cu vara ei, Mărinca, fiica lui Mîndrea, și nepotul ei de frate, Silea, și sora lui, Donea, fiii Fedcăi, și verii lor, Șteful și sora lui, Mărina, fiii Marușcăi, fiica lui Șteful Jumetate, toți nepoți ai lui Jumetate, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și s-au tocmit între ei și și-au împărțit ocinile lor, ce au fost ale bunicului lor Ion Jumetate, satele anume: Mîndreștii, pe Sitet, unde au fost Balinții, și Șerbănăuți, de asemenea pe Siret, și Jumătățenii, pe Jijia, unde a fost curtea lui Căliman.

Și s-au convenit Mărinică, fiica lui Mîndrea, și nepoților ei de frate, Silea și surorii lui, Donea, în partea lor, satul anume Mîndreștii, pe Siret, unde au fost Balinții. Iar lui Șteful și surorii lui, Mărina, nepoții lui Șteful Jumetate, lor li s-a convenit, în partea lor, satul anume Șerbănăuți, pe Siret. Iar Mărinei, fiica lui Giurgiu Jumetate, i s-a convenit, în partea ei, satul anume Jumătățeanii, pe Jijia, unde a fost curtea lui Căliman.

Și încă s-a sculat Mărinca, fiica lui Mîndrea, și nepoții ei de frate, Silea și Donea și verii lor, Șteful și sora lui, Mărina, și au mai dat Mărinii, fiica lui Giurgiu Jumetate, pentru acel sat, pentru Jumătățeani, încă 700 de zloți tătărești.

Deci noi, văzînd bunăvoia și împărțeala lor, cu care s-au împărțit între ei, cu toată bunăvoia lor, noi, de asemenea, după voia lor, am dat și de la noi și am întărit slugii noastre Șteful și surorii lui, Mărina, nepoții lui Șteful Jumetate, acel sat, înainte spus, anume Șerbănăuți, pe Siret, ca să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat, anume Șerbănăuți, <să fie> din poiană, de la cornul pădurii care este aproape de drum, un tei, de la acel tei, peste drum și peste cîmp, drept la altă pădure, la marginea pădurii un carpen, acolo o cruce încrestată, iar de la curte, unde drumul trece pîriul mai sus de vad, o movilă săpată, și la balta de lîngă pădure, un stîlp, de la baltă peste drum, la cîmp, drept la vîrfurile movilei, iar de acolo drept la baltă, a treia movilă, și peste Siret, unde a fost moara cea veche, toată poiana, iar de la Berești, aproape de Siret, o movilă pe care a pus-o Ioanăș, iar de la acea movilă drept către făget, lîngă drum, altă movilă, și, peste drum, la a treia movilă, sub făget, și la făget. Acesta este tot hotarul.

Iar privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Ion Jometate, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, pe acele mai sus scrise sate, ei l-au pierdut, cum ne este știut nouă și boierilor noștri.

Pentru aceasta, nimeni, niciodată, cu nici un privilegiu să nu aibă a pîrî și nici să cîștige peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hârman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Auşat de la Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașez pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Secară de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să ațarne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa al lui Popa din Iași, la Suceava, în anul 7000 <1492>, luna martie, 17 zile.

<Din însemnarea contemporană de pe verso, aproape ștearsă, se poate citi>:...Șteful și sora lui, Mărina.

Arh. St. Suceava, Fond M-rea Sucevița, I/2 (fost la M-rea Sucevița, nr. 501). Orig., perg.: (33 x 50 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПИЧАТА ІѠ ШТЕФАНУ БОИВДАА, ГВЕСНОДАДЪ ЗІМАН МІВЛАДЕСКОН.

O trad., cu greșeli și cu pasaje slave netraduse, din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 20 r.-21 r. O copie, după altă trad. din sec. XVIII, numai cu vâleatul, la Bibl. Acad., MCMXCII/6, și o altă copie rom., avînd doar data de an, de la începutul sec. XIX, de Manolachi Andrieș medelnicer, la Arh. St. Iași, CDXIV/1. Un rez., cu extrase din hotarnică, într-o mărturie hotarnică din 1823 septembrie 6, la Bibl. Acad., MDXXXVI/15, și altul din 1835, incomplet și avînd numai data de an, la Arh. St. Iași, Tr. 234, op. 258, dos. 7, f. 137. Două copii slave: una, cu greșeli, după orig., de Dimitrie Dan, și alta, după foto., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 168 v. -169 r., și respectiv, 179 v. - 183 r. Două foto., ibidem, IV/10 și XXIII/89, și alte două, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, II/47 și III/52.

O copie slavă după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>. f. 884—890 (nr. 301).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XVI, p. 315 (menț., cu data: 7000 (1492), într-o hotarnică din 1778 martie 15); Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 274—276 (nr. XI) (copie, din 1809, cu greșeli și cu data: 7000 (1492) scobotită de editor în stilul de 1 septembrie: 1491, de Manolachi Andrieș, după trad., cu semnătura lui Teodor Balș, din *Ms. Surete*, I, 498); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 49 (nr. XI) (aceeași copie); idem, *Surete*, I, p. 40—42 (nr. 7) (aceeași copie, cu data: 7000 <septembrie>); XVIII, p. 162—163 (nr. 102) (rez., cu data: 7000 <februarie 17>, din opusul de doc. al Jumătățenilor, după *Ms. Surete*, I, 475); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 495—498 (nr. CCXLVIII) (trad. din prima jumătate a sec. XVIII, și extrase dintr-o altă trad., din „hîrțile Rosetti — Bălănescu”, de la Bibl. Acad., cu data schimbată, nejustificat, de editor în: 1492 (7000) februarie 17 și corectată, apoi, după orig., în vol. II, p. 499); Dan, *M-rea Sucevița*, p. 121 (nr. 2) (rez., după orig., cu sfatul domnesc și cu descriere arheografică); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 161—164 (nr. 45) (text slav, după copia lui I. Bogdan din ms. nr. 5234 de la Bibl. Acad., și trad.); A. Sacerdoteanu, *Un duplicat mold.*, p. 226 (extras trad., după M. Costăchescu); *D.I.R.*, A, II, p. 176—177 (nr. 159) (trad., după orig.).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсамъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтиочи слышит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими молдавскими бояре, Мърина, дочка Жържа Жметате, и съ своимъ дѣтми и племенца еи, Мъринка, дочка Мъдринна, и братаничи еи, Силѣ, и сестра его, Донѣ, с(ы)н(о)ве Федкови и племенщи нх(ъ), Шефѣла(ъ) и сестра его, Мърина, с(ы)н(о)ве Мършчинни, дочки Шефѣла Жметате, вси непотове Івна Жметате, по нх(ъ) доброн воли, никим(ъ) непонъжени, а ни присловани, и поткомни съ промежи собою и рвзданили свои скон штинни, що были дѣда нх(ъ), Івна Жметате, села на имѣ Мъдрешѣн, на Сиретѣ, где были Балинци, и Шербановци, тиж(е) на Сиретѣ, и Жомѣтъцѣнѣн, на Женѣн где было дворцие Кълиманово.

И достало съ Мъринки, дочки Мъдриннѣ, и братаничем(ъ) еи, Силѣ, и сестри его, Доннѣ, 8 нх(ъ) част(ъ) село на имѣ Мъдрешѣн, на Сиретѣ, где были Балинци, а Стефѣла и сестри его, Мърини, непотом(ъ) Шефѣла Жметате, им(ъ) съ достадо, 8 нх(ъ) част(ъ), село на имѣ Шербановци, на Сиретѣ. ѿ Мърини, дочки Жържа Жметате, еи съ достадо, 8 еи част(ъ), село на имѣ Жомѣтъцѣнѣн, на Жежѣн, где было дворцие Кълиманово.

И еще стали Мъринка, дочка Мъдринна, и братаничи еи, Силѣ и Донѣ и племенщи нх(ъ), Шефѣла(ъ), и сестра его, Мърина, та прѣдала Мърини, дочки Жържа Жметате за то село, за Жомѣтъцѣн(н), еще ѿ злат(ъ) татарскихх(ъ).

Ино мы, видѣше нх(ъ) доброн воли и розделеніе, що они свои промежи собою рвзданили, съ оусею своею доброю волею, а мы, такжж(е), по нх(ъ) же воли и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвердани Мъринки, дочки Мъдринни, и братаничем(ъ) еи, Силѣ и Доннѣ, тое прѣд(ъ) реченое село, на имѣ Мъдрешѣн, на Сиретѣ, где былъ Балинци, како да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходшм(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оушчатом(ъ) нх(ъ), и прѣвншчатом(ъ) нх(ъ), и прѣцшрѣтшм(ъ) нх(ъ), и въсемъ родъ нх(ъ), кто съ им(ъ) изберет(ъ) наиблжнѣн, непоръшено никомже, на вѣки.

ѿ хотар(ъ) томъ село, на имѣ Мъдрешѣн, на Сиретѣ, шт(ъ) Владвешнх(ъ) на малон могилн та бердшм(ъ) повыше крѣнщи, та на вѣковнш шт(ъ) Хрешкан(н), а шт(ъ) Калѣановци шт(ъ) столпа до столпа, шт(ъ) вѣковнш до Сиретѣ.

ѿ прѣвнѣе шо имал(ъ) дѣд(ъ) нх(ъ), Івн(ъ) Жметате, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) ѿлѣѣандра воеводѣ на тнх(ъ) выше писаних(ъ) селѣх(ъ), а они загнѣан, как(ъ) ест(ъ) нам(ъ) видомо и бояршм(ъ) нашим(ъ).

Протжже, никто, николи, ни съ едиными прѣвнѣями, да не имает(ъ) тѣгати, а ни добѣгати, на сіе наше прѣвнѣе, николи, на вѣки.

ѿ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)р(с)тва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(с)тва ми, ѿлѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Дъман, вѣра пана Гангъра, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Хъдича, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мъшата Хотинского, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеш(а) паркалави шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана ѿдренка Чорторвешского, вѣра пана Івн(ъ) Секаръ паркалава Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Къльнъш спатарѣ, вѣра пана Сремѣл постелника, вѣра пана Могилн чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Шандра комнса и вѣра шчнх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавскыхх(ъ), и великихх(ъ) и малыхх(ъ).

ѿ по нашим(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(с)тва нашн земли, шт(ъ) дѣтн наших(ъ) или шт(ъ) нашего родъ или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(с)тва еити нашн Земли Молдавскон, тотн бы им(ъ) не поръшил(ъ)

НАШЕГО ДАДНІА И ПОТВЪРЪЖЕНІА, АЛИ БИ ИМ(Ъ) СТЪРЪДНЛ(Ъ) И ЗКРЪПНЛ(Ъ), ЗАНДЖЕ ЕСЛИ ИМ(Ъ) ДАДН И ПОТВЪРЪДНЛ И ЗА ЦО ЕСТ(Ъ) ИМЪ ПРАВА ШТННА.

И НА БОЛШЕЕ КРЪПОСТ(Ъ) И ПОТВЪРЪЖЕНІЕ ТОМЪ КЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕЛЪЛН ЕСЛИ НАШЕМЪ ВЪРНОМЪ ЖЪПАНЪ, ТЪОУТЪЛВ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВЪСНТИ К СЕМЪ ЛИСТУ НАШЕМЪ.

Писал(ъ) Тоддер(ъ) Діак, оу Свч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣ, м(а)рт(ъ) м(ѣ)с(а)-ца, ѿ д(ъ)нѣ.

⟨Pe verso, însemnare contemporană⟩: † Мъринка, дочка Мъндрини, и братаничи еи, Силѣ и Донн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, Mărina, fiica lui Giurgiu Jumetate, și cu copiii săi și cu vara ei, Mărinca, fiica lui Mîndrea, și nepotul ei de frate, Silea, și sora lui, Donea, fiii Fedcăi, și verii lor, Șteful și sora lui, Mărina, fiii Mărușcăi, fiica lui Șteful Jumetate, toți nepoți ai lui Ion Jumetate, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și s-au tocmit între ei și și-au împărțit ocinile lor, ce au fost ale bunicului lor, Ion Jumetate, satele anume: Mîndrești, pe Siret, unde au fost Balinții, și Șerbănăuți, de asemenea pe Siret, și Jumătățeni, pe Jijia, unde a fost curtea lui Căliman.

Și s-au cuvenit Mărinică, fiica lui Mîndrea, și nepoților ei de frate, Silea și surorii lui, Donea, în partea lor, satul anume Mîndreștii, pe Siret, unde au fost Balinții. Iar lui Șteful și surorii lui, Mărina, nepoții lui Șteful Jumetate, lor li s-a cuvenit, în partea lor, satul anume Șerbănăuți, pe Siret. Iar Mărinii, fiica lui Giurgiu Jometate, i s-a cuvenit, în partea ei, satul anume Jumătățeni, pe Jijia, unde a fost curtea lui Căliman.

Și încă s-a sculat Mărinca, fiica lui Mîndrea, și nepoții ei de frate, Silea și Donea și verii lor, Șteful și sora lui, Mărina, și au mai dat Mărinii, fiica lui Giurgiu Jometate, pentru acel sat, pentru Jumătățeni, încă 700 de zloți tătărești.

Deci noi, văzînd bunăvoia și împărțeala lor, cu care s-au împărțit între ei, cu toată bunăvoia lor, noi, de asemenea, după voia lor, le-am dat și de la noi, și le-am întărit Mărinică, fiica lui Mîndrea, și nepoților ei de frate, Silea și Donea, acel mai sus spus sat, anume Mîndreștii, pe Siret, unde au fost Balinții, ca să le fie și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat, anume Mîndreștii, pe Siret, ⟨să fie⟩ de la Vladăuți la movila mică și pe deal, mai sus de fîntînă, și la făgetul de la Hreșcani și de la Calianăuți, din stîlp în stîlp, de la făget pînă la Siret.

Iar privilegiile pe care le-a avut bunicul lor, Ion Jometate, de la bunicul nostru, de la Alexandu voievod, pe acele mai sus scrise sate, ei le-au pierdut, cum ne este știut nouă și boierilor noștri.

Pentru aceea, nimeni, niciodată, cu nici un privilegiu, să nu aibă a pîri și nici a cîștiga peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat de

la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reateș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Șandru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit și pentru că le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 7000 <1492>, lună martie, 17 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Mărinca, fiica lui Mîndrea, și nepoții ei de frate, Silea și Donea.

Arh. St. București, Peciți, nr. 240. Orig., perg. (34 × 52,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), stricată la margine, cu legenda: † ПИЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОЕВОДА, ГОСПОДАРЪ ЗЕМАНЪ МЛВАДАНСКОУ.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/53.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad. A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 882—883 (nr. 300).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 493—495 (nr. CCXLVII) (rez. al editorului și extrase după o trad. defectuoasă, cu data: „7000 luna februarie 17 zile” din arhiva Leon Ghica din Dumbrăveni); A. Sacerdoțeanu, *Un duplicat mold.*, p. 226 (extras slav după orig. și trad.).

¹ Rupt.

110 1492 (7000) martie 17, Suceava.

Suret de pe ispisoc sîrbesc de la Stefan voevod din leat 7000 <1492> mart 17.

Precum au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri ai Moldovei, sluga noastră Costea, nepot lui Dieniș solul¹, de a lui bunăvoe, de nime silit, nici asuprit, și au vîndut a sa dreaptă ocină dintru al său drept uric, din uricul moșului său Dieniș solul¹, un sat pe Crasna, anume Tămicești, dumisali Costea pitărelul, drept 70 zloți tătăraști. Și s-au sculat sluga noastră, dumnealui Coste pitărelul, și i-au plătit toți acei bani de mai sus scriși, 70 zloți tătăraști, în mînule slugei noastre Costei, nepot lui Dieniș solul¹, dinaintea noastră și dinaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bună învoială, am dat și am întărit slugii noastre Coste pe acel de mai sus zis sat, anume Tămicești, pe Crasna, ca să fie lui de la noi uric cu tot venitul, lui, și feciorilor lui și la tot neamul lui, ce se va alege mai aproape, nerușuit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu de mai sus zis sat să fie dinspre toate părțile după hotarul ce vechiu, pe unde au umblat din veac.

Și spre aceasta este credința domniei mele de mai sus scrisă, noi, Ștefan voevoda, și credința a preaiubiților fiii domniei mele, Alexandru și Bogdan-
<Vlad>², și credința a tuturor boerilor noștri, a mari și mici.

Dar după a noastră viață, cine va fi domn Țării Moldovei, din fiii și neamul nostru sau ori pe cine D<umne>²zeu va alege, să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai ales să dea și să întărească, de vreme ce și noi am dat și am întărit pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă și pentru că el a cumpărat pre ai săi drepți bani.

Și pentru mai mare tărie și întăritură a celor de mai sus scrise, am poroncit credincios boerului nostru, dumisale Tăutul logofătul, să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră s-o lege.

S-a scris în Suceava.

După Ghibănescu, *Surete*, I, p. 225—226 (nr. 43). Trad., din 1787 iunie 16, de Gheorghe Evloghie dascăl, după Ms. *Surete*, VII, 680 („acta Burghilea din Tăbălăești, pe Crasna, zis din vechi Tămicești”).

O copie a aceleiași trad., după Ghibănescu, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 891 (nr. 302).

ALTE EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 501 (nr. CCXLIX) (rez. al editorului, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 178 (nr. 160) (rez., după I. Bogdan).

¹ Greșit pentru: „spătarul”.

² Omis în textul editat.

111

1492 (7000) martie 30.

Hrisovul domnului Ștefan v(oi)e v(o)d din 7000 <1492> mart 30 că viindu înaintea domniei sale Iurșa aprodul și surorile lui, Marușca și Vasca, nepoții lui Crăciun Belcescu, de a lor bunăvoi, au împărțit a lor drepte ocini, satile pe Pîrîu Albu, anumi Belceștii și Negoeștii precum și două părți din Șerbești, viindu în parte Iurșii aprodului satul Belceștii și în parti surorii sale, Vascăi, satul Negoeștii, iară surorii lor, Marușcăi, acei două părți din satul Șărbeștii pe celalalt Pîrîu Albu, cari împărțală au întărit-o și domnia sa cu acest ispisoc.

Iar hotarul acestor sati să fii precum au umblat din viac.

Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 115, f. 94 r (b). Rez. din 1850.

O copie a aceleiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 895 (nr. 304).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 503 (nr. CCLI) (rez. al editorului, după rez. din 1850); *D.I.R.*, A, II, p. 178 (nr. 161) (rez., după I. Bogdan).

112

1492 (7000) martie 30.

Suret de la Ștefan voevoda, let 7000 <1492> martie 30.

Facem înștiințare precum au venit, înainte noastră și a boerilor noștri, Neacșa, nepoata lui Mihăila Popșa, de a ei bunăvoe, de nime silită, și au vîndut a sa dreaptă ocină și moșie dentru al său drept uric și dres ce au fost <avut>¹ moșul² ei, Mihăilă Popșa, de la moșul² nostru, Alexandru vodă, un sat pe

Siretiu, anume Cîrneștii, pre acela l-au vîndut însuși domnii mele, drept 120 de zloți tătărăști, care bani mai sus scriși, 120 de zloți, i-am dat deplin în mîinile Neacșii, nepoata lui Mihăilă Popșii.

Iar domniea mea m-am îndurat și am miluit pre sluga noastră Stan Poiană³ și i-am dat de la noi acest sat de mai sus scris, anume Cîrneștii, ca să-i fie de la noi ocină și moșie și uric, cu tot venitul, lui, și copiilor lui, nepoților și strănepoților lui și a tot neamul ce se va alege mai aproape, nerușiit niciodinioară, în veci.

Pentru aceea, credința domniei mele și a preaiubiți fiii domnii mele, Alexandru și Bogdan-Vlad⁴ și credința boerilor noștri: dumnilor Boldur⁵ [vel vornic], și dumnilui Cîlnău [vel] spatar, și dumnilui <Eremie>¹ [vel] postelnic, și dumnilui Moghilă⁶ [vel] paharnic, și dumnealui Frunteș [vel] stolnic⁷, și dumnilui Șăndrea [vel] comis, și credința boerilor noștri, mari și mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn[i] țării aceștiea, să nu strice a noastră danie și miluire, de vreme că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare ctedință și întăritură, am poroncit cinstutului și credinciosului boerului nostru, dumnilui Tăutul⁸ [vel]logofăt, să scrie și a noastră pecete către această adevărată carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghie dascal, let 1765 aprilie 5.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 501—502 (nr. CCL). Trad. într-o condică a moșiilor lui Constantin Cantacuzino mare vistiernic, p. 101, scrisă la 1820 în București de logofătul de divan Chiriță după o condică scrisă de diacul de divan Toader Gaspar și de alți dieci la Iași, tot în 1820.

O copie, după I. Bogdan, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV, <M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 892—894 (nr. 303).

ALTE EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 178—179 (nr. 162) (trad., după I. Bogdan).

¹ Parantezele lui I. Bogdan.

² Adică: „bunicul”.

³ În suret: „Priem” (această notă, ca și cele ce urmează, apariția lui I. Bogdan).

⁴ În suret: „Bogdan și Vlad”.

⁵ În suret: „Toader”.

⁶ În suret: „Mihăilă”.

⁷ În suret: „vistier”.

⁸ În suret: „Tăiutul”.

Suret de pe un ispisoc sârbesc de la Ștefan voevod din let 7000 <1492> martie 30.

Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri ai Moldovii sluga noastră Luca, feciorul lui Iliiaș păharnic, și nepotul lui de frate, Coste, și surorile lui, Nastia și Vasca și Ghinda, feciorii Andreicăi Ilișescul, și nepotul lui de sor<ă>¹, Lucin Andreica, feciorul lui Marininiu², toți nepoții lui Iliiaș păharnic, de a lor bunăvoe, de nime siliți, nice asupriți, și au vîndut a lor dreaptă ocină dintru a lor drept uric din uricul tatălui său Iliiaș păharnicul și din deresă ce au avut el de la moșul³ domnii mele, de la Alexandru voivoda, giunătatate de sa anume Botoșanțai, pe Sirete, parte din sus, parte Crămeștii⁴, aceea au vîndutu domnii mele drept 80 zloți tătărăști,

care banii i-am plătit domnie me deplin în mîinele slugii noastre Lucăi, feciorul lui Iliiaș păharnic, și a nepotului său, Coste, și surorilor lui, Nasta și Vasca și Ghinda, feciorilor Andreicăi Ilișescul, și nepotului de sor<ă>¹, Lucin Andreica, feciorul lui Mărinin², toți nepoții lui Ilișș păharnic, denainte tuturor boerilor noștri, cu care ace giumătate de sat după aceea domnie me am miluit pe sluga noastră Stanciul și pe surorile lui, Dragole, și Sora, și Neacșa, și Mara și Vișa, ficiorii Măcinii³, și am dat lor de la noi ace de mai sus giumătate de sat pe Sărete, anume Botoșeștii, parte din sus, parte Crăneștii⁴, ca să fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și feciorilor lor, nepoților, și strănepoților și a tot neamul lor ce să va alege mai aproape, nerușit nice odată, în veci.

Iar hotarul acii giumătate de sat anume Botoșești, parte din sus, parte Crănești⁴, să fie din gios de Mrăgireni⁶, începînd din vîrfurile dealului, din drumul cel mare, de la on stălp, deci pe vîrfurile dealului, în gios, la on stălp, de acolo, pe șes, la bahnă, la stălp, drept pe margine luncăi, la on stejar mare înșămnat, de acolo drept peste luncă la Siretiu, iar despre alte părți, după hotarul cel vechi, pe unde au îmblat din veci.

Și la aceasta iaste credința tuturor boierilor noștri, a mari și mici.

Iar după a noastră vieață, cine va fi domn și stăpîn țării acestie, să nu străce a noastră danie și milă și întăritură, ci mai virtos să de și să întărească.

Iar pentru mai mare credința și întărire acelor de mai sus scrisă, am poroncit cîstitutului și credinciosului boeriului nostru, dumisale Tăutului [vel] logofăt, să scrie și a noastră pecete către aceasta carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghe dascal, let 7270 <1762> mart 28.

După Balan, *Doc. bucovinene*, I. p. 97—98. Trad. din Arhiva Tribunalului din Cernăuți, pachet Succesia cum tutela, 35—56.

Un rez., la Arh. St. Iași, Tr. 196, op. 243, dos. 47, f. 16—18 (ars în timpul celui de-al doilea război mondial).

O copie, după Balan, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 896—898 (nr. 305).

¹ Parantezele lui T. Balan.

² Cuvînt netradus; corect, în românește: „Marinei“.

³ Adică: „bunicul“.

⁴ Corect: „Grămești“.

⁵ Nume lăsat, probabil, de traducător în forma slavă (corect, probabil: „Micu“).

⁶ Este vorba de satul cunoscut mai tirziu sub numele de Meningeni, Miningeni.

Von Gottes Gnaden, wir Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thun kund durch diesen unseren Brief Allen, die solchen sehen oder lesen hören, wienach vor uns und unseren moldauischen Bolären gekommen ist unser Diener Paul Iodka, Sohn des alten Iodka, aus seinem guten Willen, von niemand genötigt oder gezwungen, und hat verkauft sein wahres Vatergut, vermöge wahrhafter Urkunde, welche sein Vater Iodka als Schenkung von dem Ahne unserer Herrschaft, Alexander dem Woew(oden), hatte, ein Dörflein <names Chluboka, welches oberhalb Derechlui ist>¹. Und die Hälfte dieses Dorfleins, welches oberhalb Derechlui ist, hat er verkauft unseren Dienern: Stan Babić und Iakim Babić für 150 tatarische Gulden. Und die zweite Hälfte von diesem Dörflein namens Hluboka, das oberhalb Derechlui, nemlich

die Hälfte dieses Dörfleins gegen Sonnenaufgang, die hat er verkauft ihrem Bruder Andriasch Babić um 150 tatarische Gulden.

Und es haben sich unsere Diener, Stan Babić und Iakim Babić erhoben, und haben all dieses obgeschriebene Geld, 150 tatar(ische) Gulden für diese Hälfte des Dörfleins <namens Chluboka, welches oberhalb Derehluï ist>² in die Hand unseres Dieners Paul Iodki, Iodkis Sohne, bezahlt.

Und unser Diener Andriasch hat sich gleichfalls erhoben und all dieses obgeschriebene Geld, 150 tatar(ische) Gulden für die zweite Hälfte dieses Dörfleins namens Hluboka, welches oberhalb Derehluï ist, jedoch für den Teil gegen Sonnenaufgang auch in die Hand Pauls Iodki, Iodkis Sohnes vor uns und all unseren Bolären bezahlt.

Wir aber nachdem wir ihre gutwillige Uebereinkunft und die völlige Bezahlung gesehen, haben auch unseren Dienern; dem Stan Babić und Iakim Babić und Andriasch Babić gegeben und bestätigt das, was sie sich zur Halbscheid von diesem Dörflein namens Chluboka, das oberhalb Derehluï ist, erkauf haben, damit es von uns aus sei mit allen Einkünften, ihnen, ihren Kindern, ihren Enkeln, ihren Urenkeln, ihren Ururenkeln und ihrem ganzen Geschlechte, der ihnen als der nächste auserkoren wird unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieses Dörfleins namens Chluboka, das oberhalb Derehluja ist, soll ihnen von allen Seiten nach dem alten Hotar sein. Unter sich aber sollen sie diesen Hotar zur Hälfte haben, wie es oben geschrieben ist, wie und wer denselben gekauft hat: Stan Babić und Iakim Babić beide eine Hälfte und ihr Bruder Andriasch Babić allein die andere Hälfte, von diesem Dörflein namens Chluboka, das oberhalb Derehluï ist, und die Hälfte des Hotars.

Und hiefür ist die Beglaubigung unserer Herrschaft, des obgeschriebenen Stefan Woew(oda) und die Beglaub(igung) der vielgeliebten Söhne, uns(erer) H(err)sch(af)t, Alexanders und Bogdans, und die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma, Parkalaben, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldur, Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Härman, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Hudiću, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Stef[el]jul, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Muschat von Hotin, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mikotê und d(es) H(er)r(n) Rêzesch, Parkalaben von Nêmz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ćortorowski und d(es) H(er)r(n) Schander, Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ding, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klänău, Schwertrâgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Isak, Schatzmeisters d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Eremiă, Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mogila, Mundschenks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Fruntesch, Truchsessens, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter, Hermans Sohnes, Marstallers, und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres moldauischen Landes sein wird, von unseren Kindern oder unserem Geschlechte oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll unser Schenknis und Bestätigung nicht umstossen, sondern ihnen solche bestätigen und bekräftigen da wir es ihnen gegeben haben und es deswegen ihr wahres Vätergut ist, weil sie es mit ihrem wahren und angestammten Gelde erkauf haben.

Und zu mehrer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserem getreuen H(er)r Tăutul, Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben hats Toader Popović zu Waslui im I(ahre) 6989/1481³ März.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și a boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Pavel Iudca, fiul lui Iudca cel bătrîn, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nisi asuprit, și a vîndut ocina lui dreaptă, din uricul drept pe care tatăl său, Iudca, l-a primit ca danie de la bunicul domniei noastre, Alexandru voievod, un sătuleț, <anume Hliboca, care este la obîrșia Derehluului>⁴; și jumătate din acest sătuleț care este la obîrșia Derehluului l-a vîndut slugilor noastre Stan Babici și Iachim Babici, pentru 150 de zloți tătărești. Iar cealaltă jumătate a acestui sătuleț, anume Hliboca, la obîrșia Derehluului, anume jumătatea acestui sătuleț dinspre răsăritul soarelui, a vîndut-o fratelui lor, Andriaș Babici, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-au ridicat slugile noastre, Stan Babici și Iachim Babici, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 150 de zloți tătărești, pentru această jumătate a sătulețului, <anume Hliboca, la obîrșia Derehluului>⁵, în mîna slugii noastre Pavel Iudca, fiul lui Iudca.

Și sluga noastră Andriaș, de asemenea s-a ridicat și a plătit toți banii mai sus scriși, 150 de zloți tătărești, pentru cealaltă jumătate a acestui sătuleț, anume Hliboca, la obîrșia Derehluului, însă pentru partea dinspre răsăritul soarelui, tot în mîna lui Pavel Iudca, fiul lui Iudca, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri.

Deci noi, văzînd înțelegerea lor de bunăvoie și plata deplină, am dat și am întărit și de la noi slugilor noastre, Stan Babici și Iachim Babici, și Andriaș Babici, ceea ce și-au cumpărat pe jumătăți din acest sătuleț Hliboca, la obîrșia Derehluului, ca să le fie de la noi cu tot venitul, lor și copiilor și nepoților și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit, niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sătuleț, anume Hliboca, care este la obîrșia Derehluului, să le fie din toate părțile după vechiul hotar. Însă ei să stăpînească acest hotar pe jumătăți, cum este mai sus scris, după cum și-a cumpărat fiecare dintre dînșii, Stan Babici și Iachim Babici amîndoi o jumătate și fratele lor, Andriaș Babici, singur, cealaltă jumătate din acest sătuleț, anume Hliboca, la obîrșia Derehluului și jumătate din hotar.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan- <Vlad>, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petru comis, fiul lui Hărman, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească, pentru că le-am dat fiindcă le este ocină dreaptă, deoarece și-au cumpărat pe banii lor drepti și proprii.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră, la această carte a noastră.

A scris Toader al lui Popa, la Vaslui, în anul 6989 <1481>³ martie.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 201–203 (nr. II). Trad., germ. după orig. slav, perg., pecete atirnată.

O copie după Wickenhauser, trad. rom. și comentariu, cu data: cca. 1492 martie, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 899–901 (nr. 306).

ALTE EDIȚII: Rosetti, *Despre clasele agricole*, p. 108 (rez., după Wickenhauser); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 462 (nr. CCXXXIV) (rez. rom. al editorului, după Wickenhauser, cu data: „martie 1491”); *D.I.R.*, A, II, p. 184–185 (nr. 169) (trad. rom., după Wickenhauser, cu data: „<1493> martie”).

Data de an a acestui doc. este greșită. După sfatul domnesc, actul a fost emis după 1492 (7000) martie 30, cind Șandru este menționat ultima oară cu dregătoria de comis, de la care este ridicat în cea de pircălab de Cetatea Nouă în locul lui Ion Secară, care dispare din sfat după 17 martie 1492 (v. doc. nr. 108 și 109); sfatul domnesc al acestui act corespunde cu cel al tuturor doc. originale păstrate din acest an, emise de cancelaria domnească după data de mai sus (v. doc. nr. 116, 117 și 118).

¹ Parantezele lui Wickenhauser.

² În text, între paranteze: „wie oben”, cu referire la cuvintele puse mai sus între paranteze de editor (v. nota precedentă) și reintregite de noi.

³ Data de an, greșită (v. comentariul).

⁴ V. nota 1.

⁵ V. nota 2.

... Suret de pe un ispisoc de la Stefan v(oi)e vod din anii 7000 <1492> iuni 24¹... că au dat credincioșilor slugilor mării sale, lui Baico² și fratelui său, lui Ivan, satul Almașul, cu uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, nepoților lor și strănepoților pentru a lor credincioasă slujbă.

Și arată anume și hotarul că să începe pe din gios de heleșteu, la un stejari drept peste Almași și de l(a) Almași pre mijlocul poenii, din poenî pe din sus de stejarii frumoși, din stejarii frumoși la un stejar, la drum, deci prin mijloc la o margine de codru făget, după aceia marginea în lung, deci, de l(a) margine, la deal, de l(a) deal drept la hăleșteu, și de acolo, prin mijlocul luncii, la obîrșia pîrului Volha, din Volha, pe culmea dealului, la un izvor, de acolo la o movilă, de la movilă la o baltă, din baltă la altă movilă, din movilă, pe deasupra pîrului, la un frasin, de acolo pîrîl în gios la o movilă, de la movilă, peste pîrîu, la un stejari, de la stejari, drept pe din gios de heleșteu, la stejariul cel dintîi, pe unde s-au început dintîiu.

Arh. St. Iași, CDVIII/43, p. 5. Rez. într-o anafora din 1782 mai 30, după trad. din 1753 martie 17.

Alt rez., fără hotarnică, după o trad. din 1753 (7261) martie 16 de Evloghie dascăl, în trei copii ale unui opis de doc. din 1843 mai 26, ibidem, Tr. 1770, op. 2028, dos. 220, f. 15 r. (nr. 2), dos. 222, f. 14 r. (nr. 2), și dos. 223, f. 12 r. (nr. 2).

O copie a ambelor rez. (primul după Ghibănescu, *Ms. Surete*, V, p. 794), și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>), f. 902 (nr. 307).

EDIȚII: Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 273—274 (nr. X) (rez. din 1782 mai 30, după *Ms. Surete*, V, f. 794); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 46—47 (nr. X) (aceiași rez.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 503—504 (nr. CCLII) (rez. incomplet al editorului, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 179 (nr. 163) (rez., după I. Bogdan).

¹ Urmează: „... care de la văleat acesta și pînă acum sînt trecuți 290 ani, însă cel adevărat ispisoc zicînd călugării (de la m-rea Rîșca, n.ns.) că nu iaste, dar suretu să. véde talmăcit de Evloghie dascălul, în anul 7261 <1753> mart 17, și scrie într-acest chip...”

² În rez. din 1843 mai 26, dos. 222 și 223 (v. descrierea arheografică): „Balș”; în dos. 220 (v. descrierea arheografică): „Balcu”.

116

1492 (7000) octombrie 10, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ. Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис снм(ъ) лнстум(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрит(ъ) нли чоуци его слышит(ъ), вже тот(ъ) истиннй слоуга наш(ъ), Тома, с(ы)нъ Мнхннн(н), непот(ъ) Сѡна Стѣнгача, жалован есмь его своею нашею м(н)л(о)стію, далн и потвѣрдилн есмо емѣ оу нашн землн, оу Молдавскон, его правою штинноу, едно село на Крѣпнгътѣрѣ, на имѣ Томецін.

Тое въсе више писанное да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсѣм(ъ) доходом(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и оукоучатум(ъ) его, и прѣоуноучатом(ъ) его, и працюрѣтом(ъ) его и въсѣмѣ родѣ его, кто съ емоу изберет(ъ) наближнн, непорѣшено николн, на вѣки.

И хотар(ъ) томоу селоу да ест(ъ) шт(ъ) оуцих(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шживалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленых(ъ) с(ы)нмв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба шт(ъ) Хотин(а), вѣра пана Гангѣра прѣкалаба Сѡрхенского, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хоудича, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Моушата Хотинского, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѣш спѣтарѣ, вѣра пана Ісака вистѣарника, вѣра пана Бремѣа постедника, вѣра пана Моуила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра въсѣх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ бнги нашн Землн Молдавскон, тѣшт(ъ) бы ему не порѣшил(ъ) нашею дааніа и потвѣржденіа, алн бн емоу стѣврдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуж(е) есмо <емоу далн>¹ и по<тѣврдилн>¹ за его правѣю слоужбѣ и за що ест(ъ) его права штинна.

И на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженіе томоу въсѣмѣ више писанномоу, великн есмь наш<емоу вѣрномоу>¹ панѣ Тѣоутѣлу логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣснти к семоу лнстѣ нашемоу.

Писал(ъ) Мѣтѣаш(ъ) оу Сѡч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)то хѣ шк(товрие) ѿ д(е)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tututor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, Toma, fiul

lui Mihnea, nepotul lui Oană Stîngaciu, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta lui ocină, un sat la Cîrligătură, anume Tomăștii.

Aceste toate mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credina boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab de Hotin, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micoță și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că <i-am dat>¹ și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că este ocina lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit <credinciosului>¹ nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș, la Suceava, în anul 7000 <1492>. octombrie, 10 zile.

Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 903 r.-v. (nr. 308). Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, cu legenda: † ПИЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОИВОДА, ГВЕСПОДАРЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН. (Orig. se afla în arhiva Alexandru Cantacuzino-Pașcanu). Cu trad. și cohentariu, f. 903 v.-905.

O trad., din 1803 iunie 25, la Arh. St. Iași, CCLXXI/1, și un rez. dezvoltat, din sec. XVIII, la Bibl. Acad., MCCLV/43, f. 136 (nr. 4).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 504–505 (nr. CCLIII) (text slav); Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 61–63 (trad. de N. Beldiceanu, cu data de an socotită greșit: 1490); *D.I.R.*, A, II, p. 179–180 (nr. 164) (trad., după I. Bogdan).

¹ Parantezele lui M. Costăchescu.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) лнствм(ъ) нашнм(ъ), въсѣлм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан чтѣчи его ѡланшт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѡснмы нашнмы молдавскымы боіаре, слоуга наш(ъ) ѡвѣрѣ, с(ы)нѣ Ивана внстѣрника, по своен доброн волн, ннкнм(ъ) непонѡжен(ъ), а ни прнслован(ъ), и прѣдѣл(ъ) свою правѣю штнннѣ шт(ъ) своего правого ѡрнка, шт(ъ) оуорнка шт(ъ)ца его, Ивана внстѣрника, половнна село шт(ъ) Дончецин, цю сѣт(ъ) на Донча, ннж-

ноую част(ъ); та продал(ъ) слоугам(ъ) нашим(ъ) Тоадеръ и племенникъ его, Сими, и сестри его, Мнерла, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше наши слъзи, Тоадер(ъ) и племенник(ъ) его, Сима, и сестра его, Мнерла, та заплатили вси тоты выше писании пинѣзи, ѿ злат(ъ) татарских(ъ), 8 рѣки слъскѣ нашемъ вѣрѣ, с(ы)ну Ивана вистѣрника, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боарѣ.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) добрѣю волю и тѣкмеж(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такъжде, и шт(ъ) нас(ъ) есмо дади и потѣврдили слъгам(ъ) нашим(ъ) Тоадеръ и племенникъ его, Сими, и сестри его, Мнерла, тое прѣд(ъ) реченое половина село на имѣ Дончешин, що сѣт(ъ) на Донча, нижнѣю част(ъ), да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) срнк(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходим(ъ).

Или да ест(ъ) половина шт(ъ) тои половини село слъскѣ нашему Тоадеръ самому, емѣ дѣтем(ъ) его, и оуноучатим(ъ) его, и прѣшоучатим(ъ) его, и прѣшрѣтим(ъ) его и вѣсему родѣ его, кто сѣ ему избрет(ъ) нанблжнѣи, непорѣшено николже, на вѣки. И пак, тотѣ дрѣга половина шт(ъ) тои половини село шт(ъ) нижнѣю част(ъ) шт(ъ) Дончешин, да ест(ъ) слъскѣ нашемъ Сими и сестри его, Мнерла, им(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатим(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатим(ъ) нх(ъ), и прѣшрѣтим(ъ) нх(ъ) и вѣсему роду нх(ъ), кто сѣ им(ъ) избрет(ъ) нанблжнѣи, непорѣшено николже, на вѣки.

И хотар(ъ) тои половини село шт(ъ) Дончешин) що сѣт(ъ) на Донча, нижнюю части, да ест(ъ) шт(ъ) сего хотара половина и по старому хотарѣ, куда из вѣка вжнеали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писанаго, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленых(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Плѣхандра и Бвгдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Доума шт(ъ) Хотин(а), вѣра пана Гангѣра Орунскаго, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣдича, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата Хотинскаго, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша прѣкалаби шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовскаго, вѣра пана Шандра прѣкалаба Нокградскаго, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнтѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Бремѣа постелника, вѣра пана Мохла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика кѣмиса и вѣра вѣслх(ъ) боар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣ Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣти наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ избрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ быти нашѣ Земли Молдавскон, тот(ъ) бы им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потѣврдѣнѣа, али бы им(ъ) вѣтерѣдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуж(ѣ) есмо им(ъ) дади, за що они сами кѣпили за свои правѣи, пинѣзи.

И на вѣлшѣю крѣпост(ъ) и потѣврдѣнѣе тому вѣсемѣ выше писаномѣ, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣвѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прикѣсити к сеому листѣ нашемѣ.

Пис(а) Мѣтѣаш(ъ) дѣак(ъ), в(ъ) л(ѣ)то хѣ, вк(токрѣе) дѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înainte noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Avăru, fiul lui Ivan vistier, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut dreapta sa ocină din uricul său drept, din uricul tatălui său, Ivan vistier, jumătate de sat din Doncești, care este pe Doncea, partea de jos; și a vîndut slugilor noastre, Toader și vărului său, Sima, și surorii lui, Mierla, pentru 30 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Toader și vărul lui, Sima, și sora lui, Mierla, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 30 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Avăru, fiul lui Ivan vistier, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Toader și vărului său, Sima, și surorii lui, Mierla, acea mai înainte spusă jumătate de sat, anume Doncești, care este pe Doncea, partea de jos, să le fie de la noi uric și cu tot venitul.

Însă să fie jumătate din acea jumătate de sat slugii noastre Toader, singur, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci. Și iarăși, cealaltă jumătate din această jumătate din satul Doncești, partea de sus, să fie slugii noastre Sima și surorii lui, Mierla, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat din Doncești, care este pe Doncea, partea de jos, să fie din tot hotarul jumătate și după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma de la Hotin, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu cîltimească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat, fiindcă și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș diac, în anul 7000 <1492> octombrie 14.

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 198. Orig., perg. (25,5 × 47 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), stricată parțial la margine, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ Зѣманъ Мѡлдавсконъ.

O trad., cu greșeli, din 1800 iulie 22, de un Andrei, ibidem, CLVII/5.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/54.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 907–909 (nr. 310).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 505–508 (nr. CCLIV) (text slav, după o copie decalchiată, defectuoasă, a orig., și trad. din 1800 iulie 22); *D.I.R.*, A, II, p. 280–181 (nr. 166) (trad. după orig.).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Землі Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), в(ъ)с(ъ)м(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) нан его чт(ъ)чи оуслышит(ъ), шже прїндоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) оуснами нашими молдавскими богаре, слзга наш(ъ) Иванко Левнич(ъ) и братаничи его, Феодора и Милка, с(ъ)н(о)ве Баска Левнича, и племеникъ нх(ъ), Жоулка Пънтече, и племенник(ъ) нх(ъ), Хринко шт(ъ) Лоуковице, и племенник(ъ) нх(ъ), пан(ъ) Шефоул(ъ) паркалаб(ъ), и племенница его, Басоутка, и с(ъ)н(о)ве Ходка Доленнича, на имѣ Ёанца, и Иванко и Баско, и сестри нх(ъ), Анна, и Стана, и Мароушка и Елена, и оуико нх(ъ), Дмитрош, и племенници нх(ъ), Баско и сестра его, Малѣ, и непотове нх(ъ), Мирча и Блад(ъ), и племенники нх(ъ), Лоука и Пътраш(ъ), и племенници нх(ъ), Йрманка, и Баска и Анна, и племенници нх(ъ), Иванко и Ёлюшка, и Ръжа, и Анноушка и Федора, и племенници нх(ъ), Косте Чюнтѣл(ъ), и непота его, Елена, и Тома, и Исаю и Иванко, оусн оуишкоче Ходка Костича постельника и Леви, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непоншженн, а ни присловани, и продали свою правшю штиниш шт(ъ) нх(ъ) правого оурика, шт(ъ) оурика дѣдше(ъ) нх(ъ), Ходка Костича постельника и Леви, и ис прикнліе, що имаан шин шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Йлеѣандра воеводі, едно село на имѣ Швбеюл, на Башіш, по вебѣ сторонн Башіа; та продали тоє село г(о)с(по)д(ст)вѣ мы, за сн злат(ъ) татарских(ъ).

И оустах(ъ) аз(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, та заплатих(ъ) оусн тотн сн злат(ъ) татарских(ъ) оу рѣки в(ъ)с(ъ)м(ъ) тнм(ъ) еанко нх(ъ) выше пишем(ъ), прад(ъ) в(ъ)с(ъ)мн нашими молдавскими богаре.

И оутѣкнвише и заплатише оусе исполна, шкоже и выше пишем(ъ), а г(о)с(по)д(ст)во мы, оу том(ъ), бл(а)гопронзволнх(ъ) нашим(ъ) бланнм(ъ) пронзволением(ъ), и ч(н)стнм(ъ) и свѣтаннм(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), и съ оусемашеа добром волн и шт(ъ) Б(ог)а помощіа, како да штерѣднм(ъ) и оукрѣпим(ъ) наш(ъ) с(в)л-тынн монастыр(ъ) шт(ъ) Поутнон, надеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспеніе пр(ѣ)с(в)л(ъ)тѣн ч(н)стѣн и прѣбл(аго)с(ло)венѣн бл(а)дыч(н)ци нашн Б(огоро)д(н)ци и пр(н)снод(ѣ)тѣн Маріи и гдє ест(ъ) Йероумен(ъ) архимандрнт(ъ), м(о)лєбник(ъ) наш(ъ), к(ъ)р(ъ) поп(ъ) Пасіе, и оучиннал есми и в(ъ) з(а)дшше с(в)л)топочнвишх(ъ) предкнк(ъ) и родителн наших(ъ), и за наше здравіе и сп(а)с(є)ніе, и за здравіе и сп(а)с(є)ніе г(о)с(по)ждн г(о)с(по)д(ст)ва мы, Маріи, и за здравіе и сп(а)с(є)ніе дѣтен наших(ъ) и далн есми томѣ с(в)л)т(о)мѣ нашемѣ монастырѣ тоє выше писанное село на имѣ Швбеюл(ъ), на Башіш, по вебѣ сторонѣ Башіа, како да ест(ъ) томѣ с(в)л)т(о)мѣ нашемѣ монастырѣ шт(ъ) Поутнон шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ в(ъ)с(ъ)м(ъ) доходшм(ъ), непоршшено николнже, на вѣкы.

И еше есмо далн томѣ с(в)л)т(о)мѣ нашемѣ монастырѣ шт(ъ) Поутнон мѣсто шт(ъ) пѣстнни по тон сторонн Подрасѣ шт(ъ) дороги Йкнмовн долѣв(ъ), до Трех(ъ) Глодше(ъ).

И хотар(ъ) томѣ выше писанномѣ селѣ на имѣ Швбеюл, на Башіш, по обѣ сторонѣ Башіа, да ест(ъ) кѣда хотарнн пан(ъ) Йцко Хѣднч(ъ) и пан(ъ) Дннга пнтар(ъ) и съ межіашн: из долѣ шт(ъ) Петрикан(н) почнши шт(ъ) маткѣ Башіа, шт(ъ) копанѣ могнаѣ, право черес(ъ) поле, на могнаѣ шо ест(ъ) на врѣх(ъ) копана, шт(ъ) толѣ черес(ъ) з(ъ)подію шо сѣ зовет(ъ) Сєрнѣчка, на дла(о), на копанѣ могнаѣ, ннже велкон могнан, шт(ъ) толѣ черес(ъ) поут(ъ) и черес(ъ) поле на копанѣ могнаѣ шо ест(ъ) ѣ дла(о) шт(ъ) Любанѣсн, та ѣ глвд(ъ), оу К(ъ)лд(ъ)ршша, та К(ъ)лд(ъ)ршшею на поток(ъ) Юєвнѣсн, та Юєвнѣскою горн до оустіе з(ъ)подіи Оулмлнор(ъ), на копаншю могнаѣ; шт(ъ) толѣ на врѣх(ъ) дѣла на могнаѣ шо ест(ъ) на врѣх(ъ) копана и шо ест(ъ) мало выше дрѣгон могнан; шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле, на оубвч(ъ), на копанѣ могнаѣ, шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле и черес(ъ) Башіш право на велнкшю могнаѣ, блнз(ъ) пѣтѣ, ннже Бїєсєрїн, та черес(ъ) поут(ъ) и черес(ъ)

поле 8 дѣл(ъ) на великѣю мѡгнаѣ; шт(ъ) толѣ черес(ъ) Поут(ъ) Тълахарев(н) и черес(ъ) зъподію Гочнашр(ъ), на дѣл(ъ) шт(ъ) Подрага, на копанѣ мѡгнаѣ, шт(ъ) толѣ на зъподію, та зъподію до потѡк(ъ) Подрагнм(ъ) та Подрагою долѣ до копанон мѡгнлн цю ест(ъ) на ровнн Подрашн. Та повернѣше къ Башіѣ на дѣл(о), на копанѣ мѡгнаѣ, шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле на дѣл(о), на копанѣ мѡгнаѣ, шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле и черес(ъ) зъподію на врѣх(ъ) дѣла шт Башіа, на копанѣ мѡгнаѣ, шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле и черес(ъ) поут(ъ) и черес(ъ) маткѣ Башіа право на копанѣ мѡгнаѣ, шт(ъ) гдѣ смо прѣво почалн. То ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ) томѣ селѣ.

Ѣ пак(ъ) хотар(ъ) пѣстинн цю по тон сторонн Подрагн цю ест(ъ) шт(ъ) дорогн Йкнмовн долѣв(ъ) до Трех(ъ) Глодѡв(ъ), да ест(ъ) колко ѣзмоѣшт(ъ) шжнватн доснт(ъ).

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашегѡ г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннагѡ, мы, Стефана боеводі, и вѣра прѣвѣзлюевленнх(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма паркалаба Хотинского, вѣра пана Гангѣра паркалаба Фрѣхенского, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Хѣднча, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата паркалаба Хотинского, вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша паркалабѡвѣ шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Індранка Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вѣстѣринка, вѣра пана Фреміа постелиника, вѣра пана Мѡгнала чашника, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскихх(ъ), и великихх(ъ) и малнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) животѣ кт<о> еѣ¹дет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ)¹ нлн шт(ъ) нашегѡ родѣ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы не порѣшил(ъ) нашегѡ дааніа и потѣрѣженіа, алн бы оутѣрѣдил(ъ), занѣж(ѣ) есмн кѣпнлн на нашн правін и ч(н)стін пннѣзн та смо далн томѣ с(вѣ)т(о)мѣ нашемѣ мѡнашнрѣ шт(ъ) Поутнѡн.

Ѣ кто сѣ покѣснт(ъ) нашегѡ дааніа и потѣрѣженіа порѣшнтн нлн раздрѣшнтн, таковін да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашегѡ І(сус)ѡ Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стѣм его м(а)т(ѣ)ре, и шт(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) дѣіев(а)г(е)лнстн, и шт(ъ) с(вѣ)тѣх(ъ) и врѣховннх(ъ) бѣ ап(о)ст(о)лѣ Х(рист)ѡвѣх(ъ), Петра и Павла и прочіих(ъ) и шт(ъ) с(вѣ)тѣх(ъ) тнѣ Б(о)гоносннх(ъ) штец(ъ) Ннкеннскнх(ъ), и да ест(ъ) подѡбен(ъ) Іюдѣ и проклѣтомѣ Ірїн и да нмает(ъ) оучастіѣ сѣ шнѣлн Іюдѣе еже вѣзѣпнша на Г(оспод)а Х(рист)а: крѣв(ъ) его на ннх(ъ) и на чедѡх(ъ) нх(ъ), еже и ест(ъ) и бѣдет(ъ) в(ъ) в(ѣ)кѣ, алнн(ъ).

Ѣ на волшѣю крѣпѡст(ъ) и потѣрѣженіѣ томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ жѣпанѣ, Тъоутѣлѣ логофѣтѣ, писатн и нашу печат(ъ) прнѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Тоадѣр(ъ) діак(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣ, м(ѣ)с(а)ца нѡеврїѣ кд.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пѣтна; на Цѣбен.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Ivanco Levici și nepoatele sale de frate, Fedora și Milca, fetele lui Vasco Levici, și vărul lor, Giulca Pîntece, și vărul lor, Hrinco de la Lucovița, și vărul lor, pan Șteful pîrcălab, și vara lui, Vasutca, și fiii

lui Hodco Dolbnici, anume Oanța, și Ivanco și Vasco și surorile lor, Ana, și Stana, și Marușca și Olena, și unchiul lor, Dumitru, și verii lor, Vasco cu sora lui, Malea, și nepoții lor, Mircea și Vlad, și verii lor, Luca și Pătraș, și verele lor, Armeanca, și Vasca și Ana, și verii lor, Ivanco, și Oliușca, și Ruja, și Anușca și Fedora, și verii lor, Coste Ciuntul și nepoata lui, Olena, și Toma, și Isaiu și Ivanco, toți nepoți ai lui Hodco Costici postelnic și ai lui Lev, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din dreptul lor uric, din uricul bunicilor lor, Hodco Costici postelnic și Lev, și din privilegiul pe care l-au avut ei de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat anume Ștubeiul, pe Bașeu, pe amîndouă părțile Bașeului; și au vîndut acest sat domniei mele, cu 250 de zloți tătărești.

Și m-am sculat eu, domnia mea, și am plătit toți acești 250 de zloți tătărești în mîinile tuturor celor pe care îi scriem mai sus, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și după ce am întocmit și am plătit tot deplin, cum scriem mai sus, domnia mea am binevoit întru aceea, cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Putna, unde este hramul Adormirii preasfîntei, curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen arhimandritul, rugătorul nostru, chir popa Paisie, și am făcut și pentru pomenirea sfîntră-positașilor înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei domniei mele, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre acel sat mai sus scris, anume Ștubeiul, pe Bașeu, pe amîndouă părțile Bașeului, ca să-i fie acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Și am mai dat acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna un loc din pustie pe cealaltă parte a Podragăi, de la drumul lui Iachim la vale, pînă la Trei Gloduri.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris, anume Ștubeiul, pe Bașeu, pe amîndouă părțile Bașeului, să fie pe unde au hotărnicit pan Iașco Hudici și pan Dinga pitar și cu megieșii: din jos de Petricani, începînd din matca Bașeului, de la movila săpată, drept peste cîmp, la movila care este săpată la vîrf, de acolo peste zăpodia care se chiamă Serneacica, la deal, la movila săpată, mai jos de movila mare, de acolo peste drum și peste cîmp la movila săpată care se află în dealul de la Liubăneasa, apoi la glod, la Căldărușa, apoi pe Căldărușa la pîrîul Iubănesii, apoi pe Iubăneasa în sus pînă la gura Zăpodii Ulmilor, la movila săpată. Apoi, întorcîndu-se îndărăt spre Bașeu pe del, la movila săpată; de acolo vîrful dealului la movila care e săpată la vîrf și care e mai sus de cealaltă movilă; de acolo peste cîmp, pe costișă, la movila săpată, de acolo peste cîmp și peste Bașeu drept la movila mare, aproape de drum, mai jos de Viedzurii, și peste drum și peste cîmp la deal, la movila cea mare; de acolo, peste Drumul Tîlharilor și peste Zăpodia Socilor, la dealul de la Podraga, la movila săpată; de acolo la zăpodie și prin zăpodie la pîrîul Podraga, apoi pe Podraga la vale pînă la movila săpată din rîpa Podragăi. Apoi întorcîndu-se spre Bașeu la deal, la movila săpată, de acolo peste cîmp la deal la movila săpată, de acolo peste cîmp și peste zăpodie la vîrful dealului de la Bașeu, la movila săpată, de acolo peste cîmp și peste drum și peste matca Bașeului, drept la movila săpată, de unde am început întîi. Acesta este tot hotarul aceluia sat.

Iar hotarul pustiei care este de cealaltă parte a Podragăi, de la drumul lui Iachim la vale pînă la Trei Gloduri, să fie atît cît vor putea să folosească îndestul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab de Hotin, credința panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Hudici, credința panului Șteful, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acea să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească pentru că am cumpărat pe banii noștri dreptți și curați și am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna.

Iar cine se va încumeta să clintească sau să sfărîme dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Isus Hristos, și de precurata lui maică, și de 4 sfinți evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte ai lui Hristos, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia, și să fie asemenea cu Iuda și cu blestematul Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader diac, la Suceava, în anul 7000 <1492>, luna noembrie 24.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Putna; pe Ștubeiu.

Arh. St. Iași, CMXI/1. Orig., perg. (46 × 56,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), stricată, din ceară albă, cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ ШТЕФАНЬ КРОИШАА, ГВЕСПОДАР ЗЕМАН МЛВАДАЕСКОН. O copie slavă, din 1786 decembrie 27, de Andrei Dașcovici, cu data de zi: 9, și o trad. germ., de la sfîrșitul sec. XVIII, cu aceeași dată de zi, ibidem, CCXL/5, 6; o copie, din prima jumătate a sec. XIX, după trad. din 1805 aprilie 14 de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie, cu data de zi: 9, ibidem, DCCXCI, p. 203 r.-204 r., și o trad. a hotarniceii, de la sfîrșitul sec. XVIII, cu data de zi: 4, ibidem, CDX/1; trei rez.: unul, cu extras din hotarnică, cu data de zi: 4, într-o mărturie hotarnică din 1776 octombrie 2, ibidem, CXLIII/6, p. 1–2, altul, cu data de zi: 9, într-un izvod de „moșiile clerosului din Bucovina”, din 1804 septembrie 27, ibidem, CCLIX/3, f. 1 (nr. 1), și ultimul, tot cu data de zi: 9, într-o carte domnească din 1805 decembrie 20, ibidem, CCCXLI/1.

O copie slavă, de I. Bogdan, după orig., și altă copie, de același, după o copie verificată de Ion Tăutul paharnic și adevărită de Constantin Balș vel logofăt de pe trad. din 1805 aprilie 14, de Pavel Debrici, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 252 și 255 și, respectiv, 253 r. — 254 v. O trad., din 1762 decembrie 10 de Toader din Suceava, cu data de zi: 4, la Arh. St. Suceava, Colecția de documente, 1/5. O trad. grec. din 1805 aprilie 9 (!), de Ioan Tăutu paharnic, după copia adevărită de Constantin Balș vel logofăt de pe trad., din 1805 aprilie 14, a lui Pavel Debrici, și o trad. rom. recentă, după aceasta, ambele cu data de zi: 9, la Arh. St. București, A. N., CCXXXVI/1. Un rez. din 1779 iunie 5, la Bibl. Acad, MDCCCXXXV, nr. 33, și o menț, ibidem, nr. 50, p. 80.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași. Fotografii. III/55.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 XIV (M. Costăchescu. <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 910–915 (nr. 311).

EDIȚII: Codrescu. *Uricariul*. VI, p. 202 (nr. 11/1) (menț. într-o anafora din 1805 decembrie 20); Wickenhauser. *Woronetz und Putna*, p. 52 (rez. germ., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Dan. *M-rea și com. Putna*, p. 20 (nr. 15) (menț. cu data de zi: 4). p. 196 (nr. 1: rez., după orig., de Vartolomei Măzăreanu; nr. 2: rez., de același, după trad. aceluiași, din 1762 (7270) iulie 2; nr. 3: rez., de același, după trad. adevărită de Iordachi Cantacuzino la 1762 (7261) decembrie 10; toate cele trei rez. au data de zi: 4); I. Bogdan. *Doc. Ștefan*. I, p. 509–514 (nr. CCLV) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 182–184 (nr. 167) (trad., după copia slavă din 1786 decembrie 27).

¹ Rupt.

119

1493 (7001).

Uric de la Ștefan vod(ă), l(ea)t 7001 <1493>, întăritură lui Grigoire Săvăscul¹ pe Mănăilești, ce i-au cumpărat <cu 270 zloți tătărești>² de la fetile lui Mănăilă, <Anușca și sora ei, Neacșa>.

Arh. St. Iași. CXL/60, f. 19 r. Rez. din sec. XIX, într-o condică din care s-a păstrat numai „scara” (doc. se afla la f. 153).

O copie a rez., după Iorga (v. EDIȚII), și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu. <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 972 (nr. 328)).

EDIȚII: Iorga. *St. și doc.*, XI, p. 73 (nr. 101) (rez. din Condica Delenilor); M. Costăchescu. *Doc. mold. Ștefan*, p. 181 (nr. 50) (rez., după Iorga); *D.I.R.*, A, II, p. 184 (nr. 168) (rez., după Costăchescu).

¹ În A 2000-XIV, corectat, cu probabilitate, de M. Costăchescu în „Sirbescul”: cf. și doc. nr. 12.

² Completat după Iorga. *St. și doc.*, XI, p. 73 (v. descrierea arheografică).

120

1493 (7001) martie 3, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтоучи слышит(ъ), оже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусми нашими молдавскими бояре, слоуга наш(ъ) Илѣ и племенца его, Нѣгша, непотове Дръгоуша Тимншескоула, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непоноужени, а ни прислובани, и продали свою правую штинноу шг(ъ) своего правого оурника, шт(ъ) оурника дѣда нх(ъ) Дръгоуша Тимншескоула, едно село, на Тоутовѣ, на оустіе Стоуденеца, на имѣ Боумбоурещин; та продали слоусѣ нашемоу, панѣ Драгоше ствлникоу, за рѣм злат(ъ) татарских(ъ).

И оустал(ъ) пан(ъ) Драгоше столник(ъ) та заплатил(ъ) оусн тоти рѣм злат(ъ) татарских(ъ) оу роуки слоусѣ нашемѣ Илѣ и племенци его, Нѣгши, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полноую заплатѣ, а мы, такж(е), и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвърдани слоусѣ нашемоу паноу Драгоше ствлникоу тое прѣд(ъ) реченое село, на Тоутовѣ, на оустіе Стоуденеца. на имѣ Боумбоурещин, како да соут(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурник(ъ) и съ въсем(ъ) доходим(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и прѣвншчатим(ъ)

его, и прѣшдрѣтѡм(ъ) егѡ и въсемоу родѣ его, кто сѣ емоу нзберет(ъ) нанблнжннн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) шт(ъ) оуспх(ъ) сторѡн(ъ) по старомѣ хотарѣ, коуда нз(ъ) вѣка ѡжнвалн,

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писанного, мы, Стефана боеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѡв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Александрѡ и Богдана-Влада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дроума, вѣра пана Гангоура Оухенского, вѣра пана Бо^ладора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡула, вѣра пана Мѡшата Хотннского, вѣра напа Мнкотѣ и пана Рѣцеша паркалабоке шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чортѡрѡвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Кълнѡу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Оремїа постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фроунтеш(а) столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра въсѣх(ъ) боа^ръ нашнх(ъ)² молдавскнх(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнх(ъ) землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего рѡдѣ нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь <быт>³н нашнх(ъ) землн Молдавскон, тот(ъ) ен емѣ не порѣшл(ъ) нашего даанїа и потвѣрѣденїа, алн ен емѣ оутвѣрѣднл(ъ) и оукрѣплл(ъ), занѣже есмн емѣ даан и потвѣрѣднл за его правѣю и вѣрнѣю слоужбѣ и за шо собн кѡплл(ъ) на скон правїн пннѣзн.

И на болшю крѣпшст(ъ) и потвѣрѣженїе томоу въсемеѣ выше писанномѣ, велѣан есмн нашемоу вѣрномѣ жупанѣ, Тѡутоулаѣ логофетѣ, писати и нашоу печат(ъ) прнвѣстн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Тоадер(ъ) граматнк(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣа, м(ѣ)с(а)ца март(а) 7̄.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пан(ъ) Драгоше столннк(ъ).

<Pe îndoitură, însemnare din sec. XVI> : † Сїе село Боумѣрешнн зоветсѡ Чюрнлешнн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Ilea și vara lui, Neagșa, nepoții lui Drăguș Timișescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, uricul bunicului lor Drăguș Timișescul, un sat, pe Tutova, la gura Studenețului, anume Bumbureștii; și au vîndut slugii noastre, pan Dragoșe stolnic, pentru 140 de zloți tătărești.

Și s-a sculat pan Dragoșe stolnic și a plătit toți acei 140 de zloți tătărești în mîinile slugii noastre Ilea și ale verei lui, Neagșa, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre pan Dragoșe stolnic acel înainte spus sat, pe Tutova, la gura Studenețului, anume Bumbureștii, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința

panului Gangur de la Orhei, credința panului Bo<1>¹ dor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clanău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor <noștri>² moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493>, luna martie 3.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Dragoșe stolnic.

<Pe îndoitură, însemnare din sec. XVI>: Acest sat Bumbureștii se cheamă Ciurileștii.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 416. Orig., perg. (33,5 × 44 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподар Земли Молдавскон.

Un rez., după o trad. a lui Andrei Tălmăciu, într-o anafora din 1842 noiembrie 7, privitoare la moșia Ciurilești, la Arh. St. Iași, Anaforale nr. 54, f. 46 r. (nr. 12).

Două foto.: una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/56, și alta, la Bibl. Acad., XLIV/18.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 920–923 (nr. 314).

EDIȚII: Iorga, *Doc. nouă*, p. 81–82 (nr. I), (trad. după orig.); idem, *Ist. Rom.*, IV, p. 160–161 (facs.); idem, *Hist. des Roum.*, IV, p. 192–193 (facs.); M. Costăchescu, *Doc. în Ștefan*, II, p. 135, n. 3 (rez. din 1842 noiembrie 7); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 171–172 (nr. 48) (trad. după Iorga, *Doc. nouă*); *D.I.R.*, A, II, p. 186–187 (nr. 170) (trad. după orig.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Șters.

121

1493 (7001) martie 3, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис(ъ) см(ь) листом(ь) нашим(ь), въсѣм(ъ) кто на н(ь) оузрнт(ъ) нан его чтѣчи слышнт(ъ), вже прїидоша, прад(ъ) намн и прад оуспнмн нашимн молдавскимн бояре, нашн слѣгн, ѿне и брат(ъ) его, Косте, с(ь)н(о)вѣ ѿнни, оушѣкове Іванъша Топора, нх(ъ) доброн волн, никнм(ь) непонѣжени, а ни присловани, и продали свою правѣю штнннѣ, шт(ъ), оурика оурика нх(ъ) Іванъша Топора, еднѣ вѣкатѣ земли ш(ъ) хотара Старнх(ъ) Топорешн), оу нижнїн кран хотара, слѣсѣ нашемѣ Стецковн, за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оустал(ъ) Стецко та заплаатнал(ъ) оуспн тотн ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ) оу рѣкн ѿне и братѣ его, Косте, прад(ъ) намн и прад(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброн волн и токмежъ(ъ) и полнсю заплатѣ, а мы, такъжде, и шт(ъ) насъ(ъ) есми дади и потверѣдиши <слъсѣѣ>¹ нашемъ Стецкови тотъ прадъ(ъ) реч(еню) бѣкатъ земли шт(ъ) хотара Старихъ(ъ) Топореш(и), оу инжиин краи хотара, да ест(ъ) емъ шт(ъ) насъ(ъ) оурикъ(ъ) и съ вѣсемъ(ъ) дох-дѣмъ(ъ), емъ, и дѣтемъ(ъ) <его, н>¹ оуничатѣмъ(ъ) его, и прѣвнчатѣмъ(ъ) его, и прѣцѣрѣтѣмъ(ъ) его и вѣсемъ рода его, кто съ емъ изберетъ(ъ) нанбланин, непорѣшено николнже, на вѣкы.

И хотаръ(ъ) тои бѣкати земли не верха шт(ъ) старихъ(ъ) Топо<реш>имъ(ъ), почениши шт(ъ) берегъ(ъ) Прѣта, шт(ъ) единъ(ъ) топвлъ(ъ) знаменанъ(ъ), чер<есъ>² поле на дѣла(ъ) къ Лѣпѣшнѣи, а шт(ъ) нишнхъ(ъ) сторони(ъ) по старомъ хотарѣ, кѣда из вѣка оживали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мы, выше писаннаго, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)н(ш)в г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра Ёрхенского, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣм<а>¹на, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата Хотинского, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша паркалави Немецкин, вѣра пана Яндренка Чорторѣвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана <Кл>¹ъ<нѣ>а сп<1>ътарѣ, вѣра шана Исака вистѣрника, вѣра пана Ёремѣа постелиника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтеш(а) стол-ника, вѣра пана <Петрика ко>¹мнса и вѣра вѣсѣхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавски-хъ(ъ), и великнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по <нашемъ живѣ>³отѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)с(п)д(а)ръ <нашен земли, шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) или шт(ъ) нашего рода или пакъ бѣдъ кого Богъ изберетъ>³ г(о)с-п(о)д(а)ремъ(ъ) быти нашен Земли Молдавской, тотъ(ъ) <бы>¹ емъ не порѣшилъ(ъ) нашего даданѣа и потверѣженѣа, але а бы емъ оукрѣпилъ(ъ) и оутверѣдилъ(ъ) за цю <шнѣ собн кѣпилъ>¹ на свои правѣи пинѣзи.

И на бѣвшее потверѣженѣе томъ вѣсемъ выше писанномъ, велѣли есми нашемъ вѣрномъ жѣпанѣ, Тѣоутѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печатъ(ъ) приѣ-снѣи к семъ листѣ нашемъ.

Пис(а) Тоадеръ(ъ) граматникъ(ъ), оу Сѣч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣа мартъ(ъ) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre, One și fratele lui, Coste, fiii Annei, nepoții lui Ioanăș Topor, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul unchiului lor Ioanăș Topor, o bucată de pămînt din hotarul Toporeștilor Vechi, în marginea de jos a hotarului, slugii noastre Ștețco, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-a sculat Ștețco și a plătit toți acești 100 de zloți tătărești în mîinile lui One și ale fratelui său, Coste, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemena, și de la noi am dat și am întărit <slugii>¹ noastre Ștețco acea bucată de pămînt spusă mai înainte din hotarul Toporeștilor Vechi, în marginea de jos a hotarului, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor <lui, și>¹ nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei bucăți de pămînt din vîrfurile Toporeștilor vechi <să fie> începînd din malul Prutului, de la un plop însemnat, peste cîmp la deal către Lăpușna, iar din celelalte părți după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-

Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului <Cl>¹ă<nău sp>¹ătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului <Petrică>¹ comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața <noastră>³, cine va fi domn <al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu>³ să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că <și-a cumpărat>¹ pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 3.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: O bucată de loc din hotar(ul) satului Toporăștii, spre Lăpușna, de la Ștefan vodă cel Bun, 7001 <1493> mart 3.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 16. Orig., perg. (29 × 45 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воевода, гвсподаръ Земли Молдавскон. O copie, după trad. din 1799 ianuarie 17, încredințată de polcovnicul Pavel Debrîț la 1803 mai 30 și adevărită de Divanul judecătoresc al Principatului Moldovei, la 1832 august 25, ibidem, CLVII/7.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/57.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 924–926 (nr. 315).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 3–5 (nr. I) (text slav, trad. hotarniceii după orig. și trad. din 1799 ianuarie 17 încredințată de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie la 1803 mai 30, cu data de lună: mai, corectată de editor în: martie); *D.I.R.*, A, II, p. 187–188 (nr. 171) (trad. după orig.).

¹ Șters.

² Rupt.

³ Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въскм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтиучи оуслшнт(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) оуслими нашими молдовскими бояре, слсга наш(ъ) Лазор, с(ы)нъ Петронка Негрнлесксла, и племенца его, Настѣ, дочка Іуна Негрнлесксла, по нх(ъ) доброю волн, никим(ъ) непоншженни, а ни прнсловани, и продали нх(ъ) правѣю штинш, шт(ъ) нх(ъ) праваго и пнтмаго зрнка, шт(ъ) зрнка дѣда нх(ъ), Негрнла, едно село на Тстовѣ, на имѣ ѿндешїн, где бнл(ъ) жсде Бонна, и съ монастырем(ъ) ѿ томже хотарѣ; та продали слсскѣ нашемѣ Ілбслѣ Боннескслѣ и сестрам(ъ) его, Іини и Баснаки, за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И ставше слѣга наш(ъ) Ялѣсла(ъ) Коннескѣла(ъ) и сестри его, Янна и Басилка, та заплатниѣ си тоти внише писанинѣ пинѣзи, ꙗ̃ злат(ъ), 8 рѣки слѣсѣѣ нашемѣ Лазорѣ, с(ы)нѣ Петрики Негрилескѣла и племенци его, Наси, дочки Янна Негрилескѣла, прѣд(ъ) нас(ы)нѣ¹ и н прѣд(ъ) нашими молдавскими богаре.

Ино мы, видѣвши нх(ъ) доброю воли и токмеж(ъ) и полною заплатѣ, а ми, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвърдани слѣсѣѣ нашемѣ Ялѣсла Коннескѣла и сестри <е>¹го, Янни и Басѣтки², тое прѣд(ъ) реченное село, на Тѣтовѣ, на имѣ Сѣндешин, где вил(ъ) жде Янна, и съ монастырем(ъ) 8 томже хотарѣ <како да>¹ ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) Шрик(ъ) и съ вѣсем(ъ) дучодом(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣсачтомъ нх(ъ)¹, и прѣ<знѣ>¹чатом(ъ) нх(ъ), <н>¹ прѣшрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) избрет(ъ) наближинѣ, непорѣшено николнже, на вѣки.

Я хотар(ъ) томѣ внише писанномѣ селѣ да ест(ъ) емѣ шт(ъ) снх(ъ) стороны по старомѣ хотарѣ, кѣда нз <вѣка живѣа>³ли.

Я на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внише писаннаго, мы, Стефана боеводи, и вѣра прѣвѣзлюбелених(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Ялѣѣандра и Богдана-Блада¹, и вѣра богар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣми, вѣра пана Гангѣра Сѣрхенского, вѣра пана Болдора ѡгорника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана <Шефѣла>¹, вѣра пана Мѣшата Хотинского, вѣра пана Микотъ и Рѣцеш(а) прѣкалаби Неменцкин, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Динга, вѣра пана Кальтѣ спѣтарѣ, вѣра пана Сремѣлѣ пѣстелника, вѣра пана Исака вѣстѣрника, вѣра пана Могна чашника, вѣра пана Фрѣтѣша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра оусих(ъ) богар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ).

Я по нашим(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь <нашен ѡмѣлѣ Мо>¹лдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего рода или бѣс(дѣ) кого² Я(н)н избрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь внише земли, тот(ъ) бы им(ъ) не порѣшил(ъ) чѣшого даанѣа, али би им(ъ) оутвърдил(ъ) и зкрѣпил(ъ), занѣже есми им(ъ) дали и <пот>¹върдани за що соби <кѣпнани>¹ за нх(ъ) правѣи пинѣзи.

Я на болшю крѣпост(ъ) и потвържденіе тому вѣсему внише писанномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣла логофѣту, писати и нашѣ печат(ъ) привѣснѣти к семѣ листу нашему.

Писал(ъ) Ялѣѣа дѣак(ъ), в(ъ) л(а)тѣ хѣ м(а)рт(ъ) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Lazor, fiul lui Petrică Negrilescul, și vara lui, Nastea, fiica lui Ion Negrilescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din dreptul și propriul lor uric, din uricul bunicului lor, Negrilă, un sat pe Tutova, anume Oideștii, unde a fost jude Voina, și cu mănăstire în același hotar; și au vîndut slugii noastre Albul Voinescul și surorilor lui, Ana și Vasilca, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-au sculat sluga noastră Albul Voinescul și surorile lui, Ana și Vasilca, și au plătit toți acei mai suș scriși bani, 60 de zloți, în mîinile slugii noastre Lazor, fiul lui Petrică Negrilescul, și ale verei lui, Nastea, fiica lui Ion Negrilescul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, am dat și am întărit de la noi slugii noastre Albul Voinescul și surorilor lui, Ana și Vasutca², acel sat mai înainte spus, pe Tutova, anume Oideștii, unde a fost jude Voina, și cu mănăstire în același hotar, <ca să>¹ le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și

strănepoților lor, <și>¹ răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris să-i fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din <veac>³.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogda(n-Vlad)¹, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului <Șteful>¹, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni.

Iar după viața noastră, cine va fi domn <al țării noastre, Mo>¹ldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu le cîntească dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credincioșului, nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa diac, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 5.

Bibl. Muzeului Militar Central-București, Peceși, nr. 2. Orig., perg. perg. (25 × 42 cm.) șters, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), stricată, parțial, la margine, cu legenda: † Печатъ Івъ Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земли Молдавскоѣи.

O trad., din 1777 iulie 3, de Gheorghe Evloghie dascăl, la Bibl. Acad., CLXXIV/2.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iasi, Fotografii, III/58.

O copie după trad. din 1777 iulie 3 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 931–932 (nr. 317).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 12–13 (nr. IV) (trad. din 1777 iulie 3); *D.I.R.*, A, II, p. 188–189 (nr. 172) (trad., după orig.); Al. Ligor, *Doc.*, p. 265–267 (nr. 4) (transcriere slavă cu lipsuri, facs. ilizibil și trad.).

¹ Șters.

² Mai sus: *Василка* (Vasilca).

³ Rupt.

123

1493 (7001) martie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стѣю в(о)жѣю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдовескон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) листом нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) вѣзрит(ъ) или его чтючи вусаншит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусими нашими молдавскими бояри, Мърнина и сестра ен, Стана, дочки Драгомира Юбана, непотн Шолди <штъ>¹ Дѣмитра, по нх(ъ) доброю воли, никим(ъ) непонѣжени, а ни присловани, и потокиман сѣ промежи собою и розделани свон правѣи штинни, села цо вили оунка нх(ъ), Шолда, на Дѣмитрѣ, на нмѣ Шолдѣни и Сочин, и Брълѣлецин, и Спирѣнин, и Дръгомънецин, и Лѣзечин, и Съръчинецин, и <Заяцева Кръни>¹цѣ, и Шоломонова Кръницѣ, и Чорѣнин, и на Ларга, где вил(ъ) Шанка и где вил(ъ) <Лацико>¹ шт(ъ) Поле.

И достало сѣ Мърини, оу ен част(ь) села, на Дѣмитрѣ, на имѣ: Шолдѣнїи и Брѣлѣлешїи, и Зацева Крѣницѣ, и Шоломонова Крѣницѣ, и, на Ларга, где был(ъ) Ѣанка, и где был(ъ) Лацко шт(ъ) Пол(е) <и половинна² штъ ѡзера Хрѣчнтъ>¹. И Стани сѣ достало ѡ ен част(ь) села на имѣ: Спирѣнїи, и Дрѣг(о)мѣнешїи, и Лѣзешїи, и Сѣрѣчннешїи и половинна шт(ъ) Поле.

<Ино мы>¹, видѣвшє нх(ъ) доброн волн и розделенїє що шни промежи собою потоканин и розделани скон правїи штнни, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдилн Мърини тотн вше писанїи села що сѣ достало ен част(ь), на Дѣмитрѣ, на имѣ: Шолдѣнїи, и Брѣлѣлешїи, и Зацева Крѣницѣ, и Шоломонова Крѣницѣ, и, на Ларга, где был(ъ) Ѣанка, и где был(ъ) Лацко шт(ъ) Поле и половинна шт(ъ) Поле. Тое вѣсе вше писанное що сѣ достало ѡ ен част(ь) да ест(ъ) ен, шт(ъ) нас(ъ), оурнк(ъ) и сѣ вѣсем(ь) доходо(м), ен, и дѣтем(ъ) ен, и оуишчатом(ъ) ен, и прѣишчатом(ъ) ен, и працшрѣтом(ъ) ен и вѣсемѡ родѡ ен, кто сѣ ен избєрет(ъ) наближнїи, непорушено николнже, на вѣки.

И пак(ъ) Стани есми дали и потвѣрдилн села що сѣ достало ѡ ен част(ь) на имѣ, селам(ъ): Спирѣнїи, и Дрѣг(о)мѣнешїи, и Лѣзешїи, и Сѣрѣчннешїи и половинна шт(ъ) Поле да ест(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и сѣ вѣсем(ь) доходо(м), ен, и дѣтем(ъ) ен, и оуишчатом(ъ) ен, и прѣоуишчатом(ъ) ен, и працшрѣтом(ъ) ен и вѣсемѡ родѡ ен, кто сѣ ен избєрет(ъ) наближнїи, непорушено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тнм(ъ) оушнм(ъ) вше писанннм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) шт(ъ) оушнх(ъ) сторон(ъ) по старомѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка ѡжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаг(о), мн, Стефана воєводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)н(ш)в(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Илѣѡандра и Бѡгдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмн, вѣра пана Гангѣра Сѡрхенского, вѣра пана Бѡлдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Мѡшата Хотннского, вѣра пана Мнкотъ и Рѣцеш(а) прѣкалаен шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Идренка Чорторѡвского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѡс спѣтарѣ, вѣра пана Бремїа постелинка, вѣра пана Нсака вистѣрника, вѣра пана Могнла чашника, вѣра пана Фрѡнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса <и вѣра>¹ ѡснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ь) жнкотѣ, кто вѡдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ наше(ї)³ Землн Молдавско(ї)³, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) <или штъ>¹ нашег(о) <родѡ или пакъ вѡдъ ког(о) Богъ избєретъ господаремъ бити нашєн Землн Молдавскон, тотъ би нмъ не порѡшилъ>¹ нашег(о) даанїа и потвѣрженїа, али би нм(ъ) оутвѣрдил(ъ) и оуркѣтил(ъ), занѡже есми нмъ дали и потвѣрдилн за що ест(ъ) нм(ъ) правда штнни.

<И на болшоюю крѣ>¹ пост(ь) и потвѣрженїє томѡ вѣсемѡ вше писанномѡ, велѣли есми нашемѡ вѣрномѡ жѡпанѡ, Тѣштѡлѡ логофѣтѡ, писати и нашѡ печат(ь) прнкѣснти к семѡ лнстѡ <нашемѡ>¹.

Писал(ъ) Илѣѡа дїак(ъ), вѣ Сѡчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѡа март(ъ) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, mana al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Mărina și sora ei, Stana, fiicele lui Dragomir Iuban, nepoatele lui Șolda <de Ia>¹ Dumitra, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asupra, și s-au tocmit între dînele și și-au împărțit ocinele lor drepte, satele care au fost ale unchiului lor, Șolda, pe Dumitra, anume: Șoldenii, și Socii, și Bîrlăleștii, și Spirenii, și Drăgomăneștii, și Lăzeștii, și Sărăcineștii, și <Fîntîna Iepurelui>¹, și Fîntîna lui Șolomon, și Ciorenii, și, pe Larga, unde a fost Oanca și unde a fost <Lațco>¹ din Cîmpie.

Și s-au convenit în partea Mărinei satele, pe Dumitra, anume: Șoldenii, și Birlăleștii, și Fintîna Iepurelui și Fintîna lui Șolomon, și, pe Larga, unde a fost Oanca, și unde a fost Lațco din Cîmpie <și jumătate² din iezarul Hărcete>¹; iar Stanei i s-au convenit în partea ei satele, anume: Spirenii, și Drăgomăneștii, și Lăzeștii, și Sărăcineștii și jumătate din Cîmpie.

<Deci noi>, văzînd buna lor voie și împărțeală, care și-au tocmit-o între ele și au împărțit dreptele lor ocini, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit Mărinii acele mai sus scrise sate care s-au convenit în partea ei, pe Dumitra, anume: Șoldenii, și Birlăleștii, și Fintîna Iepurelui, și Fintîna lui Șolomon, și, pe Larga, unde a fost Oanca, și unde a fost Lațco din Cîmpie și jumătate din Cîmpie. Toate cele mai sus scrise, care s-au convenit în partea ei, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și iarăși am dat și am întărit Stanei satele ce s-au convenit în partea ei, anume satele: Spirenii, și Drăgomăneștii, și Lăzeștii, și Sărăcineștii și jumătate din Cîmpie să-i fie și de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor acelor sate mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a lui Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis <și credința>¹ tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa diac, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 5.

După M. Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 44–46 (nr. 9). Text slav după orig., perg., șters și rupt la indoituri, pecete atîrnată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воивода, гвсподаар Земаи Младавскон.

Orig., care se afla în colecția lui V. Ursăcescu, din Curteni, fostul județ Fălciu, fiind îngropat în pămînt, împreună cu alte acte vechi, în timpul celui de-al doilea război mondial, a putrzit, păstrindu-se numai pecetea; o foto, se afla în colecția lui M. Costăchescu. Cu trad. editorului, ibidem, p. 46–47.

O copie slavă, incompletă și fără dată, din a doua jumătate a sec. XVIII, o trad. din 1750 (7258) <ianuarie 12>, de Simion Cheșco, avînd doar data de an, și două copii românești: una, de la începutul sec. XIX, după trad. din 1752 (7260) august 31, de Evloghie dascăl, și alta, după trad. din 1749–1750, adevărită de judecătoria ținutului Tutovei la 1843 ianuarie 20, la Bibl. Acad., CLV/82 a, b, c, d; altă copie, din prima jumătate a sec. XIX, după trad. din 1750 (7258) <ianuarie 12>, de Simion Cheșco, avînd doar data de an, ibidem, CXXXIII/53, și alta, din prima jumătate a sec. XIX, după aceeași trad. a lui Simion Cheșco, ibidem, CLVII/6;

altă trad. „din 1752 (7260) august 31, de Evloghie dascăl la „școala slovenească“, la Bibl. Centrală de Stat, XXVIII/2. O copie modernă, după o copie, autenticată la 1832 noembrie 3 de Isprăvnicia Fălciului, a unei trad., din 1760 (7269) decembrie 14, de <Simion> Cheșco uricar, la Bibl. Acad., ms. nr. 5221, f. 124. Două rez., avind doar data de an: unul într-o mărturie hotarnică din 1820 aprilie 25, la Arh. St. Iași, CXXIII/61, f. 1 v., și altul, din 1841 iunie 11, după trad. din 1750 de Simion Cheșco uricar, ibidem, Anaforale, nr. 62, f. 181 r. Două menț., ambele doar cu data de an, într-un doc. din 1750 ianuarie 12, ibidem, MLXII/2 și 41 bis; alte două menț., avind numai data de an și specificind că orig. este foarte șters și rupt, încit „nu s-au putut prescrie a lui cuprindere“, într-un hirsov din 1844 martie 17 și într-o copie a acestuia, ibidem, CCCXL/116 și DCIX/120, f. 3 r.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 933–939 (nr. 318).

ALTE EDIȚII: „Miron Costin“, an. II (1914), nr. 2, p. 18–19 (nr. 101) (trad. din 1752 (7260) august 31); Ghibănescu, *Surete*, VII, p. CXLVIII–CXLIX (menț., după *Ms. Surete*, XVII, 68), p. CLIV (rez., după *Ms. Surete*, XVII, 65); idem, *Rosieștii*, p. 74–76 (trad. după orig.); idem, *Spîța fam. Costache*, p. 208–209 (nr. CXXXVI) (trad. veche); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 7–12 (nr. III) (două trad.: una din 1752 (7260) august 31 și alta din 1750, o copie slavă din sec. XVIII și un rez., avind doar data de an, dintr-o mărturie hotarnică din 1820 aprilie 25); *D.I.R.*, A, II, p. 189–190 (nr. 173) (trad. după copia slavă din sec. XVIII).

¹ Întregit de M. Costăchescu.

² половина e nesigur (nota lui M. Costăchescu).

³ Parantezele lui M. Costăchescu.

† Мнѣностію божією, мы, Стефанъ воевода, господарь Земли Молдавс-
скон. Знаменнто чинимъ, нс снмъ лнстомъ нашнмъ, въскѣмъ кто на нь зрнтъ
нлн чтѣчн его слышнтъ¹²
.....³ ана.....³.....
.....⁴ в.....⁴.....⁴ а испрнвліе шт(ъ) <Гтеф>⁴ а
на в<оеводн>⁴⁵ вн.с.<р>⁵нше п<нсаннын>⁵⁵ дв.....⁵ а.....⁵
.....⁶ а на сво⁶ а⁶с⁶ а⁶дра.....⁶ се.н
що ест(ъ) на.....⁶ а.....⁷с⁷на⁷н
да⁷.....⁸ н(ъ).....⁸ шт(ъ) нѣ⁸
.....⁹
.....¹ а нашн¹.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)со(о)д(ст)ва, внше писаннаго, мн, Стефа<на
воеводн, н>¹ в<ѣ>¹ра п<рѣ>взлюбленыхъ сыновъ¹ г(о)сп(о)д(ст)ва мн, Ілександра
и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана <Дѣ>¹ма, вѣра пана Гангѣра,
вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана <Хр>¹ма<на, вѣра>¹ пана Цѣфѣсла, вѣра
пана Мѣшата прѣкалаба Хотннског(о), <вѣр>¹а пана Мн<кота и пана Рѣце>¹ша
прѣкалабоке шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Шандра <Новоградског>¹, вѣра <пана Ін-
дренка Чорторовског>, вѣра пана Д>¹ннга, вѣра пана Кънъша <спѣтарѣ, вѣра>¹⁰
пана <Бремѣл>¹ постелннка, вѣра пана Нсака вистѣрннка, вѣра пана Могнла
чашннка, <вѣра пана Фрѣнтеша столннка>¹, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра <вѣск>¹-
х(ъ) боярь нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашемъ жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдав-
ско>¹⁰н, шт(ъ) <дѣтн нашнхъ нлн штъ нашего родѣ нлн пакъ вѣдь кого Богъ>¹
нзберетъ господаремъ быти нашн Землн Молдавскон, <тотъ що бы>¹ не порѣ-
шна(ъ) нашего дааніа и потвѣржденіа, алн вн нм(ъ) ствѣрѣднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ)
занѣже есмн нм(ъ) даан и потвѣрѣданн за нх(ъ) правѣю и вѣрнѣс<ю>¹⁰ слѣжеѣ.

⟨И НА БОЛШЮ КРѢПОСТЬ Н⟩¹ ПОТВѢРЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪ СЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННУМЪ,
 ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМЪ ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪ ОУТЪЛЪС ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ Н НАШЪ ПЕЧАТЪ) ^(Ъ)
 ПРИВѢСНТИ К СЕМЪ ЛНСТЪ НАШЕМЪ.

ПИСАЛЪ) ІЛЕЖА ДІЖКЪ), ВЪ СЪЧВѢ, ВЪ) Л(Ъ)ТО ХЪА, М(Ъ)С(Ъ)ЦА М(А)РТ(А) Ъ.

† Din mila <lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se>¹.....

.....².....
³.....
 din privilegiul de la <Ștef>⁴an v<oievod>⁴,.....⁵
 mai sus scris⁵.....
⁶ ce este⁷
⁶.....
⁸ de la⁸
⁹

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefa<n voievod, și>¹ credința <preaiubiților fii>¹ ai domniei mele, Alexandru și Bogdan -Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului <Du>¹ma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului <Hăr>¹m<an, credința>¹ panului Șteful, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Mi<cotă și a panului Reațe>¹ș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru <de la Cetatea Nouă>¹, credința <panului Andreico Ciortorov-schi, credința panului D>¹inga, credința panului Clănău <spătar, credința>¹⁰ panului <Eremia>¹ postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, <credința panului Frunteș stolnic>¹, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din <copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine>¹ va alege <Dumnezeu>¹ să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela să>¹ nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

<Iar pentru mai mare putere și>¹ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa diac, la Suceava, în anul 7001<1493>, luna martie 5

Bibl. Acad., Peceți, nr. 438. Orig., perg., palimpsest (43×40 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie) cu legenda: † ПИЧАТЬ ІУ СТИФАНЪ ВОИВДА, ГИСНОДАР ЗЕМАН МОЛДАВСКОН.

Textul acestui doc. a fost ras și spălat, iar pergamentul folosit, în sec. XVII, la scrierea, aproape rînd peste rînd, a actului fals cu aceeași dată (v. doc. nr. II). Cu toate că după răzuire și spălare, pergamentul a fost prelucrat cu o substanță grasă (v. și doc. nr. VI), urmele răzuirii se văd foarte bine, iar scrisul mărunt al diacului Alexa este vizibil pe alocuri la indoitura de sus a pergamentului pentru ca, începînd de la indoitura de jos a acestuia, adică în partea care nu a putut fi bine răzuită, spălată și prelucrată cu substanța amintită, din cauza șnurului sigiliului, vechiul scris să fie lizibil în cea mai mare parte.

¹ Text răzuit.
² Următoarele șase rînduri, complet răzuite.
³ Text răzuit, din rîndul al șaptelea.
⁴ Text răzuit, din rîndul al optulea.
⁵ Text răzuit, din rîndul al nouălea.
⁶ Text răzuit, din rîndul al zecelea.
⁷ Text răzuit, din rîndul al unsprezecelea.

* Text răzuit, din rindul al doisprezecelea.

* Rindurile 13 – 20, complet răzuite.

³⁰ Rupt.

125

1493 (7001) martie, 6.

Ispisoc de la răposatul domn Stefan v(oi)e vod cel Bătrîn, din anii 7001 <1493> mart 6, întru cari arată că au întărit unui Ioan Albul pe giurătare de sat de Rădiești, parte de sus, di pi pîriul Strajnic, de la țin(u)t(ul) Fălciului¹.

Și stăpînire să-i fii pe unde au hotărît Mihul med(elni)ce(r) cu megieșii, și despre alte părți, pe unde au înblat din vechiu, iar alti sămne arătătoare nu arată.

Arh. St. Iași, DCI/9, f. 3 r. Rez. în hotarnica Albeștilor din 1802 mai 10.

¹ „de la ținutul Fălciului” este, probabil, un adaos de la întocmirea hotarnicii în care se află acest rezumat.

126

1493 (7001) martie 7, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его чтѣши слышнт(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѡсми нашими молдавскими богаре, великими и малыми, Марѡшка, сестра Блѣчи Батѣрескѡла, и братанич(ъ) ен, Негрло, с(ы)нѣ Блѣчин(и) и съ оуспми своимн школнимн межнѡши и жаловали нам(ъ) аже привнлїе великое, що имал(ъ) Блѣча Батѣрескѡла, шт(ъ) дѣда нашего, старого Плѣѡандра воеводн, на свое штнннѡ, село на имѣ Батѣреѡин, на Крѣлн<г>ъ¹тѡрѣ, а тотѡ привнлїе а шнн загѡвали, колн прншли трѡци на нашѡ землю, на Белом(ъ) Потоци.

Ино мы, видѣвшн добро знанїе и великое свѣдѣтелство, а ми такожде ре и шт(ъ) нас(ъ) есмн им(ъ) дали и потвѣрднли тое село, Батѣреѡин, да ест(ъ) половина село Марѡщи, част(ъ) шт(ъ) ц(є)рковѡ, а половина село да ест(ъ) слѡѡѣ нашемѡ, Негрлови и сестри его, Марїн, да ест(ъ) им(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуиѡчатом(ъ) нх(ъ), и прѣвиѡчатом(ъ) нх(ъ), и прѡѡрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемѡ родѡ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѡшено инколнже, на вѣкы.

И за тнмн пак(ъ) оуставшн Марѡшка, сестра Блѣчинн, по своею доброю волн, [н] никим(ъ) непонѡжена, а ин прншлована, и продалѡ свою част(ъ) шт(ъ) Батѣреѡин, част(ъ) шт(ъ) ц(є)рковѡ, сестричнѡ² своемѡ, Негрлови, за ѡ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставшн слѡга наш(ъ) Негрло, и заплатнл(ъ) юн оуспн исполна тотн выше прнсанннх(ъ) пннѣзн, ѡ злат(ъ) татарскнх(ъ).

Ино ми, видѣвшн меже нмн доброе нх(ъ) волн и токмеж(ъ) и полною заплатѡ, а ми, такожде ре, и шт(ъ) нас(ъ) есмн емѡ дали и потвѣрднли и тое половина село шт(ъ) Батѣреѡин, част(ъ) Марѡшченѡ, пакѡ да ест(ъ) емѡ шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ).

И тнж(є) есмн емѡ дали и <по>¹твѣрднли вднѡ селншче, на Бахлѡецѣ, на имѣ Селншче Мѡкѡѡ Блада и съ мнстом(ъ) шт(ъ) млннѡ на Бахлѡецѣ, гдѣ блнл(ъ) млнн ѡннчковѡ, що емѡ продали тое селншче Пнѡшка и Марѡта, дѡѡщери Мѡдрѡѡѡѡковн, за ѡ злат(ъ) татарскнх(ъ).

Тое въсе выше писанно, да ест(ъ) емѸ шт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ) и съ въсем(ъ) доуходом(ъ), и дѣтем(ъ) его, и оуричатом(ъ) его, и прѣоуричатом(ъ) его, и прашрѣтом(ъ) его и въсемѸ родѸ его, кто сѣ емѸ изберет(ъ) нанближнїи, непорѸшено николнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѸ селѸ Батърецим(ъ) и тое селнше да ест(ъ) по старнмъ хотаръ шт(ъ) оурич(ъ) сторон(ъ), кѸда из вѣка ужнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефан(ъ) воеводн, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, ИлѣѸандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана ДѸмн, вѣра пана ГангѸра, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣ<мана>³, вѣра пана ШефѸла, вѣра пана МѸшата Хотинского, <вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша>³, пѣркѣ<лави штъ Н>³ѣ<м>³ца, вѣра пана Чорторовоскаго, <вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Бремѣа постелника, вѣра пана Могла чашника, вѣра пана ФрѸнтеша столника, вѣра пана Петрика колнса и вѣра въсѸх бѸгаръ нашнхъ молдавскиххъ, великиххъ и малиххъ.

И по нашемъ жнвотѣ кто боудет господаръ нашн землн, штъ дѣтен нашнхъ нан штъ нашего родѸ нан пакъ боудѣ кого Богъ изберетъ господаръ быти нашн землн Молдавскон, тотъ бы емѸ не порѸшилъ нашего даанїа и потверѸженїа, алн бы емѸ оутверѸдилъ и оукрѣпилъ, занѸже есмн емѸ далн и потверѸднлн за его правѸю слѸжебъ и за шо шнъ собн кѸпилъ на свон правїи>³ и ч(н)стїи пннѣзн.

И на болшее крѣпост(ъ) и поутверѸженїе томѸ въсемѸ выше писанномѸ, великлн есмн нашемѸ вѣрномѸ жѸпанѸ, ТѸѸтѸлѸ логофѣтѸ, писати и нашѸ печат(ъ) прнвѣснти к семѸ листѸ нашемѸ.

Писал(ъ) Тоадер(ъ) граматнк(ъ), оу Свч(а)вѣк, в(ъ) л(ѣ)то хѣа м(а)р-т(ъ) Ѹ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Негрил(ъ) БатърескѸл(ъ).

<Altă însemnare, din sec. XVI>: † ПотверѸженїе шна сѣ дал(ъ) Ѹ рѸкн Илнсафѣтен.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Marușca, sora lui Vlcea Batîrescul, și cu nepotul ei de frate, Negrilă, fiul lui Vlcea, și cu toți megieșii lor dimprejur și ni s-au jeluț că privilegiul cel mare pe care l-a avut Vlcea Batîrescul de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel Bătrîn, pentru ocina lor, satul anume Batîreștii, la Cîrlig<gă>⁴tură, acel privilegiu ei l-au pierdut cînd au venit turcii asupra țării noastre, la Pîriul Alb. Deci noi, văzînd bună dovadă și mare mărturie, noi, de asemenea, și de la noi le-am dat și le-am întărit acel sat Batîreștii, să fie jumătate de sat a Marușcâi, partea dinspre biserică, iar jumătate de sat să fie a slugii noastre Negrilă și a surorii lui, Maria, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și după aceasta iarăși s-a sculat Marușca, sora lui Vlcea, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut partea ei de sat, din Batîrești, partea dinspre biserică, nepotului său de frate, Negrilă, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Negrilă și i-a plătit ei deplin toți banii mai sus scriși, 60 de zloți tătărești.

Deci noi, văzînd buna lor voie între dînşii și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, i-am dat și de la noi și i-am întărit și acea jumătate de sat din Batîrești, partea Marușcăi, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul.

Și, de asemenea, i-am dat și i-am întărit o seliște, pe Bahlueț, anume Seliștea lui Măcău Vlad, și cu loc de moară pe Bahlueț, unde a fost moara lui Onicică, care, acea seliște, i-au vîndut-o Anușca și Marta, fiicele lui Mădîrjac, pentru 70 de zloți tătărăști.

Acestea toate mai sus scrise să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat, al Batîreștilor, și al acestei seliști să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hăr<man>¹, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, <credința panului Micotă și a panului Reațeș>¹ pîrcă<labi de N>¹ea<m>¹ț, credința panului Ciortorovski, <credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i strice dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe>³ banii <săi drepti>³ și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 7.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Negrilă Batîrescul.

<Altă însemnare, din sec. XVI>: † Întărirea s-a dat în mîinile Ilisaftei.

Bibl. Acad., DCXLI/2. Orig. perg. (38 × 46 cm.), rupt în două, de la indoitură, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/59.

O copie slavă, după o copie Ghibănescu, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 940–943 (nr. 319).

EDIȚII: Ghibănescu, „Teodor Codrescu”, an. I (1916), nr. 6, p. 81–82 (text slav și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 17 (nr. VI) (rez., cu extrase slave, după „orig. foarte deteriorat”); M. Costăchescu, *Sinești*, p. 27 (extras rom., după Ghibănescu); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 175–178 (nr. 49) (text slav, după Ghibănescu, și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 191–192 (nr. 175) (trad., după M. Costăchescu).

¹ Omis.

² Greșit, pentru БРАТНИЧЪ (v. mai sus); cf. și M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 176, n. 1.

³ Rupt; întregit de M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 176–177, după „alte doc. din acest timp, scrise tot de Toader gramaticul”.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оүзрнт(ъ) нан его чтѣчи ѡслышнт(ъ), оже прїишоша, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) ѡснмн нашимн молдавскимн боарѣ, Магда, дочка Мнхѡлова, ѡнѡка пана Негрн, и оүнѡкове ен, Косте дїак(ъ) и братове его, Тоадер(ъ) дїак(ъ), и Лѡка и Никита, и племеннкн нх(ъ), Илїѡш(ъ), с(ъ)нъ Нѣгшин(н), и племеннца нх(ъ), Донѣ, оүси ѡнѡкове пана Негрн, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонѡженн, а нн прнснловани, и далн шт(ъ) сво<е>¹го праваго ѡрнка, шд(ъ)² оүрнка дѣда нх(ъ) пана Негрн, даанїеж(е) пана Негрн, едно село на Бнннон, на нмѣ где бнл(ъ) двм(ъ) йлѣжнн(н); та далн слѡгам(ъ) нашим(ъ) Работъ и сестрн его, Соръ, и братаннчем(ъ) нх(ъ), йнѡшкн и Ёансаѡн, дочкам(ъ) Жѡржннн[м], и Іѡнѡ и братїам(ъ) его, тнж(е) Іѡнѡ и Мнхѡлѡ и йндрѡшко, и сестрам(ъ) нх(ъ), Параска и йрмѡнка, с(ъ)нове Пѣнтѣ, и Блѡшннѡ, с(ъ)нѡ Юга, що бнл(ъ) дал(ъ) тое село еше пан(ъ) Негра с(ъ)нѡ своѣмѡ йлѣжн; тое шнн нм(ъ) потврѣднлн.

Ино мы, видѣвшѣ нх(ъ) доброн волн и потврѣженїе, а мы, такождере, и шт(ъ) нас(ъ) есмн далн и потврѣднлн с(ъ)ншм(ъ) йлѣжннн[м], слѡстѣ нашѣмѡ Работъ и сестрн его, Соръ, и братаннчем(ъ) нх(ъ), йнѡшкн и Ёансаѡн, дочкам(ъ) Жѡржннн[м], и Іѡнѡ и братїам(ъ) его, тнж(е) Іѡнѡ и Мнхѡлѡ и йндрѡшко, и сестрам(ъ) нх(ъ), Параска и йрмѡнка, с(ъ)н(о)ве Пѣнтѣ, и Блѡшннѡ, с(ъ)нѡ Юга, тое село на Бнннон, на нмѣ где бнл(ъ) двм(ъ) йлѣжнн(н), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оүрнк(ъ) и сѣ въсѣм(ъ) доходѡм(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оүнѡчатом(ъ) нх(ъ), и прѣвнѡчатѡм(ъ) нх(ъ), и прѣшѡрѣтѡм(ъ) нх(ъ) и въсѣмѡ родѡ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѡшено ннколоже, на вѣкы.

й хотар(ъ) томѡ сѣлѡ по знаменах(ъ) кѡда поставнл(ъ) еше пан(ъ) Негра: поченшн шт(ъ) Бнннн, шт(ъ) тополн, та на мognлѡ шт(ъ) Могоша, та простн на ѡлѣсіе, та, долѡ оүлѣсіем(ъ), на Белнкїн Могнлн, та простн на дѡб(ъ), та на Деленѡкїн лнс(ъ)³, та простн ѡ Бнннѡ на мognлѡ, та на горѡ, на мognлѡ, та межн дѡвровою, та през(ъ) дѡвровою на дѡб(ъ), та дрѡгїн дѡб(ъ), та простн ѡ Бнннѡ, на тополю. То ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ).

й на то ест(ъ) вѣра нашѣ(о) г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мн, Стефана воевода, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ъ)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, йлѣжандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡма, вѣра пана Гангѡра, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѡмана, вѣра пана <Шѣфѡ>⁴ла, вѣра пана <Мѡшат>⁴а <прѣкалаба Хо>⁴тннского, вѣра <пана>⁴ Ёремїѡ прѣкалаба Немѣскаго⁴, вѣра пана Шандра Новоград<ского>, вѣра <пан>⁴а Чорторо<вского>, вѣра⁴ пана <Клѡ>⁵нѡу спатарѣ, вѣра <пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Ёремїѡ постелннка, вѣра пана Могнла чашннка>⁴, вѣра пана <Фрѡнтѣша столннка, вѣра>⁵ пана Петрнка комнса и вѣра въсѣх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ).

<й по>⁵ нашѣм(ъ) жнвотѣ, <кто вѡдетъ господарѣмъ нашѣн землн, шт(ъ) дѣтен нашн, ѣ нан шт(ъ) нашѣго рода нан пакъ вѡдѣ кого>⁵ Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ бытн нашѣн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы нм(ъ) не порѡшнл(ъ) нашѣго даанїѡ и потврѣженїѡ, алн бы нм(ъ) ѡтврѣднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ), занѡже есмн нм(ъ) далн и потврѣднлн за нх(ъ) правѣю слѡжѣѡ.

й на болшее потврѣженїе томѡ въсѣмѡ выше писанномѡ, велѣлн есмн нашѣмѡ вѣрномѡ жѡпанѡ, Тѡтѡлѡ логофѣтѡ, писатн и нашѡ печат(ъ) прнвѣснтн к сѣмѡ лнстѡ нашѣмѡ.

Писал(ъ) Тоадер(ъ) граматнк(ъ), оү Сѡчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѡ м(а)рт(ъ) ѡ.

<Pe verso, însemnarea>: Б(ъ) л(ѣ)то хѡснї. Рождество с(ъ)нѡ ...⁵ гораш ...⁵ рнка Бѡлан ...⁵ Бѡлан ...⁵ фѣ(врѡарїѡ) н̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Magda, fiica lui Mihul, nepoata panului Negrea, și nepoții ei, Coste diac și frații lui, Toader diac, și Luca și Nichita, și vărul lor, Iliăș, fiul Neagșei, și vara lor, Donea, toți nepoți ai panului Negrea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au dat din dreptul lor uric, din uricul bunicului lor pan Negrea <și> dania panului Negrea un sat pe Vinna, anume unde a fost casa lui Alexa; și au dat slugilor noastre Rabotă și surorii lui, Sora, și nepoatelor lor de frate, Anușca și Elisafra, fiicele lui Giurgiu, și lui Ion și fraților lui, tot Ion și Mihul și Andrușco, și surorilor lor, Parasca și Armeanca, fiii lui Pîntea, și lui Vlașin, fiul lui Iuga, pe care sat îl dăduse încă pan Negrea fiului său Alexa; pe acesta și ei l-au întărit.

Deci noi, văzînd buna lor voie și întărire, noi, de asemenea, și de a noi am dat și am întărit fiilor lui Alexa, slugii noastre Rabotă și surorii lui, Sora, și nepoatelor lor de frate, Anușca și Elisafra, fiicele lui Gurgea, și lui Ion și fraților lui, tot Ion și Mihul și Andrușco, și surorilor lor, Parasca și Armeanca, fiii lui Pîntea, și lui Vlașin, fiul lui Iuga, acest sat pe Vinna, anume unde a fost casa lui Alexa, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiii lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege lor cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat <să fie> după semnele pe unde le-a pus încă pan Negrea: începînd de la Vinna, de la plop, și la movila de la Mogoș, apoi drept la marginea pădurii, și, în jos pe marginea pădurii, la Movila Mare, și drept la stejar și la pădurea Delenilor⁶, și drept la Vinna, la movilă și la deal, la movilă, apoi prin dumbravă și peste dumbravă la stejar, și la alt stejar și drept la Vinna, la plop. Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului <Ștefu>⁴, credința panului <Mușat>⁴ <pîrcălab de Ho>⁴tin, credința <panului>⁴ Eremia pîr<călab de Neamț>⁴, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința <pan>⁴ului Ciortoro<vschi, credința>⁴ panului <Clă>⁵nău spătar, credința <panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic>⁴, credința panului <Frunteș stolnic, credința>⁵ panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri.

<Iar după>⁵ viața noastră, <cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine>⁵ va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 7.

<Pe verso, însemnarea>: În anul 7218 <1709 — 1710>. Nașterea fiului....⁵ goraș....⁵ Bălan....⁵ Bălan....⁵ feb(ruarie) 8.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 173. Orig., perg. (27 × 38 cm.), șters și rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПИЧАТЬ ІУ ШТЕФАНА ВОИВОДА, РУСПОДАДЪ ЗИМАН АЛВАДАКРОН. Cu o trad., din 1783 mai 30, de Gheorghe Evloghie dascăl.

Două copii: una, după trad. din 1801 februarie 17, de polcovnicul Pavel Debrîț, cu data de zi: 3, la Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, XVIII/4, și alta, făcută la 1838 mai 11 în satul Slobozia-Mogoșești pentru comisul Costache Burghel și autentificată la 1838 septembrie 29 de judecătoria ținutului Iași, se afla, după mențiunea lui I. Bogdan, în arhiva descendenților acestei familii boierești.

Cinci rez.: unul dezv., într-o copie a unei cărți de judecată din 1785 iunie 15, la Arh. St. Iași, CDII/67, f. 1 v., unul, dezv. și cu trad. hotarnicei, într-un periliopsis din 1823 martie 10, ibidem, CDVII/112, unul, cu trad. hotarnicei și avînd doar data de an, într-o carte a Divanului Moldovei din 1825 decembrie 20, ibidem, DCCLV/51 (nr. 1), altul, din 1838, avînd doar data de an, ibidem, CDVII/129 v., și ultimul, cu data de zi: 27, după o copie, încredințată de vornicul Lupul Balș, de pe trad. din 1801 februarie 17, într-un opis de documente din 1848 ianuarie 24, ibidem, CDVII/149. Două menț., avînd numai data de an: una, într-un hrisov din 1838 noiembrie 25, și alta, într-un jurnal din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, CDVII/119, p. 268, și CDVII/138 bis; alte două menț.: una, într-un periliopsis din 1830 septembrie 29, la Bibl. Acad. MXXXV/215 (nr. 1), și alta, cu data de zi: 30, într-un periliopsis din 1783 noiembrie 25, la Arh. St. București, A. N., MMCMV/39 (nr. 13).

O foto., la Inst. de ist. și arh. A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/60.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 944–947 (nr. 320).

EDIȚII: „Convorbiri literare”, an. XLIV (1910), nr. 2, p. 503–504 (trad., fără sfat domnesc, din 1801 februarie 17, de Pavel Debrici de la Mitropolie; se menționează și o copie după această trad., copie legalizată la 29 septembrie 1838 de Tribunalul Iași și aflată în posesia lui M. N. Burghel, editorul trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 14–16 (nr. V) (text slav și trad. parțială); *D.I.R.*, A, II, p. 193–194 (nr. 176) (trad. după orig.).

¹ Omis.

² În loc de: *вѣтъ*.

³ *Деленовѣн* лне poate fi greșeală pentru *Дереновѣн* лне adică „pădurea de corni”, așa cum a tradus Pavel Debrîț la 1801 februarie 17 („la rădiul de corni”), deoarece în doc. din 1472 (6980) iunie 1 (v. *D.R.H.*, II, nr. 185) și 1487 (6995) martie 6 (v. în acest volum, doc. nr. 8) pentru satul Petrești, situat mai sus de Alexești, este menționat *потока Корннлорѣ* și, respectiv, *потокѣ Корннлорѣ* (cf. și Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 946 v.).

⁴ Rupt și șters.

⁵ Șters.

⁶ V. nota 3.

218

1493 (7001) martie 15, Suceava.

Suret de pe ispisoc vechiu pe sîrbie de la Stefan v(oi)e vod scris de Toader grammatic, în Suceava, din leat 7001 <1493> mart(ie) 15. Înștiințare facem prin această carte a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auzi citindu-se pentru această adevărată sluga noastră Mănăilă și nepoata lui de sor(ă), Marușca, și nepoatele lor, Mălina și nepoată-sa de sor(ă), Cerna, toți(i) nepoți(i) a lui Lucaciu, precum că i-am miluit cu osăbită milă a noastră, de li-am dat și le-am întărit în țara noastră a Moldovei, drepté ocinile lor și cîștigare din slujbă a moșului¹ lor a lui Lucaci, care și li-au cîștigat el cu slujbă de la moșul² nostru, de la Alexandru v(oi)e vod, doao sate pe Bahluu, un sat anume Balomireștii, unde au fost giudé Balomir, și moară în matca Bahluuului și alt sat anumé Hoiseștii, unde au fost giudé Dobromir, pentru ca toată acesté de mai sus numite să le fie lor de la noi uric cu tot venitul; însă dintr-acesté de mai sus numitele saté gium(ă)taté să fie slugii noastre lui Mănăilă și nepoatei sale de sor(ă), Marușcăi, iar ceialaltă gium(ă)taté dintr-aceleas(i) saté să fie nepoateilor lor, Mălinei și nepoatei sale de sor(ă) Cernii, și fiilor lor, nepoților, strănepoților, préstrănepoților și la tot neamul lor, cine li se va alege mai de aproape, nestrămutat nici odinioară, în véci.

Iar dup(ă) aceasta iarăș(i) s-au sculat Marușca, nepoata de sor(ă) lui Mănăilă, și de bunăvoia ei, de nime silită, nici asuprită, ș-au vîndut partea sa

din sat din Balomirești și partea sa din moară unchiului său, lui Mănăilă, drept 100 zlot(i) tătăraști; și i-au plătitu-i Mănăilă tot în bani gata. Drept aceia, această parte a Marușcăi din sat(ul) Balomireștii și partea ei din moară să fie slugii noastre lui Mănăilă, deosebit de ciialalți nepoți a lui.

Iar hotarul acestor saté să fie începîndu-se de la movila din capul rădiului de sus, apoi de la movilă drept peste cîmpu la Bahluiu, la capul piscului celui din sus, în rîpă; iar de la piscu drept peste Bahluiu la fîntîna ce-i în capul pisculețului, iar de la fîntînă drept peste cîmpu la capul iazăturii Tătărășului, iar de la iazătură la vîrvul dealului, la movilă, apoi apucă dealul la altă movilă, iar de acolo tot dealul, în sus, pîn(ă) la capul piscului, apoi pe piscu la vale și peste pîrîu și la deal, la o groapă, apoi drept la dial, la Movila Vulturului, apoi acolo în vîrvul dealului să întoarce la drumul cel mare, apoi peste drum pîn(ă) la Movilă, apoi drept peste cîmpu, pînă la movila ce-i lîngă drum, iar de acolo drept la sărătura cea albă, apoi pe supt deal pîn(ă) la movila din șes, iar de acolo drept peste cîmpu pîn(ă) la Bahluiu, apoi peste Bahluiu drept la fîntîna Dringăi, ce-i supt dial, iar de acolo la pîrîuț, în sus, drept peste drum la un stîlpu, unde să înpreună hotarul Nejeștilor cu hotarul Hoiseștilor, apoi drept peste dealu pîn(ă) la fîntîna ce-i în obîrșie pîrîuțului, iar de la fîntîna iarăș(i) peste dial și peste pîrîul, pîn(ă) la capul piscului celui din gios, iar de acolo apucă pîrîul și drept peste rădiu pîn(ă) la rupturi ce-s în dial la movilă, iar de acolo apucă dealul pîn(ă) la Movilă. Acesta este tot hotarul acestor sate, și din sus și din gios și din toate părțile, pîn(ă) unde s-au apucat din veac.

Și spre aceasta este credința a mai sus numitei domniei noastre, Ștefan v(oi)evođ, și credința a preaiubiților fii a domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovei, a mari și mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură, am poroncit credincios boeriului nostru, Tăutului log(o)f(ă)t, să scrie și cătră adevărată cartea noastră această pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldovinească am tălmăcit, la anul 1806, iuli 25, polc(o)v(nicul) P(a)v(e)l Debri(ț) ot Mitrop(olie).

Bibl. Acad. LXXVI/159 a. Trad.

O copie după trad. lui Pavel Debrîț, ibidem, LXXVI/159 b. Orig. s-a pierdut, probabil, la m-rea Secul în 1821³.

O copie a aceleiași trad., la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 952–954 (nr. 179).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 24–26 (nr. IX) (trad. din 1806 iulie 25); *D.I.R.*, A, II, p. 196–197 (nr. 179) (aceeași trad.).

¹ Adică: „bunicului”.

² Adică: „bunicul”.

³ „... la anu 1821, puind spre păstrare în mănăstirea Săcul, împreună cu alte averi... și toate scrisorile documenturi ce au avut pe moșii... Hoisăștii și Balomireștii, într-un hotar... a căruia moșii, scrisori vechi și noaă, ce au avut, s-au pierdut toate... la întimplare răzvrătirii ce au fost la anul 1821” (v. mărturia hotarnică din 1825 martie 20, de la Arh. St. Iași, Con-dica K, nr. 386, f. 125–126); cf. și Bibl. Acad., A 2000-XIV, f. 953 r.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не сѣм(ъ) инстум(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтучи оусланшт(ъ), вже тотъ нстыннн наш(ъ) вѣрнн пан(ъ), Петронка комнс(ъ), сѣзжил(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣвше

его правою и вѣрною слѣжеѡ до нас(ъ), жаловали есми его всебною нашею м(н)-л(о)стїю и дади и потвѣрѣдани есми емѡ оу нашихъ землн, оу Молдавскон, вт(ъ) нас(ъ), за его слѣжеѡ, едно село на Стѣденом(ъ) Шѡмѡзи, на имѣ Гннчанїн, що вна(ъ) кѡпна(ъ) тое село Аврам вистарник(ъ) вт(ъ) Жѡржа Гннчанѡл(ъ) и вт(ъ) племянник(ъ) его, вт(ъ) Івн(ъ) Гннчанѡл(ъ), и вт(ъ) Манчюл(ъ) и вт(ъ) племянник(ъ) его, вт(ъ) Івн(ъ) Лога, сестричичи Жѡанни, и вт(ъ) попа Пѣтрѡ Гннчанѡл(ъ), за те злат(ъ) татарских(ъ).

И зазвѣна(ъ) Аврам(ъ) вистарник(ъ) тое село оу хитлѣнствн, колн повежал(ъ) вт(ъ) нас(ъ) до Литовскон Землн.

То е вше писанное село, на имѣ Гннчанїн, що ест(ъ) на Стѣденом(ъ) Шѡмѡзи, да естѣ нашеѡ вѣрномѡ панѡ Петрика комнсѡ вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходим(ъ), емѡ, и дѣтем(ъ) его, и оуничатом(ъ) его, и прѣцѣрѣтом(ъ) его и вѣсемѡ родѡ его, кто сѣ емѡ избересть нанближнїн, непорѡшено ннколиже, на вѣки.

И пак(ъ) принаїн Аврамово що нмал(ъ) вн(ъ) на тое село вт(ъ) нас(ъ)-же, вт(ъ) кѡпеж(ъ), а тоты его принаїн аже сѣ колн изывалт(ъ), а вни да не имають(ъ) дозвѣати на сїе наше принаїе, ннколи, на вѣки.

И хотар(ъ) томѡ вше писанномѡ селѡ, на имѣ Гннчаннлор(ъ), да естѣ вт(ъ) ѡснх(ъ) сторон(ъ) по старомѡ хотарю, кѡда изъ вѣка вживалн.

И на то естѣ вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана воєводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) дѣтен наших(ъ), Ілѣѡндра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѡми, вѣра пана Ганѡра Оухенског(о), вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хѡрмана, вѣра пана Штефѡла, вѣра пана Мѡшата паркалаба вт Хотни(а), вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша паркалабн Немецских(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба вт(ъ) Новограда, вѣра пана Чорторовскїн, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Оремїл постелника, вѣра пана Исака вистарника, вѣра пана Могна чашника, вѣра пана Фрѡнтеша столника и вѣра ѡснх(ъ) боар(ъ) наших(ъ), велнких(ъ) и малнх(ъ).

И по нашим(ъ) жикотѣ, кто вѡдетъ господарѡ¹ нашихъ землн, вт(ъ) дѣтен нашим(ъ) нан вт(ъ) нашего родѡ нан пак(ъ) вѡд(ъ) кого Б(ог)ъ избересть г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) втн Землн Молдавскон, а тот(ъ) що вбн¹ екмѡ¹ не порѡшил(ъ) нашего даанїл и потвѣрѣденїл, ан що вн емѡ оутвѣрѣднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), занѡже есми емѡ дади за его правѡю слѣжеѡ.

И на болшее крапост(ъ) томѡ вѣсемѡ вше писанномѡ, велѣлн есми нашеѡ вѣрномѡ панѡ, Тѡстѡлѡ логофѣтѡ, писати и нашѡ печатѣ прикѡснтн к семѡ лнстѡ нашеѡ.

Пнс[с]ал(ъ) Косте, ѡ Оуч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѡдѡ мартїл ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: <†>² Пан(ъ) Петрика комнс.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat credincios pan al nostru, Petrica comis, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, de la noi, pentru slujba lui, un sat pe Șumuzul Rece, anume Oniceanii, pe care sat îl cumpărase Avram vistier de la Giurgiu Oniceanul și de la vărul lui, Ion Oniceanul, și de la Manciuл și de la vărul lui, Ion Loga, nepoții de soră ai lui Jula, și de la popa Pătru Oniceanul, pentru 805 zloți tătărești.

Și a pierdut Avram vistier acest sat pentru hiclennie, cînd a fugit de la noi în Țara Lituaniei.

Acel sat mai sus scris, anume Oniceanii, care este pe Șumuzul Rece, să fie credinciosului nostru pan, Petrica comis, de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar privilegiile lui Avram ce le-a avut el pe acel sat tot de la noi, de cum-părătură, acele privilegii ale lui dacă se vor ivi vreodată, să nu dobîndească peste acest privilegiu al nostru, niciodată, în veci.

Iar hotarul celuiui sat, anume Oniceanii, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților copiii ai noștri, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Eremia postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine <va fi domn>¹ al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al Țării Moldovei, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: <†>² Pan Petrica comis.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 147, Orig., perg. (36 × 38 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișnie), stricată parțial la margine, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвєсподаръ Земли Молдавскон.

O trad., din 1795 septembrie 20, de Andrei Sabin biv vel căpitan, ibidem, CLVIII/8.

Un rez. greșit se afla la Arh. St. Iași, Tr. 624, op. I 682, dos. 83, f. 28 (ars în timpul celui de-al doilea război mondial).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/61.

O copie slavă, una după rez. de la Arh. St. Iași, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 955–957 (nr. 323).

EDIȚII: Rosetti, *Pămîntul*, p. 139 (n.1) (rez. al editorului după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 21–23 (nr. VIII) (text slav și trad. din 1795 septembrie 20); *D.I.R.*, A, II, p. 195–196 (nr. 178) (trad. după orig.); Negrescu, *Limba slavă*, p. 256–258 (nr. 77) (text slav, după I. Bogdan).

¹ Rupt.

² Șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), ис снм(к) лнстом(к) нашнм(к), вѣсѣмъ(ъ) кто на н(к) оузрнтъ(ъ) или его чтѣши слышнтъ(ъ), вже прїдоша, прѣдъ(ъ) нами и прадъ(ъ)

оуспми нашми молдавскимн боаре, нашн слоугн Петрѣ н братъ(ъ) его, Ёне, н сестри нхъ(ъ) Магоше, н Станка, н Мъроушка н Нѣгша, с(ы)н(о)ве Днига Тълпнжанѣла, непотове Тоадера, брата Петра Тълпнга, по нхъ(ъ) доброн волн, инкимъ(ь) непоноужени, а ни присловани, н продали свою правѣю штиннѣ шт(ъ) нхъ(ъ) праваго оурнка шт(ъ) оурнка дедамъ(ъ) нхъ(ъ), Тоадера н Петра Тълпнга, едно село на имѣ Тъвещин, оу шзера на Краснон, слѣгамъ(ъ) нашнмъ(ъ) Ивоулѣ Мъндрѣ н братанничю его, Тоадерѣ, с(ы)ноу Ённика, н сестричничю Тоадероуѣ, Драготъ, с(ы)нѣ Илка, н пакъ(ъ) сестричнемъ(ъ) Мъндриннмъ(ъ), Трифѣ, н Фѣрдѣю н Мѣши, с(ы)н(о)-вемъ(ъ) Янноушки, за рѣ златъ(ъ) татарскнхъ(ъ).

И оусталъ(ъ) нашъ(ь) слѣга Мъндрѣ Нѣвлъ(ъ) н съ своимн братанничн н сестричничн, на имѣ Тоадеръ(ъ), н Драготъ, н Трифъ(ъ), н Фѣрдѣю н Мѣша, та запла-тили оуспн тотн рѣ златъ(ъ) <та>¹тарскнхъ(ъ) оу роукн Петрѣ н братѣ его, Ёне н сестрамъ(ъ) нхъ(ъ), Магоше, н Станка, н Мъроушка н Нѣгша, с(ы)номъ(ъ) Днига Тълпнжанѣла, прѣдъ(ъ) нами н прѣдъ(ъ) нашнми боаре.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброн волн н токмежъ(ь) н полнѣю заплатѣ, а мы, такоже, н шт(ъ) насъ(ъ) есмн дали н потвѣрднли слѣсѣ нашемѣ Нѣвлѣ Мъндрѣ н братанничю его, Тоадерѣ, н сестричничю Тоадероуѣ, Драготъ, н пакъ(ъ) н сестричнемъ(ъ) Мъндриннмъ(ъ), Трифѣ н Фѣрдѣю н Мѣши, тое прѣдъ(ъ) реченое село на имѣ Тъвещин, оу шзера на Краснон, да естъ(ъ) имъ(ъ) шт(ъ) насъ(ъ) оурнкъ(ъ) н съ вѣсемъ(ь) доходѣмъ(ь).

И еше есмн имъ(ъ) дали н потвѣрднли нхъ(ъ) правѣю штиннѣ, едно селнще, на имѣ Бнбарцоуоу Селнще, н едно село, на имѣ Гънецин.

Тоѣ вѣсе выше писанное да естъ(ъ) имъ(ъ) шт(ъ) насъ(ъ) оурнкъ(ъ) н съ вѣсемъ(ь) доходѣмъ(ь), имъ(ъ), н дѣтемъ(ъ) нхъ(ъ), н оушчатѣмъ(ъ) нхъ(ъ), н прѣоушчатѣмъ(ъ) нхъ(ъ), н прѣшѣрѣтѣмъ(ъ) нхъ(ъ) н вѣсемѣ родѣ нхъ(ъ), кто сѣ имн нзберетъ(ъ) нанѣлжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотаръ(ъ) тымъ(ъ) выше писаннмъ(ъ) селамъ(ъ) н тон селнщн да естъ(ъ) шт(ъ) вѣсѣхъ(ъ) сторшн(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шживали.

И на то естъ(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)нѣвъ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Гангѣра Ёрхенскоуоу, вѣра пана Ёвладора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата Хотннскоуоу, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцеша паркалави шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Чорторѣвскоуоу, вѣра пана Шандра Новоградскоуоу, вѣра пана Днига, вѣра пана Клънъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Ёремѣа постелннка, вѣра пана Могила чашннка, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра вѣсѣхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

И по ннчемъ(ь) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пакъ(ъ) боуд(ь) кого Б(ог)ъ нзберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ быти нашн землн Молдавскон, тотъ(ъ) бы имъ(ъ) не порѣшилъ(ъ) нашего даанѣа н потвѣрѣденѣа, али бы имъ(ъ) оутвѣрднл(ъ) н оукрѣплл(ъ), занѣже есмн имъ(ъ) дали н потвѣрднли за нхъ(ъ) слоужѣѣ.

И на волшѣю крѣпостъ(ь) н потвѣрѣденѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли есмн нашемѣ вѣрномѣ жѣпанѣ, Тъоутѣлѣ логофетѣ, писати н нашѣ печатъ(ь) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писалъ(ъ) Тоадеръ(ъ) граматѣкъ(ъ), оу Ёвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хза мартъ(ъ) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Petrea și fratele lui, One, și surorile lor, Ma-

goșe, și Stanca, și Mărușca și Neagșa, fiii lui Dinga Tălpigeanul, nepoții lui Toader, fratele lui Petru Tălpig, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din dreptul lor uric, din uricul bunicilor lor, Toader și Petru Tălpig, un sat, anume Tăveștii, la iezerul de la Crasna, slugilor noastre Ivul Mîndrea și nepotului său de frate, Toader, fiul lui Onica, și nepotului de soră al lui Toader Dragotă, fiul Ilcăi, și iarăși nepoților de soră ai lui Mîndrea, Trif, și Furdul și Mușa, fiii Anușcăi, pentru 120 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Mîndrea Ivul și cu nepoții săi de frate și de soră, anume Toader, și Dragotă, și Trif, și Furdul și Mușa și au plătit toți acei 120 de zloți tătărești în mîinile lui Petrea și ale fratelui său, One, și ale surorilor lor, Magoșe, și Stanca, și Mărușca și Neagșa, fiii lui Dinga Tălpigeanul, înaintea noastră și a boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeaă și plată deplină, noi, de asmena, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Ivul Mîndrea și nepotului său de frate, Toader, și nepotului de soră al lui Toader, Dragotă, și iarăși nepoților de soră ai lui Mîndrea, Trif, și Furdul și Mușa, acel sat spus mai înainte, anume Tăveștii, la iezerul de la Crasna, să le fie de la noi uric și cu tot venitul.

Și încă le-am dat și le-am întărit dreapta lor ocină, o seliște, anume Seliștea lui Bibarț, și un sat, anume Găneștii.

Toate cele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate și al acelei seliști mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pircălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintescă dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493> martie 15.

Bibl. Centrală Universitară „M. Eminescu Iași, Fotocopii, plic nr. 149, nr. 2. Fotocopie provenită de la M. Costăchescu, după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută (doc. se afla, în 1904, în posesia unui locuitor din Boțești, din fostul județ Fălciu; în timpul celui de-al doilea război mondial fiind îngropat în pămînt de pr. V. Ursăcescu din Curteni, același județ, s-a deteriorat grav). Cu trad. comentariu și copiile rez. ce urmează, la Bibl. Acad., A 2000 — XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 948 r. — 951.

Un rez. din 1838, cu data de zi: 1 și cu mențiunea că orig. era însoțit, la acea dată, de o trad. și că satul „acmu să numește Tăoștii”, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 20, f. 109 r. (nr. 1), și altul, asemănător, se afla în fondul Creditul Funciar din București.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 32–36 (nr. 7) (text slav, cu greșeli, după o copie din *Ms. Surete*, IV, f. 359, și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 18–20 (nr. VII) (text slav după o copie din 1904, a lui Ghibănescu, coroborată cu textul din *Surete*, I); *D.I.R.*, A, II, p. 194–195 (nr. 177) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis.

131

<Cca. 1493 (7001) martie 15, Suceava>.

Într-un uric așa scrie și mărturisiaști cum au fostu vinit înaintia lui Ștefan vod(ă)și înaintea boiarilor săi Ivul Mîndrea și cu ai săi nepoți(i), cu Trif și cu Furduiu și Toader, și nepotu-său, Dragotî, ficiorii Anicicăi¹, de nime nevoiți, nice asupra(i), ce de a lor bunăvoe au vîndut ei a sa diriaptă ocină și moșie dintr-a lor dreptu uric un saat, anume Scantîreștii, pre Bîrlad. Acesta saat l-au vîndut lui Ștefan vod(ă) celui bătrîn dreptu o sută de zloț(i) tătărăști; și au fostu plătit Ștefan vod(ă) deplin aci sumă de bani, 100 de zloț(i) tătărăști, întru mîna Ivului Mîndrii și întru mîna nepoților lui, lui Trif, și lui Furduiu, și lui Toader, și nepotului său, lui Dragotî, ficiorii Anicicăi¹, toți bani gata.

Așijderea au fostu mai vîndut o slugă a lui Ștefan vod(ă), anum(e) Avăr, o bucată de saat de Scantîrești, din sus de Scantî[ti]rești, iar lui Ștefan vod(ă) celui bătrîn, dreptu treidzeci de zloț(i) tătărăști, și iar i-au fost daat tot bani gata la mîna slugii sali, lui Avăr, căr(i) mai sus scrie, 30 de zloț(i) tătărăști.

Aciaste părți de ocină toate le-au daat Ștefan vod(ă) și au miluit pre sluga sa, pre Ion aprodul, ca să-i fie lui diriaptă ocină și moșie, lui, și ficiorilor lui, și nepoților lui, cu tot vinitul, neclătit nici rușiit, în viaci.

Și hotarul acelu saat și acei bucăț(i) de loc ca să fie de toate părțile pri hotarul cel bătrîn, pre unde au ținut Irimia stolnicul și Ivașco Turcul sulgériul, începîndu-se hotarul di la ruptura din gios dreptu în vîrvul dealului, în hotarul cel bătrîn, și, de-acolo, preste deal, pîn în hotarul Bîrzăneștilor, de-aciaa pre culmea dealului pîn-la ulmi, iar de la ulmi preste zăpodie și de-acolo dumbrava în sus, pîn-în drumul lui Răcilă, de-aciaa de la dial pîn-în drumul Hădărăeștilor, de-aciaa pre drum cătră Bîrlaadu la unghiul țarinii, iar de-acolo în vîrvul dealului, iar la movilă dreptu la drum, iar de la movilă în Bîrlaad. Acesta-i hotarul acelu saat și aciaa bucăț(i) de pămîntu.

Arh. St. Iași, CDLIX/60. Trad. prescurtată în doc. din 1669 (7177) ianuarie 24 (orig. rom., hîrtie, pecete aplicată). Un rez. într-un perlipis de acte ale moșiei „Cantăreștii ot Vaslui”, din 1781 ianuarie 22, la Arh. St. București, A. N., MMCMV/9 (nr. 3), și două menț.: una, ibidem, nr. 4, și alta într-un izvod din 1786, ibidem, MMCMV/14, (nr. 1).

O copie a aceleiași trad., cu comentariu și cu data: <1457–1504>, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1402–1403 (nr. 484).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XVII, p. 374–376 (aceeași trad.), XXIII, p. 391 și 397–398 (menț. și trad. dintr-o hotarnică din 1786 august 29) și XXIV, p. 453–454 (rez. dintr-un perlipis din 1781 ianuarie 22).

Datat după doc. din 1493 (7001) martie 15, Suceava, în care vînzătorii din acest act cumpără alt sat, în aceeași zonă.

¹ Pentru filiația exactă a vînzătorilor, v. doc. nr. 130.

Uricul lui Ștefan vod(ă) celui bătrîn cum au vinit înaintea lui Ștefan vod(ă) și înaintea boiarilor săi, Lupul, sluga lui Ștefan vod(ă), și cu soru-sa Marușca, frații lui Ion aprodul, de-a lor bunăvoe, de nime nevoiți, nici asupriți, și s-au împărțit ei a sa ocină și moșie, satul Scantîreștii. Deci Marușcii i s-au vinit giurămate de saat, partia din gios, iar Lupului i s-au vinit giurămate de saat, partea din sus.

Pentr-acesta lucru să le fie lor diriaptă ocină și moșie, cu tot vinitul, lor, și ficiorilor și nepoților, neclătit în viaci, pre unde-i hotarul cel bătrîn de viaci.

Arh. St. Iași, CDLIX/60. Rez., în doc. din 1669 (7177) ianuarie 24 (orig. rom., hirtie pecete aplicată).

Alt rez., într-un perilipsis de acte ale moșiei „Canțăreștii ot Vaslui” din 1781 ianuarie 22, la Arh. St. București, A. N., MMCMV/9 (nr. 3), și două menț: una, ibidem, nr. 4, și alta, într-un izvod din 1786, ibidem, A. N., MMCMV/14 (nr. 1).

O copie a aceleiași rez., cu comentariu și cu data: 〈1457 – 1504〉, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, 〈Doc. Ștefan cel Mare〉, f. 1404 (nr. 485).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XVII, p. 376 (aceiași rez.); XXIII, p. 398 (rez., dintr-o hotarnică din 1786 august 29) și XXIV, p. 453 (rez. dintr-un perilipsis din 1781 ianuarie 22).

Datat după doc. precedent (v. nr. 131); deși e sigur că între doc. de danie menționat și acesta, de împărțire a satului, a trecut un număr de ani, conținutul acestui din urmă act nu permite stabilirea mai precisă a datei la care el a fost emis de cancelaria lui Ștefan cel Mare.

Copie de pe ispîsocul lui Ștefan vod(ă).

Cu mila lui D(u)mnezeu, Ștefan voievod, domnu Țării Moldovii. Cu aceasta a noastră carte a tuturor celor ce vor vede sau cetindu-o o vor auzi, facem știut cum că Marina, fiica Magdii, iar nepoată lui Căden ¹, viind înaintea noastră și înaintea boerilor noștrii din însuș(i) bunăvoia ei, de nime silită, nice asuprită, a ei dreaptă ocină de pe uricu moșului ei, Cînde, un sat pe Jeje, anume Băimăceani, am ² vîndut slugii noastre, lui Oana, și surorii lui, Fiica ³, și fiului-său, Sima Popșorul, și o rudă lor, Paresca, fiică Medeleanului, cu 160 galbini tătărăști.

Deci, sculîndu-să Oana și so[să]ra lui, Fiică ³, și rudă lor, Paresca, au plătit acii 160 galbini tătărăște toți la mîna Marinii, fiicei a Magdii, înaintea noastră și înaintea boerilor noștrii.

Noi încă, văzînd a lor învoială de bunăvoia și plată deplin(ă), i acest uric, despre parte noastră, slugii noastre Oana și surorii lui, Fedca, și rudiilor Paraschiva pentru mai sus pomenitul sat, Băimăcenii, de pe Jeje, am întărit, însă jumătate de acel sat s-au dat slugii noastre Oana și suroarii lui, Fedca, iară altă jumătate de acel sat s-au dat Parascii, fiicii Medeleanului, care sat a lor și fiilor lor, nepoților, strănepoților și tuturor neamurilor carei să vor afla a fi mai de aproape, neclătit în veci, să fii cu totul vinitul lui.

Și doao scrisori ce ave Marina, fiica Magdii, pe acel sat Băimăcenii carii era moșului ei cînd au dat la mîna cumpărătorilor.

Iară hotarul satului acestui să dă după hotarul ce-i din veac, pe unde din vécii s-au stăpînit.

La cești încredințare iaste domniia mia mai sus arătat, noi, Stefan vov<vo>⁴ dă, și preiubiții fii a domnii mele, Alexandru <și>⁴ Bogdan [și] Vlad, și încredințare boerilor noștrii: dum(nealui) Dima, dum(nealui) Gangur <pircălab de>⁴ Orheei, dum(nealui) Boldur vornicu, dum(nealui) Hraman, dum(nealui) Șteful, dum(nealui) Mușat <pircălab>⁴ Hotinului, dum(nealui) Mihota ⁵, dum(nealui) Șandru <de>⁴ Novogrădea⁶, dum(nealui) Dinga, dum(nealui) Clănariu ⁷ spătar, dum(nealui) Isac vister, dum(nealui) Mohilă păharnicu și încredințare tuturor boeri noștri a Moldovii, celor mari și celor mici.

Iară după viața <noastră>⁴, ceni va fi domn țării noastre, din copii noștrii sau din neamul nostru sau pre cini va alege D(u)mnezeu a fi domni în țara noastră Moldova, să nu clătesc(ă) a noastră dar(e) și întărire, ce încă să-i înnoiască și să întărească, căci ei ș-au cumpărat pi banii lor.

Dar pentru mai mare putere la toate cele mai sus arătate [arătate], am poroncit credinciosului domnii noastre dum(nealui) Tăutul logofăt aceasta carte a scrie și pecete noastră a anina.

[Iară] au scris Toader gramaticu, la Suceav(a), anul de la Adam 7001, iar de la Hristos 1493 mart(ie) 16.

Această copii iaste de pe slovenie din cuvînt în cuvînt tălmăcită de smeritul între preuț(i) Grigori Târnavschi ot Botășăni. 1806 iulii 28.

Bibl. Acad. CDVIII/62a. Copie.

¹ Mai jos, corect: „Cinde“.

² Așa în copie; corect: „au“.

³ Mai jos, corect: „Fedca“ (v. și Bibl. Acad., Peceți, nr. 178; cf. și *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, nr. 314).

⁴ Omis.

⁵ În loc de: „Micotă“, pircălab de Neamț.

⁶ În loc de: „Novograd“ (Cetatea Nouă).

⁷ În loc de: „Clănău“.

134

1493 (7001) martie 26, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ) нс(ъ) см(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), в(ъ)с(ъ)ем(ъ) кто на нем(ъ) оуърнт(ъ) или его ч(ъ)счи слышит(ъ), вже прінде, прад(ъ) нами и прад(ъ) оуспми нашими молдавскими боаре, Чорчолниъ, дочка Дръгончина вт(ъ) Крълингътърѣ, непоата Шерба Ръспопа, по своен доброн волн, никим(ъ) непонсжена, а ни прислована, и продала свою правѣю втинниѣ, вт(ъ) ен праваго оурика, вт(ъ) оурика дѣда ен, Шерба Ръспопа, и нс привналіе цю нмал(ъ) вн(ъ) вт(ъ) дѣда нашего, вт(ъ) Ілѣжандра воеводі, едно селище ѣ Крълингътърѣ, на нмѣ где вил(ъ) жѣде Юга; та продала слѣсѣ нашемѣ Ілѣжн дѣакѣ, за ѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И с(ъ)ставше слѣга наш(ъ) Ілѣжн дѣак та заплатил(ъ) оусп тотн ѣ злат(ъ) татарских(ъ) оу рѣски Чорчолнини, дочци Дръгончевн, знскн Шерба Ръспопа, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боаре.

Ино мы, видѣвше нх доброн волн и токмеж(ъ) и полнсю заплатѣ, а мы, такожде и вт(ъ) нас(ъ) есми далн и потвърднлн слѣсѣ нашемѣ Ілѣжн дѣакѣ тое прад(ъ) реченое селище ѣ Крълингътърѣ, на нмѣ где вил(ъ) жѣде Юга, да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и сѣ в(ъ)сем(ъ) доходим(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и братіам(ъ) его, и знсчатом(ъ) его, и прѣоузнсчатом(ъ) его, и прѣцшрѣтвм(ъ) его и в(ъ)семѣ родѣ его, кто сѣ емѣ изверет(ъ) нанближннн, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон выше писанон селниш да ест(ъ) шт(ъ) Драгоецин, кѣда хотарна(ъ) пан(ъ) Братоул(ъ) армаш(ъ) и съ межнѣше, почениш шт(ъ) врѣх(а) дѣла шт(ъ) могнаш шт(ъ) Копосан(н), та право черес(ъ) зѣподію ѡ серед(ъ) дѣбровѡ на могнаѡ, шт(ъ) толѣ на могнаѡ що на врѣхѣ потока Драгоецинарѣ, шт(ъ) толѣ право черес(ъ) дѣбровѡ ѡ конец(ъ) дѣбровн, на могнаѡ, шт(ъ) толѣ право черес(ъ) поле на могнаѡ, та шт(ъ) толѣ черес(ъ) поле на могнаѡ на врѣх(ъ) дѣла, шт(ъ) толѣ право черес(ъ) врѣтоапе и право на могнаѡ ѡ поток(ъ) що сѣ зовет(ъ) Рѣча; а шт(ъ) инших(ъ) сторони(ъ) по старомѡ хотарѡ, кѣда из вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нвв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Плевѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѡма, вѣра пана Ганѣра Орхенского, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѡшата Хотинского, вѣра пана Мнкотѣ и пана Рѣцеша паркалабове шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Андриянка Чорторѡвского, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Бремѣа постелника, вѣра пана Могнала чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика колмса и вѣра вѣсѣх(ъ) боар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), <великих(ъ) и м>алых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) <господарѣ нашн землн, шт(ъ)>² дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѡ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ изберет(ъ) г(о)с(по)д(а)рѣ быти нашн Землн Молдавскон, тотѣ бы>² емѡ не порѡшнл(ъ) <наш>¹его даанѣа и потврѣженѣа, алн бн емѡ оутврѣдил(ъ) и ѡкрѣпил(ъ), занѡже есмн емѡ далн и потврѣдилн за его правѡ и вѣрнѡ слюѣжбѡ и за що вн(ъ) собн кѡпил(ъ) на свон правѣн пинѣзн.

И на болшѡу крѣпвст(ъ) и потврѣженѣе томѡ вѣсемѡ выше писанномѡ, велѣан есмн нашемѡ вѣрномѡ жѣпанѡ, Тѡоутѣлѡ логофетѡ, писати и нашѡ печат(ъ) прнвѣсннн <к с>¹емѡ лнстѡ нашемѡ.

Писал(ъ) Тоддер(ъ) граматнк(ъ), оу Свч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣд, м(ѣ)-с(а)ца март(а) кѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Ciorciolina, fiica lui Drăgoici de la Cîrligătură, nepoata lui Șerb Răspop, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă din dreptul ei uric, din uricul bunicului ei, Șerb Răspop, și din privilegiul pe care l-a avut el de la bunicul nostru, Alexandru voievod, o seliște la Cîrligătură, anume unde a fost jude Iuga. Și a vîndut-o slugii noastre Alexa diac pentru 110 zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Alexa diac și a plătit toți acei 110 zloți tătărești în mîinile Ciorciolinei, fiica lui Drăgoici, nepoata lui Șerb Răspop, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi de asemenea și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Alexa diac această seliște mai înainte spusă, la Cîrligătură, anume unde a fost jude Iuga, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei seliști mai sus scrise să fie de la Drăgoești, pe unde a hotărnicit pan Bratul armași și cu megieșii, începînd din vîrful dealului de la movila de la Coposeani și drept peste zăpodie în mijlocul dumbrăvii, la movilă,

de acolo la movila care este la obârșia pîrului Drăgoeștilor, de acolo drept peste dumbravă, la capătul dumbrăvii, la movilă, de acolo drept peste cîmp la movilă, și de acolo peste cîmp la movilă la vîrfurile dealului, de acolo drept peste vîrtoape și drept la movilă, la pîrul care se cheamă Recea, iar din alte părți, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat de la Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănu spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, <mari și>¹ mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre, din>² copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, <acela>² să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă, și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră <la>¹ această carte a noastră.

A scris Toader gramatic, la Suceava, în anul 7001 <1493> luna martie 26.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: † Ispisoc pre Cucuteni ot Cîrligătură și pre altele.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 89. Orig., perg. (40 × 42 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОЕВОДА, ГВСПОДАРЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/62.

O copie slavă, trad. și comentariu la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 958–962 (nr. 324).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 26–28 (nr. X) (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.*, A, II, p. 198–199 (nr. 180) (trad. după orig.).

¹ Rupt.

² Șters și rupt.

135

1493 (7001) octombrie 22.

7001 <1493> oct(ombrie) 22.

O copii de pe altă copii de pe ispisocul lui Ștefan v(oi)e v(o)d, prin cari să întărești pi o a patra parte din Măstăcăni, parte dinspre Bistriță¹.

Arh. St. Iași, Tr. 1770, op. 2018, dos. 696, Tribunalul Neamț, f. 28 r. (nr. 1). Menț. într-un doc. din prima jumătate a sec. XIX identică cu menț. dintr-un jurnal din 1849 septembrie 18, ibidem, f. 32 v. (nr. I); altă menț., într-un opis din 1839 septembrie 13, ibidem, f. 17 r. (nr. 1), și alta, aproape identică cu primele două, într-un jurnal din 1839 septembrie 30, la aceleași Arhive, DCCCXXXVI/11, f. 2 v. (nr. I).

¹ Urmează mențiunea mai nouă: „arătindu-să și sămnile dispărțitori stilpului Portărescu“.

136

1493 (7001) octombrie 26, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскнн. Знаменто чиним(ъ), нс см(ъ) лнстѡм(ъ) нашнм(ъ), въсѡм(ъ) кто на н(ъ) сзрыт(ъ) нлн чтѣчн его сслышнт(ъ), ужже прїндоша, прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) счнмн нашнмъ молдавскымн болгаре, слѡга наш(ъ) Жсржа, с(ы)нъ Банчн Продънескѡла, н знѣка его, Мнка, дочка Брнднна, знѣкове Мнка Продънескѡла, по нх(ъ) доброн воли, ннкнм(ъ) непонѣженн а нн прнслованн, н продали свою правѣю штнннѣ шт(ъ) своего праваго зрнка, шт(ъ) зрнка деѡа нх(ъ) Мнка Продънескѡла, едно село, на нмѣ Срѣбїн, на врѣх(ъ) Слнвннн; та продали тоє село слѣсѣ нашемѣ Станѣ Грама н братїам(ъ) его, Снмн, н Бодн н Богданѣ, ꙗ ꙗ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И сѡтакше нашн слѣгн, Стан(ъ) Грама н братїам(ъ) его, Снма, н Бодѣ н Богдан(ъ), та заплатнлн счн тотн внше писаннїн пннѣзн, ꙗ ꙗ злат(ъ) татарскнх(ъ), с рѣкн слѣсѣ нашемѣ Жсржн, с(ы)нѡ Банчннѡ Продънескѡла, н знѣкы его, Мнка, дочка Брнднна, знѣком(ъ) Мнка Продънескѡла, прѡд(ъ) намн н прѡд(ъ) нашнмн болгаре.

Ино мн, видѣвше нх(ъ) добрѣю волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такѡжде, н шт(ъ) нас(ъ) есмо дали н потвѣрднлн слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Станѣ Грама н братїам(ъ) его, Снмн, н Бодн н Богданѣ, тоє прѡд(ъ) реченоє село, на нмѣ Срѣбїн, на врѣх(ъ) Слнвннн, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) съ въсем(ъ) доходом(ъ), нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знѣчатѡм(ъ) нх(ъ), н прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прашѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннкнлнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) томѣ селѣ, на нмѣ Срѣбїн, на врѣх(ъ) Слнвннн, да ест(ъ) шт(ъ) счнх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка ѡжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, внше писаннаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѡвѣ(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Ялѣꙗндра н Богдана-Блада, н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Гангура прѣкалаба, вѣра пана Болдура дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Мѡшата, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцеша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Пѣрече н пана Тоадера прѣкалабн Хотннскїн, вѣра пана Чорторевского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Кълнѣѡ спатарѣ, вѣра пана Сремїа постелннка, вѣра пана Исака внстїарннка, вѣра пана Мѡхна чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра счнх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашнн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтн нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѡ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ внтн нашнн Землн Молдавскон, тот(ъ) ен нм(ъ) не порѡшнл(ъ) нашего даанїа н потвѣрднїа, алн ен нм(ъ) стѣрѣднл(ъ) н зкрѣплнл(ъ), занѣже есмо нм(ъ) дали н потвѣрднлн за нх(ъ) правню слѡжеѣ н за цѡчннн собн купнлн за свон правїн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпост(ъ) н потвѣрднїє томѣ въсемѡ внше писанномѡ, велѣлн есмъ нашемѣ вѣрномѡу панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пис(а) Мѣтїашь Дїак(ъ), ꙗ Свчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣа вкт(оврїе) кс.

<Pe marginea de jos a pergamentului, scris de mīna diacului>: Стан(ъ)
Грама.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Стан Грама и брат(ъ) его, Сима.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Giurgea, fiul lui Bancea Prodănescul, și nepoata lui, Mica, fata lui Brindea, nepoții lui Miclea Prodănescul, de bună-voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă din uricul lor drept, din uricul bunicului lor Miclea Prodănescul, un sat, anume Sîrbii, la obîrșia Slivnei; și au vîndut acel sat slugii noastre Stan Grama și fraților lui, Sima, și Bodea și Bogdan, pentru 64 de zloți tătărăști.

Și s-au sculat slugile noastre, Stan Grama și frații lui, Sima, și Bodea și Bogdan, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 64 de zloți tătărăști, în mîinile slugii noastre Giurgea, fiul lui Bancea Prodănescul, și ale nepoatei lui, Mica, fiica lui Brindea, nepoții lui Miclea Prodănescul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, am dat și am întărit și de la noi slugilor noastre Stan Grama și fraților lui, Sima, și Bodea și Bogdan, acel sat mai sus zis, anume Sîrbii, la obîrșia Slivnei, ca să le fie lor de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul celui sat, anume Sîrbii, la obîrșia Slivnei, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Gangur pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Ieremia postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Mohila ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătiaș diac, la Suceava, în anul 7001 <1493> octombrie 26.

⟨Pe marginea de jos a pergamentului, scris de mîna diacului⟩: Stan Grama.

⟨Pe verso, însemnare din sec. XVII⟩: Stan Grama și fratele lui, Sima.

Arh. St. București, Colecția Doc. moldovenești, XLIV/1. Orig., perg. (28×48,5 cm.), pecete atîrnată, pierdută.

Două trad.: una din 1784 mai 26, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fond Spiridonie, XCII/1 (în prezent, lipsește din pachet), și alta, de Ion Pelin diac și Marcu Sîrbul negustor din Birlad, din 1803 mai 14, și o copie, după aceasta din urmă, de Spiru Moraru, notarul comunei Slivena, și preot Vasile C. Sliveneanu din Galați, din 1912, cu data citită greșit: 1501 octombrie 25 și cu erori de lectură la nume, la Arh. St. București, Colecția Doc. moldovenești, XLIV/1.

Cinci rez.: unul, într-o carte de judecată din 1823 octombrie 15, la Arh. St. Iași, Con-dica K, nr. 380, f. 16 v. — 17 r., al doilea, din 1853 martie 18, ibidem, Anaforale, nr. 136, f. 47 v. (nr. 1), al treilea, din 1863 august 17, ibidem, CCCLXV/21 (nr. 1), al patrulea, din 1865, ibidem, CCCLIV/12 (nr. 1), și ultimul, cu mențiunea: „Sîrbii ce-i zic Slivna”, ibidem, Curtea de Apel, neinv. 1, nr. 256 (fond lipsă).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”- Iași, Fotografii, III/63.

O copie slavă, după Velichi (v. EDIȚII), trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, ⟨*Doc. Ștefan cel Mare*⟩, f. 964—967 (nr. 326).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 315 (nr. 2/2) (rez. dintr-o anafora din 1823 octom-brie 23); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 28—30 (nr. XI) (trad. din 1784 mai 26); Velichi, *Doc. inedite*, p. 241—244 (nr. II) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 199—200 (nr. 181) (trad. după copie slavă modernă).

137

1493 (7001) octombrie 28, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтючи слышит(ъ), вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусми нашими молдавскими бояре, великими и малими, наши слѣги, Пѣтрѣ Дънѣоу и братѣ его, Грозавѣ, и сестра нх(ъ), Мърѣшка, с(ы)нове Грозени Дънѣоу, по нх(ъ) доброю волю, никим(ъ) непоноужени, а ни присловани, и про-дали нх(ъ) правою штинноу, шт(ъ) нх(ъ) праваго оурика, едноу селище, на имѣ Селище Дънѣво, где был(и) Днещи, на Поутна; та продали слѣгам(ъ) нашим(ъ) Данчѣлѣ и братоу его, Драготѣ, и тестевн его, <Мъ>лаю и Томи Босіукѣ, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставши наши слѣги Данчоул(ъ) и брат(ъ) его, Драготѣ, и тесть его, Мълаю, и Тома Босіук(ъ), та заплатни оусп исполна тотн више писанин пинѣзи, ѿ злат(ъ) татарских(ъ), соу роуки с(ы) слѣгам(ъ) нашим(ъ) Пѣтрѣ Дънѣоу и братѣ его, Грозавѣ, и сестри нх(ъ), Мърѣшки, с(ы)нови Грозн Дънѣоу, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусми нашими молдавскими бояре,

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и полною заплатѣ, а ми, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потврѣдани слоугам(ъ) нашим(ъ), Данчѣлѣ и братѣ его, Драготѣ, и Мълаю и Томи Босіукѣ, тое прѣдреченнон сели-ще на имѣ Селище Дънѣво, где был(и) Днещи, на Пѣтна, да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрик(ъ) съ въсем(ъ) доходом(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуишчатвом(ъ) нх(ъ), и прѣоуишчатвом(ъ) нх(ъ), и прѣшрѣтвом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто съ им(ъ) изберець на велижини, непорѣшено николиже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон више писанноу селищи да ест(ъ) шт(ъ) оуспнх(ъ) сторшн(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из(ъ) вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, ми, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)ннв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Пелеѣандра

и Бугдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣми прѣкалаба, вѣра пана Гангѣра Сѣрхенского, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Пѣрече и пана Тоадера <прѣ>¹калаби шт(ъ) Хотинѣ, вѣра пана Микотъ и пана Рѣцеша прѣкалаби шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Яндренка Чорторѣвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Кълънѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрнкка, вѣ>¹ра нана Сремѣта постелника, вѣра напа Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра Сснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) <господаръ нашен>¹ Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан шт(ъ) <нашего родоу нан пакъ боудъ кого Богъ избереѣтъ господаремъ быти нашен Земли Мол>²давскон, тот(ъ) ен нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа, алн ен нм(ъ) ствѣрѣдил(ъ) и скрѣпнлъ, занѣуже>² есмн даан и потвѣрѣданн за нх(ъ) правѣю слѣжеѣ и за <цо шнн>¹ собн кѣпнан за нх(ъ) правѣн и чнстѣн пннѣзн.

И на большю крѣпост(ъ) и потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ више писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрономѣ панѣ, Тѣстѣлу логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснт<н>² к семѣ лнств нашемѣ.

Писал(ъ) Ялѣѣа дѣлк(ъ), с Сѣвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣа, м(ѣ)с(а)ца шк(то-врѣа) кѣн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, slugile noastre, Pătru Dănău și fratele său, Grozav, și sora lor, Mărușca, fiii lui Grozea Dănău, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, o seliște, anume Seliștea lui Dănău, unde au fost Lieștii, pe Putna; și au vîndut-o slugilor noastre Danciul și fratelui său Dragotă, și socrului său, <Mă>¹-laiu, și lui Toma Bosioc, pentru 40 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Danciul și fratele lui, Dragotă, și socrul lui, Mălaiu, și Toma Bosioc, și au plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 40 de zloți tătărești, <în mîinile>¹ slugilor noastre Pătru Dănău și ale fratelui său, Grozav, și ale surorii lor Marușca, fiii lui Grozea Dănău, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor moldoveni.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Danciul și fratelui său, Dragotă, și lui Mălaiu și lui Toma Bosioc, acea seliște mai înainte spusă, anume Seliștea lui Dănău, unde au fost Lieștii, pe Putna, să le fie de la noi uric cu tot venitul și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei seliști mai sus scrise să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader <pîr>¹călabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschî, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului

Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn>¹ al țării <noastre>¹, Moldova, din copiii noștri sau din <neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Mol>¹dova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească <pentru că>² am dat și am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru <că ei>¹ și-au cumpărat cu banii lor drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa diac, la Suceava, în anul 7001 <1493>, luna octombrie 28.

Arh. St. București. Fotografii de documente, X/1. Foto. după orig., perg. (24×48 cm.). pecete atîrnată, pierdută. Orig., la Arh. istorică de stat a R. S. S. Moldovenesti, Fond nr. 220, op. 1, nr. 20.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/64.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 967 b-d (nr. 326 b)).

EDIȚII: D. P. Bogdan, *Acte 1426–1502*, p. 67–70 (nr. 13) (text slav, după foto., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 200–201 (nr. 182) (trad., după foto, orig.); *Moldova*, II, p. 202–205 (nr. 64) (text slav după orig. și trad. rom. cu caractere rusești).

¹ Rupt.

² Rupt și șters.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Млдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) зрѣт(ъ) нан чѣсчн его зслышит(ъ), вже тота истнна Настасіа, дочка Мѣрннна, зноука Кръстнна, жалован есмь ен шсвбною нашею м(н)л(о)стію, данн н потердан есмь ен з нашн землн, з Млдавскон, ен праваа штннна, штнннз дѣда ен Кр(ъ)стн, села на нмѣ: Стѣннлешнн, н едноу селнщюу з томже хотароу, на нмѣ Ялботешнн, н Кръстешнн, на Млдавѣ, где бнл(ъ) Мнрослав(ъ), н, з том(ъ)же хотарз, дрзгое село, на нмѣ Хнрешнн.

Тве вѣсе внше пнсанное да ест(ъ) ен шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), ен, н дѣтемь ен, н оундчатом(ъ) ен, н прѣвншчатwm(ъ) ен, н прашоурѣтwm(ъ) ен н вѣсемз родз ен, кто сѣ ен нзберет(ъ) нанблнжннн, непорзшено ннколнже, на вѣкн.

Я хотар(ъ) тнмь селам(ъ) внше пнсанным(ъ) да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) зснх(ъ) сторон(ъ) по старомз хотарз, кзда зз вѣка шжнвалн.

Я на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)по(д)ст)ва, внше пнсанаго, мы, Стефана воеводі, н вѣра прѣвзлюбелнх(ъ) с(ы)нше(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣздандра н Богдана-Блада, н вѣра ватар нашнх(ъ): вѣра пана Дзма прѣкалаба, вѣра пана Гангзра прѣкка¹лаба Гурѣнского, вѣра пана Болдора двурннка, вѣра пана Шефзла, вѣра пана Мзшата, вѣра пана Пзрече н пана Тоадера прѣкалабн Хотннскнн, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцеша прѣкалабн Немц(ъ)кнн, вѣра пана Чорторшкского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣва спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Греміа постелннка, вѣра пана

Могила чашинка, вѣра пана Фрѣнтеша стванника, вѣра пана Петрика <комиса и вѣра оушн>²х(ъ) богар(ъ) наших(ъ) младавскых(ъ), веланкых(ъ) и маанх(ъ).

И по <нашемъ жикотѣ>², кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь наших Землян Молдавскихн, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) или вт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)г(ъ) избере(т) г(о)сп(о)д(а)рь бити не<ашен Зем>²ли Молдавскон, тв(ъ) вы еи не [не] порѣшил(ъ) нашего дданіа и потвѣржденіа или еи еи ствѣрѣди(ъ) и зкрѣпи(ъ), занѣже ес<мн е>²и ддан и потвѣрѣдани за цю ест(ъ) еи правда втинна.

И на большю крѣпост(ъ) и потвѣрженіе томѣ вѣсемѣ више писанномѣ, велѣл<и ес>²мы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прикѣснати к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Мѣтїаш(ъ), вѣ Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣа ноев(р)іе) ̃д.

<Pe verso, însemnarea diacului>: Настасїа, дочка Мѣрнинни.

<Pe îndoitura de jos a pergamentului, încercare de pană a diacului>: м(н)л(о)ст<ю> да вн.³ ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată Nastasia, fiica Mărinii, nepoata lui Cîrstea, am miluit-o cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta ei ocină, ocina bunicului ei, Cîrstea, satele anume: Stănileștii, și o seliște în același hotar, anume Alboteștii, și Cîrsteștii pe Moldova, unde a fost Miroslav, și, în același hotar, alt sat, anume Hireștii.

Acestea toate mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus scrise să le fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlađ, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Gangur pîr<că>¹lab de Orhei, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică <comis și credința>² tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după <viața noastră>², cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit, fiindcă este ocina ei dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire tuturor acestora mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătiaș, la Suceava, în anul 7001 <1493> noiembrie 4.

<Pe verso, însemnarea diacului>: Nastasia, fiica Mărinei.

<Altă însemnare, din sec. XIX>:...³Alboteștii într-același hotar, Cîrsteștii pre Moldova, unde au fost Miroslav, și întru același hotar, un sat, anume Hireștii.

Bibl. Muzeului Militar Central, Peceți, nr. 4 (predat în custodia Muzeului de istorie a R. S. România — inv. nr. 5762 — cu proces-verbal din 5 aprilie 1971). Orig., perg. (30,5 × 42,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Ыв Стефанъ воєвода, господарь Земли Молдавскон.

O trad. incompletă, din 1789 iulie 19, de Gheorghe Evloghi, la Bibl. Acad., CDXXVI/1; un rez. într-un opis din 1841, la Arh. St. Iași, CDLVI/2, f. 5r. (nr. 122), și altul într-un opis de doc. din 1843, la Arh. St. București, ms. nr. 1535, f. 10 (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/65.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 968—971 (nr. 327).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 30—31 (nr. XII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 201-202 (nr. 183) (trad. după I. Bogdan); Al. Ligor, *Doc.*, p. 268—271 (nr. 5) (transcriere slavă, trad. și facs. greu lizibil).

¹ Omis.

² Rupt și șters.

³ Șters.

139

1493 (7001) decembrie 7.

7001 <1493> dechem(brie) 7.

Tălmăcire ispisocului domnului Ștefa(n) voievod, încredințată di răp(o)-s(atul) vor(ni)c Lupu Balșu, mărturisători sămnilor hotară ci li-au avut despri Chiujdești ¹ și înscrisul cel den pîră co divanul din 1831 s-au cercat ace tălmăciri di esti întocmai după acel ispisoc sîrbăscu ci l-au scos la ace înfățișari vechilu Cuzăi, răp(o)sa(tul) banu Ioan Gheuca.

Arh. St. București, A. N., MMCMV/37 (nr. 1).

Menț. într-un perilipsis din 1848 ianuarie 29.

EDIȚII: *Catalogul doc. mold.*, Supliment, I, p. 51 (nr. 65) (menț.).

¹ Pentru acest sat, v. și doc. din 1579 (7088) noiembrie 12 (Arh. St. Iași, CDVII/4); cf. și *Catalogul doc. mold.*, Supliment, I, p. 74 (nr. 133, Ed.).

140

<1494 (7002)>.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)дарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), ис смл(ъ) листвлм(ъ) нашлм(ъ), въсълм(ъ) кто на нь зарнт(ъ) или чтѣчи его слышит(ъ), вже прїндоша, прлд(ъ) намн и прлд(ъ) счлмн нашлмн молдавскылмн воїаре, слзга наш(ъ) Шербанъ(ъ) и Брѣндѣше, непота Жсржа Шеканѣла, по нх(ъ) доброю воли, никлм(ъ) непонѣжени, а ни присловани, и продали свою правѣю втнинѣ, вт(ъ) нх(ъ) правлго срнка, половнна село вт(ъ) Шекан(н), влшнѣл част(ъ), по влше ѡжѣда; та продали тоє половнна село вт(ъ) Шекан(н) слзсѣ нашемѣ Ивана и сестрн его, Нѣгшн, и ѡннѣшкн, и ѡнасїн, и братаннча нх(ъ), Сорн, дочкн Мѣрннкѣн, за ѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

И встлвше слзга наш(ъ) Иванка и сестрн его, Нѣгша, и ѡннѣшка, и ѡнасїа, и братаннча нх(ъ), Сорѣ, та заплатнли счн тотн влше писанїн пннѣзн, ѣ злат(ъ)

татарскыхъ), 8 рѣки слѣстѣ нашемъ Шербанъ и Бръндѣше, правдъ) нами и правдъ) нашихъ бояре.

Ино мы, видѣше нхъ) добрую волю и токмежъ) и полнью заплатѣ, а мы, такожде и втъ) насъ) есмь даи и потвърдани слѣстѣ нашемъ Иванка и сестрамъ) его, Нѣгши, и Инисъщщи, и¹ Инисѣн, и братаничи нхъ), Соръ, дочка Мъринкѣн, тое правдъ) реченое половинна село втъ) Шекан(и), вшинѣа частъ), по внише вѣжда, да естъ) нмъ) втъ) насъ) срнкъ) и съ вѣсемъ) доходомъ), нмъ), и дѣтемъ) нхъ), и знъчатомъ) нхъ), и прѣзнъчатомъ) нхъ), и правъсрѣтомъ) нхъ) и вѣсемъ) родѣ нхъ), кто съ нмъ) изберетъ) наближнѣи, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотаръ) тон половинна село на нмѣ Шеканѣн, вшинон частъ), да естъ) втъ) сего хотара половинна и по старомъ хотарѣ, кѣда из вѣка шживали.

И на то естъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внише писаннаго, ми, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюблденыхъ) с(ы)нвѣ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Плѣдандра и Богдана-Влада, и вѣра бояръ) нашихъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Пѣреча и пана Тоадера прѣкалабен втъ) Хотинъ), вѣра пана Микотъ) и пана Рѣцеша прѣкалабен втъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Динга, вѣра пана Клѣнѣа спѣтарѣ, вѣра пана Нсака вистѣрника, вѣра пана Сремѣа постелиника, вѣра пана Мохла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра Счиъ) бояръ) нашихъ) молдавскыхъ), <великихъ) и малн>²хъ).

<И по наше>²мъ) <животѣ>², кто еѣдетъ) г(о)с(о)д(а)ръ) нашихъ) земан, втъ) дѣтен <нашихъ) нан втѣ) нашего родѣ) нан пакъ) боудъ) кого) Богъ) изберетъ) господарѣ) бнтин нашихъ) земан Молдавскон, тотъ) ен нмѣ) не порѣшилъ) нашего даанѣа и потвържденѣа, алн ен нмѣ) ствърднлъ) и скрѣпилъ), занъже есмн нмѣ) даи и потвърдани за нхъ) правью слѣжеѣ) и за шо) они) собн) кѣпниан) за свон) парвѣн) пинѣан).

И на болшю) крѣпость) и потвържденѣе) томъ) вѣсемъ) выше) писанномъ), велѣан) есмн) нашемъ) вѣрномъ) панѣ), Тѣстѣаѣ) логофетѣ), писати) и нашѣ) печать) прнвѣсннн) к) семъ) листѣ) нашемъ).

Писалъ) Мѣтѣаш, въ)², въ) лѣто) хѣв)>².

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Șerban și Brîndușa, nepoata lui Giurgiu Șecanul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, jumătate din satul Șecani, partea de sus, mai sus de Ajud; și au vîndut acea jumătate de sat din Șecani slugii noastre Ivanco și surorilor lui, Neagșa, și Anușca, și Anasia, și nepoatei lor de frate, Sora, fiica Marincăi, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-au sculat sluga noastră Ivanco și surorile lui, Neagșa, și Anușca, și Anasia, și nepoata lor de frate, Sora, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 60 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Șerban și Brîndușa, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Ivanco și surorilor lui, Neagșa, și Anușca, și Anisia, și nepoatei lor de frate, Sora, fiica Marincăi, acea mai înainte spusă jumătate de sat din Șecani, partea de sus, mai sus de Ajud, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților

lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine îi se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat, anume Șecani, partea de sus, să fie din tot hotarul jumătate și după hotarul cel vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, <mari și mici.

Iar după viața noastră², cine va fi domn al țării noastre, din copiii <noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătiaș, la..., în anul 7002² <1494>.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: Pol sat Șicani.

Arh. St. București, M-rea Bogdana, XLII/1. Orig., perg. (14,5×35 cm.), (lipsă jumătatea inferioară a perg.), pecete atîrnată, pierdută. Cu o copie slavă și o trad. recente.

Trei foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/66 a, b și c. O copie slavă, trad. și comentariu, cu data: cca. 1494, stabilită după sfatul domnesc, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 985–986 (nr. 334).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 37–38 (nr. XVI) (text slav, cu data: 1494, stabilită de editor); *D.I.R.*, A, II, p. 202–203 (nr. 184) (trad. după orig., cu data: 1494, după I. Bogdan); *Catalogul doc. mold.*, I, p. 60 (nr. 197) (rez., după orig., cu data nejustificată: <1489–1494>).

Datat de I. Bogdan (v. mai sus) după sfatul domnesc, care este identic cu al tuturor doc. originale ce s-au păstrat din anul 1494 (v. nr. 143, 145 și 146).

¹ Rupt și șters.

² Rupt; jumătatea inferioară a pergamentului lipsește.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn Țării Moldovei. Cum au venit, înaintea noastră și înaintea alor noștri moldovenești boeri, a mari și a mici, sluga noastră Er...¹<și Fedca, fiicele lui Stoica Dieniș, nepoatele lui Dieniș spătarul>², de a lor bunăvoie, de nimine nevoiți, nici asupriți, și au vîndut a sa dreaptă ocină, dintru a sa dreaptă <ocină și moștenire, satul Rădeștii, în fundul Covurluiului Săc, l-au vîndut lui Toader Lazin³, drept...¹>² zloți tătărăști.

Și s-au sculat sluga noastră, Toader Lazin³, și au plătit tot deplin acești de mai sus scriși bani...¹ rudenii Fetchi, fiicele lui Stoica Dienișa⁴, nepoților

lui Dienișa⁴ spatariul, înaintea noastră și înaintea alor noștri <moldovenești boeri.

De aceia și noi, văzînd a lor dreaptă cumpărătură, și de la noi)² am dat și am întărit slugii noastre, Toader Lazinu, această de mai înainte zisă <cumpărătură, satul anume Rădeștii, la fundul Covurluiului Săc>², ca să-i fie...⁵, și nepoților lui, și înprăștieților lui și la tot neamul lui, care i se va alege lui mai de aproape, nestrămutat niciodată<ni>⁶oară, în veci.

<Iar hotarul acestui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde din veac au>² umblat.

Iar la aceasta este credința domniei noastre celui de mai sus scris, noi, Ștefan voevod, și credința a preiubiților fiii...¹ credința boerului Șteful, credința boierului Mușat, credința boer(ului) Toader pîrcălabul de Hotin...¹, cred(ința) boer(ului) Eremia postelnicul...¹.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn pămîntului nostru, din fiii noștri sau din neamul nostru, sau pe care Dumnezeu va alege...¹ pentru a lui dreaptă slujbă și pentru că deosebit l-au cumpărat pe ai săi săi drepți bani.

<Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului pan Tăutul>², al nostru logofătu, să scrie și a noastră pecete să-i spînzure cătră această carte a noastră.

...¹ghenari 18.

...⁷ Și s-au tălmăcit de pe sîrbie pe moldovenie, pe cît s-au putut cunoaște slovele, fiindcă era pe multe locuri lipsă mult, de mine, Gheorghie Radovici, dascăl de la biserica gospod, 1815 maiu 29.

Bibl. Acad., MDCCCXXXVI/75. Trad.

O copie, după aceeași trad., și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1111–1112 (nr. 379).

EDIȚII: Antonovici, *Doc. birădene*, IV, p. 11–13 (nr. VII) (trad. cu data de an: <1493–1496>); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 183–184 (nr. 51) (trad., cu întregiri, după Antonovici); *D.I.R.*, A, II, p. 203–204 (nr. 185) (trad., după M. Costăchescu).

Datat după Toader pîrcălab de Hotin, care deține această funcție începînd cu 26 octombrie 1493, și după faptul că din doc. rezultă că ambii fii ai lui Ștefan cel Mare, Alexandru și Bogdan-Vlad, erau în viață la data emiterii lui; cum Alexandru a murit la 26 iulie 1496, rezultă că acest doc. datează din intervalul <1494–1496> ianuarie 18 (cf. și Antonovici, *op. cit.*, p. 13, și, în special, M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 184).

¹ Loc gol în text și mențiunea traducătorului: „lipsă”.

² Întregit de M. Costăchescu după doc. din 1546 (7054) mai 13 (Antonovici, *op. cit.*, p. 25–27 (nr. XIII)).

³ În doc. din 1546 (7054) mai 13 (cf. nota 2): „Lăzăscul”; aici netradus, în loc de „Lazea”.

⁴ Nume redat în forma genitivală slavă a originalului; în românește, corect: „Dieniș”.

⁵ Loc gol în text.

⁶ Omis.

⁷ Acest text este precedat de mențiunea: „Acest suret să vede de pe hronograful domnilor a fi din zilele lui Ștefan voevod ce au fost tată lui Petru voevod Raleș (sic!, n.n.s.) ce au domnit în anii de la Hristos acest Petru voevod 7054 <1546>...”.

142

1494 (7002) februarie 25, Suceava.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oi)v(o)d, domnu Țării Moldovii. Facem știre cu această a noastră carte tuturor cine va căuta spre dînsa sau cetîndu-să va auzi, adecă au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor

noștri a Moldovii, mari și mici, sluga noastră Dragotă, ficiorul lui Ivan Pietrescul, nepot lui Iașco¹ Piatră, de a lui bunăvoie, de nime silit, nici asuprit și au vîndut driaptă a sa ocenă dintr-al său dreptu uric, din uricul moșului său Iașco Piatră, un satu pe Răbricé, anume Ostășăștii, unde au fost Negra; acela sat l-au vîndut Anii și surorii ei, Marinei, surorilor Lupșii, drept 110 zloți tătărăști.

Și sculîndu-s(ă) Anna și sora ei, Marina, au plătit toți acei de sus scriș(i) bani, 110 zloți tătărăști, în mîinile slugii noastre Dragotă, ficiorul lui Ivan Pietrescul, nepotul lui Iașco Piatră, înnainte noastră și înnainte boerilor noștri.

Și vîzîndu noi a lor de bunăvoie tocmală și plată deplină dar noi așijdere și de la noi am dat și am întărit Annii și surorii ei, Marinei, acel de sus arătat sat pe Răbrice, anume Ostășăștii, unde au fostu Negra, ca să fie lor de la noi uricu cu tot venitul, lor, și fiilor lor, nepoților, și strănepoților, și străstrănepoților și la tot niamul lor, cine să va alege mai de aproape, neclătit nici odănoară, în veci.

Dar hotarul acelui satu de sus scris să fie din toate părțile după hotarul vechiu, pe unde au apucat din veci.

Și spre aceasta iaste credința domnii mele de sus scris, noi, Ștefan v(oi)e vod, și credința preaiubiților fii ai domnii mele, Alexandru și Bogdan-[și] Vlad, și credința tuturor boerilor a Moldovii, mari și mici...².

Dar după viața noastră, cine va fi domnu, din fii noștri sau din niamul nostru sau ori pe cine va alege Dumnezău a fi domnu în pămîntul nostru a Moldovii, acela să nu strice a noastră danie și întăritură, și să întăriască.

Și spre mai mare tărie și întăritură acelor toate de sus scrise, am poruncit cinstit și credincios boeriului nostru, giupînului Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și pecete noastră să spînzure la această adevărană³ a noastră carte.

S-au scris în Suciavă, la anii 7002 <1494> fev(ruarie) 25.

Arh. St. București, ms. nr. 646 (Condica m-rii Birnova), f. 26 v. (nr. 8). Trad. din 1796 octombrie 2, de Costantin Polimar logofăt.

O menț., la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 7, f. 149 v., și alta, în care este amintit „uric de la bătrînul Ștefan vodă... <pe> satul Berciaștii, ce să număscu Ostășăștii, unde au fostu Negrul“... , într-un doc. din 1628 (7137) noiembrie 5, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 408 (410) r. (cf. și *D.R.H.*, XIX, nr. 414).

O copie a celor două menț. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 973—974 (nr. 329)).

EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 185 (nr. 52) (menț. de la Arh. St. Iași); *D.I.R.*, A, II, p. 204 (nr. 186) (menț., după Costăchescu).

¹ Greșit, pentru: „Iașco“ (v. mai jos).

² Așa în text.

³ Greșit, pentru: „adevărată“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнго чиним(ъ), и снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрыт(ъ) или чтвчн его зслншт(ъ), вже прїнде, прад(ъ) намн и прад(ъ) зснмн нашнмн молдавскымн боаре, слвга наш(ъ) лѣка, с(ы)нь Зѣнков(ъ), по своен доброн волн, ннкнм(ъ) непонзжен(ъ), а ни прнслован(ъ), и продал(ъ) свою правзю штнннѣ шт(ъ) своего правого зрнка, четвѣртзю част(ъ) село шт(ъ) Петрилещь, на Бнлом Поточи, ннннзю част(ъ), и съ мнном(н) по шѣк сторонн потока; та продал(ъ) ѣннн, дочкн Боворулова¹, за ѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оставше Анна, дочка Боевлова¹, та заплатила сси тотн вше писаннїн пинїзи, и злат(ъ) татарских(ъ), с рски слъсъкъ нашемъ Лъка, с(ы)нъ Зѣнковъ, прад(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн боарѣ.

Ино мы, выдѣвше нх(ъ) добрѣю волю и токмеж(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такождѣре, и шт(ъ) нас(ъ) есмо ен даин и <по>²тверднлн Анни, дочки Боевлови, тотѣ прад(ъ) реченѣю четвѣртѣю част(ъ) село шт(ъ) Петрилещь, на Билом(ъ) Потоцѣ, нижнѣю част(ъ), и съ млнном(н) по шѣк сторонн потока, да ест(ъ) ен шт(ъ) нас(ъ) знк(ъ) и съ вѣсем(ъ) дохodom(ъ), ен, и дѣтем(ъ) ен, и зншчатом(ъ) ен, и прѣзшчатом(ъ) <ен>², и пращрѣтом(ъ) ен и вѣсемъ родѣ ен, кто съ ен изберет(ъ) нанблжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон четвѣртон част(ъ) село, нижнон част(ъ), да ест(ъ) шт(ъ) ссего хотара четвѣрташ част(ъ) и кѣда хоратнл(ъ) нан(ъ) Мнкотъ пракалаб(ъ) съ межнншн.

И пак(ъ) приналѣ що нмал(ъ) Лъка <шт>² ш(ъ)ца его, Зѣнка, шт(ъ) нашнх(ъ) знков(ъ), шт(ъ) Илїаша боеводї и шт(ъ) Стефана боеводн, а шна ест(ъ) с рски слъсъкъ нашемъ Юршн апродѣ.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана боеводї, и вѣра прѣвѣзлюбеленых(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Илѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдора дврннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Пѣрече и пана Тоадѣра прѣкалабн шт(ъ) Хотнн(а), вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцѣша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградског(о), вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣш спѣтарѣ, вѣра пана Исака вшѣрннка, вѣра пана Бремїа постелннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра пана Фршнтѣша столннка, <вѣра>³ пана Петрнка комнса и вѣра зснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), белннх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашнн Землн Молдавскон, шт>³ дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нан <пак>³ вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ ннз>³беретъ г(о)сп(о)д(а)рь бытн нашнн Землн Молдавскон, тшт(ъ) ен ен не порѣшнл(ъ) нашего <даанїа>³ и потѣрѣженїа, длн бы ен штворѣднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ), занѣже есмн ен даин за що шна собн кѣпнла за свон правїн пинїзн.

И <на в>²олшѣю крѣпост(ъ) и потѣрѣженїѣ томѣ вѣсемъ вше писанномъ, велѣлн есмь нашемъ вѣрномъ панѣ, Тѣштвлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семъ лнстѣ нашемъ.

Пнс(а) Мѣтїаш(ъ), в(ъ) Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(а)ца феврѣарїа кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Luca, fiul lui Zeico, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut dreapta sa ocină din dreptul său uric, a patra parte din satul Petrilești, pe Pîrîul Alb, partea de jos, și cu moară pe amîndouă părțile pîrîului; și a vîndut Annei, fiica lui Bobul, pentru 50 de zloți tătărești.

Și s-a sculat Anna, fiica lui Bobul, și a plătit toți acești bani mai sus scriși, 50 de zloți tătărești, în mîna slugii noastre Luca, fiul lui Zeico, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit Annei, fiica lui Bobul, acea a patra parte mai înainte spusă din satul Petrilești, pe Pîrîul Alb, partea de jos, și cu moară pe amîndouă părțile pîrîului, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor

ei, și nepoților ei, și strănepoților <ei>², și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei a patra părți de sat, partea de jos, să fie din tot hotarul a patra parte și pe unde a hotărnicit pan Micotă pîrcălab cu megieșii.

Iar privilegiul pe care l-a avut Luca, <de la>² tatăl lui, Zeico, de la unchii noștri, Iliș voievod și Ștefan voievod, el este în mîinile slugii noastre Iurșă aprod.

Iar la aceasta este credina domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, <credința>³ panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <din>³ copiii noștri sau din neamul nostru sau <iarăși>³ pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească <dania>³ și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat fiindcă și-a cumpărat pe banii ei drepti.

Iar <pentru>³ mai mare putere și întărire a tuturor acestora mai sus srise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș, la Suceava, în anul 7002 <1494>, luna februarie 27.

. Bibl. Acad., Peceți, nr. 299. Orig., perg. (29×36 cm.), rupt și șters la îndoiture, pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воивода, руснодар З:ман Младавскои.

Două trad.: una, din 1725 (7233) iunie 25, scrisă de Toader Trezuscul după „cum l-au talmăcit Vasili diiacul“, cu data de zi greșită: 25, la Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, XVIII/5, și alta, din 1741 (7250) septembrie 9, la Bibl. Acad., CXVI/48, și o copie modernă, după o trad. din 1699 septembrie 9, ibidem, ms. nr. 5234, f. 184–185. Un rez., într-o anafora din iunie 1838, pentru satul Borcești, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 19, f. 151 v. (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/67.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 975–977 (nr. 330).

EDIȚII: Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 276–279 (nr. XII) (text slav, cu greșeli, și trad.); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 47–49 (nr. XI) (text slav și copie de Manolachi Andrieș de pe trad. din 1809, după *Ms. Surete*, I, 498) și p. 49–52 (nr. XII) (text slav după orig. și trad. editorului); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 32–33 (nr. XIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 204–205 (nr. 187) (trad. după orig.).

¹ Greșit, pentru Козлози.

² Omis.

³ Rupt.

Ispisoc de moșie Zernești, din let 7002 <1494> martie 2, de la răposatul domn Ștefan voievod, prin care să dovedește că au cumpărat-o, cu 30 zloți tătărăști, feciorii Barbului Burcei, Andrica, Petre și Costin.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 12 (nr. XII). Rez. în spița de neam, din 1759 mai 4, a stăpînîlor moșiei Cotul Paicul, din ținutul Chigheciului, spița ce se afla la Arh. St. Chișinău, Secția documentelor istorice.

O copie a aceluiași rez., după Boga, și comentariu la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 978 (nr. 331).

ALTE EDIȚII: Boga, *Doc. din sec. XV*, p. 90 (nr. XII) (același text); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 186 (nr. 53) (rez., după Boga); *D.I.R.*, A, II, p. 205 (nr. 188) (rez., după Costăchescu).

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскнн. Знаменгто чннм(ъ), нс см(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) нлн чтѣчн его зслшнт(ъ), вже прїндоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) зсмн нашнмн молдавскнмн вогаре, слзга наш(ъ) Бончакъ н сестрн его, Янна н Рѣска, с(ы)н(о)вѣ Станннн, знсковѣ Мнхъсла Крѣнъсла, по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѣжнн, а нн прнслованн, н продалн свою правѣю штнннѣ шт(ъ) сво-его правого зрнка, шт(ъ) зрнка дѣда нх(ъ) Мнхъсла Крѣнъсла, половнна село на Ковѣлех(ъ), на нмѣ Крѣнещїн; та продалн слзгам(ъ) нашнм(ъ) Мнхънлѣ н братѣ его, Гнцъслъ, за п̄ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И зставше нашн слзгн Мнхънлѣ н брат(ъ) его, Гнцъсл(ъ), та заплатнл зсн тотн внше пнсаннїн пннѣзн, п̄ злат(ъ) татарскнх(ъ), з рѣкн слзсѣ нашемѣ Бончакѣ н сестрам(ъ) его, Яннн н Рѣскн, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашнмн вогаре.

Ино мн, вндѣвше нх(ъ) добрѣю волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такжжде, н шт(ъ) нас(ъ) есмь далн н потвѣрднл слзгам(ъ) нашнм(ъ) Мнхънлѣ н братѣ его Гнцъслѣ тоѣ прад(ъ) реченое половнна село на Ковѣлех(ъ), на нмѣ Крѣнещїн, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н сѣ въсем(ъ) доходоом(ъ), нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знзчатом(ъ) нх(ъ), <н прѣзнзчатомѣ нхѣ>¹, н працзрѣтом(ъ) нх(ъ) н въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тон половннн² село на Ковѣлех(ъ), на нмѣ Крѣнещїн, поченшн шт(ъ) ннжнїн конецъ става Крѣнъслова, та по столпам(н) Расѣловнн(н)³, на еднн(ъ) дѣб(ъ) знаменан(ъ), шт(ъ) дѣба на хлѣбннчел(ъ), шт(ъ) хлѣбннчел(ъ) черес(ъ) поле на крѣннцѣ, та простн з дм(о), та черес(ъ) дм(о) на глосдрѣ, шт(ъ) глосдрѣ на ннжнїн конецъ става Крѣнъслова, шт(ъ) гдѣ смо прѣво почалн. То ест(ъ) вес(ъ) хотар(ъ) тоѣ половннн село шт(ъ) Крѣнещѣ.

И прнвнлїе старое цо нмал(ъ) Бончакѣ н сестрн его, Янна, н Рѣска, с(ы)н(о)вѣ Станннн, на тотн села, шт(ъ) знков(ъ) нашнх(ъ), шт(ъ) Ианаша воеводї, н шт(ъ) Стефана воеводї, колн блнл з мнрѣ, шно ест(ъ) з рѣкн Тома.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше пнсаного, мн, Стефана воеводї, н вѣра прѣкѣзюбленнх(ъ) с(ы)нвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣзандра н Богдана-Блада, н вѣра вогар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣсла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Пѣреча н пана Тоадѣра прѣкалабн шт(ъ) Хотнн(а), вѣра пана Мнкотѣ н пана Рѣцѣша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба шт(ъ) Новограда, вѣра пана Дннга, вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Шремїа постелннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра зснх(ъ) вогар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велннкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)с(по)д(а)рь нашнн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтѣн нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого

Б(ог)ъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)рь бити, тот(ъ) би нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанїа и потвѣрженїа, дан би нм(ъ) стверѣдил(ъ) и зкрѣпил(ъ), занѣже есмо нм(ъ) данн за нх(ъ) слѣжеѣ и за що вини соби кѣпннн за свои правїи пннїкзн.

Ѣ на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томѣ вѣсемѣ више писаномѣ, велѣан есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писати <н нашѣ>⁴ печат(ъ) привѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Мѣтїашъ, в(ъ) Свчакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)рт(а) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o' vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Bonceac și surorile lui, Anna și Rusca, fiii Stanei, nepoții lui Mihul Cîrnul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, Mihul Cîrnul, jumătate din satul pe Cobîle, anume Cîrneștii; și au vîndut slugilor noastre, Mihăilă și fratelui său, Ghițul, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Mihăilă și fratele lui, Ghițul, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 80 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Bonceac și ale surorilor lui, Anna și Rusca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Mihăilă și fratelui său, Ghițul, acea jumătate mai înainte spusă din satul la Cobîle, anume Cîrneștii, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, <și strănepoților lor>¹, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți din satul la Cobîle, anume Cîrneștii, <să fie> începînd de la capătul de jos al iazului lui Cîrnul și pe la stîlpii Rasului², la un stejar însemnat, de la stejar la hlăbnicel, de la hlăbnicel peste cîmp la fîntînă, și drept la deal, și peste deal la gloduri, de la gloduri la capătul de jos al iazului lui Cîrnul, de unde am început întii. Acesta este tot hotarul acestei jumătăți din satul Cîrnești.

Iar privilegiul pe care l-au avut Bonceac și surorile lui, Anna și Rusca, fiii Stanei, pentru aceste sate, de la unchii noștri, Iiaș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, este în mîinile lui Toma.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reașes pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturilor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie <și>⁴ să atirne pecetea <noastră>⁴ la această carte a noastră.

A scris Mățiaș, la Suceava, în anul 7002 <1494>, luna martie 11.

Bibl. Acad., XL/14. Orig., perg. (28×36,5 cm.), pecete atirnată, pierdută (sustrasă prin tăierea pergamentului). O copie slavă, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 241–243.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/68.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 979–981 (nr. 332).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 34–35 (nr. XIV) (text slav și trad. hotarniceii); Ghibănescu, *Surele*, XII, p. 10V (rez. al editorului, după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 206–207 (nr. 189) (trad. după orig.).

¹ Omis.

² Greșit, în loc de: половинна.

³ În loc de: „Рѣсѣловин(н) (Rusului)” (cf. indicele de nume).

⁴ Șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на ньъ зърыт(ъ) нан чтѣчи его зсншнт(ъ), вже прѣндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) зснми нашими молдавскимъ богаре, слѣга наш(ъ) Бончак(ъ) и сестри его, йнна и Рѣска, с(ы)н(о)вѣ Станини, знѣкове Мнхъла Крънъла, по нх(ъ) добромъ волн, никим(ъ) непонѣженн, а ни пришлованн, и продади свою правѣю штиннѣ шт(ъ) нх(ъ) правого зрнка, шт(ъ) зрнка дѣда нх(ъ), Мнхъла Крънъла, едно село зъ Ковѣлех(ъ), на нмѣ под(ъ) Могнаѣ, где бил(ъ) Иван(ъ), зъ Берестн; та продади тоє село слѣсѣ нашемъ Томн, за рѣи злат(ъ) татарских(ъ).

И зставше слѣга наш(ъ), Тома, та заплатил(ъ) зсн тотн више писанин пинѣзи, рѣи злат(ъ) татарских(ъ), зъ рѣки слѣсѣ нашемъ Бончакъ и сестрам(ъ) его, йнни и Рѣски, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимъ богаре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) добрѣю волю и токмеж(ъ) и полнѣн заплат(ъ), а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потерѣдани слѣсѣ нашемъ Томн тоє прѣд(ъ) реченоє село, зъ Ковѣлех(ъ), на нмѣ под(ъ) Могнаѣ, где бил(ъ) Иван(ъ), зъ Берестн, да ест(ъ) емъ шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ и съ въсем(ъ) доходоом(ъ), емъ и дѣтем(ъ) его, и прѣзвѣчатом(ъ) его, и пращѣратвом(ъ) его и въсемъ родъ его, кто сѣ емъ изберет(ъ) нанблжнѣн, непорѣшено никомже, на вѣки.

И хотар(ъ) томъ селъ више писаномъ да ест(ъ) емъ шт(ъ) зснх(ъ) сторон(ъ) по старомъ хотарѣ, къда нз вѣка шживали.

И прихвалѣ старое що нмал(ъ) Бончак(ъ) и сестри его, йнна и Рѣска, що било на тонъ села, шт(ъ) знкков(ъ) наших(ъ), шт(ъ) Иліаша воеводѣ и шт(ъ) Стефана воеводѣ, колн били зъ мирѣ, шно ест(ъ) зъ рѣки слѣсѣ нашемъ Томн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, више писанного, ми, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)сподст)ва ми, Ялѣяндрн и Богдана-Блада, и вѣра богар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дъма прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефъла, вѣра пана Мъшата, вѣра пана Пъреча и пана Тоадера прѣкалабн шт(ъ) Хотинн(ъ), вѣра пана Мнкотъ и пана Рѣцеша прѣкалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба шт(ъ) Новограда, вѣра пана Динга, вѣра пана Крънънъ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вѣстѣрника, вѣра пана Бремѣлн постелника, вѣра пана Могналн чашника,

вѣра пана Фрѣштеша стокника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра всихъ(ъ) бояръ(ъ) нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто вѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашен Земли Молдавской, вт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или вт(ъ) нашего рода или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)рь бити нашен Земли Молдавской, тот(ъ) би емъ не порѣшил(ъ) нашего даянїа и потвѣрженїа, али би им(ъ) вѣтвѣрди(тъ) и вкрѣпил(ъ), зануже есмь емъ дали и потвѣрди(а) за его праву сажев и за цю вн(ъ) соби кѣпил(ъ) за скон правїи пинїзи.

И на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томъ вѣсемъ више писаномъ, велѣли есмь нашемъ вѣрному паню, Тъштѣлѣ логофетѣ, писати и нашъ печат(ъ) привѣснати к семъ листъ нашемъ.

Писал(ъ) Мѣтїашъ, в(ъ) в(ъ)с(ъ)чавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣк, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)рт(а) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Bonceac și surorile lui, Anna și Rusca, fiii Stanei, nepoții lui Mihul Cîrnul, de a lor bunăvoie, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, Mihul Cîrnul, un sat la Cobîle, anume sub Moghilă, unde a fost Ivan, la Ulmi; și am vîndut acest sat slugii noastre Toma, pentru 110 zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Toma, și a plătit toți acești bani mai sus scriși, 110 zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Bonceac și ale surorilor lui, Anna și Rusca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Toma acel sat mai înainte spus, la Cobîle, anume sub Movilă, unde a fost Ivan, la Ulmi, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar privilegiul cel vechi pe care l-a avut Bonceac și surorile lui, Anna și Rusca, care a fost pentru aceste sate, de la unchii noștri, Iiaș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, el este în mîinile slugii noastre Toma.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Purece și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mățiaș, la Suceava, în anul 7002 <1494>, luna martie 11.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Un satu de la Cobile, undi au fostu un sat suptu Movilă.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 17. Orig., perg. (26×43 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іω Стефанъ воєвода, господар ЗЕМАН МЛВАДЛЕСКОИ.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/69.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 982–984 (nr. 333)).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XII, p. IV (rez., după text slav); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 36–37 (nr. XV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 207–208 (nr. 190) (trad. după orig.).

147

1495 (7003).

Χρυσόβουλον τοῦ Στέφαν βοεβόδοῦ δια ἓνα χωρίον Βίτεζεστι ἔεις τὸ Κόδρο.

7003.

Hrisovul lui Ștefan voievod pentru un sat Vitejești, la Codru. 7003 <1495>.

Arh. St. București, M-rea Birnova, VI/22 (nr. 44). Menț. grec.

EDIȚII: *Catalogul doc. mold.*, I, p. 70 (nr. 234) (trad. aceleiași menț.).

148

1495 (7003).

Uric de la Ștefan vod(ă) cel Bun, din veletul 7003<1495>, în care uric scrie pe giumătate de sat de Chiliiani, pe Bîrlad, parte de gios.

Bibl. Acad., CXXXIX/30. Rez. în copia de la începutul sec. XIX a unui doc. din 1722 (7230) august 14.

O copie a aceluiași rez., cu comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1099 (nr. 373)).

149

1495 (7003).

Suret de la Stefan v(oi)e vod, l(ea)t 7003 <1495>.

† Facem înștiințare precum au venit înainte noastră și înainte boerilor noștri, Oncea, feciorul Mărinii, nepot Giurgii, ș-au vîndut a sa driaptă ocină și moșie, de nime silit, nici asuprit, dintru al său drept uric, giumătate de sat, anume Giumățenii, parte din sus, undi au fostu dvoriști¹ lui Căli[i]man. Acéia au vîndut-o frățini-său, slugii noastre lui Bogdan, drept 230 zloți tătă-răst(i). Și sculîndu-să sluga noastră au plătit toți acei bani di mai sus scriși, 230 zloți tătă-răști, în mîinile Oncii, ficiorul Mărinii, nepot Giurgii.

Pentru aceea, văzînd și noi a lor bună învoială și tocmală și plată deplin(ă), așijderea și noi am dat și am întărit slugii noastre lui Bogdan, pre acea di mai sus numită siliști, anume giumătate din Giумătățeni, undi au fostu dvoriști¹ lui Căli[i]man, partea din sus, ca să-i fie lui de la noi uric cu tot venitul, lui și copiilor lui, nepoților și strănepoților lui și a tot neamul ci să va alege mai aproape, nerușuit nici odănoară, în véci.

Iar hotarul acei giумătat(e) de sat din Giумătățeni, să fie din tot hotarul pe giумătate, iar despre <alte>² părți după hotarul cel véchiu, pe undi au umblat din veac.

Pentru aciasta, credința domnii meli Ștefan v(oie)vod și a preaiubiți fiilor domnii meli, Alexandru <și>² Bogdan-[și] Vlad.

Și Tăutul vel log(o)f(ă)t.

Acestă suret l-am scos de pre un suret românscă, scos de Axentie uricar, întru care suret este Axentie uricariul iscălit și fiind can arsă l-am scos mai lămurit, eu, Evloghie dascal, în anul 1756 iulie 4³.

Arh. St. Iași, CDXIV/2. Copie după trad.

O copie a acesteia și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1100 (nr. 374).

EDIȚII: Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 282—285 (nr. XVI) (copia din 1756 iulie 4); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 55 (nr. XVI) (aceeași copie); idem, *Surete*, I, p. 43—47 (nr. 8) (aceeași copie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 88—89 (nr. XLV) (rez., după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 209—210 (nr. 193) (copia din 1756).

¹ curtea (cf. doc. nr. 108 și 109).

² Omis.

³ Paragraf scris de altă mină.

150

1495 (7003) ianuarie 6.

7003 <1495> ghen(arie) 6.

Un ispisoc sîrbăscu pe moșia Ștoiaștii, pe Tutova.

15.

Arh. St. București, M-rea Neamț, LXXV/16 (nr. 8). Menț. într-un izvod din 1805 aprilie.

EDIȚII: *Catalogul doc. mold.*, I, p. 66 (nr. 219) (menț.).

151

<Înainte de 1495(7003) ianuarie 10, Bîrlad>.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), въскм(ъ) кто на нем(ъ) оүзрнт(ъ) нлн <его>¹ чтъчн оүслышнт(ъ), оже тотн истнннн шолтъзове н паргарове н оүсн нашн мешчане шт(ъ) мѣста шт(ъ) Брълад(а) н пак(ъ) оүсн оүб(о)гїн людї шт(ъ) оүснх(ъ) сель шо к томъ мѣстѣ прнслѣхают(ъ) <н шо>¹ по хотар(ъ) осаженн соүт прїндоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оүснми нашнми молдавскнми богаре, н оүпроснлн себѣ шт(ъ) нас(ъ) како абнхмо нм(ъ) досмотрнлн старїн нх(ъ) хотар(ъ), коүда нз вѣка прнслѣхало к томъ мѣстѣ трѣгъ Бръладъ.

Ино мы есмо нм(ъ) досмотрнлн н познаменалн кѣда бнло н прн<сл>хало нз давна: почъншн нс верха, шт берегъ Брѣлада, шт(ъ) еднѣ верес н шт(ъ) могнаѣ к<оп>анѣ, та черес(ь) ровню, на Белнкы Днл(о), на могнаѣ копанѣ; шт(ъ) това черес(ь) поле на могнаѣ копанѣ, та шпат(ъ) <черес>¹ поле на дрѣгѣ могнаѣ копанѣ, шт(ъ) това на кран дѣбровн н два дѣбн блнзчата н знаменанн.

Ѓт(ъ) това оүсе дѣбровою шт(ъ) дѣба до дѣба, що соүт(ъ) знаменанн, до кран бѣковннн п<о> врѣх(ъ) дѣла протнв(ъ) Анпенешнн, шт(ъ) това по врѣх(ъ) дѣла долѣ оүсе Лаховою Бѣсковннн<о>²ю, по шечннѣ, до дорогн що перѣходнт(ъ) шт(ъ) долгого полѣ до Трестѣана, та черес(ь) тотѣ дорогѣ на рѣс<п>нтнн, та пак(ъ) дорогою що ндет(ъ) межн Брѣдешнн н межн Лѣешнн, долѣ до кран лѣса, ѣ дѣбровѣ, гдѣ ест(ъ) гма копана, та шпат(ъ) черес(ь) дѣбровѣ, н черес(ь) дорогѣ що ндет шт(ъ) Брѣдешнн до Лѣешнн, на е<днн>(ъ) дѣбѣ знаменанѣ.

Ѓт(ъ) това ѣе дѣбровою та поннже Шѣшнешн на поле, на еднн(ъ) доүб(ъ) що ест(ъ) сам(ъ), шт(ъ) това право черес(ь) поле на могнаѣ копанѣ що ест(ъ) выше Чѣханн, шт(ъ) това право <н>¹а¹ на могнаѣ копанѣ та ѣ Жеравецѣ та, старою маткою Жеравецѣ, д<ол>ѣ, поннже шт(ъ) Хрѣнешнн, до гдѣ оүпадает(ъ) Жеравец оү Брѣлад(ъ).

Та право черес(ь) Брѣлад(ъ) на могнаѣ копанѣ що ест(ъ) на берег(ъ) Брѣлада, шт(ъ) това право черес(ь) ровню н черес(ь) поүт(ъ) на могнаѣ копанѣ, шт(ъ) това право на днл(о) оү Черленѣю дѣбровѣ на еднн(ъ) доүбѣ знаменан(ъ), та черес(ь) Черленѣю дѣбровѣ право на рѣпт<рѣ>², та на берегѣ Тѣтовѣ на могнаѣ копанѣ, поннже Рошканн).

Ѓт това оүсе по маткѣ Тѣтова, водою горѣ, до ѣстѣ потока Крѣнга, на могнаѣ копанѣ, шт(ъ) това черес поле на днл(о), нса Черлено<н> дѣбровн, на еднн(ъ) доүбѣ знаменан(ъ), шт(ъ) това горѣ дѣбровою, та на конц(ь) рѣдѣ н на конц(ь) ннгам(ъ) Перѣаном(ъ), на два дѣбн блнзчата н знаменанн, та, по кран лѣсшм(ь), та на врѣх(ъ) пот<окомь> П<ерѣ>аншм(ъ), на еднн(ъ) доүбѣ знаменан(ъ), шт(ъ) това, черес(ь) ѣхнн поток(ъ), на днл(о), на два дѣбн знаменанн, шт(ъ) това черес(ь) ѣкшоарѣ на еднн(ъ) дѣбѣ знаменан(ъ).

Ѓт това право на ѣмла, та, черес(ь) ѣмла, на <е>³днѣ крѣннцѣ що ест(ъ) межн Портарнн н межн Дрѣжешнн н на могнаѣ копанѣ, та черес(ь) черѣте на днл(о) на могнаѣ копанѣ, шт(ъ) това черес(ь) поле на могнаѣ копанѣ, шт(ъ) това право черес(ь) поле н черес(ь) дорогѣ н черес(ь) ровню н черес(ь) Брѣлад(ъ) на верес на берег Брѣлада, шт(ъ) гдѣ есмо прѣво почалн.

То ест(ъ) вес(ь) хотар(ъ) трѣгѣ Брѣладѣ н оүснм(ъ) сѣлам(ъ) н сѣлншем(ъ) що прнслѣхают(ъ) кѣ трѣгѣ Брѣладѣ.

Н пак(ъ), ѣ том(ь) прндоше, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) оүснмн нашнмн молдавскнмн богарѣ, нноүшка н сѣстрн⁴ ен, Мѣша, дочкн Мнхѣнлѣ Тѣдора, с(ь)на Петра Тѣдора, н братаннчѣвѣ нх(ъ), Иванко н сѣстрн его, ѣлюшка н Дрѣгѣлннлѣ, с(ь)н(о)вѣ Жоүржннн, н племеннкн нх(ъ), Исанко н брат(ъ) его, ѣнлѣнн(ъ) н сѣстр<р>нн нх(ъ), Нѣгша н Дрѣгѣлннлѣ, с(ь)н(о)вѣ Иванковн, н, тнж(ѣ), племеннк(ъ) нх(ъ) Крѣстѣ н сѣстрн его, Подоланка, н ѣтана, н Настѣ, н Нѣгша, с(ь)н(о)вѣ Костн Дановнча, оүсн ѣнѣковѣ Петра Тѣдора, по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ь) непонѣженн, а нн прнслованн, н продалн свою правѣю штнннѣ шт(ъ) своѣго праваго оүрнка, шт(ъ) оүрнка дѣда нх(ъ) Петра Тѣдора н нс прнвлѣе що нмал(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашѣго, шт(ъ) нлѣѣандра вѣводн, еднѣ сѣлнше на Тѣтовѣ, на нмѣ Иванча шт(ъ) Татаркн, що ест(ъ) тоѣ сѣлнше оү вѣнѣ трѣже осажѣно, выше пнсаннаго хотара. Та продалн тоѣ сѣлнше самомѣ г(о)с(по)д(ст)вѣш мы, за ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

Н залатнх(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мы оүсн тотн ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ) оү рѣкы вѣсѣм(ъ) елнко нх(ъ) выше нншем(ъ), прѣд(ъ) вѣсѣмн нашнмн молдав-

скимн боiare. И запаатнвше оу се исполна, а г(о)с(по)д(ст)во мы поверноух(ъ) н тое селнице да прнсаѡхает(ъ) к нашемѡ тръгѡ Брълладѡ.

И хотар(ъ) тон селницн да ест(ъ) по старомѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка ожнвалн.

И тнж(е) пак(ъ) оу том(ъ) промыслнн есмо та смо пожаловалн шолтѡзове н паргаре н оу си оуе(о)гін люді(ъ) шт(ъ) наш(ъ) тръг(ъ) шт(ъ) Бръллад(ъ), та смо потврѡднан нм(ъ) старін закнн(ъ), како нн еднн(ъ) чл(оубѣ)кѣ шт(ъ) которнх(ъ) жнвѡт(ъ) оу Бръллад(ъ) шнн а бы не платнн малое мыто тамо, ѡ Брълладѣ, нн шт(ъ) еднннн тръгввалн, развѣ которін боудѡт(ъ) вознтн рнеѡ; шн(ъ) а бы двал(ъ) шт(ъ) еднѡ мажѡ еднѡ рнеѡ, а шт(ъ) еднн(ъ) возвк(ъ) таквж(е) еднѡ рнеѡ, дрѡго нншо.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше пнсаннаго, мы, Стефана воеводі, н вѣра прѣвѣзлюбелннх(ъ) с(ы)ннве(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ілеѡандра н Богдана-Блада, н вѣра боiar(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡма паркалаба, вѣра <пана Бол>⁶дора дворннка, вѣра пана Хрълмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Мѡшата, вѣра пана Тоадера паркалаба Хо<тннско> ... ⁶.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau <о>¹ vor auzi citindu-se, că acești adevărați șoltuzi și pîrgari și toți tîrgoveții noștri din tîrgul Bîrladului și iarăși și toți oamenii săraci din toate satele ce ascultă de acel tîrg <și>¹ sînt așezați pe hotarul lui au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, și au cerut de la noi să le cercetăm hotarul lor cel vechi, pe unde din veac ascultă de acel tîrg al Bîrladului.

Deci noi l-am cercetat și l-am însemnat pe unde a fost și cît a ascultat din vechime: începînd din sus, din malul Bîrladului, de la o salcie și de la movila săpată, peste șes, la Dealul Mare, la movila săpată; de acolo peste cîmp la movila săpată și iarăși <peste>¹ cîmp la altă movilă săpată, de acolo la marginea dumberăvii, la doi stejari îngemănați și însemnați.

De acolo tot prin dumberavă, din stejar în stejar care sînt însemnați, pînă la marginea făgetului, în vîrfurile dealului din fața Lipeneștilor, de acolo pe vîrfurile dealului în jos tot prin Făgetul Leahului, pe obcină, pînă la drumul ce trece de la cîmpul lung la Trestiana, apoi peste acest drum <la>¹ răsîpîntie, și iar pe drumul ce merge între Brădești și între Liești, în jos pînă la marginea pădurii, la dumberavă, unde este groapa săpată, și apoi peste dumberavă și peste drumul ce merge de la Brădești la Liești, <la>¹ un stejar însemnat.

De acolo tot pe lîngă dumberavă și mai jos de Șușnești la cîmp, la un stejar ce este singur, de acolo drept peste cîmp la movila săpată care este mai sus de Cehani, de acolo drept la...¹, la movila săpată și la Jeravăț și, pe matca veche a Jeravățului¹, la vale, mai jos de Hrănești, pînă unde cade Jeravățul în Bîrlad.

Apoi drept peste Bîrlad la movila săpată care este pe malul Bîrladului, de acolo drept peste șes și peste drum la movila săpată, de acolo drept la deal la Dumberava Roșie la un stejar însemnat și peste Dumberava Roșie drept la rupt<ură>² și la malul Tutovei, la movila săpată, mai jos de Roșcani.

De acolo tot pe matca Tutovei, pe apă în sus, pînă la gura pîrîului Crîngului la movila săpată, de acolo peste cîmp la deal, la Dumberava Roșie, la un stejar însemnat, de acolo pe dumberavă în sus la capătul rediului și la capătul ogoarelor Periiianilor, la doi stejari îngemănați și însemnați, și, pe marginea pădurii, la obîrșia pîrîului <P>³eriiianilor, la un stejar însemnat, de acolo, peste Pîrîul Sec, la deal, la doi stejari însemnați, de acolo peste Secșoară, la un stejar însemnat.

De acolo drept la Smila și, peste Smila, la o fîntînă ce se află între Portari și între Drujești și la movila săpată, apoi peste ciritei la deal la movila săpată, de acolo peste cîmp la movila săpată, de acolo drept peste cîmp și peste drum și peste șes și peste Bîrlad la salcia din malul Bîrladului, de unde am început întîii.

Acesta este tot hotarul tîrgului Bîrladului și al tuturor satelor și seliștilor care ascultă de tîrgul Bîrladului.

Și într-aceea iar au mai venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Anușca și sora ei, Mușa, fiicele lui Mihăilă Tudor, fiul lui Petru Tudor, și nepoții lor de frate, Ivanco și cu surorile lui, Oliușca și Drăgălina, copiii lui Giurgiu, și verii lor, Isaico și fratele lui, Silion, și surorile lor, Neagșa și Drăgălina, fiii lui Ivanco, și, de asemenea, vărul lor Cîrstea și surorile lui, Podoleanca, și Stana, și Nastea și Neagșa, fiii lui Coste Danovici, toți nepoți ai lui Petru Tudor, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din dreptul lor uric, din uricul bunicului lor Petru Tudor și din privilegiul ce l-a avut el de la bunicul nostru, Alexandru voievod, o seliște pe Tutova, anume Ivancea de la Tătarcă, care acea seliște este așezată în afara hotarului tîrgului mai sus scris; au vîndut acea seliște însumi domniei mele, pentru 100 de zloți tătărăști.

Și am plătit domnia mea toți acești 100 de zloți tătărăști în mîinile tuturor celor care îi scriem mai sus, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni. Și, după ce am plătit tot deplin, domnia mea am întors și acea seliște ca să asculte de tîrgul nostru Bîrlad. Iar hotarul acelei seliști să fie după hotarul cel vechi, pe unde au folosit din veac.

Și într-aceea iarăși ne-am gîndit și am miluit pe șoltuzii și pîrgarii și pe toți oamenii săraci din tîrgul nostru Bîrlad și le-am întărit legea lor veche, ca nici unul din oamenii care trăiesc în Bîrlad să nu plătească vama cea mică acolo, la Bîrlad, din nici o marfă, afară de acei ce vor căra pește; aceia să dea, de o majă, un pește, și de o căruță tot un pește, altceva nimic.

Și la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința <panului Bol>⁶dor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Ho<tin>...⁶.

Antonovici, *Doc. bîrlădene*, II, facs., în afara textului, după orig., perg. (25,5×55 cm.), rupt (lipsă partea inferioară a perg. cu sfîrșitul textului), pecete atirnată, pierdută; orig., s-a aflat la Bibl. Acad., unde însă nu a mai putut fi găsit după al doilea război mondial.

O trad., din 1792 august 2, de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie, ibidem, CCXVII 28, și o copie după aceasta, din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, CXXXI/1; alte două trad., de la începutul sec. XIX, la Arh. St. Iași, DXI/2,3.

Patru foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/70 a,b,c și d.

O copie slavă după facs., cu data: c.1495 ianuarie, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1046—1056 (nr. 357).

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 206—208 (nr. 1) (copie) „de pe la 1790” după o trad. a doc., cu precizarea (n.1) „că actul e din 1481 sau anii următori”; Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 286—288 (nr. XVIII) (trad. veche a doc., nedatat de editor, după *Ms. Surete*, IV, 142); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 59—61 (nr. XVIII) (aceeași trad.); I. Bogdan, *Hotarnica Bîrladului*, p. 48—52 (trad. editorului, cu data: 1495); Antonovici, *Doc. bîrlădene*, II, p. 1—3 (nr. I) (trad., după I. Bogdan, și facs. în afara textului); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p.62—68 (nr. XXXIII) (text slav și trad., cu data: <cca. ianuarie 1495>); *D.I.R.*, A, II, p. 210—212 (nr. 194) (trad. după I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, cu trimitere eronată, în descriere arheografică, la trad. din sec. XIX de la Arh. St. Iași; redatat de editori: <1495 (7003) ianuarie 1—9, Birlad>); Școala bîrlădeană, <Birlad>, 1971, p. 109 (facs., greu lizibil, după Antonovici).

Partea păstrată a sfatului domnesc din acest act corespunde celui din documentele anului 1495, așa încît actul de mai sus a putut fi emis în anul respectiv la o dată cînd domnul s-a aflat la Birlad, deci înainte de 10 ianuarie 1495, cînd el se găsea la Vaslui, de unde, prin Iași (v. doc. din 3—5 februarie) va pleca spre Suceava; actul putea fi emis însă și la sfîrșitul anului 1494 la o dată ce nu poate fi deocamdată nici aproximată, deoarece nu cunoaștem încă nici un doc. cu data sigură din această vreme (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 65).

¹ Rupt în orig.

² Rupt și șters în orig.

³ Șters în orig.

⁴ În orig.: ѿ. и, pentru сестра.

⁵ Omis în orig.

⁶ Partea inferioară a perg. lipsește.

152 <1495 ianuarie 10 — înainte de februarie 3>, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) лнстѡм(ъ) нашим(ъ), <въсѣм(ъ) кто на нь ѡзрѣтъ нли чтѣчи его ѡслышитъ вже прїнде>¹, прѡд(ъ) нами и прѡд(ъ) оуспимн нашимн мѡлдавскимн бояре, великимн и малимн, Дръгълинъ, дочка Лѡцка ЛЕГЕТНИША, вѣска Шефана ЛЕГЕТНИША, по своен доброн волн>¹, никим(ъ) непонѡжена, а ни пришлована, и продала свою правою штинноу, шт(ъ) оурика и исъ приналіе дѣда ен Шефана ЛЕГЕТНИША шю шнѣ нмал штъ дѣда нашего, штъ Ялѣздандра вое>¹водн, двѣ части шт(ъ) село шт(ъ) Девкѣци, на Сохоулоуи, где был(ъ) Богдан(ъ), брат(ъ) Шефана ЛЕГЕТНИША; та продала слоугам(ъ) н<ашимъ ѡни и Федѡрѡ и племеннкъ его, Ялбоулъ, за ѣ златъ>¹ татарскнх(ъ).

И заплатилн нашн слоуги ѡна и Федѡр(ъ) и племеннк(ъ) его, Ялбоул(ъ), оуспн тотн пинѣзи, ѣ златъ татарскнх(ъ), оу рѣкн Дръгълинн, дочци Лѡцка ЛЕГЕТНИША, оу нѣски Шефана ЛЕГЕТНИША, штъ прѡдъ нами и штъ>¹ прѡд(ъ) нашимн бояре.

Ино мы, видѣше нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полноую заплатоу, а мы, такъждекре, и штъ насъ дали и потвѣрдилн есмн слѡгамъ нашимъ ѡни и Федѡрѡ и племеннкѡ его Ялбоул>¹ тотн выше писанїи двн части шт(ъ) село шт(ъ) Девкѣци, на Сохоулоуи, где был(ъ) Богдан(ъ), брат(ъ) Шефана ЛЕГЕТНИША; али да естъ тотн выше писаное>¹ двѣ части на двое: една част(ъ) да ест(ъ) ѡани самомоу, а дрѡгаа част(ъ) да ест(ъ) Фѣдорѡ и Ялбоулѡ и дѣтем(ъ) нх(ъ), и ѡнѡчатомъ нх(ъ), и прѣѡнѡчатомъ нх(ъ), и пращрѣтомъ нх(ъ) и въсемѡ родѡ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) изберет(ъ) нанближїи, непорѡшено николїже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тнм(а) двѡм(а) члстем(а) да ест(ъ) штъ въсего хотара двѣ части, а штъ нншнх(ъ) сторонѣ по старо>¹моу хотароу, коуда нз(ъ) вѣка ѡжибалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) сынѡвѣ господства ми, Ялѣздандра и Бог>¹-дана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмн прѣкалаба, вѣра пана Ёѡлдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, <вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Мѡшата, вѣра пана Тоа>¹дѣра прѣкалаба Хотннского, вѣра пана Мнкотъ прѣкалаба Немѣцкого, вѣра пана Чортѡрѡвского, вѣра <пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Кънѣѡ спѣтарѣ>¹, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Ѣремїѡ постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана <Фроунтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комн>¹са и вѣра оуспнх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малих(ъ).

И по нашам(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн земли, штъ дѣтен нашнх(ъ) нли штъ нашего родѡ>¹ нли пакъ боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ)

Г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашен земли, тотъ бы им(ъ) не поршши(ъ) нашего даянїа и потверъжденїа, дан бы имъ стверднлъ и скрѣпнлъ, зансже>¹ есми нмъ дан и потверднн за нхъ правю и вѣрнсю слъжеъ и за шо>¹ шнн коупнн за нх(ъ) правїи <пннїен.

И на болшю крѣпость и потвержденїе томъ въсемъ вы>¹ше писанномъ, велѣан есми нашемъ <вѣрномъ панъ, Тъстѣлъ логофетъ, писати и нашъ печать привѣстити къ семъ лнстъ нашемъ>¹.

Писал(ъ) Ілеѣа, оу Вас<лоуи, въ лѣто хѣ>¹ ...¹.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, <tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit>¹, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Drăgălina, fiica lui Lațco Leghet(іș, nepoata lui Ștefan Leghetiș, de bunăvoia ei)⊃>1, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul și din privilegiul bunicului ei, Ștef(an Leghetiș, ce a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voie)⊃>1vod, două părți din satul Deocheați, pe Sohului, unde a fost Bogdan, fratele lui Ștefan Leghetiș; și a vîndut slugilor noastre <Ona și Fedor și vărului său, Albul, pentru 100 de zloți>¹ tătărești.

Și au plătit slugile noastre, Ona și Fedor și vărul lui, Albul, toți acei bani, 100 de zloți tătărești, în mîinile Drăgălinei, fiica lui Lațco Leghetiș, nepoata lui Ștefan Leghetiș, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre <Ona și Fedor și vărului său, Albul>¹, acele două părți mai sus scrise din satul Deocheați, pe Sohului, unde a fost Bogdan, fratele lui Ștefan Le(ghetiș; însă să le fie acele mai sus scrise)⊃>1 două părți în două: o parte să-i fie lui Ona singur, iar cealaltă parte să-i fie lui Fădor și lui Albul și copiilor lor, <și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului>¹ lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor două părți să <fie din tot hotarul două părți, iar dinspre alte părți, după>¹ hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan vo(ievod și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bog)⊃>1dan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, <credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toa>¹der pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului <Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar>¹, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului <Frunteș stolnic, credința panului Petrică comi>¹s și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, <din copiii noștri sau din neamul nostru>¹ sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu le cîltimească dania și întărirea noastră, <ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că>¹ le-am dat și le-am întărit pentru <slujba lor dreaptă și credincioasă și pentru că>¹ ei și-au cumpărat pe <banii>¹ lor drepti.

⟨Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor⟩¹ mai sus scrise, am poruncit ⟨credinciosului⟩¹ nostru ⟨pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrне pecetea noastră la această carte a noastră⟩¹.

A scris Alexa, la Vas⟨lui, în anul 7003 ⟨1495⟩...¹

Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 32. Orig., perg. (19×27,5 cm.), rupt (lipsește jumătatea din dreapta a doc.), pecete atîrnată, căzută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/71.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data cca. 1495 (în comentariu: 1495 ianuarie), la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, ⟨Doc. Ștefan cel Mare⟩, f. 1104—1107 (nr. 376).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 92—93 (nr. XLVIII) (text slav, cu data: 1495 sau 1496); *D.I.R.*, A, II, p. 208—209 (nr. 192) (trad. după orig., cu data: ⟨1495⟩).

După sfatul domnesc și locul de emitere, doc. datează din anul 1495 ⟨10 ianuarie — înainte de 3 februarie⟩.

¹ Lipsă (v. descrierea arheografică).

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы Стефан(ъ) боевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), н снм(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), счнмъ кто на н(ъ) зрнт(ъ) нлн чтѣчн его счлшт(ъ), шже тотн нстннїн слзга наш(ъ) Мнклѣ н сестрн его, Мълннъ н Бѣрае н Грѣка, с(ы)н(о)вѣ Станннн, знскове Ивана, жаловалн есмь нх(ъ) шсобоноу нашею м(н)л(о)стїю, далн н потврѣдлн есмь нм(ъ) с нашн землн, с Молдавскон, нх(ъ) правшю штнннѣ, едно село на Кнѣжа на нмѣ гдѣ бнл(ъ) дом(ъ) дѣда нх(ъ) Ивана, н, с томже хотарѣ, крѣннцѣ на нмѣ Амплцнта.

Тое вѣсе внше пнсаное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знсчатом(ъ) нх(ъ), н прѣзнсчатом(ъ) нх(ъ), н прашсрѣтwm(ъ) нх(ъ) н вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) панблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) томѣ селѣ внше пнсаномѣ да ест(ъ) емѣ шт(ъ) зснх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, внше пнсанаго, мы, Стефана боеводї, н вѣра прѣвѣзлюбелннх(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва мн, Ялѣѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадѣра прѣкалаба Хотннского, вѣра пана Мнкотъ Немецкого, вѣра пана Чорторшского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградско, вѣра пана Клѣнѣс спѣтврѣк, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Бремїлн постелннка, вѣра пана Моуїла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса, н вѣра зснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), <велннк>¹х(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашн <землн штѣ дѣтен наш>¹нх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) бнтн н<ашнн Зем>¹лн Молдавскон, тшт(ъ) бн нм(ъ) не порѣшнл(ъ) наш<его> дданїа н потврѣж<енїа>, але бн нм(ъ) стврѣднл(ъ) н зкрѣпнл(ъ), зансже далн есмо нм(ъ) н потврѣд<анн> за цю ест(ъ) нх(ъ) правлн штнннн.

И на бвлшшю крѣпост(ъ) н п<отврѣжде>¹нїе томѣ вѣсемѣ внше пнсанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, пнсатн н нашѣ печат(ъ) прнвѣс<нн>чнтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнсал(ъ) Мѣтен дїак(ъ), с Баслнн, в(ъ) л(ѣ)то зѣ, м(ѣ)с(л)ца ген(арїа) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se că pe această adevărată slugă a noastră, Miclea, și pe surorile lui, Mălina și Buraia și Greaca, fiii Stanii, nepoții lui Ivan, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, dreapta lor ocină, un sat pe Cneaja, anume unde a fost casa bunicului lor, Ivan, și, în același hotar, fântina, anume Ampuțita ².

Acele toate mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să-i fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus srisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, <mari>¹ și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn <al țării>¹ noastre, <din copiii>¹ noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească <dania și>¹ întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei diac, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 10.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Uric pre un sat, anumea pre Cneaj(a), la fîntina În<pu>³ți<ta>³...³ lui Miclea și surorii <lu>⁸i, Mălina, și Bura<e>³ și Grea<a>³.

Arh. St. Iași, CCCXL/29. Orig., perg. (41,5×28 cm.), pecete atîrnată, pierdută. Cu două foto., ibidem, CCLXXIV/39 și MXXXVIII/85; altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” – Iași, Fotografii III/72.

O copie slavă, trad. și comentaiu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc Ștefan cel Mare>, f. 987 – 988 (nr. 335).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 39 – 40 (nr. XVII) (text slav incomplet după o copie decalchiată); *D.I.R.*, A, II, p. 213 (nr. 196) (trad., după orig.).

¹ Rupt și șters.

² Împutită; v. și mai jos.

³ Șters.

Vasco, și Mihul Bontea, și Mihăilă și Toderică al Dolhii, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Vasco, și Mihul Bontea, și Mihăilă și Toderică al Dolhii, și au plătit tot deplin toți acei mai sus scriși bani, 80 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre, Pătru Gîrboveț, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea și de la noi, am dat și am întărit slugilor noastre, lui Vasco, și Mihul Bontea, și Mihăilă și Toderică al Dolhii, acea mai înainte spusă jumătate de sat pe Cuțitna, anume Fofișeștii, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate și pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii <noștri sau>¹ din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că ei și-au cumpărat cu banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 10.

Bibl. Acad., CCCXCVII/1. Orig., perg. (27,5×43 cm.), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O copie slavă, din prima jumătate a sec. XVIII, fără sfat, la Arh. St. București, ms.nr.629 (Condica Asachi), f. 23.

Patru foto.: una, la Bibl. Acad., Fotografii, XL/124, și trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” – Iași, Fotografii, III/73 a, b și c.

O copie slavă după Condica Asachi, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 989–990 (nr. 336).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 40–41 (nr. XVIII) (copia slavă din Condica Asachi); *D.I.R.*, A, II, p. 214–215 (nr. 197) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

155

1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui.

L(ea)t 7003 <1495> ghen(arie) 11.

Іѡ СТЕФАН ВОЕВОДА, Б(О)Ж(І)Ѡ М(И)Л(О)СТІЮ, Г(О)СП(О)Д(А)РЬ ЗЕМЛИ МЛАДАДСКОИ ...¹. Iată că domniia mea m-am milostivit ș-am dat ș-am miluit pre

sluga noastră Stan Mieriul cu giurătare de seliște la Birlad, anumé Fundianii, parte din sus. Această mai sus scris(ă) ca să-i fie lui de la domniia mia uric cu tot venitul, lui, și ficiorilor lui și a tot niamul lui.

Și spre aceasta iaste credința domnii miale mai sus numit, Stefan vod(ă), și credința a preaiubiț(i) fii domnii méle, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința a boiarilor noștri, anume: Tăutul [vel] logof(ă)t, Duma pîrcălabul, Boldur [vel] vor(nic), Hrăman, i Șteful, i Mușat, i Toader pîrcălabii² de Hotin, <Mico>³tă pîrcălab de Niamțu, Ciortorovsco i Șendre pîr(călabi) Novograd-(schii), Clănău [vel] spat(ar), Isac [vel] vist(ier), Erimie [vel] postelnic, Mohila [vel] pah(arnic), Frunteș stol(nic), Petrica comis.

Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 24. Trad. din prima jumătate a sec. XVIII.

O copie a aceleiași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 998 (nr. 340).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 49—50 (nr. XXV) (aceeași trad., cu unele abateri și cu data de zi greșită: 13); *D.I.R.*, A, II, p. 218 (nr. 201) (aceeași trad.).

¹ Urmează o mențiune a condicarului: „Pe Fundeni, pe Birlad, partea de sus, a Pălădeștilor“.

² Greșit, pentru: „pîrcălab“.

³ Loc gol în text.

156

1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Мвладескон. Знаменитв чиним(ъ), не снм(ъ) нашнм(ъ) лнствм(ъ), въсѣм(ъ) ктв на нь възрїтъ нли его чтоучн слышнть, вже тотъ истнїн нашъ вѣрїн пань Клънбоу спѣтарь слоужнль намъ право и вѣрнв. Тѣмъ мы, видѣвше ею пражою и вѣрною слоужбою до нас(ъ), жаловалн есмь егю шсовѣю нашею мнлвстїю и далн и потверднлн есмь емоу шт(ъ) насъ оу нашнх землн, оу Мвладесквн, половнна селв на Брѣладѣ, на нмѣ Пнскоуль, вышнѣа часть, и половнна млнна цю есть оу Брѣлад(ѣ) а друггад полвннна тогвж(е) млнна да есть пань Еремїн, постелннкоу. То вѣсе выше писанное да есть емѣ шт(ъ) насъ оурнкъ и съ въсемъ дохвдвмь, емѣ, и дѣтемъ егю, и оуноучатвмь егю, и прѣоуноучатвмь егю, и прѣшоурѣтвмь егю и въсемоу рвдѣ егю, ктв сѣ емоу нзвереть нанблнжнїн, непорочшннв ннквлнже, на вѣкн.

И хвтарь тон полвннн села да есть шт(ъ) оусего хотара, половнна, и по старомоу хвтароу, коуда нз вѣка шжнвалн.

И на тв есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана ввевдн, и вѣра прѣвѣзлюбленых(ъ) (сы)новѣ господарь мн, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра вѣтарь нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Бвладвора дѣврннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Твадера прѣкълаба Хвтинсквго, вѣра пана Мнквтъ прѣкълаба Немецкогв, вѣра пана Яндренка Чврторввсквго, вѣра пана Шандра прѣкълаба Нвввградскогю, вѣра пана Исака внстврннка, вѣра пана Еремїа постелннка, вѣра пана Моулла чашннка, вѣра пана Фроунтеша ствлннка, вѣра пана Петрннка комнса и вѣра въсѣх(ъ) вѣтарь нашнх(ъ) мвладескых(ъ), велнкых(ъ) и малцых(ъ).

Ѣ ПО НАШЕМЪ ЖИВѢТЪ, КТѢ БОУДЕТЬ Г(О)СП(О)Д(А)РЬ НАШЕН ЗЕМЛИ, ШТ(Ъ) ДѢТЕН НАШИХ(Ъ) НИИ ШТ(Ъ) НАШЕГО РѢДА НИИ ПАК(Ъ) БОУДЕ КИГО Б(О)ГЪ ИЗБЕРЕТЕ ГОСПОДАРЕМЪ БЫТИ НАШЕН ЗЕМЛИ МЛАДАВСИИ, ТѢТЪ БЫ ЕМОУ НЕ ПОРОУШИЛЪ НАШЕГО ДАНИА И ПОТВѢРЖЕНІА, АЛИ БЫ ЕМОУ ОУТВѢРДИЛЪ И ОУКРѢПИЛЪ, ЗАНОУЖЕ ЕСМЫ ЕМЪ ДАЛИ ШТ(Ъ) НАС(Ъ) ЗА ЕГО ПРАВОУ И ВѢРНЮ СЛОУЖЪС.

Ѣ НА БѢЛШОЮЮ КРѢПШЕСТЬ И ПОТВѢРЖЕНІЕ ТѢМОУ ВЪСЕМОУ ВЪШЕ ПИСАННОМОУ, БЕЛѢЛИ ЕСМЫ НАШЕМОУ ВѢРННОМОУ ПАНЮ, ТЪОУТОУЛОВИ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШОУ ПЕЧАТЬ ПРѢКЪСН¹ ТИ К СЕМОУ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

ПИСАЛ(Ъ) ШАНДРЪ КРЪЖЕ, ОУ ВАСЛОУИ, В(Ъ) Л(Ъ)ТѢ ХѢГ, М(Ъ)С(Ъ)ЦА ГЕНВАРІА Ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat credincios al nostru pan Clănău spătar ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, jumătate din satul anume Piscul, pe Bîrlad, partea de sus, și jumătate din moara ce este pe Bîrlad, iar cealaltă jumătate a aceleiași mori să fie panului Eremia postelnic. Toate cele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul, jumătate, și după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Andreica Ciortorovschî, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat de la noi pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 11.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: Piscul <și, adăugat de altă mînă>, la Tecuci.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 29. Orig., perg. (28,5×57 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu o trad. din sec. XVIII și o copie, după aceasta, din 1818 august 7, adeverită de Ilarie arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul.

Altă trad., din sec. XVIII, la Bibl. Acad., CLXXV/12. Trei rez.: unul, într-un perilipsis din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. București, ms. nr. 1262, f. 18 (nr. <1>), altul într-un

izvod din 1832 februarie 20, ibidem, CXXV/6 (nr. 38), și ultimul într-un opis de doc. din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, XXXVI/33 (nr. 1).

Două foto.: una, la Bibl. Acad., Fotografii, XXVI/8, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/74 a.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 993—994 (nr. 338).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 42—43 (nr. XX) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 215—216 (nr. 198) (trad, după orig.).

¹ Omis.

157

1495 (7003) ianuarie 11, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), ис снмъ(ъ) лнствомъ(ъ) нашимъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на н(ъ) възрнтъ(ъ) или его чтючн оуслншт(ъ), вже тотн истннїи нашн слюугн: Марешъ(ъ), н Доума Мълъескоу(ъ), н Сима, н Ннкоаръ н Петрика слюужнл намъ(ъ) право н вѣрно. Тѣмъ мы, видѣвше нхъ(ъ) правюю н вѣрною слюужбою до насъ(ъ), жаловалн есмн нхъ(ъ) усобною нашею м(н)л(о)стїю, далн н потвѣрднл есмн нмъ(ъ) штъ(ъ) насъ(ъ) оу нашн землн, оу Молдавскон, едно село на Бръладѣ,¹, Мерецїн. Тое въсе выше писанное да естъ(ъ) нмъ(ъ) н штъ(ъ) насъ(ъ) оурнкъ(ъ) н съ въсемъ(ъ) доуходимъ(ъ), нмъ(ъ), н дѣтемъ(ъ) нхъ(ъ), равно н оундчатмъ(ъ) нхъ(ъ), н прѣоуноучатмъ(ъ) нхъ(ъ), н працїбрѣтмъ(ъ) нхъ(ъ) н въсеоу родоу нхъ(ъ), кто съ нмъ(ъ) изберетъ(ъ) ннблнжнїн, непорочено ннколке, на вѣкн.

И хотаръ(ъ) томоу внше писанномоу селоу да естъ(ъ) емоу² штъ(ъ) оуснхъ(ъ) сторвн(ъ) по старомоу хотароу, коуда нзъ(ъ) вѣка ажнвалн.

И на то естъ(ъ) вѣра нашег(о)сп(о)д(а)ста, выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)нв(ъ) г(о)сп(о)д(а)ста мы, Ялѣздандра н Бвгдана-Блада, н вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Доумн прѣкалава, вѣра пана Бладора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шкѣфъ³оула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера Хотннског(о), вѣра пана Мнкотъ Немецког(о), вѣра пана Чортторвеског(о), вѣра пана Шандра Новоградског(о), вѣра пана Кънъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Фремїа постелннка, вѣра пана Могнаа чашннка, вѣра пана Фроунтеша столннка, вѣра пана Петрика комнса н вѣра оуснхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

И по нашнмъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, штъ(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) или штъ(ъ) нашег(о) родоу или пакъ(ъ) боуд(ъ) ког(о) Б(ог)ъ изберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) бытн нашн Землн Молдавскон, тотъ(ъ) бы нмъ(ъ) не порѣшл(ъ) нашег(о) даанїа н потвѣржденїа, алн бы нмъ(ъ) оутвѣрднл(ъ) н оукрѣпл(ъ), заноуже есмн нмъ(ъ) далн н потвѣрднлн за нхъ(ъ) правюю слюужбою.

И на влшоюу крѣпостъ(ъ) н потвѣрженїе томѣ въсеоу выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемоу вѣрнномѣ жоупаноу, Тъоутоулоу логофетоу, писатн н нашоу печат(ъ) прнвѣснтн к семоу лнстоу нашемоу.

Пнс(а) Ялѣзда, оу Баслоун, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣг, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(арїа) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre: Mareș, și Duma Mălăescul, și Sima, și Nicoară și Petrică ne-au slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit

cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit de la noi în țara noastră, în Moldova, un sat pe Bîrlad, ...¹, Mereștii. Toate acele mai sus scrise să le fie și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege lor cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris să le fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șt(ef)³ul, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le-o întărească și să le-o împuțernicească, pentru că le-am dat pentru dreapta lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor orcelor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 11.

Bibl. Acad., CCXIX/1. Orig., perg. (30×30 cm.), pecete atirnată, pierdută.

O trad., din 1814 octombrie 17, de Ioan Stamate biv vel pitar, ibidem, CCXIX/2. Un rez., într-un opis de doc. din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, MCIV/95 (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/75.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 995—997 (nr. 339).

EDIȚII: D. P. Bogdan, *Acte 1426—1502*, p. 70—72 (nr. 14) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 216—217 (nr. 199) (trad., după orig.) și p. 329 (facs.)

¹ Text răzuit (cca. 5 cm.).

² În loc de *нмъ*.

³ Șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдовскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), с снм(ъ) кто на н(ъ) сзрнт(ъ) нлн чтѣчи его сслншт(ъ), вже тот(ъ) нстнннн слсга наш(ъ), пан(ъ) Петрѣ сшар(ъ), слсжнл(ъ) нам(ъ) право н вѣрно, Тѣ<мъ>¹, мн, вндѣвшє его правсю н вѣрною слсжбею до нас(ъ), жаловалл есмь его шсобоно нашею м(н)л(о)стію², далл н потврѣданл есмь емѣ шт(ъ) нас(ъ) с нашєн землн, с Молдавскон, половина село на Бръладѣ, на нмѣ Томчешн, вшнѣл част(ъ), н половина шт(ъ) плотѣ шо ест(ъ) с Бръладѣ. Тое вѣсе внше пнсанное да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) срк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), емѣ, н сестрам(ъ) его, Нѣга н Мнка, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знсчатом(ъ) нх(ъ), н прѣзнсчатом(ъ) нх(ъ), н пра-

църкѣтомъ) нхъ) и въсемъ родъ нхъ), кто сѣ нмъ) нзберетъ) наиблжнїи, непоршшено николнже, на вѣки.

И хотаръ) тон половини село да естъ) штъ) сего хотара, половинна, н по старомъ хораръ, кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то естъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводї, н вѣра прѣвзлюбленыхъ) с(ы)нвѣ) г(о)с(по)д(ст)ва мн, Илѣандра н Богдана-Блада, н вѣра боаръ) нашнхъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадѣра прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Микотъ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Кланъс спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистърника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Моухла чашника, вѣра пана Фршнѣша столника, вѣра пана Петрика комнса н вѣра сснхъ) боаръ) нашнхъ) молдавскихъ), велнкнхъ) н малнхъ).

И по нашемъ) жнвотѣ, кто боудетъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, штъ) дѣтен нашнхъ) нлн штъ) нашего родъ нлн пакъ) боудъ) кого Б(ог)ъ нзберетъ) г(о)сп(о)д(а)рь бнтн нашн Землн Молдавскон, тотъ) бн нмъ) не поршнлъ) нашего даанїа н потвѣрженїа, алн бн нмъ) ствръднлъ) н скрѣпллъ), занѣже есмо нмъ) даан н потвѣрднан за его правѣю н вѣрною сдѣжеѣ.

И на болшю крѣпостъ) н потвѣрженїе томъ) въсемъ выше писанномъ), велѣлн всмы нашемъ) вѣрномъ) панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писати н нашѣ пелатъ) привѣснти к семъ) лнстѣ) нашемъ).

Писалъ) Мѣтен, ѣ Басалн, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца ген(арїа) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Petru ușar, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, jumătate din satul de pe Bîrlad, anume Tomceștii, partea de sus, și jumătate din zăgazul pentru prins pește care este la Bîrlad. Toate acele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și surorilor lui, Neaga și Mica, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul, jumătate, și după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră,

ci să le întărească și să le împrumutească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 11.

Bibl. Acad., LXXII/1. Orig., perg. (28,5×46 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/76.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 991—992 (nr. 337)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 41—42 (nr. 41—42) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 217—218 (nr. 200) (trad., după orig.) și p. 330 (facs.).

¹ Omis.

² Greșit, pentru м(н)л(о)сѣлю.

159

1495 (7003) ianuarie 12, <Vaslui>

Copii.

Suret di la Ștefanu vodă, însămnari di undi și pără undi. Însămnăm cu această carti a noastră, cini va vidia-o sau o va auzi cetindu-o, iată acești adivărați slugile noastre, Focșii și Berehoiu și Bantăș, slugi noi drepti și credincioasă; drept aceia, văzind și noi a lor dreptă slujbă și cu credinți și noi ne-am milostivit spre dinșii și diosăbit cu a noastră milă am dat și le-m întărit lor di la noi, din pământul nostru al Moldovii, un loc di pustii la fundul Covurluiului cu Apă, între Rădești și întri Voinești, ca să-ș(i) facă loruși sălești di sat, cari scrii mai sus: că am dat lor di la noi uric și cu tot venitul, lor, și ficiorilor lor [lor]¹ și nepoților lor și cini să va trage dintr-înșii și a tot nemului lor, cini s-a alegi mai de aproape, neclătit și nemișcat, în veci.

Și hotarale acului loc di pustii esti din vîrful piscului Surăi și merge în sus pi culme piscului pin dumbrăvă și dă pintr-onu lac, ci este în margine codrului, și tot în sus culme pin codru și dă pin alt lacu, ci esti în codru, și tot în sus pînă în culme Jăravățului, unde să desparti ținutul Covurluiului de ținut(ul) Tutovii, și de acolo purcedi spre răsărit tot pin codru, culme dealului, pi unde să prăvali apa și dă pintr-o poieniță și tot spre răsărit cam la deal, pîn(ă) în culme dialului. Și de acolo purcedi spre amezizi, pe culme dealului în gios, pin codru, și iesă în margina codrului, în dreptul unii vilcele și tot în gios, pi vilce și pin dumbravă, pînă în dreptul poienii Purcariului, în margine din gios, în vale Bănesii ari hotar, și de acole drept la apus pren poiană, undi sînt și niște chișteli, și tot spre apus piste doi văi, pînă în vîrful piscului Surăi.

Acesta au fost a credinciosului domnului nostru celui mai sus scris, Ștefan voievod, și a credincioș(i) și preaiubiții fii domnii sali Alicsandru și Bogdanu stăpînitor² și a credincioșilor boerilor noștri: credincios d(umnealui) Duma pîrcălabu, i credinciosu d(umnealui) Boldul³ vor(ni)c, <credincios d(umnealui) Hărman, credincios d(umnealui) Șteful, credincios d(umnealui) Mușat>⁴, și credincios d(umnealui) Toader pîrcălab de Hotinu, și credincios d(umnealui) <Micotă>⁵ de Neamțu, <credincios d(umnealui) Ciortorovschi>⁴, și credincios d(umnealui) <Șandru>⁴ pîrcălab de Cetatea Noî, și credincios d(umnealui) Cananău⁸ spat(a)ri, <credincios d(umnealui) Isac vistiernic>⁴,

și credincios d(umnealui) Irimia post(elnic), și credincios d(umnealui) Movila pah(a)r(nic), și credincios d(umnealui) Frunteș stol(ni)c, <și credincios d(umnealui) Petrica comis>⁴, cum și toți boerii noștri s-au scris, cei mari.

Văzind a noastră îndreptătură a pământului Moldovii, și di ficiorii noștrii, cini să va alege domnu a stăpîni pământul nostru a Moldovii să fii lor neclintit a noastră danii și întăritură, ci am întărit și am întemeiat pentru trecuții întăririlor de la noi, pentru dreptă slujba lor.

Iar ce mai mari țării și întăritură scrii mai sus și [marili] credinciosul nostru d(umnealui) Tăutul logofătul, și scrii și a noastră pecete spînzurată cătră această carti a noastră.

7003 <1495> ghen(a)r 12; [iscălit] Matei uricariul, în Vaslui.

Noi, vornicii porții: eu, vornic Spreidon Cîrste, și vornicu Costin Ghenghe, fiind rînduiți ca să hotărîm moșia Roșia ce să cuprînde în această copie care s-au posleđiit de noi de în covînt în cuvînt și feind întocmai o am încredi(n)-țat-o.

1836 aprilie 25. Spridon Cîrste vornic porții, Costinu Ghe(n)ghe vor(nic) de port(ă).

Muzeul de literatură al Moldovei, Inv. nr. 1978. Copie.

O copie rom., de pe trad. veche, la Ghibănescu, *Ms. Surete XLVII* (cu data de an: 7007), și alta, după copia din 1836 aprilie 25, la Bibl. Acad., ms. nr., 5221, f. 113 r-114 v.

Alte două copii: una, după Antonovici, (v. EDIȚII), și alta după ms. nr. 5221, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1002—1004 (nr. 342)).

EDIȚII: Antonovici, *Doc. birădene*, IV, p. 13—16 (nr. VIII) (copie rom., din 1836 aprilie 25, după trad.); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 186—188 (nr. 54) (copie rom., după Antonovici, cu menționarea deosebiriilor dintre aceasta și copia din *Ms. Surete*); *D.I.R.*, A, II, p. 221—222 (nr. 205) (copie rom., după Costăchescu).

¹ Urmează, încercuit de copist: „și nepoșilor lor“.

² „stăpînitoriu“, traducere improprie a numelui Блада.

³ În loc de: „Boldur.“

⁴ Omis; cf. și M. Costăchescu (v. EDIȚII).

⁵ Loc gol în text.

⁶ În loc de: „Clănău“.

160

1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменту чиним(ъ), не снм(ъ) листум(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) или чтѣчи его слышнт(ъ) вже тоти истинни нашн слѣги, Ялеѣда, и Жѣрка, и Драгоше и Жѣржа, слѣжнл нам(ъ) право и вѣрно. Тѣ<мъ>¹, ми, видѣвшѣ нх(ъ) правѣю и вѣрноюю слѣжеѣ до нас(ъ), жаловали есмн нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стїю, дали и потврднли есмн им(ъ) вт(ъ) нас(ъ) ѣ нашн земли, ѣ Молдавскон, едно село ѣ Днмач(ъ), на нмѣ Цигъненн. Тве въсе внше писаное да ест(ъ) им(ъ) вт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и съ въсѣм(ъ) доходоум(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатум(ъ) нх(ъ), и працѣрѣтум(ъ) нх(ъ) и въсѣмѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено ннколиже, на вѣки.

И хотар(ъ) томѣ селѣ внше писаномѣ да ест(ъ) емѣ вт(ъ) зснх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)д(а)ст(а)ва, внше писаного, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвъзлюбленых(ъ) с(ы)нвв(ъ) г(о)сп(о)д(а)ст(а)ва мы, Ялеѣандра

Bibl. Acad., LI/4. Orig., perg. (29 × 42 cm.), pecete atîrnată (şnur de mătase cărămizie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol” — Iaşi, Fotografii, III/77.

O copie slavă, trad. şi comentariu la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ştefan cel Mare>, f. 1009—1011 (nr. 345).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 45—46 (nr. XXII); *D.I.R.*, A, II, p. 219 (nr. 202) (trad., după orig.) şi p. 331 (facs.).

¹ Omis.

² În loc de: *нмъ*.

161

1495 (7003) ianuarie 12, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), и снмъ(ъ) лнстумъ(ъ) нашнмъ(ъ), въссмъ(ъ) кто на нъ(ъ) взрнть нан его чтючн оуслышнтъ(ъ), вже тотъ истнннн нашъ вѣрнн панъ(ъ) Бремїа постелннкъ(ъ) слоужнлъ(ъ) намъ(ъ) право о вѣрно. Тѣмъ(ъ), мы, видѣвше его правою и вѣрною слоужбою до насъ(ъ), жаловалн есмн его всобною нашею м(н)л(о)стїю, далн и потврѣданн есмн емоу штъ(ъ) насъ(ъ) оу нашнн Земли, оу Молдавскон, половнна село на Бръладѣ, на нмѣ Пнскоулъ(ъ), ннжнѣа частъ(ъ), и половнна штъ(ъ) мнннъ(ъ) що естъ(ъ) на Бръладѣ, а дрѹга половнна штъ(ъ) того мннна да ест панѹ Кънъоу спѣтарѹ.

Тое въсе выше писанное да естъ(ъ) емоу штъ(ъ) насъ(ъ) оурнкъ(ъ) съ въсемъ(ъ) доуходумъ(ъ), емоу, и дѣтемъ(ъ) его, и оуноучатумъ(ъ) его, и прѣоучатумъ(ъ) его, и прашоурѣтумъ(ъ) его и въсемоу родѹ его, кто съ емоу нзберетъ(ъ) нанблнжннн, непорѹшено нколнже, на вѣкн.

† Хотаръ(ъ) тон половннн село да естъ(ъ) штъ(ъ) оусего хотара, половнна, а штъ(ъ) нншнхъ(ъ) сторннъ(ъ) да естъ(ъ) по старѹмоу хотарѹ, коуда нзъ(ъ) вѣка вжнвалн.

† на тѹ естъ(ъ) вѣра нашегѹ г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннагѹ, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)новъ(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Ілєѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Доумн прѣкалаба, вѣра пана Бвлдѹра дворннка, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тодѣра прѣкалаба Хотннскѹгѹ, вѣра пана Мнкотъ прѣкалаба Немецкѹгѹ, вѣра пана Чортѹровскѹгѹ, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новѹградскѹгѹ, вѣра пана Кънъоу спѣтарѹ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Моугнла чашннка, вѣра пана Фроунтеша стѹлннка, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра оуснхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), и велннкнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

† по нашнмъ(ъ) жнвѹтѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ <н>¹ашнн Земли Молдавскон, штъ(ъ) дѣтн нашнхъ(ъ) нан штъ(ъ) нашегѹ родѹ нан пакъ(ъ) боудъ(ъ) кого Б(ог)ъ нзберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) бытн нашнн Земли Молдавскон, тотъ(ъ) бы емоу не порѹшнлъ(ъ) <на>²шегѹ далнїа, алн бн емоу стѹврѣднлъ(ъ) и оукрѣпнлъ(ъ), занѹже есмн емоу далн и потврѣданн за его правою и вѣрнею слоужбою.

† на бѹлшоу<ю>¹ крѣпѹст(ъ) и потврѣженїе томоу въсемоу выше писанномѹ, велѣан есмн нашемоу вѣрномѹ жоупаноу, Тѹоутоулѣ логофѣтоу, писатн и нашѹ печат(ъ) прнвѣстн к семѹ лнстоу нашемоу.

Пнсалъ(ъ) Ілєѣа, оу Баслоун, в(ъ) л(ѣ)тѹ хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(арїа) вїѣ.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Панъ(ъ) Бремїа постелннкъ(ъ).

<Pe marginea de jos a perg., încercări de pană contemporane>: пр, † врдн, лстѣ, млт, млтѣ, маст

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat credincios al nostru pan Eremia postelnic ne-a slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă și credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, jumătate din satul anume Piscul, pe Bîrlad, partea de jos, și jumătate din moara ce este pe Bîrlad, iar cealaltă jumătate din acea moară să fie panului Clănău spătar. Toate acele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul, jumătate, iar dinspre alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 12.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Pan Eremia postelnic, <completată, în sec. XVIII>: Piscul, la Tecuci,

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 30. Orig., perg. (33,5×49 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută. Cu o trad., din sec. XVIII, și o copie, după aceasta, adevărită la 1818 august 7, de Ilarie arhimandrit și stareț al m-riilor Neamț și Secul, ambele incomplete.

Altă trad., din sec. XVIII, la Bibl. Acad., CLXXV/13. Trei rez.: unul, într-un perilips din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. București, ms. nr. 1262, f. 18 (nr. <2>), altul, într-un izvod din 1832 februarie 20, ibidem, CXXV/6 (nr. 39), și ultimul, într-un opis de doc. din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, XXXVI/33 (nr. 2).

Patru foto.: două la Bibl. la Acad. XXVI/9, și LXXVIII/26, și două la Inst. de inst. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/78 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 999—1001 (nr. 341).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 44—45 (nr. XXI) (text slav); idem, *Album*, pl. 71 (facs.); *D.I.R.*, A, II, p. 219—220 (nr. 203) (trad. după orig.) și p. 332 (facs.).

¹ Rupt.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) лнстѡм(ъ) нашнм(ъ), вѣсѡм(ъ) кто на н(ъ) вѣрнт(ъ) или его <ч>¹тоучн оуслишт(ъ), вже тотн истинни нашн слоугы, Фете и братове его, Бѣсію и Татоул(ъ), слоужилн нам(ъ) право и вѣрно. Тѣмь мы, видѣвше нх(ъ) право и вѣрною слоужбоу до нас(ъ), жаловали есми нх(ъ) усобною нашею м(н)л(о)стію, дали и потвѣрдилн есми нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оу нашн землн, оу Молдавскон, половина селищн на Брѣладѣ, на нмѣ Фрундѣннн, нижнѣа част(ъ).

Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и съ вѣсем(ъ) доуходѡм(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), равно и оуноушатѡм(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатѡм(ъ) нх(ъ), и працюрѣтѡм(ъ) нх(ъ) и вѣсемоу родоу нх(ъ), кто съ нм(ъ) изберет(ъ) наближнн, непорушено николиже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тон половинн селищн да ест(ъ) шт(ъ) оусего хотара половинн, а шт(ъ) нишнх(ъ) сторѡн(ъ) да ест(ъ) по старому хотароу, коуда нз(ъ) вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ѡа, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѡв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ѡа мы, Илѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмн прѣкалаба, вѣра пана Бѡлдора дворникн, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Мѡшшата, вѣра пана Тоддера прѣкалаба Хотннскогю, вѣра пана Мнкотъ прѣкалаба Немецкогю, вѣра пана Чортѡрѡвскогю, вѣра пана Шандра Новоградскогю, вѣра пана Клѣнѡоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрникн, вѣра пана Еремѡл постелникн, вѣра пана Могнала чашникн, вѣра пана Фрунтѣша столникн, вѣра пана Петрикн колмса и вѣра, бояр(ъ) нашнх(ъ) оуснх(ъ), <велик>²нх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн <Землн>² Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или шт(ъ) нашемо <родѡ или пак(ъ) бѣдѣ когю Богъ изберетъ господаремъ внтн>² нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) бы нм(ъ) не по<рѣшн>²л(ъ) <нашего даланѡ>² и потвѣрженѡа, али бы нм(ъ) оутвѣрднл(ъ) и оукрѣплнл(ъ), заноуже <есмы нмѣ дали и потвѣрдн>²ли за нх(ъ) право и вѣрною слоужбоу.

И на бѡлш<ее крѣпость и по>³твѣрженѡе томѡ вѣсемѡ выше писанномѡ, велѣлн есми наше<моу вѣр>³номуу жоупаноу, Тѣоутоулу логофѣтоу, писати и нашѡ печат(ъ) прнѣскнти к семоу лнстоу нашѡму.

Пнс(а) Илѣѡа, оу Баслѡн, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѣѣ, м(ѣ)с(ѡ)ца ген(арѡа) вѣѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Fete și frații lui, Văsiu și Tatul, ne-au slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, jumătate din seliștea pe Bîrlad, anume Fundenii, partea de jos. Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de seliște să fie din tot hotarul jumătate, iar din alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și

Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hârman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării² noastre, Moldova, din copiii noștri sau din <neamul>² nostru <sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn>² al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească <dania>² și întărirea <noastră>², ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că <le-am dat și le-am întărit>² pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare <putere și>³ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 12.

Bibl. Acad., LXXXVII/64. Orig., perg. (30×39 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/79.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1005—1006 (nr. 343).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 48—49 (nr. XXIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p.220—221 (nr. 204) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Мшладвскон. Знаменнто чинимъ), не снм(ь) нашим(ь) лнством(ь), въсѣм(ъ) кто на н(ь) възритъ) или его чтѣчи оуслышитъ), вж(е) тотн истннїи наши слъгн, Фръцнль н знскове его, Марешъ, н Флорѣ, н Данчълъ н Бѣдн¹, слъжнли нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ь), мы, видѣвше нх(ъ) правою н вѣрною слъжебою до нас(ъ), жаловали есмь нх(ъ) всебною нашею м(н)л(о)стїю н дали н потвѣрднли есм(ь)² нм(ъ) вт(ъ) нас(ъ) оу нашн землн, оу Мшладвскон, едно село на Брѣладѣ, оу Рѣтѣд³, на нмѣ Лїещїн. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) емѣ <вт>² нас(ъ) оурнк(ъ) н съ въсем(ь) доходоум(ь), нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), равно н знсчатум(ъ) нх(ъ), н прѣоунсчатум(ъ) нх(ъ), н прѣшрѣтум(ъ) нх(ъ) н въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм изверетъ нанелнжнїн, непоршнено ннколнже, на вѣки.

И хотаръ) томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) вт(ъ) оуспнх(ъ) сторвн(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) сыннвѣ г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ілєѣандра н Богдана-Блада, н вѣра богарь нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкѣлаба, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шеѣсла, вѣра пана Мшлата, вѣра пана Т<оад>²ера прѣкалаба Хотннског(о), вѣра пана Мнкотѣ прѣкѣлаба Нем<е>²ц<ког(о)>, вѣра пана Чорторовског(о), вѣра пана Шандра Новоград<ско>²го, вѣра пана

Клѣнѣс спѣ<тарѣ, вѣра пана Бремѣа>² постелника, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Моуила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра оуѣнхѣ нашихѣ бошарѣ молдавскихѣ, великихѣ и н>² малыхѣ(ѣ).

И по нашемѣ(ѣ) животѣ, кто <вѣдет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рь нашеш Земли Молдавской, ш(ѣ) дѣ>²тен нашихѣ(ѣ) или ш(ѣ) нашего рода или пак(ѣ) боуд(ѣ) кого Б(о)г(ѣ) <нзв>²ерет г(о)сп(о)д(а)ремы <быти нашеш Земли Молдавской>², тот(ѣ) бы им(ѣ) не порѣшил(ѣ) нашего даанїа и потвержденїа>², али бы им(ѣ) оутвердил(ѣ) и оукрѣпил(ѣ), занѣже есмы им(ѣ) дали и потвердили ш(ѣ) <насѣ за нї(ѣ) правѣю>² слѣжеѣ.

И на болшѣю крѣпост(ѣ) и потверженїе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣс печать>² привѣснати к семѣ листѣс нашемѣс.

Писал(ѣ) Шандарѣ Крѣже, оу Баслави, в(ѣ) л(ѣ)тѣ шѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца генварїе ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Frățilă și nepoții lui, Mareș, și Florea, și Danciul și Bădea¹, ne-au slujit nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit de la noi în țara noastră, Moldova, un sat pe Bîrlad, la Rătud³, anume Lieștii. Toate acele mai sus scrise să le fie <de la>² noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului T<oad>²er pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spă<tar, credința panului Eremia>² postelnic, credința panului Isac vistiier, credința panului Mohilă ceășnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petric<ă comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și>² mici.

Iar după viața noastră, cine <va fi domn al țării noastre, Moldova, din>² copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu <să fie>² domn <al țării noastre, Moldova>², acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și și le-am întărit de la <noi, pentru>² slujba <lor dreaptă>².

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne <pecetea>² noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 12.

Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1007 – 1008 (nr. 344) Text slav, după o copie Ghibănescu și după I. Bogdan, <Doc. Ștefan, II>, p. 47 – 48 (nr. XXIII) ambele după orig., perg., pecete atirnată, pierdută; orig. se afla în colecția Dimitrie Greceanu de la Stîncă, j. Iași.

O trad., incompletă, din sec. XVIII, de Vasile Niacul uricar, la Bibl. Acad., CXXXIX/19, și o copie după aceasta, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 186.

EDIȚII: I. Bogdan, *loc. cit.*; *D.I.R.*, A, II, p. 222–223 (nr. 206) (trad., după I. Bogdan).

¹ Cuvintele *н БѢДѢ* (și Bădea) sînt scrise mai tirziu de altă mină pe o ștersătură. *ДАНЧУБА* și *БѢДѢ* sînt dativе în loc de nominativele *ДАНЧУБА* și *БѢДѢ* (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 47, n.1).

² Parantezele lui M. Costăchescu (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 47).

³ *РѢТѢ* este scris peste o ștersătură din care se mai cunosc *Х...а.а.*, ceea ce ar putea să fie *(Г)Х(ор)А(н)Ѣ* sau *(Г)р(о)Х(от)А(н)Ѣ*; Gohoreni = Gohor sau Grohoieni (dealul Grohoieni), mai jos de Liești, j. Galați (I. Bogdan, *loc. cit.*, n.2).

164

1495 (7003) ianuarie 15, <Vaslui>.

Tălmăcire di pe ispisocul sîrbesc a domnului Stefan v(oie)v(o)d din let 7003 <1495> ghen(a)r(ie) 15 întăritoriu pe o siliște în vîrfului pîrăului Grușeva, anume la Fîntîna Suciavea, amîndoao fîntînile.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Stefan v(oie)v(o)d, domn pămîntului Moldaviei. Facem știre, cu acest hrisov al nostru, tuturor care pre dînsul va căuta sau cetindu-să va auzi, că au venit înnaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri ai Moldaviei, sluga noastră Oancia, nepotul lui Bodea ploscariul, de a sa bunăvoie, de nimea silit, nici asuprit, și au vîndut a șa driaptă ocină din al său drept uric, din uricul moșului său, Bodea Ploscariul, o siliște în vîrfului pîrăului Grușeva, anume la Fîntîna Suciavea¹, amîndoao fîntînile, pre care o au vîndut slugilor noștri, lui Nistor și lui Crăciun, frăține-său, drept cincizeci zloți tătărăști. Și sculîndu-să slugile noastre, Nistor și frate-său, Crăciun, au plătit toț(i) acești de mai sus scriși bani, cincizeci de zloți tătărăști în mîinile slugii noastre, lui Oancea, nepotul lui Bodea Ploscariul, înnaintea noastră și înnaintea tuturor boierilor noștri ai Moldaviei.

Drept aceia, noi, văzînd a lor de bunăvoie tocmală și deplina plată, și noi așijderea am dat și am întărit slugilor noștri, lui Nistor și fratelui său, Crăciun, aciaștă de mai sus zisa siliște în vîrfului pîrăului Grușeva, anume la Fîntîna Suciavea¹, amîndoao fîntînile, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, nepoților i strănepoților lor, i prestrănepoților și a tot neamului lor, care să va alege lor mai de aproape, nestrămutat niciodineoară, în veci.

Iar hotarul acei siliște să fie din toate părțile după hotarul cel vechiu, pe unde din veac au umblat.

Și la aciasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Stefan v(oie)v(o)d, și credința preaiubiților fii domniei mele, lui Alexandru și Bogdan-[i] Vlad, și credința boierilor noștri: credința boierului Duma pîrcălabul, credința boierului Boldora² vornicul, credința boierului Hrăman, credința boierului Șteful, credința boierului Mușat, credința boierului Toader pîrcălabul Hotinului, credința boierului Micotă de la Niamțu, credința boierului Ciortorovscul³, credința boierului Șendrea⁴ al Novogradului⁵, credința boierului Clănău spatariul, credința boierului Isac visternicului, credința boierului Ieremiia postelnicul, credința boierului Mohila⁶ paharnicul, credința boierului Frunteș stol(ni)c, credința boierului Petrica com(i)s și credința boierilor noștri ai Moldaviei, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn pămîntului nostru, din copiii noștri sau niamul nostru, sau iarăș(i) ori pre care D(u)mnezeu îl va alege a

fi domn pământului nostru Moldaviei, acela să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai vîrtos să le întăriască și să le împuterniciască, pentru că li-am dat lor și le-am întărit pentru a lor driaptă slujbă și pentru că ei ș-au cumpărat loru-ș(i) cu ai lor drepți bani.

Iar spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poroncit credinciosului nostru boeriu, s<lugii noastre Tăutul logofăt, să scrie>⁷ și a noastră pecete a o <spînzura către acest adevărat al nostru>⁷ hrisov.

Au scris Matei, <la Vaslui...>⁷, la anul 7<003, luna ghenarie 15>⁷.

S-au tălmăcit di pre original...⁷ <de>⁷ mine gios iscălit, care...⁷ care cîteva cuvinte, eu pu...⁷ ce li-am putut cunoaște...⁷ numiri pentru acea siliște...⁷ sînt rase fără să am îndoia<lă>⁷...⁷re și urmează iscălituri.

· · · Hrisanth eromonah V. ot m(ă)n(ăstirea) Golie.

Arh. St. București, A.N., MXCIV/1. Trad. din sec. XIX.

Un rez., la Arh. St. Iași, Tr. 497. op. 540, dos. 139, f. 167 (distrus în timpul celui de-al doilea război mondial).

· O copie a acestui rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1012 (nr. 346)).

.. EDIȚII: D.I.R., A, II, p. 223—225 (nr. 207) (aceeași trad.).

¹ În rez. de la Arh. St. Iași: „Fintina cea veche”.

² În loc de: „Boldor”.

³ În loc de: „Ciortorovschi”.

⁴ În loc de: „Șandru”.

⁵ Cetatea Nouă.

⁶ În loc de: „Moghila”.

⁷ Rupt; lipsă jumătate din fila a doua a trad.

7003 <1495> ghenar(ie) 16...

Copii, adiverită di vel pit(a)r Ioan Veltuz, di pi tălmăcire uricului domn(ului) Ștefan v(oi)e vod, de întăritură asupra unui sat de pi Jeravăț, Popeștii¹, lui Petre Ghenghe i fratilui său, Gavriil, i surorilor lor, Marușca și Muașata, fiii Negăi, și sămințaniilor² lor, Drăguș Popescu, sora lui, Bura, nepoata lor de frati, Stana, fiica lui Mică³, fiii Malinii, i nepoților di fii, Marușcăi și Lupu, i fratii său, Giurge, și sora lor, Moșa, fii lui Coman, nepoț(i) de fii Stanii și preutului Micii, <ca să le fii lor, tuturor, în patru părți>⁴.

Arh. St. Iași, Tr. 1146, op.2, 1300, dos.55, f.326v.—327r. (nr. 3). Rez. într-o carte de judecată a Divanului Apelativ al Țării de Jos, din 1837 octombrie 9. Alt. rez., într-o mărturie hotarnică din 1819 august 4, ibidem, MLXII/227, f. 1.

· O copie a rez. din 1837 octombrie 9, cu comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1013 (nr. 347)).

¹ În rez. din 1819 august 4 (v. descrierea arheografică) urmează: „unde au fost casa moșului lor, a preutului Mirce și monastire(a) lui”.

² Corect: „verilor”.

³ Corect: „Micu” (cf. Bibl. Acad., A 2000—XIV, f. 1013).

⁴ Întregit după același rez. din 1819 august 4.

L(ea)t 7003 <1495> ghen(arie) 16.

СТЕФАНЪ В(ОЕ)ВОДА, В(О)Ж(ІЮ) М(Н(А)О)СТІЮ, Г(О)СП(О)ДАРЪ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОН. Adecă domniia mia dăm și întărim Niagăi și surori-sa, Stanii, fetele lui Dragomir Tăutul, pre a lor drepte ocini și moșii, anume pre satul Tăuții, la Horince, și Rujenii¹, tij pe Horince, și la Chighiiaci giumătate de la Leușteni, iară ceialaltă giumătate de sat ca să fie a seminții² lor, dumnalui Tăutul [vel]³ logofăt. Aceste toate <de>⁴ mai sus scrise, ca să<le>⁴ fie lor di la domniia mia [ocine și moșii], <uric cu tot venitul, lor, și ficiorilor, nepoților, strănepoților și a tot niamul cît s-a alegei mai de aproape>⁴.

Și spre aceasta este credința domnii miale mai sus numit, Stefan v(oe)-voda, și credința a preaiubiți(i) fii domnii mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boiarilor noștri: Tăutul [vel] logof(ă)t, Duma pîrcălab, Boldur dvor(nic), Hrăman pîrcălab de Hotin, Șteful pîrcă(lab) tij, Mușat pîrcă(lab) tij, Micotă pîrcălab de Niamț, Ciortorii⁵ i Șendre pîrcălabi de Cetate Noaî, Clănău spat(ar), Isac vist(ier), Erimie post(elnic), Movila pah(arnic), Frunteș stol(nic), Petrica comisul.

Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f.25. Trad., din prima jumătate a sec. XVIII, aproape identică cu alta scrisă de aceeași mină la f.27. Altă trad., din aceeași vreme, dar de altă mină și cu unele deosebiri de formă și greșeli, la f.26.

O copie a trad. de la f.27, cu variantele celorlalte două și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1014—1017 (nr. 348).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 50—51 (nr. XXVI) (trad. de la f.26); *D.I.R.*, A, II, p. 225 (nr. 208) (aceeași trad.).

¹ În trad. de la f. 26 din aceeași condică (v. descrierea arheografică): „Rujanii“.

² În aceeași trad.: „vărului“.

³ În aceeași trad., după cum e firesc, lipsește.

⁴ Întregit după aceeași trad.

⁵ În loc de: „Ciortorovschi“ (cf. și trad. de la f. 26).

† Suret di pe uricul lui Stefan vod(ă), din leat 7003 <1495> ghenar(ie) 16.

† Facim șt(i)re cu această carte a domnii mel(e) precum au vinit, înaintea domnii mele și înaintea alor noștri moldovinești boiar(i), a mar(i) și a mici, a noastre slugi Pătru Ghilțu și sora lui, Mușa, și cu sămînție lor: Ion Budză și cu sora lui, Drăgălina, toți(i) nepoți(i) popii lui Pătrașco Lofindie¹ și a popii lui Dragomir, de a lor bunăvoe, de nime siliți(i), nici asupriți(i), ce de a lor bunăvoe² ș-au vîndut a lor driaptă ocină și moșie dintru a lor uric, din uricul moșului lor, popa Pătrașco Lofindie¹ și popa Dragomir, un sat pe Zălitin, anume Gheeștii, între Neagoane și între Colunoi, unde au fost Gheia; aceasta au vîndut-o slugilor noastre, lui Toader și lui Ivan și nepotelor sal(e), Nastii, și Stanii și Mării, drept 85 zloți(i) tătărești.

Și s-au sculat slugil(e) noastre Toader și frate-său, Ivan, și cu nepoatele(e) lor, Nastei și Stani <și>³ Mărie, și au plătit totor<or>³ deplin toți(i) cîți(i) mai sus scriu ban(i), 85 zloți(i) tătărești, întru mînul(e) <lui>³ Pătru Ghilțu

și stră<ne>³poatil(e) sal(e), Mușii, și săminții lor, lui Budză și nepot(ii)⁴ lo<r>³ Drăgalina, tuturor cîț(i) mai sus s-au scris anume.

Iosif diacon am tălmăcit.

Pe cît s-au putut scoate s-au scris aici, dar cel vechiu tot de față este⁵.

Bibl. Acad., CLV/83. Trad. din sec. XVIII.

O copie a aceleiași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1018 (nr. 349).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 51—52 (nr. XXVII) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 225—226 (nr. 209) (aceeași trad.).

¹ În loc de: „Pătru Scolofindie“ (cf. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 52, și în acest volum, doc. nr. 178 și 179, în care, dealtfel, sint menționați și ceilalți vinzători omiși de traducătorul acestui doc.).

² Cuvintele „a lor bunăvoe“, șterse cu altă cerneală.

³ Omis.

⁴ Mai sus: „sora“.

⁵ Ultima frază e scrisă de altă mină.

168

1495 (7003) ianuarie 17, Vaslui.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) см(ъ) лнстѡм(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нь възрнт(ъ) нан его чтючи оуслншт(ъ), вже тотн истнннн: Марнцъ, дочка Снмнна, оуноука Тоадера Нънескоула, н племеннкн ен, Фътоул(ъ) н брат(ъ) его, Стоурсѣ, с(ы)нѡвѣ Фнлппа, оуноукове Балнца, н племеннкн нх(ъ) Гангвор(ъ) н брат(ъ) его, Ивн(ъ) Фъркашъ н сестра нх(ъ), Мълннъ, с(ы)нѡвѣ Мълнннн(н), оуноукове Фъркаша, н племеннк(ъ) нх(ъ), Мнрча Поурчел(ъ) соурларюл(ъ), с(ы)нъ Станнн(н), н племеннк(ъ) нх(ъ) Добронн(ъ) конннкоул(ъ), н сестра ен¹, Лоушкъ, с(ы)нѡвѣ Мърннн, оуноукове Станннн, жаловалн есмн нх(ъ) ѡсобною нашею м(н)л(о)стію, далн н потврѣдалн есмн нм(ъ) оу нашнн земан, оу Молдавскон, нх(ъ) правоюу ѡтннноу, едно село на Стоуденець, на нмѣ Нънешнн.

Тое въсе внше писанное да ест(ъ) нм(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) н съ въсем(ъ) дѡходѡм(ъ), далн да ест(ъ) нм(ъ) на четнрн частн: една част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) Марнцъ, дочки Снмннюу, оуноуки Тѡадерѡ Нънескоулѡ, а друкга част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) племеннкн ен Фътоулоу н братоу его, Стоурсн, с(ы)нѡвом(ъ) Фнлппа, оуноуковѡм(ъ) Балнца, а третѣа част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) племеннкѡм(ъ) нх(ъ), Гангору н братоу его, Ивнѡ Фъркашоу, н сестрн нх(ъ) Мълннн, с(ы)нѡвом(ъ) Мълннъ, оунѡковѡм(ъ) Фъркаша, а четврѣтаа част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) племеннкѡ нх(ъ), Мнрчн Поурчелоу соурларюл(ъ), с(ы)ноу Станнн(н), н племеннкн его, Доброннюу конннкоул(ъ) н сестрн его, Лоушкн, с(ы)нѡвѡм(ъ) Мърннн, оуноуковѡм(ъ) Станннн, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н оуноучатѡм(ъ) нх(ъ), н прѣоуноучатѡм(ъ) нх(ъ), н прашоурѣтѡм(ъ) нх(ъ) н въсемѡ родоу нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжннн, непорушено ннколнже, на вѣкн.

¶ Хотар(ъ) томоу внше писанномоу селоу да ест(ъ) емоу² ѡт(ъ) оуснх(ъ) сторѡнн(ъ) по старомоу хотароу, коуда нз(ъ) вѣка ѡжнвалн.

¶ На то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ѡа, внше писаннаго, мы, Стефана коеводн, н вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)нѡвѣ г(о)сп(о)д(ст)ѡа мы, Плѣздандра н Бѡгдана-Блада, н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Доумн прѣкалаѡа, вѣра пана Бѡлдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моу-

шата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Микотъ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Кляньбоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака востѣрника, вѣра пана Еремѣа постеланка, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрунѣша стваланка, вѣра пана Петрика комнса и вѣра оуспухъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскихъ(ъ), и великихъ(ъ) и малихъ(ъ).

Ѣ по нашимъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен на<шнхъ(ъ) на>³и шт(ъ) нашего роду нли пакъ(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)гъ нзберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) быти нашн Землн, твмъ(ъ)⁴ бы нмъ(ъ) не пороушна(ъ) нашего даанѣа и потвѣржденѣа, али бы нмъ(ъ) оутвѣрдна(ъ) и оукрѣпна(ъ), заноу же есмн нмъ(ъ) дали за що ест(ъ) нмъ(ъ) права штнн<на>³.

Ѣ на евлашоую крѣпостъ(ъ) и потвѣрженѣе тому въсемоу выше писанномоу, велѣли есмн нашемоу вѣрномоу жоупаноу, Твоутоулоу логофетоу, писати и нашоу печатъ(ъ) прнвѣснти к семоу лнстоу нашемоу.

Писалъ(ъ) Ялѣа, оу Баслоун, в(ъ) л(ѣ)тм хѣѣ, м(ѣ)с(а)ца ген(арѣа) вѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acești adevărați: Marița, fiica lui Sima, nepoata lui Toader Nănescul, și verii ei, Fătul și fratele lui, Sturdzea, fiii lui Filip, nepoții lui Balița, și verii lor, Gligor și fratele lui, Ion Fărcaș, și sora lor, Mălina, fiii Mălinei, nepoții lui Fărcaș, și vărul lor, Mircea Purcel surlariul, fiul Stanei, și vărul lor, Dobroin voinicul, și sora ei¹, Lușca, fiii Marăi, nepoții Stanii, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, un sat pe Studeneț, anume Năneștii.

Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, însă să le fie în patru părți: o parte din acel sat să fie Mariței, fiica lui Sima, nepoata lui Toader Nănescul, iar altă parte din acel sat să fie verilor ei Fătul și fratelui său, Sturdzea, fiii lui Filip, nepoții lui Balița, a treia parte din acel sat să fie verilor lor, Gligor și fratelui său, Ion Fărcaș, și surorii lor Mălina, fiii Mălinei, nepoții lui Fărcaș, iar a patra parte din acel sat să fie vărului lor, Mircea Purcel surlariul, fiul Stanei, și verilor lor, Dobroin voinicul și surorii lui, Lușca, fiii Marăi, nepoții Stanei, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris să le fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit pentru că este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturilor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 17.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 119. Orig., perg. (31×44 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișhie), stricată parțial, la margine, cu legenda: † Пѣ(чат)ъ Іѡ Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земли Мѡлдавскон.

Trei copii: una, după trad., adevărită de Divanul Apelativ al Țării de Sus, la 1840 mai 22, la Arh. St. București, ms. nr. 1364 (Condica doc. familiei Sturza), f. 51 r. – v, alta, modernă, după o trad. veche defectuoasă, ibidem, p. 432–433. O menț., fără dată, la Arh. St. București, A.N., MMDCCI/10 (nr. 2).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” – Iași, Fotografii, III/80.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl., Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1024–1029 (nr. 351).

EDIȚII: Rosetti, *Pămîntul*, p. 141 (nota; b) (rez., după orig.) și p. 157–158 (n.2) (trad. veche); idem, *Originea clasei stăpîniloare*, p. 163–164 (n. 15) (copia din 1840 mai 22); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 52–54 (nr. XXVIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II; p. 226–227 (nr. 210) (trad. după orig.) și p. 333 (facs.); *Ist. Rom.*, II, p. 519 (facs.).

¹ Greșit, pentru: его (lui).

² Greșit, pentru: нмъ.

³ Rupt.

⁴ Greșit, pentru: тѡт(ъ).

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Мѡлдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листѡм(ъ) нашим(ъ), въ сѡм(ъ) кто на н(к) сзрнт(ъ) или чтѣчи его сслншт(ъ), вже тоты истинїи наши слсгн Ника и брат(ъ) его, Сава, с(ы)н(о)вѣ Жсржа, и племеннїи нх(ъ), Гаврил(ъ) и братїа его, Іѡн(ъ) и Бремїа, и сестра нх(ъ), Бѡла, с(ы)н(о)вѣ Іѡанъша, и племеннїи нх(ъ), Мнкоул(ъ) и сестра его, Федка, с(ы)нове Шефсла, жаловали есмы нх(ъ) ѡсобно нашею м(н)л(о)стїю, дали и потвѣрднли есмы нм(ъ) с нашим(ъ) земли, с Мѡлдавскон, нх(ъ) правѡю ѡтннн сѡла на Тѡтовѣ, на нмѣ Полнцѣнїи, где бнл(ъ) Блашнн(ъ), и, повнше, селнще Толнно.

Тѡе въ сѡе внше писанѡе да ест(ъ) нм(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и сѡ въ сѡем(ъ) дохѡдом(ъ), али да соут(ъ) нм(ъ) таа сѡла на трн частн, нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знсчатѡм(ъ) нх(ъ), и прѣзнсчатѡм(ъ) нх(ъ), и прашѡурѣтом(ъ) нх(ъ) и въ сѡем(ъ) родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) избѣрет(ъ) нанблнжнїи, непоршѡено ннколнже, на вѣкн.

И такѡж(ѣ), прїндоша прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) снмн нашимн мѡлдавскымн богарѣ, слсга наш(ъ) Гаврил(ъ) и сестра его, Магда, с(ы)нове Мнклъша, и сѣстрнчннн нх(ъ), Сава и брат(ъ) гѣго, Сѡне, и сестра нх(ъ), Стана, с(ы)нове Нѣгннн, по нх(ъ) доброн волн, ннкм(ъ) непѡншжѡенн, а нн прнслованн, и прѡдали свою правѡю ѡтннн, ѡт(ъ) нх(ъ) правѡго срнка, ѡт(ъ) срнка ѡ(тъ)ца нх(ъ) Мнклъша, нх(ъ) част(ъ), шѡстоюю част(ъ) сѡло ѡт(ъ) Полнцѣнн, на Тѡтова, где бнл(ъ) Блашнн(ъ), и, повнше, тнж(ѣ) нх(ъ) част(ъ) шѡстоюю част(ъ) селнща Толнна. Та прѡдали слсгам(ъ) нашим(ъ) Ника и братс(ъ) его, Сава, с(ы)нове Жоуржа, и племеннком(ъ) нх(ъ), Гаврлс, и братїам(ъ) его, Іѡнс и Бремїн и сестра нх(ъ), Бѡла, с(ы)н(о)вѣ Іѡанъша, и тнж(ѣ) племеннком(ъ) нх(ъ) Мнклъс и сестрн его Федка, с(ы)нове Шефсловн, за нѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И вставше наши слоуги, Ника и братъ(ъ) его, Сава, и племенникухъ(ъ), Гавриилъ(ъ), и братїа его, Іоанъ(ъ) и Еремїа и сестра нухъ(ъ), Бѣла, и племенникухъ(ъ), Мнкоулъ(ъ), и сестра его, Федка, та заплаћанъ сѣи тоти вше писанинъ пинѣзи, не златъ(ъ) татарскиухъ(ъ), 8 рѣки слоугѣ нашемъ Гавриилъ, и сестри его, Магдан, с(ы)-н(о)вѣ Мнклѣша, и сестричичемъ(ъ) нухъ(ъ), Сава и братъ его Ѡне и сестри нухъ(ъ), Стана, с(ы)нове Нѣгини, прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашими боарѣ.

Ино мы, видѣвше нухъ(ъ) добрѣю волю и тѣмжежъ(ъ) и полноую заплаћъ, а мы, такожде, и шт(ъ) насъ(ъ) есмо дали и потвѣрдни слогамъ(ъ) нашимъ(ъ) Ника и братъ его, Сави, с(ы)нове Жѣржа, и племенникухъ(ъ), Гавриилъ и братїамъ(ъ) его, Іоанъ и Еремїа, и сестри нухъ(ъ), Бѣла, с(ы)нове Іоанѣша, и племенникумъ(ъ) нухъ(ъ), Мнклъ и сестри его, Федка, с(ы)нове Шефѣла, та прѣдъ(ъ) речена шестаа частъ(ъ) село шт(ъ) Полциѣни, на Тѣтова, где былъ(ъ) Блашинъ(ъ), и, повнше, тиж(ѣ) шестѣю частъ(ъ) шт(ъ) селнше Томино, да сѣт(ъ) нмъ(ъ) шт(ъ) насъ(ъ) 8рикъ(ъ) и сѣ въсемъ(ъ) доходомъ(ъ), нмъ(ъ), и дѣтемъ(ъ) нухъ(ъ), и 8нѣчатомъ(ъ) нухъ(ъ), и прѣнѣчатомъ(ъ) нухъ(ъ), и пращоурѣтумъ(ъ) нухъ(ъ) и въсемъ(ъ) родъ нухъ(ъ) кто сѣ нмъ(ъ) избретъ(ъ) набеанжнїи, непорѣшено николїже, на вѣки.

И хотаръ(ъ) томъ вше писаномъ селъ на нмѣ Полциѣни, на Тѣтовѣ, где былъ(ъ) Блашинъ(ъ), и, повнше, тоѣ селнше Томино, да ест(ъ) нмъ(ъ) шт(ъ) 8снхъ(ъ) сторонъ(ъ) по старомъ хотарѣ, кѣда изъ вѣка вживали.

И пакъ(ъ) хотаръ(ъ) тон шестон частъ(ъ) село шт(ъ) Полциѣни, на Тѣтова, где былъ(ъ) Блашинъ(ъ), и, повнше, тиж(ѣ) шестаа частъ(ъ) шт(ъ) селнше Томино, да ест(ъ) шт(ъ) всего хотара шестаа частъ(ъ) и, шт(ъ) нишнхъ(ъ) сторонъ(ъ), по старомъ хотарѣ, кѣда изъ вѣка вживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писанаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Дѣми прѣкалаба, вѣра пана Болдора девринка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера прѣкалаба Хотинскогѣ, вѣра пана Мнкотъ Немѣцкогѣ, вѣра пана Чорторовскогѣ, вѣра пана Шандра Новоградскогѣ, вѣра пана Клѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣринка, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса, и вѣра 8снхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскиухъ(ъ), великнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нли шт(ъ) нашего родъ нли пакъ(ъ) боудъ(ъ) кого Б(ог)ъ избретъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бїти нашн Землн Молдавскон, тѣт(ъ) би нмъ(ъ) не порѣшилъ(ъ) нашего даанїа и потвѣрѣденїа, али би нмъ(ъ) 8твѣрднн и 8крѣкн <пилн>², занѣже есмо нмъ(ъ) дали и потвѣрѣ[р]данн за цѣ ест(ъ) нухъ(ъ) праваа штинни и за цѣ шнн бои кѣпнн за сѣон правїи пинѣзи.

И на большю крѣпостъ(ъ) и потвѣрѣженїе томъ въсемъ(ъ) вше писаномъ, великн есмы нашемъ(ъ) вѣрномъ(ъ) панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печатъ(ъ) прнвѣсннн к селѣ лнстѣ нашемъ.

Писалъ(ъ) Мѣтен, 8 Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)го хѣѣ, м(ѣ)с(л)ца геноуарїа ѣї.

<Pe partea interioară a îndoiturii de jos a pergamentului, încercare de pană a pisarului>: м(н)л(о)стїю б(о)жїю.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre Nica și fratele său, Sava, fiii lui Giurgea, și verii lor, Gavril și frații lui, Ion și Eremia, și sora lor, Băla, fiii lui Ioanăș, și verii lor, Micul și sora lui, Fedca, fiii lui Șteful, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră,

în Moldova, ocina lor dreaptă, satul pe Tutova, anume Polițenii, unde a fost Vlașin, și, mai sus, seliștea lui Toma.

Toate acele mai sus scrise să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, însă să le fie lor aceste sate în trei părți, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Gavril și sora lui, Magda, fiii lui Miclăuș, și nepoții lor de soră, Sava și fratele lui, One, și sora lor, Stana, fiii Neagăi, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul tatălui lor Miclăuș, partea lor, a șasea parte din satul Polițenii, pe Tutova, unde a fost Vlașin, și, mai sus, de asemenea partea lor, a șasea parte din seliștea lui Toma. Și au vîndut slugilor noastre Nica și fratelui său, Sava, fiii lui Giurgea, și verilor lor, Gavril, și fraților lui, Ion și lui Eremia, și surorii lor Băla, fiii lui Ioanăș, și de asemenea verilor lor Micul și surorii sale, Fedca, fiii lui Șteful, pentru 55 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Nica și fratele său, Sava, și verii lor, Gavril și frații lui, Ion și Eremia, și sora lor, Băla, și verii lor, Micul și sora lui, Fedca, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 55 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Gavril și ale surorii lui, Magda, fiii lui Miclăuș, și ale nepoților lor de soră, Sava și fratelui său One și surorii lor Stana, fiii Neagăi, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Nica și fratelui său Sava, fiii lui Giurgea, și verilor lor, Gavril și fraților lui, Ion și Eremia, și surorii lor Băla, fiii lui Ionăș, și verilor lor, Micul și surorii sale, Fedca, fiii lui Șteful, acea mai înainte spusă a șasea parte de sat din Polițeni, pe Tutova, unde a fost Vlașin, și, mai sus, de asemenea a șasea parte din seliștea lui Toma, să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și fiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris, anume Polițenii, pe Tutova, unde a fost Vlașin, și, mai sus, al acelei seliști a lui Toma, să le fie lor din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac. Și iarăși hotarul acestei a șasea părți de sat din Polițeni, pe Tutova, unde a fost Vlașin, și, mai sus, de asemenea a șasea parte din seliștea lui Toma, să le fie din tot hotarul a șasea parte, și, dinspre alte părți, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă le este ocină dreaptă și pentru că și-au cumpărat-o pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, la anul 7003 <1495>, luna ianuarie 17.

<Pe verso, două însemnări din sec. XIX>: Pe Polițiani; No. 1, după opis, a Polițienilor.

Muzeul județean Argeș-Pitești, Documente, nr. 1, Orig., perg., rupt la o îndoitură (38 × 49 cm.), pecete atirnată, cu conturul și o optime din ea distruse (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

Trei foto.: una la Arh. St. București, Fotografii de documente, I/27, și două la Inst. de ist. și arh.: „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/81 a și b.

O copie slavă după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1019—1023 (nr. 350).

EDIȚII: Solomon — Stoide, *Un uric necunoscut*, p. 319—323 (text slav, după foto., și trad., cu regestul greșit); *D.I.R.*, A, II, p. 227—229 (nr. 227) (trad. după Solomon — Stoide).

¹ Rupt.

² Omis.

170

1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui.

† <М>¹(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ)сим(ъ) ли<ст>²wm(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтючи оусланшт(ъ), вже пріндошѣ, прад(ъ) нами и прад(ъ) оусимн нашимн молдавскимн боіаре, <слоу>²га наш(ъ) пан(ъ) Михуул(ъ) Драгославъ, с(ы)нѣ Тоадера Негроула, и братаничѣ его, Настѣ, дочка Иванкова, и оунѣк(ъ) его, Лазур(ъ) с(ы)нѣ Петрки Негрилеск<оул>²а, и племенника его, Настѣ, дочка Івна Негрилескоула, и племенники нх(ъ), Юріи и сестра его, Мъроушка, с(ы)нше Лѣхула, оуишкове Петр<а Ш>²онмарѣ, оуси оуноукове Негриловъ бывшаго чашник(а), и продали нх(ъ) правѣю штинноу, шт(ъ) оурика оунка нх(ъ) Негрилово бывшаго чашник(а), едно село на Тоутовѣ, на имѣ Поулпещин, где был(ъ) жоуде Поулапе: та продали тоє село Мика, дочци Михъилъ Андриескоула, за п̄ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше Мика и заплати<лѣ>³ оуси тоти пинѣзи, п̄ злат(ъ), оу рвки паноу Михуулу Драгославу и братаничи его, Насти, и оунѣкоу его, Лазорѣ, и племенники его, Насти, и племенникwm(ъ) нх(ъ), Юрію, и сестри его, Мъроушки, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашимн молдавскимн боіаре.

Ино мы, видѣеше межи ними нх(ъ) доброн волн и твкмежъ и полноу заплатоу, а мы, таквждере, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдили Мики тоє прад(ъ) реченное село на Тоутовѣ, на имѣ Поулпещин, где был(ъ) жоуде Поулапе, да ест(ъ) ен шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и сѣ въсем(ъ) духодwm(ъ), юн, и дѣтем(ъ) ен, и оуноучатwm(ъ) ен, и прѣоуноучатwm(ъ) ен, и праоуруѣтwm(ъ) ен и въсемоу роду ен, кто сѣ ен изберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшено николиже, на вѣки.

И хотар(ъ) томоу выше писанномѣ селоу да ест(ъ) емоу⁴ шт(ъ) оусих(ъ) сторони(ъ) по сторомоу хотарѣ, коуда нз(ъ) вѣка шжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) с(ы)нше(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ілеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боіаръ наших(ъ): вѣра пана Доуми прѣкалаба, вѣра пана Бладора дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Микотъ Нѣмецко<го>³, вѣра пана

Чорторвѣскогo, вѣра пана Шандра Новоградскогo, вѣра пана Кълънѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вѣстѣрника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Могнла чашника, вѣра пана Фрунѣша столника, вѣра пана Петронка комнса и вѣра оуѣснх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего роду, нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашен Землн Молдавскон, тот(ъ) бы юн не порѣшнл(ъ) нашего даанїа и потвѣржденїа, алн бы юн оутвѣрднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), заноуже есмн юн далн и потвѣрднлн, за цю шна собы кѣпнла за свон правїн пннѣзн.

И на бвлшоую крѣпост(ъ) и потвѣрженне тому вѣсему выше писанному, велѣлн есмн нашему вѣрномуу пану, Тѣоутоулан ло<го>ѣтоу, писати и нашн печат(ъ) прнвѣстн к сему листу нашему.

Пнс(а) ЯЛЕѢа, оу Баслнн, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣГ ген(арїе) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră pan Mihul Dragoslav, fiul lui Toader Negrul, și nepoata lui de frate, Nastea, fiica lui Ivanco, și nepotul lui, Lazor, fiul lui Petrica Negrilescul², și vara lui, Nastea, fiica lui Ion Negrilescul, și verii lor, Iurie și sora lui, Mărușca, fiii lui Leahul, nepoții lui Petr²oimaru, toți nepoți ai lui Negrilă fost ceașnic, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul unchiului lor Negrilă fost ceașnic, un sat pe Tutova, anume Pulpeștii, unde a fost jude Pulpe; și au vîndut acest sat Micăi, fiica lui Mihăilă Andriescul, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-a sculat Mica și a plătit toți acești bani, 80 de zloți, în mîinile panului Mihul Dragoslav și ale nepoatei lui de frate, Nastea, și ale nepotului său, Lazor, și ale verei lui, Nastea, și ale verilor lor, Iurie, și ale surorii lui, Mărușca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeaă dintre ei și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit Micăi acel sat spus mai înainte, pe Tutova, anume Pulpeștii, unde a fost jude Pulpe, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să-i fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pircălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea

noastră, ci să-î întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit, pentru că și-a cumpărat pe banii ei drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495> ianuarie 22.

Bibl. Acad., XL/11. Orig., perg. (32,5×33,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie) pierdută.

Trei rez.: unul, într-o carte de judecată din 1831, la Arh. St. Iași, CXXX/10 (nr. 1), altul, într-o mărturie boierească din 1832 mai 1, ibidem, DLXXXV/15, f. 1 v. (nr. 1), și ultimul, într-o carte a Divanului Apelativ al Țării de Jos din 1837 mai 24, pentru moșia Bulbuceni, ibidem, Tr. 1146, op.2, 1300, dos. 54, f. 490 v.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” -Iași, Fotografii, III/82.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>), f. 1033—1035 (nr. 353).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 56—58 (nr. XXX) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p.229—230 (nr. 212) (trad., după orig.).

¹ Lăsat loc liber pentru a se scie ulterior inițiala.

² Rupt.

³ Omis.

⁴ Greșit, pentru ии.

171

1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Милдавскон. Знаменито чинил(ъ), не снм(ъ) лнствм(ъ) нашнм(ъ), въ снм(ъ) кто на н(ъ) сзрнт(ъ) нли чтѣчи его вслншт(ъ), вже прїнде, прад(ъ) намн прад(ъ) снм(ъ) нашнм(ъ) милдавскым(ъ) воевре, Настѣ, непоата Мнхънла Боусѣ, н зноука ен, Мърнна, дочка Хоуслова, по нх(ъ) доброн воли, ннкнм(ъ) непонозужени а нн прнснловани, н продали свою правоую штнннш шт(ъ) нх(ъ) праваго зрнка, шт(ъ) зрнка знка нх(ъ) Мнхънла Боусѣ, четвѣртаа част(ъ) шт(ъ) село на Сѣратѣ, на нмѣ Боусеши, где вил(ъ) Бернчка; та продали слдгам(ъ) нашнм(ъ) Нѣгоулс Дсмїа н братѣ его Бълошюу, за кѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

Ѥ оставше нашн слоугн Нѣгоул(ъ) Доумїа н вратѣ¹ его, Бълош(ъ), та заплачнлн сн тоты внше писанїн пннѣзн, кѣ злат(ъ) татарскнх(ъ), зрскы Настн н оунска ен, Мърннн, непотн Мнхънла Боусѣ, прад(ъ) намн н прѣд(ъ) нашнм(ъ) воевре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) добрѣю волю н твкмеж(ъ) н полншю заплачѣ, а мы, таквждеере, н шт(ъ) нас(ъ) есмо дали н потвѣрднлн слдгам(ъ) нашнм(ъ) Нѣгзлс Дсмїа н братѣ его, Бълошѣ, тотю прад(ъ) реченуюю четвѣртоую част(ъ) шт(ъ) село на Сѣратѣ, на нмѣ Бсеши, где вил(ъ) Бернчка, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н съ въсем(ъ) доходм(ъ), нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знсчатнм(ъ) нх(ъ), н прѣснсчатнм(ъ) нх(ъ) н прашсрѣтнм(ъ) нх(ъ) н въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон четвѣртон част(н) шт(ъ) село на Сѣратѣ да ест(ъ) шт(ъ) всего хотара четвѣртаа част(ъ) н шт(ъ) нншнх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, нсда нз вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вера нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, внше писанаго, мы, Стефана воеводї, н вѣра прѣвъзлюбленнх(ъ) с(ы)нм(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Плѣздандра н Богдана-Блада, н вѣра вшар нашнх(ъ): вѣра пана Дсмн прѣкалаба, вѣра пана

Болдора двуринка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Микотѣ Немецкого, вѣра пана Чорторвеского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Исака вѣстринка, вѣра пана <Ер>¹еміа постелника, вѣра пана Могіла <ча>¹шинка, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра Шенх(ѣ) бояр наших(ѣ) <молдавск>¹ых(ѣ), великих(ѣ) и малих(ѣ).

И по нашем(ѣ) животѣ, <кто еѣ>¹дет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рь нашен земан, вт(ѣ) дѣтен наших(ѣ) нан вт(ѣ) нашего родѣ нан пак(ѣ) боуд(ѣ) кого Б(ог)ѣ <на>¹берет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рь вѣтн нашен Земан Молдавскон, тѣт(ѣ) вѣ нм(ѣ) не порѣшила(ѣ) нашего дааніа и потѣврженіа, дн вѣ нм(ѣ) стѣврдна(ѣ) и оукрѣпна(ѣ), заноу же есмо нм(ѣ) даан и потѣврданн за нх(ѣ) правоу слоужбѣ и за цо <в>¹ин собн коуппан за свон правін пинѣзн.

И на болшоу крѣпост(ѣ) и потѣврженіе томоу вѣсемоу више писанномоу, велѣан есмы нашемоу вѣрноу панѣ, Тѣстѣлѣс логофетѣс, писати и нашѣ печат(ѣ) привѣстнн к семѣ листѣ нашемѣс.

Писал(ѣ) Мѣтѣн, ѣ Баслѣн, в(ѣ) л(ѣ)то хѣт, м(ѣ)с(ѣ)ца ген(аріе) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovci. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Nastea, nepoata lui Mihăilă Budzea, și nepoata ei, Mărina, fiica lui Husul, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, din uricul unchiului lor Mihăilă Budzea, a patra parte din satul anume Budzeștii, pe Sărata, unde a fost Bericica ; și au vîndut-o slugilor noastre Neagul Dumia și fratelui său, Băloș, pentru 25 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre Neagul Dumia și fratele lui, Băloș, și au plătit toți acești bani mai sus scriși, 25 de zloți tătărești, în mîinile Nastei și ale nepoatei ei, Mărina, nepoatele lui Mihăilă Budzea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Neagul Dumia și fratelui său, Băloș, acea a patra parte, înainte spusă, din satul anume Budzeștii, pe Sărata, unde a fost Bericica, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a patra părți din satul de pe Sărata să fie din tot hotarul a patra parte și din alte părți, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alcxandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistic, credința panului <Er>¹emia postelnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră <cine>¹ va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea

noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 22.

Arh. St. București, Peceți, nr. 141. Orig., perg. (33×42 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ во владѣ, гвс-подар Земли Молдавскон. Cu o trad. incompletă, avînd următoarea notă: „De pe sirbie pe limba moldovenească s-au tălmăcit, duminică august 18, tocma în vremea sosirii la Gălata a mării sale Alexandru Nicolau Șuțul voevod, cînd au venit domn în Țara Moldovei, la anul 1801, de polcovnicul Pavăl Debrîț ot Mitropolie“.

Doă foto: una, la Arh. St. Iași, MXXXVIII/86, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/83.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1030—1032 (nr. 352).

EDIȚII: Melchisedek, *Chronica Hușilor*, p. 7 (rez. al editorului, cu data de zi: 20) și p. 14—15 (nr. 2) (trad., după orig., cu lipsuri și cu data de zi greșită: 20); I. Bogdăn, *Doc. Ștefan*, II, p. 54—56 (nr. XXIX) (text slav); <Antonovici>, *Opis Huși*, p. 61 (nr. 1) (rez); *D.I.R.*, A, II, p. 230—231 (nr. 213) (trad. după orig.).

¹ Rupt.

172

1495 (7003) ianuarie 22, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) см(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), ссм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) нан его чтючн оуслншит(ъ), вже тотн нстннїн нашн слоугн, Тоадер(ъ) Юкаш(ъ) н братаннчъ его, Фарко апрод(ъ), н сестрн его, Двалкъ н Мъроушка, с(ы)ншве Петра Юкаша, н племеннца нх(ъ), Яноушка, дочка Станн, н племеннк(ъ) нх(ъ) Исаю, с(ы)нъ Ѓанн Моустн, н племеннкове нх(ъ), Яндренка н братїа его, Івн(ъ) н Тоадеръ, с(ы)ншве Илкнн, н, тнж(е), племеннк(ъ) нх(ъ), Жоуржа Боуле, с(ы)нъ Мъроушкнн(н), оуснм(ъ) оуноуковм(ъ) Ласлѣва глабннка, жалован есмн нх(ъ) шсбноу нашею м(н)л(о)стїю, далн н потврѣданн есмн нм(ъ) оу нашн землн, оу Молдавскон, нх(ъ) права штннна, села шо бнлн дѣда нх(ъ) Ласлѣва глабннка, на нмѣ: Ласлѣванн, на Краковѣ, н Шербешїн, под(ъ) Каменем(ъ) Краковѣ, н Моурорнїн, поннже оустїе Пожернтн, н, поннже, Дрѣгоешїн, на Добротворѣ, н, на Зелетннѣ, Петрешїн, н, оу тмѣже хотароу, село Плѣчнтѣнїн, н Ѓпрншешїн, н Кръна н Рѣкнтншоул(ъ). Тоє вѣсе внше писанное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) н сѣ вѣсем(ъ) доуходwm(ъ).

Ялн да соут(ъ) нм(ъ) тотн села на трн частн: една част(ъ) шт(ъ) тнх(ъ) сел(ъ) да ест(ъ) слоугам(ъ) нашнм(ъ) Тоадероу Юкашоу н братаннчем(ъ) его, Фарко апроду н сестрам(ъ) его, Долкъ н Мъроушкн, с(ы)ншвwm(ъ) Петра Юкаша, а дроуга част(ъ) шт тлх(ъ) сел(ъ) да ест(ъ) Яноушкн, дочкн Станн, самон, а третѣ част(ъ) шт(ъ) тлжре сел(ъ) да ест(ъ) Исаю, с(ы)ноу Ѓанн Моустн, н племеннкwm(ъ) его, Яндренка н братоу его, Івноу н Тоадероу, с(ы)ншвwm(ъ) Илкнн, н, тнж(е), племенноу нх(ъ), Жоуржн Боуле, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н оуноучатwm(ъ) нх(ъ), н прѣоуноучатwm(ъ) нх(ъ), н прѣ[оу]шоурѣтwm(ъ) нх(ъ) н вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непорушено нкколнже, на вѣкн.

314

И хотаръ(ъ) тнмъ(ъ) оуспмъ(ъ) выше писаннмъ(ъ) селамъ(ъ) да естъ(ъ) нмъ(ъ) штъ(ъ) оуспхъ(ъ) сторшнъ(ъ) по старому хотароу, коуда нзъ(ъ) вѣка шживали.

И на то естъ(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнхъ(ъ) с(ы)новъ г(о)с(по)д(ст)ва мн, Ялѣѣандра н Бвгдана-Бладда, н вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Доумн прѣкалаба, вѣра пана Бвладора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Шоушата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Мнкотъ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѣнъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Еремѣа постелника, вѣра пана Шогнаа чашника, вѣра пана Фроунтеша столника, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра оуспхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскихъ(ъ), н великнхъ(ъ) н малнхъ(ъ).

И по нашнмъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земан Молдавскон, штъ(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нан штъ(ъ) нашего родоу нан пакъ(ъ) боуд(ъ) кого Б(огъ) избертъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) быти нашн Земан Молдавскон, тотъ(ъ) бы нмъ(ъ) н(е) пороушна(ъ) нашего даанѣа н потврѣженѣа, алн бы нмъ(ъ) оутврѣднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ), заноуже есмн нмъ(ъ) даан н потврѣднн за нхъ(ъ) правѣю слоужѣш н за що естъ(ъ) нмъ(ъ) права штннна.

И на бвашоую крѣпостъ(ъ) н <потврѣ>¹женѣе томоу вѣсемоу выше писанномуу, велѣлн есмн нашему вѣрномуу жоупаноу, Тѣоутоульс логофетоу, писати н нашоу печатъ(ъ) прнвѣстн к семоу лнстоу нашемуу.

Писалъ(ъ) Ялѣѣа, оу Баслоун, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣг, м(ѣ)с(а)ца ген(арѣа) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre, Toader Iucaș și nepotul lui de frate, Farco aprod, și surorile lui, Dolca și Mărușca, fiii lui Petru Iucaș, și vara lor, Anușca, fiica Stanei, și vărul lor, Isaiu, fiul lui Oană Muste, și verii lor, Andreico și frații lui, Ion și Toader, fiii Ilcăi, și, de asemenea, vărul lor, Giurgiu Vulpe, fiul Marușcăi, toți nepoți ai lui Laslău globnic, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, satele care au fost ale bunicului lor Laslău globnic; anume: Lăslăoani, pe Cracău, și Șerbestii, sub Piatra Cracăului, și Mohorții, mai jos de gura Pojorței, și, mai jos, Drăgoești, pe Dobrotvor, și, pe Zeletin, Petreștii, și, în același hotar, satul Plăcinteni, și Oprișeștii, și Cîrna și Răchitișul. Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul.

Însă să le fie acele sate în trei părți: o parte din acele sate să fie slugilor noastre Toader Iucaș și nepoților lui de frate, Farco aprod și surorilor lui, Dolca și Mărușca, fiii lui Petru Iucaș, iar o altă parte din acele sate să fie Anușcăi, fiica Stanei, singură, iar a treia parte din acele sate să fie lui Isaiu, fiul lui Oană Mustea, și verilor lui, Andreico și fraților lui, Ion și Toader, fiii Ilcăi, și, de asemenea, vărului lor, Giurgiu Vulpe, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus scrise să le fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința

panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fi domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreapta lor slujbă și pentru că este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7003 <1495>, luna ianuarie 22.

Bibl. Acad., XL/12. Orig., perg. (35×45 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

Patru trad.: una, incompletă, din sec. XVIII, și alta, tot incompletă, din 1762 (7270) aprilie 24, ibidem, CLVIII/9 a și b, a treia, din 1830 decembrie 28, de Hrisanth ieromonah de la Sfintul Sava, ibidem, XVIII/137, și ultima, cu data de zi: 25, de Neculai Teni jtnicer, incredințată de Divanul apelativ al Țării de Jos la 1840 aprilie 6, cu mențiunea că pecetea lipsește, ibidem, CLVII/9; o copie modernă după aceasta din urmă, la Arh. St. București, ms. nr. 1252 (Copii particulare), f. 41 r—42 v.; altă copie, din prima jumătate a sec. XIX, după trad. din 1830 decembrie 28 „neincredințată”. „fiindcă nu s-au găsit întocmai după original”, la Arh. St. Iași, Tr. 1765, op. 2014, dos.3, f. 202. Șapte rez.: unul, într-o carte de judecată din 1827 martie, la Arh. St. Iași, XXVIII/32, al doilea, dezv., după trad. din 1830 decembrie 28, într-o carte de judecată din 1835 iunie 15, ibidem, Divanul domnesc, Tr. 289, op. 317, dos. 57, f. 55, al treilea, cu data de zi greșită: 3, în aceeași carte de judecată, f. 57, al patrulea, dezv., după trad. din 1830 decembrie 28, într-o anafora din 1841, ibidem, Anaforale, nr. 39, f. 42, al cincilea, avind doar data de an, într-un jurnal din 1835 mai 13, ibidem, Tr. 1146, op. 2, 1300, dos. 50, f. 176 v., al șaselea, într-o carte a Divanului Apelativ al Țării de Jos, din 1837 decembrie 14, ibidem, dos. 55, r. 514 v. (nr. 4), și al șaptelea, ibidem, f. 526 r. (nr. 3).

O foto, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/84.

O copie slavă, trad. și comentariu, în care se reproduce și copia rom. din prima jumătate a sec. XIX, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1036—1041 (nr. 354).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 235 (nr. 2/1) (menț., avind numai data de an, dintr-o carte a Divanului din 1827 martie); XXII, p. 393—395 (trad. din 1840 aprilie 6, cu data de zi: 25); XXV, p. 17—18 (trad. din 1762 (7270) aprilie 24, cu multe erori și cu data de lună și de zi greșită: aprilie 24); Ghibănescu, *Surete*, I, p. 226—228 (nr. 44) (trad. veche, după *Ms. Surete*, VII, f. 23, cu unele abateri); idem, *Doc. slavone*, p. 281—282 (nr. XV) (aceeași trad.); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 54—55 (nr. XV) (aceeași trad.); Rosetti, *Pămîntul*, p. 141, nota (b) (rez. al editorului, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 58—60 (nr. XXXI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 231—232 (nr. 214) (trad. după orig.) și p. 335 (facs.).

¹ Rupt și șters.

Suret de pe uricu vechiu sîrbescu de la Ștefan vodă, din let...¹ ghenar 23.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domnul Țării Moldaviei. Facem știre, cu această carte a noastră, tuturor cui va căuta spre dînsa sau cetindu-se va auzi, deci viind înaintea noastră și înaintea boierilor noștri ai Moldaviei, mari și mici, Nastea, nepoata lui Mihail Buză, și nepoata ei, Mărina, fiica lui Husul, de a lor bunăvoe, de nimine silite, nici asuprite, au vîndut a lor dreaptă moșie din dret strămoșescul lor uric, din uricul...² o bucată de de pămînt pe Sărata, parte ce iaste din Ialan și ce iaste pe din gios de tîrgul

nostru Hușii, ce iaste pe Drislavețu, aceia au vîndut-o slugilor noastre Leoa și fratelui său, lui Pétru, dreptu 40 zloți tătărăști.

Și sculîndu-se slugile noastre Leo și fratele său, Pétru, au plătit acei bani de mai sus arătați, 40 zloți tătărăști, în mîinile Nastei, nepoatei lui Mihail Buză, și a nepoatei ei, Marinei, fiicii Husului, înainte noastră și înainte boerilor noștri a Moldavici.

Deci noi, văzînd între dînșii bună învoială și tocmală și plată deplin, așajderea și de la noi le-am dat și le-am întărit slugilor noastre, lui Leoa și fratelui său, lui Petru, acea de mai sus arătată o bucată de pămînt ce iaste pe Sărata, parte ce iaste din lalan și ce iaste pe din gios de hotarul tîrgului nostru Hușii, pe Drislavăț. Deci dar să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor, și fiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și prestrănepoților lor și la tot neamul lor care se va alege mai aproape, nestrămutat nici odănoară, în veci.

Dar hotarul acei bucăți de pămînt să fie din hotarul tîrgului nostru Huși valea³, dar de printr-alte părți după hotarul cel vechiu, pe unde au apucat de au stăpînit din veci.

Și spre aceasta iaste însuși credința domnii mele de mai sus arătat, noi, Ștefan voevod, și credința preaiubiților fiilor noștri, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boerilor noștri ai Moldovei, mari și mici...⁴.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în pămîntul nostru al Moldovii, din fii noștri sau din niamul nostru sau ori pe cine va alege Dumnezeu să fie domn pămîntului nostru a Moldovii, acela să nu strice dania și întăritura noastră, asupra cumpărăturii lor, ci mai vîrtos să le dea și să le întărească cumpărătura lor, fiindcă și noi li-am dat și li-am întărit pentru a lor dreaptă și credincioasă slujbă cătră noi.

Și pentru mai mare tărie și întăritură tuturor acelor de mai sus scrise, am poroncit cinstitului credincios boerului nostru, d(umi)sale Tăutul [vel] logofăt, să scrie și pecetea noastră să o lege cătră această carte a noastră.

S-au scris în Huși⁵, de Șandru.

S-au tălmăcit din limba sîrbească pe limba moldovenească în cît s-au putut cunoaște slovele, fiind uric vechiu și în multe locuri rupt, de mine, Ioniță Stamatî biv vel căpitan z(a)⁶ darabani, diiac de divan g(os)⁶pod și tălmăcitorul Departamentului pricinilor străine. 1798 noemvri 4.

După Ghibănescu, *Surete*, I, p. 82–84. Trad. Altă trad., din 1798, verificată de polc. Pavel Debrici de la Mitropolie, care a tăiat cu o linie data: „6901 ghenar 23”, lăsînd mențiunea „fără valet”, la Arh. St. Iași, DCLVIII/1. Două copii: una din a doua jumătate a sec. XVIII, de Ioniță Rață, după trad., din 1756 (7265) septembrie 1, de Ion gramatic, cu data: 7010 (1502) ianuarie 23, la Arh. St. București, Episcopia Huși, XLVI/1, și alta de Ioan căpitan de darabani, după trad. din 1801 ianuarie 12, de polc. Pavel Debrîț de la Mitropolie, cu data: ianuarie 23 și cu mențiunea că văleatul „lipsește”, ibidem, XLI/20.

ALTE EDIȚII: Melchisedek, *Chronica Hușilor*, p. 16–17 (o contopire a copiei după trad. din 1756 septembrie 1 – cu data anului cînd s-a făcut trad. socotită greșit: 1757 – cu trad. din 1798); Ghibănescu, *Surete*, I, p. 71–74 (trad., din a doua jum. a sec. XVIII, cu data 7010 (1502) ianuarie 23 și cu variantele, în note, a trei copii, din care una cu aceeași dată ca și a trad., alta cu văleatul 7042 și ultima fără văleat, toate după *Ms. Surete*, VIII, 237) și p. 79–80 (trad. din a doua jumătate a sec. XVIII, cu data: 7042 ianuarie 23 și cu falsificarea hotarniciei și a sfatului domnesc, după *Ms. Surete*, VIII, 239); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 189–191 (nr. XCIV) (o contopire, incompletă, a copiei după trad. din 1756 cu o trad. din 1798 noiembrie 4, ultima – după Ghibănescu); (Antonovici), *Opis Huși*, p. 48 (nr. 28) (rez., după o copie cu data: ianuarie 23 și cu data facerii copiei (1799) pusă în locul datei de an a documentului) și p. 59–60 (plic 5, nr. 4) (rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 232–233 (nr. 215) (trad. după I. Bogdan).

Data de an a acestui doc. (7010), înregistrată în unele trad. și copii, este greșită, deoarece Alexandru, fiul lui Ștefan cel Mare, menționat în act, era mort încă de la 25 iulie 1496.

În a doua jumătate a sec. XVIII și în primul an al sec. următor, când s-au făcut toate traducerile și copiile menționate mai sus, originalul era „în multe locuri rupt”, după cum se menționează în cea mai bună trad. a lui, cea pe care o reedităm mai sus; din această cauză, unii traducători au citit fie 6901, fie, chiar 7042, iar alții, neputînd citi anul, nu l-au înregistrat, ci au menționat că acesta „lipsește” sau că doc. e „fără velet” (asupra datei de lună și de zi nu există nici un dubiu, toți traducătorii înregistrînd ianuarie 23) (v. mai sus). Cum însă la 22 ianuarie 1495 (7003), aceleași Nastea și Marina vindeau o parte dintr-un alt sat pe Sărata (v. doc. nr. 171), actul de mai sus nu poate data decît din aceeași vreme, confuzia, în scrisul slavon, între 7010, data pe care o înregistrează majoritatea trad. și copiilor, și 7003 fiind foarte posibilă (într-un doc. deteriorat, r (3) se poate lesne confunda cu i (10); cf. și *D.I.R.*, A, II, p. 233).

¹ În copia după trad. din 1801 ianuarie 12 se menționează: „a căruia leat lipsește”.

² Urmează, între paranteze, mențiunea traducătorului: „lipsă; nu se cunoaște de la ce domn au fost uricu acel mai dinainte”.

³ La sfîrșitul copiei după trad. din 1801, nota: „vlea; acel cuvînt, vlea, după cum arată în uric (АѠАѠ) păzînd chiriolexia, apoi așa trebuie să se zică: vale, iar păzînd noi cia de sus, unde zice că din gios de hotarul tîrgului nostru Huși, apoi trebuie să se zică: vlea în gios sau la vale”.

⁴ Așa în textul editat.

⁵ La data emiterii actului, domnul se afla la Vaslui (cf. doc. precedent și cel următor). Cum însă în acest doc. este vorba de Huși, traducătorul, în condițiile în care doc. era deteriorat, a pus ca loc de emiterie a actului tot Huși (cf. și *D.I.R.*, A, II, p. 233, n.4).

⁶ Parantezele lui Ghibănescu.

174

1495 (7003) ianuarie 24.

7003 <1495> ghenar(ie) 24.

... Hrisovul domnului Stefan v(oie)v(o)d, prin cari au întărit stăpînirea lui Petrea și surorii lui, Mariea, pe giuătate de sat de pe Elan, unde au fost Ionaș Tricolescu, cumpărată de tatăl lor, Crăciun, de la Giurgea, fratele Cristii celui Negru.

Asămîne au mai întărit stăpînirea numiților mai sus și pe ceialaltă giuătate de sat de alături, cumpărată de la Toma, fiul lui Ivașcu Tricolescu, ce au fost răscumpărată de tatăl său, Ivașcu Tricolescu, de la Giurgea, fratele Cristii celui Negru, întregindu satu tot cu acest hrisov.

Bibl. Acad., CCXXVIII/42 (nr. 1). Rez. după „tălmăciria preotului Ioan Arbanul din limba sîrbască”, în „însămănare de documentele moșii Sălceni, din ținutul Fălciului”, din 1852 iunie 1.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 235 (nr. 217) (același rez.).

175

1495 (7003) ianuarie 24, Vaslui.

Suret de pi ispisocul vechi sîrbesc de la Ștefan voevod, domn Țării Moldoviei, scris de Șendre Cîrjă, în Vaslui, la let 7003 <1495> ghenar 24, care ispisoc fiind rupt în patru bucăți și ștersu, precum să vedi, di abe s-au putut alege acești cuvinte, cari mai gios sînt scrisă.

Înștiințare facem, prin această carti a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auzi cetîndu-să, pentru această adivărată Magda, fata Mihului, ficioru lui Cananov, fratele dumisali Negrila¹,...² și credinciosul d(umnea)-lui Costea, frati dumisali a lui Toader a pisariului nostru, ficiorul. . .², nepoții a lui Drăgușan, ficiorul. . .², nepotu Negrilăi³, și rudile lor, Ioan și surorile

lui...², ficiorii <Pînteii și>⁴ Iacușăi⁵, așijderea Fedcu⁶, și sora lui⁷, Marica⁸, <și Ghinda>⁴, toți(i) nepoți(i) a lui Sima Rugin(ă), <și Done, fiica>⁹ Nastasiei¹⁰, nepoata Marinei, că de nimin(i) nesliți(i), nici asupriți(i), ci de a lor bunăvoie ș-au împărțit ei între dînșii, dinaintea noastră și dinaintea tuturor boerilor noștri, a mari și mici, satul de slujire de la moșul domnie(i) meli, <Alexandru>⁹ voevod, anumi Todirenii . . .¹¹, pi Bîrlad, unde au fost Iacuș Mihu . . .², și satu Liudeștii, pe Bîrlad, și Brezăștii¹², pe Bîrlad, și, pe Nistru, în gura Zăharnei, satu anumi Zăharna . . .² și satul . . .², unde au fost Zlatariul vătămanul, . . .² și satul Horodiștea . . .², în gura . . .², unde au fost Jaza vătămanul.

Deci și noi, văzînd a lor de bunăvoe împărțali, ci ș-au împărțit ei între dînșii, de bunăvoe, noi, așijderea, și de la noi le-am dat și le-am întărit lor mai susăle numite sate . . .¹ și satul Îrcoviții.

Și spre aceasta este credința domniei meli de mai sus numit, noi, Stefan voevod, și credința tuturor boierilor noștri a Moldavii, ai mari și mici.

Și spre mai mare tărie și întăritura tuturor acelor de mai sus scrisă, am poroncit credinciosului boierului nostru, dumnealui Tăutu logofăt, să scrie și pecetea noastră să o legi cătră aciașă adivarătată carte a noastră.

Din limbă sîrbască s-au tălmăcit di Costandin Diac pitar, în Eși, 1809 iuni 25.

S-au scos întocmai de pi tălmăcire. Gubernschî reghistrator Feodor Zatic.

Giudecătoria politicească a Oblastii Basarabiei.

Pentru că copiiă aceasta, scoasă de pe tălmăcirea în limba moldovenească a îșpisocului sîrbesc di la Stefan voevod, după posleiduire, aflîndu-să întocmai cu aceiaș, s-au încredințat di cătră aciașă giudecătorie, cu iscălitura unui cîlen a presudstviu și punirea pecetii împărătești.

În Chișinău, anul 1824, luna mart, 24 zile. Secretari, Barbu; sovetnic, Pavăl Măcărescu.

Arh. ist. de stat-Chișinău, Fond 220, Registrul I/21. Copie, după trad., în Condica de doc. a familiei Roșca; cu o trad. rusă juxtapusă, din aceeași vreme.

O copie, după Boga (v. EDIȚII) și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1042—1044 (nr. 355).

EDIȚII: Boga, *Doc. din sec. XV*, p. 91—92 (nr. XIII) (aceeași copie); idem, *Doc. basarabene*, IV, p. 13—14 (nr. XIII) (aceeași copie); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 189—190 (nr. 55) (copie, după Boga); *D.I.R.*, A, II, p. 234 (nr. 216) (copie, după Costăchescu); *Moldova*, II, p. 205—207 (nr. 65) (copia din 1824, cu caractere rusești, și trad. rusă a editorilor).

¹ În loc de: „Negrea“ (cf. doc. nr. 127).

² În copie: „lipsă“ (menț. copistului).

³ În loc de: „lui Negrea“ (cf. doc. nr. 127).

⁴ Întregit de M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 189.

⁵ Greșit, pentru „Vlașin“ (cf. M. Costăchescu, *loc. cit.*).

⁶ În loc de: „Fedca“ (cf. *ibidem*).

⁷ Greșit, pentru „ei“ (cf. *ibidem*).

⁸ În loc de: „Mărina“ (v. doc. nr. 179).

⁹ În copie: „lipsă“; întregit de M. Costăchescu, *loc. cit.*

¹⁰ În loc de: „Nastei“ (v. doc. nr. 179).

¹¹ În copie: „lipsă cîteva cuvinte“ (menț. copistului).

¹² Corectat de M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 190, în „Birezăștii“.

7003 <1495> ghenar 25.

Ispisocol domnul Ștefan v(oi)e v(o)d . . . ¹ întăritori lui Vana Petrescul și fratili său, lui Stan, pi una giuământati di sat di Cucoseři, pi Stemnic, undi au fost Oance, cutul cel din sus, pe care l-au cumpărat acești di mai sus di la Ilieș, nepot de fiu a lui Anuș ² Negrescul, drept 60 zloț(i) tătăraști.

Iar hotarul aceștii giuământați di sat să fii din tot hotarul giuământati, iar dispre alti părți după hotarul cel vechi, pe undi din vechi au stăpinit.

Arh. St. Iași, Anaforele, nr. 18, f. 48 v. (nr. 1). Rez. din 1838 aprilie 20.

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1045 (nr. 356).

EDIȚII: I. Bogdan, *Dcc. Ștefan*, II, p. 62 (nr. XXXII) (rez. al editorului după rez. din 1838 aprilie 20); *D.I.R.*, A, II, p. 235 (nr. 218) (rez., după I. Bogdan).

¹ Ținează: „cu tălmăcirea lui“.

² În loc de: „Ianuș“.

177

1495 (7003) februarie 3, Iași.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Млвдаскон. Знаменито чиним, ис сям нашим листом, въсѣм кто на нь възрит или его чтоучи оуслышит, вже прїидоша, прѣд нами и прѣд нашими мвлдавскими бояре, великими и малыми, слоуга наши Івнь Боузь и сестра его, Дръгълинь, оуишкове попа Сколофендіе, и друугин Івнь, сыни Басрліевъ, и племенны его, Пѣтръ Гъльц и сестра его, Моуша, оуишкове попа Драгомира, по нх доброн волн, никымъ непонужени, а ни присловани, и продали скєю правєю штинноу, шт своего правдо и питомого оурика, едно село, на Жигъліе, на имѣ Додешин, где былъ Шефанъ, понже Тъмъшела¹; та продали слоугамъ нашимъ, Пѣтюль и братоу его, Петри, и сестри нх, Дръгълини, и племенкомъ нх, Тоадероу и Никоарь, и оуикови нх, Негриль Меделѣноуль, за р̄ златъ татарскихъ.

И оуставше наши слоуги, Пѣтюль и братъ его, Петръ, и сестра нх, Дръгълинь, и племенкове нх, Твадерь и Некоарь, и оуико нх, Негриль Меделѣноуль, та заплатили оусе исполна, тоты выше писанныи пинѣзи, р̄ злати татарскихъ, оу рѣкы слѣзѣ нашему Івноу Боузь, и сестри его, Дръгълини, оукоукивомъ попа Сколофендіа, и друугомоу Івноу, сыноу Басрліевоу, и племенникомъ нх, Пѣтсроу Гъльцоу и сестри его, Моуши, оуишковиумъ попа Драгомира, прѣд нами и прѣд нашими мвлдавскими бояре.

Ино мы, видѣвше меже ними нх доброн волн и токжеж и полную заплатоу, а мы, такожде, и шт насъ слы дали и потвърдани слоугамъ нашимъ, Пѣтюлоу и братоу его, Петри, и сестри нх, Дръгълини, и племенникомъ нх, Тоадероу и Некоарь, и оуикови нх, Негриль Меделѣноуль, тое прѣд реченное село, що ест на Жигълин, на имѣ Додешин, где былъ Шефанъ, и що ест понже Тъмъшела¹, како да ест им шт нас оурика и съ въсем доходоум.

Или да ест им тое село на четрии части: една част шт того село да ест слоугамъ нашимъ Пѣтюль и братоу его, Петри, и сестри нх, Дръгълини, а дрѣгаа част тогож села да ест Тоадероу самомоу, а третгаа част тогож села да ест Никоарь самомоу, а четвъртаа част тогож села да ест оуикове нх Негриль Меделѣноуль самомоу, им, и дѣтемъ нх, и оуишчатом нх, и прѣоуишчатом нх, и прѣшрѣтвом нх и въсемоу родѣ нх, кто сѣ им избереть наближнїи, непорушено никожи, на вѣкы.

И хотар томъ выше писанномуу селъ да ест, ѡт оуспѣх сторони, по старомъ хотарѣ, кѣда нз вѣка ужнвалн.

«И на то ест вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва»², выше писаннаго, мы, Стефан воеводн, н вѣра прѣвзлюбленыхъ с(ы)н(о)въ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Пледан<дра н Богдана-Блада, н>¹ вѣра богарь нашихъ: в<ѣра пана Дѣма паркалаба, в>²ѣра пана Болдоура дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, <вѣра пана Тоадера прѣкала>²ба Хотн<нского, вѣра пана Мнкотъ Немецкого, вѣра пана Чорторовского, в>²ѣра пана Шандра <Новоградского, вѣра пана Клѣнъоу с>²пѣтарѣ, вѣра пана <Исака внстерника>², <вѣра пана Бремѣпа постелиника>³, <вѣра пана>² Мохла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша <столника, вѣра пана Петрика колмиса>² н вѣра вѣсѣхъ богаре <нашихъ молдавскихъ, вѣанкыхъ н масыхъ.

И⁴ по нашимъ животѣ>², кто бѣдет г(о)с(по)д(а)рь нашн земан, ѡт дѣтен нашихъ нли ѡт нашего родѣ нли <пак боуд кого Б(о)гъ нзберет г(о)сп(о)д(а)ремъ быти на>²шн земан Молдавскон, тотъ бы емѣ не порѣшилъ нашнго даанѣ н потврѣженѣа, алн бы нм <оутврѣдил н оукрѣпил>², занѣже есмы нм даан н потврѣданн за цо шнн собн кѣпилн за свон правѣн пннѣзн.

И на болюююу крѣпост н потврѣженѣ томоу вѣсемоу выше писанномѣ, велѣлн есмы нашемѣ жѣпанѣ, Тѣштѣлови логофѣтоу, писати н нашоу печать прнвѣснтн к семоу лнстѣ нашемѣ.

Писал Шандрѣ Крѣже, оу Мѣсехъ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(ѣ)ца феврѣар ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră, Ion Budză și sora lui, Drăgălina, nepoții popii Scolofendie, și alt Ion, fiul lui Vasilie, și verii lui, Pătru Giț și sora lui, Mușa, nepoții popii Dragomir, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul și propriul lor uric, un sat pe Jigălie, anume Dodeștii, unde a fost Ștefan, mai jos de Tămășel¹; și au vîndut slugilor noastre Pătiul și fratelui său, Petrea, și surorii lor, Drăgălina, și verilor lor, Toader și Nicoară, și unchiului lor, Negrilă Medeleanul, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Pătiul și fratele său, Petru, și sora lor, Drăgălina, și verii lor, Toader și Necoară, și unchiul lor, Negrilă Medeleanul, și au plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 100 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Ion Buză și ale surorii lui, Drăgălina, nepoții popii Scolofendie, și ale altui Ion, fiul lui Vasilie, și ale verilor lor, Pătru Giț și ale surorii sale, Mușa, nepoții popii Dragomir, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Pătiul și fratelui său, Petru, și surorii lor, Drăgălina, și verilor lor, Toader și Necoară, și unchiului lor, Negrilă Medeleanul, acel sat, mai înainte spus, care este pe Jigălia, anume Dodeștii, unde a fost Ștefan, și care este mai jos de Tămășel, ca să le fie lor de a noi uric și cu tot venitul.

Însă să le fie acel sat în patru părți: o parte din acel sat să fie slugilor noastre Pătiul și fratelui său, Petrea, și surorii lor, Drăgălina, iar altă parte din același sat să fie lui Toader singur, iar a treia parte din același sat să fie lui Nicoară singur, iar a patra parte din același sat să fie unchiului lor Negrilă Medeleanul singur, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris să fie, din toate părțile, după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

⟨Iar la aceasta este credința domniei noastre⟩², a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexan⟨dru și Bogdan-Vlad, și⟩² credința boierilor noștri: credința ⟨panului Duma pîrcălab⟩², credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, ⟨credința panului Toader pîrcăla⟩^{2b} de Hoti⟨n, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi⟩², credința panului Șandru ⟨de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău s⟩²pătar, credința panului ⟨Isac vistier⟩², ⟨credința panului Eremia postelnic⟩², ⟨credința panului⟩² Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș ⟨stolnic, credința panului Petrică comis⟩² și credința tuturor boierilor ⟨noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră⟩², cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau ⟨iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn⟩² al țării noastre, Molova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să le ⟨întărească și să le împuternicească⟩², pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit jupanului nostru, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Iași, în anul 7003 ⟨1495⟩, luna februarie 3.

După M. Costăchescu, *Dcc. mclă. Ștefan*, p. 193–194. Text slav, după Ghibănescu, *Ms. Surete*, XVII, f. 321 (ccpie după orig.); trad. editurului, *ibidem*, p. 194–196.

O copie din 1783 martie 29, de Ion Temotin, după o altă ccpie de pe o trad. de Gheorghie Evloghie, cu data greșită: 6983 ⟨1475⟩ martie 11, la Arh. St. Iași, Tr. 704, op. 4, 786, dos. 25, f. 120 r–v. Trei rez.: unul, din 1823 noiembrie 29, *ibidem*, DLXXIX/21, f. 2 r. (nr. 1), și altul, lacunar, din 1824 aprilie 15, după o trad. din 1783 martie 27, *ibidem*, Ccndica K, nr. 380, f. 130 v. (nr. 1), și ultimul, incomplet, într-un jurnal din 1835 februarie 1, *ibidem*, Tr. 1146, op. 2, 1300, dos. 50, f. 31 r. O menț., în copia unui doc. din 1794 nciembrie 19, *ibidem*, MLXII/108. O ccpie slavă, de I. Bcgdan, după Ghibănescu, *Surcte*, VII, p. 184–185, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 188–191.

O copie slavă, după *Ms. Surete*, VII, f. 321, alta după ccpia din 1783 martie 29, trad. și comentariu⁵, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, ⟨*Dcc. Ștefan ce Mare*⟩, f. 1056–1060 (nr. 358).

ALTE EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. 184–187 (nr. CXXXIX) (text slav și trad., după *Ms. Surete*, XVII, f. 321); XVIII, p. 163–164 (nr. 104) (trad. prescurtată, cu unele greșeli, dintr-o anafora din 1820 octombrie 15, după o copie din *Ms. Surete*, XVI, f. 619); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 196–199 (nr. CX) (copie din ⟨1783 martie 29⟩, cu data: 6983 ⟨1475⟩ martie 11, cu comentariu asupra acesteia – cf. și vol. II, p. 498 – și cu corectarea tacită a unor greșeli); *D.I.R.*, A, II, p. 235–236 (nr. 219) (trad. după ms. nr. 5234 de la Bibl. Acad.).

¹ În trad. prescurtată publicată de Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 163: „Tămășeni“.

² Parantezele lui M. Costăchescu.

³ Întregirea ncastră.

⁴ La M. Costăchescu, greșit: и (cf. Ghibănescu, *Surcte*, VII, p. 185).

⁵ Cu menținerea că „s-ar putea să fie documente deosebite“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаментѡ чиним(ъ), не снм(ъ) лнстѡм(ъ) нашнм(ъ), въ сам(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) нан чтѣчи его всаншт(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами

и прад(ъ) счнмн нашнмы мѡлдавскнмн боцре, великнмы и малнмн, слѡга наш(ъ) Иѡн(ъ) БѢСЪ и сестра его, Дрѣгълннъ, оуиѡкове попа Сколофендіа, и дрѣгін Иѡн(ъ), с(ы)нъ Баснлневъ, ѡнѡкъ попа Драгомира, по нх(ъ) доброн воли, никнм(ъ) непонѡженн, а ни прнслованн, и продалн свою правѣю ѡтнннѡ, ѡт(ъ) своего правѡго ѡрнка, едно село на Иланѣ, на нмѣ ѡ Салче, межн Иѡанъшъ Трнколескѡл(ъ) и межн Гѣжѡане; та продалн слоуѣѣ нашемѡ Томн Салче, с(ы)ноу Иѡашка Трнколескѡл, за ѡ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И ѡставше слѡга нашъ, Тома Салче, та заплаћл(ъ) ѡсн тотн внше пнсанін пннѣзн, ѡ злат(ъ) татарскых(ъ), ѡ рѡкн слѡсѣ нашемѡ Иѡн БѢСЪ и сестрн его, Дрѣгълннн, ѡнѡком(ъ) попа Сколофендіа, и пак(ъ) дрѣгін Иѡн(ъ), с(ы)нъ Баснлнев(н), ѡнѡк(ъ) попа Драгомира, прад(ъ) намн и прѣд(ъ) нашнмн боцре.

Ино мы, вндѣвше нх(ъ) добрѣю волю и тѡкмѡж(ъ) и полнѣю заплаћѡ, а мы, такожде и ѡт(ъ) нас(ъ) есмь далн и потѡвѣднн слѡсѣ нашемѡ Томн Салче, с(ы)нѡ Иѡашка Трнколескѡла, тое прад(ъ) речѡное село на Иланѣ, на нмѣ ѡ Салче, межн Иѡанъш(ъ) Трнколескѡл(ъ) и межн Гѣжѡане, да ест(ъ) емѡ ѡт(ъ) нас(ъ) ѡрнк(ъ) и съ вѣсем(ъ) дохѡдом(ъ), емѡ, и дѣтем(ъ) его, и ѡнѡчатѡм(ъ) его, и ѡрѣѡнѡчатѡм(ъ) его, и прѡщѡрѣтом(ъ) его и вѣсемѡ родѡу его, кто сѣ емѡ нзберет(ъ) нанѡнѡжнн, непѡрѡшено нколнже, на вѣкн.

И хѡтар(ъ) томѡ вше пнсанномѡ село да ест(ъ) съ вѣсѣмн сѡннмн старнмн хѡтарн, кѡда нз вѣка ѡжнѡлн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ѡа, вше пнсанѡго, мы, Стефана ѡеѡодн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ннѡв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ѡа мн, Илѣѡандра и Богдана-Блада, и вѣра боцр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѡма прѣкѣлаѡа, вѣра пана Болдѡра двѡрннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шѣфѡла, вѣра пана Мѡшѡта, вѣра пана Тоадѡра прѣкѣлаѡа Хотннскогѡ, вѣра пана Мнкотъ Немѡцкогѡ, вѣра пана Чѡртоѡѡскогѡ, вѣра пана Шандра Новоградскогѡ, вѣра пана Клѣнѣѡ спѣтарѣ, вѣра пана Иѡака внѣѣрннка, вѣра пана Ѣремѡла постѡлннка, вѣра пана Мѡхнла чашннка, вѣра пана Фрѡнтѡша столннка, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра ѡснх(ъ) боцр(ъ) нашнх(ъ) мѡлдавскых(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) жнѡтѣ, кто ѡѡдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашѡн землн, ѡт(ъ) дѣтѡн нашнх(ъ) нан ѡт(ъ) нашего родѡ нан пак(ъ) боуд(ъ) когѡ Б(ог)ѡ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь внтн нашѡн Землн Мѡлдавскѡн, тот(ъ) бн емѡ не порѡшнл(ъ) нашего даанѡла и потѡвѣдѡнѡла, алн бн емѡ оутѡвѣднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ), занѡже есмѡ емѡ далн и потѡвѣднн за его правѣю и вѣрнѣю слѡжѡѡ и за цѡ ѡн(ъ) сѡбн кѡѡрнл(ъ) за сѡн правѡн и ч(н)стнн пннѣзн.

И на болѡшѣю крѣпѡст(ъ) и потѡвѣдѡнне томоу вѣсемѡ вше пнсанѡму, велѣлн есмь нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѣѡтѡлѡ лѡгѡфѡѣѡ, пнсатн и нашѡ печат(ъ) прнѡѡѡснтн к сѡмѡ лнѡѡѡ нашемѡ.

Пнсал(ъ) Мѡѡтен, ѡ Иѡсѡх(ъ), в(ъ) л(ѣ)тѡ хѡѡ, м(ѣ)с(ѡ)ца фѡѡр(ѡ)рѡла ѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau vor auzi citindu-se, căi au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Ion Budză și sora lui, Drăgălina, nepoții popii Scolofendie, și alt Ion, fiul lui Vasilie, nepotul popii Dragomir, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, un sat pe Ialan, anume la Salce, între Ioanăș Tricolescul și între Găjăoane; și au vîndut slugii noastre Toma Salce, fiul lui Ivașcu Tricolescul, pentru 70 de zloți tătărăști.

Și s-a sculat sluga noastră Toma Salce și a plătit toți acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărăști, în mîinile slugii noastre, Ion Budză și ale surorii

lui, Drăgălina, nepoții popii Scolofendie, și iarăși ale altui Ion, fiul lui Vasilie, nepotul popii Dragomir, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat slugii noastre Toma Salce, fiul lui Ivașcu Tricolescul, acel sat înainte spus, pe Ialan, anume la Salce, între Ioanăș Tricolescul și între Găjoane, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluși sat mai sus scris să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii lui drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Iași, în anul 7003 <1495>, luna februarie 4.

Bibl. Acad., LII/137. Orig., perg. (29,5×45 cm.), pecete atirnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/85.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 — XIV (M. Ccstăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1061 — 1063 (nr. 359).

EDIȚII: Ghibănescu, *Hiscu din 1495*, p. 124 — 127 (text slav, cu unele abateri, și trad.); idem, *Uricariul*, XVIII, p. 71 — 76 (nr. 15) (text slav, cu unele abateri, și trad.); idem, *Surete*, XVIII, p. 163 (rez., numai cu data de an și cu numele satului: Sălceni, într-o carte de judecată din 1755 (7263) mai 19, după *Ms. Surete*, XIX, f. 170); Iulian Marinescu, *Extrase*, II, p. 56 — 57 (copie, după trad. veche); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 68 — 69 (nr. XXXIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 236 — 237 (nr. 220) (trad., după orig.).

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землїи Младавскон. Знаменїто чинїл(ъ), не смл(ъ) лїстїл(ъ) нашл(ъ), всл(ъ) кто на н(ъ) вѣзрїл(ъ) нлн чтоучн его оуслншл(ъ), вже прїнде, прлд(ъ) намн н прлд(ъ) оуслнш нашлн млдлвскнмы болре, велнкнмн н малнмн, Донѣ, дшчка Настїна, оуноука Марїна, по своен доброн волн, ннкнмь непооужена, а нн прнслована н прлдала свою правоу ютнннну, ют(ъ) своегож(е) правлго зрнка, едно селл на Дннстрѣ, на оустїе Рнзннѣ, на нмѣ село Рнзннл, гдѣ вл(ъ) плѣдл влтамань, що сѣ прлходнло тоє село з ен част(ъ) ют(ъ) ютнннн прѣдѣда ен, панл Негрн; тл

прѣдала тоє село своемоужь племенноу, слѣсѣ нашемоу вѣрномоу паноу Тоадероу, писаревн нашемоу, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ).

На тымь, такж(е) прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуспми нашими молдавскими боарѣ, Федка и сестри еи, Мърина и Гинда, дочки Мълиннин, и племенница нх(ъ), Тоудора, дочка Сима Роужиръ, и сестричичи еи, Саоула, и Иван(ъ) и Нистор(ъ), оусп оуишкове Сима Роужиръ, такж(е) по нх(ъ) доброн воли, никим(ъ) непоуиженн, а ни присловани, и продали свою правою штиннѣ, також(е) шт(ъ) своего праваго оурика, едно село на Днистрѣж(е), на нмѣ село Синашевици, що сѣ пакъ оу нх(ъ) част(ъ) приходило тоє село шт(ъ) штиннѣ прѣдѣда нх(ъ), пана Негрѣ, коли соби прѣд(ъ) нас(ъ) же роздѣлили; та продали тоє село також(е) своимъ племенноу слоусѣ нашемоу вѣрному, паноу Тоадерѣ, писаревн нашемоу, за ѿ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше слоуга нашъ вѣрнѣи пан(ъ), Тоадер писар(ъ), та заплатил(ъ) оусп тотн више писанин пинѣзи, ѿ злат(ъ) татарских(ъ), оу роуки Донн, дочка Настина, оуишка Марина, а пакъ ѿ злат(ъ) оу роуки Федки и сестрам(ъ) еи, Мърини и Гинда, дочкамъ Мълиннин и племенницн нх(ъ), Тоудорн, дочка Сими Рѣжиръ, и сестричичемъ еи, Саоула, и Иванѣ и Нисторѣ, оуноуковим(ъ) Сима Рѣжиръ, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуспми нашими молдавскими боарѣ.

И пак(ъ) Федка и сестри еи, Мърина и Гинда, дочки Мълиннин, и племенница нх(ъ), Тоудора, дичка Сима Рѣжиръ, и сестричичи еи, Саоула и Иванъ и Нистор(ъ), оусп зноукове Сима Рѣжиръ, принаѣе що нмалн шни шт(ъ) нас(ъ) же на тоє село коли соби били роздѣлили шни, такж(е), еи дали оу роуки слоусѣ нашемоу вѣрномоу, панѣ Тоадерѣ, писаревн нашемоу.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волю и твкмеж(ъ) и полною заплатѣ, а мы, такж(е) дерѣ и шт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потвѣрдилн слѣсѣ нашемоу вѣрномоу, панѣ Тоадерѣ, писаревн нашемоу, тоты прѣд(ъ) реченѣи села на Днистрѣ, на оустѣе Ризинѣ, на нмѣ село Ризина, где биль Ялеѣа батаманъ, и селу Синашевици, тож(е) на Днистрѣж(е), како да соутѣ емоу и шт(ъ) нас(ъ) оуричкѣ и сѣ вѣсѣм(ъ) (ъ) доуходом(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и братѣмъ его, и оуишчатим(ъ) его, и праоуишчатом(ъ) его, и працюорѣтчим(ъ) его и вѣсемоу родоу его, кто сѣ емоу избѣрет(ъ) наближнѣи, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тым(ъ) двоимъ више писаным(а) селамъ да ест(ъ) нм(ъ) сѣ вѣсѣмъ своимъ старимъ хотарн, кѣда из вѣка шжнвалн.

И на тв естѣ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писанаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленых(ъ) с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялеѣандра и Бвгдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера прѣкалаба Хотниского, вѣра пана Минквтѣ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Яндренка Чврторѣвского, вѣра пана Шандра прѣкѣлаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣоу спатарѣ, вѣра пана Исака вистерника, вѣра пана Бремѣл постѣлника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Івана Фроуиштеша стѣлника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра оуспнх(ъ) боар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, ктѣ вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн земли, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пакъ боуд(ъ) кого Б(ог)ъ избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь вѣтн нашн Земли Молдавскон, тѣт(ъ) вѣ емоу не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа, али бы емоу вѣтвѣрдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноужѣ есми емоу дали и потвѣрдилн за его правою и вѣрною слоужбоу и за ш<о> шнѣ собн коупил(ъ) за свои правѣи и ч(и)стѣи пинѣзи.

И <на бол>²шою крѣпост(а) <н потврѣженіе томоу вѣсемоу више писаномъ, велѣан>³ есмь нашемъ вѣрномуу панюу, Тъоутоулови логофетюу, писати н нашъ печат(а) привѣстити к семоу лнст<оу> нашемоу.

Писалъ Мѣтен діакъ, 8>³ Іисох(ъ), в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца феврѣа-р(іа), ѣ д(а)нь.

† Din mila lui Dum nezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Donea, fiica Nastei, nepoata Marinei, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept, un sat pe Nistru, la gura Rizinei, anume satul Rizina, unde a fost Alexa vătămă, care acel sat s-a cuvenit în partea ei din ocinile străbunicului ei, pan Negrea; și a vîndut acel sat vărului său, slugii noastre credincioase pan Toader, pisarul nostru, pentru 70 de zloți tătărești.

Întru aceasta, de asemenea au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Fedca și surorile ei, Mărina și Ghinda, fiicele Mălinei, și vara lor, Tudora, fiica lui Sima Rugiră, și nepoții ei de soră, Saula, și Ivan și Nistor, toți nepoții lui Sima Rugiră, de asemenea de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, de asemenea din uricul lor drept, un sat pe Nistru, anume satul Sinașeuți, care acel sat s-a cuvenit iarăși în partea lor din ocinile străbunicului lor, pan Negrea, cînd le-au împărțit ei înșiși înaintea noastră; și au vîndut acest sat de asemenea vărului lor, slugii noastre credincioase, pan Toader, pisarul nostru, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră credincioasă, Toader pisar, și a plătit toți acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărești, în mîinile Donei, fiica Nastei, nepoata Marinei, și iarăși 80 de zloți în mîinile Fedcăi și ale surorilor ei, Mărina și Ghinda, fiicele Mălinei, și ale verei lor, Tudora, fiica lui Sima Rugiră, și ale nepoților ei de soră, Saula, și Ivan și Nistor, nepoții lui Sima Rugiră, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și iarăși Fedca și surorile ei, Mărina și Ghinda, fiicele Mălinei, și vara lor, Tudora, fiica lui Sima Rugiră, și nepoții ei de soră, Saula, și Ivan și Nistor, toți nepoții lui Sima Rugiră, ei, de asemenea, au dat în mîinele slugii noastre credincioase, pan Toader, pisarul nostru, privilegiul care l-au avut ei de la noi pe acel sat, cînd și l-au împărțit.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre credincioase, pan Toader, pisarul nostru, acele sate pe Nistru înainte spuse, la gura Rizinei, anume satul Rizina, unde a fost Alexa vătămă, și satul Sinașeuți, de asemenea pe Nistru, ca să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor două sate mai sus scrise să le fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic,

credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti și curați.

Iar <pentru>² mai mare putere <și întărire a tuturor celor mai sus scrise>³, am <poruncit>³ credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte <a noastră.

A scris Matei diac, la>³ Iași, în anul 7003 <1495>, luna februarie, 5 zile.

Arh. St. București, Fotografii de documente, IX/12. Foto. după orig., perg. (41 × 51 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ ЗЕМАН МЛАДАВСКОН (azi se păstrează dcar șnurul peceții). Orig. se află la Arh. istorică de stat din Chișinău, Fond nr. 220, I/2; o copie slavă cu caractere rusești, din prima jumătate a sec. XIX, de un Dabija, ibidem, VII/8.

Un facs., după orig., din ziarul „Drumul nou” (v., la EDIȚII, Boga, *Doc.*), și două foto. după acest facs., la Arh. St. Iași, DCXVII/50, și, respectiv, MXXXVIII/87 și 88; alte trei foto, după cea de la Arh. St. București, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/86, a, b, c.

O copie slavă, după foto. orig., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1064—1067 (nr. 360).

EDIȚII: „Записки”, V (1863), p. 838—839 (text slav, cu multe greșeli); Emil Teodorescu, *Obiectele muz. din Odessa*, p. 236 (nr. 2) (rez. al editorului); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 70—72 (nr. XXXV) (text slav, după „Записки”, cu corectarea tacită a greșelilor sau semnarea lor în note); Boga, *Doc.*, p. 1 (trad. editorului și facs.); Berechet, *Doc.*, p. 335 (nr. 3) (rez. al editorului, după „Записки”); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 197—201 (nr. 57) (text slav, după foto., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 238—239 (nr. 221) (trad. după I. Bogdan); *Moldova*, II, p. 207—211 (nr. 66) (text slav după orig. și trad. rom. cu caractere rusești).

¹ Șters.

² Rupt.

³ Sub legătura peceții.

Suret de pe ispisoc(ul) răposatului Stefan vodă, din leat 7003 <1495> martie 13.

Facem înștiințare cu această carte a noastră, pentru adevărat slugile noastre Dragoțal¹ și frații lui, Petrea și Gliga și Cîrțilă, și nepoatelor² lor de soru, Nastea, Parascheva și Anghelina, miluitu-i-am pre dînșii, osăbit de altă milă a noastră, și le-am dat și le-am întărit, întru al nostru pămînt al Moldovii, pe a lor ocină și moșie, un sat pe Moldova, anume Stroeștii, <în gura Șomuzului>³.

Pentru aceia ca să fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor și copiilor lor, nepoților și strănepoților și a tot neamul lor ce <li se>⁴ va alége mai aproape, nereușit nici odinăoară, în véci.

Iar hotarul acelu sat de mai sus scris să fie despre toate părțile după hotarăle cele vechi, pe unde au umblat din veac.

Pentru aceia, credința domniei méle, Stefan vod(ă), și credința a preaiubiți fiilor domniei méle, Alexandru <și> Bogdan [și] — Vlad, și credința

boiarilor noștri: dum(nealui) Duma pîrcălab, și dum(nealui) Boldul⁵ [vel] vornic, i dum(nealui) Hărman, și Mușat, și dum(nealui) Toader pîrcălab ot Hotin, și dum(nealui) Micotici⁶ pîrcălab de Neamțu, i dum(nealui) Ciotoroga⁷ și Alexandru ot Cetate Noao, și dum(nealui) Căneu⁸ [vel] spăt(ar), i dum(nealui) Isac [vel] vist(iernic), și dum(nealui) Ieremiia [vel] comis⁹ și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare credința și întăritura, am poruncit cinstitului și credinciosului boiarului nostru, dum(nealui) Tăutul [vel] logofăt, să scrie și a noastră pecete cătră această adevărată carte a noastră să lege.

S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(e)t 1772 mart(ie) 15.

Arh. St. Iași, CDXVII/4. Trad.

Două rez., avînd numai data de an: unul, într-un izvod de acte din 1715 (7224) decembrie 12, și altul, în copia din 1768 septembrie 3 a unei hotarnice (incomplete) a satului Stroești, ibidem, CLVIII/141, f.1 v. (nr. 4), și, respectiv, 86; o menț., într-o mărturie hotarnică din 1795 august 5, ibidem, CCCXI, f. 89 v/104 – 90 r./105.

O copie a aceleași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV, (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>), f. 1070 (nr. 362).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 87 (nr. 55) (aceeași trad., după *Ms. Surete*, XII, 4); idem, *Surete*, XXII, p. 81 (nr. 86/4) (rez., din 1715 decembrie 12, numai cu data de an); M. Costăchescu, *Doc. comunicate*, p. 177 (aceiași rez.); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 203–204 (nr. 59) (trad., după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 240–241 (nr. 224) (trad., după Costăchescu).

¹ În rez. din 1715 (7224) decembrie 12 și din 1768 septembrie 3 (v. descrierea arheografică): „Dragoșu (Draguș)”. Cf. și Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (nr. 86/4).

² În aceleași rez.: „surorile”.

³ Loc gol în trad.; întregit după aceleași rez. (v. descrierea arheografică).

⁴ Omis în trad.

⁵ În loc de: „Boldur”.

⁶ În loc de: „Micotă”.

⁷ În loc de: „Ciotorovschi”.

⁸ În loc de: „Clănău”.

⁹ Greșit, pentru: „postelnic”.

181

1495 (7003) martie 13, Suceava.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn Țării Moldovii. Facem știre cu această carte a noastră tuturor cui o vor vedea sau o vor auzi citindu-să, iată această adevărată slugă a noastră, Cozma Pășco și fratele lui, Mihul, și sora lor, Nasta, feciorii lui Hodco Pașcan, i-am miluit pe ei cu a noastră osăbită milă și le-am întărit lor, în pămîntul nostru, în Moldova, a lor dreaptă ocină, satele anume Pășcanii, pe Ichel, partea de jos . . . ¹ cu heleșteu la fîntînă, ce este puțin mai sus de sat, în același hotar, și o seliște sub Poroseci, unde este . . . ² între drumuri, la fîntînă, și prisaca. <Toate acelea mai sus scrise>³ să fie și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor, și nepoților lor, și strănepoților <și răstrănepoților lor>¹ și la tot neamul, care li se va alege mai de aproape, neclătit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia mai sus scris sat, <anume Pășcanii, și siliște>⁴ să le fie lor pe unde au hotărit pan Mohila paharnic și cu megieșii și după vechiul hotar, unde din veac au fost.

Iar la aceasta este credința <domniei noastre, a mai>¹ sus scrisul(ui), noi, Ștefan voevod, <și> credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boerilor noștri: credința boerului <Duma>⁴

pîrcălab, credința boerului Boldur vornic, credința boerului Hrăman, credința boerului Șteful, credința boerului Mușat, credința boerului Toader pîrcălab de Hotin, credința boerului Micuta al Niamțului, credința boerului Ciortorovschi, credința boerului Șandru al Cetății Nouă, credința boerului Clănău spătar, credința boerului <Isac>⁴ vistiernic, credința boerului Irimia postelnic, credința boerului Mohila paharnic, credința boerului Fruntesș stolnic, credința boerului <Petrică comis>⁴ și credința tuturor boerilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după moartea noastră, cine va fi domn în pămîntul nostru, din copiii noștri <sau din neamul nostru>¹ sau pe cine va alege Dumnezeu a fi domn, să nu strice dania noastră <și întăritura>³, însă să le întărească <și să le împuternicească>³, pentru că le-am dat și întărit, căci este a lor dreptă ocină.

Iar pentru mai mare tărie a celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boer, Tăutul logofăt, să scrie și pecetia noastră <să o lege>³ la cartea noastră.

A scris Matei diiac, în Suceava, let 7003 <1495> martie 13.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 14–15 (nr. XIV). Trad. de pe copia rusească după orig., ce se afla la Arh. St. Chișinău.

O copie după Boga și alta după Sava (v. EDIȚII) și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1068–1069 (nr. 361).

ALTE EDIȚII: Boga, *Doc. din sec. XV*, p. 92–93 (nr. XIV) (aceeași trad.). M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 202–203 (nr. 58) (trad. după Boga); Sava, *Doc. Orheiului*, p. 6 (nr. 2) (trad., din 1761 (7269) mai 20, de Evloghie dascăl), p. 420 (rez. dintr-o hotarnică din 1807 septembrie 6) și p. 446 (rez. într-o carte de judecată din 1811 februarie 6); *D.I.R.*, A, II, p. 240–241 (nr. 223) (trad. după Costăchescu).

¹ În textul editat urmează, între paranteze: „cuvinte șterse”.

² Loc alb în copie (nota lui L. T. Boga); în trad. din 1761 mai 20 (v. EDIȚII), urmează: „unde se împreună drumurile, la fintină”.

³ În textul editat urmează, între paranteze: „cuvinte șterse”; întregit după trad. din 1761 mai 20 (v. EDIȚII).

⁴ În textul editat urmează, între paranteze: „cuvinte șterse”; întregit de M. Costăchescu (v. EDIȚII).

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Мшладвскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) лнстм(ъ) нашим(ъ), вѣсам(ъ) кто на н(ъ) сзрнт(ъ) нли чтѣчи его слышнт(ъ), вже прінде, прад(ъ) нами и прад(ъ) оушми нашимы мшладвскимн бояре, Мѣгдѣлинъ, дичка Петра спѣтарѣ, по ен доброн воли, ннким(ъ) непонѣжена, а ни прнслована, и продала свою правоую штиннѣ, шт(ъ) своего пракаго сръка, половнна село, на нмѣ половнна шт(ъ) Флорещн, на Полочнне, вышнѣл част(ъ); та продала слѣгам(ъ) нашим(ъ) Козми и братѣ его, Бладоуѣл, и сестрам(ъ) нх(ъ), Нѣгн и Стани, и братаничеви нх(ъ), Пѣтрани, за ѣс злат(ъ) татарскых(ъ).

И сставше нашн слѣгн, Квзма и брат(ъ) его, Блад(ъ), и сестри нх(ъ), Нѣга и Стана, и вбратѣ¹ннча нх(ъ), Пѣтран(а), та заплаати оушн тоты више писанн пинѣзн, ѣс злат(ъ) татарскых(ъ), с рѣки Мѣгдѣлинн, дочка Петра спѣтарѣ, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашимы бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) добрѣю волю и тѣкмеж(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такждеде, и шт(ъ) нас(ъ) есмо дали и потвѣрднли слѣгам(ъ) нашим(ъ)

Козми и братъ его, Бладалъ, и сестрамъ(ъ) нхъ(ъ), Пѣгн и Стани, и братаничевн нхъ(ъ), Пѣтрани, тое прадъ(ъ) реченое половина село штъ(ъ) Флорешн, на Полочинне, внишѣла частъ(ъ), да естъ(ъ) нмъ(ъ) штъ(ъ) насъ(ъ) сѣнкъ(ъ) и съ всѣемъ(ъ) доходомъ(ъ), нмъ(ъ), и дѣтемъ(ъ) нхъ(ъ), равно и внсчатѣмъ(ъ) нхъ(ъ), и прѣнннсчатѣмъ(ъ) нхъ(ъ), и прашсрѣтѣмъ(ъ) нхъ(ъ) и въсемъ родъ нхъ(ъ) кто съ нмъ(ъ) изберетъ(ъ) наближннн, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

И хотаръ(ъ) тон половинн село да естъ(ъ) штъ(ъ) сѣго хотара половина и штъ(ъ) нншнхъ(ъ) сторонъ(ъ) да естъ(ъ) съ въсѣмъ(ъ) свонми старими хотарн, кѣда нз вѣка вживали.

И на то естъ(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писанаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣввзлюбленнхъ(ъ) с(ы)нѣвъ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, Алегѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боаръ(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра двѣрника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тѣола²дѣра Хотннскога, вѣра пана Мнкотъ Немецкога, вѣра пана Чортѣорѣвскога, вѣра пана Шандра Новоградскога, вѣра пана Кѣлннѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣарника, вѣра пана Бремѣла постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра сѣнхъ(ъ) боаръ(ъ) нашнхъ(ъ) молдавскнхъ(ъ), велнкнхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) жвотѣ, кто бѣдетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, штъ(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нлн штъ(ъ) нашего родъ нлн пакъ(ъ) боудъ(ъ) кого Б(ог)ъ изберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь бнтн нашн Землн Молдавскон, тѣтъ(ъ) бн нмъ(ъ) не порѣшилъ(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа алн бн нмъ(ъ) ствѣрднлъ(ъ) и зкрѣплнлъ(ъ), занѣже есмъ нмъ(ъ) даан и потвѣрднлн за шо ннн собн кѣплнлн за свон правѣн нннѣзн.

И на болшюу крѣпостъ(ъ) и потвѣрженѣе томъ(ъ) въсемоу вше писаномъ(ъ), велѣан есмн нашемъ(ъ) вѣромоу панъ(ъ), Тѣштѣлъ логофѣтоу, писати и нашъ(ъ) печатъ(ъ) прнвѣснтн к семоу листъ(ъ) нашемъ(ъ).

Пнса Мѣтен³ дѣакъ(ъ), с Сѣвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца мартѣа гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Măgdălina, fiica lui Petru spătar, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina ei dreaptă, din dreptul ei uric, jumătate de sat, anume jumătate din Florești pe Polocin, partea de sus; și a vîndut slugilor noastre Cozma și fratelui său, Vladul, și surorilor lor, Neaga și Stana, și nepoatei lor de frate, Pătrana, pentru 36 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Cozma și fratele lui, Vlad, și surorile lor, Neaga și Stana, și nepoata lor de frate, Pătrana, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 36 de zloți tătărești, în mîinile Măgdălinei, fiica lui Petru spătar, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Cozma și fratelui său, Vladul, și surorilor lor, Neaga și Stana, și nepoatei lor de frate, Pătrana, acea jumătate, înainte spusă, din satul Florești, pe Polocin, partea de sus, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate și din alte părți să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab,

crediința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului T<oa>²der de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceășnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei³ diac, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 13.

Bibl. Acad., CVIII/30. Orig., perg. (27 × 40 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cără-mizie), pierdută.

Doouă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/87 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1072—1074 (nr. 364).

EDIȚII: „Revista pentru istorie, archeologie și filologie“, An. II, vol. IV, București, 1885, pl. V (facs. parțial — pină la sfirșitul sfatului domnesc); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 73—74 (nr. XXXVI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 239—240 (nr. 222) (trad., după orig.) și p. 337 (facs.).

¹ Rupt.

² Șters.

³ Corectat din Мѣтѣи (Mății).

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) на н(ъ) его чтючи оуслншит(ъ), вже прінде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими молдавскимн бояре, пан(ъ) Шефюл(ъ) и брат(ъ) его, Івн(ъ), и сестра нх(ъ) Стана, с(ы)нове Іванъша бнвшаго столника, по нх(ъ) доброн воли, никім(ъ) непооужени, а ни присловани, и продали нх(ъ) правою штннну, шт(ъ) нх(ъ) правого и пнтомаго зрнка, шт(ъ) оурнка ш(тъ)ца нх(ъ), Іванъша, половинна село на Зъверюуць, на нмѣ половинна шт(ъ) Спърѣць, гдѣ был(ъ) Спърѣтоул(ъ), нижнѣа част(ъ); та продали слоугам(ъ) нашим(ъ), Кр(ъ)сти и братоу его, Доброулу, и сестрам(ъ) нх(ъ), Нѣги и Настн, за кѣ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставши наши слоуги, Крѣстѣ и брат(ъ) его, Доброул(ъ), и сестри нх(ъ), Нѣга и Настѣ, та заплатили оуен тотн пинѣзи, кѣ злат(ъ), оу рѣки нашеи въ р-номоу паноу Шефюлу и братоу его, Івнну, и сестри нх(ъ), Стани, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуснами на<шим>¹ молдавскимн бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и полною заплатоу, а мы, такъшждере, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвердани слоугам(ъ) нашим(ъ) Кр(ъ)сти и братоу его, Доброулу, и сестрам(ъ) нх(ъ), Нѣги и Настн, то е прѣд(ъ) реченное половинна село на Зъверюуць, на нмѣ половинна шт(ъ) Спърѣць, гдѣ был(ъ) Спърѣтоул(ъ), нижнѣа част(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ)

и съ вѣсем(ъ) доуходим(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатим(ъ) нх(ъ), и прѣоунсчатим(ъ) их(ъ), и вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто съ им(ъ) нзберет(ъ) нан- бланжинѣ, непорѣшено ннколнже, на вѣки.

И хотарь тон половинн село да ест(ъ) шт(ъ) оусего хотара половинна, а шт(ъ) ниших(ъ) сторшн(ъ) да ест(ъ) по старому хотару, коуда нз вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана боеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)новѣ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣздандра и Бвгдана-Бллада, и вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣми прѣкалаба, вѣра пана Билдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Минкотъ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѣнѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Фремѣа постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фроунтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра ѡснх(ъ) <богаръ>² нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и <малн>²х(ъ).

И по нашнм(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(о)д(а)ръ нашнѣ Земан Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан <шт(ъ) нашего родоу нан пакъ боудѣ кого Богъ и зберетъ>¹ г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашнѣ Земан Молдавскон, тотъ>² бы им(ъ) и порѣшил(ъ) нашего даданѣа и потверъженѣа, алн бы им(ъ) оутверъдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуже есмн им(ъ) даан и потверъдилн, за цю шнн собн коупилн за нх(ъ) правѣн и чистѣн пннѣзн.

И на болшю крѣпост(ъ) и потверъженѣе томоу вѣсемѣ внше писаномѣ, велѣли есмн нашемѣ вѣрномѣ жѣпану, Тѣоутоуѣс логофетоу, писати и нашнв печат(ъ), прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Ялѣзда, в(ъ) Сѡчѣвѣкѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѣѣ, м(ѣ)с(а)ца март(ѣа) гѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, pan Șteful și fratele lui, Ion, și sora lor, Stana, fiii lui Ioanăș fost stolnic, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul și propriul lor uric, din uricul tatălui lor, Ioanăș, jumătate din satul pe Zăbrăuți, anume jumătate din Spăreați, unde a fost Spăreatul, partea de jos; și a vîndut slugilor noastre, Cîrstea și fratelui său, Dobrul, și surorilor lor, Neaga și Nastea, pentru 25 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Cîrstea și fratele lui, Dobrul, și surorile lor, Neaga și Nastea, și au plătit toți acești bani, 25 de zloți, în mîinile credinciosului nostru pan Șteful și ale fratelui său, Ion, și ale surorii lor, Stana, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Cîrstea și fratelui său, Dobrul, și surorilor lor, Neaga și Nastea, acea înainte spusă jumătate de sat pe Zăbrăuți, anume jumătate din Spăreați, unde a fost Spăreatul, partea de jos, să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, iar dinspre celelalte părți să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panu-

lui Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghîlă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor <boierilor>² noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau <din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu>¹ să fie domn al țării noastre, <Moldova, acela>² să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă ei și-au cumpărat pe banii lor drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Suceava, în anul 7003<1495>, luna martie 13.

Arh. St. București, Peceți, nr. 271. Orig., perg. (29,5 × 37 cm.), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвєнодѣр Зєман Молдавскон. Cu o trad. din prima jumătate a sec. XIX, de Avdei Simionov, și cu o foto. după aceasta; altă trad., din a doua jumătate a sec. XVIII, ibidem, oferta 1622/1976.

Trei rez.: unul, într-un opis din 1838 iunie 10, la Arh. St. Iași, Tr. 817, op. 934, dos. 102, f. 51 r., unul într-un jurnal din 1838 octombrie 7, ibidem, f. 59 v. – 60 r., și altul, din 1843 decembrie 16, ibidem, Anaforale, nr. 62, f. 39 r. (nr. 1); alte două rez. se aflau ibidem, Tr. 196, op. 219, dos. 60, f. 138 v. și 418 r. și Tr. 212, nr. 4, f. 28 (fonduri distruse în timpul celui de-al doilea război mondial).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/88.

O copie după rez. de la Arh. St. Iași, Tr. 196, completat cu rez. din 1843 decembrie 16, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1071 (nr. 363).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 75 (nr. XXVII) (rez. al editorului după rez. din 1843 decembrie 16); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 205 (nr. 60) (rez. de la Arh. St. Iași, Tr. 196, completat cu hotarnica rez. din 1843 decembrie 16); *D.I.R.*, A, II, p. 242 (nr. 225) (rez., după M. Costăchescu).

¹ Rupt.

² Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) листым(ъ) нашим(ъ), въск(ъ)м(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтючн оусаншт(ъ), вже прінде, прмд(ъ) намн и прмд(ъ) оусамн нашимн молдавскимн бояре, Мъгдълннъ, дочка Петра спътарѣ, по ен доброн волн, никим(ъ) [никим(ъ)] непоноужена, а ни прислована, и продала свою правою штиннѣ, шт(ъ) ен праваго и пнтомаго зрка, шт(ъ) зрка ш(тъ)ца ен, Петра спътарѣ, половина село шт(ъ) Флорешн, на Полочнне, нижнѣа част(ъ); та продала Мърн, дочкн Бръсанова, и братаннчем(ъ) ен, Томн Бъннлъ и братѣ его, Петрн, и сестрам(ъ) нх(ъ), Софінкн и Моушн, с(ы)нwm(ъ) Бъннловwm(ъ), и сестрнчнчем(ъ) ен, Ішнчу и братїам(ъ) его, Трнфоу и Драгоше, с(ы)нwm(ъ) Мълннwm(ъ), за ѡс злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставше Мърїе, дочка Бръсанова, и съ свонм(н) братаннчем(н) и сестрнчнчем(н) та заплатннн оушн тотн пннѣзн ѡс злат(ъ) оу рѣкн Мъгдълннн, дочкн Петра спътарѣ, прмд(ъ) намн и прмд(ъ) оусамн нашимн молдавскимн бояре.

Ино мы, видѣвше межн нами нх(ъ) доброю колю и токмеж(ъ) и полноую заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есми дади и потврѣдани Мѣрѣи, дочки Бръсана, и бр<атан>ичем(ъ) ен, Томи Бънилъ и братѣ его, Петри, и сестрам(ъ) нх(ъ), Софѣнки и Моуши, с(ы)нѣм(ъ) Бънилѣм(ъ), и сестричнем(ъ) ен, Ыноу и братѣм(ъ) его, Трифѣ и <Драго>ше, с(ы)нѣм(ъ) Мѣлинем(н), тое прѣд(ъ) реченное половина село шт(ъ) Флорешн, на Полочннх(ъ), нижнѣа част(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходѣм(ъ).

Или да ест(ъ) тое половина село шт(ъ) Флорешн на три части: една част(ъ) шт(ъ) тои половини села Мѣрѣи, дочки Бръсана, а дрѣга част(ъ) шт(ъ) тои половини села да ест(ъ) братаничем(ъ) ен, Томи Бънилъ и братѣ его, Петри, и сестрам(ъ) нх(ъ), Софѣнки и Моуши, а третѣа част(ъ) шт(ъ) тои половини да ест(ъ) Ыноу и братѣм(ъ) его, Трифѣ и Драгоше, нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатѣм(ъ) нх(ъ), и прѣоуиъчатѣм(ъ) нх(ъ), и прашѣртѣм(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) избрет(ъ) наближнѣи, непорѣшено никданже, на вѣки.

И хотарѣ тои половини село да ест(ъ) шт(ъ) оусега хотара половина, а шт(ъ) нишнх(ъ) сторнх(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, коуда из вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писанного, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)нѣв(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва, выше писанного, и Богдана-Блада, и вѣра богарѣ нашнх(ъ): вѣра пана Дѣсми прѣкалава, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Минкотѣ Немецкого, вѣра пана Чорторокского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѣнѣоу слѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Ёремѣа постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра <пана Фрѣн>тѣша столника, вѣра пана Петрика колнса и вѣра зснх(ъ) богарѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(по)д(а)рѣ нашн Земли Молдавской, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или <шт(ъ) н>ашего родѣ или пак(ъ) боудѣ кого Б(ог) избрет(ъ) г(о)с(по)д(а)рем(ъ) быти нашн Земли, тотѣ бы нм(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потврѣженѣа, али бы нм(ъ) оутврѣдил(ъ) и шкрѣпил(ъ), занѣже есми нм(ъ) дади и потврѣдани за цю шнн собн кѣпни за нх(ъ) правѣи пинѣзи.

И на болшѣю крѣпост(ъ) и потврѣженѣе тому вѣсемѣ выше писанному, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ жупанѣ, Тѣоутѣлѣ логофетоу, писати и нашѣ печат(ъ) привѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) ѡлеѣа, ѣ Сѣмч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣл, м(ѣ)с(а)ца м(а)рт(ѣ) ѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Măgdălina, fiica lui Petru spătar, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni [de nimeni], nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul și propriul ei uric, din uricul tatălui ei, Petru spătar, jumătate din satul Florești, pe Polocin, partea de jos; și a vîndut Măriei, fiica lui Bîrsan, și nepoților ei de frate, Toma Bănilă și fratelui său, Petrea, și surorilor lor, Sofiica și Mușa, fiii lui Bănilă, și nepoților ei de soră, Ion și fraților lui, Trifu și Dragoșe, fiii Malei pentru 35 de zloți tătărești.

Și s-au sculat Măria, fiica lui Bîrsan, și nepoții ei de frate și de soră și au plătit toți acești bani mai sus scriși în mîinile Măgdălinei, fiica lui Petru spătar, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd între ei a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit Măriei, fiica lui Bîrsan, și nepoților ei de frate, Toma Bănilă și fratelui său, Petrea, și surorilor lor, Sofiica și Mușa, fiii lui Bănilă, și nepoților ei de soră, Ion și fraților lui, Trifu și

<Drago>²șe, fiii Malei, acea jumătate înainte spusă din satul Florești, pe Polocin, partea de jos, să le fie de la noi uric și cu tot venitul.

Însă să fie acea jumătate din satul Florești în trei părți: o parte din acea jumătate a satului <să fie> Măriei, fiica lui Bîrsan, iar altă parte din acea jumătate de sat să fie nepoților ei de frate, Toma Bănilă și fratelui său, Petrea, și surorilor lor, Sofiicăi și Mușei, iar a treia parte din acea jumătate să fie lui Ion și fraților lui, Trifu și Dragoșe, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, iar din celelalte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința <panului Frun>³teș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau <din>³ neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu domn al țării noastre, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 15.

Bibl. Acad., CVIII/28 a și b. Orig., perg. (31 x 39 cm.), pecete atîrnată, pierdută. Cu o trad. din a doua jumătate a sec. XVIII.

Trîi foto.: două după orig. și una după trad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/89 a, b și III/90.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>), f. 1075–1077 (nr. 365).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 75–77 (nr. XXXVIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 242–243 (nr. 226) (trad.) și p. 338 (facs.).

¹ Șters și rupt.

² Șters.

³ Rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Младавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) взрнт(ъ) нн чтѣчн его всаншт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) вснмн нашемы младавскымн боцаре, слѣга наш(ъ) Косте Гуръшь, по своен доброн воли, ннкнм(ъ) непонѣжен(ъ), а нн прнслован(ъ), н прѣдд(ъ) свою правѣю штнннѣ, чт(ъ) своего праваго ѣрнка, третѣя част(ъ) шт(ъ) село шт(ъ) Ыржншан(н), на

Прѣтѣ, вишинѣа част(ь); та продал(ъ) слѣгам(ъ) нашим(ъ) Блашнѣу и непотѣ его, Чоканѣ, за рѣзъ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оставше наши слѣги, Блашинѣ и непотѣ его, Чокан(ъ), та заплащали съи тоты више писанин пинѣзи, рѣзъ злат(ъ) татарскых(ъ), 8 рѣкы слѣсѣ нашемѣ Косте Одрѣшѣ, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими бояре.

Ино мы, видѣвше нх(ъ) доброю волю и токмеж(ь) и полноую запластоу, а мы, такжжде не и шт(ъ) нас(ъ) есмо дали и потвердани слѣгам(ъ) нашим(ъ) Блашинѣ и непотѣ его, Чоканѣ, тот третая част(ь) шт(ъ) село шт(ъ) Иржишан(н), на Прѣтѣ, вишинѣа част(ь), да ест(ъ) им(ъ) и шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ и съ въсем(ь) доходом(ь), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прашѣрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто съ им(ъ) изберет(ъ) наебанжнѣи, непорѣшено николиже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон третон част(ь) шт(ъ) село шт(ъ) Иржишан(н), що сѣт(ъ) на Прѣтѣ, вишинон частн, поченин из долѣ, шт(ъ) похуребѣ, та прости на дил(о) оу глауд(ъ), шт(ъ) толѣ на вѣрѣх(ъ) дила, на еднн(ъ) столпѣ, та на шбочн дила на дорогѣ, на столпѣ, шт(ъ) толѣ прости на потоку що сѣ зовет(ъ) Рнхилѣ, на берегѣ, на столпѣ, противѣ(ъ) шднного писка, та горѣ потоким(ь) Рнхилем(ь) до хотара Сѣлѣжанилор(ъ), а, пак(ъ), шт(ъ) хотара Сѣлѣжанилор(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шжиелан.

И пак(ъ) приеиалѣе що имал(ъ) слѣга наш(ь) Косте Одрѣшѣ шт(ъ) нас(ъ) же на тотѣ третоую част(ь) шт(ъ) село шт(ъ) Иржишанѣ, на Прѣтѣ, вишинѣа част(ь), еше ен дал(ъ) 8 рѣки слѣгам(ъ) нашим(ъ) Блашинѣ и непотѣ его Чоканѣ, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими бояре¹.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писанаго, мы, Стефана боеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбеленнх(ъ) с(ы)ншвѣ(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва ми, Плеѣандра и Бвгдана-Блада, и вѣра бояр(ъ)² наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдора девринка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Микотѣ Немецкого, вѣра пана Чвртврвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Кляньоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внѣтѣрника, вѣра пана Еремѣа постеланка, вѣра пана Могила чашинка, вѣра пана Фрѣнтеша столанка, вѣра пана Петрика комнса и вѣра въсѣх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ь) жнеотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(ар)ѣ нашн земан, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ или пакѣ боуд(ь) кого Б(ог)ѣ избрет(ъ) г(о)сп(о)д(ар)ѣ вѣтн нашн Земан Молдавскон, твѣт(ъ) би им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанѣа, али би им(ъ) штверднл(ъ), занѣже есмы им(ъ) дали за що шни собн кѣпиан за свон правѣи п<н>¹нѣзи.

И на большю крѣпост(ь) и потвѣрженѣе томоу въсемѣ више писаномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтетѣ³, писати и нашѣ печат(ь) привѣсннн к семѣ листѣ нашемѣ.

Инс(а) Мѣтен, 8 Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца м(а)рт(а) еѣ.

<Pe verso, însemnare din sec. XVI>: † Чокънешѣи, 8 в(о)лост(ъ) Лѣпншнѣу, на Прѣтѣ) <și alta, românească, cu același conținut, din sec. XVIII>.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Coste Orăș, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut dreapta sa ocină, din uricul său drept, a treia parte din satul Argîșani, pe Prut, partea de sus; și a vîndut slugilor noastre, Vlașin și nepotului său, Ciocan, pentru 160 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Vlașin și nepotul lui, Ciocan, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 160 de zloți tătarești, în mâinile slugii noastre Coste Orăș, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Vlașin și nepotului său, Ciocan, acea a treia parte de sat din Arghișani, pe Prut, partea de sus, să le fie și de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și stră-nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a treia părți de sat din Arghișani, ce sînt pe Prut, partea de sus, <să fie> începînd din vale, de la morminte, și drept la deal la glod, de acolo la vîrfurile dealului, la un stîlp, și la coasta dealului la drum, la stîlp, de acolo drept la pîrîul ce se cheamă Rihilea, la mal, la stîlp, în fața unui pisc, și în sus pe pîrîul Rihilei la hotarul Sălăjanilor, și, iarăși, din hotarul Sălăjanilor pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși privilegiul pe care l-a avut sluga noastră Coste Orăș, chiar de la noi, pe acea a treia parte de sat din Arghișani, pe Prut, partea de sus, încă l-au dat în mâinile slugilor noastre Vlașin și ale nepotului său, Ciocan, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania noastră, ci să le întărească, pentru că le-am dat fiindcă că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 15.

<Pe verso, însemnare din sec. XVI>: † Ciocănești, la ținutul Lăpușnei, pe Prut, <și alta, din sec. XVIII, cu același conținut>.

Arh. St. București, Pecefi, nr. 142. Orig., perg. (27,5 × 37,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНА ВОИВОДА, ГОСПОДАРЪ ЗЕМАНЪ МЛВАДАНСКОМ. Cu o trad., din 1762 (7270) ianuarie 14, de Evloghie dascăl.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/191.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1078–1081 (nr. 366).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 77–79 (nr. XXXIX) (text slav și trad. hotarniceii); D.I.R., A, II, pl. 243–245 (nr. 227) (trad., după orig.).

¹ Greșit, pentru *воири*.

² Greșit, pentru *воири(а)*.

³ Rupt.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не см(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) или чѣсчи его зсаншт(ъ), вже тоты истинніи наши слзги, Жьрка Пънтече и брат(ъ) его, Петримань, и сестра нх(ъ), Софіика, с(ы)нове Ѡана Пънтече, и племенники нх(ъ), Данчул и братіа его, Тоадер(ъ), и Іон(ъ) и Блашин(ъ), и сестри нх(ъ), Анна, и Федка и Софіика, с(ы)нове Жьла Пънтече, и дрѣгі племенники нх(ъ), Шандрѣ и братіа его, Юрїн Банко и Сава, с(ы)нове Мървшкинн, и сестричича нхъ, Мърѣ Билка, дочка Настина, и сестричич(ъ) ен, Данчул(ъ), с(ы)нь Станин(н), и братанича нх(ъ), Роука, двчка Ѡинка Мъцъюла, и племенник(ъ) нх(ъ), Ѡана, и брат(ъ) его, Яндрѣшко, и сестра нх(ъ), Драгна, с(ы)нове Лазора Ядаша, и племенник(ъ) нх(ъ), Иванко, с(ы)нь Моушим(ъ), и дрѣгал племенница нх(ъ), Ѡфросина, дочка Рѣжина, и дрѣгал племенница нх(ъ), Мърѣшка, и племенница нх(ъ), Мърѣшка, дочка Ташина, жаловали есмь нх(ъ) шсобною нашею м(н)л(о)стію и дали и потвѣрдил есмь им(ъ) ѣ нашен земли, ѣ Молдавскон, нх(ъ) правѣю штиннѣ, села на имѣ: половина шт(ъ) Хородничан(н) и половина шт(ъ) млина и два села на Бръладѣ, на имѣ Мърчешїн и Грнжанвїн.

Тое въсе више писаное да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас зрнкъ и съ въсем(ъ) дохodom(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), равно и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прашѣром(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто съ им(ъ) изберет(ъ) наближнїи, непрѣшено николнже, на вѣки.

Ѣ хотар(ъ) тон половини село шт(ъ) Хородничан(н) да ест(ъ) шт(ъ) всего хотара половина и по старомѣ хотарѣ, къда из вѣка шживали; а хотар(ъ) тым(а) више писаным(а) двшм(а) селам(а) да ест(ъ) съ въсѣми своимы старими хотарн, къда из вѣка шживали.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, више писанаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвъзлюбеленых(ъ) с(ы)ншв(ъ) г(о)сп(о)д(ст)ва ми, Ялеяндра и Богдана-Блада, и вѣра богар наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдора двирника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пан(а) Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера Хотинского, вѣра пана Шикотъ Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Кълнъѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вкстѣрника, вѣра пана Ѡремїа постелника, вѣра пана Мохила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столинка, вѣра пана Петрика комиса и вѣра зснх(ъ) богар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) жикотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ бити нашен Земли Молдавскон, тшт(ъ) би им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даанїа и потвѣрженїа, али би им(ъ) потвѣрдил(ъ) и зкрѣпил(ъ), занѣже есмь им(ъ) дали и потвѣрдил и за шо ест(ъ) нх(ъ) права штинна.

Ѣ на болшѣю крѣпоу(ъ) ст(ъ) <и> прѣотвѣрженїе томѣ въсемѣ више писаномѣ, велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тъштѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнѣсїити к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Мътен, ѣ Ѡвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца м(а)рт(їа) ѣї-

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Giurca Pîntece și fratele lui, Petriman, și sora lor, Sofiica, fiii lui Oană Pîntece, și verii lor, Danciul și frații lui, Toader, și Ion și Vlașin, și surorile lor, Anna, și Fedca și Sofiica, fiii lui Giula Pîntece, și alți veri ai lor, Șandru și frații lui, Iurie, Baico și Sava, fiii Mărușcăi, și nepoata lor de soră, Măria Bilca, fiica Nastei,

și nepotul ei de soră, Danciul, fiul Stanei, și nepoata lor de frate, Rusca, fiica lui Onică Mățăiu, și vărul ei, Oană, și fratele lui, Andrușco, și sora lor, Dragna, fiii lui Lazor Adaș, și vărul lor, Ivanco, fiul Mușei, și altă vară a lor, Eufrosina, fiica Rujei, și altă vară a lor, Mărușca, și vara lor, Mărușca, fiica Taței, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, satele anume: jumătate din Horodniciani și jumătate de moară și două sate pe Bîrlad, anume Mărceștii și Grijlivii.

Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit nicio-dată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat din Horodniciani să fie din tot hotarul jumătate și pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac; iar hotarul acelor două sate mai sus scrise să fie cu toate vechile lor hotare, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le cîltimească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit și pentru că le este lor dreaptă ocină.

Iar pentru mai mare putere <și>¹ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 16.

Bibl. Acad., CI/66. Orig. perg. (28 × 44 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/92.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1082—1085 (nr. 367).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 248—250 (nr. CXXI) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 245—246 (nr. 228) (trad., după orig.) și p. 339 (facs.).

¹ Rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Млдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) лнствм(ъ) нашнм(ъ), ѡснм(ъ) ктв на н(ъ) оуэрт(ъ) нан чтѡчн его ѡслышт(ъ), шже прїнде, прад(ъ) намн н прад(ъ)

Ѹснимъ нашимы мѡлдавскыи богаре, слѡга наш(ѡ) Юра, с(ѡ)нѡ Марушкин, Ѹноукъ Косте Кравецъ, по своен доброн воли, никим(ѡ) непонѡжен(ѡ), а ни прислован(ѡ), и продал(ѡ) свою правѡю штиннѡ, шт(ѡ) своего праваго Ѹрика, шт(ѡ) Ѹрика дѡда его, Косте Кравецъ, половина село, на имѡ половина шт(ѡ) Тивецин, на Берхѡчи, вишинѡа част(ѡ); та продал(ѡ) слѡгам(ѡ) нашим(ѡ), Лоупе и братіамъ его, Данчѡлѡ и Томн, за ѡ злат(ѡ) татарскыѡ(ѡ).

И Ѹставше наши слѡги, Лѡпе и братіа его, Данчѡул(ѡ) и Тома, та заплатили Ѹсн тоты више писанин пинѡэн, ѡ злат(ѡ) татарскыѡ(ѡ), ѡ рѡки слѡсѡкъ нашемѡ Юра, с(ѡ)нѡ Марушкин, оунокоу Косте Кравецъ, прѡд(ѡ) нами и прѡд(ѡ) Ѹснимъ нашимы богаре.

Ино мы, видѡвше нѡ(ѡ) добрѡю волю и тѡкмѡеж(ѡ) и полнуюю заплатѡ, а мы, такожде, и шт(ѡ) нас(ѡ) есмѡ дади и потвѡрдни слѡгам(ѡ) нашим(ѡ), Лѡпе и братіам(ѡ) его, Данчѡлѡ и Тома, тоѡ прѡд(ѡ) речѡево половина село, на имѡ половина шт(ѡ) Тивецин, на Берхѡчи, вишинѡа част(ѡ), да ест(ѡ) им(ѡ) шт(ѡ) нас(ѡ) Ѹрикъ и сѡ въсем(ѡ) доходѡм(ѡ), им(ѡ), и дѡтем(ѡ) нѡ(ѡ), и Ѹнѡчатѡм(ѡ) нѡ(ѡ), и прѡѸнѡчатѡм(ѡ) нѡ(ѡ), и прѡѸрѡѡтѡм(ѡ) нѡ(ѡ) и въсемѡ родѡ нѡ(ѡ), кто сѡ им(ѡ) избѡрет(ѡ) на белниѡи, непорѡшено никѡнѡже, на вѡки.

И хотар(ѡ) томѡ половина сѡлѡ, на имѡ шт(ѡ) Тивецин, вишинон част(ѡ), да ест(ѡ) шт(ѡ) Ѹсѡево хотара половина и по старѡмѡ хотарѡ, кѡда из вѡка ѡнѡвали.

И на то ест(ѡ) вѡра нашего г(ѡ)с(ѡ)п(ѡ)д(ѡ)стѡва, више писанаго, ми, Стефана боевод(ѡ), и вѡра прѡѡвѡзѡубеленныѡ(ѡ) с(ѡ)нѡеѡ г(ѡ)с(ѡ)п(ѡ)д(ѡ)стѡва мы, Длѡѡандра и Богдана-Блада, и вѡра богар(ѡ) наших(ѡ): вѡра пана Дѡма прѡѡкалаба, вѡра пана Болдора двѡринка, вѡра пана Хрѡмана, вѡра пана Шефѡла, вѡра пана Мѡшата, вѡра пана Тоадѡра Хотинского, вѡра пана Мнѡкотѡ Немѡцѡго, вѡра пана Чѡртѡрѡвского, вѡра пана Шандра Новоградского, вѡра пана Клѡнѡс спѡтарѡ, вѡра пана Исака вѡнѡѡринка, вѡра пана Ѹремѡа постѡлѡника, вѡра пана Мѡгна чѡшинка, вѡра пана Фрѡнѡтѡша столѡника, вѡра пана Петринка комѡса и вѡра Ѹнѡ(ѡ) богар наших(ѡ) мѡлдавскиѡ(ѡ), великиѡ(ѡ) и малиѡ(ѡ).

И по нашѡм(ѡ) жѡкотѡ, кто бѡдет(ѡ) г(ѡ)с(ѡ)п(ѡ)д(ѡ)рѡ нашѡн земли, шт(ѡ) дѡѡти наших(ѡ) или шт(ѡ) нашего родѡ или пак(ѡ) бѡд(ѡ) коѡо Б(ѡ)г(ѡ) избѡрет(ѡ) г(ѡ)с(ѡ)п(ѡ)д(ѡ)рѡ вѡти нашѡн Земли Мѡлдавскѡн, тѡт(ѡ) би имѡ не порѡшил(ѡ) нашего дадиѡа и потвѡрѡженѡа, али би им(ѡ) стѡвѡрдил(ѡ) и Ѹкрѡпил(ѡ), занѡже есмѡ им(ѡ) дади за ѡи свои собѡи кѡпѡли за свои правѡи пинѡэн.

И на болшѡе крѡпѡст(ѡ) и потвѡрѡженѡе томѡ въсемѡ више писанѡмѡ, велиѡи есмѡ нашѡмѡ вѡрноѡмѡ панѡ, Тѡѡтѡлѡ логоѡѡѡѡ, писати и нашѡ печѡт(ѡ) прѡвѡсѡти к сѡмѡ листѡ нашѡмѡ.

Писал(ѡ) Мѡѡтен, ѡ Сѡчѡвѡ, в(ѡ) л(ѡ)ѡто ѡѡѡ, м(ѡ)с(ѡ)ѡца м(ѡ)р(ѡ)ѡа ѡѡѡ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Iura, fiul Marușcăi, nepotul lui Coste Croitorul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, din uricul bunicului lui, Coste Croitorul, jumătate de sat, anume jumătate din Tivești, pe Berheci, partea de sus; și a vîndut slugilor noastre, Lupe și fraților lui, Danciul și Toma, pentru 60 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Lupe și frații săi, Danciul și Toma, și au plătit toți acei mai sus scriși bani, 60 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Iura, fiul Marușcăi, nepotul lui Coste Croitorul, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Lupe și fraților lui, Danciul și Toma, acea mai înainte spusă jumătate de sat, anume jumătate din Tivești, pe Berheci, partea de sus, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat, anume din Tivești, partea de sus, să fie din tot hotarul jumătate și după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat fiindcă ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 17.

Bibl. Acad., DXCU/203. Orig., perg. (33 × 33 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. de arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/93.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 246–247 (nr. 229) (trad. după orig.) și p. 340 (facs.).

188

1495 (7003) martie 17, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Млдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ) <вѣсѣмъ ктв на нь вѣзрнтъ нан его чтоучи слышитъ>¹, вж(е) тот(ъ) истиннїи слоуга наш(ъ), Снма Гоурешъ, слѣжил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Там(ъ), мы, видѣвши его право и вѣрною слоужбою до нас(ъ), жаловали есмы, его шсобною нашн² м(н)л(о)стїю и дали и потврднли есмы емоу ѡ нашн землн, оу Молдавскон, половина село на Ребрнчн, на нмл³ половина шт(ъ) Срѣвн, нижнла част(ъ), що собн шн(ъ) розднлн(ъ)⁴ съ свонм(ъ) оуноуком(ъ), съ Ннкоарь Чокрьлїе. Тое вѣсе выше писаное да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и прмоуноучатом(ъ) его, и прашѣрлатом(ъ) его и вѣсемоу родоу его, кто сѣ емоу изберет(ъ) наближнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы⁵.

И хотар тон половнн села да ест(ъ) шт(ъ) оусего хотара половнсна¹, а шт(ъ) нншнх(ъ) сторон(ъ), по старомоу хотароу, коуда нз бѣка шжнвали.

И пакъ), прнкліе дѣдовъ) нхъ), Ѓана Попши и Монша Философа, цо имали шнн штъ) дѣда нашего, штъ) Ілѣѣандра боеводн, на тоѣ село, а шна естъ) оу роуки Сима Гоурешоу.

И на то естъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана боеводн, и вѣра прѣвъзлюбеленыхъ) с(ы)н(о)въ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ілѣѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боар нашихъ): вѣра пана Доумн прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефол^о, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Мнкотъ прѣкалаба Немецкогo, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѣнъоу спатарѣ, вѣра пана Исака вистарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Моушла чашника, вѣра пана <Фроу>⁷нтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсѣхъ) боар нашихъ) молдавскыхъ), [вѣлнкыхъ)] вѣлнкыхъ) и малыхъ).

И по нашемеъ жнкотѣ, кто боудетъ>⁷ г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, штъ) длѣтн нашихъ) <нлн штъ) на>⁷шего рода нлн пакъ) боуд(в) когo Б(ог)ъ нзберетъ) г(о)сп(о)д(а)рем(в) бытн нашн Землн Молдавскон, тотъ) бы>⁷ емоу не пороушна(ъ) нашего даанїа и пот<врѣжденїа, алн бы>⁷ емоу оутврѣднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), заноуже есмь емоу даан и потврѣднлн за его правою слоужбе оу и за цо ест(ъ) емоу права штннна.

И на болшоую крѣпост(в) н^б потврѣжденїе томоу вѣсемоу выше писанномоу, велѣлн есмь нашемоу вѣрномуу панѣ, Тъоутоуловн логофетоу, писати и нашоу печат(в) прнѣснтн к семоу лнстоу нашемоу.

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣже, вѣ Сочавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)р(та) ѡї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, <tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se>¹, că această adevărată slugă a noastră, Sima Gureș, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, jumătate de sate pe Rebricea, anume jumătate din Sîrbi, partea de jos, pe care și-a împărțit-o cu nepotul său, cu Nicoară Ciocîrlie. Acea mai sus scrisă să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, iar din alte părți, după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

• Și iarăși, privilegiul bunicilor lor, Oană Popșa și Moişă Filosoful, pe care ei l-au avut de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, pe acel sat, acela este în mîinile lui Sima Gureș.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului <Fru>⁷nteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari [mari] și mici.

Iar după <viața>⁷ noastră, < cine va fi >⁷ domn al țării noastre, din copiii noștri <sau din>⁷ neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Mold<ova, acela să>⁷ nu-i clinească dania și întărirea noastră, <ci să>⁷-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că îi este dreaptă ocină.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 17.

Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>), f. 1086 r.-v. Copie după orig., perg., pecete atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: <† Пичать Іу Стефанъ воѣводѣ, гисподаръ Земли Молдавскон. Cu trad. și comentariu, f. 1086 v. Orig. s-a aflat pînă la al doilea război mondial la răzeșul Stavarache din Grajduri, j. Iași. Cînd l-a văzut, a doua oară, M. Costăchescu și l-a fotografiat, în 1928, doc. „era în unele locuri stricat, mîncat poate de șoareci... și cu pecetea pierdută“.

Un rez., din 1838 octombrie 24, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 20, f. 54 r. (nr. 2), altul, din 1848 octombrie 5, ibidem, Anaforale, nr. 96, f. 110 v. (nr. 2), și ultimul, din 1836 decembrie 30, avînd numai data de an, ibidem, Anaforale, nr. 7, f. 140 r. (nr. 2).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 26–29 (nr. 5) (text slav, cu unele abateri, și trad.); idem, *Uricele satului Grajduri* (trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 79–80 (nr. XL) (text slav după o copie manuscrisă a lui Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 247–248 (nr. 230) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în orig. (nota lui M. Costăchescu; cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 79, n. 2).

² În loc de: нашу (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 80).

³ La I. Bogdan, *loc. cit.*: нмѣ.

⁴ La I. Bogdan, *loc. cit.*: роздѣла.

⁵ La I. Bogdan, *loc. cit.*: вѣки.

⁶ La I. Bogdan, *loc. cit.*, corectat tacit: Шефѣла.

⁷ Rupt (v. descrierea arheografică).

⁸ La I. Bogdan, *loc. cit.*, urmează un на superfluu.

† М(н)л(о)<с>¹тію в(о)жію, мы, Стефанъ воєвода, г(о)п(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним, ис снм нашим листом, вѣсѣм кто на н вѣзрит нан его чтоуѣчи оуслышит, вже прінде, прѣд нами н прѣд нашими молдавскимн бояре, велнкымн н малымн, Настѣ, дочка Росомакова, по ен доброн воли, ннким непонѣжена, а не прислована, н продала свою правое штинна, шт ен праваго оурика едно село на Маматинѣх, на нмѣ Хирова, межн Дереневъ н межн Грншан, гдѣ былъ дом штца ен, Росомака; та продала слѣгам нашимн Тоадерѣ, с(ы)ноу Миклаѣ Бѣлческоула², н Драготъ Боуапескоула³, за ње злат татарскихъ.

Н оуоставше нашн слоуги Тоадерѣ, с(ы)нѣ Миклаѣ⁴ Бѣлческоула, н Драготъ Боуапескоула н заплащан оусе исполна то[Е]ты выше писанн пинѣзн, ње злат татарскихъ, оу рѣки ен, Настн, дочки Росомакова, прѣд нами н прѣд нашимн молдавскимн бояре.

<Нно>¹ мы, видѣвше меж(е) нмн <нх>⁵ доброн воли н ток⁶<межь н>⁷ полноуѣю¹ заплащѣ, а мы, такожде, н шт нас дали н потерѣднн слѣгамъ нашимн Тоадерѣ, с(ы)нѣ Миклаѣ Бѣлческоула, н Драгот(ъ) Боуапескоула³ тоє прѣд реченное село, що на Маматинѣх, на нмѣ⁸ Хирова н що ес<т>¹ межн Дереневъ н межн Грншан, гдѣ был дом Росомаков како да ес<т>¹ нм шт нас оурикъ н съ вѣсѣм доходом, нм, н дѣтем нх, н оушчатом <нх>¹, н прѣшчатом нх, н прѣшчатом

<ИХ>¹ н вѣсеому родѣ их, кто см им избереѣт наближнѣи, непорѣшено никомже⁹, на вѣкы.

И хотар томѣ селѣ, по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка оживали.

И пак, принаїе що она имала на тоє село от нас же ен дала ѣ рѣки Тоадерѣ, <сынѣ>¹ Микаѣ Бѣлескоула, н Драгота Воупескоула, прѣд нами н прѣд нашими боїре.

И на то ест вѣра нашего г(оспо)д(ст)ва, вѣш(е) писаннаго, мы, Стефана воєводн, <н>¹ вѣра прѣвзлюбленых с(ы)н(о)въ г(оспо)д(ст)ва мы, Илеѣандра н Богдана-Блада, н вѣра болѣрь наших: <вѣра>¹ пана Дѣснн прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана¹⁰, вѣра пана Шефѣла¹¹, вѣра пана Моушата, <вѣра пана>¹² Тоадера прѣкалаба Хотннскога¹³, <вѣра пана Ми>⁷коты прѣкалаба <Нѣмецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Могна чашника, вѣра пана Фроунтеша столника>¹⁴, вѣра пана Петрика комса¹⁵ н вѣра вѣсѣх боѣрь нашихъ, <молдавскихъ, великихъ н малихъ.

И по нашем животѣ, кто едет господарь нашн Земан Молдавскон, от дѣтен >¹⁴ нашихъ или от наше<го> родѣ или пак ед кого Богъ избереѣт >¹⁴ г(ос)п(о)-д(а)рем¹⁶ быти нашн Земан Молдавскон, тот бы им не порѣшил нашего даїїа н потвѣрженїа <али бы им>¹⁴ оутвѣрди[н] н оукрѣпи[н] <заниже есмь им>¹⁴ дали н потвѣрдиан, за що <нин>¹⁴ соби коупиан за свон правїн п(н)н(ѣ)зи.

И на большѣю крѣпост н потвѣрженїе томоу вѣсеому выше писанномѣ, велики есмь нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Твоутоуловн логофетѣ, писати н нашѣ печат прикѣснн к семѣ анстоу нашему.

Писла Шандрѣ Крѣвѣ¹же, въ Сочавѣ, в(ѣ) л(ѣ)то хѣ, м(ѣ)<с>¹(л)ца м(а)р(тїа) хї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Nastea, fiica lui Rosomac, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra ei, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, un sat pe Măiatini, anume Hirova, între Dereneu și între Grișani, unde a fost casa tatălui ei, Rosomac; și a vîndut-o slugilor noastre, Toader, fiul lui Miclea Bălcescul, și Dragotă Vulpescul, pentru 55 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre Toader, fiul lui Miclea Bălcescul, și Dragotă Vulpescul și au plătit deplin toți acești bani mai sus scriși, 55 de zloți tătărești, în mîinile Nastei, fiica lui Rosomac, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

<Deci>¹ noi, văzînd între dînșii a lor bunăvoie și tocmeală <și>⁷ plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Toader, fiul lui Miclea Bălcescul, și Dragotă Vulpescul, acel sat mai înainte spus, care este pe Măiatini, anume Hirova, și care este între Dereneu și între Grișani, unde a fost casa lui Rosomac, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților <lor>¹, și strănepoților lor, și răstrănepoților <lor>¹ și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat <să fie> după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși, privilegiul pe care l-a avut ea pe acel sat de la noi, l-a dat în mîinile lui Toader, <fiul>¹ lui Miclea Bălcescul, și ale lui Dragotă Vulpescul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, <și>¹ credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: <credința>¹ panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman¹⁰, credința panului Șteful¹¹, credința panului Mușat, <credința panului>¹² Toader pîrcălab de Hotin, <credința panului Mi>⁷cotă pîrcălab <de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința Frunteș stolnic>¹⁴, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri <moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii¹⁴ noștri sau din <neamul>¹⁴ nostru <sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu>¹⁴ să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le cîntească dania și întărirea noastră, <ci să le>¹⁴ întărească și să le împuternicească, <pentru că le-am>¹⁴ dat și <le-am>¹⁴ întărit, deoarece ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru C<îr>¹je, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 17.

După „Записки“, III, p. 248–249. Text slav după orig., perg., pecete atirnată (șnur de mătase roșie), stricată.

O copie slavă, după I. Bogdan (v. EDIȚII), trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1090–1093 (nr. 369).

ALTE EDIȚII: „Revista pentru ist. arch. și fil.“, VII (1894), p. 236 (nr. 3) (rez.); I. Bogdan, <Doc. Ștefan, II, p. 81–83 (nr. XLI) (text slav, după „Записки“, cu corectarea greșelilor); <D.I.R., A, II, p. 248–249 (nr. 231) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în textul editat.

² În loc de: Бѣличскоуѣлъ sau Бѣличскоуѣлъ (cf. și I. Bogdan, <Doc. Ștefan, II, p. 82).

³ În loc de: Бѣличскоуѣлъ (v. mai jos: cf. și I. Bogdan, <loc. cit.)).

⁴ În loc de: Милкаѣ (cf. <ibidem>).

⁵ În textul editat, greșit: межн им н.

⁶ К citit greșit: и.

⁷ Loc gol în textul editat.

⁸ În orig. a fost ortografiat, probabil ca și în cazul altor cuvinte din acest text: имѣ (cf. și I. Bogdan, <loc. cit.>, care a corectat tacit peste tot ѣ în ѿ).

⁹ Lectură greșită, pentru николанже.

¹⁰ În textul editat, greșit Хрѣмака.

¹¹ În același text, greșit: Цифѣла.

¹² În același text, loc alb și lectură greșită: дора.

¹³ În același text, greșit: Хотинскнѣ.

¹⁴ Loc foarte deteriorat, încît lectura este imposibilă (v. nota editorului).

¹⁵ În textul editat, greșit: чашинка.

¹⁶ În același text, greșit: впрѣд.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нан его чтоучи оуслышит(ъ), шж(е) прїндоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашими молдавскимн бояре, великыми н малыми, наши слоугы Илл

и братове его, Петра, и Гавриль и Фръцнль, с(ы)н(о)вѣ Жвлннн, и знска нх(ъ), Фатоше, дочка Ивашка Клмча, оунска Косте Дабнжа, по нх(ъ) доброн волн, ннкнмн непоуженн, а нн прнслованн, и продалн свою правю штнннуу шт(ъ) нх(ъ) правяго оурнка, едно село на връж(ъ)¹ Ъаренка, на нмѣ Татомнрешн. Та продалн слоугам(ъ) нашнм(ъ) Петрн Кълнманануу и братаннчем(ъ) его, Исаю, и братоу его, Ярманѣ, и сестрам(ъ) нх(ъ), Яннн и Мъроушки, за п̄ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оуставше нашн слоугы Петра Кълнманъ и братаннчеве его, Исаю, и братъ его, Ярманъ и сестра нх(ъ), Янна и Мъроушка, и заплатнн оусе исполна тоты выше писанннн пннѣзн, п̄ злат татарскых(ъ), оу роуки слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Илн и братѣм(ъ) его, Петрн, и Гаврилоу и Фръцнль, с(ы)н(о)вѣм(ъ) Жвлннн, и оунскы нх(ъ), Фатоша, дочцн Ивашка Клмча, оунскы Косте Дабнжа, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашнмн бояре.

Ино мы, видѣвше меже нмнн нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полноуоу заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмь далн и потврѣднн слоугам(ъ) нашнм(ъ) Петрн Кълнманѣ и братаннчем(ъ) его, Исаю, и братъ его, Ярманъ, и сестрн нх(ъ), Яннн и Мъроушки, тое прѣд(ъ) реченое село, шо ест(ъ) на връхъ Ъаренка, на нмѣ Татомнрешн, како да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнкы и съ вѣсем(ъ) доходоом(ъ) нм(ъ), алн да ест(ъ) половннн шт(ъ) того села слоусѣ нашемоу Петрн Кълнманоу самомоу, а тотѣа дрѣгаа половннн шт(ъ) того села да ест(ъ) братаннчем(ъ) его Исаю и братоу его, Ярманоу, и сестрам(ъ) нх(ъ) Яннн и Мъроушки, нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оунучатом(ъ) нх(ъ), и продауноучатом(ъ) нх(ъ), и працоуратом(ъ) нх(ъ) и вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто сл нм(ъ) нзберет(ъ) нанелнжнн, непорушено ннкннже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томоу селѣ да ест(ъ) шт(ъ) оуснх(ъ) сторонь по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)н(о)вѣ г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн прѣкалаба, вѣра ласна,² Болдора дворннка, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадѣра прѣкалаба Хотннскогo, вѣра пана Мнкотъ прѣлалаба Немѣцскогo, вѣра пана Чорторовскогo, вѣра пана Шандра Новоградскогo, вѣра пана Клънѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака внѣтѣрннка, вѣра пана Ъремѣа постелннка, вѣра пана Моуна чашннка, вѣра пана Фрѣштѣа столннка, вѣра пана Петронка комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)гъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн землн Молдавскон, тот(ъ) бы нм(ъ) непорушнл(ъ) нашего даанѣа и потврѣженѣа, алн бы нм(ъ) оутврѣднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), заноуже есмь нм(ъ) далн и потврѣднн, за шо ннн собн коупннн за свон правнн пннѣзн.

И на болшоую крѣпост(ъ) и потврѣженѣе томоу вѣсѣмѣ выше писанномѣ, велѣлн есмь нашемоу вѣрномуу панѣ, Тъшоуловн логофѣтоу, писатн и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семоу лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Шандрѣ Кръже, въ Сочавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(ѣ)ца матрѣа мѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, slugile noastre Ilia și frații lui, Petrea, și Gavril și Frățilă, fiii lui Iula, și nepoata lor, Fatoșe, fiica lui Ivașco Clecea, nepoata lui Coste Dabija, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți,

și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, un sat la obîrșia Oarbi-
cului, anume Tatomirești. Acesta l-au vîndut slugilor noastre Petre Căliman
și nepotului său de frate, Isaia, și fratelui său, Armean, și surorilor lor, Anna
și Mărușca, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Petre Căliman și nepotul său de frate,
Isaia, și fratele său, Armean, și surorile lor, Anna și Mărușca, și au plătit
deplin toți acei mai sus scriși bani, 80 de zloți tătărești, în mîinile slugilor
noastre Ilia și ale fraților săi, Petrea, și Gavril și Frățilă, fiii lui Jula, și nepoatei
lor, Fatoșe, fiica lui Ivașco Clecea, nepoata lui Coste Dabița, înaintea noastră
și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plata deplină,
și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Petre
Căliman și nepotului său de frate, Isaia, și fratelui său, Armean, și surorilor
lor, Anna și Mărușca, acel sat mai înainte zis, care este la obîrșia Oarbi-
cului, anume Tatomirești, ca să le fie lor și de la noi uric și cu tot venitul lor, însă
jumătate din acel sat să fie slugii noastre Petre Căliman singur, iar cealaltă
jumătate din acel sat să fie nepotului său de frate Isaia și fratelui său,
Armean, și surorilor lor, Anna și Mărușca, lor, și copiilor lor, și nepoților
lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine se va
alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul celui sat să fie din toate părțile după vechiul hotar,
pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și
Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab,
credința pa<nului>² Boldor vornic, credința panului Hărman, credința pa-
nului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de
Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciorto-
rovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău
spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic,
credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința
panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari
și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii
noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să
fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea
noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și
le-am întărit, deoarece ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise,
am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne
pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 18.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Căliman <și o însemnare din
secolul XVIII>: † Ștefan vodă . . .³ Tatomirești.

<Sus, pe colțul din dreapta al pergamentului, însemnare din secolul
XIX>: 7003 <1495> mart(ie) 18—343 ani vechi.

Muzeul de istorie al R. S. România, inv. nr. 2906/46. Orig., perg. (29,5 × 44,5 cm.),
pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

¹ Greșit, pentru *срѣхъ*.

² Omis.

³ Șters.

† Милостію божією, мы, Стефанъ воєвода, господарь Зє¹мил Молдавскон. Знаменито чинимъ, не снмъ нашимъ листомъ, въсѣмъ кто на нъ възрнтъ или его чтоучи оуслышитъ, шж(е) прінде, прѣдъ нами <и прѣдъ оуслими нашими молдавскими бояре¹, великими и малыми, слоуга нашъ, Ёданча, с(ы)нъ Станчѣла Намниша, по его доброн волн, никимъ непоноуженъ, а ни при слованъ <и прѣдъ свою правію штиннѣ и вижш¹леніе, що былъ коупиль шт(е)ць его, Станчоуль Нѣмнишь, шт(ъ) Гога, с(ы)на Жоуржа Распопа, едно село, на нмѣ Лѣлещин, на Тоутова; <та прѣдъ слѣси нашемъ Станчѣла¹ и сестри его, Стани, за рн златъ татарскихъ.

И оуставше слоуга нашъ, Станчоуль, и сестра его, Стана, и заплатили оусехъ испокони тоти выше писанин пинѣзи¹, рн златъ татарскихъ, оу роуки слоуша нашемоу, Ёданчи, с(ы)ноу Станчоула Нѣмниша, прѣдъ нами и прѣдъ нашими бояре.

Ино <мы, видѣвше меже ними нхъ доброн¹ волн и токмежъ и полноую заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) насъ есмы дали и потвѣрдил слѣса нашемоу, Станчѣла <сестри его, Стани, тое прѣдъ реченое¹ село, на нмѣ Лѣлещин, на Тоутовѣ, како да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) насъ оурикъ и съ въсемъ доходомъ, нм(ъ), и дѣтемъ нх(ъ), и братіамъ нх(ъ), и оуноучатомъ нх(ъ), <и праоуноучатомъ нх(ъ), и прѣшшрѣтомъ нх(ъ) н¹ въсемоу родѣ нх(ъ), кто са нм(ъ) изберець наближнн, непорушено николнже, на вѣкы.

И хотаръ томоу селѣ да ест(ъ) по старомъ <хотарѣ, кѣда изъ вѣка шживали.

И н¹а то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбелныхъ с(ы)н(о)въ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Ялѣандра и Богдана-Блада, и вѣра бояръ нашихъ: вѣра пана Дѣмн¹ прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Ткоадера прѣкалаба Хотинского, вѣра пана¹ Минкотъ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Кланъш спатарѣ, вѣра <пана Исака вштерника, вѣра пана Ёре¹мил постелиника, вѣра пана Моуила чашника, <вѣра пана Фрѣнтеша столника², вѣра пана Петрика комнса и вѣра въсѣхъ бояръ нашихъ молдавскихъ, великихъ и <малыхъ.

И по нашимъ жикотѣ, кто боудетъ господа¹ръ нашн земли, шт(ъ) дѣтен нашихъ или шт(ъ) нашего рода или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)гъ изберець г(о)с(п)о(д)а(р)ем(ъ) быти нашн земли, <Молдавскон, тотъ бы намъ не пороушилъ нашего дааніа и пот¹врѣжденіа, али бы нм(ъ) оу<тврѣдилъ и оукрѣпилъ за шо дали есмы н¹ потвѣрдил за шо они сами кѣпни за свои <правн пинѣзи.

И на большю крѣпшесть и пот¹врѣженіе томоу въсемоу выше писаномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу панѣ, Тшоутоуловн логофетѣ, писати и нашоу печать прнѣсати к се¹моу листоу нашемъ.

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣже, въ Сѣчаевѣ, въ л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца марта нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn¹ al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră <și înaintea

tuturor boierilor noștri moldoveni)¹, mari și mici, sluga noastră, Oancea, fiul lui Stanciul Neamișul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, <și a vîndut dreapta sa ocină>¹ și cumpărătură, pe care a cumpărat-o tatăl lui, Stanciul Neamișul, de la Goga, fiul lui Giurgiu Răspop, un sat, anume Lălești, pe Tutova; și a vîndut slugii noastre Stanciul și surorii lui, Stana, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Stanciul, și sora lui, Stana, și a plătit deplin toți <acei bani mai sus scriși>¹, 150 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre, Oancea, fiul lui Stanciul Neamișul, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci <noi, văzînd între dînșii a lor bună>¹voie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Stanciul și <surorii lui, Stana, acel înainte spus>¹ sat, anume Lălești, pe Tutova, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și fraților lor, și nepoților lor, <și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și>¹ întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat să fie după vechiul <hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar>¹ la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogda<n-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma>¹ pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului T<oader pîrcălab de Hotin, credința panului>¹ Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorov-schi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința <panului Isac vistier, credința panului Ere>¹ mia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, <credința panului Frunțeș stolnic>², credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și <mici.

Iar după viața noastră, cine va fi>¹ domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, <Moldova, acela să nu le clinească dania>¹ și întărirea noastră, ci să le întărească <și să le împuternicească, pentru că le-am dat și>¹ le-am întărit, fiindcă ei și-au cumpărat pe <banii>¹ lor <drepti.

Iar pentru mai mare putere și>¹ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie <și să atîrne pecetea noastră la>¹ această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 18.

<Pe verso, un rez. aproape șters, din sec. XIX, al actului, în care se menționează că doc. este al satului> Lălești, de la Tutova.

Muzeul Militar Central, III/59. Orig. perg. (27 × 32 cm.), pătat, șters și rupt la indoituri, lipsă treimea din stînga, pecete atîrnată, pierdută.

Un rez., într-o anafora din 1840 ianuarie 8, în care se menționează o trad. a doc., la Arh. St., Iași, Anaforale, nr. 30, f. 170 v. (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh.: „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/94.

O copie după rez. din 1840 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1094 (nr. 370).

¹ Rupt.
² Omis.

192

1495 (7003) martie 18, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскѣи. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листум(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) зрѣит(ъ) или чтѣши его слышит(ъ), вже тѣт(ъ) истиннии слѣга наш(ъ) Козма, оуицькѣ Бални(ъ), слѣжна(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣ<мъ>¹, ми, видѣвши его правѣ и вѣрнѣю слѣжеѣ до нас(ъ); жаловали есми его всеюною нашею м(н)л(о)стію, дали и потвѣрдилн есмы емѣ ѣ нашен земли, ѣ Молдавскон, его правѣю штиннѣ, едно село на Бишинѣ Тотрѣшѣ, на имѣ Брѣтѣишин, и една полѣна що ѣ тѣм(ъ) нас(ъ) хотарѣ, на имѣ Полѣна Пліаша. Тоѣ вѣсе вше писанѣ да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) зрѣит(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), емѣ, и сестрѣичѣ его, Тоадерѣ, и дѣтнм(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и ярашѣрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) избѣрет(ъ) наближнѣи, непорѣшено николѣже, на вѣки.

И хотар(ъ) томѣ вше писаномѣ селѣ да ест(ъ) съ вѣсѣми своимѣ старѣми хотари, кѣда из вѣка уживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ства, вше писанаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбеленых(ъ) с(ы)новѣ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ства ми, Плейандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалава, вѣра пана Болдѣра двѣрѣника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шеѣсла, вѣра пана Мѣшата, вѣра пана Тоадера Хотинско(о), вѣра пана Микотѣ Немѣцко(о), вѣра пана Чорторѣвско(о), вѣра пана Шандра Новоградско(о), вѣра пана Кѣлнѣш спѣтарѣ, вѣра пана Псака вѣстѣрѣника, вѣра пана Сремѣлѣ постѣлѣника, вѣра пана Мохила чашѣника, вѣра пана Фрѣнтѣша столѣника, вѣра пана Петрѣника комѣса и вѣра зснх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нацшего ро>²дѣ или пак(ъ) вѣд(ъ) кого П(о)г(ъ) избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ бити нашен Земли Молдавскон, тѣт(ъ) би им(ъ) не порѣшилн(ъ) нашего дѣлѣа и потвѣ>³рженѣа, али би им(ъ) штевѣрдилн(ъ) и зкрѣпилн(ъ), занѣ>⁴же е>²смы им(ъ) дали за що ест(ъ) нх(ъ) правѣа штинна,

<И на вол>⁴шѣю крѣпост(ъ) и потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ вше писанномѣ, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣ<тѣ>³лѣ лѣгофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прѣвѣсѣсти к семѣ листѣ нашемѣ.

Пис(а) Мѣтѣн, ѣ Сѣч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣг, м(ѣ)с(а)ца м(а)р(тѣа) иѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Cozma, nepotul lui Balea, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit, în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, un sat pe Totrușul de Sus, anume Brătieștii, și o poiană ce este în același hotar, anume Poiana lui Pliăș. Toate acele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și nepotului său de soră, Toader, și copiilor lor,

și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hârman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader de la Hotin, credința panului Micotă de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, <Mold>³ova, acela să nu le cîntească <danii și>³ întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat fiindcă este dreapta lor ocină.

<Iar pentru>⁴ mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tău<tu>¹ logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7003 <1495>, luna martie 18.

Arh. St. Iași, CCCXL/97. Orig., perg. (40 × 36,5 cm.), rupt la indoituri, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), stricată (se păstrează doar un sfert din ceară), cu legenda: <† Печать Іу Стефанъ в>оивѣда, г>всеподар Землян Молдавскон>.

Trei foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/95 a, b și c.

EDIȚII: D.I.R., A, II, p. 251–252 (nr. 234) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Șters.

³ Rupt.

⁴ Rupt și șters.

† М(н)л(о)стію божією, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землян Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), не снм(ъ) лнстѡм(ъ) нашнм(ъ), ѡснм(ъ) кто <на нь оузрнтъ(ъ) нлн его ч>¹тючи оуслншт(ъ), вжж тотн нстнннн слѡуга наш(ъ), Ннкнтл и сестра его, Мърнна, с(ы)нове Пкнма Плпѣ, н племнннцн нх(ъ), Настѣ и сестра ен, Мърїе, дочкн Нѣгннн, н оуноукн нх(ъ), Іѡн(ъ) н брат(ъ) его Косте, оуноукоѡе поѡа Іѡашка, н оунокн нх(ъ), Нл<ѣ>², с(ы)нъ Драголан, оуслн оуноукоѡе Шефана Плпѣ, жалѡѡалн есмн нх(ъ) ѡсебною нашею м(н)л(о)стію, далн н потѣрѣднл есмн нмъ оу нашн землн, оу Молдавскон, нх(ъ) правѡую ѡтннноу, едно село на нмѣ Жоурканїн, на Драгошеѡо Поле. Тѡе ѡыше пнсанное, да ест(ъ) нм(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) оурнкъ н сѣ ѡъсем(ъ) дохѡдѡм(ъ).

Ілн да ест(ъ) нм(ъ) тѡе село на четнрн частн: една част(ъ) ѡт(ъ) того село да ест(ъ) слѡуѡѣ нашемоу Ннкнтн и сестрн его, Мърннн, с(ы)новѡм(ъ) Пкн-мѡѡѡм(ъ) Плпѣ; а дрѡугаа част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) племнннцлм(ъ) нх(ъ), Настн и сестрн ен, Мърїн, дочкам(ъ) Нѣгннн; а третѣа част(ъ) ѡт(ъ) того села да ест(ъ) оуноукѡм(ъ) нх(ъ), Іѡноу н братѡу его, Костн, оуноукѡм(ъ)

попа Ивашка ; а четвъртата част(ъ) того села да ест(ъ) оушковоу нх(ъ) Нан, (ы)ноу Драголи, нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатwm(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатwm(ъ) нх(ъ), и працоурѣтwm(ъ) нх(ъ) и въсемоу родоу нх(ъ), кто съ нм(ъ) изберет(ъ) нанблнжнн, непороушено николнже, на вѣки.

ѿ хотар(ъ) томоу выше писанномоу селоу да ест(ъ) шт(ъ) оуцнх(ъ) сто-рнн(ъ) по старомоу хотароу, коуда нз вѣка шжнвалн.

ѿ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)новъ г(о)с(по)д(ст)ва мн, ѿлеѣандра и Богдана-Блада, и вѣра боарь нашнх(ъ): вѣра пана Доумн прѣкѣлаба, вѣра пана Бwлдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Моушата, вѣра пана Тоадера прѣкалаба Хотинского, вѣра пана Микотъ прѣкалаба Немцкаго, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Кланъоу спѣтарѣ, вѣра пана Еремѣа постелника, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Могнкла чашника>¹, вѣра пана Фроунтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра оуцнх(ъ) боарь нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

ѿ по нашнм(ъ) жнкотѣ, кто <вѣдетъ господарь нашен Зе>¹ман Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) на<ш>ею родоу нлн пак(ъ) коудъ кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бнтн нашн землн, тот(ъ) бы нм(ъ) не пороушнл(ъ) <нашего даанѣа и потеръ>¹жденѣа, алн бн нм(ъ) оутвѣрднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ), заноуже есмн нм(ъ) даан и потвѣрднл(ъ) за цю <нмъ естъ п>²равла штннна.

ѿ на болшоую крѣпость и потвѣржденѣе томоу>¹ въсемоу выше писанномоу, велѣли есмн нашемоу вѣрномуу жоупаноу, Тъоутоулѣс логофетоу, писати и нашоу <печатъ прнвѣснтн къ семоу лнстѣ на>¹шемѣс.

Писал(ъ) ѿлеѣа, оу Гоч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тw хѣг <мѣснца>¹ мартѣа ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care <о vor vedea sau о>¹ vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre, Nichita și sora lui, Mărina, fiii lui Iachim Pealpea, și verele lor, Nastea și sora ei, Măria, fiucele Neagăi, și nepoții lor, Ion și fratele lui, Coste, nepoții popii Ivașco, și unchiul lor, Ilea, fiul Dragolei, toți nepoții lui Ștefan Pealpea, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta lor ocină, un sat anume Giurcanii, în Cîmpul lui Dragoș. Acel mai sus scris să le fie și de la noi uric și cu tot venitul.

Însă să le fie locușorul aceluia sat în patru părți: o parte din aceluia sat să fie slugii noastre Nichita și surorii lui, Mărina, fiii lui Iachim Pealpea; iar altă parte din aceluia sat să fie verelor lor, Nastei și surorii ei, Măria, fiicile Neagăi; a treia parte din aceluia sat să fie nepoților lor, Ion și fratelui lui, Coste, nepoții popii Ivașco; iar a patra parte din aceluia sat să fie unchiului lor, Ilea, fiul Dragolei, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fiii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar,

crediința panului Eremia postelnic, credința panului Isac vistier, credința panului Moghi<lă ceașnic>¹, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine <va fi domn>¹ al țării <noastre>¹, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu le clinească <dania și>¹ întărirea <noastră>¹, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit și pentru că <le este>² dreaptă ocină.

Iar pentru <mai mare putere și întărire>¹ a tuturor <celor>¹ mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și <să atirne pecetea>¹ noastră <la această carte>¹ a noastră.

A scris Alexa, la Suceava, în anul 7003 <1495>, <luna>¹ martie 19.

Bibl. Acad., XXX/85. Orig., perg. (30 × 55 cm.), rupt, pecete atirnată, pierdută (sus-trasă prin tăierea pergamentului).

O trad., cu data de zi: 9, din 1803 iulie 1, de polcovnicul Pavel Debriț de la Mitropolie, ibidem, LXXIII/3, și o copie modernă după aceasta, ibidem, ms. nr. 5234, f. 244—245.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/96.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1095—1097 (nr. 371).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 84—86 (nr. XLIII) (text slav și trad. din 1803 iulie 1); *D.I.R.*, A, II, p. 252—253 (nr. 235) (trad. după orig., și p. 341 (fac.).

¹ Rupt.

² Șters.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли М(н)л(а)вскон. Знаменито чинимъ(ъ), не снмъ(ъ) нашимъ(ъ) листымъ(ъ), въсѣмъ(ъ) ктв на н(ъ) възрнтъ(ъ) или его чтоучи оуслышитъ(ъ), вже прїнде, прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашими м(н)л(а)вскими богаре, великими и малими, слоуга наш(ъ) Тоадеръ, с(ы)нъ(ъ) Настинъ, по своен доброн воли, никимъ(ъ) непонъжденъ(ъ), а ни прислованъ(ъ), и продалъ(ъ) свою правою штниноу, шт(ъ) своего правого и питомаго оурика, едно село на Сохоулоун, на нмѣ(ъ) Мирреши, где былъ(ъ) Иванъ(ъ) Шїерїоулъ(ъ), выше Девкѣци; та продалн¹ слоугамъ(ъ) нашимъ(ъ) Жоуржи Крѣмѣти и братъ(ъ) его, Драгоше, и сестрамъ(ъ) ихъ(ъ), Дрѣгълинн и Стани, за ѣ(ъ) златъ(ъ) татарскихъ(ъ).

И оуставше нашкн слоугъ(ъ)², Жѣржа Крѣмѣте и братъ(ъ) его, Драгоше, и сестри ихъ(ъ), Дрѣгълинн и Стана, и заплатилн оусехъ(ъ) исполна тоты выше писаннїи пинѣзи, ѣ(ъ) златъ(ъ) татарскихъ(ъ), оу рѣкн слѣсѣ(ъ) нашему Тоадеръ, с(ы)нъ(ъ) Настин(н), прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашими м(н)л(а)вскимн богаре.

Ино мы, видѣвше меже нмн ихъ(ъ) доброн воли и твкмеж(ъ) и полноуоу заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) насъ(ъ) есмь дали и потвѣрдилн слѣгамъ(ъ) нашимъ(ъ) Жѣржи Крѣмѣти и б(ъ)ратъ(ъ) его, Драгошн, и сестрамъ(ъ) ихъ(ъ), Дрѣгълинн и Стани, тое прѣдъ(ъ) реченое село, що естъ(ъ) на Сохолшн, на нмѣ(ъ) Мирреши, где былъ(ъ) Иванъ(ъ) Шїерїоулъ(ъ) и що соутъ(ъ) выше Девкѣци², како да естъ(ъ) и шт(ъ) насъ(ъ) оурикъ(ъ) и съ(ъ) въсѣмъ(ъ) дохвдмъ(ъ), нмъ(ъ), и дѣтемъ(ъ) ихъ(ъ), равнн и оуноучатмъ(ъ) ихъ(ъ), и пра(о)уноучатмъ(ъ)² ихъ(ъ), и прѣцїсрѣтмъ(ъ) ихъ(ъ) и въсемоу родъ(ъ) ихъ(ъ), ктв сѣ(ъ) нмъ(ъ) изберетъ(ъ) наближнїи, непорушенно николиже, на вѣки.

И хотаръ(ъ) томъ(ъ) выше писанномъ(ъ) селѣ да естъ(ъ) шт(ъ) оусихъ(ъ) сторшн(ъ) по старому(у) хотарѣ, кѣда из вѣка шживали.

И на тѣ ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана
воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленных(ъ) с(ы)н(о)въ г(о)с(по)д(ст)ва мн, Илѣѣандра
и Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкѣлаба, вѣра
пана Ёвладора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Мѣ-
шата, вѣра пана Тоадера прѣкѣлаба Хотинского, вѣра пана Мнквть прѣкѣлаба
Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкѣлаба Новоградского,
вѣра пана Кльнѣс спѣтарѣ, вѣра пана Исака внѣтрника, вѣра пана Еремѣа
постелника, вѣра пана Мохла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша ствалника, вѣра пана
Петрѣка колмса и вѣра вѣсѣх(ъ) боар(ъ) наших(ъ) мвладавских(ъ), великих(ъ)
и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ)
дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего рода или пак(ъ) боуд(ъ) кого Ё(ог)ъ нберет(ъ)
г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Мвладавскон, тѣт(ъ) бы нм(ъ) не порѣ-
шил(ъ) нашего даанѣа и потвѣрженѣа, даи бы нм(ъ) оутвѣрди(ъ) и скрѣпил(ъ),
закоуже есмь нм(ъ) даан и потвѣрдиан за нх правою слѣжеѣ и за шо шнн собн
кѣпнан <за свон пра>²вѣн и чнстѣн <пннѣзн>³.

И на вѣшоюу крѣпост(ъ) и потвѣрженѣе томѣ вѣсемѣ <выше писа>²нкомѣ,
вѣлѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печать
прѣвѣснн къ семѣ листѣ нашемѣ>⁴.

Пнс(а) 4

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Mol-
dovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor
vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boie-
rilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Toader, fiul Nastei, de
bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă,
din uricul său drept și propriu, un sat pe Sohului, anume Mireștii, unde a
fost Ivan Mieriul, mai sus de Deocheați; și l-a vîndut slugilor noastre Giurgiu
Cîrmete și fratelui său, Dragoșe, și surorilor lor, Drăgălina și Stana, pentru
100 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Giurgiu Cîrmete și fratele lui, Dragoșe,
și surorile lor, Drăgălina și Stana, și au plătit deplin toți acei bani mai sus
scriși, 100 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Toader, fiul Nastei,
înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd între dînșii a lor bunăvoie și tocmeală și plata deplină,
noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Giurgiu
Cîr<mete și>² fratelui său, Dragoșe, și surorilor lor, Drăgălina și Stana, acel
sat mai înainte spus, ce este pe Sohului, anume Mireștii, unde a fost Ivan
Mieriul, și care este mai sus de Deo<cheați>², ca să le fie și de la noi
uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și stră-
nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege
cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după ho-
tarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și
Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab,
credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului
Șteful, credința panului Mușat, credința panului Toader pîrcălab de Hotin,
credința panului Micotă pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi,
credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău
spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic,

crediința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că și-au cumpărat <pe>¹ <banii>³ <lor>² drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor <mai sus>¹ scrise, <am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră>⁴.

A scris.....⁴.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 31. Orig., perg. (17 × 35,5 cm.) rupt (lipsește treimea de jos a doc.), pecete atirnată, pierdută.

Un rez., fără dată, într-un perilipsis din 1805 aprilie 23, întocmit de polcovnic Pavel <Debriț> de la Mitropolie, ibidem, M-rea Adam, VII bis/23 (nr. 4).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/97.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data: cca. 1495, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1101–1103 (nr. 375).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 87–88 (nr. XLIV) (text slav, cu data: (ianuarie – martie) 1495); *D.I.R.*, A, II, p. 212–213 (nr. 195) (trad., după orig., cu data: „1495 (7003) ianuarie 3, martie”(1)).

Datat după Micotă pircălab de Neamț care a murit și a fost îngropat la mănăstirea Neamț la 1 octombrie 1495 (7003) (v. textul pietrei funerare în *Repertoriu*, p. 261, și fotocopia ei, la Balș, *Bisericile lui Ștefan*, p. 289; la Iorga, *Contribuții la ist. bisericii*, p. 457, data de lună nu este bine citită, iar cea de zi este nesigură). Pentru aceeași datare, cf. și *Bibl. Acad.*, A 2000-XIV..., f. 1102–1103 și 1106.

¹ În loc de: *породѣнъ*.

² Rupt.

³ Șters și rupt.

⁴ Partea de jos a doc. lipsește.

195 <După 1495 (7003)> octombrie 10, Suceava.

Un ispisoc de la Ștefan v(oi)e vod.

Precum au venit, înainte mării sale, Toader Iucaș și veri primari¹ a lui, Farco aprod și sora lui, Marușca i Dolca, feciori Petri Iucaș, și, de bunăvoie lor, au vîndut a lor driaptă ocenă dintr-al său drept uric, giumătate de satu din Cîrna, de pe Zelitin, parte din gios; aceasta au vîndut-o Buriu și surorii lui, Necșei, drept una sută de zloți tătărăști.

Și văzîndu de bunăvoie lor tocmeală și plată deplinu, mărie sa încă au dat ș-au întărit Buriu și sorii lui, Necșei, giumătate de satu din Cîrna, de pe Zelitin, pe amîndoi părțile de Zelitin, parte din gios, ca să fie și de la mărie sa uricu cu tot venit(ul), lui, și fiilor lui și la tot neamul lui, neclătit niciodinioară, în veci.

Și spre aceasta iaste credința mării sale și a tuturor boierilor mării sale.

Și pentru mai mare tărie, au poruncit giupînului Tăutul log(o)f(ă)t să scrie și să spînzure pecete la carti aceasta a domnii sale.

S-au scris în Suceavă, let 7000²<1492>oct(om)v(rie) 10.

Arh. St. București, Ms. nr. 573 (Condica m-rii Răchitoasa), f. 72 v. — 73 r. (nr. 65). Copie din 1794 martie, de Costandin, fiul lui Ioniță protopop din Bacău.

Un rez., cu vâleatul greșit (7000), într-o carte de judecată din 1835 iunie 15, se afla la Arh. St. Iași, Divanul domnesc, Tr. 289, op. 317, dos. 57, f. 55 r. (ars în timpul celui de al doilea război mondial).

O copie a rez. din 1835 iunie 15 și comentariu, cu data de an greșită: 7000 <1492>, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 906 (nr. 309).

EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 169 (nr. 46) (rez. din 1835 iunie 15, cu data de an: 7000 <1492>); idem, *Doc. în. Ștefan*, II, p. 435 (același rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 180 (nr. 165) (copia din 1794, cu aceeași dată de an greșită: 1492 (7000).

Traducătorul sau copistul au citit greșit data acestui document, omițând, la transcriere, ceea ce urma după cifra miilor (xă). Întrucît Toader Iucaș și nepoții săi nu puteau vinde partea lor din satul Cîrna înainte de a-și fi împărțit cu celelalte rude satele moștenite de la Lăslău globnic, este evident că actul de mai sus nu poate data decît de după emiterea celui de împărțeală (1495 ianuarie 22). După domn (Ștefan voievod) și logofăt (Tăutul), acest doc. aparține domniei lui Ștefan cel Mare, situîndu-se însă după 7003 (1495), cu datele de lună și zi înregistrate de copia editată mai sus și de rezumatul din 1835 iunie 15 (v. descrierea arheografică).

¹ În loc de nepoți de frate (cf. doc. nr. 172).

² Greșit; v. datarea.

196

1496 (7004) ianuarie 24, Suceava.

Șuret de pe un uric vechiu pe sîrbie de la Ștefan v(oi)e vod, scris de Șandru Cîrjă, în Suceav(a), la leat 7004 <1496> ghenar(ie) 24.

Cu mila lui D(u)mnezeu, noi Ștefan v(oi)e vod, domnu Țării Moldovei. Înștiințare facem, prin această carte a noastră, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau o vor auzi citîndu-se, precum această adevărată și credincioasă sluga și boerul nostru, Toader, pisariul nostru, slujindu-ne noao cu dreptate și cu credință și a căruia vîzînd noi cea cu dreptate și credință cătră noi slujbă, l-am miluit pre dînsul cu osăbită milă și i-am dat și i-am întărit lui de la noi, în pămîntul nostru a Moldovei, gium(ă)tate de sat pe Bîrlad, în margine ezerului celui mare a Bîrladului, ce-i [i] în gura Gerului, anume Ciofreștii, partea cea din sus, ca să-i fie lui acest de mai sus numit sat de la noi uric cu tot venitul, lui, și fiilor lui, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul lui, cine i se va alege mai de aproape, nestrămutat nici odinioară, în véci.

Însă în ezer în Bîrlad, ce-i în gura Gerului, să aibă împreună cu dum(nea)lui Frunteș stolnicul, amîndoi a patra parte.

Iar hotarul acei gium(ă)tăți de sat ce-i pe Bîrlad, în margine ezerului celui mare a Bîrladului, ce-i [i] în gura Gerului, anume Ciofreștii, partea cea din sus, să fie din tot hotarul gium(ă)tate, iar despre alte părți să fie dup(ă) vechiul hotar, pîn(ă) unde au apucat din veac.

Și spre aciasta este credința a însumi domniei mele, de mai sus numit, Ștefan v(oi)e vod, și credința a preiubiților fii a domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovei, a mari și mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, poroncît-am credincios boerului nostru, Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și să lege și pecete cătră această adevărată carte a noastră.

De pe sîrbie pe limba moldovinească s-au tălmăcit, la anul 1801 iunie 20, de polcov(nicul) Pav(ă)l Debriț ot Mitropolie.

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXVII/1. Trad.

Cinci rez.: unul, din 1814 septembrie 20, după această trad., ibidem, XXVII/23, f. 9 r. (nr. 9), alte două, din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, XXXVI/32 (nr. 1), și ms. nr. 1262 (Condica m-rii Neamț), f. 26 r. (nr. 2), și, în sfârșit, alte două rez.: unul într-o carte de judecată din 1817 noiembrie 27 și altul într-o carte de judecată din 1824 martie 18, la Arh. St. Iași, Condica K 375, p. 205, și, respectiv, Condica K 380, f. 120 v.; trei menț.: una, avînd numai data de an, într-un hrisov din 1715 (7223) aprilie 26, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 363 v., și două la Arh. St. Iași, Anaforele (neinventariate), f. 153 și 192.

O copie a aceleiași trad., la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1105 (nr. 377).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 91–92 (nr. XLVII) (trad. din 1801 iunie 20); *D.I.R.*, A, II, p. 254 (nr. 237) (aceeași trad.).

197

1496 (7004) ianuarie <24>, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн М(н)л(а)вскон. Знаменнто чинимъ), не снм(ъ) нашим(ъ) лнстѡм(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) нли его чтоучи слышит(ъ), вже тотъ истинныи слоуга и боярныи наш(ъ) вѣрнїи, пан(ъ) Іѡн(ъ) Фршнтешъ столник(ъ), слѣжилъ нам(ъ) право о вѣрно. Там(ъ), мы, видѣвше его правою и вѣрною слѣзбою до нас(ъ), жаловали есмь его всобною нашею м(н)лостїю и дали и потврднли есмь емоу шт(ъ) нас(ъ) оу нашей землн, оу М(н)л(а)вскон, половина село на Брѣлада, на кран великаго взера Брѣлада, цю на встїе Жерѣла, на нмѣ Чофрецин, нижнїа част(ъ). Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходим(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и внѣчатим(ъ) его, и прѣвнѣчатом(ъ) его, и прѣвнѣчатом(ъ) его и вѣсемоу родѣ его, кто сѣ емоу нзберет(ъ) нан-ближнїи, непорѣшенно нколнже, на вѣкы.

† пак(ъ) оу взеро оу Брѣлада(ъ), цю на встїе Жерѣла, да имаєт съ паном(ъ) Твадерим(ъ), писарем(ъ) нашим(ъ), вѣа чѣтвертѣю част(ъ).

† хотарь тон половиин села да ест(ъ) шт(ъ) оу сего хотара половино, а шт(ъ) иншнх(ъ) стѡрнн(ъ) да ест(ъ) по старомоу хотарѣ, коуда из вѣка вжнвали.

† на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленннх(ъ) с(ы)новѣ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Плезандра и Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣми прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Моушата, вѣра пана Дѣма и пана Тоддера прѣкалабове Хотннскын, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Кланѣс спатара, вѣра пана Исака внстїарника, вѣра пана Фремїа постелника, вѣра пана Моуниа чашника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсмх(ъ) бояр нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

† по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашей землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего рода нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашей Землн М(н)л(а)вскон, тот(ъ) бы емоу не порѣшил(ъ) нашего даднїа и потврдженїа, алн бы емоу втврднл(ъ) и вкрѣплл(ъ), занѣже есмь емѣ дали и потврднли за его правою и вѣрною слоужбѣ.

† на большю крѣпвст(ъ) и потврдженїе томѣ вѣсемоу выше писанномоу, велѣли есмь нашему вѣрномоу панѣ, Тѣвстоуловн логофетоу, писати и нашѣ печать прнвѣснтн к семоу лнстоу нашему.

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣже, въ Сочавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѣд, м(ѣ)с(а)ца генар(їа) <кѣ>¹.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Чофрецин(н), дѣд(нна).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier al nostru credincios, pan Ion Fruntes stolnic, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, în Moldova, jumătate de sat pe Bîrlad, la marginea iazului mare al Bîrladului, care este la gura Gerului, anume Ciofreștii, partea de jos. Toate acele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și iarăși la iezerul de la Bîrlad, care este la gura Gerului, să aibă cu panul Toader, pisarul nostru, amîndoi a patra parte.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, iar din alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab de Neamț, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Suceava, în anul 7004 <1496>, luna ianuarie <24>¹.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Ciofreștii, dedina <și alta, din sec. XIX>: Pe satul Ciofreștii, partea din gios, la Tecuci.

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXVII/2. Orig., perg. (29 × 44 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu o trad., incompletă și fără data de zi, din sec. XVIII, și două copii de pe aceasta: una, adevărată la 1813 iunie 23 de Silvestru arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, și alta, de la începutul sec. XIX; altă copie, după aceeași trad., de la mijlocul sec. XIX, cu data de zi: 24, adăugată în sec. XX, ibidem, CIX/2.

Cinci rez.: unul, din prima jumătate a sec. XIX, cu data completă: 7004 <1496> ianuarie 24, ibidem, ms. nr. 1262 (Condica M-rii Neamț), f. 26, două fără data de zi: unul din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, XXXVI/32 (nr. 2), și altul într-un izvod din 1832 februarie 20, ibidem, CXXV/6 (nr. 48), și alte două, tot fără data de zi: unul, într-o carte de judecată din 1813 noiembrie 27, la Arh. St. Iași, Condica K, nr. 375, p. 204, și altul, într-o carte de judecată din 1824 martie 18, ibidem, Condica K, nr. 380, f. 120 r.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/98.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1109—1110 (nr. 378) (cu data de zi: <24>, după doc. precedent).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 287 (nr. 11/2) (rez., avînd numai data de an, dintr-o anafora din 1813 noiembrie 27), p. 317 (nr. 10/1) (rez., fără data de zi, dintr-o anafora din 1824 martie 28); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 89–90 (nr. XLVI) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 254–255 (nr. 238) (trad. după orig.).

¹ Șters; întregit după doc. precedent, odată cu care, desigur, a fost emis de cancelaria domnească și acest act (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 90) și după rez. din prima jumătate a sec. XIX (v. descrierea arheografică), care are data completă.

198

1496 (7004) ianuarie 25, Suceava.

Copie di pi adivărat suret de la domnul Ștefan v(oi)e v(od), 7004 <1496> ianuarie 25, și originalul împreună, di pi sîrbie, scris în Suceava.

Colecția prof. Ștefan Bujoreanu din Huși, j. Vaslui.

Menț. într-un opis prezentat, în 1842, de răzeșii satului Aldești din ocolul Horincei, ținutul Covurlui, în procesul cu spătarul Iordache Hermeziu. Nr. 1.

199

1497 (7005), Vaslui.

Suretu di pe uric sîrbăsc de la Ștefan vod(ă), din vălet 7005 <1497>, scris la Vaslui.

În știință facem, cu această carte a noastră, tuturor cine pe dînsa va ceti și va au<zi>¹, că iată au vinitu înnainte noastră și înnainte alor noștri <moldovenești boia>¹ri <a ma>¹ri și a mici, a noastre slugi, <Duma>² <și fratele său, Vlașin, și sora lor>¹, Anghelina, ficii Iughinii³, nepoții Alexii, d<e>¹ a lor bunăvoe, de nimea siliț(i), nici asupriț(i), au vîndut a lor driaptă moșie, dintr-a lor dreptu uric a treie parte di satu di pe Vilna, anum<e>¹ a trie parte din Alexăști; aceasta au vîndut-o toată ace a trie parte fetei Jurjii, Anuștii, și Elisafții, în 70 zloți tătărăști.

Și s-au sculatu fetial(e) Jurjii, Anușca și <E>¹lisafța, și au plătit toți diplin acei mai sus scriș(i) bani, în mî<inele>¹ Dumii și a frăține-său, lui Vlașin, și a surorii lor Anghelina, ficii Iughinii³, nepoții Alexii, denainte noastră și dinainte ai noștri boieri.

Și noi, vîdzind di a lor bunăvoe tocmală și deplin(ă) plată și de la noi încă am datu și am întăritu fetii Jurjii, Anușcâi și Elisafții, pe ace trie parte de satu, ce scriem mai sus, ce este pe Vilna, a trie parte din <Alexăști, ca să le fie>² de la noi uric cu totu veni<tul, lor, fiilor lor, nepoților lor și strănepoților lor și la tot neamul lor, cine se va alege mai aproa>¹pe, neclătit nici odînioară, în veci.

Acest suretu de pe sîrbie l-am scris eu, Simion Cheșco uricar, cîtu s-au putut cunoaști, fiindu vechiu, la vălet 7257 <1748> noem(brie) 25.

Arh. St. Iași, DCLXXII/5. Trad.

Două rez., unul dezvoltat, după trad. din 1748 (7257) noiembrie 25, într-o copie a unei cărți de judecată din 1785 iunie 15, și altul, într-o carte a Divanului Moldovei, din 1825 decembrie 20, ibidem, CDII/67, f. 1 v., și, respectiv, DCCLV/51 (nr. 1); alt rez., astăzi pierdut, se afla în aceeași arhivă, Tr. 1785, op. 2, 2036, dos. 24, f. 4 v.

O copie a aceleiași trad. și a rez. de la Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2, 2036, dos. 24, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1184 (nr. 409).

¹ Rupt.

² Rupt; întregit după rez. din 1785 iunie 15 (v. descrierea arheografică).

³ Formă genitivală slavă a numelui „Iuga”; în rez. de la Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2, 2036, dos. 24, f. 4 v. (cf. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 227). „Oghinii”.

200

1497 (7005).

.....Привнлїе що нмал..... Бллад Семенескоул на потеръжденїе
вт старого Стефана воевода вт половинна село на нмѣ Блѣдещїн,
на Ракова, що нхъ звано Левчещїн, вт вшная часть половинна, алн вт едно село
що естъ въ тотъ хотар, що сѣ тепер нмѣншютъ Дежжюгацїн, алн нижная часть н
сѣ половинна манна на Ракова.

<«Ѣ»¹.

... Privilegiu ce a avut... Vlad Semenscul de întărire de la Ștefan
voievod cel Bătrîn... din jumătate de sat, anume Vlădeștii, pe Racova, ce
s-au numit Leuceștii, din partea de sus, jumătate, însă dintr-un sat ce este
în acest hotar, care se numesc Degiugații, însă partea de jos și cu jumătate
de moară pe Racova.

<7005 (1497)>¹.

Arh. St. Iași, CCCXL/6. Extras din doc. de la 1560 (7068) aprilie 3, orig. slav, perg.
(33 × 37 cm.), pecete atirnată, (șnur de mătase vișinie), pierdută.

Două rez. ale doc. din 1560 aprilie 3 conținând rezumatul doc. de la Ștefan cel Mare
cu data de an: 7005 (1497), ibidem, XXXIX/34, f.4 r. (nr. 1) (rez. într-o mărturie din 1823
noiembrie 20) și Condica K, nr. 380, f. 76 v. (nr. 1) (rez. într-o mărturie a Divanului Mol-
dovei din 1843 noiembrie 24).

O copie a rez. din 1843 noiembrie 24, a textului slav însoțit de trad. și comentariu,
la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1185–1186 (nr. 410).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, XIX, p. 45 și 46 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, XVI,
vol. II, p. 138 (nr. 130) (trad.).

¹ V. descrierea arheografică.

201

1497 (7005) ianuarie 3, Hirilău.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)д(а)рѣ Землн
Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), ѡснм(ъ) кто
на н(ъ) ѡзрнт(ъ) нлн чтѡчн его ѡслншт(ъ), вжє прїндоша, прлд(ъ) намн н прлд(ъ)
ѡснмы нашнмы молдавскымн вояре, нашн слѡгн Мнклѣоушѣ н брат(ъ) его Іѡнкѡ,
по нх(ъ) доброн волн, ннкнм(ъ) непонѡжєнн, а нн прнслованн, н продалн свою
правѡю н пнтомое вѣкѡплєнїє, едно село на нмѣ Оуржнчанїн, що бнлн внн нх(ъ)
коупнлн вт(ъ) Мара, дочка Нѣгнна, ѡнѡка Іѡнна Цѣткова, вт(ъ) ен правлго ѡрнка,
вт(ъ) ѡрнка н нс привнлїа що нмал(ъ) ѡнко ен, Іѡн(ъ) Цѣтко, вт(ъ) дѣда нашєго,
вт(ъ) Ілєксандра воеводн; та продалн тоє село ѡржнчанїн попуѣ Івануѣ Ірамє,
за сн злат(ъ) татарскнх(ъ).

360

И уставше поп(ъ) Иван(ъ) Яраме та заплатил(ъ) сѣи тоты вше писанїи пинѣзи, сѣи злат(ъ) татарскых(ъ), оу рѣкы слоугам(ъ) нашим(ъ) Миклѣшш и братѣ его, Пинкѣ.

Я приехлїе цю ималн шт(ъ) кѣпеж(ъ) нашн слоуги Миклѣшш(ъ) и брат(ъ) его, Пинкѣ, на тоє село на нмѣ ѡржичанїн, шт(ъ) Мари, дочка Нѣгнна, знска Іуна Цѣткова, шт(ъ) нас(ъ) же, вши еше ю далн ѡ рѣкы попоу Иваноу Яраме, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашимн молдавскимн бояре.

Ино мы, видѣвши нх(ъ) доброую волю и токмеж(ъ) и полноую заплатѣ, а мы, такжде, и шт(ъ) нас(ъ) есмо далн и потвѣрднн попоу Иванѣ Яраме тоє прѣд(ъ) реченоє село, на нмѣ ѡржичанїн, да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) ѡржн(ъ) и сѣ вѣсем(ъ) доходом(ъ), емѣ и дѣтем(ъ) его, и знсчатом(ъ) его, и прѣзнсчатом(ъ) его, и пращоурѣтом(ъ) его и вѣсемоу родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) наближнїи, непорѣшено нколанже, на вѣки.

Я хотар(ъ) томѣ селѣ вше писанномѣ на нмѣ ѡржичанїн, да ест(ъ) поченши шт(ъ) конец(ъ) поле, шт(ъ) поу(ъ), та по кран дѣбровн, горѣ на старїи пѣт(ъ), шт(ъ) толѣ, старнн(ъ) поутем(ъ), до Троїана та ѡ кран дѣбровн шт(ъ) Брошанн, шт(ъ) толѣ сѣе краем(ъ) дѣбровою до хотарѣ Ярѣмешнлор(ъ), шт(ъ) толѣ, черес(ъ) лѣс(ъ) и черес(ъ) потвк(ъ) ѡ рнпѣ, шт(ъ) толѣ, по поу(ъ) дѣла, ѡ жндовннѣ, шт(ъ) толѣ, по вше монастырѣ, по боуковннн, ѡ Анхїи Поток(ъ), та, черес(ъ) Анхїи Поток, шпат(ъ) ѡ конце поле, где вѣходнт(ъ) поу(ъ) шт(ъ) лѣса. То ест(ъ) вѣс(ъ) хорар(ъ) томоу вше писанномоу селѣ, на нмѣ Оуржичанїн.

Я на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаго, мы Стефана боеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мн, Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма и пана Тоадера прѣкалабн шт(ъ) Хотнн(ъ), вѣра пана Ёремїа прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Шандра Новогр(а)дского, вѣра пана Клѣнѣѣ спѣтара, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Моухїла чашннка, вѣра пана Фрѣн¹теша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и <вѣ>ра ѡснх(ъ) бояр(ъ) <наших(ъ) мол>давскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

Я по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(по)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашегo родѣ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого П(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) вншн нашн <Зѣ>²млн Молдавскон, тот(ъ) бы емѣ не порѣшил(ъ) нашегo даанїа и потвѣрженїа, алн бн емѣ оутвѣрднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ), занѣже есмн емѣ далн за цю он(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон прѣвн² пинѣзи.

Я на болшѣю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томѣ вѣсемѣ вше писанномоу, велѣн есмн нашемоу вѣрномуу жѣпанѣ, Тѣстѣл логогфетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣсншн к семѣ лнстѣ unserem.

Писал(ъ) Мѣтен Дїак(ъ), ѡ Хрѣлвѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца генѣар(їа) г̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Miclăuș și fratele lui, Iancu, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta și propria lor cumpărătură, un sat anume Urjiceanii, pe care îl cumpăraseră ei de la Mara, fiica Neagăi, nepoata lui Ion Țutco, din dreptul ei uric, din uricul și privilegiul ce a avut unchiul ei, Ion Țutco, de la bunicul nostru, de la Alecsandru voievod; și au vîndut acest sat Urjiceanii popii Ivan Arame, pentru 250 de zloți tătărești.

Și s-a sculat popa Ivan Arame și a plătit toți acești mai sus scriși bani, 250 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Miclăuș și ale fratelui său, Iancu.

Iar privilegiul de cumpărătură ce l-au avut de la noi slugile noastre Miclăuș și fratele lui, Iancu, pe acest sat, anume Urjiceanii, de la Mara, fiica Neagăi, nepoata lui Ion Țutco, ei încă l-au dat în mîinile popii Ivan Arame, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd bunăvoia și tocmeala lor și plata deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit popii Ivan Arame acel înainte spus sat, anume Urjiceanii, să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui mai sus scris sat, anume Urjiceanii, să fie începînd de la capătul cîmpului, de la drum, apoi pe marginea dumbrăvii, în sus pe drumul vechi, de acolo, pe drumul vechi, la Troian și la marginea dumbrăvii de la Broșteni, de acolo tot pe marginea dumbrăvii, pînă la hotarul Arămeștilor, de acolo, peste pădure și peste pîrîu, la rîpă, de acolo, pe sub deal, la jidovină, de acolo, pe din sus de mănăstire, prin făget, la Pîrîul Rău și, peste Pîrîul Rău, înapoi la capătul cîmpului, unde iese drumul din pădure. Acesta este tot hotarul acestui de mai sus scris sat, anume Urjiceanii.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului F<run>¹teș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor <noștri>¹ moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat fiindcă el și-a cumpărat pe banii săi drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei diac, la Hîrlău, în anul 7005 <1497>, luna ianuarie 3.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Uricul log(o)f(ă)t(u)lui Ion Tă<ut>²ul, pe moșia Urzicii, ot țin(utul) Niamțului.

Arh. St. Iași, DCXIV/1. Orig., perg. (30 × 42 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

Trei copii după o trad., incompletă, din 1800 martie 2, de polcovnicul Pavel Debriț de la Mitropolie: una, încredințată la 1810 august 4 de Divanul Moldovei, la Bibl. Acad., XL/13, alta, de la începutul sec. XIX, ibidem, XVII/98, și ultima, încredințată de Chirica ban, la 1826 septembrie 5, ibidem, CXXVII/219; o trad. gr., din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. București, Colecția Doc. moldovenești, XV/1. Șase rez.: două identice, în două perilipsuri din prima jumătate a sec. XIX, la Bibl. Acad., DCCCLXV/7 (nr. 2) și 9 (nr. 2), unul, într-un perilipsis din aceeași vreme, ibidem, VII/69, alte două, din aceeași perioadă, la Arh. St. Iași, XXVIII/26 și 31 (nr. 2), și ultimul într-un izvod de acte din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. București, A. N., MMDCCCLXXVIII/46 (nr. 2).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/99.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1115–1118 (nr. 381).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 93–95 (nr. XLIX) (copie din 1810 august 4); Al. Epure, *Procese pentru hotare*, p. 162–166 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 257–258 (nr. 241) (trad. după orig.).

¹ Rupt.

² Șters.

202

1497 (7005) ianuarie 20, Iași.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли М(л)давскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) или его чтѣчи слышит(ъ), вже прінде прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими м(л)давскимъ бояре, великимъ и малымъ, Илка, дочка Станова, по ен доброн волн, никим(ъ) непонѣжена, а ни прислована, и продала свою правою втннѣ вт(ъ) ен правого зрнка, вт(ъ) зрнка в(ъ)ца ен Стана, половинна село вт(ъ) Молеци, под(ъ) Гурхеем(ъ), нижнѣа част(ъ); та прудали тое половинна село слѣсѣ нашемъ, панѣ Нѣгѣлови Кълмѣцсю, за ч злат(ъ) татарскых(ъ).

И зставше слѣга наш(ъ), пан(ъ) Нѣгѣл(ъ) Кълмѣцсю, и заплатил(ъ) се исполна тотъ выше писаннын пинѣзн ч злат(ъ) татарскых(ъ) зрѣкы Илкъ, дочин Станова, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашимъ бояре.

Ино мы, видѣвше меже нами нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнсю за платѣ, а мы, такожде, и вт(ъ) нас(ъ) есмо дали и потвердани слѣсѣ нашемъ, панѣ Нѣгѣлови Кълмѣцсю, тотѣ прад(ъ) реченною половинна село вт(ъ) Молеци, под(ъ) Гурхеем(ъ), нижнѣа част(ъ), како да ест(ъ) емъ и вт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и съ въсем(ъ) доходим(ъ), емъ, и дѣтем(ъ) его, и знѣчатом(ъ) его, и прѣзнѣчатом(ъ) его, и прѣщѣрѣтом(ъ) его и въсемъ родъ его, кто съ емъ изберет(ъ) нанѣанжнѣн, непорѣшени николже, на вѣкы.

И хотар тон половинн села вт(ъ) Молеци, що сѣт(ъ) под(ъ) Гурхеем(ъ), нижнѣн части, да ест(ъ) вт(ъ) сего хотара половинна и по старомъ <хотарѣ>¹, кѣда из вѣка вживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ства, выше писаннаго, <мы>², Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(а)ства мы, Богдана-Блада, и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣмън прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмън и пана>³ Тоадѣра прѣкалабове Хотинскѣн, вѣра пана Фремѣл прѣкалаба Немецкогю, вѣра пана Чорторовскогю, вѣра пана Шандра Новоградскогю, вѣра пана Кълнѣс спатарѣ, вѣра пана Исака вѣстаръчника, вѣра пана Дѣмши>³ постелника, вѣра пана Мохна чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра въсамх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавскихх(ъ), великихх(ъ) и малыхх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдѣтъ господарь нашѣн землн>³, вт(ъ) дѣтен нашихх(ъ) или вт(ъ) нашего рода или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашѣн Землн М(л)давскон, тотъ що бы емъ не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потвержденѣа, али бы емъ стѣврѣднлѣ и з>³крѣпил(ъ), занѣже есмо емоу дали и потвердани за его правою и вѣрною слѣжеѣ и за що вн(ъ) собн кѣпил(ъ) за свои правѣн пинѣзн.

И НА БОЛШЮ КРѢПОСТ(Ъ) И ПОТВѢРЖДЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСА(ННОМЪ)⁴,
ВЕЛѢАН ЕСМО НАШЕМЪ ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪШТЪЛОВН ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ)
ПРИВѢСКИТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Писала(ъ) Шандръс Кръжевич(н), с Пис(ъ), в(ъ) л(ѣ)то хѣ, м(ѣ)с(а)ца
генѣар(іа) к.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Ilca, fiica lui Stan, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asupra ei, și a vîndut ocina ei dreaptă, din dreptul ei uric, din uricul tatălui ei Stan, jumătate din satul Molești, sub Orhei, partea de jos; și a vîndut cea jumătate de sat slugii noastre, panului Neagul Călmățui, pentru 90 de zloți tătărești

Și s-a sculat sluga noastră, pan Neagul Călmățui, și a plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 90 de zloți tătărești, în mîinile Ilcăi, fiica lui Stan, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, panului Neagul Călmățui, cea înainte spusă jumătate de sat din Molești, sub Orhei, partea de jos, ca să-i fie și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat din Molești, ce sînt sub Orhei, partea de jos, să fie din tot hotarul jumătate și pe vechiul <hotar>¹, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, <noi>², Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Dum<a și a panului>³ Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isaac vistier, <credința panului Dumșa>³ postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre>³ din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească <și>³ să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Iași, în anul 7005 <1497>, luna ianuarie 20.

Bibl. Acad., XLV/139. Orig., perg. (32 × 45 cm.), rupt la îndoituri, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/100 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc- Ștefan cel Mare>, f. 1122–1124 (nr. 383).

¹ Omis.

² Șters.

³ Rupt.

⁴ Șters și rupt.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не сям(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нь вѣзрит(ъ) или его чтючи ѡсланчштъ, вже п>¹рѣндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуслими нашими молдавскими бояре, великими и малыми, слоуга наш(ъ) Юрша, с(ы)нѣ Мѣрининѣ, и оуноукъ его Ил>¹лш(ъ), с(ы)нѣ Нѣгшин(и), оуноукове Ивашка Прочелиника, по нх(ъ) доброн воли, никім(ъ) непон<ѡжени, а н>²и присловани, и продали свою правоую штинноу, шт(ъ) нх(ъ) правого и штогомаго ѡрика, шт(ъ) ѡрика дѣда нх(ъ) Ивашка Прочелиника, едно село на Крѣлингъ>¹тоури, на имѣ Недегани; та продали тоє село слоусѣ нашему Тоадероу, с(ы)но>¹у Гавриловоу и племеникоу его, попоу Тоадероу шт(ъ) Исвх(ъ), и сестри его, Стани, с(ы)ном(ъ) Жоуржиним(ъ) за ѡ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше слоуга <нашѣ Тоадеръ и пл>¹еменик(ъ) его, поп(ъ) Тоадер(ъ), и сестра его, Стана, та заплатили оуси тоти пинѣзи, <ѡ>¹ злат(ъ), оу рѣки слоусѣ нашему Юрши, с(ы)ноу Мѣринин(и), и оуноукоу его, Илѣшоу, с(ы)ноу Нѣгшиноу.

И привелѣе що немали наши слоуги Юрша и оуноукъ его, Илѣш(ъ), дѣда нх(ъ) Ивашка Прочелиника, шт(ъ) оуника нашего, шт(ъ) Илѣша воеводѣ, еще ю дали оу рѣки сл>¹ѡсѣ нашему Тоадерѣ и племеникоу его, попоу Тоадерѣ, и сестри его, Стани, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояре.

Шно мы, видѣвше, межжи ин>¹ыми нх(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полноую заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) если дали и потвердили слоусѣ нашему Тоадероу, с(ы)ноу Гавриловоу, и племеникоу его, попоу Тоадерѣ, и сестри его, Стани, с(ы)ном(ъ) Жоуржиним(ъ), <тоє>¹ прѣд(ъ) реченное село на имѣ Недегани, како да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходом(ъ); али да ест(ъ) половина шт(ъ) того села слѡсѣ нашему Тоадерѣ, самомоу, а дрѣгаа половина шт(ъ) того села да ест(ъ) попоу Тоадероу и сестри его, Стани, <имѣ, и д>¹ѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатом(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатом(ъ) нх(ъ), и працюрѣтчим(ъ) нх(ъ), и вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) наиблизии, непорѡшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тоє више писанное село на имѣ Недегани да ест(ъ) шт(ъ) оусих(ъ) ст<оронѣ>¹ по сторомоу хотарѣ, коуда из вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ста, выше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленаго мы с(ы)на г(о)сп(о)д(а)ста мы, Богдана-Блада, и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Дѡми прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Дѡми и пана Тоадера прѣкалаби шт(ъ) Хотинѣ, вѣра пана Ѣремѣа Немецкого, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана Клѣнѣоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣкринка, вѣра>¹ пана Дѡмша постелиника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра оусих(ъ) бояръ(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ) и малих(ъ).

И по нашим(ъ) животѣ, кто воудетъ господарь>¹ нашен Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родоу или пак(ъ) воуд(ъ) кого Б(о)г(ъ) изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) <быти>¹ нашен Земли Молдавскон, тот

БЫ НАМ(Ъ) НЕ ПОРѢШИЛ(Ъ) НАШЕГО ДАДНІА И <ПОТВѢРЖЕНІА, АЛИ БЫ НАМЪ>¹ ОУТВѢРЖ-
ДНА(Ъ) И ОУКРѢПИЛ(Ъ) ЗАНОУЖЕ ЕСЛИИ НАМ(Ъ) ДАДН И ПОТВѢРЖДАНН, ЗА ЦЮ <ВНИ СОБИ
КЪПНИИ ЗА СКОИ ПРАВІИ>¹ ПИИЪЗИ.

И <НА БО>¹ ЛШЮЮ КРѢПОСТ(Ъ) И ПОТВѢРЖЕНІЕ Т<ОМОУ ВЪСЕМОУ ВЫШЕ ПИСАН-
НОМОУ, ВЕЛѢАН Е>¹ СМН НАШЕМОУ ВЪРНОМОУ ЖЪПАНОУ, <ТЪОУ>² ТОУЛОУ ЛОГОФЕТОУ,
ПИСАТИ И НАШОУ <ПЕЧАТЬ ПРИКЪСНИ К>¹ СЕМОУ ЛИСТОУ НАШЕМОУ.

<Писалъ ШандроѢ Кръжевич, оу Ис, въ лѣт>³ W хѣѢ, м(ѣ)с(ѣ)ца геноу-
ар(їа), к̄ Д(е)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, <că>¹ au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Iurșa, fiul Mărinii, și nepotul <lui, Il>¹iaș, fiul Neagșei, nepoții lui Ivașco Procelnicul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul și propriul lor uric, din uricul bunicului lor Ivașco Procelnicul, un <sat la Cîrligă>¹ tură, anume Nedeianii; și au vîndut acest sat slugii noastre Toader, fiul lui Gavril, și vărului său, popa Toader din Iași, și surorii lui, Stana, fiii lui Giurgea, pentru 70 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga <noastră Toader și>¹ vărul lui, popa Toader, și sora lui, Stana, și au plătit toți acești bani, <70>¹ de zloți, în mîinile slugii noastre, Iurșa, fiul Mărinii, și ale nepotului său, Iliăș, fiul Neagșăi.

Iar privilegiul ce l-au avut slugile noastre Iurșa și <nepotul lui, Il>¹-
liaș, al bunicului lor Ivașco Procelnicul, de la unchiul nostru, Iliăș voievod, încă l-au dat în mîinile slugii noastre Toader și ale vărului său, popa Toader, și ale surorii lui, Stana, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri,

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Toader, fiul lui Gavril, și vărului său, popa Toader, și surorii lui, Stana, fiii lui Giurgea, <acel>¹ sat înainte spus, anume Nedeianii, ca să le fie de la noi uric, și cu tot venitul; însă să fie jumătate din acel sat slugii noastre Toader, singur, iar cealaltă jumătate din acel sat să fie popii Toader și surorii lui, Stana, <lor, și>¹ copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris, anume Nedeianii, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hârman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistie<r,
credința>¹ panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, <cine va fi domn>¹ al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie <domn>¹ al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și <întărirea>¹ noastră, <ci să le>¹ întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă <și-au cumpărat pe>¹ banii <lor drepți>¹.

Iar <pentru>¹ mai mare putere și întărire <a tuturor celor mai sus scrise>¹, am <poruncit>¹ credinciosului nostru jupan, <Тăу>²tul logofăt, să scrie și <să atirne pecetea>¹ noastră <la>¹ această carte a noastră.

<A scris Șandru al lui Cîrje, la Iași, în anul>³ 7005 <1497>, luna ianuarie, 20 zile.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 300. Orig., perg. (32 × 47 cm.), rupt, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподар Земли Молдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/101.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1119–1121 (nr. 382).

EDIȚII Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 285–286 (nr. XVII) (trad., de Gh. Evloghie dascăl, din 1782 iulie 10, din *Ms. Surete*, V, 550); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 58–59 (nr. XVII) (aceeași trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 95–97 (nr. L) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 259–261 (nr. 243) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Șters.

³ Întregit după doc. din 1497 (7005) februarie 25 (v. nr. 206), scris de același diac.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) или его чтѣчи слышнт(ъ), оже прїндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оушми нашими молдавскими богаре, нашн слѣгы Драгѣш(ъ) Карѣмѣш и племеннкове его, поп(ъ) Лѣка Плотѣн(ъ) и братъ его, Івн(ъ), и племеннк(ъ) нх(ъ), Гажа, оушн оушнкоке Петра Бертѣ, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонѣженн, а ни пришловани, и продали свою правѣю штиннѣ шт(ъ) нх(ъ) праваго ѣрнка, єднѣ паснкѣ на Крѣлингѣтѣри, на краи бѣковинн, на поток(ъ) на Мнхалчѣ; та продали г(о)с(по)д(ст)воу ми за ѿ злат(ъ) татарских(ъ).

И пак(ъ), оу том(ъ), такжж(е) прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими богаре, слѣга наш(ъ) Тома, с(ы)нь Мнхннн(н), оуноук(ъ) Ђаннн(н), такожж(е) по егжж(е) доброн волн, никим(ъ) непонѣжен(ъ), а ни пришеван(ъ), и продал(ъ) свою правѣю штиннѣ шт(ъ) своего пак(ъ) праваго оурнка, єднѣ бѣкатѣ земли шт(ъ) хотара своего села, Томещнаур(ъ), на нмѣ тон бѣкати земли, Лазоул(ъ), що ест(ъ) подли тонжж(е) вышѣ писаннон пасѣкы; та продал(ъ) такжжж(е) г(о)с(по)д(ст)воу мы, за к̄ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплапнх(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мы оушн тотн пннѣзн ѿ злат(ъ) оу рѣкы Драгѣшѣ Карѣмѣш и племеннкѣм(ъ) его, попѣ Лѣка Плотѣнѣ и братѣ его, Івнѣ, и племеннкѣ нх(ъ), Гажи, а пак(ъ) к̄ злат(ъ) оу рѣкы Тома, с(ы)нь Мнхннн(н), оушнк(ъ) Ђаннн(н), прѣд(ъ) оушми нашими молдавскимн богаре.

И заплапнеше г(о)с(по)д(ст)во мы оуше исполна, а г(о)с(по)д(ст)во мы, оу том(ъ), бл(а)гопронзволих(ъ) нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїем(ъ), и ч(н)с-тнм(ъ) и свѣтлнм(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), и съ оусею нашею доброю волею и шт(ъ) Б(ог)а помощїю и оучинили есми и въ зад(ѣ)шїе с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предквѣ(ъ) и родн-тели нашнх(ъ), и за наше здравїе и сп(а)с(е)нїе, и за здравїе и сп(а)сенїе г(о)с(по)жди нашн М(а)рїн и за здравїе и сп(а)с(е)нїе Б(о)гвм(ъ) данинх(ъ) нашнх(ъ) чед(ъ) ѣко да оутверднм(ъ) и оукрѣпнм(ъ) наш(ъ) с(вѣ)тън монастыр(ъ) що на Боронєць, надеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѣ)т(а)го и славнога великом(ѣ) мѣч(е)ннка и побѣдоносца, Гевургїа, и гдѣ ест(ъ) їерѣмен(ъ) м(о)лєвннк(ъ) наш(ъ), кїр(ъ) поп(ъ) Мака-

рїе, и далн есмн томѸ с(вѧ)т(о)мѸ монашнрѸ тотѸ выше писаннѸю паснкѸ що на КрѡлангѡтѸрѣ, на кран бѣковннн, на поток(ѡ) на Мнхалчѣ, и тотѸ бѣкатѸ землан шт(ѡ) хотара Томешнавр(ѡ), на нмѣ Лазоул(ѡ), що ест(ѡ) подлн тонж(е) выше писаннон пасѣкы, како да ест(ѡ) томоу с(вѧ)т(о)мѸ монашнрѸ, шт(ѡ) нас(ѡ), оурич(ѡ) и съ вѣсем(ѡ) доходѡм(ѡ), непорѸшено ннколн, на вѣкы.

Ѣ хотар(ѡ) тон паснцн и тон бѣкати землан, на нмѣ Лазоул(ѡ), да ест(ѡ) кѡда ен вшмотрич(ѡ) и хотарич(ѡ) пан(ѡ) Тѡутоул(ѡ) логофет(ѡ) и съ межнцншн: поченшн, не верха, шт(ѡ) кран лѣса, шт(ѡ) еднн(ѡ) пнскѡ, та черес(ѡ) поток(ѡ) и черес(ѡ) полѣнѸ и черес(ѡ) лѣс(ѡ) до дороги та долѸ дорогою до Мнхалчек(н) поток(ѡ), на еднн(ѡ) берест(ѡ) знаменан(ѡ), шт(ѡ) толѣ право черес(ѡ) полѣнѸ до конецъ рѣдѣ, на копанѸю могналѸ, шт(ѡ) толѣ долоуб(ѡ) до дрѸгон могнлн копанон та на еднн(ѡ) доуб(ѡ) знаменан(ѡ), шт(ѡ) дѡба на берест(ѡ) що ест(ѡ) на кран лѣса та черес(ѡ) лѣс(ѡ) до ннжннн конец(ѡ) полѣнн до поток(ѡ), до езерѣ.

Ѣ на то ест(ѡ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго мы с(ы)на, Богдана-Блада, и вѣра боар(ѡ) нашнх(ѡ): вѣра пана Дѡма паркалаба, вѣра пана Бѡлдора дворннка, вѣра пана Хрѡмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Дѡмы и пана Тоадера паркалакове Хотннскнн, вѣра пана Ѣремїа паркалаба Немешюкого, вѣра пана Ѣндренка Чорторѡвского, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Клѡнѡу спѡтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Доумшн постелннка, вѣра пана Могнала чашннка, вѣра пана Фрѡнтеш(а) столннка, вѣра пана Петрннка комнса и вѣра оурич(ѡ) боар(ѡ) нашнх(ѡ) молдавскнх(ѡ), и велнкнх(ѡ) и малнх(ѡ).

Ѣ по нашем(ѡ) жнвотѣ, кто боудет(ѡ) г(о)сп(о)дарѡ нашнн Землан Молдавскон, шт(ѡ) дѣтен нашнх(ѡ) нлн шт(ѡ) нашего родѸ нлн пак(ѡ) бѣд(ѡ) кого Б(ог)ѡ нзберет(ѡ) г(о)сп(о)д(а)рѡ бытн <нашен>¹ Землан Молдавскон, тот(ѡ) бы не порѸшил(ѡ) нашего даанїа, алн бы емѸ оутѡрѣднл(ѡ) и оукрѣпнл(ѡ). Ѣ кто сѣ покѸснт(ѡ) нашего даанїа и потѡрѣжденїа порѸшнтн, таковы да ест(ѡ) проклѧт(ѡ) шт(ѡ) Г(оспод)а Б(ог)а, сп(а)са нашего І(сус)Ѹ Х(рист)а, и шт(ѡ) пр(ѣ)чнстїа <его> Богоматери, и шт(ѡ) свѧтыхъ д(ѡ) еѡнгелнстн, и шт(ѡ) вї апостолъ>¹ врѡхѡвннх(ѡ), и шт(ѡ) с(вѧ)тых(ѡ) тїн Б(о)гоносннх(ѡ) шт(е)ць ннкенскнх(ѡ) и шт(ѡ) с(вѧ)тых(ѡ) вѣсѧх(ѡ) нже шт(ѡ) вѣка Б(ог)оу оугоднвшнх(ѡ).

Ѣ на болшѸю крѣпѡст(ѡ) и потѡрѣжденїе вѣсемѸ выше писанномѸ, велѣлн есмн нашемѸ вѣрномѸ панѸ, ТѡутѡлѸ логофетѸ, писати и нашю печат(ѡ) прнѣснтн к семѸ лнстѸ нашемѸ.

Тоадер(ѡ) пнса, оу Мсѡх(ѡ), в(ѡ) л(ѣ)то хѣ генѡар(ѡ) кѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Паснка.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † Паснцн на КрѡлангѡтѸрѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Drăguș Carimbu și verii lui, popa Luca Plotun și fratele lui, Ion, și vărul lor, Gagea, toți nepoții lui Petru Bertea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept, o prisacă la Cîrligătură, la marginea făgetului, pe pîrîul Mihalcea; și au vîndut-o domniei mele, pentru 70 de zloți tătărești.

Și iarăși, întru aceasta, de asemenea au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Toma, fiul lui Mihnea, nepotul lui Oană, iarăși de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă tot din uricul său drept, o bucată de pămînt din hotarul satului său, al Tomești-

lor, anume acea bucată de pământ, Lazul, ce este lângă aceeași prisacă mai sus scrisă; și a vîndut-o de asemenea domniei mele, pentru 20 de zloți tătărăști.

Și a plătit domnia mea toți acești bani, 70 de zloți, în mîinile lui Drăguș Carîmbu și ale verilor lui, popa Luca Plotun și fratele lui, Ion, și ale vărului lor, Gagea, și iarăși 20 de zloți în mîinile lui Toma, fiul lui Mihnea, nepotul lui Oană, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și plătind domnia mea totul deplin, domnia mea, întru aceea, am binevoit cu a noastră bunăvoință, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu și am făcut întru pomenirea sfințitopoșailor noștri înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre Maria și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri dăruinți de Dumnezeu ca să întărim și să împuternicim sfînta mănăstire ce este la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință, Gheorghe, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Macarie, și am dat acelei sfînte mănăstiri această prisacă mai sus scrisă ce este la Cîrligătură, la marginea făgetului, pe pîrîul Mihalcea, și acea bucată de pământ din hotarul Tomeștilor, anume Lazul, ce este lângă acea prisacă mai sus scrisă, ca să-i fie acelei sfînte mănăstiri, de la noi, uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei prisăci și al acelei bucăți de pământ, anume Lazul, să fie pe unde a socotit și a hotărnicit pan Tăutul logofăt și cu megieșii: începînd din sus, din marginea pădurii, de la un pisc și peste pîrîu și peste poiană și peste pădure pînă la drum, și pe drum în jos pînă la pîrîul lui Mihalcea la un ulm însemnat, de acolo drept peste poiană, la capătul rediului la movila săpată, de acolo în jos la altă movilă săpată și la un stejar însemnat, de la stejar la ulmul care este la marginea pădurii, și peste pădure la capătul de jos al poienii, la pîrîu, la iezor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării <noastre>¹, Moldova, acela să nu clinească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească. Iar cine ar încerca să clinească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Isus Hristos, și de preacurata <maică a lui Dumnezeu, și de cei 4 sfinți evangheliști și de cei 12 apostoli>¹ de frunte, și de cei 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Iași, în anul 7005 <1497> ianuarie 22.

⟨Pe verso, însemnare contemporană⟩: Prisaca.

⟨Două însemnări din sec. XVII⟩: Prisăci la Cîrligătură ⟨și⟩ uric pre prisaca.

⟨Un rez. al doc., scris de Pavel Debriț, la 1803 iunie 19⟩: Stefan vod(ă), din leat 7005⟨1497⟩ ghenar 25, prisaca la Cîrligătură și o bucată de loc ce să numește Lazul, din hotarul satului Tomeștilor, de lîngă prisac(ă), cu hotar (nr. 37).

Muzeul Fălticeniilor, nr. 2366. Orig., perg. (40 × 56 cm.), pecete atirnată, pierdută (smulsă în sec. XX, împreună cu șnurul de mătase roșie (v. EDIȚII), cu legenda (după I. Bogdan): † Печать Іу Стефанъ воє(в)вода, гвенодѣр Зѣманъ Мѡлдавскон.

O trad., din 1803 iunie 19, de polcovnic Pavel Debriț de la Mitropolie, la Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, I/3.

O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII/90, și alta la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/102 a.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, ⟨*Doc. Ștefan cel Mare*⟩, f. 1125–1128 (nr. 244)).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XII, p. 63–66 (trad., de N. Beldiceanu, după orig. ce avea pecetea cu șnur roșu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 99–101 (nr. LII) (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.*, A, II, p. 261–262 (nr. 244) (trad. după I. Bogdan).

¹ Rupt.

205

1497 (7005) ianuarie 28, Iași.

Ștefan v(oi)e vod întărește vînzare satului Liteștii¹, pe Seret, care sat vinde lui Mihai² Mîndrea, Mara, fiica Nesporescului, nepoata Miroslavului și Ioșșina . . .³.

Iaș, 7005 ⟨1497⟩ ghenar, 28 zile.

Arh. St București, Ms. nr. 527 (Condica Mitropoliei Moldovei), f. 67 v. (nr. 11). Copie, din 1844, după rez. din 1815.

Alt rez., de la sfîrșitul sec. XVIII, într-un perilipsis al doc. Mitropoliei Moldovei. la Bibl. Acad. MXXCVII/129, și o copie după aceasta, din 1886, de V. A. Urechia, ibidem, Arhiva V. A. Urechia, V, ms. nr. 17; o copie, de la sfîrșitul sec. XVIII sau începutul sec. XIX, după rez. germ., din inventarul doc. Mitropoliei, întocmit în 1783 ianuarie 3, la Zolkiew, de Johan Anastasius Manovarda, la Arh. St. Suceava, Documente, XLII/5 (Privilegiu în original, nr. 20).

O copie a aceuiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, ⟨*Doc. Ștefan cel Mare*⟩, f. 1129 (nr. 385)).

EDIȚII: Popovici, *Index Zolkiewiensis*, p. 552 (nr. 20); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez. de la sfîrșitul sec. XVIII); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 101–102 (nr. LIII) (rez. al editorului, după copia din 1844 a rez. din 1815, copia din 1844 a rez. din 1815, rez. germ. după Popovici și rez. după Erbiceanu); *D.I.R.*, A, II, p. 262 (nr. 245) (copia rez. din 1844).

¹ În celelalte rez. (v. descrierea arheografică): „Lipiești” (cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 102); într-un doc. ulterior, din 1521 (7029) martie 24, în care este menționat și acest act, satul e numit, în trad. lui Pavel Debriț: „Lipăeștii, unde au fost judele Dragomir” (Bibl. Acad., XIII/219; v. și *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 187, nr. 166).

² În celelalte rez. (v. descrierea arheografică; cf. și I. Bogdan, *loc. cit.*): „Mihail”.

³ Urmează: „dar că acest sat l-am aflat în catastihu Mitropolii, am însămnat”.

206

1497 (7005) februarie 25, Vaslui.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зѣманъ Мѡлдавскон. Знаменнто чиннам(ъ), ис(ъ) снм(ъ) листвм(ъ) нашнм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтоучи слышнт(ъ), оже прѣдоша, прѣд(ъ) нами

и прѣд(ъ) нашимн молдавскимн боаре, великимн и малымн, слѣга наш(ъ) Тоадеръ Къѣн и братаннча его Янна, дочка Ёана Къѣн, по нх(ъ) доброн волн никим(ъ) непонѣжени, а ни присиловани, и продали свою правою штинис, шт(ъ) нх(ъ) праваго оурика, едно село за Прѣтом(ъ), на оустіе Ёрѣѣжа, на имѣ Фрѣціенеши; та продали тоє село Илѣни и братаннчѣ ен, Драготъ Фрѣцианѣ, за ѿ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оуставши Илѣна и братаннчѣ ен, Драготъ Фрѣциан, и заплатили оуши тоты выше писаннын пинѣзи, ѿ злат(ъ) татарских(ъ), оу рѣкы слѣсѣ нашемѣ Тоадерѣ Къѣн и братаннчи его, Яноушици, дочци Ёана Къѣн, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимн боаре.

Ино мы, видѣвше меже нимн нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полною заплатѣ, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмн дали и потверѣдили тоє прѣд(ъ) реченное <село>¹, за Прѣтом(ъ), що ест(ъ) на ѣстіе Ёрѣѣжи, на имѣ Фрѣціенеши, Илѣни и братаннчѣ ен, Драготъ Фрѣцианѣ, како да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходоим(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и знѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прѣшѣрѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) нанѣлжнн, непорѣшено николже, на вѣки.

И хотар(ъ) томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) шт(ъ) ѣснх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка шжнкали.

И на то ест(ъ) вѣра наше г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, <мы>², Стефана коеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленна<го>¹ с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана Пладда, и вѣра боар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣмн прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма и пана Тоадера прѣкалабоке Хотинскн, вѣра пана Ёремѣл прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Чорторовского, вѣра пана <Клѣ>²нѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака енѣѣриника, вѣра пана Дѣмши постелиника, вѣра пана Моушла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика колмса и вѣ<ра>² ѣснх(ъ) <бога>²р(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), <и вели>²кых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жикотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нан шт(ъ) <на>¹шего рода нан пак(ъ) боуд(ъ) <кого>³ Б(ог)ѣ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего даан<іа> н<а>⁴ потверѣженіа, а<ли> бы имѣ оутверѣдилѣ и оукрѣпилѣ>², занѣже <внн со>⁴ен кѣпил за свон правн пинѣзи.

И на большю вѣрѣпост(ъ) и потверѣженіе томѣ вѣсемѣ выше пис<анномѣ>³, великн есмь нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣловн ло<гофе>³тѣ, писати <и нашѣ>⁴ печат(ъ) прнвѣснн к семѣ листѣ наш<емѣ>².

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣжевичн, оу Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца фѣврѣар(іа) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Toader Căuia și nepoata lui de frate, Anna, fiica lui Oană Căuia, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut dreapta lor ocină, din dreptul lor uric, un sat peste Prut, la gura Orbejei, anume Frățieneștii; și au vîndut acel sat Ilenei și nepotului ei de frate, Dragotă Frățianu, pentru 70 de zloți tătărești.

Și s-au sculat Ileana și nepotul ei de soră, Dragotă Frățian, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Toader Căuia și ale nepoatei lui de frate, Anușca, fiica lui Oană Căuia, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit acel mai înainte spus <sat>¹, peste Prut, ce este la gura Orbejei, anume Frățieneștii, Ilenii și nepotului ei de frate, Dragotă Frățian, ca să le fie lor și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, <noi>², Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului <Clă>²-nău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alage Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania <și>⁴ întărirea noastră, ci <să le întărească și să le împuternicească>², pentru că <ei>⁴ și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul lo<gofă>³t, să scrie <și>⁴ să atîrne pecetea <noastră>⁴ la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna februarie 25.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Toader Căuiu și soru-sa, Anușca, au vîndut lui Dragotă Frățean satul Frățeneștii și surorii * lui Dragotă Frățian, Eleanii.

<Alte două însemnări, din sec. XIX>: Ispisoc pi Frăsănești, de ceea parte de Prut.

Ot Ștefan vodă pe Frăsănești, peste Prut, la țînut Eșului, li<n>¹gă Bohotin, scrie tij ca cel de la Bogdan vodă.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 161. Orig., perg. (29 × 44 cm.), șters și rupt la indoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda † Печать Іу Стефанъ воєвода, <Господар Землі Мвал>ДАВСКОН.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/103.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1130–1132 (nr. 386).

EDIȚII: Rosetti, *Cronica Bohotinului*, p. 315 (nr. 1) (rez. al editorului, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 102–103 (nr. LIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 263–264 (nr. 246) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Șters.

⁴ Rupt și șters.

⁵ Corect: „mătușii” (v. mai sus).

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), и нс(ъ) см(ъ) листым(ъ) нашим(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или чтичи его слашнт(ъ), вже тот(ъ) истинн слсга наш(ъ), Данчюл(ъ) Поган(ъ), с(ы)нъ Івнше(ъ), знск(ъ) старого Никодръ Погана, слсжил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ), ми, видѣвши его правсју и вѣрнсју слсжеоу до нас(ъ), жаловали есми его вобноно нашу м(н)л(о)стію и дали и потврдили есмы емс ѓ нашн земли, оу Молдавскон, его правсју штиннѓ, едно село на Туѣтовѣ, на имѣ Погънещн, где бил(ъ) дом(ъ) старого Никодръ Погана. Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) емс шт(ъ) нас(ъ) знск(ъ) и съ въсем(ъ) доходоом(ъ), емс, и братѓ его Никодръ, и сестри нх(ъ), Мъринки, им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), равно и шншчатом(ъ) нх(ъ), и правншчатым(ъ) нх(ъ), и прашсрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемс родоу нх(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ)¹ наближнн, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) томс вше писанномс селс да ест(ъ) съ въсѣми своимн старимн хотари, кѣда нз(ъ) вѣка шжевали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣввзлюбленаго мы с(ы)на г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Богдана-Блада, и вѣра воар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣмы прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣми и пана Тоадера прѣкалабы шт(ъ) Хотинѣ, вѣра пана Еремнн Немецкогго, вѣра пана Шандра Новоградскогго, вѣра пана Чорторовскогго, вѣра пана Клънѣс спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Дѣмша постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петронка комнса и вѣра в<ъсѣхъ>² воар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) или шт(ъ) нашего родоу или пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) би им(ъ) не порѣшил(ъ) нашего дааннѣ и потврдженнѣ, али би им(ъ) штерднил(ъ) и шкрѣпил(ъ), занѣже есмы им(ъ) дали и потврднили за шо ест(ъ) им(ъ) права штинна.

И на болшю крѣпост(ъ) и потврдженнѣ томс въсѣмс выше писанномс, велѣли есми нашемоу вѣрномс паноу, Тѣштѣлс логофетс, писати и нашс печат(ъ) привѣстн к семс листс нашемс.

Писал(ъ) Драготъ Тѣштоулавнч(ъ), ѓ Каслоун, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣ мар(тѣ) ѓ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пан(ъ) Никодръ Поган(ъ) и Данчюл(ъ) <Поганъ>³.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Danciul Pogan, fiul lui Ion, nepotul bătrînului Nicoară Pogan, ne-a slujit nouă drept și credincios.

De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am mîluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, un sat pe Tutova, anume Pogăneștii, unde a fost casa bătrînului Nicoară Pogan. Aceea toată mai sus scrisă să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și fratelui său Nicoară, și surorii lor, Mărincai, lor și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepo-

ților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia mai sus scris să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistiier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă le este lor ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dragotă al lui Tăutul, la Vaslui, în anul 7005 <1497> martie 6.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Nicoară Pogan și Danciul <Pogan>³.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: Pogoneștii.

Bibl. Acad., DCXXVII/41. Orig., perg. (29 × 39 cm.), pecete atîrnată (șnur de nătase vișinie), pierdută. Cu o trad. recentă, de P. P. Panaitescu.

Două trad.: una, din sec. XVIII, ibidem, CLXXXVI/107, și alta, din 1786 mai 16, de Evloghie dascăl (fără sfatul domnesc), la Arh. St. București, Colecția Doc. moldovenești, VI/1; o copie din sec. XIX după trad. din 1786 mai 16, ibidem, VI/45, f.1 (nr. 1), și alta, din 1818, asemănătoare, cu excepția lipsei sfatului domnesc din ea, cu trad. de la Bibl. Acad., la Arh. St. Iași, CCCXXXIX, p. 1024, nr. 1.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/104 a și b.

O copie a trad. din sec. XVIII și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1133 (nr. 387)).

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, V, p. 79 (nr. 2) (rez., după trad. de la Bibl. Acad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 104–105 (nr. LV) (trad. din sec. XVIII, de la Bibl. Acad.); *D.I.R.*, A, II, p. 264 (nr. 247) (copie din 1818).

¹ Prima literă a cuvîntului, scrisă ulterior deasupra rîndului.

² Rupt.

³ Șters.

Suretu di pe uric sirbesc de la Ștefan vodă, din vălet 7005 <1497> mart 8.

În știință facem cu această carte a noastră tuturor, cine pe dînsa va ceti și va audzi, că iati această adevărată sluga noastră, Ion Nadeșu¹, ficioru lui Mihailo², slujindu noui cu dreptate și cu credință și noi vădzînd [vădzîndu] a lui driaptă și credincioasă slujbă cătră noi, miluitu-l-amu pre dînsul dintru

a noastră os(e)bită milă, datu-i-amu și i-am întărit lui, într-a nostru pământu a Moldovii, pre a lui driaptă ocină și cumpărătură, pe un satu anumea Nadeșe³, care el ș-au cumpăratu acel satu de la Mihul⁴ Berescul, în 60 zloți tătărărești.

Pe acel mai sus scris datu-i-amu de la noi uricu cu totu vinitul, lui, și ficiorilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și înprăstieților lor și a totu rodul lor, ce să vor alege mai de aproape, neclătitu niciodănoară, în veci.

Iară hotarul acelui mai sus scrisu satu, anume Nadeșa, datu-li-amu lor de cătră toate părțile pe bătrîne hotară⁵, pe unde de vacu au înblatu.

Și într-aceasta este credința domnii mele de mai sus scriși, Stefan voievod, și credința a preaiubiți fiilor domnii meli, Bogdan [și]-Vladu, și credința boierilor noștri: credința pan Dumii parcalabu, și credința giupînului Boldura⁶ vornic, și credința panu Hărmana⁶, și credința panu Ștefula⁶, și credința panu Dumii i pan Toaderu părçalabii de Hotinu, și credința pan Irimie pîrcălabul de Niamțu, și credința panu Șandru de la Noa Cetate, și credința panu Ciortorovsco⁶ și credința pan Călnău spataru, și credința panu Isacu vist(ier)u, și credința pan Dumșe post(elnic)u, și credința panu Movila pah(arnic)u, și credința pan Drăghișu⁷ stolnicu, și credința panu Petrica comisu și credința a tuturor boierilor noștri moldovinești, a mari și a mici.

Și pentru aceasta am datu și noi și am întăritu, acelor mai sus scriși, pe acel satu, anume Nadeșe, ca să să le fie lor uricul cu totu vinitul și poftimu și pe alți domni, ce vor fi în urma noastră, ca să întăriască, pentru a lor vecinica pomenire.

Acestu suret di pe uricu sirbescu l-am scris eu, acum, la văletu 7269 <1760> dechemvrii 10. Simion Cheșcu uricarul.

Arh. St. Bacău, I/3. Trad.

Două rez. dezvoltate: unul, de la începutul sec. XIX, și altul, făcut după cel dintii dar fără dată, din 1814 iulie 31, la Bibl. Acad., DCXCII/20.

O copie, după aceeași trad., și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1134—1135 (nr. 388)).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, X, p. 177 (rez. într-o hotarnică din 1813 septembrie 19); Rosetti, *Despre clasele agrare*, p. 190 (rez., după trad. veche); idem, *Pământul*, p. 178 (nr. 2) (rez. după trad.); M. Costăchescu, *Doc. în. Ștefan*, I, p. 167—168 (rez., după Rosetti); idem *Doc. mold. Ștefan*, p. 206—207 (nr. 62) (trad. din 1760 decembrie 10); C. V. Dimitriu, *Bacăul istoric*, p. 116—117 (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 264—265 (nr. 248) (trad., după Costăchescu).

¹ În rez. din Codrescu, *Uricariul*, X, p. 177, și Rosetti, *Pământul*, p. 178 (v. EDIȚII): „Nadișu” și, respectiv, „Nadiș”).

² În rez. din Codrescu, *loc. cit.*: „Mihăilă”.

³ În rez. din Codrescu, *loc. cit.*, și Rosetti, *loc. cit.*: „Nadișa”.

⁴ În Codrescu, *loc. cit.*: „Mihail”.

⁵ În rez. din Rosetti, *loc. cit.*: „cum le-au stăpînit Toader și Ilie”.

⁶ Formă genitivă slavonă a numelui.

⁷ Greșit, pentru „Frunteș”.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нан его чтѣчи оуслышнт(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) намн и прад(ъ) нашимн молдавскимн бояре, великимн и малымн, наши слѣги, Тоадеръ и брат(ъ) его, Дъмян, и сестра нх(ъ), Стана, с(ы)нове Югнин, по нх(ъ) добром

волн, ннким(ъ) непонѣженн, а нн прнслованн, н продадн свою правою штиннѣ, шт(ъ) своего правого ѣрнка, шт(ъ) оурика ш(тъ)ца нх(ъ) Югннн, едно село на Кородѣ, на нмѣ Ѡгрннецін, гдѣ был(ъ) жѣде Ѡрсѣ; та продадн тоѣ село слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Юнѣ Папн н братѣ его, Нѣнкулѣ, н племеннком(ъ) нх(ъ), Радвлѣ н братѣ его, Стонкн, н племеннком(ъ) нх(ъ), Игнатѣ н сестрн его, Мърнн, за нѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

И ѣставше нашн слѣгн, Юн(ъ) Папа н братѣ его, Нѣнкул(ъ), н племенн(ъ) нх(ъ), Радвлѣ, н брат(ъ) его, Стонка, н племеннковоѣ нх(ъ), Игнать н сестра его, Мърнѣ, н заплатннн ѣсн тоты выше писанннн пннѣзн, нѣ злат(ъ) татарскых(ъ), оу рѣкы слѣгам(ъ) нашнм(ъ), Тоадерѣ н братѣ его, Дъмнѣанѣ, н сестрн нх(ъ), Станн, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашнмн боарѣ.

Тѣм(ъ), мы, видѣвше меже нмнн нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такожде, н шт(ъ) нас(ъ) есмо далн н потвѣрдннн слѣгам(ъ) нашнм(ъ), Юнѣ Папн н братѣ его, Нѣнкулѣ, н племеннком(ъ) нх(ъ), Радвлѣ н братѣ его, Стонкн, н племеннком(ъ) нх(ъ), Игнатѣ н сестрн его, Мърнн, тоѣ прад(ъ) реченное село, що ест(ъ) на Кородѣ, на нмѣ Ѡгрннецін, гдѣ был(ъ) жѣде Ѡрсѣ, како да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) ѣрнк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходшм(ъ).

Ян да ест(ъ) нм(ъ) тоѣ село на двѣ частн: половнна того села, ннжнѣѣ част(ъ), да ест(ъ) слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Юнѣ Папн н братѣ его, Нѣнкулѣ, а дрѣгаѣ половнна шт(ъ) тогож(ѣ) села, вншнѣѣ част(ъ), да ест(ъ) слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Радвлѣ н братѣ его, Стонкн, н племеннком(ъ) нх(ъ), Игнатѣ н сестрн его, Мърнн, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н ѣнчатшм(ъ) нх(ъ), н прѣоунѣчатом(ъ) нх(ъ), н прѣщѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжннн, непорѣшенно ннколнже, на вѣкн.

Я хотар(ъ) томѣ внше писанномѣ селѣ да ест(ъ) шт(ъ) ѣснх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка вжнѣвалн.

Я на то ест(ъ) вѣра нашегѣ г(о)с(по)д(ст)ѣѣ, внше писаннагѣ, мы, Стефана боеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнагѣ с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ѣѣ мы, Богдана-Блада, н вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаѣѣ, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадера н пана Дѣма прѣкалаѣѣѣ Хотннскнн, вѣра пана Бремѣѣ Немецкогѣ, вѣра пана Шандра Новоградскогѣ, вѣра пана Чорторовскогѣ, вѣра пана Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внстарннка, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Моухла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боарѣ нашнх(ъ) молдавскых(ъ), н велнкых(ъ) н малых(ъ).

Я по нашем(ъ) жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнн <землн, штѣ>¹ дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашегѣ рода нлн пак(ъ) боуд(ъ) когѣ Б(ог)ѣ нзверетѣ господаремѣ бытн>¹ нашнн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы нм(ъ) <не порѣшнлѣ на>¹шего даннѣ н потвѣрѣденнѣ, алн бы нм(ъ) ѣтверѣднл(ъ) н ѣкрѣпнл(ъ), за- <нѣже есмн нмѣ>¹ далн н потвѣрдннн за що шнн <собн кѣпнлн>¹ за свон правѣн пннѣзн.

Я на болшю крѣпост(ъ) н потвѣрѣденнѣ т(о)мѣ>¹ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣловн логофѣтѣ, писатн н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а) Шандрѣ Крѣжевнч(ъ), въ лѣто хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)рт(а) ѣѣ.

<Pe plicatura din stînga, încercare de pană a diacului>: Мы, Стефан(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, slugile noastre, Toader și fratele lui, Dămian, și sora

lor, Stana, fiii lui Iuga, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul tatălui lor Iuga, un sat pe Corod, anume Ogrineștii, unde a fost jude Ordzea; și au vîndut acel sat slugilor noastre Ion Papa și fratelui său, Neaniul, și verilor lor, Radul și fratelui său, Stoica, și verilor lor, Ignat și surorii lui, Măria, pentru 53 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Ion Papa și fratele lui, Neaniul, și vărul lor, Radul, și fratele lui, Stoica, și verii lor, Ignat și sora lui, Măria, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 53 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre, Toader și ale fratelui său, Dămian, și ale surorii lor, Stana, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

De aceea, noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată de-plină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre, Ion Papa și fratelui său, Neaniul, și verilor lor, Radul și fratelui său, Stoica, și verilor lor, Ignat și surorii lui, Măria, acel mai înainte spus sat, ce este pe Corod, anume Ogrineștii, unde a fost jude Ordzea, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu tot venitul.

Însă să le fie acel sat în două părți: jumătate din acel sat, partea de jos, să fie slugilor noastre Ion Papa și fratelui său, Neaniul, iar cealaltă jumătate din același sat, partea de sus, să fie slugilor noastre, Radul și fratelui său, Stoica, și verilor lor, Ignat și surorii lor, Măria, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Duma pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Clănău spatăr, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al <țării>¹ noastre, <din>¹ copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alage Dumnezeu <să fie domn>¹ al țării noastre, Moldova, acela să <nu>¹ le <clintească>¹ dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că <le-am>¹ dat și le-am întărit fiindcă și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, în anul 7005 <1497>, luna martie 9.

Muzeul Militar Central, Documente, XXXI/212; (predat în custodie Muzeului de istorie al R. S. România — inv. nr. 5763 — cu proces-verbal din 5 aprilie 1971). Orig., perg. (33,5 × 36 cm.), rupt și șters la îndoituri, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

Un rez., din prima jumătate a sec. XIX, cu luna greșită: februarie, la Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, XLVIII/1.

Trei foto: una, la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVII/4, una la Bibl. Centrală Universitară „M. Eminescu-Iași, Fotocopii, plic 152, nr. 1, și două, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/105 a și b.

¹ Șters și rupt.

210

1497 (7005) martie 10, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) сзрнт(ъ) нан чтсчн его слышнт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашимн богаре молдавскымы, великимн н малымн, слоуга наш(ъ) ѡвѣрѣ, с(ы)нѣ Ивана вкстѣрника, по его доброн воли, никим(ъ) непоноужен(ъ), а ни прнслован(ъ), н продал(ъ) свою правѣю втнннѣ, вт(ъ) своего праваго зрнка, вт(ъ) зрнка в(тъ)ца его, пана Ивана вкстѣрника, четвѣртѣю <часть>¹ село, на имѣ вт(ъ) Дончѣн, що сѣт(ъ) на Донча, вышнѣю част(ъ); та продал(ъ) слѣсѣ нашемѣ Трнфѣ Согне за ѣї злат(ъ) татарскыѣх(ъ).

И сѣставше наш(ъ) слѣга, Трнфѣ(ъ) Согне, та заплатнл(ъ) тотн внше писан<ї>² пннѣзн, ѣї злат(ъ) татарскыѣх(ъ), ѣ рѣкн слѣсѣ нашемѣ ѡвѣрѣ, с(ы)нѣ Ивана вкстѣрника, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) нашимн богаре.

Ино ми, вндѣвши нх(ъ) добрѣю волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такожде, есмы н вт(ъ) нас(ъ) дали н потвѣрднли слѣсѣ нашемѣ, Трнфѣ Согне, тотѣ прѣд(ъ) реченнѣю четвѣртѣю част(ъ) вт(ъ) село, вт(ъ) Дончѣн, що сѣт(ъ) на Донча, вышнѣю част(ъ), да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) зрнкѣ, съ въсѣм(ъ) доходом(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н знѣчатом(ъ) его, н прѣзнѣчатом(ъ) его, н прѣзнѣчатом(ъ) его н въсѣмѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанѣлнжїн, непорѣшено николнже, на вѣки.

И хотар(ъ) тон четвѣртон частн вт(ъ) село вт(ъ) Дончѣн, що сѣт(ъ) на Донча, вышнон частн, да ест(ъ) вт(ъ) сѣго хотара четвѣртал част(ъ) н по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ст)ва, внше писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, н вѣра прѣвѣзлюбелннаго с(ы)на г(о)сп(о)д(а)ст)ва ми, Богдана-Блада, н вѣра богар(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма н Тоадѣра прѣкалабове Хотннскыѣх(ъ), вѣра пана Бремїа прѣкалаба Немѣцкогю, вѣра пана Чорторовскогю, вѣра пана Шандра Новоградскогю, вѣра <пана>² Клѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вкстѣрника, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра въсѣѣх(ъ) богарѣ³ наших(ъ) молдавскыѣх(ъ), н великыѣх(ъ) н малныѣх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣсдетъ господа³рем(ъ) нашн земли, вт(ъ) дѣтен наших(ъ) нан вт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти нашн Земли Молдавскон, твт(ъ) вн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанїа н потвѣрженїа, алн <вн>³ емѣ оутвѣрднл(ъ) н скрѣпнл(ъ), занѣже есмо емѣ дали н ствѣрднли за его правѣю слѣжев н за що вн(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон правїн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпост(ъ) н потвѣрженїе томѣ въ<се>³мѣ внше писанномѣ, велилн есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Писалъ) МѢТЕЮ, ѿ Едаслѣн, вѣ) лѣ)го хѣѣ, мѣ)сѣ)ца мѣ)рѣ)та) ѿ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † <Па>²нѣ) Три<фѣ)лѣ) Согне>².

<Altă însemnare, din sec. XVI>: † Ѡтѣ) Стефанѣ) воєводаѣ)н, на село-
втѣ) Дончещи.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Avăr, fiul lui Ivan vistier, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, din uricul tatălui său, pan Ivan vistier, a patra <parte>¹ de sat, anume din Doncești, ce sînt pe Doncea, partea de sus; și a vîndut slugii noastre Trif Sogne, pentru 15 zloți tătărești.

Și sculîndu-se sluga noastră, Trif Sogne, a plătit acei bani mai sus scriși, 15 zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Avăr, fiul lui Ivan vistier, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre Trif Sogne acea înainte spusă, a patra parte de sat, din Doncești, ce sînt pe Doncea, partea de sus, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a patra părți de sat, din Doncești, ce sînt pe Doncea, partea de sus, să-i fie din tot hotarul a patra parte și după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a lui Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința <panului>² Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis <și credința tuturor boierilor>³ noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 10.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Па<н>² Три<ful Sogne>².

<Altă însemnare din sec. XVI>: De la Ștefan v(oi)evod, pe satul de la Doncești.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 200. Orig., perg. (28 × 46 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), stricată (lipsește aproape jumătate), cu legenda: <† Писахъ ѿ Стефанѣ воєводаѣ Жуподар Зѣман Младавскон>.

Patru foto.: una, ibidem, Fotografii, XXXIII/13, a doua la Bibl. Centrală univ-
sitară M. „Eminescu” — Iași, Fotocopii, plic nr. 156, nr. 2, a treia la Arh. St. Iași,
MXXXVIII/89, și a patra la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/106.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc.
Ștefan cel Mare>, f. 1141—1142 (nr. 391).

EDIȚII: D.I.R., A, II, p. 266—267 (nr. 250) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Șters.

³ Rupt.

211

1497 (7005) martie 10, Vaslui.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зем<ли
Молдавс>кон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въс<ам(ъ)
кто на н(ъ) зрнт(ъ) нан чт<счн его слышит(ъ), вже тога истинна Марушка,
дочка Стана Маѣнна, жаловали есмь <ен всеоб>¹ною нашею м(н)л(о)стію и дали,
и потв<рдилн есмь ен, ѝ наш<ен>¹ землн, ѝ Молдавскон, ен праваа штинна, половинна
село на Черном(ъ) Потоцѣ, на им(ѣ) <половина>¹ шт(ъ) Маѣннеци, вышнѣл
част(ъ), що была таа част(ъ) шт(ъ)ца ен, Стана Маѣнна. Тоє въсе выше писанное
да ест(ъ) ен шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ и съ въсем(ъ) дохodom(ъ), ен, и дѣтем(ъ)
ен, <ни зн<сча>¹том(ъ) ен, и прѣ<зн<счатом(ъ) ен, и праш<рѣтом(ъ) ен и въсем<с
род<с ен, кто сѣ ен изберет(ъ) наближнїи, непор<шено николнже, на вѣки.

И хотар тон выше писанно<ни поло>¹виннн село, на имѣ Маѣннеци, вышнон
частн, да ест(ъ) шт(ъ) все<го>² хотара половинна и по старом<с хотар<с, к<гда из
вѣка вжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра наш<его господства>¹, выше писаннаго, мы, Стефана
воеводи и вѣра прѣ<възлюбленна<го>¹ с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана-Блада,
и вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Дъма прѣ<кълаба, вѣра пана Болдъра двор<¹-
ника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефъла, вѣра пана <Дъмн>² и пана Тоадера
прѣ<калабове Хотинскїи, вѣра пана Еремїа прѣ<калаба Неме<цкого, вѣра п<ана
Чорторвского, вѣра пана Шандра Новоград<ского, вѣра пана>² Къльнъс сп<а-
тарѣ, вѣра пана Исака вист<ларника, вѣра пана Дъм<шии постелника, вѣ<¹ра пана
Могла чашника, вѣра пана Фрѣн<стеша столника, в<¹ра пана Петрика комнса и
<вѣра>² Зснх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавскнх(ъ), <великнх(ъ) и малнх(ъ)>².

<И по нашемъ>¹ животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен землн, <шт<
дѣтен наших(ъ)>¹ нли шт< нашего рода нли пак(ъ) б<д(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ)
г(о)сп(о)д(а)ръ битн нашен земл<²и, т<шт(ъ) би ен не пор<шил(ъ) нашего даанїа
<ни потв<ржде>²нїа, днл би ен штв<рднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ), зан<ж(е) есмь ен данн
и потв<рдн<ли за що ест< ен пра>²ваа штинна.

И на волшю крѣпост(ъ) и потв<ржденїе <том>²с въсем<с выше писанном<с
велѣан е<сми нашем<с вѣрном<с пан<с, Тъшт<л<с логофет<с, писати и наш<с печатъ
прнвѣсннн к сем<с лист<с нашем<с.

Писа<³л(ъ) <иле>³а, ѝ<³ Б<а>³слн, в(ъ) л(ѣ)т<ш х<зѣ, м(ѣ)с(а)ца
март(а) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau
o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată Marușca, fiica lui Stan Maxin,
am miluit-<o>¹ cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit în țara
noastră, în Moldova, dreapta ei ocină, jumătate de sat, pe Pîrul Negru,

anume <jumătate>¹ din Maxinești, partea de sus, care acea parte a fost a tatălui ei, Stan Maxin. Toate cele mai sus scris să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei și răstrănepoților ei și întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat mai sus scrise, anume Maxineștii, partea de sus, să fie din tot hotarul jumătate și pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința <domniei>¹ noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului B<oldur vor>¹nic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului <Duma>² și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, <credința p>¹anului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, <credința panului>² Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dum<șa postelnic>¹, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frun<teș stolnic>¹, credința panului Petrică comis și <credința>² tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

<Iar după>¹ viața <noastră>¹, cine va fi domn al țării noastre, <din copiii noștri>¹ sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu-i clintească dania <și>² întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit ei, <pentru că îi este>² ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit <credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pece-tea noastră la această carte a noastră>³.

A scris <Ale>³x<a la>³ V<a>³slui, în anul 7005 <1497>, luna martie 10.

Bibl. Centrală Universitară-Cluj-Napoca, Colecția Gh. Sion, Inv. general nr. 3304/1959. Foto., în dublu exemplar, după orig., perg., pecete atirnată, stricată, cu legenda ilizibilă.

O copie, după orig., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 192–193; o trad., din 1824 ianuarie 19, de Ioan Stamati pitar, ibidem, CXVI/49.

Trei foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași. Fotografii, III/107 a, b, și c.

O copie slavă după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1143–1145 (nr. 392).

EDIȚII: Nandriș, *Patru doc.*, p. 273–274 (nr. III) (text slav cu lipsuri, după foto., trad. și facs. — pl. III); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 212–213 (nr. 64) (text slav, după facs., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 268 (nr. 251) (trad., după copia slavă a lui I. Bogdan).

¹ Rupt.

² Ilizibil.

³ Din ultimele două rinduri ale doc. se disting în foto. doar câteva litere; întregit după copia lui I. Bogdan (v. descrierea arheografică).

Copie di pe ispisoc de la domnul Ștefan v(oi)e vod, din 7005 <1497> mart(ie) 11, . . . ¹ scoasă întocmai di pe ispisoc întăritoriu în stăpînire Lupei i a frățini-său, Toader, și surorii lor, Crîstîinii, satul Sîrbii, pe Horince, ce l-au cumpărat drept 86 zloț(i).

Arh. St. Iași, Condica K, nr. 386, f. 268–269 r. (nr. 1). Rez. într-o carte a Divanului Moldovei, din 1826 iulie 30.

¹ Urmează: „... adevărită cu iscălitura săvirșitului clucer Pavăl Debrici, la 1817 maiu 15, că este...”

213

1497 (7005) martie 11, Vaslui.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oie)v(o)d, d(o)mnu Țării Moldovii. Facem știre cu această carte a noastră tuturor cui vor căuta spre dînsa sau vor auzi cetîndu-să pentru aceste adevărați slugile noastre, Ghedeon Harbuz și frati-său, Fătu, și nepoții lor, Ivașcu și frati-său, Dragoș, și nepotullor, Andreica, că slujindu-ne noao cu driaptă credință, deci noi, văzînd a lor cu driaptă credință slujbă cătră noi, i-am miluit pre dînșii cu deosebită milă a noastră, li-am dat și li-am întărit lor, întru al nostru pămînt al Moldovii pre a lor driaptă ocină, un sat pe Jigălii, anume Harbuzi, undi au fost Bădioai.

Pe acela tot mai sus scris ca să li fie lor de la noi uric, cu tot venitul, dar să le fie lor acel sat pe Jigălii, anume Harbuzi, unde au fost Bădioai, în trii părți: o parte dintr-acel sat să-i fie lui Ghedeon Harbuz și fratelui său, Fătului, iar a dooa parte dintr-acelaș(i) sat să fie lui Ivașcu și frăține-său, lui Dragoș; a treia parte dintru acela sat să-i fie a lui Andreicu, lor, și feciorilor lor, și nepoților, strănepoților lor, <și prestrănepoților>¹ și a tot niamul lor, ce să va alege lor mai aproape, nerușuit nici odănoară, în veci.

Iar hotarul celui mai sus scris sat să le fie lor despre toate părțile pin hotarale vechi, pi unde din veci au umblat.

Și spre aceasta iaste credința domniei noastre de mai sus scrisă, noi, Ștefan v(oie)v(o)d, și credința a preiubiț(i) fiilor domniei noastre, Bogdan [și]-Vlad, și credința boerilor noștri: credința dum(i)sale Dumi, credința dum(i)sale Boldur dvor(ni)c, credința dum(i)sale Hrămana², credința dum(i)sale Șteful, credința dum(i)sale Dumii și a dum(i)sale Toader de Hotin, credința dum(i)sale Irimiia de Niamțu, credința dum(i)sale Șandra³ de Cetatea Noao, credința dum(i)sale Ciortorovschi, credința dum(i)sale Clin⁴ spat(a)r, credința dum(i)sale Isac visternic, credința <panului Dumșa>⁵ postelnic, credința dum(i)sale Movila păharnic, <credința panului Frunteș școlnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boerilor noștri moldoveni, mari și mici>⁶.

Și după viața noastră, cini va fi d(o)mn pămîntului nostru al Moldovii, din fii noștri sau din niamul nostru sau pe cine va alege D(u)mnezău a fi d(o)mn pămîntului nostru, să nu strice daniia și întăritura noastră, ci mai vîrtos să le de și să le întăriască fiindcă noi li-am dat și li-am întărit pentru a lor slujbă pentru că iaste a lor driaptă ocină.

Și pentru mai mari întărire și întemeiere la toate aceste mai sus scrisă, am poruncit al nostru credincios boieriu, Tăutului log(o)f(ă)t, ca să scrii și a noastră peceti să o legi spre această carte a noastră.

<A scris>⁷ Alexa, în Vaslui.

Acest suret l-am scos de pi cel adevărat sîrbăsc, la let 1796 mart(ie) 11, fiind rînduit de dum(nealo)r boerii isprav(ni)ci ca s(ă) cercetăm scrisorile aceștii moșii; și s-au dat la mîna răzeșilor. Vaselachi Carp.

Arh. St. Iași, CDXXII/3 bis. Trad.

Un rez. într-o copie din prima jumătate a sec. XIX a unei mărturii din 1796 martie 12, ibidem, DC/24.

O copie a aceleiași trad., după Ghibănescu (v. EDIȚII), și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1147—1148 (nr. 394).

EDIȚII: Antonovici, *Doc.*, p. 159—160 (trad. din 1815 febr. 18 de Ion Stamati pitar); Ghibănescu, *Surete*, I, p. 274—276 (nr. 60) (trad. din 1796 martie 11); „Miron Costin”, An. I (1913), nr. 1 (august), p. 2—3 (copie din 1835 octombrie 17, după trad. din 1815 februarie 18); „Documente răzeșești”, An. I (1932), nr. 5, p. 65—66 (trad. din 1815 februarie 18; se menț. că orig. slavon, cu șnur verde, a aparținut lui Neculai Caraivan, din casa căruia a fost furat în vara anului 1884); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 105—106 (nr. LVI) (trad. după Antonovici); D.I.R., A, II, p. 269—270 (nr. 253) ((trad., după Antonovici); D.I.R., A, II, p. 269—270 (nr. 253) (trad., după I. Bogdan).

¹ Întregit după I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 105.

² Lăsat de traducător la forma genitivă slavă; corect, în românește: „Hărman”.

³ Corect: „Șandru”; v. nota 2.

⁴ Greșit, pentru; „Clănău”.

⁵ Loc gol în trad.

⁶ Loc gol în trad.; întregit după Ghibănescu, *Surete*, I, p. 275.

⁷ Omis în trad.

214

1497 (7005) martie 13

Din 7005 <1497> mart 13.

Un ispisoc vechiu sîrbesc, tălmăcit moldovinești, cari împuternicești pi Ghermăniță pi a treia parte din giumătate de sat din Dragomirești...¹

Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1151 (nr. 396). Rez. într-un jurnal al lui Mihail Grigorie Sturza voievod, din 1841 februarie 1, al Judecătoriai ținutului Neamț, „în procesul dascălului Ion Ghirman ot Dragomirești asupra lui Alixandru Borșa și priotul Ioan Săchilariu”. Comunicat de C. Turcu.

¹ Urmează o precizare mai nouă: „dinspre apus, adică stîlpul din mijloc”.

215

1497 (7005) martie 13.

Suret dupe ispisocul sîrbăsc de la bătrînul Ștefan v(oe)vod, din liat 7005 <1497> mart 13.

De știre facem, cu aciastă a noastră carte, tuturor cine pe dînsa să va uita ori va ceti ori va auzi, precum au venit înaintea noastră și înaintea al noștrilor moldoveneshilor boeri, celor mari <și mici>¹, Niacșa, fata Giurgii Grozescul, și nepotul ei, Dragotă, feciorul lui Ivan, de a lor bunăvoe, de nime asupriți nici sîliți, și au vîndut a lor draptă ocină dintra al lor drept uric, a patra parte satul Grozeștii, ce este într-a Dragușului Cîmpu². Și au vîndut nepoților săi, slugii noastre Grozii și surorii lui, Mărișcăi, și de frate nepotul lor, Glighi, drept optzeci zloț(i) tătărăști.

Și s-au sculat sluga noastră Grozia și sora lui, Marușca, și de frate nepotul lor, Gliga, și au plătit toț(i) acei de mai sus scriș(i) bani, optzeci zloți tătărăști, în mîinile Niacșii, fetii Giurgii Grozescului, și a nepotului ei, Dragota, feciorul lui Ivan, înaintea noastră și înaintea a noștrilor boeri.

Și noi, văzînd între dinșii a lor de bunăvovă tocmală și deplină plată, iară noi, așijdere, și de la noi am dat și le-am întărit slugilor noastră, Grozii și surorii lui, Marușcăi, și de frate lui nepot lor, Glighi, acea mai de sus zisă a patra parte din sat din Grozești, ce este într-a Dragușului Cîmpu², ca să fie lor de la noi uric, cu tot venitul, lor, și copiii lor, asemenea și nepoților lor, și strănepoților lor, și înprăștieților lor și a tot niamului lor, cine lor să va alege mai de aproape, nerușăit niciodată, în veci.

Iar hotaru acei a patra parte din satul din Grozești, ce este într-a Dragușului Cîmpu², este dintr-acest hotar a patra parte și pe vechi<le>¹ lor hotare, pe unde din vac au fost.

Spre aciasta este credința noastră dcmniască, <a>¹ mai sus scrisului, noi, Ștefan v(oi)e vod, și credința preiubitului fiul dcmnii mele, Bogdan-Vlada³, și credința boerilor dcmnii mele, a mari și a mici.

Iar dupe a noastră viață, cine va fi domnu a nostrului pămînt, din fii noștri ori dintra al nostru rod ori iar fiind pe cine s-ar alege domnu să fie a nostrului pămînt moldovenescu, acela lor să nu le strămute a noastră danie și întăritură, ce lor să le întemeeze și să le întăriască, pentru că noi lor li-am dat și le-am întărit pentru că ei loruș(i) ș-au cumpărat pre a lor drepti bani.

Spre ce mai mare tărie și întăritură acelor într-aceasta mai sus scrisă, am poroncit noi nostrului credincios, panul Tăutului log(o)f(ă)t, să scrie și a noastră <pecete să o lege de această adevărată carte a noastră>⁴.

Bibl. Acad., MCDLXXXV/1. Trad. de la începutul sec. XIX.

O copie a aceleiași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1149—1150 (nr. 395)).

¹ Omis.

² În cîmpul lui Dragoș (în orig. a fost: на Драгошево Поле; cf. și Bibl. Acad., A 2000—XIV).

³ Formă genitivală slavă a numelui.

⁴ Sfirșitul traducerii lipsește.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣмъ кто на н(ъ) вѣзрнт(ъ) или его чтючи оуслишнт(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуслими нашими молдавскими божаре, слоугы наши Тоадерь Тоуркоул(ъ) и брат(ъ) его, Михоуца, и братанич(ъ) нх(ъ), Шандир(ъ), с(ы)нъ Иванковъ, и племенца нх(ъ) Ярмѣнка, дочка Янина, оуноукове Симевна Тоуркоула, по нх(ъ) доброн воли, никїнм(ъ) непонноужени, а ни прислаовани, и продали нх(ъ) правою штинноу, шт(ъ) нх(ъ) праваго и пнтомаго Ярка, шт(ъ) Ярка дѣда нх(ъ), Симевна Тоуркоула, два села: едно село на нмѣ Поуцѣни, оу Дѣрбовоу, а дрѣгое село на краи Дѣрбови, где били Моунтѣне Поуцѣне; та продали тоти села свѣтѣ нашемоу Жѣржи Поуцѣноу, за ѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше слоуга наш(ъ), Жѣржа Пѣцѣноул(ъ), та заплатил(ъ) оу си тоти пинѣни, ѣ злат(ъ), оу рѣки слоугам(ъ) нашим(ъ) Тоадерь Тоуркоулѣ и братѣ его, Михоуци, и братаничу нх(ъ), Шандирѣ, и племенци нх(ъ), Ярмѣнки, оуноуковм(ъ) Симевна Тѣркоула, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуслими нашими молдавскими божаре.

Ино мы, видѣвше межн ними нх(ъ) доброн воли и токмеж(ъ) и полноую заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрдили свѣтѣ нашемоу Жѣржи Поуцѣнѣ тоти прѣд(ъ) реченин два села, на нмѣ Поуцѣни, оу Доуѣрбовоу

а дрѣгое село на кран Дѣбровч, гдѣ вилн Моуитѣне Поуѣцѣне, како да сѣт(ъ) емоу вт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) съ вѣсем(ъ) доходом(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ) его, н зндчатом(ъ) его, н прѣоундчатом(ъ) его, н прашдрѣтом(ъ) его н вѣсеому родѣ его, кто сѣ емоу изберет(ъ) нанелнжнн, непордшено ннколнже, на вѣкн.

И хотарь тнм(ъ) внше писаннм(ъ) селам(ъ) да сѣт(ъ) съ вѣсѣмн свонмн старнмн хотарн, коуда из(ъ) вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводн, н вѣра прѣвѣзлювленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана-Блада, н вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмн н пана Тоадера Хотннскнх(ъ), вѣра пана Стремїа Немецкогo, вѣра пана Шандра Новоградскогo, вѣра пана Чорто-ровскогo, вѣра пана Кланъоу спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Дѣмнн постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнѣтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра зснх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велннх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашнн Землн Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашего рода <нлн пак(ъ)>³ боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь внтн нашнн землн, тот(ъ) бы емоу не пороушнл(ъ) нашего даанїа н потврѣжденїа, алн бы емоу оутврѣднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ) зандзж(ѣ) есмн емоу далн н потврѣднлн за цю вн(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон правїн н чнстїн пннѣзн.

И на болшю крѣпост(ъ) н потврѣжденїе томѣ вѣсеому внше писанномѣ, велѣан есмн нашемоу вѣрномуу панѣ, Тѣстѣлѣ логофетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) привѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнс(а), оу Баслѣю, Ілѣѣа, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца март ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Жвржа Пѣцѣнв.

<Pe marginea de jos, încercări de peniță>: Прїндоша пазнцн п прїн а амьтѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Toader Turcul și fratele lui, Mihuță, și nepotul lor de frate, Șaidir, fiul lui Ivanco, și vara lor, Armeanca, fiica Annei, nepoții lui Simeon Turcul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din dreptul și propriul lor uric, din uricul bunicului lor, Simeon Turcul, două sate: un sat, anume Puțeni, în Dumbravă, iar alt sat la marginea Dumbrăvii, unde au fost Muntenii Puțeni; și au vîndut acele sate slugii noastre Giurgiu Puțeanul, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Giurgiu Puțeanul, și a plătit toți acei bani, 100 de zloți, în mîinile slugii noastre Toader Turcul și ale fratelui său Mihuță și ale nepotului său de frate, Șaidir, și ale verei lor, Armeanca, nepoții lui Simeon Turcul, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Giurgiu Puțeanul acele două sate mai sus scrise, anume Puțeni, în Dumbravă, și alt sat la marginea Dumbrăvii, unde au fost Muntenii Puțeni, ca să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader de la Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Ciortorovschi, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fr<un>²teș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru (sau iarăși)³ pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă el și-a cumpărat pe banii săi drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atârne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 13.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Giurgiu Puțeanu.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fond Spiridonie, XLII/86. Orig., perg. (28 × 45 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu o trad., din 1701 (7209) mai 10, de Ioan Buhuș vel logofăt.

Trei foto.: una, la Bibl. Centrală Universitară „M. Eminescu”-Iași, Fotocopii, plic 140, nr. 2, a doua la Arh. St. Iași, MXXX VIII/91, și a treia, la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/108.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV, (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1152—1155 (nr. 397).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 72—74 (trad., cu greșeli, de N. Beldiceanu); Iorga, *St. și doc.*, V, p. 3 (nr. 8) (rez. al editorului, după orig.); Ghibănescu, *Opt urice slavone*, p. 37—42 (nr. VI) (text slav și trad., cu abateri); idem, *Ispisoace*, I, p. 36—40 (nr. 13) (text slav și trad., cu corectarea unor greșeli din prima ediție); V₂, p. 59 (rez. într-o carte de judecată din 1776 iulie 2), p. 77—78 (rez. într-o mărturie hotarnică din 1782 mai 25); idem, *Roșieștii*, p. 9 (rez. al editorului, după *Ispisoace*); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 106—108 (nr. LVII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 270—271 (nr. 254) (trad., după orig.).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Șters și rupt.

217

1497 (7005) martie 14, Vaslui.

Suret de pe uricu vechiu pe sîrbie de la Ștefan voievod, scris de Matei în Vaslui, la anul 7005 <1497> mart(ie) 14¹.

Cu mila lui D(umne)zău, noi Ștefan voievod, domn Țării Moldaviei. Înștiințare facim cu această carte a noastră tuturor cui voru căuta spre dînsa, sau<u>² o vor auzi cetindu-să, precum au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri <a>² Moldovei, sluga noastră Vlaicu, fiul lui Scoarță, și de lui bunăvoe, de nimine silit, nici asuprit, ș-au vîndut a sa dreaptă ocină,

dintru al seu drept uric, din uricul tătăni-său, a lui Scoarță, un sat pe Idrici, anume Bejăriceni³, și acel sat l-au vîndut Anușcăi și surorilor ei, Negritei și Mariei, drept 60 zloți tătărești.

Sculîndu-să dar Anușca și surorile ei, Negrita și Maria, au plătit toți deplin acii de mai sus arătați bani, 60 zloți tătărești, în mîinile Vlaicului, fecioru lui Scoarță, dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștrii.

Deci, văzînd și noi a lor ce de bunăvoe tocmală și deplin(ă) plată, noi încă așijdere și de la noi am dat și am întărit Anușcăi și surorilor ei, Negritei și Mariei, acel de mai sus sat numit <pe>² Iadriciu, anume Bejăriceni³, ca să le fi loru și de la noi uric cu tot venitul, lor, și fiilor lor, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot neamul, cini li se va alege mai de aproape, nestrămutat niciodinioară, în veci.

Iar hotarul acestuia de mai sus numit sat să fie cu toate hotarăle lui cele vechi, pe unde s-au apucat din vec.

Și spre aceasta este credința a însul domniei mele de mai sus scris, noi, Stefan v(oie)vod, și credința a preaiubitului fiu a domniei mele, Bogdan-Vlad⁴, și credința tuturor boerilor noștrii a Moldovei, a mari și mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, poruncite⁵ credinciosului nostru boeriu, Tăutul logof(ă)t, șă scrie și cătră adevărata cartea noastră această pecetea noastră se lege.

Arh. St. Iași, CDXXII/3. Trad. de la mijlocul sec. al XIX-lea.

Două rez.: unul, din 1838, ibidem, Anaforele, nr. 20, f. 257 v., și altul, după o trad. din 1802 iulie 24, într-un perilips de documente adus de răzeșii din Vutcani, ț. Fălciu, prin vechilul lor, Gh. Săulescu, în pricina cu răzeșii din Dolheni (1846), în colecția prof. Ștefan Bujoreanu, Huși — j. Vaslui. Cinci menț.: prima, într-o mărturie hotarnică din 1794 noiembrie 21, la Arh. St. Iași, CDXXII/40, a doua într-o carte de judecată din 1814 mai 17, ibidem, MLII/181, a treia, avînd numai data de an, într-o copie, de la începutul sec. XIX, a unei cărți de judecată din 1758, ibidem, CDXXIII/78, a patra, cu data: 1497 (7005) martie 24, într-o carte de judecată din 1824 octombrie 16, ibidem, CDXXIV/145, și ultima, avînd numai data de an, într-un izvod de acte, din 1802 mai 20, la Arh. St. București, Episc. Huși, XXIV/79, f.1 v. (nr. 1).

O copie, după Ghibănescu, *Ms. Surete*, XXI, f. 129 (trad. din colecția Leca, Iași), și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1156—1157 (nr. 398)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 110 (nr. LIX) (rez. al editorului cu unele greșeli la nume, după rez. din 1838); Ghibănescu, *Ispisoace*, Va, p. 55 (rez., avînd doar data de an, dintr-o mărturie din 1775 decembrie 6); idem, *Roșiești*, p. 10 (rez., după *Ispisoace*); idem, *Surete*, XVIII, p. 91—92 (nr. 57) (trad. veche din *Ms. Surete*, XXI, p. 129); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 216—218 (nr. 66) (trad. după Ghibănescu, *Ms. Surete*); *D.I.R.*, A, II, p. 272—273 (nr. 256) (trad., după Costăchescu).

¹ Corectat de aceeași mină din „15”.

² Omis.

³ Corectat din „Băjăriceni”; în rez. din 1846: „Buzărăștenii”; în A 2000—XIV, de la Bibl. Acad.: „Bezăriceni”, iar în doc. orig. din 1643 (7151) august 22 (Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fond Spiridonie, XXXVIII/25): Бѣзѣричѣни, что сѣ именьет и(ы)нкѣ Бѣзѣни (Bezericeni, ce se numesc acum Buzeni); (cf. și Ghibănescu, *Ispisoace*, II, p. 73—75 (nr. 42)).

⁴ În A 2000—XIV, de la Bibl. Acad.: „Bogdan voievod”.

⁵ În loc de: „poruncit-am”.

† М(И)Л(О)СТІЮ Б(О)ЖІЮ, МЫ, СТЕФАН(Ъ) ВСЕГОДА, Г(О)СП(О)Д(А)РЪ ЗЕМЛИ Молдавскон. Знаменито чиним(Ъ), и снм(Ъ) нашим(Ъ) листом(Ъ), въсѣм(Ъ) кто на н(Ъ) ѡзрит(Ъ) или чтѣчи его ѡслышит(Ъ), вже прїиде, правд(Ъ) нами и правд(Ъ)

Ѕснимы нашнымы молдавскымын богаре, Ивн(ъ) Батин(ъ) вт(ъ) СѢчавѣ, ѡнѣкъ Батинвѣ(ъ), по своен доброн воли, ныкым(ъ) непонѣжен¹, а ни прислован(ъ), и продал(ъ) свою правѣю втннѣ, вт(ъ) своего праваго ѡрика, вт(ъ) ѡрика дѣда его, Батина, и испривнлѣ цю нмал(ъ) вн(ъ) вт(ъ) дѣда нашего, вт(ъ) Ялѣандра воеводи, половина село, на нмѣ Кълнмънешн, на Пѣтно<н>², ѡ Брод(ъ), вишнѣл част(ъ); та продал(ъ) слѣсѣ нашемѣ Мнкѣлѣ Мъкъѣ, за ѡ злат(ъ) татарскых(ъ).

И ѡставше слѣга нашѣ, Мнкѣлѣ Мъкъѣ, та заплашна(ъ) ѡси тоты выше писаннн пинѣзи, ѡ злат(ъ) татарскых(ъ), ѡ рѣкы Ивнѣ Батинѣ вт(ъ) СѢчавѣ, прад(ъ) намн и прад(ъ) нашнмын богаре.

Ино мы, видѣвши нх(ъ) добрѣю волю и токмеж(ъ) и полиѣю заплашѣ, а мы, такожде, и вт(ъ) нас(ъ) есми дали и потвѣрднн слѣсѣ нашемѣ Мнкѣлѣ Мъкъѣ тое прад(ъ) реченное половина село, на нмѣ Кълнмънешн, на Пѣтнон, ѡ Брод(ъ), вишнѣл част(ъ), да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) ѡрик(ъ) и съ вѣсем(ъ) доходоу(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и ѡнѣчатом(ъ) его, и прѣѡнѣчатом(ъ) его, и праѡѡрѣтом(ъ) его и вѣсемѣ родѣ его, кто съ емѣ изберет(ъ) нанближнн, непорѣшено николнже, на вѣкн.

И хотар(ъ) тон выше писанноу половина село да ест(ъ) вт(ъ) ѡсего хотара половина и по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка ѡживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана-Блада, и вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болѣѡра дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма и пана Тоадера прѣкалабове Хотинскн, вѣра пана Ѣремн прѣкалаба Немецкоу, вѣра пана Чорторовскоу, вѣра пана Шандра Новоград<с>³коу, вѣра пана Кълнѣл спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣринка, вѣра пана Дѣмша постелника, вѣра пана Моухна чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра ѡнх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкых(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нан вт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) коуо Б(о)г(ъ) изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь внтн нашн землн Молдавскон, тот(ъ) вн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего дааннл и потвѣрдннл, алн вн емѣ ѡтвѣрднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ), заннже есмо емѣ дали и потвѣрднл за цю вн(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон правнн пинѣзи.

И на болѣшю крѣпост(ъ) и потвѣрдннн томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѡтѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ нашемѣ лнстѣ.

Писал(ъ) Мътеюу, ѡ Баслун, в(ъ) л(ѣ)то хѣ м(ѣ)с(а)ца март(а) дѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Мъкъѣ.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Χρυσόβονλον τον Καλιμανέστον εις την Πονταν.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Ion Batin din Suceava, nepotul lui Batin, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, din uricul bunicului său, Batin, și din privilegiul ce a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, jumătate de sat, anume Călimăneștii, pe Putna, la Vad, partea de sus; și a vîndut slugii noastre Micul Măcău, pentru 70 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Micul Măcău, și a plătit toți acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărești, în mîinile lui Ion Batin din Suceava, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, și noi, de ascemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre Micul Măcău acea înainte spusă jumătate de sat, anume Călimănești, pe Putna, la Vad, partea de sus, să-i fie lui și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei mai sus scrise jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate și pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 14.

<Pe verso, însemnare contemporană>: Măcău.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Hrisovul Călimăneștilor, de la Putna.

Arh. St. București, M-rea Răchitoasa, III/2. Orig., perg. (26 × 50 cm.), pecete atirnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/109.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1158—1160 (nr. 399)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 108—109 (nr. LVIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II p. 271—272 (nr. 255) (trad., după orig.).

¹ În loc de: НИПОНЪЖИНА.

² Omis.

³ Rupt.

7005 <1497>, mart(ie) 15.

Hrisovul sîrbăscu¹. . . a domnului Ștefan v(oi)e v(o)d, întăritori pe giurătați de sat Dimeștii², fiilor lui Ilciul, ci sînt pe apa Siretiului, în ținutul Tecuciului³.

Arh. St. Iași, Anaforele, nr. 38, f. 242 r. (nr. 1). Rez. din 1841 februarie 28.

Alt. rez., ibidem, Tr. 692, op. 765, dos. 33, secția I, f. 111 r. (distrus în timpul celui de-al doilea război mondial). O menț. a unui suret din 7215 (1706) sept. 5, „tălmăcit” de Axinti uricariul, într-o hotarnică a satului Plăcinteni din 1816 noiembrie 28, la Bibl. Acad., MDCXL/43.

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1171 (nr. 404).

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 221–222 (nr. 68) (același rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 276 (nr. 260) (rez., după Costăchescu).

¹ Urmează: „cu tălmăcire lui“.

² În celălalt rez. (v. descrierea arheografică) urmează: „ce să chiamă acmu Iulceștii“ (cf. M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 221).

³ „în ținutul Tecuciului“ poate fi un adaos al rezumatorului.

220

1497 (7005) martie 15, Vaslui.

Copie.

Suret¹ de pe uric vechiu, scris pe sîrbie, de la Ștefan v(oi)evodă, din let 7005 <1497> mart(ie) 15, scris de Dragotă, în Vaslui.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oi)evod, domnu Țării Moldavii. Înștiințari facem, prin această carte a noastră, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau o vor auzi cetindu-să și cui să cade a ști, precum au venit, înaintea noastră și înaintea a tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și a mici, Mărina, fata Mihului Berescului, și de a ei bunăvoe, de nimi silită, nici asuprită, ș-au vîndut a ei driaptă ocină, dintr-al său drept uricul cel vechiu de la moșul nostru, de la Alexandru v(oi)evodă cel Bătrîn, o poiană din dreptul Bereștilor, peste Tazlău, la gura Strîmbii, cu bălți și cu loc de moară în Tazlău, oriunde ș-ar pute-o faci, și altă poiană, diasupra² Strîmbii, anumi Runcul, și cu toate poenile, care aceli poeni și cu bălți și cu loc de moară li-au vîndut preotului Stroia³ drept 202 zloți tătărăști, bani gata, pentru ca să-ș(i) facă sat și moară.

Deci, sculîndu-să popa Stroia³, au plătit toți acei de mai sus arătați bani, doi sute și doi zloți tătărăști, în mîna Mărinii, fetei Mihului Berescului, dinaintea noastră și denaintea a tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și mici.

Iar noi, văzînd între dînșii ce de bunăvoe tocmală și plată deplină care au plătit preotul Stroia³ în mînule Mărinei, fetei Mihului Berescului, acei 202 zloți tătărăști, bani gata, noi încă, așijdere, am dat și am întărit preotului Stroi³ acele poene și cu bălți și cu loc de moară în Tazlău ca să-i fie lui și de la noi uric cu tot venitul, lui, și fiilor lui, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul lui, cine i să va alege mai de aproape, nestrămutat niciodinioară, în veci.

Iar hotarul poenilor acelora și bălților și locului celui de moară ce sînt în dreptul Bereștilor, peste Tazlău, la gura Strîmbii, să-i fie hotar începînd de la gura Strîmbii, de unde cade în Tazlău, iar de acolo Tazlăul în sus pînă la gura Topoliții⁴, apoi de acolo pe Topoliță⁴ în sus, și de acolo drept în Cerna⁵, iar de acolo pe Cerna⁵ în sus pînă la pustiu, iar de acolo pe diasupra Strîmbii, și de acolo la vale și pînă la gura Strîmbii. Atîta îi esti tot hotarul.

Și spre aceasta esti credința a însumi domnii meli, de mai sus numit, Ștefan v(oi)evod, și credința a preiubit fiiul domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn pămîntului nostru, din fiii noștri <sau>⁶ din neamul nostru sau pre cine și-ar alege Dumnezeu a fi domn pămîntului acestuia a Moldovii, acela să nu aibă a strica daniia noastră și

întăritură, ci mai virtos să întemeiezi și să întăriașcă, pentru că el pe dreptii banii săi au cumpărat aceste.

Și spre mai mari tărie și întărire acestor de mai sus scrisă, am poroncit credincios boeriului nostru, Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie adevărată cartea noastră și să-i legi și pecetea.

De pe sîrbiia pe limba moldoveniască s-au tălmăcit la anul 1800 dechemv(rie) 5, de polcov(nic) Pavăl Debrîț ot Mitr(o)p(o)lie.

Bibl. Acad., DCXCIII/5. Copie de la inceputul sec. XIX.

Două trad., prescurtate: una, într-o carte de judecată din 1817, la Arh. St. Iași, Conдика K, nr. 378, p. 186—187/97, și alta, numai cu data de an, într-o carte de judecată din 1817 iunie 30, ibidem, p. 262/134—263; un rez. dezv., cu hotarnica, într-o carte de judecată din 1814 iunie 30, ibidem, CCLXII/134; alte cinci rez.: unul, într-o carte din 1824 iulie 25, ibidem, conдика K, nr. 384, f. 15 r., unul într-o carte a Divanului Apelativ al Țării de Jos, din 1835 iunie 22, ibidem, Tr. 1146, op. II, 1300, dos. 51, f. 78 r. (nr. 1), altul, într-un opis de doc. din 1840, ibidem, CCCV/21 (nr. 1), și altul cu data de zi greșită: 20, într-un doc. din 1815 iunie 18, ibidem, XCV/24, și ultimul, după o copie, într-un doc. din 1818 februarie 25, ibidem, XCV/20, f.1 v. (nr. 1).

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1168—1170 (nr. 403).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 309—310 (nr. 17/1) (menț. dintr-o carte de judecată din 1817); p. 312 (nr. 25/1) (menț. dintr-o carte de judecată din 1817 iulie 30); p. 314 (nr. 35/2) (rez. dintr-o carte de judecată din 1818 martie 25); p. 324 (nr. 3/1) (menț., numai cu data de an, dintr-o anafora din 1824 iulie 25); XVII, p. 293 (rez. dezv., cu hotarnica, cu data: . . . martie 15, dintr-o mărturie hotarnică din 1814 mai 25); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 114 (nr. LXII) (rez. editorului după trad. din 1817, de la Arh. St. Iași); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 218—219 (nr. 67) (trad. de Enache Papainopolo polcovnicul postelniciei); C. V. Dimitriu, *Bacdul istoric*, p. 117—119 (trad. lui Enache Papainopolo); *D.I.R.*, A, II, p. 275—276 (nr. 259) (aceeași trad., după M. Costăchescu).

¹ Urma cuvintul „vechiu”, care a fost apoi șters de copist.

² În trad. din 1817 (v. descrierea arheografică): „in virful” (cf. și M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 218), adică: la obirșia (cf. C.V. Dimitriu, *Bacdul istoric*, pl. II, și *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 479 (nr. 433)).

³ În trad. editată de M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 218—219: „Stroe”.

⁴ În aceeași trad.: „Topliței”.

⁵ Pîrîul se numește azi Cernu.

⁶ Întregit după aceeași trad.

221

1497 (7005) martie 15, Vaslui.

Uric sîrbăscu de la Ștefan vod(ă), din vălet 7005 <1497> mart(ie) 15 dzili, scris în Vaslui.

† Facem știré, cu această carte a noastră, tuturor cine va căuta pre însă sau cetindu o va audzi, iată c-au vinit, înnainté noastră și denainté tuturor al(or) noștri moldovinești boiari, Urîta, fata Malinii¹, nepoată a lui Iațco Piiatră, de a sa bunăvoia, de nimé nevoit, nici asuprit, și au vîndut a sa driaptă ocinî din uricul² [a] a unchiului ei, Iațco Piiatră, a trea parte de sat de unde au fost Comănia, pre Rébrici; acéia au vîndut slugilor noastre Cîrstii <și>³ frățini-său, Stanciului, drept 70 ughi tătărești.

Și, sculîndu-s(ă) slugil(e) noastre Cîrstea și frati-său, Stanciul, [și] au plătit deplin acei de mai sus scriș(i) bani, 70 ughi tăt(ă)răști, în mînul(e) Urîtei, fetii Malinii¹, nepoatei lui Iațco Piiatră, denainté noastre și denainté boiarilor noștri.

Deci și noi, vădzindu de a lor bun(ă)voie tocmală și plat(ă) deplin(ă), iară noi, așijderil(e) și de la noi, li-am dat și am întărit slugilor noastre Cîrstii și fratelui său, Stanciului, pre acea de mainte numită a trea parte de sat, de undia au fost Comăniat, pre Rebricea, ca să li fie și de la noi uric cu tot vinitul, lor, și ficiorilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și înprăștieților lor și a tot rodul lor, cine să va alege mai aproape, neclătit niciodată, în viaci.

Iară hotarul aceia trea parte de sat de unde au fost Comănel, pre Rebricea, ca să fie dintru tot hotarul a trea part(e) și despre alt(e) părți dupre hotară bătriine, pe unde au ținut de vac.

Și spre aceasta iaste credința domniei noastre car(e) ne scriem mai sus, noi, Stefan voevoda, și credința a preaiubitului fiul domniei miale, Bogdan [și]-Vlad, și credința boiarilor noștri: credința giupînului Duma pîrcălab, și Bordur⁴ vornic, și a giupînului Hărman, și a giupînului Duma și credința giupînului Toader pîrcălabul de Hotin și alți boiari carii mai gios s-au scris⁵.

Și de Tăutul log(o)fătul iaste legat pecet(ea).

Și au scris atuncia Mătei, u Vaslui.

Scris-am eu, Acsintie diacul, acmu iaste let 7213 <1705> fev(ruarie) 10.

<Pe verso, însemnare contemporană cu copia>: 7005 <1497> mart(ie) 15. No. 1. Comănel; <apoi, din aceeași vreme, de altă mîină>: Comănești.

Arh. St. Neamț. Colecția Documente și scrisori, M-rea Văratec, II/279. Trad.

Trei rez.: unul, într-un izvod din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. Neamț, Doc. M-rii Văratec, IV/292 (nr. 72), și alte două în două copii din aceeași vreme a aceluiași izvod, ibidem, nr. 293 (nr. 1).

O copie a aceleiași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1161—1162 (nr. 400).

EDIȚII: Bulat, *Din doc. m-rii Văratec*, p. 361—362 (nr. 1) (aceeași trad., cu unele greșeli); idem, *Doc. m-rii Văratec*, p. 2—3 (nr. 1) (aceeași trad.).

¹ Forma genitivală slavonă a numelui Malea.

² Urma „ce“, șters apoi de traducător.

³ Omis.

⁴ În loc de: „Boldur“.

⁵ Urmează mențiunea traducătorului: „și iaste uricul rupt, putred“.

222

1497 (7005) martie 15, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), и не снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въ сѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нан чтѣчи его вслншт(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим молдавским божре, великим и малым, слѣга наш(ъ) Иван(ъ), с(ы)нѣ Данчѣла, внѣк(ъ) Тоадера Бецѣ, по его доброн волн, никїм(ъ) непонѣжен(ъ), а ни пришлован(ъ), и продал(ъ) свою правою штиннѣ, шт(ъ) своєго правѣго и питомаго ѣрка, шт(ъ) ѣрка дѣдѣв(ъ) его, Тоадера Бецѣ и Мнѣкѣ, едно село на Драгошево Поле, на нмѣ Бецѣшїн, где вна(ъ) мнн(ъ) Бецнн(ъ); та продал(ъ) слѣсѣ нашѣмѣ Борчи и сестри его, Драголи, за р̄ злат(ъ) татарских(ъ).

И ставши слѣга наш(ъ) Борчи и сестра его, Драголи, та заплачнѣи ѣсн тотн выше писаннїи пнѣзїи, р̄ злат(ъ) татарских(ъ), ѣ рѣкн слѣсѣ нашѣмѣ Иванѣ, с(ы)нѣ Данчѣла, внѣк(ъ) Тоадера Бецѣ, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим божре.

Ино ми, видѣвше межн нмннх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнѣю заплачѣ, а ми, такожде и шт(ъ) нас(ъ), есми данн и потвѣрднн слѣсѣ нашѣмѣ Борчи и сестри его, Драголи, тоє прѣд(ъ) реченоє село, на Драгошево Поле, на нмѣ Бецѣ-

цѣн, гдѣ билъ(ъ) манн(ъ) Бѣцни(н), како да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) срнк(ъ) и съ въсем(ъ) доходо(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и зноучатом(ъ)² нх(ъ), и прѣзнчатом(ъ) нх(ъ), и прѣцшрѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемъ родъ нх(ъ), кто съ нм(ъ) избѣрет(ъ) наиблжнїи, непоршшенно николиже, на вѣки.

Ѡ хотар(ъ) томъ вше писанномъ селъ да ест(ъ) шт(ъ) въсѣх(ъ) сторон(ъ) по старомъ хотаръ, кѣда из вѣка уживали.

Ѡ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выш<е>³ писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленаго с(ы)на г(о)сп(о)дства ми, Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмн и пана Тоадѣра Хотинскїи, вѣра пана Еремїа Немецкогo, вѣра пак<на>⁴ Чвртороскогo, вѣра пана Шандра Новоградскогo, вѣра пана Клѣнъс спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Дѣмша постелник<а>⁵, вѣра пана Моуна чашника, вѣра пана <Фрѣн>⁵теша столника, вѣра пана Петрн<ка>³ комнса и вѣра въсѣх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѡ по нашем(ъ) животѣ, кто есдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнх(ъ) землн, шт(ъ) дѣтн нашнх(ъ) нан шт(ъ) нашего родъ нан пак(ъ) есд(ъ) кого Б(о)г(ъ) избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) внтн нашнх(ъ) землн Молдавскон, тот(ъ) вн нм(ъ) не поршшла(ъ) нашего даанїа и потвѣрженїа, алн вн нм(ъ) ствѣрѣднл(ъ) и зкрѣплнл(ъ) занъже есми нм(ъ) даан и потвѣр<дн>⁴лн за цю вни собн кѣпнлн за свон правїи и чнстїи пннѣзн.

Ѡ на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томъ въсемъ бше писанномъ, велѣлн есми нашемъ вѣрномъ панъ Тъстѣлъ логофѣтъ писати и нашъ печат(ъ) прнвѣснтн к семъ лнстъ нашемъ.

Пнсал(ъ) Драготъ Тъстѣловнч(ъ), ѡ Баслн, в(ъ) лѣтѣ хѣ март(ъ) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Ivan, fiul lui Danciul, nepotul lui Toader Bețea, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept și propriu, din uricul bunicilor lui, Toader Bețea și Miclea, un sat pe Cîmpul lui Dragoș, anume Bețestii, unde a fost moara lui Bețea; și a vîndut slugii noastre Borcea și surorii lui, Dragolea, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Borcea și sora lui, Dragolea, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 100 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Ivan, fiul lui Danciul, nepotul lui Toader Bețea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între dînșii a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre Borcea și surorii lui, Dragolea, acel sat mai înainte spus, anume Bețestii, din Cîmpul lui Dragoș, unde a fost moara lui Bețea, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului

Duma și a panului Toader de la Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului <Frun>⁸teș stolnic, credința panului Petri<că>³ comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru că și-au cumpărat pentru banii lor drepti și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dragotă al lui Tăutul, la Vaslui, în anul 7005 <1497> martie 15.

Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta-Turnu Severin, Arhiva istorică, inv. nr. 1716. Orig., perg. (25×44,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie și cafeenie), stricată (lipsă o pătrime), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєцкѡда, гвєнодаръ Землѡи Молдавскѡи.

Un rez., avind numai data de an, la Arh. St. Iași, CDXXV/99 (pe verso-ul unui zapis din 1751 (7259) iunie 2).

Doău foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/110 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1163—1164 (nr. 401).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 110—111 (nr. LX) (text slav); C. I. Istrati, *Bis. și podul din Borzești*, p. 268—269 (trad. editorului); *D.I.R.*, A, II, p. 273—274 (nr. 257) (trad., după I. Bogdan).

¹ Rupt.

² † din acest cuvânt, adăugat ulterior între litere.

³ Șters.

⁴ Omis.

⁵ Șters și rupt.

223

1497 (7005) martie 16, Vaslui.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землѡи Молдавскѡи. Знаменито чинимъ(ъ), не снмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашимъ(ъ), въскъмъ(ъ) кто на н(ъ) възрнтъ(ъ) или его чтоучи оуслншцтъ(ъ), вже прінде прѣд нами и прадъ(ъ) оуслнм нашими молдавскимн боіре, велнкнми и малнми, Стана, дочка Мнка Ѡпнтѣлъ, по своен доброн волн, ннкнмъ(ъ) непонѡжена, а ни прнсло-вана, и продала свою правѡую штннноу, штъ(ъ) оурнка ш(тъ)ца своего, Мнка Ѡпнтѣлъ, едно село на Жеравцѣ на нмѣ Івнъшеши, где вилъ(ъ) жѡде Іванышъ(ъ); та продала тоє село слѡсѣ нашемѡ Иванѡ, за рѣк златъ(ъ) татарскнхъ(ъ).

Н оуставше слѡга нашъ(ъ), Иванъ(ъ), та заплатна(ъ) ѡсн тотн пннѣзн рѣк златъ(ъ) ѡ рѣкн Станн, дочкн Мнка Ѡпнтѣлъ, прадъ(ъ) нами и прадъ(ъ) нашимн боіре.

Іно мы, видѣвше межн нмн нхъ(ъ) доброн волн и токмежъ и полнѡю за-платѡ, а мы, такожде, и штъ(ъ) насъ(ъ) есмн далнн потверднлн слѡсѣ нашемѡу Иванѡ тоє прадъ(ъ) реченное село на Жиравцѣ, на нмѣ Івнъшеши, гдѣсѣ¹ вилъ(ъ) жѡде Іванышъ(ъ) како да естъ(ъ) емоу штъ(ъ) насъ(ъ) ѡркнъ(ъ) съ вѣсемъ(ъ) дохѡдомъ(ъ), емѡ, и дѣтемъ(ъ) его, и оушнчатомъ(ъ) его, и прѣшннчатомъ(ъ) его, и прашѡрѣтомъ(ъ)

ЕГО Н ВЪСЕМЪ РОДЪ ЕГО, КТО СЪ ЕМЪ ИЗБЕРЕТЪ) НАНБЛАНЖИИ, НЕПОРЪШЕНО НИКОЛНЖЕ, НА ВЪКН.

И ХОТАРЪ) ТОМЪ ВШЕ ПИСАННОМЪ СЕЛЪ ДА ЕСТЪ) ЕМЪ УТЪ) ШСНХЪ) СТОРВНЪ) ПО СТАРОМЪ ХОТАРЪ. КЪДА ИЗ ВЪКА УЖИВАЛИ.

И НА ТО ЕСТЪ) ВЪРА НАШЕГО Г(О)СП(О)Д(СТ)ВА, ВШЕ ПИСАННОГО, МЫ, СТЕФАНА ВОЕВОДИ, И ВЪРА ПРЪВЪЗЛЮБЛЕНАГО МЫ С(Ы)НА, БОГДАНА-ВЛАДА, И ВЪРА БОАРЪ) НАШИХЪ) : ВЪРА ПАНА ДЪМН, ВЪРА ПАНА БОЛДОРА ДВОРНИКА, ВЪРА ПАНА ХРЪМАНА, ВЪРА ПАНА ШЕФЪЛА, ВЪРА ПАНА ДЪМН И ПАНА ТОАДЕРА ХОТИНСКИХЪ) , ВЪРА ПАНА СРЕМІА НЕМЕЦКОГО, ВЪРА ПАНА ШАНДРА НОВОГРАДСКОГО, ВЪРА ПАНА КЛЪНЪШ СПЪТАРЪ, ВЪРА ПАНА ИСАКА ВСТЪРНИКА, ВЪРА ПАНА ДЪМШН ПОСТЕЛНИКА, ВЪРА ПАНА МОГНА ЧАШНИКА, ВЪРА ПАНА ФРЪНТЕША СТОЛНИКА, ВЪРА ПАНА ПЕТРИКА КОМНСА И ВЪРА ШСНХЪ) БОАРЪ) НАШИХЪ) МОЛДАВСКИХЪ) , И ВЕЛНИХЪ) И МАЛНХЪ) .

И ПО НАШИМЪ) ЖИВОТЪ. КТО БЪДЕТЪ) Г(О)СП(О)Д(А)РЪ) НАШЕН ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ, УТЪ) ДЪТЕН НАШИХЪ) ИЛИ УТЪ) НАШЕГО РОДЪ ИЛИ ПАКЪ) БОУДА(Ъ) КОГО Б(О)ГЪ) ИЗБЕРЕТЪ) Г(О)СП(О)Д(А)РЕМЪ) БИТИ НАШЕН ЗЕМЛИ, ТОТЪ) БЫ ЕМЪ НЕ ПОРЪШИЛЪ) НАШЕГО ДАНИА И ПОТВЪРЪЖЕНІА, АЛИ БЫ ЕМЪ ОУТВЪРЪДИЛЪ) И ШКРЪПИЛЪ) ЗАВЪЖЕ ЕСМИ ЕМЪ ДАЛИ И ПОТВЪРЪДИЛИ ЗА ШО УНЪ) СОБИ КЪПИЛЪ) ЗА СВОИ ПРАВИИ И ЧИСТІИ ПИВЪЗН.

И НА БОЛШЮ КРЪПОСТЪ) И ПОТВЪРЪЖЕНІЕ ТОМЪ ВШЕ ПИСАННОМЪ, ВЕЛЪЛИ ЕСМИ НАШЕМЪ) ВЪРНОМЪ) ПАИЪ, ТЪШТЪШ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТЪ) ПРИВЪСНТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

Писалъ) ИЛЕЪА, Ш БАСЛЮ, ВЪ) Л(Ъ)ТВУ ХЪЕ, М(Ъ)С(А)ЦА МАРТ(А) ШІ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Stana, fiica lui Mic Opinteală, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul tatălui ei Mic Opinteală, un sat pe Jeravăț, anume Ionășești, unde a fost jude Ioaniș; și a vîndut acel sat slugii noastre Ivan, pentru 120 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Ivan, și a plătit toți acei bani, 120 de zloți, în mîinile Stanei, fiica lui Mic Opinteală, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Ivan acel înainte spus sat, pe Jeravăț, anume Ionășești, unde a fost jude Ioaniș, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și la tot neamul lui, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader de la Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă el și-a cumpărat pe banii săi drepte și curați.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 16.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Satul Ioanășăști. .².

Arh. St. București, Peceți, nr. 143. Orig., perg. (33,5×44,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печатъ Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земли Молдавскон. O trad., cu greșeli, ibidem, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 404 r.-v.

O foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII/92, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/111.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV, (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1172—1173 (nr. 405).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 114—115 (nr. LXIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 277 (nr. 262) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis.

² Șters.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) во(е)вод(а) г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) нашим(ъ) <листомъ>¹, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) или его чтоучи слышит(ъ), вже тоти истинни иншка, дочка Оана Къзи, и пак н двичи² ен, Тѣдора, н Мърни, и³ дрѣга Мърни, н пак(ъ), дрѣга Тѣдора н Кръстни н брат(ъ) нх(ъ), Ереміа, с(ы)н(о)вѣ Тоадера Къзи, жаловани есмь нх(ъ) шсовною нашею мностію н дан н потвърдани есмь нм(ъ) ѝ нашн земан, ѝ Молдавскон, нх(ъ) же правѣю шт[т]инни два села: едно село на Бръладѣ, на нмѣ Хъшешин, н съ манном(ъ) ѝ Бръладѣ, що ест(ъ) тое село понижѣ Липовеца, н дрѣгое село, на Реврчи, на нмѣ <К>⁴ъшешин, где были Левитенеци. Тое въсе више писаное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) ѣрк(ъ) съ въсѣм(ъ) доходоом(ъ).

Или да ест(ъ) тое село що на Бръладѣ н що ест(ъ) понижѣ Липовеца, на нмѣ Хъшешин, н съ манном(ъ) що ѝ Бръладѣ, иншки, дочи Оана Къзи, а тото, дрѣгое село що на Реврчи, на нмѣ Къшешин, где были Левитенеци, да ест(ъ) дочи Оанн, Тѣдор<н>⁴, н Мърни, н дрѣгон Мърни, н, пак(ъ), дрѣгон Тѣдорн н Кръстни н братѣ нх(ъ), Ереміа, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н знчатом(ъ) нх(ъ), н прѣзнчатом(ъ) нх(ъ), н прѣшратом(ъ) нх(ъ) н въсемѣ родѣ нх(ъ) <к>⁴то сѣ нм(ъ) избрет(ъ) нанближин, непорѣшено николиже на вѣки.

И хотар тѣм(ъ) више писаннм(ъ) двом(а) села да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, къда нз вѣка шживали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писаннаго, мы, Стефана боеводи, н вѣра прѣвълюбленаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва ми, Богдана-Блада, н вѣра бояръ наш<нх>⁵: вѣра пана Дѣми, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма н пана Тоадера прѣкълаковѣ

Хотинскін, вѣра пана Еремїа Немецкого вѣра пана [пана] Чорторовского, вѣра пана Шанд<р>¹а Новоградского, вѣра пана Клѣнъѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вистерника, вѣра пана Дѣмша постелника, вѣра пана Моуила чашника, вѣра пана Фрѣнтеш(а) столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) боаръ наших(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣм(ъ) землѣ, шт(ъ) дѣтен наш<нхъ>⁴ нан шт(ъ) нашего рода нан пак(ъ) бѣд(ъ) кого П(ог)ъ избере-ретъ г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти оу нашѣм(ъ) землѣ <Мол>⁵давском, тот(ъ) бы нм(ъ) не порѣшил(ъ) наше<го> даанїа и потвержде<ннѣ>, алн бы нм(ъ) <тверднлъ н>⁶скрѣпнл(ъ) занѣже есмь нм(ъ) да<лн и потв>⁶рднлн, за що ест(ъ) нм(ъ) правда штнннѣ.

И на большю крѣпост(ъ) и потвержденїе томѣ вѣсемѣ выше реченномѣ, велѣлн <есмн>⁴ нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштѣловн логофетѣ, писати и нашѣм(ъ) печат(ъ) прикѣсннн к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣжевнч(ъ), ѣ Каслѣн, в(ъ) лѣто хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца м(а)р-т(а) ѣї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această <carte>¹ a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Anușca, fiica lui Oană Căuia, și, de asemenea, și pe fiicele² ei, Tudora, și Mărina, și altă Mărină, și, iarăși, altă Tudoră și Cristina și fratele lor, Eremia, fiii lui Toader Căuie, i-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit lor, în țara noastră, în Moldova, dreptele lor ocini, două sate: un sat pe Bîrlad, anume Hăoșești, și cu mori pe Bîrlad, care acest sat este mai jos de Lipovăț, și alt sat, pe Rebricea, anume <C>⁴ăuești, unde au fost Leunteneștii. Acele mai sus scrise sate să le fie lor de la noi uric, cu tot venitul.

Însă acel sat care este pe Bîrlad și care e mai jos de Lipovăț, anume Hăoșeștii, și cu mori care sînt pe Bîrlad, să fie al Anușcăi, fata lui Oană Căuie, iar celălalt sat, care este pe Rebricea, anume Căuești, unde au fost Leunteneștii, să fie al fiicelor lui Oană, Tudor<a>⁴, și Mărina, și celeilalte Mărine, și, iarăși celeilalte Tudore și Cristinei și fratelui lor, Eremia, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit nicio-dată, în veci.

Iar hotarul acestor două sate mai sus scrise să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului [panului] Ciortorovschi, credința panului Șand<r>¹u de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș tolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, <Mol>⁵dova, acela să nu le clinească <dania și>⁶ întărirea noastră, ci să le dea <și>⁵ să le întărească, pentru că le-am dat și le-am întărit, fiindcă le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, <am>⁴ poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 18.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Uric pe Hăoșăști, pe Bîrlad; Hăoșăști, pe Bîrlad i Căuești.

<Sub aceasta, altă însemnare>: Pe răzășii moșiei Căuești, ce iaste despre apus de zare Răbricii, pe păriu Căuiana, fiindcă în ispisocul aceasta să întărescu și Hăvășăștii, care din vechiu iaste a mănăstirii Dobrovățul, aducîndu-să, s-au întreat de au stăpînit ei vreodată Hăvășăștii și de fac vreo pretenție asupra Hăvășăștilor, însuș au arătat că nici au stăpînit Hăvășăștii, nici au vreo pretenție. Deci, fiindcă ei au Căueștii, ei vor și stăpîni, iar pentru Hăvășăști vor rămîne în nelucrare, căci numai spre a-ș(i) stăpîni Căueștii li s-au lăsat ispisocul acesta la mîinile lor.

1821 februarie 19.

Dimitrie Sturza vel logofăt.

Arh. St. Iași, DCLIX/1. Orig., perg. (27×44 cm.), rupt și șters la îndoituri (lipsă o șesime din perg., de la partea stingă de jos), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), ruptă în patru, cu legenda: † Печатъ Іу Стефана Коевода, гвсподаръ Земли Младавскон.

Două trad.: una, din 1764 noiembrie 4, „poseduită” de Evloghie dascăl, cu data de zi: 10, ibidem, MXIII/1, și alta, incompletă, din 1925, ibidem, DCXIX/2; patru rez.: unul, după o trad. de Gheorghe Evloghie dascăl, într-o carte de judecată din 1786 mai 29, ibidem, Conдика K, nr. 372, p. 51, altul, într-un hrisov din 1827 septembrie 15, ibidem, nr. 334, p. 262, altul, din 1836 decembrie 19, ibidem, Anaforale, nr. 12, f. 1 v. -2 r. (nr. 1), și ultimul, din 1837 ianuarie 20, ibidem, nr. 8, f.1 v., într-un izvod de acte de la începutul sec.XIX, ibidem, Lit.L/78, f.68 v. (nr. 2).

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/112 a și b.

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 232—233 (nr. 13/1) (menț. dintr-o carte de judecată din 1827 septembrie 15); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 122 (nr. LXVII) (rez. al editorului, după rez., greșit, din 1836, cu data de lună: mai); „Miron Costin”, an. III (1915), p. 143—144 (trad. din 1764 (tipărit greșit: 1769) noiembrie 4, cu data de zi: 10); M. Costăchescu, *Doc. comunicate*, p. 194 (nr. CXXVII) (aceeași trad., cu data de zi tipărită greșit: 1 și cu corectarea greșelilor rez. lui I. Bogdan); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 214—215 (nr. 65) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 268—269 (nr. 252) (trad., după M. Costăchescu); Ungureanu, *Doc. inedite*, p. 169 (trad., după orig.) și p. 172 (facs., parțial ilizibil); Caproșu, *Doc. moldovenești*, p. 204—206 (nr. 1) (text slav și trad.).

¹ Omis.

² În loc de: сестри (surorile), după cum se vede mai jos.

³ Transformat din a.

⁴ Rupt.

⁵ Șters.

⁶ Rupt și șters.

225

1497 (7005) martie 19, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Младавскон. Знаменито чиним(ъ), не см(ъ) лнстwm(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на нь възрнт(ъ) нан его чтоучи слышит(ъ), вже прїндоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) счмн нашими [нашими] младавскимъ бояре, великимъ и малимъ, наши слѣги Некита и брат(ъ) его, Жвржа, и сестра нх(ъ), Добра, с(ы)н(о)ве Дана, Шькове Стана Хъдъръ, по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непонѣжени, а ни прислובани, и продали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего правого и пнтомаго Шрка, шт(ъ) Шрка дѣда нх(ъ), Стана Хъдъръва, едно село на Бръладѣ, на нма

Хъдъръещин, и млин(ъ) ѿ Бръладѣ; та продаан тоє село слѣса нашемѣ Тоадерѣ Дѣмбравѣ и женн его, Мѣши, за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ)

И оставше слѣга наш(ъ), Тоадерѣ Дѣмбравѣ, и жена его, Мѣша, и запла-
тнан ѡси тотн выше писанн пинѣзи, ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ) ѿ рѣкы слѣга смѣ¹
нашим(ъ) Некитн и братѣ его, Жѣржи, и сестри нх(ъ), Добри, с(ы)н(о)вум(ъ)
Дана, ѡнѣковум(ъ) Стана Хъдъръа.

И пак(ъ) привнлѣе цю нмалн нашн слѣгн, Некитн, и брат(ъ) сего², Жѣржа,
и сестра нх(ъ), Добра, на тоє село шт(ъ) наших(ъ) ѡнквѣ(ъ), шт(ъ) Іліаша
воеводи и шт(ъ) Стефана воеводи, колн были ѿ мирѣ, а шнн еше ю далн ѿ рѣкы
слѣса нашемѣ Тоадерѣ Дѣмбравѣ и женн его, Мѣши, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ)
нашимн бодрѣ.

Ино мы, видѣвше меже нмалн нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полнѣю
заплатѣ, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмь далн и потвѣрднан слѣсѣ³ нашемѣ
Тоадерѣ Дѣмбравѣ и женн его, Мѣши, тоє прѣд(ъ) реченное село на Бръладѣ,
Хъдъръещин, и съ млинум(ъ) ѿ Бръладѣ, како да ест(ъ) шт(ъ) нас(ъ) ѡнк(ъ)
и с(ъ) вѣскѣм(ъ) доходум(ъ), нм(ъ) и дѣтем(ъ) нх(ъ), и ѡнѣчатом(ъ) нх(ъ),
и прѣѡнѣчатум(ъ) нх(ъ), и прѣѡнѣчатум(ъ) нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ
нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непорѣшенно ннколнже, на вѣкн.

И хотарѣ томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда
нз вѣка ѡнжвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)тва, выше писан³наго, мы, Сте-
фана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(с)тва мы Богдана-Блада
и вѣра боарѣ наших(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана
Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра панѣ Д¹ѣма и пана Тоадера прѣкалакове
Хотннскн, вѣра пана Еремѣла Немецкого, вѣра пана Чорторѣвского, вѣра пана
Шандра Новоградского, вѣра пана Кланѣѣ спата^рѣ вѣ¹ра пана Нсака вистѣр-
ннка, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Моѡна чашннка, вѣра пана Фрѣн-
теша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра вѣ¹сѣхъ боарѣ⁴ наших(ъ)
мвладѣвскнх(ъ), великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнкоѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ)
дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гъ нзберетѣ
господсаремѣ вн⁴тн нашн Землн Мвладѣвскн, тот(ъ) бы нм(ъ) не порѣшнл(ъ)
нашего дланѣа и потвѣрѣдѣнѣа, алн бы нм(ъ) ѡтвѣрднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ) занѣже
есмы нм(ъ) далн и потвѣрднан за цю шнн собн кѣпнлн за свои правѣн пинѣзи.

И на болшѣю крѣпост(ъ) и потвѣрѣдѣнѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ,
велѣан есмь нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѡтѣлови логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ)
прнвѣснтн к семѣ лнстѣ⁵ нашемѣ.

Писал(ъ) Шандрѣ Крѣжевнч(ъ), ѿ Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца
март(а) ѡї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înainte noastră și înainte tuturor
boierilor noștri moldoveni, mari și mici, slugile noastre Nechita și fratele lui,
Giurgea, și sora lor, Dobra, fiii lui Dan, nepoții lui Stan Hădărău, de bună-
voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din
dreptul și propriul lor uric, din uricul bunicului lor, Stan Hădărău, un sat
pe Bîrlad, anume Hădărăeștii, și moară pe Bîrlad; și au vîndut acel sat
slugii noastre Toader Dumbravă și soției lui, Mușă, pentru 200 de zloți
tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Toader Dumbravă, și soția lui, Mușa, și au plătit acei mai sus scriși bani, 200 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Nechita și ale fratelui său, Giurgea, și ale surorii lor, Dobra, fiii lui Dan, nepoții lui Stan Hădărău.

Și iarăși privilegiul ce l-au avut slugile noastre, Nechita și fratele <lui>², Giurgea, și sora lor, Dobra, pe acel sat, de la unchiul nostru, Iliăș voievod și Ștefan voievod, cînd au fost în pace, ei încă l-au dat în mîinile slugii noastre Toader Dumbravă și ale soției lui, Mușa, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între dînșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Toader Dumbravă și soției lui, Mușa, acel mai înainte spus sat pe Bîrlad, Hădărăeștii, și cu moară în Bîrlad, ca să-i fie lui și de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor <boierilor>⁴ noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie <domn>⁴ al țării noastre, Moldova, acela să nu strice dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 19.

Bibl. Centrală Universitară-Cluj-Napoca, Colecția „Gh. Sion”, nr. 4. Orig., perg. (25,6 × 40 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută. Cu o foto, ibidem, Fotocopii, nr. 396.

O trad., din 1820 iulie 17, de Ion Stamati pitar, la Arh. St. Iași, CDXVIII/2.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/113.

O copie slavă după o copie Ghibănescu, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1174—1176 (nr. 406).

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 76—80 (nr. 16) (text slav, cu greșeli, după o copie de pe orig., și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 116—117 (nr. LXIV) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 278—279 (nr. 263) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ Șters.

⁴ Rupt și șters.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) лнстѡм(ъ) нашим(ъ), въсѡм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли его чтоучи оуслышитъ, вже прїидоша, прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) нашимн молдавскимн боарє, великымн и малымн, Дрѣгълиннѣ, двчка Настина, и сестричча ен, Тоудора, дочка Баслинсина, оуноуки Нана ключника, по нх(ъ) доброн воли, никим(ъ) непоуженн, а ни прислованн, и дали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) нх(ъ), правѡго и пнтомаго оурнка, шт(ъ) оурнка дѡда нх(ъ) Нана ключника, половина село на Полочинех(ъ), на нмѡ половина шт(ъ) Краничеши, нижнѣа част(ъ), и половина шт(ъ) млнна¹, племеннкѡм(ъ) свонм(ъ), слѣсѡ нашемоу панѣ Илн комнсѡ и сестри его, Янки, и братаннчи нх(ъ), Мѣрїн.

Ино мы видѡвше меже нимн нх(ъ) доброн воли и доброе нх(ъ) даанїє, що винн нм(ъ) дали по свою доброн воли, а мы, такождєре, и шт(ъ) нас(ъ) есмь дали и потвѣрднанн слѣсѡ нашемоу, панѣ Илн комнсѡ, и сестри его, Янки, и братаннчи нх(ъ), Мѣрїн, тоє прѡд(ъ) реченное половина село на Полочинех(ъ), на нмѡ половина шт(ъ) Краничеши, нижнѣа част(ъ), и сѣ половина шт(ъ) млнна, да ест(ъ) нм(ъ) и шт(ъ) нас(ъ) ѡрнкѣ и сѣ въсѡм(ъ) доходошм(ъ), нмѣ, и дѡтем(ъ) нх(ъ), равно и ѡноучатом(ъ) нх(ъ), и прѣѡнчатом(ъ) нх(ъ), и прѡцоуратом(ъ) нх(ъ) и въсѡмѡ родѣ нх(ъ), кто сѡ нм(ъ) избєретъ нанѡлжїн, непорѣшено ннколнже, на вѡкн.

И пак(ъ) оу том(ъ) и оу тотже часѣ також(є) прїидє, прѡд(ъ) намн и прѡд(ъ) нашимн молдавскимн боарє, тотаж(є) выше писанна Дрѣгълиннѣ, дочка Настина, оушкѡ Нана ключника, по енж(є) доброн воли, никим(ъ) непооужена, а ни прислована, и дала шна сама шт(ъ) свою частн и шт(ъ) ен правѣю и пнтомѣю штиннѣ, шт(ъ) ен правѡго оурнка шт(ъ) ѡрнка дѡда ен, Нана ключника, половина сєлнще, тнж(є) на Полочинех(ъ), на нмѡ половина шт(ъ) Гѣлєци, гдє былѣ Мнкѣ Гѣлескоуль, вышнѣа част(ъ); та дала тнж(є) слѣсѡ нашємѣ, панѣ Илн комнсѡ, шпроче шт(ъ) его сестра, шт(ъ) Янка и шт(ъ) братаннча его, шт(ъ) Мѣрїє.

Ино мы, видѡвше меже нимн нх(ъ) доброн воли и доброе ен даанїє, що шна емоу дала по своєн доброн воли, а мы, такождєре, и шт(ъ) нас(ъ) есмь дали и потвѣрднанн слѣсѡ нашємѣ, панѣ Илн комнсѡ, тоє прѡд(ъ) реченное половина сєлнще на Пѡлѡчинех(ъ), на нмѡ половина шт(ъ) Гѣлєци, гдє был(ъ) Мнк(ъ) Гѣлескѡл(ъ), вышнѣа част(ъ), како да ест(ъ) емоу шт(ъ) нас(ъ) оурнкѣ и сѣ въсѡм(ъ) доходошм(ъ) емѣ и дѡтем(ъ) его и оушчатом(ъ) его и прѣоушчатом(ъ) его и прѣѡуратом(ъ) его и въсѡмоу родѣ его, кто сѡ нмоу избєрет(ъ) нанѡлжїн непорѣшено ннколнже, на вѡкн.

И хотарѣ томоу внше писаннон половинн(н) сєла що ест(ъ) на Полочинех(ъ), на нмѡ половинн шт(ъ) Крѣннчєши, нижнон частн, да ест(ъ) шт(ъ) частн Дрѣгълиннн, почєши шт(ъ) Стопншѡвѡ потока, та прєстн черєс(ъ) єдинн пнскѣ та черєс(ъ) Полочинех(ъ) н, повыше, єдѡнє крѣннцн, та на вѣрх(ъ) днла, на єднѣ шмоу и на єднн(ъ) столпѣ; шт(ъ) толѣ прєстн на двѡх(ъ) шѡлонн, а шт(ъ) ннших(ъ) сторѡн(ъ) по старѡмѣ хотарѣ, кѣда из ѡѡка шжнѡлн.

И пак(ъ) хотарѣ тон внше писаннон половинн сєлнщн тнж(є) що на Полочинех(ъ), на нмѡ половинн шт(ъ) Гѣлєци, гдє был(ъ) Мнк(ъ) Гѣлескоуль(ъ), вышнѡн частн, да ест(ъ) шт(ъ) ѡсєго хотара половина и по старѡмѣ хотарѣ, кѣда из вѣкѡ шжнѡлн.

И на то ест(ъ) вѣра нашєго г(о)с(по)д(ст)ѡѡ, выше писаннаго, мы, Стефѡна воеводн, и вѣра прѣѡѡлюбєлєннѡго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ѡѡ мы, Богдѡна-Влѡда, и вѣра боарѣ нашнх(ъ): вѣра пѡна Дѣмн, вѣра пѡна Болдѡра двѡрннкѡ, вѣра пѡна Хрѣмѡна, вѣра пѡна Шєфѣла, вѣра пѡна Дѣмѡ и пѡна Тоадєра прѣ<кѣла>²Бѡѡе Хотннскїн, вѣра пѡна Шрємїѡ Нємєцкѡго, вѣра пѡна Чѡртоѡѡкѡго, вѣра пѡна

Шандра Новогр<адско>²го, вѣра пана Клѣнъхъ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистар-
ника, вѣра пана Дѣмша постелника, вѣра пана Моухна чашника, вѣра пана Фрѣнтеша
столника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра въсахъ(ъ) боярь нашихъ(ъ) молд<авс>³-
кихъ(ъ), велнихъ(ъ) и малихъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто боудетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашень земли шт(ъ)
дѣтен нашихъ(ъ) или шт(ъ) нашего рода [или шт(ъ) нашего рода] или пакъ(ъ) боуд(ъ)
кого Б(ог)ъ изберетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ(ъ) быти нашень земли Мш<ад>³авском,
тотъ(ъ) бы емѣ не порѣшилъ(ъ) нашего дѣла и потвержденїа, или бы емѣ ствер-
дилъ(ъ) и зкрѣпилъ(ъ) занѣже емѣ емоу дѣл и потвержденїа за его право и вѣрноу
слѣжеб и за що естъ(ъ) емѣ права дѣла.

И на большю крѣпостъ(ъ) и потверженїе томѣ въсемѣ више писанномѣ
велѣли есми нашемѣ вѣрномѣ панѣ Тѣстоуловен логофетѣ писати и нашѣ печатъ(ъ)
привѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Писалъ(ъ) Шандръ Крѣжевичъ(ъ), ѡ Басашн, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(а)ца
м(а)рт(а) ѣ.

(Pe verso, însemnare contemporană): <†>³ Пан(ъ) Илѣ кумис(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea tuturor
boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Drăgălina, fiica Nastei, și nepoata
ei de soră, Tudora, fiica Vasilisei, nepoata lui Nan clucer, de bunăvoia ei,
nesilită de nimeni, nici asuprită, și a dat ocina ei dreaptă, din dreptul
și propriul ei uric, din uricul bunicului lor Nan clucer, jumătate din sat pe
Polocin, anume jumătate din Crainicești, partea de jos, și jumătate din
moară¹, vărului ei, slugii noastre pan Ilea comis și surorii lui, Anca, și ne-
poatei lor de frate, Măria.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și buna lor danie, pe care ea
le-a dat-o de bunăvoia ei, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am
întărit slugii noastre, pan Ilea comis, și surorii lui, Anca, și nepoatei lor
de frate, Măria, acea înainte spusă jumătate de sat pe Polocin, anume
jumătate din Crainicești, partea de jos, și cu jumătate din moară, să le fie
și de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților
lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li
se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și iarăși, întru aceea și în același ceas, de asemenea a venit, înaintea
noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, aceeași mai sus scrisă Drăgă-
lina, fiica Nastei, nepoata lui Nan clucer, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni,
nici asuprită, și a dat ea însăși din partea ei și din dreapta și propria ei
ocină, din dreptul ei uric, din uricul bunicului ei, Nan clucer, jumătate de
seliște, de asemenea pe Polocin, anume jumătate din Gălești, unde a fost
Mic Gălescul, partea de sus; și a dat-o, de asemenea, slugii noastre, panului
Ilea comis, deosebit de sora lui, de Anca, și de nepoata lui de frate, de Măria.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și buna ei danie, pe care ea
i-a dat-o de bunăvoia ei, noi, de asemenea, și de la noi i-am dat și i-am
întărit slugii noastre, pan Ilea comis, acea înainte spusă jumătate de seliște
pe Polocin, anume jumătate din Gălești, unde a fost Mic Gălescul, partea
de sus, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepo-
ților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine
i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei mai sus scrise jumătăți de sat, care este pe Polocin,
anume jumătate din Crăinicești, partea de jos, să fie din partea Drăgălinei,

începînd de la pîrîul lui Stoian și drept peste un pisc și peste Polocin și mai sus, o fîntînă și la vîrful dealului la o groapă și la un stîlp; de acolo, drept la doi meri, iar din alte părți pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși, hotarul acelei mai sus scrise jumătăți de seliște ce este de asemenea pe Polocin, anume jumătate din Gălești, unde a fost Mic Gălescul, partea de sus, să-i fie din tot hotarul jumătate și pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîr<căla>¹bi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe orcine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Мо<ld>²ova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că îi este dreaptă danie.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 20.

<Pe verso, însemnare contemporană>: <†>³ Pan Ilea comis.

Bibl. Acad., CXXXIV/86. Orig., perg., palimpsest (33,5×50,5 cm.), pecete atîrnată, pierdută.

O trad. din prima jumătate a sec. XIX, la Arh. St. Iași, Tr. 1349, op. 1501, dos. 574, f. 40. r.-v. și 51 r.-v.

O foto., la Inst. de ist și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/114.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1177—1180 (nr. 407).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 84—90 (nr. 14) (text slav, cu cîteva abateri și omisiuni, și trad., după *Ms. Surete*, VIII, 156); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 118—120 (nr. LXXV) (text slav și trad. hotarnice); *D.I.R.*, A, II, p. 279—280 (nr. 264) (trad., după orig.).

¹ După *манна* (moară) urmează un cuvînt șters din care se mai vede doar *нмъ*; loc gol și în trad. din prima jumătate a sec. XIX.

² Rupt.

³ Șters.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не снм(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) ктѣ на нь възрнть нан его чтоу чн оуслышнть, вже прїндоша, прад(ъ) намн н прад(ъ) нашимн мвладескымн бшаре, великымн н малымн, слоуга нашъ, Снма, н сестра

его, Мѡша, и братанчѣ нх(ъ), Бѡда, и племеннкъ его, Яврама, и пак(ъ) племена его, Стана, оушн знѡкове Крѣца шт(ъ) Ялана, по нх(ъ) доброн волн, некимъ непоноуженн, а ни прнслованн, и продаан свою правѣю штннкоу, шт(ъ) нх(ъ) пракаго и пнтомага оурнка, шт(ъ) оурнка и выслоуженіе дѣда нх(ъ), Крѣцѡла шт(ъ) Ялана, едно село, на оустіе Ялана, на нмѡ Рѣдѡннн и съ шзершм(ѡ) що на штіе Ялана; та продаан нашему вѣрномуу панѣ Мнхоуль медекл>ннчарю за с̄ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оуставше нашѣ вернн панѣ, Мнхоуль медекл>ннчарѣ, и заплатилъ оушн исполна тоты выше писаннн пннѣзн, с̄ златы татарскых(ъ), 8 роуки слоушм нашему Снми и сестрн его, Моушн, и братанчѣ нх(ъ), Боудн, и племеннкоу его, Яврамоу, и пакъ племенннн его, Станн, оушнковом(ъ) Крѣцѡла шт(ъ) Ялана, прѡд(ъ) нами и прѡд(ъ) нашнмн боарѣ.

Ино мы, видѡвше меже нмнн нх(ъ) доброн волн и токмежѣ и полноую заплатоу, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмь далн и потвѣрданн нашему вѣрномуу паноу Мнхоульнн медекл>ннчарю, тое прѡд(ъ) реченное село, що есть на штіе Ялана, на нмѡ Рѣдѡннн и съ шзершмъ що есть на штіе Ялана, како да есть емѣ шт(ъ) насѣ оурнкѣ и съ вѣсѡмъ доухдѡмъ, емоу, и дѡтемъ его, и оушнчатомъ его, и прѣшншчатомъ его, и рпѣшоурѡтѡмъ его и вѣсемоу родѣ его, кто сѡ емоу нзбереть нанѡнжнн, непороушеннш ннколнже, на вѣкы.

И хотарѣ томоу выше писанномѣ селѣ що есть на штіе Ялана, на нмѡ Рѣдѡннн, да есть шт(ъ) шснх(ѡ) сторонѣ по старомоу хотарѣ, коуда нз вѣка шжнѡан.

И на то ест(ъ) вѣра нашего господства, выше писаннаго, мы, Стефана боеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ѡ)на господства мн, Богдана-Блада, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Бѡлдѡра дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма и пана Тѡадѣра прѣкалабове Хотннскнн, вѣра пана Шремїѡ прѣкалаба Немецкого, вѣра пана Яндренка Чорторовского, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Клѣнѣш спатарѣ, вѣра пана Исака внстѡрннка, вѣра пана Дѣмѡша постѡннка, вѣра пана Моушнѡ чшннка, вѡра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра вѣсѡх(ъ) боарѣ нашнхъ молдавскнх(ъ), велннкнх(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ѡ) животѡ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнн землн, ш(ъ) дѣтѣн нашнхъ нлн шт(ъ) нашего рода нлн пакъ вѣд(ѡ) кого Б(ог)ѣ нзбереть г(о)сп(о)д(а)ремѣ бытн нашнн Землн Молдавскон, тотѣ бы емоу не пороушил(ъ) нашнго дѡнїѡ и потвѣрдѣнїѡ, далн бы емѣ оутвѣрднлѣ и оукрѣпл(ъ) занѣже есмь емѣ далн и потвѣрдннн за его правѣю и вѣрною слѣжеѣ и за що шн(ъ) собн кѣплѣ за скон правнн пннѣзн.

И на болшюу крѡпостѣ и потвѣрдѣнїе томоу вѣсемоу внше писанншмоу, велѣан есмь нашему вѣрномуу панѣ, Тѣоутѣловн логофѣтѣ, писатн и нашѣ печать прнвѣстнн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писалѣ Шандрѣ Крѣжевнч(ѡ), оу Басѡн, в(ъ) лѣтѡ хѣ, мѣснца мартїѡ к̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Sima, și sora lui, Mușă, și nepotul lor de frate, Buda, și vărul lui, Avram, și iarăși nepoata lui, Stana, toți nepoții lui Crețul de la Ialan, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din dreptul și propriul lor uric, din uricul și vislujenia bunicului lor, Crețul de la Ialan, un sat la gura Ialanului, anume

Rădenii, și cu iezerul ce este la gura Ialanului; și au vîndut credinciosului nostru pan Mihul mede⟨1⟩¹nicer, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-a sculat credinciosul nostru pan, Mihul med⟨1⟩¹nicer, și a plătit deplin toți acei mai sus scriși bani, 200 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Sima și ale surorii lui, Mușa, și ale nepotului lor de frate, Buda, și ale vărului lui, Avram, și iarăși ale verei lui, Stana, nepoții lui Crețul de la Ialan, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan, Mihul mede⟨1⟩¹nicer, acel înainte spus sat, ce este la gura Ialanului, anume Rădenii, și cu iezerul ce este la gura Ialanului, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstră-nepoților lui și la tot neamul lui, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu mai sus scris sat ce este la gura Ialanului, anume Rădenii, să fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia pîrcălab de Neamț, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Vaslui, în anul 7005 <1497>, luna martie 20.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/92. Foto după orig., perg., pecete atîrnată, puțin deteriorată la margine, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воивода, господарь Земли Молдавской.

Două copii slave din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 447 r.-v., și ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 28 r.-v.; altă copie slavă, de I. Bogdan, după foto., la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 194—197.

O foto., după cea de la Bibl. Acad. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/115.

O copie slavă după. foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1181—1183 (nr. 408).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 121—122 (nr. LXXVI) (text slav, după ms. nr. 628); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 223—225 (nr. 70) (text slav, după ms. nr. 5234, și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 280—281 (nr. 265) (trad., după ms. nr. 5234).

¹ Omis.

7006(1498).

〈Uric de la Ștefan cel Mare pentru satul Lichitișeni, pe Berheci〉¹.

Arh. St. Iași, Tr. 1146, op. II, dos. 50, f. 128 r. Menț. după o copie dintr-un jurnal din 1835 martie 26. Alte două menț.: una, din 1827 decembrie 17, ibidem, Litere, I/15, f.23 r., nr. 167, și alta, din 1837 mai 19, ibidem, Anaforale, nr. 13, f. 118 v. — 119 r. (nr.3).

O copie după cea din 1835 mai 9 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, 〈Doc. Ștefan cel Mare〉, f. 1194—1195 (nr. 415).

¹ Beneficiarul actului este un urmaș al lui Tăvădar din doc. cu data: 1428 (6936) aprilie 28 și 1438 (6946) aprilie 28 (v. D.R.H., I, nr. 72 și 187).

229

149(8)(700(6)) martie 8, Suceava.

Suret di pe alt suret de pi uric vechi sîrbăscu di la Ștefan v(oi)e vod, din let 7000¹ mart(ie) 8 zili.

Cu mila lui Dumnezău, noi, Ștefan v(oi)e vod, domnul Țării Mold(o)v(ei). Facim știri, cu această carti a noast(r)²ă, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau cetindu-s(ă) o vor auzi, că iată au venit înnaintia noastră și înnaintia boerilor noștri ai Moldoviei, a mari și mici, Niagșa, fiica Rusăi, și rudeniia ei, Mușa, fiica Anușcăi, și rudeniia loră, sluga noastră Mătei diiac, di a lor bunăvoi, di nimi siliț(i), nici asupriț(i), și s-au tocmit și au schimbat ei întri dînșii a lor driaptă ocină <și>² cumpăratură, ci s-au cumpărat lor, o al trilia parti di sat din Durnești³, di pi Suceava, di la Vasco, fiiul lui Iurii, nepot Micului, dar Micul, fiiul lui Iuga Durnoi, și iarăș din al trilia parti o al trilia parti, ci eli ș-au cumpărat-o lor di la Ivașco Durnici, tiji nepot Micului, și Mic, fiiul lui Iuga Durnoi, și au dat⁴ Niagșa, fiica Rusăi, și sămînținiia ei, Mușa, fiica Anușcăi, rudeniiloră slugii noastre, lui Mătei diiac, toată partia lor din sat din Durnești³, di pi Suceava, cită au fost partia lor. Și diresi ci au avut eli tot⁵ diplin Niagșa și rudeniia ei, Mușa, rudilor lui Mătei diiac, di la noi, di cumpăratură pi aceli părț(i) din sat din Durnești³, ci sînt pi Suceava, și încă au dat eli în mîinile slugii noastre, lui Mătei diiac.

Și iarăș și sluga noastră, Mătei diiac, au dat și el rudeniilor lori, Niagșii, ficii Rusăi, și rudeniei Mușii, fiicii Anușcăi, schimbă pentru aceli părț(i) a lor di sat din Durneștii de pi Suceavă, a lui driaptă ocină <și>² cumpăratură, jumătati di sat pisti Prut, anumi Șărbaca, partia din gios, ci ș-au fost cumpărat el luiș ace giământati di sat di la Ana, fiica lui Mondria, nepoata Mancuiului, ci au fost nepot di soră lui Cupciciu, și cu dresuri ci-au avută moșul ei, Manciu, di la moșul nostru, di la Alicsandru v(oi)e vod, și dresuri, ci au avut sluga noastră Mătei diiac di cumpăratură di la noi pi acia giământati di sat, pi Șărbaca, pi partia din gios, și alti dresă ci au avută Manciu, nepot di soră lui Cupciciu, di la moșul nostru, di la Alicsandru (voie)vod, ci au avut sluga noastră Mătei diiac pi acel sat, pi Șărbaca, pisti Prut, încă le-au mai dat el loră în mîinili loră, rudeniilor lui, Niagșăi și Mușăi, înnaintia noastră și înnaintia boerilor noștri.

Deci noi, văzînd întri dînșii tocmală di bunăvoi, ci s-au tocmit ei întri dînșii, și au schimbat ei a lor driaptă ocină cu toată a lor bunăvoi, deci și noi, iarăș, și di la noi, i-am dat și i-am întărit slugii noastre, lui Mătei

diac, pi aceli di mai sus numiti părț(i) din sat din Durnești³, di pi Suceava, ca să-i fii lui di la noi uric, cu tot venitul, lui, și fiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și prestrănepoților lui și la tot niamul lui, cari să va alegei mai aproape, nistrămutat nici odinioară, în veci.

Iară hotarul acelor di mai sus scrisă părți din sat din Durnești, ci sînt pi Suceava, să-i fii după hotarul cel vechi, pi undi au stăpînit din veci, precum a fi mai drept.

Și spre această esti însuș credința domnii meli, di mai sus scrisă, noi, Stefan v(oi)evod, și credința preiubitului fiului nostru, Bogdan-Vlad, și credința boerilor noștri ai Mold(o)v(ei), a mari și mici.

Și spre mai mari tărie și întăritura tuturor celor di mai sus scriș(i), am poroncit credinciosului boerului nostru, dumisali Tăutului logofăt, să scrii și pecetia noastră să o legi cătră această carti a noastră.

Au scris Șandru Crăjăvici, în Suceava.

Din limba sîrbască pi limba moldoviniască s-au tălmăcit di Ioniță căp(i)t(an) de dărăbani, la 1800 sept(emvrie) 4, în Iaș(i)⁶.

S-au poslăduit di mini cu ispisocul cel adivărat și, fiind întocma, am încredințat, 1808 avgust 26 zili. Polcovnic Pavăl ot Mitropolii.

S-au posleduit di mini suretul acesta cu suretul cel tălmăcit și, fiind întocma, am încredințat, Grigori sluger, 1810 ghen(a)r 19⁷.

Arhiva Istorică Centrală a Actelor Vechi-Moscova, Fond 1299, opis I, dos. 6346, f. 100. Copie după trad.

O copie după un rez. dezvoltat dintr-o hotărîre din 1810 iunie 21 a comitetului rînduit pentru cercetarea unei pricini privitoare la moșii din ținutul Hotin, la Bibl. Acad., II/58, f.1 (nr. 1).

EDIȚII: D.I.R., A, II, p. 208 (nr. 191) (copie, după rez. dezvoltat, din 1810 iunie 21, cu data: <1495—1503>; *Молдавия*, p. 19—22 (nr. 8) (copia din 1810 ianuarie 19 și trad. rusă modernă, cu data de an: 1492 (7000).

În 1810, cînd au fost făcute trad. și rez. menționate mai sus, originalul era „rupt la velet”, data de an fiind adăugată pe trad., de altă mină, probabil în urma lecturii a ceea ce se mai putea vedea din vâleat; întrucît actul nu poate data din anul 7000 (1492) din cauza absenței din sfat a lui Alexandru, fiul lui Ștefan cel Mare, el trebuie situat, în timp, după moartea acestuia (26 iulie 1496), precum și după anul 1497 cînd domnul, în luna martie, se afla la Vastui și nu la Suceava, cum se menționează în trad. Doc. nu putea fi emis nici în martie 1499, deoarece în acest an Bogdan purta titlul de *voievod* (v. doc. nr. 231 și urm.); actul datează așadar din 8 martie 1498.

¹ Data de an completată cu altă cerneală pe loc gol ce era urmat de cuvîntul „lipsă”; în copia rez. din 1810 iunie 21, se menționează că originalul era „rupt la velet”; v. datarea.

² Omis în copie.

³ În copia rez. din 1810: „Dornești”.

⁴ „și au dat”, adăugat cu altă cerneală deasupra rîndului.

⁵ De la „di pi Suceava” pîna la „tot”, scris de aceeași mină deasupra rîndului.

⁶ „de dărăbani la 1800 sept(emvrie) 4, în Iaș(i)”, adăugat cu altă cerneală.

⁷ De la „Grigori” pîna aici, adăugat cu altă cerneală.

† Ш(и)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ нс(ъ) смь листумъ нашимъ, въсам(ъ) кто на нь оузреть или чтъчи его слышнть, вже тотя истинна Басѣтка, дочка Ромашка, ѡнѡка Дръгомъ, жена Станчула дѡраря, жаловалн есмь ен всѡбною нашею

м(н)л(о)стію, даан и потвърдани есмь ен оу нашен земан, оу Молдавскон, ен правѣн штинниѣ и дѣдинѣ, села на нма Драгоещин и <на Бр>ъ<д>ъ<ц>ъ<л>ъ<л>¹ н(ъ), Лѣкѣчещин и Ботецин и Кѣкѣчани, Toe вѣсе выше писанное да сѣт(ъ) ен шт(ъ) нас(ъ) оуричъ и съ вѣсемь доходимь, юн, и дѣтемь ен, и оуричатимь ен, и прѣоуричатомь ен, и прашрѣтомь ен и вѣсемь родѣ ен, кто сѣ ен изберець нанблжнїи, непорѣшено николиже, на вѣкы.

И хотарь тѣм(ъ) выше писаннымь селамь, на нма Драгоещинь и <на Бр>²ъ<д>²ъ<цѣл>²ъ <мл>²ин(ъ), Лѣкѣчинь и Ботечинь и Кѣкѣчинь, да ест(ъ) нма шт(ъ) оурич(ъ) сторин(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда из вѣка шжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(под)ста, выше писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводи, и вѣра бояр(ъ) нашихъ: вѣра пана Дѣми паркалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣми Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрилъ паркалабове Хотинскїи, вѣра пана Шреміа и пана Драгоше паркалабове Немецкїи, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка прѣвре портарѣ Соучаского, вѣра пана Кѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вистарника, вѣра пана Дѣмишн постелника, вѣра пана Могнала чашника, вѣра пана Фрѣнтеша ствалика, вѣра пана Петрика комиса и вѣра вѣсѣх(ъ) боярѣ нашихъ молдавскихъ, великихъ и малыхъ.

И по нашем(ъ) животѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашен земан, шт(ъ) дѣтен нашихъ или шт(ъ) нашего рода или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберець г(о)сп(о)д(а)ремь быти нашен земан Молдавскон, тот(ъ) бы ен не порѣшилъ нашего даанїа и потвържденїа, али бы ен штерѣдиль и оукрѣпиль занѣже есмь юн даан и потвърдани, за що ест(ъ) ен права штинна и дѣдина.

И на бвалшю крѣпость и потвържденїе томѣ вѣсемь выше писанномѣ, велѣли есмь нашемѣ вѣрномѣ панѣ Тъоуѣтлоен логофетѣ, писати и нашѣ печать прѣвѣсити к семѣ листѣ unseremъ.

Писал(ъ) Ивн(ъ) Попович(ъ), оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ 735³, м(ѣ)с(а)ца септевриа, кд д(е)нь.

<Jos, în stînga pergamentului, scris de diac>: Бавичю.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Басѣтка, дочка Ромашка.

<Altă însmnare din sec. XVII>: † Монас⁴трь Боронецъ, на село Драгоеще.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată Vasutca, fiica lui Romașco, nepoata lui Drăgoi, soția lui Stanciul aurarul, am miluit-o cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, Moldova, dreapta ei ocină și dedină, satele anume Drăgoești, și moara <de pe Br>¹ă<d>¹ă<†>¹ă<l>¹, Lucăcești, și Botești și Căcăceani. Toate acele mai sus scrise să-i fie ei și de la noi uric și cu tot venitul, ei, și copiilor ei, și nepoților ei, și strănepoților ei, și răstrănepoților ei și la tot neamul ei, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise, anume al Drăgoeștilor, și moara <de pe Br>²ă<d>²ă<†el>², și al Lucăceștilor, și al Boteștilor și al Căcăcenilor, să le fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcăla-

bi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn țării noastre din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă îi este dreptă ocină și dedină.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa, la Suceava, în anul 700<6>³ <1498>, luna septembrie, 24 de zile.

<Jos, în stînga pergamentului, scris de diac>: Lui Babici.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Vasutca, fiica lui Romașco.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † Mănăș⁴tirii Voroneț, pe satul Drăgoești.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Drăgoeștii, Lucăceștii, Boteștii i Căcăceanii. La Suceav(a), sept(embrie) 24 s-au scris.

Bibl. Acad., LXXXV/48. Orig., perg. (29×43,5 cm.), pecete atirnată, pierdută (sustrasă prin tăierea perg.).

O copie slavă, fără data de an, făcută de Andrei Dașcovici, la Cernăuți, în 1787 octombrie 16, ibidem, LXXXIII/25; o trad. germ. de J. Marcinkiewicz, se afla, la începutul sec. XX, în arhiva A. Czolowski din din Liov.; un rez. dezvoltat, din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 569 r. (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/116 a.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1190—1191 (nr. 413).

EDIȚII: Mazereanu, *Condica m-rii Voroneț*, p. 36—37 (nr. 1) (rez., după orig., fără data de an); I. Bogdan, *Doc. Ștefan, II*, p. 125—126 (nr. LXX) (text slav, cu data de an: 7006 (1498); Balan, *Doc. bucovinene*, I, p. 65 și 75 (rez. ale editorului, după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 282—283 (nr. 267) (trad., după orig., cu data de an: 700<6> (1498).

Cifra unităților 6 (6) din data de an 7006 (1498) a fost completată în mod tacit de I. Bogdan (v. EDIȚII); componența sfatului domnesc, locul de emisie a actului și prezența în doc. a lui Bogdan cu titlul de *voievod* probează justetea întregirii menționate.

¹ De la Драгоештин и (Drăgoeștii și) pînă aici, întocmai ca în doc. din 1462 (6970) decembrie 3 (v. *D.R.H.*, II, nr. 113), tăiat cu o țincușă în timpul lui Petru Știopu, cînd moara de pe Brădățul a intrat în posesia mănăstirii Voroneț (v. doc. din 1575 (7083) iulie 16, la Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 109—110; T. Balan, *Doc. bucovinene*, I, p. 74—75, și *D.I.R.*, A, XVI, vol. III, nr. 75 (trad. după orig. de la Bibl. Acad., LXXXV/47), după ce satul Drăgoești intrase în posesia aceleiași mănăstiri, în vremea lui Alexandru Lăpușeanu (v. doc. din 1558 (7066) aprilie 5, la Wickenhauser, *op. cit.*, p. 108—109; T. Balan, *op. cit.*, p. 62—65, și *D.I.R.*, A, XVI, vol. II, nr. 95 (trad., după copie slavă de la Bibl. Acad., LXXXIII/27). Cf. și Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1190 r.—1191 v).

² Pentru întregiri, v. nota precedentă.

³ Rupt; întregit după I. Bogdan, *Doc. Ștefan, II*, p. 126.

⁴ Rupt.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чнкн>нм(ъ), нс снм(ъ) нашнм(ъ) лнстм(ъ), вѣснм(ъ) кто на н(ъ) зрѣт(ъ) нли чтоучи его слышнт(ъ), вже тоты истинни Тацѣ, дочка Петра Дръмана, н племенца ен, Баска, дочка Настасїна, зноуки Стоїана, с(ы)на Дръманова, жаловали есмь нх(ъ) воебною нашею м(н)л(о)стію, н дали н потврднлн есмь нм(ъ) з нашн землн, з Молдавквс>кон, нх(ъ) правѣю штиннз, цоже была таа штинна дѣда нх(ъ) Стоїана, с(ы)на Дръманова, три села: <едно село н>¹а <S>¹чавѣ, на нмѣ Дръмънѣшн подлн ¹н н дрѣгое село, на Прстѣ, на нмѣ ² ад ³ ѣшн н третїе село, на Жежїн, на нмѣ Дръмънѣшн. Тоє вѣсе вѣше писанное да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ н сѣ вѣсе <мъ>¹ доходош(ъ), нм(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ), н зншчатом(ъ) нх(ъ), н прѣзншчатомъ нх(ъ), н прашдрѣтм(ъ) нх(ъ) н вѣсемоу родоу нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжїн, непоршшено ннколнже, на вѣкы.

Ѣ хштар(ъ) тым(ъ) вѣше писанным(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) зснх(ъ) ствр(о)н(ъ) сѣ вѣсѣмь нх(ъ) старнмь хотарн, по кѣда нз вѣка шжнвалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)стѣва, вѣше писаннаго, мы, Стефана воеводи, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго сына г(о)сп(о)д(а)стѣва мы, Богдана воеводи, н вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дшмы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дшма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера н пана Негрнлѣ паркалабоке Хотннскїн, вѣра пана Бремїа н пана Драгоше прѣкалабоке Немецкїн, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Лшка Дрѣре портарѣ Соучавского, вѣра пана Кълнѣш спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрннка, вѣра пана Дшмша постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фршнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра зснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), н велнкых(ъ) н малнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Земли Молдавскон, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Бо(г)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн Земли Молдавскон, тшт(ъ) бы нм(ъ) не поршнл(ъ) нашего даанїа <н потврдженїа, алн бы>¹ нм(ъ) штервдн(ъ) н зкрѣпл(ъ) заншже есмь нм(ъ) дали н потврднлн за цо ест(ъ) нх(ъ) правл штинна.

Ѣ на болшшю <крѣпо>⁴ст(ъ) <н>⁴ пот<врѣ>⁴ж<денїе>⁴ то<мъ> вѣсемъ вѣше писанномъ, велѣлн есмн нашемъ вѣрномъ панѣ, Тѣштѣлз логофѣтѣ, писати н нашѣ печать прнвѣснтн к селѣ лнстѣ нашемъ>⁴.

..... 4

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Tațea, fiica lui Petru Dărman, și pe vara ei, Vasca, fiica Nastasiei, nepoatele lui Stoian, fiul lui Dărman, le-am miluit cu deosebita noastră milă și le-am dat și le-am întărit în țara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, care ocină a fost a bunicului lor, Stoian, fiul lui Dărman, trei sate: <un sat>¹ pe <S>¹uceava, anume Dărmănești, sub. . . ¹ii, și al doilea sat pe Prut, anume. . . ² ad. . . ³ăuții, și al treilea sat, pe Jijia, anume Dărmănești. Toate cele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise să le fie din toate părțile cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntesș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania <și întărirea noastră, ci să le>¹ întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă este ocina lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere <și>⁴ întărire <a tuturor>⁴ celor <mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră >⁴.

.....⁴

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Dărmănești, la Hîrlău.

Bibl. Acad., XL/16 a–b. Orig., perg. (15,5×44 cm.), rupt (lipsă partea de jos a pergamentului), pecete atirnată, pierdută. Cu o trad., din 1814 iulie 29, de clucerul Pavel Debrici, care menționează în registul de pe verso (identic cu cel scris tot de el pe verso-ul pergamentului): „fără leat și fără lună, fiind lipsă o bucată”.

Două foto.: una după orig., și alta după trad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/177a și 118a.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data: cca. 1499, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1254—1256 (nr. 431), în care se menționează o trad. din 1765 mai 3, de Gheorghe Evloghie diac de divan, la Bibl. Acad.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 166—168 (nr. LXXXIV) (text slav, cu data: 1499); *D.I.R.*, A, II, p. 283—284 (nr. 268) (trad., după orig., cu data: <1499>).

Datat după prima mențiune a lui Bogdan cu titlul de voievod (1498(7006) septembrie 24) și după ultima mențiune a lui Hărman în sfatul domnesc (1499 (7007) septembrie 15).

¹ Rupt.

² Rupt și șters cca. cca. 3—4 litere.

³ Rupt și șters (două litere).

⁴ Partea de jos a pergamentului lipsește.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Зна¹менито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсам(ъ) кто на в(ъ) сврнт(ъ) ннн <чтѣчи его слышнтъ, вже тоти истиннїи слѣги нашъ¹... ..¹ н брат(ъ) его, Сїника, н сестра нх(ъ), ѡннѣшка²,² н племеннковѣ нх(ъ), Мнрча н сестра его, Марѣшка, с(ы)н(о)вѣ Лазора Хѣрланка, н, тже, племенница нх(ъ), Настѣ, дочка¹¹, племенница Текла, н сестричн его Братѣл н брат¹ (ъ) его, Козма, н сестра нх(ъ), <ѡннѣшк>³, с(ы)н(о)вѣ Мшати, жаловали есми нмѣ н дали н потврѣдани¹ ѡ нашем земли, ѡ Молдавскон, нх(ъ) правою штиннѣ ед¹но село ѡ Немецкн волос: 1, на нмѣ Кс<ч>²латѣци¹.

<Тое вѣсе выше писаное да естѣ нмѣ н штѣ насть ѡркѣ съ вѣсемь>¹ дохо- дом(а), нм(ѣ), н дѣтем(ѣ) нх(ѣ), н ѡнѣчатом(ѣ) нх(ѣ), н прѣѣнѣчатомѣ>¹ нх(ѣ), н працѣрѣтом(ѣ) нх(ѣ) н вѣсемѣ родѣ нх(ѣ), кто съ нм(ѣ) нзберет(ѣ) наближнїи, <непорѣшено ннколнже, на вѣкн.

И хотарѣ томѣ выше писанно>¹мѣ селѣ да ест(ѣ) шт(ѣ) ѡснх(ѣ) сторон(ѣ) по старомѣ хотарѣ>¹, по кѣда нз вѣка шживалн.

И, пак(ѣ), внше нсанїи наши слѣгн...² ка.....¹ лнка н племеннкоѣ нх(ѣ), Мырча н сестра его, Ма>¹рѣшка, с(ы)н(о)ѣ Лазара Хлр<лн>²ка, н, тнж(ѣ), племеннча нх(ѣ), Настѣ, дочка сестрнчн>¹чн Братѣл(ѣ), н Козма н сестра нх(ѣ), Пннѣшк<а, сынове Мѣшат>¹н, да не нмают(ѣ) тѣгатн а нн добыватн болше за нх(ѣ) нн¹ кѣща н на вратаннча нх(ѣ), на Пвн(ѣ) с.....¹шка, дочка Рѣсѣлова, н на племеннча нх(ѣ) на Пвн(ѣ) Чортана.....³.....¹, с(ы)н(о)ѣ Снма Чортана н на Пвн(ѣ) Чортан(а).....³ пак(ѣ) на Флорю н на сестрнчнчн его на Пѣ....² ѡ н на.....¹ вѣкы.

И на то ест(ѣ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, в(ы)ше писана>³ го, мы, Сте- фана воеводї, н вѣра прѣвѣзлюблен<наго>³ сын<а>³ господства ми, <Богдана вое- водї н вѣра воевѣра нашнхъ>³: <вѣра пана>¹ Думя, прѣкѣлаба, вѣра пана Болдѣра дворннка, вѣра пана Шефѣла>³, вѣра пана <Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадѣра н пана Пегрнла прѣкѣлабы штѣ Хотннѣ, вѣра пана Шремїл н пана Драгоша прѣкѣ- лабы штѣ>¹ Пемца, вѣра пана Шандра паркалаба Н<окоградско, вѣра пана Прѣсѣре портарѣ Соучавско, вѣра пана Кланѣѣ спѣтарѣ, вѣра пана Псака внстѣрннка, вѣра пана Дѣмша постел>¹ннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра <пана Фрѣнтеш>¹а столннка, вѣра пана Петрн<ка комнса н вѣра ѡснхѣ воеврѣ нашнхѣ молдавскнхѣ, н велнкнхѣ н малнхѣ.

И по нашемѣ животѣ>¹, кто бѣдет(ѣ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашнхъ землн, шт(ѣ) дѣтен <нашнхѣ нл>¹н шт(ѣ) нашего родѣ нлн пак(ѣ) боуд(ѣ) кого П(ог)ѣ <нзбер- етѣ> господарѣ бытн нашнхъ землн Молдавскон, тотѣ бы емѣ не порѣшнлѣ нашего да>¹анїл н потѣврѣденїл, алн бы нм(ѣ) ѡт<вѣрѣднлѣ н ѡк>¹рѣпнл(ѣ) занѣже есмь нм(ѣ) далн н потѣврѣднлн за его пр<авѣю н вѣрною слѣжбѣ.

И на болшю крѣпость н потѣврѣденїе томѣ вѣсемѣ>¹ внше писанномѣ, велѣлн есмь нї ашѣмѣ вѣрною>мѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, писатн н нашѣ печат(ѣ) <прѣвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнса>¹.....¹, вѣ Хрѣлмѣѣ, в(ѣ) л(ѣ)то хз<з>⁴.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldo-vei>¹. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau <o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate slugi ale noastre>¹.....¹ și fratele lui, Onica, și sora lor, Annușca>².....² și verii lor, Mircea și sora lui, Marușca, fiii lui Lazor Herli<c, și, de asemenea, vara lor, Nastea, fiica lui>¹.....¹, vara lui, Tecla, și nepotul ei de soră, <Bratul, și>¹ fratele lui, Cozma, și sora lor <Annușc>³a, fiii Mușatei, i-am miluit <și le-am dat și le-am întărit>¹ în țara noastră, Moldova, <ocina>¹ lor dreaptă, un sat în ținutul Neamț, anume Cu<ci>²ulățești,.....³.

<Toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric cu tot>¹ venitul lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, <neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul>¹ acelui <mai sus scris>¹ sat să fie din toate părțile pe vechiul <hotar>¹, pe unde au folosit din veac.

Și iarăși, mai sus scrisele noastre slugi.....² ca.....¹ lic și verii lor, Mircea și <sora lui, Ma>¹rușca, fii lui Lazor He<r>²lic, și, de

asemenea, vara lor, Nastea, fiica <lui>¹¹ nepotul ei de soră, Bratul, și Cozma și sora lor, Anușc<a, fiii Mușatei>¹, să nu aibă a pîrî și nici a cîștiga mai mult peste.....¹ cușă și asupra nepotului lor de frate, Ion.....¹șca, fiica lui Rusul, și asupra vărului lor, Ion Ciortan.....³, fiii lui Sima Ciortan, și asupra lui Ion Ciortan.....³, iarăși asupra lui Florea.....³ și asupra nepoților lor de soră, asupra lui Nea.....² și asupra.....¹ veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, <Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului>¹ Duma pîrcălab, <credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful>³, credința panului <Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de>¹ Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de <Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postel>¹nic, credința panului Mohilă ceașnic, credința <panului Frunteș>¹ stolnic, credința panului Petri<că comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră>¹, cine va fi domn al țării noastre, din copiii <noștri>¹ sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va <alege>¹ Dumnezeu <să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i cîntească>¹ dania și întărirea <noastră>¹, ci să le întărească <și>¹ să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru dreaptă <și credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor>¹ celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să <atîrne>¹ pecetea noastră <la această carte a noastră.

A scris>¹.....¹, la Hîrlău, în anul <700>7 <1499>.....².

Bibl. Acad., Peceți, nr. 191. Orig., perg. (22×27 cm.), foarte rupt și șters (lipsă treimea din dreapta), lipit pe pînză, pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподар Земли Молдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/119.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data: 1499, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1260—1262 (nr. 433).

După locul de emiteră (Hîrlău), doc. de mai sus poate data din orice lună a anului 1499, cu excepția intervalului 15 august—22 septembrie, cînd cancelaria lui Ștefan cel Mare emite acte din Suceava.

¹ Rupt; lipsă.

² Șters.

³ Șters și rupt.

⁴ Rupt parțial; partea ce se mai vede aparține indubitabil cifrei miilor: ̄.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. <Зна>¹меннто <чнинимъ, нсѣ снмь лнстомь нашнмь, вѣсѣмъ кто на нь оузрнтъ нан>¹ чтоучн его оуслышнтъ, вже прїндоша, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) ѡснми нашнми молдавскнми богаре, <слѣга нашъ>¹ Данчюл(ъ) Плеша н сестра его, Нѣга, <по нхъ доброн волн, некнмь непонѡжденн, а>¹ нн прнслованн, н прѣданн свою прѣвою штнн>¹нѡ, шт(ъ) нх(ъ) правѣго ѡрнка, єдно село, на Брѣладѣ, на

нмѧ Ѡнцицин; та продалн тоѧ село сл<с>сѣ<1> нашемѧ Лѧпе Ке<ш>1кнѧлѧ за <ѧ>1 златн <татарскихъ>.

И ѡставше сѧ>1 слѡга нашѧ, Лѧпе Кешкнѧл(ъ), и заплаћнлѧ ѡсн тотн выше писанныи пинѣзи, ѧ злат(ъ) татарскихъ(ъ), ѡ рѡки слѡсѣ нашемѧ Данчиулѧ Плеши и се<с>трѡн его, Нѣгн>1, с(ы)нм(ъ) Петра Пале<ши>, ѡнѡкомъ Томн, прѣдъ намн и прѣдъ нашимъ боарн.

И пакъ>1, приемиѧ що нмѧл(ъ) оунокъ нх(ъ), Тома, на тоѧ село, на Ѡнцицин, ѡт(ъ) нашего оуника, ѡт(ъ) Стефана <вое>1води, еше дали оу рѡки слѡсѣ нашемѧ <Лѧпе Кешкнѧлѧ>.

Ино мы, видѣвшѧ нхъ>1 добръю волю и токмежь и пвлнѡю заплаћѧ, а мы, такожде, и ѡт(ъ) нас(ъ), есмь дали и потвѣрдилн слѡсѣ нашемѧ Лѧпе Кешкнѧлѧ <тоѧ прѣдъ реченное село на Брѡладѧ, на нмѧ Ѡнцицин, како да естъ емѧ и ѡт(ъ) насъ>1 оурикъ и съ вѣсемь доходоу(ъ), емѧ, и дѣтем(ъ) его, и оунѡчатм(ъ) его, и праоунѡчатом(ъ) <его>, и пращѣрѣтомъ его и вѣсемѧ родѧ его, кто сѧ емѧ избереѧ нанѡближнн, непорѡшено николиже, на вѣкъ.

И хот>1арь томѧ выше писанномѧ селоу, на <нмѧ село Ѡнцицин>1ар(ъ) да ест(ъ) емѧ ѡт(ъ) оуснх(ъ) сторѡн(ъ) по стѧкромѧ>1 хотарѧ, по кѡда из вѣка ѡжн<вѧлн>.

И на то естъ вѣра нашего господства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣ>1възлюбленаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Бѡгдана <воеводи>, и вѣра ѡснхъ бои>1рь нашихъ: вѣра пана Дѡм<н>1 паркала<ба>1, вѣра пана Бѡлдора двор<ника>, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Дѡмн Брѡдѡра, вѣра пана Тоадѡра н>1 пана Негрила паркала<воє>(ѧ) <Хотинскихн>, вѣра пана Бремѧл и пан>1а Д<раго>1ша <паркала<воє> Нѣм>1ецкы<н>1, вѣра <пана Шандра паркала<ба> Новоградского, вѣра пана Яреѡре портарѣ Гочавского, вѣра пана Клѣнъоу спатарѣ, вѣра пана Исака внѣтрника, вѣра пана Доумшн постѡлника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фроунѡтѡша столника, вѣра пана Петрика комиса и вѣра вѣсѣхъ боарѧ нашихъ.

И по нашемь жнкотѣ, кто еѡдетъ господарѧ на>1шен земли, ѡт(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) <нан ѡт(ъ) нашего рода нан пакъ еѡдъ кого Богъ избереѧ господаремь быти нашн земли Молдавской, тотъ бы емѧ не порѡшилъ нашего даанѧ и потвѣрженѧ, али бы емѧ оу>1твѣрдилъ и оукрѣпил(ъ) занѡже есмь <емѧ дали и потвѣрдилн за его правѡю и вѣрнѡю слѡжеѧ и за що ѡнъ собн кѡпилъ за свои правѧн>1 пинѣзи.

И на бол<шю> крѣп>1чст(ъ) <н потвѣрженѧ томѧ вѣсемѧ вы>1ше писанномѧ, велѣлн есмь нашемѧ вѣрномѧ <панѧ, Тѣштѡл лого>1фѡтѧ, писати <н нашѧ печать приѡвѣсн>2ти къ семѧ листѧ нашемоу.

Пис<алъ> Іѡн По>1пович(ъ), ѡ Гѡчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѡѡ, м(ѣ)с(ѧ)ца . . . 1, кѣ д(ѧ)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. <Facem>1 cunoscuf, <cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau>1 o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, <sluga noastră>1 Danciul Pleșa și sora lui, Neaga, <de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni>1, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, un sat, pe Bîrlad, anume Onțești; și au vîndut acel sat slugii noastre Lupe Che<ș>1eanul, pentru <60>1 de zloți <tătărești.

Și>1 s-<a sculat>1 sluga noastră, Lupe Cheșeanul, și a plătit toți acei bani mai sus scriși, 60 de zloți tătărești, în minile slugii noastre Danciul Pleșa și ale surorii <lui, Neaga>1, fiii lui Petru Ple<șa>, nepoții lui Toma, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și iarăși)¹, privilegiul ce a avut unchiul lor, Toma, pe acel sat, pe Onțești, de la unchiul nostru, de la Ștefan voievod, încă l-a dat în mîinile slugii noastre <Lupe Cheșeanul.

Deci noi, văzînd a lor)¹ bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre Lupe Cheșeanul <acel înainte spus sat pe Bîrlad, anume Onțești, ca să-i fie și de la noi)¹ uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților <lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar)¹ hotarul celui sat mai sus scris, <anume satul Onțești)¹lor, să-i fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

<Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința)¹ preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan <voievod, și credința tuturor)¹ boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vor<nic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și)¹ a panului Negrilă pîrcălabi de <Hotin, credința panului Eremia și)¹ a panului D<rago)⊃>1ș <pîrcălabi de Neam)⊃>1t, credința <panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri.

Iar după viața noastră, cine va fi domn)¹ al țării noastre din copiii noștri <sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească daniă și întărirea noastră, ci să-i)¹ întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am <dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe)¹ banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și <întărire a a tuturor celor)¹ mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru <pan, Tăutul logo)⊃>1făt să scrie <și)¹ să atirne <pecetea noastră)² la această carte a noastră.

A scris <Ion)¹ al lui<Po)⊃>1pa, la Suceava, în anul 7007 <1499), luna. . .¹, 25 zile.

Bibl. Acad., XXXVII/3. Orig., perg. (27×46 cm.), șters, rupt din cauza mușcăiului și pătat de ceară topită de la pecete, care a fost sustrasă prin tăierea șnurului (de mătase vișinie) de lângă pergament.

O menț., avînd numai data de an, într-o anafora din 1815 martie 24, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 52, f. 160.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/120.

O copie slavă, trad., comentariu și considerații asupra datării (că doc. pbate data din lunile iulie-august ale anului 1499), la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1257—1259 (nr. 432) (cu data 1499 . . . 25).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 291 (nr. 13/1)(menț., avînd numai data de an, dintr-o anafora din 1815 martie 24); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 168—169 (nr. LXXXV) (text slav, cu data 1499 și mențiunea că doc. „a putut să fie dat în orice lună a anului, afară de noiembrie cînd Ștefan se afla la Hirîlau, nu la Suceava”); *D.I.R.A.*, II, p. 285—286 (nr. 270) (trad., după orig., cu data de lună <august—septembrie>).

După actele păstrate din anul 1499, doc. de mai sus ar putea data din lunile august-septembrie, adică din intervalul în care s-au emis și alte doc. din Suceava. Deoarece numele celor patru boieri ce se mai pot citi în textul atît de șters al actului sînt comune sfatului domnesc dintr-un interval mai mare, singurul element ce poate fi luat în considerare pentru stabilirea datei de lună a actului este locul lui de emiter. Nu știm însă unde a rezidat Ștefan cel Mare de la începutul anului 1499 pînă la 12 iulie același an, cînd cancelaria sa emitea un act extern din Hirîlau (v. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 441), primul doc. ce s-a păstrat din acest an; nu se cunosc

de asemenea, acte din luna decembrie a aceluiași an. Cu excepția lunii noiembrie, cînd marele domn s-a aflat, în ziua de 25 a acesteia, la Hirliu, actul de mai sus ar putea data din oricare altă lună a anului 1499.

¹ Șters.

² Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ) въсѣм(ъ) кто на н(ъ) върыт(ъ) или чтоучи его въслышит(ъ), вже прїиде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѡснм(ъ) нашим(ъ) мѣлдавским(ъ) бояре, великим(ъ) и малым(ъ), Ѡлюшка, по ен доброн воли, никим(ъ) непонѡжена, а ни прнснолана, и продала свою правоую втнинѡ вт(ъ) ен правого ѡрика, третю част(ъ) село вт(ъ) Костеш(н) на ѡстїе Чюхра, где ѡпадает(ъ) ѡ Прѡт(ѣ) середню част(ъ), что юн были дали прѣд(ъ) нами ж(е) слоуга наш(ъ) Юрїю Браевич(ъ), с(ы)нъ Борнса Браевича, и сестричичи его, Марнн и Настѣ, и племеннчи нх(ѣ), Иванко и сестри его, Настѣ, и Фѣдора и ѡннѡшка, с(ы)н(о)вѣ Ивашковн, и, тыж(е), дрѡгаа Настѣ, дочка Ѡлюшчинн; та продала тотѡ третю част(ъ) село слѡѡт(ъ) нашему Ѡфремоу, за ѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставше наш(ъ) слѡга Ѡфрем(ъ) та заплашна(ъ) оу си тотн внше писаннїн пинѣзи двѣ ста злат(ъ) татарских(ъ) ѡ рѡкы Ѡлюшчин.

И привнлїе що имала Ѡлюшка вт(ъ) нас(ъ) же на тотоу середню третю част(ъ) село вт(ъ) Костешн, на ѡстїе Чюхра, где ѡпадает(ъ) ѡ Прѡт(ѣ), що же вна имала вт(ъ) даанїе вт(ъ) тых(ъ) внше писанннх(ъ), вна еше ен дала ѡ рѡкы Ѡфремѡ, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашим(ъ) бояре.

Ино мы, видѣвшн меже нмы нх(ъ) добрѡ волю и тѡкмеж(ъ) и полноую заплаш, а мы, такожде, и вт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потѣрѣднн слѡѡт(ъ) нашему Ѡфремоу тотѡ прѣд(ъ) речению третю середню част(ъ) село вт(ъ) Костешн, на ѡстїе Чюхра, где ѡпадает(ъ) оу Прѡт(ѣ), како да ест(ъ) емѡ вт(ъ) нас(ъ) ѡрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), емѡ, и дѣтем(ъ) его, и ѡннчатом(ъ) его, и прѣннчатом(ъ) его, и прѡщрѣтом(ъ) его и въсемоу родѡ его, кто сѣ емоу нзберет(ъ) наближнїн, непорѡшено николнже, на вѣкы.

Ѡ хотар(ъ) тон третон середнон частн село вт(ъ) Костешн, що на ѡстїе Чюхра где ѡпадает(ъ) оу Прѡт(ѣ), да ест(ъ) вт(ъ) ѡсего хотара третѡ част(ъ), а вт(ъ) ннннх(ъ) сторон(ъ), по старомѡ хотарѡ, кѡда нз вѣка ѡжнвалн.

Ѡ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)т)ва, внше писаннаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(с)т)ва мы, Богдана воеводн, и вѣра бояр нашнх(ъ): вѣра пана Дѡма прѣкалаба, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Дѡма Брѡдѡра, вѣра пана Тоадѣра и пана Негрнла паркалабы Хотннскїн, вѣра пана Ѣремїа и пана Драгоше прѣкалабы вт(ъ) Немца, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Лѡка ѡреоуре портарѣ Ѣчѡвского, вѣра пана Клѣнѣѡ спѣтарѣ, вѣра пана <Ис>¹ака внстѣрннка, вѣра пана Дѡ<м>²ша постелннка, вѣра пана <Мо>²чнла чашннка, вѣра пана Фрннтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса, и вѣра ѡснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавских(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѡ по нашем(ъ) жнкотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или вт(ъ) нашего родѡ или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тѡт(ъ) бы емѡ не порѡшнл(ъ) нашего даанїа и потѣрѣженїа, али бы емоу ѡтѣрѣднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ) занѡже есмо емѡ дали и потѣрѣднн за его правѡю слѡжеоу и за що вн(ъ) собн коупнл(ъ) за свон правїн пинѣзи.

И НА БЛАШЮ КРѢПОСТ(Ъ) И <ПО>¹ТВѢРЖДЕНІЕ ТОМОУ ВЪСЕМОУ ВИШЕ ПИСАННОМУ, БЕЛѢАН ЕСМЫ НАШЕМОУ ВѢРНОМОУ ПАНЪ, ТЪШТЪЛЪ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ К НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИВѢСТИ К СЕМЪ НАШЕМОУ ЛНСТОУ.

Писал(ъ) МѢТЮ, въ Свччакѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца аугуст(ъ) ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † На третю часть¹ село <ИТЪ КОС>¹теци.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Oliușca, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul său drept, a treia parte de sat din Costești, la gura Ciuhurului, unde cade în Prut, partea de mijloc, pe care i-a dat-o chiar înaintea noastră sluga noastră Iurie al lui Brae, fiul lui Boris al lui Brae, și nepoatele lui de soră, Marina și Nastea, și verii lor, Ivanco și surorile lui, Nastea, și Fădora și Anușca, fiii lui Ivașco, și, de asemenea, altă Nastea, fiica Oliușcăi; și a vîndut acea a treia parte de sat slugii noastre Efrem, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Efrem și a plătit toți acei mai sus scriși bani, două sute de zloți tătărești, în mîinile Oliușcăi.

Și privilegiul ce l-a avut Oliușca de la noi înșine pe acea a treia parte de mijloc din Costești, la gura Ciuhurului, unde cade în Prut, ce l-a avut ea de danie de la acei mai sus scriși, ea încă l-a dat în mîinile lui Efrem, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, am dat și de la noi și am întărit slugii noastre Efrem acea înaintea spusă a treia parte, de mijloc, de sat din Costești, la gura Ciuhurului, unde cade în Prut, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a treia părți de mijloc din satul Costești, ce este la gura Ciuhurului, unde cade în Prut, să fie din tot hotarul a treia parte, iar din alte părți, pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Șuceava, credința panului Clănău spătar, credința panului <Is>¹ac vistier, credința panului Du<m>²șa postelnic, credința panului Mo<hi>²-lă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepți.

Iar pentru mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7007 <1499>, luna august 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pe a treia <parte>¹ din satul <Cos>¹tești.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 246. Orig., perg. (30×50 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), stricată parțial la margine, cu legenda: † Печать Іw Стефанъ боярдаа, гвсподаръ Зѣманъ Мѡлдавсконъ.

O copie modernă, la Bibl. Acad., DCXVI/235. Un rez., într-un opis din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, MXXXI/68 (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/121.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1197—1199 (nr. 417).

EDIȚII: Ghibănescu, *Opt urice slavone*, p. 43—49 (nr. <VII>) (text slav, cu unele abateri, și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 129—131 (nr. LXXII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 284—285 (nr. 269) (trad. după orig.).

¹ Șters.

² Rupt.

235

1499 (7007) august 31, Suceava.

Copie.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oi)v(o)d, domn Țării Moldaviei. Facem știre, cu această a noastră carte, tuturor cine va videa-o sau cetindu-să va auzi, că au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri a Moldaviei, mari și mici, Vasutca, fiica Cozmii, nepoată lui Șandru și lui Martin¹, și de bunăvoia sa, de nimene silită, nici asuprită, au vîndut a sa ocină din dreptul său uric al moșilor ei, Șandru și Martin¹, și a tatălui său, Cozmii, și din dresuri ce au avut ei de la moșul nostru, Alexandru v(oi)v(o)d, un sat, anume Muntenii Scutași, unde au fost județ(i) Itu² și Șarban; acesta au vîndut însuș(i) domnii mele, drept trii sute zloți tătărăști.

Și sculîndu-mă domnia mea am plătit toți banii deplin de sus arătați, trii sute zloți tătărăști, în mîinilni<le>³ Vasutcăi, fiicii Cozmii, nepoatii lui Șandru și a lui Martin¹, înaintea boerilor noștri, cum și dresurile ce au avut Vasutca pe acel sat ce au fost a moșilor ei, a Șandrului și a lui Martin¹, și a tatălui ei, Cozmii, de la moșul nostru, Alexandru v(oi)v(o)d, tij au mai dat domnii mele înaintea boerilor noștri.

Și iarăș(i) sculîndu-mă domnia mea, de bunăvoia noastră am miluit și i-am dat acel sat de sus arătat, anume Muntenii Scutași, unde au fost județ(i) Itu² și Șarban, rugătorului și duhovnicului nostru chiar Vasilie episcopului ot Mitropoliia de Gios, de la tîrgul Romanului, cum și dresurile ce am avut în mîinile noastre de la Vasutca, fiica Cozmii, de la moșul nostru, Alexandru v(oi)v(o)d, pe acel sat, anume Muntenii, [și] li-am dat toate în mîinile duhovnicului chir Vasile, episcopul ot Mitropolia de Gios, de la tîrgul Romanului, înaintea boiarilor noștri, să le fii lor uric, în veci, cu tot venitul.

Iar hotarul acestui sat să fii din toate părțile pe unde au umblat din vec.

Și spre aceasta este credința domnii mele de sus arătată, Ștefan voevod, și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici.

Și am poroncit credinciosului boerului nostru, giupînului Tăut(u) log-(o)f(ă)t, să scrii și să lege și a noastră pecete la această carte a domnii mele. S-au scris de Șandru Crijăvici, în Suceava, la let 7007 <1499> avgust 31⁴. S-au tălmăcit de Andrei tălmăciul ot divan, biv vel căp(i)t(an), în Eși.

Bibl. Acad., LXIV/10. Copie din sec. XIX.

O copie după aceasta și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1200—1201 (nr. 418).

EDIȚII: Cristea, *Episc. Romanului*, p. 30 (rez., cu data de zi greșită: 17, după aceeași copie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 131—133 (nr. LXXIII) (aceeași copie); *D.I.R.*, A, II, p. 286—287 (nr. 271) (aceeași copie, după I. Bogdan).

¹ Trad. greșită a genitivului slav Мартини (a Martei); cf. și doc. din 1414 (6922) august 2, în *D.R.H.*, I, nr. 35: „Marthii“.

² În același doc.: „Litu“.

³ Omis.

⁴ Urmează mențiunea traducătorului: „Locul peceții“.

236

1499 (7007) septembrie 15, Suceava.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) нашим(ъ) лнстм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) зрнт(ъ) нан что҃чи его слышит(ъ), вже прїдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) о҃снмы нашмы молдавскымы богаре, велкымы и малнымы, наш(ъ) сло҃га Го҃урбан(ъ), с(ы)нь Ѡана Бѣшеско҃ула, и сестричча его Настѣ, попадіа попа Ми҃хо҃ула шт(ъ) Бани, дочка Яни҃шчина, и братаничи Настини, Мирча и сестра его, Стана, с(ы)н(о)вѣ Жо҃уржа О҃доба, и тыж(ѣ) братанича тогож(ѣ) Го҃урбана, Настѣ, двчка Костина, и с(ы)нь тон Настн, Драготъ, сн о҃нуо҃ковѣ Ѡана Бѣшеско҃ула, по нх(ъ) доброн волн, никым(ъ) непон҃женн, а ни присловани, и продали свою правѣю штнннѣ, шт(ъ) нх(ъ) праваго зрика, шт(ъ) зрика дѣда нх(ъ) Ѡана Бѣшеско҃ула и нс прикнлїѣ що нмал(ъ) дам(ъ) нх(ъ), Оана Бѣшеско҃уль, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣ҃андра воеводы, шт(ъ) колико ест(ъ) част(ъ) о҃у село Ѡ Бѣшешн дѣда нх(ъ) Ѡаннина, шни продали трето҃ю част(ъ) шт(ъ) тон частн шт(ъ) Бѣшешн; та продали слѣсѣ нашемо҃у верномо҃у панѣ Жѣржѣ гѣменникѣ за три ста злат(ъ) татарскых(ъ).

И о҃у тм(ъ), такж(ѣ), прїдоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) о҃снмы нашмы же молдавскымы богаре, тыж(ѣ) више писанин сло҃га наш(ъ), Го҃урбан(ъ), с(ы)нь Ѡана Бѣшеско҃ула, и сестричча его, Настѣ, попадіа попа Ми҃хо҃ула шт(ъ) Бани, дочка Яни҃шчина, и братаничи Настини, Мирча, и сестра его, Стана, с(ы)н(о)вѣ Жо҃уржа Ѡдоба, також(ѣ) по нх(ъ) доброн волн, никим(ъ) непон҃женн, а ни присловани, и продали свою правѣю штнннѣ шт(ъ) своего праваго зрыка, шт(ъ) зрика дѣда нх(ъ), Ѡана Бѣшеско҃ула, и нс прикнлїѣ що нмал(ъ) дам(ъ) нх(ъ), Ѡана Бѣшеско҃уль, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣ҃андра воеводы; шт(ъ) колико ест(ъ) част(ъ) Ѡ село, Ѡ мѣлннѣ, що за Молдавою, дѣда нх(ъ) Ѡаннина, шни продали шт(ъ) тон частн тыж(ѣ) третѣю част(ъ) села, шт(ъ) Мѣлнн(н), и млнн(ъ) на Топлицѣ, Ѡ брод(ъ) Тодорешнлвр(ъ), також(ѣ) сло҃сѣ нашемѣ вѣрномѣ, панѣ Жо҃уржѣ го҃уменнико҃у, за сто злат(ъ) татарскых(ъ).

И зставше пан(ъ) Жѣржѣ гѣменник(ъ) та заплатилъ сн тоты выше писанин пннѣзи, ꙗ злат(ъ) татарскых(ъ), Ѡ рѣкы слѣсѣ нашемѣ Го҃урбанѣ, с(ы)нѣ Ѡана Бѣшеско҃ула, и сестриччи его, Настн, попадіа попа Ми҃хо҃ула шт(ъ) Бани, дочка

Йнншчинн, н братаничеш(ъ) Настиним(ъ), Мырчи, н сестри его, Стани, с(ы)-
ннм(ъ) Жържа Оудоба, н тыж(е) братанчи тогож(е) Гоурбана, Настн, дочка Кос-
тина, н с(ы)нъ тон Настн, Драготъ, н тыж(е) сто злат(ъ) татарскых(ъ), 8 рѣкы
выше писаннаго ж(е) слѣсѣ нашеш 8 Гърбанъ, с(ы)нъ Ёанн Бъшешескъла, н сестри-
ччи его, Настн, попадѣн попа Мнхуула шт(ъ) Банн, дочка йнншчинна, н брата-
ннчам(ъ) Настиним(ъ), Мырчи, н сестри его, Стани, с(ы)нове Жоуржа Оудобъ,
прад(ъ) мамы н прад(ъ) счн мы нашны молдавскыи боарѣ.

Ино мы, видѣвшн нх(ъ) добрѣю волю н токмеж(ъ) н полнѣю заплащѣ, а мы,
такожде, н шт(ъ) нас(ъ) есмы далн н потвѣрднлн слѣсѣ нашешоу вѣрномуу,
панъ Жоуржоу гоуменникоу, тоуко прад(ъ) реченнѣю третѣю част(ъ) села шт(ъ)
Бъшешци, шт(ъ) колнко ест(ъ) част(ъ) Ёанн Бъшешескъла, н тыж(е) тотѣ третѣю
част(ъ) села шт(ъ) Мълннъ, шт(ъ) колнко ест(ъ) част(ъ) Ёанн Бъшешескъла,
шо за Молдавою, н млннъ на Топлицоу, 8 брод(ъ) Тодерешнлвр(ъ), како да
ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ н съ вѣсем(ъ) доухдом(ъ), емѣ, н дѣтем(ъ)
его, н знѣчатм(ъ) его, н прѣзнѣчатом(ъ) его, н прашрѣтом(ъ) его н вѣсемоу
родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанеланжнн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон третон выше писаннон частн шт(ъ) Бъшешци, алн едно оу
село, почешн шт(ъ) берег(ъ) Молдавѣ, мало мнже шт(ъ) гдѣ выхуоднт(ъ) То-
плица шт(ъ) Молдави, шт(ъ) столпъ, та черес(ъ) тотѣ Топлицѣ на дрѣгнн стол-
пъ, та черес(ъ) Малѣю Топлицѣ н черес(ъ) ровнннѣ простн 8 Прокопов(н) сад(ъ),
на столпъ, шт(ъ) толѣ черес(ъ) серед(ъ) сада Тѣлнчева, та на поуѣта(ъ) шо ндет(ъ)
до Банн, на столпъ, а п>1акъ>1 тнм(ъ) потем(ъ) горн, до столпа, та шпатѣ
вернѣвшн сѣ к селѣ, та простн на столпъ шо ест(ъ) протнв(ъ) Шефанв(н) <дм>1м(ъ)
шт(ъ) това на столпъ шо ест(ъ) 8 поле, та по выше грѣшах(ъ) на столпъ шо на
берег(ъ) Молдавѣ; а хотар(ъ) 8 поле, царннн н сннжати да нмает(ъ) третѣю
част(ъ) <штъ коли>1ко ест(ъ) част(ъ) Ёаннна Бъшешескъла. И хотар(ъ) тон частн
шт(ъ) село шт(ъ) Мълнн(ъ), <шо>2 за Молдавою, да ест(ъ), також(е), третая
част(ъ) шт(ъ) колнко ест(ъ) част(ъ) Ёанн Бъшешескъла н по сторомѣ хотарѣ, кѣда
нз вѣка шжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана
воеводѣ, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводы,
н вѣра нашнх(ъ) боар(ъ): вѣра пана Дѣмы прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра двор-
ннка, вѣра пана Хрѣмана, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмы Брѣдѣра, вѣра пана
Тодѣра н пана Негрнла прѣкалабове Хотннскых(ъ), вѣра пана Сремѣл н пана Дра-
гоша прѣкалабве Немецкнн, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградскогю, вѣра
пана Мѣка йрвоуре портарѣ Сочавскогю, вѣра пана Кълннѣс спѣтарѣ, вѣра пана
Нсака внстѣрннка, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Моуна чашннка, вѣра
пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса, н вѣра счнх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ)
молдавскых(ъ), н велнкых(ъ) н малнх(ъ).

И по нашеш(ъ) жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашеш землн, шт(ъ)
дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ)
г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашеш Землн Молдавскон, тѣт(ъ) бы емѣ не порѣшнл(ъ)
нашего даанѣл н потвѣрженѣл, алн бы емѣ ствѣрднл(ъ) н зкрѣплнл(ъ) занѣже
есмы емѣ далн н потвѣрднлн за его правѣю слѣжеѣ, н за шо шн(ъ) собы кѣплнл(ъ)
за свон правнн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпост(ъ) н потвѣрженѣ томѣ выѣсемѣ внше писанномѣ,
велѣлн есмы нашеш вѣрномуу панѣ, Тѣстоуловн логофѣтѣ, писати н нашѣ печат(ъ)
прнвѣснтн к семоу нашешоу лнстѣ.

Писал(ъ) Матѣю, 8 Сѣвч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(л)ца септѣврѣл еѣ.

<Pe verso, insemnare contemporană>: † Пан(ъ) Жържѣ гѣменннк(ъ).

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † На тре¹ <alta, din același secol, dar de altă mână>: † Оут(ъ) Стефана воєводѣ на тре части шт(ъ) село Бѣшеуци, на Молдавѣ и съ Млини(ъ), съ Хотарми.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Gurban, fiul lui Oană Băeșescul, și nepoata lui de soră, Nastea, preoteasa popii Mihul de la Baia, fiica Anușcăi, și nepoții de frate ai Nastei, Mircea și sora lui, Stana, fiii lui Giurgiu Udoba, și de asemenea nepoata de frate a aceluiași Gurban, Nastea, fiica lui Costea, și fiul acelei Naste, Dragotă, toți nepoții lui Oană Băeșescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină, din dreptul lor uric, din uricul bunicului lor Oană Băeșescul și din privilegiul ce a avut bunicul lor, Oană Băeșescul, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, din cît este partea bunicului lor Oană, din satul Băeșești, au vîndut a treia parte din acea parte din Băeșești; și au vîndut slugii noastre credincioase, panului Giurgiu gumelnic, pentru 300 de zloți tătărești.

Și întru aceea, de asemenea, au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor nostru moldoveni, aceleași mai sus scrise slugi ale noastre, Gurban, fiul lui Oană Băeșescul, și nepoata sa de soră, Nastea, preoteasa popii Mihul din Baia, fiica Anușcăi, și nepotul de frate al Nastei, Mircea, și sora lui, Stana, fiii lui Giurgiu Udoba, de asemenea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină din dreptul lor uric, din uricul bunicului lor Oană Băeșescul și din privilegiu ce a avut bunicul lor, Oană Băeșescul, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod; din cît este partea bunicului lor, Oană, din sat, din Mălini, ce este peste Moldova, ei au vîndut din acea parte, a treia parte a satului, din Mălini, și moara de pe Toplița, la vadul Todereștilor, de asemenea slugii noastre credincioase, panului Giurgiu gumelnic, pentru o sută de zloți tătărești.

Și s-a sculat pan Giurgiu gumelnic și a plătit toți acei mai sus scriși bani, 300 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Gurban, fiul lui Oană Băeșescul, și ale nepoatei lui de soră, Nastea, preoteasa popii Mihul din Baia, fiica Anușcăi, și ale nepotului de frate al Nastei, Mircea, și ale surorii lui, Stana, fiii lui Giurgiu Udoba, și de asemenea nepoților de frate ai aceluiași Gurban, Nastea, fiica lui Costea, și fiul acelei Naste, Dragotă, și de asemenea, o sută de zloți tătărești în mîinile mai sus scrisei slugii noastre Gurban, fiul lui Oană Băeșescul, și ale nepoatei lui de soră, Nastea, preoteasa popii Mihul din Baia, fiica Anușcăi, și ale nepotului de frate al Nastei, Mircea, și ale surorii lui, Stana, fiii lui Giurgiu Udoba, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre credincioase, panului Giurgiu gumelnic, acea înainte spusă a treia parte de sat din Băeșești, din cît este partea lui Oană Băeșescul, și de asemenea acea a treia parte din sat din Mălini, ce este peste Moldova, din cît este partea lui Oană Băeșescul, și moara de pe Toplița, la vadul Todereștilor, ca să-i fie și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a treia părți mai sus scrise din Băeșești, însă numai dintr-un sat, începe de la malul Moldovei, puțin mai jos de unde iese Toplița

din Moldova, de la stîlp și prin acea Topliță la alt stîlp și peste Toplița Mică și peste mlaștină drept la livada lui Procopie, la stîlp, de acolo pe la mijlocul livezii lui Tulici și la drumul care merge la Baia, la stîlp, <și>¹ iarăși pe acel drum la deal, la stîlp, și din nou întorcîndu-se spre sat și drept la stîlpul ce este în fața casei lui Ștefan, de acolo la stîlpul ce este la cîmp, și mai sus la peri, la stîlpul ce este la malul Moldovei; iar hotarul la cîmp, țarină și fînețe să aibă a treia parte <din>¹ cît este partea lui Oană Băeșescul. Iar hotarul acelei părți din satul Mălini, <ce>² este peste Moldova, să fie, de asemenea, a treia parte din cît este partea lui Oană Băeșescul și pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei noastre, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceva, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Suceava, în anul 7007 <1499>, luna septembrie 15.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Giurgiu gumelnic.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † De la Ștefan voievod pe a treia parte din satul Băeșești, pe Moldova, cu moară, cu hotare; <alta, din același secol, dar de altă mîna>: † Pe a treia . . .¹.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: † Băe<șe>³știi, Mălinii, moara. 7007 <1499> sept(embrie) 15.

Arh. St. Suceava, Fond M-rea Dragomira, I/8 (fost la M-rea Dragomirna, Inv. nr. 5/1019). Orig., perg. (40,5 × 58 cm.), pecete atirnată, pierdută (sustrasă prin tăierea perg.).

O trad. din a doua jumătate a sec. XVIII, la Bibl. Acad., ms. nr. 111 (Condica M-rîi Humor). f. 9.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/122.

O copie slavă după foto., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1202—1207 (nr. 419).

EDIȚII: Wickenhauser, *Homor*, p. 90—92 (nr. V) (trad. germ., cu greșeli); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 134—138 (nr. LXXIV) (text slav, după orig., trad. hotarniceii, după Wickenhauser, și rez. dezv., după orig.); *D.I.R.*, A. II, p. 287—289 (nr. 272) (trad. după orig.).

¹ Șters.

² Șters și rupt.

³ Omis.

L(ea)t 7007 <1499> săpt(e)m(brie) 18.

Иво Стефан в(о)евода. Iată aceasta adivărat(ă) sluga noastră Fedor Iuriș¹, și frate-său, Cotia², nepot Marușcăi, fetii lui Panco, slujindu-ni noau cu dreptati și văzind a lui driaptă și încredințat(ă) slujbă cătră noi, l-am miluit, în pământul nostru a Moldovii, i-am dat și i-am întărit pe a lui driaptă ocin(ă) și moșii, anumi giumătat(e) de satul Rovcăuții³, pe Prut. Acesta di mai sus scris ca să-i fii di la domniia me driaptă ocin(ă) și moșii și uric di-ntăritură, cu tot venitul, nerușiit niciodănoar(ă), în veci, lui, și ficio-rilor, și nepoților, și strănepoților, și răstrănepoț(i)lor și tot niamul, cât să va alige mai de aproape.

Iar hotarul ca să fii din toati <părțile>⁴ pe hotarul vechi, pe unde de veci au îmblat.

Și-ntru aceasta, credința boerilor domnii mel(e), dumnalor: Tăutul lo-gof(ă)t, Duma pîrcălab, Hărpor⁵ vor(nic), Gherman⁶ și Șteful, Duma Brudăr⁷, Toader <și>⁴ Negrilă pîr(călabi) Hotin(ului), Erimii i Dragoș pîr(călabi) de Niamțu, Șiandre⁸ pîr(călabul) Cetății Noau, Luca Arbure portar Sucevii, Căn(ă)nău⁹ spăt(ar), Isac vist(ier), Dumșa post(elnic), Movila¹⁰ pah(arnic), Fruntes stol(nic), Petrica comis.

Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 32. Trad. din prima jumătate a sec. XVIII.

Un rez. din 1782 mai, la Bibl. Acad., MCDXCVI/116, nr. 4.

O copie a aceeași trad. și comentariu, ibidem, A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1208—1209 (nr. 420).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 139 (nr. LXXV) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 289—290 (nr. 273) (aceeași trad.).

¹ Greșit, pentru: „Orăș” (cf. doc. orig. din 1552 (7060) aprilie 30 (Bibl. Acad., CI/42; cf. și *D.I.R.*, A, XVI, vol. II, nr. 26, și Iorga, *St. și doc.*, VII, p. 74).

² Greșit, pentru: „Costea” (cf. n.1).

³ În doc. cit. „Ravacăuți” (v. și Bibl. Acad., A 2000—XIV, f. 1208 și urm.).

⁴ Omis.

⁵ Greșit, pentru: „Boldor”.

⁶ Greșit, pentru: „Hărman”.

⁷ Greșit, pentru: „Brudur”.

⁸ În loc de: „Șandru”.

⁹ Greșit, pentru: „Clănău”.

¹⁰ În loc de: „Moghilă”.

† Ispisoc de la Ștefan vod(ă), l(ea)t 7007 <1499> săpt(emvrie) 22.

Facem știri cu această carte a noastră tuturor cui pre dînsa ar căuta sau citind vor asculta. Iată acestu adevărat sluga noastră(ă)¹ nepoții Stașinii², l-am miluit dintru a noastră osăbită milă, i-am dat și i-am întărit în pământul nostru a Moldovii cu doao sate supt Codru, anume Cervaciinții³ și alt sat, anume Șarba, și moara cari-i în Ivancicăuț(i) ca să o aibă.

Ion Grama⁴ l-am scris.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Suret din ispisoc ot Ștefan vod(ă) cel Bun.

Bibl. Acad., CCXX/3 Trad. prescurtată, din prima jumătate a sec. XVIII.

O copie, din 1817 septembrie 4, după aceeași trad., (dar cu data de zi: 27), la Arh. St. Iași, CDL, f. 260 r.-v. (nr. VII); un rez., de la sfârșitul sec. XVIII, într-un izvod de acte în care se menț. existența orig. și a unei trad. a doc., la Arh. St. Iași, CCLXXXIII/15 (nr. 1); alt rez., într-o anaforă din 1807, ibidem, CCLXXXIII/14 (nr. 1) și, în sfârșit, al treilea rez., într-o mărturie hotărnică din 1817 septembrie 4, (cu data de zi: 27), ibidem, Conдика K, nr. 378, p. 240/120.

O copie a aceleiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1210—1211 (nr. 421).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 311 (nr. 23/2) (rez., cu data de zi: 27, dintr-o carte de judecată din 1817 septembrie 4); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 227 (nr. 72) (rez., după Codrescu); D. P. Bogdan, *Acte 1426—1502*, p. 74 ((nr. 15) (trad. din prima jum. a sec. XVIII); *D.I.R.*, A, II, p. 290 (nr. 274) (rez., după D.P. Bogdan).

¹ Paranteze și loc gol în text.

² Netradus; corect: „lui State“.

³ În rez. din 1807 (v. descrierea arheografică): „Cervaceștii“ (cf. și D.P. Bogdan, *Acte 1426—1502*, p. 75—76).

⁴ În copia din 1817 septembrie 4 (v. descrierea arheografică): „Ion gram<atic>“.

239

1499 (7007) noiembrie 14, Hirliău.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Младавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) лнстом(ъ) нашм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли его чтсчн слышнт(ъ), вже тот(ъ) истннїн слѣга н боцрнн(ъ) наш(ъ) вѣрнїн, пан(ъ) Дѣма Брѣдѣрь, слѣжнл(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ), мы, вндѣвше его право н вѣрною слѣжею до нас(ъ), жаловалн есмь его шсобною нашею мнлостїю н далн н потвѣрѣданн есмь емѣ шт(ъ) нас(ъ) ѣ нашн землн, ѣ Младавскон, половнна село на Брѣладѣ, въ Ѣлатнох(ъ), на нмѣ Цѣпешїн, ннжнѣа част(ъ), н четвѣртаа част(ъ) шзера на нмѣ шт(ъ) Лозова¹. Тое въсе внше писанное да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) ѣрнк(ъ) н съ въсѣм(ъ) дох(о)дом(ъ), емѣ н дѣтем(ъ) его, н шнѣчатом(ъ) его, н прѣшнѣчатом(ъ) его, н прѣшѣрѣтом(ъ) его н въсемѣ родѣ его, кто см емѣ нберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

Ѣ хотар(ъ) тон половннн села да ест(ъ) шт(ъ) ѣсего хотара половнна, а шт(ъ) нншїх(ъ) сторшн(ъ), по старомѣ хотарѣ, кѣда нз вѣка шнжевалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ст(а)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленаго с(ы)на г(о)с(по)д(а)ст(а)ва мы, Богдана воеводн, н вѣра боцарѣ нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Бѣлadora дворннка, вѣра пана Цѣфѣла, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла прѣкалабове Хотннскїн, вѣра пана Ѣремїа н пана Драгоше прѣкалабове Немецкїн, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Лѣка Яреѣре портарѣ Ѣвчавского, вѣра пана Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внстїарннка, вѣра пана Дѣмшн постелннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса, н вѣра въсѣм(ъ) боцарѣ, нашнх(ъ) младавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) шнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего рода нли пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бнтн нашн землн Младавскон, тѣт(ъ) бн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанїа н потвѣрѣденїа, алн емѣ штерѣднл(ъ) н шкрѣплл(ъ), занѣже есмь емѣ далн н потвѣрѣданн за его правѣю н вѣрною слѣжеѣ.

Ѣ на болшю крѣпшст(ъ) н потвѣрѣденїе томѣ въсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмь нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣловн логофетѣ, писатн н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнсал(ъ) Шандрѣ Крѣжевнч(ъ), ѣ Хрѣлов(ѣ), в(ъ) л(ѣ)тѣ шѣѣ, м(ѣ)с(а)ца нояб(р)їа дї.

⟨Pe verso, însemnare din sec. XVII⟩: **НА СЕЛО ЦЪПЕЦИН, ОУ ЃЛАТЪНЪН, УТ(Ъ) СТЕФАН(Ъ) ВОЕВОД(И).**

⟨Alte două însemnări, din aceleași secol⟩: † **НА ЗЛАПЪНЪН** <și, de altă mână⟩: † **НА ЦЪПЕЦИН.**

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier al nostru, pan Duma Brudur, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit de la noi în țara noastră, în Moldova, jumătate de sat, pe Bîrlad, la Olteni, anume Țăpeștii, partea de jos, și a patra parte din iezorul anume de la Lozova. Toate acele mai sus scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți de sat să fie din tot hotarul jumătate, iar din alte părți, pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 14.

⟨Pe verso, însemnare din sec. XVII⟩: Pe satul Țăpești, la Olteni, de la Ștefan voievod.

⟨Alte două însemnări, din același secol⟩: † Pe Zăpenii <și, de altă mână⟩: Pe Țăpeștii.

⟨Altă însemnare, din sec. XVIII⟩: S-au scris sîrbește și rom(â)nește.

Bibl. Acad., LXIV/9. Orig., perg. (28×43 cm.), pecete atirnată, pierdută (sustrasă prin ruperea perg.).

O copie slavă și o trad., de episcopul Melchisedec, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu”-Iași, Arhiva Melchisedec, mapa LXV, p. 258–260.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/123 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad. A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1212–1214 (nr. 422).

EDIȚII: Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 150—153 (text slav, după Conдика Episc. de Roman din 1756, și trad., cu greșeli); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 140—142 (nr. LXXVI) (text slav, cu corectarea greșelilor trad. lui Melchisedek); *D.I.R.*, A, II, p. 290—291 (nr. 275) (trad., după orig.), și p. 342 (facs.).

¹ И четвертая часть (ъ) шзера на имѣ шт(ъ) Лозова (și a patra parte din iezorul, anume de la Lozova), șters cu aceeași cerneală.

240

1499 (7007) noiembrie 15, Hîrlău.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes, thun kund durch diesen unsern Brief Allen, die solchen sehen oder lesen hören: wienach es unsere Herrschaft, nach unsern gutten Willen, mit reinem und erleuchtetem Herzen, für gut befunden, und haben für die Seelen unserer selig ruhenden Vorältern, unserer Grossältern und Aeltern, und für unsere Gesundheit und Seligkeit gemacht, gegeben und bekräftiget die Schenknis unserer Vorältern, und wir haben gegeben unserem heil(ige) Kloster an der Moldowiza, wo die Kirche der Verkündigung der heiligsten Herrscherin, unserer Gottesgebärerin und allzeit Jungfrau Maria ist, ein Dorf in unserem moldauischen Lande, Namens: Dorf Wakulinzä, und wo der Săran unter'm Walde sässig war, dann ein Dorf Sassŭ¹ an der Kostina, das Dorf an der Moldowa, an der Mündung der Moldowiza und die Maut an der Moldowiza. All' dies Obbeschriebene soll diesem unserem heil(ige) Kloster von uns eine Handveste sein mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und das Gemärke der obbenannten Dörfer soll das nach dem alten Gemärke sein, wo es von Ewigkeit her bestanden.

Hierauf ist die Beglaubigung unserer obangeführten Herrschaft, wir Stefan, Woewoda, und die Beglaubigung unserer Herrschaft allerliebsten Sohnes Bogdan, des Woewoden; die Beglaubigung uns'rer Boiern: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dum<a>, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Boldor, Hofrichters; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Șteful; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dum's Brudur; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Toader und d(es) H(er)r(n) Negril, Parkalaben von Hotin; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ieremiă und d(es) H(er)r(n) Dragosch, Parkalaben in Nemz; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander v(on) Neuenburg; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Luka Arbure, Thorwardens von Sučawa; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Klănău, Schwertträgers; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Isak, Schatzmeisters; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dumesch, Kämmerers; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Mohila, Mundschanks; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Fruntesch, Truchsessen; d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Petrik, Marstallers und die Beglaubigung all' unserer moldausischen grossen und kleinen Boiern.

Und wer nach unserm Leben Hospodar unseres moldauischen Landes sein wird von unseren Kindern oder unserm Geschlechtsstamme, oder wen immer Gott auserwählen wird, Herrscher zu sein unseres moldauischen Landes, der soll unserm heil(ige) Kloster unsere Schenknis und Bekräftigung nicht umstossen, sondern soll sie demselben bestätigen und bekräftigen.

Und wer es wagen sollte, diese unsere Schenkung und Bestätigung umzustossen, der soll verflucht sein von Gott, dem Herrn, und unserem Erlöser Iesus Christus, von seiner reinsten Gottes-Mutter, von den heil(ige) vier Evangelisten, von den heil(ige) zwölf Oberaposteln, von den dreihundert achtzen

heil(ige) Vätern von Nikäa und won allen Heiligen; und er soll seinen Theil haben mit Iuda und dem verfluchten Arias.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all' des Obbeschriebenen haben wir unserem getreuen Teutul, Kanzler, befohlen, dies zu schreiben und unsere Petschaft beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's <Schander Kr>²ashewic in Herlowa, im I(ahre) 7007/1499, 15. Nov(ember).

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că domnia noastră cu bunăvoința noastră, cu inimă curată și luminată, am binevoit și am făcut pentru sufletele sfințadormiților noștri înaintași, ale strămoșilor și părinților noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, am dat și am întărit dania înaintașilor noștri și am dat sfintei noastre mănăstiri de la Moldovița, unde este hramul Bunăvestirea sfintei stăpînei noastre de Dumnezeu născătoare și pururea fecioară, Maria, un sat în țara noastră, Moldova, anume satul Vaculinți și unde a șezut Zernă, sub Codru, apoi un sat Sașii¹, pe Costina, satul de pe Moldova, la gura Moldoviței, și vama de la Moldovița. Toate cele mai sus scrise să fie și de la noi acestei sfinte mănăstiri a noastre uric, cu tot venitul, neștrămutat niciodată, în veci.

Iar hotarul susnumitului sat să fie după vechile hotare, pe unde au dăinuit din veac.

La aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei noastre, Bogdan voievod, credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe cine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu strice sfintei noastre mănăstiri dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească: Iar cine va îndrăzni să strice această danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, de preacurata maică a lui Dumnezeu, de patru sfinți evangheliști, de cei doisprezece sfinți apostoli de frunte, de cei trei sute optsprezece sfinți părinți de la Nicheia și de toți sfinții și să aibă parte cu Iuda și cu blestematul Arie.

Și pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru Tăutul logofăt să scrie acestea și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris <Șandru Cîr>²je, la Hîrlău, în anul 7007 <1499> noiembrie 15.

După Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 72—73 (nr. XXXII). Trad. germ. după orig. slav, <perg., pecete atîrnată>.

O menț., într-un izvod din 1804 septembrie 27, la Arh. St. Iași, CCLIX/3, f. 18.

O copie după Wickenhauser, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1215—1217 (nr. 423).

ALTE EDIȚII: Wickenhauser, *op. cit.*, p. 21 (rez. germ.); Pumnul, *Privire răpede*, p. 71 (rez. după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 142—143 (nr. LXXVII) (rez. al editorului, după trad. lui Wickenhauser); *D.I.R.*, A, II, p. 291—292 (nr. 276) (trad. rom., după Wickenhauser).

¹ În orig. a fost: „Săsciori“ (v. Pumnul, *loc. cit.*; cf. și *D.R.H.*, I, nr. 240, și II, nr. 40).

² Loc gol în textul editat.

241

1499 (7007) noiembrie 17, Hirlău.

Suret de pe ispisoc sirbesc de la Stefan v(oi)e vod, din v(ă)leat 7007 <1499> noemvrie 17.

Facem înștiințare, cu această carte a noastră, tuturor cine pe dînsa va căuta sau cetindu-să va auzi, precum au venit, înainte noastră și înainte boiarilor noștri, Mărușca, giupineasa lui Ivan potropopa, fata Nastii, nepoata Costii Stravici, de a ei bunăvoe, de nime silită, nici asuprită, și au vîndut a sa dreaptă ocină, din uricul moșului¹ său, Costii Stravici, și dresul ce-au avut moșul² ei, Costea Stravici, de la moșul² nostru, Alexandru v(oi)e vod, un sat pe Sirca, anume Străviceanii, din gîos de Mădrîjaca; aceea au vîndut, acel sat, slugii noastre, lui Ivan, și fimeii sale, Fedii, drept 150 zloț tătărăști.

Și s-au sculat sluga noastră, Ivan, și fimeaea lui, Fedă, și au plătit deplin acei de mai sus scriș bani, 150 zloț tătărăști, în mînule Marușcăi, giupinesii lui Ivan potropopa, fetii Nastii, nepoatei Costii Stravici, dinainte noastră și dinainte boiarilor noștri.

Deci noi, văzînd între dînșii de bunăvoe tocmală și plată deplin, așijderea și di la noi am dat și am întărit slugii noastre, lui Ivan, și fimeii sale, Fedii, pe acel de mai sus zis sat, pe Sirca, anume Străviceanii, din gîos de Mădrîjaca, ca să fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și feciorilor lor, și nepoților și strănepoților lor și a tot neamul lor, ce să va alege mai aproape, nerușuit, nicio-dată, în veaci.

Iar hotarul acelu de mai sus zis să fie despre toate părțile, după hotarile ceale vechi, pe unde au umblat din vechi.

Iar dresurile ce-au avut Mărușca, fata Nastii, ce au fost a moșului¹ ei, a Costii Stravici, de la moșul² nostru, Alexandru v(oi)e vod, acealea dresuri ea le-au fost dat la mînule slugilor noastre, Mîndrului și a fratelui său, Drăgoiu, precum este știut de noi și de boiarii noștri.

Și spre aceasta este credința domnii noastre de mai sus scris, noi, Stefan v(oi)e vod, și credința a preaiubit fiului domnii meale, Bogdan v(oi)e vod, și credința tuturor boiarilor noștri, a mari și mici.

Iar după a noastră viață, cine va fi domn țării noastre, din fiii noștri sau din neamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu va alege a fi domn țării noastre Moldovii, să nu strice a noastră danie și întăritură, ci să aibă a da lor și a întări, de vreme ce noi am dat lor și am întărit, pentru că ei au cumpărat pre a lor drepti bani.

Iar pentru mai mare țăriia și întăritura acelor de mai sus scrise, am poroncit credinciosului boiarului nostru, dumisale Tăutului logofăt, să scrie și a noastră peceate cătră această carte a noastră să o leage.

S-au scris în Hirlău.

S-au tălmăcit de Gheorghie Evloghi dascăl, 1787 ap(rilie)25.

După M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 228–229 (nr. 73). Trad. (se afla în posesia editorului).

O copie și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1218–1221 (nr. 424).

ALTE EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. comunicate*, p. 204–205 (nr. CLX) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 292–293 (nr. 277) (trad., după M. Costăchescu).

¹ Adică: „bunicului”.

² Adică „bunicul”.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефанъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ), нс(ъ) см(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли его чтсчн слышнт(ъ), вже прїдоша, пржд(ъ) намн н прѣд(ъ) нашимн бояре, Мърушка, кнѣгиннѣ Ивана потропопа, н сестра ен, Станка, кнѣгиннѣ Хрѣтанова, дочки Настинн, знски Косте Стравнча, по нх(ъ) доброн волн, нким(ъ) непонсженн, а нн прнслованн, н продали свою правю штнннѣ, шт(ъ) зрнка дѣда нх(ъ), Косте Стравнча, н нс прнвнлѣа що нмал(ъ) Косте Стравнч(ъ) шт(ъ) дѣда нашег(о), шт(ъ) Ялѣздандра воеводѣ, едно село на Бахлнн, на нмѣ гдѣ бнл(ъ) Драгомнр(ъ) Грѣмас(ъ); та продали слзгам(ъ) нашим(ъ) Мъндри н братѣ его, Дръгою за п̄ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И зставше нашн слзгн, Мъндрѣ н брат(ъ) его, Дръгою, та заплаћнлн тотн пннѣзн, п̄ злат(ъ) татарскнх(ъ), з рски Марѣшки, кнѣгннн Ивана потропопа, н з рскы сестрн ен, Станкы, кнѣгннн Хрѣтана, пржд(ъ) намн н пржд(ъ) нашимн бояре.

Ино, мы, вндѣвше меже нмнн доброн нх(ъ) волн н токмеж(ъ) н полнсю заплатн, а мы, такожде н шт(ъ) нас(ъ), есмь далн н потврѣднлн слугам(ъ) нашим(ъ), Мъндри, н брату его, Дръгою, тое прѣд(ъ) речено село, на нмѣ гдѣ бнл(ъ) Драгомнр(ъ) Грѣмас(ъ), на Бахлнн; тое въсе внше писанное да ест(ъ) нмѣ шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н съ въсем(ъ) доходом(ъ). Ялн да ест(ъ) нмѣ тое село на два части: половнна того села, ннжнѣа част(ъ), да ест(ъ) слвстѣ нашему Мъндри, а дрѣгда част(ъ) тогоже(е) села, вышнѣа част(ъ), да ест(ъ) слвстѣ нашему Дръгою, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), н внучатом(ъ) нх(ъ), н прѣвнучатом(ъ) н пращврѣтом(ъ) нх(ъ) н въсему роду нх(ъ), кто см нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнн, непорвшено ннколнже, на вѣкы.

Я хотар(ъ) тому внше писанному селу да ест(ъ) шт(ъ) зснх(ъ) сторон(ъ) по старому хотару, куда нз(ъ) вѣка шжнвалн.

Я пак(ъ) прнвнлѣе що нмала Марушка н сестра ен, Станка, дочки Настинн, що бнла дѣда нх(ъ), Косте Стравнча, шт(ъ) дѣда на<шег>¹, шт(ъ) Ялѣздандра воеводѣ, на тое село, а шнн ещѣ ю далн з рскы слугам(ъ) нашим(ъ), Мъндри н брату его, Дръгою, <прждъ намн>² н пржд(ъ) нашимн бояре.

Я на то ест(ъ) вѣра нашег(о), господства, в<^>нше писанного³, мы, Стефана воеводѣ, н вѣра прѣвзлюбелнаго <сына>⁴ г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводѣ, н вѣра боярь нашнх(ъ): вѣра пана Думн прѣкѣлаба, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣ<ра>³ пана Думн Брудура, вѣра пана Тоадѣра н пана Негрнла прѣкалабове Хотннскы, вѣра пана Еремѣа н пана Драгоша прѣкалабы Немецкн, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Яреѣрѣ портарѣ Сувачского, вѣра пана Клѣнѣву спѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Думша постелннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра пана Фрунтѣша столннка,

вѣра пана Петрика комнса и вѣра всихъ(ъ) нашихъ(ъ) бояръ молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малыхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто будетъ(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, ш(ъ) дѣтен нашихъ(ъ) или ш(ъ) нашег(о) роду или пакъ(ъ) буд(ъ) кого Б(о)гъ избере(тъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти нашен Земли Молдавской, тотъ бы ему не порушилъ(ъ) нашег(о) даданіа и потвержденіа, или бы имъ(ъ) ствердилъ(ъ) и скрѣпилъ(ъ), зануже есмь имъ(ъ) даданъ³ и потвердилъ за що они сами крѣпили за правѣи пенѣзи.

И на болъшю³ крѣпост(ъ) и потвержденіе тому всему выше писаному, велики есмь нашему вѣроному пану, Тѣству логодету, писати и нашу печат(ъ) прикѣснати к сему листу нашему.

Пис(а) Іѡн(ъ), с Хрѣловѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца ноябр(іа) ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † <Панъ Мѣндрѣ¹ и братъ(ъ) его, Драгоу.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † Одна село, на Бахлѣи, где былъ(ъ) Драгомиръ(ъ) Грумазъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Mărușca, cneaghina protopopului Ivan, și sora ei, Stanca, cneaghina lui Hărtan, fiicele Nastei, nepoatele lui Coste Stravici, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asuprite, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul bunicului lor, Coste Stravici, și din privilegiul ce a avut Coste Stravici de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat pe Bahlui, anume unde a fost Dragomir Grumadz; și au vîndut slugilor noastre Mîndrea și fratelui său, Drăgoi, pentru 80 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Mîndrea și fratele lui, Drăgoi, și au plătit acei bani, 80 de zloți tătărești, în mîinile Marușcăi, cneaghina lui Ivan protopop, și în mîinile surorii ei, Stanca, cneaghina lui Hărtan, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea și de la noi, am dat și am întărit slugilor noastre, Mîndrea și fratelui său, Drăgoi, acel înainte spus sat, anume unde a fost Dragomir Grumadz, pe Bahlui; toate acele mai sus scrise să le fie de la noi uric și cu tot venitul. Însă să le fie acel sat în două părți: jumătatea acelu sat, partea de jos, să fie slugii noastre Mîndrea, iar cealaltă parte a aceluiași sat, partea de sus, să fie slugii noastre Drăgoi, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu mai sus scris sat să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Și, iarăși, privilegiul ce l-a avut Marușca și sora ei, Stanca, fiicele Nastei, care a fost al bunicului lor, Coste Stravici, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, pe acel sat, ei încă l-au dat în mîinile slugilor noastre, Mîndrea și fratelui său, Drăgoi, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar la aceasta este credința <domniei>² noastre, a mai sus scrisului, noi Ștefan voievod, și credința preaiubitului <fiu>⁴ al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului

Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 17.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † <Pan Mîndrea>¹ și fratele lui, Drăgoiu.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † Un sat, pe Bahlui, unde a fost Dragomir Grumazu <și una din sec. XVIII>: Uric pre un sat, la Bahluiu, unde au șăzut Grumazea.

<Un rez., de la începutul sec. XIX, scris de Pavel Debrîț>: Ștefan voievod, din let 7007 <1499> noemv(rie) 17, pe un sat pe Bahluiu, unde au fost Dragomir Grumaz.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 502. Orig., perg. (29×43 cm.), rupt, pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), stricată (lipsă o treime) cu legenda: † Печать Іу Стефанъ <воевода, гвсподар Землѣи Молдавскѣи>.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/124.

EDIȚII: D. P. Bogdan, *Patru acte*, p. 257–259 (nr. 1) (text slav, trad. și facs.).

¹ Șters.

² Șters și rupt.

³ Rupt.

⁴ Omis.

† М(н)л(о)стїю б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскѣи. Знаменитѣ чиним(ъ), не снм(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), въ сѣм(ъ) ктѣ на нь сърыт(ъ) нлн чтоучи его слышит(ъ), вже прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оучнымъ нашимъ молдавскимъ бояре, великимъ и малымъ, слоуга наш(ъ) доушше wt(ъ) Снрецель, с(ы)нѣ Ивашкѣ wt(ъ) Снрецеля, по своен доброн волн, ннкым(ъ) непоноужень, а ни прнсловань, и продадь свою правою wtннѣ wt(ъ) его правого срнка, wt(ъ) оурнка w(тъ)ца его Ивашка и не прнвнлїа що нмалъ w(те)ць его Ивашко wt(ъ) дѣда нашего, wt(ъ) Ялѣяндра воеводы, едно село њ Немецкон волости, на Чврнwm(ъ) Потоцѣ, на нмѣ Жоулеци; та продад(ъ) тоѣ село самому г(о)с(по)д(ст)воу мы, за рѣ злат(ъ) татарскых(ъ).

И оустах(ъ) аз(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, та заплатнх(ъ) въсн тотн внше прнсаннїи пннѣзн, сто тндесѣт злат(ъ) татарскых(ъ), оу рѣкы слоушѣ нашемоу доушше wt(ъ) Снрецеля, с(ы)ноу Ивашковоу, прѣд(ъ) съмы нашимъ молдавскимъ бояре.

И заплатише г(о)с(по)д(ст)во мы вѣсе исполна, еанко внише пишем(ъ), а г(о)с(по)д(ст)во мы, аз(ъ), ѿ тѣм(ъ) оустах(ъ) та пожаловах(ъ) нашѣ слѣдѣ пана Еремїа внистѣрника, с(ы)на Галешова, и дадох(ъ) емоу тоє прѣд(ъ) реченное село, що ѿ Немецком волости, на Чорном(ъ) Потоцѣ, на имѣ Жоулецин, како да ест(ъ) емоу вт(ъ) нас(ъ) оурыкъ и съ вѣсемь доходм(ъ), емоу, и дѣтем(ъ) его, и знѣчатѣм(ъ) его, и прѣоуноучатом(ъ) его, и працоуриѣтом(ъ) его и вѣсемоу родѣ его, кто сѣ емоу изберет(ъ) нанѣанжин, непорѣшено инколиже, на вѣкы.

И хутарь томѣ внише писанномуу селоу, що ѿ Немецком волости, на Чорном(ъ) Потоцѣ, инна имѣ Жоулеци, да ест(ъ) емоу съ вѣсѣмы своимы старимы хутармы, по коудя из вѣка вживали.

И на то естѣ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воєводи, и вѣра нашнх(ъ) боярь: вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрїла прѣкалабове Хотинскїн, вѣра пана Еремїа и пана Драгоше прѣкалабы вт Немеца, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Лоука Яреоуре портарѣ Сѣчавского, вѣра пана Калѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака внистѣрника, вѣра пана Дѣмша постелинка, вѣра пана Могила чашинка, вѣра пана Іѣна Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрїка комнса, и вѣра вѣсѣх бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх, и великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, вт(ъ) дѣтем нашнх(ъ) нан вт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь быти нашн Землн Молдавскон, тѣм(ъ) бы емоу не порѣшил(ъ) нашего даанїа и поствѣржденїа, алн бы емоу стѣвѣрѣднл(ъ) и зкрѣпнл(ъ), заноу же даан и потѣвѣрднлн есмь емоу за его правѣю и вѣрнѣю слѣжеѣ.

И на бѣлшю крѣпост(ъ) и потѣвѣрженїе томѣ вѣсемоу внише писанномуу, велѣлн есмь, нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣловн логофѣтѣ, писати и нашу печат(ъ) прнѣѣст(н) к семоу нашему лнстѣ.

Писал(ъ) Матен, въ Хрѣловѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца ноябрїа, ѣд(е)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пан(ъ) Еремїа внистѣрник(ъ), с(ы)нѣ Галешовѣ(а).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Lupșe din Sirețel, fiul lui Ivașco din Sirețel, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut dreapta sa ocină, din uricul său drept, din uricul tatălui său Ivașco și din privilegiul ce l-a avut tatăl său Ivașco de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat în ținutul Neamț, pe Pîriul Negru, anume Giuleștii; și a vîndut acel sat însumi domniei mele, pentru 130 de zloți tătărești.

Și m-am sculat eu, domnia mea, și am plătit toți acei bani mai sus scriși, o sută treizeci de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Lupșe din Sirețel, fiul lui Ivașco, înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și plătind domnia mea tot deplin, cît scriem mai sus, eu, domnia mea, întru aceea, m-am sculat și am miluit pe sluga noastră, pan Eremia vistier, fiul lui Galeș, și i-am dat acel sat spus mai înainte, care este în ținutul Neamț, pe Pîriul Negru, anume Giuleștii, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris, care este în ținutul Neamț, pe Pîrul Negru, anume Giuleștii, să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negriță pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie, 20 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Eremia vistier, fiul lui Galeș.

Bibl. Acad., Peciți, nr. 170. Orig., perg. (31,5×52,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефана воєвода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

O trad., din 1765 martie 3, de Gheorghe Evloghie diacon de divan, ibidem, XLIX/90, și o copie, după aceasta, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 246–247.

O foto., la Inst. de ist. arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/125.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1222–1224 (nr. 425).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 144–146 (nr. LXXVIII) (text slav și trad. din 1765 martie 3); *D.I.R.*, A, II, p. 293–294 (nr. 278) (trad. după orig.).

244

1499 (7007) noiembrie 20, Hîrlău.

† Мнолостію божію, мы, Стефан воєвода, господаръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним, не снм листум нашим, въсѣм ктѣм на н възрѣт нан его чтоу чн оуслышит, уже прѣдоша, прѣд намн н прѣд нашнми боаре, великымн н малы-мн, нашн слоугы, Дрѣгш Карѣмь н племеннкове его, попа Дѣка Плотшн н брат его, Іѣн, н сестра нх, Федѣ, н зншкове нх, Инстврь Гажа, н сестра его, Баска, сынове старого Гажа, оушн оушнкове Петра Берти, по нх доброн волн, ннкым непо-ншженн, а нн прнсловани, н продали свою правѣю штнннш, шт нх праваго н питомѣ <го>¹ оурнка, шт оурнка оунка нх, Петра Берти, едно село на Крѣлангаторѣ, на имѣ Мнлчннцѣн, где был Мнлчнн Цѣфан; та продали тоє село самомоу господств-воу мы, за ѿ златы татарскых.

И пак, оу том, н ѿ тотже час, прѣнде, прѣд намн н прѣд нашнми боаре, Настѣ кнѣгнна пана Юга вѣстарннка, по внж доброн волн, ннкым непоншжена, а нн прнслована, н продакла¹ свою правѣю штнннш н выкшпленіе, еднош фалчоу

винограда на Хръловскѣ горѣ, що же была кѣпна тотѣ фалчюу винограда ут Ягъта, жена Карвак Леврици ут Хрълова, за м̄ златы татарскыхъ; та продала самомѣ господствѣ мы за зѣ златн татарскыхъ.

И оустах аз, господство мы, и заплатихъ сн исполна тоты выше писанныи пинѣзи, с̄л златн татарскыхъ, оу рѣкы слѣгам нашимъ Дръгъшѣ Карѣмѣѣ и племенникомъ его, поплѣ Аска Плотѣнѣ и братюу его, Ынѣнѣ, и сестри нѣхъ, Федн, и оуишкымъ нѣхъ, Инсторѣ Гажи, и сестри его, Баскы, сыномъ старого Гажа, знѣшкымъ старого Петра Берти; и пак оу рѣкы Наси, кнѣгыни пана Югы вистѣрника, заплатихъ зѣ златн татарскыхъ, прѣд нашимъ боарѣ.

И заплативши и оутокмивши господство мы оусе выше писанное, а аз, господство мы, оустахъ, оу томъ и оу тотже час, и благопронзволнхъ господство мы, нашимъ благымъ пронзволенѣемъ, и чнстнмъ и свѣтанмъ срѣдцемъ и съ вѣсепъ нашею добромъ волею и ут Бога помощѣи и зчниниан есмо въ задѣшѣе свѣтопочившихъ предквѣ и родителен нашихъ, и за наше здравѣе и спасенѣе, и за здравѣе и спасенѣе господжн нашихъ Марѣи и за здравѣе и спасенѣе дѣтен нашихъ, и далн есмо тое выше писанное село шо на Крълингатѣри на нмѣ Мнлчннещѣи, гдѣ былъ Мнлчнн Щѣфан, и тотѣ фалчѣ винограда, що на Хръловскѣ горѣ, и еше есмо далн два фалчн и еднн фетралъ винограда, позылн вышнхъ же виноградкѣ шо есмо всадалн господство мы ут пѣстннн. Тое вѣсе выше писанное далн есмо свѣтомоу нашему монастырю, шо на Боронец, ндеже ест храмъ свѣтого и славнаго велнко мѣченнка и побѣдоносца Геврѣгѣи и гдѣ ест ѣгѣмень ѣермонахъ кѣр поп Мака²рѣе.

И, також, есмо далн и потвѣрднн³ томѣ свѣтомоу нашему монастырю фалчѣ и трн фетрала винограда на Хръловскѣ горѣ, позылн тыхъже виноградкѣ, шо былъ далъ тотѣ фалчѣ и трн фетрала томоу свѣтомоу нашему монастырю пан Юга вистѣрникъ, шо же былъ онъ кѣпна тотъ виноградъ ут Жѣркѣвѣ мѣсннкѣ, сына Кнш Ласлѣѣ ут Хрълова, за кѣ златы ѣгрѣскыхъ червлннн.

Тое вѣсе выше писанное да ест томѣ свѣтомоу нашему монастырю шо на Боронец, ндеже ест храмъ свѣтого и славнаго велнко мѣченнка и побѣдоносца Геврѣгѣи и гдѣ ест ѣгѣмень⁴ ѣермонахъ кѣр поп Макарѣе, ут нас оурикъ и съ вѣсепъ доходкѣмъ, непорѣшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар томоу выше писанномѣ селѣ, шо на Крълингатѣрѣ, на нмѣ Мнлчннещѣи, гдѣ былъ Мнлчнн Щѣфан, да ест почениш ут Томнн хотара ут новою мognлѣ шо ест выше Кѣссѣри, ут толѣ право черес поле на⁵, <шо>² ест выше по⁶ шо ест зѣлн Мнходричева дома, ут толѣ черес потыкъ Рѣдѣннмъ та на врѣхъ дѣла, на копанѣ мognлѣ, ут толѣ на старѣю мognлѣ, ут толѣ черес поле та на Долннѣ Бересткѣмъ, на копанѣ мognлѣ, ут толѣ, черес царннѣ, на копанѣ мognлѣ, ут толѣ на врѣхъ потока Рѣдѣномъ, на копанѣ мognлѣ, ут толѣ, черес царннѣ, на копанѣ мognлѣ, шо ест надъ вѣлбокѣ та простн черес селнше надъ старымъ монастыремъ, на врѣхъ пнска, на копанѣ мognлѣ, ут толѣ ссе лѣсымъ простн на дорогѣ Корлатемъ <оу>⁷ Белнкого Горѣ, а ут <нншнхъ>⁸ сторѣн², по старомѣ <хотарѣ>¹ и кѣда хотарнн пан Щѣфѣл прѣкалабѣ и съ межѣишн.

И на то ест вѣра нашего господства, выше писаннаго, мы, Стефана коеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго сына господства мы, Богдана коеводи, и вѣра боарѣ нашихъ: вѣра пана⁹ Дѣмн, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Щѣфѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадѣра и пана Негрнла прѣкалабове Хотннскын, вѣра пана Брѣмѣи и пана Драгоше прѣкалабове Немѣцкнн, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Аска Ярѣвѣре портарѣ Сѣчавского, вѣра пана Кланѣюу спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрннка, вѣра пана Дѣмша постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комнса, и вѣра вѣсѣхъ боарѣ нашихъ мѣлдавскыхъ, велнкыхъ и малыхъ.

И по нашем животѣ, кто бѣдетъ господарь нашъ землѣ¹⁰, въ дѣтѣхъ нашихъ или въ нашего рода или пакъ бѣдъ кого Богъ избере, господаремъ быти нашъ землѣ Молдавскон, тотъ бы томъ нашемъ монастырѣ не порѣшилъ нашего даанїа и потверженїа, или бы емъ оутвердилъ и оукрѣпилъ.

И кто съ покоюснѣ порѣшитъ нашего даанїа и потверженїа, тотъ да бѣдетъ проклатъ въ Господа Бога и Спаса нашего Ис(с) Христа, и въ прѣчистїа его Богоматери, и въ свѣтыхъ дѣваггелстн, и въ свѣтыхъ вѣвѣховныхъ апостоль, и въ тнѣ свѣтыхъ Богоносныхъ штець, нже въ Инкїн, и въ вѣсѣхъ свѣтыхъ, и да бѣдетъ подобенъ Юудѣ и проклатому Юрїн, и шчастїе да имаетъ съ шнѣмъ Юудѣи еже възвѣпнша на Господа Бога Ис(с) Христа: крѣвь его на ныхъ и на чадѣхъ ихъ.

И на бѣлашю крѣпостъ и потверженїе тому въсемъ више писанномъ, велѣнїа есмы нашему кѣрномъ панѣ, Тѣоуѣсловн логофетѣ, писати и нашъ печатъ прѣчистн къ семъ лнстѣ нашемъ.

Писалъ Шандръ Крѣжевчъ, въ Хрѣловѣ, въ лѣто шѣз, мѣсѣца ноябрїа) ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, slugile noastre, Drăguș Carimb și verii lui, popa Luca Plotun și fratele lui, Ion, și sora lor, Fedea, și nepoții lor, Nistor Gagea, și sora lui, Vasca, fiii bătrînului Gagea, toți nepoți ai lui Petru Bertea, de bună-voia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, din uricul unchiului lor, Petru Bertea, un sat la Cîrligătură, anume Milcinești, unde a fost Milcin Ștefan; și au vîndut acel sat domniei mele înșăși, pentru 230 de zloți tătărești.

Și iarăși, întru aceea și în același ceas, a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Nastea, cneaghina panului Iuga vistier, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina și cumpărătura ei dreaptă, o falce de vie pe dealul Hîrlăului, care acea falce de vie a cumpărat-o de la Agîta, femeia lui Carvac Leurinț din Hîrlău, pentru 40 de zloți tătărești; și a vîndut-o domniei mele înșăși, pentru 65 de zloți tătărești.

Și m-am sculat eu, domnia mea, și am plătit deplin toți acei bani mai sus scriși, 230 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre Drăguș Carimb și ale verilor lui, popa Luca Plotun și ale fratelui său, Ion, și ale surorii lui, Fedea, și ale nepoților lor, Nistor Gagea, și ale surorii lui, Vasca, fiii bătrînului Gagea, nepoții bătrînului Petru Bertea; și iarăși în mîinile Nastei, cneaghina panului Iuga vistier, am plătit 65 de zloți tătărești, înaintea boierilor noștri.

Și plătind și întocmind domnia mea toate acele mai sus scrise, eu, domnia mea, m-am ridicat, întru aceea și în același ceas, și am binevoit domnia mea, cu a noastră bunăvoință, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră, și cu ajutor de la Dumnezeu, și am făcut pentru pomenirea sfintrăpoșăților înaintași și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre Maria și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri și am dat acest sat mai sus scris care este la Cîrligătură, anume Milcineștii, unde a fost Milcin Ștefan, și acea falce de vie ce este pe dealul Hîrlăului și încă am dat două fălci și un fertal de vie tot lîngă viile de mai sus pe care le-a sădit domnia mea din pustie. Toate acestea mai sus scrise le-am dat sfintei noastre mănăstiri, ce este la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului mare mucnic și purtător de biruință Gheorghe și unde este egumen ieromonahul chir popa Ma(c)²arie.

Și, de asemenea, am dat și am întărit³ acelei sfinte mănăstiri a noastre o falce de vie și trei fertale pe dealul Hîrlăului, lîngă aceleași vii, care acea falce și trei fertale au fost date acelei sfinte mănăstiri a noastre de pan Iuga vistier, care această vie a cumpărat-o el de la Giurcău măcelarul, fiul lui Chiș Laslău din Hîrlău, pentru 25 de zloți ungurești roșii.

Toate acele mai sus scrise să fie acelei sfinte mănăstiri a noastre, ce este la Voroneț, unde este hramul sfîntului și slăvitului mare mucenic și purtător de biruință Gheorghe și unde este egumen ieromonahul chir popa Macarie, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris, ce este la Cîrligătură, anume Milci-neștii, unde a fost Milcian Ștefan, să fie începînd de la hotarul lui Toma, de la movila nouă, ce este mai sus de Viezurii, de acolo drept peste cîmp la . . .⁵ <ce>² este mai sus de . . .⁶ ce este lîngă casa lui Mihodrici, de acolo peste pîrîul Rădenilor și la vîrfîl dealului, la movila săpată, de acolo la movila veche, de acolo peste cîmp la Valea Ulmușorilor, la movila săpată, de acolo, peste țarină, la movila săpată, de acolo la obîrșia pîrîului Rădenilor, la movila săpată, de acolo, peste țarină, la movila săpată ce este deasupra bulboacei și drept peste seliște deasupra mănăstirii vechi, la vîrfîl piscului, la movila săpată, de acolo tot prin pădure la drumul Corlatelor, <la>⁷ Dealul Mare, iar din <alte>⁸ părți, după <hotarul>¹ vechi și pe unde a hotărnicit pan Șteful pîrcălab și cu megieșii.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării¹⁰ noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească acelei mănăstiri a noastre dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească.

Iar cine s-ar încumeta să clintească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru Isus Hristos și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de 4 sfinți evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Dumnezeu, Isus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru al lui Cîrje, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 20.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 146–149. Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, cu legenda: † Печать ѿ Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земанъ Младавсконъ; cu trad. hotarniceii, *ibidem*, p. 149. Orig. se afla în arhiva Alexandru Cantacuzino-Pășcanu din Iași.

O trad., incompletă, din 1720 (7228) iunie 18, de Axintii uricar și scrisă de Dumitrașco Muste diac „în câmpu, la Frințești“, la Bibl. Centrală de Stat, Colecția Documente, I/4.

O copie slavă după I. Bogdan și un decalc de la Ghibănescu, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1225–1229 (nr. 426).

ALTE EDIȚII: D.I.R., A, II, p. 294–295 (nr. 279) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în orig. (nota lui I. Bogdan).

² Parantezele lui I. Bogdan.

³ Cuvînt repetat în orig. (nota lui I. Bogdan).

⁴ În orig.: ИРЪМННЬ.

⁵ După *на* (la) urmează o răsătură de cca. 30 de litere (nota lui I. Bogdan).

⁶ În orig., urmează o răsătură de cca. 30 de litere (nota lui I. Bogdan).

⁷ Rupt în orig. (nota lui I. Bogdan).

⁸ Ras în orig. (nota lui I. Bogdan).

⁹ *вѣра наша*, prescurtat peste tot în continuare de I. Bogdan în *с.п.*

¹⁰ În orig.: *сѣманман* (nota lui I. Bogdan).

245

1499 (7007) <noiembrie 21>, Hîrlău.

Suret de pi uric vechiu sîrbesc de la Ștefan v(oi)e vod, scris de Șandru Cîrjău în Hîrlău, la let 7007 <1499> <noiembrie 21>¹.

† Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oi)e vod, domnu Țării Moldovii. Înștiințare facim, prin aciastă carti a noastră, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau vor auzi-o cetindu-să, precum au venit, înnainte noastră și înnainte boerilor noștri a Moldovii, a mari și mici, Niacșa, fata Hanii, și de a ei bună-voe, de nime silită, nici asuprită, ș-au vîndut a ei dreaptă ocină den uricul tătîni-său, a lui Hană, u<n>² sat pe Tazlău Mare, anume Bodeștii, giumătati de Poiana Boului, care acel sat l-au vîndut slugii noastre, lui Gavriil Dingăi și surori-sa Ruscăi și nepoților lor de frati, Simii și sorori-sa Merlii, fiilor lui Ignat și nepoților de sor(ă) a lui Gavril Dingăi, <Giurgii>³ și surori-sa Negritii, drept 220 zloți tătărăști.

Și sculîndu-să sluga noastră Gavriil Dinga și soră-sa, Rusca, și nepoții lor de frate, Sima și soru-sa, Mierla, fii lui Ignat, și nepoții de sor(ă) a lui Gavril Dingăi, Giurge și soru-sa, Negrita, au plătit deplin acii de mai sus arătați bani, doi sute douăzeci zloți tătărăști în mînuli Niacșii, fetei Hanăi, dinainte noastră și dinainte boerilor noștri.

Deci, văzînd noi între dînșii ce de bunăvoe lor tocmală și deplină plată, noi încă așjdere și de la noi am dat și am întărit slugii noastre, lui Gavriil Dingăi, și surori-sa, Ruscăi, și nepoților lor de frate, Simii și surori-sa, Mierlii, fiilor lui Ignat, și nepoților de sor(ă) a lui Gavril Dingăi, Giurgii și surori-sa, Negritii, acel de mai sus numit sat ce-i pe Tazlău cel Mare, anume Bodeștii, giumătate de Poiana Boului, ca s(ă) le fii lor de la noi uric⁴ și cu tot venitu.

Iar(ă) să li fii lor acest sat în doi, parte ce din sus dintr-acel sat să fii lui Gavril Dingăi și surori-sa, Ruscăi, iar cealantă parte, parte ce din gios, să fii nepoților lor de frati, Simii și surori-sa, Merlii, și nepoților de sor(ă) a lui Gavriil Dingăi, Giurgii și sorori-sa, Negritii, și fiilor lor, nepoților, stră-nepoților, prestrănepoților și la tot nemul lor, cini li să va alege mai de aproape, nestrămutat niciodinioară, în veci.

Iar hotariul acelu<i>²a de mai sus numit sat să fii după vechiul hotar, pe unde au apucat din vechiu.

Și spre aciasta esti credința a însumi domnii meli de mai sus numit, Ștefan v(oi)e vod, și credința a preiubitului meu fii⁵ a domnii meli, Bogdan v(oi)e vod, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și mici.

Și spre mai mari tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrisă, poroncit-am credincioș⁶ boerului nostru, Tăutului log(o)f(ă)t, să scrii și cătră adivărată carte noastră această și pecete⁷ noastră să lege.

Arh. St. București, M-rea Bistrița, VI/1. Trad.

O copie, adevărată de Isprăvnicia Bacăului la 1813 octombrie 18, după această trad., a lui Pavel Debrici, din 1801 aprilie 13, avind data de lună și zi noiembrie 21, la Bibl. Acad., CXXX/91. O menț., cu data: 7007 <1499> noiem(brie) 21, într-o Condică de Anaforale (nenumerotată) de la Arh. St. Iași, f. 184.

O copie după cea din 1813 octombrie 18 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1230—1232 (nr. 427).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 311 (nr. 22/1) (menț., cu data de lună și zi: noiembrie 21, dintr-o carte a divanului din 1817 iulie 20); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 150—152 (nr. LXXX) (aceeași trad., cu data de lună și de zi: noiembrie 21, completată după copia din 1801 aprilie 13); *D.I.R.*, A, II, p. 296—297 (nr. 280) (aceeași trad., cu data de lună și de zi: <noiembrie 21>).

¹ Luna și ziua lipsesc în trad.; pentru întregire, v. descrierea arheografică și EDIȚII.

² Omis.

³ Omis; v. mai jos.

⁴ Greșit, pentru „uric“.

⁵ Greșit, pentru „fiu“.

⁶ Greșit, pentru „credincios“.

⁷ În copia din 1813 octombrie 18 (v. descrierea arheografică) se menționează, la sfârșit, „loc(ul) piceții mari gosp(o)d“.

246

1499 (7007) noiembrie 23, Hirău.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Младавскїи. Знаментъ чиним(ъ) нс(ъ) см(ъ) лнстѡм(ъ) нашнм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) или его чтоѹчи оуслышит(ъ), вже прїдоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашнми младавскїи богаре, великнми и малнми, Марѡшка, дочка Настїна, и племенца ен, дрѡга Марѡшка, двчка Олчна, знѡкы Нлїаша Кръжевнча, по нх(ъ) доброн волн, ннкым(ъ) непоноужени, а ни прнсловани, и продали свою правѡю штнннѡ, шт(ъ) нх(ъ) праваго и пнтомага оурнка, шт(ъ) оурнка дѡда нх(ъ), Нлїаша Кръжевнча, и нс прнвнлѡ що нмал(ъ) дѡд(ъ) нх(ъ), Нлїашъ Кръжевнчъ, шт(ъ) дѡда нашего, шт(ъ) Плѣздандра воеводи, едно село на Серетѡ, на нмѡ Нлїешевци, и съ млннн оу Серетѡ; та продали самомоу г(о)с(по)д(ст)воу мы, за ѿ златы татарскых(ъ).

И оу тѡм(ъ), також(е), прїдоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашнми богаре, великнми и малнми, Мѡрна, двчка Ѣаница Брѡнча, и племенца ен, Илка, дочка Мѡшатїна, и сестрнчн нх(ъ), Моуша, и сестра ен, янѡшка, дочкы Настїнн, и оунѡкове нх(ъ), Мѡрна, дочка Грозн Коуфта, и племенца ен, Настѡ, докча Юрїна, и племеннкове нх(ъ), Гндїшн(ъ) и брат(ъ) ег(о), Петрѡ, и сестра нх(ъ), Яннюушка, с(ъ)н(о)вѣ Ивашка Коуфта, и оунѡка нх(ъ), Мѡлннъ, двчка Лазорова, оусн знѡкове Стана Брѡнча, по нх(ъ) доброн волн, ннкым(ъ) непоноужени, а ни прнсловани, и продали свою правѡю штнннѡ, шт(ъ) нх(ъ) праваго и пнтомага оурнка, шт(ъ) ѡрка дѡда нх(ъ), Стана Брѡннн, и нс прнвнлѡ що нмалъ дѡд(ъ) нх(ъ) Стан(ъ) Брѡнчъ, шт(ъ) дѡда нашего, шт(ъ) Плѣздандра воеводи, два села на Серетѡж(е), на нмѡ Драгомлнреци, на оустїе Брѡлннскогo потока, а дрѡгоѡ

село, на нмѣ Тълвещи, цю ест(ъ) всажено тое село на хотарь Крънниц, гдѣ был(ъ) Ённика, поннже Ианешевци; та продали самомоу г(о)с(по)д(ст)воу мы за 8 златы татарскыхъ.

И оу том(ъ), такж(е), прѣнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими богаре великыми и малыми, Настѣ, княгинѣ пана Юга вистѣрника, по ен доброн воли, никым(ъ) непоноужена, а ни пришлована, и продала свою правѣю штинноу, едноу фалчѣ и ѣ фертал(н) винограда на Хръловскоу горѣ, powyше Поутенскыхъ(ъ) виноградавѣ; та продала самомоу г(о)с(по)д(ст)вѣ мы, за рн златы татарскыхъ(ъ).

И оу тым(ъ), такж(е), прѣндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими богаре, великими и малыми, квр поп(ъ) Пансѣ і архимандритъ и съ вѣсѣми братїями шт(ъ) Поутенскон монастыри, по нхъ(ъ) доброн воли, никим(ъ) непоноужени, а ни пришловани, и продали свою правѣю штинноу, шт(ъ) свонхъ(ъ) правыхъ(ъ) виноградавѣ(ъ) еднѣ фалчѣ и два фертали винограда; та продали самомѣ г(о)с(по)д(ст)вѣ мы, за рн златы татарскыхъ(ъ).

И пак(ъ) 8 тым(ъ), такж(е), прѣнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими¹ богаре, великими и малыми, Ёлахъ(ъ) Іваныш(ъ) и Гашпар(ъ), мѣсчане шт(ъ) Хрълова, по нхъ(ъ) доброн воли, никым(ъ) непоноужени, а ни пришловани, и продали свою правѣю штиннѣ, два фалчи и два фертали винограда на Хръловскѣю ж(е) горѣ поузли выше писанихъ(ъ) виноградоуе; та продали самомѣ г(о)с(по)д(ст)вѣ мы, за сїи злат(ъ) татарскыхъ(ъ).

И оустахъ(ъ) аз(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, и заплатихъ(ъ) оуси выше писанныи пнѣзи, с̄ злат(ъ) татарскыхъ(ъ), оу рѣкы Марѣшкы, дочци Настини, и племенщи ен дрѣгон Марѣшкы, двщци Ёлчини, знѣкам(ъ) Илѣша Кръжевнча; а пак(ъ) 8 злат(ъ) татарскыхъ(ъ) заплатихъ(ъ) оу рѣкы Мърини, двщци Ёанца Брълнча, и племенщи ен, Илкы, двщци Моушатини, и сестриччи нхъ(ъ), Мѣша, и сестра ен, Янѣшка, дочкам(ъ) Настини, и знѣкаж(ъ) нхъ(ъ), Мърини, двщци Грозѣ Коуфта, и племенщи ен, Настн, двчка Юрина, и племеннкым(ъ) нхъ(ъ), Гидїишнѣ и братѣ его, Петри, и сестри нхъ, Янѣшкы, сынwm(ъ) Ивашка Коуфта, и оушкы нхъ(ъ), Гидїишнѣ и братѣ его, Петри, и сестри нхъ, Янѣшкы, сынwm(ъ) Ивашка Коуфта, и оушкы нхъ(ъ), Мълинн, двщци Лазоровѣ, оушкым(ъ) Стана Брълнча; а пак(ъ) рн злати татарскыхъ(ъ) заплатихъ(ъ) оу рѣкы Настн, княгини пана Югы вистѣрника; а пак(ъ) рн златы татарскыхъ(ъ) заплатыхъ(ъ) оу рѣкы квр(ъ) попѣ Пансѣ архимандритѣ и вѣсѣм(ъ) братїям(ъ) шт(ъ) Поутенскон монастырѣ; а пак(ъ) сїи злати татарскыхъ(ъ) заплатихъ(ъ) оу рѣкы Ёлахъ(ъ) Іванышѣ и Гашпарѣ мѣсчаным(ъ) шт(ъ) Хрълова, прѣд(ъ) оусими нашими богаре.

И оутокмнѣши и заплативши г(о)с(по)д(ст)во мы вѣсе выше писанное, а аз(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, 8 том(ъ) вѣстахъ(ъ) и бл(а)гопронзволнхъ(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мы нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїем(ъ), и ч(н)стнм(ъ) и с(вѣ)тлнм(ъ) срѣдцем(ъ) и съ вѣсѣм(ъ) нашеѣ добром(ъ) волеѣ и шт(ъ) Б(ог)а помощїѣм(ъ) и оучинили есмо вѣ задѣшїе с(вѣ)топочншыхъ(ъ) дѣтен г(о)с(по)д(ст)ва мы, Илѣѣандра боеводи и дѣщери нашеи, Янны, и дали есмо вѣси выше писанныи села, цю на Серетѣ, на нмѣ Илїешевци и съ млинн на Серетѣ, и Драгомиреци, цю соут(ъ) на оустїе Брълнскоу потока, и Тълвещи, цю сѣт(ъ) всажени на хотарь Крънниц, гдѣ был(ъ) Ённика, поннже Илїешевци, и тоты пѣт(ъ) фалчи и два фертали винограда, цю сѣт(ъ) на Хръловскѣ горѣ, та есми дали выше писанное нашемоу с(вѣ)томоу монастыри цю на Быстрици, ндеже ест(ъ) храм(ъ) Зспенїе пр(ѣ)-с(вѣ)тым(ъ) бл(а)д(ы)ч(н)ци нашеи Б(огороди)ци и пр(н)снод(ѣ)вѣи М(арїи) и гдѣ ест(ъ) Іегѣмень Іеромонахъ(ъ) квр(ъ) попѣ <Гри>²горїе, како да бѣдет(ъ) оусе выше писанное томѣ с(вѣ)т(о)мѣ нашемоу монастырѣ, шт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ вѣсѣм(ъ) доходом(ъ), непорѣшенно николоже, на вѣкы.

И хотар(ъ) тѣм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ), томоу выше писанномуу селѣ, на нма Нлѣшевци, <шт(ъ) вѣсѣх(ъ)>² сторѣн(ъ) по старому хотарѣ, кѣда из вѣка вживали.

И хотар(ъ) Драгомирешем(ъ), що сѣт(ъ) на сѣтѣ Брѣлннскогo потока, из верха шт(ъ) пов<ыш>³е става Брѣлнжанѣм(ъ) да ест(ъ) сѣе долѣв(ъ) потокум(ъ) Брѣлннским(ъ)² на Серетѣ, а шт(ъ) нншх(ъ) сторѣн(ъ) по старомѣ хотарѣ, <кѣда>³ из вѣка вживали.

И пак(ъ) хорарь Тлѣвешем(ъ) шт(ъ) Крѣннцѣ Гннчанѣм(ъ), шт(ъ) гдѣ был(ъ) Гннка, що сѣт(ъ) поннже Нлѣшевци, да ест(ъ) по коуда хотарѣн пан<⁴⁴ка⁴н нан(ъ) Дннга пнтарь н сѣ межѣшн. И шт(ъ) нншх(ъ) сторѣн(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, кѣда из вѣка вживали.

И нспрнелѣе що нмалн Марѣшка, дочка Настнна, н племеннца ен, дрѣгаа М<арѣшка, дочка Глчнна, знскам(ъ) Нлѣша Крѣжевч<⁵а, таа прнелѣла на тоѣ село на Нлѣшевци, що на Серетѣ, дѣда нх(ъ), Нлѣша Крѣжевчѣ шт(ъ) дѣда нашегѣ, шт(ъ) Ялѣѣандра боеводн,<а>³ тога прнелѣла загнѣла, какѣ ест вѣдомѣ нам(ъ) н боегѣм(ъ). Прок<тв>²ж(ѣ) <ннкто ннкогда на>² вѣки да не нмает(ъ) тѣгатн а нн добѣгатн нн едннмн прнелѣлмн на сѣе наше прнелѣе нн прѣд(ъ) намн нн прѣд(ъ) нншмн г(о)сп(о)д(а)рн.

И на то ест(ъ) вѣра нашегѣ г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннагѣ, мы, Стефана <боеводн, н вѣра прѣвѣз>²любленнагѣ с(ы)на г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Богдана боеводн, н вѣра боегарь нашх(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмы Броудѣра, вѣра пана Тоадѣра н пана Негрѣла прѣкалабѣе Хотннскын, вѣра пана Гремѣл н пана Драгоше прѣкалабѣе Немец<кын, вѣра>³ пана Шандра Новоградскогѣ, вѣра пана Лѣска Ярѣѣре портарѣ Сѣсчавскогѣ, вѣра пана Кѣлѣнѣс спатарѣ, вѣра пана Исѣка внстѣрннка, вѣра пана Дѣмшн постелннка, вѣра пана Могыла чашннка, вѣра пана Фроунтѣша <ст>³олннка, вѣра пана Петрнка комнса, н вѣра вѣсѣх(ъ) боегарь нашх(ъ) мѣладѣвскых(ъ), вѣанкых(ъ) н малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнвѣтѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашѣн землн, шт(ъ) дѣтен нашх(ъ) нан шт(ъ) нашегѣ рода нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ нѣберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣм(ъ) бытн нашѣн землн Мѣладѣвскѣ, тот(ъ) бы томѣ с(вѣ)т(о)мѣ нашемѣ мона<стн>¹рѣ не порѣшнл(ъ) нашегѣ даанѣл н потвѣрѣженѣл, алн бы ѣмоу стѣрѣднл(ъ) н оукрѣпнл(ъ).

И кто сѣл покоуснт(ъ) порѣшнтн нашегѣ даанѣл н потвѣрѣженѣл, тѣшт(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а н сп(а)са нашегѣ І(сус)ѣ Хр(ист)а, н шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стѣл ѣго в(о)гом(а)т(ѣ)рн, н шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) четнрн іѣв(а)г(ѣ)лнстн, н шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) вѣ врѣховных(ъ) ап(о)ст(о)ль н прочнх(ъ), н шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) Тѣн Б(о)гоносных(ъ) шт(ѣ)ць, нже вѣ Ннкен, н шт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)тых(ъ) н подобѣн(ъ) да естѣ сѣ Іоудѣл н сѣ проклѣтѣм(ъ) Ярѣѣо н оучастѣе да нмает(ъ) сѣ шнлмн Іоудѣн ѣже вѣзѣпнша на Г(оспод)а Б(ог)а І(сус)ѣ Хр(ист)а: крѣвь ѣго на ных(ъ) н на чадѣх(ъ) нх(ъ).

И пак(ъ) выше писаннѣ ѣгоуменѣ, кѣр(ъ) поп(ъ) Грнгорѣе, н сѣ вѣсѣмн братѣлмн шт(ъ) выше писаннѣн монастнрн, що на Быстрнцѣ, шнн сѣл вѣлѣшлн, за выше писаннѣе наше даанѣе н потвѣрѣженѣе, како да чннат(ъ) с(вѣ)тѣопочнвшх(ъ) выше писаннх(ъ) дѣтен нашх(ъ), Ялѣѣандрѣ боеводн н дѣшѣрн нашѣн, Янны, помѣлн(ъ) на годннѣ 8 <едн>³н(ъ) д(ѣ)нѣ, за еднѣ шѣмн н прѣз(ъ) год(ъ) да нм(ъ) сѣлѣжат(ъ), на вѣсѣлмѣ нед(ѣ)лю, лнтоурѣгѣо на д(ѣ)нѣ сѣботннн. Тоѣ да вѣдѣт(ъ) непрѣмѣлно до нх(ъ) жнвѣтѣ. И по ннх(ъ), кто вѣдѣт(ъ) намѣсннк(ъ) томѣ с(вѣ)т(о)мѣ мѣстѣ, також(ѣ) да дрѣжнт(ъ) по выше писаннѣмоу до колѣ вѣдѣт(ъ) стоѣтн с(вѣ)тнн монастнрѣ. И кто порѣшнт(ъ) нлн вѣ забѣнѣе вѣстѣнт(ъ), таковѣын да даст(ъ) штѣт(ъ) вѣ д(ѣ)нѣ старшннагѣ сѣда Хрн(ст)ѣ(т)ѣ.

И НА БОЛШЮ КРѢПКОСТ(Ъ) И ПОТВѢРЖЕНІЕ ТОМОУ ВЪ СЕМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМОУ, БЕЛААН ЕСМЫ НАШЕМОУ ВѢРНОМОУ ПАНЪ, ТЪШТЪЛОБИ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И НАШЪ ПЕЧАТ(Ъ) ПРИКЛАСИТИ К СЕМЪ ЛИСТОУ НАШЕМОУ.

ПИСАЛ(Ъ) ШАНДРАЪ КРЪЖЕВИЧ, ВЪ ХРЪЛЛВѢ, В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХЗЗ, М(Ъ)С(А)ЦА НОЯЕМВРІА КГ.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † СЕЛА И ВИНОГРАДОВЕ ЗА ПАМЕТ(Ъ) ДЛЕАНАДРА ВОЕВОДЫ И ДННЫ, СЫННМ(Ъ) СТЕФАНА ВОЕВОДН.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni, mari și mici, Marușca, fiica Nastei, și vara ei, altă Marușcă, fiica Olcăi, nepoatele lui Iliăș al lui Cîrje, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asuprite, și au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept și propriu, din uricul bunicului lor, Iliăș al lui Cîrje, și din privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Iliăș al lui Cîrje, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, un sat pe Siret, anume Ilieșeuți, și cu mori în Siret; și l-au vîndut însăși domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și întru aceea, de asemenea, au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, Mărina, fiica lui Oanță Bîrlici, și vara ei, Ilca, fiica lui Mușat, și nepoatele lor de soră, Mușă și sora ei, Anușca, fiicile Nastei, și nepoții lor, Mărina, fiica lui Grozea Cufta, și vara ei, Nastea, fiica lui Iura, și verii lor, Ghidion și fratele lui, Petrea, și sora lor, Anușca, fiii lui Ivașco Cufta, și nepoata lor, Mălina, fiica lui Lazor, toți nepoții lui Stan Bîrlici, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept și propriu, din uricul bunicului lor Stan Bîrlici și din privilegiul pe care l-a avut bunicul lor, Stan Bîrlici, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, două sate pe Siret, anume Dragomirești, la gura pîrîului Bîrlea, și alt sat, anume Tâlvești, care acest sat este așezat la hotarul Fîntînei, unde a fost Onica, mai jos de Ilieșeuți; și le-au vîndut domniei mele însăși, pentru 400 de zloți tătărești.

Și întru aceea, de asemenea, a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, Nastea, cneaghina panului Iuga vistier, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina sa dreaptă, o falce și 2 fertale de vie pe dealul Hîrlăului, mai sus de viile Putnei; și le-a vîndut domniei mele însăși, pentru 150 de zloți tătărești.

Și întru aceea, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, chir popa Paisie arhimandrit și cu toți frații de la mănăstirea Putna, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din viile lor drepte, o falce și două fertale de vie; și le-au vîndut domniei mele însăși, pentru 150 de zloți tătărești.

Și iarăși, întru aceea, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, mari și mici, Olah Ioanăș și Gașpar, orașeni din Hîrlău, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, două fâlci și două fertale de vie, tot pe dealul Hîrlăului, lîngă viile mai sus scrise; și le-au vîndut domniei mele însăși, pentru 218 zloți tătărești.

Și m-am sculat eu, domnia mea, și am plătit toți banii mai sus scriși, 200 de zloți tătărești, în mîinile Marușcăi, fiica Nastei, și ale verei ei, cealaltă Marușcă, fiica Olcăi, nepoatele lui Iliăș al lui Cîrje; și iarăși 400 de zloți tătărești i-am plătit în mîinile Mărinei, fiica lui Oanță Bîrlici, și ale verei ei, Ilca, fiica lui Mușat, și ale nepoatelor lor de soră, Mușă, și ale surorii ei, Anușca,

fiicele Nastei, și ale nepoatelor lor, Mărina, fiica lui Grozea Cufta, și ale verei ei, Nastea, fiica lui Iura, și ale verilor lor, Ghidion și fratele lui, Petru, și ale surorii lor, Anușca, fiii lui Ivașco Cufta, și ale nepoatei lor, Mălina, fiica lui Lazor, nepoții lui Stan Bîrlici; și iarăși 150 de zloți tătărăști am plătit în mîinile Nast(ei)¹, cneaghina panului Iuga vistier; și iarăși 150 de zloți tătărăști am plătit în mîinile lui chir popa Paisie arhimandrit și tuturor fraților de la mănăstirea Putna; și iarăși 218 zloți tătărăști am plătit în mîinile lui Olah Ioanăș și ale lui Gașpar, orășeni din Hîrlău, înaintea tuturor boierilor noștri.

Și după ce m-am tocmit și am plătit domnia mea toate cele mai sus scrise, întru aceea, eu, domnia mea, m-am sculat și am binevoit domnia mea cu a noastră bunăvoință, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutor de la Dumnezeu și am făcut întru pomenirea sfîntrăpoșaiților copii ai domniei mele, Alexandru voievod și a fiicei noastre, Anna, și am dat toate acele sate, mai sus scrise, ce sînt pe Siret, anume Ilieșeuți, și cu mori pe Siret, și Dragomirești, ce sînt la gura pîrîului Bîrlea, și Tâlvești, ce sînt așezați la hotarul Fîntinei, unde a fost Onica, mai jos de Ilieșeuți, și acele cinci fâlcii și două fertale de vie, ce sînt pe dealul Hîrlăului, și le-am dat sfintei noastre mănăstiri, mai sus scrise, ce este pe Bistrița, unde este hramul Adormirea preasfintei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen ieromonahul chir popa <Gri>²gorie, ca să fie toate cele mai sus scrise acelei sfinte mănăstiri a noastre, de la noi, uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate să fie, pentru acest sau mai sus scris, anume Ilieșeuți, <din toate>² părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar hotarul Dragomireștilor, ce sînt la gura pîrîului Bîrlea, din vîrfurile de sus al iazului Cîrligenilor, să fie tot în jos pe pîrîul Bîrlea . . .² la Siret, iar din celelalte părți pe hotarul vechi, <pe unde>³ au folosit din veac.

Iar hotarul Tâlveștilor de la Fîntina Onicenilor, de unde a fost Onica, care sînt mai jos de Ilieșeuți, să fie pe unde au hotărnicit <pan>⁴ . . .⁴ și pan Dinga pitar și cu megieși. Iar din celelalte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar privilegiul pe care l-au avut Marușca, fiica Nastei, și vara ei, cealaltă M<arușcă, fiica Olcăi, nepoatele lui Iliăș al lui Cîrje>², acele privilegii pentru acel sat Ilieșeuți, ce este pe Siret, al bunicului lor Iliăș al lui Cîrje, de la bunicul nostru, Alexandru voievod, acel privilegiu s-a pierdut, cum ne este cunoscut nouă și boierilor. Pentru aceea, <nimeni, niciodată, în>² veci să nu aibă a pîrî sau a dobîndi ceva cu nici un privilegiu împotriva acestui privilegiu al nostru, nici înaintea noastră, nici înaintea altor domni.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan <voievod și credința prea>²ubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, <credința panului>³ Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș <st>³olnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn

al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească sfintei noastre mănăstiridania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească.

Iar cine ar încerca să clinească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de patru sfinți evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte și ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Dumnezeu, Isus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Și iarăși, mai sus scrisul egumen, chir popa Grigorie, și cu toți frații din mănăstirea mai sus scrisă, ce este pe Bistrița, ei au făgăduit, pentru dania și întărirea noastră mai sus scrisă, ca să facă sfîntrăpoșaiilor copii ai noștri mai sus scriși, Alexandru voievod și fiicei noastre, Anna, pomenire într-o zi pe an, odată la amîndoi, și peste an să le slujească, în fiecare săptămînă, liturghie în ziua de sîmbătă. Aceasta să fie neschimbat, cît vor trăi ei. Iar după ei, cine va fi conducător al acelu sfînt loc, de asemenea să se țină după cele mai sus scrise, cîtă vreme va fi și sfînta mănăstire. Iar cine va clinti sau va lăsa în uitare, acela să dea răspuns în ziua înfricoșatei judecări a lui Hristos.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandru Cîrje, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 23.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Satele și viile spre pomenirea lui Alexandru voievod și a Annei, copiii lui Ștefan voievod.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: No. A, Ilieștii.

<Tot pe verso, un rez. al actului, de la începutul sec. XIX, de Pavel Debrici>: Ștefan v(oi)e vod, din leat 7007 <1499> noemv(rie) 23, dă sfintei mănăstiri Bistriții sate pe Săretiu, Ilieșuții sau Ilieștii, Dragomireștii și Tîlveștii și cinci fâlci și doao fîrtale de vie în dealul Hîrlăului.

<Alt rez., de la mijlocul sec. XIX>: Din let 7007 <1499> noemvrie 23. Ispisoc a domnului Ștefan v(oi)e v(o)d, prin cari dănuiește măn(ăsti)rii Bistriții trei sate pe Săret, anumi Ilieșăștii, Dragomireștii și Tîlveștii, numite acum Osoiu, cu mori, cari sate le-au cumpărat de la Marușca, fiica Olcinăi, nepoata lui Ilieș Cîrjovici.

<Alte două rez., din același secol, în limba greacă, cu conținut asemănător celor două anterioare>.

Bibl. Acad. MCLXIX/21. Orig., perg. (51 × 70 cm.), pecete atirnată, pierdută (sustrasă prin tăierea părții de jos a perg.).

O trad., din 1809 ianuarie 16, de Ioan Stamate pitar, ibidem, DCXCV/1. Un rez., într-o mărturie hotarnică din 1805 iulie 28, în care se menționează că „pîriul Birlicicului se numește acum Osoiu pînă unde cade acest pîriu în Seretiu”, la Arh. St. Iași, CXXXIX/10, f. 1 r. — v.; alt rez., dezvoltat, cu hotarnica, copiat din condica m-rii Bistrița și încredințat de Constantin paharnic în 1823 iunie 26, la Arh. St. București, M-rea Rîșca, XXVII/32 (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/126 a.

O copie slavă, după I. Bogdan, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1233—1243 (nr. 428)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 152—159 (nr. LXXXI) (text slav și trad.); *D.I.R.* A, II, p. 297—300 (nr. 281) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în orig.

² Pătat recent cu cerneală neagră.

³ Șters.

⁴ Un cuvint șters de diac.

⁵ Pătat cu cerneală neagră; pentru întregire, v. mai sus.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) смь листомь нашимь, вѣсѣм(ъ) кто на немь оузритъ или чтѣчи его слышитъ(ъ), оже прїидоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оусими нашими молдавскими бояре Кръстина, дочка Бонславина, и сестричица Кръстинина, Настасїа, дочка Ыноушчина, оуноуки Ивана Дамїановича, по нх(ъ) доброн воли, никыма непоноужени, а ни присловани, и измѣнили съ г(о)с(по)д(ст)во мы свои правїи штинни, шт(ъ) своего праваго оурника, шт(ъ) оурника и ис привнїа дѣда нхъ Ивана Дамїановича, що ималъ шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣяндра воеводи; и дали г(о)с(по)д(ст)воу мы три села на Добровецъ: едно, на имѣ Роуси, где был[а](ъ) дворь Станшв(ъ) Поповича, другоє село Калоугърѣне, где былъ Жоуржь Калоугерь, третее село Доумещи, где былъ Дадоуль(ъ), що оу нхъ част(ъ) были достали сѣ тоти три села шт(ъ) сель дѣда нхъ Ивана Дамїановича.

Пакъ г(о)с(по)д(ст)во мы даль съм(ъ) имь чѣтыре села измѣноу за тоти села: двѣ соуть на Боужорѣ, едно Доумбравѣне, где былъ Белнич, другоє Радо-тещи, где былъ Борта. И привнїае шт(ъ) Ялѣяндра воеводи, дѣда нашего, еще зсмо имь дали шо на тоти села, що былъ измѣнил тоти двѣ села дам(ъ) нашъ Ялѣяндръ воевода шт(ъ) Бистричъскаго монастыря и Бистричскомоу монастырѣ даль три села на Бистрици, выше Бакова, на имѣ Биривичеши, где были Бирани, и Бѣксанеши и Манолеши; третее село есми имѣ дали на Берхѣчи, на имѣ Давидеши, где былъ Давид(ъ), що смо кѣпниа тоє село шт(ъ) Георгїе, с(ы)нь Негришв(н) плоскарѣ, за см злат(ъ) татарскых(ъ), що продал(ъ) шн(ъ) намь по своим доброн воли: чѣтвертое село есми имь дали на Ховрѣлѣти, на имѣ Нѣгомиреши, ниже Оргоеши, що смо кѣпниа тоє село шт(ъ) Филиппа и шт(ъ) Тоудорана и шт(ъ) сестри нх(ъ) шт(ъ)... <дочки>¹ Мирчини, оуноукове Микоула Оргоае, за ѣн злат(ъ) татарскых(ъ), що шн нам(ъ) продали по своим доброн воли.

И потокивше и заплатише оусе выше писанное, г(о)с(по)д(ст)во мы бл(а)гопронзволи, нашимь бл(а)гым(ъ) произволїемь, и ч(н)стым(ъ) и свѣтлым(ъ) ср(ъ)дцемь, и съ оусем нашея добра волея, и, пакъ, шт(ъ) Б(ог)а помощїа и оучинили есми, и въ зад(ш)шіе с(вѣ)топочивших(ъ) предквѣ(ъ) дѣдшв(ъ) и родителен наших(ъ), и за наше здравїе и сп(а)с(е)нїе, и за здравїе и сп(а)с(е)нїе г(о)сп(о)жди нашея, М(а)рїи, и за здравїе и сп(а)с(е)нїе дѣтен наших(ъ), шко да оутвердїдимь и оукрѣпимь нашъ с(вѣ)тын монастырь шо на Добровецъ, идеже есть храмь Прѣображенїе Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего І(сус)у Х(рист)а, и где есть ѣгоумень м(о)лебникъ нашъ кѣр(ъ) пшпъ Іуанкїе, и дали есми тотоу с(вѣ)томоу нашему монастыроу тоты выше писанїи три села шо на Добровецъ: едно, на имѣ Роуси, где былъ дворь Станшв(н) Поповича, другоє село Калоугърѣне, где былъ Жоуржь Калѣгерь, третее село Доумещи, где былъ Дадоуль, како да соуть томоу с(вѣ)томоу нашему монастыроу шт(ъ) нас(ъ) оурникъ и съ вѣсемь доходшмь и непорушено николн, на вѣкы.

И хотарь тим(ъ) выше писаннимь трем(ъ) селамь по водоу Добровецшм, долоу, до шсти Коуцитнон, та, пакъ, по водоу Коуцитнон, горн, до хотара Ромашкѣва, а шт(ъ) хлѣвинка половина, а шт(ъ) Ромашка и шт(ъ) ниших(ъ) сторонь, по старомоу хотарѣ, по коуда из вѣка шживали.

И на то есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводи, и вѣра наших(ъ) бояръ: вѣра пана Доумы паркалаба, вѣра пана Ёвлдора дворника, вѣра пана Шефюла, вѣра пана Доумы Броудура, вѣра пана Тоадера и пана Негрилъ паркалабове Хотинскін, вѣра пана Еремѣа и пана Драгоша паркалабове Немецкін, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Яреѣре портарѣ Сочавского, вѣра пана Клѣнѣоу спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана, Доумшин постелника, вѣра пана Могла чашника, вѣра пана Фроунтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсѣхъ бояръ наших(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ) и малых(ъ).

И по нашем(ъ) жнкотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашеш землн, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберетъ г(о)сп(о)д(а)рь быти нашеш Землн Молдавскон, тот(ъ) бы не порѣшилъ нашего даанѣа, алн бы оутвѣрдил(ъ) и оукрѣпилъ. И кто бы хотѣлъ тое порѣшнтн, таковын да ест(ъ) проклѣтъ шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и Сп(а)са нашего І(сус)в Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стѣа его м(а)тере, и шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) д(ев)г(елн)стн, и шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) врѣховенных(ъ) ап(о)ст(о)ль Петра и Павла и прочнх(ъ), и шт(ъ) с(вѣ)тых(ъ) Б(о)гоносных(ъ) тнѣ шт(е)ць Ннкенских(ъ) и шт(ъ) ѣсн>х(ъ) с(вѣ)тых(ъ) нже шт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ оугоднвшнх(ъ), и да ест(ъ) подобень Юдѣе и проклѣтомѣ Ярїю и да нмает(ъ) оучастїе съ шнѣмн Юдее еже вѣзъпнша на Г(оспод)а Х(рист)а: кровь его на ннх(ъ) и на чедѣх(ъ) нх(ъ), еже и ест(ъ) и бѣдет(ъ) въ вѣкы, амннь.

И на болшѣю крѣпкост(ъ) вѣсемѣ вы>ше писанномуу велѣлн есмн <нашемуу вѣр>номуу панѣ, Тьоутѣлѣ логотѣт(ъ)оу, завѣстн нашѣ печат(ъ) к семоу лнстѣ нашемуу.

Тоадеръ пнса, оу Хрѣловѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣз, м(ѣ)с(ѣ)ца ноемвриѣ кѣс.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri, Cristina, fiica lui Voislav, și nepoata de soră a Cristinei, Nastasia, fiica Anușcăi, nepoatele lui Ivan Damianovici, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asupra, și au schimbat cu domnia mea dreptele lor ocini, din uricul lor drept, din uricul și din privilegiul bunicului lor Ivan Damianovici, pe care l-a avut de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod; și au dat domniei mele trei sate pe Dobrovăț: unul, anume Rușii, unde a fost curtea lui Stan al lui Popa, alt sat Călugărenii, unde a fost Giurgiu Călugărul, al treilea sat Dumeștii, unde a fost Dadul, care acele trei sate au căzut în partea lor, din satele bunicului lor Ivan Damianovici.

Iarăși domnia mea însumi le-am dat patru sate în schimb pentru acele sate: două sînt pe Bujor, unul Dumbrăveni, unde a fost Belici, altul Radoțești, unde a fost Borta. Și privilegiul de la Alexandru voievod, bunicul nostru, care este pe acele sate, încă l-am dat lor, căci schimbase acele două sate bunicul nostru, Alexandru voievod, cu mănăstirea Bistrița și dăduse mănăstirii Bistrița trei sate pe Bistrița, mai sus de Bacău, anume Birăești, unde a fost Birai, și Vlăcsănești și Manoilești; al treilea sat, li l-am dat pe Berheci, anume Davideștii, unde a fost David, pe care acel sat l-am cumpărat de la Gheorghie, fiul lui Negrilă ploscar, pentru 240 de zloți tătărești, pe care ni l-a vîndut de bunăvoia sa; al patrulea sat li l-am dat pe Hovrăleata, anume Neagomirești, mai jos de Orgoiești, pe care acel sat l-am cumpărat de la Filip și de la Tudoran și de la sora lor. . . <fiica lui>¹ Mircea, nepoții lui Micul Orgoae, pentru 150 de zloți tătărești, pe care ni l-au vîndut de bunăvoia lor.

Și tocmind și plătind toate cele mai sus scrise, domnia mea am binevoit, cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră, și, iarăși, cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut, pentru pomenirea sfintrăposaiilor înaintași bunici și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire ce este la Dobrovăț, unde este hramul Schimbării la față a Domnului Dumnezeu și a Mîntuitorului nostru Isus Hristos și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Ioanichie, și am dat acelei sfinte mănăstiri a noastre acele mai sus scrise trei sate care sînt pe Dobrovăț: unul, anume Rușii, unde este curtea lui Stan al lui Popa, alt sat Călugăreni, unde a fost Giurgiu Călugărul, al treilea sat Dumești, unde a fost Dadul, ca să-i fie acelei sfinte mănăstiri a noastre de la noi uric și cu tot venitul, și neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor mai sus scrise trei sate <să fie> pe apa Dobrovățului, la vale, pînă la gura Cuțitnei, și, iarăși, pe apa Cuțitnei, în sus, pînă la hotarul lui Romașco, iar din hlabnic jumătate, iar de la Romașco și din alte părți, pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească.

Iar cine ar voi să clintească aceasta, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de cei 4 sfinți evangheliști, și de sfinții apostoli de frunte Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi în veci, amin.

Și spre mai mare putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului <nostru>² pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 26.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/94. Foto. după orig., perg., pecete atîrnată, cu legenda: **† Печать Іу Стефана воивода, р(в)с(в)подар Земан М(в)ладарскон** (originalul la M-rea Zograf de la Muntele Athos).

Două copii slave prescurtate și cu erori, din prima jumătate a sec. XVIII, la Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 29 r. — 30 r. și 31.

Două foto., greu lizibile, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/127 a și b.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 161—165 (nr. LXXXIII) (text slav, după foto., copia slavă din ms. nr. 629, f. 31, și trad. hotarniceii); *D.I.R.*, A, II, p. 300—302 (nr. 282) (trad., după foto).

¹ Rupt; urma un nume de femeie.

² Rupt.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земан Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсем(ъ) кто на н(ъ) слыт(ъ) или чтѣчи его слышит(ъ), вже прїиде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) счмы нашими молдавскими богаре, слоуга наш(ъ) Ивѣль, с(ы)нъ Бонкын(а), Знѣк(ъ) Богдана столника, по своен доброн воли, никым(ъ) непонѣжень а ни прислобан(ъ), и продал(ъ) свою правѣю итнинѣ, ит(ъ) его правого срнка, ит(ъ) оурнка дѣда его Богдана столника, едно селнще на Поутнон, на имѣ Бѣлѣ, где был(ъ) Мыклѣшъ Катина; та продал(ъ) тое село слоусѣ нашему вѣрному панѣ Или комнѣ за ѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И ставше пан(ъ) Илѣ комнѣ та заплатил(ъ) сч тоты више писанин пинѣзи, ѣ злат(ъ) татарских(ъ), 8 рѣкы слоусѣ нашему Ивѣль, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) счмы нашими богаре.

Ино мы, видѣвш иже имн их(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и, пак(ъ), и полнѣю заплату, а мы, такожде, и ит(ъ) нас(ъ) есмы дали и потвѣрдил слѣсѣ нашему вѣрному панѣ Или комнѣ тое прѣд(ъ) реченное селнще на Пѣтнон, на имѣ Бѣлѣ, где был(ъ) Мыклѣшъ Катина, како да ест(ъ) емоу и ит(ъ) нас(ъ) срнк(ъ) и сѣ въсем(ъ) доходом(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и знѣчатом(ъ) его, и прѣзнѣчатом(ъ) его, и прѣсрѣтом(ъ) его и въсемоу родѣ его, ктѣ сѣ емоу изберет(ъ) наближнїи, непорѣшено николнже, на вѣкы.

Ѣ хотар(ъ) тон више писанин селнщ да ест(ъ) ит(ъ) счх(ъ) сторон(ъ) по старомѣ Хотарѣ, по кѣда из вѣка жнвалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)ста, више писаннаго, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(а)ста мы, Богдана воеводѣ, и вѣра наших(ъ) богар(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкалаба, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Толдѣра и пана Негрїла прѣкалабы ит(ъ) Хотин(а), вѣра пана Сремїа и пана Драгоше прѣкалабы ит(ъ) Нѣмца, вѣра пана Шандра прѣкалаба Новоградского, вѣра пана Ярѣвре портарѣ Соучавского, вѣра пана Клѣнѣ спѣтарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Дѣмша постелника, вѣра пана Моуна чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрнка комнѣа и вѣра Зсчх(ъ) боугар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), и велнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн земан, ит(ъ) дѣтен наших(ъ) или ит(ъ) нашего родѣ или пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти нашн Земан Молдавскон, тѣт(ъ) бы емѣ не порѣшил(ъ) нашего даанїа и потвѣрженїа, али бы емоу оутвѣрдил(ъ) и скрѣпил(ъ), занѣже есмы емѣ дали и потвѣрдилн за его правѣю и вѣрною слѣжеѣ и за шо ии(ъ) собн кѣпил(ъ) за свон правїи пинѣзи.

Ѣ на болшю крѣпост(ъ) и потвѣрженїе томѣ въсемоу више писанномѣ, велѣлн есмы нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печат(ъ) привѣстити к семоу нашему листу.

Писал(ъ) Мѣтен, въ Хрѣловѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣѣ, м(ѣ)с(а)ца ноябрїа кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Ivul, fiul Voicăi, nepotul lui Bogdan stolnic, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, din uricul bunicului său Bogdan stolnic, o seliște pe Putna, anume Alba, unde a fost Miclăuș Catina; și a vîndut acel sat slugii noastre credincioase, lui pan Ilea comis, pentru 100 de zloți tătărești.

Și s-a sculat pan Ilea comis și a plătit toți acei mai sus scriși bani, 100 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Ivul, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri.

Deci noi, văzînd între ei buna lor voie și tocmeală și, de asemenea, și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre credincioase, panului Ilea comis, acea înainte spusă seliște, pe Putna, anume Alba, unde a fost Miclăuș Catina, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstră-nepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei mai sus scrise seliști să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Ieremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și fiindcă și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mătei, la Hîrlău, în anul 7007 <1499>, luna noiembrie 26.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: O seliște, anume Bélea, la Putna, cumpărătura slugii mării sale, lui Ilie comis, drept 100 zloț(i) tătărești, de la Ivul, s(f)ină Voichii, nepot lui Bogdan stol(nic).

Bibl. Acad., Peceți, nr. 143. Orig., perg. (34 × 40 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвенодар Земан Муладавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/128.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1244–1246 (nr. 429).

¹ Șters.

249

1500 (7008).

Χρυσόβουλλον Στεφάνου τοῦ Μεγάλου, βοεβόδα Μολδοβλαχίας, ἐπιβραβευθέν τῆ κατά τό Ἴαθω ἱερᾷ μονῆ τοῦ Γρηγορίου.
ζή.

Hrisov al lui Ștefan cel Mare, voievodul Moldovlahiei, acordat sfintei mănăstiri Grigorie de la Athos.
7008<1500>.

Bibl. Acad., DXCV/19. Rez. modern.

250

1500 (7008) . . . 20.

† Мнѡостію божією, мы, Стефан воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменнѡ чиним, не снм <лнстомъ>¹ нашм, въсѣм кто на н възрнт нлн чоуѡчн его оуслышнт, ѡже прѡдѣе прѡдѣ намн прѡдѣ счмн нашмн молдавскмн богаре>¹, <слѣга нашъ Іѡкобъ>², сннъ Мнѡанла Оцела граматнка, н сестрн его, Крестнна н Інѡшка, по нѡ доброн волн, ннкнмъ непонѡжень, а нн прнснл<кованн, н продан свою правою ѡтнннѡ, ѡт своего праваго>¹ зрнка, от зрнка <ѡтѡца нѡхъ>³, Мнѡанла Оцела граматнка, едно селнще на <Лопатнон>⁴, на нмѣ Ннжнѡн Лопатна, <ѡ>⁵ сестѡм Лопатнон; <та продан слѣгы нашъ>⁴ым, Дѡмн Попшескѡлѡ⁶ н Мннн за 22⁷ златн татарскн.

И ставше нашн слѣгн, Дѡма Попшескѡлѡ⁶ н Мннн, <н заплатнлн оу сн исполна тоты вѡше пнсаннн пннезн>¹ <сѣ златъ татарскнхъ>⁸ <ѡ роуки слоуз нашемъ⁹ Іѡкобъ>¹, сын Мнѡанла Оцела граматнка, н сестра его, Крестнна н Інѡшка, <прѡд намн н прѡд нашмн богаре.

Ино>¹ мы, вндѣвше нѡ доброн волн <н>⁸ токмеж н полнѡю заплаамѡ, мы так<ож-дере н ѡт нас есмь>¹ далн н потврѣднан есмн слѣгн нашн Дѡма Покшескѡлѡ н Мннн, тоа прѡдѣ реченоѡ¹⁰ сел>¹нще на <Лопатнон>¹¹ <на нмѣ Ннжнѡн>¹² Лопатна, до сестн Лопатнон, гдѣ спѡдадетъ>¹ ѡ Безнн, ѡ став ѡ Юзнѡ, да естѣ нм от настѣ зрнкѣ н сѣ въсем дохѡдом, нм, н дѣтем нѡ, н знѡчатом нѡ, н прѣѡнѡчатом нѡ, н прѡщѡрѣтом нѡ н въсемѡ родѡ нѡ, кто сѣ нзберетѣ нанѡнжнн, непорѡшено нколнже, на вѣкн.

И хотар вншѣ пнсанн>¹<ѣн селнштн, на нмѣ Долнѡн>¹³ Лопатна, до сестн Лопатнон, гдѣ спѡдадетъ <ѡ>¹⁴ Безннѡ, ѡ ставѡ, поченшн от долл(?)¹⁵ до столпа. .¹⁵, на врѣхѣ дѣла на дѡвѣ, <на чо о пнсанѣ вѡрѣ на>¹⁶ нем, та, врѣхѡмѣ дѣла, о [.....] ¹⁷ его, на <пѣтъ>¹⁸, таже тем пѣтемѣ та н весь Лопатнѡ до врѣх Д<олѡ>¹⁹вѡ(?), гдѣ смо перѡ почалн. То естѣ весь хотарѣ тон селнщн.

И на то естѣ вѣра нашего г<осподствѣ>¹а, внше пнсаннаго, мн, Стефанъ воевода, н вѣра <прѣ>¹възлюбленнаго <снна>¹⁵ господствѣ <мн>⁸, Богдана воеводы, н вѣра нашнхъ богар: вѣра пана Дѡма, вѣра пана <Бол>¹дѡра дворннка, вѣра пана Стефѡла ²⁰, вѣра пана Дѡма Брѡдѡра, вѣра пана <Тодѡра>¹ н вѣра пана Нѡгрнѡлѡ <паркалабѡвѣ Хотннскн, вѣра пана Бремѡн н>¹ вѣра пана Драгоша паркалаба

Немески, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Лѣка Яребре портарѣ Соучавского, вѣра пана Кланъс спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана Могила чашиника, вѣра пана Іуна Фрѣнтеша¹ столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра въсѣхъ болѣе нашихъ молдавскихъ, великихъ и малыхъ.

И по нашемъ животѣ, кто боудетъ господаремъ нашень земли, отъ дѣтенъ нашихъ или отъ нашего рода или пакъ боудъ кого Б(ог)ъ избереетъ господаремъ быти нашень Земли Молдавской, тотъ бы емъ не порѣшилъ нашего даданія и потвержденія, али би емъ стверднѣи и зкрѣпилъ²¹, зачнѣ¹же даданъ и потверднѣи есмь емъ за що <онъ собенъ крѣпилъ за скон правѣи пинѣшн.

И на большюу крепость и потвержденіе томуу въсемуу више писанномуу, велѣанъ есмь нашемуу¹ вѣрномуу панѣ, Тьоутѣс<ловнѣ>¹ логофетѣ, писати и начсшъ печать прнвѣстити къ семѣ листѣ нашемѣ¹.

.....¹⁵ 7008²² <1500> дн¹⁵, мнс²³ 4²⁴, 20 <дѣни>²⁵.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, dom al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această <carte>¹ a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, <înaintea noastră și înaintea boierilor noștri moldoveni>¹, <sluga noastră Iacob>², fiul lui Mihail Oțel gramatic, și surorile lui, Crestina și Anușca, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, <și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor>¹ uric, din uricul <tatălui lor>³ Mihail Oțel gramatic, o seliște pe <Lopatna>⁴, anume Lopatna de Jos, <la>⁵ gura Lopatnei; <și au vîndut slugilor>¹ noastre Duma Popșescul⁶ și Manea, pentru 22⁷ de zloți tătărești.

Și sculîndu-se slugile noastre, Duma Popșescul⁶ și Manea, <au plătit deplin toți acei bani mai sus scriși>¹, <220 de zloți tătărești>⁸ <în mîinile slugii noastre Iacob>¹, fiul lui Mihail Oțel gramatic, și ale surorilor lui, Crestina și Anușca, <înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci¹, noi, văzînd a lor bunăvoie <și>⁸ tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, <și de la noi am>¹ dat și am întărit slugilor noastre Dum<a Popșescul și Manea acea mai înainte spusă sel>¹iște pe <Lopatna>¹¹, <anume>¹² Lopatna <de Jos>¹¹, la gura Lopatnei, unde cade în Bezin, la iazul de sud, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul mai sus <scrisei>¹ seliști, anume <Lopatna de Jos>¹³, la gura Lopatnei, unde cade în Bezin, la iaz, la Iuzna, începe de la Dola(?)¹⁵ la stîlp . . .¹⁵, la vîrfurile dealului, la un stejar, <pe care este însemnat un buor>¹⁶, și, pe vîrfurile dealului, [. . .]¹⁷ lui, la <drum>¹⁸, și pe același drum și tot pe Lopatna la obîrșia Dolei (?), unde am început dintîi. Acesta este tot hotarul acelei seliști.

Iar la aceasta este credința <domniei>¹ noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei <mele>⁸, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului <Bol>¹ dur vornic, credința panului Șteful²⁰, credința panului Duma Brudur, credința panului <Toader>¹ și a panului Negrilă <pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și>¹ a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, <credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunteș>¹ stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească²¹ și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit ființă <el și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit¹ credinciosului <nostru>¹ pan, Tăutu<1>¹ logofăt, să scrie și <să atirne pecetea>¹ noastră <la această carte a noastră>¹.

...¹⁵ 7008⁷ <1500> an¹⁵, luna 4²⁴, 20 <zile>.

După Sava, *Doc. Orheiului*, p. 7–8 (nr. 3). Text slav, cu lipsuri și cu erori de întregire și de ortografie, după o copie modernă defectuoasă „scrisă pe hirtie groasă imitind, ca formă, originalul” (16 rinduri de text) și „avind la capăt linii punctate pentru pasajile care lipsesc din original sau cari sunt indescifrabile”. Cu trad. editorului, p. 8–9 (cu data: „7008 an, luna, 20”).

O copie slavă, după Sava, *Doc. Orheiului*, trad. după Boga, *Doc. basarabene*, și comentariu, cu data: „1500, fără lună”, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1284–1287 (nr. 442).

ALTE EDIȚII: Boga, *Doc. din sec. XV*, p. 93–94 (nr. 4) (copie, din 1820 decembrie 8, după trad. (copie?) din 1813 mai 27, cind orig. era „foarte rupt și putred”, de „căpi(tan) Gavril Cosovschiu biv tălmăciu de divan Moldaviei”, cu data: „7008 <1500>, lipsă luna, ziua 20”): idem, *Doc. basarabene*, IV, p. 15–16 (nr. XV) (aceeași copie): M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 238–239 (nr. 77) (aceeași copie, de la Arh. St. Chișinău): Em. Gane, *Procesul răzășilor din Cobilca*, p. 759 (rez., după trad., într-o hotarnică de după 1821 mai 21, cu data: 7008 <1500>); *D.I.R.*, A, II, p. 305 (nr. 285) (copie, după M. Costăchescu).

¹ Parantezele lui A. Sava.

² A. Sava a citit numai partea finală a numelui sub forma... отъ.

³ La A. Sava: оан (1).

⁴ Editorul a reproduș aici cuvintul неписале, cu înțelesul de „ros, tocit”, scris de copist pentru a marca textul deteriorat din original.

⁵ În textul editat de A. Sava: и.

⁶ În loc de Покшецка (Poșcescul) (cf. M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 238: v. și mai jos).

⁷ În cifre arabe în copie (nota lui A. Sava), dar greșit, aici, în loc de: 220 (cf. trad. editorului, p. 8, și copia rom. din 1820 decembrie 8 (v. EDIȚII)).

⁸ Omis.

⁹ Greșit, în loc de: сашѣ нашемо.

¹⁰ Greșit, în loc de: ричинам.

¹¹ În textul editat se repetă observația copistului prin cuvintul неписан, adică: „ros, tocit”.

¹² În textul editat, cuvintele дно и онеде, care nu au nici un înțeles.

¹³ În textul editat: и доаш (emendarea ne aparține). Pentru hotarnica acestui loc, cf. și Boga, *Doc. basarabene*, V, p. 7–8 (nr. V).

¹⁴ În textul editat, greșit: 3.

¹⁵ Așa în textul editat.

¹⁶ În textul editat, cuvintele: а что опасѣома.

¹⁷ Se repetă cuvintul неписан „ros, tocit”.

¹⁸ În textul editat, greșit: ротѣ.

¹⁹ În textul editat: <...>.

²⁰ În loc de: Шешка (Șteful).

²¹ În textul editat, o paranteză care marchează sfârșitul unei întregiri al cărei început nu este indicat.

²² În cifre arabe în copie (nota lui A. Sava).

²³ În loc de: мѣсаца.

²⁴ Deoarece copia era atit de defectuoasă, este greu de spus dacă această cifră înseamnă luna a patra (aprilie) sau litera slavă а din Аѣк(ембрѣа) a fost luată de copist ca cifră (а = 4).

²⁵ Din numeroasele erori de ortografie de la întregirile lui A. Sava au fost corectate în note numai acelea care împietau asupra traducerii textului.

... Ispisoc sîrbesc de la domnul Ștefan voievod din veleatu 7008 <1500> februarie 8... întăritură Bratului și surorii sale, Bolcăi, și Stanciului și fratelui lor, Manea, pe jumătate de sat din Sîrbi, pe Milcov, unde este vadul cel vechiu, parte din sus, însă în trei părți, dîndu-să acea jumătate de sat două părți să fie a Bratului și a surorii sale, Bolcăi, iar a treia parte să fie a Stanciului și a frățină-său Manea.

După Caian, *Istoricul or. Focșani*, Anexe, p. 10. Rez. după o copie într-o hotărîre a Divanului domnesc din 1803 august 20. Același text și la p. 5 a părții istorice.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земль Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) см(ъ) лнстом(ъ) нашим(ъ), вѣсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) нан его чтоучи слышнт(ъ), оже прїдоша, прѣд(ъ) нами н прѣд(ъ) оуслим нашим молдавскимн бояре, нашн слзгы Ицюл(ъ) Долха н брат(ъ) его, Бланкоул(ъ), по своен доброн воли, инкымъ непонѣжени, а ни при-слованн, н продалн свою правѣю штиннѣ н выкѣплениѣ, едно село на Серетѣ, на имѣ Пелетюечици Нижнїи, що былн коупилн шнн, тое село, шт(ъ) Косте н шт(ъ) сестрач(ъ) Костиннх(ъ): Настѣ, н Баска н Гннда, с(ы)нове Андриковн, оушѣкове Илїаша чашннка; та продалн тое село г(о)с(по)д(ст)воу мы за ѿ злат(ъ) татарскых(ъ).

И г(о)с(по)д(ст)во мы заплатнл(ъ) оушн тотн ѿ злат татарских(ъ) оу роукъ Ицюл Долхы н братоу его, Бланкоуловн, прѣд(ъ) нашимн бояре.

Пак(ъ) шнн прнвнлїе коупежное шо нмалн на тое село, т(о)е далн оу¹ нашн роукъ, прѣд(ъ) нашимн ж(е) бояре.

И потокинеше н заплатнше г(о)с(по)д(ст)во мы оусе, г(о)с(по)д(ст)во мы оузех(ъ) тое село, шо на Серетѣ, на имѣ Пелетюечици Нижнїи да соут(ъ) г(о)с(по)д(ст)воу мы оу крик² . . . ¹ вѣн(ъ) н съ вѣсем(ъ) доуходимъ н дѣтем(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, н оушѣчатим(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, н прѣвнѣчатом(ъ) г(о)с(по)д(ст)ва мы, н вѣсемоу родоу г(о)с(по)д(ст)ва мы, непорѣшено инколн, на вѣкы.

И хотарь томѣ выше писанномѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотароу шт(ъ) оушнх(ъ) сторон(ъ), по коуда из вѣка оживалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)дства, внше писаннаго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводы, н вѣра нашнх(ъ) боярь: вѣра пана Доума, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Доума Броудоура, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалакове Хотннскын, вѣра пана Бремїлн н пана Драгоша паркалакове Немецкїн, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лоука Ирѣсре портарѣ Сочакского, вѣра пана Клѣнѣоу спатарѣ, вѣра пана Исака внстїарннка, вѣра пана Могыла чашннка, вѣра пана Фроунтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса н вѣра вѣсѣх(ъ) боярь(ъ) нашнх(ъ) молдавских(ъ), н великых(ъ) н малнх(ъ).

И на болююю крѣпшест(ъ) н потвержденїе вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣлн есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣштловн логофетѣ, завѣснтн нашѣ печать к семѣ лнстѣ нашему.

Тоадерь пнса, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣто хѣн, м(ѣ)с(ѣ)ца ф(е)в(р)варїа ѿ².

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Iațiu Dolha și fratele lui, Vlaicul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut dreapta lor ocină și cumpărătură, un sat pe Siret, anume Peletiuceștii de Jos, pe care îl cumpăraseră ei, acel sat, de la Coste și de la surorile lui Costea: Nastea, și Vasca și Ghinda, fiii lui Andreico, nepoții lui Iliăș ceașnic; și au vîndut acel sat domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și domnia mea am plătit toți acei 200 de zloți tătărești în mîinile lui Iațiu Dolha și ale fratelui său, Vlaicul, înaintea boierilor noștri.

Iar privilegiul de cumpărătură ce îl aveau ei pe acel sat de asemenea l-au <dat în>¹ mîinile noastre, înaintea boierilor noștri.

Și tocmindu-se și plătind domnia mea totul, domnia mea am luat acel sat ce este pe Siret, anume Peletiuceștii de Jos, să fie domniei mele u<ric>¹ și . . . ¹ cu tot venitul, și copiilor domniei mele, și nepoților domnei mele și strănepoților domniei mele și întregului neam al domniei mele, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris să fie din toate părțile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 7008 <1500>, luna februarie 10²

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Peletuci, vol(osti) Neamțu.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Ștefan v(oi)e v(o)d, din leat 7008 <1500> fev<ruarie> 10. Peletiuceștii de Gios.

Arh. St. București, Colecția Nicolaiasa, I/1. Orig., perg. (20 × 41 cm.), pecete atirnată, pierdută (partea inferioară a perg. a fost tăiată spre a se lua pecetea). O trad., din 1805 iulie 14, de Pavel Debrici, ibidem, I/2.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/129.

EDIȚII: D. P. Bogdan, *Patru acte*, p. 260–262 (nr. 4) (text slav, trad. și facs.); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 52 (nr. 68) (rez. după orig.) și p. 53 (facs.).

¹ Rupt.

² Luna și ziua sînt puțin șterse.

14 martie 7040¹.

Ștefan vodă către „Costi pîrcălab Sorocii și frati-său Tedor și Giurja Păcurarul, feciorii Maricăi, fetii lui Mihail Peritschii², sora lui Costin, și a lui Toader și a Isaii, care au slujit noao cu dreptate și cu credință“; li dă satul <pe>³ „Perischiu, anume Toderești, unde au fost casa unchiului lor“ și alte sate pe acolo.

Marturi: fiul Bogdan și boierii.

„S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(ea)t 7270 <1762> august 2 d(eni)“.

După Iorga, *St. și doc.*, V, p. 211–212 (nr. 4). Rez. al editorului, după trad. din 1762 (7270) august 2, cu data: „14 mart 7040 (1532)“.

O copie a aceluiași rez., cu comentariu și cu data de an restabilită: 1500, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1263 (nr. 434).

Data de an este greșită, 7040 <1532> reprezentînd o lectură grăbită a traducătorului sau a editorului (în loc de 7008 <1500>, prin confundarea lui ѡ (8) cu ѡ (40), fapt sugerat, de altminteri, chiar de textul actului, în care sînt menționați „Ștefan Vodă“ (și nu Petru vodă, care domnea în 1532) și Bogdan, fiul lui Ștefan cel Mare, precum și Coste pîrcălab de Soroca⁴.

¹ V. datarea.

² Peritschii = de la Pereschiv.

³ Omis în textul editat.

⁴ Coste pîrcălab de Soroca este menționat în documentele externe din 1499 (7007) iulie 12 (J. Bogdan, *Album*, pl. 72; idem, *Doc. Ștefan*, II, p. 425: Косте пѣркалаб, Сорочкин, p. 435: Coste pîrcălab de Soroca, și p. 441: Constantinus alias Coztha porcolab Sorociensis), și din 1499 (7007) septembrie 14 (I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 444 <Костъ: староста <С>орочкин și p. 446 (trad.) (v. și Bibl. Acad. VI/49; cf. și ibidem, A 2000-XIV, f. 1263).

† Ш(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) нашим(ъ) лнством(ъ), въсам(ъ) ктв на нь сърыт(ъ) нан чтоу чн его слышнт(ъ), вже далн н потвѣрднл есмь нашемоу с(вѣ)томуу монастыроу шт(ъ) Немца, надежѣ естъ храм(ъ) Бѣзнес(е)нѣа Г(ос)под(а) Б(ог)а н Сп(а)са нашего, І(св)св Х(рист)а, н где естъ іегоумень молебникъ нашъ, кѣр(ъ) пшп(ъ) Оевктнстѣ, дааніе н потвѣрженіа дѣда нашего, Ялеѣандра воеводы, едно озеро, на Дннстрѣ, на нмѣ Захорна, н съ грѣлою що спадеть ѡ Дннстрѣ н съ паснкою що естъ нх(ъ) же.

Пакъ, оу твм(ъ), счннлн есмь въ зад(8)шіе с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предквѣ(ъ) дѣдвѣ(ъ) н роднтелен нашнх(ъ), н за наше здравіе н сп(а)сеніе, н за здравіе н сп(а)сеніе г(о)сп(о)ждн нашен, М(а)рїн, н за здравіе н сп(а)сеніе дѣтен нашнх(ъ) яко да ствѣрднм(ъ) н скрѣпнм(ъ) наш(ъ) с(вѣ)тын монастыр(ъ) шт(ъ) Немца н далн н приложнл есмь шт нас томоуж(е) выше писанномуу нашемоу с(вѣ)т(о)мѣ монастырѣ шт(ъ) Немца болото Крнвал н озеро на нмѣ под(ъ) Дѣбровка н съ грѣлою, на нмѣ Кышчна, що естъ не верха шт(ъ) под(ъ) конецъ писка, шт(ъ) где выхонтѣ грѣла нз Дннстра н течет(ъ) долѣ до изерѣ Дѣбровка, н шт(ъ) Дѣбровка до где спадеть оу изер(ъ), ѡ Захорна. Тое въсе выше писанное да естъ томоу нашемѣ с(вѣ)томѣ монастырѣ шт(ъ) Немца н шт(ъ) нас(ъ) оурнкъ н съ въсемь доходоумь, непорѣшенно ннколн, на вѣкы вѣчннл.

І на то естъ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводы,

и вѣра нашѣхъ (ъ) бояръ: вѣра пана Доумы, вѣра пана Бвладѣра дворника, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрила паркалабове Хотинскыи, вѣра пана Еремѣа и пана Драгоша паркалабове Немецкыи, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка Ярѣре портарѣ Соучавского, вѣра пана Клѣнѣс спатарѣ, вѣра пана Исака выстѣринка, вѣра пана Могила чашинка, вѣра пана Ывна Фрѣнтеша столиника, вѣра пана Петронка комиса и вѣра въсѣхъ (ъ) бояръ (ъ) нашѣхъ (ъ) молдавскыхъ (ъ), и великыхъ (ъ) и малыхъ (ъ).

И по нашемъ животѣ, кто боудетъ (ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашѣн земли, шт(ъ) дѣтен нашѣхъ (ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пакъ боуд(ъ) кого Б(о)гъ нѣверетъ (ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ (ъ) быти нашѣн Земли Молдавскон, тѣшт(ъ) вы не порѣшилъ (ъ) нашего даанѣа ѣ потвѣрженѣа, али вы оутвѣрдилъ (ъ) и зкрѣпилъ (ъ) томѣ нашемъ с(вѣ)ломъ монастырѣ шт(ъ) Немца. Пакъ (ъ), кто сѣ покѣситъ (ъ) порѣшити того выше писаннаго нашего даанѣа и потвѣрженѣа, таковѣи да естѣ проклѣтъ (ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(о)га и С(пас)а нашего, І(сус)с(в) Х(рист)а, и шт(ъ) прѣчи(н)стыа его Б(о)гомъ (а)тере, и шт(ъ) с(вѣ)л(ы)хъ (ъ) четыри еу(а)ггелѣста, и шт(ъ) вѣ с(вѣ)л(ы)хъ (ъ) врѣховныхъ (ъ) ап(о)ст(о)лъ и прочѣихъ (ъ), и шт(ъ) с(вѣ)л(ы)хъ (ъ) тѣи шт(е)ць, иже въ Никен, и шт(ъ) въсѣхъ (ъ) свѣл(ы)хъ (ъ) иже шт(ъ) вѣка Б(о)г(о)у згоднѣшнхъ (ъ), и да естѣ подобень Ісѣа и проклѣтомъ Ярѣи, и да имѣтъ (ъ) зчастѣе и съ шнѣамъ юудене еже възѣпнша на Г(оспод)а Х(рист)а: крѣв(ъ) его на ихъ (ъ) и на чедѣхъ (ъ) ихъ (ъ), еже естѣ и бѣдетъ (ъ) въ вѣки.

И на бвашою крѣпцѣсть и потвѣрженѣе томуоу въсѣмоу выше писанномъ, велѣан есмы нашемъ вѣрномъ панѣ, Тѣоуѣтѣловн логофѣтѣс, писати и нашѣ печатъ (ъ) привѣснати к сѣмоу нашемъ лнстоу.

Мѣтен писалъ (ъ), въ Мѣсѣхъ (ъ), в(ъ) л(ѣ)тѣ шѣи, м(ѣ)с(ѣ)ца марта, зѣ д(е)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Монастырѣ шт(ъ) Немца, на взѣра надъ (ъ) Ннстрѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Neamț, unde este hramul Înălțării Domnului Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Theoctist, dania și întărirea bunicului nostru, Alexandru voievod, un iezer, pe Nistru, anume Zahorna, și cu gîrla ce cade în Nistru și cu prisaca ce este a lor.

De asemenea, după aceasta, am făcut pentru pomenirea sfintrăposaților noștri înaintași părinți și a copiilor noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Neamț și am dat și am dăruit de la noi tot acestei sfinte mănăstiri a noastre mai sus scrise de la Neamț balta Strîmba și iezerul, anume sub Dubrovca, și cu gîrla, anume a lui Chișcă, care este din obîrșie, de sub capul Piscului, de unde iese gîrla din Nistru și curge la vale pînă la iezerul Dubrovca, și din Dubrovca pînă unde cade în iezer, în Zahorna. Acestea toate mai sus scrise să fie acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Neamț și de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru

pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Ion Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuțernicească acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Neamț.

De asemenea, cine ar cuteza să clinească această mai suș scrisă danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de patru sfinți evangheliști, și de 12 sfinți apostoli de frunte și de ceilalți, și de 318 sfinți părinți, cei de la Nicheia, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte și cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Iași, în anul 7008 <1500>, luna martie, 17 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Mănăstirii de la Neamț, pe iezerul de pe Nistru.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Stefan v(oi)e vod, din leat 7008 <1500> mart(ie) 17, întăritură pe un iazer la Nistru, anume Zahorna și cu girla și prisaca, și danie pe balta Crivaia și iazerul supt Dubrovca și cu girlele ce să numescu Chișcina.

Bibl. Acad., MDCXLV/16. Orig., perg. (36,5 × 50 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. O trad. rom., adevărită la 1812 martie 28 de Veniamin mitropolitul Moldovei și de Ioan arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, ibidem, nr. 17, și o trad. rusă, din 1835, ibidem, nr. 18.

O copie de pe trad. din 1812 martie 28, din 1814 septembrie 10, adevărită de Silvestru arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul și de Departamentul pricinilor străine la 1815 septembrie 16, la Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 34, și o copie slavă modernă, la Bibl. de Stat a U.R.R.S.S. „V. I. Lenin”-Moscova, Secția manuscrise, ms. nr. 1733 (intre filele nenumerate din anexele manuscrisului).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/130.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1264–1266 (nr. 435)).

EDIȚII: Narcis Crețulescu, *Doc. m-rii Neamț*, p. 346–348 (trad., după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 169–172 (nr. LXXXVI) (copia slavă modernă din ms. nr. 1733–Moscova, și copia rom. din 1814 septembrie 10); Iorga, *Lucruri nouă*, p. 94–95 (extras dintr-o trad. veche); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 230–233 (nr. 74) (text slav, după orig., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 306–307 (nr. 286) (trad., după orig.).

255

1500 (7008) <martie 22>, Iași.

Suret de pe ispisocul lui Stefan vod(ă), din v(ă)let 7008 <1500> <martie 22>¹.

† Cu mila lui Dumn(e)zeu, noi, Stefan v(oi)e vod, d(o)mnu Țării Moldovii. Facem știré, cu această(ă) cartea noastră, tuturor celor ce o vor vedea sau cetind vor auzi, adec(ă) au venit, înaintea noastră și înaintea a tuturor

boerilor noștri a Moldovii, Sora, fata Mușii, nepoata Stanciului comis, după a ii bunăvoia, de nimeni silită, nici asuprit(ă), și-au vîndut a sa driaptă ocină dintr-a ei drept uric, un sat, anum(e) Dobreni, pe Lăpușna. Acéia o au vîndut slugilor noastră Danciului Știucariu și nepoților lui, Onții Gocianului și fratelui său Trif, ficiilor Mărinii, drept o sută de zloț(i) tătărăști.

Și sculîndu-să slugile noastre, Danciul Știucariul și nepoții lui, Onța Gocianul și frate-său Trif, și-au plătit toț(i) acei bani, 100 zloț(i) tătărăști, în mînul Sorii, fétii Mușii, înaintea noastră și înaintea a tuturor boerilor noștri a Moldovei.

Deci, noi, văzînd a lor bună învoial(ă) și tocmal(ă), așijderea și deplin(ă) plat(ă), și noi, așijderea, am dat și am întărit slugilor noastre, Danciului Știucariul și nepoților lui, Onții Gocianul și fratelui său, Trif, acel mai sus numit sat, ce este pe Lăpușna, anum(e) Dobrenii, ca să fie lor și de la noi uric, cu tot venitul.

Și să fie lor acel sat în doao, giuătate dintr-acel mai sus numit sat, anum(e) Dobrenii, slugii noastre, Danciului Știucariu, și céialaltă giuătate(e) de sat din Dobreni ca să fie nepoților lui, Gocianului și fratelui său Trif, și copiilor lor, și nepoților, și strănepoților și a tot niamul lor, cini s-ar alegei mai de aproape, neclătit niciodănoară, în veci.

Iar hotarul acelui mai sus numit sat ca să-i fie lui din toat(e) părțile după hotarul cel vechiu, pe undé din vec au înblat.

Și spré aceasta, crédința domnii meli de mai sus scris, Io Stefan v(oie)-vod, și crédința a preiubit fiului domnii meli, Bogdan voevod, și crédința tuturor boerilor noștri: crédința dum(i)sali Duma și crédința dum(i)sali Boldor dvornic, crédința dum(isali) Ștefula ², crédința dum(isali) Duma Brudur, crédința dum(isali) Toader, crédința dum(isali) Negrij ³ pîrcălabii Hotinului, crédința dum(isali) Ieremii și dum(isali) Dragoș pîr(călabii) ot Niamțu, crédința dumisali Șandra ⁴ pîr(călab) ot Cetate Noao, crédința dum(isali) Lucăi Arburé portar ot Suceav(a), crédința dum(isali) Cleneu ⁵ spat(ar), crédința dum(isali) Isac vist(ier), crédința dum(isali) Mitran ⁶ păh(arnic), crédința dum(isali) Bantăș ⁷ stol(nic), crédința dum(isali) Petrica comi(s) și crédința a tuturor boerilor Moldovii, a mici și mari.

Iar după viața noastră, ciné va fi d(o)mnu pămîntului nostru, din feciorii noștri sau din niamul nostru sau pe cini va alegei D(u)mnezău ca să fie d(o)mnu pămîntului nostru Moldovii, acela să nu strîcéc daniia și întărirea noastră, ce să le mai întăriasc(ă), pentru caré am dat și am întărit lor, pentru că ei și-au cumpărat cu a lor drepti bani.

Iar pentru mai maré credința și întărirea acélui mai sus numit sat ⁸, am poruncit crédinciosului boerului nostru, Tăutului log(o)f(ă)t, ca să scriie și să spînzuré pecéte cătră aceast(ă) cartea noastră.

Au scris Matei, în Iaș(i).

Arh. St. București, Episcopia Huși, LV/1. Trad. de la sfîrșitul sec. XVIII.

Altă trad., de la începutul sec. XIX, incompletă și cu datele de lună și de zi: martie 22 (pe verso, din a doua jumătate a sec. XIX: mai 22), și două copii, din aceeași vreme, după trad. din 1765 februarie 10 de Evloghie dascâl, ambele cu datele de lună și de zi: mai 22, ibidem; altă copie, de <I. Antonovici>, după trad. de la sfîrșitul sec. XVIII, cu data de lună și de zi: <martie 22>, la Bibl. Acad., DCCI/72.

O copie după aceeași trad. și comentariu (cu data de lună: martie), la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1271–1272.

EDIȚII Aricescu, *Rev. ist.*, II, p. 75 (nr. 2030) (rez. cu data de lună și de zi: mai 22); Antonovici, *Opis Huși*, p. 70 (moșia Dobreni, nr. 4) (rez. după două copii cu data de lună și de zi: mai 22); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 166–167 (nr. 108) (rez. dezvoltat, cu data de lună și

de zi: martie 22, după *Ms. Surete*, XVI, 562, după o copie de pe trad., din 1875 februarie 1 (!) de Evloghie dascăl, dintr-o carte de judecată din 1818 martie 18); I. Bogdan, *Doc. Ștefan II*, p. 179–180 (nr. XC) (aceeași trad., cu data de lună <martie>); *D.I.R.*, A, II, p. 303–304 (nr. 283) (aceeași trad., fără lună și zi).

¹ Luna și ziua lipsesc, partea de sus, din dreapta, a hîrtiei fiind tăiată; data completă și corectă, în trad. de la începutul sec. XIX (v. descrierea arheografică; cf. și EDIȚII); această dată corespunde perioadei în care domnul se afla la Iași (v. doc. următor).

² Nume lăsat de traducător în forma genitivală slavă; în românește „Șteful”.

³ Greșit, pentru: „Negrilă”.

⁴ Nume lăsat de traducător în forma genitivală slavă; în românește: „Șandru”.

⁵ În loc de: „Clănău”.

⁶ Greșit, pentru: „Moghilă”.

⁷ Greșit, pentru: „Frunteș”.

⁸ Traducere greșită. Corect: „Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise...”.

256

1500 (7008) martie 22, Iași.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ, нс(ъ) снмъ лнстомъ нашнмъ, вѣсѣмъ кто на немъ оузнрътн нан чтоучн его слышнтъ, оже прїндоша, прѣд(ъ) намн н прѣд(ъ) оуслнмн нашнмн молдавскымн богаре, м(о)лебннкъ нашъ, кѣр попь Грнгорїе їегоумень н архнмандрнтъ Бнстрнчѣскаго монаштра, н съ вѣсѣмн гже шт(ъ) Х(рн)стѣ братїамн, по нх(ъ) доброн волн, ннкнмъ непоноуженн, а нн прнслованн, н нзмѣннлн съ г(о)с(по)д(ст)во мы правѣю монаштрскоюю штнннѣ, шт(ъ) праваго монаштрскаго оузнрка н нс прнвнлїахъ шо нмаеть тотъ с(в)л(т)ын монаштр(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілєѣандра воеводї, н даан г(о)с(по)д(ст)воу мы петь сель: едно на Краковѣ, на нмѣ Каоучелещн, где былн жоудеве Мнханаль н Дїенншь, междѣ Грїтелещн н междѣ Лоушншо, дроугое на Серетѣ, на нмѣ Гыдннщн, где былъ дворъ Негрннъ, трн на Бнстрнщн, выше Бакова: село Бнранно н село Блѣксаново н село Манѣнлещн.

Н г(о)с(по)д(ст)во мы вндѣвшн нх(ъ) волю, мы, по нх(ъ) волн оучнннлн есмн н даан смо томоу нашему с(в)л(т)омоу монаштрѣ Бнстрнчѣскомоу нзмѣноу за тотн выше пнсаннїн села нашн правїн н пнтолымн чѣтрнн села на Бнстрнщн ж(е): едно село Слоуганн, дроугое село Кнкошешн, третее село Калїенешн, чѣтвертое село Лацканн шо протнвъ Калїенешъ под(ъ) доубровою. Тое выше пнсанное чѣтрнн села, шо даан смо нмъ нзмѣноу, да соуть томоу с(в)л(т)омоу нашему монаштроу Бнстрнчѣскомоу шт(ъ) нас(ъ) оузнркъ н съ вѣсемъ доходомъ, непороушенно ннколн, на вѣкы.

І хотарь нмъ по старомѣ хотарѣ, шт(ъ) оузнхъ сторонъ, по коуда нз вѣка оживалн.

І на то есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше пнсаннаго, мы, Стефана воеводы, н вѣра парѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводы, н вѣра нашнх(ъ) богарь: вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Дѣмы Броудѣра, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалабове Хотннскын, вѣра пана Еремїа н пана Драгоша паркалабове Немецкїн, вѣра пана Шандра Новоградскаго, вѣра пана Лоука Ірвоуре портарѣ Сочавскаго, вѣра пана Клѣншоу спатарѣ, вѣра пана Нсака внстрнннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фоунтеша столннка, вѣра пана Петрннка комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) богарь нашнхъ молдавскыхъ, н велнкыхъ(ъ) н малнхъ.

І по нашем(ъ) жнвотѣ, кто вѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашнн земан, шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нан шт(ъ) нашего родоу нан пакъ боуд(ъ) кого Б(ог)ъ їзбереть г(о)сп(о)д(а)ремъ бытн нашнн Земан Молдавскон, тот(ъ) еы не порѣшнлъ нашего

ДААНІА, ДАН БЫ ШТЕРЪДНАЛЪ Н ОУКЪПНАЛЪ, ЗАНШЖЕ ЕСМН НМ(Ъ) ДААН НЗМЪНШ ЗА НХ(Ъ)
ЖЕ ПРАКІН ШТИННН.

Ї НА БОЛШЮ КРЪПОСТ(Ъ) Н ПОТЕРЪ<ЖДЕН>¹ІЕ ВЪСЕМШ ВЫШЕ ПИСАННОМОУ, ВЕЛЪАН
ЕСМН НАШЕМОУ ВЪРНОМОУ ПАНШ, ТЪОУТЪЛОВИ ЛОГОФЕТΟΥ, ЗАВЪСНТИ НАШОУ ПЕЧАТЬ
<К СЕМОУ АНСТОУ НАШЕМОУ.

Писал МЪТЕН>² ОУ ПІСВХ(Ъ), В(Ъ) Л(Ъ)ТО ХЪН, М(Ъ)С(А)ЦА М(А)РТ(А) КЪ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, rugătorul nostru, chir popa Grigorie, iegumenul și arhimandritul de la mănăstirea Bistrița, și cu toți frații cei întru Hristos, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au schimbat cu domnia mea dreapta ocină a mănăstirii, din uricul drept al mănăstirii și din privilegiile pe care le are acea sfântă mănăstire de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, și au dat domniei mele cinci sate: unul pe Cracău, anume Cauceleşti, unde au fost juzi Mihail și Dieniș, între Grieleşti și între Lupșa, altul pe Siret, anume Gîdinti, unde a fost curtea lui Negrea, trei pe Bistrița, mai sus de Bacău: satul lui Birai, și satul lui Vlăcsan și satul Manuilești.

Și domnia mea văzînd voia lor, noi, după voia lor, am făcut și am dat acelei sfinte mănăstiri a noastre de la Bistrița schimb pentru acele sate scrise mai sus satele noastre drepte și proprii, patru sate tot pe Bistrița: un sat Slugani, al doilea sat Chicoșești, al treilea sat, Călienești, al patrulea sat, Lățcani, care este în fața Călieneștilor, sub dumbravă. Toate acele mai sus scrise patru sate, pe care le-am dat lor schimb, să fie acelei sfinte mănăstiri a noastre de la Bistrița de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul lor <să fie> după vechiul hotar, din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania noastră, ci să o întărească și să o împuternicească, pentru că le-am dat în schimb pentru dreptele lor ocini.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră <la această carte a noastră.

A scris Matei>² la Iași, în anul 7008 <1500>, luna martie 22.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Lăscani, Slugani, Calienești, Chicoșești.

Arh. St. București, M-rea Tazlău, VIII/3. Orig., perg. (36 x 50 cm.), pecete atirnată. pierdută (ruptă împreună cu o pătrime din perg. din partea dreaptă de jos). Cu o copie slavă recentă.

О фото., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/131.

О copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1267–1270 (nr. 436).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 172–174 (nr. LXXXVII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 307–308 (nr. 287) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Rupt; numele diacului întregit după doc. nr. 254.

257

1500 (7008) martie 25, Iași.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) лнстwm(ъ) нашим(ъ), въскм(ъ) ктw на н(ъ) оузрнт(ъ) нли чтоучи его вслышт(ъ), вже прїдоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуспми нашими мwлдавскимн богаре, велнкимн и малнмн, слоуга наш(ъ) Снма Бенѣ и сестра его, Моуша, и братаннч(ъ) нх(ъ), Боуда, и племеннкове нх(ъ), Яврам и племеннца его, Стана, оусп оушккове Креца wt(ъ) Плана, по нх(ъ) доброн волн, ннким(ъ) непондженн, а ни прнслованн, и продали свою правшю wtнннoу, wt(ъ) нх(ъ) пракаго оурнка, wt(ъ) оурнка дѣда нх(ъ) Креца, едно село на Планѣ, на нмѣ Ботеши; та продали тоє село слоугам(ъ) нашим(ъ) Снмн и братѣ его Шннкн, с(ы)нwm(ъ) Ботнннмъ, за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И оуставшн нашн слоугн, Снма а брат(ъ) его, Шннка, та заплатнли оусп тотн выше писаннїн пннѣзи, ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ), оу рѣкн слѣсѣ нашемѣ Снмн Бенѣ и сестрн его, Моушн, и братаннчю нх(ъ), Боудн, и племеннкомъ нх(ъ), Яврамѣ, и племеннцн нх(ъ), Станн, оуноукwm(ъ) Креца, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимн богарн.

Ино мы, видѣвшн нх(ъ) доброн волн и токмеж(ъ) и полншю заплатоу, а мы, такwжде, и wt(ъ) нас(ъ) есмь дали и потврѣднли слѣгам(ъ) нашим(ъ) Снмнн и братѣ его, Шннкн, тоє прѣд(ъ) реченое село, на нмѣ Ботеши, що на Плана, како да ест(ъ) нм(ъ) wt(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) и съ въсем(ъ) доухwдwm(ъ), нм(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатомъ нх(ъ), и прѣоушчатомъ нх(ъ), и прашдрѣтwm(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзбереть нанблнжнїн, непорѣшенно ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томоу выше писанномѣ селѣ, на нмѣ Ботеши, що на Плана, да ест(ъ) wt(ъ) оуспнх(ъ) сторwn(ъ) по старомоу хотарѣ, по кѣда нз вѣка wжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Квгдана воеводн, и вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн паркалаба, вѣра пана Бwлдора дворннка, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Дѣмн Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабwв(ѣ) Хотннскнх(ъ), вѣра пана Шремїѣ и пана Драгоша паркалабwв(ѣ) Немецкнх(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лоука Ярвоуре пwртара Сѣчавского, вѣра пана Клѣнѣш спатарѣ, вѣра пана Исака внстарннка, вѣра пана Моушнл чашннка, вѣра пана Фроунтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра въсмѣх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашемѣ жнвотѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, wt(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли wt(ъ) нашего рода нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзбереть г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн Землн Молдавскон, тwt(ъ) бы нм(ъ) не порѣшнл(ъ)

НАШЕГО ДААНІА И ПОТВЕРЖДЕНІА, АЛЕ БЫ НМ(Ъ) ОУТВЕРЖДА(Ъ) И ОУКРѢПИ(Ъ), ЗАНѢЖЕ
ЕСМЫ НМ(Ъ) ДААН И ПОТВЕРЖДАНН ЗА НХ(Ъ) ПРАВОУЮ СЛѢЖБОУ И ЗА ЦЮ ШНН КѢПНАИ
СОБИ ЗА СВОИ ПРАВІИ ПИНАЭИ.

И НА БВАШОУЮ КРѢПОСТЬ И ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМОУ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМОУ,
БЕДѢАН ЕСМЫ НАШЕМЪ ВѢРНОМОУ ПАНЪ, ТЪОУТЪЛОВИ ЛОГОФЕТОУ, ПИСАТИ И НАШѢ ПЕ-
ЧАТ(Ъ) ЗАВѢСНТИ К СЕМЪ АНСТОУ НАШЕМОУ.

Писа Іоан(ъ) Попович(ъ), ѿ Писух(ъ), в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣи, м(ѣ)с(а)ца марта
кѣ д(е)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei.
Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea
sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor
boierilor noștri moldoveni, mari și mici, sluga noastră Sima Benea și sora lui,
Mușa, și nepotul lor de frate, Buda, și verii lor, Avram și vara lui, Stana,
toți nepoți ai lui Crețu de la Ialan, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici
asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul buni-
cului lor, Crețu, un sat pe Ialan, anume Botești; și au vîndut acest sat slugilor
noastre, Sima și fratelui său, Onica, fiii lui Botea, pentru 70 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Sima și fratele lui, Onica, și au plătit
toți acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre,
Sima Benea, și ale surorii lui, Mușa, și ale nepotului lor de frate, Buda, și
ale vărului lor, Avram, și ale verei lor Stana, nepoții lui Crețu, înaintea
noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de
asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Sima și fratelui
său, Onica, acest sat mai înainte spus, anume Botești, pe Ialan, ca să le
fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și stră-
nepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege
cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris, anume al Boteștilor, ce este pe
Ialan, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi,
Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod,
și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului
Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur,
credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința
panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului
Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de
Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, cre-
dința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința
panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari
și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri
sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn
al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră,
ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit
pentru dreapta lor slujbă și pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise,
am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne
pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa, la Iași, în anul 7008 <1500>, luna martie, 25 zile.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 80. Orig., perg. (27 × 37 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), stricată parțial la margine, cu legenda: † Печать Іw Гѣфанъ воєw<дд, гwсподар> Зѣман Мwладанскон.

O trad. din 1780 februarie 6, de Gheorghe Evloghi dascăl, ibidem, CDLXIII/70.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”- Iași, Fotografii, III/132.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1273–1275 (nr. 438).

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 433–438 (nr. 85) (text slav, după o copie de Melchisedek, și trad. aceluiași); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 174–176 (nr. LXXXVIII) (text slav, cu corectarea greșelilor din ediția precedentă); *D.I.R.*, A, II, p. 308–309 (nr. 288) (trad., după orig.).

258

1500 (7008) martie 30.

Suret de pre uricul lui Ștefan vod(ă), din v(ă)leat 7008 <1500>, mart(ie) 30.

† Precum am dat și am întărit sfintei monastirei noastre dé la Pobrata, unde iaste hramul sf(î)ntului ierarhū și de minuni făcătoriu Neculai și unde iaste igumen rugătoriul nostru popa Vasilie, danie și întăritura moșului¹ nostru, lui Alexandru vod(ă), ce-au dat el acei sf(î)ntei mănăstiri a noastre, 2 sate pe apa Prutului, unsat, anumia Verejanii, unde au fostū Dan, iar altū sat, pre nume Ciulineștii, ce s-au așăzat pre hotarul unde au fostū Manoil. Și încăș(i) dămū și întărimū acei sfinte mănăstiri a noastre dé la Pobrata așijdere danie moșului¹ nostru Alexandru vod(ă), 5 odăi tătărești, ce-au fostū luat moșul² nostru Alexandru vod(ă) acele odăi tătărești dé la Tamir-țașovți dé la Șomuz, cu voia lui Șoldan Petru, și au dat sf(î)ntei mănăstirei noastre dé la Pobrata toate acele mai sus scrise, ca să-i fie sf(î)ntei mănăstirei noastre Pobratei dé la noi uricū și cu tot venitul, nemutat niciodinioar(ă), în veci.

Iar hotarul acelor mai sus scrise 2 sate ce-s pre apa Prutului, pre numia Verejanii, unde au fostū Dan, iar altū sat pre nume Ciul(i)neștii, ce-au descălecat pe hotarul unde au fostū Manoil, ca să fie începînd den Prut, pe din gios de Verejeni, unde au fostū Dan, den margine luncii, dentr-un stejar însemnat la altū stejar însemnat, de acole la o movilă săpată în țărmurile bălții lui Budin³, deci dreptū preste balta lui Budin³ la altă movilă săpată, ce iaste în gura văii, de acolo dreptū la capul cel de sus a red(i)⁴ului, de acole curmeziș, la unghiul bălții, la o movilă săpat(ă), de acole dreptū peste șesū, la o movilă săpat(ă), ce iaste suptū dial, aproape de drumū, la gura văii, de acole pre vale dreptu la dial, deci dé la dial den vîrvul văii dreptū preste șes la movilă săpată, aproape de drum, de acolo tot pre drum în sus, iarăși la o movil(ă) săpată, lîngă drum; de acolo, întorcîndū spre mîna cea dreaptă, dreptū peste Vale lui Cucoară, la dial, la movil(ă) săpată, de acole pre altă vale în sus pe costișe, la o movil(ă) săpat(ă), de acolo în curmezișul văii și pre vale cea mică, la dial, la o movil(ă) săpat(ă). De acolo dreptū la o movil(ă) mare și de la ace movil(ă) la vilce și peste baltă la șesul Prutului, la movilă săpată și de acolea preste cîmpu la o movil(ă) săpată aproape de drumul cel mare, unde au fostū stîlpul cel bătrîn și de acole dreptū la movilă și la un plopū mare, în țărmurile bălții Ciulinii, den gios de Brat; deci preste Ciulina și preste luncă în céia parte de Ciulina, la movilă săpat(ă), între doi stejari și de acolo dreptū la un stejar însemnat, de acole preste luncă dreptū la Prutū. Acéla iaste tot hotarul acelor mai sus scrise 2 sate.

Iară drese ce-au fost a moșului¹ nostru, Alixandru vod(ă), un dires pre acele mai sus scrise doao sate ce-s pre apa Prutului anumé satul Verejenii,

unde au fostü Dan, iar altü sat, anume Ciulineștii, ce-au descălecat pre hotarul unde au fostü Manoil, iar altü dires pre acéle mai sus scrise 5 odăi tătă-rești, acéle direse amîndoo s-au stricat, precum știm și noi și boierii noștri.

Pentru acéia nime, niciodată, c-un fél de direse ca să n-aibă a pîri și a dezbate preste acesta al nostru dires pre acéle mai sus scrise 2 sate, nici înainte noastră, nici înainte altor domni, cine va fi după noi, niciodat(ă), în véci.

Spre acéia iaste crédința domniei noastre cei mai sus scris Ștefan vovod și crédința preiubitului fiuu domniei noastre. Bogdan vod(ă), și a tuturor boerilor noștri.

Efrem dascal.

Posleduit-am și eu acestü suret, din cuvînt în cuvînt, și am aflat foarte bine tălmăcit. Evloghie dascal.

Arh. St. București, M-rea Pobrata, I/5. Trad. de dinainte de 1781 august 2.

O copie, avînd numai văleatul, de dinainte de 1827 aprilie 8, după altă trad., ibidem, I/6; altă copie, adevărită de Iordachi vel logofăt la 1781 august 2, după trad. lui Efrem dascăl. la Bibl. Acad., CLXXXVI/13. O trad., din sec. al XVIII-lea, a hotarnicii doc., ibidem. CCVI/82: o trad. rezumativă a doc. și. integrală, a hotarnicii, din 1844, la Arh. St. Iași. Anaforale. nr. 65. f. 39v.—40 r.(nr. 2).

O copie după trad. lui Efrem și alta după copia din 1844, cu comentarii, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1279—1281 (nr. 440).

EDIȚII: I. Bogdan *Doc. Ștefan*, II, p. 176—178 (nr. LXXXIX) (trad. lui Efrem dascal); *D.I.R.*, A. II, p. 310—311 (nr. 290) (aceeași trad.).

¹ Adică: „bunicului“.

² Adică: „bunicul“.

³ Cuvînt netradus; corect, în românește: „Buda“.

⁴ Omis.

259

1500 (7008) aprilie 5.

Suret di la preînălțatul domn Ștefan vodă.

Precum au venit, înaintea noastră și înainte a noștri boieri, sluga noastră, Sima Bene <și sora lui, Mușa>¹, și cu nepotu său. Bude, și cu nemurile ² lor, anumi Avram și Stana, toț(i) nepoți lui <Crețu>³ di Elan, di a lor bună-voe, de nimine siliți, nici asupriți, ce di a lor bunăvoe au vîndut a sa dreptă parti <de>⁴ ocină, dintr-al său drept uric, un sat, pe Elan, anumi Murgenii, și le-u vîndut slugii noastre, lui Dragoș Murgu, și fratele lui, Toadir, în șapte-zăci di zloți.

Și s-au sculat sluga noastră, Dragoș Murgu, și cu frati-său, Toadir, și le-u plătit diplin în mîna slugii noastre, lui Sima Bane ⁵, și nepotului său, Buda, și sorii lui, Mușa, și nemului ⁶, Avram și Stana, înainte noastră și înainte al(or) noștri boeri.

Și noi, vîzîndu-re bunăvoe și tocmala și plata dintîiu ⁷, și de la noi, așîdere, le-m făcut și le-m întărit slugilor noștri, lui Dragoș Murgu, și fratelui lui, Toadir, acest mai înainti numit sat, pe Elan, anume Murgenii, și di la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților, și strenepoților lor ⁸ și la tot nemul lor, [și] cine să va afla din cei <mai>⁴ de aproape ai lor, nerușuit să fie învoit ⁹.

Dar hotaru acesta mai sus numit(ului) sat esti, din toati părți<le>⁴, după hotarul bătrînilor, di u<n>⁴di dintî<i>u, fiindcă au trăit.

Și la aceasta esti credința [esti credința] d<o>⁴mnului nostru sus numit, Stefan vodă, și credința boerilor noștri, prin credința boeriu<lui>⁴ Dimii¹⁰, credincios boeriu Boldura¹¹ vornic, credincios boeri Ștefula¹¹, credincios boeriu Negrila¹² pîrcalab di Hotin, credincios boeriu Irimie pîrcălab di Neamț, credincios boeri Șandre pîrcălab di Cetate Noo, credincios boeri Moghila¹¹ păharnic, credincios boeri Frunțași¹³ stolnic și credința tuturor boerilor noștri, mari și mici.

Dar după viața noastră, pe cini va alege D<u>⁴mnezău să fii d<o>⁴mn în pămîntul nostru, a Moldovii, să nu strice danie noastră și întăritura, numai să le întărească cu mai mari tărie, pentru că ei au cumpărat cu bani ai lor drepți.

La velet 7008 <1500> apr(ilie) 5.

Dumitrașco Popa, am scris.

Bibl. Centrală de Stat-București, Colecția Documente, XVIII/7. Trad. din a doua jum. a sec. XVIII.

Un rez. după trad., cu data de lună și de zi: martie 28, într-o copie de T. Pamfile a unei cărți de judecată din 1784 mai 28, la Bibl. Acad., ms. nr. 4714, f. 43.

O copie după Ghibănescu, *Ms. Surete* (v. EDIȚII), și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1282–1283 (nr. 441).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, VII, p. CLII (rez. după copia din *Ms. Surete*, XX, p. p. 273–274); idem, *Urice slavone*, p. 183 (nr. V) (copia menționată); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 236–238 (nr. 76) (copie de pe trad., după Ghibănescu, *Ms. Surete*, XX, p. 273–274); *D.I.R.*, A, II, p. 311–312 (nr. 291) (copie, după Costăchescu).

¹ Omis; v. mai jos.

² Corect: „verii“.

³ Întregit de M. Costăchescu (v. EDIȚII).

⁴ Omis.

⁵ Mai sus: „Bene“.

⁶ Corect: „vărului“.

⁷ Greșit, pentru: „deplin“.

⁸ Urmează, șters cu o linie, de traducător: „și cini s-a afla“.

⁹ „să fie invoit“, traducere greșită în loc de: „niciodată, în veci“.

¹⁰ Greșit, pentru: „Dumii“.

¹¹ Forma genitivală slavă a numelui.

¹² Greșit, pentru: „Toader“.

¹³ Greșit, pentru: „Frunțeș“.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) ковода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нлн ег(о) чтоучн оуслышнт(ъ), вже тот(ъ) нстнннн наш(ъ) сестрнчч(ъ), пан(ъ) Дѣмша постелннк(ъ) поконннкъ, колн сѣ емоу пригоднл сѣмр(ъ)тъ, шн(ъ) на своен сѣмр(ъ)тн, оумнраючн свонм(ъ) пзыкwm(ъ) дал(ъ) по своен колн своемоу слоуsѣ, на нм(ѣ) Пашннн, шт(ъ) своух(ъ) правых(ъ) штннн(н), едно село на нмѣ Петрнканн, на Башн.

Ино мы, вндѣвшн его доброе дааніе, що же шн(ъ) емоу дал(ъ) на своен сѣмр(ъ)тн, а мы, такwj(е), по его даанн, еше есмо далн н потврѣднлн слоуsѣ нашемоу Пашннн тое прад(ъ) реченое село, на нмѣ Петрнканнн, на Башн, како да естѣ емоу н шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ), сѣ въсем(ъ) доходwm(ъ), емоу, н дѣтем(ъ) его, н оуноучатwm(ъ) его, н прѣоуноучатом(ъ) его, н працюрѣтом(ъ)

ЕГО Н ВЪСЕМОУ РОДОУ ЕГО, КТО СѢ ЕМОУ ИЗБЕРЕТЪ) НАВБЛАНЖИИ, НЕПОРΟΥШЕННО НИКОЛН, НА ВѢКН.

И ХОТАРЪ) ТОМОУ ВЫШЕ ПИСАННОМОУ СЕЛОУ, НА ИМѢ ПЕТРИКАНИ, ЦО НА БАШН, ДА ЕСТЪ) ЕМОУ ШТЪ) ОУСНХЪ) СТОРОНЪ) ПО СТАРОМОУ ХОТАРОУ, ПО КОУДА ИЗ ВѢКА ШЖИВЛАН.

И НА ТО ЕСТЪ) ВѢРА НАШЕГО Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА, ВЫШЕ ПИСАННАГО, МЫ, СТЕФАНА ВОЕВОДИ, Н ВѢРА ПРѢВЪЗЛЮБЛЕННАГО С(Ы)НА Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА МЫ, БОГДАНА ВОЕВОДИ, Н ВѢРА НАШНХЪ) БОИАРЪ): ВѢРА ПАНА ДѢМН, ВѢРА ПАНА БОЛДОРА ДВОРННИКА, ВѢРА ПАНА ЦЕФΟΥЛА, ВѢРА ПАНА ДОУМН БРОУДОУРА, ВѢРА ПАНА ТОАДЕРА Н ПАНА НЕГРИЛА ПАРКАЛАБИ ШТЪ) ХОТНИ(А), ВѢРА ПАНА ЕРЕМИИ Н ПАНА ДРАГОША ПАРКАЛАБИ НЕМЕЦКИИ, ВѢРА ПАНА ШАНДРА НОВОГРАДСКОГО, ВѢРА ПАНА ЛОУКА ЯРБОУРЕ ПОРТАРѢ СОЧАВЕСКОГО, ВѢРА ПАНА КЛАНЪОУ СПАТАРѢ, ВѢРА ПАНА ИСАКА ВНЕСТѢРНИКА, ВѢРА ПАНА КОЗМА ШАРПЕ ПОСТЕЛНИКА, ВѢРА ПАНА МОГНИЛА ЧАШНИКА, ВѢРА ПАНА ФРЪНТЕША СТОЛНИКА, ВѢРА ПАНА ПЕТРИКА КОМНСА Н ВѢРА ВЪСАХЪ БОИАРЪ) НАШНХЪ) МОЛДАВСКИХЪ), ВЕЛНИХЪ) Н МАЛНХЪ).

И ПО НАШЕМЪ) ЖИВОТѢ, КТО БОУДЕТЪ) Г(О)СП(О)Д(А)РЪ НАШЕН ЗЕМЛН, ШТЪ) ДѢТЕН НАШНХЪ) НИИ ШТЪ) НАШЕГО РОДУ НИИ ПАКЪ) БОУДАЪ) КОГО Б(О)ГЪ) ИЗБЕРЕТЪ) Г(О)СП(О)Д(А)РЕМЪ) БЫТИ НАШЕН ЗЕМЛН МОЛДАВСКОИ, ТОТЪ) БЫ ЕМОУ НЕ ПОРОУШИЛАЪ) НАШЕГО ДАНИА Н ПОТВѢРЪЖЕНІА, АЛИ БЫ ЕМОУ ШТВѢРЪДНАЪ) Н ОУКРѢПИЛАЪ) НАШЕГО ДАНИА Н ПОТВѢРЪДНАИ ЕСМИ ЕМОУ ЗА ЦО ШНЪ) ЕМОУ ДЛАЪ) СЪ ОУСЕЮ СВОЕЮ ВОЛЕЮ.

И НА БОШОУЮ КРѢПОСТЪ) Н ПОТВѢРЪЖЕНІЕ ВЪСЕМОУ ВЫШЕ ПИСАННОМОУ, ВЕЛѢИИ ЕСМИ НАШЕМОУ ВѢРНОМОУ ПАНОУ, ТЪОУТОУЛОУ ЛОГОФЕТОУ, ПИСАТИ Н НАШОУ ПЕЧАТЪ) ЗАВѢСНИ К СЕМОУ ЛИСТОУ НАШЕМОУ.

ПИСАЛЪ) БАСКАНЪ) БЛАДИЧНИ(Ъ), ВЪ) Л(Ѣ)ТѢ ХѢѢ, М(Ѣ)С(А)ЦА АП(РИЛІА) КѢ .

<Pe verso, însemnare contemporană>: † ПАНЪ ПА<ШНИНЪ> 1.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat nepot de soră al nostru, răposatul pan Dumșa postelnic, când i-a venit moartea, el, la moartea lui, murind, a dat cu limba lui, cu voia lui, slugii sale, anume Pașină, din ocinile sale drepte, un sat, anume Petricani, pe Bașeu.

Deci noi, văzînd buna lui danie, pe care i-a dat-o el la moartea lui, iar noi, de asemenea, după dania lui, încă am dat și am întărit slugii noastre Pașină acel sat mai sus zis, anume Petricanii, pe Bașeu, ca să-i fie lui și de la noi uric, cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris, anume Petricani, ce este pe Bașeu, să-i fie din toate părțile pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit fiindcă el i-a dat cu toată voia lui.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vascan al lui Vladici, în anul 7009 <1501>, luna aprilie 25.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Pan Pa<șină> . . . ¹.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: † Petricani.

<Altă însemnare, din sec. XVIII>: Petricani <și, de altă mână și cu altă cerneală>: 7009 <1501> ap(rilie) 25; <din același secol>: S-au cercat.

<Scris de Pavel Debrici>: Stefan v(oi)e vod, din leat 7009 <1501> aprili 25, pe Petrecani, de pe Bașeu, N.1.

<Cu caractere latine>: Lit. A.

Arh. St. București, Peceți, nr. 291. Orig., perg. (43 × 25 cm.) pecete atirnată (șnur de mătase vișinie) cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воевода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

Două copii slave: una, din 1786 decembrie 29, de Andrei Dașcovici, în care se indică suprascrierile și prescurtările, ibidem, A. N., CCXIX/1 (la nr. 1 b, o trad. germ., din sec. XIX); și alta modernă, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 256 r.-v. O trad., din 1786 decembrie 29, de Andrei Dașcovici, adevărită, la 1805 aprilie 1, de Pavel Debrici, la Arh. St. Iași, CDXXVII/2, o copie după aceasta, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 257 r.-v.; altă trad., de la începutul sec. XIX, la Arh. St. Iași, DCCXCI, f. 1 (nr. 1); un rez., în copia din 1804 septembrie 27 a unui izvod de acte, ibidem, CCLIX/3, f. 1 v. (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/132 bis.

O copie slavă după orig., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăhcescu), <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1288–1290.

EDIȚII: Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 197 (rez., după orig., din Catastihul lui Vartolomei Măzăreanu); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 180–181 (nr. XCI) (text slav, după orig.); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 1–2 (nr. 1) (trad., după I. Bogdan).

¹ Șters și pătat.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис снм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въ сѣм(ъ) кто на нь възрнт(ъ) или чтоучи его слышит(ъ), вже прїдоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) снми нашими молдавскимъ боаре наши слѣгы Жѣржа Синескоул(ъ) и братїа его, Мънѣло и Исаю, с(ы)н(о)вѣ Станчюла, зноукоке Ивна Синескѣла, по нх(ъ) доброн волн, никым(ъ) непонѣжени, а ни присловани, и продали свою правѣю штннѣ, шт(ъ) нх(ъ) правѣго зрнка, шт(ъ) оурнка дѣда нх(ъ), Ивна Синескѣла, и шт(ъ)ца нх(ъ), Станчюла, едно село на Крѣлнгътоурѣ, на имѣ Синещи, где былъ дом(ъ) дѣда нх(ъ), Ивна Синескоула, и шт(ъ)ца нх(ъ) Станчюла; та продали г(о)сп(о)д(ст)воу мы, за с̃ злат(ъ) татарских(ъ).

И заплатил(ъ) аз(ъ), г(о)сп(о)д(ст)во мы, сн тотн пинѣзи, с̃ златъ татарских(ъ), оу рѣкы слѣгам(ъ) нашим(ъ) Жѣржи Синескѣла и братїам(ъ) его, Мананлови и Исаю, прѣд(ъ) нашимъ боаре.

И оу тѣм(ъ), також(е) прїнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боаре слоуга нашъ Жоуржа Палмешъ, с(ы)нъ Илнѣшев(н), зноуке Сннчковъ шт(ъ)

Крѣлнгатѣри, такоже по его добром воли, никимъ непонѣжень, а ни присиловань, и продавъ свою правоюу штиннѣ, шт(ъ) своего праваго ѣрика, шт(ъ) ѣрика дѣда его, Ѡннички шт(ъ) Крѣлнгатѣри, и не привнѣла цю нма(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣѣандра воеводы, едно село на Крѣлнгатѣурѣж(е), на нмѣ Ѡнничкани, подли Синеши, тѣж(е) г(о)с(по)д(ст)воу мы, за ѣ златъ татарскыхъ(ъ).

И заплатихъ(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мы выше писанин пинѣзи, ѣ златъ(ъ) татарскихъ(ъ), оу роуки слѣсѣ нашему Жѣуржи Палмешѣ, прѣд(ъ) нашнмиж(е) богаре. ѣ пакъ привнѣе старое цю нмал(ъ) Жѣуржа Палмешѣ, дѣда его Ѡнничково шт(ъ) Карлнгатѣурѣ, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ялѣѣандра воеводы, шн(ъ) еше дал(ъ) ю оу рѣки г(о)с(по)д(ст)воу мы, прѣд(ъ) нашнмиж(е) богаре.

И заплативше г(о)с(по)д(ст)во ми ѣсе исполна, ѣсе готовими пинѣзми, ѣсе елико више пишемъ(ъ), г(о)с(по)д(ст)во мы, оу тѣмъ(ъ) бл(а)гопроизволихъ(ъ) нашнмъ бл(а)гымъ произволеніемъ(ъ), и ч(н)стымъ(ъ) и свѣтлимъ(ъ) ср(ъ)дцемъ(ъ), и съ оусею нашею доброю волею и шт(ъ) Б(ог)а помощію, и оучинили есмо въ зад(ѣ)шнѣ с(вѣ)топочившихъ(ъ) прѣдковъ, дѣдокъ(ъ) и родителей нашихъ(ъ), и за наше здравіе и сп(а)сеніе, и за здравіе и сп(а)сеніе г(о)с(по)жди нашнѣ Шарїн, и за здравіе и сп(а)сеніе дѣтен нашихъ(ъ), іако да оутѣврдимъ(ъ) и оукрѣпимъ(ъ) нашъ с(вѣ)тын монастырь, надеже ест(ъ) храма Оуспениу пр(ѣ)с(вѣ)тѣн бл(а)д(ы)чниц нашнѣ Б(огороди)ци и где естъ негоумень архимандритъ(ъ) молебникъ нашъ, кїр пшп(ъ) Пансіе, и дали есмо томоу с(вѣ)т(о)моу монастыроу тотн више писанин двѣ села, на нмѣ Синеши и Ѡнничкани цю на Крѣлнгатѣри, како да соутъ(ъ) томоу нашему с(вѣ)томоу монастыреви, шт(ъ) нас(ъ), оурникъ и съ въсемъ доходомъ, непорѣшенно николн, на вѣки. И тое старое привнѣе шт(ъ) Ялѣѣандра воеводи цю на Ѡнничкан(н) еше дали смо оу рѣки м(о)лебникѣ нашему попѣ Пансію, неѣменѣ архимандритоу Пѣтенскомоу.

ѣ хотаръ(ъ) выше писанимъ(ъ) селамъ(ъ), на нмѣ Синешемъ(ъ) и Ѡнничканомъ(ъ), с верха почѣвшн межн Ѡнничкан(н) и Гоеши, шт(ъ) боуковнин, поутемъ(ъ) цю непоускаетъ(ъ) сѣ Ѡнничковою Кнчерею до полѣ, та и полемъ тѣмже поутемъ(ъ) та по врѣх(оу) дѣда и тѣмже поутемъ(ъ), та дѣбровою до Нѣгвешн рѣд(ъ) и чрѣс(ъ) тѣт(ъ) рѣд(ъ), тѣмже поутемъ(ъ) до копаннон могили и знаменанъ лип(ъ) блнз нен, шт(ъ) тѣт(ъ), чрѣс(ъ) рѣд(ъ), до краѣ рѣдѣ на знаменан(ъ) берестъ(ъ), та прѣз(ъ) пѣт(ъ) и прѣз(ъ) долиниѣ, полемъ(ъ), по шбочн, до краѣ рѣдѣ цю над(ъ) Шептешан(н), на знаменанъ іасень, та, чрѣс(ъ) тот(ъ) рѣд(ъ), на солотвинкѣ, <т>а, <на>а дѣл(о) над(ъ) Шептешан(н), на копанноу могилоу, та на врѣх(ъ) Долини Талпалева на двѣ старн могили цю промеже ннхъ(ъ) поут(ъ) прохѣдитъ(ъ), та тѣмъ(ъ) поутемъ до распоутїа, та шверноувшн тѣмъ(ъ) дроугымъ(ъ) поутемъ(ъ) чрѣс(ъ) дѣло до дроугыхъ(ъ) распоутїахъ(ъ) на копаннѣ могилоу, та шпат(ъ) к(ъ) полю черес(ъ) малѣю долиниѣ по шбочн, на копаннѣ могилаѣ, блнз(ъ) врѣтопае, та чрѣс(ъ) врѣтопахъ(ъ), до потока Батѣрешемъ(ъ), та тѣмъ(ъ) потокомъ долоу до дороги, та дорогою горн, по блнз(ъ) потока цю сѣ зоветъ(ъ) Ѣзерѣва, на копаннѣ могилаѣ, блнз(ъ) дороги, шт(ъ) това черес(ъ) заподїю, та на врѣх(ъ) дѣла, та диломъ(ъ) на могили копаннѣ, где блн(ъ) еднн(ъ) дѣб(ъ), та верхомъ(ъ) дѣла на Белнкн Дѣл(о), оу боуковниѣ. То ест(ъ) вес(ъ) хотаръ(ъ) тѣмъ(ъ) выше писанымъ дѣл(о)мъ селамъ(ъ) на нмѣ Синешемъ(ъ) и Ѡнничканомъ(ъ). И оу тот(ъ) хотаръ(ъ) цю боудетъ(ъ) неѣмень и съ калѣгерн шт(ъ) Пѣтинн шсадннн села и паснкы, и тое да ест(ъ) томоу с(вѣ)томоу монастырѣ оурникъ.

ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго>а, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводы, и вѣра богаръ(ъ) нашихъ(ъ): вѣра пана Дѣма, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Шеѣѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла>а паркалабове Хотнискн, вѣра пана Ѣремїа и пана Драгоше паркалабове Немецкыхъ(ъ),

вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка Яреѣре пуртарѣ Со-
чавского, вѣра пана Калънѣѣ спатарѣ, вѣра пана <Иса>ка вѣстѣрника, вѣра пана
Козма Шарпе постѣанника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтѣша стол-
ника, вѣра пана Петронка комнса и вѣра ѣснх(ѣ) боар(ѣ) нашнх(ѣ) молдавскнх(ѣ),
велнкнх(ѣ) и малнх(ѣ).

И по нашем(ѣ) жнвотѣ, кто боудет(ѣ) г(о)с(по)д(а)рѣ нашн землн, штѣ
дѣтен нашнх(ѣ) нлн шт(ѣ) нашего родѣ нлн пак(ѣ) боудѣ кого Б(ог)ѣ нзберет(ѣ)
г(о)сп(о)д(а)рем(ѣ) вѣтн нашн Землн Молдавскон, тот(ѣ) вн не порѣшнл(ѣ) на-
шего даанїа и потѣрѣженїа, алн вн ѣтѣрѣднл(ѣ) н <ѣкрѣ>¹плѣ томоу с(вѣ)толѣ
монаштрѣ. И кто сѣ покѣснт(ѣ) порѣшнтн <того>¹ нашего даанїа и потѣрѣж-
денїа, таковїн да ест(ѣ) проклѣт(ѣ) шт(ѣ) г(оспод)а Б(ог)а н Сп(а)са нашего,
И(сус)ѣ Х(рист)а, н шт(ѣ) пр(ѣ)ч(н)стїа его Б(о)гом(а)т(е)ре, н шт(ѣ) с(вѣ)-
тнх(ѣ) четнрн їѣу(а)г(е)лнстн, н шт(ѣ) <ѣї вр>¹ѣховннх(ѣ) ап(о)ст(о)ль н про-
чїнх(ѣ), н шт(ѣ) тнї Б(о)гоносннх(ѣ) шт(е)ць нже вѣ Нїкен, н шт(ѣ) вѣсѣх(ѣ)
с(вѣ)тѣх(ѣ) нже шт(ѣ) вѣка Б(ог)ѣ оугоднѣшнх(ѣ) н да ест(ѣ) подовен(ѣ)
їоудѣ н проклѣтомѣ їрїн н да нмат(ѣ) оучастїе сѣ шнѣмн їѣдене нже вѣзѣпн-
<ша>² на г(оспод)а Х(рист)а: крѣвь его на ннх(ѣ) н на чѣдѣх(ѣ) нх(ѣ), еже
ест(ѣ) н вѣдѣтѣ<ѣ>¹.

И на болшѣю крѣпост(ѣ) н потѣрѣженїе томоу вѣсемѣ внше пнсанномѣ,
велѣлн есмн нашемоу вѣрномѣ панѣ, Тѣоуѣсловн логофѣтѣ, пнсатн н нашоу печатѣ
прнѣѣснтн к семоу нашемѣ лнстѣ.

Пнсал(ѣ) Матен, ѣ Со-ча-вѣ, в(ѣ) л(ѣ)то хѣѢ, м(ѣ)с(ѣ)ца дек(емврїа),
дї д(е)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пѣтн(е)мскомѣ монаштрѣ, на
селѣ Снчнѣ-ѣцн н Ѣннчканн, цю на Карлнгатѣрѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Giurgiu Sinescul și frații lui, Mănăilă și Isaiu, fiii lui Stanciul, nepoții lui Ion Sinescul, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, Ion Sinescul, și al tatălui lor, Stanciul, un sat la Cîrligătură, anume Sinești, unde a fost casa bunicului lor, Ion Sinescul, și a tatălui lor, Stanciul; și au vîndut domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și am plătit eu, domnia mea, toți acei bani, 200 de zloți tătărești, în mîinile slugilor noastre, Giurgiu Sinescul și ale fraților lui, Mănăilă și Isaiu, înaintea boierilor noștri.

Și întru aceasta, de asemenea a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Giurgiu Palmeș, fiul lui Iliăș, nepotul lui Onicică de la Cîrligătură, de asemenea de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asupra, și a vîndut ocina lui dreaptă, din uricul său drept, din uricul bunicului său, Onicică de la Cîrligătură, și din privilegiul pe care l-a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat tot la Cîrligătură, anume Onicicani, lîngă Sinești, tot domniei mele, pentru 200 de zloți tătărești.

Și am plătit domnia mea mai sus scrișii bani, 200 de zloți tătărești, în mîinele slugii noastre Giurgiu Palmeș, tot înaintea boierilor noștri. Și iarăși, privilegiul vechi ce l-a avut Giurgiu Palmeș, al bunicului său, Onicică de la Cîrligătură, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, el încă l-a dat în mîinile domniei mele, tot înaintea boierilor noștri.

Și plătind domnia mea totul deplin, tot cu bani gata, tot cît scriem mai sus, întru aceea, domnia mea am binevoit cu bunăvoința noastră, și cu inima curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut, pentru pomenirea sfintrăposaților înaintași, bunicii și părinții noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire unde este hramul Adormirii preasfintei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și unde este egumen arhimandrit rugătorul nostru, chir popa Paisie, și am dat acelei sfînte mănăstiri acele două sate mai sus scrise, anume Sinești și Onicicani, ce sînt la Cîrligătură, ca să fie acelei sfînte mănăstiri, de la noi, uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci. Și acel privilegiu vechi de la Alexandru voievod, ce este pe Onicicani, încă l-am dat în mîinile rugătorului nostru popa Paisie, egumenul arhimandrit al Putnei.

Iar hotarul satelor mai sus scrise, anume al Sineștilor și al Onicicanilor, începe din vîrfurile dintre Onicicani și Goești, din făget, pe drumul ce coboară pe Chicera lui Oni<ci>¹că pînă în cîmp, și pe cîmp pe același drum și pe vîrfurile dealului și tot pe același drum și prin dumbravă pînă la Rediul lui Neagu și prin acel rediu, pe același drum, pînă la movila săpată și teiul însemnat lîngă ea, de aici, prin rediu, pînă la marginea rediului la ulmul însemnat, și, peste drum și peste vale, prin cîmp, pe costișă, pînă la marginea rediului ce este deasupra Șepteșanilor, la frasinul însemnat, și, prin acel rediu, la sărătură, și, <pe>¹ deal deasupra Șepteșanilor, la movila săpată, și pe deasupra Văii lui Talpalai, la două movile vechi printre care trece drumul, și pe acel drum pînă la rîspîntie și întorcîndu-se pe celălalt drum, peste deal pînă la alte rîspîntii la movila săpată, și iarăși pe cîmp, peste valea cea mică, pe coastă, la movila săpată, lîngă vîrtoape și peste vîrtoape, pînă la pîrîul Batîreștilor, și pe acel pîrîu la vale pînă în drum, apoi pe drum în sus, pe lîngă pîrîul ce se cheamă Ezereaoa, la movila săpată, lîngă drum, de acolo peste zăpodie, și pe vîrfurile dealului, și pe deal, la movila săpată, unde a fost un stejar, apoi pe vîrfurile dealului, pe Dealul Mare, în făget. Acesta este tot hotarul acestor două sate mai sus scrise, anume al Sineștilor și al Onicicanilor. Și satele și prisăcile pe care le vor întemeia pe acest hotar egumenul și cu călugării de la Putna și acelea să fie uric acestei sfînte mănăstiri.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negr<ilă>¹ pîrcălabi de Hotin, credința panului Ieremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului <Isa>¹c vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Molova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească acelei sfînte mănăstiri. Iar cine va îndrăzni să clinească <acea>¹ danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de patru sfinți evangheliști, și de <12>¹ apostoli de de frunte și de ceilalți,

și de 318 părinți purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ce este și va fi.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Su<cea>¹va, în anul 7009<1501>, luna decembrie, 14 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Mănăstirii Putna, pe satele Sinești și Onicicani, ce sînt la Cîrligătură.

Arh. St. București, Peceți, nr. 144. Orig., perg. (42,5 × 59 cm.), pecete de ceară albă atîrnată (șnur de mătase vișinie), puțin stricată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воивода, гв<снодар> Земаи Мѡлдавскон. Cu o trad., din 1804 mai 23, de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie, cu data de lună: februarie; o copie, după aceasta, ibidem, ms. nr. 522 (Condica Mitropoliei Moldovei), f. 9 v.-11 v.

O trad., incompletă, din 1740 (7248) august 12, la Bibl. Acad., DLXXVIII/12, alta, din 1755 (7263) mai 9, ibidem, IV/33, și una, din 1779 august 13, ibidem, CLXXV/65. O copie, din sec. XVIII, după trad. din 1755 (7263) mai 9, ibidem, DLXXVIII/17, alta, din Condica Mitropoliei, încredințată la 1797 septembrie 30, de Costandin Anghel stolnic, ibidem, DLXXVIII/2, și a treia, din 1818, de Theodor Gașparovici diac de divan, după trad. de Pavel Debrici, din 1804 mai 23, la Arh. St. Iași, CCCXXXIX, p. 456; o trad. prescurtată, de I. Bogdan, după orig., și o copie, de același, a unui fragment din copia de la 1797 septembrie 30 și un extras după o copie de pe o trad., din 1765, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, ms. nr. 5234, f. 249 r.-v. Un rez., din 1842 ianuarie 2, la Arh. St. Iași, CDIV/273, f. 2 v.

Două foto., la Arh. St. Iași, DCCXVII/51, și MXXXVIII/93, și una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/133.

O copie slavă, trad. și comentariu, în care se menționează, în posesia autorului, o trad. din sec. XVIII „într-o Condica de cetele Goeștilor, Vrîstașilor, Șepticenilor și Frătenilor (scrisă după 1753)” și „părți din hotarnica uricului din 7009, într-o mărturie hotarnică a Goeștilor, din 1797 octombrie”, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1292 — 1297 (nr. 445).

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 73—74 (nr. 4) (rez., cu extrase, după trad. cu data de lună: februarie); Ghibănescu, *Surete*, I, p. 53—56 (nr. 10) (copia din 1797 septembrie 30, de Costantin stolnic); Rosetti, *Pămîntul*, p. 140 (n.1) (rez. greșit, după trad. din <1755 mai 9>, cu data scotită în stilul de 1 septembrie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 182—189 (nr. XCIII) (text slav și trad. din 1804 mai 23); M. Costăchescu, *Sinești*, p. 28 (scurt extras din hotarnică); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 2—4 (nr. 3) (trad., după orig.) și p. 617 (facs.).

¹ Șters.

² Șters și rupt.

Suret de pe un hrisov vechiu sîrbesc de la Stefan v(oi)e vod, din leat 7010 <1502> fevr(uarie) 17, scris în Iaș(i) de Vasca(n)¹ Vladicin².

Cu mila lui D(u)mnezeu, noi, Stefan v(oi)e vod, domnu Țării Moldovei. Înștiințare facem cu aciastă cartea noastră, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau o vor auzi citindu-se, precum pe aceste adevărate slugile noastre: Gavril, feciorul Negritii, și pe nepoții³ lui, Stanciul și Andrușco și Silion și Vascăi și sora a lor, Neagșa, fiii a lui Coste Murgociu, toți nepoți a lui Mihaile grammaticul, i-am miluitu-i pre dînșii cu osăbită a noastră milă și le-am dat și le-am întărit lor în pămîntul nostru a Moldovii a loru-ș(i) dreaptă ocină și cîștigare din slujbă a moșului lor, a lui Mihăilă grammaticul, sate: peste Prut, un sat

anume Murgocenii, unde au fost cniiaz Ivanŭ, și cu cotunul lor, unde au fost Torontai, și, pe Turiiia, Bășenii, unde au fost Bașa, și, pe Jijia, Tărjoca ⁴, partea cea din gios, și giu(m)ă)tate de Iacobeni, unde au fost Iacob vătămanul, giu(m)ă)tate cea din gios.

Pe aceste pe toate de mai sus scrise, să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, însă să le fie lor în doao: giu(m)ă)tate dintr-acesté ocini să fie slugii noastre lui Gavril și ceialaltă giu(m)ă)tate să fie nepoților³ lui, Stanciului și lui Andrușcu și lui Silion și Vascăi și surorii lor, Neagșii, lor, fiilor lor, nepoților, strănepoților, prestrănepoților și la tot niamul lor, cine li se va alege mai de aproape, nestrămutat nici odinioară, în véci.

Iar hotarul acelor de mai sus scrise sate să le fie lor despre toată părțile dup(ă) vechiul hotar, pîn(ă) unde s-au hrănit din veac.

Și spre aceasta este credința a însuși domniii melé de mai sus scrisul, Stefan v(oie)vod, și credința a preiubitului fiu a domnii melé, Bogdan v(oie)vod, și credința a tuturor boerilor noștri a Moldovii, a mari și mici.

Și spre mai mare tărie și întăritură acestor de mai sus scrise, am poroncit credincios boeriului nostru, Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie și să lege și pecete la această cartea noastră

De pe sîrbie pe limba moldoveniasc(ă) s-au tălmăcit, la anul 1799 noemv(rie) 2, de polc(o)v(nicul) Pav(e)l Debriț ot Mitr(opolie).

Arh. St. București, M-rea Sf. Ioan Zlataust, XVII/2. Trad.

Un rez., după trad. din 1799 noiembrie 2, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 65, f. 33 v. (nr. 1); alte două rez., incomplete: unul, într-un opis de doc. din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, VI/2, f. 20 (nr. 1) și altul, din 1846 iunie 28, ibidem, Anaforale nr. 79, f. 40 v. (nr. 1).

O copie a aceleiași trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1303—1306 (nr. 448).

EDIȚII: Tocilescu, *Doc. istorice*, p. 394—395 (nr. XX) (aceeași trad.); I. Bogdan, *Despre cnejii români*, p. 24 (rez. după trad. din 1799 noiembrie 2); Rosetti, *Pămîntul*, p. 35 (rez., după I. Bogdan); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 193—195 (nr. XCVI) (trad. din 1799 noiembrie 2); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 7—8 (nr. 7) (aceeași trad.).

¹ Omis de traducător.

² Nume redat de traducător în formă slavă; corect: „Vladici“.

³ Traducere greșită, după cum rezultă din text, a lui ПЛЕМЕНИКОВЕ (verii).

⁴ În Anaforale nr. 65(v. descrierea arheografică): „Trojoca“.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ, не снѣмъ¹ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на нь възрнѣть или чтоучи его слышнѣть, вже тоты истинниѣ Марѣшка и сестра ен, Станка, двчки Настинны, зноуки Коста Стравича, прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) снми нашими мвладвскими боаре, по нхъ доброн волн, никимъ непоноу-жены, а ни присловани, и продали свою правѣю штинноу, шт(ъ) нхъ праваго зрнка, шт(ъ) оурика дѣда <нхъ>², Костн, и брата Костина, Жѣржа Стравичичи, и не привнлѣахъ що намал шн шт(ъ) нашего дѣда, шт(ъ) Плѣздандра воеводы, едно селш на Брѣладѣ, на нмѣ Малннштн, оу <Крас>³но<го Дѣ>⁴; та продали нашешъ вѣрномѣ паноу Тоадерѣ, писаревн нашешъ, за рн злат(ъ) татарскнхъ. И наш(ъ) вѣрнн пан(ъ) Тоадерѣ, писарь нашъ, заплатнлѣ оушн тоты рн златъ татарскнхъ(ъ)

<оу рѣкы>¹ выше реченымъ Марѣшки и сестрѣн ен, Станки, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашимъ бояре.

И<но>² мы, видѣвше добрую нхъ волю и токмежь и полнью заплатоу, а мы, такъждекре, и штъ насъ>¹ дали и потверднан есмы нашему вѣрномъ панюу Тоадерѣ, писаревн нашемъ, тое прѣд(ъ) реченное село, що ѡ Красного Дѣба, на Брѣладѣ, на имѣ Малннштн, како да есть <ем>¹ѣ и шт(ъ) насъ ѡрнкъ и съ вѣсемъ доходома, емѣ, и дѣтемъ его, и ѡнѣчатомъ его, и прѣѡнѣчатом(ъ) его, и прашѣрѣтома его и вѣсемъ родѣ его, кто сѣ емѣ избереть <нан>¹ближнн, непорѣшенно ннколнж(е), на вѣкн.

Ѥ хотарь томоу выше писанномъ селоу, що на Брѣладѣ, ѡ Красного Дѣба, на имѣ Малннштн, да есть емоу шт(ъ) ѡнхъ сторона по старомъ хо<тарѣ>¹, по кѣда ѡннвалн из вѣка вѣчного.

Ѥ на то есть вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воєводи, и вѣра нашн<хъ бояръ>¹: вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Болдѣра дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмн Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабн Хотннскн, вѣра пана Ѣремѣа <н пана Драгоша па>¹ркалабн шт(ъ) Немца, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка Ѣрѣре портарѣ Соу<чакского, вѣра пана <Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Козма Шарпе постелннка>³, вѣра пана <Могнла ча>¹шннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра вѣсѣхъ бояръ нашнхъ, велннкнхъ и малнхъ.

Ѥ по наше<мъ животѣ>³, кто г(о)с(о)д(а)рѣ боудет(ъ), нан шт(ъ) дѣтен нашнхъ(ъ) нан шт(ъ) нашего родѣ нан пакъ бѣдѣ кого Б(о)г(ъ) избереть г(о)сп(о)-д(а)ремъ быти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы емѣ не порѣшнлъ наше<го даанѣа и потвер>³жденѣа, дан бы емоу ѡтверднлъ и ѡкрѣпнлъ, занѣже свѣн коупнлъ за свон правн пннѣзн и мы, також(е) потверднан есмы емоу за его правокѣрнню слѣжеѣ.

<Ѥ на болшее>⁴ потвержденѣе и крѣпость вѣсемоу выше писанномъ, велѣлн есмы нашемъ вѣрномъ панюу, Таѣтоулѣ логѡфетоу, нашѣ печать завѣснтн к се<мъ>¹ наше<мъ лн>³стѣ.

Писалъ Басканъ Блданчннъ, оу Пѣсѡухъ, в(ъ) л(ѣ)то хѣї, м(ѣ)с(а)ца фе<в(рарѣа) ѣї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Пан(ъ) Тоадер(ъ) вторнн слово<положитель>.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate Marușca și sora ei, Stanca, fiicele Nastei, nepoatele lui Costea Stravici, au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, de bunăvoia lor, nesilite de nimeni, nici asuprite, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul bunicului lor, Costea, și al fratelui lui Costea, Giurgiu Stravici, și din privilegiile ce le-au avut ei de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, un sat pe Bîrlad, anume Mălinești, la Stejarul Frumos; și au vîndut credinciosului pan Toader, pisarul nostru, pentru 150 de zloți tătărești. Și credinciosului nostru pan Toader, pisarul nostru, a plătit toți acești 150 de zloți tătărești <în mîinile>¹ mai sus spuselor Marușca și ale surorii ei, Stanca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, iar noi, de asemenea <și de la>¹ noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan Toader,

pisarul nostru, acel sat mai înainte spus, care este la Stejarul Frumos, pe Bîrlad, anume Mălinești, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus scris, ce este pe Bîrlad, la Stejarul Frumos, anume Mălinești, să-i fie lui din toate părțile pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința <boierilor>¹ noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia <și a panului Dragoș>¹ pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului <Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic>³, credința panului <Moghila cea>⁴șnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după <viața>³ noastră, cine va fi domn, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească <dania și>³ întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti și, noi, de asemenea, i-am întărit pentru slujba lui dreptcredincioasă.

<Iar pentru mai mare>⁴ întărire și putere a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această arte a noastră.

A scris Văscan al lui Vladici, la Iași, în anul 7010 <1502>, luna februarie 17.

<Pe verso, însemnare contemprană>: † Pan Toader al doilea logofăt.

Bibl. Acad., LXXVII/2. Orig., perg. (36 × 50,5 cm.), rupt și pătât, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“-Iași, Fotografii, III/134.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1300–1302 (nr. 447).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 191–193 (nr. XCV) (text slav); *D. I. R.*, A, XVI, vol. I, p. 8–9 (nr. 8) (trad., după orig.).

¹ Șters.

² Omis.

³ Șters și rupt.

⁴ Rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) коевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) нашнм(ъ) лнстwm(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрнт(ъ) нли чтѣчи его вслншт(ъ), вж(е) прїндоща, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) вснмн нашнмн молдавскымъ боѣри, добра, дочка Нванкова, и племеннкове ен, Тоадер(ъ) Мечка и брат(ъ) его, Бѣрза, с(ы)нове Мѣрннннн, вчн оунѣкове нана¹

Шандрѣ портарѣ, по нх(ъ) добром волн, неким(ъ) непонѣженн, а ни пришлованн и продаан свою правѣю штнннѣ, шт(ъ) нх(ъ) праваго ѡрнка, шт(ъ) ѡрнка и выкѣ-пленіа оунка нх(ъ), пана Шандри портарѣ, едно село на Шѣмѣзѣ, на нмѣ Долхеци; та продаан тоє село нашемѣ вѣрномѣ панѣ Исакѣ вѣштѣрникѣ, за шест(ъ) сѣт(ъ) злат(ъ) татарскых(ъ).

И ѡставше наш(ъ) вѣрннн панѣ, Исак(ъ) вѣштѣрник(ъ), та заплатн(ъ) ѡч тотн прад(ъ) реченннн пннѣзн, шест(ъ) сѣт(ъ) злат(ъ) татарскых(ъ), оу рѣкн Добри и племеннквм(ъ) ен, Тоадерѣ Мечка и братѣ его Бѣрза, прад(ъ) намн и прад(ъ) нашнмн боарѣ.

Ѣ, пак(ъ), Добра, дочнка Иванкова, и племеннквѣ ен, Тоадер(ъ) Мечка и Бѣрза, прнвннннн що нмалн оунка своего, пана Шандрѣ портарѣ, шт(ъ) нас(ъ) же, на тоє село, на Долхеци, и еше двѣн старнн прнвннннн, що нмалн нх(ъ) содѣ-шере шт(ъ) нашего дѣда, шт(ъ) Ѣлнѣандра боеводн, на тоєжѣ внше пнсанное село, на Долхеци, що на Шѣмѣзѣ, штнн² еше нх(ъ) оушн далн оу рнкн³ панѣ Исакѣ вѣштѣрникѣ, прад(ъ) намнж(ѣ) и прад(ъ) нашнмн боар(н).

Ино мы, видѣвшн нх(ъ) добрѣю волю и токмеж(ъ) пакѣ исполнѣю заплатѣ, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмь далн и потврѣднан нашемѣ вѣрномѣ панѣ Исакѣ вѣштѣрникѣ тоє прад(ъ) реченное село, на Шѣмѣзѣ, на нмѣ Долхеци, како да ест(ъ) емѣ и шт(ъ) нас(ъ) ѡрнк(ъ) и сѣ вѣсѣм(ъ) доходвм(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и ѡнѣчатвм(ъ) его, и прѣѡнѣчатом(ъ) его, и праштѣрѣтом(ъ) его и вѣсѣмѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанблнжннн, непорѣшено ннколн, на вѣкн.

Ѣ хотар(ъ) томѣ внше пнсанномѣ селѣ, на нмѣ Долхеци, що на Шѣмѣзѣ, да ест(ъ) сѣ вѣсѣмн своннн старннн хотарнн, по кѣда нз вѣка вжнвалн.

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, внше пнсаннаго, мы, Стефана боеводн, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мн, Богдана боеводн, и вѣра нашнх(ъ) боарѣ.

Бѣ лѣт(о) ѡѣ фек(раріѣ) кѣ⁴.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Dobra, fiica lui Ivanco, și verii ei, Toader Mecica, și fratele lui, Berzea, fiii Mărinei, toți nepoții panului Șandru portar, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, din uricul și cumpărătura unchiului lor pan Șandru portar, un sat pe Șumuz, anume Dolhești; și au vîndut acel sat credinciosului nostru pan Isac vistier, pentru șase sute de zloți tătărești.

Și s-a sculat credinciosul nostru pan, Isac vistier, și a plătit toți acei mai înainte spuși bani, șase sute de zloți tătărești, în mîinile Dobrei și ale verilor ei, Toader Mecica, și fratele lui, Berzea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și, iarăși, Dobra, fiica lui Ivanco, și verii ei, Toader Mecica și Berzea, privilegiul pe care l-a avut unchiul lor, pan Șandru portar, tot de la noi, tot pe acel sat, pe Dolhești, și încă două privilegii vechi, pe care le-au avut răzeșii lor de la bunicul nostru, de la Alixandru voievod, pe același sat mai sus scris, pe Dolhești, de pe Șumuz, ei încă le-au dat, pe toate, în mîinile panului Isac vistier, tot înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd bunăvoia și tocmeala lor, iarăși și plata deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit credinciosului nostru pan Isac vistier acel mai înainte spus sat, pe Șumuz, anume Dolhești, ca să-i fie și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și străne-

poților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris, anume Dolhești, ce este pe Șumuz, să fie cu toate hotarele lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod și credința boierilor noștri.

În anul 7010 <1502> februarie 22.

Tăutul logof(ă)t, Duma pîrcălab, Boldur vor(nic), Șteful, Duma Brudur, Toader i Negrilă pîr(călabi) de Hotin, Erimie și Dragoș pîr(călabi) de Niamțu, Șiandre pîr(călăb) Novograd(schii)⁵, Luca Arbure portar de Suceav(a), Clănău spăt(ar), Cozma Șiarpe post(elnic), Movila pah(arnic), Ion Frunteș stol(nic), Petrica comisul.

Arh. St. București, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 33. Copie din prima jumătate a sec. XVIII: altă copie, aproape identică, din aceeași vreme, ibidem, f. 34.

Două rez., greșite: unul, într-o copie a unei anaforale din 1840, la Arh. St. Iași, Anaforale, nr. 38 f. 139 r. (nr. 1), și altul, ibidem, Tr. 692, op. I 765, dos. 28, f. 194 (ars în timpul celui de al doilea război mondial).

O copie slavă, după ms. nr. 629, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1307–1311 (nr. 449).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 195–197 (nr. XCVII) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 9–10 (nr. 9) (trad.).

¹ Greșit, pentru: пана.

² Greșit, pentru: шни.

³ Greșit, pentru: рѣки.

⁴ Urmează, în românește, sfatul domnesc (v. trad.).

⁵ „de Cetatea Nouă”.

265

1502 (7010) martie 1, Vaslui.

† Милостію божією, мы, Стефанъ воевода, господарь Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ, н съ снмъ нашимъ лнстомъ, въсамъ кто на нъ взритъ нан чѣшчи его ѡсаншитъ, н <за>¹ тотн истиннн наши слугы, Малъшько н братъ его, Нѣнчюль, н Козма Рнзанулъ, н братъ его, Драгоше, слѣжнли намъ право н вѣрно. Тнмъ² мы, видѣвшн нхъ правою н вѣрною слѣжбою до насъ, жаловали есмы нхъ особною нашею милостію, <да>³ли н потвѣрднли есми нмъ отъ v нашеи земли, ѡ Молдавскон, едно мѣсто отъ пустинн, на Бншневецн <по обо>⁴чн сторонн Бншневецца цо отъ Бька <... до>⁵ли на протнвек Солтана н Мѡраша, тн ча⁶ да осадетъ <собн село.

Пли да естъ нмъ тое мѣсто⁷ на двое: половнна того села <да бѣдетъ>⁸ Малъшквен н брату его, Нѣнчюль ...⁹ а та по словннн¹⁰, а <др>¹¹гда половнна того села да естъ Козмн н брату его да бѣдетъ нмъ, н дѣтемъ нхъ, н внучатомъ нхъ, н прѣвнучатомъ нхъ, н прашнрѣтомъ нхъ н въсему роду нхъ, кто съ нмъ нзберетъ на блнжннн, непорвшено ннколн, на вѣкн.

И хотаръ тому селу да естъ колнко вжможетъ¹² ожнвати едно село на два десѣтъ домн осытъ¹³.

И на то естъ вѣра нашего господарства¹⁴, внше писаннаго, мы, Стефана воеводы, <н>¹⁵ вѣра прѣвзлюбленаго сына господарства¹⁴ мн, Богдана воеводы, н вѣра нашнхъ боаръ: вѣра пана Думы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефьла, вѣра пана <Ду>¹⁶ма Брудвра, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла Хотнн-

скыхъ, вѣра пана Еремѣи и пана Драгоша паркалаби <Немецкого>¹⁶, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лука Арбуре портарѣ Сочавского, вѣра пана Клѣ<нѣ>^{8a}¹⁶ спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣрника, вѣра пана <Козм>^{17a} Шарпе постелника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана <Фр>¹⁵unteша столника, вѣра пана Петрика комнса <и вѣра вснхъ воѣръ>¹⁶ нашнхъ молдавскиххъ, великиххъ и малиххъ.

Ѡ по нашемъ жи¹⁶вотѣ¹⁸, кто буде тѣ господарь нашн земли¹⁶, штѣ нашнхъ дѣтен нан штѣ нашего роду нан <пакъ>¹⁶ будѣ кого Богъ нзберетѣ царемъ¹⁹ быти нашн Земли <Молдавс>²⁰кон, тотѣ бы нмѣ не порушилѣ нашего даанѣи и потвѣржденѣ²¹, алн би нмѣ оутвѣрдилѣ, зануже дали смо нмѣ штѣ насѣ зва нхъ правую службу²²в²³.

Ѡ на болшюу крѣпостѣ и потвѣрженѣе тому вѣсему више писанному, велѣли есмы нашему вѣрному пакну, Тѣ²⁴у²⁵ логоефту, писати и нашн печать прнѣснати къ сему нашему листу.

Писалъ Матекн¹⁵, <8 Васл>¹⁶вн²⁶, въ лѣто хѣ²⁷, мѣсца мартѣ а̄.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan viedod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Maleșco și fratele lui, Nenciul, și Cozma Rizeanul, și fratele lui, Dragoșe, ne-au slujit drept și credincios. Deci noi, văzînd slujba lor dreaptă și credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit de la noi, în țara noastră, în Moldova, un loc din pustie, la Vișneuți, <pe>⁴ amîndouă părțile Vișneuțului, care este de la Bic . . . ⁵ vatea în fața lui Soltan și a Murașei, ca să-și întemeieze <sat.

Însă, să le fie acel sat⁷ în două: jumătate din acest sat <să fie>⁸ lui Maleșco și fratelui său, Nenciul, jumătatea de . . . ⁹, iar altă jumătate din acel sat să fie a lui Cozma și a fratelui său; să le fie lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat să fie cît vor putea să folosească douăzeci de case îndestul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod <și>¹⁵ credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului <Du>¹⁶ma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă de la Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi <de Neamț>¹⁶, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clă<nău>¹⁶ spătar, credința panului Isac vistier, credința panului <Cozm>^{17a} Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului <Fr>¹⁵unteș stolnic, credința panului Petrică comis <și credința tuturor boierilor>¹⁶ noștri, mari și mici.

<Iar după>¹⁶ viața <noastră>¹⁶ cine va fi <domn al țării noastre>¹⁶, din copiii noștri sau din neamul nostru sau <iarăși>¹⁶ pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, ci să le întărească, pentru că le-am dat de la noi pentru slujba <lor dreaptă și credincioasă>²².

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pa<n, Tă>²⁴utul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mate<i>¹⁵ <la Vas>¹⁶lui, în anul 7010 <1502>, luna martie 1.

Arh. St. Iași, DXLVI/24. Copie slavă defectuoasă, cu caractere rusești.

O trad. rus. din prima jumătate a sec. XIX, cu data de zi: 12, după trad. de la 1783 iunie 20, de Gheorghe Evloghie, și după o copie de pe aceeași (?) trad., cu data greșită: 1817 (!) iunie 20, la Bibl. Acad., MDCLXIX/1.

O copie slavă cu trad. editorului, o copie după Balaur (v. EDIȚII) și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1312–1314 (nr. 450).

EDIȚII: Anastasie Neaga, *Селение Резены Кишиневского уезда*, în *Кишиневская епархіальная вѣддмость*, 1876, p. 411–430, și idem, *Приход селенія Резень Кишиневскаго уезда*, în *ibidem* 1878, p. 445–450 – apud Balaur, *Istoria Rizenilor* (trad. rus. a editorului după trad. rom. din 1783 iunie 20); Balaur, *Doc. Rizenilor*, p. 286–288, și extras cu titlul *Istoria Rizenilor*, p. 14–16 (copie rom., după ms. Constantin Hartia, *Селение Бачой, Кишиневского уезда*, p. 10–12 – copie cu caractere chirilice după trad. din 1783 iunie 20 (la p. 9–10, trad. rus. a autorului după același text) ce se afla cu un secol în urmă în *Кишиневская контора*; ms. lui C. Hartia se păstra în arhiva bisericii din Băcioi); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 10–11 (nr. 10) (trad., după copia slavă de la Arh. St. Iași).

¹ Parantezele copistului; deasupra, scris de copist în limba rusă: „rupt”. И <за>, lectură greșită pentru *уже*.

² Тим, corectat în то; corect trebuia: Тѣмь.

³ Parantezele copistului; deasupra, scris de copist în limba rusă „rupt”.

⁴ Urmează, între paranteze, nota copistului, „rupt”, deasupra căreia a scris în rusește „pe ambele lor”...

⁵ Loc gol în text.

⁶ ти ча, greșit pentru *шко*.

⁷ Loc gol pe care copistul a întregit în rusește: „iar după aceea este stricat, locul pustiu să fie slugilor noastre mai sus scrise ocină cu tot venitul” cu adnotarea: „cu aceea că pământul a fost împărțit”.

⁸ Loc gol în text deasupra căruia copistul a scris în rusește: „a aparținut”.

⁹ Loc gol în text deasupra căruia copistul a scris în rusește: „alta”.

¹⁰ Loc gol în text; completat deasupra de copist: *ловина*.

¹¹ Loc gol în text; completat deasupra de copist: *др*.

¹² În loc de: *ѡвозможеѡтъ*.

¹³ În loc de: *досыѡтъ*.

¹⁴ Greșit, în loc de: *господства*.

¹⁵ Omis de copist.

¹⁶ Loc gol în text.

¹⁷ Loc gol în text și un a citit greșit (în loc de *К* de la *Козма*).

¹⁸ Lectură greșită a copistului: *вѡтъ*.

¹⁹ Greșit, în loc de: *господаремѡ*.

²⁰ Parantezele copistului.

²¹ Așa în copie.

²² Loc gol în text, deasupra căruia copistul a scris: *а нѡкъ заслѡу*.

²³ Lectură greșită a copistului: *гѡ*.

²⁴ Loc gol în text, deasupra căruia copistul a adăugat: *Те*.

²⁵ În copie, greșit: *ѡшѡлу*.

²⁶ În copie, greșit: *ѡн*.

²⁷ Anul scris deasupra și cu cifre arabe.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чччннмъ, н>1с ннм(ь) нашим(ь) листвм(ь), въсѡм(ъ) ктѡ на нь възрѡт(ъ) нан чѡчн его ѡслѡшнт(ъ), ѡже прѡдоша, прѡд(ъ) намн н прѡд(ъ) оѡснмн нашимн мѡлдавскыччн>2 воаре, слоѡга нашѡ Снма н ссес>1тсра ег>1о, Нацста>1сѡ, дѡтн Станннн, оѡнѡкове Кр(ъ)стн Гораецѡ, по нх(ъ) доброн волн, ннкым(ь) непонѡженн, а нн прнслованн, н прѡдалн свою правѡю штнннѡу, шт(ъ) нх(ъ) прѡсѡво оѡрнка, едно село на н>1мѡ Сѡлка, ннжннѡ половннѡ, н петѡюю часть кншннн половннн тѡтѡж(е) села; та прѡдалн нашѡмѡ ѡбѡномѡ панѡ Лѡка ѡрѡѡре портѡрѡ Сѡвчѡвскомѡ за трн>1ста н петѡ десѡт(ъ) златѡ татарскых(ъ).

И оу тѡм(ъ), такѡж(е) прѣдшоа, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояре, слоуга нашѣ Ивоуль, и сестра его, Настѣ, дѣти Михоула, и племеннѣковѣ³ нх(ъ) Фѣдор, с(ы)нѣ Малнинн(н), и Драгота и сестра его, Стана, дѣти Невла, оу си знѣковѣ Шандра Герман⁴, такѡж(е) по нх(ъ) добромъ волн, никим(ъ) непонѣженн а ни при^словани и про⁵дали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) нх(ъ) праваго зринка, шт(ъ) вышинн половинн тогож(е) села, на имѣ Сѡлка, чѣтири части, що била нх(ъ) часть, також(е) нашему вѣрному панѣ Лѣка ѡрѣбре портарѣ Сѡчавскому, за три ста и три десѣт(ъ) златѣ татарскых(ъ).

И оуставше нашѣ вѣрнѣи панѣ, Лоука ѡрѣбре портарѣ, та заплатн(ъ) выше писаннѣи пнѣнѣс⁶н, тѣ злат(ъ) татарскых(ъ), 8 рѣкы слѣсѣтѣ нашему Сима и сестри его, Настѣи, дѣти Станнинн, пакѣ тѣ златѣ, оу рѣкы слоусѣтѣ нашему Ивоуль и сестри его, Настѣи, дѣт⁷ем(ъ) Михѣловнн(ъ), и племеннѣковѣ⁸ нх(ъ), Фѣдорѣ, сыноу Малниннѣ, и Драготы и сестри ег⁹о¹, Станн, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояре.

Пакѣ шни старое нх(ъ) привнлѣе, що имали р¹⁰одител¹¹е нх(ъ), Горѣецѣ Кр(ъ)стѣ и Шандрѣ Герман⁷, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) ѡлѣѣандра боеводи, <а>¹²ли сѣ зеленоу печѣт(ъ), на тое село, на Солкѣ, шни еше ю дали 8 рѣкы панѣ Лѣка ѡрѣбре портарѣ, прѣд(ъ) нами ж(е) и прѣд(ъ) нашими бояре.

Ино мы, видѣвшн нх(ъ) добромъ волю и тѡкмѣж(ъ), пакѣ и полѣю заплатѣ, а мы, такѡжде ре и шт(ъ) нас(ъ), есмы дали и потѣвѣрднн нашему вѣрномѣ панѣ Лоука ѡрѣбре, портарѣ Сѡчавскомѣ тотѣ прѣд(ъ) речениѣю половиннѣ села на имѣ Солка, нижнѣю половиннѣ и петѣю часть вышинн половинн тогѡж(е) села Солкы, пакѣ и тотн чѣтири части села що шт(ъ) вышинн ж(е) половинн тогѡж(е) села Сѡлка како да соут(ъ) емоу и шт(ъ) нас(ъ) оурикѣ и сѣ вѣсемѣ дох¹³одоу(ъ), емоу, и дѣтем(ъ), его, и внѣчатом(ъ) его, и братѣам(ъ) его, и прѣвнѣчатом(ъ) нх(ъ), и праштоуѣрѣтѡмѣ нх(ъ), и вѣсемоу родѣ нх(ъ), кто сѣ им(ъ) избѣрет(ъ) нанѣближнѣи, непорѣшенно николн, на вѣкы.

ѡ хотар(ъ) томоу селѣ вѣсемоу, на имѣ Сѡлка, да естѣ сѣ вѣсѣмн своимн старннн х¹⁴отарнн, по кѣда изѣ вѣкѣ шживали.

ѡ на то естѣ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ѡва, выше писаннаго, мы, Стефана боеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ѡва мн, Богдана боеводи, и вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмы паркалаба, вѣра пана Болдора дворника, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадѣра и пана Негрилл паркалабове Хотннскѣи, вѣра пана Сремѣи и <пана>⁵ Драгоше паркалабове Немѣцкѣи, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградскога, вѣра пана Клѣннѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣарника, вѣра пана Козма Шарпе постѣлника, вѣра пана Могила чашника, вѣра пана Фрѣнтѣша столника, вѣра пана Петринка комнса и вѣра зснх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) мѡлдавскых(ъ), и великых(ъ) и малнх(ъ).

ѡ по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(ар)ѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) или шт(ъ) нашего родѣ или пакѣ бѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ избѣрет(ъ) г(о)сп(о)д(ар)ѣм(ъ) бнги нашн землн Мѡлдавскон, тот(ъ) бн емѣ не порѣшил(ъ) нашего даанѣи и постѣвѣрднѣи или бы емѣ оутѣвѣрднл и зкрѣпнл, занѣже дали и потѣвѣрднн есмы емѣ за его правѣю и вѣрнѣю слоужѣнн и за що шн(ъ) свѣнн кѣпнл(ъ) за свон правѣи пнѣзн.

ѡ на бѡлшѣю крѣпшѣт(ъ) и потѣвѣрднѣе томѣ вѣсемѣ выше писанномоу, велѣли есмы нашему вѣрному панѣ, Таѣтѣлѣ логоѡетоу, привѣсннн нашѣ печѣтѣ кѣ семоу нашемѣ лнстѣ.

Мѣтею писал(ъ), оу Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)тѡ хѣѣ, м(ѣ)с(л)ѣца мѣртѣи, з д(е)нѣ.

<Pe verso, insemnare contemporană>: <† Панѣ Лѣка ѡрѣбре>¹ портар(ъ), на село на Солка.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Sima și sora lui, Na<sta>⁴sia, copiii Stanei, nepoții lui Cîrstea Horaeț, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din <uricul>⁴lor drept, <un sat>¹, anume Solca, jumătatea de jos, și a cincea parte din jumătatea de sus din același sat; aceea au vîndut credinciosului nostru pan, Luca Arbure portar de Suceava, <pentru>¹ trei sute cincizeci de zloți tătărești.

Și întru aceasta, de asemenea, au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, sluga noastră Ivul și sora lui, Nastea, copiii lui Mihul, și verii lor, Fădor, fiul Malei, și Dragotă și sora lui, Stana, copiii lui Ivul, toți nepoții lui Șandru Gherman⁴, de asemenea de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, <și>⁵ au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, patru părți din jumătatea de sus a aceluiași sat, anume Solca, care au fost partea lor, de asemenea credinciosului nostru pan, Luca Arbure portar de Suceava, pentru trei sute și treizeci de zloți tătărești.

Și s-a sculat credinciosul nostru pan, Luca Arbure portar, și a plătit mai sus scrișii bani, 350 de zloți tătărești, în mîinile slugii noastre Sima și ale surorii lui, Nastasia, copiii Stanei, iarăși 330 de zloți, în mîinile slugii noastre Ivul și ale surorii sale, Nastea, copiii lui Mihul, și ale vărului lor, Fădor, fiul Malei, și ale lui Dragotă și ale surcrii lui, Stana, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar privilegiul lor cel vechi, ce l-au avuț părinții lor, Horaeț Cîrstea și Șandru Gherman . . . ⁷, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, însă cu pecete verde, pe acel sat, pe Solca, ei încă l-au dat în mîinile panului Luca Arbu<re p>⁴ortar, tot înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și iarăși plata deplină, iar noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit credinciosului nostru pan Luca Arbure portar de Suceava această mai înainte spusă jumătate din satul, anume Solca, jumătatea de jos, și a cincea parte din jumătatea de sus din același sat Solca, iarăși și aceste patru părți din sat, care sînt din jumătatea de sus a aceluiași sat Solca, ca să-i fie lui și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și fraților lui, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat întreg, anume Solca, să fie cu toate hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și <a paului>⁵ Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi dimn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit

pentru dreapta și credincioasa lui slujbă și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus' scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie, 7 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: <† Pan Luca Arbure>¹ portar, pe satul Solca.

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2099. Orig., perg. (28 × 48 cm.), pecete atirnată, pierdută.

O trad. germ., de la sfârșitul sec. XVIII, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Dragomirna, I/9 (fost la M-rea Dragomirna, nr. 121).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/135.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1315–1319 (nr. 451).

EDIȚII Wickenhauser, *Solka*, p. 61–62 (nr. I) (trad. germ); Mazerean, *Condica m-rii Solca*, p. 22 (nr. 1) (rez. din 1775 noiembrie 10); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 198–200 (nr. XCVIII) (text slav); Dan, *Ctitoria hatmanului Luca Arbure*, p. 38–39 (trad. rom. parțială, după Wickenhauser); Costea, *Ctitoria Solca*, p. 170–172 (nr. 2) (trad. rom., după Wickenhauser); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 11–13 (nr. 11) (trad., după orig.) și p. 618 (facs.).

¹ Rupt.

² Omis.

³ Șters.

⁴ Urmează un loc liber de cca. nouă litere.

⁵ Rupt și șters.

⁶ 8 scris peste ь.

⁷ Urmează un loc liber de cca. șapte litere.

267

1502 (7010) <înainte de martie 10>.

Velet 7010 <1502>.

Suret di pe ispisocul de la Ștefan vodă.

Adică au venit, înaintea noastră și înaintea a tuturor ai noștri moldo-vinești boeri, sluga noastră Toad(e)r și sora lui, Marina, feciorii Luchin¹, și cu ruda² lor, Marina, și sora iei, Magda, fetiile lui Condriin³, cu a lor bunăvoe, nici de o nevoe, nici de o silă, ș-au vîndut a lor drept uric, a părinților lor, a Cudrii și a fratelui lui, Lucăi, o siliște la Crasna, anume Foleștii, slugii noastre credincios boiar Toader Toc stol(ni)c, drept 60 zloți tătărești.

Și s-au sculat a noștri credincioasă slugi⁴, boiar Toader Toc stol(ni)c, de au plătit această ce mai sus scie, acești, bani 60 zloți tătărești, în mîna slugii noastre Toader și sora lui, Marina, feciorii lui Luchin¹, și a rudelor⁵, Marina și sora iei, Magda, fetile a Condrii, dinaintea noastră și înaintea boerilor noștri.

Și noi, văzînd a lor de bunăvoe <tocmeală>⁶ și nici de o nevoe au plătit, iar noi, așijderea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre boiariului Toader Toc stol(ni)c, aceia mai înaintea ce s-au zis <seliște>⁶ la Crasna, pe numile Foleștii, precum să fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și feciorilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și a tot neamu lui, cini s-ar alegé dintr-însul, să le fie lor pomană în veci.

Iar hotarul acela ce mai sus s-au scris săliște, pe numile Folești, care este⁷ di pe hotarul cel bătrîn, carile în veci va trăi.

Și iar prin marturi ce au avut iei carte, au fost părinții lor Cudre, și fratile său Luca, de la unchiul nostru, de la Ștefan vodă, la ce săliște Folești, noi încă i-am dat în mîna slugii noastre credinciosului boiar Toader Toc stol(ni)c, ce-au fost înaintea noastră și înaintea boierilor noștri⁸.

Iar la cela au fost credinciosul domn ce mai sus scrie, Ștefan vodă, și credinciosul și preaiubitul său fiu, Bogdan vodă, și credincioșii boierii noștri: credinciosul boer Dume⁹, credinciosul boer Budur¹⁰ vornic, credinciosul boer Ștefăla¹¹, credinciosul boer Dume Brudar¹², credinciosul boer Toader și boerul Negrilă pîrcălab(i) de Hotin, credinciosul boer Irimia, credinciosul boer Dragoș pîrcălab despre Nemți¹³, credinciosul boer Șandra¹⁴ pîrcălab de Cetatea-Albă¹⁵, credinciosul boer Arbur(e) portariul Sucevii, credinciosul boer Isac vistern(i)c, credinciosul boer Cozma¹⁶, credinciosul boer Moghila pah(a)r(ni)c, credinciosul boer Frunțaș¹⁷ stolnic, credinciosul boer Petrica comisul și toți credincioșii boieri <ai>⁶ Moldovii.

Și carei după a noastră viață l-a orîndui să fie domn în pămîntul nostru <al>⁶ Moldovii, după a noastră danie și întăritură, după a lui dreaptă cumpărătură, să aibă a întări cu mari întărituri, precum mai sus am scris cu această scrisoare a noastră.

Arh. St. București, Episcopia Huși L/1. Trad. din prima jumătate a sec. XIX.

O copie a aceleiași trad., cu data: 1502 <înainte de 10 martie>, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1322–1323 (nr. 453).

EDIȚII Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 227–228 (nr. 8/3) (menț. fără dată, dintr-o carte de judecată din 1825 martie 3); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 212–213 (nr. CVI) (trad. din prima jum. a sec. XIX, cu data: 1502); *D.I.R., A., XVI*, vol. I, p. 5–7 (nr. 6) (trad., după I. Bogdan).

După cum rezultă din doc. ce urmează, în care se menționează cumpărătura din acest doc., actul de față a fost emis înainte de 10 martie 1502 (7010).

¹ În loc de: „lui Luca“.

² În loc de: „vara“, după cum rezultă de mai jos.

³ În loc de: „Condrea“.

⁴ În loc de: „a noastră credincioasă slugă“.

⁵ În loc de: „verelor“.

⁶ Omis.

⁷ „care este“, traducere greșită, desigur, a lui *да ет* (să fie) (cf. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 213, nota 1).

⁸ Traducere defectuoasă a originalului slavon în care se menționa că privilegiul („cartea“) ce îl aveau Condrea și fratele său, Luca, de la unghiul domnului asupra seliștii Folești l-au dat lui Toader Toc (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 213, nota 2).

⁹ În loc de: „Duma“.

¹⁰ În loc de: „Boldur“.

¹¹ În loc de: „Șteful“.

¹² În loc de: „Duma Brudar“.

¹³ „de Neamț“.

¹⁴ În loc de: „Șandru“.

¹⁵ În loc de: „Cetatea Nouă“.

¹⁶ În loc de: „Cozma Șarpe postelnic“.

¹⁷ În loc de: „Frunțeș“.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскїи. Знаменито чинимъ(ъ), ис(ъ) см(ъ) нашимъ(ъ) листамъ(ъ), въсамъ(ъ) кто на ньъ взрытъ(ъ) или чтоучи его услышитъ(ъ), вже тотъ истинна Маренка, двчка

Мнхѣла Ёпѣрѣ, оуѣнка Томна Солескоула, прѣнде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуѣнми нашими молдавскими бояре, по своен доброн воли, никым(ъ) непонѣжена, а ни прислована, и проминѣла свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) ен праваго ѣрика, и дала слоуѣтѣ нашемѣ вѣрномѣ, панѣ Тоадерѣ Тѣкоуѣ столннкѣ, едно село на Баслѣи, на имѣ Солещи, гдѣ был(ъ) прѣддѣ(ъ) ен, Яндрен, гдѣ былъ жоуѣде Мнхѣанло Негроула(ъ).

И, пакъ, нашъ вѣрнѣи слоуѣга, пан(ъ) Тоадерѣ Тѣк(ъ) столннкѣ, дал(ъ) Маренкы, дочкы Мнхѣла Ёпѣре, измѣнѣ за то, свою правѣю штиннѣ <и>¹ выкоупленіе, едно село на Красон, на имѣ Фолещи, и еше придалъ ен стѣв златъ татарских(ъ).

И приналіе старое цю было шт(ъ) оуѣнка нашего, шт(ъ) Стефана воеводи, и, пакъ, и дрѣгое приналіе коупежное цю шт(ъ) нас(ъ) же на тое село, на Фолещи, шн(ъ) еше дал(ъ) нх(ъ) шѣтѣ оуѣ рѣкы Маренкы, дочка Мнхѣла Ёпѣре, прѣд(ъ) нами же(е) и прѣд(ъ) нашими бояре.

Ино мы видѣвшн добрѣю нх(ъ) волю и тѣкмеж(ъ), пак(ъ) и добрѣю нх(ъ) измѣнѣ цю же шнн промежи совою измѣннли собн свои правѣи штинни по нх(ъ) доброн воли, а мы такожде и шт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потвѣрднли слѣсѣтѣ нашемѣ, вѣрномоу паноу Тоадерѣ Токѣ столннкѣ, тое прѣд(ъ) реченное село на Баслѣи, на имѣ Солещи, гдѣ был(ъ) <прѣддѣ(ъ) ен>¹ Яндрен, гдѣ был(ъ) жѣде Мнхѣанло Негроула(ъ), како да естѣ емѣ шт(ъ) нас(ъ) ѣрикъ и съ вѣсемѣ дохѣдѣм(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и братіям(ъ) его, и оуѣнчатом(ъ) его, и прѣѣнчатом(ъ) его, и пращѣрѣтом(ъ) его и вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ изберет(ъ) нанѣлнжнѣи, непорѣшено николн, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѣ выше реченномѣ селѣ на имѣ Солещи, цю на Баслѣи, да естѣ съ вѣсѣмн своимы старнми хотарнми, покѣда из(ъ) вѣка шживали.

И на то естѣ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводи, и вѣра нашнх(ъ) боярѣ: вѣра пана Дѣмн и вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шеѣла, вѣра пана Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабове Хотннскѣи, вѣра пана Ёремѣа <и>¹ пана Драгоша паркалабове Немѣцкѣи, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Мѣска Ярѣѣрѣ портарѣ Сѣчавского, вѣра пана Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внѣѣрннка, вѣра пана Козма Шарпе постѣлннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка колнса и вѣра ѣснх(ъ) боярѣ нашнх(ъ) молдавских(ъ), и великнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашнм(ъ) жнвотѣ, кто ѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пакъ ѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы емѣ не порѣшил(ъ) нашего даннѣа и потвѣрднл есмы емѣ за его правѣю и вѣрнѣю слѣжѣѣ.

И на еѣлш<ее>³ крѣпост(ъ) и потвѣрдннїе томѣ вѣсемѣ внше писанномѣ, велѣлн есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Таѣтѣлѣ логоѣетѣ, писати и нашѣ печать прнвѣснти к сѣмѣ нашемѣ лнстоу.

Матен писаль, ѣ Баслоуѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣї, м(ѣ)с(а)ца мартѣа, ѣ д(ъ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Marenca, fiica lui Mihul Epure, nepoata lui Toma Solescul, a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a schimbat dreapta sa ocină, din uricul ei drept, și a dat slugii noastre, credinciosului pan Toader Toc stolnic, un sat pe Vaslui, anume Solești, unde a fost străbunicul ei, Andrei, unde a fost jude Mihailo Negrul.

Și, iarăși, sluga noastră credincioasă, pan Toader Toc stolnic, a dat Marencăi, fiica lui Mihul Epure, schimb pentru aceasta, dreapta lui ocină <și>¹ cumpărătură, un sat pe Crasna, anume Folești, și încă i-a mai dat o sută de zloți tătărăști.

Și privilegiul vechi care a fost de la unchiul nostru, de la Ștefan voievod, și, iarăși, și alt privilegiu de cumpărătură care este de la noi, tot pe acel sat, pe Folești, el încă le-a dat pe amândouă în mîinile Marencăi, fiica lui Mihul Epure, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală iarăși și schimbul lor bun ce au schimbat ei între dînșii, dreptele lor ocine de bunăvoia lor, noi, de asemenea, și dăm la noi am dat și am întărit slugii noastre, credinciosului pan Toader Toc stolnic, acel mai înainte spus sat pe Vaslui, anume Solești, unde a fost <străbunicul ei>¹, Andrei, unde a fost jude Mihailo Negrul, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu sat mai sus spus, anume Solești, ce este pe Vaslui, să fie cu toate hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma și credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Ieremia <și>¹ a panului Drageș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea-Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, <pentru că>² i-am <dat>² și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie, 10 zile.

Bibl. Acad., CCXXIV/2. Orig., perg. (34,5 × 48 cm.), pecete atirnată, pierdută (in sec. XIX).

O copie slavă, din sec. XIX, ibidem, CV/5; două trad.: una, din 1785 iulie 28, de Pavel <Debriț> logofăt al Episcopiei Huși, ibidem, CCXXIV/3, și alta, din prima jumătate a sec. XIX, avînd numai data de an, la Arh. St. București, Episcopia Huși, L/1. Un rez., cu data 7003 (1495) martie 3, într-un izvod „găsit la preotul Gheorghie ot Boușori, anul 1794 dec(he)m-v(rie) 17”, copiat de Ioan Cîrjă diac și adevărit de Iordache Roset serdar, la Arh. St. Iași, CDVIII/60.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/136.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1324–1326 (nr. 454); altă copie, după rez. diif Ghibănescu, <Surete, XVIII, și Ms. Surete, I (v. și mai jos)>, cu data de lună și de zi mai 3, și comentariu, ibidem, f. 1098 (nr. 372) (considerat ca fiind alt document).

EDIȚII: Ghibănescu, <Surete, XVIII, p. 165 (nr. 105) (rez., din 1785 (7293) august 4, cu data: 1495 mai 5, din Ms. Surete, I, f. 71); XX, p. 42 (menț., cu data: 7003 mai 5); Mariușescu, <Doc. vasluiene, p. 183–184 (rez., cu data de zi: 1, din Condica Soleștilor); M. Costă-

chescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 206 (nr. 61) (rez., după Ghibănescu, cu data: 1495 (7003) mai 3; socotit ca doc. independent); p. 241–242 (nr. 78) (rez., după Marinescu); D. P. Bogdan, *Acte 1426–1502*, p. 77–79 (nr. 16) (text slav, după orig., și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 253 (nr. 236) (rez., după nr. 61 din Costăchescu; socotit tot ca doc. independent); XVI, vol. I, p. 13–14 (nr. 13) (trad. după orig.) și p. 619 (facs.).

Rezumatul din izvodul de la Arh. St. Iași, considerat de toți editorii de pînă acum ca doc. independent, are data greșită, cifra 10 (Ѡ) din data de an și din cea de zi fiind confundată de rezumator cu 3 (Ѣ) datorită modului în care a fost pusă titla de diac peste un *i* (i), scris fără cele două puncte obișnuite (Ѣ) Numele satului și al beneficiarului evidențiază că acest rezumat a fost făcut după doc. original de mai sus și deci nu poate fi socotit ca act independent.

¹ Omis.

² Rupt și șters.

³ Rupt.

269

1502 (7010) martie 10.

ѢРНК ВТ СТЕФАНА ВОЕВОДА, ВТ ЛѢТ ѢИ МАРТІЕ Ѣ, НА СЕЛО РѢДѢНИ, ЧТО МЕЖ(Е) ДРАГОМИРНО ВТ СѢХАР(О) ПОТОКА, Н МЕЖ(Е) БОГДАНА, ГДЕ БЫЛ МНКЛѢШ ФАУР, ЧТО ТОЕ СЕЛО БЫЛО ИЗМѢНО КНѢГНИКѢ МАРГА¹, ВНСКА ЯНТАЛАЛОАСА², СЪ СТЕФЕНОМ ВОЕВОДА, РАДІ СЕЛО НА НМѢ ПЛЕШЕЩИ, НА КАТЛОВЕА³.

Uric de la Ștefan voievod, din anul 7010 <1502> martie 10, pe satul Rădeni, care este între Dragomirna de la Piriul Sec și între Bogdana, unde a a fost Miclăuș Faur, care acest sat a fost schimb cneaghinei Marga ¹, nepoata Antalaloasei ², cu Ștefan voievod, pentru satul anume Pleșești, pe Catlovea³.

Bibl. Acad., MCDXCVII/66, f. 10 v. Rez. într-un catastif din 1627 (7135) aprilie 20, al moșiilor lui Dumitrașco Ștefan mare logofăt.

Alte rez., fără dată, în două copii (din 1816 și 1898) ale trad. lui Evloghie dascăl, din 1765 august 11, a doc. din 1628 (7136) aprilie 2, la Bibl. Acad., LXIX/10 și, respectiv, DLXIX/11.

O copie slavă a aceleiași. doc., trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1320, 1321 (nr. 452).

EDIȚII Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 404 (rez. fără dată într-o copie din 1816 a doc. din 1628 aprilie 2), Ghibănescu, „Teodor Codrescu”, An. I (1915), nr. 5, p. 68 (rez. slavon într-un catastif, din 1627 (7135) aprilie 20, al moșiilor lui Dumitrașco Ștefan mare logofăt). M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 242–243 (nr. 79) (rez. slav și trad.); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 13 (nr. 12) (trad. după rez. slav apud Costăchescu); *D.R.H.*, A, vol. XIX, p. 453 (nr. 332) (rez. fără dată într-o copie din 1816 a doc. din 1628 aprilie 2).

¹ În *D.R.H.*, A, vol. XIX (v. descrierea arheografică): „Martha”.

² Greșit, pentru „Antaleasa” (cf. Bibl. Acad., LXIX/10 și DLXIX/11, și M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 242).

³ Greșit, pentru *КАРАКЛОВѢ* (Caraclov) (cf. Costăchescu, *op. cit.*, p. 242–243).

270

1502 (7010) martie 11.

Ispisoc vechi sîrbăsc din anii 7010 <1502> mart(ie) 11 de la domnul Ștefan v(oi)e vod, prin cari miluiești pe slugile sale, Duma Hurdescu ¹ și frații lui, Iurie ², și Drăguși³ și Cupce ⁴, pentru a lor credincioasă slujbă, cu un loc din pustietate, pe Spiroasa, la ⁵ lacul ci esti din sus de Ulmi, însă parte ci-i din Cogîlnic, să s(e) așazi un sat.

Iar hotarul acest7i sat să fie pe cît să va pute hrăni din destul un sat de douîzăci casă.

Arh. St. Iași, Condicta K nr. 326, f. 121 v./173—122 r/174 (p.242—243). Rez. intr-o carte a Divanului Moldovei din 1805 mai 29.

Alt. rez., în hotărîrea din 1819 iunie 28 a Judecătoriei ținutului Orhei (doc. se afla la Tribunalul Lăpușna, Arhiva veche, doc. nr. 4806/1819, f. 11 v. (v. EDIȚII).

O copie a rez. din 1805 mai 29 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1327 (nr. 455).

EDIȚII: Codrescu, *Uircariul*, VI, p. 204 (nr. 16/1) (menț. dintr-o anafora din 1805 iunie 26); Sava, *Doc. Lăpușnei*, p. 1 (nr. 1) (rez. din 1819 iunie 28); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 14—15 (nr. 14) (rez., după Sava).

¹ În loc de: „Hurduescu“ (v. Sava, *Doc. Lăpușnei*, p. 1).

² La Sava, loc. cit.: „Irimia“.

³ *Ibidem*: „Dragoș“.

⁴ *Ibidem*: „Cupcia“.

⁵ *Ibidem*: „lingă“.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) лнстwm(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) ктѣ на нѣ вѣзрнт(ъ) нли тоуѣчи его слышнтѣ, вжже прїдоша, прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) снчнм нашнмн молдавскнмн богаре, Дрѣгъланнѣ, двчка Занча постелннка, и сестрнчичеве ен, Дѣмнтрѣ и братѣ его, Лѣка, с(ы)нове Налгшннн, по нхѣ доброн волн, ннкнмъ непоноуженн, а нн прнслованн, и продали свою правѣю штнннѣ, шт(ъ) нхѣ правобо зрнка, еднѣ селѣ на верхѣ Жерѣла, на нмѣ Мѣндрешн, гдѣ былъ Иванъ Мѣндрѣл(ъ), слѣгамъ нашнмъ Стан(ѣ) и братѣ его, Югн и сестрамъ нхѣ Марти, и Яннн, и Илкн и Дрѣгѣцн, за ѣ златѣ татарскнх(ъ).

И зставше нашн слѣгн, Стан(ъ) и братѣ его, Юга, и сестрн нх(ъ), Марга, и Янна, и Илка и Дрѣгѣцѣ, и запламлин снчн тотн выше писаннн пннѣзн, ѣ златѣ татарскых(ъ), ѣ рѣкы Драгалннн, дочкн Занча постелннка, и сестрнчичеве ен, Дѣмнтрѣ и братѣ его, Лѣкн, с(ы)нwm(ъ) Нѣгшннн[мѣ], прѣд(ъ) намн и прѣд(ъ) нашнмн богаре.

Ино мы, вндѣвшеве нх(ъ) доброн волн и токмежѣ и полнѣ запламлѣ, а мы, токож-дере, и шт(ъ) насѣ есмѣ дали и потерѣднлн слѣгамъ нашнм(ъ) Стан(ѣ) и братѣ его, Югн, и сестрамъ нх(ъ), Маргн, и Яннн, и Илкн и Драгѣцн, тое прѣд(ъ) реченное село, що на верхѣ Жерѣла, на нмѣ Мѣндрешн, гдѣ был(ъ) Иванъ Мѣндрѣл(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) насѣ зрнкѣ и сѣ вѣсем(ъ) доходошм(ъ), нмѣ[ї], и дѣтемъ нх(ъ), и знѣчатwm(ъ) нхѣ, и прѣзнѣчатом(ъ) нх(ъ), и прашѣрѣтомъ нх(ъ) и вѣсемѣ родѣ нхѣ, кто сѣ нмѣ нзберет(ъ) нанелнжнїн, непорѣшенно ннколнже, на вѣкы.

Ѡ хотар(ъ) томѣ селѣ да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, по коуда нз вѣка вжн-балн.

Ѡ на то ест вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)рѣ, выше писанного, мы, Стефана воеводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбелннаго мы с(ы)на, Богдана воеводѣ, и вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмн, вѣра пана Блѣдора дврннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмн Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабове(ѣ) Хотннскых(ъ), вѣра пана Сремїѣ и пана Драгоша паркалабове(ѣ) Немецкых(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Ярѣзре <пор>тарѣ Сѣчавского, вѣра пана Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исса>ка внстѣрннка, вѣра пана Козмн Шарпе постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша <сто>лннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра вѣсѣлх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

Ѡ по нашемѣ жнвотѣ, кто <боуд>етѣ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ), нли шт(ъ) нашего рода нли пакѣ вѣд(ъ) кого Б(ог)ѣ нзберетѣ

Г(о)сп(о)д(а)рема быти нашен Земан Молдавскон, тѣмъ бы нмѣ не поршнѣлъ нашего даанїа и потвержденїа, али бы нмѣ оутверднѣлъ и зкрѣпнѣлъ, занѣже есмы дали и потверднали за що вни кѣпнали за свон правїи пиннѣзи.

¶ на бошшю крѣпость и потвержденїе томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ, велѣли есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣстѣловн ло<го>³фетѣ, писати и нашѣ печат(ѣ) завѣстити к семѣ листѣ нашемѣ.

Писал(ѣ), оу Баслоуи, Івн(ѣ) Попович(ѣ), в(ѣ) л(ѣ)тѣмъ хѣї, м(ѣ)с(ѣ)ца март(а), гї д(ѣ)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Drăgălina, fiica lui Zancea postelnic, și nepoții ei de soră, Dumitru și fratele lui, Luca, fiii Neagșei, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreptă, din uricul lor drept, un sat la obîrșia fratelui, anume Mîndrești, unde a fost Ivan Mîndrul, slugilor noastre Stan și fratelui său, Iuga, și surorilor lor, Marga, și Anna, și Ilca și Drăguța, pentru 200 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Stan și fratele lui, Iuga, și surorile lor, Marga, și Anna, și Ilca și Drăguța, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 200 de zloți tătărești, în mîinile Drăgălinei, fiica lui Zancea postelnic, și ale nepoților ei de soră, Dumitru și fratele său, Luca, fiii Neagșei, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Stan și fratelui său, Iuga, și surorilor lor, Marga, și Anna, și Ilca și Drăguța, acel sat mai înainte zis, ce este la obîrșia Gerului, anume Mîndrești, unde a fost Ivan Mîndrul, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure <por>⁴tar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului I<sa>¹c vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș <sto>¹nic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă ei și-au cumpărat pe banii lor drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul lo<go>³făt, să scrie și să atîrне pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris, la Vaslui, Ion al lui Popa, în anul 7010 <1502>, luna martie, 13 zile.

Bibl. Acad., CXCI/1. Orig., perg. (31×32 cm.), pecete atirnată, pierdută.

O trad., din prima jumătate a sec. XIX, ibidem, CXXX/112.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/137.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A. 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1328—1330 (nr. 456)).

EDIȚII I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 200—202 (nr. XCIX) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 15—16 (nr. 15) (trad., după orig.) și p. 620 (facs.).

¹ Rupt și șters.

² Șters.

³ Rupt.

272

1502 (7010) martie 14.

Suret pe de un ispisoc sîrbăsc de la Ștefan v(oi)e v(od), din let 7010 <1502> mart 14.

Facem știri cu această carte a noastră pentru această adevărată Neaga, fata lui Micșăia¹, că am miluit-o pre dînsa, osăbit de a noastră milă, i-am dat și i-am întărit ei, întru al nostru pămînt a Moldovii, pe a ei dreaptă ocină, anumi satul Micșîneștii, pe Elan².

Pentru acei, toată ace de mai sus scris(ă) să fie a ei de la noi uric și cu tot venitul, ei și ficiorilor ei și nepoților ei și strănepoților și a tot neamul ei, ci să va alegei mai aproape, nerușit ei, niciodată, în veci.

Iar hotarul acelu de mai sus scris sat, anumi Micșîneștii, pe Elan, să-î fiei iai, despre toate părțile, după hotarul cel vechiu, pe unde au umblat din viac.

Și spre aceasta este credința domnii meli de mai sus <scris>³, Ștefan v(oi)e v(o)d, și credința a pre iubit fiiului domnii mele Bogdan v(oi)e v(o)d <și credința tuturor boerilor, de la dum(nealui) Boldur vornicu pînă la dum(neai lui) Petrica [vel] comis>⁴ și credința a tuturor boerilor noștri, a mari și mic-

Iar după a noastră viați, cine va fi domn țării aceștie, din fii și niamu nostru, sau pre cine Dumnezeu va alegei, să nu strici a noastră danie și întăritură, ce mai ales să de și să întărească, de vreme ci esti a ei dreaptă ocină.

Și pentru mai mari credință și întărire a celor de mai sus scris(e), am poroncit credincios boerului nostru, dum(i)s(ale) Tăutului log(o)f(ăt), și să scrie și a noastră pecete către această carté să o lege.

Tălmăcit de Gheorghii Evloghie dascăl, 1775 iuli 23.

Copie aceasta s-au scos de mine întocma de pe un suret neîncredințat, ce s-au găsit la Constandin Ocica, de Șișcani, 1824 oct(omv(rie) 17. Gheorghii Boul serd(a)r.

Bibl. Acad., CCXXX/39. Copie după trad.

O trad. mai sumară, din 1758 (7266) iulie 1, de Evloghie dascăl slovenesc, la Arh. St. Iași, CDXXII/4, și un rez., de la începutul sec. XIX, ibidem CDXXII/63 (nr. 1); o altă copie a trad. din 1775 iulie 23, din arhiva Mariei Moruzi, Iași, se afla în posesia prof. univ. Gh. Brătianu, Documentele moșilor „Micșunești, Futelești, Hurdugi, și Dănești”, Plicul I/1.

O copie a celei din 1824 octombrie 17 și comentariu, în care se menționează și cealaltă copie după trad. din 1775 iulie 23, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1341 (nr. 460)).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 126—127 (nr. 22) (copie, din 1800 după trad. din 1775 iulie 23, scrisă in Hurdugi, de V. Colescu; după *Ms. Surete*, VIII, f. 321); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 208—209 (nr. CIV) (rez. al editorului, după copia publ. de Ghibănescu); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 22 (nr. 21) (copia din 1827 octombrie 17).

¹ În trad. din 1758 iulie 1 (*v.* descrierea arheografică) „fata Micșinii”; la Ghibănescu (*v.* EDIȚII) „fata lui Micșin”.

² În *ibidem*; „Micșineștii, pe Ialan”.

³ Omis în copie.

⁴ Completat după trad. din 1758 iulie 1.

273

1502 (7010) martie 14, Vaslui.

† М(н)л(о)стію б(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) см(ъ) лнстѡм(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нь възрнѣть нли чѣсчн его оуслышнѣть, вуже тотн истинніи дочки Ннстра, Федка и Илѣнѣ и Янѣшка, и племенкѣ нх(ъ), Станчѣлъ, с(ы)нѣ Драгошев(н), и братаннчн Станчѣловн, Снма и Ърнта, дѣтн Явѣра, и сестричнчн тогѡж(ѣ) Станчѣла, Исан и Юріи, жалованн есмь нхѣ всобною нашею м(н)л(о)стію, дали и потврѣданн есмь нмѣ ѡ нашн земли, ѡ Молдавскон, ѡ нуже правѣю штнннѣ, села на Брѣладѣ, на нмѣ село Марковнчѣнн, где былн домове Ннстрннѣ и Драгошевѣ, и село Терпещн, на Брѣладѣжѣ.

Тое въсе внше писанное да ест(ъ) нмѣ шт(ъ) насѣ Ърнкѣ и съ въсемѣ доходѡм(ъ); алн да естѣ Федкн и Илѣнн и Янѣшчн половина села Марковнчанн, а пак(ъ) Станчѣловн и непотомѣ его, Снмн и Ърнтн, дѣтемѣ Яверовнм(ъ), и Исавн и Юрію да естѣ половина села Марковнчанн и село Терпещн, нмѣ и дѣтемѣ нхѣ и ѡнѣчатомѣ нхѣ и прѣѡнѣчатѡм(ъ) нхѣ и прашѣрѣтѡм(ъ) нх(ъ) и въсемѣ родѣ нхѣ, кто сѣ нм(ъ) нзберетѣ наближніи, непорѣшенно ннколнже, на вѣкы.

И хотарѣ тѣм(ъ) вше писанннм(ъ) двѣм(ъ) селам(ъ), по нмѣ, Марковнчанемѣ и Терпещнмѣ, да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда нз вѣка ѡннвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашегѡ г(о)с(по)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана воеводн, и вѣра прѣвѣзюбленнаго мы с(ы)на, Богдана воеводн, и вѣра боярѣ нашнх(ъ): вѣра пана Дѡмн, вѣра пана Бѡлдѡра двѡрннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѡмн Брѣдѡра, вѣра пана Тоадѣра и пана Негрнла паркалабѡв(ѣ) Хотннскнх(ъ), вѣра пана Ъремїѡ и пана Драгоша паркалабѡв(ѣ) Немецкнх(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградскогѡ, вѣра пана Яреѡрѣ портарѣ Сѣчавскогѡ, вѣра пана Кълнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вкнстї¹арннка, вѣра пана Козмн Шарпе постелннка, вѣра пана Могнлн чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана <Петрнкн>¹ колнса и вѣра въсѣх(ъ) боярѣ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), белнкнх(ъ) и малнкнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, ктѡ вѣдетѣ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн <земли, штѣ дѣтн на>²шнхѣ нли шт(ъ) нашегѡ рода нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ѣ нзберетѣ г(о)сп(о)д(а)ремѣ бытн нашн Земли Молдавскон, тот(ъ) бы нмѣ <не порѣшнлѣ нашегѡ даанїѡ на>² потврѣженїѡ, алн бы нмѣ ѡтврѣднлѣ и ѡкрѣпнлѣ, занѣже есмь нмѣ дали и потврѣданн за що вкна естѣ права нмѣ штн>²нна.

И на болшю крѣпѡстѣ и потврѣженїѣ томѣ въсемѣ вше писанномѡу, белѣлн есмь нашемѣ вѣрномѣ <панѣ, Т>¹ѣѡтѣлѣ логофѣтѣ, писати и нашѣ печать завѣснтн къ семѣ лнстѣ нашемѣ.

Пнсалѣ Явн(ъ) Поповнчѣ, ѡ Бѣслѡучн, в(ъ) л(ѣ)тѡ ѡѣї, м(ѣ)с(ѡ)ца мар(та) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate fiice ale lui Nistrea, Fedca și

Ileana și Anușca, și pe vărul lor, Stanciul, fiul lui Dragoș, și pe nepoții de frate ai lui Stanciul, Sima și Urîta, copiii lui Aver, și pe nepoții de soră ai aceluiași Stanciul, Isaia și Iurie, i-am miluit cu mila noastră deosebită, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satele de pe Bîrlad, anume satul Marcoviciani, unde au fost casele lui Nîstrea, și ale lui Dragoș, și satul Terpești, tot pe Bîrlad.

Toate acestea mai sus scrise să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul; însă să fie Fedcăi, Ilenii și Anușcăi jumătate din satul Marcoviciani, iar lui Stanciul și nepoților lui, Sima și Urîta, copiii lui Aver, și lui Isaia și lui Iurie, să le fie jumătate din satul Marcoviciani și satul Terpești, lor, și copiilor lor, și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor două sate mai sus scrise, anume al Marcovicianilor și al Terpeștilor, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac v<isti>¹er, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului <Petrică>¹ comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al <țării>² noastre, <din copiii>² noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să <nu le clinească dania și>² întărirea <noastră>², ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă <le este>² ocina <lor dreaptă>².

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru <pan>¹, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie 14.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fond Spiridonie, VI /73. Orig., perg. (33×34 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ БОГОВАДА, ГВЕСПОДАЯ ЗЕМАНЪ МУВАДАНСКОУ. Cu o trad., din 1839 iunie 16, de Hrisanth ieromonah.

O copie slavă modernă, la Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 36.

Două foto.: una, ibidem MXXXVIII/94, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/138.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1334—1337 (nr. 458).

EDIȚII: Iorga, *St. și doc.*, V, p. 4 (nr. 9) (menț., după orig.); Ghibănescu, *Opt urice slavone*, p. 49—54 (nr. VIII) (text slav și trad.); idem, *Ispisoace*, I₁, p. 40—44 (nr. 14) (text slav și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 202—203 (nr. C) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 16—17 (nr. 16) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Rupt și șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ) нс снм(ъ) нашнм(ъ) листом(ъ), въсам(ъ) кто на нь зэрит(ъ) нли чтѣчи его слышнтъ, вже прїдоша, прад(ъ) намн и прад(ъ) снм(ъ) нашнм(ъ) молдавскымн боаре, нашн слѣгы Жѣржа и брат(ъ) его, Крачюн(ъ), и сестра нх(ъ), Ярмѣнка, дѣти Данчол Дѣлѣ, по нх(ъ) доброн воли, никнм(ъ) непонѣжени, а ни прислловани, и продали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) нх(ъ) правого зрнка, чѣтвертаа част(ъ) села на Брѣладѣ, на нмѣ где бнли жѣдеке Бѣда и Драгою, ннжнѣю част(ъ), част(ъ) шт(ъ) Мѣрга, слѣсѣ нашемѣ Крачнѣн, за п̄ златъ татарсх(ъ).

И оставше нашъ слѣга Крачюн(ъ) та заплатил(ъ) сн тотн пннѣзн, п̄ злат(ъ) татарсх(ъ), 8 рѣкы слѣгам(ъ) нашнм(ъ) Жѣржи и братѣ его Крачюнѣ и сестрн нх(ъ), Ярмѣнкы, прад(ъ) намн и прад(ъ) нашнм(ъ) боаре.

Ино мы, выдѣвше нх(ъ) добрѣю волю и томеж(ъ), пак(ъ) и полнѣю заплатѣ, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потвѣрднли слѣсѣ нашемѣ Крачюнѣ тотѣ прад(ъ) реченнѣю чѣтвертѣю част(ъ) села шо на Брѣладѣ, на нмѣ где бнли жѣдеке Бѣда и Драгою, ннжнѣю част(ъ), част(ъ) шт(ъ) Мѣрга, како да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и съ вѣсем(ъ) дохodom(ъ), емѣ, и дѣтем(ъ) его, и знѣчатом(ъ) его, и прѣзнѣчатом(ъ) его, и прашѣрѣтвом(ъ) его и вѣсемѣ родѣ его, кто сѣ ему нзберет(ъ) нанелнжнн, непорѣшено нколн, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон чѣтвертон частн села поченшн шт(ъ) врѣх(ъ) дѣла, шт(ъ) пѣта Борхннѣшнлар(ъ) та простн на еднн(ъ) ствалпъ шо на Колопнншн, шт(ъ) толѣ на берегъ Брѣладѣ, на знаменаннн дѣбъ, а шт(ъ) нншнх(ъ) сторшн(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда нзъ вѣкка шнжнвали.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(а)рѣ, вше пнсаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвѣзлюбелннаго с(ы)на г(о)сп(о)д(а)рѣ мы, Богдана воеводы, и вѣра нашнх(ъ) боар(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣмы Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабове шт(ъ) Хо<стнна>¹, вѣра пана Шремѣла и пана Драгоша паркала<бове шт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Шан>²дра паркалава шт(ъ) Новограда, вѣра пана Лѣка Ярѣре портарѣ Свнчѣвского, вѣра пана Кѣлнѣс спатарѣ, вѣра пана Н<са>¹ка внстѣрннка, вѣра пана Козма Шарпе постелннка, вѣра пана Моғнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра снх(ъ) боаршв(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), и велнкых(ъ) и малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто еѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего родѣ нли пак(ъ) еѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) внтн нашн Землн Молдавскон, твт(ъ) бы емѣ не порѣшнл(ъ) нашего дааннѣа и потвѣрженнѣа, алн бы емѣ оутвѣрднл(ъ) и зкрѣплл(ъ), занѣже дали и потвѣрднли есмы за его слѣжѣн и за шо шн(ъ) собн кѣплл(ъ) за свон прабнн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпост(ъ) и потвѣрженнѣ томѣ вѣсемѣ вше пнсанномѣ, велѣли есмы нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣштоулѣ логофѣтѣ, пнсати и нашѣ печат(ъ) прнѣснтн к семѣ нашемѣ листѣ.

Матен пнсал(ъ), 8 Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)то хѣї, мѣснца март(а), дѣ д(ѣ)нѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, slugile noastre Giurgiu și fratele lui, Crăciun, și sora lor, Armeanca, copiii lui Danciul Delea, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici

asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, a patra parte din satul pe Bîrlad, anume unde au fost juzi Buda și Drăgoiu, partea de jos, partea de la Murgu, slugii noastre Crăciun, pentru 80 de zloți tătărăști.

Și s-a sculat sluga noastră Crăciun și a plătit toți acei bani, 80 de zloți tătărăști, în mîinile slugilor noastre Giurgiu și ale fratelui său Crăciun și ale surorii lor, Armeanca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală, iarăși și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Crăciun acea mai înainte spusă a patra parte din satul care este pe Bîrlad, anume unde au fost juzi Buda și Drăgoiu, partea de jos, partea de la Murgu, ca să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a patra părți de sat începe de la vîrfurile dealului, de la drumul Borhineștilor și drept la un stîlp ce este la cînepiște, de acolo la malul Bîrladului, la stejarul însemnat, iar dinspre alte părți să fie pe hotarul vechi, pe unde a folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Ho<tin>¹, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi <de Neamț, credința panului Șan>²-dru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului I<sa>^{1c} vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui și pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie, 14 zile.

Bibl. Acad., CLIX/19. Orig., perg. (33,5×33,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

Un rez. dezv., cu hotarnica, într-un perilipsis din 1779 martie 9, ibidem, MCDLXV/41. Două foto. una, ibidem, Fotografii, II/7, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/139.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1331—1333 (nr. 457).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 251—253 (nr. CXXII) (text slav și trad. din 1704 (7213) septembrie 19; se menț. și o trad. din 1777 aprilie 7, de Gheorghe Evloghie dascăl); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I p. 17—18 (nr. 17) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Rupt și șters.

† М(н)л(о)стїю в(о)жією, мы, Стефанъ(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), ис(ъ) снмъ листомъ(ь) нашимъ(ь), въсѣмъ кто на н(ь) възрѣт(ъ) или чтоучи слышитъ(ъ), вже прїиде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) всми нашими молдавскимъ богаре, слѣга наш(ь) Мирча Езерѣнѣл(ъ), с(ь)нѣ Драгоуцинь, Зноукъ(ъ) Градин(и), по своен доброн воли, никимъ непониженъ(ъ), а ни присилованъ(ъ), и продалъ(ъ) свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего праваго зрнка, чѣтвертѣю част(ь) села на Тоутговѣ, на имѣ Фадреци, где былъ(ъ) Станко, ѣ нижнѣю сторонѣ, слѣгамъ(ъ) нашими Івнѣ и братїамъ(ъ) его, Никити и Мнхѣловн, за ѣ златъ(ъ) татарскихъ(ъ).

И оставше наши слѣги Івн(ъ) и братїа его, Никита и Мнхѣл(ъ), та заплатили тоты ѣ златъ(ъ) татарскихъ(ъ) ѣ рѣки слѣсѣ нашемоу Мирчи Езерѣнѣл, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими богаре.

И мы, видѣвше нхѣ доброю воли и токмежъ и полисю заплатоу, а мы, такъждере, и шт(ъ) нас(ъ) дали и потвердили есми нашимъ(ъ)¹ слѣгамъ(ъ) Івнѣ и братїамъ(ъ) его, Никити и Мнхѣлѣ, тотоу выше писаннѣю чѣтвертѣю част(ь) села Фадреци, како да ест(ъ) имъ и шт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) и сѣ въсѣмъ доходомъ(ь), и дѣтемъ нх(ь), ѣ зничатомъ нх(ь), и прѣвничатомъ нх(ъ), и прашдрѣтомъ(ъ) нх(ъ) и въсѣмѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ имъ изберець наближнїи, непорѣшено николн, на вѣки.

И хотаръ тон выше писаннон чѣтвертѣон части села Фадреци, нижнен сторонн, почѣвши с верха нх(ъ), межн ими сѣ Фадреци шт(ъ) Тоутговѣ, шт(ъ) ѣсти грѣли, чересъ поле, на солотвинѣ, та на Певѣ могилѣ, близ(ъ) дороги, та на три дѣбы, та на един(ъ) дѣбѣ, знаменан(ъ) выше рѣдѣ, та на врѣхѣ дѣла, на пѣт(ь), а шт(ъ) нишнх(ъ) сторонѣ по старомѣ хотарѣ, по кѣда из(ъ) вѣка жнѣвали.

И на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мы, више писаннаго, Стефана воеводи, и вѣра прѣвзлюбленнаго ми с(ь)на, Богдана воеводи, и вѣра богарь² нашихъ(ъ): вѣра пана Дѣми, вѣра пана Болдѣра дворника, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣми Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрила паркалаби Хотинскїи, вѣра пана Еремїа и пана Драгоша паркалаби <Не>³мецкїи, вѣра панка<>⁴ Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка Ярѣра портарѣ Сѣчавского, вѣра пана Клѣнѣс спатарѣ, вѣра пана Исака вѣстѣринка, вѣра пана Шарпе постелинка, вѣра пана Могилн чашинка, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика колмиса и вѣра въсѣхъ богар(ъ) нашихъ(ъ) молдавскихъ(ъ), великихъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашему животѣ, кто вѣдет(ъ) <господарѣ, штѣ дѣтен на>⁵шнх(ъ) или шт(ъ) нашего рода или пак(ъ) вѣд(ь) кого Б(ог)ъ изберець <господа>³ремѣ быти нашн Земли Молдавскон, тотѣ ви им(ъ) <не порѣшилъ и>⁵ашего даанїа и потвержденїа, али бы им(ъ) втврѣдил(ъ) и вкрѣпил(ъ), занѣже собн кѣпили за свои правїи пинѣзи.

<И на болшѣю крѣпость и>⁵ потвержденїе въсѣмѣ выше писанномѣ, велѣли есми нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣвѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ь) прнѣснн к сѣмѣ листѣ нашему.

Писал(ъ) Басканъ Бладнчинъ, ѣ Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)то хѣї март(ъ) дї.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Івн(ъ) и братїа его.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Mircea Ezereanul, fiul Drăguței, nepotul

lui Gradea, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, a patra parte din satul de pe Tutova, anume Faurești, unde a fost Stanco, în partea de jos, slugilor noastre Ion și fraților lui, Nichita și Mihul, pentru 50 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre Ion și frații lui, Nichita și Mihul, și au plătit acei 50 de zloți tătărești în mîinile slugii noastre Mircea Ezereanu, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Ion și fraților lui, Nichita și Mihul, acea mai sus scrisă a patra parte a satului Faurești, ca să le fie lor și de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor și răstrănepoților și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei mai sus scrise a patra părți din satul Faurești, partea de jos, începe de la capătul lor de sus, între ei și Faureștii de la Tutova, de la gura gîrlei, peste cîmp, la sărătură și la Movila lui Puiu, lîngă drum, și la trei stejari, și la un stejar însemnat mai sus de reuiu și la vîrfu dealului la drum, iar dinspre alte părți pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldur vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de <Ne>^samț, credința pa<nului>⁴ Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn, din copiii>⁵ noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le <clintească>⁵ dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că și-au cumpărat pe banii lor drepti.

<Iar pentru mai mare putere și>⁵ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Văscan al lui Vladici, la Vaslui, în anul 7010 <1502> martie 14.

<Pe verso, însemnare contemporană>:† Ion și frații săi.

Bibl. Acad., Peceti, nr. 82. Orig., perg. (33,5×31,5 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), stricată parțial, cu legenda: † Печать Іоу Гтефаня воивода, гв<сподар Земаи Мвала>скон.

Un rez. modern, după *Uricariul* (v. EDIȚII), la Arh. St. București, Colecția Sever Zotta, dos. 124, f. 95 (nr. 6).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/140.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1338—1340 (nr. 459).

EDIȚII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 438—443 (nr. 86) (text slav, după o copie a lui T. Codrescu, și trad. a aceluiași, cu data de an: 7000 <1492>); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 204—205 (nr. CI) (text slav și trad. hotarniceii); *D.f.R.*, A, XVI, vol. I, p. 18—19 (nr. 18) (trad., după orig.); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 50 (nr. 62) (rez., după colecția Sever Zotta și Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, cu data de an completată greșit: 1492).

¹ Cuvint scris deasupra rindului.

² Corectat din прѣръ, fără a-l fi transformat pe primul р în о.

³ Șters.

⁴ Omis.

⁵ Șters și rupt.

† М(н)л(о)стїю в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), ис смл(ъ) нашим(ъ) лнстом(ъ), въсем(ъ) кто на нь зрыт(ъ) нан чтѣчи его слышнт(ъ), вже прїнде, прлд(ъ) намн и прлд(ъ) счмы нашимы молдавскимъ бояре, слѣга наш(ъ) Оанча, оуноук(ъ) Боднн(н) плоскарѣ, по свон доброн волн, ннкым(ъ) непонѣжен(ъ), а нн прнсловань, н продал(ъ) свою правѣю втнннѣ, вт(ъ) зрнка дѣда его Бодн плоскарѣ, чѣтвѣртѣю част(ъ) села на Сохолѣн, на нсм¹ѣ Мнлещн, где был(ъ) Мнлѣ Шлнѣл(ъ), 8 ннжннн кран, слѣсѣ нашемѣ Петрн, за ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ).

И сставше наш(ъ) слоуга Петрѣ та заплачл(ъ) счн тотн выше писаннїн пннѣзн, ѿ злат(ъ) татарскнх(ъ), 8 рѣкы Оанчн, прлд(ъ) намн и прлд(ъ) нашимы бояре.

Ино мы, вндѣвшн нх(ъ) добрѣю волю н токмеж(ъ), пак(ъ) н полнѣю заплачѣ, а мы, такожде, н вт(ъ) нас(ъ) есмы даан н потвѣрданн слѣсѣ нашемѣ Петрн тое прлд(ъ) реченное чѣтвѣртѣю част(ъ) села що на Сохлѣн, на нмѣ Мнлещн, где был(ъ) Мнлѣ Шлнѣл(ъ), како да естѣ емѣ н вт(ъ) нас(ъ) зрнкѣ н сѣ въсем(ъ) доходим(ъ), емѣ ,н дѣтем(ъ) его, н знѣчатом(ъ) его, н прѣзнѣчатом(ъ) его, н прлщрѣтом(ъ) его н въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ нзберет(ъ) нанелнжнн, непорѣшено ннокон, на вѣкы.

И хотар(ъ) тон чѣтвѣртон част(ъ) села що на Сохлѣн, на нмѣ Мнлещн, где был(ъ) Мнлѣ Шлнѣл(ъ), да ест(ъ) вт(ъ) ссего хотара чѣтвѣртаа част(ъ), а вт(ъ) нншнх(ъ) сторвнн(н) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда нз(ъ) вѣка жнвелан.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, вше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Богдана воеводы, н вѣра бояр(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣмы, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера н пана Дѣма Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалабн вт(ъ) Хотнна, вѣра пана Шремїл н пана Драгоше паркалабн вт(ъ) Немца, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка йрѣбре портарѣ Свчавского, вѣра пана Кѣланѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Козма Шарпе постелннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса, <н вѣра з¹снх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), н велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвостѣ¹, кто вѣдет(ъ) <господарѣ нашнн землн>², вт(ъ) нашнх(ъ) дѣтен нан вт(ъ) нашего родѣ нан пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)гѣ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашнн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанїл н потвѣрженїл, алн бы емѣ ствѣрднл(ъ) н скрѣпнл(ъ), занѣже даан н потвѣрданн есмы емѣ за що вн(ъ) собн кѣпнл(ъ) за свон правїн пннѣзн.

И на болшѣю крѣпвст(ъ) н потвѣрженїе томѣ въсемѣ вше писанномѣ, велѣан есмы нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтѣлѣ логофѣтѣ, писати н нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн к семѣ нашемѣ лнстоу.

Матен писал(ъ), 8 Каслѣн, в(ъ) л(ѣ)то хѣї, м(ѣ)с(а)ца март(а), дї д(е)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boie-

rilor noștri moldoveni, sluga noastră Oancea, nepotul lui Bodea ploscar, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina lui dreaptă, din uricul bunicului său Bodea ploscar, a patra parte din satul de pe Sohului, anume Milești, unde a fost Milea Uliul, la capătul de jos, slugii noastre Petrea, pentru 70 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Petrea și a plătit acei bani mai sus scriși, 70 de zloți tătărești, în miinile lui Oancea, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și, de asemenea, și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Petrea această înaintea spusă a patra parte din satul ce este pe Sohului, anume Milești, unde a fost Milea Uliul, ca să-i fie și de la noi uric și cu tot venitul, lui, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei a patra părți din satul ce este pe Sohului, anume Milești, unde a fost Milea Uliul, să fie din tot hotarul a patra parte, iar din alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbore portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis <și credința>¹ tuturor boierilor boștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi <domn al țării noastre>², din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit, pentru că el și-a cumpărat pe banii săi drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie, 14 zile.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 18. Orig., perg. (33×34 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămizie), cu legeda: † ПЕЧАТЬ ЇУ СТЕФАНЪ ВОЕВДА, КРУГОСПОДАРЪ ЗЕМЛИ МЛВАДАНСКОИ.

O foto. la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/141.

O copie, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1344—1345 (nr. 462).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 207—208 (nr. CIII) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 20—21 (nr. 19) (trad., după orig.).

¹ Rupt.

² Omis.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской. Знаменито чиним(ъ), нс(ъ) снм(ъ) лнстомъ нашнм(ъ), вѣсѣмъ ктв на нь възрнтъ нли чтѣчи его слышнт(ъ), вже тоти истинніи Стана и сестри ен, Зоика, и Марена и Параска, знѣки Марка, жаловали есмь нх(ъ) всобною нашею м(н)л(о)стію, дали и потвръдани есмь нм(ъ) ѡ нашен земли, ѡ Молдавской, нхже правѣю штнннѣ, едно село на ѡстн Стебничела, на нмѣ Балеши, село дѣда нх(ъ) Марка. Тоє вѣсе выше писанное да ест(ъ) нмъ и шт(ъ) нас(ъ) ѡнкъ и съ вѣсѣмъ доходим(ъ), нмъ, и дѣтемъ нх(ъ), и знѣчатомъ нх(ъ), и прѣзнѣчатим(ъ) нхъ, и прѣшрѣтим(ъ) нхъ и вѣсемъ родѣ нхъ, кто съ нмъ изберець наближніи, непорѣшенно ннколиже, на вѣкы.

И хотарь томѣ выше писанномѣ селѣ Балешиим(ъ) да ест(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда из вѣка жнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго мы с(ы)на, Богдана воеводи, и вѣра боар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Дѣми, вѣра пакна¹ Болдора дврннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣми Брѣдѣра, вѣра пана Тоадера и пана Негрнла паркалабовн Хотннскнх(ъ), вѣра пана Стремѣлн и пана Драгоша паркалабовн Немецкнх(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Яреѣрѣ портарѣ Свчавского, вѣра пана Кльнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣрннка, вѣра пана Козмн Шарпе постелннка, вѣра пана Могнлн чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра вѣсмъх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашему животѣ, ктв боудеть г(о)сп(о)д(а)ръ нашен земли, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего рода нли пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберець(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашен земли Молдавской, тот(ъ) бы нмъ не порѣшнл(ъ) нашего даанїа и потвръженїа, али бы нм(ъ) ствръднл(ъ) и ѡкрѣпнл(ъ), занѣже есмь нмъ дали и потвръдани за що ест(ъ) нмъ права штннна.

И на болшѣю крѣпость и потвръженїе томѣ вѣсемъ выше писанномѣ, велѣли есмь нашему вѣрномѣ панѣ, Тѣѣтоуѣ логѣетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) завѣстнн к семѣ лнстоу нашему.

Писал(ъ) Ивн(ъ) Поповч(ъ), ѡ Баслѣн, в(ъ) л(ѣ)тв хѣї, м(ѣ)с(а)ца март(а) дї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Stana și surorile ei, Zoica, și Marena și Parasca, nepoatele lui Marcu, le-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat și le-am întărit în țara noastră, a Moldovei, ocina lor dreaptă, un sat la gura Stebnicelului, anume Bălești, satul bunicului lor, Marcu. Toate acele mai sus scrise să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul aceluia sat mai sus scris, al Băleștilor, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința pa(nului)¹ Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului

Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania și întărirea noastră, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie 14.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Satul Băleștii, la Gura Stennicelului.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 19. Orig., perg. (29×36 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподаръ Земли Молдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/142.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1342—1343(nr. 461).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 206 (nr. CII) (text slav); *D.I.R.*, XVI, vol.I, p. 21 (nr. 20) (trad., după orig.) și p. 621 (facs.).

¹ Onis.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), исъ(ъ) симъ(ь) инстумъ(ь) нашимъ(ь), <вѣсѣмъ>¹ ктв на нь вѣзритъ или чтоучи его оуслышнтъ, вже прѣдоша, прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) сими нашими молдавскимн богаре, двчки Нѣгини, на имѣ: Янка, и Цоле и Магда, и племенникове нхъ(ъ), Сима и Бѣлшш(ь), по нхъ(ъ) доброн волн, никимъ(ь) непонѣжени, а ни присловани, и продали свою правѣю штиниѣ, штъ(ъ) нхъ(ъ) праваго срика, едно село на Милковѣ, на имѣ Петреци, межн Симишнеци и Фолтеци, слѣгамъ нашимъ(ъ) <Гр>²ози, и Кости, и Стѣнналъ, и Мѣни, и Жсржи, и Радѣлѣ, и Ѡприши, и Драгомнрѣ, и Негрилови, и Колци, и Івиѣ, и Нѣгоєви, и Стан<чѣ>²лѣ, и Ходороби и Федки, за ѣмъ златъ(ъ) татарскнхъ(ъ)

И ѣ твмъ(ь), счи выше писанин нашн слѣги заплатни счи тотн выше писанин пинѣзи, ѣмъ златъ(ъ) татарскнхъ(ъ), ѣ рѣски дочкамъ Нѣгинимъ: Янки, и Цоле и Магди, и племеннквмъ(ъ) нхъ(ъ), Сими и Бѣлшш, прѣдъ(ъ) нами и прѣдъ(ъ) нашимн богаре.

Ино мы, видѣвше нхъ(ъ) доброн волн и токмежъ(ь) и полиѣю заплатѣ, а мы, таквждере, и штъ(ъ) насъ(ъ) есмы дали и потвѣрдни слѣгамъ нашимъ(ъ): Грози, и Кости, и Стѣнналъ, и Мѣни, и Жсржи, и Радѣлѣ, и Ѡприши, и Драгомнрѣ, и Негрилови, и Колци, <и>² Івиѣ, и Нѣгоєви, и Станчѣлѣ, и Ходороби и Федки, тоє прѣдъ(ъ) реченное село, цю на Милковѣ, на имѣ Петреци, цю естъ(ъ) межн Симишнеци и Фолтеци, како да естъ(ъ) имъ(ъ) штъ(ъ) насъ(ъ) срикъ и съ вѣсемъ

ДОХОДИМ(Ъ), ЕДИНОМЪ ШКО И ДРЪГОМЪ, И ДѢТЕМЪ НХ(Ъ), И ЗНЪЧАТОМЪ НХ(Ъ), И ПРѢЗНЪЧАТОМЪ НХ(Ъ), И ПРАЩЪРѢТМЪ(Ъ) НХ(Ъ), И ВЪСЕМЪ РОДЪ НХ(Ъ), КТО СМ НМЪ ИЗБЕРЕТЪ НАБЛИЖИИ, НЕПОРЪШЕННО НИКОЛИЖЕ, НА ВѢКЪ.

И ХОТАР(Ъ) ТОМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМУ СЕЛЪ, НА ИМѢ ПЕТРЕЩИМ(Ъ), ДА ЕСТ(Ъ) ПО СТАРОМЪ ХОТАРЪ, ПО КЪДА ИЗ ВѢКА ШЖИВАЛИ.

И НА ТО ЕСТ(Ъ) ВѢРА НАШЕГО Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА, ВЫШЕ ПИСАННАГО, МЫ, СТЕФАНА ВОЕВОДИ И ВѢРА ПРѢВЪЗЛЮБЛЕННАГО С(Ы)НА Г(О)С(ПО)Д(СТ)ВА МЫ, БОГДАНА ВОЕВОДИ, И ВѢРА БОЯР(Ъ) НАШНХ(Ъ): ВѢРА ПАНА ДЪМИ, ВѢРА ПАНА БОЛДОРА ДВОРНИКА, ВѢРА ПАНА ШЕФЪЛА, ВѢРА ПАНА ДЪМИ БРЪДЪРА, ВѢРА ПАНА ТОДДЕРА И ПАНА НЕГРИЛА ПАРКАЛАБОВИ ХОТИНСКНХ(Ъ), ВѢРА ПАНА БРЕМІА И ПАНА ДРАГОША ПАРКАЛАБОВЕ(Е) НЕМЕЦКНХ(Ъ), ВѢРА ПАНА ШАНДРА ПАРКАЛАБА НОВОГРАДСКОГО, ВѢРА ПАНА ФРЕБРѢ ПОРТАРѢ СЪЧАСВКОГО, ВѢРА ПАНА <КЛЪН>¹ЪЪ <СПАТАР>¹Ѣ, ВѢРА ПАНА ИСАКА ВЪСТАРИКА, ВѢРА ПАНА КОЗМИ <ШАРПЕ>¹ ПОСТЕЛИКА, ВѢРА ПАНА МОГИЛА ЧАШНИКА, ВѢРА ПАНА ФРЪИТЕША СТОЛИКА, ВѢРА ПАНА ПЕТРИКА КОМИСА И ВѢРА ВЪСМЪХ(Ъ) БОЯР(Ъ) НАШНХ(Ъ) МОЛДАВСКНХ(Ъ), ВЕЛНИКНХ(Ъ) И МАЛНХ(Ъ).

И ПО НАШЕМЪ ЖИВОТѢ, КТО КЪДЕТ(Ъ) Г(О)СПО(Д)А(Р)Ь НАШЕН ЗЕМЛИ, ШТ(Ъ) ДѢТЕН НАШНХ(Ъ) ИЛИ ШТ(Ъ) НАШЕГО РОДА ИЛИ ПАК(Ъ) БОУДЪ КОГО П(О)ГЪ ИЗБЕРЕТЪ Г(О)СП(О)Д(А)РЕМЪ БЫТИ НАШЕН ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ, ТОТЪ БЫ НМЪ НЕ ПОРЪШИЛЪ НАШЕГО ДАНИА И ПОТВЪРЪЖЕНІА, АЛИ БЫ ИМ(Ъ) ШТВЪРЪДНІА И ШКРѢПІА, ЗАШЖЕ ЕСМЫ ИМЪ ДАЛИ И ПОТВЪРЪДИЛИ ЗА НХ(Ъ) ПРАВЪЮ СЛОУЖЕЪ И ЗА ШО ШНИ КЪПИЛИ СОБИ ЗА СВОИ ПРАВИ И ПИКЪЗИ.

И НА БОШШЮ КРѢПОСТЬ И ПОТВЪРЪЖЕНІЕ ТОМЪ ВЪСЕМЪ ВЫШЕ ПИСАННОМЪ, БЕЛѢАН ЕСМЫ НАШЕМЪ ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪШТЪЛОВИ ЛОГОФЕТЪ, ПИСАТИ И <НАШЪ ПЕЧАТЬ>³ ЗАВѢСТИ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМЪ.

ПИСАЛ(Ъ) ІУИИ(Ъ) ПОПОВИЧ(Ъ), Ш БАСЛЪИ, В(Ъ) Л(Ѣ)ТО ХЪІ, М(Ѣ)С(А)ЦА МАРТ(А) ШІ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † ГрозѢ И ДРЪЖИНА И⁴

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, <tuturor>¹ celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, fiicele Neagăi, anume: Anca, și Țole și Magda, și verii lor, Sima și Băloș, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, un sat pe Milcov, anume Petrești, între Simionești și Foltești, slugilor noastre: <Gr>²ozea, și Costea, și Stănilă, și Manea, și Giurgiu, și Radul, și Opriș, și Dragomir, și Negrilă, și Colțea, și Ion, și Neagoe, și Stan<ciu>²¹, și Hodoroba și Fedca, pentru 140 de zloți tătărești.

Și întru aceea, toate cele mai sus scrise slugi ale noastre au plătit toți acei bani mai sus scriși, 140 de zloți tătărești, în mîinile fiicelor Neagăi: Anca, și Țolea, și Magda, și verilor lor, Sima și Băloș, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre: Grozea, și Costea, și Stănilă, și Manea, și Giurgiu, și Radul, și Opriș, și Dragomir, și Negrilă, și Colțea <și>² Ion, și Neagoe, și Stanciul, și Hodoroba și Fedca, acel înainte spus sat, ce este pe Milcov, anume Petrești, ce este între Simionești și Foltești, ca să le fie de la noi uric și cu tot venitul, unuia ca și altuia, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul celui mai sus scris sat, anume al Petreștilor, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma Brudur, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, și credința panului Ieremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului <Clăn>¹ău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma <Șarpe>¹ postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și pentru că ei și-au cumpărat cu banii lor drepți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne <pecetea noastră>³ la această carte a noastră.

A scris Ioan al lui Popa, la Vaslui, în anul 7010 <1502>, luna martie 17.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Grozea și ceata și . . . ⁴.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 382. Orig., perg. (30,5×34 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămzie), cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воєвода, гвсподар Земли Молдавскої.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/143.

O copie slavă, după D. P. Bogdan (v. EDIȚII), trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 200,0 — XIV (M. Costăchescu, <Doc., Ștefan cel Mare>, f. 1345₁₋₃ (nr. 463)).

EDIȚII: D. P. Bogdan, *Acte 1426—1502*, p. 81—85 (nr. 17) (text slav și trad.); *D.I.R.* A, XVI, vol. I, p. 22—23 (nr. 22) (trad. după orig.).

¹ Rupt și șters.

² Rupt.

³ Omis.

⁴ 3—4 litere, șterse.

Noi, Ștefan v<oe>¹vod, bojai<u>¹ milost<iuu>¹, g<o>¹spodar Zămli Moldavscoi². Facem înștiințare pentru adevărate slugile noastre, Dobrotă și Lupul, că au slujit noi cu dreaptă credință. Deci noi, văzînd a lor dreaptă și credincioasă slujbă cătră noi, i-am miluit pre dîșii osăbit de a noastră milă, le-am dat lor întru al nostru pămînt a Moldovii, de la noi, un loc de pustiiu, la ținutul Chigheciului, pe Pîriu Grecului, la Săliște Tătărească, anume Fîntîna Popișoara, ca să-și facă loruși un sat și să fii lor de la noi uric și cu tot vinitul, lor, și ficiorilor lor, nepoților, și strănepoților și a tot neamul, ce să va alege mai de aproape, nerășuit niciodată, în veci.

Iar hotarul celui loc de pustiiu ca să fii cît va puté fi de agiuns un sat de doîzeci de case.

Pentru aceia, credința domnii meli de mai sus scris, Ștefan v<oe>¹vod, și credința preaiubit fiiului domnii meli, Bogdan v<oe>¹vod, și credința tuturor boerilor noștri, de la dum<nea>¹lui lui Boldor [vel] vornic pînă la dum<nea>¹lui Petrica comis.

Iar după a noastră viață, cine va fi domnu țării aceștie, să nu strice a noastră danie și întăritură, ci mai vîrtos să o și [să] întăriască, de vremi ce și noi i-am dat și am întărit pentru a lor dreaptă slujbă.

Iar pentru mai mare credința și întăritura a celor de mai sus scrise, am poruncit cinstit și credinciosului boiariului nostru, dum<nea>¹lui Tăutului [vel] logofăt, să scrie și a noastră pecete cătră această carte a noastră să o lege.

V<ă>¹leat 7010 <1502>.

S-au tălmăcit de Evloghie dascăl slovenescu.

După Marinescu, *Extrase*, p. 40 (nr. 1). Trad. din a doua jumătate a sec. XVIII.

O copie a aceleiași trad., cu data: 1502, și comentariu, în care se menționează că doc. a fost emis „după martie”, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1359—1360 (nr. 467)).

ALTE EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 253—254 (nr. 82) (trad., după Marinescu cu data: 1502); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 5 (nr. 5) (trad., după Costăchescu).

Dacă nu constituie o omisiune a traducătorului, lipsa lui Duma din sfatul domnescu dovedește că acest act a fost emis după 17 martie (cf. și Bibl. Acad., A 2000—XIV ..., f. 1359 v.).

¹ Parantezele editorului.

² din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei.

280

1502 (7010) aprilie 7.

7010 <1502> april(ie) 7.

Suret di pe ispisoc de la domn(ul) Ștefan v(oi)e vod, cuprinzător, între altile, și pe moșia Arămeștii.

Bibl. Acad., CMXLVI/1 (nr. 5). Menț.

O copie a aceleiași menț., cu comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1346 (nr. 463)).

281

1502 (7010) iunie 10.

V(ă)let 7010 <1502> iun(ie) 10. Ispisoc di la Ștefan vod(ă), pre sîrbie.

† Iată au vinit, înainte noastră și-naintea boiarilor noștri moldovinești, sluga noastră Lupea, ficiorul Giurgii Oeșanului, de a sa bunăvoe, de nimi silit, nice asuprit, <și> au vîndut a sa driaptă ocină și cumpăratură, a tătine-său, Giurgii Oeșanului, din dires ce-au avut el de la domniia me, din giumătate de sat din Oeșeni, giumătate, ce iaste pe Răzina, partea din gios, slugii noastre, lui Ion sluger, drept 70 zloț(i) tătărăști.

Și sluga noastră Ion sulgeriul au plătit el toț(i) banii ci mai sus scriu, 70 taler(i) tătărăști, în mînuli slugii noastre Lupii, ficior Giurgei Oeșanului, înainte noastră și-nainte boiarilor noștri.

500

Deci, domnia me, vădzînd a lu<i d>¹i bunăvoe tocmal(ă) și plata deplin, și noi di la noi am dat și am întărit sl(u)gii noastre, lui Ion sulger, pi acea de <mai>¹ sus scrisă, din giumătate di sat de Oeșeni, giumătate, ce iaste pe Răzina, parte din gios, ca să-i fie și de la noi uric cu tot vinitul, lui, și copiilor, și nepoților, și strănepoților și a tot niamul cît să va <a>²legi mai de aproape, niclătit, nerușiit, stătăror în veci.

Iar hotarul aceștii di mai sus scris(e), ca să fie din tot hotarul a patra parte de către alte hotare, pi undi de veci au îmblat.

L(e)t 7245 <1736> dic(hemv)r(ie) 6. Ion gram(atic) pis(a).

<Pe verso, o însemnare contemporană traducerii>: Antoh(i) Scărlit căp(i)t(an) șadi la Birheci. Ispisoc(ul), la dînsul sau la Fidiscul Iordache, s-au prăp(ă)dit de la Lucaci mid(elnice)r; <altă însemnare contemporană>: Pe Oișăști.

Bibl. Acad., CXXXVII/71. Trad.

O copie după această trad., avînd numai data de an, „poslăduită“ de Vasile Danu și „încredințată de boieri de divan“, la 1813 august 3, ibidem, CLXXXVI/158. Un rez. după trad., într-un periphrasis din 1798 iulie 12, la Bibl. Centr. de Stat, LXIV/2 (nr. 1).

O copie, după cea precedentă, și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1347 (nr. 464).

EDIȚII: M. Costăchescu, *Doc. comunicate*, p. 168—169 (nr. CIV) (copia din 1813 august 3); idem, *Doc. slavone moldovenești*, fasc. II (extras din „Ioan Neculce, fasc. 7), p. 22 (nr. IX) (aceeași copie); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 244—245 (nr. 80) (aceeași copie; în comentariu, se menț. și un rez. cu data: 7010 <1502> iulie 1); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 23—24 (nr. 23) (trad. din 1736 decembrie 6).

¹ Rupt în trad.

² Omis în trad.

Suret de pe ispisoc vechiu de la Ștefan vodă, scris de Toader în Suceava, din leat 7010 <1502> iuli în 2 zile.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan vovod, domnul Țării Moldovei. Înștiințare facem, prin această carte a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, precum au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boerilor noștri ai Moldovei, Mușa, fata Dumei Mădoia, și ficiorii ei, Lupe și Nastea, și nepoții de soră a ei, Ignat și Malea, nepoții Dumei Mădoia, și de nime siliți, nici asupriți, ci de bunăvoia lor, din drept uricul lor, au vîndut o bucată de loc din hotarul Boiștei, puțin mai jos de gura Boiștei și de vîrsătura gîrliei, unde iasă din Talharu și pînă unde dă în ezărul Cerenul¹ și cu toate gîrlele și cu toate băltiuganele (sau ezărelele), cum și satul pe Frumușița, unde au fost Fălcin, mai jos de Andrieș, și le-au vîndut acestea domniei noastre, drept una sută zloți tătărăști.

După aceia, iarăși au venit înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, slugile noastre, frații și nepoții de soră a lui Tuduran, și Vlad, și Luca Joriță, și Toader Păcurariul, și Birțu², și Marta și Danciul, feciorul lui Marcu, și Ignat și Ivan, fratele lui Ignat, și Rada, fata Oanei Lărgianului, și fata lui Stoian și cu tot neamul și sămînța lor, toți nepoții a Cristei Negrului și a frătiul-său Giurgei, și iarăși de bunăvoia lor ș-au vîndut dreaptă ocina lor,

din uric a moșilor lor, a Cristei Negrului și a Giurgii, un iazer peste Prut, anume iazărul Cerlenul ¹, și în marginea iazerului aceluia (sau în malul lui) ³ satul Balinteștii și, din gios de Balintești, săliște Manei, în gura Frumușiței, domniei mele, drept cinci sute zloți tătăraști, cum și ispisoacele ce le-au avut moșii lor Criste Negrul și frate-său Giurge pe acel iazer Cerlenul ¹, de la unchii noștrii, de la Ilieș și Stefan voevod, încă le-au dat în mînule noastre.

După aceia, iarăși au venit, înaintea noastră și înaintea boerilor noștri, slugile noastre Manuil Pășco și fratele său, Toader, și nepoata lor de soră, Niaga, nepoții logofătului Niagoia, și iarăși de bunăvoia lor au vîndut din uricul moșului lor, a Niagoiului logofăt, din ispisoc ce au avut el de la moșul nostru, Alexandru voevod, trei sate peste Prut, pe Frumoasa, anume Frăcenii ⁴, din gios de Troian, și cu moară, și Șcheia, în gura Frumoasei, și la Fintîna lui Maciș ⁵, ce-i în capul cel din gios a iazerului Cerlenul ¹, și cu toate gîrlile, ce sînt în dreptul acelor sate și pîn(ă) la Prut, iarăși domniei mele au vîndut drept trei sute treizăci zloți tătăraști.

Și domnie me am plătit toți acei de mai sus arătați bani gata în mînule tuturor celor de mai sus numiți, denainte a tuturor boerilor noștri a Moldovei.

Și plătind tot deplin, domnie me am binevoit cu a noastră bunăvoință, cu curată inimă, și cu bunăvoință și cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim a noastră sfîntă mănăstire ce-i pe Putna, unde iaste hramul Adormirea Maicei Precistei, unde este arhimandrit iegumenul Paisie, și am făcut pomenire pentru cei întru sfinți odihniți procatiții, moșii și părinții noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea a doamnei noastre, Mariei, și pentru sănătatea și mîntuirea a fiilor noștri, și am dat și am întărit mai sus numitei mănăstirii noastre, mai sus numitul iazăr Cerlenul ¹ și cu toate iazărașile și gîrlile lui și cu mai sus numitele sate Balinteștii, în margine (sau în malul) ³ iazărului Cerlenului, și, mai din gios, săliște Manii, în gura Frumușiței, și, pe Frumoasa, Frăcenii ⁴, din gios de Troian, și cu moară, în ⁶ Șcheia, în gura Frumoasei, și la Fintîna lui Maciș ⁵, ce-i în capul cel din gios a iazărului Cerlenii ¹, și cu toate gîrlile ce sînt în dreptul acelor sate și pîn(ă) în Prut, cum și acea bucată de loc din hotarul Boiștii, puțin mai gios din gura Boiștii și de vărsătura gîrliei, de unde iase din Tălhare pînă unde dă în iazărul Cerlenii ¹ și cu toate gîrlele și iazăreșele și satul pe Frumușița, unde a fost Fălcin, mai gios de Andrieș, pentru ca să fie mai sus numitei mănăstiri Putnii de la noi uric, cu tot venitul și cu vama și cu dejma ce va eși dintr-acel ezăr Cerlenul ¹, neștrămutat niciodată, în veci.

Cum și ispisocul a Cîrstei Negrului și a frăține-său, a Giurgei, ce l-am avut pe acel iazăr, care l-au fost dat în mînule noastre mai sus numiții nepoții lor, noi încă l-am dat în mîna lui Paisie, arhimandritul mănăstirii Putnei.

Iar hotarul aceluia iazăr Cerlenul ¹ și a celor mai sus numitelor sate să fie după vechiul hotar, pe unde au aflat și au hotărit al nostru credincios boeriu, Tăutul logofătul, și cu megieșii, începînd din sus din malul Prutului și din gura gîrliei Zancii, ce-i în dreptul Rogojenilor, apoi peste hlabnic și peste capul cel din sus de vărsătură, apoi la gîrla Rentii, apoi pisti acea gîrlă și peste drumul cel mare și peste Troian la deal, la movila cea mare, ce-i săpată în vîrfu, unde între dînsele este satul Mădoeștii, apoi peste cîmpu și peste Valea Niagului la deal, puțin mai sus de drum, la movila mică, ce-i săpată în vîrfu, și iarăși cîmpul peste valea cea mică și peste Vale Cahovul, prin stejăriș, la pisc, la movila săpată, apoi întorcînd cîmpul la vale, la stejărei și la movila săpată de lîngă dînșii, apoi iarăși cîmpul la vale, la doao movili gemini, apoi întorcîndu-să și peste Vale Cahovului, la movila cea mare, ce-i

lîngă drum, apoi drumul acela la vale pîntre Frumoasăle, pînă la movilele cele săpate, ce sînt lîngă același drum.

Apoi, lăsînd drumul, apucă cîmpul la movila cea mare, apoi la Troian, în movila cea săpată, apoi Troianul, apoi întorcînd spre deal peste grădiște, la movila cea săpată, ce-i despre hotarul Hușilor, apoi peste vale, ce să numește Cărhană, la vîrfului dialului, despre Cahov, la movila cea săpată, apoi dialul acela în gios, pînă mai gios de doao movile, la o movilă găunoasă, apoi întorcînd la vale, prin ciritei, pînă la un stejar însămnat, apoi iarăși peste vale ce să numește Cărhana, cîmpul la movila săpată, apoi, tot cîmpul și peste drum și peste Troian, la Vale lui Stravici, apoi tot vale aceia pînă la gura gîrlii Cărhanii, apoi peste gîrla Cărhanii și peste hlabnic, drept în Prut, unde să întîlnesc hotarile a Pieleșului și a Plopului, iar de aici tot Prutul în sus, pînă în dreptul Rogojinița, pînă la gura gîrlii Zancii, de unde am început. Atît este tot hotarul.

Și spre aceasta este credința a însuși domniei noastre de mai sus numit, Stefan voevod, și credința a preiubit fiul domniei mele, Bogdan voevod, și credința a tuturor boierilor noștri ai Moldovei, a mari și a mici.

(Apoi după blăstămul ce face asupra cui ar strica această danie și întăritură zice):³

Și spre mai mare tărie și întăritură a tuturor acestor de mai sus scrise, am poruncit credincios boierului nostru, Tăutul logofăt, ca spre adevărata cartea noastră această pecete a noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldovenească am tălmăcit la anul 1807 april 26. Polcovnicul Pavăl Debrici ot Mitropolie.

După Ghibănescu, *Surete*, IX, p. 7–11 (nr. III). Trad. din *Ms. Surete*, XXV, 644–648 – după Arhiva Balș ce se afla la familia Catargi.

O trad. din sec. XVIII, la M-rea Putna, inv. nr. 158. O copie din 1807 aprilie 26, după trad. la Arh. St. București, *Doc. mold.*, LXXXIV/1; un rez. într-un izvod de acte din 1804 septembrie 27, la Arh. St. Iași, CCLIX/3, f.3 v. (nr. 2), și altul, într-o mărturie din 1806 august 10, *ibidem*, DXCIV/12.

O copie după Ghibănescu, *loc. cit.*, și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1348–1354 (nr. 465).

ALTE EDIȚII: Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 88–89 (nr. 12) (rez. al editorului după trad. din sec. XVIII a lui Vartolomei Măzăreanu) și p. 205 (rez., după orig. ce se afla la m-rea Putna, în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 245–255 (nr.81) (trad. după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 24–26 (nr. 24) (trad. după Costăchescu).

¹ În românește: „Roșul” (cf. doc. nr. 285).

² În doc. orig. din 1507 (7015) februarie 22 (cf. *Каталог—Львов*, p. 158/nr. 322: „Хриџу”.

³ Așa în textul editat.

⁴ La M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 246 „Farcenii”. (Cf. *ibidem*, nota 2); numele satului este „Fărceni” (v. doc. nr. 285).

⁵ În loc de: „Fîntina Măceș” (cf. doc. nr. 285).

⁶ Greșit, pentru „și”.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землї Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрѣт(ъ) или его чтѣчи оуслышит(ъ), оже бл(а)гопронзволи г(о)с(по)д(ст)во ми, нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїем(ъ), и ч(н)стим(ъ) и свѣтанм(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), и съ въсѣм нашим добром волем и шт(ъ) Б(ог)а помощїа, и

оучинил есмн въ зад(8)шіе с(вѣ)топочишнх(ъ) предквѣ(ъ), дѣдвѣ(ъ) и родителен нашнх(ъ), и за наше здравіе и сп(а)с(е)ніе, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе г(о)с(по)жди нашен, М(а)рїи, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе дѣтен нашнх(ъ), яко да оутвѣрднм(ъ) и оукрѣпим(ъ) наш(ъ) с(вѣ)т(ы)и монастыр(ъ), що на Пѣтрон, идеже ест(ъ) Храм(ъ) Оуспенію пр(ѣ)с(вѣ)тѣи Б(о)городици, и гдѣ ест(ъ) егѣмен(ъ) архимандрнт(ъ) м(о)лебник(ъ) нашъ, кир(ъ) Спирндвн(ъ), и оучинил смо, съ бл(аго)с(ло)веніемъ вт(е)цѣвъ и Б(о)гомолцев(ъ) нашнх(ъ), мнтрополнта Сочавского, кѣр(ъ) Георгїа, и еп(н)ск(8)па Долен Мнтрополїи вт(ъ) Романова трѣга, кѣр(ъ) Оеукнста, и еп(н)ск(8)па Радовского, кѣр(ъ) Іванкїа, и далн есмн выше реченномѣ монастырѣ оуспн попове шо оу ѣснх(ъ) цр(ъ)квѣх(ъ) по оуспнх(ъ) того монастыра селах(ъ), вездѣ, по вѣсен нашен землн, шо коланко тот(ъ) с(вѣ)т(ы)и монастырѣ нмаеть и шо вѣдѣт(ъ) сѣ емѣ и вт(ъ) селн напред(ъ) придавати, оуспн да слѣхают(ъ) выше реченного монастыра из данею и съ оуспнм(ъ) приходм(ъ) и да нх(ъ) и сѣднт(ъ) Пѣтенскїи егѣмен(ъ), а оурѣдннци владнчнїи да не нмают(ъ) нн єдного днла до тых(ъ) попове(е), на вѣкы.

Пакже далн есмн выше реченномѣ же монастырѣ да нмает(ъ) на вѣсѣкын гвд(ъ) вт(ъ) нашен вкнн вт(ъ) Тотрѣша по сто и пет(ъ) десѣт(ъ) дровѣв(ъ) солн.

И єще оучинил есмн выше писанномѣ монастырѣ вранище школо монастыра и потвѣрднл есмн нс(ъ) смн(ъ) нашнм(ъ) лнстом(ъ): Сѣчака съ оуспнмн єи нзворамн, почѣншн хотар(ъ) вт(ъ) врѣх(ъ) Шнковѣ, вѣчнною на врѣх(ъ) Лаоурн и вѣчнною, та на врѣх(ъ) Фалкѣва и вѣчнною, та на врѣх(ъ) Садѣва и вѣчнною, та на врѣх(ъ) Рѣскова и вѣчнною, та серед(ъ) Плоскн и вѣчнною, та на врѣх(ъ) Шнпота, та на Погонншча, та на двм(ъ) Беневн, <вѣ>чнною, та на Ярсѣрн, вѣчнною, та на Дал(ъ) Тнмотевн(н) вѣчнною, та на Рѣнкѣ Беркѣзевн(н) и вѣчнною, та на Бѣцев(ъ), та на врѣх(ъ) Малѣсн, та на оустн Пѣт<н>їон, гдѣ оупѣзает(ъ) на Сѣчавѣ. То ест(ъ) вѣс(ъ) хотарѣ.

И оу тѣ вранищѣ, монастыр(ъ) да ловнт(ъ) собн рнѣѣ и сѣѣрь, и монастырскын товар(ъ) да сѣ пасеть; а нн(ъ) ннкто безъ нгѣменовѣ волю да не смѣтъ оу тотѣ вранищѣ нн рнѣѣ ловнтн нн ннїи сѣѣрь, нн товарѣ пастн н нн ннѣ нн єднѣ роботѣ робнтн. Toe оу сѣ выше писанное <да естъ> выше писанномѣ монастырѣ, вт(ъ) нас(ъ), оурнк(ъ) и непорѣшено, на вѣкы.

Ѡ на то вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзїаवलєннаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мн, Богдана воеводї, и вѣра воар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Бвладора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадера и пана Негрїла паркалабове Хотннскын, вѣра пана Єремїа и пана Драгоша паркалабове Немецкїи, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Ярсѣра портарѣ Сочавского, вѣра пана Клѣнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака вїстїарннка, вѣра пана Козмн Шарпє постелннка, вѣра пана Могнлн чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса и вѣра вѣсѣх(ъ) воар(ъ) нашнх(ъ) молдавскых(ъ), и велннкх(ъ) и малнх(ъ).

Ѡ по нашемъ животѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашен землн, вт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн вт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣмъ бытн нашен Землн Молдавскон, тот(ъ) бы не порѣшл(ъ) нашего даанїа и потвѣрѣденїа, алн бы потвѣрднл(ъ) и ѣкрѣплл(ъ). Пак(ъ), кто сѣ бы того покѣснл(ъ) <порѣш>їнтн, таковыи да ест(ъ) проклѣт(ъ) вт(ъ) Г(оспод)а Б(о)га, Сп(а)са нашего І(сусос)в Х(рїст)а, и вт(ъ) прѣч(н)стїа єго м(а)т(е)ре, и вт(ъ) с(вѣ)т(ы)х(ъ) Дѣв(а)г(е)лнстѣв(ъ), и вт(ъ) с(вѣ)т(ы)х(ъ) врѣховннх(ъ) апостол(ъ) Пектра и> Павла и прочїи, и вт(ъ) с(вѣ)т(ы)х(ъ) тїї Б(о)гоносннх(ъ) вт(ъ)ца Ннкнскых(ъ) и вт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)т(ы)х(ъ) нже вт(ъ) вѣка Б(о)гѣ оугоднвшнх(ъ).

И НА БѢЛШЕЕ ПОТВѢРЖЕНІЕ ВЪСЕМЪ ВЪШЕ ПИСАННОМЪ, БЕЛѢАН ЕСАМН НАШЕМЪ
ВѢРНОМЪ ПАНЪ, ТЪОУТЪАШ ЛОГОФЕТЪ, <ПИСАТЪ> И ЗАВѢСНТН НАШЪ ПЕЧАТЪ(Ъ) КЪ СЕМЪ
ЛНСТЪ НАШЕМЪ.

Тоддер(ъ) писа, оу Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣї, м(ѣ)с(а)ца ноемвриа, ѣї
д(е)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră, și cu inima curată și luminată, și cu toată bună voia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut pentru pomenirea sfintrăposaiilor înaintași, bunicii și părinții noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire, care este la Putna, unde este hramul Adormirii preasfintei născătoare de Dumnezeu și unde este egumen arhimandritul, rugătorul nostru, chir Spiridon, și am făcut, cu binecuvîntarea părinților și rugătorilor noștri către Dumnezeu, mitropolitul de Suceava, chir Gheorghie, și episcopul Mitropoliei de Jos din tîrgul Roman, chir Theoctist, și episcopul de Rădăuți, chir Ioanichie, și am dat mănăstirii mai sus spuse pe toți popii care sînt în toate bisericile, prin toate satele acelei mănăstiri, peste tot, prin toată țara noastră, oricîte are această sfîntă mănăstire și cîte i se vor mai adăuga și de acum înainte, toți să asculte de mai sus-zisa mănăstire și cu darea și cu tot venitul și să-i și judece egumenul de la Putna, iar dregătorii vlădicești să nu aibă nici o treabă la acești popi, în veci.

Iarăși am dat tot mai sus-zisei mănăstiri să aibă în fiecare an de la ocna noastră, de la Trotuș, cîte o sută și cincizeci de drobi de sare.

Și încă am făcut mai sus-scisei mănăstiri braniște în jurul mănăstirii și am întărit cu această carte a noastră: Suceava cu toate izvoarele ei, începînd hotarul de la obîrșia Șicovului, pe obcină, la obîrșia Laurei și pe obcină, și la obîrșia Falcăului și pe obcină, și la obîrșia Sadăului și pe obcină, și la obîrșia Ruscăi și pe obcină, și la mijlocul Ploscăi și pe obcină, și la obîrșia Șipotului, și la Pogoniște, și la casa lui Benea, pe obcină, și la Arsuri, pe obcină, și la Dealul lui Timotei, pe obcină, și la Runcul lui Berchez și pe obcină, la Vețeu, la obîrșia Maleasei, și la gura Putnei, unde cade în Suceava. Acesta este tot hotarul.

Și în această braniște, mănăstirea să-și prindă pește și să vîneze fiare și să-și pască vitele mănăstirii; iar altul nimeni, fără voia egumenului să nu îndrăznească să prindă pește, nici să vîneze alte fiare, nici să pască vite și nici să facă nici un alt lucru în acea braniște.

Toate acele mai sus scrise < să fie > mai sus scrisei mănăstiri, de la noi, uric și neclintit, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar cine s-ar încumeta să clinească, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Iisus Hristos, și de preacurata lui maică, și de 4 sfinți evangheliști, și de sfinții apostoli de frunte Petru și Pavel și de ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să <scrie>¹ și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 7010 <1502>, luna noiembrie, 17 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XIX>: Hotarul Putnei ².

M-rea Putna, nr. 625a. Orig., perg. (47,5×48 cm.), pecete atîrnată, parțial stricată la contur. (șnur de mătase vișinie), cu legenda: ꙗ Печать Іу Стефанъ воевода, господарь Земляи Младавскон.

O copie slavă, din prima jumătate a sec. XVIII, cu data de an greșită: 6905 <1397> la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 220 v.-221 r., o trad. germ., din 1782 ianuarie 27, de M. S. Lopeisky, ibidem, Consiliul Aulic de Război al Bucovinei, VIII/62 c, alta, în dublu exemplar, din aceeași vreme, la M-rea Putna, inv. nr. 99, și un extras germ. fără dată, din 1782 februarie 12, ibidem, VIII/62 b.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” – Iași Fotografii, III/143 bis.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1355 – 1358 (nr. 465).

EDIȚII: *Fondul religiosar*, „Candela”, VIII (1889), p. 742 (rez., după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 99); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 182 – 184 (nr. XXVIII) (trad. germ., după orig.); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 88 (nr. 11) (rez. al editorului, după orig.), și p. 166 (nr. 3) (rez. din Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu); idem, *Episc. Rădăuți*, p. 162 – 166 (nr. 8) (text slav și trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 209 – 211 (nr. CV) (text slav și trad. hotarniceii); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 27 – 28 (nr. 25) (trad., după orig.); *Catalogul doc. mold.*, Supliment, I, p. 52 și 54 (nr. 69) (rez., după extras germ. din 1782 februarie 12, cu completări după orig.).

¹ Rupt.

² Celelalte însemnări de pe verso nu au putut fi citite, deoarece documentul este expus în muzeu.

Ispisoc din anii 7011 <1503> de la domnul Ștefan vodă ¹ . . . prin care se întărești stăpînire unui Stan și fraților lui, Ion i Șerban și Ichim, pre un loc de pustiu, pe Cahove, la Fîntîna lui Vlad, ca să-ș(i) facă sat.

Iar hotarul aceluia loc ² scrii să fii cît va pute să trăiască un sat de agiunsu.

Arh. St. Iași, Condica K, nr. 372, f. 11/14. Rez. dintr-o carte de judecată a Divanului din 1786 mai 25.

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000 – XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1398 – 1399 (nr. 481)).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 261 (nr. 1/3) (menț. din 1786); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 28 (nr. 26) (rez. din 1786).

¹ Urmează: „ce sint trecut(i) 283 ani”.

² Scris deasupra rîndului în care cuvintele „loc care” au fost șterse.

† Бѣ нмѣ ѿ(тъ)ца, н с(ы)на н с(вѣ)т(а)го Д(с)х(а), Тро(н)ца с(вѣ)таа, единосѣчнаа н нераздѣлннаа. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)кы моего Іс(ус)в Х(рист)а, Іу Стефан(ъ) воевода, б(о)жтею м(н)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), н снм(ъ) лнствм(ъ) нашнм(ъ), въ сѣмь кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) нли его чтѣчн оуслышит(ъ), вже бл(а)гопрнзволн г(о)с(по)д(ст)ва мы нашнм(ъ) бл(а)гым(ъ) прнзволенїемь, н с(вѣ)тлнм(ъ) н ч(н)стым(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), н съ вѣса нашеа добраа волеа, н шт(ъ) Б(ог)а помощїа н оучнннл есмн, н въ зад(с)шїе с(вѣ)топочнвшнх(ъ) предквѣ(ъ) дѣдвѣ(ъ) н роднтелен нашнх(ъ), н за наше здравїе н сп(а)с(е)нїе, н за здравїе н сп(а)с(е)нїе г(о)с(по)ждн нашн, Марїн, н за зд(с)шїе н сп(а)с(е)нїе дѣтен нашнх(ъ), н потврѣднл есмн съ снм(ъ) нашнм(ъ) прннїаемь оусп прнвлїн Псѣтенскаго монастыра, ндеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспенїю прѣс(вѣ)тѣн Б(огородн)цн н где ест(ъ) егѣмень архнмандрнт(ъ) м(о)лєвннк(ъ) нашъ кѣрь Спрнднн(ъ) що колнко прнвлїн тотъ с(вѣ)тлн монастыр(ъ) нмает(ъ) на оуспнх(ъ) его селах(ъ), а на нмѣ села(ъ): село Бышнїн Жнквѣ(ъ), село Ннжнїн Жнквѣ(ъ), село Бонтнн(ъ), село Маневцн, село Балоснннцн, село Ботъшане, село Бнкшане, село Мачнкатецн, село Фратовцн², село Кнмовцн, село Тернавка — вышнїн села оуспн соут(ъ) на Соучавѣ — н пак(ъ) село Балковцн, що подлн Серетскога трѣга, н село Гречн, на Снретѣ, подлн Серетскнвож(е) трѣга, н, оу Черновскон волостн, село Козмннъ, н село Кнчковцн н село Ѿстрнца, на Прѣтѣ; н село Шѣвен, на Башню, н, на Крѣлнгатѣрѣ, село Сннннцн н село Сннчканн, н, на Прѣтѣ, еднѣ вѣкатѣ землн шт(ъ) хотара Боншева, мало ннже оустн Бонцн н шт-мѣк(ъ) грѣла, н село Балнтннцн, н Черленое Озеро, н селнще Манево, на оустн Фрѣмошнцн н на Фромощнцѣ, село где был(ъ) Фалчнн(ъ), ннже Іандрїтѣша, н на Фрѣмоластѣ, трн села, на нмѣ Фарчанн, ннже Тропана, н Шкѣн, на оустн Фрѣмоластѣ, н, оу Крѣннцн Мачеш(ъ), що на ннжнїн конець Черленого Озера, що оуспн тотн внше писанїн села н тое Черленое Озеро шт(ъ) нас(ъ) покѣплнн н данн томѣ выше писанномѣ с(вѣ)томѣ Пѣтенскомѣ монастырѣ; н пак(ъ), на Снретѣ, село Каменка, н село Томннцн н село Кѣпка, що тотн трн села Юрїн Кѣпчч поконннкъ на своен сѣмр(ъ)тн, въ зад(с)шїе себѣ, дал(ъ) томѣж(е) выше писанномѣ с(вѣ)томѣ Пѣтенскомѣ монастырѣ; н еще оу Черновскон волостн двѣ селаѣ, на нмѣ село Стронннцн н село Оурвнколеса, що Снмка поконннк(ъ) такѣж(е) на своен сѣм(ъ)ртн въ зад(с)шїе себѣ дал(ъ) томѣж(е) с(вѣ)томѣ Пѣтенскомѣ монастырѣ.

Тое вѣсе выше писанное, оуспн выше писаннїн села, съ оуспнмн нх(ъ) старнмн хотар(н)мн н съ оуспнм(н) прнхѣдѣм(н) н съ оуспнм(н) що з вѣка вѣчнога к тым(ъ) села(ъ) прнслѣхало н нх(ъ) сѣ держало, шко н вѣ прнвлїах(ъ) кѣплннх(ъ) н даннх(ъ) оупнсано, непорѣшенно н неподвнжно да ест(ъ) выше писанномѣ с(вѣ)т(о)мѣ монастырѣ Пѣтенскомѣ на вѣкы.

Н еще потврѣждаем(ъ) снм(ъ)же прннїаем(ъ) н дрѣгн тогѣж(е) выше писанного монастыра прннїаїн, що шт(ъ) нас(ъ) же дано н записано, на виноградѣвѣ(ъ) що на Хрѣлавскон горѣ, на попы, на свл(ъ) шт(ъ) шкнн, на цнганнх(ъ), на бранннщн що школо монастыра, на восковнн камнн що ѣ Снретскнм(ѣ) трѣгѣ, на мнновѣ що оу Снретѣ, блнз(ъ) Серетскогѣ трѣга, на малое мыто що на Сѣчавѣ, оу Жнквѣ(ъ), за глобах(ъ) що шт(ъ) монастырскнх(ъ) селах(ъ), на паснкѣ що на Комарнѣ, на мажарнѣ(ъ) по рнѣ без(ъ) мыта, такѣж(е) шко оу прннвлїах(ъ) писано н дано непорѣшенно н неподвнжно на вѣкы да ест(ъ) томѣ с(вѣ)т(о)мѣ Пѣтенскомѣ монастырѣ.

Н, такѣж(е), н шт(ъ) селн напред(ъ) що аче н шт(ъ) нас(ъ) бѣдет сѣ прндавнн нан шт(ъ) нѣкых(ъ) нннх(ъ), такѣж(е) шко сѣ бѣдет(ъ) двѣатн н записавнн, шно н тое, непорѣшено н неподвнжно да ест(ъ) томѣ с(вѣ)т(о)мѣ Пѣтенскомѣ монастыроу.

ѿ на то естъ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воєводѣ, и вѣра прѣвѣзлюбеленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воєводѣ, и вѣра нашнх(ъ) бояръ: вѣра пана Бѣлadora двѣрника, вѣра пана Шефала, вѣра пана Тоадера и пана Негрила паркалавоє Хотинскын, вѣра пана Еремѣа и пана Драгоша паркалавоє Немецкѣн, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Яребра портарѣ Сѣчавского, вѣра пана Клѣнъоу спатарѣ, вѣра пана Исака вкстѣрника, вѣра пана Козмн Шарпе постелника, вѣра пана Могла чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петронка комнса и вѣра въсѣх(ъ) бояр(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

ѿ по нашем(ъ) животѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бытн нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы не порѣшил(ъ) нашего даанѣа и потер(ъ)жденѣа, алн бы ѣтверѣднѣа и оукрѣпнѣа, занѣже покѣпнлн есмн нашнмн пнлѣзмн тѣж(ѣ) даан и запнсалн есмн томѣ с(ва)т(о)мѣ Поутенскомѣ монастырѣ.

ѿ кто бы хотѣл(ъ) порѣштн нашего даанѣа, таковын да ест(ъ) проклѣтъ шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а Сп(а)са нашего, І(сус)у Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стѣа его м(а)т(ере), и шт(ъ) с(ва)тнх(ъ) чѣтнрех(ъ) ев(ан)г(е)лнств(ъ), и шт(ъ) с(ва)тнх(ъ) врѣхувеннх(ъ) ап(о)ст(о)ль Петра и Павла и про<ч>нх(ъ), н>³ шт(ъ) с(ва)тнх(ъ) тѣнѣ Богоноснх(ъ) ш(те)ць Ннкенскнх(ъ), и шт(ъ) въсѣх(ъ) с(ва)тнх(ъ) нже шт(ъ) вѣка Б(ог)ѣ оугождѣшнх(ъ), и да ест(ъ) подобень Юдѣн проклѣтомѣ Ярѣн и оучастѣе да нмает(ъ) съ шнѣмн Юдее нже въз<ъ>³пнша на Г(оспод)а Сп(а)са нашего І(сус)у Х(рист)а гл(агола)шъ: крѣвь его на ннх(ъ) и на чедѣх(ъ) нх(ъ), еже и ест(ъ) и бѣдет(ъ) въ вѣкы, амнн(ъ).

ѿ на бѣлшее потверѣженѣе въсемѣ выше писанномѣ, велѣан есмн нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тоаутѣа логофетѣ, завѣснтн нашѣ печат(ъ) к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Тоадерѣ пнса, оу Сѣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хзѣѣ, м(ѣ)с(а)ца феврѣарѣа, ѣ д(ѣ)нѣ.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: Белнкаа прнвнлѣа, <după care a fost adăugat în sec. XVIII>: Сннецинн.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță sfântă, de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu a noastră bunăvoință, și cu inimă luminată și curată, și din toată bunăvoia noastră, și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut, pentru pomenirea sfintrăposaiilor înaintași bunici și părinți ai noștri, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, și am întărit prin acest privilegiu al nostru toate privilegiile mănăstirii Putnei, unde este hramul Adormirii preasfintei născătoare de Dumnezeu și unde este egumen arhimandritul și rugătorul nostru, chir Spiridon, oricîte privilegii are acea sfîntă mănăstire pentru toate satele ei și anume pentru satele: satul Jicovul de Sus, satul Jicovul de Jos, satul Voitin, satul Maneuți, satul Balosinești, satul Botășani, satul Vișani, satul Macicatești, satul Frătăuți, satul Climăuți, satul Ternauca — toate satele de mai sus sînt pe Suceava — și iarăși satul Balcăuți, ce este lîngă tîrgul Siretului, și satul Grecii, pe Siret, tot lîngă tîrgul Siretului, și, în ținutul Cernăuților, satul Cozmin, și satul Clicicăuți, și satul Ostrița, pe Prut, și satul Ștubeiul, pe Bașiu, și, la Cîrligătură, satul Sinești și satul Onicani, și, la Prut, o bucată de pămînt din hotarul Boiștei, ceva mai jos de gura Boiștei, și mlaștina gîrlei, și satul

Balintești, și iezerul Roșul, și Seliștea lui Manea, la gura Frumoșiței, și, pe Frumoșița, satul unde a fost Falcin, din jos de Andriiaș, și, pe Frumoasa, trei sate, anume Fărcenii, din jos de Troian, și Șcheii, la gura Frumoasei, și la Fântâna Măceșul, ce se află la capătul de jos al iezerului Roșul, care acele mai sus scrise sate și acel iezer Roșul au fost cumpărate și date de noi acestei mai sus scrise sfinte mănăstiri de la Putna; și apoi, pe Siret, satul Camenca, și satul Tomești și satul Cupca, care aceste trei sate le-a dat la moartea sa, pentru pomenirea sa, răposatul Iurii Cupcici aceleiași mai sus scrise mănăstiri de la Putna; și încă două sate în ținutul Cernăuților, anume satul Stroinții și satul Urvicolesă, pe care tot la moartea sa și pentru pomenirea sa le-a dat aceleiași sfinte mănăstiri de la Putna răposatul Simca.

Toate cele mai sus scrise, adică toate mai sus scrisele sate, cu toate hotarele lor vechi și cu tot venitul și cu toate cîte au ascultat din vecii vecilor de aceste sate și au ținut de ele, precum stă scris în privilegiile de cumpăratură și de danie, să fie neclintite și nemișcate în veci mai sus scrisei sfinte mănăstiri de la Putna.

Și mai întărim noi prin acest privilegiu și celelalte privilegii ale aceleiași mai sus scrise mănăstiri, date și scrise tot de noi, pentru viile din dealul Hîrlăului, pentru popi, pentru sarea de la ocină, pentru țigani, pentru braniștea din jurul mănăstirii, pentru pietrele de ceară din tîrgul Siretului, pentru morile de pe Siret, aproape de tîrgul Siretului, pentru vama cea mică de pe Suceava, la Jicov, pentru gloabele din satele mănăstirești, pentru prisaca de la Comarna, pentru mājile de pește fără vamă, așa cum e scris și dat în privilegiu și neclintit pe veci să fie acestei sfinte mănăstiri de la Putna.

Și, de asemenea, și de aici înainte, orice s-ar mai adăuga și de la noi sau de la altcineva, așa cum se va da și se va scrie, și una și alta, neclintit și nemișcat să fie acestei sfinte mănăstiri de la Putna.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremie și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci s-o întărească și s-o împuternicească, pentru că am cumpărat cu banii noștri și am dat și am scris acelei sfinte mănăstiri de la Putna.

Iar cine ar vrea să clinească dania noastră, acela să fie afurisit de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de patru sfinți evangheliști, <și>⁸ de sfinții apostoli de frunte Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie, și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului, Mîntuitorului nostru Isus Hristos, zicînd: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce este și va fi în veci, amin.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 7011 <1503>, luna februarie, 2 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Marele privilegiu, <după care a fost adăugat, în sec. XVIII>: Sineștii.

Bibl. de stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin“, Secția manuscrise. Colecția Markevici — Lukășevici, fond nr. 159, doc. nr. 15. Orig., perg. (41×57 cm.), pecete atirnată, pierdută; cu o foto.

Trei trad. germ.: una, din 1782, la M-rea Putna, inv. nr. 112, alta se afla la „Tabula“ din Cernăuți și alta, de translatorul J. Marcińkiewicz, în colecția Alexandru Czolowski din Liov. O copie slavă, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 226—227.

Patru foto.: una, ibidem, Fotografii, V/57, și trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/144 a, b și c; un clișeu, la Arh. St. București, Colecția microfilme. U.R.S.S., Rola 61, c. 724.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1363—1367 (nr. 470).

EDIȚII Pumnul, *Privire răpede*, p. 144 (rez., după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor, din 1781, nr. 112); *Fondul religionar*, „Candela“, VIII (r) 1889, p. 741 (rez., numai cu data de an, după același Protocol); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 184—186 (nr. 29) (trad. germ., cu greșeli la lectura numelor proprii și fără data de zi) și p. 187 (nr. 30) (rez. germ. dezv., fără dată, după o trad. rom. veche); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 213—214 (nr. 1) (rez., după orig., din 1764, al lui Vartolomei Măzăreanu, cu greșeli la lectua numelor proprii); I. Bogdan, *Doc. Ștefan* p. 214—219 (nr. CVII) (text slav și trad.); idem, *Album*, pl. nr. 73 (facs.); Balan. *Doc. bucovinene*, II, p. 156; III, p. 13 (rez., după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 28—30 (nr. 27) (trad., după foto. originalului de la Bibl. Acad.); *Moldova*, II, p. 213—218 (n. 68) (text. slav după orig. și trad. cu caractere rusești).

¹ Omis.

² După ФРАТОРИИ, adăugat, cu scris modern, СЕЛО ПЛЕШУ.

³ Rupt.

† Cu mila lui Dumnezeu, Ion Ștefan voevod Zemli Moldovscoi. Facem știre cu această carte a noastră și cine va căta într-însa, citindu-¹, să înțeleagă, că iată credincios sluga noastră dumnilui Toader logofăt¹ au vinit înaintea domniei mele și înaintea tuturor boiarilor Zemli Moldavscoi și i-a dat frățin¹-său, preutul lui Luchi, și surorii lor Stanca și nepoat¹ Săfti, fetii Eleni, satul său cel cumpărat, anume Mălinești, pe <apa>¹ Bîrladului, lângă Stejaru Frumos. Și carte <a de>¹ cumpăratură a satului împreună le-a dat-o în mâna lor². Și i-a dat satul a lui, parte celor doo sate, parte lor într-acele doo sate, anume Todereștii și Iurcovții, tij pe apa Bîrladului, de unde au fost luînd, și i-au rămas parte a popi <Luchi>¹ și Stanchi și a Săfti la dumnelui Toader logofătul pentru satul Mălinești, ce s-au dat de la dînsu; aceia s-au to<c>¹mit iei de bunăvoea lor tocmală.

Și noi, așijdere, le-am întărit lor acele ce s-au scris mai sus, precum s-au tocmite iei, și le-am dat și de la domnia mé lor [în] uric³ cu tot vinitul, lor, și ficiilor, și nepoților, și strenepoților și a tot neamul lor, și cine s-a afla mai aproape, nemîșcat niciodăneoară, în veci.

Iar hotarul satelor ce s-au scris mai sus să fie pe hotarul cel vechiu, unde le-au fost lângă apă traiul lor.

Pentru aceea este credința domniei noastre⁴, ce s-au scris mai sus, Ion Ștefan voevod, și cu preiubitul fiul său Ion Bogdan voevod . . .⁵ Eremitia

Șandra și dumnelui . . . ⁵ Săciav ⁶ și alți boiari, mari și mici, cari s-au întîmplat la divanu domnii mele.

Iar cu vrerea Dumnezăului nostru, cine ar fi de neamul nostru domn pămîntului nostru moldavscoi, acela să nu mișce a noastră întărire, precum s-au dat de la noi și s-au întărit, precum ieste dreaptă ocină și moșie a lor.

Și <spre>¹ mai multă încredințare (a) <celor>¹ ce s-au scris mai sus, și pe porunca noastră le-a scris sluga credincioasă a domniei noastre, Teutul logofăt, și a legat pecetea noastră la acest uric.

V(ă)let 7011 <1503>, luna avgust, 8 dni.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 219–221 (nr. CVIII) (copie după trad. veche).

O copie, după I. Bogdan, și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1368–1369 (nr. 471)).

ALTE EDIȚII: *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 30–31 (nr. 28) (copie, după I. Bogdan).

¹ Parantezele lui I. Bogdan.

² În trad.: „și carte satului împreună i-a dat...cumpărat în mina lor“ (nota lui I. Bogdan).

³ În loc de „uric“.

⁴ În trad.: „domnului nostru“ (nota lui I. Bogdan).

⁵ Așa în textul editat.

⁶ Adică: „Suceava“; la I. Bogdan: „Isac“.

287

1503 (7011) august 26, Suceava.

Ioan Ștefan Wojwoda privilegiet das Dorf Mihajestie samt Mühlen und attinentien zum Suczawaer Metropolie ad S(anc)tum Georgium.

D(e) d(a)t(o) Suczawa, 7011 <1503> den 26^(ten) August.

Ioan Ștefan voievod întărește satul Mihăiești cu mori și atenanse Mitropoliei Sfîntul Gheorghe din Suceava.

Dat la Suceava, 7011 <1503> august 26.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (Copie, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inventarul documentelor Mitropoliei, întocmit în 1783 ianuarie 3, la Zolkiew, de Johann Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 37. Rezumat.

Un rez. rom., cu data de zi: 27, într-un perilipsis, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, al documentelor Mitropoliei, la *Bibl. Acad.*, MXXCVII/129, și o copie, <din 1886>, după acest rez., de V. A. Urechia, ibidem, Arhiva V. A. Urechia, V, ms. 17.

O copie, și trad., după Popovici, *Index Zolkiewiensis* (v. EDIȚII), și comentariu, la *Bibl. Acad.*, A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1376 (nr. 474)).

EDIȚII: Popovici, *Index Zolkiewiensis*, p. 689 (nr. 37) (rez. germ., după copia Inv. de la Zolokiew, și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez. rom., după perilipsis de la sfîrșitul sec. XVIII, cu data de zi: 27); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 227 (nr. CXI) (rez. rom. al editorului, după Popovici, *Index Zolkiewiensis*).

288

1503 (7011) august 26, Suceava,

† Бѣ нмѣ ѿтца, н сына, н свѣтого дсха, Тронца свѣтаа, едностѣннаа н нераздѣланна. Се азъ, рабъ владыкы моего Іс(с)с Христа, Іw Стефанъ воєвода, вожію многію, господарь Земли Молдавскон. Знаменнто чинимъ, нс снм листымъ нашымъ, вѣсѣамъ ктѣмъ на нѣ вѣзрнть нанъ чтѣсчн его слышнть, вже даанъ н потврднлн есмь нашемъ свѣтомъ монастырѣ шю на Молдавици, идеже ест храмъ Благовѣщенїа прѣчнстѣн владычнцн нашнхъ Богороднцн н прнснодѣвѣн Марїн н идеже ест

ІЕРЪМЕНЬ МОЛЕБНИКЪ НАШЪ ПШП Іwасаѣ, два села, ѡ волости СЪЧавскон, на нмѣ Проворотѣмъ и Ѡпришницѣ, що же былъ даль тотѣ два села Сннѣ Брълнчѣ, при дѣдѣ нашемъ, при Ілѣѣандрѣ воеводѣ, томъ нашемъ свѣтомъ монастырѣ що на Молдавици.

Тое вѣсе выше писанное да ест томъ нашемъ свѣтомъ монастырѣ що на Молдавици, идеже ест храмъ Благовѣщенію прѣчестѣн Богородици, шт насъ оурикъ и съ вѣсемъ доходѣмъ, непорѣшенно инколн, на вѣкы вѣчннѣмъ.

И хотарь тамъ выше писаннмъ двѣмъ селамъ, на нмѣ Проворотѣмъ и Ѡпришницѣ, да ест шт ѡснхъ сторѣи по старѣмъ хотарѣ, по кѣда изъ вѣка шживали.

И на то ест вѣра нашего господства, выше писанаго, мы, Стеѣфана воеводи, и вѣра прѣвѣзлюбленнаго сына господства мы, Богдана воеводи, и вѣра боаръ нашихъ: вѣра пана¹ Жѡржи двѣрника, вѣра пана Шеѣсла, вѣра пана Тоадера и пана Негрѣла паркалабѣвѣ Хотинскихъ, вѣра пана Сремѣа и пана Драгоша паркалабѣвѣ Немецкихъ, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Лѣка Ірѣвѣре портарѣ СЪЧавского, вѣра пана Кльнѣѡ спатарѣ, вѣра пана Исака внѣтѣрника, вѣра пана Козмн Шарпе постелника, вѣра пана Могнан чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса и вѣра вѣсѣхъ боаръ нашихъ молдавскихъ, великихъ и малнхъ.

И по нашемъ животѣ, кто бѣдетъ господарь нашѣ землн, шт дѣтенъ нашихъ или шт нашего рода или пакъ боудъ кого Богъ избѣретъ господаремъ быти нашѣ землн Молдавскон, тотъ бы не порѣшилъ нашего даанѣа и потвѣрженѣа, али бы ѡтверднлъ и оукрѣпнлъ томъ нашемъ свѣтомъ монастырѣ.

Пакъ кто би сѣа покѣснлъ порѣшити того нашего даанѣа и потвѣрженѣа, таковыи да ест проклатъ шт Господа Бога и Спаса нашего, Іс(ѡс)ѡ Христа, и шт прѣчестѣа его матере, и шт дванадесѣте апостолѣ врьховныхъ, Петра и Павла и прочнхъ, и шт ѡ іваггелнстѣ, и шт тнѣ свѣтыхъ штець нже въ Никен, и шт вѣсѣхъ свѣтыхъ нже шт вѣка Богѡ ѡгоднвшнхъ, и да ест подобень Ісѡдѣ и проклатѣомъ Ірѣи и да имѣтъ ѡчастѣе съ шнѣмн Ісѡден нже вѣзѣпнша на господа Христа: крѣвь его на ннхъ и на чѣдѣхъ нхъ, нже ест и бѣдетъ.

И на вѣсол²шю крѣпость и потвѣрженѣе томъ вѣсемъ внше писаномъ, велѣли есмы нашемъ вѣрномъ панѣ, Тѣѡтѣлови логоѣтѣ, писати и нашѣ печать завѣснти къ семъ лнстѣа нашему.

Писалъ Іѡнъ Поповичъ дѣлѣкъ, ѡ СЪЧавѣ, в лѣтѣхъ хѣѡѣ, мѣсѣаца августѣа кѣс.

<Pe verso, însemnarea>: Проворотѣмъ и Ѡпришницѣ, хѣѡѣ августѣа кѣс.

<Jos, pe partea pergamentului acoperită de îndoitura peceții, însemnarea, parțial criptografică (sau simplă încercare de peniță) a diacului>: И мн есмо должни писати ...³ за мое п се се зз (= за мое спасеніе?)³.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfântului Duh, Troiță sfântă, de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri care este la Moldova-vița, unde este hramul Bunăvestirea preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu și pururea fecioară Maria și unde este egumen rugătorul nostru popa Ioasaf, două sate, în ținutul Sucevii, anume Provoratia și Oprișinții, care acele două sate le-a fost dat Sin Birlici, în vremea bunicului nostru Alexandru voievod acelei sfinte mănăstiri care este la Moldova-vița.

Toate cele mai sus scrise să fie acelei mănăstiri a noastre ce este la Moldova-vița, unde este hramul Bunăvestirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acelor două sate mai sus scrise, anume Provorotia și Oprișinți, să fie din toate părțile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească acelei sfinte mănăstiri.

Iar cine s-ar încumeta să clinească acea danie și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata lui maică, și de doisprezece apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 4 evangheliști, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa diac, la Suceava, în anul 7011 <1503>, luna august 26.

<Pe verso, însemnarea>: Provorotia și Oprișinți, 7011 <1503> august 26.

<Jos, pe partea pergamentului acoperită de îndoitura peceții, însemnarea, parțial criptografică (sau simplă încercare de peniță) a diacului>: Iar noi sîntem datori a scrie. . . pentru mîntuirea (?) noastră.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 221–222 (nr. CIX). Text slav după orig., perg., pecete atirnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: ꙗ ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОЕВУДА, ГВСПОДАРЪ ЗЕМАН МВЛАДАВСКОНЪ (orig. se afla în Muzeul Baworowski din Liov; o trad. germ., de locotenentul Lopeisky, se afla la „Tabula” din Cernăuți).

O trad. rom., din 1766 august 8, de Vartolomei <Măzăreanu> arhimandrit al m-rii Putna, scrisă de Dosoftei egumen „ot s(fin)t(ul) Onufrei”, la Bibl. Acad., LXXXIV/147.

O copie slavă, după I. Bogdan, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., a A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1370–1372 (nr. 472).

ALTE EDIȚII: Головацкій, *Грамоты*, p. 6–8 (nr. III); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 73–74 (nr. 33/M) (trad. germ.); Iorga, *St și doc.*, V, p. 387 (nr. 4) (rez. și sfatul domnesc, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 223–224 (trad. din 1766 august 8); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 31–32 (nr. 29) (trad., după text slav publ. de I. Bogdan).

¹ ꙗ ꙗРА ПАНА, prescurtat peste tot în continuare, de I. Bogdan în s.n.

² Parantezele lui I. Bogdan.

³ Aparțin lui I. Bogdan.

† Бѣ нмѣ Отца, н Сына н Свѣтотоу Дѣху, Тронце свѣтаа, еднносѣщнаа н нераздѣлнмаа. Се азъ, рабъ владыкы моего Іс(с)ѹ Христа, Іѡанъ Стефанъ воевода, божіею мнлостію, господарь Земли Молдавскон. Знаменнто чиним, н снм нашм лнством, вѣсам кто на нѣ оузрнт нли чтоучн его вслншт, вже благопронзволи господарство мн нашм благым пронзволеніем, н чнстым н свѣтлым срѣдцем, н съ вѣсем нашеа добром волеа н шт Бога помощіа н шчнннаа есмн вѣ задѣшіе н спасеніе свѣтопочнвшнх предков, дѣдов н роднтелен нашнх, н за наше здравіе н спасеніе н за здравіе н спасеніе господаа нашен, Маріа, н за здравіе н спасеніе дѣтен нашнх, шко да штверднм н шкрѣпнм нашѣ свѣтшю іепнскопію шт Радовцев, надеже ест храм свѣтотоу шца нашеа архіерарха н чюдотворца Ннколаа н где ест іепнскопъ молебннк наш, кір Іѡаннкіе, н далн <н>¹ потвѣрднл есмь тон нашн свѣтон іепнскопн шт Радвцев ен правшю штнннѣ, даніе предквѣ дѣдвѣ нашнх, села на нмѣ: Радвевн н съ мннн, н Белнкын Коцман н съ оуслнмн свонмь прнселкы, шю кѣ Коцманѣ прнслѣхают, на нмѣ прнселкым: Хаврнловцн, н Ханвншца, н Давндовцн, н Садквѣ, н Кнвводноуѣ, н Блоудна, н Сѣховерхѣ, н Чапннцн, н Балава шю ест част іепнскопн Радовскон.

Тое вѣсе вше писанное да ест тон нашон свѣтон іепнскопн Радовскон, надеже ест храм свѣтотоу шца нашеа архіерарха н чюдотворца Ннколаа н где ест епнскопъ молебннк наш, кір Іѡаннкіе, шт нас шрнк н съ вѣсем дохвдом, непоршшенно ннколн, на вѣкы вѣчннѣ.

І хштар тым вше писаным селам н съ прнселкы шю к нм прнслѣхают да сѣт съ вѣсѣмь свонмн старнмь хотармь, по кѣда нз вѣка шжнвалн.

І на то ест вѣра нашеа господарства, вше писаннаго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѣвѣзлюбелннаго² сына господарства мы, Богдана воеводі, н вѣра боярвѣ нашнх: вѣра пана³ Жѣржн Долха дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалабове Хотннскнн, вѣра пана Шреміа н пана Драгоше паркалабове Немецкнн, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградскоаго, вѣра пана Лоука Ірвоуре портарѣ Свчавскоаго, вѣра пана Кльнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внштѣрннка, вѣра пана Шарпе постелннка, вѣра пана Моула чашннка, вѣра пана Фршнтеша столннка н вѣра пана Петрнка комнса н вѣра шчнх бояр нашнх молдавскых, н велнкнх н малнх.

І по нашем шжвотѣ, кто боудет господарь нашн землн, шт дѣтен нашнх нли шт нашеа родѣ нли пак боуд кого Богъ нзберет господаремь бытн нашн Землн Молдавскон, тшт бы не поршшла нашеа дааніа н потвѣрженіа, алн бы оутвѣрднла н шкрѣпнла нашн іепнскопн Радовскон.

І на болшю крѣпшст н потвѣрженіе томоу вѣсемоу вше писанномоу, велѣлн есмн нашемоу вѣрномоу панѣ, Тѣштѣлѣ логофетѣ, писати н нашѣ печат прнвѣснтн к семѣ нашемѣ лнстоу.

Матеоу писал, вѣ Сѣчавѣ, в лѣтѣ хѣаї, мѣсѣца августѣ, кѣс денѣ.

<Pe verso, însemnarea>: † Книга Іепнскопн Радовскон, потвѣрженіе старомѣ Стефана воевода на вѣсѣ села.

† În numele Tatălui, și al Fiului și al Sfintului Duh, Troiță sfântă, de o ființă și nedespărțită. Iată eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Ioan Ștefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoința noastră, și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu și am făcut pentru pomenirea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea

doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră episcopie de la Rădăuți, unde este hramul Sfîntului părintelui nostru arhierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul nostru, chir Ioanichie, și am dat <și>¹ am întărit acestei sfînte episcopii a noastre de la Rădăuți dreapta ei ocină, dania înaintașilor, bunicilor noștri, satele anume: Rădăuți și cu morile și Coțmanul Mare și cu toate cătunele sale, care ascultă de Coțman, anume cătunele: Gavrilăuți, și Hlivișcea, și Davidăuți, și Sadcău, și Clivodinul, și Bludna, și Suhoverhul, și Ceaplinți și Valeva, cît este partea Episcopiei de Rădăuți.

Toate cele mai sus scrise să fie acelei sfînte episcopii a noastre de Rădăuți, unde este hramul Sfîntului părintelui nostru arhierarh și făcător de minuni Nicolae și unde este episcop rugătorul nostru, chir Ioanichie, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acelor sate mai sus scrise sate și cu cătunele care ascultă de ele să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu Dolh vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic și credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească episcopiei noastre de la Rădăuți.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Mateiu, la Suceava, în anul 7011 <1503>, luna august, 26 zile.

<Pe verso, însemnarea>: Cartea Episcopiei de Rădăuți, întăritura lui Ștefan voievod cel Bătrîn pentru toate satele.

După I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 224–226 (nr. CX). Text slav după orig., perg. rupt în două (probabil de la smulegerea peceteii), pecete atirnată, pierdută. O trad. germ., cu foarte multe greșeli la numele proprii, provenind din Arhiva Ministerului de Război din Viena, se afla în colecția Alexandru Czołowski din Liov, unde se păstra și originalul.

O copie slavă, din prima jumătate a sec. XVIII, la Ath. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 617, și alta din aceeași vreme, incompletă și cu data de an greșită: 7019 <1511>, ibidem, ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 36.

O copie slavă, după I. Bogdan, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1373–1375 (nr. 473).

ALTE EDIȚII: *Fondul religionar*, în „Candela”, VIII (1889), p. 678 (menț.); Balan, *Doc. bucovinene*, II, p. 4–5 (rez., după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 32–33 (nr. 30) (trad., după I. Bogdan).

¹ Omis în orig. (nota lui I. Bogdan).

² În orig.: прѣвѣсавѣленнаго (nota lui I. Bogdan).

³ нѣра пана, prescurtat peste tot, în continuare, de I. Bogdan, în *н.п.*

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиннм(ъ), не снм(ъ) нашнм(ъ) лнствм(ъ), въслм(ъ) кто на н(ъ) оузрнтъ нан чтсчн его слышнтъ, вже даан н потврѣдннл есмь нашемъ с(в)л)томоу монастырѣ Сспенїю пр(ѣ)чнстѣн П(о)городн)цн, еже на Пстннн, где естѣ іегъмен(ъ) н архнмандрнт(ъ) молевннк(ъ) наш(ъ), попь Спнрднн(ъ), цнганн цо калсгерн с(в)л)тогож(е) монастыра прнзванн себѣ шт(ъ) Басарабскон Землн, на нмѣ: Богдѣ съ женою н съ нх(ъ) дѣтмн, Мнхъл(ъ) съ женою, Бнна съ женою, Гога съ женою, Радъл(ъ), Гънгъл(ъ)¹, Стана, Софїл, Мара, да сѣт(ъ) томъ нашемъ с(в)л)томъ монастырѣ срнкъ н дѣтн нх(ъ), н знсчата нх(ъ), н прѣзнсчата нх(ъ), н прашсрѣта нх(ъ), непорѣшенно ннколн, на вѣкы. Я на то естѣ вѣра нашего, г(о)сп(о)д(а)ста, вше писаннаго, мы, Стефана воєводн, н вѣра вѣрѣзлюбленнаго сына г(о)сп(о)д(а)ста мн, Богдана воєводн, н вѣра въслх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), н велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

Я на большю крѣпост(ъ) н потврѣженїе томъ въсемъ вше писанномуу, велѣн есмн нашемъ вѣрномъ панъ, Таштълъ логофетъ, прнвѣснтн нашъ печат(ъ) к семъ нашемъ лнстоу.

Матен писал(ъ), ѡ Бадевецх(ъ), в(ъ) л(ѣ)то хъѡї, м(ѣ)с(ѣ)ца септемврие ѿ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat și am întărit sfintei noastre mănăstiri, Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, care este la Putna, unde este egumen și arhimandrit rugătorul nostru, popa Spiridon, Țiganii pe care călugării sfintei mănăstiri și i-au chemat din Țara Basarabilor, anume: Bodea cu femeia și cu copiii lor, Mihul cu femeia, Vina cu femeia, Goia cu femeia, Radul, Gîngul, Stana, Sofia, Mara, să fie acelei sfinte mănăstiri a noastre uric, și copiii lor, și nepoții lor, și strănepoții și răstrănepoții lor, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, la Badeuți, în anul 7011 <1503>, luna septembrie 8.

Muzeul istoric de stat-Moscova. Colecția Uvarov, mapa 41/23 a, nr. 1. Orig., perg. (32 × 27 cm.), pecete mică atîrnată (șnur de mătase cărămizie), cu legenda: † Печатѣ ѿ Стефана воєвода.

Doă trad. de la sfîrșitul sec. XVIII, la M-rea Putna, inv. nr. 162 și 196, și o copie după trad. din 1765 mai 25, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1377 (nr. 475).

EDIȚII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 87—88 (nr. XXXI) (rez. germ.); Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 230 (nr. 2 (6) (rez., după orig., în Catastiful lui Vartolomei Măzăreanu, din 1764) și p. 89 (nr. 13) (rez. al editorului, după trad. din 1765 mai 25 de Evloghie dascăl, ce se afla, în dublu exemplar, în arhiva m-rii, inv. nr. 162 și 196); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 227—228 (nr. CXII) (trad. din 1765 mai 25); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 34 (nr. 31) (trad., după I. Bogdan); *Молдавия*, p. 22—23 (nr. 9) (text slav, după orig., și trad. rom., cu caractere rusești).

¹ Sau Радълъ гънгълъ (Radul gîngul), adică „gingașul” (cf. și I. Bogdan, *op. cit.*, p. 228).

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн молдавскон. Знаменити чиним(ъ), н снм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрѣтъ или чтѣчи его слышитѣ, вже тоти истинни нашн слѣгы, Бѣда н Грозѣ, слѣжннн нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, выдѣвше правовѣрнсю нх(ъ) слѣжбѣ до нас(ъ), жаловали есмы нх(ъ) всебною нашею м(н)л(о)стію, дали есмы нмъ, шт(ъ) нас(ъ) ѡ нашн землн, ѡ Молдавскон, едно мѣсто шт(ъ) пѣстннн, на Сѣратѣ, по ннже ѡстн потока Къпѣцьроасн, да всадаѣт(ъ) собн селш. Тоѣ да ест(ъ) нмъ шт(ъ) нас(ъ) ѡрнк(ъ) н съ въсѣм(ъ) доходошм(ъ) н дѣтемъ нх(ъ), н ѡнѣчатомъ нх(ъ), н прѣѡнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прашѡрѣтомъ нх(ъ) н въсѣмъ родѡ нх(ъ), кто см нм(ъ) изберетѣ нанблнжнн, непорѡшено ннколнже, на вѣкы.

И хотар(ъ) томѡ выше писанномѡ мѣстѡ, шт(ъ) пѣстннн, шт(ъ) ѡстїе Къпѣцьроасн, долѡ, по сен сторонн Сѣрътъѡрѣ, шт(ъ) Троїана, квалко может(ъ) ѡжнвѣтн едно селш доснт(ъ).

И на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(о)сп(о)д(ст)ва, выше писаннаг(о) мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвъзлюбленнаг(о) с(ы)на г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Богдана воеводн, н вѣра боїар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана Жѡржн дворннка, вѣра пана Шефѡла, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалабвнн Хотннскнх(ъ), вѣра пана Сремїа н пана Драгоша паркалабвнн Немецкнх(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградског(о), вѣра пана Йрѡрѣ портарѣ Сѡчавског(о), вѣра пана Клѣнѣ спатарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Козмн Шарпе постелннка, вѣра пана Могнлн чашннка, вѣра пана Фрѡнтеша столннка, вѣра пана Петрнка колнса н <вѣ>¹ра въсѣх(ъ) боїар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велннкнх(ъ) н малнх(ъ).

И по нашем(ъ) жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) <нлн шт(ъ) нашег(о)>¹ рода нлн пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бытн нашн Землн Молдавскон, тотѣ бы нмъ непорѡшнлѣ нашег(о) дѣланїа н потврѣждѣнїѣ, алн бы нм(ъ) ѡтверднл(ъ) н ѡкрѣплнл(ъ), занѡже есмы нмъ дали н ѡтверднлн за нх(ъ) правою слѣжбѣ.

И на болшѡмъ крѣпостѣ н по¹твержденїе томѡ въсѣмъ выше писанномѡ, велѣлн есмы нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Тѡуѣтѡловн логофетѡ, писатн н <на>¹шѡ печат(ъ) завѣснтн к семѡ листѡ нашемѡ.

Писал(ъ) Івн(ъ) Поповнч(ъ) дїак(ъ), ѡ Бадевцн, в(ъ) л(ѣ)то хѡдї, м(ѣ)-с(ѡ)ца септеврїа гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Buda și Grozea, ne-au slujit drept și credincios. Deci noi, văzînd slujba lor dreptcredincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat de la noi, în țara noastră, în Moldova, un loc din pustie, pe Sărata, mai jos de gura pîrîului Căpățîroasa, ca să-și întemeieze sat.

Acela să le fie de la noi uric și cu tot venitul și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui loc mai sus scris, din pustie, < să fie > de la gura Căpățîroasei, în jos, pe această parte a Săratei, de la Troian, cît poate folosi un sat îndestul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod,

și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri <sau din> ¹ neamul <nostru> ¹ sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le cîntească dania <și> ¹ întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă.

Iar pentru mai mare putere <și> ¹ întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa diac, la Badeuți, în anul 7011 <1503>, luna septembrie 13.

Bibl. Acad., XL/15. Orig., perg. (27,5×31 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută.

O trad., din 1761 (7270) octombrie 7, de Evloghie dascăl, ibidem, MCDXXIV/178.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/145.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1378—1380 (nr. 476).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 222—223 (nr. 41) (trad., din 1744 (7252) iunie 20, de Simion Cheșcu uricar); Rosetti, *Pămîntul*, p. 110, n. 1, p. 139 și p. 142—143, n. 1 (rez. al editorului, după orig.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 228—229 (nr. CXIII) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 34—35 (nr. 32) (trad., după orig.) și p. 622 (facs.).

¹ Rupt.

292

1503 (7011) septembrie 18, Badeuți.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не(ъ) см(ъ) листам(ъ) нашим(ъ), въсам(ъ) ктв на н(ъ) възрнт(ъ) нли чтѣчи его слышнт(ъ), вже прінде, прад(ъ) нами н прад(ъ) счлмн нашимн молдавскимн богаре, слѣга нашъ Блад(ъ), с(ы)нь Станннъ, знѣкъ Рѣс(ъ) Тодерув(ъ), по его доброн волн, никим(ъ) непонѣжень, а ни пришлован(ъ), н продал(ъ) свою правѣю втнннѣ, вт(ъ) своего правого зрнка, едно село на Тѣтовѣ, на нмѣ Рѣсанин, слѣсѣ нашемѣ, Ївнѣ талмачю, за сн злат(ъ) татарских(ъ).

И оставшн наш(ъ) слѣга Ївн(ъ) талмач(ъ), н заплатн(ъ) счн тотн выше писаннн пннѣзн, сн злат(ъ) татарских(ъ), з рѣкы слѣсѣ нашемѣ, Бладѣ, с(ы)нѣ Станннѣ, знѣкъ Рѣс(ъ) Тодерув(ъ), прад(ъ) нами н прад(ъ) нашимн богаре.

Но мы, видѣше нх(ъ) доброн волн н токмеж(ъ) н полнѣю заплатѣ, а мы, такожде, н вт(ъ) нас(ъ) есмь далн н потвърднлн слѣсѣ нашемѣ, Ївнѣ талмачѣ, тое прад(ъ) реченное село, що на Тѣтовѣ, на нмѣ Рѣсѣнн, како да ест(ъ) емѣ вт(ъ) нас(ъ) зрнк(ъ) н сѣ въсем(ъ) доходам(ъ), н дѣтемѣ его, н знѣчатам(ъ) его, н прѣзнѣчатом(ъ) его, н пращрѣтам(ъ) его н въсемѣ родѣ его, кто сѣ емѣ избереѣ нанблнжнн, непорѣшенно николнже, на вѣкы.

518

И хотарь томъ выше писанномъ селѣ, що на Тѣтовѣ, на нмѣ Рѣсѣини, да ест(ъ) по старомъ хотарѣ, по кѣда нз(ъ) вѣка вжнвалн.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго с(ы)на г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана воеводн, н вѣра бояр(ъ) наших(ъ): вѣра пана Жѣржа дворника, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадера н пана Негрнла паркалабв(е) Хотинскх(ъ), вѣра пана Еремѣа н пана Драгоша паркалабв(е) Немецкх(ъ), вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Яреѣре, портара Сѣчасекого, вѣра пана Клѣнѣѣ спатара, вѣра пана Исака внстѣрника, вѣра пана Козмн Шарпе постелника, вѣра пана Могнлн чашника, вѣра пана Фрѣнтеша столника, вѣра пана Петрика комнса н вѣра вѣсѣх(ъ) бояр(ъ) наших(ъ) молдавскх(ъ), великх(ъ) н малх(ъ).

И по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашн землн, шт(ъ) дѣтен наших(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода, нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберетъ г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы емѣ непорѣшил(ъ) нашего даанѣа н постврѣ¹жденѣа, алн бы емѣ стврѣднл(ъ) н ѣкрѣпнл(ъ) занѣже, даан н потврѣднлн есмѣ емѣ, за его правовѣрнѣю сѣсжеѣ н за що шн(ъ) кѣпнл(ъ) собн за свон пннѣзн.

И на болшю крѣпшт(ъ) н потврѣжденѣ томѣ вѣсемѣ выше писанномѣ велѣлн есмѣ нашемѣ вѣрномѣ панѣ, Тѣоутѣловн логофетѣ, писати н нашѣ печат(ъ) завѣ²стн к семѣ лнстѣ нашемѣ.

Писал(ъ) Іѣвн(ъ) Поповнч(ъ) дѣмк(ъ), ѣ Бадевцн, в(ъ) л(ѣ)тѣ ѡѡѣ, м(ѣ)-с(ѣ)ца септврѣа, нѣ д(ѣ)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Іѣвн(ъ) драгоман(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Vlad, fiul Stanei, nepotul lui Rus Toader, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, și a vîndut ocina sa dreaptă, din dreptul său uric, un sat pe Tutova, anume Ruseni, slugii noastre Ion tălmaci, pentru 250 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră Ion tălmaci și a plătit toți acești mai sus scriși bani, 250 de zloți tătărești, în mîinele slugii noastre, Vlad, fiul Stanei, nepotul lui Rus Toader, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd buna lor voie și tocmeală și plată deplină, și noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugii noastre Ion tălmaci acel sat înainte spus, ce este pe Tutova, anume Ruseni, ca să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului lui neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în ve ci.

Iar hotarul acestui sat mai sus scris, ce este pe Tutova, anume Ruseni, să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Ieremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreptcredincioasa lui slujbă și pentru că și-a cumpărat pe banii săi drepti.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și pecetea noastră să o atîrne la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa diac, la Badeuți, în anul 7011 <1503>, luna septembrie, 18 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Ion dragoman.

Arh. St. Iași, CCCXL/8. Orig., perg. (27,5 × 44 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie) stricată (se mai păstrează doar un fragment), cu legenda: <† Печать Іоу Стефанъ воєвода, г>вс-подар Землян Молдавскон>.

Un rez., din 1838 ianuarie 20, ibidem, Anaforale, nr. 19, f. 55 r. (nr. 1). O copie modernă la Bibl. Acad., ms. 5234, f. 198–200.

Două foto., ibidem, Fotografii, II/8 și XXXVII/98, alte două, la Arh. St. Iași, DCCVI/21 și MXXXVIII/95, și una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/146.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1381–1383 (nr. 477).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 229 (nr. CXIV) (rez. al editorului, după rez. din 1838 ianuarie 20); „Miron Costin”, an. II (1914), nr. 8–9, p. 117–118 (trad., cu data socotită de editor în stilul de 1 septembrie); M. Costăchescu, *Două urice*, p. 359–360 (nr. 2) (text slav, trad. și rez. din 1838 ianuarie 20); idem, *Observări istorice*, p. 15–16 (nr. 2) (aceleași texte); idem, *Doc. mold. Ștefan*, p. 255–258 (nr. 84) (text slav, trad. și rez. din 1838 ianuarie 20); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 35–36 (nr. 33) (trad., după orig.) și p. 623 (facs.).

¹ Rupt.

² Omis.

† М(н)л(о)стію б(о)жією мѣ, Стефанъ(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землян Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), исъ(ъ) смл(ъ) лнстм(ъ) нашимъ(ъ), въсѣмъ(ъ) кто на немъ(ъ) оузрнть или его чѣсчи слышнтъ(ъ), вже бл(а)гопронзволи г(о)с(по)д(ст)во ми нашимъ(ъ) бл(а)гымъ(ъ) произволеніемъ(ъ) и ч(н)стимъ(ъ) и свѣтлымъ ср(ъ)дцемъ(ъ), и съ оусею нашею доброю волею и шт(ъ) б(ог)а помощію и оучинилн есми, въ зад(ѣ)шіе с(вѣ)топочившихъ(ъ) предквѣ(ъ) и роднтелен нашихъ, и за наше здравіе и сп(а)с(е)ніе, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе г(о)с(по)жди нашеи, М(а)рїи, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе дѣтен нашихъ(ъ), іако да оутвѣрдимъ(ъ) и оукрѣпимъ наш(ъ) свѣтын монастырь шт(ъ) Нѣмца, ижеже естъ Храмъ(ъ) славнога Бѣзнес(е)ніа Г(оспод)а Б(ог)а и сп(а)са нашего І(сус)у Х(рист)а и где естъ ігъмень м(о)лебникъ нашъ, кїрь попь Макаріе, и дали есми томъ монастырѣ едно село нашихъ(ъ) питомыхъ(ъ), сель на имѣ Банчане, на Серетъ, выше Сърсець, ниже Борштарѣ¹.

И еще прїндоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими воіаре, Басѣтка, дочника Козман Шандровича, и братаничеє ен, наши слѣгы Данчюл(ъ), с(ы)нь Бѣчацкого, и Исанко, с(ы)нь Юріевъ, по нхъ(ъ) доброн воли, никимъ(ъ) непонѣжени, <а>² ни прнсловани, и продали свою правѣю штиннѣ, шт(ъ) своего правга оурика, едно село тиж(е) на Серетѣ, на имѣ Могошешти, що всажено на хотарь села нхъ(ъ) Шендрешемъ(ъ), г(о)с(по)д(ст)воу ми за чѣтнри ста злоть татарскихъ(ъ). И за-

платнх(ъ) г(о)с(по)д(ст)во мн оусп тоты чътнри ста злат(ъ) татарскнх(ъ) оу роуках(ъ) Васоуткы, дочнн Козмн Шандровнча, н братаннчем(ъ) ен, Данчул8, с(ъ)н8 Бѣщачкогo, н Исанк8, с(ы)н8 Юрїев8, прѣд(ъ) нашнмн боюре.

И заплатнеше оусе сполна, г(о)с(по)д(ст)во мн дали смо н тое село Мо-гошешн томоуж(е) выше писанном8 Немецком8 монастыр8.

И еше есмн дали выше писанном8 Немецком8же монастыр8 едн8 паснк8 оу нашнх браннцнх(ъ) Бохотнна, на оустн Татаркы.

И еше да имаеть тѣн выше реченны, наш(ъ) с(вѣ)тын Немецкын монастырь, на свак8 годн8 по шесть камень воск8 шт(ъ) нашнх(ъ) каменахъ цю намъ приходать шт(ъ) нашего мѣста, шт(ъ) Нѣмца.

Тое вѣсе выше писанное да ест(ъ) выше писанное да ест(ъ) выше писанном8 монастыр8 шт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) н съ вѣсем(ъ) доходым(ъ), непорѣшено ннколн, на вѣкы.

И хотарь выше писанном8 сел8 Банчане, на Серетѣ, да ест(ъ) по старом8 хотар8 шт(ъ) оуснх(ъ) сторнн(ъ), по кѣда нз вѣка ожнвалн.

Пак(ъ) хотар(ъ) сел8 Могошешемъ, цю на Серетѣже, почъншн с выше села, межн нмн съ Шендрешн, шт(ъ) знаменанон тополн цю на берегъ Серета, та простѣ чрѣс(ъ) лѣгъ, промежн болотамн, на дал(о) 8 поле, на мognл8 копан8 блнз(ъ) пѣтѣ, та полем(ъ) на мognл8 копан8 серед(ъ) полѣ, та на кран дѣровн на мognл8 копан8 цю школо дѣба, та дѣровою на мognл8 копан8 цю школо два дѣбы, та дѣровоюже на бѣковнн8, та бѣковнню простн да врѣх(ъ) дѣла, та дѣлwm(ъ) бѣковнню дол8, до поткк(ъ) Мшнчелвѣ(ъ), шверншн тым(ъ) потоком(ъ) дол8 до полѣ, тымже потоком(ъ) н полемъ, до Снретскогo Лѣга, тымже потоком(ъ) н чрѣс(ъ) лѣгъ до Серета, Серетwm(ъ) горн до тополн где смо почалн. То ест(ъ) вѣс(ъ) хотарь.

Пакъ хотарь пасѣкы цю 8 нашнх браннцнх(ъ) Бохотнна на 8стн Татаркн да ест(ъ) колнко бѣдетъ мочн ожнвати една паснка досыт(ъ).

Пак(ъ) кто бѣдѣт(ъ) ігъменн оу тотъ выше писаннн монастырь, шнн съ вѣсѣмн іаже ш Х(р)стѣ братїамн, да имают(ъ) намъ н нашнх г(о)с(по)ждн Марїн пѣвати антѣргїю на оусн с(вѣ)тын нед(е)лн, покова бѣдемо мы жнвн, а по нашем(ъ) жнвотѣ а бы нам(ъ) пѣвалн на кажд8 срѣдѣ вечерь парастас(ъ) а оу чътверѣткк(ъ) антѣргїю до вѣка, покова бѣдетъ стоїати тотъ с(вѣ)тын монастырь.

Пак(ъ) лн кто бѣдѣт(ъ) ігъменн н съ оуснмн калѣгерн 8 тотъ монастырь н не напѣнат(ъ) нн послѣжати н при нашем(ъ) жнвотѣ н по нашем(ъ) жнвотѣ, іако ест(ъ) оутѣкмено н выше писано, даколѣ бѣдетъ н стоїати с(вѣ)тын монастырь, а шнн да имают(ъ) вѣздати штвѣть прѣд(ъ) Б(о)гwm(ъ) н да сѣт(ъ)про клѣтн шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а н Сп(ас)а нашего Іс(ус)у Х(р)ст)а.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, мы, Стефана боеводї, н вѣра прѣвѣзлюбленнаго мн с(ы)на, Богдана боеводї, н вѣра нашнх(ъ) боѣр(ъ): вѣра пана Жѣржа дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадѣра н пана Негрнла паркалабове Хотннскїн, вѣра пана Еремїа н пана Драгоша, паркалабове Немецкїн, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградскогo, вѣра пана Лѣка Арѣре портарѣ Сочавскогo, вѣра пана Кѣлноу спатарѣ, вѣра пана Исака внстїарннка, вѣра пана Козмн Шарпе постелннка, вѣра пана Мognла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша ствлннка, вѣра пана Петрнка комнса н вѣра вѣсѣхъ боѣр(ъ) нашнхъ молдавскнх(ъ), велнкых(ъ) н малнх(ъ).

И по нашемъ жнвотѣ, кто бѣдетъ г(о)с(по)д(а)рь нашнх землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего род8 нлн пакъ бѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзбереть г(о)с(по)-д(а)ремъ бытн нашнх Землн Молдавскон, тотъ бы не порѣшнлъ нашего даанїа н потвѣржденїа, алн бы оутвѣрднлъ н оукрѣпнлъ. И кто сѣ покѣснть нашего даанїа н потвѣрженїа порѣшнтн нлн раздрѣшнтн, таковын да есть проклѣтъ

wt(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а н сп(а)са нашего I(cvc)yc X(рист)а, н wt(ъ) пр(ѣ)ч(н)стїа его Б(о)га м(а)т(е)ре, н wt(ъ) с(в)л(т)ыч(ъ) вї ап(о)ст(о)ль брѣх(о)вннхъ, Петра н Павла н прочїи, н wt(ъ) с(в)л(т)ыч(ъ) тїи Б(о)гоносннхъ(ъ) wt(ѣ)ць Никенскыч(ъ), н wt(ѣ) вѣсѣхъ с(в)л(т)ыч(ъ) нже wt(ъ) вѣка Б(ог)с оугожд(н)шїихъ, н да ест(ъ) подобень Юдѣ н проклатомъ їрїи н да нмает(ъ) оучастїе съ шнѣлн Юдее нже вѣзъпнша на Г(оспод)а X(рист)а: крѣвь его на ннхъ н на чедлхъ(ъ) нхъ, еже н ест(ъ).

ї на потврѣженїе вѣсемъ внше писаномъ², велѣлн есми нашемъ вѣрномъ панъ, Таоутъсловн логофетъ, завѣснн нашъ печать к семъ лнстъ нашемоу.

Тоддеръ писа, оу Соча<вѣ>³, в(ъ) л(ѣ)то хѣдї, м(ѣ)с(а)ца септеврїа, л д(ь)нѣ.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Банчане н Могошеци, <н>⁴а <Сере>⁴тѣ, н пасника Татарка н восковїи каменн.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu a noastră bunăvoință și cu inimă curată și luminată, și cu toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu și am făcut, pentru pomenirea sfintrăposaților noștri înaintași și părinți, și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim sfînta noastră mănăstire de la Neamț, unde este hramul slăvitei Înălțări a Domnului Dumnezeu și Mîntuitorului nostru Isus Hristos și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Macarie, și am dat acestei mănăstiri un sat din satele noastre proprii, anume Băiceni, pe Siret, și morile de pe Siret, mai sus de Ordzești și mai jos de Vornutariu¹.

Și încă au venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Vasutca, fiica lui Cozma al lui Șandru, și nepoții ei de frate, slugile noastre, Danciul, fiul lui Buciațchi, și Isaico, fiul lui Іurie, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut domniei mele ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, un sat tot pe Siret, anume Mogoșești, care e așezat pe hotarul satului lor, al Șendreștilor, pentru patru sute de zloți tătărești. Și am plătit domnia mea toți acei patru sute de zloți tătărești în mîinile Vasutcăi, fiica lui Cozma al lui Șandru, și ale nepoților ei de frate, Danciul, fiul lui Buciațchi, și Isaico, fiul lui Іurie, înaintea boierilor noștri.

Și plătind tot deplin, domnia mea am dat și acest sat Mogoșești aceleiași mai sus scrise mănăstiri de la Neamț.

Și încă am dat mai sus scrisei mănăstiri de la Neamț o prisacă în bra-niștea noastră de la Bohotin, la gura Tătarcei.

Și încă să aibă acea mai sus spusă, sfînta noastră mănăstire de la Neamț, pe fiecare an cîte șase pietre de ceară din pietrele noastre, care ni se cuvin din tîrgul nostru de la Neamț.

Toate cele mai sus scrise să fie mai sus scrisei mănăstiri de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul mai sus scrisului sat Băiceni, pe Siret, să fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar hotarul satului Mogoșești, care e tot pe Siret, <сă fie> începînd din susul satului, dintre ei și Șendrești, de la un plop însemnat ce e pe malul Siretului, și drept peste luncă, printre bălți, la deal în cîmp, la o movilă

săpată lângă drum, și pe câmp la o movilă săpată în mijlocul câmpului, și pe marginea dumbrăvii la movila săpată din jurul stejarului, și prin dumbravă la movila săpată în jurul a doi stejari și tot prin dumbravă la făget, și prin făget drept la vârful dealului și pe deal, prin făget la vale, pînă la pîrîul Muncelului; întorcîndu-se apoi pe acel pîrîu la vale spre câmp, pe același pîrîu și câmp, pînă la lunca Siretului, pe același pîrîu și prin luncă pînă la Siret, și pe Siret în sus pînă la plopul de unde am început. Acesta este tot hotarul.

Iar hotarul prisăcii din braniștea noastră de la Bohotin, la gura Tătarcei, să fie atît cît va putea folosi o prisacă îndestul.

Iar cine vor fi egumeni la acea mai sus scrisă mănăstire, împreună cu toți frații întru Hristos, vor avea să ne cînte nouă și doamnei noastre Maria liturghie la toate sfintele duminici, cît vom fi în viață, iar după viața noastră să ne cînte în fiecare miercuri seara parastas, iar joia liturghie pînă în veac, cît va sta această sfîntă mănăstire.

Iar egumenii ce vor fi și cu toți călugării din această mănăstire, care nu vor împlini și nu vor sluji, atît în viața noastră, cît și după viața noastră, cum este întocmit și scris mai sus, pînă ce va sta sfînta mănăstire, aceia vor avea să dea seamă înaintea lui Dumnezeu și să fie blestemați de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului meu fiu, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Țermia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru pîrcălabil de Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunțeș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să o întărească și să o împuternicească.

Iar cine se va încumeta să clinească sau să nimicească dania și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de 12 sfinți apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat împotriva Domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, ceea ce și este.

Iar pentru întărirea tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava³, în anul 7011 <1503>, luna septembrie, 30 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Băiceni și Mogoșești, pe <Sire>⁴t, și prisaca Tatarca și pietrele de ceară.

<Altă însemnare, din sec. XVII>: Băiceni ot Siret <și, ultima, din prima jumătate a sec. XIX>: Mogoșești, la . . . ⁵.

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXIV/4. Orig., perg. (45.5×53,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu o copie slavă de la sfîrșitul sec. XIX, o trad., din 1800 septembrie 12, de polcovnicul Pavel Debrîț de la Mitropolie, altă trad., din 1804 iunie 7, de același traducător, și o copie, după aceasta din urmă; altă copie din prima jumătate a sec. XIX, după trad. de polcovnic Pavel <Debrîț> „directur Mitropolii“, ibidem, CVIII/4.

O copie slavă și o trad. rom. cu caractere chirilice, la Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I.Lenin“, Secția manuscrise, ms. nr. 1733, f. 10 v.-11.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/147.

O copie slavă trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1387—1391 (nr. 479).

EDIȚII Crețulescu, *Doc. m-rii Neamț*(b), p. 338—340 (trad. editorului); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 232—237 (nr. CXVI) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A., XVI, vol. I, p. 36—38 (nr. 34) (trad. după orig.).

¹ Корѣнтарѣ (Fără metateză Voruntariu).

² Omis.

³ Rupt.

⁴ Șters.

⁵ Neclar.

294

1503 (7011) septembrie 30, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жію, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменто чинимъ, нс(ъ) снм(ъ) инстум(ъ) нашимъ, въсѣмъ(ъ) ктѡ на н(ъ) възрнтъ(ъ) нн чтѣчи его слышнтъ(ъ), вже прїнде, прадъ(ъ) намн н прадъ(ъ) счмн нашмн молдавскимн бояре, Славна, дочка Ивашка Бладичкова, по своен доброн волн, ннкнмъ непонсжена, а нн прнслована, н продала свою правоюу штнннѣ, шт(ъ) ен праваго зрнка, шт(ъ) зрнка ш(тъ)ца ен Ивашка Блѣдичка н нс прнвнлїе що нмалъ(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) йлѣзандра воеводн, два села на Бнлїн, на нмѣ Ходорѣчнннн н Гвоздвнцн, слѣгамъ нашнмъ Данчѣлоу Бѣчацин н племеннкѣ его, Исанкѣ, н тютцн нхъ(ъ), Басѣтки, за рн златъ(ъ) татарскнхъ(ъ).

И зставше нашн слѣгы Данчѣл Бѣчацин н племеннкѣ его, Исанко, н тютка нхъ(ъ), Басѣтка, н заплатннн счн тотн выше писанїн пннѣзн, рн златъ(ъ) татарскнхъ(ъ), 8 рѣкы Славнн, двчка Ивашка Бладичкова, прадъ(ъ) намн н прадъ(ъ) нашнмн бояре.

Ино мы, вндѣвше нхъ(ъ) доброн волн н токмежь н полнсю заплатѣ, а мы, такожде, н шт(ъ) насъ(ъ) есмь далн н потверднлн слѣгамъ нашнмъ(ъ) Данчѣлѣ Бѣчацин н племеннкѣ его, Исанкѣ, н тютцн нхъ(ъ), Басѣтки, тотн прадъ(ъ) реченїн два села, що на Бнлїн, на нмѣ Ходорѣчнннн н Гвоздвнцн, како да соутъ(ъ) нм(ъ) шт(ъ) насъ(ъ) зрнкѣ н съ въсемъ(ъ) двх(о)дшм(ъ), нмъ, н дѣтемъ нхъ(ъ), н знсчатшм(ъ) нхъ(ъ), н прѣзнсчатшм(ъ) нхъ(ъ), н прашсрѣтшм(ъ) нхъ н въсемѣ родѣ нхъ(ъ), кто сѣ нмъ нзберетъ нанблнжнїн, непорсшенно ннколнже, на вѣкы.

И хотар тѣмъ(ъ) выше писанннмъ двшм(а) селамъ да естъ(ъ) нмъ шт(ъ) счнхъ(ъ) сторшн(ъ) по старомѣ хотарѣ, по кѣда нз вѣка шжнвалн.

И, пакъ(ъ), прнвнлїе що нмала Славна <штъ>¹ ш(тъ)ца ен, Ивашка Бладичка, шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) йлѣзандра воеводн, на тотн два села, що на Бнлїн, на Ходорѣчнннн н на Гвоздвнцн, шна еше ен дала 8 рѣкы слѣгамъ нашнмъ Данчѣлѣ Бѣчацин н племеннкѣ его, Исанкѣ, н тютцн нхъ(ъ), Басѣтки, прадъ(ъ) намн н прадъ(ъ) нашнмн бояре.

И на то естъ(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)т)ва, выше писаннаго, мы, Стефана воеводн, н вѣра прѣвъзлюбленаго с(ы)на г(о)сп(о)д(с)т)ва мы, Богдана воеводн, н вѣра бояр(ъ) нашнхъ(ъ): вѣра пана Жѣржн дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра

пана Тоадера н пана Негрла паркалабв(е) Хотинских(ъ), вѣра пана Еремѣа н пана Драгоша павкалабв(е) Немецкихъ, вѣра пана Шандра паркалаба Новоградского, вѣра пана Яребре портара Сзчавского, вѣра пана Кътънъс спатара, вѣра пана Исака вистарника, вѣра пана Козмн Шарпе постелника, вѣра пана Могнан чашника, вѣра пана Фрѣнтеша ствалника, вѣра пана Петрика комнса, н вѣра въсмх(ъ) бо-пар(ъ) нашх(ъ) молдавских(ъ), велных(ъ) н малых(ъ).

И по нашемъ жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашх(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода нлн пак(ъ) боуд(ъ) кого Б(ог)ъ нзбереть г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) бы нмъ не порѣшилъ нашего даанѣа н потврѣженѣа, алн бы нмъ стврѣднлъ н зкрѣпнлъ, занѣже есмь нм(ъ) даан н потврѣданн за цш внн кѣпнан собн за свон пннѣзи.

И на бвалшю крѣпость н потврѣженѣ томъ всемъ выше писанномъ, велѣан есмь нашемъ вѣрномъ нанъ, Тъстъ логодфетъ, писати н нашъ печать за-вѣснти к семъ листъ нашему.

Писал(ъ) Івн(ъ) Попович(ъ), з Сзчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѣ хзѣа, м(ѣ)с(а)ца сеп(тевріа), а д(а)нѣ.

⟨Pe verso, însemnare contemporană): † Данчѣл(ъ) Бѣчацкн, н Исанко н матуша нх(ъ), Басѣтка.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Slavna, fiica lui Ivașco Vladicico, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, și a vîndut ocina ei dreaptă, din uricul ei drept, din uricul părintelui ei Ivașco Vladicico și din privilegiul ce l-a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, două sate pe Vilia, anume Hodorecinți și Gvozdăuți, slugilor noastre Danciul Buceațchi și vărului său, Isaico, și mătușii lor, Vasutca, pentru 150 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre Danciul Buceațchi și vărul lui, Isaico, și mătușa lor, Vasutca, și au plătit toți acei bani mai sus scriși, 150 de zloți tătărești, în mîinile Slavnei, fiica lui Ivașco Vladicico, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Danciul Buceațchi și vărului său, Isaico, și mătușii lor, Vasutca, acele două sate înainte spuse, ce sînt pe Vilia, anume Hodorecinți și Gvozdăuți, ca să le fie lor de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor mai sus scrise două sate să le fie lor din toate părțile pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Și, iarăși, privilegiul ce l-a avut tatăl Slavnei, Ivașco Vladicico, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, pe acele două sate, ce sînt pe Vilia, pe Hodorecinți și pe Gvozdăuți, ea încă l-a dat în mîinile slugilor noastre Danciul Buceațchi și ale vărului său, Isaico, și ale mătușii lor, Vasutca, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința

panului Șandru pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntesș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că le-am dat și le-am întărit fiindcă și-au cumpărat pe banii lor.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion al lui Popa, la Suceava, în anul 7011 <1503>, luna septembrie, 30 zile.

<Pe verso, însemnare contemporană>: † Danciul Buceațchi, și Isaico și mătușa lor, Vasutca.

<Altă însemnare, din sec. XIX>: Hodorăciinți și Gvozdăuți.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 107. Orig., perg. (40 × 37 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda Печать Іу Стефанъ воевода, гвсподар Земли Молдавскон.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/148.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1384—1386 (nr. 478).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 230—231 (nr. CXV) (text slav); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 39—40 (nr. 35) (trad., după orig.).

¹ Omis.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскн. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) снм(ъ) лнством(ъ) нашим(ъ), в(ъ)с(ъ)м(ъ) кто на немь в(ъ)зрнть нли его чт(ъ)чн слышнть, оже прїидоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оуснми нашимн молдавскыми богаре, Кръстннн, дочка Бонславннн, и сестрнчнчн ен, Настасїа, и племеннцн нх(ъ), Басоутка, дочка Мнх(ъ)слово, оушкы Ивана Дамїановнчн, по нх(ъ) доброн волн, ннкым(ъ) непон(ъ)жени, а нн прнслованн, и продали свою прав(ъ)шю штннн(ъ), шт(ъ) нх(ъ) правого оурика, шт(ъ) оурика и испрнвлїа дѣда нх(ъ) Ивана Дамїановнчн, що нмал(ъ) шн(ъ) шт(ъ) дѣда нашего, шт(ъ) Ілє-жандра воеводї, монастырь що на врѣх(ъ) Добров(ъ)ца и п(а)ть сел(ъ) на Добровец(ъ): едно село Фетещн, другоє село Ілєжещн, где были Рад(ъ)ль, третее село Мншт(ъ)не, ч(ъ)твертое село Костнчане, где были Іандрїаш(ъ), п(ѣ)тое село Остров(ъ)не; та продали, тот(ъ) монастырь и тотн п(а)ть сел(ъ), г(о)сп(о)д(ст)во мы за тнсл(ъ)шю и п(а)ть с(ъ)ть злат(ъ) татарскых(ъ). И г(о)сп(о)д(ст)во мн заплатнх(ъ) оусн тотн тнсл(ъ)ш(ъ) и п(а)т(ъ) с(ъ)ть злат(ъ) татарскых(ъ) оу(ъ)р(ъ)кы Кръстннн, дочн Бонславннн и сестрнчнчн ен, Настасїн, и племеннцн нх(ъ), Басоуткы, дочн Мнх(ъ)слово, прѣд(ъ) оуснми нашимн молдавскыми богаре.

И заплатнвшее оусе сполна, г(о)сп(о)д(ст)во мы вл(а)гопрнзволнх(ъ) нашим(ъ) благым(ъ) прнзволенїемь и ч(н)стнм(ъ) и с(в(л)тнм(ъ) ср(ъ)дцем(ъ), и с(ъ) оусел(ъ) наше(ъ) добро(ъ) волел(ъ) и шт(ъ) Б(о)г(а) помощїа и оучнннлн еснн и в(ъ) задоушїе

с(вѣ)топочившихъ(ъ) предквѣ(ъ) и родителен нашихъ(ъ), и за наше здравіе и сп(а)-с(е)ніе, и за здравіе и сп(а)с(е)ніе г(о)с(по)жди наших, М(а)рин, и за здравіе и сп(а)сєніе дѣтен нашихъ(ъ), яко да оутвѣрдимъ(ъ) и оукрѣпимъ тотъ с(вѣ)тынъ выше писаннїи нашъ монастырь, що на връхъ Добровъ(ъ)ца, ндеже естъ храмъ Сѣшествїа С(вѣ)т(а)го Д(с)ха и гдє естъ ієгѣмень м(о)лєбникъ нашъ, кѣрь попь Пахомїе, и далн есми выше писанномѣ монастырѣ тоты выше писаннїи пѣть сєль що на Добровци: едно село Фетєци, дрѣгое село Ілєзєци, гдє былъ Радѣль, третєе село Мѣнтѣне, чѣтвертое село Костичанє, гдє былъ Індриѣшь, пѣтое село Ѡстровѣне, како да сѣтъ выше писанномѣ монастырѣ, що на връхъ(ъ) Добровъ(ъ)ца, шт(ъ) нас(ъ) оуриць и съ вѣсем(ъ) дох(о)дѣм(ъ), непорѣшено николїже, на вѣкы.

І хотарь томѣ выше писанномѣ монастырѣ и сєламъ(ъ) що къ монастырѣ прнслѣхаютъ, шт(ъ) промежи Калѣгерєци и Такѣтець, почьши шт(ъ) дѣровн с краи лѣса, шт(ъ) липѣ знаменанѣ и могла копана, та горн вѣковноно, оусє връх(ъ)м(ъ) дѣла, до дрѣгѣ липѣ знаменанѣ тымже връх(ъ)м(ъ), та на велнкы дѣбъ знаменанъ, тымже връх(ъ)м(ъ), та черєс(ъ) бахнѣ до конєць писка, на єднн(ъ) дѣб(ъ) знаменанъ, та тым(ъ) пискѣм(ъ), връх(ъ)м(ъ) дѣла, до краѣ дрѣгон бах-ни на вѣкъ знаменанъ, близъ пѣтѣ, тымже връх(ъ)м(ъ), до връховинн(н) Малого дѣровца и потока Калини, на єдинъ боукъ(ъ) знаменан(ъ), близъ(ъ) пѣтѣ, тымже връх(ъ)м(ъ), на боукъ(ъ) знаменанъ близъ(ъ) пѣтѣ що шт(ъ) Рѣланн(н) ндєть, тымъ пѣтемъ до Полѣни Настинн, та, връх(ъ)м(ъ), чрѣсъ полѣнѣ и чрѣс(ъ) лѣс(ъ), до Полѣни Березовнхъ, та, чрѣс(ъ) тѣ полѣнѣ, на Полѣнѣ Лєхача, та, и чрѣс(ъ) тѣ полѣлѣ, на трн липы знаменанн, та на краи Полѣни Чѣтъцѣлн, на єднн(ъ) дѣб(ъ) велнк(ъ) знаменан(ъ) що близъ(ъ) пѣтѣ що шт(ъ) Кѣцнтнон прнходнтъ, таже, тым(ъ) пѣтем(ъ), до Полѣни Могошинскон, на дѣб(ъ) знаменан(ъ), близъ(ъ) пѣтѣ, шт(ъ) толѣ шєрнѣше краєм(ъ) тон полѣни, по връховиннахъ(ъ) Добровъ(ъ)ца, до полѣни сєдмнхъ(ъ) липъ, та, чрѣс(ъ) тѣ полѣнѣ, на єднн(ъ) дѣб(ъ) велнкъ росохат(ъ) и знаменан(ъ), таже оусє дѣлѣм(ъ) по оуснхъ(ъ) връховиннахъ(ъ) Добров-цовѣ(ъ) до Вєлнкн Дѣл(ъ), на велнкѣ могла Чѣрєшєм(ъ), та, черєс(ъ) пѣт(ъ), дѣлѣм(ъ), на връховинн(ъ) Добровцовѣ и Пєтроасн до връховиннѣ Бєслѣнскыхъ(ъ), на єднѣ липѣ велнкѣ знаменанѣ, близъ(ъ) пѣтѣ що ндєть шт(ъ) Бѣчѣмн до мо-настїр(ъ) Добровецкн, та тым(ъ) пѣтем(ъ), долѣ дѣлѣм(ъ), на двѣ вѣкы знаменанн, близъ(ъ) пѣтѣ, та шпѣт(ъ) връх(ъ)м(ъ) долѣ до Полѣни Індриѣшева, та, връх(ъ)м(ъ), чрѣс(ъ) тѣ полѣнѣ и лѣсѣм(ъ) на пѣть липн знаменанн, на конєць вѣковнн, шпѣт(ъ) връх(ъ)м(ъ) дѣро<в>ою, до гдє перєхрєст(ъ) оу дорогахъ(ъ) на долини Прнбєшєм(ъ), на єднн(ъ) дѣб(ъ) знаменан(ъ), таже старнм(ъ) пѣтем(ъ), по вєочн дѣровою, до връх(ъ) дѣла, на єднн(ъ) дѣб(ъ) знаменан(ъ), близъ(ъ) пѣтѣ, та, пѣтем(ъ) дѣровоюж(є), до концѣ дѣровн Прнвчннн, на копанѣ мо-гнѣ, дѣлом(ъ) же долѣ, на Могнѣ Ѣвннѣ, та, дѣлом(ъ) же, на Татарскѣ Могнѣ, шт(ъ) тон могилн на долинѣ, долиною, право на маткѣ Бєслѣн, Бєслѣмъ маткою, долѣ, до оустн Добровца, гдє падаєть Добровец(ъ) оу Бєслѣн. То єст хотарь выше писанномѣ монастырѣ и выше писанннм(ъ) сєламъ(ъ).

І на то єстъ вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, выше писаннаго, Стєфана вєо-водї, и вѣра прѣвѣзлюбєнаго с(ъ)на г(о)с(по)д(ст)ва мн, Богдана вєоводї, и вѣра нашнхъ(ъ) вєарь: вѣра пана Жѣржн дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Тоадєра и пана Нєгрнла паркалабѣв(є) Хотннскыхъ(ъ), вѣра пана Ѣремїѣ и пана Драгоша паркалабѣв(є) Нємєцкыхъ(ъ), вѣра пана Шандра Новоградєскогo, вѣра пана Лѣка Ірѣврє портрѣ Сочавєскогo. вѣра пана Кѣлнѣѣ спатарѣ, вѣра пана Исакѣ вєстїарннка, вѣра пана Козмн Шарпє постєлннка, вѣра пана Могнѣ чашннка, вѣра пана Фрѣнтєша столннка, вѣра пана Пєтрнка комнса и вѣра оуснхъ(ъ) вєар(ъ) нашнхъ(ъ) молдавєскыхъ(ъ), и вєлнкыхъ(ъ) и малнхъ(ъ).

И по нашемъ(ъ) животѣ, кто бѣдетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнхъ, шт(ъ) нашего родѣ нан пакъ боуд(ъ) кого Б(ог)ъ изберетъ г(о)сп(о)-д(а)ремъ(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тотъ бы не порѣшилъ нашего дааніа и потврѣженіа, алн бы оутврѣдилъ(ъ) и ѡкрѣпиль.

И кто бы сѣ покѣсилъ <нашего дааніа и потврѣженіа порѣш>ити, таковын да естъ проклатъ(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а, Сп(а)са нашего Ісус(ъ) Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стїа <его>² мат(ере), и шт(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) бѣ ап(с)ст(о)ль врѣхувннхъ(ъ), Петра и Павла и прочїн, и шт(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) тнї Б(о)гоно<снхъ(ъ) штець Н>икенскыхъ(ъ) и шт(ъ) вѣсѣхъ(ъ) с(вѣ)тыхъ(ъ) нже шт(ъ) вѣка Б(ог)ѡ оугождшнхъ(ъ), и да ест(ъ) подобень Іюдѣ и проклѣтомѡ ірїн и да нмаеть оучастїе съ шнѣмн іудее нже вѣзѣпнша на Г(оспод)а Х(рист)а: крѣвь его на ннхъ(ъ) и на чадѣхъ(ъ) нхъ(ъ), еже и ест(ъ).

И на болшее потврѣженїе вѣсемѡ выше писанномѡ, велѣли есмн нашемѡ вѣрномѡ панѡ, Таѡтѡловн логофетѡ, завѣснн нашѡ печать к семѡ листѡ нашемѡ.

Тоддерь писа, оу Сочавѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣдї, м(ѣ)с(ѣ)ца вхѣтомверїа, ѡ д(ъ)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, Cristina, fiica lui Voislav, și nepoata ei de soră, Nastia, și vara lor, Vasutca, fiica lui Mihul, nepoții lui Ivan Damianovici, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul și din privilegiul bunicului lor Ivan Damianovici, pe care l-a avut el de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, mănăstirea ce este la obîrșia Dobrovățului și cinci sate pe Dobrovăț: un sat Fetești, alt sat Alexești, unde a fost Radul, al treilea sat Munteni, al patrulea sat Costiceni, unde a fost Andriaș, al cincilea sat Ostroveni; și au vîndut acea mănăstire și acele cinci sate domniei mele, pentru o mie cinci sute de zloți tătărești și acele cinci sate domniei mele, pentru o mie și cinci sute de zloți tătărești în mîinile Cristinei, fiica lui Voislav, și ale nepoatei ei de soră, Nastasia, și ale verei lor, Vasutca, fiica lui Mihul, dinaintea tuturor boierilor noștri moldoveni.

Și plătind totul deplin, domnia mea am binevoit cu a noastră bunăvoință și cu inimă curată și luminată, și cu întregă a noastră bunăvoie și cu ajutorul lui Dumnezeu, și am făcut și pentru pomenirea sfintrăposaților înaintași și părinți ai noștri și pentru sănătatea și mîntuirea noastră, și pentru sănătatea și mîntuirea doamnei noastre, Maria, și pentru sănătatea și mîntuirea copiilor noștri, ca să întărim și să împuternicim acea sfință mai sus scrisă mănăstire a noastră, ce este la obîrșia Dobrovățului, unde este hramul Coborîrea Sfîntului Duh și unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Pahomie, și am dat mai sus scrisi mănăstiri acele mai sus scrise cinci sate, ce sînt pe Dobrovăț: un sat Fetești, alt sat Alexești, unde a fost Radul, al treilea sat Munteni, al patrulea sat Costiceni, unde a fost Andriaș, al cincilea sat Ostroveni, ca să fie mai sus scrisi mănăstiri, ce este la obîrșia Dobrovățului, de la noi uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei mai sus scrise mănăstiri și al satelor care ascultă de mănăstire, dintre Călugărești și Tăcutești, < să fie > începînd de la dumbrava din marginea pădurii, de la un tei însemnat și o movilă săpată și în sus prin făget, tot pe vîrful dealului, la alt tei însemnat, tot pe același vîrf și la un stejar mare însemnat, pe același vîrf și peste bahnă pînă la capătul piscului, la un stejar însemnat, și pe acel pisc, pe vîrful dealului, pînă la marginea

altei bahne, la un fag însemnat, aproape de drum, și, pe același vîrf, pînă la obîrșia Dobrovățului Mic și a pîrului Calinei, la un fag însemnat, lîngă drum, și, pe același vîrf, la un fag însemnat, lîngă drumul ce vine de la Ruleni, și, pe același drum, pînă la Poiana Nastei, și, pe vîrf, prin poiană și prin pădure, pînă la Poiana Mestecenilor, și, prin acea poiană, la Poiana lui Lehaci, și, prin acea poiană, la trei tei însemnați și la marginea Poienii Cetățelii, la un stejar mare însemnat care este lîngă drumul ce vine de la Cuțitna, și, pe acel drum, pînă la Poiana lui Mogoș, la un stejar însemnat, lîngă drum, de acolo, întorcîndu-se pe marginea acelei poieni, pe obîrșiile Dobrovățului, la poiana celor șapte tei, și, peste acea poiană, la un stejar mare îngemănat și însemnat, apoi tot pe deal, pe la toate obîrșiile Dobrovățului, pînă la Dealul Mare, la movila cea mare a Ciurbeștilor, și peste drum, pe deal, la obîrșia Dobrovățului și a Pietroasei, pînă la obîrșia Vasluiului, la un tei mare însemnat, lîngă drumul ce merge de la Buciumi la mănăstirea Dobrovățului, și pe acel drum, în jos pe deal, la doi fagi însemnați, lîngă drum, și din nou pe vîrf la vale, pînă la Poiana lui Andriaș, și, pe vîrf, prin acea poiană și pădure, la cinci tei însemnați, la capătul făgetului, iarăși pe la obîrșia dumbrăvii, pînă unde se încrucișează drumurile pe valea Pribeștilor, la un stejar însemnat, și apoi pe drumul cel vechi, pe marginea dumbrăvii, pînă la vîrf dealului, la un stejar însemnat, lîngă drum, și, pe drumul dumbrăvii, pînă la capătul Dumbrăvii lui Pribici, la o movilă săpată, și, pe deal în jos, la Movila Evvei, și, pe deal, la Movila Tătarului, de la acea movilă la vale, pe vale, drept la matca Vasluiului, pe matca Vasluiului, în jos, pînă la gura Dobrovățului, unde cade Dobrovățul în Vaslui. Acesta este hotarul mai sus scrisei mănăstiri și al mai sus scriselor sate.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Giurgiu vornic, credința panului Șteful, credința panului Toader și a panului Negrilă pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia și a panului Dragoș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Luca Arbure portar de Suceava, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Cozma Șarpe postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le strice dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le imputernicească.

Iar cine ar încerca să cîntească <danii și întărirea noastră> ¹, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu, mîntuitorul nostru Iisus Hristos, și de preacurata <lui> ² maică, și de 12 sfinți apostoli de frunte, Petru și Pavel și ceilalți, și de 318 sfinți <părinți> ¹ purtători de Dumnezeu cei de la <N> ¹icheia și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care și este.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, la Suceava, în anul 7011 <1503>, luna octombrie, 7 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/95. Foto. după orig., perg., pecete atirnată, din care lipsește o jumătate, cu legenda † Печать Іω Стефана воєвода, господаръ Земли Молдавскоѳи. O copie slavă, de I. Bogdan, după foto, cu data de zi: 6, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 201–207.

Altă copie slavă, din prima jumătate a sec. XVIII, cu data de zi: 6, la Arh. St. București, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 445; o trad., din 1781 ianuarie 8, de Gheorghe dascăl, cu data de zi: 3, ibidem, M-rea Galata, VIII/1; trei rez. din prima jumătate a sec. XIX, cu data de zi: 6: două, ibidem, ms. nr. 1266 (Condica m-rii Rîșca), f. 2v-3 (nr. 5), și ms. nr. 1220 (Condica K, nr. 384, f. 333; alt rez., cu data de zi: 6, într-o carte de judecată din 1829 iulie 10, ibidem, Condica, K, nr. 353, f. 22 r., nr. 1; o menț., cu un scurt extras din hotarnică, cu data de zi: 6, la Arh. St. București, ms. nr. 1220, f. 13 v. (nr. 1).

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/149.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1392—1397 (nr. 480).

EDIȚII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 328, nr. 22/2 (rez. dintr-o anafora din 1825 ianuarie 10, cu data de zi: 6); XX, p. 266—267 (menț., avînd doar data de an, într-un doc. din prima jumătate a sec. XIX) și p. 270—271 (nr. 1) (rez., cu data de zi 6, într-o anafora din 1825); XXII, p. 149 și 158 (menț. cu data de zi 6, într-un memoriu din 1828), p. 179 (menț. similară din prima jumătate a sec. XIX); Iorga, *St. și doc.*, VI, p. 55—56 (nr. 1) (rez. al editorului, cu data de zi 6 și data de an socotită în stilul de 1 septembrie, după trad., din 1781 ianuarie 8, de Gheorghe Evloghie); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 238—244 (nr. CXVII) (text slav, după copia din prima jumătate a sec. XVIII și trad. lui Gheorghe dascăl din 1781 ianuarie 8); Bianu-Nicolaiasa, *Catalogul ms. rom.*, III, p. 303 (rez. cu data de zi 6 și cu data de an socotită în stilul de 1 septembrie); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 259—264 (nr. 85) (text slav, după foto., și trad.); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 40—42 (nr. 36) (trad. editorilor).

¹ Rupt în orig.

² Șters.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A

1502 (7010).

Un ispisoc din leat 7010 <1502> a răposatului Ștefan vodă . . . ¹ cum au miluit pe Cozma Răzăniuanu și pe alții frați a lui cu loc de sat pe apa Botnii Mare și spre apus peste Botnișoara și pînă în șleahul cel mare.

După M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 254–255 (nr. 83). Rez. într-o copie din 1786 aprilie 26 de pe o carte de judecată din 1782 august 3 după Conдика de doc. nr. 5 ce se afla în posesia lui Ghibănescu.

O copie a aceluiași rez. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000–XIV (M. Costăchescu, <*Doc. Ștefan cel Mare*>, f. 1361 r. -v. (nr. 468).

ALTE EDIȚII: Sava, *Doc. Lăpușna*, pe 274–275 (rez., după M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*); *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 5 (nr. 4) (rez., după M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*).

Socotit întii de M. Costăchescu (*Doc. mold. Ștefan*, p. 255) ca fiind probabil același cu doc. din 1502 (7010) martie 1 (v. nr. 270), apoi ca fiind cu certitudine diferit de acesta (v. Bibl. Acad., A 2000–XIV, f. 1361 v.; cf. și afirmația lui Balaur, *Istoria Rizenilor*, p. 275, că acest rez. este al altui document, „dacă a mai fost vreunul”), acest act, deși se referă la aceiași beneficiari, obiectul daniei are diferit de cel al doc. din 1502 (7010) martie 1. Deși două danii la un interval atît de scurt pentru aceiași beneficiari sînt de natură să trezească dubii, îndemînd la suspectarea acestui doc. (formularul și sfatul domnesc al celui cu data completă fiind corecte), este greu de apreciat după rezumatul incomplet de mai sus dacă acest doc. este sau nu fals. Este și motivul pentru care îl edităm ca doc. îndoielnic, nu însă fără a atrage atenția asupra celor de mai sus.

¹ Așa în textul editat.

DOCUMENTE FALSE

I

1491 (6999) octombrie 27, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жією, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), всам(ъ) кто на н(ъ) оүзрнт(ъ) или его чтѣчи слышит(ъ), вж(е) вл(а)гопроизволнх(ъ) вл(а)гнм(ъ) момм(ъ) произволеніем(ъ) и оүсредном(ъ) ср(ъ)дцем(ъ) и шт(ъ) Бог(а) понѣжден(ъ) се оүтверднх(ъ) и оүкрѣпнх(ъ) прѣдѣл(н) с(вѣ)тѣи нашн мѣлн, Хомврскон монастырн, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) Оүспеніе прѣс(вѣ)тѣи, ч(н)стѣи и прѣв(а)г(о)с(ло)венѣи вл(а)д(н)чнцн нашн Б(огородн)цн, яко да ест(ъ) ен шт(ъ) вѣсѣх(ъ) сторнн(ъ) стверъжено: шт(ъ) самыж(е) портн с(вѣ)т(а)го монастыра горе приходнца до врѣх(ъ) Белкаг(о) Гора и пак(ъ) Бел(н)кын Гор(ъ) до Полѣна Шѣлнн, шт(ъ) тѣдѣ опчна до обрѣшїа Хомврскаг(о), таж(е) до дѣл(ъ) Холмѣлн и до рѣд(ъ) Хомврскын и пак(ъ) шпчна до Брадѣл(ъ) Мѣрїен и до Дѣл(ъ) Палтенѣлн, даж(е) до Дѣл(ъ) Церманѣлн, шпчна вѣ Сѣкѣтѣра лѣн Бѣкѣр(ъ), до Полѣна лѣн Исак и до Брѣдѣлнц(ъ) и пак(ъ) до Лозен, до Мїеснїа на трї вразн прѣз(ъ) Солонец(ъ) и до врѣх(ъ) на Скѣрншоар(а), шпчна горѣ до Полѣна Шпшва, таж(е) до Бр(ъ)ннца Драгомїрова, све шпчна дѣлом(ъ) до Полѣна Палтннова, шт(ъ) тѣдѣ поток(ъ) до Боковец(ъ) и пак(ъ) Боковец(ъ) долѣ даж(е) до Молдавѣ, и тнж(е) шт(ъ) оүст(ъ) Бѣкѣвец(а) Молдавѣ горѣ до нстѣчннк(ъ) Точнлем(ъ), таж(е) све приходнца горѣ до Белкаго Дѣла и тнж(е) шт(ъ) Белкын Гвр(ъ) даже пакн до двора Хомврскон Монастырн.

Тѣмже, да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оүрнк(ъ) съ потверъженіем(ъ) на сес(ъ) хотар(ъ), непорѣшено ннколнж(е), на вѣкы.

Ѣ на то ес(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(ст)ва, выш(е) писанаг(о), мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ннв(ъ) монх(ъ), Ѣлѣандра и Богдана-Блада, и вѣра мнтрополнта нашег(о), кїр Ѳеоктнста, и вѣра вѣсѣх(ъ) когарь нашнх(ъ), велнкнх(ъ) же и малнх(ъ) молдавскнх(ъ).

Ѣ по нашем(ъ) жнвотѣ, кто покѣснт(ъ) сѣ разорнтн или раснпнтн наша тѣкмеж(ъ) и оүтверъженіе, тѣт(ъ) да ест(ъ) прѣклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и штѣ пр(ѣ)ч(н)стаа его Б(о)гом(а)т(е)ра, и шт(ъ) с(вѣ)тѣх(ъ) и верѣхѣвннх(ъ) апостолѣ вї и шт(ъ) с(вѣ)тѣх(ъ) тнї Б(о)гоносннх(ъ) шт(е)ць, нже шт(ъ) Шкен, и шт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)тѣх(ъ) и да даст(ъ) штѣт(ъ) на страшнѣн нелнцемѣрнѣн сѣднцн Х(рнсто)вѣ.

Ѣ над(ъ) болшою крѣпост(ъ) и оүтверъженіе, велѣн есмн вѣрномѣ нашемѣ панѣ, Тѣоүтѣлѣ логофетѣ, писати и нашѣ печат(ъ) прнвѣснтн къ семѣ лнстѣ нашемѣ.

Тодер дїак(ъ) писал(ъ), оү Сѣч(а)вн, в(ъ) л(ѣ)тѣ хѣцїчѣ, м(ѣ)с(ѣ)ца вктоврїа кѣ.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Ѳт(ъ) Стефана воевода за хотар(ъ) с(вѣ)тѣи монастыр(ъ) шт(ъ) Хоморъ¹; <altă însemnare, din același secol>: Хомврскїн прѣд ...¹.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am binevoit cu bunăvoința mea și cu inimă osîrduitoare și îndemnat de Dumnezeu am întărit și am împuternicit hotarele sfintei noastre rugi, mănăstirea de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfintei curatei și preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu, ca să-i fie întărit din toate părțile: chiar de la poarta sfintei mănăstiri în sus poteca pînă la vîrfurile Muntelui Mare și iar Muntele Mare pînă la Poiana Mărului, de aici opcina pînă la obîrșia Homorului, apoi pînă la dealul Holmului și pînă la rediul Homorului, și iar opcina pînă la Bradul Muierii și pînă la Dealul Paltenului, pînă la Dealul Germanului, opcina în Săcătura lui Bucur pînă la Poiana lui Isac și pînă la Brăduleț și iar pînă la lozii la Miezenia la trei brazi, peste Soloneț și pînă la vîrf la Scărișoara, opcina în sus pînă la Poiana Popii, apoi pînă la Fîntîna lui Dragomir, tot opcina pe deal pînă la Poiana Paltinului, de aici pîrîul pînă la Bocoveț și iar Bocovețul în jos pînă la Moldova, de asemenea, de la gura Bocovașului pe Moldova în sus pînă la izvorul Tocilelor, apoi tot poteca în sus pînă la Dealul Mare, și iar de la Muntele Mare iar pînă la curtea mănăstirii Homorului.

De aceea, să-i fie de la noi uric cu întărire pentru acest hotar, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai mei, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine ar îndrăzni să nimicească sau să risipească întocmirea și întărirea noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de 12 sfinți apostoli de frunte și de 318 sfinți părinți, purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții, și să dea răspuns la cumplita și cea fără fățarie judecată a lui Hristos.

Iar pentru mai mare putere și întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Toader diac a scris, la Suceava, în anul 6999 <1491>, luna octombrie 27.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: De la Ștefan voievod pentru hotarul sfintei mănăstiri de la H<omor> ¹; <altă însemnare, din același secol>: . . . ¹ Homorului.

<Două însemnări, din sec. XIX>: Hotarul Homorului; branîștea.

Bibl. de Stat a U.R.S.S.- „V. I. Lenin”, Secția manuscrise. Colecția Markevici-Lukașevici, fond nr. 159, doc. nr. 1. Orig., perg. (20,5 × 35 cm.), pecete atîrnată, pierdută; cu o foto. Doc. s-a aflat pînă la mijlocul sec. XIX în Bucovina.

O copie slavă, de I. Bogdan, cu data de zi: 26, la Bibl. Acad., ms nr. 5234, f. 225. O trad. germ., de Lopeisky, avînd numai data de an, se afla la Tabula din Cernăuți. Trei foto. două, la Bibl. Acad., Fotografii, V/56 și XXIV/3, și una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/150; un clișeu, la Arh. St. București, Colecția microfilme. U.R.S.S., rola 61, cadrul 709.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 863—865 (nr. 294).

EDIȚII: Pumnul, *Privire răpede*, p. 106 (rez. după Protocolul Comisiei de delimitare a moșiilor din 1781, nr. 67); *Fondul religiosar*, „Candela”, VII (1889) p. 815 (același rez., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Wickenhauser, *Homor*, p. 86—87 (nr. 3) (trad. germ., cu numeroase greșeli și cu data: „6983 octombrie 27”); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 118 (nr. 100d) (rez. al editorului); Яцимирскій, *Грамоты молдав*, p. 14—15 (nr. 13) (text slav cu numeroase

greșeli); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 487—490 (nr. CCXLIII) (text slav cu data de zi: 26, și trad. hotarnicei, cu corectarea greșelilor editorilor anteriori); idem, *Doc. false*, pl. VI (facs.); *D.I.R.*, A, II, p. 319 (doc. îndoielnice), nr. 4) (trad., după foto orig., cu data de zi: 26); *Catalogul doc. mold.* Supliment, I, p. 50 (nr. 61 bis) (rez., după micro., cu data de zi: 26). *Moldova*, II, p. 399—401, nr. 6 de la secțiunea "Documente îndoielnice și false" (text slav după orig. și trad. rom. cu caractere rusești).

După grafie (scrisul nu este al diacului Toader — v. doc. nr. 39, 42, 43 etc. — ci aparține sec. XVII), ortografie (numeroase greșeli), limbă (foarte multe erori gramaticale și numeroase românisme; cf. și I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 486, n. 1), formular (abateri, omisiuni, scurtarea unor formule, lipsa sfatului domnesc etc.) și conținut (mitropolitul Theoctist era mort la această dată, în scaunul mitropolitan aflându-se, încă din 1479, Gheorghe — v. și considerațiile de la doc. nr. X, etc.), acest doc, este un fals plăsmuit de călugării de la m-rea Humor pentru stăpînirea locului din jurul acesteia, așa cum este delimitat de hotarnică.

Publicat ca autentic de I. Bogdan, cu unele observații asupra greșelilor de limbă, actul a fost considerat apoi suspect de același (*Doc. Ștefan*, II, p. 499, și indice, sub cuvîntul Teoctist II) și discutat pe larg în *Doc. false*, p. 160—161, fără a „putea afirma cu deplină convingere că el este fals”. Considerat suspect și de Francisc Pall (*Acte suspecte și false*, p. 111—112), doc. a fost trecut în categoria falselor de editorii *D.I.R.*, A, II, în urma analizei atente a grafiei și pe baza altor elemente relevate încă din 1913 de I. Bogdan.

¹ Șters.

II

1493 (7001) martie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефана воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), не снм(ъ) листом(ъ) нашам, въскѣм(ъ) кто на нем(ъ) възрнт(ъ) нли чтол¹ его слышнт(ъ), вж(е) тот(ъ) истиннн слюуга н богар, нашъ вѣрнын пань Снма Бахлѣтань, слюужн(ъ) нам(ъ) правою вѣрною слюужбою. Тѣк²мъ>, мы, вндѣвше его правою вѣрною слюужбѣ до нас(ъ), жаловали есмь его шсобною нашею м(н)л(о)стію н дакли² есмь емѣ ш³ нашн землн, оу Молдавскон, съ едно снаницъ на водою Тазловѣ, что с(л) нмѣнѣтъ Стецканы, ннже въ оустѣ Ярсоула, ѣ Бадаѣ Негѣцѣторювн, гдѣ куплѣтъ сѣ Тазловѣ Белнко съ Тазлѣвн Солнно, въ оустѣ Калюгернцен, оу Лакъ Пвтѣрѣсь, а шт(ъ) толѣ на врѣх гврѣ правою мѣст(ѣ) гдѣ вдарѣтъ въ оуберѣша Слатнны.

Тое въсе внше писанное да ест емоу н шт(ъ) нас(ъ) оурнкъ съ въсем(ъ) доходом(ъ), нм, н дѣтнм(ъ), н внчатѣм(ъ), н прѣвнчатѣм(ъ) нх(ъ), н прѣщорѣтѣм(ъ) нх(ъ) н въсемоу роду нх(ъ), кто с(л) нзберет наблнжнн, непоршнсно ннколнже, на вѣкы.

Ѡ хотар томв внш(е) реченомоу село Стецканн, ннже въ оустн Ярсоул, в Бадав Негѣцѣторювн, гдѣ куплѣтъ сѣ Тазловѣ Белнко съ Тазловѣ Солннв, въ оустн Калюгернцн, оу Лакъ Пвтѣрѣсь, а шт(ъ) толѣ на врѣх(ъ) гврѣ правою мѣст(ѣ), гдѣ вдарѣтъ(ъ) вѣ оуберѣша Слатнны, да естѣ емѣ шт(ъ) оуспх сторонн по старому хотару, по кудѣ нз вѣка вжнвалн.

И на то естѣ вѣра нашего г(оспо)д(ст)ва, внше писаннаго, мн, Стефан(а) воевод(ы), н вѣра прѣвѣзлюбленнх(ъ) с(ы)ннв г(оспо)д(ст)ва мн, Ялѣздандра н Богдана-Блада, н вѣра богар нашнх: вѣра пана Думн, вѣра пана Гангвѣра, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Хрѣмѣна, вѣра пана Шефоула, вѣра пана Мвшата прѣкѣлаба Хотннского, вѣра пана Мнкотъ н пана Рѣцѣша прѣкѣлабове Немецкаго, вѣра пана Шандра Новоградского, вѣра пана Яндренка Чортѣрѣвскога, вѣра пана Дннга, вѣра пана Калнѣвн спѣтарѣ, вѣра пана Исанка внстѣрннка, вѣра пана Сремѣа постѣаннка, вѣра пана Могнла чашннка, вѣра пана Фроунтѣша стѣланнка, вѣра пана Петрыкн комнса н вѣра вѣснх богар нашнхъ мѣлавецкнх, велннкнх н малнх.

Ѡ по нашнм жнвотѣ, кто вудѣтъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) дѣтнн нашнх(ъ) нли шт(ъ) нашего роду нли пак вѣд(ъ) кого Б(ог)ъ нзберет г(ос)п(о)д(а)рем внтн нашн Землн Молдавскон, тѣт(ъ) вн нм(ъ) не поршнла

НАШЕГО ДААНІЕ И ПОТВЕРЖДЕНІА, АЛЕ БИ НМ(Ъ) ОУТВЕРДИА И ОУКРѢПИА(Ъ), ЗАНЕЖЕ
ЕСМЫ ЕМОУ ДААН И ПОТВЕРДИАИ ЗА ЕГО ПРАВОЮ ВѢРНО СЛУЖЕВ.

И НА БОЛШОЮЮ КРѢПОСТЬ И ПОТВЕРЖДЕНІЕ ТОМУ ВЪСЕМУ ВЫШ ПИСАННОМУ,
ВЕЛѢАН ЕСМЫ НАШЕМУ ВѢРНОМУЮ ЖУПАН, ТЪОУТВРАЪ ЛОГОФЕТУ, ПИСАТИ И НАШ ПЕЧАТ
ПРИКЕСИТИ КЪ СЕМОУ ЛИСТУ НАШЕМОУ.

Писал ЯЛЕЖДА ДІАК, ОУ СУЧАВѢ, В(Ъ) Л(Ѣ)ТО ХЪД, М(Ѣ)С(Ѧ)ЦА М(А)РТ(А) Ё.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier credincios al nostru, pan Sima Bahluian, ne-a slujit cu slujbă dreaptă și credincioasă. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat în țara noastră, Moldova, o seliște pe apa Tazlăului, care se numește Stețcanii, mai jos de gura Ardzului, la Vadu Neguțătorului, unde se împreună Tazlăul Mare cu Tazlăul Sărat, la gura Călugăriței, la Lacul Puturos, iar de aici la vîrf în sus, pe loc drept, unde lovește în obîrșia Slatinei.

Toate cele mai sus scrise să-i fie de la noi uric cu tot venitul, lor, și copiilor, și nepoților, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus spus Stețcanii, mai jos de gura Ardzului, la Vadu Neguțătorului, unde se împreună Tazlăul Mare cu Tazlăul Sărat, la gura Călugăriței, la Lacul Puturos, iar de aici la vîrf în sus pe loc drept, unde lovește în obîrșia Slatinei, să-i fie din toate părțile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Și la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților fii ai domniei mele, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Gangur, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, credința panului Șteful, credința panului Mușat pîrcălab de Hotin, credința panului Micotă și a panului Reațeș pîrcălabi de Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Andreico Ciortorovschi, credința panului Dinga, credința panului Clănău spătar, credința panului Isaico vistier, credința panului Eremia postelnic, credința panului Moghilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu-i clinească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta <și> credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexa diac, la Suceava, în anul 7001 <1493>, luna martie 5.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: Uric de la Ștefan vodă, la Bacău, la Tazlău, Stețcani, între Tazlăuri.

Bibl. Acad., Pечеți, nr. 438. Orig., perg., palimpsest (43×40 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † ПЕЧАТЬ ІУ СТЕФАНЪ ВОИВОДА, ГУСПОДАРЪ ЗЕМАНЪ МОЛДАВЕСКОЮ. Textul acestui act fals (v. mai jos) este scris peste cel al doc. autentic cu aceeași dată care a fost răzuit și spălat (v. doc. nr. 124).

Trei trad.: una, din 1729 (7238) noiembrie 21, de Efrem „dascăl școl(ii) sloven(ești)”, alta, de la începutul sec. XIX, de Ioan Panenopol polcovnic, și ultima, incompletă și cu data de an greșită: 7000 <1492>, de la începutul sec. XIX, la Bibl. Acad., DCXCIII/2, 3 și 4.

Patru foto., după orig.: două, la Bibl. Acad., IV/11 și XXIII/90, una la Arh. St. Iași, DCCVI/19, și una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/151; altă foto., după trad. din 1729 (7238) noiembrie 21, la Arh. St. Iași, DCCVI/20.

O copie slavă, trad., o copie după trad. din 1729 noiembrie 21 și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 927—930 (nr. 316).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 5—7 (nr. II) (text slav, după foto., și trad. hotarnicei); *D.I.R.*, A, II, p. 190—191 (nr. 174) (trad., după foto. orig.).

După grafie (scrisul nu este al diacului Alexa, ci este caracteristic celui din sec. XVII; scrisul lui Alexa se păstrează parțial printre rîndurile acestui act și, în special, în partea de jos a lui), ortografie (suprascrinerile și prescurtările, în ciuda încercării plămuitorului de a imita trăsături specifice cancelariei lui Ștefan cel Mare, aparțin epocii menționate mai sus), limbă (numeroase greșeli gramaticale, omisiuni, românisme și fonetisme caracteristice aceleiași epoci), formular (lipsa unor formule, scurtarea altora, repetarea hotarniceii, transcrierea greșită a numelui vistiernicului — Isaico în loc de Isac — etc.), actul constituie un fals plămuit în sec. XVII cu scopul de a se acapara seliștea delimitată de hotarnică.

La alcătuirea falsului s-a folosit pergamentul unui act autentic cu aceeași dată, al cărui text a fost răzuit și spălat apoi, cu excepția crimonului (†) și a literei inițiale a doc. (M), pe care falsificatorul le-a păstrat pentru textul plămuit, întocmai ca și sigilarea actului; după cum rezultă din textul ce nu a fost răzuit în întregime, autorul falsului a împrumutat din actul autentic formula de validare și elementele de datare (v. doc. nr. 124).

¹ Greșit, pentru ЧТОУЧН.

² Omis.

³ Greșit, pentru оу.

III

1494 (7002) martie 18, Suceava.

Copie din copie.

Cu mila lui D(u)mnezeu, noi, Ștefan v(oi)e vod Țării Moldaviei. Facem știut printr-aceasta, fieștecăruia ce o va vedea sau o va asculta, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor al noștri boeri moldovenești, mari și mici, slugile noastre, Sema Gureș, Nicora și frații lui, Morzinco și Roman, și sora Cristina, cu preveleghie, hrisovul ce avea [de la] moșul lor de la Alexandru v(oi)e voda, pe trei sate pe apa Răutului, anume Miculenii, Peticénii și Chiulenii, cu hrisov din vechiu, cu tot venitul lor, după hotarul ce era în vremea véche.

Și viind dinaintea noastră și dinaintea boerilor noștri, mari și mici, slugile noastre Ivan Popșa și Moișa Filosof, prin bunăvoia lor, fără a fi silit de cineva sau zapciit, au vîndut moșia sa, după drept uricul ce au avut de la moșii lor, cu hrisov, anume doaf sate pe apa Nistrului, Samoleuca și Tilișeuca, unde au fost Moișa Filosof, slugilor noastre, Sema Gurișului, Nicora și fraților lui, Morzinco și Roman, și sora lor, Cristina, întru o sută șaptezeci lei tătărăști, și au rămas stăpîni slugile noastre Sema Gureș, Nicora și frații lui, Morzinco și Roman, și sora Cristina; și au plătit deplin plata de mai sus înșămnată.

Drept acéia, văzînd noi bunăvoință a lui Ivan Popșa și Moișa Filosof, am dat acest uric, ca¹ tot venitul, slugile² noastre Sema Gurișului, Nicora și fraților lui, Mărzenco și Roman, și sora lor, Cristina, cu plata deplin(ă), cu toate prisăcile și toate alte venituri ce era din vechiu și am întărit toț(i) mai sus pomenitelor slugilor noștri Sema Gurișului, Nicora și fraților lui, Morzenco și Roman, și surorii lor Cristina, acéle doaf sate pe marginea apei,

cu tot adetiul din vrémea véche, precum asemene copiilor lor, nepoților și strănepoților lor și tot neamului lor și că să nu să clinească nici odinioară în véci, după cum mai sus arată, ce fiind hotarále vechi din vrémea véche.

Apoi am încredințat domnia mea, Ștefan voevodă, au încredințat boiariul Micodi³ pîrcălab nemțasc⁴, boiariul Botorovschii⁵, boiariul Șindre⁶ pîrcălab Novogradschii⁷, boiariul Denirin⁸ pîrcălab Hotinului, boiariul Nac⁹ vesternic, boiariul Irimia postelnic, boiariul Mihail¹⁰ ceașnic, boiariul Fru<n>¹¹teșa stol<n>^{11c}, boiariul Petrea¹² comis au încredințat și toți a noștri[i] boiari moldovenești, mari și mici.

Dar după noi, cine va fi domn pămîntului, sau din fiii noștri sau din neamul nostru sau cine va fi ales de D(o)mnul D(u)mnezeu, să nu smintească această a noastră danie, dar să o întărească, fiindcă au cumpărat-o cu dreptul său.

Și am întărit poruncind credincioșii slugii noastre, boiariului Teutula¹³ logofet, ca să o scrie, să se spînzure pecetea noastră.

<A scris>¹¹ Mateiaș <la>¹¹ Suceava, let 7002 <1494>, luna mart 18.

Locul pecetii gospod.

Întocma cu copia. Chirica ban.

Arh. St. Iași, CDVIII/1.

Copie din 1824 după trad.

O copie după aceeași copie, la Bibl. Acad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1088 v.-1089 v.

EDIȚII: Ghibănescu, *Doc. slavone*, p. 279—280 (nr. XIII) (aceeași copie, după *Ms. Surete*, V, 743); idem, *Uricele satului Grajduri* (foaie volantă); idem, *Din domnia lui Ștefan cel Mare*, p. 52—53 (nr. XIII) (aceeași copie); idem, *Surete*, I, p. 30—31 (nr. 6) (aceeași copie).

Acest doc. nu este un caz rar „de traducere încilcită a unui hrisov vechiu” în care „traducătorul a amestecat persoanele”, „că nu ne lămurește ce voește să spună”, cum a crezut Ghibănescu (*Surete*, I, p. 29 și 31), ci un fals rău întocmit pe care traducerea nu-l putea face nici mai clar, în ceea ce privește conținutul, și nici mai corect, în privința numelor. Actul este un fals evident, atît după formular (greșit, de la început pînă la sfatul domnesc inclusiv, care nu corespunde decît în parte datei doc. și este incomplet și foarte corupt la nume). Mistificatorul a pornit de la doc. autentic din 1495 (7003) martie 17 (v. nr. 188), adăugînd celor doi beneficiari din actul respectiv (Sima Gureș și Nicoară Ciocîrlie) alte trei nume și schimbînd obiectul întăririi domnești (satul Sîrbi din doc. autentic a fost înlocuit cu numele altor trei sate). În continuare, abătîndu-se de la formular, și în cele din urmă încurcîndu-l total pînă la sfatul domnesc, plămuitorul falsului a introdus numele a două sate de pe Nistru, Samoleuca și Tilișeuca, binecunoscute din seria de falsuri „din Basarabia sau falsificate nouă”, cum au fost numite încă din 1913 de I. Bogdan (cf. *Doc. false*, p. 131 și urm.; v. și în acest volum doc. nr. VIII și *D.R.H.*, II, nr. VI și XIII).

În sfîrșit, după cum rezultă din actul autentic din 1495 (7003) martie 17 (v. doc. nr. 188), Oană Popșa și Moșe Filozofu, beneficiari ai unei danii domnești la 1423 (6931) martie 31 (v. *D.R.H.*, I, nr. 53), erau bunici lui Sima Gureș sau lui Nicoară Ciocîrlie și nu mai erau în viață în această vreme; ei nu puteau veni, evident, în 1494, „dinaintea” domnului și „dinaintea boerilor” acestuia spre a vinde „moșia . . . după drept uricul ce au avut de la moșii (!) lor”.

Arătînd că este „suspect și nu merită să fie reprodus”, I. Bogdan (*Doc. Ștefan*, II, p. 81) nu a publicat acest doc. Deși originalul nu se cunoaște, iar actul se deosebește ca structură de falsurile „din Basarabia” analizate atît de temeinic de el, prezența în acest doc. a satelor Samoleuca și Tilișeuca din seria falsurilor „basarabene” dovedește că falsul cu data 1494 (7002) martie 18 a fost plămuit cam în aceeași vreme cu acestea și cu același scop (v. doc. nr. 188 și *D.R.H.*, II, nr. VI).

¹ Greșit, în loc de: „cu”.

² Greșit, în loc de: „slugilor”.

³ Greșit, în loc de „Micotă”.

⁴ Greșit, în loc de: „de Neamț”.

⁵ Greșit, în loc de: „Ciortorovschii”.

- 6 Greșit, în loc de: „Șandru“.
 7 De Cetatea Nouă.
 8 Greșit, în loc de: „Toader“.
 9 Greșit, în loc de: „Isac“.
 10 Greșit, în loc de: „Moghilă“.
 11 Omis.
 12 Greșit, în loc de: „Petrică“.
 13 Greșit, în loc de: „Tăutul“.

IV

1496 (7004) martie 17, Piatra.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавскон. Знаменнто чиним(ъ), нс снм(ъ) листом(ъ) нашем(ъ), въсѣм(ъ) кто на нь зрѣит(ъ) и слн¹ чтоучи его слышит(ъ), [чточнс] оже бл(а)гопронзволих(ъ), нашнм(ъ) бл(а)гым(ъ) пронзволенїемъ, и шт(ъ) въсѣм наше доброн волѣ и шт(ъ) Б(о)г(а) помощїа, [яко] дадохом(ъ) и поновнхом(ъ) съматрѣашнм(ъ) и послѣдствѣшнм(ъ) шт(ъ) древннм г(о)сп(о)д(а)рїе и оукрѣпнхом(ъ) и шт(ъ) нас(ъ) данїе и м(н)лованїе с(вѣ)таа наше м(о)лвь рекома Немеческа монастыр(ъ), что ест(ъ) на Немцншора, стврѣднхом(ъ) еа хотар(ъ) из города шт(ъ) выш(е) монастыр(ъ) и шт(ъ) ннж(е) и съ планинн зоветсѣ Нѣмцѣл(ъ) и хотар(ъ) еа. Почахом(ъ) нзбрати: шт(ъ) оустъ Нзворѣ Мѣстовн, выше города Нѣмцѣ, Нѣмца дорогн, и <штъ>¹ толѣ выш(е) на вѣрѣжїю до стїю Карпенѣ, та рѣка Немѣ[неме]ческа до стїю П(е)пернѣл(ъ), та простѣ въ Слатннѣ, та вѣчннн, междѣ вѣрѣшїн Ларгоулов(н) и Фаркашн, просто въ Камен(ъ) Корнѣлов(н) и источник(ъ) до стїю и, черезъ Бнстрїцн, до вѣрѣхѣ Брѣстатул(ъ), та, шпчннѣ, до вѣрѣхѣ Хоурдѣга, та шпчннѣ до вѣрѣшїю Дерептулов(н) и Цнелѣшъ, и шт(ъ) толѣ просто долѣ, на Бѣшмен, до оустъ Фаркаша и рѣка Фаркаша до вѣрѣшїе, междо планинн, под(ъ) Халовкы и Грѣюл(ъ) Халовкы, та вѣрѣхѣ Пнцїгала до вѣрѣхѣ Снхла, и шт(ъ) толѣ просто над(ъ) Дѣлол(ъ) Рѣсѣлнн черезъ до вѣрѣшїю Немцншоры право до главо Плешовн, та на вѣрѣхѣ Плешовѣ долѣ до Источннк(ъ) Мѣстова. То ест(ъ) вѣс(ъ) хотар(ъ) с(вѣ)т(а)го монастыра выш(е) писаннаго рекомїн Нѣмца, да вѣдет(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрнкъ съ вѣсѣмъ доуходим(ъ), непорѣшен(о) ннколнже, на вѣкы.

¶ На то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)д(ст)ва мн, выш(е) писаннаго, Стефана воеводы, и вѣра нашнх(ъ) боярѣ: вѣра пана Братѣла, и вѣра пана Мнханла Ѣцела, и вѣра пана Билдора дворннка, и вѣра пана Шефоула и Днма, и вѣра пана Л[к]ска² йрвуре портарѣ Сочавскаго, и вѣра пана Клѣннѣ спѣтарѣ, и вѣра пана Ѣремїа, и вѣра пана Могнла чашннка, и вѣра пана Драгоше и Днма прѣкѣлабове Немецкнн, и вѣра пана Фрѣнтеша, и вѣра пана Петрнка комнса, и вѣра пана Негрнла и Твадѣра прѣкѣлабове Ннвоградскнх(ъ) и вѣра вѣсѣлх(ъ) боярн нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), и велнкнх(ъ) и малнх(ъ).

¶ По нашемѣ жнвотѣ, кто вѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашн землн, шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода и слн¹ пак(ъ) вѣд(ъ) кого Б(о)г(ъ) нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти нашн Землн Молдавскон, тот(ъ) вн не пороу¹ шнл(ъ) ннколнже нашег(о) даанїе и по[оу]по[тврѣ]жденїе, а вѣ оутврѣднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ) томѣ нашем(ѣ) с(вѣ)т(о)мѣ монастыр(ѣ) шт(ъ) Нѣмца.

Пак(ъ), кто сѣ покѣснт(ъ) порѣшнлн тог(о) выш(е) писаннаг(о) нашег(о) данїе и поутврѣжене, таковїн да ест(ъ) проклѣт(ъ) шт(ъ) Г(оспод)а Б(о)г(а) и Сп(а)са нашег(о), (І)сѣ Х(рист)а, и шт(ъ) пр(ѣ)ч(н)стїа Б(о)гом(а)т(е)рн, и шт(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) четнрн еу(а)г(е)лнстн, и шт(ъ) вї вѣрѣховнх(ъ) ап(о)ст(о)лѣ и прочїн, <н>¹ шт(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) тнї шт(е)ць нже въ Некен, и шт(ъ) вѣсѣх(ъ) с(вѣ)тнх(ъ) нже шт(ъ) вѣка Б(о)г(ѣ) оугондншнх(ъ), и да ест(ъ) подобен(ъ)

Іоудѣ н проклѣтомѹ Ірїю н да нмает(ъ) оучастїе съ шнѣмн Іоудене нже възъ-
пнша на Г(оспод)а: крѣв(ь) его на ныхъ(ъ) н на члѣдѣхъ(ъ) нхъ(ъ), нж(е) ест(ъ)
н бѣдет(ъ) въ вѣкы.

И на болшоую крѣпость н потврѣжденїе томѹ въсемѢ выше писанномѢ,
велѣан есмн нашему вѣрномѢ панѢ, Тѣоутвл(Ѣ) логофетѢ, писати н наше печат(ь)
прнвѣснти къ нашемѢ лнстоу.

Матен писал(ъ), въ трѣг(ъ) Камен(ъ), в(ъ) л(ѣ)тѹ хѢд, м(ѣ)с(ѣ)ца мар-
тїн, 3ї д(ь)ны.

<Pe verso, însemnarea>: † Монашнр(ъ) Немец †.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am binevoit, cu a noastră bunăvoință, și din toată bunăvoia noastră și cu ajutorul lui Dumnezeu [că] am dat și am înnoit cele observate și urmate de vechii domni și am întărit și de la noi dania și miluirea sfintei noastre rugi numită mănăstirea Neamțul, care este pe Nemțișor, am întărit hotarul ei de la cetate, din sus de mănăstire și din jos și cu muntele ce se chiamă Neamțul și hotarul ei. Am început să alegem: de la gura Izvorului Mustei, mai sus de cetatea Neamțului, pe drumul Neamțului, și <de> ¹ acolo în sus pe curmătură la gura Carpenului și pe pîrful Neamțului la gura Peperigului și drept la Slatină și pe obcină, între obîrșia Largului și a Farcașei, drept la Piatra Cornului și pîrful pînă la gură și, peste Bistrița, la vîrful Vîrstatul, și, pe obcină, la vîrful Hurduga și pe obcină la obîrșia Dereptului și Țibleșul, și de acolo drept la vale, pe Bușmei, la gura Farcașei și pe pîrful Farcașa la obîrșie, printre munți, sub Hălăuca și Gruil Halăucăi, și pe vîrful Pițigaia la vîrful Sihla, și de acolo drept peste Dealul Rusului la obîrșia Nemțișorului drept la capul Pleșului și pe vîrful Pleșul la vale, la Izvorul Mustei. Acesta este tot hotarul sfintei mănăstiri mai sus scrise, numită Neamțul, să-i fie de la noi uric cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, și credința panului Mihail Oțel, și credința panului Boldur vornic, și credința panului Șteful și Dima, și credința panului Luca Arbure portar de Suceava, și credința panului Clănău spătar, și credința panului Eremia, și credința panului Moghilă ceașnic, și credința panului Dragoș și Dima pîrcălabi de Neamț, și credința panului Frunteș, și credința panului Petrică comis, și credința panului Negrilă și Toader pîrcălabi de Cetatea Nouă și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clinească niciodată dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească sfintei noastre mănăstiri de la Neamț.

Iarăși, cine va îndrăzni să clinească acea danie mai sus scrisă și întărire a noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu și Mîntuitorul nostru, Isus Hristos, și de preacurata maică a lui Dumnezeu, și de patru sfinți evangheliști, și de 12 apostoli de frunte și ceilalți, <și> ¹ de 318 sfinți părinți care au fost la Nicheia, și de toți sfinții care din veac au plăcut lui Dumnezeu, și să fie asemenea lui Iuda și blestematului Arie și să aibă parte cu acei iudei care au strigat asupra Domnului: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor, care este și va fi în veci.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Matei, în târgul Piatra, în anul 7004 <1496>, luna martie, 17 zile.

<Pe verso, însemnarea>: † Mănăstirea Neamț †.

<Altă însemnare, din prima jumătate a sec. XIX>: Stefan v(oi)e vod cel Bun.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 33. Orig., perg. (28×45 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase vișinie), pierdută. Cu două trad. una, din a doua jumătate a sec. XVIII, adevărită de Paisie arhimandrit și stareț al m-rilor Neamț și Secul, și alta, din 1759 (7267) iunie 15, de Evloghie „dascăl ot școala slovenească“. O menț., într-un hrisov din 1844 iunie 28, la Arh. St. Iași, CD/86.

Patru foto.: una, la Bibl. Acad., Fotografii, III/91, și trei, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, III/152 a, b și c.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. false*, p. 149—152 (nr. VI) (text slav și trad.) și pl. nr. 4 (facs.); *D.I.R.*, A, XV, II, p. 320—321 (doc. îndoielnice, nr. 6) (trad., după orig.).

După grafie (scrisul nu este al diacului Matei), ortografie (suprascrieri și prescurtări neintilnite în doc. vremii și deosebite de cele ale scrisului lui Matei, precum și litere caracteristice secolului XVII (о pentru о) вѣрномѣ ... логѣтѣ etc.), limbă (greșeli gramaticale: оукрѣнихо-м(ъ) и шт(ъ) нас(ъ) даніе и м(н)лованіе свѣтаа наше м(о)авъ рекома, în loc de: с(ш)тѣи наши м(о)ави рекомѣи; съ планинѣ, în loc de: съ планинож; шт(ъ) оусть Изворѣ(!) Мѣстои, în loc de шт(ъ) оусть Извора(!) Мѣсти etc. . . . ; multe românisme; fonetisme specifice sec. XVII, omisiuni etc...), formular (corect doar la început și la sfârșit, expresia съматрацим(ъ) и послѣдствѣжним(ъ), obișnuită în preambulul unor doc. solemne din sec. XVII, este plasată la mijlocul frazei și nu la începutul ei, cum ar fi fost normal), conținut (lipsa din act a fiilor domnului: Alexandru și Bogdan-Vlad, și a multor boieri: Mușat, Ciortorovschi, Șandru etc. și prezența unor nume neintilnite în sfatul din această vreme: Bratul și Mihail Oțel, nerespectarea ordinii boierilor din sfat, transcrierea greșită a unor nume de boieri — Dima în loc de Duma —, folosirea copulei între numele din sfat, neconcordanța dintre sfatul domnesc din acest doc. și cel al actelor din acest an și din anii anteriori și următori, faptul că întărirea hotarelor constituie obiectul actului și nu întărirea proprietății mănăstirii asupra braniștei din jurul ei, identitatea hotarnicei din acest act cu cea a doc. false din 1437 februarie 12 și 1447 septembrie 15—v. *D.R.H.*, A, I, nr. VIII și X—și din 1455 februarie 3—v. *D.R.H.*, II, nr. III etc.) și materialul folosit (pergament prost lucrat), doc. este un fals, din seria celor plăsmuite probabil în a doua jumătate a sec. XVI sau în primele decenii ale sec. XVII, de călugării de la m-rea Neamț, pentru stăpînirea muntelui cu același nume. Pentru neautenticitatea acestui act, v. și I. Bogdan, *Doc. false*, p. 128—129, iar pentru cele din această serie, v. și D. P. Bogdan, *Paleografia*, p. 87.

¹ Omis.

² а (1) transformat în а (а).

V

1496 (7004) mai 17.

† Сѣ сео аз(ъ), Платин(ъ) старостѣ шт(ъ) волост(ъ) Кѣвѣрскою. Ож(е) придомѣ прѣд(ъ) нами именован(ъ) Настѣ, дѣща Порка, и брат(ъ) ея, Ворс, ии нѣким(ъ) иппоножен(и) и иппричловани и продали шт(ъ) своих(ъ) шти(и)на шт(ъ) снло Шѣтрари, именован(ъ) Ишниц(ъ) шт Шѣтрари, и дал(ъ) на нѣа на сѣа штинна стое зал(а)т[т]и, пинѣши татарских(ъ).

Таж(е) нашими видѣхом(ъ) доброе токмеж(ъ) и нам(ъ) сътворил(ъ) емѣ запис шт(ъ) прѣд(ъ) нами и шт(ъ) прѣд(ъ) сими людьми добрыми и шт(ъ) прѣд(ъ) сими Лепѣдат(ъ), и шт(ъ) прѣд(ъ) Ишн(ъ) Рѣт(ъ), и прѣд(ъ) Бѣкко>ѣвѣрцѣ вътах(ъ), и шт(ъ) прѣд(ъ) Тѣлицерел(ъ), и прѣд(ъ) Ишнашко вътах(ъ), и прѣд(ъ) Цѣрицѣ вътах(ъ), и прѣд(ъ) Герман(ъ) и прѣд(ъ) сими людѣ многи добрих(ъ) старѣи нащемѣ. Мѣ вси въ видѣхом(ъ) іакож(е) платили и даст(ъ) на сѣа штинна

Ѡ ЗЛ(А)Т(Ъ), ПННѢСН ТЪТАРСКИХ(Ъ), ЦАКОЖЕ ЕСТ(Ъ) ВНШЕ ПИСАНН НН<А>²ШНМН ВЪСН
К СММЪ ЛНСТ(Ъ) ПІ<С>²АТІ Н <ПОС>²ТАВНАН НА СІА МАРТЪРІН Н НА СНХ(Ъ) ЗАПИС(Ъ)
Н ДА БЪДЕТ(Ъ) ЕМО ШТНННН Н СЪ ВЪСѢМ(Ъ) Д(О)ХО<ДО>³М(Ъ) ЕМЪ. НН ДА СѢ НН ОУМН-
ШАЕТ(Ъ) ПРѢД(Ъ) СММН ЛНСТ(Ъ) НАШНМН.

Б(Ъ) Л(Ѣ)Т(О) ХЪД, [С]М(Ѣ)С(А)ЦА МАН, ЗІ Д(Ъ)НН.

Adică eu, Platon staroste de ținutul Covurlui. Iată, au venit înaintea noastră anume Nastea, fiica lui Porcu, și fratele ei, Orsu, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut din ocina lor din satul Șătrari, anume Ioniță din Șătrari, și a dat pe ea, pe acea ocină, o sută de zloți, bani tătărești.

De aceea, văzînd noi tocmeala bună, și noi i-am făcut zapis înaintea noastră și înaintea acestor oameni buni și înaintea acestui Lepădat, și înaintea lui Ion Rît, și înaintea lui Vic<O>¹bărtă vătav, și înaintea lui Tălgerel, și înaintea lui Ionașco vătav, și înaintea lui Giurgea vătav, și înaintea lui Gherman și înaintea acestor mulți oameni buni și bătrîni ai noștri. Noi toți, văzînd cum au plătit și a dat pe această ocină 100 de zloți, bani tătărești, cum este mai sus scris, și noi toți cu această carte scriem și am pus această mărturie și acest zapis să-i fie ocină și cu tot venitul lui. Altul să nu se amestege înaintea acestei cărți a noastre.

În anul 7004 <1496>, luna mai, 17 zile.

<Pe verso, însemnare din sec. XVII>: † Zapis a Șătrărénilor ⁴.

Arh. St. București, A. N., MMDCLIX/1. Orig., hîrtie (27 × 16,5 cm.), pecete inelară (o pa-săre) aplicată în fum. Cu o trad., din 1781 (7290) noiembrie, de Gheorghe Evloghie, cu data de zi: 7.

O trad. prescurtată, cu comentariu, și cu data de zi: 7, din 1817 iunie 14, și adevărită la 1828 octombrie 23, într-o condică scrisă de Teodor serdar și cronicar de divan, la Arh. St. Iași, CDXXXVIII, p. 107–108 (v. și p. 130, 139 și 299), și un rez., cu data de lună și de zi martie 7, într-un opis de doc. din 1841 mai 20, ibidem, CDLVI/3, f.3 r. (nr. 144). Două rez. identice, cu aceeași dată de lună și de zi (martie 7): unul, într-un opis de doc. ale moșiei Șetrăremi, ț. Iași, din 1843, la Bibl. Acad., CDXCVII, f. 14, nr. 1, și altul, într-un opis similar din același an, ibidem, DXV, f. 337, nr. 1.

Două foto., una după orig. și alta după trad. din 1781 noiembrie, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol” — Iași, Fotografii, III/153 și 154.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, II, p. 320 (doc. indoielnice, nr. 5) (rez., din 1843, cu data de lună și zi: martie 7).

După formular (care nu este al epocii lui Ștefan cel Mare), conținut (în această vreme nu exista stărostia de Covurlui, instituția „oamenilor buni și bătrîni” nu este încă înregistrată în documente, iar unele nume de persoane din act sînt vădit inventate, v. și mai jos), material de scris (nu se cunosc acte interne scrise pe hîrtie în această epocă), pecete (care este din secolul XVII și aparține unui particular) și după însemnarea în limba română de pe verso (v. și n. 4), acest doc. este, neîndoielnic, fals.

După scris., falsul datează din sec. XVII și aparține unui diac domnesc. Actul a fost considerat suspect încă din 1817 iunie 14 (v. descrierea arheografică), cînd, la întocmirea hotărîniciei Șetrărenilor, în pachetul de acte al cărui se afla și acest doc., se arată că „... pe această mărturie (doc. din 1496 mai 17, n.ns.) nu să poate pune temeiul că ar fi pentru acești Șetrăreni. Întîi: că nu arată la ce ținut și în ce locu sînt; al doilea: că în urma ei nu să mai vede nici o scrisoare în curgire de 321 ani, și al treilea: dacă mărturia aceasta să va socoti pentru acești Șetrăreni, apoi ispisocile pe săliște Prisaca lui Ignat, ce zic din susu de Rădiul Lungu, rămîn oborite precum asemenea rămîne oborît și ispisocul domnului Vasilie v(oi)v(o)d⁵ cu care au pus pe Șetrăreni piste săliște Prisaca lui Ignat, din sus de Rădiul Lungu”.

¹ Rupt; întregit după trad. din 1781 noiembrie (v. descrierea arheografică).

² Rupt.

³ Omis.

⁴ Însemnarea este scrisă în românește de autorul falsului.

⁵ Din 1634 (7143) septembrie 7 (p. 101), publicat, după orig., în *D.R.H.*, XXII, p. 287–289 (nr. 258).

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), ис сим(ъ) нашим(ъ) листым(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) взрит(ъ) или чт҃чи его слышит(ъ), вже придоша, прад(ъ) нами и прад(ъ) сими нашими молдавскими бояре, сл҃га наш(ъ) Івн(ъ), с(ы)нь Івн҃шела апрода, и сестричичеке его, Сима, и братове его, Івн(ъ) и Драготъ, с(ы)н(о)ке Станнин, зн҃коке Іван҃шела апрода, по нх(ъ) доброн воли, никым(ъ) непон҃жени, а ни при-слокани, и продали свою правс҃ю штнинс, шт(ъ) своего праваго зрика, шт(ъ) зрика ш(тъ)ца Івнова, що имал(ъ) шн(ъ) шт(ъ) зикве(ъ) наших(ъ), шт(ъ) Іліаша воеводи и шт(ъ) Стефана воеводи, едно село на Кородѣ, на имѣ селс Крѣлингъ Дановѣ; та продали сл҃гам(ъ) нашим(ъ) Братшлс и братс его, Косте, за њ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставши наши сл҃ги, Братшл(ъ) и брат(ъ) его, Косте, та заплатили тотн више писанин пинѣн, њ злат(ъ) татарских(ъ), з р҃ски Івнс, с(ы)нс Івн҃шела апрода, и сестричичем(ъ) его, Сима и братым(ъ) его, Івнс и Драготъ, с(ы)ным(ъ) Станнин[м(ъ)], зн҃ком(ъ) Івн҃шела апрода, прад(ъ) нами и прад(ъ) нашими бояре.

Ино мы, видѣвши нх(ъ) добрс҃ю волю и токмеж(ъ) и полнс҃ю заплатс, а мы, такожде, и шт(ъ) нас(ъ) есмы дали и потвѣрдили сл҃гам(ъ) нашим(ъ) Братшлс и братс его, Косте, тое прад(ъ) реченое село на Кородѣ, на имѣ село Крѣлинг(ъ) Дановѣ, да ест(ъ) им(ъ) шт(ъ) нас(ъ) зрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ), и дѣтем(ъ) нх(ъ), и зн҃чатом(ъ) нх(ъ), и прѣзн҃чатым(ъ) нх(ъ), и праш҃рѣтом(ъ) нх(ъ) и въсемс родс нх(ъ), кто сѣ им(ъ) избергт(ъ) нанблнжнн, непорс҃шено николнже, на вѣки.

Ѡ хотар(ъ) томс селс више писанномс да ест(ъ) съ въсѣми своимн старими хотари, к҃да изъ вѣка¹ шжнвали.

Ѡ <на то>¹ ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, више писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвзлюбеленных(ъ) с(ы)нве(ъ)² г(о)с(по)д(ст)ва мы, Богдана³, <и вѣра бояръ наших(ъ): вѣра пана Дшма прѣкѣлаба, вѣра пана>³ Болдшра дворника, вѣра пана <Хрѣ>³мана, вѣра пана Шефшла, вѣра пана Дшми . . .³³
вѣра пана <Шашн<дра Новоградского>³³.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea tuturor boierilor noștri moldoveni, sluga noastră Ion, fiul lui Ionășel aprod, și nepoții lui de soră, Sima și frații lui, Ion și Dragotă, fiii Stanei, nepoții lui Ionășel aprod, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupriți, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, din uricul tatălui <lor>, Ion, pe care l-a avut el de la unchiul noștri, de la Iliăș voievod și de la Ștefan voievod, un sat pe Corod, anume Cîrligul lui Dan; și a vîndut slugilor noastre Bratul și fratelui său, Coste, pentru 50 de zloți tătărești.

Și s-au sculat slugile noastre, Bratul și fratele lui, Coste, și au plătit acei bani mai sus scriși, 50 de zloți tătărești, în mîinile panului Ion, fiul lui Ionășel aprod, și ale nepoților lui de soră, Sima și frații săi, Ion și Dragotă, fiii Stanei, nepoții lui Ionășel aprod, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Deci noi, văzînd a lor bunăvoie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi am dat și am întărit slugilor noastre Bratul și fratelui

său, Coste, acel înainte spus sat pe Corod, anume satul Cîrligul lui Dan, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, lor, și copiilor lor, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, necîlîntî niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris să fie cu toate vechile sale hotare, pe unde au folosit din veac.

Iar <la aceasta>¹ este credința domniei noastre, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu⁴ al domniei mele, Bogdan . . .³, <și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, credința panului>³ Boldur vornic, credința panului <Hăr>³man, credința panului Șteful, credința panului Duma. . .³, credința panului <Șa>³n<dru de la Cetatea Nouă>³³.

Bibl. Acad., XL/17. Orig., perg., palimpsest (14 × 43 cm.) rupt (lipsă jumătatea de jos a perg.), pecete atirnată, pierdută. Cu o trad. din 1814 iulie 29.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/155.

O copie slavă, trad. și comentariu, cu data cca. 1497—1489, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1187—1188 (nr. 411)).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 123—125 (nr. LXVIII) (text slav, cu data: 1497); *D.I.R.*, A, II, p. 255—256 (nr. 239) (trad., după orig., cu data: <1497>).

Deoarece în nici un doc. de la Ștefan cel Mare, după numele lui Bogdan nu urmează vreun alt nume de fiu, прѣвѣзъаюадиннаго с(ы)на г(о)с(по)д(с)т(в)а мѣ (a preaiubiților fii ai domniei mele) în loc de прѣвѣзъаюадиннаго с(ы)на г(о)с(по)д(с)т(в)а мѣ (a preaiubitului fiu al domniei mele) nu poate constitui o greșeală a diacului, făcută în virtutea obișnuinței, după moartea lui Alexandru (26 iulie 1496), cum s-ar putea interpreta la prima vedere, și nici nu poate fi interpretată ca o greșeală a aceluiași „provocată de numele dublu al lui Bogdan-Vlad”, cum a bănuît Ioan Bogdan, prin luarea în considerare a faptului că din acest nume „traducătorii sec. XVIII și XIX au făcut adeseori două persoane”. Dacă nu se cunoaște nici un caz de asemenea greșeli în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, astfel de erori devin frecvente, după cum s-a observat, în secolele XVIII și XIX, dar, trebuie să adăugăm, și în sec. XVII, cînd pare a fi scris și acest act; pentru că, editorii precedenți nu au observat faptul că textul acestui doc. este scris peste altul care a fost răzuit și spălat, după cum se vede bine în partea de sus a perg. (pînă la primul rînd al acestui doc. se observă, iar pe verso se văd foarte bine, deoarece scrisul vechi s-a imprimat, trei rînduri ale doc. răzuit); deasupra rîndurilor 1—4, pe treimea din dreapta a perg., și deasupra rîndurilor 7—8 ale treimii de mijloc, se vede scrisul vechi, iar la începutul rîndului al șaptelea, deasupra, apare foarte clar textul primului act. Pe alte porțiuni ale actualului text, rîndurile acestuia se suprapun cu ale celui răzuit. În acest fel, actul se dovedește a fi un fals scris peste textul unui doc. mai vechi, numai astfel explicîndu-se greșeala de mai sus. În același sens trebuie observată și simplitatea crimonului și faptul că perg. a fost prelucrat de plămuitor cu un lichid gras întocmai ca și celelalte palimpseste false (v. doc. nr. II).

După cele cinci nume păstrate din sfatul domnesc, data actului trebuie situată în intervalul 1497—1499 septembrie 15 (ultimul doc. în care Hărman este menționat în sfat).

¹ Șters și rupt.

² V. comentariul.

³ Rupt.

⁴ La plural în textul slav (v. comentariul).

VII

1497 (7005) martie 12.

Copie scoasă de pe un suret ce-i scos de pi un ispisoc: sîrbăsc de la domnul Ștefan vo(ie)vod, din let 7005 <1497> mart(ie) 12.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan v(oe)vod, domn pămîntului Moldaviei. Facem știre cu această carte a noastră, tuturor celor ce vor căuta pre dînsa sau de vor auzi-o cetîndu-o, să înțăliagă precum am dat și am întărit

slugilor noastre, Mihăilă și Vlad, pe a lor driaptă ocină și moșie, un sat pe Vale Largă, anumi Șișcani, unde au fost Stan Coliban, ce au avut împărțanie cu unchiul său, Mihăilă Cupce, care au fost împărțită de credinciosul boeriu nostru, Oțul Migdal ¹, i-am dat și uric de împărțaniei acelu de mai sus numit sat, ci iaste pe Larga, anume Șișcanii, unde au fost Stan Coliban, de pe unde s-au hotărît de credinciosul boeriu nostru Oțul Migdar ¹, ca să-i fie driaptă ocină și moșie lor, și ficiorul(o)r lor, și nepoților, și strănepoților lor și a tot neamului lor, cine s-a alege mai de aproape, neclătit niciodinioară, în veci.

Iar hotarul acelu mai de sus numit sat, anumi Șișcanii, ci este pe Larga, unde au fost Stan Coliban: începîndu-să din Larga, dinspre răsărit, din gios de gura Pihodiștii, în gios, stîlp de piatră, și de acole tot în gios costișa, cam pe supt pădure, pînă în dreptul rîpii Nachii, stîlp de piatră, și tot în gios într-un pisc din gios de fîntîna înpuțită, stîlp de piatră, și tot în gios pînă în piscul Drăghicioii, stîlp de piatră, și tot în gios pînă în dreptul capul(ui) rădiului despre soare-apune într-un pisc, stîlp de piatră, și tot în gios pînă unde vine drumul de la sat(ul) Ochiteștii, care se cheamă Grumăzăștii, la un izvor de pe costișă, și de acole drept la vali, la apus, drept Rîpa Ciogolii, în malul pîrfului despre răsărit, stîlp de piatră, și de acole în gios Vale Largă drept gura Rîpii Humii, stîlp de piatră, și tot în gios pînă la Fîntîna Mogăi, stîlp de piatră, și tot în gios vale pînă drept capul piscului prin capul Curiacil(o)r, stîlp de piatră, tot despre răsărit; și de acole drept la apus în capul piscului pînă în pîrful Bujorului, stîlp de piatră, și în sus vale Bujorului, din sus de Fîntîna Oiai, stîlp de piatră, și tot în sus pînă unde se întîlnește cu locul Oțelenilor, stîlp de piatră, și de acole drept la răsărit pînă în dial, stîlp de piatră, și de acole în sus drumul hotarilor la mijlocul locului, stîlp de piatră, și tot în sus pînă în capul pădurii, stîlp de piatră, și de acole la dial, nu mult spre apus, și în sus dialul prin pădure, drept fundul rîpii Tomșii, bour într-un stejar, și tot în sus dealul drept Poiana Răcii, bour într-un stejar și groapă, și tot în sus, pin pădure, pînă drept fundul Cetățuii, unde să lovește cu moșiili ce vin despre Lohin ² și drept la răsărit, pînă în fundul Cetățuii, și de acole în gios costișa, piste gura Văii Uleului, și tot în gios pînă în gura Văii Colibilor, stîlp de piatră, și de acole drept la răsărit prin capul locului sfintei mănăstiri Tulburii, ci iaste dată și închinată sfintii mitropolii Romanului, peste Vale Lărgii în piatra cea dintîiu, de unde s-au început. Și așa s-au împărțit.

Și la aceasta este credința însuș(i) domniei meli de mai sus scrisă, Ștefan v(oi)e vod, și credința a preiubițil(o)r mei fii [domni] Bogdan-[și] Vasilie ³ și credința boerilor noștri, a mari și mici [și]: credința boeriuului dum(nialui) Vasilie ⁴ pîrcălab, și credința boeriuului Beldur ⁵ vornic [mare], și credința boeriuului Hărman [mareli hatman], și credința boeriuului Toader pîrcălabul de Hotin, și credința boeriuului Ierimii pîrcălabului Neamțului, și credința boeriuului Moghila ceșnic, și credința boeriuului Fruntes stolnic, și credința boeriuului Petrica comis [mare], și credința tuturor marilor noștri boeri.

Iar după viața noastră, cine va fi domn pămîntului nostru, din fiei noștri sau din niamul nostru, pre cine va alege D(u)mnezeu ca să fie domn pămîntului Moldaviei, să nu strice a noastră danie și întărire, ci mai vîrtos să le întărească, și pentru că iaste a lor driaptă ocină și împărțanie.

Și pentru <mai> mare credința și întărire acestor de mai sus scrisă, am poruncit credinciosului boeriuului nostru, Tăutul [mareli] log(o)f(ă)t, că să scrie și cătră această a noastră carte pecete și să o lege.

Această tălmăcire s-au făcut de Pavel Iacobici.

Această copie l-am scris de pi suret, ce iaste tălmăcit de Pavel Iacobici, așămine și întocma după cum era scris, și am iscălit, 1806 iuli 2, Ioan Nicolao Ciure, diac în divan(ul) domnesc.

De la isprăv(ni)ci(a) Fălciului: Această copie, scoțându-să de pe altă copie a ispisocului sîrbesc și poslăduindu-să din cuvînt în cuvînt, s-au adevleit. 1817 avg(ust) 10. Neculachi Dimachi.

De la isprăv(ni)ci(a) Fălciului: S-au poslăduit din cuvînt în cuvînt, și fiindu întocma cu ce adivărată copie, s-au încredințat de către isprăv(ni)ciia. 1819 februarie 27. Ioan Cuza spat(ar).

Bibl Acad., LXV/10. Copie.

Altă copie, după o copie de pe trad. lui Evloghie dascăl, certificată de judecătoria ținu-
tului Fălciu la 1840 mai 30, la Arh. St. București, Episcopia Huși, LVI/1; o menț., într-o
mărturie hotarnică din 1783 septembrie 8, la Arh. St. Iași, XXXVIII/5.

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. false*, p. 152 – 154 (nr. VII) (aceeași copie); Ghibănescu, *Surete*,
XVIII, p. 166 (nr. 107) (rez., cu data de zi: 15, și menț. fără dată, după *Ms. Surete*, XIII,
712; rez., cu data de lună și de zi: mai 15, dintr-o mărturie hotarnică din 1783 septembrie 20,
după *Ms. Surete*, XVIII, 166).

Fals după conținut, ca și doc. din 1497 martie 15 (v. nr. VIII) cu care e în directă
legătură (pentru greșelile de la sfatul domnesc din care lipsesc șapte boieri, iar Bogdan-Vlad e
numit Bogdan și Vasilie“, Duma pircălab-„Vasilie“ și Hărman-„mare hatman“, cf. I. Bogdan,
Doc. false, p. 129).

¹ În doc. din 1497 martie 15 (v. nr. VIII) „medar“.

² În loc de: „Lohan“.

³ În loc de „preaiubitului meu fiu, Bogdan-Vlad“.

⁴ În loc de „Duma“.

⁵ În loc de „Boldur“.

VIII

1497 (7005) martie 15, Iași.

† М(н)л(о)стію в(о)жію, мы, Стефа<нъ>¹ воевѣда, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн
Мѡладѣскон. Знаменыто чинимъ(ъ), не(ъ) [к]снмъ(ъ) лнстомъ(ъ) нашемъ(ъ), въсѣмъ(ъ)
кто на немъ(ъ) възрнтъ(ъ) нли его чточи оуслышитъ(ъ), вж(е) тотъ(ъ) истиннн
нашемъ слоугы, Мнхънлъ КѢпчича, дали н потвѣрдилн свонхъ(ъ) правюу вти(н)ноу
н выраздѣленіе, едно село на Ларскѣ, по нмѣ Хотчаннн, где былъ(ъ) Стан Коли-
банъ(ъ), что винн нмалн разделенн съ братичннн его, Мнханла н Блада, чтоли нм
раздѣлнл(ъ) нашемоу вѣрномъ волѣрннъ, пана Ѡцелъ(ъ) мѣдаръ(ъ), како да естъ(ъ)
вт(ъ) насъ(ъ) ѡрк за раздѣленіе тое село нже выш(е) реч(е)нн, на Ларгн, по нмѣ
Хотчаннн, где былъ(ъ) Станъ(ъ) Колибанъ(ъ), слѣгн нашнмъ(ъ) Мнхънлъвн КѢпча,
чтоли естъ(ъ) емоу раздѣленіе вткѣ братичннн его, Мнханла н Блада, по кода
хотарнлъ нашемоу вѣрномъ волѣрнн планъ(ъ) Ѡцелъ(ъ) мндаръ(ъ), како да естъ(ъ)
правюу вти(н)нн н разделеніе, нмъ(ъ) н дѣтнмъ(ъ) нхъ(ъ), ѡнѣчатомъ(ъ) нхъ(ъ),
н прѣѡнѣчатомъ(ъ)¹ нхъ(ъ), н въсѣмъ(ъ) родѣмъ нхъ(ъ), кто съ нмъ(ъ) нзберетъ(ъ)
наиблнжннн, непорошн(о) неколнжн, на вѣкы.

Ѡ хотаръ(ъ) томъ(ъ) вышь писаномъ(ъ) село, по нмѣ Хотчаннн, на Ла(р)скѣ, где
былъ(ъ) Станъ(ъ) Колибанъ(ъ), почнншн с(а) вт(ъ) Ларскѣ, вт(ъ) стѣсъ(ъ) нже прн-
ходнтъ(ъ) вт(ъ) село Ѡкнтешнн, нже звѣтсѣ Грѣмъѡешнн, вт(ъ) еднн(ъ) источ-
ннкъ(ъ) на шбочіа н та право къ западъ(ъ) чересъ(ъ) матки Ларгы, н та ннжны, по
вѣѣ(ъ) сторонн матки Ларскѣ, дажн до Крнннца Моговн, н та швернтсѣ къ вѣсток
вѣсн на доросѣ Кокрѣцаловѣ даже до оустіа Долнна СѢха, где падетсѣ на Ѡланѣ,

н та выше на маткн долнна СЪХУ до великаго кедрѣ, 8 една лака, въ еднн(ъ) дѣб(ъ) нже ест(ъ) знаменанъ съ боуѡр(ъ) гдѣ припичаетсѣ съ хотаром(ъ) ТѢр-бѢревы н та шбернтсѣ на долнна Ларсѣ 8 еднн(ъ) дѣб(ъ) нже ест(ъ) 8 оустѣа долнна Приходнщѣ, по гор(ъ) дорога, н ест(ъ) знаменан(ъ) съ бѡр, н та нжна под(ъ) лнс(а) до еднн(ъ) каменъ по гор(ъ) крѣннца смрадн, н, та под(ъ) лнс(а), до еднн(ъ) камен(ъ) въ конца пнска н та под(ъ) лнс(а) даж(е) до стѣ<сѣ>¹ Ѣкн-тесковн, гдѣ почнншнсѣ прѣвомѢ хотар; тако раздѣлансѣ: w стѣсѣ нжннн алн да ест(ъ) маткн Ларгн Мнхѣнлавлн КѢпча, по шѣкѣ сторонѣ, съ вѣсѣмѣ доуходом(а), алн шт(ъ) стѣсѣ вшнн да бѣдет(ъ) братнчнннѣ его, Мнханла н Блада, по шѣкѣ сторонѣ маткн, съ вѣсѣм(а) доуходом(а).

Ѣ на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)с(по)д(ст)ва, мн, вы<ше>¹ пнсана, мы, Сте-фана коевода, н вѣра прѣвѣзлюбленаго с(ы)на г(о)сп(о)д(ст)ва мы, Богдана н Блада, н вѣра богар(ъ) нашнх(ъ): вѣра пана ДѢмн прѣкѣлава, н вѣра пана Бол-дѢра дворннка, н вѣра пана Хрѣмана, н вѣра пана ДѢмн прѣкѣлава, вѣра пана Тоадера прѣкѣ<ла>²ба Хвѣтннскнх(ъ), вѣра пана Ѣремѣа прѣкѣ<ла>¹бове² Нѣм-скаго, вѣра пана Чортороского, вѣра пана Шандра прѣкѣлабове² Новоградскаго, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана ДѢмшѣ постелннк(а), вѣра пана Могыла чашннка, вѣра пана Фрѣнтѣша столннка, вѣрѣ пана Петрнка комнса н вѣ<ра>¹ вѣ-сѣх(ъ) богар(ъ) нашнх(ъ), великнх(ъ) н малнх(ъ).

Ѣ по нашемѢ жнвотѣ, кто бѣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашемѢ землн, шт(ъ) дѣтнн нашнм(ъ) нлн шт(ъ) нашего рода нлн пак(ъ) бѣдѢ кого Б(ог)ѣ нзбернт(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ бытн нашн Молдавскон Землн, то бѣ нм(ъ) не порѣшнл(ъ) нашего дааннѣ н потвѣржденнѣ, алн бн нм(ъ) <потвѣрѣ>³днл(ъ) н ѡкрѣпнл(ъ), занеже сѣт(ъ) прав(а) штн(н)нѢ н враздѣленнѣ.

Ѣ на болше крѣпост(а) н потвѣржденнѣ томѢ выш(е) пнсаному, велѣан есмн нашнмѢ вѣрномѢ пана, Тѣсѣ[л(ъ)]лѣ лѡ<гофѣ>³тѣ, пнсатн н нашемѢ [н на-шемѢ] печатн завѣснтѣ к(ъ) смѢ лнстом(Ѣ) нашнм(Ѣ).

† М(ѣ)с(а)ца мартѣ, ѣт(а)нѣ, пнсал(ъ) Шан<дрѢ>¹ Крѣжовнч(а), 8 Пѣсх(ъ), в(ъ) л(ѣ)тѢ хѣѢ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat și am întărit acestei adevărate slugi a noastre, Mihăilă Cupcici, dreapta sa ocină și împărțire, un sat pe Larga, anume Hotcianii, unde a fost Stan Coliban, pe care ei l-au avut împărțire cu nepoții lui de frate, Mihăilă și Vlad, pe care li l-a împărțit credinciosul nostru boier, pan Oșel miedar, ca să-i fie și de la noi uric de împărțeață acel sat care este mai sus spus, pe Larga, anume Hotcianii, unde a fost Stan Coliban, slugii noastre Mihăilă Cupcea, care îi este împărțeață despre nepoții săi de frate, Mihăilă și Vlad, pe unde a hotărât pan Oșel miedar, ca să-i fie dreapta ocină și împărțeață, lor și copiilor lor, și nepoților lor, și străne-poților lor, și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat mai sus scris, anume Hotcianii, pe Larga, unde a fost Stan Coliban, se începe de la Larga, de la cărarea care vine de la satul Ochiteștii, care se numește Grumăzeștii, de la un izvor pe costișă și drept spre apus peste matca Largei, și în jos, pe ambele părți ale mătcii Largei, pînă la Fintina lui Moga, și întorcîndu-se spre răsărit tot pe drumul lui Cocîr-țeață, pînă la gura Văii Seci, unde cade în Elan, și în sus pe matca Văii Seci la cedrul mare, la un lac, într-un stejar ce este însemnat cu bour, unde se întîlnește cu hotarul Turburei și se întoarce pe Valea Largei la un stejar

ce este la gura văii Prihodiștea, în susul drumului, și este însemnat cu bour, și în jos, sub pădure, la o piatră mai sus de fântâna împuțită, și, pe sub pădure, la o piatră în capătul piscului și pe sub pădure pînă la cărarea Ochiteștilor, unde s-a început prima oară hotarul; astfel se împarte: de la cărare în jos să fie matca Largei lui Mihăilă Cupcea, pe ambele părți, cu tot venitul, iar de la cărare în sus să fie nepoților lui de frate, Mihăilă și Vlad, pe ambele părți ale mătcii, cu tot venitul.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, noi, mai sus scrisul, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-[și] Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Duma pîrcălab, și credința panului Boldur vornic, și credința panului Hărman, și credința panului Duma pîrcălab, credința panului Toader pîrcă<la>¹b de Hotin, credința panului Eremia, pîrcă<la>¹bi² de Neamț, credința panului Ciortorovschi, credința panului Șandru pîrcălabi² de Cetatea Nouă, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mogilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu le clinească dania și întărirea noastră, ci să le întărească și să le împuternicească, pentru că sînt drepte ocini și împărțeală.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutu[1] lo<gofă>³t, să scrie și [și] să atîrne pecetea noastră [noastră] la această carte a noastră.

† Luna martie 15 zile, a scris Șan<dru>¹ Cîrjă, la Iași, în anul 7005 <1497>.

Bibl. Acad., Fotografii, IV/12 și XXIV/4. Foto după orig., perg., pecete atîrnată, cu legenda: † Печать Іу Стефанъ воивода, господаръ Земли Молдавскон.

O trad., din 1806 iulie 4, de polcovnicul Pavel Debrici de la Mitropolie, ibidem, CCXXXIII/964, și două copii, numai cu data de an: una, adevărită de Niculache Dimache spătar de la Isprăvnicia Fălciului la 1817 august 10, după o trad. din 1780 martie 2 a lui Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, CCXXXIII/971, și alta, după precedentă, adevărită de Ioan Cuza spătar, de la aceeași isprăvnicie, la 1819 februarie 27, ibidem, LXV/11; un rez., cu data de lună și de zi: mai 15, în hotarnica Șișcanilor, din ținutul Fălciu, din 1783 septembrie 8, la Arh. St. Iași, XXXVIII/5.

Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”- Iași, Fotografii, III/156 a și b.

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 331–335 (nr. 148) (text slav și trad.); idem, *Surete*, VII, p. 173–174 (rez. și hotarnica după trad. din 1806 iulie 4 dintr-o mărturie hotarnică din 1824 octombrie); I. Bogdan, *Doc. false*, p. 157–160 (nr. IX) (text slav și trad., cu considerații asupra falsității la p. 129–131) și pl. 5 (facs.); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 222 (nr. 69) (menț.); *D.I.R.*, A, II, p. 276 (nr. 261) (menț., după M. Costăchescu) și p. 321–322 (doc. indoielnice, nr. 7) (trad., după facs. din I. Bogdan).

După grafie (scrisul nu este al lui Șandru Cîrje), limbă (foarte multe greșeli gramaticale – acordurile, de pildă, sînt peste tot greșite – și exprimări incorecte, fonetisme neobișnuite în actele epocii, foarte multe omisiuni – între care una chiar la numele diacului – etc.), formular (care nu e al documentelor lui Ștefan cel Mare; la formula datei, luna și ziua sînt plasate, fapt neobișnuit în actele cancelariei marelui domn, înainte de numele diacului), conținut (nu se menționează faptul că beneficiarul a venit înaintea domnului pentru a-și împărți satul și nici că a avut vreun uric de împărțire; din Bogdan-Vlad, falsificatorul face două nume, deși acordul este făcut la singular; din sfat lipsesc boierii Șteful și Clănău, iar numele altora sînt corupte: Ciortoroschi în loc de Ciortorovschi, Mogilă în loc de Moghilă etc.; între numele unor boieri din prima parte a sfatului domnesc se folosește conjuncția și care lipsește însă tocmai de unde trebuie, încurcîndu-se astfel funcțiile unor boieri: „și credința panului Duma pîrcălab,

crediința panului Toader pircăla>b de Hotin“ în loc de „crediința panului Duma și crediința panului Toader pircălabi de Hotin“; se folosește greșit pluralul — прѣкѣлабоє — în locul singularului — прѣкѣлаба — atât în cazul lui Eremia pircălab de Neamț cit și în cel al lui Șandru pircălab de Cetatea Nouă; în sfirșit, la 15 martie 1497, Ștefan cel Mare nu se afla la Iași ci la Vaslui, de unde cancelaria sa emite acte și în zilele următoare — v. doc. nr. 220—227), actul este un fals, probabil din a doua jumătate a sec. XVI, scris, pare-se, pe un pergament, cu pecete, de la Ștefan cel Mare, al cărui text a fost spălat (cu excepția crimonului (†) și a lui M inițial), din care cauză cerneala textului fals s-a prelins în unele părți ale pergamentului. Pentru neautenticitatea acestui doc., v. și I. Bogdan, *Acte false*, p. 129—131.

¹ Omis.

² Așa în doc. (în loc de прѣкѣлаба (pircălab).

³ Sub șnurul peceteii.

IX

1497 (7005) martie 15, Vaslui.

† М(н)л(о)стїю в(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)рѣ Землн Молдавскон. Чиним(ъ) знаменнто, н снм(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), вѣсѣм(ъ) ктв на н(ъ) оузрнт(ъ) лнбо его чтѣчн оуслншт(ъ), колнже того аще кѣмѣ потрѣбнзна бѣдет(ъ), оже тѣт(ъ) нстынїн слѣга наш(ъ) Борчѣ, с(ы)нѣ Трнфѣла Борзескѣла, слѣжнл(ъ) нам(ъ) правою вѣрною слѣжбою. <Тѣмѣ, мы, вндѣвше его правою н вѣрною слѣжбѣ до насѣ>¹, жаловалн есмн его всобною нашн м(н)л(о)стїю, далн есмн н потвѣрднлн есмн емѣ оу нашн землн, ѣ Молдавскон, правїн его штннчн>¹ н выкѣплнїн: едно село, на нмѣ Бецешїн, оу Драгошево Поле, где ест(ъ)² дом(ъ) его, ѣ млнн(ъ), шоже кѣплнл(ъ) штець его, Трнф(ъ) Борзескѣла(ъ), шт(ъ) Тоадера Бецѣ, за ѣ злат(ъ) татарскнх(ъ), да ест(ъ) емѣ шт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ) тоє сел<о>¹ Бецешїн н сѣ вѣсѣм(ъ) дохѣдом(ъ), емѣ н сестрн его, Драголи, нм(ъ), н дѣтем(ъ) нх(ъ), равн<о>[мѣ] н шнѣчатем(ъ) нх(ъ), н прѣшнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прѣшѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено ннколнже, на вѣкѣ.

И такождере далн н потвѣрднлн есмн слѣсѣ наѣшем>³ Борчѣ н сестрн его, Драголи, правон нх(ъ) штнннѣ, село на нмѣ Бѣрѣвѣшанїн, тнж(ѣ) оу Драгошево Поле, на Бнстрнцн, н половннн село шт(ъ) Рѣд(ъ) тѣн села, шо выше пншем(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурич(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ), равн<о>[мѣ] н шнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прѣшнѣчатом(ъ) нх(ъ), н прѣшѣрѣтом(ъ) нх(ъ) н вѣсемѣ родѣ нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) нзберет(ъ) нанблнжнїн, непорѣшено на вѣкѣ.

И хотарѣ тнм(ъ) селам(ъ) <д>⁴ ест(ъ) нм(ъ) по старомѣ <х>³отарѣ, кѣда нз вѣка шжнвалн.

И на то <ѣ>³ст(ъ) вѣра г(о)сп(о)д(с)тѣвѣ мн, выше пнсаннаго, мн, Стефана воевода, н вѣра прѣкѣвѣзлюбелнаго с(ы)на г(о)сп(о)д(с)тѣвѣ мн, Богдана-Блада, н вѣра <вѣс>³ѣх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ): вѣра пана Дѣма прѣкѣлаба, вѣра пана Болдора Дворннка, вѣра пана Хрѣмана, <вѣра пана>¹ Шефѣла, вѣра пса>³на Дѣмн н пана Тоадера прѣкѣлабове Хотннскн, вѣра пана Ѣремїа Немецкн, <вѣра пана>¹ Чорторнского, вѣра пана Шандра Новоградскн, вѣра пана Кѣлнѣва снѣтарѣ, вѣра пана Исака внстѣрннка, вѣра пана Дѣмшн постелннка, вѣра пана Мохнла чашннка, вѣра пана Фрѣнтеша столннка, вѣра пана Петрнка комнса, вѣра вѣсѣх(ъ) боар(ъ) нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

И кого Б(ог)ѣ нзберет(ъ) <бытн>¹ г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн Землн Молдавскон, шт(ъ) нашех(ъ) дѣтн нлн шт(ъ) нашн братїѣ нлн шт(ъ) нашего родѣ нлн пак(ъ) бѣд(ъ) кого нзберет(ъ) Б(ог)ѣ бытн г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, а бн емѣ не порѣшнл(ъ) нашего даанїѣ н потвѣрѣженїѣ, алн а бн емѣ оукрѣплнл(ъ).

И НАН БѢЛШЕН КРѢПОСТЪ Н ПОТВѢРЖЕНІЕ, ВЕЛѢАН ЕСМН НАШЕМОС ВѢРНОМОС ПАНЪ,
ТЪСТЪЛОВН ЛОГОФЕТЪ, НСПИСАТИ Н НАШЪ ПЕЧАТЪ(Ъ) ПОНЕЖЕ СТИТЪ К СЕМЪ ЛИСТЪ НАШЕМОС.
Пис(а) ъ Каслаю, в(ъ) лѣту хѣ мартиа⁵ ѣ. Писал(ъ) Шандръ Кръже.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, precum și aceluia care le va fi de trebuință, că această adevărată slugă a noastră, Borcea, fiul lui Triful Borzescul, ne-a slujit cu dreaptă și credincioasă slujbă. <De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi> ¹, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, dreptele lui ocini și cumpărături: un sat, anume Bețeștii, în Cîmpul lui Dragoș, unde este ² casa lui, la mora pe care a cumpărat-o tatăl lui, Trif Borzescul, de la Toader Bețe, pentru 100 de zloți tătarești, să-i fie de la noi acel sat Bețeștii uric și cu tot venitul, lui și surorii lui, Dragolea, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților, și răstrănepoților și întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Și de asemenea, am dat și am întărit slugii noastre Borcea și surorii lui, Dragolea, dreapta lor ocină, satul anume Bărbășanii, de asemenea în Cîmpul lui Dragoș, pe Bistrița, și jumătate de sat din Rediul aceluia sat, care scriem mai sus, să le fie de la noi uric, lor, și copiilor lor, deopotrivă și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelor sate să le fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubitului fiu al domniei mele, Bogdan-Vlad, și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici: credința panului Duma pîrcălab, credința panului Boldor vornic, credința panului Hărman, <credința panului> ¹ Șteful, credința panului Duma și a panului Toader pîrcălabi de Hotin, credința panului Eremia de la Neamț, <credința panului> ¹ Ciortorischii, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spătar, credința panului Isac vistier, credința panului Dumșa postelnic, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Frunteș stolnic, credința panului Petrică comis, credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pe cine îl va alege Dumnezeu <să fie> ¹ domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din frații noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, acela să nu clinească dania și întărirea noastră, ci să-i împuternicească.

Iar pentru mai mare putere și întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris, la Vaslui, în anul 7005 <1497> martie 15. A scris Șandru Cîrje.

<Pe verso, însemnare din sec. XVIII>: Ștefan v(oi)e vod, uric de în-
<tăritură> . . . ⁴, pe Bețești, pe Bărbătești și pol sat din Rădiu, în Cîmpul lui Dragoșe, Borce<i> și surorii Drăgălinei.

Muzeul Regiunii Porților de Fier, Drobeta-Turnu Severin, Arhiva istorică, inv. nr. 1715. Orig., perg. (30,5 × 48,5 cm.), pecete atirnată (șnur de mătase cărămidie), stricată (lipsă o treime), cu legenda: † Печать ѡ Штефанъ воєвода, господар Земли Молдавскои.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, X/27, și două la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”- Iași, Fotografii, III/157 a și b.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu. <Doc. Ștefan cel Mare>. f. 1165—1167 (nr. 402).

EDIȚII: I. Bogdan. *Doc. Ștefan*, II, p. 112—113 (nr. LXI) (text slav); C. I. Istrati. *Bis. și podul din Borzești*, p. 267—268 (trad. editorului): „Boabe de griu”. IV (1933). nr. 12. p. 738 (facs.): *D.I.R.*, A, II, p. 274—275 (nr. 258) (trad., după I. Bogdan).

După grafie (scrisul nu este al lui Șandru Cîrje, ci o încercare de imitare a grafiei acestuia), limbă (foarte multe greșeli gramaticale și unele de ortografie, neobișnuite în documentele epocii), formular (numeroase omisiuni și abateri de la formularul actelor din vremea lui Ștefan cel Mare, remarcate, de altfel, împreună cu greșelile de limbă, și de I. Bogdan — v. EDIȚII — precum și introducerea în formular a cuvintelor „frații noștri”, inexistente în cel din timpul lui Ștefan cel Mare) și după conținut (prețul exagerat, 100 de zloți, al morii menționate în document, preț care este, de fapt, al unui sat din actul după care a fost făcut falsul, numele satului Rediu, neobișnuit încă în această vreme, comasarea unor nume din sfatul domnesc, coruperea numelui lui Ciortorovschi etc.), actul constituie un fals de la sfîrșitul secolului al XVI-lea sau începutul veacului următor (cînd începe a fi menționat în documente și satul Rediu și cum probează elementele de limbă specifice acestei perioade), fals alcătuit după modelul actului autentic din 1455 (6963) august 20 (*D.H.R.*, II, nr. 50) și al unuia din 1497, după care a fost transcris sfatul domnesc și numele diacului. După cum atestă actul autentic cu aceeași dată, prin care Ștefan cel Mare întărește satul Bețești acelorăși beneficiari (cf. doc. nr. 222), falsul a fost plăsmuit pentru acapararea satului Bărbășani și a unei jumătăți din satul Rediu, ambele plasate, în chip special, dar atît de nefiresc, într-un paragraf aparte (al doilea) al actului.

¹ Omis de plastograf.

² ет(ъ) (este), scris peste бма(ъ) (a fost), acesta fiind răzuit.

³ Rupt.

⁴ Șters.

⁵ Literele рт din мартѣ, adăugate cu cerneală mai deschisă.

X

1498 (7006) noiembrie 13, Hîrlău.

Suret de pe ispisoc vechiu pe sîrbie de la Ștefan v(oi)e vod, scris în Hîrlău, de Șandru Cîrjovici, din leat 7006 <1498> noiemv(rie) 13.

Înștiințare facem prin această cartea noastră tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi citindu-se precum domniia mea am binevoit cu a noastră bună voință, cu curată și luminată inima, din toată buna voința noastră și cu agiutoriul lui D(u)mnezeu, ca să întărim și să împuternicim măn(ă)-stirea noastră de la Bistrița, unde este hramul Adormirea preacuratei stăpînei noastre de D(u)mnezeu născătoarei și pururea fecioarei Marii și unde este igumen rugătoriu nostru, chir popa Theodor, și ne-am sfătuit cu mitropolitul nostru, chir Theoctist, și cu părintelē nostru, chir Tarasie episcopul Romanului, și cu tot sfatul nostru cel de sus, ne-am milostivit domniia mea de am dat și am miluit, pentru pomenirea fiiului nostru, Alexandru v(oi)e vod, cu un loc ce este în Bacău ¹, de aceia partē, cu un schit și cu o prisacă, sfintei măn(ă)stirii Bistriții, din vilele Bacăului, însă satul să numește pîn(ă) la vilele Ungureanilor, unde au petrecut părintelē nostru, călugărul ieromonah Theofan, a căruia loc să începe hotarul de la un frasin ce-i lîngă varniță ² de la Pîriul Călugărului la munte ³, la un stejar, la drum ⁴ de valē la Piscul lui Bran, la vîrful dealului, la Rătăoani ⁵ și cu toată obîrșiile părăialelor Călugărei, apoi peste pîriu în gios ⁶, pîn(ă) în dreptul Sinovei ⁷, apoi dealul Sinovei ⁷ pîn(ă) la Pîriul Călugărei, apoi la cîmpu 12 pămînturi din gios de drumul Călugărei, cu tot venitul.

(Apoi dup(ă) credința boerilor a vremii acie și dup(ă) lēgătura blăstămului ce pune asupra cui ar strica danie și miluirea aceasta) ⁸ . . .

<Iar cine s-ar ispiti să o ia de la sfântă mănăstire să fie proclat și trecet de Domnul Dumnezeu carele au făcut cerul și pământul, aforisit și anathema maranafta de 12 apostoli și de 4 evangheliști și de 318 părinți de la Nichie și de. toți sfinții>.

Și spre mai mare credință, am poruncit credincios boeriului nostru, Tăutului log(o)f(ă)t, cătră adevărată cartea noastră această, pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldoveniască am tălmăcit, la anul 1806 ghen(a)-r(ie) 26. Polc(o)v(nicul) (Pa)v(e)l Debrîț ot Mitrop(olie).

<De altă mînă, nota>: Această de sus tălmăcîrîe procetînd și eu, ca unul ce înțeleg limba slaviano-serbască, și cu amăruntul poslăduînd cu cel adevărat serbesc ispisocu, am văzut că întru nimică nici o greșală tălmăcitoriul n-au făcut. Iar la cuvîntul ce s-ar părea cuiva cu îndoială, unde zicé: *н ко вѣѣм(ъ) обѣршиѣм(ъ) потоки*, bine s-au zis, adecă moldovenêște, că cu toate obîrșiile păraelor Călugărei.

Și după cerirea mănăstirii, am iscălit.

Protoierei Lazar, <1>819 sept(em)v(rie) 27.

Arh. St. Buc., M-rea Bistrița, I/2. Trad.

Altă trad., de la începutul sec. XIX, ibidem, I/1; un rez., din 1820 septembrie 2, în care se menționează, pe lingă trad. din 1806 ianuarie 26, alte două: „din 1817 fevr(uarie) 27 și mart(ie) 2“, ibidem, I/44 (nr. 1).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 127–129 (nr. LXXI) (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 322–323 (doc. indoielnice, nr. 8) (aceeași trad.).

Prin conținut, actul este un fals, ticluit de călugării de la mănăstirea Bistrița pentru a acapara bucata de loc delimitată în hotarnică. Mitropolitul Teoctist și episcopul de Roman, Tarasie, cu „statul“ cărora, chipurile, domnul ar fi făcut dania din acest doc., nu mai erau de mult în funcție: primul era mort la 18 noiembrie 1478 (v. inscripția pietrei de mormînt de la m-rea Putna, la Melchisedec, *O vizită*, p. 253), iar cel de al doilea este menționat pentru ultima dată în acte la 14 octombrie 1473 (v. *D.R.H.*, II, doc. nr. 195); în această vreme, funcția de mitropolit era deținută de Gheorghe, iar cea de episcop de Roman de către Vasilie. O redatăre a doc. în perioada în care erau în funcție Teoctist și Tarasie nu este posibilă, deoarece Alexandru, pentru „pomenirea“ căruia Ștefan cel Mare ar fi făcut dania de mai sus, a murit la 26 iulie. 1496 (pentru falsitatea acestui doc., cf. Fr. Pall, *Acte suspecte și false*, p. 112–113, și *D.I.R.*, A, II, p. 323).

¹ În cealaltă trad. din același fond (v. descrierea arheografică): „un loc de la Bacău“ urmînd apoi: „și pin(ă) la viile Ungurenilor“.

² În aceeași trad.: „de la varniță într-un paltin“.

³ Corectat de traducător din „deal“.

⁴ În aceeași trad.: „la virfu dealului ce iaste din sus de pîriu Călugăra, la un stejar, lingă drum“.

⁵ În aceeași trad.: „și dilmă pin(ă) la Rătăoani“.

⁶ În aceeași trad.: „peste pîriu în gios“.

⁷ În aceeași trad.: „Sinoiului“.

⁸ Acest paragraf este pus între paranteze de traducător.

⁹ Întregit după trad. menționată.

СТЕФАН(Ъ) ВОЕВОДА. Venit-au înnainte noastră Vasutca, fata Cozmii, nepoată lui Șandru și Martin¹, de bunăvoe lor, au vîndut a lor diriaptă ocîn(ă), din uricu ce-au avut moșu-său, Șandru, de la Alecsa: dru vod(ă), un sat, anume Muntenii, unde au fost judece Șitul² și Prodan; acești au vîndut

acel sat singur domnii mele drept 300 zloț(i) tătărăști. Și i-am plătit domnia me toț(i) acei bani în minule lor și uricile ce au avut de la Alecsandru vod(ă) li-au dat toate în mînuli domnii meli.

Și m-am sculat domnia me și l-am dat acel sat, Muntenii, ș-am miluit pre duhovnicul nostru, părinteli chir Vasilii episcopul de Roman; și ispisoaceli ce am luat de la acei vînzător(i) pe acest sat Muntenii le-am dat în mînule părintelui Vasili episcopul înnaite a tuturor boiarilor noștri.

Și iar într-aceia vreme s-au sculat părinteli Vasili episcop și de a lui bunăvoi au dat acel sat Muntenii slugii noastre Costii și Lazar, și nepoților lor, și surorilor lor, Anușca și Marta, ficiorii lui Ion, înnaite noastră și-nnaite boerilor noștri.

Deci domnia me, dac-am vădzut a lui de bunăvoi danie și tocmală, de la domnia me încăș(i) am dat ș-am întărit acelor de mai sus scris Costii și niamului său pe acel sat, Muntenii, ca să le fie de la domnia me driaptă ocină și moșii, lor și feciorilor lor, și nepoților, și strănepoților și a tot niamul, ci să vor alege mai de aproap(e), nerușit, stătător în veci.

Și hotarul acestui sat ca să fii din toate pe hotarul cel vechiu, pe unde din veci au înblat.

[Aceasta scriem].

L(ea)t 7007 <1499> martie 31.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Conдика Asachi), f. 400 v.—401 r. Trad. din prima jumătate a sec. XVIII.

O menț. gr., din sec. XVII, avînd doar data de an, ibidem, M-rea Birnova, VI/22 (nr. 18).

O copie, după aceeași trad., și comentariu, la Bibl. Acad., A 2000-XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare>, f. 1196 (nr. 416).

EDIȚII: I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 133—134 (aceeași trad.).

După cum a observat I. Bogdan, „acțiunea însăși (din acest doc., n.ns.) e stranie: episcopul de Roman nu putea să cedeze unor persoane particulare și fără nici o despăgubire un sat primit de la domn nu pentru sine personal, ci pentru episcopia sa. Un al doilea caz de felul acesta n-am întîlnit nici în documentele din epoca lui Ștefan cel Mare, nici în cele posterioare. . . Documentul din Conдика Asachi este plăzmit după cel de la 31 august 1499 (v. în acest vol. doc. nr. 235). Plăzmitorul a pus însă o dată care îl trădează, căci satul Muntenii nu putea fi cedat de episcop la 31 martie, cînd el i-a fost dăruit abia la 31 august 1499. Celelalte deosebiri între aceste două documente și unele greșeli de redacțiune, ce pot fi intenționate, confirmă și mai mult părerea că cel de la 31 martie este fals” (*Doc. Ștefan*, II, p. 133). Deși doc. de mai sus este rezumat pe alocuri de traducător, compararea lui cu actul autentic din 1499 (7007) august 31 evidențiază faptul că plăzmitorul a adăugat doc. autentic doar două paragrafe (al treilea și al patrulea în textul editat mai sus) cu numele unor noi beneficiari și i-a schimbat data de lună(dacă *martie* nu e o greșeală de lectură a traducătorului, în loc de *august*). Falsul a fost întocmit, probabil, în sec. XVIII, de călugării uneia din mănăstirile ieșene, Barnovschi, Birnova sau Nicoriță (cf. Șimanschi-Ignat, *Constituirea cancelariei*, p. 140—141, cu luna: *aprilie*, în loc de *martie*).

¹ Trad. greșită a genitivului slav Мартини (a Martei); cf. doc. din 1414 (6922) august 2, în *D.R.H.*, I, nr. 35: „Marthii”, și, în acest vol., nr. 239.

² Cf., în acest vol., doc. nr. 235.

† М(н)л(о)стію б(о)жію, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскон. Знаменито чиним(ъ), не(ъ) сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) <кто на нь>¹ оузритъ или его чтоучи оуслышитъ, вже прѣдоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) оушими нашими молдавскими бояри, наши слоуги, Бѣна Ришканюла(ъ)

и сестри его, Соръ, и Настѣ и Черна, с(ы)нове Моушини, и племеннк(ъ) нх(ъ), Доума, с(ы)нъ Калнинн(н), оуноукове Дѣмнин, и продади свою правою штинною шт(ъ) своего праваго оурнка, шт(ъ) половинн половинна село, що на верхъ потока Телѣжинова, на нмѣ шт(ъ) Рѣшкани, вншнаа част(ъ); та продади слоуѣ на шемоу, Гангороу и жени его, Ялѣѣ, за лѣ злат(ъ) татарских(ъ).

И оуставши слоуга наш(ъ), Гангоръ, и съ своею женою, Ялбою, и запла- тили нм(ъ) оуси тотн више писаних(ъ) пинѣзи, лѣ злат(ъ) татарских(ъ), перед(ъ) нами и перед(ъ) нашимн болгарн.

Ино ми, видѣвше меже нмнн доброе нх(ъ) волн и токмеж(ъ) и полною за- платоу, а ми, такожде и шт(ъ) нас(ъ), есми дади и потвердани слѣѣ нашему Гангору и жена его Ялѣѣ, тое прѣд(ъ) реченое половинна шт(ъ) половинна село, шт(ъ) Рѣшкани, вншнѣа част(ъ), да ест(ъ) нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ) оурнка(ъ) и съ вѣсемъ доуходом(ъ), ндѣтем(ъ) нх(ъ), и оуноучатом(ъ) нх(ъ), и прѣоуноучатом(ъ) м(ъ) нх(ъ) и прѣшоурѣтом(ъ) нх(ъ) и вѣселоу родоу нх(ъ), кто сѣ нм(ъ) изберет(ъ) наиважннн, непороушено на вѣки.

И хотаръ² томоу шт(ъ) половинн половинна село, шт(ъ) Рѣшкани, внш- наа част(ъ), да ест(ъ) шт(ъ) половинна, половинна шт(ъ) оусег(о) хотарѣ, а шт(ъ) нн<шихъ> сто²ронн да ест(ъ) по старому хотарю, коуда <нзъ вѣка>³ уживали.

И пак(ъ) приналіе, що нмалн слоуга наш(ъ) <Моуша н>³ Калнна шт(ъ) наших(ъ) оуникове, шт(ъ) Нліаша и шт(ъ) Стефана воеводове, коли бнли оу миру, на тое половинн шт(ъ) Рѣшкани, а шнн дади оу рвк(н) слѣѣ нашему Гангорови.

И на то ест(ъ) вѣра нашего г(о)сп(о)д(с)т(ва) више писаннаго, ми, Стефана воевода, и с(ы)нъ г(о)сп(о)д(с)т(ва) ми, Богдана, и болѣри нашн: вѣра пана Думѣ, вѣра пана Болдора дворннка, вѣра пана Шефѣла, вѣра пана Дѣма, вѣра пана Тоа- дера и Негрило Хотинских(ъ), вѣра пана Еремїа и Драгоша Немецки, вѣра пана Шандра Новоградскїн, вѣра пана Клянннъ спатарѣ, вѣра пана Исака вистѣр- ника, вѣра пана Моунаа чашннка, вѣра пана Фрунтеша столннка, вѣра пана Петрика колмиса и вѣра вѣсѣх(ъ) болѣр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ).

И по нашим(ъ) жнвотн, кто вудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рѣ нашн землн, а тот(ъ) а бн нм(ъ) оутверднл(ъ) и оукрѣпнл(ъ).

И на болшее крѣпост(ъ), велѣли нашему вѣрному пану, Тьвтулан лог(о)- фетоу, писати и нашн печат(ъ) привѣснти к семѣ лн<ству>¹ нашемуу.

Оу Соуч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то хѣн март(ъ) кѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor <celor care o vor>¹ vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră și înaintea boie- rilor noștri moldoveni, slugile noastre, Oană Rișcanul și surorile lui, Sora, și Nastea și Cerna, fiii Mușei, și verii lor, Duma, fiul Călinei, nepoții lui Duma, de bunăvoia lor, nesiliți de nimeni, nici asupra, și au vîndut ocina lor dreaptă, din dreptul lor uric, jumătate din jumătate de sat, care este la obîrșia pîrfului Telejna, anume din Râșcani, partea de sus; și au vîndut slugii noastre Gligor și soției lui, Alba, pentru 35 de zloți tătărești.

Și s-a sculat sluga noastră, Gligor, și soția lui, Alba, și le-a plătit toți acei bani mai sus scriși, 35 de zloți tătărești, înaintea noastră și înaintea boie- rilor noștri.

Deci noi, văzînd între dinșii buna lor voie și tocmeală și plată deplină, noi, de asemenea, și de la noi, am dat și am întărit slugii noastre Gligor și soției lui, Alba, acea înainte spusă jumătate din jumătate de sat, din Râșcani, partea de sus, să le fie de la noi uric și cu tot venitul, și copiilor lor, și nepo- ților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit în veci.

Iar hotarul acelei jumătăți din jumătate de sat, din Rășcani, partea de sus, să fie jumătate din jumătate, din tot hotarul, iar din alte părți să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit <din veac>³.

Și iarăși privilegiul pe care l-a avut sluga noastră <Mușa și>³ Calina, pe acea jumătate de sat, din Rășcani, de la unchiu noștri, de la Iliăș și Ștefan voievozi, cînd au fost în pace, ei l-au dat în mîinile slugii noastre Gligor.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și a fiului domniei mele, Bogdan, și a boierilor noștri: credința panului Duma, credința panului Boldor vornic, credința panului Șteful, credința panului Duma, credința panului Toader și Negrilă de la Hotin, credința panului Eremia și Dragoș de la Neamț, credința panului Șandru de la Cetatea Nouă, credința panului Clănău spatar, credința panului Isac vistier, credința panului Mohilă ceașnic, credința panului Fruntes stolnic, credința panului Petrică comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni.

Iar după viața noastră, cine va fi domn țării noastre, acela să le întărească și să le împuternicească.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 7008 <1500> martie 27.

Bibl. Acad., DCXLIII/66. Orig., perg. (30 × 39 cm.), pecete atîrnată (șnur de mătase cărămizie), pierdută.

O trad., din 1805 aprilie 26, de Miron diacon, la Arh. St. Iași, CDXVIII/3. Două, copii: una, din 1832 aprilie 17, adevărită de Iordachi Mărdari stolnic, după trad. din 1805 aprilie 26, și alta, după aceeași trad., autenticată de Judecătoria ținutului Vaslui, la 1836 noiembrie 20, ibidem, CDXVIII/4, 5. Un rez. dezv., într-un perilipsis din 1833 ianuarie 13, ibidem, CDXVIII/153 (nr. 1).

Trei foto.: două, la Bibl. Acad., Fotografii, XXVIII/6 și LXXIII/58, și una, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol”-Iași, Fotografii, III/158.

O copie slavă, trad. și comentariu, la Bibl. Scad., A 2000—XIV (M. Costăchescu, <Doc. Ștefan cel Mare f. 1276—1278 (nr. 439)>).

EDIȚII: Ghibănescu, *Surete*, X, p. 4—7 (nr. II) (text slav și trad.); M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 233—236 (nr. 75) (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 309—310 (nr. 289) (trad., după orig.) și p. 343 (facs.).

După grafie (scris neglijent, cu discontinuități ale ductului, neîntîlnite în doc. epocii, ci în cele din sec. XVII, crismon și inițială foarte simple etc.), material de scris (cerneală proastă), ortografie (unele suprascrieri și prescurtări necunoscute în actele vremii), limbă (greșeli gramaticale și fonetisme specifice sec. XVII) și formulare (numeroase omisiuni, între care și cea a numelui diacului, a titlului de voievod, care însoțește în permanență, în acest timp, numele lui Bogdan, întocmai ca și atributul „preaiubit”, omis, de asemenea aici, lipsa din sfat a lui Luca Arbure, transcrierea incompletă a numelui lui Duma Brudur („Duma”), ca și prescurtarea tuturor formulelor, de la sfatul domnesc pînă la sfîrșit etc.), actul constituie un fals plăsmuit în a doua jumătate a sec. XVII.

¹ Omis.

² Rupt.

³ Rupt și șters.

XIII

1501 (7009) iulie . . .

† М(н)л(о)стю божью, мы, Сѣтифанъ в(о)евода, госп(о)дарѣн Сѣмли Молдавскон. Знаменито чинимъ(ъ), не сѣм(ъ) лист[н]ом(ъ) нашѣм(ъ), кто на <немь>¹ возорѣт(ъ) или чнтѣчи его ласаншѣт(ъ), в[т]жѣ тот(ъ) истиннаѣ слѣгым(ъ) нашѣм(ъ) вѣрнам(ъ), панѣлѣ Иньковъчѣ спатарнѣ, синѣ бояра Гангарашѣка Иньковичѣ дворнѣка Сочтѣвскаго, слѣжна(ъ) нам(ъ) права вѣрна.

Там(ъ), мы, видѣвши право вѣрно его сдѣжъбѣ до насъ, жаловали смо моего особенъ шт(ъ) нашъ милости, дал(ъ) и потеврди(ъ) номѣ его въ нашъ сѣмѣлю М<ол>²давнскон, штинна и отѣцѣ свом, вотчинном(ъ) сѣлом(ъ) Ишъновѣца, кто ест(ъ) юсворѣ Хоткагом(ъ)цъ и 8 том(ъ) гдѣ ест(ъ) Икод.....² Исафоръ³, како да ест(ъ) емъ шт(ъ) нас(ъ) срѣкъ на вѣкъ, и дѣтам(ъ) егом(ъ), и вѣкам(ъ) егом(ъ), прашѣкам(ъ), прашѣратом(ъ), прапрашѣратом да и вѣсѣм(ъ) родом(ъ) и.....⁴вѣмъ его, нѣкаолнжъшъ.....⁴ шт(ъ) его род(ъ).....⁴по.....⁵ по староем(ъ) хотаръ начинат(ъ) см шт(ъ) пѣрвон хотарѣ изѣка ожнѣт(ъ), хотарѣ что⁴ дилом(ъ) дол[а]шъ Саханканон что на дил(ъ) влат и шт(ъ) далом(ъ) сѣла там(ъ) вст.....⁴ дѣл(ъ) ншвкот Мина и шт().....² въ на лѣва вст н.....⁴ тапа гдѣ ест(ъ) камѣнь, вст(ъ) прав ход(ъ) сонца ю въ конца главѣ очина нѣжѣ да Рога Орнххунска.....⁶ апа до Рога Назова, по шлахъ Орхунскаго, 8 юст() Пол(ъ)-ночъюм(ъ), в со посрд(ъ) гора Шабанон, дою дол(ъ) по кода аж(ъ) и а каюрѣ сѣ.....⁴ Банан(ъ) и поперекъ да на горь приам(ъ) на врд(ъ) гора ест(ъ) камин(ъ) хотарѣ разднл(ъ) ншъ <вот>⁵чинном(ъ) Иванчюм(ъ) да ншъ вотчинном(ъ) Пневѣннцѣ да ншъ вотчинном(ъ) Котоцѣвом(ъ) и шт(ъ) <дѣ>⁵л ом(ъ)жѣ по срд(ъ) нв....⁵юм(ъ) по кодра Илпочим(ъ), сонца подном(ъ) да по водѣ вѣшвѣ⁴ шт(ъ) гдѣ ест камѣнь хотарѣ розндѣ шт(ъ) вотчинном(ъ) Стницканна и шт(ъ) штчиннѣм(ъ).....⁵ чѣном(ъ) и шт(ъ) тамоево възврат нѣи лѣд[а] Иши(ъ) и покова пш.....⁴ атцѣ Шабанном(ъ) рарь.....⁵поком(ъ) пока.....⁴ шлахъ Цоканом(ъ) и пѣрѣвднт(ъ) шлахъ и на горь юст полѣднном(ъ) нандот пона 8 ест(ъ) един(ъ) могола; там ест камѣнѣ хотарѣх(ъ) роздѣл(ъ) шт вотчинна Исквритон и шт(ъ) вотчинно Стницканныжъ шт(ъ). Тамое възврат(ъ) ювнхход(ъ) сонцѣ да ходѣт(ъ) шт(ъ) всо по ср градѣ поля перш д т кѣ дѣ лѣво и гдѣ ест камин(ъ) хотарѣ роздѣ⁵ шт(ъ) вотчинном(ъ) Грѣшовон и шт(ъ) Балѣаном(ъ) Заханканон и шт(ъ) сонца и пѣрѣндшт(ъ) чрѣзъ крана Саханканон что⁵нцѣ ам шт(ъ) Ишиновѣца да⁵т поля ш⁵жала нх⁵ аглнпъ⁵ рѣцъш⁵ хри⁵нъ хотарѣ что ест нижѣ шлѣха шѣвѣо сѣд⁵ ншъ вотчино и⁵ах(ъ) шт(ъ) сдъ на начинают⁵ ван хотарѣл которѣ вѣдѣт(ъ) ми вкрѣгъ лѣса же хр а юх(ъ) на вѣкъ съ вѣсьм(ъ) доходом(ъ) вжнвал(ъ) нѣ.

И на то ест(ъ) вѣ[н]ра г(о)с(по)д(ст)ва мѣ, више[н] писаном(ъ), мы Стнфанном(ъ) в(о)с(в)од[а], и госпо нашъхъ моа а Станка и сынѣм(ъ) его пана Дѣма староста Хотиньскаго, вѣра пана <Гога>³на перѣкалаба Книнскаго, вѣра пана Исаїа дворьника, вѣра пана Свѣмаръ перѣкалаба Бѣнлоградцѣ, вѣра пана Ялѣсла перѣкалаба Немецькага, вѣра пана Бѣттиноѣ, вѣра пана Ивакъмъовѣчи, вѣра пана Пашка паркалаба Книлякаго, вѣра пана Стнфан(ъ) <Но>¹воградцъкаго, вѣра пана Гангѣра Орхунскаго, вѣра пана Ёанча нат(ъ), вѣра пана Чокомарьлннь, вѣра пана Ицка Хѣднчл, вѣра пана <Иваш>⁷ька Х<рнн>⁷ковъч, вѣра пана Бодинь спѣтарьн, вѣра пана Юго< >²внстерника, вѣра пана Юга....⁸ постелника, вѣра пана Нѣргѣло члшинѣка, вѣра пана Лѣска столнька, вѣра пана Нѣга комнса н[н] вѣра вѣсѣх(ъ) борѣхъ нашнх(ъ) молдавѣских(ъ), вѣлнкнх(ъ) и малнх(ъ).

И по нашѣ жѣвотъ, кто вѣдѣтъ госѣпод(ъ) про на нашѣ[с] сѣмѣлѣ Молдавскон шт(ъ) дѣтнн нашѣ и гог<>¹п<>¹дннѣ вѣдѣ кто вѣдѣтъ кого Богъ ншвирѣт(ъ) тотѣ що вѣ нѣпорѣшѣл(ъ) нѣ нм(ъ) ннкѣто а нѣ алнѣ нев..... да.....⁴ що дастн потеврди(ъ) жѣрѣпъ..... н.....⁴ гдѣ вѣдѣт(ъ) поавнтѣм каторѣ в(н)ст(ъ)³ дано нм(ъ) шт(ъ) нас(ъ).....⁵ право и вѣрном(ъ) вгом(ъ) сдѣжъбѣ.

И ꙗко бoлшѣмъ крѣпостѣмъ вѣшѣи пис(а)ноѣ, вѣлели с(а)мѣ нашѣмъ вѣрнѣмъ вѣликѣмъ панимъ Кирилломъ(ъ) Гнголтномъ(ъ) штписатъ(ъ) и нашѣмъ(ъ) пишатъ(ъ) прѣви[сѣ]снѣи ꙗ снмѣ нашѣмъ листѣ.

Писалъ(ъ) Миронъ(ъ) дншкъ, 8 Цсчнлвѣтѣ, въ летѣ 70⁹ 4¹⁰; ншлн мес(а)цѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Știhan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, <tuturor celor>¹ care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, panul Iancovici spătarul, fiul boierului Gligoreașco Iancovici vornic de Suceava, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă câte noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat și i-am întărit averea sa în țara noastră M²dova, ocina tatălui său, votcina, satul Iașnovăț, ce este la nord de Hotcăuți, și la aceasta unde este Icod . . .² Isafori³, ca să-i fie și de la noi uric în veci, și copiilor lui, și nepoților lui, strănepoților, răstrănepoților lui și răsărăstrănepoților lui și la tot neamul lui . . .⁴.

<Iar hotarul>⁵ începe pe vechiul hotar din primul hotar din veac folosit, hotar care . . .⁴ pe deal la vale la Zahaicani care . . .⁴ care pe deal merge (?) și de la deal de sat acolo este . . .⁴ dealul numit Mina și de la dreapta la stînga este Hîrtopul unde este piatră, este drept mersul soarelui și la capătul capului ocinei, mai jos la Cornul Orihonsca, <Hîrto>⁶ pul la Cornul Nazova, pe drumul Orheiului, la gura Polnociului, tot pe mijlocul dealului Șabona, la vale pe unde . . .⁴ Baian și de-a curmezișul și la deal, drept la virful dealului este o piatră hotar despărțitoare de votcina lui Ivanciu și de votcina Piveaniță și de votcina Catovțea și de la același deal pe mijloc . . . prin codrul Ilpociului, soarele după el, și pe apa Veășuvii, de unde este piatră hotar despărțitoare de votcina Știțcanilor și de ocina . . .⁵ și de acolo se întoarce . . .⁵ Ion și pe cit . . .⁴ tatăl lui Șaban, Onirari, . . .⁵ drumul Țobanului și trece drumul și pe deal spre mizăzi se află cîmpul, unde se află o movilă; acolo este o piatră hotar, despărțitoare de votcina Iscurita și de votcina Ștețcanilor. De acolo se întoarce după mersul soarelui și merge (?) tot prin mijlocul cîmpului, trece spre . . .⁵ și unde este piatră hotar, despărțitoare de votcina Grușova și de Valuani și de Zahaicani . . .⁴ soarelui și trece prin marginea Zahaicanilor care . . .⁵ de la Iașnovăț și . . .⁵ cîmpul . . .⁵ hotarul care este mai jos de drumul . . .⁵ din votcina și . . .⁵ începe . . .⁵ hotarul care va fi în jurul pădurii care să păstreze(?) în veac cu tot venitul de folosit.

Iar la aceasta este credința domniei mele a mai sus scrisului, noi, Știhan voievod, Stancu și fiul lui, Duma, staroste de Hotin, credința panului <Goi>⁶an pîrcălab de Chilia, credința panului Isaia vornic, credința panului Sberea pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albul pîrcălab de Neamț, credința panului Buhtea, credința panului Ioachimovici, credința panului Pașco pîrcălab de Chilia, credința panului Știhan de la Cetatea Nouă, credința panului Gangur de la Orhei, credința panului Oancea . . .⁴, credința panului Ciocîrlie, credința panului Iațco Hudici, credința panului <Ivaș>⁷co H<rin>⁷covici, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Lucă stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldovei, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre Moldova, din copiii noștri și domn cine va fi, pe care Dumnezeu îl va alege, acela să nu le cîntească lor nimic, ci să le . . .⁴ dea și să le întărească . . .⁴ unde se va ivi, care va fi dat lor de la noi . . .⁵ dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare tărie a celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru marelui domn Chirilo Ghigoiatno să scrie și să atirne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Miron diac, la Țuciavea, în anul 7009 <1501>, luna iulie . . .

Arh. St. București, Peceti, nr. 247. Orig. slav, perg. (32 × 37 cm.), șters și greu lizibil, pecete atrînată (șnur de mătase roșie și verde decolorată).

EDIȚII *Catalogul doc. mold.*, I, p. 77 (nr. 262) (rez., cu greșeli, al autorilor *Catalogului*)

După materialul de scris (perg. grosier și cerneală apoasă), modul de sigilare (legătura peceții începe apfoape de la mijlocul doc.), pecete (confecționată grosier din ceară așezată pe un boț de rășină cu smoală(?) pe care sînt figurate grosolan și foarte sumar scrisul și scutul) scris (litere rudimentare, greu de deosebit unele de altele), limbă (cu greșeli și fonetisme aproximative de la început pînă la sfîrșit, românisme etc.), formular și conținut (sfatul domnesc. hotărnică etc.), doc. este un fals grosolan din seria celor basarabene“ (cf. doc. nr. III din acest volum și nr. VI—XVI din *D.R.H.*, II).

¹ Omis.

² Rupt.

³ Lectură nesigură.

⁴ Neclar.

⁵ Șters.

⁶ Rupt și neclar.

⁷ Două litere, în gaura șnurului peceții.

⁸ Două litere, sub șnur.

⁹ În partea de jos a cifrei miilor este făcută de aceeași mîină cifra $\tilde{\eta}$, înaintea căreia a fost scrisă încă odată, sub rînd, cifra miilor ($\tilde{\chi}\tilde{3}$) mare, după care s-a scris, din nou, data de lună și zi, dar din care nu se mai disting decît un . . . I . . . și un . . . A . . . , restul fiind șters.

¹⁰ Nesigur; se distinge doar o parte, care ar putea semăna cu \tilde{a} -ul ce îl face plastograful

INDICE DE NUME

LĂMURIRI

- * = indică aşezări dispărute;
„în”, pus înainte de numele localităţii identificate de editori între paranteze unghiulare, arată că aceasta continuă vechea aşezare în urma unui proces istoric nedeterminat;
„contopit”, în aceeaşi situaţie, arată o unificare administrativă modernă.
- < > = intervenţiile şi identificările editorilor.
- () = variantele sau elementele complementare ale cuvântului-titlu precum şi unele precizări ale editorilor.
- { ? } = exprimă îndoiala editorilor.
- ~ = indică repetarea numelui din titlu, iar la topice, în cadrul parantezelor unghiulare, a numelui precedent de localitate.

În cazurile de omonimie, ordinea alfabetică a ținut seama de al doilea cuvint sau element determinant, iar variantele au fost ordonate alfabetic:

Numele din documentele româneşti au fost redactate înlocuind, iar cele din documentele scrise în alte limbi, în echivalența lor românească (vezi, în acest sens, și PREFAȚA).

Numele de persoane folosite în documente numai pentru indicarea unor aşezări au fost tratate o singură dată.

Aşezările indicate în funcție de persoane cu nume dublu sau de mai multe persoane au fost indexate la numele pe baza căruia s-a format ulterior toponimul.

Trimiterile s-au făcut la numărul documentului (documentele false fiind numerotate cu cifre latine, iar cele îndoielnice cu litere).

Indicele cuprinde și numele vechilor traducători și copiiști de documente menționați în descrierile arheografice.

...*ad*...*đușii*, sat, pe Prut; (j. Botoșani?);
 întărit Taței și Vascăi 231.
 ..., fiica lui Mircea, nepoata lui Micul
 Orgoae; vinde domnului, împreună cu
 frații săi, satul Neagomirești 247.
 ..., sat, pe Cuțitna; (probabil în Tăcuta,
 c. ~, j. Vasui); întărit lui Drăguș și
 surorilor lui, în urma împărțirii cu rudele
 63.
 ..., unchiul lui Ion 232.
 ... (unde este ~), v. Poroseci (sub ~), se-
 liște.
 ..., vărul lui Ion Ciortan 232.

A

Aaron, registrator (1784) 32—34.
 Acsintie, v. Axentie.
 Adam; anul de la ~ (1806) 133.
 Adaș, v. Lazor ~.
 <Adincata., sat, v. Hliboca.
 <Adjud, tirg, v. Ajud.
 Adormirea Maicii Domnului, hram al m-rii
 Bistrița 17; al m-rii Putna 35, 36; al
 m-rii Homor 82, I.
 Agafia, sora lui Petriman; primește întărire
 pentru satele Porcești, Brebi și Hociungi
 67.
 Agfa, soția lui Carvac Leurinț din Hirău;
 vinde o falce de vie 240.
 Ajud, tirg; (or. Adjud, j. Vrancea); sat mai
 sus de ~ 140.
 Alba, sora lui Ivan; vinde sat 10.
 Alba, soția lui Gligor; cumpără împreună cu
 acesta jumătate din satul Rișcani XII.
 Alba (unde a fost Miclăuș Catina; sec. XVII:
 Bélea), seliște, pe Putna; (azi top. Cătina,
 în s. Ivănțești, c. Bolotești, j. Vrancea);
 întărită lui Ilea comis 248.
 <Albești), sat, v. Rădiești.
 *Albotești, sat, la gura Săratei; (lingă Berezeni:
 c. ~, j. Vaslui); parte de sat întărită lui
 Lupe armaș 50.
 Albotești, seliște; (lingă Stănilești, c. ~,
 j. Vaslui); întărită Nastasiei, fiica Mărinei
 138.
 Albul, pircălab de Neamț; în sfat XIII.
 Alb, vărul lui Fedor; cumpără și primește
 întărire împreună cu acesta, pentru o
 parte din satul Deocheați 152.

Albul Voinescul, fratele Anei și al Vasilcăi;
 cumpără împreună cu aceștia satul Oidești
 122.
 Albul, v. și Ion ~.
 < *Aldești), sat; (lingă Piscu, c. ~, j. Galați);
 actul satului ~ 198.
 Aldomir, vinzător al unei jumătăți din satul
 Șoldești 55.
 Alexa; primește întărire, împreună cu alții,
 pentru satul Țigănei 160.
 Alexa, bunicul lui Duma, al lui Vlașin și al
 Aghelinei 199.
 Alexa, diac; scrie acte 63, 122—124, 137,
 152, 157, 161, 162, 168, 170, 172, 183, 184,
 193, 211, 213, 216, 223, II;
 cumpără seliștea unde a fost jude Iuga
 134.
 Alexa, tatăl lui Bratul, al lui Crăciun și al
 lui Marco 18.
 Alexa, tatăl Neagăi 107.
 Alexa, țigan; întărit cu sălașul său m-rii
 Bistrița 17.
 Alexa (gropa lui ~), loc; (pe Obcina Fere-
 deului, j. Suceava); în hotarul braniștii
 m-rii Putna 74, 283.
 Alexa (unde a fost casa lui ~), v. Alexăști, sat.
 Alexa, vatanan; satul unde a fost ~ vata-
 man, întărit 179; v. și Rizina.
 Alexa Herțea, țigan; întărit, împreună cu să-
 lașul său, m-rii Neamț 18.
 Alexa al lui Popa din Iași, (diac); scrie act
 108.
 Alexandru, fiul lui Ivenco Tolocico, nepotul
 lui Ilcu și al lui Labăscu; vinde domnului,
 împreună cu așii, jumătate din satul
 Dvorăște (Zvorăște) 31.
 Alexandru (Alicsandru), fiul lui Ștefan (cel
 Mare); credința lui 1, 3—12, 14—27,
 29—31, 35—40, 42, 43, 45—47, 49—51,
 54—60, 62, 63, 65—77, 79—84, 86—91,
 93, 96—109, 112, 114, 116—118, 120—124,
 126—130, 133, 134, 136—138, 140, 142,
 143, 145, 146, 149, 151, 153—164, 168—
 172, 173, 177—179, 180—194, 196, 197,
 I, II, X;
 danie domnească pentru pomenirea
 lui Alexandru voievod 246.
 Alexandru (cel Bun), (Alexandru voievod cel
 Bătrîn), domn al Moldovei, bunicul lui
 Ștefan (cel Mare); acte de la ~ 17, 18,
 33—35, 37—39, 42, 43, 45, 47, 50, 51,
 54, 63, 68, 69, 71, 73, 74, 76, 77, 80—82, 84,
 86, 88, 96, 98, 102, 103, 105, 108, 109,

- 112,—114, 118, 126, 128, 134, 151, 175, 188, 201, 218, 220, 226, 229, 235, 236, 241—243, 246, 247, 254, 256, 258, 261, 263, 264, 266, 281, 288, 295, III, XI; sate dăruite pentru pomenirea lui ~ 34.
- <Alexandru I. Cuza, sat, c. ~, j. Iași>; sat lângă ~, v. *Ordzești.
- Alexandru Nicolau Șutul voievod; sosit la m-reă Galata ca domn al Moldovei (1801) 171.
- Alexandru voievod cel Bătrîn, v. Alexandru <cel Bun>.
- Alexandru (greșit), v. Șandru; pircălab.
- Alexăști (unde a fost casa lui Alexa), sat pe Vilna; <Alexești, c. Ipatele, j. Iași>; întărit lui Rabotă ș.a. 127; a treia parte, întărită Elisaftei și surorii sale, Anușca 199.
- Alexești (unde a fost Radul), sat, pe Dobrovăț; <în s. Dobrovăț, c. ~, j. Iași>; dăruit de domn m-rii Dobrovăț 295.
- <Alexești>, sat, v. Alexăști.
- Alicsandru, v. Alexandru.
- Almaș, sat, pe Almaș; <c. Gircina, j. Neamț>; întărit lui Baico și fratelui său, Ivan 115.
- <Alunișul>, sat, v. Dobrinăuți (Dobranăuți).
- Ampușita (Împușita) (fintina ~), pe Cneaja; <j. Galați>; întărită lui Miclea și surorilor sale 153.
- Ana, fiica lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele ei, satul Ștubeiul 118.
- Ana, fiica lui Lazor, nepoata lui Oană vornic; vinde împreună cu alții o bucată de loc din Albotoști 50.
- Ana, fiica lui Mondria, nepoata lui Manciu; vinde satul Șarbaca 229.
- Ana, sora lui Albul Voinescul și a Vasilcăi; cumpără și primește întărire pentru satul Oidești 122.
- Ana, sora Armeancăi și a Vascăi; vinde domnului, împreună cu rudele ei, satul Ștubeiul 118.
- Ana, v. și Anna.
- Anașia, sora lui Ivanco, a Neagșei și a Anușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru jumătate din satul Șecani 140.
- Anastasia, mama Marinei 35.
- Anastasia, popă, egumen al m-rii Moldovița 31, 75.
- Anca, fiica Neagăi; vinde împreună cu surorile și verii lor satul Petrești 278.
- Anca, sora lui Ilea comis; primește danie, împreună cu fratele și nepoata ei, de la vara acestuia, Drăgălina, jumătate din satul Crăinicesti 226.
- Andonie, fiul popii Pătru din Oniceani, vinde, împreună cu tatăl și cu frații săi, a șasea parte din Oniceani 83.
- Andonie (piatra lui ~), loc; <lângă or. Gura Humorului, j. Suceava>; în hotar 81.
- Andrea, loc la Toderești; <în Hărpășești, c. Popești, j. Iași>; în hotar 25.
- Andrei, biv vel căpitan, tălm ci de divan; traducere act (1796) 97, 235.
- Andrei, copie act (1800) 117.
- Andrei (unde a fost ~), străbunicul Marencăi 268; v. și Solești, sat.
- Andrei Dașchevici (Dașcovic), copist și traducător de acte; copieși traduce acteslavone (1786—1787) 81, 82, 118, 230, 260.
- Andrei Tălmaci, căpitan; traduce act (1794) 91, 120.
- Andrei Sabin, biv vel căpitan; traduce act (1795) 83.
- Andreica, fiul lui Pătru, nepotul lui Bălcu; vinde domnului, împreună cu tatăl, frații și surorile sale, satul Flocești 86.
- Andreica (Andreicu), nepotul lui Ghedeon Harbuz și al lui Fătul; primește întărire pentru a treia parte din satul Harbuzi 214.
- Andreico (Andreico) Ilișescu, tatăl lui Costea, al Nastei, al Vascăi și al Ghindei, fiul lui Iliș ceagnic 113, 252.
- Andreica, v. și Andreico.
- Andreica, v. și Lucin ~.
- Andreico, (Andreica, Andrica, Andriica), ceagnic; în sfat 1, 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51.
- Andreico, fratele lui Ion și al lui Toader, nepotul lui Laslău globnic; primește întărire, împreună cu frații și verii săi, pentru satele Laslăoani, Șerbești ș.a. 172.
- Andreico, fratele lui Matei, al lui Iurie și al Mărinei; vinde, împreună cu frații, satul Clicicăuți 75.
- Andreico, țigan; tatăl lui Nichita și al lui Oniță 18.
- Andreico (Andreica) Ciortorovschi, în sfat 3—12, 14—16, 18—20, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 55 (corupt: Ciotopovți), 62, 63, 65, 68—77, 80—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—171, 177—182, 184—194, 197, 201—204, 206, 207, 211, 213, 216, 218, 222, 224—227, II, III (greșit: Botorovschi), VIII, IX.
- Andreico, v. și Andreica.
- Andreicu, v. și Andreica.
- Andriaș (unde a fost ~), v. Costiceni, sat.
- Andriaș Babici, fratele lui Stan Babici și al lui Iachim Babici; cumpără jumătate din satul Hliboca 114.
- Andriaș Hancovici, fratele lui Ivanco, al Annei și al Taței și vârul Marinei; vinde, împreună cu aceștia, jumătate din satul Vicșineși 35.
- Andriaș, v. și Poiana lui ~, poiană.
- Andrica, fiul lui Barbu Burcea; cumpără, împreună cu frații săi, satul Zernești 144.
- Andrica, v. și Andreico.
- Andriescul, v. Mihăilă ~.
- Andrieș, sat, v. Andriaș.
- Andrieș, v. Manolache ~.
- Andriaș (Andrieș), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Andrușu, r. Cahul>; sat mai jos de ~ 282, 285.
- Andriica, v. Andreico.

Androinic, v. Coste ~ .

Andrușco, fiul lui Coste Murgociu, nepotul lui Mihail gramatic; primește întărire, împreună cu frații și vărul său, pentru satele Murgoceni, Bășeni ș.a. 262.

Andrușco, fiul lui Lazor Adaș; primește întărire, împreună cu frații și rudele, pentru satele Mărcești, Grijlivi ș.a. 186.

Andrușco, fiul lui Pinteș; primește întărire, împreună cu frații și rudele, pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127.

Andrușco, fratele lui Lazor, al lui Dragotă ș.a.; primește întărire, împreună cu frații și cu rudele, pentru satele Brătulești, Fedeleșani ș.a. 84.

⟨Andrușu⟩, sat, v. Andriiaș.

Anghelina, fiica lui Iuga, nepoata lui Alexa; vinde, împreună cu frații săi, a treia parte din Alexăști 199.

Anghelina, sora Nastei și a Paraschivei; primește întărire, împreună cu acestea ș.a., pentru satul Stroești 180.

Anicica, v. Anușca.

Anna, fiica lui Bobul; cumpără și primește întărire pentru a patra parte din satul Petrilești 142.

Anna, fiica lui Danciul; împarte cu rudele satele Găleşti, Păncești ș.a. 72.

Anna, fiica Dobrei, nepoata lui Brudur; vinde domnului, împreună cu surorile sale, satul Brudurești 96.

Anna, fiica lui Giula Pinteș; primește întărire pentru satele Horodniceani, Mărcești și Grijlivi 186.

Anna (Anușca), fiica lui Oană Căuia; vinde împreună cu unchiul ei, Toader Căuia, satul Frățienești 208; primește întărire pentru satul Hăoșești 224.

Anna, fiica popii Pătru din Oniceni, sora lui Sava, a lui Lazăr și a lui Andonie; vinde, împreună cu aceștia, a șasea parte din Oniceni 83.

Anna, fiica Stanei, nepoata lui Mihul Cîrnul; vinde, împreună cu alții, jumătate din satul Cîrnești 145 și satul unde a fost Ivan, la Ulmi 146.

Anna, fiica lui Ștefan ⟨cel Mare⟩; danie domnească de sate și de vii pentru pomenirea ei 246.

Anna, fiica lui Tăbuci, nepoata lui Laslău Buhaicea; primește întărire pentru satul Bogdănești și pentru jumătate din judecia lui Oanciu 105.

Anna, mama Armeancăi 216.

Anna, mama lui One și a lui Coste 121.

Anna, mama lui Șteful 35.

Anna, sora lui Isaia, a lui Armean și a Marușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru jumătate din satul Tatomirești 190.

Anna, sora Marinei și a lui Lupșa; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Ostășești 142.

Anna, sora lui Stan, a lui Iuga, a Margăi ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu

frații și surorile ei, pentru satul Mîndrești 271.

Anna, sora Taței, a lui Andriaș Hancoviți și a a lui Ivanco; vinde domnului, împreună cu aceștia și cu vara sa, Marina, jumătate din satul Vișineț 35.

Anna, v. și Ana.

Anna, v. și Anușca.

Anuș (greșit), v. Ianuș.

Anușca, fiica lui Lazor și soția lui Șandru comis; vinde domnului, împreună cu fratele ei cu verii ei, satul Glodeni 81, 82.

Anușca⟨a⟩, fiica Mușatei; primește întărire, împreună cu rudele ei, pentru ocina lor din Cu⟨ci⟩ulătești 232.

Anușca⟨a⟩, sora lui Onica; primește întărire, împreună cu rudele ei, pentru ocina lor din Cu⟨ci⟩ulătești 232.

Anușca, v. și Anușca.

Anușca, v. și Anna.

Antalaloasa (greșit), v. Antoleasa.

Antohi, diac de divan; traduce act (1763) 106.

Antohi Scărlet, căpitan (1736) 281.

Antoleasa (greșit: Antalaloasa), mătușa Margăi 269.

Anușca, fiica „Beliu”, nepoata lui Giurgiu Dvorăște; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.

Anușca, fiica lui Giurgiu; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Alexești (unde a fost casa lui Alexa), dat lor de nepoții lui Negrea 129; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, Elisaftea, pentru a treia parte din același sat 199.

Anușca, fiica lui Ion; primește danie, împreună cu rudele ei, de la episcopul de Roman, satul Munteni XI.

Anușca, fiica lui Ivașco și sora lui Ivanco, a Nastei și a Fădorei; dăruiește Oliușcăi, împreună cu fratele, surorile și rudele ei, a treia parte din satul Costești 234.

Anușca, fiica lui Ivașco Cufta și nepoata lui Stan Birlici; vinde, împreună cu alți nepoți ai lui Stan Birlici, satele Dragomirești și Tălvești 246.

Anușca, fiica lui Luca al lui Manea; vinde, împreună cu vărul ei, satul Oncești 14.

Anușca, fiica lui Mădirjac; vinde, împreună cu sora ei, Marta seliștea lui Măcău Vlad 126.

⟨Anușca⟩, fiica lui Mănilă; vinde, împreună cu sora ei, satul Mănilăești 119.

Anușca, fiica Mărinei, nepoata lui Laslău Buhaicea; primește întărire, împreună cu fratele ei, pentru satul Săcuiani și pentru o jumătate din judecia lui Oanciu 105.

Anușca, fiica lui Mihail Oțel gramatic; vinde împreună cu fratele ei, ⟨Iacob⟩, și sora sa, Crestina, seliștea Lopatna de Jos 250.

Anușca, fiica lui Mihăilă Tudor, nepoata lui Petru Tudor; vinde domnului, împreună cu rudele sale, seliștea Ivancea -de la Tătarca 151.

Anușca, fiica Nastei și nepoata lui Stan Birlici;

- vinde. împreună cu alți nepoți ai lui Stan Bîrlîci. satele Dragomirești și Tâlvești 246.
- Anușca. fiica lui Nistrea: primește întărire. împreună cu surorile sale. pentru o jumătate din satul Marcoviciani 273.
- Anușca. fiica Stanei și nepoata lui Laslău globnic: primește întărire. împreună cu toți ceilalți nepoți ai lui Laslău globnic. pentru satele Laslăoani. Șerbești. Mohorîți ș.a. 172.
- Anușca. fiica lui Udrea: vinde. împreună cu rudele ei. satul unde a fost Balaci 87.
- Anușca. mama Mușei 229.
- Anușca. mama Nastasiei 247.
- Anușca. mama Nastei 96.
- Anușca. mama preotesei Nastea 236.
- Anușca. mama lui Toader. a Sascăi. a Parascăi ș.a. 96.
- Anușca. mama lui Toader stolnic. a lui Isaico și a Marinei 51.
- Anușca (Anicica). mama lui Trif. a lui Furdui ș.a. 130. 131.
- Anușca. sora lui Ivan Sacalăș: vinde. împreună cu fratele ei. satul Grozești 30.
- Anușca. sora lui Ivan(ço Bîrlîci): primește întărire. împreună cu fratele ei. pentru satele Birgăiani. Verbia și Corlăteni 6.
- Anușca. sora lui Ivanco. a Neagșei. și a Anasiei: primește întărire. împreună cu aceștia și cu nepoata ei. Sora. pentru jumătatea de sus a satului Șecani 140.
- Anușca. sora lui Ivanco. a Oliușcăi. a Rujei și a Fedorei: vinde domnului. împreună cu rudele sale. satul Ștubeuil 118.
- Anușca. sora lui Mircea. nepoata lui Bratul viteazul: primește întărire. împreună cu rudele sale. pentru satele Brătulești. Fedeleșani. Goești și Virstați 84.
- Anușca. sora Negritei și a Mariei: cumpără și primește întărire. împreună cu acestea. pentru satul Bejăriceni 217.
- Anușca. sora lui Șandrea și a lui Vasco. nepoata lui Grozea Cașotă: vinde. împreună cu rudele ei. satul unde a fost Balaci 87.
- Anușca. v. și Anna.
- Apostol Cehan. primește zălog un uric (sec. XVII) 11.
- Arame. v. Ivan ~ .
- Arămești. sat: <c. Bahna. j. Neamț>: 280; în hotar cu satul Urgiceni 88. 201.
- Arbanul. v. Ioan ~ .
- Arbure. v. Luca ~ .
- <Arbore>. sat. v. Solca <de Jos>.
- Ardarievicu Golăescul. v. Procopie ~ .
- Argășani. sat. pe Prut: <sec. XVI—XVII: *Vlașinești și *Ciocănești. lângă Sălăgeni. c. Grozești. j. Iași și peste Prut. în R.S.S. Moldovenească. în dreptul Sălăgenilor>: a treia parte întărită lui Vlașin și nepotului său. Ciocan 185.
- Armanca. fiica Dobrei. nepoata lui Brudur: vinde domnului. împreună cu surorile sale. două sate pe pîriul Vaslui 96.
- Armean. fratele Annei. al lui Isaia și al Marușcăi. cumpără și primește întărire. împreună cu
- aceștia. pentru o jumătate din satul Țatomirești 190.
- Armeanca. fiica Annei. nepoata lui Simion Turcul: vinde. împreună cu rudele ei. satele Puțeni și unde au fost Muntenii Puțeni 216.
- Armeanca. fiica lui Danciul Delea: vinde. împreună cu frații săi. satul unde au fost juzi Buda și Drăgoi 274.
- Armeanca. fiica lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin: vinde domnului. împreună cu fratele ei. Oană Dzeamă. și surorile sale. Vasilca și Neagșa. satele Hințești și unde a fost Neagșa Taurul 102.
- Armeanca. fiica Marei: primește întărire. împreună cu fratele ei. Drăguș. și sora sa. Banița pentru un sat pe Cuțitna 63.
- Armeanca. fiica lui Pîntea: primește întărire. împreună cu frații. surorile și alte rude ale sale. pentru satul unde a fost casa lui Alexa. dăruit lor de nepoții panului Negrea 127.
- Armeanca. mama lui Costul Părăș și a Drăghitei 96.
- Armeanca. sora Vascăi și a Anei: vinde domnului. împreună cu surorile ei și cu toți ceilalți nepoți ai lui Hodco Costici postelnic și ai lui Lev. satul Ștubeuil 118.
- <Arpaș>. v. Arpășe(știi lui ~). sat.
- Arpășe(știi lui Arpaș). sat. la Cîrligătura: <Hărpășești. c. Popești. j. Iași>: în hotar 25.
- Arsuri. loc: <pe Obcina Feredeului. j. Suceava>: în hotarul braniștii m-rii Putna 74. 283.
- Arzul. pîriu la Ștefcani: <Țescani. c. Berești—Tazlău. j. Bacău>: în hotar II.
- Athos. munte: <în Grecia>: act pentru m-rea <Sfîntul> Grigorie de la ~ 249: v. și Grigorie. m-re.
- Avăr. fiul lui Ivan vistier: vinde satul Drăghizani 105 și trei părți din satul Doncești 117. 210.
- Avăr. fratele lui Sima: cumpără și primește întărire. împreună cu acesta. pentru o treime din satul Ghigoești 68.
- Avăr. slugă a lui Ștefan <cel Mare>: vinde domnului o parte din satul Scantîrești 131.
- Avăr. v. și Aver.
- Avdei Simionov. traduce act slavon (prima jumătate a sec. XIX) 183.
- Aver. tatăl lui Sima și al Uritei 273.
- Aver. v. și Avăr.
- Averești. sat. pe Suceava: <Verești. c. ~. j. Suceava>: dăruit de Alexandru <cel Bun> Mitropoliei Sucevei și întărit acesteia de Ștefan <cel Mare>. 33. 34.
- <Averești. sat. c. Bunești—Averești. j. Vaslui>: sat lângă ~ . v. * Măgdășani.
- Avraam. diac de visterie: cumpără și primește întărire pentru satele Dobros(lăvești) și Oniceani 65. 70. 83: vistier: pierde pentru hiclenie satul Oniceani 129.
- Avram. nepotul lui Crețul de la Ialan: vinde. împreună cu rudele sale. satele Rădeni. Botești și Murgeni 227. 257. 259.

Avram, v. și Dimitrie ~ .
Axentie (Acintie, Axintii), uricar (diac);
traduce acte slavone (1705, 1720) 149, 221,
240, 244.
Axintii, v. Axentie.

B

Babici, menț. în nota tergală a perg. 230.
Babici, v. și Andriaș ~ , Iachim ~ , Stan ~ .
Bacău, țirg; <m. ~ , j. ~ >; sat ascultător
de curtea domnească din ~ 93; sate mai
sus de ~ 247, 256; loc de la ~ , dăruit
de domn m-rii Bistrița X;
protopop de ~ (1794) 195; ~~-----~~
sate în ~ , v. Birăești, Manoilești, [Vlăc-
sănești.
Bacău, ținut; <în j. Bacău>; sat în ~ (1760)
53; sec. XVII: II.
Baciul, tătar; întărit cu sălașul său Mitropoliei
de Roman 39.
Baciul, tătar; întărit cu sălașul său Mitropoliei
de Roman 39.
Badea, țigan; întărit cu sălașul său m-rii
Bistrița 17.
Badeuți, sat, ț. Suceava; <c. Bădenți, j. Sucea-
va>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de
Rădăuți 73; acte scrise la ~ 290—292.
Badiul, v. Ivan ~ .
Bahlueț, pîriu, <afluent al Bahluiului la Podu
Iloaiei, c. ~ , j. Iași>; seliște pe ~ 126.
Bahlui, rîu, <afluent al Jijiei lângă Chiperești,
c. Țuțora, j. Iași>; sate pe ~ 10, 80, 128,
242; mori pe ~ 80.
Bahluian, v. Sima ~ .
Bahna, pîriu, <afluent al Piriului Negru, la
Bahna Mare, c. Birgăuani, j. Neamț>;
în hotarul satului Gostilești 42.
<Bahna Mare>, sat, v. Băhneni.
Baja, țirg; <s. ~ , c. ~ , j. Suceava>; preot din
~ 236.
Baia, v. și Mihul de la ~ .
Baian, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă
Hîrtopul Mic și Hîrtopul Mare, c. ~ , r.
Orhei>; în hotarul satului Iașnovăț XIII.
Baicăuți (unde a fost Hodor vatan), sat,
pe Suholeț; <probabil Găureni, schimbat
recent în Văleni, c. Țibănești, j. Iași>;
jumătatea de jos a satului, întărită fiilor
lui Pătru Brudur 47.
Baico, fiul Marușcăi; primește întărire, impre-
ună cu frații și rudele sale, pentru satele
Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate
din Horodniceni 186.
Baico, (Balcu), fratele lui Ivan; primește danie,
împreună cu fratele său, satul Almașul 115.
<Bainet>, sat, v. Bainți.
Bainți, sat, ț. Suceava; <Bainet, c. Mușenița,
j. Suceava>; biserica din ~ , întărită
Episcopiei de Rădăuți 73.
* Balaci (unde a fost ~ , Balace), sat, pe
Smila; <sec. XVII: Bălăceni, lângă Băceni,

c. ~ , j. Vaslui>; în hotar 85; întărit lu'
Moghilă ceașnic 87.
Balasinești, sat, ț. Suceava; <în Horodnic,
c. ~ , j. Suceava>; întărit m-rii Putna
76, 285; biserica din ~ , pusă sub ascultă-
tarea m-rii Putna 73, 74.
<Balcani, sat, c. ~ , j. Bacău>; poiană probabil
lângă ~ , v. Pîriu (poiană la ~).
Balcăuți, sat, lângă țirgul Siret, ț. Suceava;
<c. ~ , j. Suceava>; întărit m-rii Putna
285; biserica din ~ , pusă sub ascultarea
aceleiași m-ri 74.
Balcu, v. Baico.
Balea, bunicul lui Cozma 192.
Balica (prisaca lui ~), mai jos de Iași;
<m. Iași; lângă Tomești, c.s. a m. Iași,
j. ~ >; dăruită de domn Mitropoliei
Sucevei 34.
* Balintești, sat, peste Prut; <azi R.S.S. Mol-
dovenească, lângă Roșu, c. ~ , r. Cahul>;
cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii
Putna 282, 285.
Balinții (unde au fost ~), v. Mindrești, sat.
Balița, bunicul Magdei și al Vasilcăi 46;
unde a fost casa lui ~ , v.* Dobrienești,
sat.
Balița, tatăl lui Filip și bunicul lui Fătul și
al lui Sturdzea 168.
Balomir, jude; satul unde a fost ~ jude, întă-
rit 128; v. și Balomirești.
Balomirești (unde a fost jude Balomir), sat, pe
Bahlui; <lângă Hoisești, c. Dumesti,
j. Iași>; întărit, cu moară, lui Mănăilă 128.
Balosnăuții (unde au fost ~), sat, pe Birlad;
<Muntenii de Jos, c. ~ , j. Vaslui>; alipit
de domn țirgului Vaslui 96.
* Balosinești, sat, ț. Neamț; <lângă Bălănești,
c. Birgăuani, j. Neamț>; întărit lui Luca
Boț și verelor sale 103.
Balș, v. Lupu ~ .
Balșe, fiul Olușcăi, nepotul lui Isaia logofăt;
vinde domnului, împreună cu ceilalți nepoți
ai lui Isaia logofăt, satul Vlădeni 5f.
Balșe, vărul Nastei; primește de la aceasta
satul Drăgușani, întărit, apoi, de domn 97.
Bancea Prodanescul, fiul lui Giurgea 136.
Banița, fiica Marei; primește întărire, impreună
cu fratele ei, Drăguș, și sora sa, Armeanca,
pentru un sat pe Cușitna 63.
Bantăș, primește întărire, impreună cu Focșa
și Berehoiu, asupra unui loc de la obirșia
Covurluiului cu Apă 159.
<Banu, sat, C. Dumesti, j. Iași>; loc în ~ ,
v. Vad.
<Barboși, sat, c. Hoceni, j. Vaslui>; sat lângă ~ ,
v. * Vulturești.
Barbu, secretar al judecătoriei politicești a
Basarabiei; autentifică o copie (1824)
174.
Barbul Burcea, tatăl lui Andrica, al lui Petre
și al lui Costin 144.
Basarabi, v. Țara Basarabilor.
Basarabia, <partea Moldovei dintre Prut și
Nistru, numită astfel după încorporarea,
în 1812, în Imperiul rus; azi R.S.S. Moldo-

- venească și, parțial, R.S.S. Ucraineană); sat al m-rii Sf. Sava din Iași în ~ (sec. XIX) 91; judecătoria politică a regiunii ~ (1824) 175.
- Bașa** (unde a fost ~), v. **Bășeni**, sat.
- Bașeu** (Bașiu), pîriu, (afluent al Prutului la Ostăpcești, contopit cu Românești, c. ~, j. Botoșani); sate pe ~ 118, 260, 285.
- Bașiu**, v. **Bașeu**.
- Batin**, bunicul lui Ion Batin 218.
- Batin**, v. și **Ion** ~.
- Batirescul**, v. **Negrilă** ~.
- Batirescul**, v. **Vilcea** ~.
- Batirescul**, v. și **Batirescul**.
- Batirești**, sat, la Cirilgătura; (în Crucea, c. Lungani, j. Iași); întărit lui Negrilă, fiul lui Vilcea Batirescul 126; în hotar cu Onicicani și Sinești 261.
- ⟨**Băcani**, sat, c. ~, j. Vaslui); sate lingă ~ v. ***Balaci** (unde a fost ~, Balace), ***Mihaiu** (unde a fost ~).
- Bădea**, nepotul lui Frățilă; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Liești 163.
- ⟨**Bădeuți**, sat, v. **Badeuți**.
- Bădîoi** (undei au fost ~), v. **Harbuzi**, sat.
- Băeșescul**, v. **Oană** ~.
- Băeșești**, sat; (Băieșești, c. Cornu Luncii, j. Suceava); parte întărită lui Giurgiu gumelnic 236; loc în ~, v. **Tulci** (liva-da lui ~).
- ⟨**Băhnășeni**, sat, c. **Pirjol**, j. **Bacău**); sat în ~, v. **Pleşești**.
- Băhneni**, sat; (Bahna Mare (?), c. **Birgăuani**, j. **Neamț**); în hotar cu **Gostilești** 42.
- Băhnița**, pîriu la **Gostilești**; (în **Vlădiceni**, c. **Birgăuani**, j. **Neamț**); în hotar 42.
- * **Băiceni**, sat, cu mori, pe **Siret**; (loc lingă **Volintirești**, c. **Alexandru I. Cuza**, j. **Iași**); dăruit de domn m-rii **Neamț** 293.
- Băilă**, popă din **Vaslui**; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul **Pănčești** 96.
- Băilă** cel bătrîn, v. **Băilă** de la **Racova**.
- Băilă** de la **Racova** (**Băilă** cel bătrîn), tatăl **Neagșei** 42, 96.
- Băimăceni**, sat, pe **Jijia**; (Buimăceni, c. **Albești**, j. **Botoșani**); întărit lui **Oană**, surorii sale, **Fedca**, și **Parascăi**, fiica lui **Medeleanu** 133.
- ⟨**Băieșești**, sat, v. **Băeșești**.
- Băla**, fiica lui **Ioanăș**; primește întărire, împreună cu frații și verii săi, pentru satul **Polîțeni** și pentru seliștea lui **Toma** 171; cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
- ⟨**Bălăbănești**, sat, c. ~, j. **Galați**); sate lingă, ~, v. ***Cehani**, ***Șuşnești**.
- Bălăceana**, sat, ț. **Suceava**; (c. **Ciprian Porumbescu**, j. **Suceava**); biserica din ~, întărită **Episcopiei** de **Rădăuți** 73.
- ⟨**Bălăceni**, sat, v. ***Balaci** (unde a fost ~).
- ⟨**Bălănești**, sat, c. **Birgăuani**, j. **Neamț**); sat în ~, v. **Maxinești**; sat lingă ~, v. ***Balosinești**.
- Bălcani** (**Bilcani**; unde a fost **Oană**), sat, pe **Racova**; (azi **Puşcași**, c. **Laza**, j. **Vaslui**); dăruit de **Negrea** m-rii **Bistrița** și întărit acesteia de **Alexandru** (cel **Bun**); vindut de m-re lui **Ștefan** (cel **Mare**) și alipit de acesta **tîrgului** **Vaslui** 96.
- Bălcescul**, v. **Miclea** ~.
- Bălco** **Băsăscul**, vinde jumătate din satul **Băsăști** 23.
- Bălcu**, tatăl lui **Pătru** și bunicul lui **Isaico**, **Toma**, **Andreica** ș.a. 86.
- Bălești**, sat, la gura **Stebnicelului**; (c. **Delești**, j. **Vaslui**); întărit nepoatelor lui **Marcu** 277.
- Băliilăuți**, sat, ț. **Suceava**; (în **Bălinești**, c. **Grămești**, j. **Suceava**); biserica din ~, întărită **Episcopiei** de **Rădăuți** 73.
- Bălinești**, sat, pe **Siret**, ț. **Suceava**; (c. **Grămești** j. **Suceava**); biserica din ~, întărită **Episcopiei** de **Rădăuți** 73; sat în ~, v. **Băliilăuți**.
- Băloș**, cneaz 42; v. și satul unde au fost cneji ~ și **Danciul**.
- Băloș**, fiul lui **Dărnea** și nepotul lui **Tatomir**; vinde jumătate din satul **Tatomirești** 1.
- Băloș**, fratele lui **Neagul Dumia**; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru a patra parte din satul **Budzești** 171.
- Băloș**, nepotul **Neagăi**; vinde, împreună cu fratele și cu verele sale, satul **Petrești** 278.
- Băloș**, tatăl lui **Toader** 8.
- Băloș** **Ciuteș**, v. **Movila** lui ~.
- Băloș** din **Budești**, privilegiu ars în casa lui ~ 28.
- Băloș** și **Danciul** (unde au fost cneji ~), v. ***Poiana**, sat.
- Bălteni**, sat, pe **Birlad**, la gura **Stebnicului**; (c. ~, j. **Vaslui**); cumpărat și alipit de domn **tîrgului** **Vaslui** 96; seliște lingă ~, v. **Miclești**.
- ⟨**Bălțați**, sat, c. **Tătărăni**, j. **Vaslui**); sat în ~, v. **Folești**.
- Băneasa**, vale, (la S.-V de **Rădești**, c. **Bălăbănești**, j. **Galați**); în hotarul unui loc pustiu 159.
- Bănilă**, tatăl lui **Toma Bănilă**, al lui **Petrea**, al **Sofiicăi** și al **Mușei** 184.
- Bănilă**, v. și **Toma** ~.
- * **Bărbășani**, sat, pe **Bistrița**, în **Cimpul** lui **Dragoș**; (lingă **Bețești**, c. **Rediu**, j. **Neamț**); întărit lui **Borcea** și surorii sale, **Dragolea** IX.
- Bărgăjani** (sec. XVIII: **Birgăiești**), sat, pe **Moldova**; (în **Drăgușeni**, c. ~, j. **Suceava**); întărit lui **Ivanco Birlici** și surorii sale, **Anușca** 6.
- Băsăscul**, v. **Bălco** ~.
- Băsăști**, sat; (c. **Pirjol**, j. **Bacău**); întărit lui **Niagul** și fratelui său, **Stoica armaș** 23.
- ⟨**Băsești**, sat, v. **Viișoara**.
- * **Băsinți**, sat, ț. **Suceava**; (probabil lingă **Zamostea**, c. ~, j. **Suceava**); biserica din ~, întărită **Episcopiei** de **Rădăuți** 73.
- Bășeni** (unde a fost **Bașa**), sat, la **Turia**; (nume schimbat recent în **Mihail Kogăl-**

- niceanu, c. Țigănași, j. Iași); întărit lui Gavril și verilor săi 262;
sat lângă ~, v. * Târjoaca.
- ⟨Bătinești, sat, c. Țifești, v. Vrancea); sat lângă ~, v. * Călimănești;
loc lângă ~, v. Vad.
- Bejăriceni (Bezăriceni, Buzărășteni), sat, pe Idrici; ⟨ulterior Dolheni, contopit cu s. Idrici, c. Roșiști, j. Vaslui); întărit Anușcăi, Negritei și Mariei 217.
- ⟨Bejenești), sat, v. Crăstoia.
- Bela, mama Anușcăi 31.
- Belcești, sat, pe Pîriul Alb; ⟨ulterior Șchei, apoi David, c. Botești, j. Neamț); întărit lui Iurșa aprod. 111.
- Belici (unde a fost ~), v. * Dumbrăveni, sat.
- Belzeni, sat, pe Lipova; ⟨c. Dragomirești, j. Vaslui); două treimi din sat întărite lui Șteful și fraților săi, Simin și Ion 4.
- Bene, v. Sima ~.
- Benea (casa lui ~), loc; ⟨pe obcina Feredeului, j. Suceava); în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- Benea, v. și Duma ~.
- Benești, pîriu, la Benești; ⟨în c. Gura Gura Văii, j. Bacău); sat pe ~ 2.
- * Benești, sat, pe pîriul Beneștilor; ⟨lângă Pătrășani, contopit cu Rîpile, cu numele schimbat în Gura Văii, c. Gura Văii, j. Bacău); întărit lui Radu Pătrășcan 2.
- Benin (netradus), v. Benea.
- Benina (netradus), v. Benea.
- ⟨Bercești), sat, v. ⟨Berciaști).
- Berchez, v. Runcul lui ~.
- ⟨Berciaști), sat, v. * Ostășești.
- Berea (netradus: Berina), tatăl Mărinei 94.
- Berea, v. și Berescul.
- Berehoiu, primește întărire, împreună cu Focșa și Bantăș, pentru un loc de la obârșia Covurluiului cu Apă 159.
- Berescul, v. Mihul ~.
- ⟨Berești, oraș, j. Galați); loc și pădure la ~, v. * Voinești, sat.
- Berești, sat, pe Siret; ⟨c. Adincata, j. Suceava); în hotar cu satul Șerbănuți 108.
- Berești, sat, pe Tazlăul ⟨Mare; Berești-Tazlău, c. ~, j. Bacău); întărit Mărinei, fiica lui Berea 94; poiană în dreptul satului ~ 220;
sat lângă, v. ~ * Petrilești.
- ⟨Berești, sat, c. ~, r. Ungheni, azi R.S.S. Moldovenească); sat lângă ~, v. * Cernătești.
- ⟨Berești), sat, v. Scuttureceani.
- ⟨Berești-Tazlău), sat, v. Berești.
- ⟨Berezani, sat, c. ~, j. Vaslui); sate lângă ~, v. * Albotoști, * Ulmi; sat probabil lângă ~, v. * Husiani;
seliște lângă ~, v. Roman
(unde a fost ~)
- Berheci, pîriu, ⟨afluent al Birladului la Negri-lești c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați); sate pe ~ 95, 98, 187, 228, 247.
- Berheci, v. și Birheci, stație de menzil.
- Bericica (unde a fost ~), v. * Budzești, sat.
- Berina, v. Berea.
- Berteza, v. Petru ~.
- Berzea, fiul Mărinei; vinde, împreună cu fratele și vara lui, satul Dolhești 264.
- Bețea (unde a fost moara lui ~), v. Bețești, sat.
- Bețea, v. și Toader ~.
- Bețești (unde a fost moara lui Bețea), sat, pe Bistrița, în Cîmpul lui Dragoș; ⟨c. Rediu, j. Neamț); întărit lui Borcea și surorii sale, Dragolea 222, IX;
sat lângă ~, v. * Bărbășani.
- Bezăriceni, sat, v. Bejăriceni.
- Bezin, pîriu, confluent cu Lopatna ⟨la Pocșești, c. Teleșeu, r. Orhei, azi R.S.S. Moldovenească); seliște la confluența Bezinului cu Lopatna 250.
- Bibarț, v. Seliștea lui ~.
- Bica, fratele lui Radul Cîrlig; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, asupra satului Mohila 13.
- Bila, fiul Mărinei, nepotul lui Giurgiu Giumătate; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Balosinăuți 96.
- Bilahoi, pîriu, v. ⟨Ghilahoiu).
- Bilava (Bilahoi), pîriu; ⟨Ghilahoiu, afluent al Birladului la Rădești, c. Costești, j. Vaslui); în hotarul țirgului Vaslui 96.
- Bilca, v. Măria ~.
- Bilcari, sat, v. Bălcari.
- Bilea, v. Ștefan ~.
- Bilic din Hîrlău; vinde domnului o vie din dealul Hîrlăului 75.
- Bilțu, nepotul lui Toader Hârniș; vinde, împreună cu rudele, satul Bontestești 60.
- Birai (unde a fost ~, satul lui ~), v. Birăești, sat.
- Birăești (unde a fost Birai, satul lui Birai), sat, pe Bistrița, mai sus de Bacău; ⟨Gherăiești, înglobat în m. Bacău, j. ~); dat, în schimb, m-rii Bistrița de Alexandru ⟨cel Bun) și primit, în schimb, de Ștefan ⟨cel Mare) de la aceeași m-re 247, 256.
- Birheci, stație de menzil, pe Berheci; ⟨Poșta, c. Gohor, j. Galați); căpitan de la ~ (1736) 281.
- Birțu, nepotul lui Cristea Negru și al lui Giurgea; vinde domnului, împreună cu rudele, iezorul Cerlenul, satul Balintestești și seliștea lui Manea 282.
- Bistrița, m-re, ⟨în s. Bistrița, c. Vișoara, j. Neamț); schimb de sate, danii și întăririi 17, 246, 247 256, X; călugări de la ~ 18;
hram, v. Adormirea Maicii Domnului.
- Bistrița, riul, ⟨afluent al Siretului); sate pe ~ 93, 100, 135, 247, 256, IX; hotar IV.
- Bic, riul, ⟨afluent al Nistrului); loc pustiu și sat pe ~ 265.
- Birgăiești, sat, v. Bărgăiani.
- Birlad, riul, ⟨afluent al Siretului); sate, seliște, și mori pe ~ 13, 20, 21, 43, 54, 56, 65, 96, 131, 148, 155—158, 161—163, 175, 186, 196, 197, 224, 225, 233, 239, 263, 273, 274, 286; sat între ~ și Stebnic 60'

- intre ~ și Crasna 96; iezer pe ~ 196, 197; hotar 96, 151.
- Birlad**, tirg; <m. ~ , j. Vaslui>; tirgoveți, șoltuzi și pigari; întărirea vechiului hotar al tirgului și a scutirii tirgoveților de vama mică de la ~ ; vama din pește a tirgului ~ ; seliște dăruită de domn tirgului ~ 151; privilegiul tirgului 151.
- Birlălești**, sat, pe Dumitra; <c. Epureni, j. Vaslui>; întărit Mărinei 123; sate lângă ~ , v. * Fintina lui Șolomon, * Cioreni.
- Birlea**, pîriu, <sec. XVI: Birlești, iar mai tirziu Birleasca, afluent al Siretului, pe stînga, mai jos de or. Pașcani, j. Iași>; sat la gura lui 245.
- Birlici**, v. Ivanco ~ , Oanță ~ , Sin ~ , Stan ~ .
- Birlinți**, sat, țin. Suceava; <ulterior Stircea, azi R.S.S. Ucraineană, c. Porubne, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73; sat lângă ~ , v. * Teterna
- <Bîrnatul>, pîriu, v. <Trebeș>.
- Bîrsan**, tatăl Măriei 184.
- Bîrzăști** (Bîrzănești, Brezăști), sat, pe Birlad; <Bîrzești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; în hotar cu satul Scantîrești 131; întărit nepoților lui Sima Rugină ș.a., în urma împărțirii 175; sat în ~ , v. Liudești; loc în ~ , v. Răclă (drumul lui ~).
- Bîrzănești**, sat, v. Bîrzăști.
- <Bîrzești>, sat, v. Bîrzăști.
- Bîrzota**, pîriu, <afluent al Birladului la Crivești, c. Tutova, j. Vaslui>; boier de la ~ 48.
- Bizdîg**, v. Ivan ~ .
- <Blăgești, sat, l.c. a or. Pașcani, j. Iași>; sat lângă ~ , v. * Dragomirești.
- <Blăgești, sat, c. ~ , j. Bacău>; sate lângă ~ , v. * Călienești, * Chicoșești.
- <Blăgești, sat, c. ~ , j. Vaslui>; sat lângă ~ , v. * Botești.
- Bludna**, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, lângă Suhoverca, înglobat în or. Coțmani, r. ~ , reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
- Bobiceni**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Boghîceni, c. Bujori, r. Kotovsk>; în hotar cu Petricani 44.
- Bodea**, fratele lui Stan Grama, al lui Sima și al lui Bogdan; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Sirbi 136.
- Bodea**, ploscar, bunicul lui Oancea, 164, 276.
- Bodea**, spătar; în sfat XIII.
- Bodea**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Putna 290.
- Bodea Rumărul** (seliștea lui ~), pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Hănăsenii Noi, c. Filipeni, r. Leova>; în hotar cu seliștea unde a fost Tirgul Săratei 50.
- Bodea Sîrbul** (seliștea lui ~), pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Hănăsenii Noi, c. Filipeni, r. Leova>; în hotar cu seliștea unde a fost Tirgul Săratei 50.
- * **Bodești**, sat, la Poiana Boului, pe Tazlăul Mare; <lîngă Scorțeni, c. ~ , j. Bacău>; întărit lui Gavril Dinga, surorii sale, Rusca, și nepoților acestora 245.
- Bogdan**, fratele lui Stan Grama, al lui Sima și al lui Bodea; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Sirbi 136.
- Bogdan**, fratele lui Ștefan Legheteș 152.
- Bogdan**, stolnic, tatăl Voicăi, bunicul lui Ivul 248.
- Bogdan** (unde a fost ~), v. Deocheați, sat.
- Bogdan de la Voitîn**, fiul lui Hărman, nepotul lui Iașco; vinde domnului, împreună cu fratele și surorile sale, satul Voitîn 77.
- Bogdan-Vlad** (Bogdan voievod), fiul lui Ștefan <cel Mare>; credința lui (Bogdan-Vlad) 1, 3-12, 14-27, 29-31, 35-40, 42, 43, 45-47, 49-51, 54-60, 62, 63, 65-77, 79-84, 86-91, 93, 96, 97, 99-109, 112, 114, 116-118, 120-124, 126-130, 133, 134, 136-138, 140, 142, 143, 145, 146, 149, 151-164, 168-172, 173, 177-194, 196, 197, 201-204, 206-211, 213, 215-218, 220-227, 229, I, II, VII-IX; XII (Bogdan); asociat la domnie (Bogdan voievod) 230-234, 236, 239, 240, 242-248, 252-268, 271-279, 282, 283, 285, 286, 288-293, 295, VI.
- Bogdan vodă** <Lăpușneanu>; act de la ~ (sec. XIX) 206.
- Bogdan voievod**, v. **Bogdan-Vlad**.
- Bogdana**, pîriu, <afluent al Troțușului la Valea Seacă, c. ~ , j. Bacău>; sat pe ~ 37.
- Bogdana** (unde a fost Fete), sat, pe pîriul Bogdana; <l.c. a c.s. Ștefan cel Mare, m. Gheorghe Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; dăruit lui Duma pîrcălab 37; în hotar 269.
- Bogdănești**, sat, la Cobîle; <c. Traian, j. Bacău>; întărit lui Mihul Pojar 105; sat în ~ , v. Rusciori.
- Bogdănești**, sat, la Cîrligătura; <c. Horlești, j. Iași>; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula 80; sate lângă ~ , v. * Hovcești, * Medeleni.
- <Boghea>, deal și pîriu, v. * Bogheasa, sat.
- * **Bogheasa**, sat, la Cîrligătura; <deal și pîriu Boghea, lângă Cornești, c. Miroslava, sau top. Bogheasa, în s. Voinești, c. ~ , j. Iași>; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- <Boghîceni>, sat, v. Bobiceni.
- Bohotin**, branîște domnească; <zona deluroasă și împădurită de la confluența Jijiei cu Prutul; j. Iași>; prisăci de la ~ , dăruite m-rii Putna 74, m-rii Neamț 293; sat lângă ~ (sec. XIX) 206.
- Bohrinești**, sat, v. * Borhinești.

- Boia, țigan; întărit cu sălașul său Mitropoliei de Roman 39.
- Boiștea, gîrlă, la Prut. confluentă cu ierzerul Roșu; <lingă s. Roșu, c.~, r. Cahul, azi R.S.S. Moldovenească>; în hotarul satului Boiștea; mlaștina girlei întărită m-rii Putna 282, 285.
- *Boiștea, sat, la Prut, mai jos de gura girlei Boiștea; <lingă s. Roșu, c.~, r. Cahul, azi R.S.S. Moldovenească>; parte întărită m-rii Putna 282, 285.
- Bolca, sora lui Bratul; primește întărire, împreună cu fratele ei, pentru două părți din jumătatea de sus a satului Sirbi 251.
- Boldor, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Boldur (Boldor), vistier; în sfat 1, 3—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93; vornic; în sfat 96—99, 101—105, 107—109, 112, 114, 118—120, 122—126, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 151—164, 166, 168—172, 178—195, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 221—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271—279, 283, 285, II, IV, VI—IX, XII.
- Boncean, fiul Stanei, nepotul lui Mihul Cîrnul; vinde, împreună cu surorile sale, jumătate din satul Cîrnești și satul unde a fost Ivan 145, 146.
- Bontea, v. Mihul ~.
- Botești (sec. XVII: Tăcămănești), sat, între Birlad și Stebnic; <azi Călugăreni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; întărit lui Toader Marele și nepotului său 60.
- Bora, jude 21; v. și satul unde a fost jude ~, v. *Movila.
- *Borăști, la Movilă, sat, pe Birlad, la gura Horiaștei, ț. Tutova (menț. tirzie); <lingă Zorleni, c.~, j. Vaslui>; uricul satului ~ 21; v. și *Movila (unde a fost jude Bora), sat.
- <Borăști>, sat, v. Terpești.
- Borcea; fratele Dragolei; cumpără și primește întărire, împreună cu sora lui, pentru satul Bețești 222, IX și pentru satul Bărbășani și o jumătate din Rediu IX.
- <Borčești>, sat, v. Petrilești.
- *Borghinești, sat; <lingă Ncgrilești, c.s. Munteni m. Tecuci, j. Galați>; în hotar cu satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 274.
- *Borhinești (Bohrinești, Borhonești), sat pe Șomuzul <Mare, la gura Brădățelului>; mai jos de Mihăiești, <c. Horodniceni, j. Suceava>; în hotar cu satul Mihăești 32, 34.
- Borhonești, sat, v. *Borhinești.
- Boris al lui Brae, tatăl lui Iurie al lui Brae 234.
- <Borogani>, sat, c.~, r. Comrat, azi R.S.S. Moldovenească; seliște lingă ~
- v. Seliștea Tătărească; loc lingă ~, v. Fintina Popișoara.
- <Boșeni> sat, v. Petrilești.
- Borta (unde a fost ~), v. Radotești, sat. Borzescul, v. Trif ~.
- <Borzești, sat, l.c. a m. Gheorghe Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; sat în ~, v. Mihnești.
- Bosancea, sat; <Bosanci, c.~ j. Suceava>; om din ~ 75; v. și Ioan Despot din ~.
- Bosioc, v. Toma ~.
- Boșoteni, sat, pe Tazlăul Mare; <c. Berești—Tazlău, j. Bacău>; întărit Mărinei, fiica lui Brea 94.
- *Botăș, bunicul Neagșei; partea lui dintr-un sat, vindută 42.
- *Botăș (unde a fost ~, partea lui ~), sat, pe Moldova, în Cîmpul Perilor; <lingă Păstrăveni, c.~, j. Neamț>; parte de sat cumpărată și dăruită de domn Mitropoliei de Roman 42.
- Botășani, sat, pe Suceava, <ulterior Botoșenița; reînființat în 1784 sub numele de Fintina Albă, contopit apoi cu Frătăuții Noi, c.~, j. Suceava>; dăruit și întărit m-rii Putna 54, 285 biserica din, ~ pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 74.
- Botășani, tirg; <m. Botoșani, j.~>; preot din ~ 134.
- Botești, sat; <c. Horodniceni, j. Suceava>; întărit Vasutcăi, soția lui Stanciul aurarul 230.
- *Botești, sat pe Ialan; numit ulterior Crețeana; <deal Butești și vale Crețana, lingă Blăgești, c.~, j. Vaslui>; întărit lui Sima și fratelui său, Onica 257.
- Botișani, sat, v. *Botășani.
- Botna Mare, riu; <Botna, azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Nistrului>; loc de sat pe ~ A.
- Botnișoara (loc de sat peste ~); <azi R.S.S. Moldovenească, s. Rizeni, c.~, r. Anenii Noi>; dăruit lui Cozma Răzănianu A.
- Botnișoara, pîriu; <azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Botnei la Gangura, c.~, r. Anenii Noi> loc de sat peste ~ A.
- <Botoșani>, v. Botășani.
- Botoșanța (Botoșești), sat, pe Siret; <Botoșanița Mare, c. Calafindești, și Botoșanița Mică, c. Grămești, j. Suceava>; partea de sus, Grămeștii, dăruită lui Stanciul și surorilor sale 113; v. și Grămești.
- <Botoșenița>, sat, v. *Botășani.
- Botoșești, sat, v. Botășanța.
- Boț, v. Luca ~.
- Boul, vornic; în sfat 15.
- Boul, v. și Dragoș ~, Gheorghe ~.
- <Boureni, sat, c. Moțca, j. Iași>; sat lingă ~, v. *Poiana (unde au fost cneji Băloș și Danciul).
- Bozie, v. Runcul lui ~, loc.

- Bradul Muierii**, loc; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Brae**, v. Boris al lui ~ , Iurie al lui ~ .
- Bran**, v. Piscul lui ~ , loc.
- Brat**, loc, la Ciulinești, pe Prut; <în Ciulinești, contopit cu Probota, c. ~ , j. Iași>; în hotar 258.
- Bratul**, cumpără satul Mălăești și un loc de moară pe Stavnec 7.
- Bratul**, armaș; hotarnic 134.
- Bratul**, boier în sfat IV.
- Bratul**, fiul Mușatei; primește întărire împreună cu rudele sale, pentru satul Cu<ci>ulătești 232.
- Bratul**, fratele Bolcăi; primește întărire, împreună cu sora lui, pentru două părți din jumătatea de sus a satului Sirbi 251.
- Bratul**, fratele lui Coste; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Cîrligul lui Dan VI.
- Bratul**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Bratul**, țigan, fiul lui Ion; dăruit m-rii Putna 77.
- Bratul**, unchiul (?) lui Rafeiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Negoști 42.
- Bratul viteazul**, tatăl lui Mircea Cașotă, al lui Dragomir Cașotă ș.a. 84.
- Brădățul**, pîriu, <afluent al Șomuzului Mare la Mihăiești, c. Horodniceni, j. Suceava>; sat și moară pe ~ 32, 34, 38, 230.
- Brădești**, sat; <c. Vinderei, j. Vaslui>; în hotar 151.
- Brăduleț**, loc; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- <Brăhăești, sat, c. ~ , j. Galați>; sat lângă ~ , v. *Cernica.
- Brătiești**, sat, pe Trotușul de sus <c. Bîrsănești, j. Bacău>; întărit lui Cozma și nepotului său, Toader 192.
- Brătulenii**, sat, v. Sirbi.
- Brătulești**, sat; <c. Strunga, j. Iași>; întărit nepoților lui Bratul viteazul 84.
- Brătulești**, sat, v. Sirbi.
- <Brătulești>, sat, v. Cîrligul lui Dan.
- <Breazu>, sat, v. Tătăruși.
- Brebi**, sat, ț. Neamț; <Brighi, în Hociungii, c. Moldovenii, j. Neamț>; întărit lui Petri-man ș.a. 67.
- Brehnești**, sat, v. Ruptura.
- Brezăști**, sat, v. Bîrzănești.
- <Brighi>, sat, v. Brebi.
- Brindea**, tatăl Micăi 136.
- Brîndușa**, nepoata lui Giurgiu Șecanul; vinde, împreună cu Șerban, jumătate din satul Șecani
- ***Brînza**, sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, lângă Tereblecea, nume schimbat în Porubne, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Broșteni**, sat; <c. Bahna, j. Neamț>; în hotar cu Urgiceni 88, 201.
- Brudur**, tatăl Dobrei 96.
- Brudur**, v. și Duma ~ , Pătru ~ .
- Brudurești**, sat, pe Soholeț; <Suhuleț, c. Tansa, j. Iași>; jumătate de sat întărită lui Duma clucer 30.
- Brudurești**, (unde a fost satul lui Drăgoi și al lui Toma), sat cu două judecii, pe Vaslui, mai sus de târgul Vaslui; <Portari, c. Zăpodeni, j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domnii târgului Vaslui 96.
- Buceașchi**, v. Danciul ~ .
- Buciașchi**, tatăl lui Danciul 293.
- <Bucium>, cartier, v. Buciumi, sat.
- Buciumeni**, sat, mai jos de Rădășani; <contopit cu or. Fălticeni, j. Suceava>; întărit lui Isac vistier 71.
- <Buciumeni, sat, c. ~ , j. Galați>; sat lângă ~ , v. *Romănești.
- Buciumi**, sat; <l.c. a c.s. Ștefan cel Mare, m. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), j. Bacău(?)>; întărit lui Radu Pătrășcan 2.
- Buciumi**, sat; <Bucium, cartier al m. Iași, j. ~ >; drumul spre ~ , în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Bucovăț**, pîriu, v. Bucoveș.
- Bucoveș** (Bucovăț), pîriu; <afluent al Moldovei, la Păltinoasa, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Bucur**, v. Săcătura lui ~ , loc.
- București**, oraș, <Țara Românească; m. ~ >; condică de acte scrisă în ~ (1820) 112.
- Buda**; primește danie un loc pustiu pe Sărata 291.
- Buda** (netradus: Budiul) (balta lui ~), baltă la Prut, <în Probota, c. ~ , j. Iași>; în hotarul satelor Verejani și Ciulinești 258.
- Buda**, fratele Nastei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Buda**, jude 274;
v. și satul unde au fost juzi ~ și Drăgoiu.
- Buda** (Bude), nepotul lui Sima Bene; vinde, împreună cu rudele sale, satele Rădeni 227, Botești 257, Murgeni 259.
- <Buda Mare, sat, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți, azi R.S.S. Ucraineană>; sat în ~ , v. Stroinți.
- <Buda Mică (?)>, sat, v. Urvicoleasa.
- Buda și Drăgoiu** (unde au fost juzi ~), sat, pe Bîrlad; <sec. XVI: Negrițești; s.c. al c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați>; întărit lui Danciul Delea 43; patra parte de sat întărită lui Crăciun 274;
v. și Murgu (partea de la ~), parte de sat.
- Buday** <— Deleanu>; verifică trad. germ. (sec. XIX) 36.
- Bude**, v. Buda.
- Budești**, sat, pe Pîriul Negru; <c. Făurei, j. Neamț>; întărit lui Dașco și Malei, fiii lui Gostilă 29;
v. și Băloș din ~ .

Budin (netradus), v. Buda (balta lui ~).
 Budză, v. Ion ~ .
 Budzea, v. Mihăilă ~ .
 Budzești (unde a fost Bericica), sat, pe Sărata; <deal și vale între Ivănești și Căpotești, c. Pădureni, Vaslui>; a patra parte de sat întărită lui Neagul Dumia și fratelui său, Băloș 171.
 Buhăicea, v. Laslău ~ .
 <Buhăceni>, sat, v. Buhăiceani.
 Buhăiceani (Buhăcești), sat, pe Jijia, sub Cornăriș; <Buhăceni, c. Trușești, j. Botoșani>; întărit Nastei, sora lui Mihul Pojar 105.
 Buhăicești, sat, v. Buhăiceani.
 <Buhoci, sat, c. ~ j. Bacău>; prisacă lingă ~ v. Mănăstirea.
 Buhtea, boier, în sfat XIII.
 Buhuș, v. Ioan ~ .
 <Buimăceni>, sat, v. Băimăceni.
 Bujor, pîriu, <numit ulterior Rogoaza, apoi Oțeleni, afluent al Elanului la Gușitei, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; sat la gura pîriului ~ 57; sat între ~ și pîriul Seaca 58; sate pe ~ 247; hotar VII.
 <Bujor>, sat, v. Bujorul.
 Bujorul, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Bujor, c. ~, r. Kotovsk>; în hotar cu satul Petricani 44; sat lingă ~, v. *Soci; loc lingă ~, v. Fintina Mare.
 Bulai, v. Irimia. ~ .
 Bumburești, sat, numit Ciurilești (sec. XVI), pe Tutova, la gura Studenețului; <în Piscu Enei, contopit cu Iana, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Dragoșe stolnic 120.
 Bunavestire, hram al m-rii Moldovița 31.
 <Bunești>, sat, v. Burești.
 Bura, fiica Malinei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
 Buraia, fiica Stanei, nepoata lui Ivan; primește întărire, împreună cu fratele și surorile sale, pentru un sat pe Cneaja 153.
 Burea, v. Barbul ~ .
 Burea, fratele Necșei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru o jumătate din satul Cîrna 173.
 Burești <Bunești> (unde se numește Fundul), sat cu loc de prisacă și bălți, pe Siret; <Fundu lui Bogdan, nume schimbat în Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău, j. ~>; sat ascultător de curtea domnească din Bacău, dăruit m-rii Tazlău 93.
 Burlă, fiul lui Feodor Platon; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
 Bursuci, sat, v. Soci.
 Burul, fiul lui Tatul din Bîrzota; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satele Certăști, Făuriei și Șchiupeni 48.
 Bușmei, pîriu; <afluent al Bistriței la s. Bușmei, c. Farcașa, j. Neamț>; hotar IV.
 Buțeat, țigan; întărit cu sălașul său Episcopiei de Rădăuți 19.
 Buză, v. Budzea.

Buzărășteni, sat, v. Bejăriceni.
 Buzea, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
 Buzești, v. și *Budzești, sat.

C

Cahove, pîriu; <Cahul, afluent al iezzerului Cahul, la sudul r. Vulcănești, R.S.S. Moldovenească>; loc pustiu pe ~ 284.
 <Cahul, oraș, r. ~, azi R.S.S. Moldovenească>; sate lingă ~, v. *Fărceni, *Fintina Măceșul, *Șchei.
 <Cahul>, pîriu, v. Cahove.
 <Cahul>, pîriu, v. și Valea Cahovului, vale.
 Calafendești, sat, ț. Suceava; <Calafindești, c. ~, j. Suceava>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
 <Calafindești>, sat v. Calafendești.
 Calianăuți, sat pe Siret; <în Mindrești, c. Vlădeni, j. Botoșani>; în hotar cu Mindrești 109.
 Calienești, sat, v. *Călienești.
 Calin, fratele lui Neagoe Orbescul; primește întărire, împreună cu acesta și cu nepoții lui de frate, pentru satele Răspopi, Iiești și Cățelești 101.
 Calin, v. și Mhai ~ .
 Calina, pîriu, <afluent al Cușitnei, c. Dobrovăț, j. Iași>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
 Calincea, țigan, fiul lui Tota; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
 Camenca, sat, pe Siret; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Putna 285.
 Canano, v. Iancul ~ .
 Cananov, tatăl lui Mihul 175.
 Candrea (netradus: Candrinii), tatăl lui Dragotă, al Sofiiicăi și al Mărușcăi 1.
 Candrinii (netradus), v. Candrea.
 Canta, v. Iordache ~ .
 <Canțălărești>, sat, v. Scanțirești.
 Caraclău (greșit: Catlovea), pîriu, <afluent al Trotușului lingă m. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), j. Bacău>; sat pe ~ 269.
 Carfina, țigan holtei; întărit Mitropoliei de Roman 39.
 Carimbu, v. Drăguș ~ .
 Carpenul, pîriu; <afluent al Neamțului la Stinca, c. Pipirig, j. Neamț>; hotar IV.
 Carvac Leurinț din Hirălu, soțul Agitei 244.
 Cașotă, v. Dragomir ~, Grozea ~, Mircea ~ .
 Catina, v. Miclăuș ~ .
 Catlovea (greșit), v. Caraclău, pîriu.
 Caucelești (unde au fost juzi Mihail și Dieniș), sat, pe Cracău; <Căciulești, c. Girov, j. Neamț>; dat domnului, în schimb, de m-rea Bistrița 256; sate lingă ~, v. *Grielești, *Lupșa.
 <Cavadinești. sat. c. ~, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Tăuți.
 Căcăceani, sat, v. *Căcăceni.
 *Căcăceni (Căcăceani), sat; (lingă Drăgăoiesti sau lingă Lucăcești, c. Drăgăoiesti, j. Su-

- ceava); întărit Vasutcăi, soția lui Stanciu aurarul 230.
- Căcărează, v. Giurgea ~.
- <Căcărezeni>, sat, v. Nămisnici.
- <Căcărezeni-Banu>, sat, v. Nămisnici.
- <Căciulați>, sat, v. Cu<ci>ulătești.
- <Căciulești>, sat, v. Caucelești.
- Căldărușa, top. la Ștubeuil; <în Știubieni, c. ~, j. Botoșani>; în hotarul satului Ștubeuil 118.
- *Călinești (Călinești), sat, pe Bistrița; <lingă Blăgești, c. ~, j. Bacău>; dat de domn, în schimb, și întărit m-rii Bistrița 256.
- Călinești (Călinești, unde a fost casa lui Dragomir), sat, la Cobile; <Călinești, c. Negri, j. Bacău>; întărit lui Cozma ușar 89.
- Căliman (vadul lui ~), pe Gostileasa; <în Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț>; în hotarul satului Gostilești 42.
- Căliman (unde a fost curtea lui ~), v. Jumătățeni, sat.
- Căliman, v. și Petrea ~.
- *Călimănești, sat, pe Putna, la Vad; <lingă Bătinești, c. Țifești, j. Vrancea>; jumătatea de sus a satului, întărită lui Micul Mijcău 218.
- Călin, v. Mihai ~.
- Călina, mama lui Duma XII.
- Călinăuți, sat. Ț. Suceava; <Călinești, c. Calafindești, j. Suceava>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Călinăuți, sat, Ț. Suceava; <Călinești, c. Mihăileni, j. Botoșani>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- *Călinești (unde au fost casele lui Mihai Călin și ale fratelui său, Ștefan), sat, pe Birlad; <lingă Pogonești, c. Ivești, j. Vaslui>; cumpărat și dat apoi, de domn și întărit lui Toader, fratele lui Hărman pircălab, în schimbul satului Toporașuți 54.
- Călinești, sat, v. Călinești.
- <Călinești>, sat, v. Călinăuți.
- Călmățui, sat, v. Călmățui.
- Călmățui, v. și Neagul ~.
- Călmățui, sat, sub Movile; <azi R. S. S. Moldovenească, Călmățui, c. Cioara, r. Kotovsk>; a treia parte de sat, întărită lui Mănăilă Cioplescu 61; loc la ~, v. Movile.
- <Călugăra>, pîriu, v. Pîrul Călugărului.
- <Călugăra>, sat, v. Ungureni.
- Călugăreni (Călugărești, unde a fost Giurgiu Călugărul), sat, pe Dobrovăț; <Dobrovăț-Moldoveni, contopit cu Dobrovăț, c. ~, j. Iași>; primit de domn, în schimb, și dăruit m-rii Dobrovăț 247; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- <Călugăreni>, sat, v. Bontești.
- <Călugăreni, sat, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. *Hădărăești.
- Călugărești, sat, v. Călugăreni.
- Călugărița, pîriu, la Stețcani, <Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; seliște la gura pîrului ~ II.
- Călugărul, v. Giurgiu ~.
- Căpățfroasa, pîriu, afluent al Săratei, <lingă Cazangic, c. Sarata-Nouă, r. Leova, R.S.S. Moldovenească>; loc pustiu la gura pîrului ~ 291.
- <Căpotești, sat, c. Pădureni, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. *Budzești.
- <Cărbunari>, sat, v. Comănești (unde a fost Comăniul, Comănel).
- Cărhana, gîrlă; <azi R. S. S. Moldovenească, în Crihana Veche, c. ~, r. Cahul>; în hotar 282.
- Cărhana, vale; <azi R. S. S. Moldovenească, în Crihana Veche, c. ~, r. Cahul>; în hotar 282.
- Cărhană, fratele lui Oană; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Mușata 41.
- *Cățelești, sat, pe Covurlui; <probabil lingă Jorăști, c. ~, j. Galați>; întărit lui Neagoe Orbescul ș.a. 101.
- Căuești (unde au fost Leunteneștii), sat, pe Rebricea; <c. Șcheia, j. Iași>; întărit fiicelor lui Oană Căuia 224.
- Căuia, v. Oană ~, Toader ~.
- Căuiana, pîriu, la Căuești; <c. Șcheia, j. Iași>; sat pe ~ 224.
- Căuiu, v. Căuia.
- Ceaplinți, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R. S. S. Ucraineană, înglobat în or. Coțmani, r. ~, reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
- Cehan, v. Apostol ~.
- *Cehani, sat; <lingă Balăbănești, c. ~, j. Galați>; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Cerătiani, sat, v. Ceretiani
- Cerepcăuți, sat Ț. Suceava; <azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Ceretiani (Cerătiani, Ceretiani), sat, la Cobile; <Hertioana-Răzeși, c. Traian, j. Bacău>; oameni din ~ 89; întărit lui Petrea și fratelui său, Ion 90.
- Ceretiani, sat, v. Ceretiani; v. și Ion din ~.
- Cerlenuț, iezar, v. Roșul.
- Cerna, fiica Mușei, nepoata lui Duma XII.
- Cerna, nepoata de soră a Mălinei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Balomirești și Hoisești 128.
- Cerna <Cernu>, pîriu, <afluent al Tazlăului Mare la Gura Cernului, contopit cu Rominești, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; în hotarul unor poieni 220.
- *Cernăești, sat, peste Prut; <azi R. S. S. Moldovenească>; probabil lingă Berești, c. ~, r. Ungheni>; întărit lui Iurșă și nepotului său Iliăș Saula 80.
- Cernăuți, tirg, Ț. ~; <azi R. S. S. Ucraineană, or. ~, reg. ~>; biserici și preoți din ~ 74; drumul cel mare ce vine de la ~ 36; trad. autentificate la ~ (1784) 32–34.

- Cernăuți**, ținut; <azi în reg. Cernăuți, R. S. S. Ucraineană>; sate în ~ 9, 36, 54, 73, 75, 285; biserici din ~ 74.
- ***Cernica**, sat, pe Berheci; <vale lângă Brăhășești, c. ~, j. Galați>; întărit lui Marco spătar 98.
- Cernu**, piriu, v. Cerna.
- Cerțăști**, sat, pe Birzota; <Cerțești, c. ~. j. Galați>; întărit fiilor lui Tatul din Birzota 48.
- <Cerțești>, sat, v. Cerțăști.
- Cervacești**, sat, v. Cervacinți.
- Cervacinți** (Cervacești), sat, sub Codru; <Cervicești, c. Mihai Eminescu, j. Botoșani>; întărit nepoților lui State 238; sat lângă ~, v. *Șarba.
- <Cervicești>, sat, v. Cervacinți.
- Cetatea Albă**, cetate; <azi R. S. S. Ucraineană, reg. Odesa>; pircălab de ~ XIII.
- <Cetatea Neamțului>, v. Neamț, cetate.
- Cetatea Nouă** (Noă, Noi), cetate; <pe stînga Siretului, la est de m. Roman, j. Neamț>; 1, 3, 6, 7-12, 14-20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35, 37-40, 42, 43, 45, 47, 49-51, 54, 56-63, 65, 66, 68-77, 79-84, 86-91, 93, 96-99, 101-105, 107-109, 114, 116-118, 120, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 137, 138, 140, 143, 145, 146, 152-164, 166, 168-171, 177-194, 197, 201-204, 207-211, 213, 216, 218, 222-227, 230-234, 236, 237, 239, 240, 242-244, 246-248, 252, 254-257, 259-261, 263-268, 271, 273, 274-278, 283, 285, 288, 289, 291-293, 295, II, III, VIII, IX, XII, XIII.
- Cetățuia**, deal, la Șicșani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- <Cetireni, sat, c. ~, r. Ungheni, azi R. S. S. Moldovenească>; sat în ~, v. Oeșeni.
- Cheșco**, v. Simion ~.
- Cheșcu**, v. Cheșco.
- Cheșeanul**, v. Lupe ~.
- <Chetrești>, sat, v. Cucoșeri.
- <Chetrești>, sat, v. Petrești.
- Chicera lui Onică**, loc la Sinești și Onicicani; <c. Sinești, j. Iași>; în hotar 261.
- ***Chicoșești**, sat, pe Bistrița; <lingă Blăgești, c. ~, j. Bacău>; dat de domn, în schimb, și întărit m-rii Bistrița 256.
- Chigheci** (Tigheci), ținut; <azi R. S. S. Moldovenească, r. Leova, Cahul, și, parțial, Comrat și Vulcănești>; loc pustiu în ~ 162, 279.
- Chilia**, cetate; <în Chilia Veche, c. ~, j. Tulcea>; pircălab de ~ XIII.
- ***Chiliani**, sat, pe Birlad; <probabil lângă Perieni, c. ~, j. Vaslui>; act pentru jumătatea de jos a satului 148.
- Chineja**, piriu, v. Cneaja.
- Chirica**, ban; certifică o copie (1824) III.
- Chirilo Ghigoiatno**, ispravnic de act XIII.
- Chiriță**, logofăt de divan; copie acte (1820) 112.
- ***Chiș Laslău**, din Hirlău, tatăl lui Giurcău măcelar 244.
- Chișcă** (gîrla lui ~), la Nistru, <mai sus de confluența cu Botna; azi R. S. S. Moldovenească, la Zagorna, c. Chițcani, r. Tiraspol>; dăruită de domn m-rii Neamț 254.
- Chișinău**, or., <azi R. S. Moldovenească>; copie autentificată la ~ 175.
- Chiujdești**, sat, <pe Vilna; Slobozia, contopit cu Ipatele, c. ~, j. Iași>; act privind satul ~ 139.
- Chiuleni**, sat, pe Răut; <azi R. S. S. Moldovenească, r. Lazo sau r. Orhei>; III.
- <Cilibiu>, sat, v. Cozmești.
- <Cilibiu, sat, c. Golăiești, j. Iași>; sat lângă ~, v. *Oiași.
- <Cinișăuți>, sat, v. Sinașeuți.
- <Ciobalaccia, sat, c. ~, r. Cahul, azi R. S. S. Moldovenească>; sate lângă ~, v. *Cimpie, *Lațco din Cimpie (unde a fost ~), *Oanca (unde a fost ~).
- Ciocan**, nepotul lui Vlașin; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Argișani 185.
- Ciocan**, v. și Mișul ~.
- <Ciocani, sat, c. Perieni, j. Vaslui>; seliște lângă ~, v. Ivancea de la Tâtarca.
- <Ciocani>, sat, v. Hăndrești.
- <*Ciocănești>, sat, v. *Argișani.
- <Ciocirlești sat, c. Scinteia, j. Iași>; sat lângă ~, v. *Ostășești.
- Ciocîrlie**, boier în sat XIII.
- Ciocîrlie**, v. și Nicoară ~.
- ***Ciofrești**, sat, pe Bîrlad, la marginea iazului mare al Bîrladului, de la gura Gerului; <lingă Piscu, c. ~, j. Galați>; jumătatea de sus a satului ~, întărită lui Toader pisar, iar cea de jos lui Ion Frunteș stolnic și amîndurora a patra parte din iaz 196, 197.
- Cioplescu**, v. Mănăilă ~.
- <Ciorăști>, sat, v. Ciorăști.
- Ciorciolina**, fiica lui Drăgoici de la Cîrligătura, nepoata lui Șerb Răspop; vinde o seliște de la Cîrligătura 134.
- ***Ciorenii**, sat, pe Dumitra; <Valea Ciorănilor, loc, între Bîrlălești, c. Epureni, și Schineni, c. Murgeni, j. Vaslui>; împărțit de fiicele lui Dragomir Iuban 123.
- Ciorești**, sat, pe Birlad; <Ciorăști, c. Priponești, j. Galați>; întărit lui Ion Frunteș stolnic 20.
- ***Ciorsăcești**, (unde a fost Tiba), sat, cu loc de moară, pe Moldova, în Cîmpul Perilor; <lingă Păstrăveni, c. ~, j. Neamț>; cumpărat și dăruit de domn Mitropoliei de Roman 42; v. și *Tibești, sat.
- Ciortan**, v. Ion ~.
- <Ciortolom, sat, c. Tutova, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. *Roșcani.
- Ciortorovschi**, v. Andreico ~.
- Ciucescul**, v. Danciul ~, Mircea ~.
- Ciuciu**, v. Ciucescul.
- Ciuciu**, v. și Romașco ~.
- Ciuciul**, v. Ciucescul.
- Ciuhur**, riu, <afluent al Prutului la Coștești; azi R. S. S. Moldovenească, c. Darui-

- toarea, r. Rîșcani); sat la gura riului ~ 234.
- Ciulina**, baltă, la Prut; (în Probota, c. ~, j. Iași); în hotarul satelor Verejani și Ciulinești 258.
- Ciulinești** (unde au fost Manoil), sat, pe Prut; (contopit cu Probota, c. ~, j. Iași); întărit m-rii Pobrata 258; sat lângă ~, v. *Verejani.
- Ciumală** de la Cobile, soțul Marușcăi 90.
- Ciumalea**, v. Ivan ~, Toader ~.
- Ciumași**, sat, c. Berești-Bistrița, j. Bacău; sat lângă ~, v. *Slugani.
- ***Ciungești**, sat, pe Horincea; în hotar cu satul unde a fost Corod Vlad 26.
- Ciuntul**, v. Coste ~.
- Ciurbesti**, sat; (c. Miroslava, j. Iași); în hotar cu m-rea Dobrovăț 295.
- Ciure**, v. Ioan Nicolae ~.
- Ciurlești**, sat, v. Bumburești.
- Ciuteș**, v. Băloș ~.
- ***Cîmpie** sat, pe Larga; (azi R. S. S. Moldovenească, între Constantinești, c. Larga Nouă, și Ciobalaccia, c. ~, r. Cahul); jumătate de sat întărită Mărinei, fiica lui Dragomir Luban, iar jumătate surorii sale, Stana, în urma împărțirii satelor moștenite 123.
- Cîmpul lui Dragoș**, (zona dintre Bistrița și Tazlău, la nord și la sud de Nechid, j. Neamț); sate în ~ 59, 193, 215, 222, IX.
- Cîmpul Perilor**, cîmp, pe Moldova; (la c. Păstrăveni, j. Neamț); sate în ~ 42; v. și *Botăș (unde a fost ~, partea lui ~), *Ciorsăcești, *Tibești.
- Cînde** (greșit: Ciden), tatăl Magdei, bunicul Marinei 133.
- <Cîndești, sat, c. ~, j. Neamț>; sat lângă ~, v. *Grozești.
- <Cîndești, sat, c. Mihăileni, j. Botoșani>; sat lângă ~, v. *Slăvăuți.
- ***Cîrjani**, sat, pe Sărata; (Prigorceni, lângă Sărata, contopit cu Ferești, c. Văleni, j. Vaslui); jumătate de sat întărită lui Toma Prigorcea 11.
- Cîrjă**, v. Ioan ~.
- Cîrjă**, v. și Cîrje.
- Cîrjău**, v. Cîrje.
- Cîrje**, v. Iliaș al lui ~, Șandru ~.
- Cîrjevici**, v. Cîrje.
- Cîrjovici**, v. Cîrje.
- Cîrlig**, v. Radul ~.
- <Cîrligați>, sat, v. Pădureni.
- Cîrligătura**, (zona deluroasă de pe dreapta Bahlueșului și apoi a Bahluiului pînă la Coasta Iașilor, j. Iași); sate la ~ 25, 79, 80, 84, 116, 126, 134, 203, 244, 261, 285; prisacă la ~ 204; v. și Onicică de la ~.
- ***Cîrligeni**, sat, pe Siret; (lângă Hărmănești, c. Todirești, j. Iași); în hotar cu satul Tălvești 246.
- Cîrligul lui Dan**, sat, pe Corod; (Brătulești, c. Corod, j. Galați); întărit lui Bratul și lui Coste VI.
- Cîrmete**, v. Giurgiu ~.
- Cirna**, sat, pe ambele părți ale Zeletinului; (nume schimbate recent, în Lunca, contopit cu Tochilea, c. Răchitoasa, j. Bacău); întărit nepoților lui Laslău globnic 172; jumătate de sat întărită lui Bura și surorii sale, Neața 195.
- Cîrnești**, sat, pe Siret; (probabil același cu Cornești, c. Filipești, j. Bacău); cumpărat de domn și dăruit lui Stan Poiană, 114.
- ***Cîrnești**, sat, la Cobile; (lângă Ruși, contopit cu Roșiori, c. ~, j. Bacău); jumătate de sat întărită lui Mihăilă și fratelui său, Ghițul 145.
- Cîrnul** (iazul lui ~), la Cîrnești; (lângă Ruși, contopit cu Roșiori, c. ~, j. Bacău); în hotar 145.
- Cîrnul**, v. și Mihul ~.
- Cîrste**, v. Spredon ~.
- Cîrstea**, bunicul Nastasiei 138.
- Cîrstea**, fiul lui Coste Danovici; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Cîrstea**, fiul Mărinei; primește întărire, împreună cu sora sa, pentru satul Săcuiani și pentru o jumătate din judecia lui Oancea 105.
- Cîrstea**, fratele lui Dobrul, al Neagăi și al Nastei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Spăriați 184.
- Cîrstea**, fratele lui Stanciu; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o treime din satul unde a fost Comănil 221.
- Cîrstea** (unde a fost ~), sat, la Cîrligătura, în fața Narotiașei; (Cristești, c. Brăești, j. Iași); jumătatea de sus a satului întărită lui Negrilă Batirescul 79; sat lângă ~, v. *Narotiaș.
- Cîrstea Horaș**, tatăl Stanei 266.
- Cîrstești**, (unde a fost Miroslov), sat, pe Moldova; (Cristești, c. ~, j. Iași); întărit Nastasiei, fiica Mărinei 138; sat contopit cu ~, v. Hirești.
- Cîrstina**, sora lui One; vinde, împreună cu aceasta și cu unchiul ei, satul Vitoltești și jumătate din Hindrești 57, 58.
- Cîrșilă**, fratele lui Dragoș, al lui Petrea și al lui Petrea și al lui Gliga; primește întărire, împreună cu frații și verele lui, pentru satul Stroești 180.
- Clănău** (greșit: Cananău, Călnău, Cănănu, Cîlnău, Clănoiu, Cleneu, Clin), spătar (greșit: mare); în sînt 1, 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 112, 114, 116—128, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206, 207—211,

- 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 260, 261, 263—266, 268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—293, 295, II, IV, IX, XII;
stăpânește o moară pe Birlad, în satul Piscul 161.
- Clecea**, v. Ivașco ~ .
- Clicicăuși** (Clicșcăuși), sat, pe Prut, la gura Derehluului, ț. Cernăuți; <azi R.S.S.Ucraineană, Ostrița, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 75, 285; biserica din ~ , pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 74; v. și Dașco din ~ .
- Climăuși**, sat, pe Suceava, mai sus de Frătăuți; <c. Mușenița, ț. Suceava>; dăruit și întărit, m-rii Putna 54, 285; biserica din ~ pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 73, 74.
- Clișcăuți**, sat, v. Clicicăuși.
- Clivești**, sat, v. Hlivișcea.
- Clivodinul**, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, c. Clivodin, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
- Cneața**, pîriu; <Chineja, afluent al Covurluiului la Umbrărești, c. ~ , j. Galați>; sat pe ~ 153.
- Coadă Sfîncii**, sat, c. Bosia, j. Iași; sat lângă ~ , v. *Oșișani.
- Coble**, <zona deluroasă, de pe stînga Siretului, de la Gîdîinți, c. Sagna, j. Neamț, pînă la Secuienii, c. ~ , j. Bacău>; sate la ~ 52, 89, 90, 105, 145, 146;
v. și Dragomir de la ~ .
- Coborîrea Sfîntului Dub**, hram al m-rii Dobrovăț 295; v. și Schimbarea la față.
- Cocrișeală** (drumul lui ~), la Hotciani; <c. Hocieni, j. Vaslui>; hotar VIII.
- Cocoșeri**, sat, v. Cucușeri.
- Codrea**, v. Cudrea.
- Codru**, pădure la Cervaciinți și Șarba; <c. Mihai Eminescu, j. Botoșani>; sate sub ~ 238.
- Codru**, pădure, <pe Sohuluiul superior; j. Galați>; sat la ~ 147.
- Cogîlnic**, pîriu; <afluent al Răutului la Isacova; azi R.S.S. Moldovenească, c. ~ , r. Orhei>; loc pustiu pe ~ 270.
- Coica**, tătar, fratele lui Ninga; întărit cu sălașul său Mitropoliei de Roman 39.
- Coliban**, v. Stan ~ .
- Colțea**, cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- *Colunoi**, sat; <lingă Negoaia, contopit cu Cornățelu, c. Motoșeni, j. Bacău>; în hotar cu satul Ghești 167.
- *Coman**, tatăl Marușcăi, al lui Lupu, al lui Giurge și al Moșei 165.
- *Coman**, țigan; tatăl lui Danciu 18.
- *Coman**, țigan; tatăl lui Danciu 18.
- *Comancia**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- *Comarna**, prisacă, în branștea Bohotin; <s. ~ , c. ~ , j. Iași>; dăruită de domn și întărită m-rii Putna 75, 285.
- Comănel**, v. Comănești, sat.
- Comănești** (unde a fost Comănil, Comănel, sec. XVI, Cărburești); sat, pe Rebricea, <Cărbunari, c. Grajduri, j. Iași>; întărit lui Cirstea și fratelui său, Stanciu 221.
- Comănil** (unde a fost ~), v. Comănești, sat. <Comărești>, sat, v. Stancăuși.
- Comoara lui Urlat**, loc pe Bistrița; <la Herlicești, în Orbic, contopit cu or. Buhuși, j. Bacău>; în hotarul jumătății de sus a satului Oarbic 100.
- Condi Leondari**, certifică o copie slavă și o trad. rom. (1813) 51.
- Condrin** (greșit), v. Cudrea.
- Constandin Ocica** din Șîșcani; suret aflat în posesia lui 272.
- <Constantinești**, sat, c. Larga Nouă, r. Cahul' azi R.S.S. Moldovenească>; sate lângă ~ a v. *Cîmpie, *Lațco din Cîmpie (unde fost ~), *Oanca (unde a fost ~).
- Copaci**, fiul Vasilisei; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91.
- Coposeni**, sat, la Cîrligătura; <Scoposeni, c. Horlești, j. Iași>, în hotar cu seliștea unde a fost jude Iuga 134; sat lângă ~ , v. *Drăgoești.
- <Cordeni**, sat, contopit cu Vinețești, c. Olte-nești, j. Vaslui>; sat lângă ~ , v. *Volhovicești.
- Corlatele**, loc, la Cîrligătura; <lingă Rădeni contopit cu Popești, c. ~ , j. Iași>; drumul Corlatelor, în hotarul satului Mîlcinești 244.
- Corlăteni**, sat, pe Jijia; <c. ~ , j. Botoșani>; întărit lui Ivanco Birlici și surorii sale, Anușca 6.
- Cornăriș**, top. la Buhăiceani; <la Buhăceni, c. Trușești, j. Botoșani>; sat sub ~ 105.
- <Cornățelul

**<Cornești

<Cornești, sat, c. Mirsoslava, j. Iași>; sat lângă ~ , v. *Bogheasa.

Corni (?), v. Deleni, pădure.

Corni, sat, v. Vlădeni.

Cornul Nazova, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Hirtopol Mic și Hirtopol Mare, c. ~ , r. Orhei>; în hotarul satului Iașnovăț XIII.

Cornul Orihonsca, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Zăhăicani, c. Grușeva, r. Dubăsari>; în hotarul satului Iașnovăț XIII.

Corod, pîriu; <afluent al Birladului la Barcea, c. ~ , j. Galați>; sate pe ~ 147, 209, VI.

Corod Stan (unde au fost ~), v. *Corodești, sat.

***Corod Vlad** (unde au fost ~), sat, pe Horincea; <j. Vaslui>; jumătatea de sus a satului întărită Martei și Neagșei 26.

Corod, v. și Giurgea ~ .

***Corodești** (unde au fost Corod Stan), sat, pe Horincea; j. Vaslui>; întărit Malei și Neagșei 26.

**<Coroiu

Corovia, pîriu, <afluent al Derehluului la Corovia, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți,******

- azi R.S.S. Ucraineană); în hotarul satului Cozmin 36.
- Costachi Ghica**, logofăt; certifică o copie slavă și o trad. rom. a unui act (1813) 51.
- Costandin**, fiul lui Ioniță protopop din Bacău; copie act (1794) 195.
- Costandin Diac**, pitar; traduce act slavon (1809) 174.
- Costandin Pirvul** de la visterie; copie act (sec. XIX) 21.
- Constantin Polimar**, logofăt; traduce act slavon (1796) 142.
- Coste** (Costea), diac (același cu următorul?); scrie acte 5, 12, 16, 31, 38, 49, 68, 129.
- Coste**, diac (același cu precedentul?), fratele lui Toader diac, al lui Luca și al lui Nichita; vinde, împreună cu rudele sale, satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Coste**, fiul Annei, nepotul lui Ioanăș Topor; vinde, împreună cu fratele său, Oné, o parte din satul Toporeștii Vechi 121.
- Coste**, fratele lui Bratul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Cirligul lui Dan VI.
- Coste**, fratele Fedcăi; primește întărire, împreună cu aceasta ș.a., pentru satele Brătu-lești, Fedeleșani, Goești și Vîrstați 84.
- Coste**, nepotul popii Filip; vinde, împreună cu rudele sale, satul Cernica 98.
- Coste**, nepotul popii Ivașco; primește întărire, împreună cu fratele său, Ion, pentru o parte din satul Giurcani, în urma împărțirii acestuia 193.
- Coste**, popă; bunicul Elisaftei 59.
- Coste**, tatăl Nastei, al lui Toma păhărniceș și al Ilcăi 50, 81, 82.
- Coste Andronic**, fratele lui Nechita 42.
- Coste Cjuntul**, vărul lui Ivanco, al Oliușcăi, al Rujei și al Fedorei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Coste Dabița**, bunicul Fatoșei 190.
- Coste Danovici**, tatăl lui Cirstea, al Stanei, al Nastei ș.a. 151.
- Coste Grasel**, din Plăvățești; primește întărire pentru satul Plăvățești 5.
- Coste Măzărăescul**, tatăl Magdei, al Marei și al Neagăi 40.
- Coste Murgoci** (Murgociu), fratele Negritei, tatăl lui Stanciul, al lui Andrușco, al lui Silion ș.a. 262; vinde, împreună cu nepotul său, Gavril, satul Tominți 69.
- Coste Orăș**, vinde a treia parte din satul Arșișani 185.
- Coste Tătărași**, tatăl Annei 35.
- Costea**; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Costea** (Coste), fiul lui Andreico (Iliășescul) și nepotul lui Iliăș ceășnic; vinde, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Botoșanțai (Botoșești) și Peletiuceștii de Jos 113, 252.
- Costea** (greșit: Cotia), fratele lui Fedor Iuriș; primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Ravacăuți 237.
- Costea**; fratele lui Lazar; primește întărire pentru satul Munteni XI.
- Costea**, fratele lui Toader pisar; își împarte satele cu rudele sale și primește întărire pentru aceste sate 175.
- Costea**, nepotul lui Dieniș spătar; vinde satul Tămicești 110.
- Costea**, pitărel; cumpără și primește întărire pentru satul Tămicești 110.
- Costea**, pircălab de Soroca, fiul Maricăi; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satul Toderești ș.a. 253.
- Costea**, tatăl Nastei 236.
- Costea Croitorul**, tatăl Marușcăi, nepotul lui Iura 187.
- Costea St(rav)ici**, tatăl Nastei, bunicul Marușcăi și al Stancăi 241, 242, 263.
- Costea Tudor**, [a], fiul lui Mihul Tudora și nepotul lui Petru Tudora; schimbă, împreună cu nepoții săi de frate, un sat cu alte rude ale sale 52.
- Costea**, v. și Coste, diac.
- Costea**, v. și Costia.
- Costești**, sat, pe Prut, la gura Ciuhurului; (azi R.S.S. Moldovenească, c. Duruitoarea, r. Rîșcani); a treia parte de sat întărită lui Efreș 234.
- Costia**, fiul lui Feodor Platon; vinde, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Costiceni** (unde a fost Andriaș), sat, pe Dobrovăț; (în s. Dobrovăț, c. ~, j. Iași); cumpărat de domn și dăruit m-rii Dobrovăț 295;
- poiană în ~, v. Poiana lui Andriaș.
- Costici**, v. Hodco ~.
- Costin**, fiul lui Barbu Burcea; cumpără, împreună cu frații săi, satul Zernești 144.
- Costin**, fiul lui Mihail Peritschii 253.
- Costin**, fiul lui Neagul 60.
- Costin Ghenghe**, vornic de poartă; autentifică o copie (1836) 159.
- Costina** (la Dragomir Juratu), sat, ț. Suceava; (în Costina, c. Todirești, j. Suceava); biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Costina** (la gura pîriului ~), sat, ț. Suceava; (Costina, c. Todirești, j. Suceava); biserica de la ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73;
- . sate în ~, v. Costina (la Dragomir Juratu), Soloneț (la gura pîriului ~)
- Costina**, pîriu; (Costina, afluent al Sucevei la Costina c. Todirești,) j. Suceava; sat pe ~ 73, 240
- (Costinești, sat, c. Leorda, j. Botoșani); sat în ~, v. Ivancicăuți.
- (Costina), pîriu și sat, v. Costina.
- (Costina, sat, c. Todirești; j. Suceava); sat în ~, v. Soloneț (la gura pîriului ~).
- Costul Părăș**, fiul Armancăi; vinde domnului, împreună cu ceilalți nepoți ai lui Ștefan Mesehnea, satul unde a fost casa bunicului lor 96.
- Coșești** (greșit), sat, v. Cucoșeri.
- Cotia** (greșit), v. Costea.

- (Cotirlești). pădure. v. Roman și Hodco (unde au fost ~).
- *Cotovșea. sat: (azi R.S.S. Moldovenească. lângă Iașnovăț. c. ~. r. Orhei): în hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- (Cotu Vameș. sat. c.s. Horia. m. Roman. j. Neamț): sat în ~. v. Dragomirești 39.
- Coțmanul Mare. sat: (azi R.S.S. Ucraineană. or. Coțmani. reg. Cernăuți): întărit Episcopiei de Rădăuți 289; cătunele sale. v. Havrilăuți. Hlivișcea. Davidăuți. Sadcău. Clivodinul. Bludna. Suhoverh. Ceaplinți. Valeva: sat înglobat în ~. v. Ceaplinți. Suhoverca.
- Covurlui (Covurluiul cu Apă). pîriu: (afluent al Prutului în c. Foltești. j. Galați): sat și loc pustiu pe ~ 101. 159: v. și Roșia. moșie.
- Covurlui. ținut: (în j. Galați): sat în ~ (1842) 198; staroste de ~ (sec. XVIII) V. Covurluiul cu Apă. pîriu. v. Covurlui.
- Covurlui Săc. pîriu: (afluent al Covurluiului la or. Tirgu Bujor. j. Galați): sat la obârșia pîriului ~ 141.
- Cozia. loc. la Cozmin: (azi R.S.S. Ucraineană. în Cozmin nume schimbat în Molodiia. c. ~ r. Hliboca. reg. Cernăuți): baia ~. în hotarul satului Cozmin 36.
- Cozma. fiul Mușatei: primește întărire. împreună cu rudele sale. pentru satul Cu(ciu)-lătești 232.
- Cozma. fratele lui Vlad. al Neagăi și al Stanei: cumpără și primește întărire. împreună cu aceștia. pentru jumătate din satul Florești 182.
- Cozma. nepotul lui Balea: cumpără și primește întărire. împreună cu nepotul său. Toader. pentru satul Brătiești și Poiana lui Iliăș 192.
- Cozma. (netradus: Cozmina). tatăl Vasilcăi 46.
- Cozma. tatăl Vasutcăi 235.
- Cozma. tătar: ucis de țiganii m-rii Bistrița 18.
- Cozma. ușar: cumpără și primește întărire pentru satul Călienești 89.
- Cozma Pașco. fiul lui Hodco Pașcan: primește întărire. împreună cu frații săi. pentru satul Pășcani și pentru o seliște sub Poroseci 181.
- Cozma Rizeanul (Răzănianu). fratele lui Dragoș: primește întărire. împreună cu acesta și alți frați ai lui. pentru niște locuri pustii de pe Botna Mare și Vișneuț 265. A.
- Cozma al lui Șandru. tatăl Vasutcăi. 235. 293.
- Cozma Șarpe (Șiarpe). postelnic: în sfat 226 260. 261. 263. 264—268. 271. 273—278. 283. 285. 288. 289. 291—293. 295.
- Cozma Streașină. tatăl Drăgălinei și al Marușcăi 96.
- Cozmești. sat. pe Jijia: (probabil Cilibiu. c. Golăiești. j. Iași): întărit lui Iurșa și nepotului său. Iliăș Saula 80.
- (Cozmești). sat. v. Grozești. Șendrești.
- Cozmin. sat. ț. Cernăuți: (azi R.S.S. Ucraina). cu numele schimbat în Molodiia. c. ~. r. Hliboca. reg. Cernăuți): dăruit de domn în întărit m-rii Putna 36. 285; biserica din ~. pusă sub ascultarea aceleiași m-ri 73. 74.
- Cracău. pîriu: (afluent al Bistriței la Zănești. c. ~. j. Neamț): sate pe ~ 172. 256.
- Craiu. v. Ivan ~.
- Crasna. pîriu: (afluent al Birladului la Crasna. c. Albești. j. Vaslui): sate pe ~ 27. 66. 96. 110. 130. 268; seliște pe ~ 267; uzzer la ~ 130.
- Crăciun. cumpără și primește întărire pentru a patra parte din satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 274.
- Crăciun. fiul lui Dancuil Delea: vinde. împreună cu frații săi. a patra parte din satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 274.
- Crăciun. fratele lui Nistor: cumpără și primește întărire. împreună cu acesta. pentru o seliște 164.
- Crăciun. tatăl lui Petrea și al Mariei: cumpără satul unde a fost Ionaș Tricolescu 173.
- Crăciun. țigan. fiul lui Alexa: întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Crăciun Belcescu. bunicul lui Iurșa apod. al Marușcăi și al Vascăi 111.
- (Crăciunești. sat. c. Rebricea. j. Vaslui): sat în ~. v. Golăiești.
- *Crăești. sat. pe Rebricea (Mică: lângă Țufestil de Jos. c. Rebricea. j. Vaslui): întărit soției popii Petrea 92.
- Crăinicești. sat. cu moară. pe Polocin: (în Homocea. c. ~. j. Vrancea): jumătatea de jos a satului întărită lui Ilea comis ș.a. 226.
- Crăinicești. sat. ț. Suceava: (Grănicești. c. ~. j. Suceava): biserica din ~. întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Crămești (greșit). parte de sat. v. (Grămești).
- Crănești (greșit). parte de sat. v. (Grămești).
- Crăstea (unde au fost Pătru. feciorul lui ~). v. Crăstoaie. sat.
- Crăstoaie. (unde au fost Pătru. feciorul Crăstei). sat. pe Racova: (Bejenești. c. Laza. j. Vaslui): cumpărat și alipit de domn tiurgului Vaslui 96.
- Cremene. v. Dragotă ~.
- Crestina. fiica lui Mihail Oțel gramatic: vinde. împreună cu fratele și cu sora sa. seliștea Lopatna de Jos 250.
- (Crețeană) sat. v. *Botești.
- (Crețești. sat. c. ~. j. Vaslui): sat lângă ~ v. *Plăvăștești.
- Crețul de la Ialan. bunicul lui Sima Beuca. al Mușei ș.a. 227. 257. 259.
- (Crihana Veche. sat. c. ~. r. Cahul. azi R.S.S. Moldovenească): giră și vale la ~. v. Cărhana. Valea lui Stravici.
- Cristea Negrul. fratele lui Giurgiu 174. 282.
- (Cristești). sat. v. Cîrstea (unde a fost ~).
- (Cristești). sat. v. Cîrstești.

Cristina, fiica lui Toader Căuia; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a. pentru satul Căuești 224.

Cristina, sora lui Sema Gureș, a lui Nicoară ș.a.; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru mai multe sate III.

Cringul, pîriu, <la s. Cring. c. Perieni, j. Vaslui>; în hotarul tîrgului Bîrlad 151.

Cristea, fiul lui Pătru 96.

Cristina, fiica lui Voislav, nepoata lui Ivan Damianovici; face schimb de sate cu domnul 247.

Cristina, sora Lupei și a lui Toader; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Sirbi 212.

Croiturul, v. Costea ~ .

<Crucea, sat, c. Lungani, j. Iași>; sat în ~ , v. Bătrești.

Cu<ci>ulătești, sat, ț. Neamț; <probabil Căciulați, contopit cu Secuieni, c. ~ , j. Neamț>; întărit lui Onică, ș.a. 232.

Cuciur, sat, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucraineană & Cuciurul Mare, c. ~ , r. Storojineț, reg. Cernăuți>; în hotar cu satul Cozmin 36; biserici din ~ , întărite Episcopiei de Rădăuți 73, 74.

Cuciurul <Mare>, sat, v. Cuciur.

Cucoară, v. Valea lui ~ .

Cucoșeri <Cocoșeri; greșit: Coșești; unde au fost Oance>, sat, pe Stebnic; <Chetrești, c. Bălteni, j. Vaslui>; în hotar cu tîrgul Vaslui 96; jumătatea de sus a satului întărită lui Vană Petrescul și fratelui său, Stan 176.

<Cucuteni>, sat, v. Iuga (unde a fost jude ~).

<Cucuteni>, sat, c. Lețcani, j. Iași; sat lingă ~ , v. *Dragoș (unde a fost ~).

Cudrea (greșit: Condrin), tatăl Marinei și al Magdei 267.

Cudrea Opișe (unde este ~), sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, Opișeni, nume schimbat în Dubevka, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica de la ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.

Cufta, v. Grozea ~ , Ivașco ~ .

Cupca, sat, pe Siretul <Mic; azi R.S.S. Ucraineană, c. ~ , r. Hliboca (fost Adîncata), reg. Cernăuți>; dăruit de Iurii Cupcici m-rii Putna și întărit de domn acesteia 285.

Cupce, fratele lui Duma Hurduescu, al lui Iurie și al lui Dragoș; primește danie, împreună cu aceștia, un loc pustiu pe Spiroasa 270.

Cupce, v. Cupcici.

Cupcici, logofăt; partea lui din satul Grigorești, vîndută 54.

Cupcici, unchiul lui Manciul 229.

Curiaci, loc, la Șișcani; <dealul Curieci, în Șișcani, c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.

Curie (v.alea lui ~), la Cozmin; <azi R.S.S. Ucraineană, cu numele schimbat în Molo-dia, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; în hotarul satului Cozmin 36.

<Curieci>, deal, v. Curia.

Curtești, sat, pe Racova; <Poienesci, c. ~ , j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domn tîrgului Vaslui 96.

Curui, v. Ioan ~ .

Cușitna, pîriu; <afluent al Dobrovățului la Codăești, c. ~ , j. Vaslui>; sate pe ~ 63, 154, 247, drumul de la ~ 295.

***Cușitna**, sat, pe pîriul Cușitna; <lingă Poiana cu Cetate, c. Grajduri, j. Iași>; drumul de la ~ , în hotar cu m-reă Dobrovăț 295.

Cuza, boier; vechilul lui ~ (1848) 139;

Cuza, v. Ioan ~ ;

D

Dabija v. Coste ~ .

Dadul, țigan; întărit cu sălașul său Mitropoliei de Roman 39.

Dadul (unde a fost ~), v. Dumesci, sat.

Dabjog, (Dajboga, greșit: Dajdiboga), boier, în sfat 3-9, 11, 12, 14-22, 24, 25, 27, 29, 30, 35-40, 42, 43, 45, 47, 49, 50, 54-60, 62, 63, 65, 66, 68-77, 79-84, 86-90, 93, 96-99, 101-105, 107.

Dajdiboga (greșit), v. Dajbog.

Damianovici, v. Ivan ~ .

Dan, fratele lui Stan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Volhovicești 27.

Dan, tatăl lui Nechita, al lui Giurgea și al Dobrei 225.

Dan Poiană, bunicul lui Pițurca 9.

Dan (unde au fost ~), v. Verejani, sat.

Dan, v. și Cîrligul lui ~ sat.

Danciul, cneaz 42;

v. și satul unde au fost cneji Băloș și ~ .

Danciul, fiul lui Giula Pintece; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniceni 186.

Danciul, fiul lui Ivanco gumelnic; cumpără și primește întărire cu unchii și frații săi, pentru satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91.

Danciul, fiul lui Marcu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezorul Cerlenul, satul Balîntești și seliștea lui Manea 282.

Danciul, fiul lui Pătru Brudur; cumpără și primește întărire împreună cu fratele și surorile sale, pentru jumătate din satul Baicăuți 47.

Danciul, fiul Stanei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniceni 186.

Danciul fratele lui Dragotă; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru Seliștea lui Dănuș 137.

Danciul, fratele lui Lupe și al lui Toma; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Tivești 187.

- Danciul**, nepotul lui Frățilă : primește întărire, împreună cu acesta și cu frații săi, pentru satul Ljești 163.
- Danciul**, tatăl Annei și al lui Toma 72.
- Danciul**, tatăl lui Ivan 222.
- Danciul**, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Danciul**, țigan, fiul lui Coman; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Danciul**, țigan, fiul lui Coman; întărit cu sălașele sale m-rii Neamț 18.
- Danciul**, țigan, fiul lui Toma; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Danciul**, țigan, fiul lui Vărhan; dăruit m-rii Putna 77.
- Danciul**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Danciul Buceațchi**, fiul lui Buciațchi; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Mogoșești 298; cumpără satele Hodorecinți și Gvozdăuți 294.
- Danciul Ciucescul** (Ciuciu), tatăl lui Romașco, al Neagăi și al Ulcăi 31. 63.
- Danciul Delea**, tatăl lui Giurgea, al lui Crăciun și al Armeancăi 274; cumpără și primește întărire pentru satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 43.
- Danciul Pleșa**, fiul lui Petru Pleșa; vinde, împreună cu sora lui, Neaga, satul Onțești 233.
- Danciul Pogan**, fiul lui Ion și nepotul lui Nicoară Pogan; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pogănești 207.
- Danciul Știucariu**, cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Dobreni 255.
- Danciul**, v. și Băloș și ~ .
- Dancovici**, tatăl lui Miclăuș și al lui Ianco 88.
- Dancul** din Steclieni, tatăl lui Ilcu, al lui Labășcu și al Dușei 31.
- Danuca**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Danul**, fiul lui Iurie Dăvidescul; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul unde a fost Cirste 79.
- Dașchevici**, v. Andrei ~ .
- Dașco** din Clicicăuți, tatăl lui Petru, al lui Andreico, al lui Matei ș.a. 75.
- Dașco**, fiul lui Gostilă, nepotul lui Puiul Ploscarul; primește întărire, împreună cu sora sa, Malea, pentru satele Gostilești și Budești 29; vinde seliștea Lăhoveni, iar domnului jumătate din satul Gostilești 22. 42.
- Dașcovici**, v. Dașchevici.
- (David)**, sat, v. Belcești.
- David** (unde a fost ~), v. *Davidești, sat.
- Davidescul**, v. Iurie ~ .
- Davidăuți**, cătun al satului Coțmanul Mare; (azi R.S.S. Ucraineană, Davidești, c. Clivodiu, r. Coțmani, reg. Cernăuți); întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
- ***Davidești** (unde a fost David), sat, pe Berheci (j. Bacău(?)); cumpărat și dat, de domn, în schimb, nepoatelor lui Ivan Damianovici 247.
- (Davidești)**, sat, v. Davidăuți.
- Dămăcuș**, stolnic, tatăl lui Stețco Dămăcușescul, bunicul Nastei și al Sohiicăi 96.
- Dămăcuș**, v. și Stețco ~ .
- Dămăcușescul**, v. Dămăcuș.
- Dămăcușescul**, v. și Stețco ~ .
- Dămian**, fiul lui Iuga; vinde, împreună cu frații săi, satul Ogrinești 209.
- Dănău**, v. Seliștea lui ~ .
- Dănău**, v. și Grozea ~ . Pătru ~ .
- Dăncești**, sat, pe Cuțitna; (probabil în Tăcuta, c. ~ . j. Vaslui); întărit lui Romașco și surorilor lui, în urma împărțirii cu rudele 63.
- (Dănuțeni**, sat, contopit cu or. Ungheni, r. ~ . azi R.S.S. Moldovenească) sat probabil lingă ~ . v. *Găureni.
- (Dănuțeni)**, sat, v. Delești.
- Dărman**, tatăl lui Stoian 231; v. și Petru ~ .
- Dărmănești**, sat, pe Jijia, ț. Hirlău (sec. XVIII); (în Jumătățeni, contopit cu Jijia, c. Albești, j. Botoșani); întărit Taței și Vascăi 231.
- Dărmănești**, sat, pe Suceava; (c. ~ . j. Suceava); întărit Taței și Vascăi 231. Dărnea, v. Durna.
- Dărsca**, sat, ț. Suceava; (Dersca, c. ~ . j. Botoșani); biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Dăvidescul**, v. Iurie ~ .
- Dealul cel Mare**, deal; (la or. Vaslui, j. ~); în hotarul țirgului Vaslui 96.
- Dealul Germanului**, deal; (la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ . j. Suceava); în hotarul m-rii Homor I.
- Dealul Mare**, culme montană; (lingă or. Gura Humorului, j. Suceava); în hotarul m-rii Homor I.
- Dealul Mare**, deal la țirgul Birlad; (m. Birlad, j. Vaslui); în hotarul țirgului Birlad 151.
- Dealul Mare**, deal la Sinești și Onicicani; (c. Sinești, j. Iași); în hotar 261.
- Dealul Mare**, deal; (lingă Slobozia, c. Ciurea, j. Iași); în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Dealul Mare**, loc, la Cirligătura; (lingă Rădeni contopit cu Popești, c. ~ . j. Iași); în hotarul satului Milcinești 244.
- (*Dealul Mazililor)**, sat, v. Găleşești.
- Dealul Paltenului**, deal; (la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ . j. Suceava); în hotarul m-rii Homor I.
- Dealul Rusului**, munte; (în Munții Stînișoarei, j. Neamț); hotar IV.
- Dealul lui Timotei**, loc; (pe Obcina Feredeului, j. Suceava); în hotarul braniștii m-rii Putna 74. 283.
- Debrici** (Debriț), v. Pavel ~ .
- Debriț**, v. Debrici.
- ***Degiugați**, sat, pe Racova; (lingă Ivănești, c. ~ . j. Vaslui); jumătate din partea de sus a satului, cu jumătate de moară, întărită lui Vlad Semenescul 200.
- Delea**, v. Danciul ~ .
- Deleni**, (sau Corni?), pădure, pe Vinna; (în Alexești, c. Ipatele, j. Vaslui); în hotar 127.

- Deleni**, sat; <c. ~ , j. Vaslui>; drumul de la ~ , în hotarul târgului Vaslui 96.
- ***Deleni**, sat, pe Birlad; (lingă Mărășeni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui); cumpărat și alipit de domn târgului Vaslui 96.
- Delești**, sat, peste Prut, la gura Delei; <azi R.S.S. Moldovenească, Dănuțeni contopit cu Ungheni, r. ~ >; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula 80; sat probabil lingă ~ , v. *Găureni.
- Demeșco**, tatăl Anastasiei, bunicul Marinei 35.
- Denirin** (greșit, pentru Toader), pircălab de Hotin; în sfat III.
- Deocheați** (unde a fost Bogdan), sat, pe Sohului (Diocheți, contopit cu Drăgușeni, c. ~ , j. Galați); două părți din ~ , întărite lui Ona, Fedor și Albul 152; în hotar cu satul Mirești 194.
- Departamentul principilor străine**, al Moldovei; traducător de la ~ (1798) 173.
- Derehlu** (Derlui), pîriu; <azi R.S.S. Ucraineană, afluent al Prutului la Ostrița. c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; în hotar 36; sate pe ~ 75, 114.
- Dereneu**, sat, lingă Hirova; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~ , r. Călărăși>; în hotar cu satul Hirova 189.
- Dereptul**, pîriu; <Dreptu, afluent al Bistriței la s. Dreptu, c. Poiana Teiului, j. Neamț>; hotar IV.
- Derlu**, pîriu, v. Derehlu.
- Dersca**, sat, v. Dârșca.
- Despot**, v. Ioan ~ .
- Diac**, v. Costandin ~ .
- Diadco**, fiul lui Vlad Orbescul; primește întărire împreună cu unchii și frații săi, pentru satele Râșpoci, Iliști și Câtelești 101.
- Dieneț**, pîriu; <afluent al Siretului la Dienet, contopit cu Păncești, c. ~ , j. Bacău>; mănăstire, la gura pîriului ~ 72.
- Dieniș**; spătar (greșit: sol), tatăl lui Stoica Dieniș și bunicul Fedcăi și al lui Costea (?). 110, 141.
- Dieniș**, v. Mihail și ~ .
- Dieniș**, v. și Stoica ~ .
- Dighița**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Dimaci**, pîriu (afluent al Siretului la Suraia, c. ~ , j. Galați); sat la ~ 160.
- <Dimaci**, sat, contopit cu Suraia, c. ~ , j. Galați>; sat în ~ , v. Țigănei.
- <Dimăcheni**, sat, c. Corlăteni, j. Botoșani>; sat lingă ~ , v. Verbiia.
- ***Dimești** (ulterior Iulcești), sat, pe Siret, ț. Tecuci (probabil menț. turzie); (top. în Furceni, c. Cozmești, j. Galați); jumătate de sat întărită fiilor lui Ilici 219.
- Dima**, pircălab de Neamț; în sfat IV.
- Dimachi**, v. Neculachi ~ .
- Dimitrie G. Peșacov**, translator; traduce act (1865—1866) 17, 91.
- Dimitrie Sturza**, vel logofăt; autentifică traducere (1813) 42; atestă, pe verso-ul unui doc., că răzeșii din Căuști nu au pretenții de stăpînire asupra satului Hăoșești (1821) 224.
- Dinga**, boier; în sfat 75—77, 80—83, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, II.
- Dinga**, pitar; hotarnic 118, 246.
- Dinga**, țigan, fratele lui Manciu; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Dinga Tălbigeanu**, tatăl lui Petrea, a lui One, al Stancăi ș.a. 130.
- Dinga**, v. și Gavriil ~ .
- <Diocheți>**, sat, v. Deochiați (unde a fost Bogdan).
- <Dobîrceni**, sat, contopit cu Mînjești, c. Muntenii de Jos, j. Vaslui>; sat probabil în ~ , v. Filipești.
- Dobra**, fiica lui Dan, nepoata lui Stan Hădărău; vinde, împreună cu frații săi, satul Hădărăești 225.
- Dobra**, fiica lui Ivanco; vinde, împreună cu verii săi, satul Dolhești 264.
- Dobra**, mama Annei, Marușcăi și a Armancăi 96.
- Dobrancean**, fiul lui Tatul din Birzota; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satele Certăști, Făuriei și Șchiupeni 48.
- Dobranăuți**, sat, v. Dobrinăuți.
- ***Dobreni**, sat, pe Lăpușna; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk>; întărit lui Danciu Știucariu și nepoților săi 255.
- Dobrienești** (unde a fost casa lui Balița), sat, pe Telejna; <în s. Telejna, c. Zăpodeni, j. Vaslui>; două părți de sat întărite lui Oană 46.
- Dobrinăuți** (Dobranăuți), sat, pe Siret, ț. Suceava; <Dobronăuți sau Hăpăi, azi Alunișul, contopit cu Lunca, c. Virfu Cimpului, j. Botoșani>; în hotar cu satul Dvorăște 31; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Dobroin** voinicul, fiul Marăi; primește întărire, împreună cu vărul și sora sa, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Dobromir**, jude; satul unde a fost jude ~ , întărit 128; v. și Hoșești.
- Dobros(lăveșt)**i, sat, pe Birlad; <c. Zăpodeni, j. Vaslui>; întărit lui Avram diac de visterie 65.
- Dobrotă**, primește danie, împreună cu Lupul, locul pustiu Fintina Popișoara 279.
- <Dobrotfor>**, pîriu, v. Dobrotvor.
- Dobrotvor**, pîriu; <Dobrotfor, afluent al Zeletinului la Țepoia, c. Motoșeni, j. Bacău>; sat pe ~ 172.
- Dobrovăț**, mănăstire, la obîrșia pîriului Dobrovăț; <în s. ~ , c. ~ , j. Iași>; hram, v. Schimbarea la față; Coborîrea Sfîntului Duh; egumen 247, 295; ctitor, hotare 295a danii domnești de sate pentru m-re; ~ 247, 295; stăpînă a unui sat (1821) 224.
- Dobrovăț**, mănăstire boierească, la obîrșia pîriului Dobrovăț; <în s. ~ , c. ~ , j. Iași>; cumpărată de domn 295.

- Dobrovăț, pîriu; afluent al Vasluiului. (la Burceiu, contopit cu Codăești. c. ~ . j. Vaslui): sate pe ~ 247, 295: în hotarul m-rii ~ 295.
- ⟨Dobrovăț⟩. sat. v. Dobrovăț-Moldoveni. Dobrovăț-Ruși.
- ⟨Dobrovăț⟩. sat. c. ~ . j. Iași): sate în ~ . v. Alexești, Costiceni; sate lângă ~ . v. *Fetești, *Munteni, *Ostroveni.
- ⟨Dobrovăț-Moldoveni⟩. sat. v. Călugăreni.
- ⟨Dobrovăț-Ruși⟩. sat. v. Ruși.
- Dobrovățul Mic, pîriu, afluent al Dobrovățului: (în c. Dobrovăț, j. Iași): în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Dobrul, fratele lui Cîrstea, al Neagăi, și al Nastei; cumpără și primește întărire împreună cu aceștia, pentru satul Spăriați 183.
- ⟨Docani, sat. c. Vinderei, j. Vaslui⟩: sat probabil lângă ~ . v. *Popești.
- Docica (Dolca), fiica Anușcăi; vinde domnului, împreună cu frații și verii săi, satul unde a fost casa lui Ștefan Mesehnea 96.
- Dodești (unde a fost Ștefan), sat, pe Jigălie: (c. Vișoara, nume schimbat recent din Băsești, j. Vaslui): întărit lui Pătiul și rudelor sale 177.
- Dola (?), loc: (azi R.S.S. Moldovenească, în Pocșești, c. Teleșeu, r. Orhei): în hotarul seliștii Lopatna de Jos 250.
- Dolbnici, v. Hodco ~ .
- Dolca, fiica lui Petru Iucaș; primește întărire, împreună cu frații și unchiul ei, pentru o parte din satele lui Laslău globnic 172; vinde, împreună cu aceiași, jumătate din satul Cîrna 195.
- Dolha, v. Iașiul ~ .
- Dolhăuți, sat. ț. Suceava: (probabil în Satu Mare, c. ~ . j. Suceava): biserica din ~ . întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- ⟨Dolheni⟩. sat. v. Bejăriceni.
- Dolhești, sat, pe Șomuzul (Mare; Dolheștii Mari, c. Dolhești, j. Suceava): întărit lui Isac vistier 264.
- ⟨Dolheștii Mari⟩. sat. v. Dolhești.
- Doncea, pîriu: (Valea Arinilor, afluent al Tazlăului Sărat): sat pe ~ 117, 210.
- Doncești, sat, pe Doncea: (în Valea Arinilor, c. Măgirești, j. Bacău): jumătatea de jos a satului întărită lui Toader ș.a. 117, iar a patra parte întărită lui Triful Sogne 210.
- ⟨Done⟩. fiica Nastasei și nepoata Marinei; împarte cu rudele sale satele moștenite 175.
- Donea, fiica Fedcăi; vinde domnului, împreună cu rudele sale satul unde au fost Balosnăuții 96; împarte cu rudele ei satele bunicului lor, Ion Jumetate 108, 109.
- Donea, fiica Nastei, nepoata Marinei; vinde satul Rizina 179.
- Donea, vara lui Iliăș; dă, împreună cu rudele sale, lui Rabotă ș. a. satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Dornești, sat. Durnești
- Dragna, fiica lui Lui Lazor Adaș; primește întărire, împreună cu rudele sale pentru satele Mărcești, Grișlivi și pentru o jumătate din Horodniceni 186
- Dragole, fiica lui Dragomir de la Coble; vinde satele Călienești și Ceretiani 89, 90.
- Dragole, fiica lui Micul; primește danie, împreună cu frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- Dragolea, mama lui Ilea 193.
- Dragolea, sora lui Borcea; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Bețești 222, IX și Bărbășani și pentru o jumătate din satul Rediu IX.
- Dragomir, cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Dragomir, popă; nepoții săi vind satele Gheești Dodești și Salcea 167, 177, 178.
- Dragomir (unde a fost casa lui ~). v. Călienești (Călienești). sat.
- Dragomir Cașotă, tatăl Stanei 84, 87.
- Dragomir de la Coble, tatăl Dragolei 89, 90
- Dragomir Grumadz (unde a fost ~). sat, pe Bahlui: (j. Iași): întărit lui Mîndrea și Drăgoi 242.
- Dragomir Iuban, tatăl Mărinei și al Stanei 123.
- Dragomir Juratu (la ~). v. Costina, sat.
- Dragomir Sorocoteja și Șandru (unde au fost ~). v. Tomești, sat.
- Dragomir Tăutul, tatăl Niagăi și al Stanei 166.
- Dragomir, v. și Fîntina lui ~, loc.
- *Dragomirești, sat. (ț. Lăpușna; azi R.S.S. Moldovenească, lângă Lăpușna, c. ~ . r. Kotovsk): în hotar cu satul Petricani 44.
- Dragomirești, sat, peste Moldova, cu pod umblător, mai jos de tirgul Roman: (în Cotu Vameș, c.s. Horia, m. Roman, j. Neamț): întărit Mitropoliei (Episcopiei) de Roman 39.
- *Dragomirești, sat, pe Siret, la gura pîriului Birlea: (lângă Blăgești, l.c. a or. Pașcani, j. Iași): cumpărat și dăruit m-rii Bistrița 246.
- *Dragomirești, sat: (lângă Valea Albă, c. Războieni, j. Neamț): a treia parte din jumătate de sat, întărită lui Ghermăniță 214.
- ⟨Dragomirești, sat. c. ~ . j. Neamț⟩: sat în ~ . v. Negoești.
- *Dragomirna, sat, pe Pîriul Sec: (lângă Rădeana, s.c. a c.s. Ștefan cel Mare, m. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), j. Bacău): în hotar cu satul Rădeni 269.
- Dragoslav, v. Mihul ~ .
- Dragoș, fratele lui Ivașcu; primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Harbuzi 213.
- Dragoș, pircălab de Neamț: în sfat 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 260, 261, 263, 265, 267, 268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, IV, XII.
- Dragoș, tatăl lui Stanciul 273.
- *Dragoș (unde a fost ~). sat, pe Bahlui; (*Drăgușeni, apoi *Mihăilești, lângă Cucu-

- feni, c. Lețcani, j. Iași); întărit lui Iurșă și nepotului său, Ilișă Saula 80.
- Dragoș (tunde au fost casele lui Nistrea și ale lui ~), v. *Marcoviciani, sat.
- Dragoș (Dragoșe, Draguș) Boul, vornic; în sfat 1, 3—12, 14, 16—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93.
- Dragoș Dzeamă de la Zeletin, tatăl lui Oană Dzeamă și al Vașilicăi 101.
- Dragoș Murgu, fratele lui Toadir; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Murgeni 259.
- Dragoș Stănișescu, fiul lui Nan; vinde, împreună cu Mărușca, satul Buciumeni 71.
- Dragoș, v. și Cîmpul lui ~.
- Dragoș, v. și Drăguși.
- Dragoșe, primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Țigănei 160.
- Dragoșe, fratele lui Cozma Rizeanul; primește întărire împreună cu acesta, pentru o jumătate dintr-un loc pustiu pe Vișneuț 265.
- Dragoșe, fratele lui Giurgiu Cîrmete, al Drăgălinei și al Stanei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Mirești 194.
- Dragoșe, fratele lui Ion și al lui Trifu; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.
- Dragoșe, stolnic; cumpără și primește întărire pentru satul Bumburești 120.
- Dragotă, fiul lui Candrea; cumpără și primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru o jumătate din satul Tatomirești 1.
- Dragotă, fratele lui Danciul; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru Seliștea lui Dănau 137.
- Dragotă, fiul lui Ioan; vinde domnului, împreună cu rudele sale, poiana Mircești 86.
- Dragotă: fiul lui Ivan; vinde, împreună cu unchiul său, a patra parte din satul Grozești 215.
- Dragotă, fiul lui Ivan Pietrescu, nepotul lui Iațco Piatră; vinde satul Ostășești 142.
- Dragotă, fiul lui Ivul, nepotul lui Sandru Gherman; vinde, împreună cu sora și verii săi, patru părți din jumătatea de sus a satului Solca 266.
- Dragotă, fiul Nastei; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Băeșești 236.
- Dragotă, fiul Stanei, nepotul de soră al lui Ionășel aprod; vinde, împreună cu frații și unchiul său, satul Cirligul lui Dan VI.
- Dragotă, fiul lui Vlașin și nepotul lui Pogănel; vinde domnului, împreună cu sora sa, Negrita, satul Pogănești 54.
- Dragotă, fratele lui Lazor, al lui Andrușco, al Neagăi ș.a.; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleşani, Goești și Virstați 84.
- Dragotă Cremene, nepot de soră al lui Duma; vinde împreună cu fratele și unchiul său, satul Mănești 99.
- Dragotă Frățianu (Frățean, Frățian), nepotul de frate al Ilenei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru satul Frăținești 206.
- Dragotă al lui Tăutul, <diac>; scrie acte 207, 220, 222.
- Dragotă Vulpecul; cumpără și primește întărire, împreună cu Toader, pentru satul Hirova 190.
- Dragoțal, fratele lui Petrea, al lui Gliga și al lui Cîrtilă; primește danie, împreună cu aceștia ș.a. satul Stroești 181.
- Drăgan fiul lui Sima; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Grigorești 54.
- Drăgălina, fiica lui Cozma Streășină; vinde domnului, împreună cu sora și nepoții săi, satul Feerești 96.
- Drăgălina, fiica lui Giurgiu Tudor; face schimb de sate 52; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Drăgălina, fiica lui Ivanco (Ivan) Tudor; face schimb de sate 52; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Drăgălina, fiica lui Lațco Leghetis, nepoata lui Ștefan Leghetis; vinde două părți din satul Deocheați 152.
- Drăgălina, fiica Nastei; dăruiește, împreună cu nepoata ei, Tudora, jumătate din satul Crăinicești și jumătate din seliștea Gălești 226.
- Drăgălina, fiica lui Zancea postelnic; vinde, împreună cu nepoții săi de soră, satul Mînrdești 271.
- Drăgălina, sora lui Giurgiu Cîrmete, a lui Dragoșe și a Stanei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Mirești 194.
- Drăgălina, sora lui Ion Budză; vinde; împreună cu acesta și verii ei, satele Gheești, Dodești și Salcea 167, 177, 178.
- Drăgălina, sora lui Pătiu și al lui Petrea; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Dodești 177.
- Drăgești, sat, la Cobile; <c. Dămieniști, j. Bacău>; dat de soția lui Isac vistier în schimbul satului Triabăș 52.
- Drăghicioaia, deal, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Drăghișani, sat, pe Jiraveț; <Lungești, c. Bălăbănești, j. Galați>; întărit lui Stanciul 104.
- Drăghișu (greșit, pentru: Frunteș), v. Frunteș.
- Drăghița, fiica Armancăi; vinde domnului, împreună cu ceilalți nepoți ai lui Ștefan Mesehnea, satul unde a fost casa bunicului lor 96.
- Drăgoești, sat; <Drăgoiești, c. ~, j. Suceava>; întărit Vasutcăi, soția lui Stanciul aurarul; uricul satului ~, în posesia m-rii Voroneț (sec. XVII) 230; sat lingă ~, v. *Căcăcenii.
- *Drăgoești, sat, la Cirligătura; <lingă Scoșeni, c. Horlești, j. Iași>; pîriu satului ~,

- în hotar cu seliștea unde a fost jude Iuga 134.
- ***Drăgoești**, sat, pe Dobrotvor, mai jos de gura Pojoritei; (lingă Tepoaia, c. Motoșeni, j. Bacău); întărit nepoților lui Laslău globnic 172.
- Drăgoi** (Drăgoiu), fratele lui Mindrea; împreună cu acesta primește actele satului Străviceni 245 și cumpără satul unde a fost Dragomir Grumadz 242.
- Drăgoi**, tatăl lui Romașco, bunicul Vasutcăi 230.
- Drăgoi** (unde a fost satul lui ~ și al lui Toma), v. ***Brudurești**, sat.
- Drăgoici** de la Cirligătură, tatăl Ciorciolinei 134.
- <**Drăgoiești**>, sat, v. **Drăgoești**.
- Drăgoiu**, jude 274;
v. și satul unde au fost juzi Buda și ~.
- Drăgomănești**, sat, pe Dumitra; <Sărățenii de Sus, azi Sărățeni, c. Murgeni, j. Vaslui>; întărit Stanei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Drăguș**, fiul Marei; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru un sat 63.
- Drăguș**, tatăl lui Toader Urdugaș și bunicul lui Iosip 68.
- Drăguș Carimbu**, nepotul lui Petru Berteia; vinde domnului, împreună cu verii și nepoții săi, o prisacă și satul Milcinești de la Cirligătura 204, 244.
- Drăguș Popescu**, fiul Malinei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Drăguș Timișescul**, bunicul lui Ilea și al Neagșei 120.
- Drăguș**, v. și **Dragoș**.
- Drăgușan**, bunicul lui Costea și al lui Toader pisar 175.
- Drăgușani**, (Drăgușeni), sat, pe Podraga, mai sus de iazul lui Milea; <Drăgușeni, c. ~, j. Botoșani>; întărit lui Balșe 97.
- Drăgușeni**, sat, v. **Drăgușani**.
- <***Drăgușeni**>, sat, v. și **Dragoș** (unde a fost ~)
- <**Drăgușeni**, sat, c. ~, j. Galați>; v. **Deochiași**;
sat în ~, v. **Mirești**; sate probabil lingă ~, v. ***Iliești**, **Râșpopi**.
- <**Drăgușeni**, sat, c. ~, j. Suceava>; sate în ~, v. **Bărgăiani**, **Stroesti**.
- Drăguși** (în loc de: **Dragoș**), fratele lui Duma Hurduescu, al lui Iurie și al lui Cupce; primește danie, împreună cu frații săi, un loc pustiu pe Spiroasa 270.
- Drăguța**, mama lui Mircea Ezereanu 275.
- Drăguța**, sora lui Stan, a lui Iuga, a Annei ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mîndrești 271.
- <**Dreptu**>, piriu, v. **Dereptul**.
- Dringa** (fintina lui ~), loc, la Balomirești și Hoiești; <c. Dumești, j. Iași>; în hotar 128.
- Drislavețu**, piriu; <Drislavăț, în or. Huși, j. Vaslui>; loc. pe ~ 173.
- ***Drislivoe** (Drislovca), sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Jabca, c. ~, r. Florești>; întărit lui Purece spătar 91. <Drislavăț>, piriu, v. **Drislavețu**.
- Drislovca, sat, v. ***Drislivoe**.
- Drocici**, v. **Ivan** ~.
- Drujești**, sat, pe Smila; <c. Băcani, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Birlad 151;
sat lingă ~, v. ***Portari**.
- Drumul Tîlharilor**, top. <la Știubieni, c. ~, j. Botoșani>; în hotarul satului Ștubeu 118.
- <**Dubevka**>, sat, v. **Oprișița**.
- Dubrovca** (sub ~), iezor, la Nistru, <mai sus de confluența cu Botna; <azi R.S.S. Moldovenească, la Zagorna, c. Chițcani, r. Tiraspol>; dăruit de domn m-rii Neamț 254.
- <**Dulcești**, sat, c. ~, j. Neamț>; sat lingă ~, v. ***Ungurași**.
- Duma**, bunicul lui Oană Rișcanul, al Sorei, al lui Duma ș.a. XII.
- Duma**, fiul Călinei, nepotul lui Duma; vinde, împreună cu verii săi, a patra parte din satul Rășcani XII.
- Duma**, fiul lui Iuga, nepotul lui Alexa; vinde, împreună cu frații săi, a treia parte din Alexești 199.
- Duma**, fiul lui Manea de la Obirșia Ialanului; vinde, împreună cu nepoții săi de soră, satul Mănești 99.
- Duma**, fiul lui Simion Tansea; dă, împreună cu frații săi, jumătate din satul Brudurești în schimbul satului Grozești, pentru care primește întărire 30.
- Duma**, pircălab primește danie satul unde a fost Fete și seliștea unde a fost Oana din Moisa 38;
în sfat (fără dregătorie) 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35, 36, 38—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114 (pircălab), 116—118 (pircălab de Hotin), 120—124, 126, 127, 129, 130, 133 (greșit: Dîma), 134;
pircălab 136—138, 140, 143, 145, 146, 151—164, 166, 168—172, 177—179, 194 (de Neamț), 201—204, 206, 207—211;
fără dregătorie sau pircălab 213, 216, 218 (pircălab), 221—223 (pircălab), 224—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 241—244 (pircălab), 246—248 (pircălab), 252, 254—256, 257 (pircălab), 259 (greșit: Dîma) — 261, 263, 264—268 (pircălab), 271, 273—275 (pircălab), 276—278, II, VI (pircălab), VII (pircălab; greșit: Vasilie), VIII (pircălab), IX (pircălab), XII.
- Duma**, staroste de Hotin, fiul lui Ștașcu; în sfat XIII.
- Duma Benea** (netradus: Benina, Benin), tatăl Ilincăi 4.
- Duma Brudur**, clucer; dă verilor săi satul Grozești în schimbul unei jumătăți din

- satul Brudurești 30; hotarnic 31;
primește întărire pentru jumătate din satul Țăpești și a patra parte din iezerul Lozova 239;
pircălab de Hotin; în sfat 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 221—227, VIII, IX;
fără dregătorie, în sfat 230—234, 236, 237 (Brudăr), 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 260, 261, 263—268, 271, 273—278, XII.
- Duma Hurduescu** (greșit: Hurdescu), fratele lui Iurie, al lui Drăguși și al lui Cupce; primește danie, împreună cu frații săi, un loc pustiu pe Spiroasa 270.
- Duma Isăescu**, tatăl Marinei 51.
- Duma Mădoia**, mama Mușei 282.
- Duma Mălăescu**, primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Merești 157.
- Duma Poșcescul** (greșit: Popșescu), cumpără și primește întărire, împreună cu Manea, pentru seliștea Lopatna de Jos 250.
- <Dumasca>**, sat, v. Dumești.
- Dumbrava**, loc; <în s. Valea lui Darie, c. Roșiști, j. Vaslui>; sate la ~ 216.
- Dumbrava lui Pribici**, loc; la Pribiști, <c. Codăești, j. Vaslui>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Dumbrava Roșie**, loc, la tirgul Birlad; <m. Birlad, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Dumbravă**, loc; <între or. Vaslui și s. Portari, c. Zăpodeni, j. Vaslui>; sat în ~ 96.
- Dumbravă**, v. și Teader ~.
- *Dumbrăveni** (unde a fost Belici), sat, pe Bujor; <probabil lângă Gușiței, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; dat de domn, în schimb nepoatelor lui Ivan Damianovici 247.
- *Dumbrăvița** (unde a fost jude Giurgiu), sat, pe Siret; <lângă Prăjești, c. Secuienii, j. Bacău>; întărit lui Fărcea și fraților săi 105.
- Dumești** (unde a fost Dadul), sat, pe Dobrovăț; <Dumasca, c. Tăcuta, j. Iași>; primit de domn, în schimb, și dăruit m-rii Dobrovăț 247.
- <Dumești, sat, c. ~, j. Vaslui>**; sat în ~, v. Terpești.
- <Dumeștii Vechi, sat, c. Dumești, j. Vaslui>**; loc, la ~, v. Marcoviceni.
- Dumia**, v. Neagul ~.
- Dumitra**, piriu; <Mihoia, afluent, al Elanului la Hănăseni, contopit cu Murgeni, c. ~, j. Vaslui>; sate pe ~ 123;
v. și Șolda de la ~.
- Dumitrașcu Popa**, scrie (traduce, sec. XVIII?) act 259.
- Dumitrașco Muste**, diac; scrie trad. făcută de Axintii uricar 244.
- Dumitru**, fiul Neagsei; vinde, împreună cu mătușa și fratele său, satul Mindrești 271.
- Dumitru**, unchiul lui Oanța, al lui Ivanco, al lui Vasco ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Dumitru Rău**, din Hirlău; vinde domnului vie din dealul Hirlăului 75.
- Dumitru**, v. și Fintina lui ~, loc.
- Dumșa**, postelnic, nepot de soră al lui Ștefan <cel Mare>; dăruiește slugii sale, Pașină, satul Petricani;
în sfat 201—204, 206, 207—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, VIII, IX.
- Durnea (Dârnea)**, tatăl lui Băloș I.
- Durnești**, sat, ț. Neamț; <Dornești, c. Costișa, j. Neamț>; în hotar cu Mănăilești 12;
sat lângă ~, v. *Mănăilești.
- Durnești (Dornești)**; Iuga cel Prost, sat, pe Suceava, ț. Suceava; <Dornești, c. ~, j. Suceava>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73; părți de sat întărite lui Mătei diac 229.
- Durnici**, v. Ivașco ~.
- Durnoi**, v. Iuga ~.
- Dușa**, fiica lui Dancul din Steclieni; vinde, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Dvorăște**, sat, cu mori, pe Siret; <Zvorăștea, c. ~, j. Suceava>; cumpărat și dăruit de domn mănăstirii Moldovița 31; sat probabil lângă ~, v. *Steclieni; locuri în ~, v. Groapa Ursului, Rîpa Hoților.
- Dvorăște**, v. și Giurge ~.
- Dvorăștea**, piriu; afluent al Siretului, <la Zvorăștea, c. ~, j. Suceava>; sat pe ~ 31.
- Dzeamă**, v. Dragoș ~, Oană ~.

E

- Ecobescu**, v. Luca ~.
- Efrem**; cumpără și primește întărire pentru a treia parte din satul Costești 234.
- Efrem**, dascăl la școala slovească; traduce act (1729) 258, II.
- Efrem**, ieromonah; traduce act (sec. XIX) 68.
- Efrem**, popă; egumen al m-rii Voroneț 40, 51.
- Efrosina**, stăreța m-rii Horodnic; închină această m-re și satul Balosinești m-rii Putna 76.
- Elan (Ialan)**, piriu; <afluent al Prutului la Vădeni, c. Cavadiniești, j. Galați>; sate pe ~ 5, 57, 64, 99, 173, 174, 179, 227, 257, 259, 272, VIII; iezer la ~ 227.
- Eleana**, v. Ileana.
- Elena**, mama Saftei 286.
- Elisaftea**, fiica lui Giurgiu; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Alexești (unde a fost casa lui Alexa), dat lor de nepoții lui Negrea 127; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, Anușca, pentru a treia parte din același sat 199.
- Elisaftea**, fiica lui Văsii Șanga, nepoata popii Coste; vinde jumătate din satul Grozești 59.
- Enache Papainopolo**, polcovnicul Postelniciei; traduce act (1817) 220.

Episcopia de Huși; logofăt de la ~, traduce act (1785) 268;

v. și Huși, tîrg.

Episcopia de Rădăuți, cu hramul Sf. Nicolae; primește întărire pentru niște țigani 19, biserici 73, și sate 289; dă m-rii Putna șase biserici cu popi din ținutul Suceava în schimbul altor șase din ținutul Cernăuți 74; episcop 74, 283;

v. și Rădăuți, sat.

⟨Episcopia de⟩Roman, v. Mitropolia de Roman.

Epure, v. Mihul ~.

⟨Epureni⟩, sat, v. Fîntina Iepurelui.

⟨Epureni, sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat lingă ~, v. *Șoldeni.

Er . . . , fiica lui Stoica Dieniș, nepoata lui Dieniș spătar; vinde, împreună cu sora sa, satul Rădești 141.

Eremia, fiul lui Ioanăș; primește întărire, împreună cu frații și verii săi pentru satul Polițeni și pentru seliștea lui Toma 171; cumpără și primește întărire, împreună cu acciași, pentru o șesime din același sat și din aceeași seliște 169.

Eremia, fiul lui Toader Căuie; primește întărire, împreună cu surorile sale ș.a., pentru satul Cănești 224.

Eremia (Erimie, Ieremia, Irimia, Irimiia), postelnic; jumătate de moară de pe Birlad aflată în stăpînirea lui 156; primește întărire pentru aceasta și pentru o jumătate din satul Piscul 161;

în sfat 1, 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 97—99, 101—105, 107—109, 112, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 134, 136—138, 140, 141, 143, 145, 146, 152—160, 162—164, 166, 168—172, 177—179, 180 (greșit: comis) — 194, 197;

pircălab de Neamț 201—204, 206, 207—211, 214, 216, 219, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 286, 288, 289, 291—295, II—IV, VI—IX, XII.

Eremia, vistier, fiul lui Galeș; primește danie satul Giulești 243.

Erimie, v. Eremia.

Eși, ținut (sec. XIX); ⟨in j. Iași și in R.S.S. Moldovenească⟩; sat in ~ 206.

Eși (sec. XIX), v. și Iași.

Eudochia, doamnă, soția lui Ștefan ⟨cel Mare⟩; prisacă dăruită Mitropoliei de Suceava pentru pomenirea doamnei ~ 34.

Eufrosina, fiica Rujei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru jumătate din Horodniceni 186.

Eufrosina, v. și Eufrosina.

Eustratie, dascăl; traduce act (1765) 43.

⟨Evdochia⟩, v. Eudochia.

Evloghie „cel bătrîn”, dascăl slovenesc; traduce acte slavone (1752—1787); 1, 8, 20, 41, 44, 49, 57, 62, 81, 95, 100, 110,

112, 113, 115, 123, 180, 185, 207, 224, 253, 255, 258, 269, 272, 279, 290, 291, IV, VII; copie traducere 149.

Evloghie, v. și Gheorghe ~.

Ezeraoa, piriu la Sinești și Onicicani; ⟨c. Sinești, j. Iași⟩; in hotar 261.

Ezereanu, v. Mircea ~.

F

Falcău, piriu; ⟨afluent al Sucevei, la Falcău, c. Brodina, j. Suceava⟩; hotar al braniștii m-rii Putna 74, 283.

Falcin (unde a fost ~), sat, pe Frumușița; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Roșu, c. ~, r. Cahul⟩; cumpărat, dăruit și întărit de domn, m-rii Putna 282, 295.

Farcaș, v. Pătru ~.

Farcaș, piriu; ⟨afluent al Bistriței la Farcaș, c. ~, j. Neamț⟩; hotar IV.

Farco, aprod, fiul lui Petru Lucaș; primește întărire, împreună cu surorile și unchiul său, pentru părți din satele lui Laslău globnic 172; vinde, împreună cu aceiași, jumătate din satul Cirna 195.

Fatoșe, fiica lui Ivașco Clecea, nepoata lui Coste Dabija; vinde, împreună cu unchii săi, satul Tatomirești 190.

Faur, v. Miclăuș ~.

Făurești, sat, v. Făurești.

Fauri, sat, pe Bistrița, mai jos de gura Cracăului; ⟨contopit cu Zănești, c. ~, j. Neamț⟩; sat ascultător de ocolul curții din Piatra, dăruit de domn m-rii Tazlău 93.

Fădor, fiul Malei, nepotul lui Șandru Gherman; vinde, împreună cu verii săi, patru părți din jumătatea de sus a satului Solca 266.

Fădora, fiica lui Ivașco; dă Aliușcăi, împreună cu unchiul, verii și frații săi, a treia parte din satul Costești 234.

Făgetul Leahului, pădure; ⟨intre Popeni, c. Zorleni, și Ghermănești, c. Banca, j. Vaslui⟩; in hotarul tirgului Birlad 151.

Fălcu, ținut (probabil menț. tirzie); ⟨in j. Vaslui⟩; sat in ~ 125; (1852): 174; act adeverit de Isprăvnicia ț. ~ (1817 și 1819) VII.

⟨Fălticeni, oraș⟩, v. Fulticeani, sat.

Fărcaș, tatăl Mălinei, bunicul lui Gligor, al lui Ion Fărcaș și al Mălinei 168.

Fărcaș, v. și Ion ~.

Fărcea, fiul lui Tăbuci; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satele Rusciiori și Dumbrăvița 105.

*Fărceni (Frăceni), sat, peste Prut, cu moară, pe Frumoasa, din jos de Troian; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lingă Cahul, r. ~⟩; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 282, 285.

Fătu, fratele lui Ghedeon Harbuz; primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Harbuzi 213.

- Fătul, fiul lui Filip, nepotul lui Balița; primește întărire, împreună cu fratele său, pentru o parte din satul Nănești 168.
- ⟨Făurei⟩, sat, v. Făuriei.
- Făurești (Faurești, unde a fost Stanco), sat pe Tutova; ⟨Stîncășeni, c. Voinești, j. Vaslui⟩; a patra parte de sat, întărită lui Ion și fraților săi, Nichita și Mihul 275.
- Făuriei, sat, cu mănăstire; ⟨în Șchiopeni, nume schimbat recent în Pădureni, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit fiilor lui Tatul de la Birzota 48.
- Feair (Feir), tatăl Marenei, al Titianei și al Mușei și fratele lui Oanăș Ungureanul 96; v. și Feerești, sat.
- Feair (unde a fost casa lui ~ ș.a.), v. Feerești, sat.
- Feda, soția lui Ivan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Străviceani 241.
- Fedca; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Fedca, fiica lui Giula Pîntece; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărești și Grijlivi și pentru jumătate din Horodniceni 186.
- Fedca, fiica Mălinei; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 179; imparte cu rudele sale satele Todireni, Liudești, Brezăști ș.a. 175.
- Fedca, fiica lui Mircea Cașotă; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Brătulești, Fedeleşani, Goești și Virstași 84; vinde, împreună cu rudele sale, satul unde a fost Balaci 87.
- Fedca, fiica lui Mircea Ciucescul; primește întărire, împreună cu sora sa, Mărina, pentru satul Mircești 63.
- Fedca, fiica lui Nistrea; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru o jumătate din satul Marcoviciani 273.
- Fedca, fiica lui Stoica Dieniș, nepoata lui Dieniș spătar; vinde, împreună cu sora sa, satul Rădești 141.
- Fedca, fiica lui Șteful; primește întărire, împreună cu fratele și verii săi, pentru satul Po.îțeni și seliștea lui Toma 169; cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
- Fedca (greșit: Fedora), mama lui Silea și a Donei 96, 108, 109.
- Fedca, sora lui Coste; primește întărire, împreună cu acesta ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleşani, Goești și Virstași 84.
- Fedca (greșit: Fedcu), sora Marică și a Ghindăi; primește întărire pentru satele împărțite cu rudele 174.
- Fedca (greșit: Fiica), sora Oanei; cumpără și primește întărire, împreună cu sora și fiul ei, pentru satul Băimăceani 133.
- Fedca, soția lui Giurgea Căcărează; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Nămisnici 10.
- Fedca (Fedco) Stărostescul (Stărostici), tatăl lui Stancul Stărostescul, al lui Ivenco și al lui Isaico 54, 76, 91.
- Fedcu (greșit), v. Fedca.
- Fedea, sora popii Luca Plotun și a lui Ion; vinde domnului, împreună cu frații, verii și nepoții săi, satul Milcinești 244.
- Fedea, soția lui Ivan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Străviceani 241.
- Fedeleşani, sat; ⟨Fedeleşeni, c. Strunga, j. Iași⟩; întărit nepoților lui Bratul viteazul 84.
- ⟨Fedeleşeni⟩, sat, v. Fedeleşani.
- Fedești, sat; ⟨c. Șuletea, j. Vaslui⟩; jumătate de sat, întărită lui Mihul Ciocan 45.
- Fedor, vărul lui Albul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o parte din satul Deocheați 152.
- Fedor Orăș (greșit: Iuriș), fratele lui Costea; primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Ravacăuți 237.
- Fedor Platon, tatăl lui Burlă, al lui Costea și al lui Pante 31.
- Fedora, fiica lui Vasco Levici; vinde domnului împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Fedora, sora lui Ivenco, a Olușcăi, a Rujei și a Anușcăi; vinde domnului, împreună cu frații, verii și unchii săi, satul Ștubeiul 118.
- Fedora (greșit), v. Fedca.
- Feerești (Ferești), sat; ⟨Ferești, c. Văleni, j. Vaslui⟩; în hotar cu Tătărești 3; sat în ~, v. Titești.
- Feerești (Féirești, Ferești; unde a fost casa lui Feair ș.a.), sat, pe Racova; ⟨Laza, c. ~, j. Vaslui⟩; om din ~ 15; cumpărat și alipit de domn Țîrgului Vaslui 96.
- Feerești, v. și Mihul din ~
- Feir, v. Feair.
- Féirești, sat, v. Feerești.
- Feodor Zatic, registrator gubernial la judecătoria regiunii Basarabia (1824) 175.
- Ferești, sat, v. Feerești.
- Fete, fratele lui Văsiu și al lui Tatul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o jumătate din seliștea Fundeni 162.
- Fete Iacobescul, soțul Marinei 51; vinde, împreună cu aceasta, satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 43.
- Fete (unde a fost ~), v. Bogdana, sat.
- *Fetești, sat, pe Dobrovăț; ⟨lingă s. Dobrovăț, c. ~, j. Iași⟩; cumpărat și dăruit de domn m-rîi Dobrovăț 295.
- Fidiscul Iordache, posesor probabil al unui act 281.
- Filip, bunicul lui Coste și al lui Gane 98.
- Filip, fiul lui Horțănea; vinde jumătate din satul Mușata 41.
- Filip, fratele lui Tudoran; vinde domnului, împreună cu fratele și sora lui, satul Neagomirești 247.
- Filip, tatăl lui Fătul și al lui Sturdzea 168.

- Filipești, sat, între Crasna și Birlad; <probabil în Dobirceni, contopit cu Minjești, c. Muntenii de Jos, j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domn tirgului Vaslui 96.
- Filosof, v. Moiaș ~.
- <Fitionești, sat, c. ~, j. Vrancea>; sat în ~, v. Șoldești.
- Fintăna, piriu; <afluent al Racovei; liugă Dealul Teiului de la s. Poienești, c. ~, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Vaslui 96.
- Fintina (unde a fost Onica), sat, pe Siret; <în Hărmanești, c. Todirești, j. Iași>; în hotar cu satul Tâlvești 246; v. și Oniceni, sat.
- Fintina Albă, sat, v. *Botășani.
- *Fintina Ampuțita, sat, pe Cneaja; <j. Vaslui>; întărit lui Miclea și surorilor sale 153.
- Fintina Blidarilor, loc; <în Lingurari, nume schimbat în Teșoru, c. Laza, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Vaslui 96.
- *Fintina Grădiștei, sat; <lingă fostul sat Gura Sărăței, strămutat în Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Lupe, fratele lui Trifan 16.
- Fintina Iepurelui, sat, pe Dumitra; <Epureni, c. ~, j. Vaslui>; întărit Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Fintina lui Dragomir, loc; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~, j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Fintina lui Dumitru, loc; <la Voroneț, l.c. a or. Gura Humorului, j. Suceava>; în hotarul m-rii Voroneț 81.
- Fintina lui Măciș (greșit), v. *Fintina Măceșul, sat.
- Fintina lui Moga (Mogăi), loc, la Șișcani și Hotciani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII, VIII.
- *Fintina lui Solomon, sat, pe Dumitra; <lingă Birlălești, c. Epureni, j. Vaslui>; întărit Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Fintina lui Vlad, loc pustiu, pe Cahove; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil în r. Vulcănești>; întărit lui Stan și fraților săi 284.
- Fintina Mare, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Bujor, c. ~, r. Kotovsk>; în hotarul satului Petricani 44.
- *Fintina Măceșul (greșit: Fintina lui Măciș), sat, peste Prut, pe Frumoasa, la capătul de jos al iezelui Roșul; <azi R.S.S. Moldovenească, între iezelul Roșul și or. Cahul, r. ~>; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 282, 285.
- Fintina Oiaș, loc, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Fintina Popișoara, loc pustiu, pe Piriul Grecului, ț. Chigheci; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Borogani, c. ~, r. Comrat>; dăruit lui Dobrotă și Lupul 279.
- Fintina Stanciului, loc, pe Birlad; <în or. Vaslui, j. ~>; în hotarul tirgului Vaslui 96.
- Fintina Suciavea, seliște, la obirșia Piriului Grecului; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Hrușeva, c. ~, r. Dubăsari>; în-tărită lui Nistor și fratelui său, Crăciun 164.
- Fistici, piriu, v. Stebnicel.
- Flocești, sat, pe Tazlăul Mare; <Florești, nume schimbat recent din Flocești, c. Căiuți, j. Bacău>; cumpărat și dăruit de domn m-rii Tazlău 86.
- Flocești, v. și Rusul din ~.
- Florea, nepotul lui Frățilă; primește întărire împreună cu acesta și cu frații săi, pentru satul Liești 163.
- Florea, stăpin în satul Cu<ci>ulătești 232.
- <Floreni, sat, c. Singera, r. Anenii Noi, azi R.S.S. Moldovenească>; sate lingă ~, v. *Murașa, *Soltan.
- Florești, sat pe Polocin; <c. Huruiеști, j. Bacău>; jumătatea de sus a satului, întărită lui Cozma și rudelor sale, iar jumătatea de jos, Măriei și nepoților săi 182, 184.
- <Florești>, sat, v. Flocești.
- Focșa; primește întărire, împreună cu Berehoiu și Bantăș, pentru un loc de la obirșia Covurluiului cu Apă 159.
- <Focșani, oraș, m. ~, j. Vrancea>; sat în ~, v. Sîrbi.
- *Fofișești, sat, pe Cuțitna; <lingă Tăcuta, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Vasco, ș.a. 154.
- Folești, sat, pe Crasna; <în Bălțați, c. Tătărani, j. Vaslui>; întărit lui Toader Toc stolnic 267; dat de acesta Marencăi, fiica lui Mihul Epure, în schimbul satului Solești 268.
- Foltești, sat pe Milcov; <în Petrești, contopit cu Podu Stoica, c. Năruja, j. Vrancea>; în hotar cu satul Petrești 278.
- Frăceni, sat, v. *Fărceni.
- Frăsănești, sat, v. Frățienești.
- <Frăsinești>, sat, v. Frățienești.
- Frătăuți, sat, pe Suceava, ț. Suceava; <Frătăuții Vechi, c. ~, j. Suceava>; dăruit și întărit de domn m-rii Putna 54, 285; biserica de la ~, pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 73, 74; v. și Giurgiu de la ~.
- <Frătăuții Noi, sat, c. ~, j. Suceava>; sat în ~, v. Tirnauca:
- <Frătăuții Vechi>, sat, v. Frătăuți.
- Frățean, v. Frățianu.
- Frățenești, sat, v. Frățienești.
- Frățianu, v. Dragotă ~.
- Frățienești (sec. XVIII: Frățenești, sec. XIX: Frăsănești), sat, peste Prut, la gura Orbejei, ț. Iași (sec. XIX); <azi R.S.S. Moldovenească, Frăsinești, c. Măcărești, r. Ungheni>; întărit Ilenei și nepotului său, Dragotă Frățianu 206.
- Frățian, v. Frățianu.

Frătilă, fiul lui Jula; vinde, împreună cu frații și nepoata lui, satul Tatomirești 190.
 Frătilă, unchiul lui Mareș, al lui Florea, al lui Danciul și al lui Bădea; primește întărire, împreună cu nepoții săi, pentru satul Liești 163.
 Frenciuc, v. Ivan ~.
 Frumoasa, pîriu, peste Prut: <azi R.S.S. Moldovenească, r. Cahul>; sate pe ~ 282, 285.
 <Frumoasa, sat, c. Balcani, j. Bacău; locuri la ~, v. Runcul, Runcul lui Bozie,
 Frumoasa Mare, pîriu; afluent al Tazlăului <Mare la s. Frumoasa, c. Bălcani, j. Bacău>; hotar al braniștii m-rii Tazlău 100.
 Frumușița (Frumușița), pîriu, la iezerul Roșul; <azi R.S.S. Moldovenească, în c. Roșu, r. Cahul>; sate pe ~ 282, 285.
 Frumușița, pîriu, v. Frumușița.
 Frunteș, v. Ion ~, Pătru ~.
 Fulger, v. Movila lui ~.
 Fulova, v. Toma ~.
 Fulticeani (unde a fost Stan Pintece), sat, pe Șumuzul <Mare; or. Fălticeni, j. Suceava>; întărit lui Isac vistier 71.
 <Fundeanu, sat, c. Drăgușeni, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Vitejești.
 Fundeni (Fundiani), seliște, pe Birlad; <s. Fundeni, c. ~, j. Galați>; jumătatea de sus, dăruită lui Stan Mierlul 155, iar jumătatea de jos, lui Fete și fraților săi 162.
 Fundiani, seliște, v. Fundeni.
 <Fundu lui Bogdan>, sat, v. Fundul.
 Fundul (unde se numește ~), sat, v. Burești.
 <Furceni, sat, c. Cozmești, j. Galați>; sat în ~, v. Dimești.
 Furdul, fiul Anușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Tăvești și confirmare pentru satul Gănești și Seliște la Bibarț 130; vinde domnului, împreună cu aceiași, satul Scantirești 131.

G

Gafenco, v. Miron ~.
 Gagea, nepotul lui Petru Berteza; vinde domnului, împreună cu verii săi, o prisacă la Cîrligătura 204.
 Gagea, tatăl lui Nistor Gagea și al Vascăi 244.
 Gagea, v. și Nistor ~.
 <Galata>, v. Gălata, m-re.
 Galeș, tatăl lui Eremia vistier 243.
 Galeș (unde a fost ~), v. Nănești, sat.
 Ganea, nepotul popii Filip; vinde, împreună cu rudele sale, satul Cernica 98.
 Gangur, boier; în sînt 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—72, 74—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109;
 pîrcălab de Orhei 114, 116—118, 120—124, 126, 127 (fără dregătorie), 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, II, XIII.

Gardu, v. Șandru ~.
 Gașpar, din Hîrlău; vinde domnului vie din dealul Hîrlăului 246.
 Gașpar, v. și Theodor ~, Toader ~.
 Gavrîl; cumpără și primește întărire, împreună cu Ivenco, pentru satul Vîtoltești 57.
 Gavrîl, fiul lui Ioanăș; primește întărire, împreună cu frații și verii săi, pentru satul Polițeni și pentru seliștea lui Toma 169, cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
 Gavrîl, fiul lui Jula; vinde, împreună cu frații și nepoata lui, satul Tatomirești 190.
 Gavrîl, fiul lui Miclăuș; vinde, împreună cu sora și nepoții săi, a șasea parte din satul Polițeni și din seliștea lui Toma 169.
 Gavrîl, fiul Neagăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
 Gavrîl, fiul Negritei, nepotul lui Pătru Minzatul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mînzăți 49.
 Gavrîl, fiul Negritei; vinde, împreună cu unchiul său, satul Tomiști 69; primește întărire pentru o jumătate din satul Murgoceni și alta din satul Bășeni ș.a. 262.
 Gavrîl, fratele lui Ioan, al lui Andriaș și al lui Petru; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Tătărești 3.
 Gavrîl, fratele popii Sima și al Martei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul unde au fost Roman și Hodco 62.
 Gavrîl, tatăl lui Toader 203.
 Gavrîl, țigan, fratele lui Boldor; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
 Gavrîl, țigan, fratele lui Sima; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
 Gavrîl (Gavrîl) Dinga, fratele Ruscăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru o jumătate din satul Bodești 245.
 Gavrîl, v. Gavrîl.
 Gavrîlăuți, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, Gavrilești, c. Ivancăuți, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
 <Gavrilești>, sat, v. Gavrîlăuți.
 <Găgești>, sat, v. Găjăoane.
 Găjăoane, sat, pe Ialan; <Găgești, c. ~, j. Vaslui>; în hotar 178.
 Gălata, m-re, <în m. Iași, j. ~>; domn sosit la ~ (1801) 171.
 Gălășești, sat, v. *Găleșești.
 Gălescul, v. Mic ~.
 *Găleșești (Gălășești), sat, la gura Racătăului <*Dealul Mazililor, lingă Gura Racătăului c. Horgești, j. Bacău>; întărit lui Isaiu de la Racătău și nepoților săi, în urma împărțirii 72.
 Gălești (unde a fost Mic Gălescul), seliște, pe Polocin; <s. Gălești, contopit cu Prădaiș, c. Huruiști, j. Bacău>; jumătatea

- de sus a seliștii ~, întărită lui Ilea comis 226.
- Gănești, sat; <c. Boțești, j. Vaslui>; întărit lui Ivul Mindrea și nepoților săi 130.
- Gârcea, v. Ilie ~.
- *Găureni, sat, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil lângă Dănuțeni, contopit cu or. Ungheni, r. ~>; întărit lui Iurșă și nepotului său, Iliăș Saula 80. <Găureni>, sat, v. Baicăuți (unde a fost Hodor vataman).
- Găurești, sat, cu moară și cu un cut în același hotar, pe Birlad, mai jos de gura Strajnicei, <în Gura Albești, c. Albești, j. Vaslui>; întărit lui Lazor Micșun 56.
- Geamba, țigan, fiul lui Talpă; dăruit m-rii Putna 77.
- Gerul, pîriu; <afluent al Birladului la Piscu, c. ~, j. Galați>; iezer la gura acestuia 196, 197; sat la obârșia sa 271.
- Ghedeon Harbuz, fratele lui Fătu; primește întărire, împreună cu acesta, pentru o treime din satul Harbuzi 213.
- *Gheești (unde au fost Gheia), sat, pe Zeletin între Negoane și Colunoi; <lingă Motoșeni, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Toader ș.a. 167.
- Gheia (unde au fost ~), v. *Gheești.
- Ghenadie, popă; egumen al m-rii Voroneț 81, 82.
- Ghenghe, v. Costin ~, Petre ~.
- Gheorghe, mitropolit de Suceava 32—34, 73, 74, 283.
- Gheorghe Boul, serdar; copie suret (1824) 272.
- Gheorghe (Gheorghii) Evloghie (Evloghi), diac de divan, apoi dascăl; traduce acte slavone (1764—1788) 46, 60, 90, 99, 110, 122, 127, 138, 177, 231, 241, 243, 257, 260, 261, 265, 272, 295, V, VIII; v. și Evloghie.
- <Gheorghe Gheorghiu-Dej>, municipiu, v. Onești.
- Gheorghie, fiul lui Negriță ploscar; vinde domnului satul Davidești 247.
- Gheorghie Radovici, dascăl la biserica domnească (1815) 141.
- Gherasim, episcop de Roman; încredințează traducere (1805) 42.
- <Gherăiești>, sat, v. Birăești.
- Gherman, martor la cumpărarea unei ocini din satul Șătrari V.
- Gherman, v. și Toader ~, Șandru~.
- Gherman, v. și Hărman.
- <Ghermănești>, sat, v. Lăhoveni, seliște.
- Ghermăniță; primește întărire pentru a treia parte din jumătatea satului Dragomirești 214.
- Gherondie, popă, egumen al m-rii Homor, 81, 82.
- Gheuca, v. Ioan ~.
- <Ghibarț, deal>, v. Seliștea lui Bibarț, seliște.
- Ghica, v. Costachi ~.
- Ghidion, fiul lui Ivașco Cufta; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tilvești 246.
- Ghigoești, pîriu, la s. Ghigoești; <c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; în hotarul satelor Ghigoești și Ungurași 68.
- Ghigoești, sat, pe Pîriul Negru; <Ghigoiești, c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; a treia parte de sat, întărită lui Sima și fratelui său, Avăr 68; sate lângă ~, v. *Trudești, *Ungurași.
- Ghigoiatno, v. Chirilo ~.
- <Ghigoiești>, sat, v. Ghigoești.
- <Ghilahoiu>, pîriu, v. Bilahoi.
- <Ghiliceni>, sat, v. Grișani.
- Ghilțu, v. Gilț.
- Ghinda, fiica lui Andreica Ilișescu, nepoata lui Iliăș ceașnic, vinde împreună cu rudele sale, jumătate din satul Botoșanțai (Botoșești) și împreună cu frații săi, satul Peletiucești de Jos, 113, 252.
- Ghinda, fiica Mălinei; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 180; împarte cu rudele sale satele Todireni, Liudești, Brezăști ș.a. 175.
- Ghițul, fratele lui Mihăilă; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru o jumătate din satul Cîrnești 145.
- <Ghirova>, sat, v. Hirova.
- Giula (Jula), bunicul lui Ion Loga, al Ilincăi și al Marei 71, 129.
- Giula Pîncece, tatăl lui Danciul, al lui Toader, al lui Ion ș.a. 186.
- Giulca, v. Giurca.
- Giulea, tatăl lui Grozea, al lui Negriță și al Mărușcăi 86.
- Giulești, sat, pe Pîriul Negru, ț. Neamț; <c. Secuieni, j. Neamț>; cumpărat de domn și dăruit lui Eremia vistiier 243.
- Giumătate, v. Jumetate.
- Giumătățeni, sat, v. Jumătățeni.
- Giurca; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Țigănei 160.
- Giurcani, sat, în Cîmpul lui Dragoș; <Poloboc, c. Rediu, j. Neamț>; întărit lui Nichita și rudelor sale în urma împărțirii satului în patru părți 193.
- <Giurcani, sat, c. Găgești, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. *Micșinești.
- Giurcă (Giulca, Jurcă) Pîncece, fiul lui Oană Pîncece; vinde, împreună cu rudele sale, satele Movila și Ștubeuil 21, 118; primește întărire, împreună cu aceleași rude, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodnicianii 186.
- Giurcău, măcelar, fiul Chiș Laslău din Hirlău; vînzător al unei vii din dealul Hirlăului 244.
- Giurco, fiul lui Sima; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Grigorești 54.
- Giurea, țigan, fratele lui Ivan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Giurga Păcurarul, fiul Maricăi, nepotul lui Mihail Peritșchii; primește danie, împreună cu fratele său, satul Toderești 253.

- Giurge, fiul lui Coman; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Giurge, fratele Negritei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta și cu verii săi, pentru o jumătate din satul Bodești 245.
- Giurge Drorăște, bunicul lui Mihul Ponici, al Maușcăi ș.a. 31.
- Giurcea, fiul lui Bancea Prodănescul; vinde, împreună cu nepoata sa, Mica, satul Sirbi 136.
- Giurcea, fiul lui Dan, nepotul lui Stan Hădărău vinde, împreună cu frații săi, satul Hădărăești 225.
- Giurcea, fratele lui Cristea Negrul 287; vânzător al unei jumătăți din satul unde a fost Ionaș Tricolescu 174.
- Giurcea, fratele lui Ivan; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Negoști 42.
- Giurcea, tatăl lui Nica și al lui Sava 169.
- Giurcea, tatăl popii Toader din Iași și al Stanei 203.
- Giurcea, vâtav; martor la cumpărarea unei ocini din satul Șătrari V.
- Giurcea Căcărează, soțul Fedcăi; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Nămisnicii 10.
- Giurcea Corod; vinde satul Corodești și jumătate din satul unde a fost Corod Vlad 26.
- Giurcea Oeșanul, tatăl lui Lupea 281.
- Giurcea (greșit), v. Șandru, comis.
- Giurgiu; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Giurgiu; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Nadișe 106.
- Giurgiu; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Țigănei 160.
- Giurgiu, fiul lui Danciu Delea; vinde, împreună cu frații săi, a patra parte din satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 274.
- Giurgiu, fiul lui Pătru Brudur; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele și surorile sale, pentru o jumătate din satul Baicăuți 47.
- Giurgiu, gumelnic; cumpără și primește întărire pentru o parte din satele Băeșești și Măline 236.
- Giurgiu, jude; satu lunde a fost jude ~, întărit 105;
v. și Dumbrăvița.
- Giurgiu, stolnic, tatăl Mușei 51.
- Giurgiu (Jurja), tatăl Anușcăi și al Elisaftei 127, 199.
- Giurgiu, tatăl lui Ivanco, al Oliușcăi și al Drăgălinei 151.
- Giurgiu, tatăl Neagșei 86.
- Giurgiu, tatăl lui One 57.
- Giurgiu Călugărul (unde a fost ~), v. Călugăreni, sat.
- Giurgiu Cîrmetc, fratele lui Dragoșe, al Drăgălinei și al Stanei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Mirești 194.
- Giurgiu (Jurja) de la Frătăuți (Starostele, Starosticiul), tatăl lui Mihul Stărotescul (Starostici) și bunicul lui Fedco Stăroistici 54, 76, 91.
- Giurgiu Dolh, vornic; în sfat 288, 289, 291—295.
- Giurgiu Grozescul, tatăl Niacșei 215.
- Giurgiu Husea, tatăl lui Stanciu 16, 50.
- Giurgiu Ităvoiu, tatăl Cîrstinei 57.
- Giurgiu (Giurge) Jumetate (Giumătate), fratele lui Mîndrea și al lui Șteful Jumetate și tatăl Marinei 96, 108, 109, 149.
- Giurgiu (Jurja) Oniceanul, vărul lui Ion Oniceanul; vinde, împreună cu rudele sale, satul Oniceani 70, 129.
- Giurgiu Palmeș, fiul lui Iliăș și nepotul lui Onicică de la Cîrligătura; vinde domnului satul Onicicani 261.
- Giurgiu Piatră, tatăl Malei, bunicul Uritei 62, 65.
- Giurgiu Puțeanul, cumpără și primește întărire pentru satele Puțeni și unde au fost Muntenii Puțeni 216.
- Giurgiu Răspop, tatăl lui Jora și al lui Goga 96, 191.
- Giurgiu Sinescul, fiul lui Stanciu și nepotul lui Ion Sinescul; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Sinești 261.
- Giurgiu Stravici, fratele lui Costea Stravici 263.
- Giurgiu Șecanul, bunicul Brîndușei 140.
- Giurgiu (Jurje) Tudor (Tudor[a]), tatăl lui Ivanco, al Oliușcăi și al Drăgălinei 52, 151.
- Giurgiu Udoba, tatăl lui Mircea și al Stanei 236.
- Giurgiu Vulpe, vărul lui Andreico, a lui Ion ș.a.; primește întărire, împreună cu verii săi, pentru o parte din satele lui Iaslău globnic 172.
- Gidiți (unde a fost curtea lui Negrea), sat, pe Siret; <c. Sagna, j. Neamț>; dat domnului, în schimb, de m-rea Bistrița 256.
- Gilț, v. Pătru ~ .
- Gîngul, țigan; întărit m-rii Putna 290.
- Gîrbovăț, v. Pătru ~ .
- Gliga, fratele lui Dragoșal, al lui Gliga, și al lui Cîrșilă; primește danie, împreună cu aceștia ș.a., satul Stroești 180.
- Gliga, nepot de frate al lui Grozea și al Mărișcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a patra parte din satul Grozești 215.
- Gliga Sîrbescul (în însemn. de pe verso: Gliga Mănăilescul); primește întărire pentru satul Mănăilești 12.
- Gligor, fiul Mălinei, nepotul lui Fărcaș; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Gligor, soțul Albei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru satul Rîșcani XII.
- Gligorașco Iancovici, vornic de Suceava, tatăl lui Iancovici spătar XIII.
- Glodeni (unde a fost Stan), sat, lingă Stăuceni; <în Vorniceni, c. ~ , j. Botoșani>; cumpă-

- rat și dat de domn m-rii Homor în schimbul seliștii Poiana 81, 82.
- Gocianul, v. Onța ~ .
- Goești, sat, la Cîrligătura; <c. Lungani, j. Iași>; întărit nepoților lui Bratul viteazul 84; în hotar cu satele Sinești și Onicicani 262;
- sat în ~ , v. Șepeșani;
- sat lângă ~ , v. *Virstași.
- Goga, fiul lui Giurgiu Rășpop; vinzător al satului Lălești 191.
- Gogoșat, țigan, fratele lui Iachim; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Gohor, loc, v. Gohoreni.
- Gohoreni (Gohor, Grohoieni), loc; <s. Gohor, c. ~ , j. Galați>; sat la ~ 163;
- v. și Rătud;
- sat în ~ , v. Itovoiești.
- Goia, țigan; întărit cu soția lui m-rii Putna 290.
- <Goian, pircălab de Chilia; în sfat XIII.
- Golăescul, v. Procopie Ardariieviciu ~ .
- Golăești, sat, pe Rebricea; <în Crăciunești, c. Rebricea, j. Vaslui>; întărit lui Golăi 24.
- Golăi de la Rebricea; cumpără și primește întărire pentru satul Golăești 24.
- Golia, m-re; <în m. Iași, j. ~ >; ieromonah de la ~ (sec. XIX) 164.
- Goran, v. Rediul lui ~ , loc.
- Gostilă, tatăl lui Dașco și al Malei 22, 29, 42; cumpără satul Budești 29.
- Gostileasa, piriu la Gostilești; <în Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț>; în hotar 42.
- Gostilești, sat, pe Piriul Negru; <în Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț>; întărit lui Dașco și Malei, fiii lui Gostilă 29; jumăta:rea de sus a satului cumpărată și dăruită de domn Mitropoliei <Episcopiei> de Roman 42.
- Gradea, tatăl Drăguței; nepotul lui Mircea Ezereanul 275.
- <Grajduri, sat, c. ~ , j. Iași>; sat în ~ , v. Sirbi.
- Grama, sat, ț. Suceava; <Grămești, c. ~ , j. Suceava>; biserica de la ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Grama, v. și Stan ~
- Grasul, v. Costea ~ , Iuga ~ .
- <Grănicești>, sat, v. Crăinicești.
- <Grămești> (corupt: Crămești, Crănești), partea de sus a satului Botoșanțai (Botoșești), pe Siret; <c. ~ , j. Suceava>; parte dăruită lui Stanciul și surorilor sale 113;
- v. și Botășanțai (Botoșești), sat;
- sat contopit cu ~ , v. Mrăgireni.
- Grămești, sat, v. și Grama.
- Greaca; fiica Stanei, nepoata lui Ivan; primește întărire, împreună cu fratele și surorile sale, pentru un sat pe Cneaja 153.
- Greaca, fiica lui Tatul Herlic; vinde domnului jumătate din satul de la gura Oarbicului 100.
- Greceni, sat, v. Greci.
- Greci (Greceni), sat, pe Siret, ț. Suceava; <în or. Siret, j. Suceava> 32; dat de domn
- Mitropoliei Sucevei în schimbul altui sat 34; luat, apoi, în schimb, de domn de la Mărena, soția lui Luca Ecobescul, și de la nepoata ei, Mărena, și dăruit și întărit de domn m-rii Putna 38, 285; biserica din ~ , pusă sub ascultarea aceleiași m-ri 74.
- *Grielești, sat, pe Cracău; <lingă Căciulești, c. Girov, j. Neamț>; în hotar cu Caucelești 256.
- Grigor, fiul lui Ivan; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Negoești 42.
- Grigore, popă; egumen și arhimandrit al m-rii Bistrița 96, 246, 256.
- Grigore, sulger; verifică copie de pe trad. (1810) 229.
- Grigore Lupșa; copie traducere (sec. XIX) 68.
- Grigorescu, v. Petru ~ .
- Grigorești, sat cu mori, pe Siret; <c. Siminicea, j. Suceava>; cumpărat de domn și dat, împreună cu satul Toporăuți, fiilor lui Fedco Stărostici în schimbul satelor Frătăuți, Botășani și Climăuți 54.
- Grigori Târnavschi, preot din Botășani; traduce act slavon (1806) 133.
- Grigorie Săvăscul (probabil Sirbescul); cumpără și primește întărire pentru satul Mănăilești 119.
- Grigorie, m-re, v. și <Sfântul> Grigorie.
- *Grișlii, sat, pe Birlad; <la nord de Zorleni, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Giurca Pintece și rudelor sale 186.
- Grișani, sat, lângă Hirova; <azi R.S.S. Moldovenească, Ghiliceni, c. ~ , r. Lazo>; în hotar cu satul Hirova 189.
- <Grivița, sat, c. ~ , j. Vaslui>; sate lângă ~ , v. *Hrănești, *Liești.
- Groapa Ursului, loc, pe Siret; <în Zvoriștea, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul satului Dvorăște 31.
- Grohoieni, loc, v. Gohoreni.
- Gromobitnaa, seliște, lângă Nistru; <azi R.S.S. Ucraineană, reg. Cernăuți>; întărită Mărinei, fiica lui Toader Prodan, și nepoatei sale, Mărina 38.
- Groza, bunicul lui Petru, al lui Andreico, al lui Matei ș.a. 75.
- Groza Rohat, fiul lui Oanăș Ungureanul; vinde domnului satul Rohații 96.
- Groza, v. și Grozea.
- Grozav, fiul lui Grozea Dănaș; vinde, împreună cu frații săi, seliștea lui Dănaș 137.
- Grozea; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Grozea; primește danie, împreună cu Buda, un loc pustiu pe Sărata 291.
- Grozea, fiul lui Giulea; vinde domnului, împreună cu rudele sale poiana Micești 86.
- Grozea, fratele Mărișcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu sora și nepotul său, pentru a patra parte din satul Grozești 215.
- Grozea Cașotă, bunicul lui Șandrea, al lui Vasco și al Anușcăi 87.
- Grozea Cufta, tatăl Mărinei 246.

Grozea Dănu, tatăl lui lui Pătru Dănu, al lui Grozav și al Marușcăi 137.

Grozea (Groza, Grozia), Micotici (fiul lui Micotă), pircălab de Orhei; în sfat 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93.

Grozescul, v. Giurgiu ~ .

*Grozăști, sat, în Cîmpul lui Dragoș; <deal lângă Cindești, c. ~ . j. Neamț>; jumătate de sat, întărită lui Petru, comisarul lui Alexandru, fiul domnului 59, iar a patra parte, lui Grozea ș.a. 215.

Grozăști, sat, pe Stebnic; <Cozmești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; întărit lui Duma și fraților săi, Toader și Stana 30.

Grozia, v. Grozea.

Gruiul Halăuca, virf; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.

Grumadz, v. Dragomir ~ .

*Grumăzești, sat; <deal în Muntenii de Sus, c. Tanacu, j. Vaslui>; în hotar cu tirgul Vaslui 96.

Grumăzești, sat, v. și Ochitești.

<Grumezoaia>, sat, v. Ochitești.

Grușeva, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~ . r. Dubăsari>; în hotar cu satul Iașnovăț XIII; sat lângă ~ , v. *Valuani.

<Gura Albești>, sat, v. Rădăslăvești.

<Gura Albești, sat, c. Albești, j. Vaslui>; sat în ~ , v. Găurești.

<Gura Humorului, oraș, j. Suceava>; seliște în ~ , v. Poiana; loc lângă ~ , v. Andonie (piatra lui ~).

<Gura Răcătău, sat, c. Horgești, j. Bacău>; sat lângă ~ , v. *Gălăești.

<Gura Sărăței, sat, strămutat în Berezeni, c. ~ . j. Vaslui>; v. Sărata; sate lângă ~ , v. *Fîntina Grădiștei.

*Ulmi.

<Gura Solcii>, sat, v. Solca.

Gurban, fiul lui Oană Băeșescul; vinde, împreună cu nepoții săi, o parte din satul Băeșești și alta din Mălini 236.

Gureș, v. Sema ~ .

<Gușitei, sat, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; sat în ~ , v. Hândrești; sat lângă ~ , v. *Vitoltești; sate probabil lângă ~ , v. *Dumbrăveni, *Radotești.

Guținea, țigan; întărit cu sălașul său Mitropoliei de Roman 39.

Gvozduți, sat, pe Vilia; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~ . r. Secureni, reg. Cernăuți>; întărit lui Danciul Buciațchi ș.a. 294.

H

Hacu, țigan, fiul lui Neagu; dăruit m-rii Putna 77.

Hană, v. Hanea.

Hancovici, v. Andriaș ~ .

Hanea (Hană), tatăl Neagșei 71, 245.

Harbuz, v. Ghedeon ~ .

*Harbuzi (undi au fost Bădioai), sat, pe Jigălia; <top. Harbujii, între s. Jigălia și s. Șuletea, c. ~ j. Vaslui>; întărit lui Ghedeon Harbuz ș.a. 213.

<Harbujii>, top., v. Harbuzi, sat.

Hasnăș; fiul lui ~ , stăpin al satelor Bălteni și Deleni 96.

Hasnăș, v. și Toader ~ .

Hădărăești, sat, pe Birlad; <lingă Călungăreni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; în hotar cu satul Bîrzănești 131.

Hădărău, v. Stan ~ .

Hălăuca, munte; <în munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar III.

<Hăsnășenii Noi, sat, c. Filipeni, r. Leova, azi R.S.S. Moldovenească>; seliști lângă ~ , v. Bodea Rumărul (seliștea lui ~). Bodea Sîrbul (seliștea lui ~). Tirgul Săratei (unde a fost ~).

Hândrești (Hindrești), sat, între Bujor și Seaca; <ulterior Ciocani, în Gușitei, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; jumătate de sat întărită lui Nicoară Romănescul 58.

Hăoșăști, sat, v. Hăoșești.

Hăoșești (Hăoșăști, Hăvășăști, Hăvășești), sat, cu mori, pe Birlad, mai jos de Lipovăț; <Zizınca, c. Deleni, j. Vaslui>; întărit Anușcăi, fiica lui Oană Căuie 224.

<Hăpăi>, sat, v. Dobrinăuți (Dobranăuți).

Hărcete, iezer; <lingă Cîrja, c. Murgeni, j. Vaslui>; jumătate de iezer, întărită Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban 123.

Hărman (Gherman, Herman, Hraman, Hraman), pircălab, soțul Nastei, tatăl lui Șteful și al Marinei și fratele lui Toader 9, 54, 81, 82; în sfat (fără dregătorie) 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136, 137, 140, 143, 145, 146, 151—164, 166, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 221—227, 230—234, 236, 237 II, VI—IX.

Hărman, tatăl lui Bogdan de la Voitîn, al lui Ion Miciorna, al Ilcăi și al Mușei 77.

Hărman (unde a fost casa ... lui ~ și a ... lui Iațco), v. Voitîn, sat.

<Hărmănești, sat, c. Todirești, j. Iași>; sate în ~ , v. Fîntina (unde a fost Onica), Oniceni; sate lângă ~ , v. *Cîrligeni, *Ilieșeuți, *Tălvești.

Hărniș, v. Toader ~ .

<Hărpășești>, sat, v. Arpășești (stii lui Arpaș); sat în ~ , v. Toderești.

Hărtan, soțul Stancăi 242.

Hăvășăști (Hăvășești), sat, v. Hăoșești.

<Herești>, sat, v. Hirești.

Herlic, v. Lazăr ~ . Tatul ~ .

<Herlicești, sat, în Orbic, contopit cu or. Buhuși, j. Bacău>; loc în ~ , v. Comoara lui Urlat.

Herman, v. Hărman.

<Hertioana-Răzeși>, v. Ceretiani.

Herțea, v. Alexa ~ .

- Hințești**, pîriu, la Hințești, <lingă Pleșești, c. Boghești, j. Vrancea>; sat pe ~ 102.
- *Hințești**, sat, pe Perecichiu; <lingă Pleșești, c. Boghești, j. Vrancea>; cumpărat și dăruit de domn lui Ion Murgu 102.
- Hirești**, sat, pe Moldova; <Herești, contopit cu Cristești, c. ~ , j. Iași>; întărit Nastașiei, fiica Mărinei 138.
- Hirova** (unde a fost casa lui Rosomac), sat, pe Măiatini, între Dereneu și Grișani; <azi R.S.S. Moldovenească, Ghirova, c. ~ , r. Călărași>; întărit lui Toader, fiul lui Miclea Bălcescul, și lui Dragotă Vulpecu 189.
- Hîndrești**, sat, v. Hândrești.
- Hîrbul**, țigan; dăruit cu sălașul său m-rii Putna 77.
- Hîrlău**, tirg; <or. Hîrlău, j. Iași>; tirgoveți 246; vii 34, 75, 244, 246, 285; acte scrise la ~ 201, 232, 239—248, X; v. și Toader din ~ .
- Hîrtopul**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Hîrtopul Mic și Hîrtopul Mare, c. ~ , r. Orhei>; in hotar cu satul Iașnovăț XIII; locuri lingă ~ , v. Baian, Cornul Nazova.
- <Hîrtopul Mare și Hîrtopul Mic>, sate, v. Hîrtopul.
- Hlabnic**, pîriu; <afluent al Pîrului Morii la Hertioana-Răzeși, c. Traian, j. Bacău>; in hotarul satului Ceretiani 90.
- Hlabnic**, pîriu; <Vladnic, afluent al Prutului, <la Zagarancea, c. Berești, r. Ungheni, azi R.S.S. Moldovenească>; sat la gura pîrului ~ 80.
- Hliboca** (Hluboca), sătuleț, la obîrșia Derehluului, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, or. Hliboca (fost Adîncata), r. ~ , reg. Cernăuți>; întărit lui Stan Babici și fraților săi 114; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73; loc lingă ~ , v. Valea Adîncă.
- Hlivișcea**, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, Clivești, c. Malatineți, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.
- Hluboca**, sat, v. Hliboca.
- <Hoceni>**, sat, v. Hotciani.
- Hociungii**, sat, ț. Neamț; <c. Moldoveni, j. Neamț>; întărit lui Petriman ș.a. 67; sat in ~ , v. Brebi.
- Hodcești** (Hotcești), sat, <Zăpodeni, c. ~ , j. Vaslui>; in hotarul tirgului Vaslui 96.
- Hodco Costici**, bunicul lui Ivanco Levici, al lui Vasco Levici, al lui Giulca Pîntece ș.a. 118.
- Hodco**, v. și Roman și ~ .
- Hodco Dolbnici**, tatăl lui Oanța, al lui Ivanco, al lui Vasco ș.a. 118.
- Hodor**, vataman; jumătatea de jos a satului unde a fost ~ vataman, întărită 47; v. și Baicăuți.
- Hodorăcinți**, sat, v. Hodorociinți.
- <Hodorăuți>, sat, v. Hodorociinți.
- Hodoroba**, cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Hodorociinți** (Hodorăcinți), sat, pe Vilia; <azi R.S.S. Ucraineană, Hodorăuți, c. ~ , r. Briceni>; întărit lui Danciu Buciațchi ș.a. 294.
- Hoisești** (unde a fost jude Dobromir), sat, pe Bahlui; <c. Dumesti, j. Iași>; întărit nepoților lui Lucaci 128; sat lingă ~ , v. *Balomirești.
- <Homocoea, sat, c. ~ , j. Vrancea>; sat in ~ , v. Crăinicești.
- Holm**, deal; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; in hotarul m-rii Homor I.
- Homor**, m-re; <in s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; hram, v. Adormirea Maicii Domnului; face schimb de sate cu domnul 81, 82; hotar I.
- Homor**, pîriu; <Humor, afluent al Moldovei la or. Gura Humorului, j. Suceava>; seliște și hotar al m-rii pe ~ 81, 82, I.
- Horaeț**, v. Cirstea ~ .
- Horaeța**, pîriu, v. Hovrăleata.
- <Horgești>, sat, v. Horjești.
- Horince**, pîriu, <afluent al Prutului lingă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați>; sate pe ~ 26, 166, 212.
- Horjești**, sat; <Horgești, c. ~ , j. Bacău>; întărit lui Isaiu de la Răcătău, in urma împărțirii cu rudele 72.
- Horodîștea**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~ , r. Rezina>; întărit nepoților lui Sima Rugină 175; sat lingă ~ , v. *Jaza (unde au fost ~ vătămân).
- Horodnic**, m-re; <in s. Horodnicul de Jos, c. Horodnic, j. Suceava>; hram, v. Înălțarea Crucii; inchinată de stareță m-rii Putna 76.
- <Horodnic, sat, c. ~ , j. Suceava>; sat in ~ , v. Balasinești.
- <Horodniceni>, sat, v. Horodniciani.
- Horodniciani**, sat; <Horodniceni, c. ~ , j. Suceava>; întărit lui Giurca Pîntece și rudelor sale 186.
- <Horoiața>, pîriu, v. Hovrăleata.
- Horță[nea]**, tatăl lui Filip și al lui Nechifor 41.
- *Hotcăuți**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Iașnovăț, c. ~ , r. Orhei>; in hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- Hotcești**, sat, v. Hodcești.
- Hotciani** (unde a fost Stan Coliban), sat, pe Larga; <Hoceni, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Mihăilă Cupcici VIII.
- Hotin**, cetate; <azi R.S.S. Ucraineană, in or. ~ , r. ~ , reg. Cernăuți>; pircălabi de ~ 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 141, 143, 145, 146, 151—164, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206, 208—211, 213, 21c, 218, 221—227,

230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, II—IV, VII—IX, XII;
staroste de ~ XIII.

*Hovcești, sat, la Cirligătura; <lingă Bogdănești, c. Horlești, j. Iași>; întărit lui Iurșu și nepotului său, Iliăș Saula 80.

Hovrăleata (Horaeța), piriu; <Horoiata, afluent al Birladului la Banca, c. ~, j. Vaslui>; sat la gura piriului ~ 21; sat pe ~ 247.

Hraman (Hrăman), v. Hărman.

*Hrănești, sat, pe Jeravăț; <lingă Grivița, c. ~, j. Vaslui>; in hotarul igrului Birlad 151.

Hreșcani, sat, pe Siret; <Hrișcani, c. Vlădeni, j. Botoșani>; in hotar cu satul Mindrești 109.

Hrinco de la Lucovița, vărul lui Giulca Pin-tece, al lui Șteful pircălab ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.

Hrincovici, v. Ivașco ~ .

Hrisanth, ieromonah de la m-rea Golia; tra-duce acte slavone (1830—1845) 88, 164, 172, 273.

Hristos, anul de la ~ (1806) 133.

<Hrișcani>, sat, v. Hreșcani,

<Hrușeva, sat, c. ~, r. Dubăsari, azi R.S.S. Moldovenească>; seliște lingă ~ , v. Fintina Suciavea.

<Huc>, sat, v. Iurcovți.

Hudici, v. Iațco ~ .

<Humor>, v. Homor, m-re și piriu.

Hurdescu (greșit), v. Hurduescu.

Hurduescu, v. Duma ~ .

Hurduga, virf; <in Munții Bistriței>; hotar IV.

Husea, v. Giurgiu ~ , Stanciul al lui ~ .

*Husiani, sat, mai jos de gura Săratei;
<probabil lingă Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; jumătate de sat, întărit lui Lupe, fratele lui Trifan 16.

Husul, tatăl Mărinei 171, 173.

Huși, tirg; <or. ~, j. Vaslui>; loc de emitere (greșit) al unui act 173; hotar 282; drumul spre ~ , hotar 96.

I

Iabluniveț, piriu la Cuciurul <Mare; azi R.S.S. Ucraineană, c. Cuciurul Mare, r. Storojineț, reg. Cernăuți>; in hotarul satului Cozmin 36.

Iachim, (drumul lui ~), <la Ichimeni, c. Avrămeni, j. Botoșani>; hotar al unui loc pustiu de pe Podraga 118.

Iachim, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.

Iachim, țigan, fratele lui Gogoșat; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.

Iachim Babici, fratele lui Stan Babici și al lui Andriiaș Babici, cumpără și primește întâ-

rire, împreună cu aceștia, pentru satul Hliboca 114.

Iachim Pealpea, tatăl lui Nechita și al Mărinei 193.

<Iacob>, fiul lui Mihail Oțel gramatic; vinde, împreună cu surorile sale, seliștea Lopatna de Jos 250.

Iacob, vataman; jumătate din satul unde a fost ~ vataman, întărit 262; v. și Iacobeni.

Iacobeni (unde au fost Iacob vătaman), sat, pe Jijia; <c. Vlădeni, j. Iași>; jumătatea de jos a satului întărită nepoților lui Mihăilă gramatic 262.

Iacobescul, v. Fete ~ .

Iacobici, v. Pavel ~ .

Iacov, mitropolit al Moldovei; certifică exacti-tatea unei traduceri (1793) 31.

Iacuş, fratele lui Mihul 42.

Iacuş Mihu (unde au fost ~), sat, pe Birlad; <in Todirești, c. ~, j. Vaslui>; întărit nepoților lui Sima Rugină 175.

Iacuş (greșit), v. Vlașin.

Ialan, piriu, v. Elan.

Ianco, fiul lui Dancovici; cumpără și primește, întărire, împreună cu fratele său, Miclăuş, pentru satul Urgiceni 88.

Iancovici, spătar, fiul lui Gligorașco Iancovici spătar; primește întărire pentru satul Ișnovăț XIII.

Iancovici, v. și Gligorașco ~ .

Iancu, fratele lui Miclăuş; cumpără și apoi vinde satul Urgiceani 201.

Iancul Canano; căminar; uric in posesia lui (1813) 51.

Ianoș, v. Oanăș.

Ianuș (greșit: Anuș) Negrescul, bunicul lui Iliăș 176.

Iași (menț. tirzie: Eși), tirg; <m. ~, j. ~ >; preot din ~ 203; prisacă mai jos de ~ 33, 34;
acte scrise la ~ 108, 177—179, 202—204, 254—257, 262, 263, VIII;
dascăl de la biserica domnească din ~ (1815) 141; acte traduse in ~ (sec. XVIII—XIX) 2, 22, 175; dieci din ~ și condică copiată in ~ (1820) 112;
v. și Toader, popă din ~ ;
v. și Gălata, Golia, Sfintul Sava, m-ri.

<Iași>, ținut, v. Eși.

Iașnovăț, sat, la nord de Hotcăuți; <azi R.S.S. Moldovenească, Ișnovăț, c. ~, r. Orhei>; întărit lui Iancovici spătar XIII; sate lingă ~ , v. *Cotovțea, *Hotcăuți

*Icod, *Isafori (?), *Iscurita, *Piveanița, *Țoban;
loc lingă ~ , v. Locana.

Iațco, tatăl lui Hărman și bunicul lui Bogdan de la Voitin, al lui Ion Miciorna, al Ilcăi și al Mușei 77.

Iațco (unde a fost casa lui Hărman și a... lui ~), v. Voitin, sat.

Iațco Hudici (Hudiciu), boier; in sfat 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 60, 62, 63, 65, 66, 69—77, 79—84, 86—91, 93, 96—98, 101—105, 107—109, 114, 116—118, XIII;

hotarnic 118.

Iațco Piatră, tatăl lui Ivan Pietrescul, bunicul lui Dragotă și al Malei 142, 221.

Iațul Dolha, fratele lui Vlaicul; vinde, împreună cu acesta, satul Peletiuceștii de Jos 252.

⟨Ibăneasa⟩, pîrfu, v. Iubăneasa.

⟨Ibăneasa⟩, sat, v. Liubăneasa.

Ichel, riu; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Nistrului la Coșernița, c. Bașcani, r. Dubăsari⟩; sat pe ~ 181.

Ichim, fratele lui Ion, al lui Șerban și al lui Ichim; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru un loc pustiu pe Cahove 284.

⟨Ichimeni⟩, sat, v. Iachim (drumul lui ~).

*Icod... (unde este ~ ...), sat, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lângă Ișnovăț, c.~, r. Orhei⟩; in hotar cu satul Iașnovăț XIII.

Idrici, pîriu, ⟨afluent al Birladului la Gura Idrici, c. Roșiști, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 217.

⟨Idrici, sat, c. Roșiști, j. Vaslui⟩; sat contopit cu ~, v. ⟨Dolheni⟩.

Ieremia, v. Eremia.

⟨Iezeru⟩, sat, v. Mălinești.

Ignat, fiul popii Pătru din Oniceani; vinde, împreună cu tatăl și frații săi, a șasea parte din Oniceani 83.

Ignat, fratele lui Ivan; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezerul Cerlenul, satul Balintești, și seliștea lui Manea 282.

Ignat, fratele Măriei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta și cu verii lor, pentru o jumătate din satul Ogrinești 209.

Ignat, nepotul de soră al Mușei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, o bucată de loc din hotarul Boiștei și satul Frumușița 282.

Ignat, tatăl lui Sima și al Mierlei 245.

Ignat Petrov, traduce act slavon (sec. XIX) 55.

Ilica, fiica lui Costea; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Glodeni 81, 82 și parte din Albotești 50.

Ilica, fiica lui Hărman, nepoata lui Iațco; vinde domnului, împreună cu sora și frații săi, satul Voitin 77.

Ilica, fiica lui Mușat; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tâlvești 246.

Ilica, fiica lui Pașco; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pășcani 63.

Ilica, fiica lui Stan; vinde jumătate din satul Molești 202.

Ilica, mama lui Andreico, a lui Ion și a lui Toader 172.

Ilica, mama lui Toader Dragotă 130.

Ilica, sora lui Stan, a lui Iuga, a Annei ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mindrești 271

Iliciul; fiii săi primesc întărire pentru satul Dimești 219.

Ilcu, fiul lui Dancul din Steclieni; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.

Ilea (Ilie), comiș, fratele Ancăi; primește danie și întărire, împreună cu sora și nepoata lui, pentru o jumătate din satul Crăinicesti, și, singur, pentru o jumătate din seliștea Gălești 226 și pentru seliștea Alba, cumpărată de el 248.

Ilea, fiul Dragolei; primește întărire pentru o parte din satul Giurcani, in urma împărțirii acestuia 193.

Ilea, nepotul lui Drăguș Timișescul; vinde, împreună cu vara lui, Neagșa, satul Bumburești 120.

Ilea Nașfă; cumpără și primește întărire pentru satul Măgdășani 66.

Ileana, fiica lui Nechita; vinde domnului satul Poiana 42.

Ileana, fiica lui Nistrea; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru o jumătate din satul Marcoviciani 273.

Ileana, fiica lui Țiban cel bătrîn; stăpînă a unei jumătăți din satul Baicăuți 47.

Ileana (Eleana), mătușa lui Dragotă Frățianu; cumpără și primește întărire împreună cu acesta pentru satul Frățienesti 206.

Ileana, v. și Iliana.

Iliana, fiica lui Moisăi, nepoata preotului Micul; vinde satul Crăești 92.

Iliaș, fiul Neagei; dă, împreună cu nepoții ei, lui Rabotă ș.a. satul unde a fost casa lui Alexa 127.

Iliaș (Ilieș, Iliiaș), paharnic, tatăl lui Luca și unchiul lui Andreico 113, 252.

Iliaș, tatăl lui Giurgiu Palmeș 261.

Iliaș (Ilie, Ilieș, Iliia, Iliiaș), voievod, fratele lui Ștefan voievod și unchiul lui Ștefan ⟨cel Mare⟩; acte de la ~ 21, 26, 29, 43, 46, 54, 62, 71, 76, 84, 86, 92, 96, 143, 145, 146, 203, 225, 282, VI, XII.

Iliaș al lui Cîrje, tatăl Nastei și al Olcăi 246.

Iliaș Saula, nepotul lui Iurșa; primește întărire, împreună cu acesta pentru satele Procelnici, Bogdănești, Hovcești, Nedeiani, ș.a. 80; vinde, împreună cu același, satul Nedeiani 203.

Iliaș, v. și Poiana lui ~, poiană.

Ilie, fiul lui Jula; vinde, împreună cu frații și nepoata lui, satul Tatomirești 190.

Ilie, v. și Ilea, Iliiaș.

Ilieș, nepotul lui Ianuș Negrescul 176.

Ilieș, v. și Iliiaș.

*Ilieșeuți (Ilișăști, Ilișești, Ilișeuți), sat, cu mori, pe Siret; ⟨lângă Hărmanești, c. Todirești, j. Iași⟩; cumpărat de domn și dăruit m-rii Bistrița 246.

Ilieșinți, sat, ț. Suceava; ⟨Ilișești, c. Ciprian Porumbescu, j. Suceava⟩; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73; sat in ~, v. Sasii (Săsciori).

- *Iliești, sat, pe Sohului; (probabil lingă Drăgușeni, c. ~, j. Galați); întărit lui Neagoe Orbescul ș.a. 101.
- Iliia, v. Iliăș.
- Iliiaș, v. Iliăș.
- Ilinca, fiica lui Duma Benea; vinde a treia parte din satul Belzeni 4.
- Ilinca, nepoata lui Giula; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul Oniceni 70.
- Ilișăști, sat, v. *Ilieșeuți.
- Iliești, sat, v. *Ilieșeuți.
- <Iliești>, sat, v. Ilișinți.
- Ilieșeuți, sat, v. *Ilieșeuți.
- Ilpociul, codru, la Iașnovăț; (azi R.S.S. Moldovenească, la Iașnovăț, c. ~, r. Orhei); în hotar XIII.
- Ioachimovici, boier; in sfat XIII.
- Ioan, căpitan de darabani; copie traducere (sec. XIX) 173.
- Ioan, fiul lui Pătru; vinde domnului, împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86
- Ioan, fratele lui Andriaș al lui Gavril și al lui Petru; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Tătarești 3.
- Ioan, pisar; traduce act slavon (1761, 23.
- Ioan, tatăl lui Dragotă 86.
- Ioan, unchiul lui Șandru Gardu și al lui Șuşman 40.
- Ioan Arbanul, preot; traduce act slavon (1852) 174.
- Ioan Buhuș, vel logofăt; traduce act slavon (1701) 216.
- Ioan Cîrjă, diac; copie izvod (1794) 268.
- Ioan Curui, bunicul Năstei 96.
- Ioan Cuza, spătar; autentifică o copie (1819) VII.
- Ioan Despot din Bosancea, vinde vie din dealul Hirlăului 75.
- Ioan Gheuca, ban; vechilul lui Cuza (1848) 139.
- Ioan Nicolao Ciure, diac de divan; traduce act slavon VII.
- Ioan Oglindă, cumpără și primește întărire pentru a patra parte din Macsinești 28.
- Ioan Panenopol, polcovnic; traduce act slavon (inceputul sec. XIX) II.
- Ioan Tăutul, paharnic; traduce în limba greacă un act și verifică o copie slavonă (1805) 118.
- Ioan Țutcă, unchiul Marei 88.
- Ioan Veltuz, vel pitar; adeverește copie (1837) 165.
- Ioana, mama Martei și a Neagsei 26.
- Ioanăș, fost stolnic, tatăl lui Șteful, al lui Ion și al Stanei 183.
- Ioanăș, hotarnic (?) 108.
- Ioanăș, tatăl lui Gavril, al lui Ion, al lui Ere-mia și al Bălei 169.
- Ioanăș Topor, bunicul lui One și al lui Coste 121.
- Ioanăș, v. și Oanăș.
- Ioanăș, v. și Olah ~.
- Ioanășăști, v. Ioanășești (unde a fost jude Ioaniș), sat.
- Ioanichie, episcop de Rădăuți 73, 74, 283.
- Ioanichie, popă, egumen al m-rii Dobrovăț 247.
- Ioaniș, jude; satul unde a fost ~ jude, întărit 223; v. și Ionășești.
- Ioasaf, popă, egumen al m-rii Moldovița 288.
- Ion; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Ion, aprod, fratele lui Lupul și al Marușcăi 132; primește danie satul Scantirești 131.
- Ion, diac, fratele lui Luca; scrie acte 6, 8, 9, 19, 22, 26, 27, 30, 35—37, 40, 59, 60, 65, 66, 72, 73, 79, 89, 90.
- Ion, fiul Fedcăi; primește întărire, împreună cu mama și fratele său, pentru o jumătate din satul Namisnici 10.
- Ion, fiul lui Giula Pintece; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grișlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Ion, fiul Ilcăi; primește întărire, împreună cu verii și frații săi, pentru o parte din satele lui Laslău globnic 172.
- Ion, fiul lui Ioanăș; primește întărire, împreună cu frații și verii săi, pentru satul Polișeni și pentru seliștea lui Toma 169; cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
- Ion, fiul lui Ioanăș fost stolnic; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul Spărieți 183.
- Ion, fiul lui Ionășel aprod; vinde, împreună cu nepoții săi, satul Cirligul lui Dan VI.
- Ion, fiul lui Mihul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Feerești 96.
- Ion, fiul lui Mihul Lungul; vinde satul Mălăești 7.
- Ion, fiul lui Mircea Cașotă; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Brătu-lești, Fedeleşani, Goești și Virstași 84; vinde, împreună cu rudele sale, satul unde a fost Balaci 87.
- Ion, fiul Negritei, nepotul lui Pătru Minzatul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Minzați 49.
- Ion, fiul lui Pătru, nepotul lui Tiba; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Ciorsăcești 42.
- Ion, fiul lui Petru Roșca; vinde satul Volhovicești 27.
- Ion, fiul lui Pintece; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Ion, fiul lui Răcilă de la Miletin; vinde vie din dealul Hirlăului 75.
- Ion, fiul Stanei; vinde, împreună cu frații și unchiul său, satul Cirligul lui Dan VI.
- Ion, fiul lui Vasilie; vinde, împreună cu rudele sale, satele Dodești și Salcea 177, 178.
- Ion, fratele lui Ion, al lui Șerban și al lui Ichim; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru un loc pustiu pe Cahove 284.
- Ion, fratele popii Luca Plotun și al Fedei; vinde domnului, împreună cu frații, verii

- și nepoții săi, o prisacă și satul Mîlcinești de la Cîrligătura 204, 244.
- Ion**, fratele lui Nichita și al lui Mihul; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a patra parte din satul Faurești 275.
- Ion**, fratele lui Trifu și al lui Dragoș; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.
- Ion**, gramatic; scrie acte 242, 281.
- Ion**, gramatic; traduce act slavon (1756) 173.
- Ion**, nepot de frate al lui . . . , 232.
- Ion**, nepotul popii Ivașco; primește întărire, împreună cu fratele său, Coste, pentru o parte din satul Giurcani, în urma împărțirii acestuia 193.
- Ion**, pîrcălab de Hotin; în sfat 3—10.
- Ion**, sulger; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Oeșeni 281.
- Ion**, tatăl lui Costea, al lui Lazăr ș.a. XI.
- Ion**, tatăl lui Danciul Pogan 207.
- Ion**, tîlmaci; cumpără și primește întărire pentru satul Ruseni 292.
- Ion**, țigan; dăruit cu fiul său m-rii Putna 77.
- Ion Albul**, primește întărire pentru jumătate din satul Rădiești 125.
- Ion Batin**, din Suceava, nepotul lui Batin; vinde jumătate din satul Călimănești 219.
- Ion Budză**, fratele Drăgălinei; vinde, împreună cu aceasta și cu verii lui, satele Gheești, Dodești și Salcea 167, 177, 178.
- Ion Ciortan**, vărul lui . . . 232.
- Ion din Ceretiiani**, fratele lui Petrea; posesor al actului satului Ceretiiani 89; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Ceretiiani 90.
- Ion Fărcaș**, fiul Mălinei, nepotul lui Fărcaș; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Ion Frunteș**, stolnic, nepotul lui Pătru Frunteș; primește danie sau cumpără și primește întărire, singur sau împreună cu rudele sale, pentru satele Ciorești, Movila, și o jumătate din Ciofrești precum și, împreună cu Toader pisarul, pentru un sfert din iezarul mare al Birladului 20, 21, 196, 197;
- în sfat 50, 51, 54, 55 (greșit: Torșe) — 60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 112, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—172, 177—179, 181—194, 201—204, 206, 207—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236—240, 242—244, 246—248, 252, 254, 255, (greșit: Bantăș) — 257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, II—IV, VII—IX, XII.
- Ion Giumătate**, v. Poiana lui ~, poiană.
- Ion (Oană) Jumătate**, bunicul Marinei, al Marincăi ș.a. 96, 108, 109.
- Ion Loga**, vărul lui Manciul Oniceanul, nepotul lui Giula; vinde, împreună cu rudele sale, satul Oniceani 70, 129.
- Ion Meleghi**, vornic de poartă; martor (1763) 106.
- Ion (Ivan) Miciorna**, fiul lui Hărman, nepotul lui Iațco; vinde domnului, împreună cu fratele și surorile sale, satul Voitîn 77.
- Ion Murgu**; primește danie satele Hințești și unde a fost Neagșă Taurul 102.
- Ion Nadeșu**, fiul lui Mihailo; primește întărire pentru satul Nadeșa 208.
- Ion Negrilescul**, tatăl Nastei 122, 170.
- Ion Oniceanul**, vărul lui Giurgiu Oniceanul; vinde, împreună cu rudele sale, satul Oniceani 70, 129.
- Ion Papa**, fratele lui Neaniul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Ogrinești 209.
- Ion Pelin**, diac; traduce act slavon (1803) 136.
- Ion al lui Popa**, diac; scrie acte 230, 233, 257, 271, 273, 277, 278, 285, 291, 292, 294.
- Ion Rîț**, martor la vînzarea unei ocini din satul Șătrari V.
- Ion Sața**, unchiul lui One și al Cîrstinei; vinde, împreună cu aceștia, jumătate din satul Hăndrești 58.
- Ion Secară (Săcară)**, pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 1, 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49, 50, 51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109.
- Ion Sinescul**, tatăl lui Stanciul și bunicul lui Giurgiu Sinescul, al lui Mănăilă și al lui Isaiu 261.
- Ion Sinescul** (unde a fost casa lui ~), v. Sinești, sat.
- Ion (Ioan) Stamati**, biv vel pitar, traduce acte slavone (1809—1826) 30, 47, 101, 157, 211, 213, 225, 246.
- Ion Temotin**; copie traducere (1783) 177.
- Ion Țutco**, unchiul Marei 201.
- Ion**, v. și Oană.
- *Ionaș (Ioanăș) Tricolescul** (unde a fost ~), sat, pe Elan: <lingă Popeni, c. Găgești, j. Vaslui>; întărit lui Petrea și surorii sale, Mariea 174; în hotar cu satul de la Salce 178.
- Ionașco**, fiul lui Jora, nepotul lui Giurgiu Răspop; vinde domnului satul Mărăței 96.
- Ionașco**, vătav; martor la vînzarea unei ocini din satul Șătrari V.
- Ioanășăști**, sat, v. *Ionășești.
- Ioanășel**, aprod; tatăl lui Ion și al Stanei VI.
- *Ionășești (Ioanășăști)**; unde a fost jude Ioaniș, sat, pe Jeravăț; <lingă Obîrșeni, c. Vînderei, j. Vaslui>; întărit lui Ivan 223.
- Ioaniță**, căpitan de darabani; traduce act slavon (1800) 229.
- Ioaniță**, din Șătrari; cumpără ocină din satul Șătrari V.
- Ioaniță**, protopop de Bacău (1794), tatăl lui Costandin 195.

- Ionită Rață**, copie traducere (sec. XVIII) 173.
- Ionită Stamate**, biv vel căpitan de darabani, diac de divan, și tâlmaci la Departamentul pricinilor străine; traduce act slavon (1798) 173.
- Ionu**, fratele lui Șteful și al lui Simion; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a treia parte din satul Belzeni și numai întărire pentru altă treime din același sat 4.
- Iordache Canta**, logofăt; autentifică copie slavonă și trad. rom. (1813) 51.
- Iordache**, v. și **Fidiscul** ~.
- Iosif**, diacon; traduce act slavon (sec. XVIII) 167.
- Iosip**, fiul lui Toader Urdugaș, nepotul lui Drăguș; vinde a treia parte din satul Ghigoești 68.
- Iosșina (!)**; vinde, împreună cu alții, satul Lipiești 205.
- <Ipatel, sat, c. ~, j. Iași>**; sat in ~, v. **Petrești**; sat contopit cu ~, v. **Chiujești**.
- Ircovițăi**, sat, v. **Iurcovți**.
- Irimia**, stolnic, fost stăpin in satul Scanțirești 129.
- Irimia (Irimia)**, v. și **Eremia**.
- Isac**; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Porcești, Brebi și Hociungi 67.
- Isac**, vistier; cumpără și primește întărire, pentru satele Fulticeani și Buciumeni 71 și Dolhești 264; soția lui 52;
in sfat 96-99, 101-105, 107, 114, 116-118, 120-124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136-138, 140, 143, 145, 146, 152-156, 158-164, 166, 168, 169-172, 177-180, 194, 197, 201-204, 206-211, 213, 216, 218, 222-227, 230-234, 236, 237, 239, 240, 242-244, 246-248, 252, 254-257, 260, 261, 263-268, 271, 273-278, 283, 285, 288, 289, 291-295, I-III, VIII, IX, XII.
- Isac**, v. și **Isaico**.
- Isac**, v. și **Poiana lui ~**, loc.
- Isacu**, fiul lui Ivan Tudor[a]; face schimb de sate 52.
- *Isafori (?)**, sat (?); <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Ișnovăț, c. ~, r. Orhei>; in hotarul satului Iașnovăț XIII.
- Isaia**, fratele lui Armean, al Annei și al Mărușcăi; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Tatomirești 190.
- Isaia**, fratele lui Costin, al lui Toader ș.a. 253.
- Isaia**, fratele lui Iurie și nepotul lui de soră al lui Stanciul; primește întărire, împreună cu unchiul, fratele și verii săi, pentru o jumătate din satul Marcoviciani și pentru satul Terpești 273.
- Isaia**, logofăt, bunicul Mușei 51.
- Isaia**, vornic; in sfat XIII.
- Isaico (Isac)**, fiul Anușcăi; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
- Isaico**, fiul lui Fedca Stărostescul, nepotul lui Mihul Stărostici (Stărostescul); face schimb de sate cu domnul 54; vinde, împreună cu frații săi, satele Măcicătești 76 și Drislivoe, unde a fost Nosco 91.
- Isaico**, fiul lui Iurie; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Mogoșești 293; cumpără satele Hodorecinți și Gvozdeuți 294.
- Isaico**, fiul lui Ivenco; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Isaico**, fiul lui Pătru, nepotul lui Bălcu; vinde domnului împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86.
- Isaiu**, fiul lui Oană Mustea; primește întărire, împreună cu verii săi, pentru o parte din satele lui Laslău globnic 172.
- Isaiu**, fiul lui Stanciul și nepotul lui Ion Sinescul; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Sinești 261.
- Isaiu**, nepotul lui Hodco Costici postelnic; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Isaiu de la Răcătău**, unchiul lui Pătru Farcaș; împarte cu nepoții săi satele Gălășești, Pincești, Horgești ș.a. 72.
- Isăescul**, v. **Duma** ~.
- *Iscurita**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Ișnovăț, c. ~, r. Orhei>; in hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- Istratie**, unchiul lui Mihalcea (1673) 52.
- Ișnovăț**, piriu, v. **Vișneuți**.
- <Ișnovăț>**, sat, v. **Iașnovăț**.
- Ităvoiu**, v. **Giurgiu** ~.
- Itovoiești**, sat, pe Berheci; <Otovoiești, in Gohor, c. ~, j. Galați>; in hotar cu satul, Cernica 98.
- Itrinești**, sat, ț. Neamț; <c. Mărgineni, j. Neamț>; întărit lui Luca Boț și verelor sale 103.
- Itu (Litu, Șitu) și Șarban** (unde au fost județi ~), v. **Muntenii Scutași**, sat.
- Iuban**, v. **Dragomir** ~.
- Iubana**, piriu, <afluent al Smilei la Băcani, c. ~, j. Vaslui>; sat la obirșia sa 49.
- Iubăneasa**, piriu; <Ibăneasa, afluent al Jijiei la Durnești, c. Ungureni, j. Botoșani>; hotar al satului Ștubeuil 118.
- Iucaș**, v. **Petru** ~, **Toader** ~.
- Iudca** cel bătrîn, tatăl lui Pavel Iudca 114, 193.
- Iudca**, v. și **Pavel** ~.
- Iuga**, fiul Oliușcăi, nepotul lui Șandre; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
- Iuga**, fratele lui Stan, al Margăi, al Annei ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mindrești 271.
- Iuga**, jude; seliștea unde a fost jude ~, întărită 134.
- Iuga**, popă, tatăl lui Mihul logofăt, bunicul Mărușcăi 71.
- Iuga**, postelnic; in sfat XIII.
- Iuga** (netradus: Iughina), tatăl lui Duma, al lui Vlașin și al Anghelinei 199.
- Iuga**, tatăl lui Toader, al lui Dămian și al Stanei 214.
- Iuga**, tatăl lui Vlașin 127.

- Iuga** (unde a fost jude ~), seliște, la Cîrligătura; <Cucuteni, c. ~ j, Iași>; întărită lui Alexa diac 134.
- Iuga**, vistier, soțul Nastei 250; dăruiește satul Șirăuți m-rii Putna 9 și o falce de vie m-rii Voroneț 244; în sfat XIII.
- Iuga cel Prost** (biserica de la ~), v. Durnești, sat.
- Iuga Durnoi**, tatăl lui Micul 229.
- Iuga Grasul**, tatăl lui Stan și al lui Onu (Ion) 55.
- Iughina** (netradus), v. Iuga.
- Iulcești**, sat, v. Dimești.
- Iura**, fiul Marușcăi, nepotul lui Coste Croitorul; vinde jumătate din satul Tivești 187.
- Iurcovți** (Ircovițăi), sat, pe Birlad; <probabil Huc, c. Todirești, j. Vaslui>; întărit nepoților lui Sima Rugină 175; întărit lui Toader logofăt 286.
- Iurie**, fiul lui Dașco din Clicicăuți; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Clicicăuți 75.
- Iurie**, fiul lui Leahul și nepotul lui Petru Șoimaru; vinde, împreună cu rudele sale, satul Pulpești 170.
- Iurie**, fiul Mărușcăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grișlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Iurie**, fiul lui Micul 229.
- Iurie**, fiul lui Sima; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Grigorești 54.
- Iurie**, fratele lui Duma Hurduescu, al lui Drăguși și al lui Cupce; primește danie, împreună cu frații săi, un loc pustiu pe Spiroasa 270.
- Iurie**, fratele lui Isaia și nepotul de soră al lui Stanciul; primește întărire, împreună cu unchiul, fratele și verii săi, pentru o jumătate din satul Marcoviciani și pentru satul Terpești 273.
- Iurie** (iazul lui ~), la Cozmin; <azi R.S.S. Ucraineană, cu numele schimbat în Molo-diia, c. ~, r. Hliboca (fost Adincata), reg. Cernăuți>; în hotarul satului Cozmin 36.
- Iurie**, nepotul lui Balșe și al lui Iuga; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
- Iurie**, tatăl lui Isaico 293.
- Iurie al lui Brae**, fiul lui Boris al lui Brae; dă Oliușcăi a treia parte a satului Costești 234.
- Iurie al lui Manea**, tatăl lui Matei 14.
- Iurie Dăvidescul**, tatăl lui Mănăilă, al lui Danul, al Zoicăi și al Nastei 79.
- Iurie Rotompan**; vinde satul Greceni (Greci) 32.
- Iurie Șerbici**; vinde domnului, împreună cu Petru Grigorescu, jumătate din satul Grigorești 54; cumpără și primește întărire pentru satul Tomiști 69.
- Iurșa**, aprod, fratele Marușcăi și al Vascăi; împarte cu acestea satele Belcești, Ne-goști și Șerbești și primește întărire pentru partea sa 111; uricul satului Petrilești în posesia lui 143.
- Iurșa**, fiul Mărinei, nepotul lui Ivașco Procelnic; primește întărire, împreună cu nepotul său, pentru satele Procelnici, Bogdănești, Hovcești, Nedeiani ș.a. 80; vinde, împreună cu același, satul Nedeiani 203.
- Iuzna** (?), iaz (?), la confluența Lopatnei cu Bezinul; <azi R.S.S. Moldovenească, în Pocșești, c. Teleșeu, r. Orhei>; în hotarul seliștii Lopatna de Jos 250.
- Ivan**; cumpără și primește întărire pentru satul Ionășești 223.
- Ivan**, fiul lui Danciul și nepotul lui Toader Bețea; vinde satul Bețești 222.
- Ivan**, fiul lui Toader Ciumalea; nepotul lui Ivan Drocici; vinde, împreună cu frații și verii săi, jumătate din satul Fedești 45.
- Ivan**, fiul lui Toma Fulov; vinde satele Benești, Buciumi și o parte din Mihnești 2.
- Ivan**, fratele Albei și nepotul lui Ivanco; vinde, împreună cu aceștia, satul Nămismnici 10.
- Ivan**, fratele lui Baico; primește danie, împreună cu acesta, satul Almașul 115.
- Ivan**, fratele lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Negoști 42.
- Ivan**, fratele lui Ignat; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezorul Cerlenul, satul Balintești și seliștea lui Manea 282.
- Ivan**, fratele lui Toader; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta și nepoatele sale, pentru satul Ghești 167.
- Ivan**, nepotul lui Sima Rugiră; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 180.
- Ivan**, protopop, soțul Mărușcăi 241, 242.
- Ivan**, soțul Fedei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru satul Străviceni 241.
- Ivan**, tatăl lui Dragotă 215.
- Ivan**, tatăl lui Fligor 42.
- Ivan**, tatăl Stanei 153.
- Ivan**, țigan, fratele lui Giurea; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Ivan** (unde a fost casa lui ~), sat, pe Cneaia; <j. Galați>; întărit lui Miclea și surorilor sale 153.
- ***Ivan** (unde a fost ~), la Ulmi, sat, la Cobile, sub Moghilă; <lingă Secuieni, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Toma 146.
- Ivan**, vistier, fiul lui Avăr 104, 117, 210.
- Ivan Arame**, popă; cumpără și primește întărire pentru satul Urgiceani 201.
- Ivan Badiul**; cumpără și primește întărire pentru un sat de pe Tâmaș 53.
- Ivan Bizdig**, tatăl Nastei 97.
- Ivan Ciumalea**, tatăl lui Lazea și al lui Mihul 45.
- Ivan Craiu**; vinde satul Budești 29.
- Ivan Damianovici**, bunicul Cristinei și al Nastasiei 247, 295.
- Ivan Despot**, din Bosancea; vinde vie de la Hirău 75.

- Ivan Drocici, bunicul lui Lazoa, al lui Mihul, al lui Sima ș.a. 45.
- Ivan Frenciuc, bunicul lui Singur și al Stanei 56
- Ivan Mieriul (unde a fost ~), v. Mirești, sat.
- Ivan Mindrul (unde a fost ~), v. Mindrești, sat.
- Ivan Nemai, tatăl lui Vasco și al Mărenei 54.
- Ivan Pietrescul, tatăl lui Dragotă 142.
- Ivan Sacalăș, fratele Anușcăi; vinde satul Grozești 30.
- Ivan, v. și Oană.
- <Ivancea>, sat, v. Ivanciu.
- Ivancea de la Tătarca, seliște, pe Tutova; <intre Ciocani, c. Perieni, și Ivești, c. ~, j. Vaslui>; cumpărată și alipită de domn hotarului țirgului Birlad 151.
- Ivanciu, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Ivancea, c. ~, r. Orhei>; in hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- Ivanco; cumpără și primește întărire, împreună cu Gavril, pentru satul Vitoltești 57.
- Ivanco, fiul lui Fedco Stărostescul, nepotul lui Mihul Stărostici și al lui Giurgiu de la Frătăuți; vinde, împreună cu frații săi, satele Toporăuți, Macicătăvți, Drislivoe și unde a fost Nosco 54, 76, 91.
- Ivanco, fiul lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Ivanco (Ivan), fiul lui Giurgiu stolnic; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
- Ivanco, fiul lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Ivanco, fiul lui Ivașco; dă Oliușcăi, împreună cu rudele sale, a treia parte din satul Costești 234.
- Ivanco, fiul lui Jurje Tudor[a]; face schimb de sate 52.
- Ivanco, fiul Mușei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniceni 186.
- Ivanco, fratele lui Andriaș Hancovici, al Annei și al Taței; vinde domnului, împreună cu aceștia, jumătate din satul Vișineți 35.
- Ivanco, fratele Neagei, al Anușcăi și al Anasiei; cumpără și primește întărire, împreună cu surorile sale ș.a., pentru jumătatea de sus a satului Șecani 140.
- Ivanco, fratele Oliușcăi, al Rujei, al Anușcăi ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Ivanco, gumelnic; tatăl lui Danciul și Petri-man 91.
- Ivanco, nepotul lui Hodco Costici postelnic și al lui Lev; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Ivanco, nepotul lui Ivan și al Albei; vinde, împreună cu aceștia, satul Nămisnici 10.
- Ivanco, tatăl Dobrei 264.
- Ivanco, tatăl Nastei 170.
- Ivanco, tatăl lui Șaidir 216.
- Ivanco, țigan; întărit cu sălașul său m-riș Bistrița 17.
- Ivanco Bîrlici, fratele Anușcăi; primește întărire, împreună cu sora sa, Anușca, pentru satele Bărgăiani, Verbiia și Corlăteni 6.
- Ivanco Levici, fratele lui Vasco Levici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Ivanco Tolocico, fratele lui Purece spătar și al Oliușcăi; tatăl lui Alexandru 31; cumpără și primește întărire, împreună cu frații și nepoții săi, pentru satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91.
- Ivanco (Ivan) Tudor, tatăl lui Isacu, al lui Silion, al Niacșei și al Drăgălinei 52, 151.
- Ivanco Vrstatu, tatăl lui Toader, al Sofiiicăi și al Nastei 84.
- Ivancicăuți, sat; <in Costinești, c. Leorda, j. Botoșani>; moară de la ~, întărită nepoților lui State 238.
- Ivancicăuți, sat, ț. Suceava; <in Țibeni, c. Satu Mare, j. Suceava>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Ivanū, cneaz; satul unde a fost cneaz ~, întărit 262; v. și Murguceni.
- Ivașco, bunicul lui Șteful 35.
- Ivașco, popă, unchiul lui Ion și al lui Coste 193.
- Ivașco, tatăl lui Ivanco, al Nastei, al Fădorei și al Anușcăi 234.
- Ivașco Clecea, tatăl Fatoșei 190.
- Ivașco Cuftea, tatăl lui Ghidion, al lui Petrea și al Anușcăi 246.
- Ivașco din Sirețel, tatăl lui Lupșe 243.
- Ivașco Durnici, nepotul lui Micul; vinde a treia parte din satul Durnești 229.
- <Ivaș>co <H>rincovici, boier; în sfat XIII.
- Ivașco Procelnic, bunicul lui Iurșa și al lui Iliăș 203.
- Ivașco Tricolescul, tatăl lui Toma Salce 178; răscumpără jumătate din satul unde a fost Ionaș Tricolescul 173.
- Ivașco Turcul, sulger; fost stăpin în satul Scantîrești 131.
- Ivașco Vladicico, tatăl Slavnei 294.
- Ivașcu, fratele lui Dragoș; primește întărire, împreună cu acesta, pentru o treime din satul Harbuzi 213.
- <Ivănecști, sat, c. Bolotești, j. Vrancea>; seliște lângă ~, v. Alba.
- <Ivănecști, sat, c. Pădureni, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. *Budzești.
- <Ivănecști, sat, c. ~, j. Vaslui>; sat lângă ~, v. *Degiuțați; sat pe teritoriul său, v. Vlădești.
- Ivul, fiul lui Mihul, nepotul lui Șandru Gherman; vinde, împreună cu sora și verii săi, patru părți din jumătatea de sus a satului Solca 266.
- Ivul, fiul Voicăi, nepotul lui Bogdan stolnic; vinde seliștea Alba 248.
- Ivul, popă, vărul lui Manciu; primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Toderești 25.

Ivul, tatăl lui Dragotă și al Stanei 266.
Ivul Mîndrea, unchiul lui Toader și al lui Toader Dragotă; cumpără și primește întărire, împreună cu nepoții săi de soră și de frate, pentru satul Tăvești 130; vinde domnului, împreună cu aceiași, satul Scantîrești 131.
Izvorul Mustei, pîriu; (afluent al Neamțului la Vinători-Neamț (?), c. ~, j. Neamț); hotar IV.

I

Împuțita, v. Ampuțita (fintina ~).
Înălțarea Crucii, hram al m-rii Horodnic 76.
Înălțarea Domnului, hram al m-rii Neamț 18, 254, 293.

J

<Jabca, sat, c. ~, r. Florești, azi R.S.S. Moldovenească>; sate lingă ~, v. *Dri-slivoe, *Nosco (unde a fost ~).
Jadăuți, sat, ț. Suceava; (azi R.S.S. Ucraineană, Jadova Veche, c. ~, r. Storojineț, reg. Cernăuți); biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
<Jadova Veche>, sat, v. Jadăuți.
*Jaza (unde au fost ~ vătăman), sat, pe Nistru; (azi R. S. S. Moldovenească, lingă Horodiștea, c. ~, r. Rezina); întărit nepoților lui Sima Rugină 175.
Jăravăț, deal, (la Rădești, c. Bălăbănești, j. Galați); in hotarul unui loc pustiu 159.
Jăravăț, pîriu, v. Jeravăț.
Jejia, riu, v. Jijia.
Jeravăț (Jăravăț, Jîravăț), pîriu, (afluent al Birladului la Grivița, c. ~, j. Vaslui); sate pe ~ 104, 159, 165, 223; hotar 151.
Jicov, vamă, v. Jicovul de Sus, sat.
Jicovul de Jos, sat, pe Suceava, ț. Suceava; (Vicovu de Jos, c. ~, j. Suceava); dat domnului de Mitropolia Sucevei in schimbul satelor Vereșcani și Ungureni; dăruit de domn m-rii Putna 32 și întărit acesteia 285; biserica din ~, pusă sub ascultarea m-rii Putna 73, 74.
Jicovul de Sus, sat, pe Suceava, ț. Suceava; (Vicovu de Sus, c. ~, j. Suceava); dăruit și întărit, împreună cu vama mică de aici, m-rii Putna 36, 285; biserica din ~, pusă sub ascultarea m-rii Putna 73, 74.
Jigălia, pîriu; (afluent al Elanului la Giurcani, c. Găgești, j. Vaslui); sate pe ~ 177, 213.
Jijia (Jejia), riu, (afluent al Prutului); sate pe ~ 6, 80, 105, 108, 109, 133, 231, 262.
<Jijia, c. Albești, j. Botoșani>; sat contopit cu ~, v. Jumătățeni.

J. Marcinkiewicz, translator; traduce act slavaon in limba germană (sec. XIX) 36 69, 230, 285.
Johan Anastasius Manovarda; alcătuieste index de documente (1783) 34, 287.
Jiravăț, pîriu, v. Jeravăț.
Jora, tatăl lui Ionașco 96.
<Jorăști, sat, c. ~, j. Galați>; sat probabil lingă ~, v. *Cătelești.
Joriță, v. Luca ~.
Jula, tatăl lui Ilie, al lui Petrea, al lui Gavril și al lui Frățilă 190.
Jula, v. și Giula.
Julici, v. Ion ~.
Julici, v. Pîntece.
Jumătățeni (Giumătățeni; unde a fost curtea lui Căliman), sat, pe Jijia; (contopit cu s. Jijia, c. Albești, j. Botoșani); revenit Mărinei, fiica lui Giurgiu Jumetate, in urma împărțirii satelor lui Ion Jumetate de către nepoții acestuia 108, 109; jumătatea de sus a satului, întărită lui Bogdan 149;

sat în ~, v. Dărmănești.

Jumetate, v. Giurgiu ~, Ion ~, Șteful ~.
Juratu, v. Dragomir ~.
Jurcă, v. Giurcă.
Jurea, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
Jurja Staroste (Starosticiul), v. Giurgiu de la Frățăuți.
Jurja, v. și Giurgiu.

L

Labăscu, fiul lui Dancul din Steclieni; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
Lacana, loc; (azi R.S.S. Moldovenească, lingă Ișnovăț, c. ~, r. Orhei); in hotarul satului Iașnovăț XIII.
Lacul Puturos, lac la Stețcani; (Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău); seliște la ~ II
Langa, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
Larga, pîriu; (afluent al Elanului la sud de Gușței, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui); sate pe ~ VII, VIII.
Larga, pîriu; (azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Prutului la nord de Chircani, c. Larga Nouă, r. Cahul); sate pe ~ 123.
Largul, pîriu; (afluent al Bistriței la Poiana Largului, c. Poiana Teiului, j. Neamț); hotar IV.
Laslăoani, sat, cu două cuturi, peste Prut, la gura Hlabnicului, (azi R.S.S. Moldovenească, in Zagarancea, c. Berești, r. Ungheni); întărit lui Iurșa și nepotului său, Iiaș Saula 80.
Laslău, globnic, bunicul lui Toader Lucaș, al lui Petru Lucaș ș.a. 172.

- Laslău Buhaiea, bunicul lui Mihul Pojar, al Nastei ș.a. 105.
- Laslău, v. și Chiș ~.
- ⟨Lașchiuca, c. ~, reg. Cernăuți, azi R. S.S. Ucraineană⟩; sat în ~, v. Sadcău.
- Lațco, țigan; tatăl lui Luca 18.
- *Lațco din Cîmpie (unde a fost ~), sat, pe Larga; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, între Constantinești, c. Larga Nouă și Ciobalaccia, c. ~, r. Cahul⟩; întărit Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Lațco Leghetiș, tatăl Drăgălinei 152.
- Lațcu de la Moisia, tatăl Sorei 16.
- Laura, pîriu; ⟨afluent al Sucevei la Vicovu de Sus, c. ~, j. Suceava⟩; în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- ⟨Laza⟩, sat, v. Ferești.
- ⟨Laza, sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat lingă ~, v. *Păucești.
- Lazar, fiul lui Ion; primește danie de la episcopul de Roman, împreună cu fratele și surorile sale, satul Munteni XI.
- Lazar, protoiereu; verifică traducere (1819) X.
- Lazăr, fiul popii Pătru din Oniceani; vinde, împreună cu tatăl și frații săi, a șasea parte din Oniceani 83.
- Lazea, fiul lui Ivan Ciumalea, nepotul lui Ivan Drocici; vinde, împreună cu fratele și verii săi, jumătate din satul Fedești 45.
- Lazea, v. și Lazin.
- Lazin, v. Toader ~.
- Lazor (casa lui ~), lingă Petrești, ⟨în Ipatele, c. ~, j. Iași⟩; în hotar 8.
- Lazor, fiul lui Petrică Negrilescul, nepotul lui Negrilă fost ceașnic; vinde, împreună cu vara sa și cu alte rude, satele Oidești și Pulpești 122, 170.
- Lazor, fratele lui Dragotă, al lui Andrușco, al Neagăi ș.a.; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Lazor, tatăl Mălinei 246.
- Lazor, tatăl lui Sima pahărnicel și al Anușcăi 81, 82.
- Lazor Adaș, tatăl lui Oană, al lui Andrușco și al Dragnei 186.
- Lazor Herlic, tatăl lui Mircea și al Marușcăi 232.
- Lazor Micșun (Micșină); cumpără și primește întărire pentru satul Găurești 56.
- Lazor Prodănescul, tatăl Mărenei (Mărinei) 38.
- *Lazoreni (unde a fost Rosneag), sat, pe Jijia; ⟨probabil lingă Stinca, c. Victoria, j. Iași⟩; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliș Saula 80.
- Lazul, parte din hotarul satului Tomești, la Cîrligătura; ⟨lingă Popești, c. ~, j. Iași⟩; cumpărată de domn și dăruită m-rii Voroneț 204.
- Lăhoveni, seliște; ⟨s. Ghermănești, c. Banca, j. Vaslui⟩; întărit lui Toader Gherman 22.
- Lălești, sat, pe Tutova; ⟨c. Puiști, j. Vaslui⟩; întărit lui Stanciul și surorii sale, Stana 191.
- Lăpușna, deal; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, r. Kotovsk⟩; în hotarul satelor Petricani și Toporeștii Vechi 44, 121.
- Lăpușna, pîriu, ⟨afluent al Prutului la Sărata-Răzeși, azi R.S.S. Moldovenească, c. Tochile-Răducani, r. Leova⟩; sat pe ~ 255.
- Lăpușna, tirg; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, s. ~, r. Kotovsk⟩; în hotar cu satul Petricani 44;
- sat lingă ~, v.*Dragomirești
- ⟨Lăpușneanu⟩, v. Bogdan vodă ~.
- Lărgianul, v. Oană ~.
- Lăscani, sat, v. Lățcani.
- *Lăslăoani, sat pe Cracău; ⟨lingă Șerbești, nume schimbat recent în Ștefan cel Mare, c. ~, j. Neamț⟩; întărit lui Toader Iucaș ș.a. 172.
- Lățcani (Lăscani), sat, pe Bistrița; ⟨contopit cu Racova, c. ~, j. Bacău⟩; dat de domn, în schimb, și întărit m-rii Bistrița 256.
- ⟨Lătești⟩, sat, v. Lăzești.
- Lăzești, sat, pe Dumitra; ⟨Lătești, c. Murgeni, j. Vaslui⟩; întărit Stanei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Leahul, tatăl lui Iurie și al Mărușcăi 170.
- ⟨Leacușeni⟩, sat, v. Leucușani.
- Leghetiș, v. Lațco ~, Ștefan ~.
- Lehaci, v. Poiana lui ~, poiană.
- Leoa, fratele lui Petru; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru un loc de pe Sărata 173.
- Leondari, v. Condi ~.
- Lepădat, martor la vânzarea unei ocini din satul Sătrari V.
- Leucești, sat, v. Vlădești.
- Leucușani, sat, mai sus de tirgul Roman; ⟨Leucușeni, înglobat în Săbăoani, c. ~, j. Neamț⟩; întărit Mitropoliei (Episcopiei) de Roman 39.
- Leunteneștii (unde au fost ~), v. Căuești, sat.
- Leurinț, v. Carvac ~.
- *Leușteni, sat, Ț. Chighiici; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, r. Cahul⟩; jumătate de sat întărită Niagăi și Stanei, fiicele lui Dragomir Tăutul, iar altă jumătate vărului lor, Tăutul logofăt 166.
- Lev, bunicul lui Ivanco Levici, al lui Vasco Levici ș.a. 118.
- Levici, v. Ivanco ~, Vasco ~.
- Lichitișeni, sat, pe Berheci; ⟨c. Vultureni, j. Bacău⟩; întărit unui urmaș al lui Tăvădar 228.
- Lie, fiul lui Pașco; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pășcani 63.
- *Liești, sat; ⟨lingă Grivița, c. ~, j. Vaslui⟩; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Liești, sat, pe Birlad; ⟨c. Priponești, j. Galați⟩; întărit lui Frățilă și nepoților săi 163; loc lingă ~, v. Rătud.
- ⟨Liești, sat, c. ~, j. Galați⟩; sat în ~, v. Merești.
- Lieștii (unde au fost ~), v. Seliștea lui Dănuș, seliște.

- ⟨Lingurari, sat, nume schimbat în Teişoru, c. Laza, j. Vaslui⟩; loc în ~, v. Fintina Blidarilor.
- Lipăești (?), sat, v. Litești.
- *Lipenești, sat; ⟨probabil lingă Zorleni, c. ~, j. Vaslui⟩; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Lipiești (?), sat, v. Litești.
- Lipova, pîriu, v. Lipovul.
- Lipovăț, sat; ⟨c. ~, j. Vaslui⟩; în hotar cu tirgul Vaslui 96; în hotar cu satul Hăoșești 224.
- Lipovul, pîriu; ⟨Lipova, afluent al Tutovei, la Dragomirești, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 4.
- ⟨Liteni⟩, sat, v. Litești.
- Litești (Lipăești (?), Lipiești (?), sat, pe Siret; ⟨Liteni, c. ~, j. Suceava⟩; întărit lui Mihai Mindrea 205.
- Litu, v. Itu.
- Lituania, v. Țara ~.
- Liubăneasa, sat; ⟨Ibăneasa, c. Știubieni, j. Botoșani⟩; în hotar cu satul Ștubeuil 118.
- Liudești, sat, pe Birlad; ⟨în Birzești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui⟩; întărit nepoților lui Sima Rugină 175.
- Loga, v. Ion ~.
- Lohan, pîriu, v. Lohin.
- Lohin (în loc de: Lohan), pîriu; ⟨afluent al Crasnei la Tirzii, c. Oltenești, j. Vaslui⟩; hotar VII.
- Lopatna, pîriu, confluent cu Bezinul ⟨la Pocești, c. Teleșeu, r. Orhei, azi R.S.S. Moldovenească⟩; seliște la gura pîriului ~ 250.
- Lopatna de Jos, seliște, la gura Lopatnei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, s. Pocești, c. Teleșeu, r. Orhei⟩; întărită lui Duma Poceșcul și lui Manea 250.
- Lozova, iezor, pe Birlad; ⟨la Lazova, c. Branitea, j. Galați⟩; a patra parte, întărită lui Duma Brudur 239.
- ⟨Lozova⟩, sat, v. Olteni, loc, Tăpești, sat.
- Luca, fiul lui Iliiaș paharnic; vinde domnului, împreună cu nepoții săi, jumătate din satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- Luca, fiul Neagșei; vinde, împreună cu mătușa și fratele său, satul Mindrești 271.
- Luca, fiul lui Zeico; vinde a patra parte din Petrilești 143.
- Luca, fratele lui Ion diac 19, 27.
- Luca, fratele lui Oancea și al lui Tudoran; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Oncești 14.
- Luca, nepotul Magdei; dă, împreună cu rudele sale, lui Rabotă ș.a. satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Luca, preot, fratele lui Toader logofăt și al Stancăi; primește întărire, împreună cu sora și nepoata sa, pentru satul Mălinești 286.
- Luca (greșit: Luchin), tatăl lui Toader și al Marinei 267.
- Luca, țigan, fiul lui Lațco; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Luca, vărul lui Mircea și al lui Vlad; vinde domnului, împreună cu rudele, satul Ștubeuil 118.
- Luca al lui Manea, tatăl Anușcăi 14.
- Luca Arbure, portar de Suceava; cumpără și primește întărire asupra jumătății de jos și a celei de sus a satului Solca 266; în sfat 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 254—257, 260, 261, 263—268, 271, 273, 278, 283, 285, 286, 288, 289, 291—295, IV, XII.
- Luca Boș, vărul Neagăi și al Mărinei; primește întărire pentru jumătate din satele Balosinești și Itrinești 103.
- Luca Ecobescul, soțul Mărenei (Mărinei) 38.
- Luca Joriță, nepotul lui Cristea Negru și al lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezorul Cernelen, satul Balintești și seliștea lui Manea 282.
- Luca Plotun, popă, fratele lui Ion și al Fedei; vinde domnului, împreună cu frații, verii și nepoții săi, o prisacă și satul Mîlcinești de la Cirligătura 204, 244.
- Lucaci, medelnicer (1736) 281.
- Lucaciu, bunicul lui Mănăilă ș.a. 128.
- ⟨Lucavița⟩, sat, v. Lucovița.
- Lucă, stolnic; în sfat XIII.
- Lucăcești, sat; ⟨c. Drăgoiești, j. Suceava⟩; întărit Vasutcăi, soția lui Stanciul aurarul 230; sat lingă ~, v. *Căcăceni.
- Lucăvăț, sat, v. Lucovița.
- Luchin (greșit), v. Luca.
- Lucin Andreica, fiul Marinei; vinde domnului, împreună cu unchiul și frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- Lucovița (Lucăvăț), sat, ț. Cernăuți; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Lucavița, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; în hotar cu satul Cozmin 36; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73; stăpin de la ~ 118.
- ⟨Lunca⟩, sat, v. Cîrna.
- ⟨Lungani, sat, c. Voinești, j. Iași⟩; sat în ~ v. Măilești.
- ⟨Lungești⟩, sat, v. Drăghișani.
- Lungul, v. Mihul ~.
- Lupa, sora lui Toader și a Cristinei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Sirbi 212.
- Lupe, armaș, fratele lui Trifan; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Husiani, pentru satul Vulturești, seliștea unde a fost Tirgul Săratei ș.a. 16, 50.
- Lupe, fiul Mușei, nepotul lui Duma Mădoia; vinde domnului, împreună cu rudele sale, o bucată de loc din hotarul Boiștei și satul Frumușița 282.
- Lupe, fratele lui Danciul și al lui Toma; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Tivești 187.
- Lupe, fratele lui Stoian; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru seliștea unde a fost Roman 107.

Lupe Cheșeanul, cumpără și primește întărire pentru satul Onțești 233.
 Lupea, fiul lui Giurgiu Oeșanul; vinde jumătate din satul Oeșeni 281.
 Lupșa, fratele Anei și al Marinei 142.
 *Lupșa, sat, pe Cracău; <lingă Căciulești, c. Girov, j. Neamț>; in hotar cu Caucelești 256.
 Lupșe, popă, fratele lui Oană și al lui Toma; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a treia parte din satul Dobrienești 46.
 Lupșe din Sirețel, fiul lui Ivașco din Sirețel; vinde domnului satul Giulești 243.
 Lupșe, v. și Grigore.
 Lupu, fiul lui Coman; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
 Lupu Balș, vornic; adeverește traducerea unui act (1848) 139.
 Lupul; primește danie, împreună cu Lupul, locul pustiu Fintina Popișoara 279.
 Lupul, fratele Marușcăi și al lui Ion; împarte cu fratele său satul Scațfirești și primește întărire pentru o jumătate din acest sat 132.
 Lușca, fiica Marăi; primește întărire, împreună cu vărul și fratele ei, pentru o parte din satul Nănești 168.

M

Macarie, popă; egumenul m-rii Voroneț 204, 244, 293.
 Macsinești, sat, v. Maxinești.
 Magda, fiica lui Codrea; vinde, împreună cu sora și verele sale, seliștea Folești 267.
 Magda, fiica lui Coste Mădzănăescul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Știlbicani 40.
 Magda, fiica Marinei, nepoata lui Balița; vinde, împreună cu vara sa, două părți din satul Dobrienești 46.
 Magda, fiica lui Miclăuș; vinde, împreună cu frații și nepoții săi, a șasea parte din satul Polițeni și din seliștea lui Toma 169.
 Magda, fiica lui Mihul, nepoata lui Cananov și a lui Negrea; dă, împreună cu nepoții ei, lui Răbotă ș.a. satul unde a fost casa lui Alexa 127; primește întărire pentru mai multe sate in urma împărțirii cu rudele sale 175.
 Magda, fiica Neagăi; vinde, împreună cu surorile și verii săi, satul Petrești 278.
 Magda, mama Marinei 133.
 Magda, mama Nastasiei și a Martei 95, 98.
 Mogoșe, fiica lui Dinga Tălpigeanul, nepotul lui Toader <Tălpig>; vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
 Malea, fiica lui Gostilă, nepoata lui Puiul Ploscarul; primește întărire, împreună cu fratele ei, Dașco, pentru satele Gostilești

și Budești 29; vinde domnului jumătate din Gostilești 42.
 Malea, mama lui Fădor 266.
 Malea, mama lui Ion, a lui Trifu și a lui Dragos 184.
 Malea (netradus: Malina), mama Uritei 62, 65, 221.
 Malea, nepoata de soră a Mușei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, o bucată de loc din hotarul Boiștei și satul Frumușița 282.
 Malea, sora Neagăi și nepoata lui Giurgiu Corod; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru o parte din satul Corodești 26.
 Malea, sora lui Vasco; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
 Maleasa, pirîu; <afluent al Putnei la s. Gura Putnei, c. Putna, j. Suceava>; in hotarul braniștei m-rii Putna 74, 283.
 Malesco, fratele lui Nenciul, al lui Cozma Rizeanul și al lui Dragoșe; primește danie, împreună cu aceștia, un loc pustiu pe Vișneuți 265.
 Malina, mama lui Drăguș Popescu, a Burei și a lui Micu 165.
 Malina (netradus), v. Malea.
 Malina, v. și Mălina.
 Manciul, tatăl lui Mondria și bunicul Anei 229.
 Manciul, țigan, fratele lui Dinga; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
 Manciul, vărul popii Ivl; primește întărire, împreună cu acesta, pentru jumătate din satul Toderești 25.
 Manciul Oniceanul, vărul lui Ion Lega și nepotul lui Giula; vinde, împreună cu rudele sale, satul Oniceani 70, 129.
 Manea; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
 Manea; cumpără și primește întărire, împreună cu Duma Poșcescul, pentru seliștea Lopatna de Jos 250.
 Manea de la Obirșia Ialanului, tatăl lui Duma 99.
 Manea, fratele lui Stanciul; primește întărire, împreună cu acesta, pentru o trieme din partea de sus a satului Sirbi 251.
 Manea (seliștea lui ~), la gura Frumușiței, din Jos de Balintesti; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă s. Roșu, c. ~, r. Cahul>; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 282, 285.
 Manea (unde a fost casa lui ~), v. Mănești, sat.
 Manea, v. și Iurie al lui ~, Luca al lui ~.
 Maneuți, sat, cu mori, pe Suceava, ț. Suceava; <Măneuți, c. Frătăuții Vechi, j. Suceava>; dat m-rii Putna de Șteful și sora lui. Marina, in schimbul satului Șirăuți, și întărit acestei m-ri 9, 282; biserica din ~, pusă sub ascultarea aceleiași m-ri 74, Manoil (unde a fost ~), v. Ciulinești, sat.

- Manoilești (Manuilești)**, sat, pe Bistrița, mai sus de Bacău; (în m. Bacău, j. ~); dat, în schimb, m-rii Bistrița de Alexandru <cel Bun> și primit, în schimb, de Ștefan <cel Mare> de la aceeași mănăstire 247, 256.
- Manolachi Andrieș**, medelnicer; copie act (sec. XIX) 108.
- Manovarda**, v. Johan Anastasius ~.
- Manuil Pășco**, nepotul lui Niagoia logofăt; vinde domnului, împreună cu fratele său, Toader, și nepoata lor de soră, Niaga, satele Frăcenii, Șcheia și Fintina lui Maciș 282.
- Manuilești**, sat, v. Manoilești.
- Mara**, fiica lui Coste Mădzănescul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Știlbiciani 40.
- Mara**, fiica lui Micul; primește danie, împreună cu frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- Mara**, fiica Neagăi, nepoata lui Ioan Țutcă; vinde satul Urgiceni 88, 201.
- Mara**, fiica lui Nesporescul, nepoata lui Miroslav; vinde, împreună cu alții, satul Lipiești 205.
- Mara**, mama lui Dobroin voinicul și a Lușcăi 168.
- Mara**, mama lui Drăguș, a Baniței și a Armeancăi 63.
- Mara**, nepoata lui Giula; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul Oniceni 70.
- Mara**, țigancă; întărită m-rii Putna 290.
- Marco**, spătar; cumpără și primește întărire pentru satul Cernica 98.
- Marco**, țigan, fiul lui Alexa; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- <Marcoviceni>, loc, v. *Marcoviciani, sat.
- ***Marcoviciani** (unde au fost casele lui Nistrea și ale lui Dragoș), sat, pe Birlad; <Marcoviceni, loc la Dumestii Vechi, c. Dumestii, j. Vaslui>; întărit fiicelor lui Nistrea ș.a. 273.
- Marcu**, bunicul Stanei, al Zoicăi, al Marenei și al Parascăi, 277.
- Marcu**, tatăl lui Danciul 282.
- Marcul Sirbul**, negustor din Birlad; traduce act slavon împreună cu Ion Pelin diac (1803) 136.
- Marele**, v. Toader ~.
- Marena**, sora Stanei, a Zoicăi și a Parascăi și nepoata lui Marcu; primește întărire, împreună cu acestea, pentru satul Bălești 277.
- Marenca**, fiica lui Mihul Epure, nepoata lui Toma Solescul; primește întărire pentru satul Folești luat de la Toader Toc stolnic în schimbul satului Solești 268.
- Marenca**, fiica lui Neag pircălab; vinde, împreună cu acesta, satul Cioarești 20.
- Mareș**; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Merești 157.
- Mareș**, jude; satul unde a fost ~ judele, alipit de domn tirgului Vaslui 96; v. și Mărășeni.
- Mareș**, nepotul lui Frățilă; primește întărire, împreună cu acesta și cu frații săi, pentru satul Lיעști 163.
- Marga**, nepoata Antoleasei; dă domnului satul Pleșești în schimbul satului Rădeni pentru care primește întărire 269.
- Marga**, sora lui Stan, a lui Iuga, a Annei ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mindrești 271.
- Maria**, doamnă, soția lui Ștefan <cel Mare>; danii făcute de domn „pentru sănătatea și mintuirea doamnei” ~ 75, 77, 81, 86, 118, 204, 244, 247, 254, 261, 282, 283, 285, 289, 293, 295.
- Maria**, fiica lui Vilcea Batirescul; primește întărire, împreună cu fratele ei, pentru o jumătate din satul Batirești 126.
- Maria**, sora Anușcăi și a Negritei; cumpără și primește întărire, împreună cu acestea, pentru satul Bezăriceni 217.
- Marica**, mama lui Coste pircălab, a lui Tedor și a lui Giurgiu Păcurarul 253.
- Marica** (greșit), v. Mărina.
- Mariea**, fiica lui Crăciun; primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul unde a fost Ionaș Tricolescu 174.
- Mariia**, fiica lui Mihul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Feerești 96.
- Marina**, fiica Anastasiei și nepoata lui Demeșco; vinde domnului, împreună cu verii săi, jumătate din satul Vișineți 35.
- Marina**, fiica Anușcăi; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădenii 51.
- Marina**, fiica lui Codrea; vinde, împreună cu sora și verele sale, seliștea Folești 267.
- Marina**, fiica lui Duma Isăescul și soția lui Fete Iacobescul; vinde, împreună cu soțul său, satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 43 și, împreună cu rudele sale satul Vlădenii 51.
- Marina**, fiica lui Hărman, soția lui Mihail Rugășevici; dă m-rii Putna, împreună cu fratele său, Șteful, satul Maneuți în schimbul satului Șirăuți 9.
- Marina**, fiica lui Luca; vinde, împreună cu fratele și verele sale, seliștea Folești 267.
- Marina**, fiica Magdei, nepoata lui Cindea; vinde satul Băimăceni 133.
- Marina**, fiica lui Țiban 47.
- Marina**, mama lui Bila și a lui Oance 96.
- Marina** (netradus: Marinin, Mărinin), mama lui Lucin Andreica 113.
- Marina**, mama Magdei 46.
- Marina**, mama Nastei și bunica Donei 175, 179.
- Marina**, sora Anei și a lui Lușca; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru satul Ostășești 142.
- Marina**, sora Nastei și nepoata lui Iurie al lui Brae; dă Oliușcăi, împreună cu unchiul, verii și sora sa, a treia parte din satul Costești 234.
- Marina**, soția lui Fete Iacobescul; vinde, împreună cu acesta, satul unde au fost juzi Buda și Drăgoiu 43.

- Marina (greșit), v. Marinca.
- Marinca, fiica lui Pătru Brudur; cumpără și primește întărire, împreună cu sora și frații săi, pentru o jumătate din satul Baicăuți 47.
- Marinca, mama Sorei 140.
- Marinin (netradus), v. Marina.
- Marișani, sat, v. Mărășeni.
- Marișca, sora lui Grozia; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele și cu nepotul său, pentru a patra parte din sazul Grozești 215.
- Marița, fiica lui Sima, nepoata lui Toader Nănescul; primește întărire pentru a patra parte din Nănești 168.
- Marta (greșit: Martin), bunica Vasutcăi 235, XI.
- Marta, fiica Ioanei și sora Neagșei; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru o parte din satul Corodești 26.
- Marta, fiica lui Ion; primește danie de la episcopul de Roman, împreună cu fratele și surorile sale, satul Munteni XI.
- Marta, fiica Magdei, nepoata popii Filip; vinde, împreună cu sora ei, a treia parte a satului Ruptura 95 și, împreună cu aceasta și cu nepoții săi, satul Cernica 98.
- Marta, fiica lui Mădirjac; vinde, împreună cu sora ei, seliștea lui Măcău Vlad 126.
- Marta, fiica Stanei; împarte cu rudele sale satele Gălărești, Pincești, Horgești ș.a. 72.
- Marta, nepoata lui Cristea Negrul și a lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezarul Cerlenul, satul Balintești și seliștea lui Manea 282.
- Marta, sora popii Sima și a lui Gavril; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul unde au fost Roman și Hodco 62.
- Martin (greșit), v. Martea.
- Marușca, fiica lui Candrea; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o jumătate din satul Tatomirești 1.
- Marușca, fiica lui Coman; primește întărire împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Marușca, fiica lui Cozma Streașină; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Feerești 96.
- Marușca, fiica Dobrei și nepoata lui Brudur; vinde domnului, împreună cu surorile sale, satele Brudurești și unde a fost Drăgoi și Toma 96.
- Mărușca, fiica lui Giulea; vinde domnului, împreună cu rudele ei, poiana Micești 86.
- Marușca, fiica lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Marușca, fiica lui Lazor Herlic; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Cu(cî)ulărești 232.
- Marușca (Mărușca), fiica Nastei, nepoata lui Costea Stravici; vinde satul Străviceni 241; împreună cu sora ei, Stanca, vinde satul unde a fost Dragomir Grumadz 246 și Mălinești 263.
- Marușca, fiica Nastei, nepoata lui Iliăș a lui Cîrje; vinde domnului, împreună cu vara sa, satul Ilieșești 246.
- Marușca, fiica Negăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Marușca, fiica Olcăi, nepoata lui Iliăș al lui Cîrje; vinde domnului, împreună cu vara sa, satul Ilieșești 246.
- Marușca, fiica lui Opișan; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Marușca, fiica lui Panco 237.
- Marușca, fiica lui Stan Maxin; primește întărire pentru o jumătate din satul Maxinești 211.
- Marușca, fiica lui Tălpig, vinde satul Mohila 13.
- Marușca, mama lui Iura 187.
- Marușca, mama lui Șteful și a Mărinei și fiică a lui Șteful Jumentate 96, 108, 109.
- Marușca, nepoata de soră al lui Mănilă; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Balomirești și Hoisești; vinde, apoi, unchiului său partea ei din Balomirești 128.
- Marușca, sora lui Iurșa aprod și a Vascăi, și nepoata lui Crăciun Belcescu; primește întărire pentru două părți din satul Șărbești, în urma împărțirii cu frații săi 111.
- Marușca, sora lui Lupul și a lui Ion; împarte cu primul satul Scațirești și primește întărire pentru o jumătate din acest sat 132.
- Marușca, sora lui Mihul Ponici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Marușca, sora lui Vilcea Batirescul; primește întărire pentru o jumătate din satul Batirești pe care, apoi, o vinde 126.
- Marușca, soția lui Ciomală de la Cobile; vinde satul Ceretiani 90.
- ⟨Mastacăn⟩, sat, v. Măstacani.
- Matei (Mătei, Măteiu), diac (uricar); primește întărire pentru unele părți din satul Durnești, luată în schimbul unei jumătăți din Șărbaca de la Niagșa și de la Mușa 229;
- scrie acte 153, 154, 158—160, 164, 169, 171, 178, 179, 181, 182, 185—187, 192, 201, 210, 217, 218, 221, 234, 236, 243, 248, 254—256, 261, 265, 266, 268, 274, 276, 289, 290, IV.
- Matei, fiul lui Dașco din Clicicăuți; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Clicicăuți 75.
- Matei, v. și Mătei.
- Mateu, fiul lui Iurie al lui Manea; vinde, împreună cu vara lui, satul Oncești 14.
- *Matii (unde a fost popa ~), sat, mai jos de Vlad Negrul; ⟨lingă Soloneț, c. Todirești, j. Suceava⟩; biserica de la ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Maxin, v. Stan ~.
- Maxinești (Macsinești), sat, pe Piriul Negru; ⟨în Bălănești, c. Birgăuani, j. Neamț⟩; a patra parte de sat, întărită lui Ioan

- Oglindă 28; jumătatea de sus a satului întărită Marușcăi, fiica lui Stan Maxin 211.
- Mazerianulu, v. Vartholomei ~.
- Măcărescu, v. Pavăl ~.
- Măcău, v. Micul ~.
- Măcău Vlad, v. Seliștea lui ~.
- Măcea (greșit), v. Micul.
- Măceșul, v. *Fintina ~, sat.
- Măcicătvți, sat, v. Măcicătești.
- *Măcicătești (Măcicătvți), sat, pe Suceava, ț. Suceava; <lingă Satu Mare, c. ~, j. Suceava>; biserica din ~, pusă sub ascultarea m-rii Putna 73, 74; satul, cumpărat de domn, dăruit și întărit aceleiași mănăstiri 76, 285.
- Măciș, v. Fintina lui ~, sat.
- <Măcrești, sat, c. Zăpodeni, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. *Roman și Hodco (unde au fost ~).
- Mădirjac, sat; <Mădirjești, c. Bălțați, j. Iași>; în hotar cu satul Străviceani 241; seliște lingă ~, v. Seliștea lui Măcău Vlad.
- Mădirjac, tatăl Anușcăi, și al Martei 126. <Mădirjești>, sat, v. Mădirjac.
- *Mădoești, sat, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Roșu, c. ~, r. Cahul>; în hotar 282.
- Mădoia, v. Duma ~.
- Măgdălina, fiica lui Petru spătar; vinde satul Florești 182, 184.
- *Măgdășani, (unde a fost Mic Ruptură), sat, pe Crasna; <lingă Averești, c. Bunești-Averești, j. Vaslui>; întărit lui Ilea Nașfă 66.
- <Măgura, sat, c.s. ~, m. Bacău, j. ~>; deal lingă ~, v. Sinova (Sinoiul); loc lingă ~, v. Rătăoani.
- <Măgura>, sat, v. <Călugăra>.
- Măiatini, pîriu; <azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Culei, la Ghirova, c. ~, r. Călărași>; sat pe ~ 189.
- Mălaiu, socrul lui Danciul; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru Seliștea lui Dănău 137.
- Mălăescul, v. Duma ~.
- Mălăești, sat, cu loc de moară, pe Stavne; <în Lungani, c. Voinești, j. Iași>; întărit lui Bratul 7.
- Mălina, fiica lui Lazor; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.
- Mălina, fiica Mălinei, nepoata lui Fărcaș; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Mălina, fiica Stanei, nepoata lui Ivan; primește întărire, împreună cu fratele și surorile sale, pentru un sat pe Cneaja și pentru fîntina Ampușita 153.
- Mălina, mama Fedcăi, a Mărinei și a Ghindei 179.
- Mălina, mama lui Gligor, a lui Ion Fărcaș și a Mălinei 168.
- Mălina, nepoata lui Mănăilă; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Balomirești și Hoisești 128.
- Mălinescu, ban, prezidentul Judecătoriei ț. Fălciu; traduce act slavon (1850) 99.
- Mălinești, sat, pe Birlad, la Stejaru Frumos; <Iezeru, contopit cu Băcești, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Toader pisar 261; întărit preotului Luca ș.a. 286; loc lingă ~, v. Stejaru Frumos.
- Mălini, sat, peste Moldova; <c. ~, j. Suceava>; parte întărită lui Giurgiu gemelnic 236; sat lingă ~, v. *Toderești.
- Mănăilă, fiul lui Iurie Dăvidescul; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul unde a fost Cirste 79.
- Mănăilă, fiul lui Stanciul și nepotul lui Ion Sinescul; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Sinești 261.
- Mănăilă, tatăl Anușcăi și al Neacșei 119.
- Mănăilă, unchiul Marușcăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Balomirești și Hoisești 128.
- Mănăilă Cioplescu, primește întărire pentru a treia parte din satul Călmățui 61.
- Mănăilescu, v. Sîrbescul.
- *Mănăilești, sat, ț. Neamț; lingă Durnești, <Dornești, c. Costișa, j. Neamț>; întărit lui Gliga Sîrbescul (Mănăilescul) 12; întărit lui Grigorie Săvăscul (Sîrbescul?) 119.
- Mănăstirea (unde se chiamă ~), loc de prișacă peste Siret, în pustie; <lingă Buhoci, c. ~, j. Bacău>; dăruit de domn m-rii Tazlău 93.
- <Mănăstirea Humorului, sat, c. ~, j. Suceava>; locuri la ~, v. Bradul Muierii, Brăduleș, Fintina lui Dragomir, Miezunia, Săcătura lui Bucur, Scărișoara.
- Mănești (unde a fost casa lui Manea), sat, cu mănăstire, la obîrșia Ialanului; <în Urlați, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; întărit lui Pătru Selișteanul 99.
- <Măneuți>, sat, v. Maneuți.
- Mărășeni (Marășani, Măreșani; unde au fost Măreș judele), sat, pe Birlad, din sus de Vaslui; <Mărășeni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domn țirgului Vaslui 96; sat lingă ~, v. *Deleni.
- Mărăței (numit înainte Părtănoși), sat, pe Vaslui; <Moara Grecilor, l.c. a or. Vaslui, j. ~>; cumpărat și alipit de domn țirgului Vaslui 96.
- *Mărcești, sat, pe Birlad; <la nord de Zorleni, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Giurca Pintece și rudelor sale 186.
- Mărena, fiica lui Feir; vinde, împreună cu surorile sale, satul Tătărești 3.
- Mărena, fiica lui Ivan Nemai; vinde domnului, împreună cu fratele ei, satul Călinești 54.
- Mărena (Mărina), fiica lui Lazor Prodănescul; dă domnului, împreună cu mătușa sa, satul Greci în schimbul satului Gromobitnaa 38.

- Mărena** (Mărina), fiica lui Toader Prodan și soția lui Luca Ecobescul; dă domnului, împreună cu nepoata sa, satul Greci în schimbul satului Gromobitnaa 38.
- Măreșeni**, sat, v. Mărășeni.
- Măria**, fiica lui Birsan; cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Florești 184.
- Măria**, fiica Neagăi; primește întărire, împreună cu sora ei, Nastea, pentru o parte din satul Giurcani, în urma împărțirii acestuia 193.
- Măria**, fiica lui Toader Ciumalea, nepoata lui Ivan Drocici; vinde, împreună cu frații și verii săi, jumătate din satul Fedești 45.
- Măria**, sora lui Ignat; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta și cu verii lor, pentru o jumătate din satul Ogrinești 209.
- Măria**, sora Stanei și a Nastei; cumpără și primește întărire, împreună cu acestea și unchii lor, pentru satul Gheești 167.
- Măria**, vara lui Ilea comis și a Ancăi; primește danie și întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Crăinicăști 226.
- Măria** Bilca, fiica Nastei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodnicianii 186.
- Mărina**, fiica lui Dașco din Clicicăuți; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Clicicăuți 75.
- Mărina**, fiica lui Dragomir Iuban, nepoata lui Șolda de la Dumitra; primește întărire pentru satele Șoldeni, Birlăești, Fintina Iepurelui ș.a., în urma împărțirii satelor lui Șolda cu sora sa 123.
- Mărina**, fiica lui Giurgiu Jumetate, nepoata lui Ion Jumetate; mama lui Bila și a lui Oance 96; primește întărire pentru satul Jumătățeani, în urma împărțirii cu rudele a satelor lui Ion Jumetate 108, 109.
- Mărina**, fiica lui Grozea Cufta; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.
- Mărina**, fiica lui Husul; vinde, împreună cu mătușa sa, a patra parte din satul Budzești 171 și o bucată de loc de pe Sărata 173.
- Mărina**, fiica lui Iachim Pealpea, nepoata lui Ștefan Pealpea; primește întărire, împreună cu fratele ei, Nechita, pentru o parte din satul Giurcani, în urma împărțirii acestuia 193.
- Mărina**, fiica Marușcăi, nepoata lui Șteful Jumetate; primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Șerbănești, în urma împărțirii cu rudele sale a satelor lui Ion Jumetate 108, 109.
- Mărina** (greșit: Mărica), fiica Mălinei; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 179; împarte cu rudele sale satele Todireni, Liudești, Brezăști ș.a. 175.
- Mărina**, fiica lui Mihul Berescul; primește întărire pentru satele Berești, Petrelești, Boșoteni și Năsoești 94; vinde poiana Runcul și alta de la gura Strimbei 220.
- Mărina**, fiica lui Mircea Ciucescul; primește întărire împreună cu sora sa, Fedca, pentru satul Mircești 63.
- Mărina** fiica lui Oană Căuia; primește întărire, împreună cu sora și nepoții săi, pentru o jumătate din satul Căuești 224.
- Mărina**, fiica lui Oanță Birlici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.
- Mărina**, fiica lui Tăbuci; primește întărire, împreună cu frații și surorile sale, pentru satele Rusciori și Dumbrăvița 105.
- Mărina**, fiica lui Toader Căuia; primește întărire, împreună cu frații săi și alte rude, pentru o jumătate din satul Căuești 224.
- Mărina**, mama lui Cirstea și a Anușcăi 105.
- Mărina**, mama lui Iurșa 203.
- Mărina**, mama Nastasiei 138.
- Mărina**, mama lui Oanță Gocianul și a lui Trif 255.
- Mărina**, mama lui Oncea 149.
- Mărina**, mama lui Toader Mecica și a lui Berzea 264.
- Mărina**, sora lui Lazor, a lui Dragotă, a lui Andrușco și a Neagăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Mărina**, sora Neagăi; primește întărire, împreună cu aceasta, pentru o jumătate din satele Balosinești și Itrinești 103.
- Mărina**, v. și Mărena.
- Mărinca** (greșit: Marina), fiica lui Mîndrea și nepoata lui Ion Jumetate; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul unde au fost Balosinăuții 96; primește întărire, împreună cu nepoții ei de frate, pentru satul Mîndrești în urma împărțirii cu rudele sale a satelor lui Ion Jumetate 108, 109.
- Mărinca**, sora lui Danciul Pogan și a lui Nicoară; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pogănești 207.
- Mărinin** (netradus), v. Marina.
- Mărișca**, sora lui Grozea; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele și nepotul său, pentru a patra parte din satul Grozești 215.
- Mărușca**, fiica lui Dinga Tălpigeanul și nepoata lui Toader (Tălpig); vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
- Mărușca**, fiica lui Grozea Dănău; vinde, împreună cu frații săi, Seliștea lui Dănău 137.
- Mărușca**, fiica lui Leahul, nepoata lui Petru Șoimaru; vinde, împreună cu rudele sale, satul Pulpești 170.
- Mărușca**, fiica lui Mihul logofăt, nepoata popii Iuga; vinde, împreună cu Dragoș Stăngescul, satul Buciumeni 71.

- Mărușca, fiica lui Petru Iucaș; vinde, împreună cu frații și unchiul său, jumătate din satul Cîrna 117; primește întărire, împreună cu aceiași, pentru o parte din satele lui Laslău globnic 172.
- Mărușca, fiica Taței; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Mărușca, mama lui Giurgiu Vulpe 172.
- Mărușca, mama lui Șandru, a lui Iurie, a lui Baico și a lui Sava 186.
- Mărușca, sora lui Isaia, a lui Armean și a Annei; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Tatomirești 190.
- Mărușca, vara lui Ivanco, a Eufrosinei ș.a.; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Mărușca, v. și Marușca.
- Măstacăni, sat, pe Bistrița; <Mastacăn, c. Borlești, j. Neamț>; întărire domnească pentru a patra parte de sat 135.
- Mătei (Matei), stolnic; în sfat 1, 11, 12, 14—20, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40.
- Mătei, v. și Matei.
- Mățiaș (Mătieș), diac; scrie acte 88, 97, 98, 102—105, 116, 117, 136, 138, 143, 145, 146, III.
- Mătieș, v. Mățiaș.
- Mățăiul, v. Onică ~.
- Măzărăescul, v. Coste ~.
- Măzăreanu, v. Mazerianul.
- Mecica, v. Toader ~.
- Medeleanu, tatăl Parascăi (Paraschivei) 133.
- Medeleanu, v. și Negrilă ~.
- *Medeleni, sat, la Cîrligătura; <lingă Bogdănești, c. Horlești, j. Iași>; întărit lui Iurșă și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- <Medeleni, sat, c. Golăiești, j. Iași>; sat lingă ~, v. *Procelnici.
- Mela, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Meleghi, v. Ion ~.
- Meletie, episcop de Roman; adeverește copie (1830) 42.
- <Meningeni>, sat, v. Mrăgireni.
- Merești, sat, pe Birlad; <în Liești, c. ~, j. Galați>; dăruit lui Mareș ș.a. 157.
- Mesehnea, v. Ștefan ~.
- Meșa, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Mic Gălescul (unde a fost ~), v. Gălești, seliște.
- Mic Opinteală, tatăl Stanei 223.
- Mic Ruptură (unde a fost ~), v. Măgdășani, sat.
- Mica, fiica lui Brindea, nepoata lui Miclea Prodănescul; vinde, împreună cu Giurcea, satul Sirbi 136.
- Mica, fiica lui Mihăilă Andriescul; cumpără și primește întărire pentru satul Pulpești 170.
- Mica, fiica lui Pătru, nepoata lui Bălcu; vinde domniul, împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86.
- Mica, sora lui Petru ușar și a Neagăi; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Tomcești și din zăgazul pentru prins pește de pe Birlad 158.
- Mică (pentru Micu), v. Micu.
- Micești (unde a fost satul ~), poiană pe Tazlăul Mare; <lingă Tazlău, c. ~, j. Bacău>; cumpărată și dăruită de domn m-rii Tazlău 86.
- Miciorna, v. Ion ~.
- Miclăuș, fiul lui Dancovici; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, Iancu, pentru satul Urgiceani 88, pe care apoi îl vinde, împreună cu același 201.
- Miclăuș, tatăl lui Gavril și al Magdei 169.
- Miclăuș Catina (unde a fost ~), v. Alba, sat.
- Miclăuș Faur (unde a fost ~), v. Rădeni, sat.
- Miclea, bunica lui Ivan 222.
- Miclea, fiul Stanei, nepotul lui Ivan; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru satul unde a fost casa bunicului său, Ivan, și pentru fântina Ampuțita 153.
- Miclea Bălcescu, tatăl lui Toader 189.
- Miclea Prodănescul, tatăl lui Brindea și bunicul lui Giurcea și al Micăi 136.
- Miclești, seliște; <lingă Bălteni, c. ~, j. Vaslui>; cumpărată și alipită de domn tirgului Vaslui 96.
- Micotă, pîrcălab de Neamț; în sfat 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 129, 130, 133 (greșit: Mihota), 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164 166, 168—172, 177—179, 180 (greșit: Micotici), 181 (greșit: Micuta) — 194, II, III;
- hotarnic 143.
- Micotă (fiul lui ~), v. Micotici.
- Micotici, v. Grozea ~.
- Micșăia (greșit), v. Micșin.
- Micșin (greșit: Micșăia), tatăl Neagăi 272.
- Micșină, v. Micșun.
- *Micșinești (Micșinești), sat, pe Elan; <lingă Giurcani, c. Găgești, j. Vaslui>; întărit Neagăi 272.
- Micșinești, sat, v. *Micșinești.
- Micșun, v. Lazor ~.
- Micu, preot; primește întărire împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Micu (Mică), tatăl Stanei 165.
- Micul, fiul lui Iuga Durnoi; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Durnești 229.
- Micul, fiul lui Șteful; primește întărire, împreună cu sora și verii săi, pentru satul Polițeni și pentru seliștea lui Toma 169; cumpără și primește întărire, împreună

- cu aceeași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
- Micul. popă. bunicul sau unchiul Ilenei 92.
- Micul. popă. soțul Stanei 165.
- Micul (greșit: Măcea). tatăl lui Stanciul. al Dragolei. al Sorei ș.a. 113.
- Micul. Țigan: dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Micul. Țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Micul. Țigan. fiul lui Badea: întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Micul Măcău. cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Călimănești 218.
- Micul Orgoae. tatăl lui Mircea 247.
- Miculeni. sat. pe Răut: <azi R.S.S. Moldovenească. r. Laza sau r. Orhei> III.
- Mieriu. v. Ivan ~. Stan ~.
- Mierla. fiica lui Ignat: cumpără și primește întărire. împreună cu fratele său. pentru a patra parte din satul Doncești și. împreună și cu verii săi. pentru o jumătate din satul Bodești 245.
- Miezunia. loc. <la s. Mănăstirea Humorului. c. ~. j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Mihai Calin. bunicul lui Vasco și al Mărenei 54.
- Mihai Călin (unde au fost casele lui ~ și ale fratelui său. Ștefan). v. *Călinești. sat.
- Mihai Mîndrea: cumpără și primește întărire pentru satul Lipiești 205.
- Mihail: vinde. împreună cu alții. satul Șirăuți 9.
- <Mihaîl Kogălniceanu>. sat. v. Bășeni.
- Mihail (Mihăilă) Oțel (Oțal). gramatic. tatăl lui <Iacob>. al Cristinei și al Anușcăi 250; miedar VII. VIII: în sfat IV.
- Mihail Peritschi.. tatăl Maricăi 253.
- Mihail Rugașevici. soțul Marinei 9.
- Mihail Strălbetchi. exarhul Mitropoliei: copie traducere 4.
- Mihail și Dieniș (unde au fost juzi ~). v. Caucelești. sat.
- Mihail. v. și Mihăilă.
- Mihailo (Mihăilă). tatăl lui Ion Nadeșu 208.
- Mihailo Negrul. jude: satul unde a fost jude ~. 268; v. și Solești.
- *Mihaiu (unde a fost ~). sat. pe Simila. mai sus de Bălăce: <între Vulpășeni și Băcani. c. ~. j. Vaslui>; întărit lui Toader Pleșan 85.
- Mihalcea. nepotul lui Istratie: posesor al unui uric (1673) 52.
- Mihalcea (piriul ~). prisacă pe ~. lângă Tommești. la Cîrligătura: <lângă Popești. c. ~. j. Iași>; cumpărată de domn și dăruită m-rii Voroneț 204.
- Mihalcea. sat. ț. Cernăuți: <azi R.S.S. Ucraineană. c. ~. r. Storojineț. reg. Cernăuți>; biserica de la ~. întărită Episcopiei de Rădăuți 73. 74.
- Mihăești (Mihăiești). sat. cu mori. pe Brădățel și Șomuzel <Mare>. la Podul de Piatră: <Mihăiești. c. Horodniceni. j. Suceava>; cumpărat de mitropolitul Teocist pentru Mitropolia Sucevei 38: întărit acesteia 32, 34. 287:
- sat lângă ~. v. *Borhinești.
- Mihăiești. sat. v. Mihăești.
- Mihăilaș. fiul Vasilisei: cumpără și primește întărire. împreună cu unchiul și frații săi. pentru satele Drislivoe și unde au fost Nosco 91.
- Mihăilă: cumpără și primește întărire. împreună cu alții. pentru o jumătate din satul Fofișești 154.
- Mihăilă. bunicul lui Petru. al lui Andreico. al lui Matei ș.a. 75.
- Mihăilă. fratele lui Ghițul: cumpără și primește întărire. împreună cu acesta. pentru o jumătate din satul Cîrnești 145.
- Mihăilă. fratele lui Vlad VII. VIII.
- Mihăilă. gramatic. unchiul lui Coste Murgoci. al lui Gavril ș.a. 262.
- Mihăilă Andreiescul. tatăl Micăi 170.
- Mihăilă (Mihaîl) Budzea (Buză). unchiul Nastei 171. 173.
- Mihăilă Cupcici (Cupce). uchiul lui Mihăilă VII: primește întărire pentru satul Hotciani VIII.
- Mihăilă Popșa. bunicul Neacșei 112.
- Mihăilă (Mihul) Tudor (Tudor(a)). fiul lui Petru Tudor 52. 151.
- Mihăilă. v. și Mihaîlo.
- *<Mihăilești>. sat. v. *Drăgușeni.
- Mihnea. tatăl lui Toma 116. 204.
- Mihnești. sat. pe Pîriu: <în Borzești. l.c. am. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești). j. Bacău>; întărit lui Radu Pătrășcan 2.
- <Mihoaoia>. pîriu. v. Dumitra.
- Mihodrici (casa lui ~). la Cîrligătura: <lângă Rădeni contopit cu Popești. c. ~. j. Iași>; în hotarul satului Mîlcinești 244.
- Mihu. v. Iacuș ~.
- Mihul. fiul lui Hodco Pașcan: primește întărire. împreună cu frații săi. pentru o parte din satul Pășcani și pentru o seliște de sub Poroseci 181.
- Mihul. fiul lui Ioan Ciumalea. nepotul lui Ivan Drocici: vinde. împreună cu fratele și verii săi. jumătate din satul Fedești 45.
- Mihul. fiul lui Pintea: primește întărire. împreună cu rudele sale. pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Mihul. fiul lui Sima: vinde domnului. împreună cu rudele sale. jumătate din satul Grigorești 54.
- Mihul. fratele lui Iacuș: vinde domnului. împreună cu rudele sale. satul Negoști 42.
- Mihul. fratele lui Ion și al lui Nichita: cumpără și primește întărire. împreună cu aceștia. pentru a patra parte din satul Faurești 275.
- Mihul. fratele lui Ivanco Turcul sulger și al lui Toader: vinde. împreună cu aceștia. satul Golăești 24.
- Mihul. logofăt. tatăl Mărușcăi și fiul popii Iuga 71.

- Mihul, medelnicer; hotarnic 125; cumpără și primește întărire pentru satul Rădeni și iezerul de la gura Ialanului 227.
- Mihul, tatăl lui Ion și al Mariei 96.
- Mihul, tatăl lui Ivul și al Nastei 266.
- Mihul, tatăl Magdei 127.
- Mihul, tatăl Magdei 175.
- Mihul, tatăl Vasutcăi 295.
- Mihul, țigan; întărit cu femeia sa m-rii Putna 290.
- Mihul, țigan, fratele lui Alexa și al lui Popuțea Rățoi; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Mihul Berescul (netradus: Berini), tatăl Mărinii 94, 220; vinde satul Nadeșa 208.
- Mihul Bontea, cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru o jumătate din satul Fofișești 154.
- Mihul Ciocan, cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Fedești 45.
- Mihul Cîrnul, tatăl Ruscăi, bunicul lui Bonceac, al Annei și al Ruscăi 145, 146.
- Mihul de la Baia, popă, soțul Nastei 236.
- Mihul din Feerești; vinde jumătate din satul Stîrcești 15.
- Mihul Dragoslav, fiul lui Toader Negrul, nepotul lui Negrilă fost ceașnic; vinde, împreună cu rudele sale, satul Fulpești 170.
- Mihul Epure, tatăl Marențăi 268.
- Mihul Lungul, tatăl lui Ion 7.
- Mihul Obroc, vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Negoști 42.
- Mihul Pojar, fratele Nastei; primește întărire pentru satul Bogdănești și jumătate din judecia lui Oanciu 105.
- Mihul Ponici, fratele Marușcăi; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Mihul Stărostescul (Stărostici), tatăl lui Fedca Stărostescul și bunicul lui Stanciul Stărostici, al lui Ivanco și al lui Isaico 54, 76, 91.
- Mihul Tudor(a), v. Mihăilă Tudor.
- Mihuță, fratele lui Toader Turcul și nepotul lui Simion Turcul; vinde, împreună cu rudele sale, satele Puțeni și Muntenii Puțeni 216.
- Milca, fiica lui Vasco Levici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubebul 118.
- Milcin Ștefan (unde a fost ~), v. *Milcinești.
- *Milcinești (unde a fost Milcin Ștefan), sat, la Cîrligătura; <îngă Rădeni contopit cu Popești, c. ~, j. Iași>; cumpărat și dăruit de domn m-rii Voroneț 244.
- Milcov, pîriu; <afluent al Putnei îngă Răstoaca, c. Milcovul, j. Vrancea>; sate pe ~ 251, 278.
- Milea (iazul lui ~), pe Podraga, <în s. Drăgușeni, c. ~, j. Botoșani>; sat mai sus de ~ 97.
- Milea Uliul (unde a fost ~), v. Milești, sat.
- Milești (unde a fost Milea Uliul), sat, pe Sohului; <în Smulți, c. ~, j. Galați>; a patra parte de sat întărită lui Petrea 276.
- Miletin, v. Răcilă de la ~.
- Mina, deal; <azi R.S.S. Moldovenească, la Zahaicani, c. Grușeva, r. Dubăsari>; în hotarul satului Iașnovăț XIII.
- Miningeni, sat, v. Mrăgireni.
- Mircea, fiul lui Giurgiu Udoba; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Băeșești și alta din Mălini 236.
- Mircea, fiul lui Lazor Herlic; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Cu<ci>ulătești 232.
- Mircea, fratele Anușcăi; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Brătulești Fedeleșani, Goești și Vîrstați 84.
- Mircea, nepotul lui Vasco, al Malei ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubebul 118.
- Mircea, preot; bunicul lui Petre Ghenghe, al lui Gavril ș.a. 165.
- Mircea, tatăl lui Filip, al lui Tudoran, ș.a. 247.
- Mircea Cașotă, tatăl lui Ion și al Fedcăi 84, 87.
- Mircea Ciucescul, tatăl Mărinei și al Fedcăi 63.
- Mircea Ezereanul, fiul Drăguței, nepotul lui Gradea; vinde a patra parte din satul Făurești 275.
- Mircea Purcel, surlar, fiul Stanei; primește întărire, împreună cu verii săi, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Mircești, sat, pe Cuțitna; <c. Tăcuta, j. Vaslui>; întărit Mărinei și Fedcăi, în urma împărțirii cu rudele lor 63.
- Mirești (unde a fost Ivan Mierul), sat, pe Sohului, mai sus de Deocheați; <în Drăgușeni, c. ~, j. Galați>; întărit lui Giurgiu Cîrmete și fraților săi 194.
- Miron, diac; scrie act XIII.
- Miron, diacon; traduce act slavon (1802—1805) 47, XII.
- Miron Gafenco, traduce act slavon (1726) 74.
- Miroslav, bunicul Marei 205.
- Miroslav (unde a fost ~), v. Cîrstești, sat.
- Mitropolia <Episcopia> de Roman, cu hramul Sf. Paraschiva; primește danii și întăriri de sate țigani și vamă 39, 42, 235; episcop 39, 42, 235, 283, VII, X, XI; v. și Roman, .lrg.
- Mitropolia Sucevei, cu hramul Sf. Gheorghe; primește danii și întăriri de sate, vii și prisacă 32—34; mitropolit 32—34, 38, 73, 74, 287; v. și Suceava, tirg; polcovnic de la Mitropolie (sec. XIX) 282.
- Mitulul, fiul lui Tăbuci; primește întărire, împreună cu fratele și surorile lui, pentru satele Rusciori și Dumbrăvița 105.
- Mîndrea (Mîndrul), fratele lui Drăgoi; împreună cu acesta primește actele satului Străviceni 241 și cumpără satul unde a fost Dragomir Grumadz 242.
- Mîndrea, tatăl Mărințăi 96, 108, 109.
- Mîndrea, v. și Ivul ~, Mihai ~.
- Mîndrești (unde au fost Balinții), sat, pe Siret; <c. Vlădeni, j. Botoșani>; întărit Mărință

- și nepoților ei de frate, Silea și Donea 108, 109;
 sat în ~ , v. Calianăuți.
- Mîndrești** (unde a fost Ivan Mîndrul), sat, la obârșia Gerului; (c. Valea Mărului (nume schimbat recent din Puțeni), j. Galați); întărit lui Stan și Fraților săi 271.
- Mîndrul**, v. Mîndrea.
- Mîndrul**, v. și Ivan ~ .
- Minzatul**, v. Pătru ~ .
- Minzați**, sat, la obârșia Iubanei; (c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui); întărit lui Gavril și fraților săi 49.
- ⟨**Mînzătești**⟩, sat, v. Stancăuți.
- ⟨**Mînzătești**⟩, sat, c. Mălușteni, j. Vaslui; sat lingă ~ , v. *Sirbi.
- ⟨**Moara Grecilor**⟩, sat, v. Mărăței.
- Moga**, v. Fintina lui ~ .
- Moghila**, v. Moghilă.
- Moghilă** (Moghila, Mohila, Mohilă, Movila), ceașnic (paharnic); cumpără și primește întărire pentru satul unde a fost Balaci 87; hotarnic 181;
 în sfat 75–77, 80–82, 86, 88–91, 93, 96–99, 101–105, 107–109, 112, 114, 116–118, 120–124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136–138, 140, 143, 145, 146, 152–164, 166, 168–172, 177–179, 181–194, 197, 201–206, 207–211, 213, 216, 218, 222–227, 230–234, 236, 237, 239, 240, 242–244, 246–248, 252, 254–257, 259–261, 265–268, 271, 273–278, 283, 285, 288, 289, 291–295, II–IV. VII–IX, XII.
- Moghilă** (Movilă, Movila), movilă, la Cobile; (lină Secuieni, c. ~ , j. Neamț); sate lingă ~ 105, 146.
- Mogoș** (movila de la ~), pe Vinna; (în Alexești c. Ipatele, j. Vaslui); în hotar 127.
- Mogoș**, v. și Poiana lui ~ , poiană.
- Mogoșești**, sat, pe Siret; (Mogoșești-Siret, c. ~ , j. Iași); cumpărat și dăruit de domn m-rii Neamț 293.
- ⟨**Mogoșești-Siret**⟩, sat, v. Mogoșești.
- ***Mohila**, sat, pe Birlad; (lingă Tălpigi, c. Ghidigeni, j. Galați); întărit lui Radul Cirlig și fratelui său Bica 13.
- Mohila** (Mohilă), v. și Moghilă.
- Mohoriți**, sat mai jos de gura Pojoritei; (nume schimbat recent în Cornățelul, c. Motoșeni, j. Bacău); întărit nepoților lui Laslău globnic 172.
- Moisăi**, tatăl Ilenei 92.
- Moisia**, pîriu; (afluent al Elanului mai sus de Poșta Elan, c. Vutcani, j. Vaslui); sat pe ~ 16; v. și Lațcu de la ~ .
- Moișa** Filosof, bunicul lui Sima Gureș; vinde, împreună cu Ivan Popșa, satele Samoleuca și Tilișeuca III.
- Moișia**, v. Oana din ~ .
- Molda**, țigancă, fiica lui Talpă; dăruită m-rii Putna 77.
- Moldova**, rîu, (afluent al Siretului); sate pe ~ 6, 39, 42, 138, 181, 236, 240; mori pe ~ , 39, 42; pod umblător peste ~ 39; hotar 81, 236, I.
- Moldova** (Țara Moldovei); *passim*; v. și Moldovlahia.
- ⟨**Moldoveni**⟩, sat, v. Porcești.
- Moldovița**, m-re; (în s. Vatra Moldoviței, c. ~ , j. Suceava); hram, v. Bunavestire; dă domnului prisaca Comarna în schimbul a cinci fălci de vie din dealul Hirlăului 75; primește danie și întărire pentru sate 31, 240, 288.
- Moldovița**, pîriu, (afluent al Moldovei la Vama, c. ~ , j. Suceava); sat pe ~ 240.
- Moldovița** (la gura pîrului ~), sat, cu vamă, pe Moldova; (Vama, c. ~ , j. Suceava); întărite m-rii Moldovița 240.
- Moldovalahia** (Moldova) 249.
- ***Molești**, sat, sub Orhei; (azi R.S.S. Moldovenească, lingă or. Orhei, r. ~); jumătatea de jos a satului, întărită lui Neagul Călmățui 202.
- ⟨**Molodiia**⟩, sat, v. Cozmin.
- Mondria**, tatăl Anei 229.
- Moraru**, v. Spiru ~ .
- ⟨**Moreanca**⟩, pîriu, v. Pîrîul Alb.
- ⟨**Moreanca**⟩, sat, v. Șerbești.
- Morzinco**, fratele lui Necora, al lui Roman și al Cristinei; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satele Miculeni, Periceni, Chiuleni ș.a. III.
- Moșa**, fiica lui Coman; primește întărire, împreună cu rudele sale pentru satul Popești 165.
- ⟨**Motoșeni**⟩, sat, c. ~ , j. Bacău; sat lingă ~ , v. *Gheești.
- ***Movila** (unde au fost jude Bora), sat, pe Birlad, la gura Horaței; (lingă Zorleni, c. ~ , j. Vaslui); întărit lui Ion Frunteș ș.a. 21;
 v. și *Borăști, sat.
- Movila** Evei, loc; (la Pribești, c. Codăești, j. Vaslui), în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Movila** lui Băloș Ciuteș, movilă; (între or. Vaslui și Tanacu, c. ~ , j. Vaslui); în hotarul tîrgului Vaslui 96.
- Movila** lui Fulger, movilă; (azi R.S.S. Moldovenească, lingă Bujor, c. ~ , r. Kotovsk); în hotarul satului Petricani 44.
- Movila** Mare, movilă, pe Vinna; (în Alexești, c. Ipatele, j. Vaslui); în hotar 127.
- Movila** Petricăi, movilă, la Petricani; (azi R.S.S. Moldovenească, lingă Bujor, c. ~ , r. Kotovsk); în hotarul satului Petricani 44;
- Movila** lui Puiu, loc, la Făurești; (la Stîncășeni, c. Voinești, j. Vaslui); în hotar 275.
- Movila** Tătarului, loc; (la Pribești, c. Codăești, j. Vaslui); în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Movila** Vulturului, movilă, la Balomirești și Hoisești; (c. Dumești, j. Iași); în hotar 128.
- Movila** (Movilă), v. și Moghilă.
- Movilă**, loc, la Balomirești și Hoisești; (c. Dumești, j. Iași); în hotar 128.
 v. și Moghilă.
- Movile**, loc, (la Călmățui, c. Cioara, r. Kotovsk, azi R.S.S. Moldovenească); sat sub ~ 61.
- Movile**, loc, v. și Moghilă.

Mrăgireni (Meningeni, Miningeni), sat, pe Siret; (Miningeni, contopit cu Grămești, c. ~ , j. Suceava); in hotar cu Grămești (greșit: Crămești) 113.

M. S. Lopeisky, locotenent; traduce acte slavon (1782) 36, 54, 75, 76, 283, I.

Muncelul, piriu; (afluent al Siretului la Cozmești, c. Stolniceni Prăjescu, j. Iași); in hotarul satului Mogoșești 293.

⟨Muntele⟩ Athos, v. Athos.

Muntele Mare, munte; (la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava); in hotarul m-rii Homor I.

*Munteni, sat, pe Dobrovăț; (lingă s. Dobrovăț, c. ~ , j. Iași); cumpărat și dăruit de domn m-rii Dobrovăț 295.

Munteni, sat, v. Muntenii Scutași.

⟨Munteni Gheărăești⟩, sat, v. Muntenii Scutași.

⟨Muntenii de Jos⟩, sat, v. Balosinăuții (unde au fost ~).

⟨Muntenii de Sus, sat, c. Tanacu, j. Vaslui⟩; sat in ~ , v. *Grumăzești.

Muntenii Puțeni (unde au fost ~), sat, la marginea Dumbrăvii; (Valca lui Darie, c. Roșiești, j. Vaslui); întărit lui Giurgiu Puțeanul 216.

Muntenii Scutași (unde au fost județi Itu (Litu) și Șarban), sat; (Munteni Gherăești, contopit cu Munteni, c. Botești, j. Neamț) cumpărat și dăruit de domn episcopului de Roman 235; „dăruit” de acesta lui Costea și rudelor sale XI.

*Murașa, sat, pe Bic; (azi R.S.S. Moldovenească, lingă Floreni, c. Singera, r. Anenii Noi); in hotar 265.

Murgeni, sat, pe Elan; (c. ~ , j. Vaslui); întărit lui Dragoș Murgu și fratelui său, Toadir 259.

Murgoci, v. Coste ~ .

Murgu (partea de la ~), parte de sat, pe Birlad; (top. la Negrilești, c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați); întărită lui Crăciun 274;

v. și Buda și Drăgoiu (unde au fost juzi ~).

Murgu, v. și Dragoș ~ , Ion ~ , Oană ~ .

Murguceni (unde au fost cniaz Ivanu), sat, cu cătun, peste Prut; (azi R.S.S. Moldovenească, probabil in r. Călărași); întărit nepoșilor lui Mihăilă gramatic 262.

Muste, v. Dumitrașco ~ .

Mustea, v. Oană ~ .

Mușa, fiica Anușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Tăvești și confirmare pentru satul Gănești și Seliștea lui Bibarț 130.

Mușa, fiica Anușcăi; primește întărire, împreună cu Niagșa, pentru o jumătate din satul Șarbaca, primită, in schimbul unei părți din Durnești, de la Mătei diac 229.

Mușa, fiica lui Duma Mădoia; vinde domnului, împreună cu fiii și nepoșii ei de soră, o bucată de loc din hotarul Boiștei și satul Frumușița 282.

Mușa, fiica lui Feir; vinde, împreună cu surorile sale, satul Tătărești 3.

Mușa (Mușata), fiica lui Giurgiu stolnic; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.

Mușa, fiica lui Hărman, nepotul lui Iațco; vinde domnului, împreună cu sora și frații săi, satul Voitin 77.

Mușa, fiica lui Mihăilă Tudor, nepoata lui Petru Tudor; face schimb de sate 52; vinde domnului, împreună cu rudele sale, seliștea Ivancea 151.

Mușa, fiica Nastei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.

Mușa, mama lui Ivanco 186.

Mușa, mama lui Oană Rîșcanul, a Sorei, a Nastei și a Cernei XII.

Mușa, mama Sorei 255.

Mușa, sora lui Pătru Gilț; vinde, împreună cu acesta și verii ei, satele Gheești, Dodești și Salcea 167, 177, 178.

Mușa, sora lui Sima Benea, nepoata lui Crețu de la Ialan; vinde, împreună cu fratele și cu verii săi, satele Rădeni 227, Botești 257 și Murgeni 259.

Mușa, sora lui Toma Bănilă, a lui Petrea și a Soficăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.

Mușa, soția lui Oană Teliagă, cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Ruptura 95.

Mușa, soția lui Toader Dumbravă; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Hădărăești 226.

Mușa, v. și Moșa.

Mușat, tatăl Ilcăi 246.

Mușat, pircălab de Hotin; in sfat 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 141, 143, 145, 146, 151—164, 166, 168—172, 177—194, II.

Mușata, fiica Negăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.

Mușata, mama lui Bratul, a lui Cozma și a Anușcăi 232.

Mușata, piriu; (afluent al Pruteșului la Berezeni, c. ~ , j. Vaslui); seliște la gura piriului ~ 107.

Mușata, sat; (c. Berezeni, j. Vaslui); jumătate de sat întărită lui Cărhană și fratelui său, Oană 41.

Mușata, v. și Mușa.

N

Nadeșa, sat, v. Nadișa.

Nadeșu, v. Ion ~ .

Nadișa (Nadeșu, Nadișe), sat, pe Tazlău; (c. Strugari, j. Bacău); in hotar cu satul Năsoești 94; întărit lui Solomon ș.a. 106; întărit lui Ion Nadeșu 208.

Nadișe, sat, v. Nadișa.

Nan, clucer, tatăl Vasilisei și bunicul Drăgălinei 226.

- Nan, tatăl lui Dragoș Stănișcul 71.
- Nan, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Naneș (unde a fost feciorul lui ~), v. Curtești, sat.
- Narco, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- *Narotiasa, sat, pe Piriul Tancului; <lingă Cristești, c. Brăești. j. Iași>; in hotar 79.
- Nastasia, fiica Anușcăi și nepoata lui Ivan Damianovici; face schimb de sate cu domnul 247, 295.
- Nastasia, fiica Magdei, nepoata popii Filip; vinde, împreună cu sora ei, a treia parte a satului Ruptura 95 și, împreună cu aceasta și cu nepoții săi, satul Cernica 98.
- Nastasia, fiica Mărinei, nepoata lui Cirstea; primește întărire satele Stănișlești, Cirstești și Hirești și pentru seliștea Albotești 139.
- Nastasia, fiica Stanei, nepoata lui Cirstea Horaeț; vinde, împreună cu fratele său, jumătatea de jos a satului Solca și a cincea parte din jumătatea de sus a aceluiași sat 266.
- Nastasia, mama Vascăi 231.
- Nastasia (greșit), v. Nastea.
- Nastea, fiica lui...; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Cu(ciu)lătești 232.
- Nastea (Nastia), fiica lui Andreica Ilișescul, nepoata lui Ilișac ceașnic; vinde domnului, împreună cu unchiul și frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) și, împreună cu frații săi, satul Peletiucești 113, 252.
- Nastea, fiica Anușcăi, nepoata lui Ioan Curui; vinde domnului satele Filipești și Săcueni 96.
- Nastea, fiica lui Coste, nepoata lui Oană vornic; vinde împreună cu frații și verii săi, un loc de sat din hotarul Alboteștilor 50.
- Nastea, fiica lui Coste și soția lui Hărman; vinde domnului, împreună cu frații și verii săi, satul Glodeni 81, 82.
- Nastea, fiica lui Coste Danovici; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Nastea, fiica lui Costea; vinde, împreună cu rudele ei, o parte din satul Băeșești 236.
- Nastea, fiica lui Hodco Pașcan; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Pașcani și pentru o seliște de sub Poroseci 181.
- Nastea, fiica lui Ion Negrilescul, nepoata lui Negrilă fost ceașnic; vinde, împreună cu vărul său și cu alte rude, satele Oidești și Pulpești 122, 170.
- Nastea, fiica lui Iura; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.
- Nastea, fiica lui Iurie Dăvidescul; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul unde a fost Cirste 79.
- Nastea, fiica lui Ivan Bizdig; dă vărului ei, Balșe, satul Dăgușani 97.
- Nastea, fiica lui Ivanco; vinde împreună cu rudele sale, satul Pulpești 170.
- Nastea, fiica lui Ivanco Virstatu; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Nastea, fiica lui Ivașco, nepoata lui Iurie al lui Brae; dă Oliușcăi, împreună cu rudele sale, a treia parte din satul Costești 234.
- Nastea, fiica lui Mihul, nepoata lui Șandru Gherman; vinde, împreună cu fratele și verii săi, patru părți din jumătatea de sus a satului Solca 266.
- Nastea, fiica Mușei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, o bucată de loc din hotarul Boiștei și satul Frumușița 282.
- Nastea, fiica Mușei; vinde, împreună cu frații și verii săi, jumătate din satul Rișcani XII.
- Nastea, fiica Neagăi; primește întărire, împreună cu sora ei, Măria, pentru o parte din satul Giurcani, in urma împărțirii acestuia 193.
- Nastea, fiica Oliușcăi; dă Oliușcăi, împreună cu rudele sale, a treia parte din satul Costești 234.
- Nastea, fiica lui Porcu; vinde, împreună cu fratele său, o ocină din satul Șătrari V.
- Nastea, fiica lui Rosomac; vinde satul Hirova 189.
- Nastea, fiica lui Stețco Dămăcușescul, nepoata lui Dămăcuș stolnic; vinde domnului, împreună cu sora ei, satele Măgdășani 66 și Măreșeni 96.
- Nastea (greșit: Nastasia), mama Donei 175, 179.
- Nastea, mama Drăgălinei 226.
- Nastea, mama Măriei Bilca 186.
- Nastea, mama Marușcăi 246.
- Nastea, mama Mărușcăi și a Stancăi 241, 242.
- Nastea, mama Mușei și a Anușcăi 246.
- Nastea, mama lui Toader 194.
- Nastea, nepoata lui Iurie al lui Brae; dă Oliușcăi, împreună cu rudele sale, a treia parte din satul Costesti 234.
- Nastea, nepoata lui Mihăilă Budzea; vinde, împreună cu nepoata sa, a patra parte din satul Budzești 171 și o bucată de loc de pe Sărata 173.
- Nastea, preuteasă, fiica Anușcăi; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Băeșești și alta din Mălini 236.
- Nastea, sora lui Buda; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Nastea, sora lui Cirstea, a lui Dobrul și a Neagăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Spăriași 183.
- Nastea, sora lui Mihul Pojar; primește întărire pentru satul Buhăiceani 105.
- Nastea, sora Paraschivei și a Anghelinei; primește danie, împreună cu acestea ș.a., satul Stroești 180.

- Nastea, sora Stanei și a Măriei; cumpără și primește întărire, împreună cu acestea și cu unchiul lor, pentru satul Gheești 167.
- Nastea, soția lui Iuga vistier; vinde domnului o falce de vie din dealul Hirlăului 244, 246.
- Nașă, v. Ilea ~ .
- Nașterea Maicii Domnului, hram al m-rii Tazlău 86, 93, 100.
- Nămisnici (Nimesnici), sat, pe Bahlui, la Vad; <ulterior Căcărezeni, Căcărezeni-Banu, apoi Banu, c. Dumești, j. Iași>; întărit lui Giurcea Căcărează și soției sale, Fedca 10.
- Nănescul, v. Toader ~ .
- *Nănești, sat, pe Studeneț; <lingă Recea, c. Iana, j. Vaslui>; întărit Mariței, nepoata lui Toader Nănescul, și rudelor sale 168.
- Nănești (unde a fost Galeș), sat; <c.Parincea, j. Bacău>; jumătate de sat, întărită lui Isaiu de la Răcătău, în urma împărțirii cu rudele 72.
- Nănești (unde a fost jude Oancea), sat, pe Siret; <Prăjești, c. Secuienii, j. Bacău>; împărțit împreună cu alte sate de nepoții lui Laslău Buhaița 105; sat lingă ~ , v. *Dumbrăvița.
- Năsoești, sat, pe Tazlău; <Strugarii de Sus, contopit cu Strugari, c. ~ , j. Bacău>; întărit Mărinei, fiica lui Berea 94.
- Năzăresc (neamul ~), familie; copie după traducerea unui act făcută pentru neamul ~ (1816) 26.
- Nea . . . , nepot de soră al lui . . . 232.
- Neața, fiica lui Băilă cel bătrîn; vinde domnului, împreună cu fratele și vărul său, satul Păncești 96.
- Neața, fiica lui Micul primește danie, împreună cu frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- <Neața>, fiica lui Mănăilă; vinde satul Mănăilești 119.
- Neața, nepoata lui Mihăilă Popșa; vinde domnului satul Cîrnești 112.
- Neag, pircălab, tatăl Marencăi; vinde, împreună cu aceasta, satul Cioarești 20.
- Neaga, fiica lui Alexa și nepoata lui Sin vistier; vinde seliștea unde a fost Roman 107.
- Neaga, fiica lui Coste Mădzănănescul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Știlbicanii 40.
- Neaga, fiica lui Danciul Ciucescul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Dăncești 63.
- Neaga, fiica lui Micșin (greșit: Micșăia); primește întărire pentru satul Micșinești 272.
- Neaga, fiica lui Petru Pleșa; vinde împreună cu sora lui, Neaga, satul Onțești 233.
- Neaga, mama Ancăi, a Țolei și a Magdei 278.
- Neaga, mama Marei 88, 201.
- Neaga, mama Nastei și a Măriei 193.
- Neaga, mama lui Sava, a lui One și a Stanei 169.
- Neaga, sora lui Cîrstea, a lui Dobrul și a Nastei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Spăriați 183.
- Neaga, sora lui Cozma, a lui Vladul și a Stanei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia și cu nepoata lor, pentru o jumătate din satul Florești 182.
- Neaga, sora lui Lazor, a lui Dragotă, a lui Andrușco ș.a.; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Neaga, sora Malei și nepoata lui Giurgiu Corod; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru o parte din satul Corodești 26.
- Neaga, sora Mărinei; primește întărire, împreună cu aceasta, pentru o jumătate din satele Balosinești și Itrinești 103.
- Neaga, sora lui Petru ușar și a Micăi; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o jumătate din satul Tomcești și din zăgazul pentru prins pește de pe Birlad 158.
- Neaga, v. și Nega.
- Neagoane, sat; <Negoaia, contopit cu Cornățelu, c. Motoșeni, j. Bacău>; în hotar cu satul Gheești 167; sat lingă ~ , v. *Coloni.
- Neagoe, cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Neagoe Orbescul, fratele lui Calin; primește întărire, împreună cu acesta și cu nepoții lui de frate, pentru satele Răspopi, Iiești și Cățelești 101.
- Neagoe, v. și Niagoia.
- Neagoești, sat, v. Negoești.
- *Neagomirești, sat, pe Hovrăleata, mai jos de Orgoești; <la sud de Orgoiești, c. Bogdănești, j. Vaslui>; cumpărat și dat de domn, în schimb, nepoatelor lui Ivan Damianovici 247.
- Neagoslava, fiica lui Vlad Orbescul; primește întărire, împreună cu unchiul și frații săi, pentru satele Răspopi, Iiești și Cățelești 101.
- Neagșa, fiica lui Băilă de la Racova, nepoata lui Botăș; vinde domnului un sat pe Moldova, în Cimpul Perilor 42.
- Neagșa, fiica lui Coste Danovici; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Neagșa, fiica lui Coste Murgociu, nepoata lui Mihail gramaticul; primește întărire, împreună cu frații și vărul său, pentru satele Murgoceni, Bășeni, Iacobeni ș.a. 262.
- Neagșa, fiica lui Dinga Tălpigeanul, nepotul lui Toader <Tălpig>; vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
- Neagșa, fiica lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin; vinde domnului împreună cu fratele și surorile sale, satele Hințești și unde a fost Neagșa Taurul 102.
- Neagșa, fiica lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele ei, poiana Micești 86.
- Neagșa (Niașca), fiica lui Hanea; vinde satul Fulticeni 71 și Bodești 245.
- Neagșa, fiica Ioanei și sora Martei; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru o parte din satul Corodești 26.

- Neașsa** (Niașca), fiica lui Ivanco (Ivan) Tudor; face schimb de sate 52; vinde domnului, împreună cu rudele sale seliștea de la Tătarca 151.
- Neașsa**, mama lui Dumitru și a lui Luca 271.
- Neașsa**, mama lui Iliăș 127.
- Neașsa**, nepoata lui Drăguș Timișescul; vinde, împreună cu vărul ei, Ilea, satul Bumburești 120.
- Neașsa**, sora lui Ivanco, a Anușcăi și a Anasiei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia ș.a., pentru jumătatea de sus a satului Șecani 140.
- Neașsa Taurul** (unde a fost ~), sat pe Perechichiu, mai jos de Hințești; (Valea Buhauiului, în Pleșești, c. Boghești, j. Vrancea); cumpărat și dăruit de domn lui Ion Murgu 102.
- Neagu** (Niagul), boier; în sfat 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 68—75, 77, 79.
- Neagu**, comis; în sfat XIII.
- Neagu**, v. și Rediul lui ~, loc.
- Neagul**, tatăl lui Costin 60.
- Neagul**, țigan, tatăl lui Hacu; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Neagul Călmățui** cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Molești 202.
- Neagul Dumia**, fratele lui Băloș; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru a patra parte din satul Budzești 171.
- Neamișul**, v. Stanciul ~.
- Neamț**, cetate; (în or. Tirgu Neamț, j. Neamț); pircălabi de ~ 3—12, 14—20, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206, 207—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 286, 288, 289, 291—295, II—IV, VII—IX, XII, XIII; în hotar IV.
- Neamț** (hotarul m-rii ~), de la cetatea ~, din sus și din jos de m-re-a ~; (în c. Vinători Neamț, Pipirig, Farcașa și Poiana Teiului, j. Neamț); întărit m-rii Neamț IV.
- Neamț**, m-re, pe Nemțșor; (în s. Mănăstirea Neamț, c. Vinători-Neamț, j. Neamț); hram, v. Înălțarea; egumeni 18, 254, 293; primește întărire pentru țigani 18, pentru iezul Zahorna și o prisacă de la Nistru 254 și pentru muntele Neamțul și hotarul din jurul m-rii IV, iar ca danie satele Băiceni și Mogoșești 293, balta Strimba, iezul de sub Dubrovca și girila lui Chișcă 254.
- Neamț**, munte; (j. Neamț); întărit m-rii Neamț IV.
- Neamț**, piriu; (afluent al Moldovei la Timișești c. ~, j. Neamț); hotar IV.
- Neamț**, tirg; (Tirgu Neamț, j. Neamț); șase pietre de ceară de la ~, dăruite m-rii Neamț 293.
- Neamț**, ținut; (în j. Neamț); sate în ț. ~ 12, 28 (1804), 67, 103, 115, 201 (sec. XVIII), 232, 243, 252 (sec. XVIII).
- Neaniul**, fratele lui Ion Papa; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru jumătatea din satul Ogrinești 209.
- ⟨Nechid⟩, v. Nichid.
- Nechifor**, fiul lui Horță[nea]; vinde jumătate din satul Mușata 41.
- Nechita**, fiul lui Dan și nepotul lui Stan Hădărău; vinde, împreună cu frații săi, satul Hadărăești 225.
- Nechita** (Nichita), fiul lui Iachim Pealpea, nepotul lui Ștefan Pealpea; primește întărire, împreună cu sora sa, Mărina, pentru o parte din satul Giurcani, în urma împărțirii acestuia 193.
- Nechita**, fiul Negritei, nepotul lui Pătru Minzatul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Minzați 49.
- Nechita**, tatăl Ilenei 42.
- Necora**, v. Nicoară.
- Necșa**, sora lui Burea; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru jumătate din satul Cirna 195.
- Neculachi Dimachi**, adevărate copie (1817) VII.
- Neculai Teni**, jicnicer; traduce act slavon (1840) 172.
- *Nedeiani**, sat, la Cirligătura; (deal și iaz în c. Voinești, j. Iași); întărit lui Iurșsa și nepotului său, Iliăș Saula 80, lui Toader ș.a. 203.
- Nega**, mama lui Petre Ghenghe, a lui Gavriil, a Marușcăi și a Mușatei 165.
- ⟨Negoaia⟩, sat, v. Neagoane.
- Negoești** (Neagoești), sat, cu iazuri, pe Piriul Negru; (în Dragomirești, c. ~, j. Neamț); cumpărat și dăruit de domn Mitropoliei de Roman 42.
- Negoești**, sat, pe Piriul Alb; (inclus în Totoiiești, c. Tulpilați, j. Neamț); întărit Vascăi, sora lui Iurșsa aprod 111.
- *Negoești**, sat, peste Prut; (azi R.S.S. Moldovenească, probabil în r. Ungheni); înărit lui Iurșsa și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- Negra** (unde a fost ~), v. *Ostășești, sat.
- Negrea**; a dăruit m-rii Bistrița satele Crăstoea, Bălcari și Curtești 96.
- Negrea** (greșit: Negrilă), bunicul Magdei 127, 175.
- Negrea**, străbunicul Donei, al Fedcăi, al Tudrei ș.a. 179.
- Negrea** (unde a fost curtea lui ~), v. Gidiuți, sat.
- Negrescul**, v. Ianuș ~.
- Negrilă**, ceașnic; în sfat XIII.
- Negrilă**; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Negrilă**, fiul lui Giulea; vinde domnului, împreună cu rudele sale, poiana Micești 86.
- Negrilă**, fost ceașnic, tatăl lui Petrică Negrilescul, al lui Ion Negrilescul ș.a. 122, 170.

- Negrilă, fratele lui Sima; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a patra parte din satul Movila 21.
- Negrilă, pircălab de Hotin; in sfat 230—234 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, IV, XII.
- Negrilă, ploscar, tatăl lui Gheorghie 247.
- Negrilă Batirescul, fiul lui Vilcea Batirescul; primește întărire, împreună cu sora sa, pentru o jumătate din satul Batiresți; cumpără și primește întărire pentru cealaltă jumătate din același sat și pentru seliștea lui Măcău Vlad 126 precum și pentru o jumătate din satul unde a fost Cirstea 79.
- Negrilă Medeleanul, unchiul lui Toader, al lui Nicoară ș.a.; cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Dodești 177.
- Negrileasa, piriu; afluent al Suhei Mari <la s. Negrileasa, c. Stulpicani, j. Suceava>; cumpărat și dăruit de domn, cu toate izvoarele, poenile și finețele, m-rii Voroneț 40.
- Negrilescul, v. Ion ~ , Petrică ~ .
- <Negrilești>, sat, v. Buda și Drăgoiu (unde au fost juzi ~); sat lingă ~ , v. *Borhinești.
- Negrîta, fiica lui Pătru Minzatul 49.
- Negrîta, fiica lui Vlașin, nepoata lui Pogănel; vinde domnului, împreună cu fratele ei, Dragotă, satul Pogănești 54.
- Negrîta, fiica popii Oană; primește danie satul Ochitești 64.
- Negrîta, mama lui Gavril 69, 262.
- Negrîta, sora Anușcăi și a Mariei; cumpără și primește întărire, împreună cu acestea, pentru satul Bezăriceni 217.
- Negrîta, sora lui Giurge; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta și cu verii săi, pentru o jumătate din satul Bodeștii 245.
- Negrul, v. Mihailo ~ .
- *Nejești, sat; <lingă Păușești, c. Dumesti, j. Iași>; in hotar cu satul Hoisești 128.
- Nemai, v. Ivan ~ .
- Nemțîșor, piriu; <afluent al Neamțului la Vinători-Neamț, c. ~ , j. Neamț>; m-re pe ~ IV.
- Nenciul, fratele lui Maleșco, al lui Cozma Rizeanul și al lui Dragocșe; primește danie, împreună cu aceștia, un loc pustiu pe Vișneuți 265.
- Nenciul, țigan holtei; întărit m-rii Neamț 18.
- Nesporescul, tatăl Marei 205.
- Niacșa, fiica lui Giurgiu Grozescul; vinde, împreună cu nepotul său, a patra parte din satul Grozești 215.
- Niacșu, v. și Neagșa.
- Niacul, v. Vasile ~ .
- Niaga, fiica lui Danciul Ciuciu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.
- Niaga, fiica lui Dragomir Tăutul; primește întărire, împreună cu sora sa, Stana, pentru satele Tăuți, Rujeni și pentru jumătate din Leușteni 166.
- Niaga, nepoata de soră a lui Manuil Pășco și a lui Toader; vinde domnului, împreună cu aceștia, satele Frăceni, Șcheia și Fintina lui Maciș 282.
- Niagoia, logofăt; bunicul lui Manuil Pășco și al lui Toader 282.
- Niagșa, fiica Rusăi; primește întărire, împreună cu Mușa, pentru o jumătate din satul Șărbaca, primită in schimbul unei părți din Durnești de la Mătei diac 229.
- Niagul, fratele lui Stoica armaș; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Băsăști 23.
- Niagul, v. și Neagu.
- Nica, fiul lui Giurgea; primește întărire, împreună cu fratele și verii săi, pentru satul Polițeni și pentru seliștea lui Toma 169; cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru o șesime din același sat și din aceeași seliște 169.
- Nichid, piriu, <afluent al Bistriței, la Ruseni, c. Borlești, j. Neamț>; hotar 100.
- Nichita, fratele lui Ion și al lui Mihul; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a patra parte din satul Făurești 275.
- Nichita, nepotul Magdei; dă, împreună cu rudele sale, lui Rabotă ș.a. satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Nichita, țigan, fiul lui Andreico; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Nichita, v. și Nechita.
- Nicoară; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Merești 157.
- Nicoară, fratele lui Danciul Pogan și al Mărinicăi; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pogănești 207.
- Nicoară, fratele lui Toader; cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Dodești 177.
- Nicoară (Necora!) Ciocîrlie, nepotul lui Sima Gureș; imparte cu acesta din urmă satul Sirbi 188; fratele lui Morzinco, al lui Roman și al Cristinei(!); primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satele Miculeni, Peticeni, Chiuleni ș.a. III.
- Nicoară Pogan, tatăl lui Ion, bunicul lui Danciul Pogan 207.
- Nicoară Pogan (unde a fost casa bătrînului ~), v. Pogănești, sat.
- Nicoară Romănescul, cumpără și primește întărire pentru jumătate din satul Hăndrești 58.
- Nicoară Sîrbescul; vinde domnului prisaca lui Balica de lingă Iași 34.
- Nicoară Șeremet, nepotul lui Toader Hărniș; vinde, împreună cu rudele, satul Bontăști 60.
- Nicolao Ciure, v. Ioan ~ .
- Nicolau Șuful, v. Alexandru ~ voievod.

Nimesnici, sat, v. Nămisnici.
Ninga, tâtar holtei, fratele lui Coica; întărit Mitropoliei de Roman 39.
Nistor, fratele lui Crăciun; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o seliște de la obârșia piriului Grușeva 164.
Nistor, nepotul lui Sima Rugiră; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 179.
Nistor Gagea, fiul lui Gagea, nepotul lui Petru Berteza; vinde domnului, împreună cu sora și unchii săi, satul Milcinești și o prisacă de la Cirligătura 204, 244.
Nistrea, tatăl Fedcăi, al Ilenei și al Anușcăi 273.
Nistrea (unde au fost casele lui ~ și ale lui Dragoș), v. *Marcoviciani, sat.
Nistru, fluviu; sate și seliști pe ~ 38, 91, 175, 179, III; izere, bălți și prisacă la ~ 254.
***Nosco** (unde a fost ~), sat, pe Nistru; <sec. XIX: Noscova, azi R.S.S. Moldovenească, lingă Jabca, c. ~, r. Florești>; întărit lui Purece spătar 91.
<Noscova>, sat, v. *Nosco (unde a fost ~).
Novograd (netradus), v. Cetatea Nouă.
Novogrădea (netradus), v. Cetatea Nouă.
N.Stratulat, vel vornic; autentifică copie slavonă și traducere românească (1813) 51.

O

Oana, sora Fedcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta și fiul acesteia, pentru o jumătate din satul Băimăceani 133.
Oana din Moişia (unde a fost ~), seliște, pe Trotuş; <Onești, azi m. Gheorghie Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; dăruit lui Duma pircălab 37.
Oană, fiul lui Lazor Adaș; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru jumătate din Horodniciani 186.
Oană, fratele lui Cărhană; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Mușata 41.
Oană, fratele lui Toma și al popii Lupșe; cumpără și primește întărire pentru două părți din satul Dobrienești și, împreună cu frații săi, pentru cea de a treia parte din același sat 46.
Oană, popă, tatăl Negritei 64.
Oană Băeșescu, vornic, tatăl lui Gurban și bunicul Nastei, al lui Toma, al Ilcăi ș.a. 50, 236.
Oană Căuia, tatăl Annei (Anușcăi) 206, 224.
Oană Dzeamă, fiul lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin; vinde domnului, împreună cu surorile sale satele Hințești și unde a fost Neagșă Taurul 102.
Oană Lărgianul, tatăl Radei 282.
Oană Murgu; vinde jumătate din satul Cîrjani 11.

Oană Mustea; tatăl lui Isaiu 172.
Oană (Ion) Pintece (Julici) tatăl lui Giurca Pintece, al lui Petriman și al Sofiicăi 21, 186.
Oană (Ivan) Popșa, fost stăpin, împreună cu Moişă Filosoful, al satului Sirbi 188; vinde, împreună cu același, satele Samoleuca și Tilișeuca III.
Oană Porcu, bunicul lui Petriman, al Sofiicăi și al Sascăi 86.
Oană Rîșcanul, fiul Mușei; vinde, împreună cu surorile fi verii săi, jumătate din satul Rîșcani XII.
Oană Stingaciu, bunicul lui Toma 116, 204.
Oană Teliagă, soțul Mușei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru a treia parte din satul Ruptura 95.
Oană (unde a fost ~), v. Bălcari.
Oană, v. și Ion.
Oanăș (sau Ianoș, Ioanăș) Ungureanul, tatăl lui Groza Rohat 96.
Oanăș Ungureanul (unde au fost casa lui ~), v. Rohați, sat.
***Oanca** (unde a fost ~), sat, pe Larga; <azi R.S.S. Moldovenească, între Constanținești, c. Larga Nouă, și Ciobalaccia, c. ~, r. Cahul>; întărit Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
Oance, fiul Mărinei, nepotul lui Giurgiu Giu-metate; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul unde au fost Balosinăuții 96.
Oance (unde a fost ~), v. Cucoșeri, sat.
Oancea, boier; in stat XIII.
Oancea, fiul lui Stanciul Neamișul; vinde satul Lălești 191.
Oancea, fratele lui Luca și al lui Tudoran; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Oncești 14.
Oancea, jude; satul unde a fost jude ~, împărțit 105; v. și Nănești.
Oancea (Oancia), nepotul lui Bodea ploscar; vinde a patra parte din satul Mîlești 281 și o seliște la obârșia piriului Grușeva 164.
Oancia, v. Oancea.
Oanciu, jude; satul unde a fost jude ~, întărit 105.
***Oanciu** (unde a fost jude ~), sat, la Cobile, mai sus de Movile; <lingă Secuieni, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Mihul Pojar ș.a. 105.
Oanța, fiul lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
Oanță Birlici, tatăl Mărinei 246.
Oanță Gocianul, fiul Mărinei; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru o jumătate din satul Dobreni 255.
Oarbic, piriu, <Orbic>, afluent al Bistriței <la or. Buhuși, j. Bacău>; sate pe ~ 100, 190.
Oarbic (satul de la gura piriului ~), sat, pe Bistrița; <Oarbic, contopit cu or. Buhuș, j. Bacău>; jumătatea de sus a satului

- cumpărată și dăruită de domn m-rii Tazlău 100.
- ⟨Obrșeni, sat, c. Vinderei, j. Vaslui⟩; sat lingă ~ , v. *Ionășești.
- Obirșia Ialanului, v. Duma de la ~ .
- Obroc, v. Mihul ~ .
- Ochintești, sat, v. Ochitești.
- Ochit, v. Toma ~ .
- Ochitești (Ochintești, numit Grumăzești, unde a fost Toma Ochit), sat, pe Larga; ⟨Grumezoaia, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; întărit Negritei 64; in hotar cu satul Șișcani și Hotciani VII, VIII.
- Ocica, v. Constandin ~ .
- Oeșanul, v. Giurcea ~ .
- Oeșeni (Oiașești), sat, pe Răzina; ⟨azi R. R.S.S. Moldovenească, in Cetireni, c. ~ , r. Ungheni⟩; jumătatea din jos a satului întărită lui Ion sulger 281.
- Oglindă, v. Ioan ~ .
- *Ogrinești (unde a fost jude Ordzea), sat, pe Corod; ⟨probabil lingă Ungureni, s.c. al c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați⟩; întărit lui Ion Papa și rudelor sale 209.
- Oidești (unde a fost jude Voina), sat, cu mănăstire, pe Tutova; ⟨Voinești, c. ~ , j. Vaslui⟩; întărit lui Albul Voinescul și surorilor sale 123.
- *Oiașani, sat, pe Jijia; ⟨intre Cilibiu, c. Golăiești, și Coadă Stincii, c. Bosia, j. Iași⟩; întărit lui Iurșă și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- Oiașești, sat, v. Oeșeni.
- Olah Ioanăș, din Hirlău; vinde domnului vie din dealul Hirlăului 246.
- Olca, mama Marușcăi 246.
- Olena, fiica lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Olena, nepoata lui Coste Ciuntul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Olga, soția lui Vilcea 37, 38.
- Oliușca; vinde a treia parte din satul Costești 234.
- Oliușca (Olășcoae), fiica lui Giurgiu Tudor; face schimb de sate 53; vinde domnului, împreună cu rudele sale, seliștea Ivancea de la Tâtarca 151.
- Oliușca, mama lui Balșe și a lui Iuga 51.
- Oliușca, mama Nastei 234.
- Oliușca, sora lui Puce spătar și a lui Ivanco Tolocico; cumpără și primește întărire, împreună cu frații și nepoții săi, pentru satele Drislivoe și unde a fost Nasco 91.
- Oliușca, vara Vascăi, a Anei ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Oltea, fiica lui Pătru Brudur; cumpără și primește întărire, împreună cu sora și frații săi, pentru o jumătate din satul Baicăuți 47.
- Olteni, loc, pe Birlad, la Țăpești; ⟨Lozova, c. Branistea, j. Galați⟩; sat la ~ 239.
- Ona, cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Deocheați 152.
- Oncea, fiul Mărinei, nepotul lui Giurgiu; vinde jumătate din satul Giumătățeni 149.
- Oncești, sat, cu două părți, pe Șomuzul Mocirlos; ⟨Uncești, c. Bunești, j. Suceava⟩; întărit lui Luca și fraților săi 14.
- One, fiul Annei, nepotul lui Ioanăș Topor; vinde, împreună cu fratele său, o parte din satul Toporeștii Vechi 121.
- One, fiul lui Dinga Tălpigeanul, nepotul lui Toader ⟨Tălpig⟩; vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
- One, fiul Neagăi; vinde, împreună cu frații și unchiul săi, a șasea parte din satul Polițeni și din seliștea lui Toma 169.
- One, fratele Cirstinei, vinde, împreună cu aceasta ș.a., satul Vitoltești și jumătate din Hândrești 57, 58.
- One, nepotul lui Ion Sacșa; vinde, împreună cu unchiul și sora sa, jumătate din satul Hândrești 58.
- Onescu, v. Șandru ~ .
- ⟨Onești, v. Oana din Moșișia (unde a fost ~), seliște.
- Onica, fiul lui Botea; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Botești 257.
- Onica, tatăl lui Toader 130.
- Onica (unde a fost ~), v. Fântina, Oniceni, sate.
- Onică, bunicul sau unchiul popii Pătru din Oniceani 83.
- Onică, fratele Anușcăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Cu⟨ci⟩ulătești 232.
- Onică Mătăiul, tatăl Ruscăi 186.
- Oniceani (Oniciani), sat, pe Șomuzul Rece; ⟨Oniceni, c. Forăști, j. Suceava⟩; întărit lui Avram diac de visterie 70, 83; pierdut de acesta pentru hiclenie și dăruit de domn lui Petrică comis 129.
- Oniceanul, v. Giurgiu ~ , Ion ~ , Manciul ~ , Pătru ~ .
- Oniceni (unde a fost Onica), sat, pe Siret; ⟨in Hărmanești, c. Todirești; j. Iași⟩; in hotar cu satul Tălvești 246; v. și Fântina, sat.
- ⟨Oniceni⟩, sat, v. Oniceani.
- Oniciani, sat, v. Oniceani.
- Onică de la Cîrligătura, tatăl lui Iliăș și bunicul lui Giurgiu Palmeș 261.
- Onicicani, sat la Cîrligătura, lingă Sinești; ⟨in Sinești, c. ~ , j. Iași⟩; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 261, 285.
- Onicică, v. Chicera lui ~ , loc.
- Onicică (unde a fost moara lui ~), v. Seliștea lui Măcău Vlad, seliște.
- Onirari, tatăl lui Șaban . . . XIII.
- Oniță, țigan, fiul lui Andreico; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Onșești, sat, pe Birlad; ⟨Unșești, c. Bogdănești, j. Vaslui⟩; întărit lui Lupe Cheșeanul 233.

Onu, fiul lui Iuga Grasu; primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Șoldești 55.

Opinteală, v. Mic ~ .

Oprea, țigan, fiul lui Talpă; dăruit m-rii Putna 77.

Oprii (stîlpul ~), loc; <la or. Vaslui, j. ~ >; în hotarul tirgului Vaslui 96.

Opriș; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, asupra satului Petrești 278.

Oprîșan, tatăl Marușcăi 31.

Oprîșe, v. Cudrea ~ .

<Oprîșeni>, sat, v. Cudrea **Oprîșe**, **Oprîșinți**.

Oprîșești, sat, pe Zeletin; <c. Răchitoasa, j. Bacău>; întărit nepoților lui Laslău globnic 172.

Oprîșinți, sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, Oprîșeni, nume schimbat în Dubevka, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Moldovița 288.

Orăș, v. Coste ~ .

Orbeja, pîriu, la Frățienești; <azi R.S.S. Moldovenească, Frăsinești, c. Măcărești, r. Ungheni>; sat la gura sa 206.

Orbescul, v. Neagoe ~ , Vlad ~ .

<Orbic>, pîriu și sat, v. Oarbic.

Ordzea, jude; satul unde a fost jude ~ , întărit 209; v. și Ogrinești.

***Ordzești**, sat; <lingă Alexandru I. Cuza, c. ~ , j. Iași>; în hotar cu Băiceni 293.

Orgoae, v. Micul ~ .

Orgoiești, sat, pe Hovrăleata; <c. Bogdănești, j. Vaslui>; în hotar cu tirgul Vaslui 96 și cu satul Neagomirești 247; sat lingă ~ , v. *Neagomirești.

Orhei, cetate; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Trebujeni, r. Orhei>; pîrcălab de ~ 3, 4, 6—11, 14, 15, 17—20, 24, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 66, 69—77, 79—84, 86—91, 93, 114, 116—118, 120—123, 129, 130, 133, 134, 137, 138, XIII.

Orhei, tirg; <azi R.S.S. Moldovenească, or. Orhei, r. ~ >; drumul Orheiului, în hotar XIII; sat lingă ~ , v. *Molești.

Oriș Vlad (unde a fost ~), v. Vlădeni, sat.

Orlandini, v. U. ~ .

Orsu, fiul lui Porcu; vinde, împreună cu fratele său, o ocină din satul Șătrari V.

Osoiu, deal; <lingă Deleni, c. ~ , j. Vaslui>; în hotarul tirgului Vaslui 96.

<Osoiu>, sat, v. *Tâlvești.

***Ostășești** (unde a fost Negra), sat, pe Răbrice; <sec. XVII; Berciaști; lingă Ciocirlești, c. Scinteia, j. Iași>; întărit Anei și surorii sale, Marușca 142.

Ostra, pîriu; afluent al Suhei Mari <la Ostra, c. ~ , j. Suceava>; cumpărat și dăruit de domn, cu toate izvoarele, poienile și finețele m-rii Voroneț 40.

Ostrița, sat, pe Prut, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Putna 287; biserica din ~ , pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 74.

Ostrița, sat, v. Clicicăuți.

***Ostroveni**, sat, pe Dobrovăț; <lingă s. Dobrovăț, c. ~ , j. Iași>; cumpărat și dăruit de domn m-rii Dobrovăț 295.

<Otovoiești>, sat, v. Itovoiești.

Oțal, v. Oțel.

Oțel, v. Mihail ~ .

Oțeleni, sat; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar cu satul Șișcani VII.

<Oțeleni>, pîriu, v. Bujor.

<Oțelești, sat, c. Izvoru Berheciului, j. Bacău>; sat lingă ~ , v. *Ruptura.

P

Pahomie, popă, egumen al m-rii Dobrovăț 295.

Paisie, popă, arhimandrit și egumen al m-rii Putna 9, 35, 36, 38, 54, 74—77, 118, 246, 261, 282.

Paisie, popă, egumen al m-rii Bistrița 17.

Palmeș, v. *Giurgiu* ~ .

Panco, tatăl Marușcăi 237.

Pandrea, țigan; întărit cu sălașul său *Episcopiei* de Rădăuți 19.

Panenopol, v. Ioan ~ .

Pante, fiul lui Fedor Platon și nepotul lui Giurge Dvorăște; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31.

Pantea, tatăl lui Pătru Gîrbovăț 154.

Papa, v. Ion ~ .

Papainopolo, v. Enache ~ ,

Parasca, fiica Anușcăi și nepoata lui Ștefan Mesehnea; vinde domnului, împreună cu surorile sale, satul unde a fost casa lui Ștefan Mesehnea 96.

Parasca (Paresca, Paraschiva), fiica lui Medeleanu; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Băimăceani 133.

Parasca, fiica lui Pinte; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127.

Parasca, nepoata lui Marcu; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru satul Bălești 277.

Paraschiva, sora Nastei și a Anghelinei; primește danie, împreună cu acestea ș.a., satul Stroiești 180.

Paraschiva, v. și **Parasca**.

Paresca, v. **Parasca**.

Pașco, fiul lui Pașco; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pășcani 63.

Pașco, pîrcălab de Chilia; în sfat XIII.

Pașco, tatăl lui Toader, al lui Pașco, al lui Lie și al Ilcăi 63.

Pașco, v. și **Cozma** ~ .

Pașină, sluga lui Dumșa postelnic; primește danie de la acesta și întărire domnească pentru satul Petricani 260.

Paști, sărbătoare creștină; act scris în ziua de ~ 38.

- Pavăl Măcăreșcu, de la Judecătoria poli-
cească a regiunii Basarabia; autentifică
o copie (1824) 175.
- Pavăl, v. și Pavel.
- Pavel, gramatic; traduce act slavon (1732) 2.
- Pavel (Pavăl) Debrici (Debriț), logofăt al
Episcopiei de Huși; traduce act slavon
(1785) 268;
polcovic de la Mitropolie; traduce acte
slavone (1792—1807) 4, 31, 72, 118,
127, 128, 151, 171, 173, 193, 196, 201, 204,
220, 229, 231, 245, 252, 260—262, 282,
293, VIII, X.
clucer; traduce acte slavone (1814—1817)
26, 55, 94, 96, 212, 231;
director al Mitropoliei; traduce acte
slavone (sec. XIX) 293; verifică și ade-
verește traduceri (1805—1808) 81, 82,
121, 229.
- Pavel Iacobici, traduce act slavon (in. de
1806) VIII.
- Pavel Iudca, fiul lui Iudca cel bătrîn; vinde
satul Hîlboca 193.
- Păcurariul, v. Toader ~ .
- Păcurarul, v. Giurga ~ .
- Păcurărești, v. Toderești, sat.
<Pădureni>, sat, v. <Șchiopeni>.
<Păltinoasa>, sat, v. Poiana Paltînului, poiană.
- Păucești, sat; <Pincești, c. ~ , j. Bacău>;
întărit lui Isaiu de la Răcățau și nepoților
săi 72.
- Părăș, v. Costul ~ .
- Părtănoși, sat, v. Mărăței.
- <Păstrăveni, sat, c. ~ , j. Neamț>; sate lingă
~, v. *Botăș (unde a fost ~, partea lui ~),
*Ciorsăcești, *Tibești.
- Pașcani, sat, pe Cufițna; <probabil în Tăcuta,
c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Toader și
fraților săi, în urma împărțirii cu rudele 63.
- Pașcani, sat, cu heleșteu, pe Ichel; <azi
R.S.S. Moldovenească, c. Pogrebeni,
r. Orhei>; întărit fiilor lui Hodco Pașcan
181.
- Pășco, v. Manuil ~ .
- Pătiul, fratele lui Petrea și al Drăgălinei;
cumpără și primește întărire, împreună cu
frații săi, pentru o parte din satul Dodești
177.
- Pătrana, nepoata lui Coste, a lui Vladul, a
Neagăi și a Stanei; cumpără și primește
întărire, împreună cu aceștia, pentru o
jumătate din satul Florești 182.
- Pătraș, vărul lui Mircea, al lui Vlad ș.a.;
vinde domnului, împreună cu rudele sale,
satul Ștubeu 118.
- Pătrașco Lofindie (greșit), v. Pătru Scolofindie.
- Pătrășcan, v. Radul ~ .
- <Pătrășcani, sat, contopit cu Ripile, cu numele
schimbat în Gura Văii, c. ~ , j. Bacău>;
sat lingă ~ , v. *Benești.
- Pătru, fiul lui Bălcu; vinde domnului, împreună
cu fiii și fiicele sale, satul Flocești 86.
- Pătru, fratele lui Feair și al lui Cozma Strea-
șină; a stăpînit, împreună cu aceștia,
satul Feerești 96.
- Pătru, popă, din Oniceani, nepotul lui Onică;
vinde, împreună cu fiii și fiica sa, a șasea
parte din satul Oniceani 83.
- Pătru, tatăl lui Zărnă, al lui Toma și al lui
Ion 42.
- Pătru (Petre), unchiul Drăgălinei, al Marușcăi
al lui Ion și al Mariei 96.
- Pătru (unde au fost ~ , feciorul Crăstei),
v. Crăstoae, sat.
- Pătru Brudur, tatăl lui Danciul, al lui Giurgiu
al Marincăi și al Oltei 47.
- Pătru Dănău, fiul lui Grozea Dănău; vinde,
împreună cu frații săi, Seliștea lui Dănău
137.
- Pătru Farcaș, fiul Stanei; împarte cu rudele
sale satele Gălășești, Pincești, Horgești
ș.a. 72.
- Pătru Fruntes, unchiul lui Ion Fruntes stol-
nic; cumpără și primește întărire, împreună
cu acesta și alte rude, pentru satul Movila 21.
- Pătru Gilț (Ghilțu), fratele Mușei; vinde, îm-
preună cu aceasta și cu verii lui, satele
Gheești, Dodești și Salcea 167, 177, 178.
- Pătru Gîrbovăț, fiul lui Pantea, nepotului lui
Petru; vinde jumătate din satul Fofișești
154.
- Pătru Mînzatul, tatăl Negritei 49.
- Pătru Oniceanul, popă; vinde, împreună cu
rudele sale, satul Oniceani 129.
- Pătru Scolofindie (greșit: Pătrașco Lofindie),
popă; nepoții săi vind satele Gheești,
Dodești și Salcea 167, 176, 178.
- Pătru Silișteanul, cumpără și primește întărire
pentru satul Mănești 99.
- Pătru Vilna, vinzător al satului Mălăești 7.
- Păuca cel Bătrîn (unde au fost ~), v.
*Păucești, sat.
- *Păucești (unde au fost Păuca cel Bătrîn),
sat, pe Racova; <Rediul Păușești, pădure
lingă Laza, c. ~ , j. Vaslui>; cumpărat și
alipit de domn tirgului Vaslui 96.
- <Păușești, sat, c. Dumești, j. Iași>; sat lingă
~, v. *Nejești.
- Pealpe, v. Iachim ~ , Ștefan ~ .
- Pelin, v. Ion ~ .
- Peletiuceștii de Jos (sec. XVIII: Peletuci),
sat, pe Siret; <Peletucii de Jos, contopit
c. s. Siret, c. Saucești, j. Bacău>; cumpărat
de domn și întărit sieși 252.
- Peletuci, sat, v. Peletiuceștii de Jos.
- <Peletucii de Jos>, sat, v. Peletiuceștii de Jos.
- Peperig, piriu; afluent al Neamțului, <numit
azi și Ozana, la s. Pipirig, c. ~ , j. Neamț>;
hotar IV.
- Perечиху (Pereschiu), piriu; <Pereschiv,
afluent al Birladului la Ghidigeni, c. ~ ,
j. Galați>; sate pe ~ 102, 253.
- <Pereschiv>, piriu, v. Perечиху.
- <Peresecina>, sat, v. Poroseci, seliște.
- <Perieni>, sat, v. Periiani.
- Periiani, piriu, la s. Periiani; <Perieni, c. ~
j. Vaslui>; obirșia piriului ~ , în hotarul
tirgului Birlad 151.
- Periiani, sat; <c. Perieni, j. Vaslui>; în hotarul
tirgului Birlad 151;
sat probabil lingă ~ , v. *Chiliiani.

- Perischju, piriu, v. **Perecichiu**.
 Peritschii, v. **Mihail** ~ .
 Peșacov, v. **Dimitrie G.** ~ .
 <Peștioasa>, piriu, v. **Piștoasa**.
Peticéni, sat, pe Răut; <azi R.S.S. Moldovenească, r. Lazo sau r. Orhei> III.
Petre, fiul lui Barbul Burcea; cumpără, împreună cu frații săi, satul Zernești 144.
Petre Ghenghe, fiul Negăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
Petre, v. și **Pătru**.
Petrea, cumpără și primește întărire pentru a patra parte din satul Milești 276.
Petrea, fiul lui Crăciun; primește întărire, împreună cu sora sa, pentru satul unde a fost Ionaș Tricolescu 174.
Petrea, fiul lui Dinga Tălpigeanul, nepotul lui Toader <Tălpig>; vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
Petrea, fiul lui Ivașco Cufta; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satele Dragomirești și Tălvești 246.
Petrea, fiul lui Iula; vinde, împreună cu frații și cu nepoata sa, satul Tatomirești 190.
Petrea, fratele lui Dragoșâl, al lui Gliga și al lui Cîrtilă; primește danie, împreună cu aceștia ș.a., satul Stroești 180.
Petrea (Pătru), fratele lui Ion din Ceretiiani, posesor al actului satului Ceretiiani 90; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Ceretiiani 90.
Petrea, fratele lui Pătiu și al Drăgălinei; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru o parte din satul Dodești 177.
Petrea, fratele lui Toma Bănilă, al Sofiiicăi și al Mușei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.
Petrea, popă; soția lui cumpără și primește întărire pentru satul Crăești 92.
Petrea Căliman, unchiul lui Isaia, al lui Armean al Annei și al Mărușcăi; cumpără și primește întărire pentru o jumătate din satul Tatomirești 190.
Petrea, v. și **Petru**.
Petrescul, v. **Vană** ~ .
Petrești, sat; <Chetrești, c. Bălteni, j. Vaslui>; drumul satului ~ , în hotar cu tirgul Vaslui 96.
Petrești, sat, pe Milcov; <contopit cu s. Podu Stoica, c. Nărnja, j. Vrancea>; întărit lui Grozea ș.a. 278;
 sate în ~ , v. **Foltești**, **Simionești**.
Petrești, sat, pe Piriul Cornilor; <în Ipatele, c. ~ , j. Iași>; a șasea parte din hotarul satului ~ , întărită lui Toader Tansea 8.
 ***Petrești**, sat, pe Zeletin, în același hotar cu satul Plăcinteni; <lingă Plăcinteni, c. Boghești, j. Vrancea>; întărit nepoților lui Laslău globnic 172.
Petrica, v. **Petrică**.
Petricani, sat, pe Bașeu; <sat aparținând or. Săveni, j. Botoșani>; în hotar cu satul
- Ștubeiul 118; dăruit de Dumșa postelnic slugii sale Pașină și întărit de domn acestuia 260.
 ***Petricani**, sat, <Î. Lăpușna; azi R.S.S. Moldovenească, lingă Bujor, c. ~ , r. Kotovsk>; hotarnica satului ~ 44.
Petrică; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Merești 157.
Petrică (Petrica), comis; primește danie satul Oniceani 129;
 în sfat 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 130, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—172, 178—179, 181—194, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 260, 261, 263—268, 271—279, 283, 285, 288, 289, 291—295, II—IV, VII—IX, XII, XIII.
Petrică Negrilescul, fiul lui Negrilă fost ceasnic 122, 170.
Petrilești, sat, cu moară, pe Piriul Alb; <ulterior Borcești, azi Borșeni, c. Războieni, j. Neamț>; a patra parte de sat întărită Annei 143.
 ***Petrilești**, sat, pe Tazlăul <Mare>, mai sus de Berești; <lingă Berești-Tazlău, c. ~ , j. Bacău>; întărit Mărinei, fiica lui Berea 94.
Petriman, fiul lui Ivanco gumelnic; cumpără și primește întărire, împreună cu unchii și frații săi pentru satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91.
Petriman, fiul lui Oană (Ion) Pîntece (Julici); vinde, împreună cu frații săi, satul Movila 21; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru jumătate din Horodniciani 186.
Petriman, fratele Agafiei; primește întărire, împreună cu sora sa ș.a., pentru satele Porcești, Brebi și Hociung 67.
Petriman, fratele Sofiiicăi și al Sascăi, și nepotul lui Oană Porcu; vinde domnului, împreună cu surorile sale, o poiană de pe Tazlăul Mare 86.
Petrov, v. **Ignat** ~ .
Petru, comisul lui Alexandru, fiul lui Ștefan <cel Mare> 59.
Petru, fiul lui Dașco din Clicicăuți; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Clicicăuți 75.
Petru, fiul lui Giurgiu stolnic; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
Petru, fratele lui Ioan, al lui Andriaș și al lui Gavril; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Tătărești 3.
Petru, fratele lui Leoă; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru un loc de pe Sărata 173.
Petru, fratele lui Toader; vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
Petru, spătar; tatăl Măgdălinei 182, 184.
Petru, stolnic; în sfat 3—10.

- Petru, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Petru, unchiul lui Pătru Girbovăț 154.
- Petru, ușar, fratele Neagăi și al Micăi; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru jumătate din satul Tomcești și din zăgazul pentru prins pește de pe Birlad 158.
- Petru, voievod, fratele lui Ștefan voievod și unchiul lui Ștefan <cel Mare> voievod; act de la ~ 54.
- Petru Berteza, unchiul lui Drăguș Carimb, al popii Luca Plotun, al lui Ion ș.a. 204, 244.
- Petru Dărman, tatăl Taței 231.
- Petru Grigorescu; vinde domnului, împreună cu Iurie Șerbici, jumătate din satul Grigorești 54.
- Petru Iucaș, tatăl lui Farco aprod, al Dolcăi și al Marușcăi 172.
- Petru Ple<ș>a, tatăl lui Danciul Pleșa și al Neagăi 233.
- Petru Rareș (în text greșit: Raleș), voievod, fiul lui Ștefan voievod (1815) 141.
- Petru Roșca, tatăl lui Ion 27.
- Petru Șoimaru, fiul lui Negrilă fost ceașnic și tatăl lui Leahul 170.
- Petru Tălpig, fratele lui Toader 130.
- Petru Tudor (Tudor[a]) tatăl lui Mihăilă Tudor 52, 151.
- Petru, v. și Șoldan ~ .
- Piatra, tirg; <m. Piatra Neamț, j. Neamț>; sate ascultătoare de ocolul curții domnești din ~ 93; act scris la ~ IV.
- Piatra Cornului, loc; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Piatra Cracăului, loc la Șerbești; <în s. Ștefan cel Mare, c. ~ , j. Neamț>; sat sub ~ 172.
- Piatră, v. Giurgiu ~ .
- Picaman, țigan, fiul lui Talpă; dăruit m-rii Putna 77.
- Picul, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- *Pieșul, sat, pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Roșu, c. ~ , r. Cahul>; în hotar 282.
- Pietrescul, v. Ivan ~ .
- Pietroasa, pîriu; <Pietrosu, afluent al Dobrovățului, la s. Dobrovăț, c. ~ , jud. Iași>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- <Pietrosu>, pîriu, v. Pietroasa.
- Piatră, v. Iașco ~ .
- <Pipirig>, pîriu, v. Peperig.
- <Piscu, sat, c. ~ , j. Galați>; sate lângă ~ , v. <*Aldești>, *Ciofrești.
- <Piscu>, sat, v. Piscul.
- <Piscu Enei, contopit cu Iana, c. ~ , j. Vaslui>; sat în ~ , v. Bumburești.
- Piscul, sat, cu moară, pe Birlad, ț. Tecuci (sec. XVII); <Piscu, c. ~ , j. Galați>; jumătate de sat, cu jumătate de moară, dăruită lui Eremia postelnic, iar jumătate lui Clănău spătar 156, 161.
- Piscul lui Bran, deal; <la Măgura, c.s. ~ , m. Bacău, j. ~ >; în hotar X.
- Piștoasa, pîriu; <Peștoasa>, afluent al Tazlăului <Sărat, la s. Tazlău, nume schimbat recent în Zemeș, c. ~ , j. Bacău>; m-re la gura pîriului ~ 86.
- Pișigaia, vîrf; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Pișurca, nepotul lui Dan Poiană; vinde, împreună cu alții, satul Șirăuți 9.
- *Piveanița, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Ignovăț, c. ~ , r. Orhei>; în hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- Pîntea, tatăl lui Ion, al altui Ion, al lui Mihul ș.a. 127, 175.
- Pîntece, v. și Giula ~ , Giurca ~ , Oană ~ , Stan ~ .
- Pîriu (poiană la ~), pe Tazlăul Mare; <probabil lângă Balcani, c. ~ , j. Bacău>; cumpărată și dăruită de domn m-rii Tazlău 86.
- Pîriul Alb, pîriu, <numit azi Moreanca, afluent al Moldovei la Munteni, c. Botești, j. Neamț>; sat pe ~ 111.
- Pîriul Alb, pîriu; <afluent al Moldovei la Tupilați, c. ~ , j. Neamț>; sate pe ~ 111, 143; privilegiu pierdut cînd au venit turcii asupra țării, la ~ 126.
- Pîriul Călugărului, pîriu; <Călugăra, afluent al Bistriței la Măgura, c.s. ~ , m. Bacău, j. ~ >; hotar X.
- Pîriul Cornilor, pîriu; <afluent al Vilnei mai jos de Ipatele, c. ~ , j. Iași>; sat mai jos de ~ 8.
- Pîriul Grecului, pîriu, ț. Chigeci; <azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Tigheciului, r. Comrat>; loc pustiu pe ~ 279.
- Pîriul Grecului, pîriu, la Fintina Suciava; <azi R.S.S. Moldovenească, la Hrugeva, c. ~ , r. Dubăsari>; sat la obîrșia acestuia 164.
- <Pîriul Mihoanei>, pîriu, v. Dumitra.
- Pîriul Negru, pîriu; <afluent al Siretului la Hirlești, c. Filipești, j. Bacău>; sate pe ~ 28, 29, 42, 68, 211, 243.
- Pîriul Rău, pîriu, la Urgineni; <în Bahna, c. ~ , j. Neamț>; în hotar 88, 201.
- Pîriul Sec, pîriu (la Ceucani) și Birlad; <la Ciocani, c. Perieni, și m. Birlad, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Pîriul Sec, pîriu, <afluent al Troțușului la Valea Seacă, c. ~ , j. Bacău>; sat pe ~ 269.
- Pîriul Secuilor, pîriu; <Secuia, în s. Secuia, c. Muntenii de Jos, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Vaslui 96.
- Pîriul Tancului, pîriu, <la Cristești, c. Brăești, j. Iași>; hotar 79.
- Pîrvul, v. Costandin ~ .
- Platon, staroste de Covurlui; dă mărturie pentru vînzarea unei ocini din Șătrari V.
- Platon, v. și Fedor ~ .
- Plăcînțeni, sat, pe Zeletin, în același hotar cu satul Petrești; <c. Boghești, j. Vrancea>; întărit nepoților lui Laslău globnic 172; sat lângă ~ , v. *Petrești.
- *Plăvățești, sat, la obîrșia Ialanului; <între Crețești, c. ~ , și Rusca, c. Pădureni, j. Vaslui>; întărit lui Coste Graslul din Plăvățești 5.

- Pleșa, v. Danciul ~ , Petru ~ .
- Pleşești, sat, pe Caracul (greșit: Catlovea); <în Băhnașeni, c. Pirjol, j. Bacău>; dat în schimbul satului Rădeni 269.
- Pleşești, sat, pe Perichiciu; <contopit cu s. Alexandru Vlahuță, c. ~ , j. Vaslui>; în hotar cu satele Hințești și unde a fost Neagșă Taurul 102.
- <Pleşești, sat, c. Boghești, j. Vrancea>; sat lângă ~ , v. *Hințești; sat în ~ , v. Neagșă Taurul (unde a fost ~) .
- Pleşul, munte; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț> hotar IV.
- Pliușco (prisaca lui ~), loc la Cozmin; <azi R.S.S. Ucraineană, cu numele schimbat în Molodiia, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; în hotarul satului Cozmin 36.
- *Plopu, sat, pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Roșu, c. ~ , r. Cahul>; în hotar 282.
- Plosca, pîriu; <azi R.S.S. Ucraineană, afluent al Putilei la Plosca, c. ~ , r. Putila, reg. Cernăuți>; în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- Ploscarul, v. Puiul ~ .
- Plotun, v. Luca ~ .
- <Pluton, sat, c. Pipirig, j. Neamț>; loc lângă ~ , v. Slatina.
- Pobrata, mănăstire; <în s. Probota, c. Dolhasca, j. Suceava>; hram, v. Sfîntul Nicolae; egumen 238;
- primește întărire pentru satele Verejani și Ciulinești și pentru cinci odăi tătărești 258.
- Pocșescul, v. Duma ~ .
- <Pocșești, sat, v. Lopatna de Jos, seliște.
- Podoleanca, fiica lui Coste Danovici; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Podraga, pîriu; <Podriga, afluent al Bașeului, la Petricani, s. aparținînd or. Săveni, j. Botoșani>; sat pe ~ 97; loc pustiu pe ~ 118.
- <Podriga, pîriu, v. Podraga.
- <Podriga, sat, c. Drăgușeni, j. Botoșani>; loc lângă ~ , v. Trei Gloduri.
- Podul de Piatră, pod, pe Șomuzul <Mare>, la Mihăești; <în s. Mihăiești, c. Horodniceni, j. Suceava>; sat la ~ 34.
- Pogan, v. Danciul ~ , Nicoară ~ .
- <Pogana>, sat, v. Pogănești.
- Pogănel, tatăl lui Vlașin, bunicul lui Dragotă și al Negritei 54.
- Pogănești, sat, pe Birlad; <Pogonești, c. Ivești j. Vaslui>; cumpărat și dat, apoi, de domn și întărit lui Toader, fratele lui Hărman pircălab, în schimbul satului Toporăuți 54; sat lângă ~ , v. *Călinești.
- Pogănești (Pogonești, unde a fost casa bătrînului Nicoară Pogan), sat, pe Tutova; <Pogana, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Danciul Pogan și fraților săi 207.
- Pogonești, sat, v. Pogănești.
- Pogoniște, loc; <pe Obcina Feredului, j. Suceava>; în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- *Poiana (unde au fost cneji Băloș și Danciul), sat cu două judeci, pe Moldova; <lîngă Boureni, c. Moțca, j. Iași>; cumpărat și dăruit de domn Mitropoliei de Roman 42.
- Poiana, seliște, la gura Humorului; <în or. Gura Humorului, j. Suceava>; dăruită de domn m-rii Voroneț 81, 82.
- Poiana lui Andriaș, poiană; <la Costiceni, inclus în Dobrovăț, c. ~ , j. Iași>; în hotar cu m-rea Dobrovăț 295.
- Poiana Boului, poiană, la Bodești; <lîngă Scorțeni, c. ~ , j. Bacău>; sat la ~ 245.
- Poiana Cetățelii, poiană; <s. Poiana cu Cetate, c. Grajduri, j. Iași>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295;
- poiană lângă ~ , v. Poiana lui Lehaci.
- <Poiana cu Cetate>, sat, v. Poiană Cetățelii poiană.
- Poiana lui Lehaci, poiană; <lîngă Poiana cu Cetate, c. Grajduri, j. Iași>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Poiana lui Iliăș, poiană în Brătiești, pe Totrușul de Sus; <în Brătiești, c. Bîrsănești, j. Bacău>; întărită lui Cozma și nepotului său de soră, Toader 192.
- Poiana lui Ion Giumătate, poiană, pe Siret; <în Zvorșitea, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul satului Dvorăște 31.
- Poiana lui Isac, poiană; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Humor I.
- Poiana Mărului, poiană; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Humor I.
- Poiana Mestecenilor, poiană; <lîngă Ruleni contopit cu Sofieni, c. Tăcuta, j. Vaslui>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Poiana lui Mogoș, poiană; <lîngă Slobozia, c. Ciurea, j. Iași>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Poiana Nastei, poiană; <lîngă Ruleni contopit cu Sofieni, c. Tăcuta, j. Vaslui>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.
- Poiana Paltinului, poiană; <s. Păltinoasa, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Humor I.
- Poiana Pintenului, poiană, la obîrșia Nechidului; <la s. Nechit, c. Borlești, j. Neamț>; în hotarul braniștii m-rii Tazlău 100.
- Poiana Popii, poiană; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Humor I.
- Poiana Răcii, poiană, la Șiscani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Poiană, v. Dan ~ , Stan ~ .
- <Poienești, sat, v. Curtești.
- Pojar, v. Mihul ~ .
- Pojorîta, pîriu, <afluent al Dobrotvorului la Neagoia, contopit cu Cornățelul, c. Motoșeni, j. Bacău>; sat la gura pîriului ~ 172.
- Polimar, v. Constantin ~ .
- Polițeni (Polițiani; unde a fost Vlașin), sat, pe Tutova; <nume schimbat recent în Vadurile, c. Iana, j. Vaslui>; întărit lui Nica și rudelor sale 169;
- seliște lângă ~ , v. Toma (seliștea lui ~) .

- Poliftani, sat, v. Polițeni.
- Polnocul, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Hirtopul Mic și Hirtopul Mare, c. ~ , r. Orhei>; in hotarul satului Iașnovăț XIII.
- <Poloboc>, sat, v. Giurcani.
- Polocin (Polocine), piriu; <Polocinul, afluent al Siretului la Homocoa, c. ~ , j. Vrancea>; sate pe ~ 182, 184, 226.
- Polocine, piriu, v. Polocin.
- <Polocinul>, piriu, v. Polocin.
- Ponici, v. Mihul ~ .
- Popa, v. Alexa al lui ~ , Dumitrașc ~ , Ion al lui ~ , Stan al lui ~ .
- <Popeni, sat, c. Găgești, j. Vaslui>; sate lângă ~ , v. *Ionaș (Ioanăș) Tricolescul (unde a fost ~), *Salce (la ~).
- Popescu, v. Drăguș ~ .
- *Popești, sat, pe Jeravăț; <probabil lângă Docani, c. Vinderei, j. Vaslui>; întărit lui Petre Ghenghe și rudelor sale 165.
- <Popești, sat, c. ~ , j. Iași>; sat lângă ~ , v. *Tomești;
- locuri lângă ~ , v. Lazul, Valea Ulmușorilor;
- prisacă lângă ~ , v. Mihalcea (piriul ~).
- Popișoara, v. Fintina ~ , loc.
- Popovici, v. Toader ~ .
- Popșa, v. Ivan ~ , Mihăilă ~ .
- Popșescul (greșit), v. Poșescul.
- Popșorul, v. Sima ~ .
- Popuștea Rățoi, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Porcești, sat, ț. Neamț; <nume schimbat recent în Moldoveni, c. ~ , j. Neamț>; întărit lui Petriman ș.a. 67.
- Porcu, tatăl Nastei și al lui Orsu V.
- Porcu, v. și Oană ~ .
- Poroseci (sub ~ , unde este...), seliște, cu prisacă, pe Ichel; <azi R.S.S. Moldovenească s. Perescina, c. ~ , r. Orhei>; întărită fiilor lui Hodco Pașcan 181.
- *Portari, sat, pe Smila; <lingă Drujești, c. Băcani, j. Vaslui>; in hotarul tirgului Birlad 151.
- Portari, sat; <c. Zăpodeni, j. Vaslui>; in hotar cu tirgul Vaslui 96;
- sat lângă ~ , v. *Ștefan Mesehnea (unde au fost casa lui ~);
- loc lângă ~ , v. Dumbrava.
- Portărescu (stilpul ~), parte de moșie, pe Bistrița, <in s. Mastačan, c. Borlești, j. Neamț>; semne de hotar ale stilpului ~ (sec. XIX) 135.
- <Porubne>, sat, v. <Tereblecea>.
- Praluța, țigan; întărit, împreună cu patru frați și cu sălașele lor, m-rii Bistrița 17.
- <Prăjești>, sat, v. Nănești.
- <Prevorochi>, sat, v. Provorotie.
- Pribești, sat; <c. Codăești, j. Vaslui>; in hotar cu m-rea Dobrovăț 295;
- locuri la ~ , v. Movila Evei, Movila Tătarului.
- Pribici, v. Dumbrava lui ~ , loc.
- Prigorcea, v. Toma ~ .
- <*Prigorceni>, sat, v. *Cîrjani.
- Prihodiștea, pîriu; afluent al Largăi, <la Șișcani sau Hoceni, c. ~ , j. Vaslui>; in hotar VII, VIII.
- <Probota>, m-re, v. Pobrata.
- <Probota, sat, c. ~ , j. Iași>; sat contopit cu ~ , v. Ciulinești.
- Procelnic, v. Ivașco ~ , Stoian ~ .
- Procelnici (unde a fost curtea lui Stoian Procelnic), sat, la Cîrligătura; <Proselnici, c. Mirsoslava, j. Iași>; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- *Procelnici, sat, pe Jijia; <lingă Medeleni, c. Golăiești, j. Iași>; întărit lui Iurșa și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- Procopie Ardarievicu Golăescu, uricar și dascăl domnesc; traduce act slavon (1775) 4.
- Procopie (livada lui ~), loc; <in Băiești, c. Cornu Luncii, j. Suceava>; in hotar 236.
- Prodan, v. Itu (Litu, Șitu) și ~ .
- Prodan, v. și Toader ~ .
- Prodănescul, v. Bancea ~ , Lazor ~ , Miclea ~ .
- <Proselnici>, sat, v. Procelnici.
- Provorotie, sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, Prevorochi, c. Tărășeni, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Moldovița 288.
- Prut, riu, <afluent al Dunării>; sate pe ~ 23, 75, 185, 229, 231, 234, 237, 258, 285; sate peste ~ 54, 80, 206, 230, 262; seliște și iezere peste ~ 50, 282.
- Puul Ploscarul, tatăl lui Gostilă și bunicul lui Dașco și al Malei 29, 42.
- Pulpe, jude; satul unde a fost jude ~ , întărit 170; v. și *Pulpești.
- *Pulpești (unde a fost jude Pulpe), sat, pe Tutova; <probabil lângă Obișeni, c. Voi-nești, j. Vaslui>; întărit Micăi, fiica lui Mihăilă Andriescul 170.
- Purcariul, poiană, <la Rădești, c. Bălăbănești, j. Galați>; in hotarul unui loc pustiu 159.
- Purcel, v. Mircea ~ .
- Purece, spătar, fratele lui Ivanco Tolocico și al Oliușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu frații și nepoții săi, pentru satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91;
- pircălab de Hotin; in sfat 136—138, 140, 143, 145, 146.
- <Pușcași>, sat, v. Bălcari (Bilcari); unde au fost Oană).
- Putna, m-re; <in s. ~ , c. ~ , j. Suceava>; hram, v. Adormirea Maicii Domnului;
- primește danii și întăriri: sate, mori, prisăci, vii, iezere și locuri pustii 9, 35, 38, 54, 75—77, 118, 261, 282, 285, braniște 283, țigani 77, 287, 290, pietrele de ceară și șase voștinari din tirgul Siret, sladnița și vama mică de la Suceava 36, 285;
- imunități și scutire de vamă acordate m-rii ~ 78, 285;
- biserici puse sub ascultarea m-rii ~ 73, 74, 283;
- m-rea Horodnic inchinată m-rii ~ 76;

vie vindută domnului de m-rea ~ 246;
 întărirea tuturor privilegiilor m-rii ~
 285.
Putna, piriu; <afluent al Siretului la Călieni,
 c. Nănești, j. Vrancea>; sate și seliști
 pe ~ 137, 218, 248.
Putna, piriu; <afluent al Sucevei la s. Gura
 Putnei, c. Putna, j. Suceava>; in hotarul
 braniștii m-rii Putna 74, 283.
Putna, ținut; <in j. Vrancea>; sat in ~ (1760)
 53.
Puțeanul, v. Giurgiu ~ .
Pufeni, sat, in Dumbrava; <Valea lui Daries,
 c. Roșiști, j. Vaslui>; întărit lui Giurgiu
 Puțeanul 216.

R

Rabotă, fratele Sorei; primește întărire, im-
 preună cu rudele sale, pentru satul unde
 a fost casa lui Alexa 127.
Racila, piriu; <Răciła, afluent al Tazlăului
 Mare, lângă s. Frumoasa, c. Balcani, j.
 Bacău>; in hotarul braniștii m-rii Tazlău
 100.
Racova, piriu, <afluent al Birladului la or.
 Vaslui, j. ~ >; sate pe ~ 96, 200.
Rada, fiica lui Oană Lărgianul; vinde dom-
 nului, impreună cu rudele sale, iezorul
 Cerlenul, satul Balintestii și seliștea lui
 Manea 282.
***Radotești** (unde a fost Borta), sat, pe Bujor;
 <probabil lângă Gușitei, c. Dimitrie Cante-
 mir, j. Vaslui>; dat de domn, in schimb,
 nepoatelor lui Ivan Damianovici 247.
Radovici, v. Gheorghe ~ .
Radul; cumpără și primește întărire, impreună
 cu alții, pentru satul Petrești 278.
Radul, fratele lui Stoica; cumpără și primește
 întărire, impreună cu acesta și cu verii lor,
 pe jumătate din satul Ogrinești 209.
Radul, țigan; întărit cu sălașul său Episcopiei
 de Rădăuți 19.
Radul, țigan; întărit m-rii Putna 290.
Radul (unde a fost ~), v. Alexești, sat.
Radul Cîrlig, fratele lui Bica; cumpără și
 primește întărire, impreună cu acesta,
 pentru satul Mohila 13.
Radul Pătrășcan; cumpără și primește întărire
 pentru satele Benești și Buciumi și pentru
 o parte din Mihnești 2.
Rafeiu, nepotul lui Bratul; vinde domnului,
 impreună cu rudele sale, satul Negoești
 42.
Rakocza, translator; traduce act slavon in
 limba germană 81.
Rasul, v. Rusul (stilpii lui ~).
Rață, v. Ioniță ~ .
Ravacăuți (Rovcăuți), sat, pe Prut; <azi
 R.S.S. Ucraineană, Revăcăuți, c. Berho-
 met, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit
 lui Fedor Orăș 237.
Răbricea, v. Rebricea.

Răcătău, piriu; <afluent al Siretului la s. Gura
 Răcătău, c. Horgești, j. Bacău>; sat pe
 ~ 72.
Răchitiș, sat, pe Zeletin; <Răchitoasa, c. ~ ,
 j. Bacău>; întărit nepoților lui Laslău
 globnic 172.
 <Răchitoasa>, sat, v. Răchitiș.
Răciła, piriu, v. Racila.
Răciłã (drumul lui ~), loc, la Birzănești;
 <in Birzești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>;
 hotar 131.
Răciłã de la Miletin, tatăl lui Ion 75.
Rădăslăvești, sat, pe Birlad, la gura Strajnicei;
 <Gura Albești, c. Albești, j. Vaslui>; in
 hotar cu satul Găurești 56;
 sat in ~ , v. Găurești.
Rădășani, sat, mai sus de Buciumeni; <Rădă-
 șeni, c. ~ , j. Suceava>; in hotar cu satul
 Buciumeni 71.
 <Rădășeni>, sat, v. Rădășani.
Rădăuți, sat, cu mori, ț. Suceava; <or. Rădăuți,
 j. Suceava>; satul ~ , întărit Episcopiei
 de ~ 289; Episcopie și episcopi de ~ 19,
 73, 74, 283, 289;
 v. și Episcopia de Rădăuți.
 <Rădeana>, baltă, v. *Rădeni, sat.
 <Rădeana>, sat, v. Rădeni.
Rădeni, piriu, la s. Rădeni, <contopit cu Popești,
 c. ~ , j. Iași>; in hotarul satului Milcinești
 244.
Rădeni, sat; <Rădeana, s.c. al c.s. Ștefan cel
 Mare, m. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești)
 j. Bacău>; dat in schimbul satului Ple-
 șești 269;
 sat lângă ~ , v. *Dragomirna.
Rădeni, sat, la Cîrligătura; <contopit cu Popești
 c. ~ , j. Iași>; piriul satului ~ , in
 hotar cu Milcinești 243;
 locuri lângă ~ , v. Corlatele, Dealul
 Mare, Mihordici (casa lui ~), Valea
 Ulmușorilor, Viezuri;
 sat lângă ~ , v. *Milcineștrii.
***Rădeni**, sat, cu iezor, la gura Ialanului;
 <balta Rădeana, lângă Vădeni, c. Murgeni,
 j. Vaslui>; întărit lui Mihul medelnicer
 227.
Rădești, sat, la obirșia Covurluiului Sec;
 <c. Bălăbănești, j. Galați>; in hotar cu
 un loc pustiu 159; întărit lui Toader Lazin
 141;
 moșie lângă ~ , v. Roșiia.
 poiană la ~ , v. Purcariul.
Rădiești, sat, pe Strajnic, ț. Fălciu; <Albești,
 c. ~ , j. Vaslui>; jumătatea de sus a
 satului, întărită lui Ioan Albul 125.
***Răjești**, sat, pe Siret, ț. Suceava; <azi
 R.S.S. Ucraineană, probabil lângă Ropcea,
 c. ~ , r. Storojineț, reg. Cernăuți>; biserica
 din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
Răroaia, piriu; afluent al Suhei Mari la Stul-
 picani, <c. ~ , j. Suceava>; cumpărat și
 dăruit de domn, cu toate izvoarele, poie-
 nile și finețele, m-rii Voroneț 40.
Răspop, v. Giurgiu ~ , Șerb ~ .

- *Rășpopi, sat, pe Soholui; <probabil lingă Drăgușeni, c. ~, j. Galați>; întărit lui Neagoe Orbescul ș.a. 101.
- Rășcani, sat, la obirșia Telejnei; <c. Dănești, j. Vaslui>; jumătate din jumătatea de sus a satului, întărită lui Gligor și soției sale, Alba XII.
- Rătăoani, loc; <lingă Măgura, c.s. ~, m. Bacău, j. ~>; în hotar X.
- Rătud, loc; <lingă Ljești, c. Priponești, j. Galați>; sat la ~ 164;
v. și Gohoreni (Gohor, Grohoieni).
- Răteș, v. Reateș.
- Rățoi, v. Popușea ~.
- Rău, v. Dumitru ~.
- Răut, riu, <afluent al Nistrului>; sate pe ~ III.
- Răzănianu, v. Rizeanul.
- Răzina, piriu; <azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Prutului la or. Ungheni, r. ~>; sat pe ~ 281.
- Reateș (Răteș, Reșeș), pircălab de Neamț; în sfat 3—12, 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 126, 129, 130, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, II.
- Rebricea (Răbricea), piriu, <afluent al Bîrladului la Birzești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; sate pe ~ 1, 24, 142, 188, 221, 224.
- Rebricea, sat, pe pîrîul Rebricea; <c. ~, j. Vaslui>; stăpin din ~ 24.
- Rebricea, v. și Golăi de la ~.
- Rebricioara, piriu, <Rebricea Seacă, afluent al Rebriceii la Bolați, c. Rebricea, j. Vaslui>; sat la gura piriului ~ 62, 92.
- Recea, piriu, la Cirligătura; <la Scoposeni, c. Horlești, j. Iași>; în hotar cu seliștea unde a fost jude Iuga 134.
- <Recea, sat, c. Iana, j. Vaslui>; sat lingă ~, v. *Nănești.
- Rediu, sat, pe Bistrița, în Cîmpul lui Dragoș; <c. ~, j. Neamț>; jumătate de sat, întărită lui Borcea și surorii sale, Dragolea IX.
- Rediul lui Goran, loc; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Tocenii, c. Antonovca, r. Leova>; în hotar 50.
- Rediul lui Neagu, loc la Sinești și Onicicani; <c. Sinești, j. Iași>; în hotar 261.
- Rentea, gîrlă, pe Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Roșu, c. ~, r. Cahul>; în hotar 282.
- Reșeș, v. Reateș.
- <Revcăuți>, sat, v. Rovcăuți.
- <Rezina>, oraș și piriu, v. Rızina.
- Rihilea, piriu, la Argișani; <lingă Sălăgenii, c. Grozești, j. Iași>; în hotar 185.
- Rișcanul, v. Oană ~.
- Rizeanul, v. Cozma ~.
- Rızina, piriu, <afluent al Nistrului la or. Rezina, r. ~, R.S.S. Moldovenească>; sat la gura sa 179.
- Rızina (unde a fost Alexa vătămă), sat pe Nistru, la gura Rızinei; <azi R.S.S. Moldovenească, or. Rezina, r. ~>; întărit lui Toader pisar 179.
- Rîpa Ciogolii, loc, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Rîpa Nacii, loc, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Rîpa Hoșilor, loc, pe Siret; <în Zvoriștea, c. ~, j. Suceava>; în hotarul satului Dvorăște 31.
- Rîpa Humii, loc, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar VII.
- Rișcanul, v. Rișcanul.
- Rît, v. Ion ~.
- <Rizenii>, sat, v. Botnișoara (loc de sat peste ~).
- <Rogoaza>, pîriu, v. Bujor.
- Rogojeni, sat, pe Prut; <c. Suceveni, j. Galați>; gîrlă peste Prut în dreptul satului ~ 282; sat sau gîrlă lingă ~, v. Rogojenița.
- *Rogojenița, sat sau gîrlă, pe Prut; <lingă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați>; hotar peste Prut în dreptul ~ 282.
- <Rogojești>, sat, v. Rugăsești.
- Rohat, v. Groza, ~.
- Rohați (unde au fost casa lui Oanăș Ungureanul), sat, pe Racova; Sauca, <c. Laza, j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domn tirgului Vaslui 96.
- Roman, fratele lui Necora, al lui Morzincu și al Cristinei; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satele Miculeni, Peticeni, Chiuleni, ș.a. III.
- Roman (la ~), sat, Ț. Suceava; <Românești, c. Grănicești, j. Suceava>; biserica de la ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Roman, tirg; <m. ~, j. Neamț>; vameși și vama din ~ 39; Mitropolia din ~ 39, 42, 235, 283, VII;
v. și Episcopia de ~.
- Roman (unde a fost ~), seliște la gura Mușatei; <lingă Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; jumătatea de jos a seliștii, întărită lui Stoian și fratelui său, Lupe 107.
- *Roman și Hodco (unde au fost ~), sat, la gura Rebricioarei; <sec. XVII: Cotirlești; pădurea Cotirlești de la nord de Măcrești c. Zăpodeni, j. Vaslui>; întărit popii Sima și fraților săi 62.
- Romașco, tatăl Vasutcăi 230.
- Romașco Ciuciul, fiul lui Danciul Ciuciul (Ciucescul); vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru satul Dăncești 63.
- Romănescul, v. Nicoară ~.
- *Românești, sat, pe Berheci; <lingă Buciumeni, c. ~, j. Galați>; în hotar cu satul Cernica 98.
- Românești, sat, v. Roman (la ~).
- <Ropcea, sat, c. ~, r. Storojineț, reg. Cernăuți, azi R.S.S. Ucraineană>; sat probabil lingă ~, v. *Răjești.
- Rosneag (unde a fost ~), v. *Lazoreni, sat.
- Rosomac, tatăl Nastei 189.
- Rosomac (unde a fost casa lui ~), v. Hirova, sat.

*Roșcani, sat; <lingă Ciortolom, c. Tutova, j. Vaslui>; in hotarul tîrgului Birlad 151.

Roșia (1836), moșie, la obîrșia Covurluiului cu Apă; <lingă Rădești, c. Bălăbănești, j. Galați>; hotărnicită de vornicii de poartă (1836) 159.

<Roșu, sat, c. ~ , r. Cahul, R.S.S. Moldovenească>; sate lingă ~ , v. *Balintești, *Boiște, *Mădoești, *Pieleșul, *Piopol; seliște lingă ~ , v. Manea (seliștea lui ~);
gîrlă lingă ~ , v. Rentea.

<Roșu>, sat, v. Falcin (unde a fost ~).

Roșul (Cerlenul), iezor, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, in s. Roșu, c. ~ , r. Cahul>; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 282, 285;
sat lingă ~ , v. *Fîntina Măceșul.

Rotimpan, vinzător al satului Mihăești 38.

Rotompan, v. Iurie ~ .

Rovcăuți, sat, v. Ravacăuți.

Rugașevici, v. Mihail ~ .

Rugăești, sat, ț. Suceava; <Rogojești, c. Mihăileni, j. Botoșani>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.

Rugină, v. Rugiră.

<Rugineni>, sat, v. Rujeni.

Rugiră, v. Sima ~ .

Ruja, mama Eufrosinei 186.

Ruja, vara Vascăi, a Anei ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.

Rujani, sat, v. Rujeni.

Rujeni (Rujani), sat, pe Horincea; <Rugineni, c. Cavadinesti, j. Galați>; întărit fiicelor lui Dragomir Tăutul 166.

Ruleni, sat; <contopit cu Sofieni, c. Tăcuta, j. Vaslui>; drumul de la ~ , in hotar cu m-rea Dobrovăț 295;
poieni lingă ~ , v. Poiana Mestecenilor, Poiana Nastei.

Rumirul, v. Bodea ~ .

Runcu, loc; <la or. Vaslui, j. ~ >; in hotarul tîrgului Vaslui 96.

Runcul, loc, la obîrșia Frumoasei Mari; <la s. Frumoasa, c. Balcani, j. Bacău>; in hotarul braniștii m-rii Tazlău 100.

Runcul, poiană, la obîrșia Strimbei; <la Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; întărită popii Stroe 220.

Runcul lui Berchez, loc; <pe Obcina Mare, j. Suceava>; in hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.

Runcul lui Bozie; loc, <la s. Frumoasa, c. Balcani, j. Bacău>; in hotarul braniștii m-rii Tazlău 100.

*Ruptura (denumire ulterioară: Brehuești), sat, cu loc de moară, pe Berheci; <lingă Ofelești, c. Izvoru Berheciului, j. Bacău>; a treia parte de sat, întărită lui Oană Teliagă și soției sale, Mușă 95.

Ruptura, vale, la Cozmin, <azi R.S.S. Ucraineană, cu numele schimbat in Molodiia, c. ~ , reg. Cernăuți>; in hotar 36.

Ruptură, v. Mic ~ .

Rus, v. Toader ~ .

Rusa, mama Niagșei 229.

Rusca, fiica lui Onică Mățăiul; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.

Rusca, fiica Stanei, nepoata lui Mihul Cîrnul; vinde, împreună cu surorile sale, jumătate din satul Cîrnești și satul unde a fost Ivan 145, 146.

Rusca, pîriu; <azi R.S.S. Ucraineană, afluent al Sucevei la s. Rusca, c. Seletin, r. Putila, reg. Cernăuți>; in hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.

<Rusca, sat, c. Pădureni, j. Vaslui>; sat lingă ~ , v. *Plăvăești.

Rusca, sora lui Gavril Dinga; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Bodești 245.

Rusciori (unde a fost jude Stan), sat, pe Siret, mai jos de Nănești; <in Bogdănești, c. Traian, j. Bacău>; întărit lui Fărcea și fraților săi 105.

Ruseni, sat, pe Tutova; <c. Plopana, j. Bacău>; întărit lui Ion tălmaci 292.

Rusul din Flocești; privilegiu arse in casa lui ~ 86.

Rusul (stilpii lui ~), loc, la Cîrnești; <lingă Ruși, contopit cu Roșiori, c. ~ , j. Bacău>; in hotar 145.

<Ruși, sat, contopit cu Roșiori, c. ~ , j. Bacău>; sat lingă ~ , v. *Cîrnești.

Ruși (unde a fost curtea lui Stan al lui Popa), sat, pe Dobrovăț; <Dobrovăț—Ruși, contopit cu Dobrovăț, c. ~ , j. Iași>; primit de domn, in schimb, și dăruit m-rii Dobrovăț 247.

S

Sabin, v. Andrei ~ .

Saca, pîriu, <afluent al Săratei la Șchiopeni, nume schimbat recent in Pădureni, c. ~ , j. Vaslui>; sat la gura pîriului ~ 48.

Sacalăș, v. Ivan ~ .

Sacșa, v. Ion ~ .

Sadău, pîriu; <afluent al Sucevei la s. Sadău, c. Brodina, j. Suceava>; in hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.

Sadcău, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, in Lașchiuca, c. ~ , r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289.

Safta, mama Elenei 286.

<Saharna>, sat, v. Zăharna.

*Salce (la ~), sat, pe Elan, între Ioanăș Tricolescul și Găjoane; <ulterior Sălceii, lingă Popeni, c. Găgești, j. Vaslui>; întărit lui Toma Salce, fiul lui Ivașcu Tricolescul 178.

Salce, v. și Toma ~ .

<Samouileuca>, sat, v. Samoleuca.

Samoleuca, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, Samoileuca, c. Rudi, r. Dondușeni>; întărit lui Sema Gureș ș.a. III.

- Sasca, fiica Anuşcăi și nepoata lui Ștefan Meșehnea; vinde domnului, împreună cu surorile sale, satul unde a fost casa lui Ștefan Meșehnea 96.
- Sasca, fiica lui Oană Porcu; vinde domnului, împreună cu frații săi, o poiană de pe Tazlău Mare 86.
- Sasca, sora lui Petriman și a Sofiiicăi și nepoata lui Oană Porcu; vinde domnului, împreună cu frații săi, o poiană pe Tazlăul Mare 86.
- Sasu, pitar, tatăl Vișei 53.
- Sasu (Sas) pitariul (unde a fost casa . . . lui~), v. Tămași, sat.
- Sașii (Săsciori), sat, pe Costina; <în Ilișești, c. Ciprian Porumbescu (fost Stupca), j. Suceava>; întărit m-rii Moldovița 240.
- <Satu Mare, sat, c. ~ , j. Suceava>; sat probabil în ~ , v. Dolhăuți. sat lângă ~ , v. *Măcicătești.
- <Saucă>, sat, v. Rohați.
- Saula, nepotul lui Sima Rugiră; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașceuți 179.
- Saula, v. și Iliș ~ .
- Sava, fiul lui Giurgiu; primește întărire, împreună cu fratele și verii săi, pentru satul Polițeni și pentru seliștea lui Toma 169; cumpără și primește întărire, împreună cu aceiași, pentru a șasea parte din același sat și din aceeași seliște 169.
- Sava, fiul Marușcăi; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijiivi și pentru jumătate din Horodniciani 186.
- Sava, fiul Neagăi; vinde, împreună cu frații și unchii săi, a șasea parte din satul Polițeni și din seliștea lui Toma 169.
- Sava, fiul popii Pătru din Oniceani; vinde, împreună cu tatăl și frații săi, a șasea parte din Oniceani 83.
- <Săbăoani, sat, c. ~ , j. Neamț>; sat în ~ , v. Leucușeni 39.
- Săcară, v. Secară.
- Săcătura lui Bucur, loc; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Săcueni (unde au fost Stanciul Săcuiul), sat, între Crasna și Birlad, mai jos de Filipești; <Sețuia, c. Muntenii de Jos, j. Vaslui>; cumpărat și alipit de domn țirgului Vaslui 96.
- Săcueni, sat, v. și Săcuieni.
- Săcuieni (Săcueni), sat, la Cobile; <Secuieni, c. ~ , j. Bacău>; întărit lui Cirstea și surorii sale, Anuşca 105; sat lângă ~ , v. *Oanciu (unde a fost jude ~).
- Săcuiul, v. Stanciul ~ .
- <Sălăgeni>, sat, v. Sălăjani.
- Sălăjani (Sălăjăni), sat, pe Prut; <Sălăgeni, c. Grozești, j. Iași>; în hotar cu satul Arșișani 185; sat lângă ~ , v. *Arșișani.
- Sălăjăni, sat, v. Sălăjani.
- <Sălăcenii>, sat, v. *Salce (la ~).
- Sălișteța Tătărească, seliște, pe Piriul Grecului, ț. Chigheci; <azi R.S.S. Moldovenească, lângă Borogani, c. ~ , r. Comrat>; loc pustiu la ~ 279.
- Sărata (loc pe ~), din jos de țirgul Huși; <s. Cîrligați, nume schimbat recent în Pădureni, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Leoa și fratelui său, Petru 173.
- Sărata, pîriu; <afluent al Prutului la Rînceni, c. Berezeni, j. Vaslui>; sate pe ~ 16, 50, 171; loc pe ~ 173.
- Sărata, pîriu; <azi R.S.S. Moldovenească>, afluent al Prutului între Hănăsenii Noi, c. Filipeni, și Toceni, c. Antonovca, r. Leova> seliște și loc pustiu pe ~ 50, 291.
- Sărata, pîriu <afluent al Vaslușului la Moara Domnească, c. Văleni, j. Vaslui>; în hotarul țirgului Vaslui 96; sat pe ~ 11.
- Sărata, sat; <probabil fostul sat Gura Sărăței, strămutat în s. Berezeni, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Lupe, fratele lui Trifan 16.
- <Sărata, sat, contopit cu Ferești, c. Văleni, j. Vaslui>; sat lângă ~ , v. *Cîrjani.
- Sărăcinești, sat, pe Dumitra; <Sărățenii de Jos, azi Sărățeni, c. Murgeni, j. Vaslui>; întărit Stanei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- <Sărățeni>, sat, v. <Sărățenii de Jos și Sărățenii de Sus>.
- <Sărățenii de Jos>, sat, v. Sărăcinești.
- <Sărățenii de Sus>, sat, v. Drăgomănești.
- Sărete (Săreti, Săretiu), v. Siret, riu.
- Săsciori, sat, v. Sașii.
- Săvăscul, v. Grigorie ~ .
- Săvăscul, v. și Sîrbescul.
- Sbearea, pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat XIII.
- Scanțirești, sat, pe Birlad; <Canțălărești, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; cumpărat de domn și dăruit lui Ion aprod 131; întărit Marușcăi și lui Lupul, frații lui Ion aprod, în urma împărțirii 132.
- Scărișoara, loc; <la s. Mănăstirea Humorului, c. ~ , j. Suceava>; în hotarul m-rii Homor I.
- Scărlet, v. Antohi ~ .
- Schimbarea la față, hram al m-rii Dobrovăț 247; v. și Coborîrea Sfîntului Duh.
- <Schineni>, sat, v. Spireni.
- Schinoasa, pîriu, v. Spiroasa.
- Scoară, tatăl lui Vlaicu 217.
- <Scoposeni>, sat, v. Copeneni.
- <Scorțeni, sat, c. ~ , j. Bacău>; sat lângă ~ , v. *Bodești.
- Scutureceani, sat, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil Berești, c. ~ , r. Ungheni>; întărit lui Iurșă și nepotului său, Ilișă Saula 80; sat probabil lângă ~ , v. *Cernătești.

- Seaca**, piriu; <afluent al Elanului la Gușiței, Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; sat între v. ~ și Bujor 58.
- Secară**, v. Ion ~ .
- Secșoara**, piriu, la tirgul Birlad; <m. Birlad, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Birlad 151.
- <Secuia>, piriu, v. Pîrful Secuilor.
- <Secuia>, sat, v. Săcueni.
- <Secuieni, sat, c. ~ , j. Neamț>; sat lingă ~ , v. *Ivan (unde a fost ~); loc lingă ~ , v. Ulmi.
- <Secuieni>, sat, v. Săcuiani.
- Seletin**, piriu; <azi R.S.S. Ucraineana, afluent al Sucevei la Seletin, c. ~ , r. Putila, reg. Crnăuți>; în hotarul braniștii m-rii Putna 74.
- Seliștea lui Bibarț**, seliște; <azi Dealul lui Ghibarț, lingă Mindrești, în c. Boțești, j. Vaslui>; întărită lui Ivul Mindrea și nepoților săi 130.
- Seliștea lui Dănău** (unde au fost Lieștii), pe Putna; <probabil lingă Vadu Roșca, c. Vultur, j. Vrancea>; întărită lui Danciul ș.a. 137.
- Seliștea lui Măcău Vlad** (unde a fost moara lui Onicică), seliște, cu loc de moară, pe Bahlueț; <lingă Mădirjești, c. Bălțați, j. Iași>; întărită lui Negrilă Batirescul 126.
- Semenescul**, v. Vlad ~ .
- Seret**, v. Siret, riu.
- Serneacica**, zăpodie la Ștubeiul; <în Știubieni, c. ~ , j. Botoșani>; în hotar 118.
- Sfîntul Gheorghe**, hram al bisericii mitropolitane din Suceava; <j. Suceava> 32–34, 287; al m-rii Voroneț 82.
- <Sfîntul> Grigorie, m-re, la Muntele Athos; <Grecia>; act pentru m-rea ~ 249.
- Sfîntul Sava**, m-re; <în m. Iași, j. ~ >; act tradus la școala slovenească de la m-rea ~ (sec. XVIII) 24; sat al m-rii ~ (sec. XIX) 91.
- Sihla**, vîrf; <în Munții Stinișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
- Sihla Geamirei**, munte, pe Piriul Geamăna; <la Tazlău, c. ~ , j. Neamț>; în hotarul braniștii m-rii Tazlău 100.
- Silea**, fiul Fedcăi, nepotul lui Șteful Jumetate; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul unde au fost Bălosinăuții 96; primește întărire, împreună cu mătușa și sora lui, pentru satul Mindrești, în urma împărțirii cu rudele sale a satelor lui Ion Jumetate 108, 109.
- Silion**, fiul lui Coste Murgociu, nepotul lui Mihail gramaticul; primește întărire, împreună cu frațit și vărul său, pentru satele Murgoceni, Bășeni, Iacobeni, ș.a. 262.
- Silion**, fiul lui Ivanco (Ivan Tudor(a)); face schimb de sate 52; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- <Siliștea>, loc, v. *Șarba. sat.
- Silișteanul**, v. Pătru ~ .
- Sima**; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Merești 157.
- Sima**, fiul lui Aver; primește întărire, împreună cu unchiul, sora și verii săi, pentru o jumătate din satul Marcoviciani și pentru satul Terpești 273.
- Sima**, fiul lui Botea; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Botești 257.
- Sima**, fiul lui Ignat; cumpără și primește întărire, împreună cu sora sa, pentru a patra parte din satul Doncești 117 și, împreună și cu verii săi, pentru o jumătate din satul Bodești 245.
- Sima**, fiul lui Lazor, nepotul lui Oană vornic; vinde, împreună cu sora și verii săi, un loc de sat din hotarul Alboteștilor 50.
- Sima**, fiul Stanei, nepotul lui Cirstea Horaet; vinde, împreună cu sora lui, jumătatea de jos a satului Solca și a cincea parte din jumătatea de sus a aceluiași sat 266.
- Sima**, fiul Stanei, nepotul lui Ionășel aprod; vinde, împreună cu frații și unchiul său, satul Cirligul lui Dan VI.
- Sima**, fiul lui Toader Ciumalea; nepotul lui Ivan Drocici; vinde, împreună cu frații și verii săi, jumătate din satul Fedești 45.
- Sima**, fratele lui Stan Grama, al lui Bodea și al lui Bogdan; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Sirbi 136.
- Sima**, fratele lui Avăr; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Ghigoești 68.
- Sima**, fratele lui Negrilă; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a patra parte din satul Movila 21.
- Sima**, tatăl lui Giurca, al lui Iurie, al lui Drăgan și al lui Mihul; vinde domnului, împreună cu fiii săi ș.a., jumătate din satul Grigorești 54.
- Sima**, popă, fratele lui Gavril și al Martei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul unde au fost Roman și Hodco 62.
- Sima**, păhărnicele, fiul lui Lazor; vinde domnului, împreună cu sora și verii săi, satul Glodeni 81, 82.
- Sima**, tatăl Mariței 168.
- Sima**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Sima**, țigan, fratele lui Gavril; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Sima**, vărul Ancăi, al Țolei și al Magdăi; vinde, împreună cu fratele și verile sale, satul Petrești 278.
- Sima Bahluian**; primește danie seliștea Stețcani II.
- Sima Benea**, nepotul lui Crețu de la Elan; vinde, împreună cu rudele sale, satele Rădeni 227, Botești 257 și Murgeni 259.
- Sima** (Sema!) Gureș, unchiul lui Nicoară Ciocirle; împarte cu acesta satul Sirbi 188; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Miculeni, Peticeni, Chiuleni, ș.a. III.
- Sima Popșorul**, fiul Fedcăi; cumpără, împreună cu rudele sale, satul Băimăceani 133.

- Sima Rugiră** (Rugină), tatăl Tudorei 175, 179.
- Simca**, dăruiește, la moartea sa, m-rii Putna satele Stroinți și Urvicoleasa 285.
- Simeon**, v. **Simion**.
- Simion** (Simeon), fratele lui Șteful și al lui Ionu; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a treia parte din satul Belzeni și numai întărire pentru altă treime din același sat 4.
- Simion** (Simeon) Cheșco (Cheșcu), uricar; traduce acte slavone (sec. XVIII) 44, 123, 198, 208.
- Simion Tansea**, tatăl lui Toader, al lui Duma și al Stanei 30.
- Simion** (Simeon) Turcul, bunicul lui Toader Turcul, al lui Mihuță ș.a. 216.
- Simionesti**, sat, pe Milcov; <în Petrești, contopit cu Podu Stoica, c. Năruja, j. Vrancea>; în hotar cu satul Petrești 278.
- Simionov**, v. **Avdel** ~ .
- Sin**, vistiier, tatăl lui Alexa și bunicul Neagăi 107.
- Sin Bîrlci**; a dăruit m-rii Moldovața satele Provorotia și Oprîșinți 288.
- Sinașeuți** (unde au fost Zlătariul vătăman), sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, Cinișăuți, c. ~ , r. Rezina>; întărit nepoților lui Sima Rugină 175; întărit lui Toader pisar 179.
- Sinat**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Sinăuți**, sat, ț. Suceava; <Sinăuții de Jos, contopit cu Mihăileni, c. ~ , j. Botoșani, și Sinăuții de Sus, azi R.S.S. Ucraineană, c. Sinăuții de Sus, r. Hliboca, reg. Cernăuți>. biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Sinescul**, v. **Giurgiu** ~ , **Ion** ~ .
- Sinești** (unde a fost casa lui Ion Sinescul), sat, la Cîrligătura; <c. ~ , j. Iași>; cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 261, 285; sat în ~ , v. **Onicicani**.
- Sinoiul**, deal, v. **Sinova**.
- Sinova** (Sinoiul), deal; <lingă Măgura, c.s. ~ , m. Bacău, j. ~ >; în hotar X.
- Sirca**, pîrîu; <Sirca, afluent al Bahluiețului la Sirca, c. Bălțați, j. Iași>; sat pe ~ 241.
- Siret** (Sărete, Săretiu, Săreti, Seret, Sirete, Sireți), rîu, <afluent al Dunării>; sate și mori pe ~ 31, 32, 34, 38, 51, 73, 93, 105, 108, 109, 112, 205, 219, 246, 252, 256, 285, 293.
- Siret**, țîrg; <or. ~ , j. Suceava>; venitul pietrelor de ceară, al morilor domnești și al sladniței și voștinari din ~ 36, 285; sate și mori lingă ~ 32, 38, 75, 285; sat în ~ , v. **Greci** (Greceni).
- Sirete** (Sireți), v. **Siret**, rîu.
- <Siretu>, sat, v. **Burești**, **Fundu** lui **Bogdan**.
- Sirefel**, pîrîu; <afluent al Siretului la Suceveni, azi R.S.S. Ucraineană, nume schimbat în Șiroka Poliana, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; sat pe ~ 69.
- Sirefel**, sat; <c. ~ , j. Iași>; stăpîn din ~ 243
- Sirefel**, v. și **Ivașco** de la ~ , **Lupșe** de la ~ .
- Sfngur**, fratele Stanei nepotul lui Ivan Frenchiuc; vinde, împreună cu acesta, satul Găurești 56.
- Sîrbescul**, v. **Gliga** ~ , **Nicoară** ~ .
- Sîrbul**, v. **Marcul** ~ .
- ***Sîrbi**, sat, pe Horince; <lingă Mînzătești, c. Mălușteni, j. Vaslui>; întărit lui Lupea și fraților săi 212.
- Sîrbi** (1803: Brătuleni, Brătulești), sat, pe Milcov; <în or. Focșani, m. ~ , j. Vrancea>; jumătatea de sus a satului, întărită lui Bratul și fraților săi 251.
- Sîrbi**, sat, pe Rebricea; <în Grajduri, c. ~ , j. Iași>; jumătatea de jos a satului, întărită lui Sima Gureș 188.
- Sîrbi**, sat, pe Siret; <în Vlădeni, c. ~ , j. Botoșani>; întărit Mitropoliei Sucevei 34.
- Sîrbi**, sat, la obîrșia Slivnei; <sec. XVIII: Slivna, s.c. al c.s. Berești-Meria, or. Berești, j. Galați>; întărit lui Stan Grama și fraților săi 136.
- Sîrbul**, v. **Bodea** ~ .
- Sîrca**, pîrîu; v. **Sirca**.
- Slatina**, loc; <lingă Pluton, c. Pipirig, j. Neamț> în hotar IV.
- Slatina**, loc; <la Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; în hotar cu seliștea Ștefcani II.
- Slav**, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Slav**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Slavna**, fiica lui Ivașco Vladicico; vinde satele Hodorecinți și Gvozdăuți 294.
- ***Slăvăuți**, sat, ț. Suceava; <lingă Cindești, c. Mihăileni, j. Botoșani>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Slivna**, pîrîu; <afluent al Chinejei>; sat la obîrșia ei 136.
- <Slivna>, sat, v. **Sîrbi**.
- <Slobozia, sat, c. Ciurea, j. Iași>; deal lingă ~ , v. **Dealul Mare**; poiană lingă ~ , v. **Poiana** lui **Mogoș**.
- <Slobozia, sat, c. Deleni, j. Iași>; poiană lingă ~ , v. **Andrieș** (poiana lui ~).
- <Slobozia>, sat, v. **Chiujdești**.
- ***Slugani**, sat, pe Bistrița; <lingă Ciumași, c. Berești-Bistrița, j. Bacău>; dat de domn, în schimb, și întărit m-rii Bistrița 256.
- Smila**, pîrîu, <afluent al Bîrladului la Simila, c. Zorleni, j. Vaslui>; sate pe ~ 49, 85, 87; hotar 151.
- <Smulți, sat, c. ~ , j. Galați>; sat în ~ , v. **Milești**. sat lingă ~ , v. ***Vitejești**.
- Soci**, sat, la obîrșia Dumitrei; <Bursuci, c. Epureni, j. Vaslui>; împărțit de fiucele lui Dragomir Iuban 123.
- ***Soci**, sat, <ț. Lăpușna; azi R.S.S. Moldovenească, lingă Bujor, c. ~ , r. Kotovsk>; în hotar cu satul Petricani 44.
- Sofeata**, fiica lui Pătru, nepoata lui Bălcu; vinde domnului, împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86.

- Sofia (Sohiica), fiica lui Stefco Dămăcuș (Dămăcușescul); vinde, împreună cu sora sa, satele Măgdășani 66 și Măreșani 96.
- Sofia, țigancă; întărită m-rii Putna 290.
- Sofiia (Sofiica), fiica lui Ion Julici (Oană Pintece); vinde, împreună cu frații săi, satul Movila 21; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Griilivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Sofiica, fiica lui Condrea; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru jumătate din satul Tatomirești 1.
- Sofiica, fiica lui Ivanco Virstatu; primește întărire, împreună cu frații săi ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Sofiica, sora lui Petriman și a Sascăi și nepoata lui Oană Porcu; vinde domnului, împreună cu frații săi, o poiană pe Tazlăul Mare 86.
- Sofiica, sora lui Toma Bănilă, a lui Petrea și a Mușei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.
- Sofiica, v. și Sohiica.
- Sogne, v. Trif ~ .
- Sohlica, v. Sofia.
- Soholeț, piriu; <Suhuleț, afluent al Birladului la Dumesti, c. ~ , j. Vaslui>; sat pe ~ 30.
- Sohului, v. Sohului.
- Sohului (Soholui), piriu, <afluent al Birlăzeului la Independența, c. ~ , j. Galați>; sate pe ~ 101, 152, 194, 276.
- Solca (la gura piriului ~), sat; <s. Gura Solcii, c. Grănicești, j. Suceava>; biserica de la ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Solca, sat; <or. ~ , j. Suceava>; jumătatea de sus a satului, întărită lui Luca Arbure portar de Suceava 266.
- Solca <de Jos>, sat; <sec. XVIII: Arbore, c. ~ , j. Suceava>; jumătatea de jos a satului, întărită lui Luca Arbure portar de Suceava 266.
- Solescul, v. Toma ~ .
- Solești (unde a fost jude Mihailo Negrul), sat, pe Vaslui; <c. ~ j. Vaslui>; întărit lui Toader Toc stolnic 268.
- Solomon; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Nadișe 106.
- Soloneț, piriu, <afluent al Sucevei la Costina, c. Todirești, j. Suceava>; sate pe ~ 73; hotar 36, I.
- Soloneț, piriu la Cozmin; <azi R.S.S. Ucraineană, cu numele schimbat în Molodiia, c. ~ , reg. Cernăuți>; in hotarul satului Cozmin 36.
- Soloneț (la gura piriului ~), sat, ț. Suceava; <in Costina, c. Todirești, j. Suceava>; biserica de la ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- <Soloneț, sat, c. Todirești, j. Suceava>; sat in ~ ; v. Vlad Negrul; sat lingă ~ , v. *Matii (unde a fost popa ~).
- *Soltan, sat, pe Bic; <azi R.S.S. Moldovenească lingă Floreni, c. Singera, r. Anenii Noi>; in hotar 265.
- Sora, fiica lui Lațcu de la Moisia; vinde satul Vulturești 16.
- Sora, fiica lui Micul; primește danie, împreună cu frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) 113.
- Sora, fiica Marincăi; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru jumătatea de sus din satul Șecani 140.
- Sora, fiica Mușei; vinde, împreună cu surorile și verii săi, jumătate din satul Rîșcani XII.
- Sora, fiica Mușei și nepoata lui Stanciul comis; vinde satul Dobreni 255.
- Sora, fiica lui Pătru, nepoata lui Bălcu; vinde domnului, împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86.
- Sora, sora lui Rabotă; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127.
- Sorița, fiica Mărinei, nepoata lui Țiban; vinde, împreună cu fratele său, jumătate din satul Baicăuți 47.
- Soroca, cetate; <azi R.S.S. Moldovenească, in or. Soroca, r. ~ >; pircălab, de ~ 253.
- Sorocoteaja, v. Dragomir ~ , Șandru ~ .
- Spăreatul (unde a fost ~), v. Spăreați, sat.
- Spăreați (unde a fost Spăreatul), sat, pe Zăbrăuți; <Sperieți, contop cu Movilița, c. ~ , j. Vrancea>; jumătatea de jos a satului, întărită lui Cirstea și fraților săi 183.
- <Sperieți>, sat, v. Spăreați.
- Spireni, sat, pe Dumitra; <Schineni, c. Murgeni j. Vaslui>; întărit Stanei, fiica lui Dragomir Iuban, in urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Spiridon, arhimandrit și egumen al m-rii Putna 283, 285, 290.
- Spiridon, v. și Spreidon.
- Spiroasa, piriu; <azi R.S.S. Moldovenească, Schinoasa, afluent al Coglicului la or. Basarabeanca, r. Cimișlia>; loc pustiu pe ~ 270; sat lingă ~ , v. *Ulmi.
- Spreidon Cirste, vornic de poartă; autentifică o copie (1836) 159.
- Stamate, v. Ioniță ~ .
- Stamati, v. Ion ~ .
- Stan, fiul lui Iuga Grasl; primește întărire, împreună cu fratele său, pentru satul Șoldești 55.
- Stan, fratele lui Dan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Volhovicești 27.
- Stan, fratele lui Ion, al lui Șerban și al lui Ichim; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru un loc pustiu pe Cahove 284.
- Stan, fratele lui Iuga, al Margăi, al Annei ș.a.; cumpără și primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Mindrești 271.

- Stan, fratele lui Vană Petrescul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru jumătate din satul Cucoșeri 176.
- Stan, jude; satul unde a fost jude ~, întărit 105; v. și Rusciori.
- Stan, tatăl Ilcăi 202.
- Stan (unde a fost ~), v. Glodeni, sat.
- Stan al lui Popa (unde a fost curtea lui ~), v. Ruși, sat.
- Stan Babici, fratele lui Iachim Babici și al lui Andriaș Babici; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru jumătate din satul Hliboca 114.
- Stan Birlici, bunicul Mărinei, al Ilcăi ș.a. 246.
- Stan Coliban (unde a fost ~), v. Hotciani, Șișcani, sate.
- Stan Grama, fratele lui Sima, al lui Bodea și al lui Bogdan; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Sîrbi 136.
- Stan Hădărău, tatăl lui Dan și bunicul lui Nechita, al lui Giurcea și al Dobrei 225.
- Stan Maxim, tatăl Marușcăi 211.
- Stan Mierul; primește danie jumătate din seliștea Fundiani 155.
- Stan Pintece (unde a fost ~), v. Fulticeni, sat.
- Stan Polană; primește danie satul Cîrnești 112.
- Stan, v. și Corod ~.
- Stana, fiica Anușcăi 172.
- Stana, fiica lui Coste Danovici; vinde domnului, împreună cu verii săi, seliștea Ivancea 151.
- Stana, fiica lui Dragomir Cașotă; primește întărire, împreună cu alții, pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Vîrstați 85; vinde, împreună cu rudele sale, satul unde a fost Balaci 87.
- Stana, fiica lui Dragomir Iuban; primește întărire pentru satele Spireni, Drăgănești, Lăzești ș.a., în urma împărțirii cu sora sa 123.
- Stana, fiica lui Dragomir Tăutul; primește întărire, împreună cu sora sa, Niaga, pentru satele Tăuți, Rujeni și pentru jumătate din Leușteni 166.
- Stana, fiica lui Giurcea; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele și vărul său, pentru satul Nedejani 203.
- Stana, fiica lui Giurgiu Udoba; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Băeșești și alta din Mălini 236.
- Stana, fiica lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Stana, fiica lui Ioanăș fost stolnic; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul Spăreați 183.
- Stana, fiica lui Ionășel aprod VI.
- Stana, fiica lui Iuga; vinde, împreună cu frații săi, satul Ogrineștii 209.
- Stana, fiica lui Ivan și mama lui Miclea, a Mălinei, a Buraiei și a Greacăi 153.
- Stana, fiica lui Ivul, nepoata lui Șandru Gherman; vinde, împreună cu fratele și verii săi, patru părți din jumătatea de sus a satului Solca 266.
- Stana, fiica lui Mic Opinteală; vinde satul Ionășești 223.
- Stana, fiica lui Miču, nepoata Malinei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Popești 165.
- Stana, fiica Neagăi; vinde, împreună cu frații și unchiul săi, a șasea parte din satul Polițeni și din seliștea lui Toma 169.
- Stana, fiica lui Simion Tansea; dă, împreună cu frații săi, jumătate din satul Brudurești în schimbul satului Grozești, pentru care primește întărire 30.
- Stana, mama lui Bonceac, a Annei și a Ruscăi 145, 146.
- Stana, mama lui Coman 165.
- Stana, mama lui Danciul 186.
- Stana, mama lui Mircea Purcel 168.
- Stana, mama lui Pătru Farcaș și a Martei 72.
- Stana, mama lui Sima și a Nastasiei 266.
- Stana, mama lui Vlad 292.
- Stana, nepoata lui Crețul de la Ialan; vinde, împreună cu rudele sale, satele Rădeni 227, Botești 257 și Murgeni 259.
- Stana, nepoata lui Marcu; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru satul Bălești 277.
- Stana, sora lui Cozma, a lui Vladul și a Neagăi; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia și cu nepoata lor, pentru jumătate din satul Florești 182.
- Stana, sora lui Giurgiu Cîrmete, a lui Dragoșe și a Drăgălinei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Mirești 194.
- Stana, sora Nastei și a Măriei; cumpără și primește întărire, împreună cu acestea și cu unchiul lor, pentru satul Gheești 167.
- Stana, sora lui Singur și nepoata lui Ivan Frenciuc; vinde, împreună cu acesta, satul Găurești 56.
- Stana, sora lui Stanciul Neamișul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Lălești 191.
- Stana, țigancă; întărită m-rii Putna 290.
- Stanca, fiica lui Dinga Tălpingeanul, nepotul lui Toader <Tălpig>; vinde, împreună cu frații săi, satul Tăvești 130.
- Stanca, fiica Nastei și nepoata lui Costea Stravici; vinde, împreună cu sora ei, Marușca, satul unde a fost Dragomir Grumadz 242 și Mălinești 263.
- Stanca, fiica lui Tabuci; primește întărire, împreună cu frații și surorile sale, pentru satele Rusciori și Dumbăvița 105.
- Stanca, sora lui Toader logofăt și a preotului Luca; primește întărire, împreună cu acesta din urmă și cu nepoata lor, pentru satul Mălinești 286.
- Stancăuți, sat, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil Mînzătești, c. Berești, r. Ungheni>; întărit lui Iurșă și nepotului său, Iliăș Saula 80.
- Stancăuți, sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, probabil Comărești, c. ~, r. Storo-

- jineț, reg. Cernăuți); biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Stanciu aurarul, soțul Vasutcăi 230.
- Stanciu al lui Husea, fiul lui Giurgiu Husea; vinde locul numit Ulmii, jumătate din satul Huseani și seliștea unde a fost Tîrgul Săratei 16, 50.
- Stanciu; cumpără și primește întărire pentru satul Drăghișani 104.
- Stanciul; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Stanciul, comis, tatăl Mușei, bunicul Sorei 255.
- Stanciul, fiul lui Coste Murgociu, nepotul lui Mihail gramaticul; primește întărire, împreună cu frații și vărul său, pentru satele Murgoceni, Bășeni, Iacobeni ș.a. 262.
- Stanciul, fiul lui Dragoș; primește întărire, împreună cu nepoții săi, pentru jumătate din satul Marcoviciani și pentru satul Terpești 273.
- Stanciul, fiul lui Micul; primește danie, împreună cu surorile sale, jumătate din satul Botoșanții (Botoșești) 113.
- Stanciul, fratele lui Cirstea; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, Cirstea, pentru a treia parte din satul unde a fost Comăniel 221.
- Stanciul, fratele lui Manea; primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din partea de sus a satului Sirbi 251.
- Stanciul, fratele Stanei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru satul Lălești 191.
- Stanciul, tatăl lui Giurgiu Sinescul, al lui Mănăilă și al lui Isaiu 261.
- Stanciul Neamișul, tatăl lui Oancea 191.
- Stanciul Săciuil (unde au fost ~), v. Săcueni, sat.
- Stanciul Stărostescul (Stărostici), fiul lui Fedco Stărostescul, nepotul lui Mihul Stărostici, și al lui Giurgiu de la Frătăuți; face schimb de sate cu domnul 54 și îi vinde acestuia, împreună cu frații săi, satul Macicatovți 76; vinde, împreună cu frații săi, satele Drislivoe și unde a fost Nosco 91.
- Stanco (unde a fost ~), v. Făurești, sat.
- Stancu, tatăl lui Duma, staroste de Hotin; în sfat XIII.
- State (netradus: Stațina); nepotul lui primește danie satele Cervacinți și Șarba 238.
- Stațina (netradus), v. State.
- Stavneț, pîriu; (Stavnic, afluent al Birladului la Vulturești, c. ~ , j. Vaslui); sat cu loc de moară pe ~ 7.
- (Stavnic), v. Stavneț, pîriu.
- Stănigescul, v. Dragoș ~ .
- Stănilă; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Petrești 278.
- Stănilă; primește întărire, împreună cu alții, pentru satul Nadișe 106.
- Stăniilești, sat; (c. ~ , j. Vaslui); întărit Nastașiei, fiica Mărinei 138; seliște lângă ~ , v. Albotești.
- Stărostescul, v. Fedca ~ , Mihul ~ , Stanciul ~ .
- Stărostescul, v. și Stărostici.
- Stărostici, v. Stărostescul.
- Stărostici, v. și Mihul ~
- Stăuceni, sat, lângă Glodeni; (în Vorniceni, c. ~ , j. Botoșani); în hotar 81, 82.
- Stebnic, pîriu, v. Stemnic.
- Stebnicel, pîriu; (Fistici), afluent al Stemnicului la Bălești, (c. Delești, j. Vaslui); sat la gura pîriului ~ 277.
- *Steclieni, sat; (probabil lângă Zvoriștea, c. ~ , j. Suceava); stăpin din ~ 31; v. și Dancul din ~ .
- (Stejarii), sat, v. Șătrari.
- Stejaru Frumos, loc; (la Iezeru, contopit cu Băcești, c. ~ , j. Vaslui); sat la ~ 263, 286.
- Stemnic (Stebnic), pîriu; afluent al Birladului la Bălteni, (c. Bălteni, j. Vaslui); sate pe ~ 30, 177; sate între Birlad și ~ 60; sat la gura pîriului ~ 96.
- Stețcani, seliște, la confluența Tazlăului Mare cu Tazlăul Sărat; (Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău); dăruită lui Sima Bahluian II; loc la ~ , v. Slatina; poiană la ~ , v. Runcul.
- (Stețcani), sat, v. Stîcșani.
- Stețco; cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Toporeștii Vechi 121.
- Stețco; vinde domnului, împreună cu alții, jumătate din satul Grigorești 54.
- Stețco Dămăcuș (Dămăcușescul), fiul lui Dămăcuș stolnic și tatăl Nastei și al Sofiei 66, 96.
- (Stinca, sat, c. Victoria, j. Iași); sat probabil lângă ~ , v. *Lazoreni.
- (Stincășeni sat, c. Voinești, j. Vaslui); loc la ~ , v. Movila lui Puiu.
- (Stincășeni), sat, v. Făurești.
- Stingaciu, v. Oană ~ .
- (Stircea), sat, v. Birliniți.
- Stîrcești, sat, la gura Tutovei; (Coroiu, c. Tutova, j. Vaslui); jumătate de sat, întărită lui Ursu 15.
- Stoian, fiica lui vinde domnului, împreună cu rudele ei, iezărul Cerlenul, satul Balintești și seliștea lui Manea 282.
- Stoian, fiul lui Dărman 231.
- Stoian, fratele lui Lupe; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru seliștea unde a fost Roman 107.
- Stoian (pîrul lui ~), la Crăinicesti; (în Homocea, c. ~ , j. Vrancea); în hotar 226.
- Stoian Procelnic cel bătrîn, bunicul lui Iurșa 80.
- Stoian Procelnic (unde a fost curtea lui ~), v. Procelnici, sat.
- Stoica, fratele lui Niagul; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru jumătate din satul Băsăști 23.
- Stoica, fratele lui Radu; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta și cu verii lor, pentru jumătate din satul Ogrinești 209.
- Stoica Dieniș, tatăl Fedcăi, nepoata lui Dieniș spătar 141.
- Stolnici, sat, cu mori, cu șteze și girle, pe Bistrița, mai jos de gura Cracăului; (în Zănești, c. ~ , j. Neamț); sat ascultător

- de oculul curții din Piatra, dăruit de domn m-rii Tazlău 93.
- Storojineț, sat, ț. Suceava;** <azi R.S.S. Ucraineană, or. ~, r. ~, reg. Cernăuți>; biserica din ~, întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Strajnic, v. Strajnica.**
- Strajnica, piriu,** <Strașnic, afluent al Birladului la Gura Albești, c. Albești, Vaslui>; sat pe ~ 127; sat cu moară și un cut la gura sa 56.
- <Strașnic>, v. Strajnica.
- Stratulat, v. N. ~ .**
- Stravici, v. Coste ~ , Giurgiu ~ .**
- Strălbețchi, v. Mihail ~ .**
- ***Străviceani, sat, pe Sirca, mai jos de Mădirjac;** <lingă Mădirjești, c. Bălțați, j. Iași>; întărit lui Ivan și soției sale, Fedă 241.
- Streășină, v. Cozma ~ .**
- Strimba, piriu, afluent al Tazlăului** <Mare la Stroești contopit cu Rominești, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; poieni pe ~ 220.
- Strimbe, baltă, la Nistru,** <mai sus de confluența cu Botna; azi R.S.S. Moldovenească la Zagorna, c. Chițcani, r. Tirasopol>; dăruită de domn m-rii Neamț 254.
- Stroe, v. Stroia.**
- Stroești, sat, pe Moldova, la gura Șomuzului Rece;** <in Drăgușeni, c. ~ , j. Suceava>; întărit lui Dragoș și rudelor sale 180.
- Stroia (Stroe), preot, cumpără și primește întărire pentru poiana Runcul și pentru alta de la gura Strimbei 220.**
- ***Sroinși, sat, ț. Cernăuți;** <azi R.S.S. Ucraineană, in Buda Mare, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Putna 285.
- <Strugarii de Sus>, sat, v. Năsoești.
- Studeneț (Studineț), piriu, afluent al Tutovei la Bumburești;** <in Piscu Enei, contopit cu Iana, c. ~ , j. Vaslui>; sat pe ~ 168; sat la gura sa 120.
- Studineț, v. Studeneț.**
- <Stulpicani>, sat, v. Stilbicani.
- Sturdza, fiul lui Filip, nepotul lui Balița;** primește întărire, împreună cu fratele său, pentru o parte din satul Nănești 168.
- Sturza, v. și Dimitrie ~ .**
- Suceava, riu, (afluent al Siretului);** vamă pe ~ 36, 285; sate și mori pe ~ 9, 34, 35, 54, 74, 76, 229, 283, 285.
- Suceava, tirg și cetate;** <m. ~ , j. ~ >; portar de ~ ; in sfat 230—234, 236, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 260, 261, 263—268, 271, 273—276, 278, 283, 285, 286, 288, 289, 291—295, IV, XII; vornic de ~ XIII; acte scise in ~ 3, 6—12 14, 16—20, 22, 24—26, 29—34, 40, 42, 43, 45—47, 49—51, 54, 55, 57—63, 65, 66, 68, 69, 71—77, 79—84, 86—91, 93, 96—105, 107—110, 115—118, 120—124, 126—130, 133, 134, 137, 138, 143, 145, 146, 180—194, 196—198, 229, 230, 233—236, 252, 261, 277
- 282, 283, 285—289, 294, 295, I—III, XII, XIII (greșit; Țuceava); v. și Mitropolia Sucevei, Ion Batin din ~ .
- Suceava, ținut;** <in j. Suceava și, parțial, Botoșani și Neamț și reg. Cernăuți, azi R.S.S. Ucraineană>; sate și biserici in ~ 73, 74, 288.
- <Sucèvei>, sat, v. Tomești.
- Suciavea, v. Fintina ~ , seliște.**
- Suha Mare, piriu;** <Suha, afluent al Moldovei la Bucșoia, c. Frasin, j. Suceava>; cumpărat și dăruit de domn, cu toate poienile, muncelile și izvoarele de la obrșie pînă la vărsare, m-rii Voroneț 40.
- Suholeț, piriu;** <Suhuleț, afluent al Birladului la Dumești, c. ~ , j. Vaslui>; sat pe ~ 47.
- <Suhoverca>, sat, v. Suhoverh.
- Suhoverh, cătun al satului Coțmanul Mare;** <azi R.S.S. Ucraineană, Suhoverca, înglobat in or. Coțmani, r. ~ , reg. Cernăuți>; întărit Episcopiei de Rădăuți 289; sat in ~ , v. Bludna.
- <Suhuleț>, piriu, v. Suholeț.
- <Suhuleț>, sat, v. Brudurești.
- <Suhului>, v. Sohului.
- Suraja, deal,** <la Rădești, c. Bălăbănești, j. Galați>; in hotarul unui loc pustiu 159.

Ș

- Șabona, deal;** <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Hirtopol Mic și Hirtopol Mare, c. ~ , r. Orhei>; in hotarul satului Iașnovăț XIII.
- Șadir, fiul lui Ivanco;** vinde, împreună cu rudele sale, satele Puțeni și Muntenii Puțeni 216.
- Șandre, bunicul lui Balșe și al lui Iuga 51.**
- Șandrea, fratele lui Vasco;** vinde împreună cu rudele lui, satul unde a fost Balaci 87.
- Șandru, bunicul Vasutcăi 235, XI.**
- Șandru (Șandra, Șandrea, Șandre, Șendrea Șendrea), comis, soțul Anușcăi 81, 82;** in sfat 1, 3 (greșit: Giurcea) — 12 14—20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79, 80—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 112; pircălab de Cetatea Nouă; in sfat 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—173, 177—194, 197, 201—204, 207—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 286, 288, 289, 291—295, II, III, VIII, IX, XI, XII.
- Șandru, fiul Fedcăi;** primește întărire, împreună cu mama și fratele său, pentru jumătate din satul Namisnici 10.
- Șandru, fiul Măruștei;** primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești

- și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Șandru** portar, unchiul Dobrei, al lui Toader Mecica și al lui Berzea 264.
- Șandru** (Șendre, Șendrea) Cirje (Cirjă, Cirjău, Cirjevici, Cirjovici), diac; scrie acte 156, 163, 175, 177, 188—191, 197, 202, 203, 206, 209, 224—227, 229, 235, 239, 240, 244—246, VIII—X.
- Șandru Gardu**, fiul lui Coste Mădzărăescul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Știlbiciani 40.
- Șandru Gherman**, tatăl lui Mihul, al Malei și al lui Ivul 266.
- Șandru Onescu**, vinde a treia parte din satul Călmățuii 61.
- Șandru**, tatăl lui Cozma 235.
- Șandru**, v. și Cozma al lui ~ .
- Șandru**, v. și Dragomir Sorocoteaja și ~ .
- Șanga**, v. Văsi ~ .
- *Șarba**, sat, sub Codru; (Șiliștea, loc la Cervicești, c. Mihai Eminescu, j. Botoșani); întărit nepoților lui State 238.
- Șărbaca**, sat, peste Prut; (azi R.S.S. Moldovenească, Șerbaka, c. Vărativ, r. Edinița); primit de Niagșa și Mușa de la Măteiu diac în schimbul unor părți din Durnești 229.
- Șătrari** (Șătrăreni, Șetrăreni), sat; (Șetrăreni, nume schimbat recent în Stejarii, c. Țigănași, j. Iași); ocină din ~ , vindută V. Șătrăreni, sat, v. Șătrari.
- *Șchei** (Șcheia), sat, peste Prut, în gura Frumoasei; (azi R.S.S. Moldovenească, lângă Cahul, r. ~); cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 282, 285.
- ⟨Șchei⟩**, sat, v. Belcești.
- Șcheia**, sat, v. *Șchei.
- ⟨Șchiopeni⟩**, sat, v. Șchiupeni.
- Șchiupeni**, sat, la gura Sacăi; (Șchiopeni, nume schimbat recent în Pădureni, c. ~ , j. Vaslui); întărit fiilor lui Tatul de la Birzota 48; sat în ~ v. Făuriei.
- Șecani** (Șicani), sat, mai sus de Adjud; (Șișcani, aparținind or. Adjud, j. Vrancea); jumătatea de sus a satului întărită lui Ivanco ș.a. 140; m-re lângă ~ , v. *Tulburea (Turburea).
- Șecanul**, v. Giurgiu ~ .
- Șendrea**, v. Șandru.
- Șendrești**, sat, pe Siret, (numit apoi (1520 aprilie 24) Cozmești, c. Stolniceni-Prăjescu, j. Iași); satul Mogoșești, așezat pe hotarul Șendreștilor 293.
- Șepteșani**, sat, la Cirligătura; (în Goești, c. Lungani, j. Iași); în hotar cu Sinești și Oniciani 261.
- Șerb Răspop**, bunicul Ciorciolinei 134.
- ⟨Șerbaca⟩**, sat, v. Șărbaca.
- Șerban**; vinde, împreună cu Brinđușa, jumătate din satul Șecani 140.
- Șerban**, fratele lui Ion, al lui Șerban și al lui Ichim; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru un loc pustiu pe Cahove 284.
- Șerbănăuți** (Șerbănești), sat, pe Siret; (Șerbănești, c. Zvoriște, j. Suceava); în hotar cu satul Dvorăște 31; întărit lui Șteful și Mărinei, nepoții lui Șteful Jumătate 108, 109.
- Șerbănești**, sat, v. Șerbănăuți.
- Șerbești**, sat, sub Piatra Cracăului; (nume schimbat recent în Ștefan cel Mare, c. ~ , j. Neamț); întărit nepoților lui Laslău globnic 172; sat lângă ~ , v. *Lăsloani.
- Șerbești**, sat, pe Piriul Alb, (numit azi Moreanca; în Talpa, c. Birgăuani, j. Neamț); întărit Marușcăi, sora lui Iurșa aprod 111.
- Șerbici**, v. Iurie ~ .
- Șeremet**, v. Nicoară ~ .
- Șetrăreni**, sat, v. Șătrari.
- Șicani**, sat, v. Șecani.
- Șicov**, piriu, (Vicov, la Vicovu de Sus, c. ~ , j. Suceava); în hotarul braniștii m-rii Putna 283.
- Șipot**, loc, pe piriul Falcău, (afluent al Sucevei, la s. Falcău, c. Brodina, j. Suceava); în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- Șipot**, loc; (s. Șipot, c. ~ , r. Putla, reg. Cernăuți, azi R.S.S. Ucraineană); în hotarul braniștii m-rii Putna 74, 283.
- Șirăuți**, sat, țin. Cernăuți; (azi R.S.S. Ucraineană, Șirăuții de Sus, c. ~ , r. Zastavna, reg. Cernăuți); primit de Șteful și de soția sa, Marina, de la m-re Putna, în schimbul satului Maneuți 9.
- ⟨Șiroka Poliana⟩**, sat, v. (Suceveni).
- Șișcani** (unde au fost Stan Coliban), sat; (c. Hoceni, j. Vaslui); posesor din ~ al unui suret (1824) 272; întărit lui Mihăilă și lui Vlad VII; m-re lângă ~ , v. *Tulburea.
- ⟨Șișcani⟩**, sat, v. Șecani.
- Șitu**, v. Itu.
- Șoimaru**, v. Petru ~ .
- Șolda** de la Dumitra, unchiul Mărinei și al Stanei 123.
- Șoldan Petru**; odăi tătărăști luate de Alexandru (cel Bun) voievod de la Tamirtașovți cu voia lui ~ 258.
- ⟨Șoldănești⟩**, sat, v. Tamirtașovți.
- *Șoldeni**, sat, pe Dumitra; (vale lângă Epureni, c. ~ , j. Vaslui); întărit Mărinei, fiica lui Dragomir Iuban, în urma împărțirii cu sora sa a satelor moștenite 123.
- Șoldești**, sat, pe Zăbrăuți; (în Fitionești, c. ~ , j. Vrancea); jumătate de sat, întărită lui Iuga Grăsul 55.
- Șolomon**, v. Fintina lui ~ , sat.
- Șomuz**, piriu; (Șomuzul Mare, afluent al Siretului la Dolhasca, c. ~ , j. Suceava); sate pe ~ 34, 71, 258, 264.
- Șomuz**, piriu, v. Șomuzul Rece.
- ⟨Șomuzul Mare⟩**, piriu, v. Șomuz.
- ⟨Șomuzul Mic⟩**, piriu, v. Șomuzul Mocirlos.
- Șomuzul Mocirlos**, piriu; (Șomuzul Mic, afluent al Siretului la Rotunda, c. Liteni, j. Suceava); sat pe ~ 14.

- Șomuzul Rece** (Șomuz), pîriu; < afluent al Moldovei la Drăgușeni, c. ~ , j. Suceava >; sate pe ~ 70. 83, 129, 180.
- Ștefan** (casa lui. ~), la Băeșești; < în s. Băiești, c. Cornu Luncii, j. Suceava >; în hotar 236.
- Ștefan**, unchiul lui Vasco și al Mărenei 54.
- Ștefan**, voievod, fiul lui Alexandru < cel Bun > voievod, fratele lui Iliăș voievod și al lui Petru voievod și unchiul lui Ștefan < cel Mare > voievod; acte de la ~ 21, 26, 29, 42, 46, 54, 62, 71, 75, 76, 86, 96, 105, 124, 143, 145, 146, 225, 233, 268, 282, VI, XII.
- Ștefan Bilea**; vinde a patra parte din Macsinești 28.
- Ștefan < cel Mare >** (cel Bătrîn, cel Bun), voievod, nepot de fiu al lui Alexandru < cel Bun > voievod și nepot de frate al lui Iliăș voievod, al lui Ștefan voievod și al lui Petru voievod: *passim*;
acordă întăriri: *passim*;
cumpără sate, seliști, poieni, prisăci, vii, iezere și mănăstire 31, 35, 40, 42, 51, 54, 82, 86, 96, 100, 102, 112, 113, 118, 131, 151, 204, 235, 243, 244, 246, 247, 261, 282, 293, 295;
face schimb de sate 38, 81, 82, 247, 256, 269;
face danii de țigani 77, de sate, seliști, locuri pustii, poieni, prisăci, mori, iezere, vii și mănăstire 12, 31, 35, 38, 40, 42, 51, 54, 64, 75—77, 81, 82, 86, 93, 102, 112—115, 118, 129, 131, 155—163, 196, 197, 204, 234, 239, 243, 244, 246, 247, 256, 261, 265, 269, 270, 279, 282, 291, 293, 295, A, II, X;
alipește sate și seliști hotarelor vechi ale țărilor Vaslui și Brlad 96, 151;
acordă scutiri de vamă 78, 96, 151, 285;
pune biserici și popi sub ascultarea Episcopiei de Rădăuți și a Mănăstirii Putna, 73, 74, 285;
Ștefan voievod cel Bătrîn (sec. XVI—XIX) 34, 125, 200, 289;
Ștefan voievod (vodă) cel Bun (sec. XVIII—XIX) 121, 148, 238.
- < Ștefan cel Mare >, sat, v. Șerbești.
- Ștefan Leghetis**, tatăl lui Lațco Leghetis și bunicul Drăgălinei 152.
- Ștefan Mesehnea**, tatăl Armancăi și al Anușcăi 96.
- ***Ștefan Mesehnea** (unde au fost casa lui ~), sat, în Dumbravă, din sus de Vaslui; < între or. Vaslui și s. Portari, c. Zăpodeni, j. Vaslui >; cumpărat și alipit de domn țirgului Vaslui 96.
- Ștefan Pealpea**, bunicul lui Nichita, al Mărinei al Nastei și al Măriei 193.
- Ștefan** (unde au fost casele lui Mihai Călin și ale fratelui său ~), v. Călinești, sat.
- Ștefan** (unde a fost ~), v. Dodești, sat.
- Ștefan voievod cel Bătrîn**, v. Ștefan < cel Mare > voievod.
- Ștefan voievod cel Bun**, v. Ștefan < cel Mare > voievod.
- Ștefan**, v. și Milcin ~ .
- Șteful**, fiul Annei; vinde domnului jumătate din satul Vicșineț 35.
- Șteful**, fiul lui Hărman; dă m-rii Putna, împreună cu sora sa, Marina, satul Maneuți în schimbul satului Șirăuți 9.
- Șteful**, fiul lui Ioanăș fost stolnic; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul Spăriați 183.
- Șteful**, fiul Marușcăi, nepotul lui Șteful Jume-tate; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul unde au fost Balosinauții 96; primește întărire, împreună cu sora sa, pentru satul Șerbănauți, în urma împărțirii cu rudele sale a satelor lui Ion Jume-tate 108, 109.
- Șteful**, fratele lui Simion și al lui Ionu; cum-pără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a treia parte din satul Belzeni și numai întărire pentru altă treime din același sat 4.
- Șteful**, pircălab, vărul lui Hrinco de la Luco-vița, al Vasutcăi ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118; hotarnic 244;
pircălab de Hotin; în sfat 3—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 55 (greșit: Hotchi) — 60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93;
în sfat, fără dregătorie 101, 107—109, 114, 116—118, 120—124, 127, 129, 130, 133, 134, 136—138, 140, 141, 143, 145, 146, 151—164, 166, 168—172, 177—179, 181—194, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—266, 267 (greșit: Ștefăla), 268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, II, IV, VI, IX, XII.
- Șteful**, tatăl lui Micul și al Fedcăi 169.
- Șteful**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Neamț 18.
- Șteful Jume-tate**, tatăl Marușcăi, bunicul lui Șteful și al Mărinei 96, 108, 109.
- Știbor cel bătrîn**, tatăl Mărinei 43.
- Știfan**, picălab de Cetatea Nouă; în sfat XIII.
- Știlbicani**, (sec. XVIII: Ștulbicani), sat, la Toplița Rece, pe Suha Mare; < Ștulpicani, c. ~ , j. Suceava >; cumpărat și dăruit de domn m-rii Voroneț 40;
loc în ~ , v. Toplița Rece.
- Știțcani**, sat; < azi R.S.S. Moldovenească, Ștețcani, c. ~ , r. Orhei >; în hotar cu satul Iașnovăț XIII.
- < Știubieni >, sat, v. Ștubeiul.
- Știucariu**, v. Danciul ~ .
- Ștoiaști**, sat, pe Tutova; < j. Vaslui >; act pentru ~ 150.
- Ștubeiul**, sat, pe ambele părți ale Bașelului; < Știubieni, c. ~ , j. Botoșani >; cumpărat și dăruit de domn m-rii Putna 118; întărit aceleiași mănăstiri 285; locuri la ~ , v. Viedzuri, Zăpodia Socilor, Zăpodia Ulmilor.
- Ștulbicani**, sat, v. Știlbicani.

Șuşman, vârul lui Șandru Gardu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Știlbicani 40.

***Șuşnești**, sat; <deal și piriu la Bălăbănești, c. ~, j. Galați>; în hotarul tirgului Birlad 151.

Șuțul, v. Alexandru Nicolau ~ voievod.

T

Talharu (Tălhare), gîrlă, la iezorul Roșu; <azi R.S.S. Moldovenească, în s. Roșu, c. ~, r. Cahul>; în hotarul unui loc dăruit m-rii Putna 282.

<Talpa, sat, c. Birgăuani, j. Neamț>; sat în ~, v. Șerbești.

Talpalai, v. Valea lui ~, loc.

Talpă, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.

Tamirtașovți, sat, pe Șomuz; <Șoldănești, l.c. a or. Fălticeni, j. Suceava>; odăi tătărești de la ~, întărite m-rii Pobrata 258.

Tansea, v. Simion ~, Toader ~.

Tarasie, episcop de Roman X.

Tarcova (Tircova), loc, pe piriul Fintina; <la or. Vaslui, j. ~>; în hotarul tirgului Vaslui 96.

Tatarca, piriu; <în braniștea Bohotin>; priscă la gura acestuia 293.

Tatomir, bunicul lui Băloș 1.

Tatomirești, sat, la obirșia Oarbicului; <contopit cu Făurei, c. ~, j. Neamț>; întărit lui Petrea Căliman și nepoților săi 190.

Tatomirești, sat pe Răbricea; <c. Rebricea, j. Vaslui>; jumătatea de jos a satului, întărită lui Dragotă și surorilor sale 1.

Tatul, fratele lui Fete și al lui Văsiu; primește întărire împreună cu frații săi, pentru jumătate din seliștea Fundeni 162.

Tatul, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.

Tatul din Birzota, tatăl lui Toma, al lui Dobrancean și al lui Burul 48.

Tatul Herlic, tatăl Greacă 100.

Tața, sora Annei; vinde domnului, împreună cu aceasta și cu verii săi, jumătate din satul Vicșineți 35.

Tața, fiica lui Petru Dărman, nepoata lui Stoian; primește întărire, împreună cu vara ei, Vasca, pentru trei sate 231.

Tața, mama Marușcă 186.

Taurul, v. Neagșă ~.

Tazlău, m-re pe Tazlăul <Sărat; în s. Tazlău, nume schimbat în Zemeș, c. ~, j. Bacău>; hram, v. Nașterea Maicii Domnului; egumen 86, 100;

primește danie sate cu mori, cu steze și cu girle și poieni 86, 93, 100; primește întărire pentru braniștea din jurul mănăstirii 100.

<Tazlău, sat, c. ~, j. Bacău>; poiană lingă ~, v. Micești.

Tazlăul Mare, riu; <afluent al Troțușului la Slobozia, l.c. a m. Gheorghe Gheorghiu-Dej (Onești), j. Bacău; în sec. XV, afluent la Jevreni, nume schimbat recent în Vișoara, c.s. Ștefan cel Mare, m. Gheorghe Gheorghiu-Dej, j. Bacău>; sate, poieni, mori și bălți pe ~ 86 (și greșit, pentru Tazlăul Sărat), 106, 220, 245; seliște pe ~ II;

greșit, pentru Tazlăul Sărat: 93.

Tazlăul Sărat, piriu; <afluent al Tazlăului Mare la Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; m-re pe ~ 86 (greșit: Tazlăul Mare), 93 (greșit: Tazlăul Mare), 100; braniște mănăstirească pe ~ 100; seliște pe ~ II.

Tazlăuri, piriu și riu; seliște între ~ II; v. și Tazlăul Mare, riu, Tazlăul Sărat, piriu.

<Tăbălăești>, sat, v. Tămicești.

Tăbuci, tatăl lui Fărcea, al lui Mitutelul, al Annei ș.a. 105.

<Tăcmănești>, sat, v. Bontești.

<Tăcuta, sat, c. ~, j. Vaslui>; sate probabil în ~, v. ..., Dăncești, Pășcani; sat lingă ~, v. *Fofișești.

<Tăcuta>, sat, v. Tăcutești.

Tăcutești, sat; <Tăcuta, c. ~, j. Vaslui>; în hotarul m-rii Dobrovăț 295.

Tălgerel, martor la vinzarea unei ocini din satul Șătrari V.

Tălhare, gîrlă, v. Talharu.

Tălmăciu, v. Andrei ~.

Tălpig, tatăl Marușcă 13.

Tălpigeanul, v. Dinga ~.

<Tălpigeni>, sat, v. Tăvești.

<Tălpigi, sat, c. Ghidigeni, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Mohila.

***Tălvești** (Tilvești), sat, pe Siret, mai jos de Ilieșeuți; <sec. XIX: Osoiu, lingă Hărmanești, c. Todirești, j. Iași>; cumpărat de domn și dăruit m-rii Bistrița 246.

Tămaș, piriu, <la Tămășoia, c. Coțofănești, j. Bacău>; sat pe ~ 53.

Tămași (unde a fost casa ... lui Sasu pitariul), sat, pe Tămaș, <1760: ț. Bacău, fost în ț. Putnei; Tămășoia, c. Coțofănești, j. Bacău>; întărit lui Ivan Badiul 53.

Tămășel (Tămășeni), sat, pe Jigălie; <Tămășeni, contopit cu Dodești, c. Vișoara, nume schimbat recent din Băsești, j. Vaslui>; în hotar cu satul Dodești 177.

Tămășeni, sat, v. Tămășel.

<Tămășoia>, sat, v. Tămași.

Tămicești, sat, pe Crasna; <Tăbălăești, c. Bunești-Averești, j. Vaslui>; întărit lui Coste pitărel 110.

Tănase, logofăt de taină; traduce act slavon (1755) 7.

***Tărjoca** (Trojoca), sat, pe Jijia; <lingă Bășeni, nume schimbat în Mihail Kogălnicenu, c. Țigănași, j. Iași>; întărit nepoților lui Mihăilă grămătic 262.

Tărnavschi, v. Grigore ~.

- Tătarca, pîrîu la seliștea Ivancea; <între Cio-cani, c. Perieni, și Ivești, c. ~ , j. Vaslui>; seliște la ~ 151;
v. și Ivancea de la ~ , seliște.
- Tătăraș, sat; <Tătăruși, nume schimbat recent în Breazu, s.c. al c.s. Rediu, m. Iași, j. ~ >; iazul ~ , în hotarul satelor Balmirești și Hoisești 128.
- Tătăraș, v. și Coste ~ .
- Tătărași, sat, v. Tătărești.
- <Tătărăni>, sat, v. Tătărești.
- Tătărești (sec. XIX: Tătărași), sat, mai sus de Feerești; <Tătărăni, c. Dănești, j. Vaslui>; întărit lui Ioan și fraților săi 3.
- <Tătăruși>, sat, v. Tătăraș.
- Tăutul, logofăt, vărul lui Dragomir Tăutul; primește întărire pentru jumătate din satul Leușteni 166; hotarnic 31, 75, 204, 282;
ispravnic de acte: *passim*.
- Tăutul, v. și Dragomir ~ , Dragotă al lui ~ , Ioan ~ .
- *Tăuți, sat, pe Horincea; <la sud de Cavadinești, c. ~ , j. Galați>; întărit fiicelor lui Dragomir Tăutul 166.
- Tăvădar; urmaș al lui ~ , stăpînește satul Lichitișeni 228.
- Tăvești, sat, la iezerul de la Crasna; <Tălpigeni, c. Boțești, j. Vaslui>; întărit lui Ivul Mindrea și nepoților săi 130.
- Tecla, sora Mușatei; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Cu<ci>ulătești 232.
- Tecuci, ținut (probabil menț. tirzie); sat în ț. ~ 219.
- Tedor, fiul Maricăi; primește danie, împreună cu frații săi, satul Toderești 253.
- Teleajina, pîriu, v. Telejna.
- Telebecinți, sat, pe Siret; <azi R.S.S. Ucraineană, Tereblecea, nume schimbat în Porubne, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; în hotar cu satul Greci 38; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Telejna, pîriu, v. Telejna.
- Telejna (Teleajina, Telejna), pîriu; <afluent al Birladului la Mărășeni, c. Ștefan cel Mare, j. Vaslui>; sate pe ~ 46, XII; în hotarul tirgului Vaslui 96.
- <Telejna, sat, c. Zăpodeni, j. Vaslui>; sat în ~ , v. Dobrienești (unde a fost casa lui Balița).
- <Teleşeuca>, sat, v. Tilișeuca.
- Teliagă, v. Oană ~ .
- Temotin, v. Ioan ~ .
- Teni, v. Neculai ~ .
- Teoctist, popă; egumen al m-rii Neamț 18, 254.
- Teoctist, v. și Theoctist.
- Teodor, v. și Toader.
- <Tereblecea (nume schimbat în Porubne), sat, c. Porubne, r. Hliboca, reg. Cernăuți, azi R.S.S. Ucraineană>; sat lingă ~ , v. *Brinza.
- <Tereblecea>, sat, v. Telebecinți.
- Ternaucu, sat, v. Tirnauca.
- Terpești, sat, pe Birlad; <sec. XVI: Borăști, inclus în Dumești, c. ~ , j. Vaslui>; întărit lui Stanciul ș.a. 273.
- <Tescani>, sat, v. Stețcani, seliște.
- *Teterna, sat, ț. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, lingă Birlinți, ulterior Stircea, c. Porubne-nume schimbat din Tereblecea-r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Theoctist, episcop al Mitropoliei de Jos <Episcopiei de Roman> 283.
- Theoctist (Teoctist), mitropolit al Moldovei X; face schimb de sate 32; vinde satul Greci și cumpără satul Mihăești 38; în sîat I.
- Theodor, popă; egumen al m-rii Bistrița X.
- Theodor (Teodor, Toader) Gașpar (Gașparovici), diac de divan, serdar și condicar; copie și traduce acte slavone scrie condici de acte (1813 — 1828) 22, 51, 52, 79, 112, 261. V.
- Theodoru, v. Toader, gramatic.
- Theofan, ieromonah X.
- Tiba, tatăl lui Pătru și bunicul lui Zărnă, al lui Toma și al lui Ion 42.
- Tiba (unde a fost ~), v. *Ciorsăcești, *Tibesti, sate.
- *Tibesti, sat, cu mori, pe Moldova; <lingă Păstrăveni, c. ~ , j. Neamț>; cumpărat și dăruit de domn Mitropoliei de Roman 42;
v. și *Ciorsăcești, sat.
- Tigheci, ținut, v. Chigheci.
- Tilișeuca, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, Teleşeuca, c. ~ , r. Donușani>; întărit lui Sema Gureș III.
- Timișescul, v. Drăguș ~ .
- Timoftei (Timothei), popă; egumen al m-rii Tazlău 86, 93, 100.
- Timotei, v. Dealul lui ~ .
- Timothei, v. Timoftei.
- Titești, sat; <în Ferești, c. Văleni, j. Vaslui>; în hotar cu satul Tătărești 3.
- Titiana, fiica lui Feir; vinde, împreună cu surorile sale, satul Tătărești 3.
- *Tivești, sat, pe Berheci; <probabil lingă Valea Lupului, c. Vultureni, j. Bacău>; jumătatea de sus a satului, întărită lui Lupe și fraților săi 187.
- Tilvești, sat, v. *Tălvești.
- Timpa, țișan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Tircova, loc, v. Tarcova.
- Tîrgul Săratei (unde a fost ~), seliște, peste Prut, mai jos de gura Săratei; <azi R.S.S. Moldovenească, între Hănăsenii Noi, c. Filipeni, și Toceni, c. Antonovca, r. Leova>; întărită lui Lupe armaș 50.
- Tirnauca (Ternaucu), sat, pe Suceava, ț. Suceava; <în Frătăuții Noi, c. ~ , j. Suceava, unde se află un loc și un pîriu cu acest nume>; întărit m-rii Putna 285; biserica din ~ , pusă sub ascultarea aceleiași mănăstiri 74.

- Toader, diac (pisar), fratele lui Coste diac, al lui Luca și al lui Nichita;** dă, împreună cu rudele sale, lui Rabotă ș.a. satul unde a fost casa lui Alexa 127; primește întărire, împreună cu aceleași rude ș.a., în urma împărțirii lor cu aceleași rude ș.a. 174; cumpără și primește întărire pentru satele Rizina și Sinașeuți 179.
- Toader (Teodor, Theodoru), diac (gramatic, pisar),** apoi logofăt al doilea, fratele preotului Luca, al Stancăi și al Elenei; scrie acte 3, 10, 11, 15, 17, 18, 24, 25, 29, 33, 34, 39, 42, 43, 45, 47, 50, 51, 54, 57, 58, 62, 69—71, 74—77, 80—84, 87, 91, 96, 99, 101, 107, 109, 118, 120, 121, 126, 127, 130, 133, 134, 204, 247, 252, 283, 285, 293, 295, 1;
- logofăt al doilea 263, 286;
- primește întărire pentru jumătate din satul Ciofrești și, împreună cu Ion Fruntes stolnic, pentru a patra parte din iezerul mare al Birladului 196, 197;
- cumpără și primește întărire pentru satul Mălinești 263; dă acest sat fratelui, surorii și nepoatei sale, în schimbul părților acestora din satele Toderești și Iurcovți, pentru care primește întărire 286.
- Toader, din Hirălu;** vinde domnului vie din dealul Hirălului 75.
- Toader, din Suceava;** traduce act slavon (1762) 118.
- Toader, fiul lui Anușcăi, nepotul lui Ștefan Mesehnea;** vinde domnului, împreună cu surorile sale, satul unde a fost casa lui Ștefan Mesehnea 96.
- Toader, fiul lui Băloș;** vinde a șasea parte din hotarul Petreștilor 8.
- Toader, fiul lui Gavril;** cumpără și primește întărire, împreună cu verii săi, pentru satul Nedeiani 203.
- Toader, fiul lui Giula Pintece;** primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru jumătate din Horodniciani 186.
- Toader, fiul Ilcăi;** primește întărire, împreună cu verii și frații săi, pentru părți din satele lui Laslău globnic 172.
- Toader, fiul lui Iuga;** vinde, împreună cu frații săi, satul Ogrinești 209.
- Toader, fiul lui Ivenco Virstatu;** primește întărire, împreună cu surorile sale ș.a., pentru satele Brătulești, Fedeleșani, Goești și Virstați 84.
- Toader, fiul lui Luca;** vinde, împreună cu sora și verele sale, seliștea Folești 267.
- Toader, fiul lui Miclea Bălcescul;** cumpără și primește întărire, împreună cu Dragotă Vulpescul, pentru satul Hirova 189.
- Toader, fiul lui Mihaail Peritschiu** 253.
- Toader, fiul Nastei;** vinde satul Mirești 194.
- Toader, fiul lui Onica;** cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Tăvești și confirmare pentru satul Gănești și Seliștea lui Bibarț 130.
- Toader, fiul lui Pașco;** primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Pășcani 63.
- Toader, fiul lui Simion Tansea;** dă, împreună cu frații săi, jumătate din satul Brudurești în schimbul satului Grozești pentru care primește întărire 30.
- Toader, fratele lui Costin, al lui Isaia ș.a.** 253.
- Toader, fratele lui Hărman pircălab;** dă domnului satul Toporăuți în schimbul satelor Pogănești și Călinești și a sumei de 100 de zloți tătărăști 54.
- Toader, fratele lui Ivan;** cumpără și primește întărire, împreună cu acesta și nepoatele sale, pentru satul Gheești 167.
- Toader, fratele lui Ivenco Turcul sulger și al lui Mihul;** vinde, împreună cu aceștia, satul Golăești 24.
- Toader, fratele Lupei și al Cristinei;** cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Sirbi 213.
- Toader, fratele lui Nicoară;** cumpără și primește întărire pentru o parte din satul Dodești 176.
- Toader, fratele lui Petru;** vinde, împreună cu rudele sale, satul Vlădeni 51.
- Toader, gramatic;** scrie act 32.
- Toader, nepot de soră al lui Cozma;** primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Bratiești și pentru Poiana lui Ilieș 192.
- Toader, nepotul lui Ival Mindaia;** vinde domnului împreună cu rudele sale satul Scanțirești 131.
- Toader, nepotul lui Niagoia logofăt;** vinde domnului, împreună cu fratele său, Manuil Pașco, și nepoata lor de soră, Niaga, satele Frăcenii, Șcheia și Fintina lui Maciș 282.
- Toader, pircălab de Cetatea Nouă;** în sfat IV.
- Toader, pircălab de Hotin;** în sfat 136—138, 140, 141, 143, 145, 146, 151—164, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 221—227, 230—234, 236, 237, 239, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259 (greșit: Negrila) — 261, 265—268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, VII—IX, XII.
- Toader, popă din Iași, fiul lui Giurgea;** cumpără și primește întărire, împreună cu sora și vărul său, pentru satul Nedeiani 203.
- Toader, stolnic, fiul Anușcăi;** vinde, împreună cu rudele sale, satul Videni 51.
- Toader, tatăl lui Dinga Tălpigeanul și fratele lui Petru Tălpig** 130.
- Toader, țigan;** întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Toader, vărul lui Sima și al Mierlei;** cumpără și primește întărire pentru a patra parte din satul Doncești 117.
- Toader Beșea, bunicul lui Ivan** 222, IX.
- Toader Căuia (Căuiu), tatăl Tudorei, al Cristinei ș.a.** 224; vinde, împreună cu nepoata sa, Anna, satul Frățienești 206.
- Toader Ciumalea, tatăl lui Sima, al lui Ivan și al Măriei** 45.
- Toader Dragotă, fiul Ilcăi;** cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru

- satul Tăvești și confirmare pentru satul Gănești și pentru Seliștea lui Bibarț 130; vinde domnului, împreună cu unele rude, satul Scanțirești 131.
- Toader Dumbravă, soțul Mușei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceasta, pentru satul Hădărăești 225.
- Toader Gherman; cumpără și primește întărire pentru seliștea Lăhoveni 22.
- Toader Hasnăș; vinde domnului satele Bălteni și Deleni precum și seliștea Micleşti 96.
- Toader Hărniș, unchiul lui Bilțu și al lui Nicoară Șeremet; vinde, împreună cu aceștia, satul Bontestești 60.
- Toader Iucaș, unchiul lui Farco aprod, al Dolcâi și al Marușcăi; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru părți din satele lui Laslău globnic 172; vinde, împreună cu aceiași, jumătate din satul Cırna 195.
- Toader Lazin (Lazea); cumpără și primește întărire pentru satul Rădești 141.
- Toader Marele, unchiul lui Costin; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Bontestești 60.
- Toader Mecica, fiul Mărinei; vinde, împreună cu fratele și vara lui, satul Dolhești 264.
- Toader Nănescul, tatăl lui Sima, bunicul Mariței 168.
- Toader Negrul, tatăl lui Mihul Dragoslav 170.
- Toader Păcurariul, nepotul lui Cristea Negrul și al lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezorul Cerlenul, satul Balintesti și seliștea lui Manea 282.
- Toader al lui Popa, <diac>; scrie act 114.
- Toader Prodan, tatăl Mărenei (Mărinei); face schimb de sate cu mitropolitul Theoclist 32, 38.
- Toader Rus, tatăl Stanei, bunicul lui Vlad 292.
- Toader Tansea; cumpără și primește întărire pentru a șasea parte din hotarul Petreștilor 8.
- Toader Toc, stolnic; cumpără și primește întărire pentru seliștea Folești 267, pe care o dă Marencăi în schimbul satului Solești pentru care primește întărire 268.
- Toader Trezusul, scrie traducere (1725) 143.
- Toader Turcul, fratele lui Mihuță și nepotul lui Simion Turcul; vinde, împreună cu rudele sale, satele Puțeni și Muntenii Puțeni 216.
- Toader Urdugaș, tatăl lui Iosip 68.
- Toader, v. și Denirin (greșit pentru Toader).
- Toader, v. și Theodor.
- Toadir, fratele lui Dragoș Murgu; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru satul Murgeni 259.
- Toc, v. Toader ~ .
- <Toceni, sat, c. Antonovca, r. Leova, azi R.S.S. Moldovenească>; loc lângă ~ , v. Rediul lui Goran; seliște lângă ~ , v. Tîrgul Sărutei (unde a fost ~).
- Tocilele, pîriu; <afluent al Moldovei>; în hotarul m-rii Homor I.
- Toderești (Todireni), sat, pe Birlad; <Todirești, c. ~ , j. Vaslui>; întărit nepoților lui Sima Rugină 176; întărit lui Toader logofăt 286; sat în ~ , v. Iucaș Mihu (unde au fost ~).
- Toderești, sat, la Cîrligătura; <în Hărpășești, c. Popești, j. Iași>; jumătatea de sus a satului ~ , întărită popii Ivul și vărului său, Manciu 25.
- *Toderești, sat, pe Moldova; <lângă Mălini, c. ~ , j. Suceava>; moară pe Toplița, la vadul satului ~ 236.
- Toderești, sat, pe Perischiul <Mic; numit ulterior Păcurărești, c. Coroiesti, j. Vaslui>; întărit împreună cu alte sate din apropiere lui Toader și rudelor sale 253.
- Todireni, sat, v. Toderești.
- <Todirești>, sat, v. Toderești.
- Toderică al Dolhii; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru jumătate din satul Fofișești 154.
- Tolocico, v. Ivanco ~ .
- Toma; cumpără și primește întărire pentru satul Sub Moghilă 146.
- Toma, fiul lui Coste, nepotul lui Oană vornic; vinde, împreună cu frații și verii săi, o bucată de loc din hotarul Albotestilor 50.
- Toma, fiul lui Danciu; imparte cu rudele sale satele Gălășești, Pîncești, Horgești ș.a.72.
- Toma, fiul lui Ivașco Tricolescu; vinde jumătate din satul unde a fost Ivașco Tricolescu 174.
- Toma, fiul Mărinei, nepotul lui Țiban; vinde, împreună cu sora sa, jumătate din satul Baicăuți 47.
- Toma, fiul lui Mihnea și nepotul lui Oană Stîngaciu; primește întărire pentru satul Tomești 116; vinde domnului o parte din acest sat 204.
- Toma, fiul lui Pătru, nepotul lui Bălcu; vinde domnului, împreună cu tatăl și frații săi, satul Flocești 86.
- Toma, fiul lui Pătru, nepotul lui Tiba; vinde domnului, împreună cu frații săi, satul Ciorsăcești 42.
- Toma, fiul lui Tatul din Birzota; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satele Cerțăști, Făuriei și Șchiopeni 48.
- Toma, fratele lui Lupe și al lui Danciu; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru jumătate din satul Tivești 187.
- Toma, fratele lui Oană și al lui Lupșe; primește întărire, împreună cu aceștia, pentru a treia parte din satul Dobrienești 46.
- Toma (hotarul lui ~), v. *Tomești, sat.
- Toma, nepot al lui Hodco Costici și al lui Lev; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Toma, pahărnicel, fiul lui Coste; vinde domnului, împreună cu surorile și verii săi, satul Glodeni 81, 82.

- Toma**; posesor al privilegiului satului Cirnești 145.
- Toma** (seliștea lui ~), pe Tutova; <lingă Polișeni, nume schimbat recent în Vadurile, c. Iana, j. Vaslui>; întărită lui Nica și rudelor sale 169.
- Toma**, tatăl lui Petru Pleșa, nepotul lui Danciul Pleșa 233.
- Toma**, țigan; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- Toma**, țigan; tatăl lui Danciul 18.
- Toma** (unde a fost satul lui Drăgoi și al lui ~), v. *Brudurești, sat.
- Toma** Bănilă, fratele lui Petrea, al Soficăi și al Mușei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru o parte din satul Florești 184.
- Toma** Bosioc; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru Seliștea lui Dănuș 137.
- Toma** Fulova, tatăl lui Ivan 2.
- Toma** Ochit (unde a fost ~), v. Ochitești, sat.
- Toma** Prigorcea; cumpără și primește întărire pentru jumătate din satul Cîrjani 11.
- Toma** Salce, fiul lui Ivașcu Ticolescul; cumpără și primește întărire pentru satul Salce 178.
- Toma** Solescul, tatăl lui Mihul Epure și bunicul Marencăi 268.
- ***Tomcești**, sat, cu zăgaz de prins pește, pe Birlad; <lingă Tudor Vladimirescu, c. ~, j. Galați>; dăruit lui Petru ușar 158.
- ***Tomești** (hotarul lui Toma), sat, la Cirligătura; <lingă Popești, c. ~, j. Iași>; în hotar cu Milcinești 244; întărit lui Toma 116; partea numită Lazul, cumpărată de domn și dăruită m-rii Voroneț 204.
- Tomești** (Tomiști; unde au fost Dragomir Sorocoteaja și Șandru), sat, pe Sirețel; <azi R.S.S. Ucraineană, ulterior Suceveni, nume schimbat în Șiroka Poliana, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit lui Iurie Șerbici 69; dăruit de acesta m-rii Putna 285.
- <**Tomești** sat, c.s. ~, a.m. Iași, j. ~>; prisacă lingă ~, v. Balica (prisaca lui ~).
- Tomiști**, sat, v. Tomești.
- Tomșa**, sat; <c. Hoceni, j. Vaslui>; în hotar cu satul Șișcani VII.
- Toplița**, piriu; <afluent al Moldovei, la Mălini, c. ~, j. Suceava>; moară pe ~ 236.
- Toplița** (Topolița), piriu, afluent al Tazlăului <Mare, în c. Berești — Tazlău, j. Bacău>; hotar 220.
- Toplița** Rece, loc, pe Suha Mare, la Știlbicanii; <în s. Stulpicani, c. ~, j. Suceava>; sat la ~ 40.
- Topolița**, piriu, v. Toplița.
- <**Topor**>, sat, v. Toporeștii Vechi.
- Topor**, v. și Ioanăș ~.
- Toporăuți**, sat, cu cuturi, peste Prut, ț. Cernăuți <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Noua Suliță, reg. Cernăuți>; primit de domn de la Toader, fratele lui Hărman pircălab, în schimbul satelor Pogănești și Călinești; dat de domn împreună cu satul Grigorești, fiilor lui Fedco Stărostici în schimbul satelor Frătăuți, Botișani și Climăuți 54.
- Toporeștii Vechi**, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, s. Topor, în Cărpini, c. ~, r. Kotovsk>; o parte din hotarul satului ~, întărită lui Stețco 121.
- Torontai** (unde au fost ~), cătun al satului Murgoceni, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, probabil în r. Călărași>; întărit nepoților lui Mihăilă gramatic 262.
- Tota**, țigan; tatăl lui Calincea 18.
- Tota**, țigan, tatăl lui Țitul; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.
- <**Totoiești**, sat, c. Tupilați, j. Neamț>; sat în ~, v. Negoești.
- Totruș**, v. Trotuș.
- <**Trebeș**>, sat și piriu, v. Triabăș.
- Trei** Gloduri, loc; <lingă Podriga, c. Drăgușeni, j. Botoșani>; hotar al unui loc pustiu de pe Podraga 118.
- Trestiana**, piriu; <afluent al Birladului la E. de m. Birlad, j. Vaslui>; în hotarul tirgului Birlad 151.
- Trezuscul**, v. Toader ~.
- Triabăș** (Triabeș), piriu; <Trebeș, afluent al Bistriței sub numele de Birnatul>; sat pe ~ 52.
- Triabăș** (Triabeș), sat, pe piriul Triabăș; <Trebeș, c.s. Mărgineni, m. Bacău, j. ~>; dat de Coste Tudor și rudele sale în schimbul satul Drăgești 52.
- Triabeș**, piriu și sat, v. Triabăș.
- Tricolescul**, v. Ioanăș ~, Ivașcu ~.
- Trif**, fiul Anușcăi; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul Tăvești și confirmare pentru satul Gănești și Seliștea lui Bibarț 130.
- Trif**, fiul Mărinei; cumpără și primește întărire, împreună cu fratele său, pentru jumătate din satul Dobreni 254.
- Trif**, nepotul Iri Ivul Mindrea; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Scanfir-ești 131.
- Trif** Borzescul, tatăl lui Borcea și al Dragolei IX.
- Trif** Sogne; cumpără și primește întărire pentru a patra parte din satul Doncești 210.
- Trifan**, fratele lui Lupe 16.
- Trifu**, fiul Malei; cumpără și primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru a treia parte din jumătatea de jos a satului Florești 184.
- Trezuscul**, v. Toader ~.
- Troian**, val de pământ, la Albotești, <lingă Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; în hotar 50.
- Troian**, val de pământ, la Fărceni; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Cahul, r. ~>; sat din jos de ~ 282, 285.
- Troian**, val de pământ, pe Sărata; <azi R.S.S. Moldovenească, la Cazangic, c. Sărata-Nouă, r. Leova>; în hotarul unui loc pustiu 291.

Troian, val de pământ, la Urgiceni, <ulterior Urzici, contopit cu Bahna, c. ~, j. Neamț>; în hotar 88, 201.

Trojoca, sat v. Târjoca.

Trotuş (Totruş), riu, <afluent al Siretului>; sate, selişte și poiană pe ~ 37, 192; ocna de la ~ 283.

*Trudești, sat, pe Piriul Negru; <lingă Ghigoiești, c. Ștefan cel Mare, j. Neamț>; în hotar cu satul Ghigoiești 68.

Tudor (Tudor[a]), v. Costea, ~ Ivan ~, Jorge ~, Mihăilă (Mihul) ~, Petrea ~. <Tudor Vladimirescu, sat, c. ~, j. Galați>; sat lingă ~, v. *Tomcești.

Tudora, fiica lui Oană Căuia; primește întărire, împreună cu sora și nepoții săi, pentru jumătate din satul Căuești 224.

Tudora, fiica lui Sima Rugiră; vinde, împreună cu alți strănepoți ai lui Negrea, satul Sinașeuți 179.

Tudora, fiica lui Toader Căuia; primește întărire, împreună cu frații săi și alte rude, pentru jumătate din satul Căuești 224.

Tudora, fiica lui Udrea; vinde, împreună cu rudele ei, satul unde a fost Balaci 87.

Tudora, fiica Vasilisei, nepoata lui Nan clucer; dăruiește, împreună cu mătușa ei, Drăgălina, jumătate din satul Crănicești 226.

Tudor[a], v. și Tudor.

Tudoran, fratele lui Filip; vinde domnului, împreună cu fratele și sora lui, satul Neagomirești 247.

Tudoran, fratele lui Luca și al lui Oancea; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Oncești 14.

Tudorică, țigan, fiul lui Talpă; dăruit m-rii Putna 77.

Tuduran, nepotul lui Cristea Negrul și al lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezelul Cerlenul, satul Balintesteți și seliştea lui Manea 282.

<Tufeștii de Jos, sat, c. Rebricea j. Vaslui>; sat lingă ~, v. *Crăești.

*Turburea (Turburea), m-re; <lingă Șișcani, c. Hocenii, j. Vaslui>; în hotar VII.

Tulci (livada lui ~), loc; <în Băișești, c. Cornu Luncii, j. Suceava>; în hotar 236.

Turburea, m-re, v. *Turburea.

Turcul, v. Ivanco ~, Simion ~, Toader ~.

Turia, <zonă deluroasă, la nord de m. Iași, de o parte și de alta a Jijiei>; sat la ~ 262.

Tutova, piriu, <afluent al Birladului la Crivești, c. Tutova, j. Vaslui>; sate pe ~ 15, 120, 122, 150, 169, 170, 191, 207, 275, 292; hotar 151.

Tutova, ținut; <în j. Vaslui>; sat în ț. ~ 159; sec. XIX: 192.

Ț

Țara Basarabilor, <Țara Românească>; țigani dobândiți sau aduși din ~ 77, 290.

Țara Lituaniei, mare cnezat; <azi în U.R.S.S.>; boier fugit în ~ 129.

Țapești (sec. XVII, greșit: Zăpeni), sat, pe Birlad, la Olteni; <Lozova, c. Braniștea, j. Galați>; jumătatea de jos a satului, întărită lui Duma Brudur 239.

<Țepoia, sat, o. Motoșeni, j. Bacău>; sat lingă ~, v. *Drăgoești.

Țiban, cel bătrîn, tatăl Ilenei 47.

Țiban, tatăl Mărinei 47.

<Țibeni, sat, c. Satu Mare, j. Suceava>; sat în ~, v. Ivancicăuți.

Țibleșul, top; <în Munții Bistriței>; hotar IV.

Țigănei, sat, la Dimaci; <în Dimaci, contopit cu Suraia, c. ~, j. Galați>; întărit lui Alexa ș.a. 160.

Țintea, nepot de soră al lui Duma; vinde, împreună cu fratele și unchiul său, satul Mănești 99.

Țițul, țigan, fiul lui Tota; întărit cu sălașul său m-rii Bistrița 17.

*Țoban, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Ișnovăț, c. ~, r. Orhei>; în hotar cu satul Iașnovăț XIII.

Țole, fiica Neagăi; vinde, împreună cu surorile și verii săi, satul Petrești 278.

Țutcă, v. Ioan ~.

Țutco, v. Ioan ~.

U

Udoba, v. Giurgiu ~.

Udrea, tatăl Tudorei și al Anușcăi 87.

U.H., inițialele unui nume pe o pecete în fum (sec. XVII) 30.

Ulca, fiica lui Danciul Ciuciu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, jumătate din satul Dvorăște 31; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru satul Dăncești 63.

Uliul, v. Milea ~.

Ulmi, loc; <lingă Secuieni, c. ~, j. Neamț>; sat la ~ 146.

*Ulmi, sat, mai sus de gura Săratei; <lingă fostul sat Gura Sărăței, strămutat în Berezeni, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Lupe, fratele lui Trifan 16.

*Ulmi, sat, pe Spiroasa; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Schinoasa, c. Gura Galbenei r. Cimișlia>; în hotar cu un loc pustiu 270.

<Uncești>, sat, v. Oncești.

*Ungurași, sat, pe Piriul Negru; <între Ghigoiești, c. Ștefan cel Mare, și Dulcești, c. ~, j. Neamț>; în hotar cu satul Ghigoiești 68.

Ungureanul, v. Oanăș ~.

Ungureni, sat; <Călugăra, nume schimbat recent în Măgura, c.s. ~, m. Bacău, j. ~>; în hotar cu un loc, un schit și o prisacă, de lingă Bacău X.

*Ungureni, sat, pe Siret; <lingă Vercicani, c. Liteni, j. Suceava>; dat de domn Mitropoliei Sucevei în schimbul satului Vicovul de Jos 34.

<Ungureni, s.c. al c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galați>; sat probabil lingă ~ , v. *Ogrinești.
 <Unțești>, sat, v. Onțești.
 U. Orlandini, consilier aulic; autentică trad. germ. (1784) 32—34.
 Urduș, v. Toader ~ .
 Urgiceni, (Urjiceani; <sec. XVIII: Urzici, ț. Neamț>), sat; <contopit cu Bahna, c. ~ , j. Neamț>; întărit lui Miclăuș și fratelui său, Ianco 88; vindut de aceștia popii Ivan Arame 201.
 Urlița, fiica lui Aver; primește întărire, împreună cu unchiul, fratele și verii săi, pentru jumătate din satul Marcoviciani și pentru satele Terpești 273.
 Urita, fiica Malei și nepoata lui Giurgiu Piatră; vinde satele unde au fost Roman și Hodco, unde a fost Comănel și Dobroslăvești 62, 65, 221.
 Urjiceani, sat, v. Urgiceni.
 Urlat, v. Comoara lui ~ .
 <Urлаși, sat, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; sat în ~ , v. Mănești.
 Ursu, v. Orsu.
 Ursul; cumpără și primește întărire pentru jumătate din satul Stircești 15.
 Urvicolesă, sat, ț. Cernăuți; <azi R.S.S. Ucraineană, Buda Mică (?), c. Buda Mare, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit m-rii Putna 285.
 Urzici, sat, v. Urgiceni.

V

<Vaculinți (unde a șezut Zernă), sat, sub Codru; <Văculești, c. ~ , j. Botoșani>; întărit m-rii Moldovița 240.
 Vad, loc, pe Bahlui, la Nămisnici; <în Banu, c. Dumesti, j. Iași>; sat la ~ 10.
 Vad, loc, pe Putna, la Călimănești; <lingă Bătinești, c. Țițești, j. Vrancea>; sat la ~ 218.
 Vad, loc, pe Siret; <la Vercicani, c. Liteni, j. Suceava>; sat la ~ 34.
 Vadu Neguțătorului, vad, la Stețcani; <Tescani, c. Berești-Tazlău, j. Bacău>; seliște la ~ II.
 <Vadu Roșca, sat, c. Vultur, j. Vrancea>; seliște probabil lingă ~ , v. Seliștea lui Dănu.
 Vadul lui Căliman, loc, pe Gostileasa; <în Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț>; în hotar 42.
 <Vadurile>, sat, v. Polițeni.
 Valea Adîncă, loc, <la Adincta; azi R.S.S. Ucraineană, or. Hliboca, r. ~ , reg. Cernăuți>; în hotarul satului Cozmin 36.
 <Valea Albă, sat, c. Războieni, j. Neamț>; sat lingă ~ , v. *Dragomirești.
 <Valea Arinilor, sat, c. Măgirești, j. Bacău>; sat în ~ , v. Doncești.
 Valea Cahovului, valea <piriului Cahul; azi R.S.S. Moldovenească, r. Cahul și r. Vulcănești>; în hotar 282.

<Valea Ciorănilor>; loc, v. *Cioreni, sat.
 Valea Colibelor, vale, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; hotar VII.
 Valea lui Cucoară, vale, la Verejani și Ciulinești; <în Probota, c. ~ , j. Iași>; în hotar 258.
 <Valea lui Darie>, sat, v. Muntenii Puțeni, Puțeni.
 Valea lui Stravici, vale; <azi R.S.S. Moldovenească, la Crihana Veche, c. ~ , r. Cahul>; în hotar 282.
 Valea lui Talpalai, loc la Sinești și Onicicani; <c. Sinești, j. Iași>; în hotar 261.
 <Valea Lupului, sat, c. Vultureni, j. Bacău>; sat probabil lingă ~ , v. *Tivești.
 Valea Niagului, vale, peste Prut; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă iezorul Roșul, r. Cahul>; în hotar 282.
 Valea Seacă, piriu; <afluent al Elanului la Hoceni; c. ~ , j. Vaslui>; hotar VIII.
 Valea Uleului, vale, la Șișcani; <c. Hoceni, j. Vaslui>; hotar VII.
 Valea Ulmușorilor, loc, la Cirligătura; <lingă Rădeni contopit cu Popești, c. ~ , j. Iași>; în hotarul satului Milcinești 244.
 Valeva, cătun al satului Coțmanul Mare; <azi R.S.S. Ucraineană, c. ~ , r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit Episcopie de Rădăuți 289.
 *Valuani, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă Gruseva, r. Dubăsari>; în hotar cu satul Iașnovăț XIII.
 <Vama>, sat, v. Moldovița (la gura piriului ~).
 Vană Petrescul, fratele lui Stan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru o jumătate din satul Cucoșeri 176.
 Vartholomei Mazerianulu (Măzăreanu), arhimandrit al m-rii Putna; traduce acte slavone (1766 și 1778) 76, 288.
 Vasca, fiica lui Andreica Ilieșcul, nepoata lui Iliș ceășnic; vinde domnului, împreună cu unchiul și frații săi, satul Botoșanțai (Botoșești) și, împreună cu frații săi, satul Peletiucești 113, 252.
 Vasca, fiica lui Gagea; vinde domnului, împreună cu fratele și unchiul săi, satul Milcinești 244.
 Vasca, fiica Nastasiei, nepoata lui Stoian; primește întărire, împreună cu vara ei, Tața, pentru trei sate 231.
 Vasca, sora lui Iurșa aprod și a Marușcăi și nepoata lui Crăciun Belcescu; primește întărire pentru satul Șărbesti, în urma împărțirii cu frații săi a satelor moștenite 111.
 Vasca, vara lui Mircea, a lui Vlad ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiu 118.
 Vasco; cumpără și primește întărire, împreună cu alții, pentru jumătate din satul Fofișești 154.
 Vasco, fiul lui Coste Murgociu, nepotul lui Mihail gramatic; primește întărire, împreună cu frații și vărul său, pentru satele Murgoceni, Bășeni, Iacobeni ș.a. 262.
 Vasco, fiul lui Iurie și nepotul lui Micul; vinde, împreună cu rudele sale, o parte din satul Durnești 229.

- Vasco, fiul lui Ivan Nema; vinde domnului, împreună cu sora lui, satul Călinești 54.
- Vasco, fiul lui Hodco Dolbnici; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Vasco, fratele lui Șandrea și al Anușcăi; vinde, împreună cu rudele sale, satul unde a fost Balaci 87.
- Vasco, fratele Malei; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- Vasco Levici, tatăl Fedorei și al Milcăi 118.
- Vasilca, fiica lui Cozma, nepoata lui Balița; vinde, împreună cu vara sa, două părți din satul Dobrienești 46.
- Vasilca, sora lui Albul Voinescul și a Anei; cumpără și primește întărire, împreună cu aceștia, pentru satul Oidești 122.
- Vasile Niacul, uricar; traduce act slavon (sec. XVIII) 163.
- Vasilica, fiica lui Dragoș Dzeamă de la Zeletin; vinde domnului, împreună cu fratele și surorile sale, satele Hîntești și unde a fost Neagă Taurul 102.
- Vasilie, episcop de Roman 40, 42; primește danie satele Muntenii-Scutași 235 și Munteni XI.
- Vasilie, popă; egumen al m-rii Pobrata 258.
- Vasilie, tatăl lui Ion 177, 178.
- Vasilie (greșit), v. Duma, pircălab.
- Vasilie, v. și Vasili.
- Vasilisa, mama lui Mihăilaș și a lui Copaci 91.
- Vasilisa, mama Tudorei 226.
- Vasiu, țigan; dăruit cu copiii săi m-rii Putna 77.
- Vasli, diac; traduce act slavon (1725) 143.
- Vaslui, piriu, (afluent al Birladului la or. Vaslui, j. ~); sat pe ~ 268; hotar 96, 295..
- Vaslui, tirg; (or. ~, j. ~); tirgoveți, șoltuzi și pîrgari; întărirea vechiului hotar al tirgului și a scutirii tirgoveților de vama mică de la ~; vama din pește a tirgului ~; sate alipite de domn hotarului tirgului ~; privilegiul tirgului ~ 96; acte scrise la ~ 114, 152—154, 156—164 168—172, 175, 206, 207, 210, 211, 213, 216—227, 265, 266, 268, 269, 271, 273—278, IX; v. și Băilă din ~; sat lângă ~, v. *Ștefan Mesehnea (unde au fost casa lui ~); loc în ~, v. Fintfna Stanciului.
- Vasutca, fiica lui Cozma al lui Șandru; vinde domnului satul Muntenii Scutași 235, XI și, împreună cu nepoții ei de frate, satul Mogoșești 293; cumpără satele Hodorecinți și Gvozdenți 294.
- Vasutca, fiica lui Mihul; vinde domnului, împreună cu rudele sale, mănăstirea de la obârșia Dobrovățului și cinci sate de pe acest piriu 295.
- Vasutca, fiica lui Romașco, nepoata lui Drăgoi; primește întărire pentru satele Drăgoești, Lucăcești, Botești și Căcăceni 230.
- Vasutca, vara lui Șteful pircălab; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeuil 118.
- ⟨Văculești⟩, sat, v. Vaculinți.
- ⟨Vădeni, sat, c. Murgeni, j. Vaslui⟩; sat lângă ~, v. *Rădeni.
- ⟨Văleni⟩, sat, v. Băicăuți (unde a fost Hodor vataman).
- Văscan (Vascan) al lui Vladici (Vladicin), (diac), scrie acte 260, 262, 263, 275.
- Văsii Șanga, tatăl Elisaftei 59.
- Văsiu, fratele lui Fete și al lui Tatul; primește întărire, împreună cu frații săi, pentru jumătate din seliștea Fundeni 162.
- Vărhan, țigan, fiul lui Danciul; dăruit m-rii Putna 77.
- Veaguva, piriu la Iașnovăț; (azi R.S.S. Moldo-venească, la Iașnovăț, c. ~, r. Orhei); in hotar XIII.
- Veltuz, v. Ioan ~.
- Veniamin, mitropolit al Moldovei; autentifică copie slavonă și traducere românească (1813) 51.
- *Verbiia, sat, pe Jijia; (lingă Dimăcheni, c. Corlăteni, j. Botoșani); întărit lui Ivancă Birlici și surorii sale, Anușca 6.
- ⟨Vercicani, sat, c. Liteni, j. Suceava⟩; sat lângă ~, v. *Ungureni; loc la ~, v. Vad.
- ⟨Vercicani⟩, sat, v. Vereșcani.
- *Verejani (unde a fost Dan), sat, pe Prut; (lingă Ciulinești, contopit cu Probota, c. ~, j. Iași); întărit m-rii Pobrata 258.
- Vereșcani, sat, cu moară, pe Siret, la Vad; (Vercicani, c. Liteni, j. Suceava); întărit Mitropoliei Sucevei 34.
- ⟨Verești⟩, sat, v. Averești.
- Veșea, piriu; (Vișeu, afluent al Putnei, la s. Putna, c. ~, j. Suceava); in hotarul branștii m-rii Putna 74, 283.
- Veșea, (podul lui ~), pe Piriul Negru; (in Vlădiceni, c. Birgăuani, j. Neamț); in hotarul satului Gostilești 42.
- Vicobirță, vătav; martor V.
- ⟨Vicov⟩, piriu, v. Șicov.
- ⟨Vicovu de Jos⟩, sat, v. Jicovul de Jos.
- ⟨Vicovu de Sus⟩, sat, v. Jicovul de Sus.
- Vicșani (Vicșineți, Vișșani), sat, pe Suceava, ț. Suceava; (Vicșani, c. Mușenița, j. Suceava); cumpărat, dăruit și întărit de domn m-rii Putna 35, 285; biserica din ~, fostă ascultătoare de Episcopia de Rădăuți, pusă sub ascultarea m-rii Putna 73, 74.
- Vicșineți, sat, v. Vicșani.
- Viedzuri, loc, (la Știubieni, c. ~, j. Botoșani); in hotarul satului Ștubeuil 118.
- Viezuri, loc, la Cirligătura; (lingă Rădeni, contopit cu Popești, c. ~, j. Iași); in hotarul satului Milcinești 244.
- Vigșani, sat, v. Vicșani.
- Vilia, piriu, (afluent al Racovățului; azi Racovățul superior); sate pe ~ 294.
- Vilna (Vinna), piriu; (afluent al Birladului lângă or. Negrești, j. Vaslui); sat pe ~ 127, 198.
- Vilna, v. și Pătru ~.

- Vișa, fiica lui Micul; primește danie, împreună cu frații săi, satul Botoșanța (Botoșești) 113.
- Vișa, fiica lui Sasu pitar; vinde un sat pe Tamaș 53.
- Vișneuți, piriu; <Ișnovăț, azi R.S.S. Moldovenească, afluent al Bicului la Singera, c. ~ . r. Anenii Noi>; loc pustiu și sate pe ~ 265.
- *Vitejești, sat, la Codru; <intre Fundeanu, c. Drăgușeni, și Smulți, c. ~ , j. Galați>; act pentru ~ 147.
- *Vitoltești, sat, la gura Bujorului, pe ambele părți ale Elanului; <lingă Gușiței, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui>; întărit lui Ivanco și lui Gavril 57.
- Vițeu, piriu, v. Vețea.
- Vilcea, soțul Olgăi; satele lui ~ , rămase domniei 37, 38.
- Vilcea Batirescul, fratele Marușcăi 126.
- Vilbovăț, sat, ț. Suceava; <Volovăț, c. ~ , j. Suceava>; biserici din ~ , întărite Episcopiei de Rădăuți 73.
- <Vilsănești>, sat, v. Vlăsănești.
- Virstatu, v. Ivanco ~ .
- Virstatul, virf; <in Munții Bistriței, j. Neamț>; hotar IV.
- *Virstați, sat, la Cirligătura; <lingă Goești, c. Lungani, j. Iași>; întărit nepoților lui Bratul viteazul 84.
- Vlad, fiul Stanei, nepotul lui Rus Toader; vinde satul Ruseni 292.
- Vlad, fiul lui Vlad Orbescul; primește întărire, împreună cu unchii și frații săi, pentru satele Rășpoci, Iliiești și Cățelești 101.
- Vlad, fratele lui Mihăilă VII, VIII.
- Vlad, nepotul lui Cristea Negrul și al lui Giurgiu; vinde domnului, împreună cu rudele sale, iezulul Cerlenul, satul Balintești și seliștea lui Manea 282.
- Vlad, nepotul lui Vasco, al Malei ș.a.; vinde domnului, împreună cu rudele sale, satul Ștubeiul 118.
- Vlad Negrul, sat, pe Soloneț, ț. Suceava; <in Soloneț, c. Todirești, j. Suceava>; biserica de la ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Vlad Orbescul, tatăl lui Diadco, al lui Vlad și al Neagoslavei 101.
- Vlad Semenescul; primește întărire pentru jumătate din satul Vlădești 200.
- Vlad, v. și Fintina lui ~ , loc.
- Vlad v. și Corod ~ , Măcău ~ , Oriș ~ .
- Vlădeni (unde a fost Oriș Vlad: 1813: Corni), sat, cu mori, pe Siret; <Corni, c. ~ , j. Botoșani>; cumpărat de domn și dăruit m-rii Voroneț 51.
- Vladici, v. Vascan al lui ~ .
- Vladicico, v. Ivașco ~ .
- Vladicin, v. Vladici.
- <Vladnic>, piriu, v. Hlabnic.
- Vladul, fratele lui Cozma, al Neagăi și al Stanei; cumpără și primește întărire, împreună: cu aceștia și cu nepoata lor, pentru jumătate din satul Florești 182.
- Vlaicu, fiul lui Scoarță; vinde satul Bezăriceni 217.
- Vlaicul, fratele lui Iațiu Dolha; vinde, împreună cu acesta, satul Peletiucești de Jos 252.
- Vlașin, bunicul (unchiul?) lui Ciocan; cumpără și primește întărire, împreună cu acesta, pentru a treia parte din satul Argișani 185.
- Vlașin, fiul lui Giula Pintece; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satele Mărcești și Grijlivi și pentru o jumătate din Horodniciani 186.
- Vlașin, fiul lui Iuga, nepotul lui Alexa; primește întărire, împreună cu rudele sale, pentru satul unde a fost casa lui Alexa 127; vinde, împreună cu frații săi, a treia parte din satul Alexești 199.
- Vlașin (greșit: Iancușăni), nepotul lui Sima Rugină; primește întărire pentru unele sate, in urma împărțirii acestora cu rudele sale 175.
- Vlașin, tatăl lui Dragotă și al Negritei 54.
- Vlașin (unde a fost ~), v. Polițeni, sat.
- <*Vlașinești>, sat, v. *Argișani.
- Vlăcsan (satul lui ~), v. Vlăsănești, sat.
- Vlăsănești (satul lui Vlăcsan), sat, pe Bistrița mai sus de Bacău; <in m. Bacău, j. ~ >; dat, in schimb, m-rii Bistrița de Alexandru <cel Bun> și primit, in schimb de Ștefan <cel Mare>, de la aceeași mânăstire 247, 256.
- Vlădăuți (Vlădeni), sat, cu moară, pe Siret; <Vlădeni, c. ~ , j. Botoșani>; întărit Mitropoliei Sucevei 34; in hotar cu satul Mindrești 109;
- sat in ~ , v. Sirbi.
- Vlădăuți, sat, ț. Suceava; <Vlădeni, contopit cu Mihăileni, c. ~ , j. Botoșani>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
- Vlădeni, sat, v. Vlădăuți.
- *Vlădești (ce s-au numit Leucești), sat, pe Racova; <pe teritoriul s. Ivănești, c. ~ , j. Vaslui>; jumătate din partea de sus a satului, întărită lui Vlad Semenescul 200.
- <Vlădiceni, sat, c. Birgăuani, j. Neamț>; sat in ~ , Gostilești;
- loc in ~ v.. Vadul lui Căliman,
- Voica, mama lui Ivul 248.
- Voina, jude; satul unde a fost jude ~ , întărit 123; v. și Oidești.
- Voinescul, v. Albul ~ .
- *Voinești, sat, la obirșia Covurluiului cu apă; <loc și pădure la or. Berești, j. Galați>; in hotar cu un loc pustiu 159.
- <Voinești>, sat, v. Oidești.
- <Voinești, comună, j. Iași>; sat lingă ~ , v. *Nedeiani. *Bogheasa.
- Voislav, tatăl Cristinei 247, 295.
- Voitin, piriu; <afluent al Sucevei la Gălănești, c. ~ , j. Suceava>; sat pe ~ 77.
- Voitin (unde a fost casa lui Hărman și a . . . lui Iațco), sat, cu poiană și finaț, pe Voitin, ț. Suceava; <Voitinel, c. Gălănești, j. Suceava>; cumpărat de domn și dăruit m-rii Putna 77; întărit aceleiași m-ri 285; biserica din ~ , pusă sub ascultarea m-rii Putna 74.

<Voitineli>, sat, v. Voitin.
 Volcineți, sat, țin. Suceava; <azi R.S.S. Ucraineană, Volcineț, c. ~ , r. Hliboca, reg. Cernăuți>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73.
 Volha, pîriu, la s. Almaș, <c. Gircina, j. Neamț>; în hotar 115.
 *Volhovicești, sat, pe Crasna; <lingă Cordeni, contopit cu Vinețești, c. Oltenești, j. Vaslui>; întărit lui Stan și fratelui său, Dan 27.
 <Volintirești>, sat, v. Vornutariu.
 <Volintirești, sat, c. Alexandru I. Cuza, j. Iași>; sat lingă ~ , v. *Băiceni.
 <Volovăț>, sat, v. Vilhovăț.
 <Vorniceni, sat, c. ~ , j. Botoșani>; sate în ~ , v. Glodeni, Stăuceni.
 Vornutariu, sat; <Volintirești, c. Alexandru I. Cuza, j. Iași>; în hotar cu Băiceni 293.
 Voroneț, m-re; <în s. Voroneț, l.c. a or. Gura Humorului, j. Suceava>; hram, v. Sfîntul Gheorghe; egumen 244;
 primește danie sate, seliște, prisacă și vie 40, 51, 81, 82, 204, 244; sat în stăpînirea ei (sec. XVII) 230.
 Voroneț, pîriu; afluent al Moldovei <la or. Gura Humorului, j. Suceava>; hotar 81, 82.
 Vrağhiesc (neamul ~), familie; copie după traducerea unui act făcută pentru neamul ~ (1816) 26.
 <Vulpășeni și Băceni, sate, c. Băceni, j. Vaslui>; sat între ~ , v. *Mihaiu (unde a fost ~).
 Vulpe, v. Giurgiu ~ .
 Vulpescul, v. Dragotă ~ .
 *Vulturești, sat, pe Moisia; <lingă Barboși, c. Hocenii, j. Vaslui>; întărit lui Lupe, fratele lui Trifan 16.

Z

<Zagarancea, sat, c. Berești, r. Ungheni az R. S. S. Moldovenească>; sat în ~ , v. Laslăoani.
 <Zagorna>, sat, v. Zahorna, iezor, gîrlă și prisacă;
 gîrlă, iezor și baltă la ~ , v. și Chișcă (gîrla lui ~), Dubrovca (sub ~), Strîmba. Zahaicană, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Zăhăicani, c. Grușeva, r. Dubăsari>; în hotar cu satul Iașnovăț XIII;
 loc lingă ~ , v. Cornul Orihonsca.
 Zahorna, iezor, gîrlă și prisacă, pe Nistru, <la confluența cu Botna; azi R.S.S. Moldovenească, la Zagorna, c. Chițcani, r. Tiraspol>; întărite m-rii Neamț 254.
 <Zamostea>, sat, v. Zamostia.
 Zamostia, sat, țin. Suceava; <Zamostea, c. ~ , j. Suceava>; biserica din ~ , întărită Episcopiei de Rădăuți 73;
 sat probabil lingă ~ , v. *Băsinți.
 Zancea, gîrlă, pe Prut, în dreptul Rogojenilor; <azi R.S.S. Moldovenească, lingă iezorul Rogul, r. Cahul>; în hotar 282.
 Zancea, postelnic, tatăl Drăgălinei 271.
 Zatic, v. Feodor ~ .
 Zăbrăuț, pîriu; <afluent al Siretului la Pădurenii, or. Mărășești, j. Vrancea>; sate pe ~ 55, 133.
 Zăharna, pîriu, afluent al Nistrului la s. Zăharna, <azi R.S.S. Moldovenească, Saharna; c. Saharna Nouă, r. Rezina>; sat la gura pîriului ~ 175.
 Zăharna, sat, pe Nistru, la gura Zăharnei; <azi R.S.S. Moldovenească, Saharna, c. Saharna Nouă, r. Rezina>; întărit nepoților lui Sima Rugină 175.
 <Zăhăicani>, sat, v. Zahaicană.
 Zănești, sat pe Bistrița, mai jos de gura Cracăului; <c. ~ , j. Neamț>; sat ascultător de ocolul curții din Piatra, dăruit de domn m-rii Tazlău 93;
 sat în ~ , v. Stolnici.
 Zăpeni (greșit), v. Tăpești.
 <Zăpodeni>; sat, v. Hodcești.
 Zăpodia Socilor, loc <la Știubieni, c. ~ , j. Botoșani>; în hotarul satului Ștubeiul 118.
 Zăpodia Ulmilor, loc <la Știubieni, c. ~ , j. Botoșani>; în hotarul satului Ștubeiul 118.
 Zărnă, fiul lui Pătru, nepotul lui Tiba; vinde domniului, împreună cu frații săi, satul Ciorsăcești 42.
 <Zărnești>, sat, v. Zernești.
 Zbera, v. Zbiare.
 Zbiare (Zbiarea, Zbierea, Zbera), soful Mușei 52;
 în sfat 4—12, 14—22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51.
 Zbiarea, v. Zbiare.
 Zbiara, v. Zbiare.
 Zeico, tatăl lui Luca 143.
 Zeletin (Zelitin), pîriu, <afluent al Berheciului la Brăhășești, c. ~ , j. Galați>; sate pe ~ 167, 172, 173.
 Zeletin, sat (?). <pe Zeletin; j. Bacău, Vrancea sau Galați>; stăpin de la ~ 102.
 Zelitin, v. Zeletin.
 Zernă (unde a șezut ~), v. Vaculinți, sat.
 Zernești, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, Zărnești, c. ~ , r. Cahul>; întărit lui Andrica și fraților săi 144.
 <Zizincea>, sat, v. Hăoșești.
 Zlătariul, vătămă; satul unde a fost vătămă, întărit 179; v. și Sinașeuți.
 Zoica, bunica Marinei 43.
 Zoica, fiica lui Iurie Dăvidescul; vinde, împreună cu frații săi, jumătate din satul unde a fost Cirste 79.
 Zoica, nepoata lui Marcu; primește întărire, împreună cu surorile sale, pentru satul Bălești 277.
 <Zorleni, sat, c. ~ , j. Vaslui>; sate lingă ~ , v. *Borăști, *Grijlivi, *Mărcești. *Movila (unde au fost jude Bora);
 sat probabil lingă ~ , v. *Lipenești.
 <Zvoriștea>, sat, v. Dvorăște.

A

<acte> (cărți, drese, ispisoaace, înscrisuri, privilegii, scrisori, urice);
 <după emitenți>: ~ domnești: *passim*;
 <după beneficiari>: ~ acordate boierilor, m-rilor ș.a.: *passim*, unor țiguri 96, 151.
 <după conținut>; de danie și întărire de stăpîniri, scutiri ș.a.: *passim*; de confirmare a unor privilegii orășenești 96, 151; de întărire a punerii sub ascultarea m-rii Putna și a Episcopiei de Rădăuți a unor biserici 73, 74, 283, de închinare a unei m-ri 76;
 ~ menționate 9, 71, 73—77, 80, 81, 84, 86, 88, 92, 96, 98, 102, 103, 105, 108, 109, 112, — 114, 118, 126, 128, 134, 143, 144, 151, 188, 189, 201, 203, 218, 220, 225, 233—236, 241, 243, 246, 247, 256, 258, 261, 263, 264, 266, 268, 281, 282, 294, 295, VI, XII;
 ~ arse 29, 34, 63, 86; parțial arse (1756) 149; pierdute 80, 84, 105, 108, 109, 126; stricate 34.
 alișverîș 96; v. și marfă.
 <amenzi>, v. gloabe.
 aprozi 111, 131, 132, 143, 172, 195, VI.
 arbori, semne de hotar, v. arini, brazi, carpeni, corni, fagi, meri, peri, plopi, sălcii, stejari, tei, ulmi.
 arginți tătărești (greșit), v. zloți tătărești.
 <arhiepiscopi>, v. mitropolii.
 arhimandriți 35, 36, 38, 74—76 (și sec. XVIII), 77, 96, 118, 246, 256, 261, 282, 283, 285, 288 (1796), 290;
 v. și egumenți.
 arini, semne de hotar 31; ~ însemnați 81.
 armași 23, 50, 134; v. și Bratul, Lupe.
 ascultare, biserici și popi aflați sub ~ 73, 74, 283, 285; cătune sub ascultarea unui sat 289; sate aflate sub ascultarea unei curți domnești 93; seliște pusă sub ascultarea unui țîrg 151;
 v. și imunități, ocol.
 <asociere la domnie>, v. Bogdan — Vlad (Bogdan voievod).
 atenanse 287.
 aurar 230.

B

bahne, hotar 113, 295.
 baie 36.
 bani <dregători>, traduc acte sau autentifică traduceri (sec. XIX) 99, 139, III;
 v. și Ioan Gheuca (1848), Mălinescu.
 bani <monede>, v. arginți, zloți.
 bălți 31, 93, 108, 115, 220, 254, 258, 293;
 v. și iezeze, lacuri.
 băltiugane 282; v. și iezeze.
 biserici 39, 73, 74, 126, 283; biserica Mitropoliei 34;
 v. și mănăstiri.
 boieri: *passim*;
 ~ fugiți din țară 129;
 soții de ~, v. cneaghine.
 <bordeie, de tătari>, v. odăi tătărești.
 bouri, pe semne de hotar 81, 96, 100.
 braniști: mănăstirești 74, 100, 283, 295;
 domnești 293.
 brazi, semne de hotar I; ~ însemnați 81.
 bucovină, v. făget.

C

care (cărute) de pește 78, 96, 151; scutite de vamă 78, 285;
 v. și măși de pește, pește.
 carpeni, semne de hotar 4; ~ însemnați 81, cu o cruce încrestată 108.
 case, ale unor boieri din sate 8, 53, 54, 77, 89, 96, 99, 127, 153, 165, 189, 207, 253, 261, 273, 283, IX;
 ~ arse 29, 86;
 ~ indicînd mărimea unui sat 265, 270, 279; v. și sate;
 ~ semn de hotar 74, 244, 283;
 v. și curți.
 catastif (condică) al Mitropoliei (1844) 205;
 v. și condici.
 călugări 18, 31, 75, 78, 81, 82, 246, 256, 261, 290, 293, X;
 v. și frați, ieromonahi, mănăstiri.
 <călugărițe>, v. surori.
 cămînar (1813) 51.
 căpitani, de darabani, traducători de acte (1798, 1800) 173, 229;
 ~ de menzil (1736) 281; v. și darabani;
 biv vel ~ (1795) 83, 129; sec. XIX: 235.

cărare, semn de hotar 74, 283, VIII.
 cărți domnești, v. <acte>.
 cătune (cotune) ale unor sate 262, 289;
 v. și cuturi.
 ceară, dare din ~ 36, 285, 293;
 v. și pietre de ~ .
 clucer, traduce act slavon (1814) 231.
 ceașnici 87, 170; în sfat XIII; v. și paharnici.
 v. și Moghilă.
 ceată 278.
 cetăți IV;
 v. și Cetatea Albă, Cetatea Nouă, Chilia,
 Hotin, Neamț, Orhei, Soroca, Suceava.
 chișteli 159.
 ciritei, semne de hotar 151, 282.
 cîmpuri, parte a teritoriului sătesc 45; hotar
 4, 36, 38, 75, 88, 90, 96, 118, 121, 128, 134,
 151, 201, 244, 261, 275, 282, 293, X, XIII.
 cinepiști 25, 274.
 clironomi (1804) 28.
 cluceri 31, 226; v. și Nan;
 traduc acte (sec. XIX) 55, 212; v. și
 Pavel Debrici.
 cneaghine <soții de boieri> 38, 43, 51, 242,
 244; v. și jupînese.
 cneji, sate unde au fost ~ 262; v. și juzi.
 codru, în hotar 31, 77, 115, 159, VIII, XIII;
 v. și bucovină, făget, păduri.
 comiși, 79, 81, 82, 129, 130, 226; în sfat 114—
 118, 120—124, 126, 127, 130, 134, 136—
 138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166,
 168—172, 177—179, 181—194, 197, 201—
 204, 206—211, 213, 216, 218, 222—244,
 246—248, 252, 254—257, 260, 263—268,
 271—279, 283, 285, 288, 289, 291—295,
 II—IV, VII—IX, XII, XIII;
 v. și Ilea, Petrică, Stanciul, Șandru;
 v. și Petru, comisul lui Alexandru, fiul
 lui Ștefan cel Mare.
 condicar (1828) 22.
 condică mănăstirească (1771) 14.
 consilier aulic superior, autentifică trad. (1784)
 32—34.
 corn, semn de hotar 4.
 cotune, v. cătune.
 croitor, v. Costea Croitorul.
 cronograf, v. hronograf.
 cruce încrestată, semn de hotar 108.
 curmătură, semn de hotar IV.
 curte domnească 93;
 v. și ocol.
 curți boierești 54, 55, 80, 108, 109, 149, 247,
 256; ~ mănăstirești I; v. și case;
 v. și dvoriște.
 cuturi, ale unor sate 31, 54, 56, 80, 96, 176.

D

danii, domnești 31, 34, 51, 54, 75—77, 81,
 82, 86, 93, 102, 118, 204, 244, 246, 247,
 256, 258, 261, 269, 282, 283, 285, 295;
 particulare 97, 102, 127, 234, 260.

dare <vlădicească>, plătită m-rii Putna de
 preoți din satele m-rii din ținuturile
 Suceava și Cernăuți 73, 74, 283.
 darabani (1798, 1800) 173, 229.
 dascăli, traduc acte (sec. XVIII—XIX) 1, 4,
 8, 20, 43, 49, 57, 60, 62, 81, 90, 95, 99,
 100, 109, 110, 112, 113, 115, 122, 123, 127,
 141, 149, 180, 185, 207, 224, 231, 241,
 244, 252, 253, 255, 257, 258, 260, 261, 269,
 272, 279, 290, 291, 295, II, IV, VII, VIII.
 dealuri, hotar 4, 36, 44, 50, 55, 74, 81, 88, 96, 100
 102, 109, 113, 115, 118, 121, 127, 128, 131,
 134, 145, 154, 159, 185, 201, 226, 236,
 244, 250, 258, 261, 274, 275, 282, 283, 293,
 295, I, IV, VII, X, XIII.
 dedină: *passim*.
 desetină, din varză și din pește proaspăt 39.
 desherență 38.
 dieci, domnești, scriitorii de acte: indicați 6,
 26, 27, 51, 57—59, 65, 69—71, 74—77,
 80—83, 87, 89, 91, 96, 97, 102—105, 107,
 109, 117, 118, 122—124, 136, 137, 153, 179,
 181, 182, 201, 288, 291, 292, I, II, XIII;
 dăruiesc, cumpără sau fac schimb de
 sate și seliști 127, 134, 229, 230;
 ~ de visterie 65, 70, 83;
 ~ (sec. XVIII—XIX), copie sau traduc
 acte 112, 136, 143, 221, 231, 243, 244, 268;
 ~ de divan; copie, traduc, sau autenti-
 fică acte (sec. XVIII—XIX) 51, 79, 106,
 173, 231, VII;
 v. și grămățici, pisari, uricari.
 diacon, traduce act slavon (sec. XVIII—XIX)
 47, 167, XII.
 dijmă de pește 282.
 divan (sec. XIX) 235, VII;
 v. și dieci de ~ , logofeți de ~ , tălmaci
 de ~ ;
 v. și sfatul domnesc.
 dîrste (șteze) 32.
 doamnă <soție de domn>; danii pentru pome-
 nirea unei doamne 34, „pentru sănătatea
 și mintuirea” unei doamne 75—77, 81,
 82, 86, 118, 204, 240, 244, 247, 254, 261,
 282, 283, 286, 289, 293, 295.
 domni ai Moldovei: *passim*.
 dragoman, tălmaci 292.
 dregători domnești: *passim*; ~ vlădicești,
 opriți a intra în satele m-rii Putna 283.
 drept de a paște vitele, de a pescui și de a vîna
 fiare în braniște 74, 283; ~ de judecată
 al egumenului asupra preoților 283.
 drese, v. <acte>.
 drobi de sare, dăruși unei m-ri 283.
 drumuri, hotar 3, 36, 75, 81, 88, 96, 108, 118,
 131, 151, 185, 201, 204, 236, 244, 250, 258
 261, 274, 275, 282, 293, 295, I, IV, VII,
 VIII, X, XIII;
 ~ mari 36, 81, 96, 113, 128;
 ~ mici 36; ~ vechi 42, 50, 88, 201;
 v. și șleau.
 duhovnic 235.

dumbrăvi, hotar 88, 90, 96, 127, 131, 134,
151, 159, 201, 256, 261, 293, 295;
dumbrăviță 50; v. și păduri.
duminica, liturghie ~ 293.
dvoriște 149; v. și curți.

E

egumeni 9, 17, 18, 31, 35, 36, 38, 40, 51,
54, 75—77, 81, 82, 86, 96, 100, 118, 204,
244—247, 254, 256, 258, 261, 282, 283,
285, 288, 290, 293, 295, X;
v. și arhimandriți, mănăstiri.
episcopi 19, 39, 42, 73, 235, 283, 289, VII,
X, XI, sec. XIX: 42;
v. și Ioanichie, Theotist, Vasilie.
episcopii, v. Episcopia de Rădăuți, Episcopia
(Mitropolia) de Roman.
epitrop (1804) 28.
exarh al Mitropoliei, copie act (1782) 4.

F

fagi, semne de hotar 81; ~ însemnați 2, 81,
295.
falce <unitate de măsură> 75, 244, 246;
v. și vii.
făget, hotar 36, 81, 88, 90, 100, 108, 109,
115, 151, 201, 204, 261, 293, 295;
v. și codru, pădure.
fertale <unitate de măsură> 244, 246;
v. și vii.
fiare, drep de a vina ~ 283.
fînețe 40, 77, 236.
fintini, semne de hotar 31, 38, 96, 109, 128,
145, 151, 181, 226, 246; I, VII, VIII;
părți ale unui sat 52, 164.
frasini, semne de hotar 31, 115, X; ~ în-
semnați 96, 261; ~ cu bour 96.
frați (călugări) 9, 31, 81, 82, 96, 246, 293;
v. și călugări, mănăstiri.

G

giupînese, v. jupînese.
giuzi, v. juzi.
giudecătorie, v. judecătorie.
girle, 93, 254, 275, 282, 285.
gloabe, din sate mănăstirești 285;
v. și imunități.
globnici 172; oprîți să intre în sate mănăsti-
rești 78.
glod (gloduri), hotar 100, 118, 145, 185.
gramatici 250, 263; scriu acte 32—34, 69,
120, 121, 126, 127, 130, 133, 134;
traduc acte (1732, 1756) 2, 173, 281;
v. și dieci, pisari, uricari.
grădiște, hotar 282.

gropi, semne de hotar 74, 128, 151 (săpate),
226, 283, VII.
grui, hotar IV.
gumelnici 91, 236.

H

heleșteie 52, 90, 96, 115, 181; iazul heleșteului
90;
v. și iazuri, iezero, iezătură.
hiclenie, sat pierdut pentru ~ 129.
hîrtoape, hotar XIII.
hlabnice, hotar 90, 145, 282.
holtei, țigani ~ 18, 39.
hotare <limite>, ale unor stăpîniri, indicate
2—4, 25, 31, 36, 38, 42, 44, 50, 55, 68,
74, 75, 81, 82, 88, 90, 96, 100, 102, 108,
109, 113, 115, 118, 121, 127, 128, 131,
134, 145, 151, 159, 185, 201, 204, 226,
236, 244, 246, 247, 250, 258, 261, 274,
282, 283, 291, 293, 295, I, II, IV, VII, VIII
X, XIII;
~ descrise parțial 68, 121, 291;
~ ale unor țiguri 96, 151;
~ comune mai multor stăpîniri 34, 96,
192;
~ nestabilite (cît va putea stăpîni
indestul, după obicei) 284, 291, 293;
sate în același hotar 34, 96, 261; sat
și seliște în același hotar 37; sat așezat pe
hotarul altui sat 293;
v. și sate;
~ vechi: *passim*.
semne de ~, v. arbori.
hotarnici, boieri 31, 75, 118, 127, 131, 134,
282, VII, VIII.
hramuri: Adormirea Maicii Domnului 17,
35, 36, 38, 54, 74, 76, 77, 81, 82, 96, 118,
246, 261, 282, 283, 285, 290, I, X; Buna-
vestire 31, 75, 240, 288; Coborîrea Sfin-
tului Duh 295; Înălțarea Crucii 76;
Înălțarea Domnului 18, 254, 293; Nașterea
Fecioarei Maria 86, 93, 100; Schimbarea
la Față 247; Sfîntul Gheorghe 33, 34, 40,
51, 81, 82, 204, 244, 287; Sfîntul Nicolae
19, 73, 258, 289; Sfînta Paraschiva
39, 42, 235;
v. și biserici, mănăstiri.
hrisoave, v. <acte>.
hronograful domnilor (1815) 141.

I

iazuri 25, 36, 42, 90, 96, 97, 128, 145, 246,
250; ~ vechi 35; iazul heleșteului 90;
v. și heleșteie, iezero, iezătură.
ieromonahi 164 (sec. XIX), 168, 172, 244,
246, 273, X;
v. și călugări, frați, mănăstiri.
iezătură, hotar 128; v. și iezer.
iezero 123, 130, 196—198, 204, 227, 239, 254,
282, 285;
v. și bălțiugane, bălți, iazuri, iezătură.

imunități 73, 74, 78, 283, 285.
ispisoace, v. <acte>.
isprăvnicie (1817 și 1819) VII.
izvoare, semne de hotar 74, 81, 115, I, IV,
VII, VIII.

I

impărțiri de sate, v. sate.
imprumut de banisiec. (XVII) 11.
închinare a unei m-r 76.
inscrisuri, v. <acte>.
înnoire de biserici 73 74.
întemeiere de sate 8, 284.

J

jicnicer, traduce act (1840) 172; v. și Neculai
Teni.
jidovină, în hotar 88, 201.
jitnicer, v. jicnicer.
joia, liturghie ~ 293.
judecători, opriți a intra în sate înmănăstirești
78.
<judecătorie> (1824) 175.
judecii 42, 43, 105; sat cu două ~ 43;
v. și cătune, cuturi, părți, sate.
județi <juzi> 235; v. și juzi.
jupînese <cneaghine> 52, 241.
jupîni <pani> 96.
juzi, sate unde au fost ~ 21, 43, 96, 105,
122, 128, 134, 170, 209, 223, 235, 256, 268,
274, XI; v. și județi;
v. și cnezi.

L

lacuri 44, 159, 270, II;
v. și bălți, iezere.
legea veche (obiceiu vechi) 96, 151.
lei, imprumutați (sec. XVII) 11.
liturghie: marțea 31; joia 293; simbăta 246,
duminica 293.
locotenent, traduce act slavon în limba ger-
mană (1782) 36.
locuri, de sat 51; de moară 7, 95, 126, 220;
de prisăci 93; pustii 93, 118, 159, 220,
265, 270, 279, 284, 291.
logofeți 28 (1804), 54, 71, 282; logofăt, is-
pravnic de acte: *passim*; v. și Tăutul;
logofăt, primește întărire domnească 166,
hotarnic 31, 75, 204, 282; posesor al unui
uric (sec. XVIII) 201; v. și Isaia, Mihul,
Niagoia;
logofăt al doilea 263, 286;
vel logofăt, traduce act slavon (1701)
216; scrie notă tergală (1821) 224;
v. și Ioan Buhuș. D. Sturza; logofeți,
traduc și autentifică acte (1701—1820)
42, 51, 142;
logofeți de divan, copie act (1820)
112;
logofăt de taină, traduce act slavon
(1755) 7;

verifică copie slavonă și traducere ro-
mânească (1813) 51; v. și Iordache Canta;
logofăt al Episcopiei de Huși, traduce act
slavon (1785) 268.
lozii, semn de hotar 31.
loznițe, semn de hotar 100.
lunci, hotar 31, 38, 96, 113, 115, 258, 293.
lunea, paraclis ~ 31.

M

marfă 151; v. și alișverși.
marțea, liturghie ~ 31.
măcelar 244.
măji de pește 96, 151; scutire de vamă 285;
v. și care de pește.
mănăstiri, danii și întăririi domnești acordate
unor ~ 9, 17, 18, 31, 34, 35, 38, 40, 51,
54, 73—78, 81, 82, 86, 93, 100, 118, 224,
230, 240, 244, 247, 254, 258, 262, 285, 290,
293, 295, IV, X; menț. tirzie 164;
v. și imunități;
vind vii sau fac schimb de sate 96,
246, 247, 265;
~ închinare 76, VII; biserici puse sub
ascultarea unei m-ri 73, 74, 283, 285;
m-ri boierești 48, 72, 77, 88, 93, 99, 122,
165, 201;
m-re de la Athos 249;
acte traduse în ~ 164, 288;
sat al unei ~ (sec. XIX) 91;
v. și arhimandriți, biserici, călugări,
egumeni, frați, hramuri, surori;
v. și Bistrița, Dobrovăț, Golia, Homor,
Horodnic, Moldovița, Neamț, Pobrata,
Putna, Tazlău, Tulburea, Voroneț.
<măsuri>, v. care, drobi, fălci, fertale, măji,
ogoare, pietre de ceară.
medelniceri 125, 227, 281; sec. XIX: 108;
v. și Lucaci (1736).
megieși, participă la hotărniciri 1, 118, 125,
134, 204, 244, 246, 282.
meri, semne de hotar 2, 73, 226; ~ însemnați
75.
miedar VII, VIII.
miercurea, parastas ~ 293.
mitropolie, v. Mitropolia Sucevei, <Episcopia>
(Mitropolia) de Roman.
mitropoliți 32—34, 38, 73, 74, 283, I, X; v.
și Theocist;
(1793 și 1813): 31, 51.
mlaștină, întărită unei m-ri 285.
moarte, danie de sat la ~ 260.
monede, v. arginți tătărești, zloți tătărești.
mori 9, 31—34, 36, 42, 51, 54, 56, 65, 75, 76,
80, 83, 86, 93, 108, 126, 128, 143, 156, 161,
186, 200, 222, 224—226, 230, 236, 238,
246, 282, 285, 287, 289, 292, 293, IX;
loc de ~ 7, 95, 126;
morminte, hotar 185.
moșii (sec. XVIII—XIX): *passim*.
movile, semne de hotar, 31, 36, 42, 44, 96,
109, 115, 118, 127, 128, 131, 134, 275, 282,
295, XIII; ~ săpate 31, 36, 38, 50, 81,

96, 108, 118, 151, 204, 244, 258, 261, 282, 293, 295; ~ găunoase 25, 282; ~ vechi 244; ~ noi 244.
muncele 40.
munji, hotar IV.

N

negoț, v. marfă.
negustori (1803) 136.
nevoie (greutate) (sec. XVII) 11.

O

oameni buni și bătrini V.
obcină, hotar 74, 152, 283.
obiceiul vechi, v. legea veche.
<obroc>, 249.
ocină <proprietate moștenită>: *passim*.
ocnă, drobi de sare de la ~, dăruți unei m-ri 283, 285.
ocol, domnesc 93; v. și ascultare, sate.
odăi tătărești 258; v. și tătari.
ogoare 42, 151.
omor 18.
orașe, v. țirguri.
orășeni 246; v. și țirgoveți.

P

paharnici, în sfat 1, 4, 7, 76, 93, 133, 164, 166, 181, 213; hotarnici 181; v. și Iliș; trad. act în limba greacă (1805) 118; v. și Ioan Tăutul; v. și ceașnici.
pani: *passim*.
panițe: *passim*.
paraclis, luna ~ 31.
parastas, miercurea ~ 293.
patriarh 73.
pădureți, semne de hotar 31.
păduri 77, 99; hotar 2, 3, 31, 42, 81, 88, 96, 102, 108, 127, 151, 201, 204, 244, 295, VII, VIII, XIII;
v. și codru, dumberavă, făget.
păhărniceii 50, 81, 82; v. și Sima, Toma.
părți, sate cu două ~ 14, 114, 266;
v. și cătune, cuturi, judecii, sate.
peceți: *passim*; act cu pecete verde 266.
peri, semne de hotar 236; ~ însemnați 75.
pescuit, drept de ~ în braniște 74, 283.
pește 39, 78, 96, 151, 158, 283, 285;
v. și care de ~, măji de ~, desetină din ~.
pietre de ceară 36, 285, 293.
pisari, primesc danii și întăriri 175, 179, 196, 197, 263;
traduc acte slavone (1761) 23;
v. și dieci, grămățici, uricari.

piscuri, hotar 44, 50, 128, 185, 204, 226, 244, 282, 295, VII, VIII, X.
pitari 53; hotarnici 118, 246; v. și Dinga;
v. și biv vel ~; traduc acte slavone (1809—1826) 30, 47, 101, 157, 175, 211, 213, 225, 246; v. și Ioan Stamate;
vel pitar, adeverește copie (1837) 165;
v. și Ioan Veltuz.
pitărel 110.
pîraie, hotar 2, 3, 31, 36, 68, 75, 88, 96, 100, 102, 108, 118, 128, 134, 185, 201, 204, 226, 246, 261, 293, 295, I, IV, VII, X.
pîrcălabi, în sfat 1, 3—12, 14, 17, 18, 20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 42, 43, 45, 47, 49—51, 54, 56, 57, 60, 62, 63, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 97—99, 101—105, 107, 108, 114, 117, 118, 120—123, 127, 129, 130, 134, 136—138, 140, 143, 145, 152—164, 166, 168—172, 177—194, 197, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 221—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 253—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 288, 289, 291—295, II, III, VII—IX, XII, XIII;
hotarnici 143, 244;
v. și Cetatea Albă, Cetatea Nouă, Chilia, Hotin, Neamț, Orhei, Soroca;
v. și Dragoș, Duma, Duma Brudur, Gangur, Grozea Micotici, Ion, Ion Secară, Micotă, Mușat, Negrilă, Purece, Reașeș, Șteful, Toader.
pîrgari 96, 151;
v. și șoltuzi.
plocoane, datorate de preoți 73.
plopi, semne de hotar 127, 258; ~ însemnați 38, 75, 81, 121, 293.
ploscari 29, 42, 247, 276.
plug 61.
poarta m-rii (Homor), semn de hotar I.
poduri 42; ~ umbilătoare 39, 75; ~ de piatră 34.
poieni 3, 31, 36, 40, 72, 77, 86, 100, 108, 115, 159, 192, 204, 220, 295, I, VII.
polcovnici (sec. XVIII—XIX) traduc acte II; ~ de la Mitropolie 4, 31, 72, 81, 82, 118, 121, 127, 128, 151, 171, 173, 193, 196, 201, 204, 220, 229, 261, 262, 282, 293, X;
polcovnic al Postelniciei 220.
pomnire, o zi pe an 247; danii pentru ~ : *passim*.
popi 59, 62, 64, 71, 92, 96, 98, 165, 174, 177, 178, 193, 236, 286; puși sub ascultarea unei m-ri și a unei episcopii 73, 74, 283, 285; cumpără și primesc întărire sau vind sate și prisăci 25, 46, 83, 129, 201, 203, 204, 204, 220, 244;
~, egumeni 9, 17, 18, 31, 36, 38, 40, 51, 54, 74, 75, 81, 82, 86, 93, 96, 100, 118, 204, 244, 246, 247, 254, 256, 258, 261, 288, 290, 293, 295, X;
~ traduc acte (1806, 1852) 133, 174.
portari 264, 266; în sfat 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—

257, 260, 261, 263–268, 271, 273–278, 283, 285, 286, 288, 289, 291–295, IV, XII;
 v. și Luca Arbure, Șandru;
 v. și Suceava.
 postelnici 118, 271; primesc întăriri domnești 156, 161; fac danii 260;
 în sfat 1, 3–12, 14–20, 22, 24, 25, 27, 29, 30, 35–40, 42, 43, 45, 47, 49–51, 54–60, 62, 63, 65, 66, 68–77, 79–84, 86–91, 93, 97–99, 101–105, 107–109, 112, 114, 116–118, 120–124, 126, 127, 129, 130, 134, 137, 138, 140, 141, 143, 145, 146, 152–155, 157–160, 162–164, 166, 168, 169, 171, 172, 178, 179, 181–194, 196, 197, 201–204, 206, 207–209, 213, 216, 218, 222–227, 230–234, 236, 237, 239, 242–244, 246–248, 260, 261, 263–266, 276–278, 283, 285, 288, 289, 291–295, II, III, VII, IX, XIII;
 v. și Cozma Șarpe, Dumșa, Eremia, Zancea.
 potecă, semn de hotar I.
 preoți, v. popi.
 preșuri ale unor sate și părți de sate 9, 10, 13, 14, 16, 20, 21, 23, 24, 58, 59, 212;
 ~ ale unor seliști 22, 30; preș al unei poieni 86.
 preutese 92, 236, 237.
 pricini, ale preoților 73.
 primăvara, care trimise să aducă pește ~ 78.
 prisăci 4, 34, 36, 75, 93, 181, 204, 254, 255, 261, 285, 293, X;
 v. și locuri.
 privilegii, v. <acte>.
 protoiereu X.
 protopopi 74, 241, 242; sec. XVIII: 195.
 pustii, v. locuri ~ .

R

răchitiș, semn de hotar 100.
 răzeși (sec. XVIII–XIX) 28, 224, 264.
 rediuri, hotar 25, 50, 81, 96, 118, 128, 151, 204, 261, I.
 registrotor, autentifică traducere germ. (1784) 32–34; verifică o copie românească (1824) 175.
 rîpi, semne de hotar 88, 118, 201.
 robi, v. odăi tătărești, tătari, țigani.
 runc, semn de hotar 100.
 rupturi, semne de hotar 44, 96, 131, 151.

S

sare 283, 285; v. și drobi de ~ .
 sate, întărite de domni: *passim*;
 domnești, dăruite unei m-ri 93; cum-părate și dăruite de domn unor m-ri și

particulari 31, 40, 51, 54, 75–77, 81, 82, 86, 102, 118, 204, 244, 246, 247, 261, 282, 283, 285, 295; schimbate de domn și dăruite de acesta 34, 54, 247, 256, 269; împărțite 1, 123, 132, 165, 175, 177, 189, 203;
 ~ în același hotar 96, 153, 172, 200, 246, 258;
 ~ de 20 de case 265, 270, 279;
 ~ cu hotare nestabilite (cît vor putea folosi indestul, după obicei) 284, 291, 293;
 ~ în același hotar 34, 76, 261; sat și seliște în același hotar 37; sat așezat pe hotarul altui sat 293; v. și hotare;
 ~ cu două sau mai multe cuturi 31, 54, 80, 96;
 ~ cu două judecii 42, 43, 96; ~ cu două părți 14, 114, 266; ~ cu un cătun 262, cu mai multe cătune 289;
 sat cu m-re 48;
 ascultătoare de ocolul unor curți domnești 93; v. și ascultare, ocol;
 v. și cătune, cuturi, judecii, locuri, ocol, seliști;
 v. și cneji, juzi, vătămani;
 v. și sătuleț.
 sălașe, de tătari 39; de țigani 17–19, 39, 77;
 v. și tătari, țigani, odăi tătărești.
 sălcii, semne de hotar 31, 96, 151; ~ însemnate 75.
 sărături, hotar 261, 275.
 sătuleț 114.
 schimb, de sate, vîi și prisăci 9, 30, 34, 38, 54, 75, 81, 229, 247, 256, 268, 271, 288, v. și sate.
 schit X.
 scrisori, v. <acte>.
 scutire, de vamă 78, 96, 151;
 v. și imunități.
 seliști 22, 37, 38, 50, 67, 81, 82, 96, 107, 126, 134, 137, 138, 149, 151, 155, 159, 162, 164, 169, 181, 226, 244, 249, 250, 267, 282, 285, II.
 serdar, traduce act (1828) 22; adeverește o copie (1794) 268;
 copie acte (1824; 1828) 52, 272, V.
 sfatul domnesc: *passim*.
 sigiliu: *passim*; v. și pecete.
 simbăta, liturghie ~ 246.
 sladnițe 36, 75.
 slugi, domnești: *passim*; boierești 260.
 spătari 141, 182, 184; primesc întărire domnească 91, 98, 156, 161, XIII;
 în sfat 1, 3, 5–12, 14–20, 22, 24, 25, 29, 30, 35–40, 42, 45, 47, 49–51, 54–60, 62, 63, 65, 66, 68–77, 79–84, 86–91, 93, 96–99, 101–105, 107–109, 112, 114, 116–118, 120–124, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 136–138, 140, 143, 145, 146, 152–155, 157–160, 162–164, 166, 168–172, 177–194, 197, 201–204, 206–211, 213, 216, 218, 222–227, 230–234, 236, 237, 239, 240, 242–244, 246–248, 252, 254–257, 260, 261, 263–268, 271, 273–278, 283, 285, 288, 289, 291–295, II,

IV, VII, IX, XII, XIII;

v. și Clănău, Ioan Cuza (1819), Marco, Petru, Puceu.

spini, hotar 31.

stareță 76.

staroste de ținut V; de cetate, în sfat XIII. stejari, semne de hotar 4, 31, 36, 50, 90, 96, 102, 115, 127, 250, 258, 261, 275, 293, X; ~ însemnați 50, 96, 145, 151, 204, 258, 274, 275, 282, 295; ~ însemnați cu bour 36, 96, 113, VII, VIII.

stejăriș, hotar 282.

stilpi, semne de hotar 25, 36, 50, 90, 96, 108, 109, 113, 128, 135, 185, 226, 236, 250, 274, VII; ~ vechi 36, 258.

stolnici 51, 96, 248; primesc danii și întăriri 20, 120, 196, 197, 267, 268; hotarnici 131; în sfat 1, 3—12, 14—20, 24, 25, 27, 29, 30, 35—40, 43, 50, 51, 54—60, 62, 63, 65, 66, 68—77, 79—84, 86—91, 93, 96—99, 101—105, 107—109, 112, 114, 116—118, 120—124, 126, 127, 129—131, 134, 136—138, 140, 143, 145, 146, 152—164, 166, 168—172, 177—179, 181—194, 201—204, 206—211, 213, 216, 218, 222—227, 230—234, 236, 237, 239, 240, 242—244, 246—248, 252, 254—257, 259—261, 263—268, 271, 273—278, 283, 285, 288—295, II, III, VII—IX, XII, XIII;

fost stolnic 183;

v. și Bogdan, Dămăcuș, Dragoș, Giurgiu Ion Frunteș, Irimia, Mătei, Petru, Toader.

sulgeri 24, 130, 281; hotarnici 131; v. și Ion, Ivașco Turcul;

verifică și autentică o copie (1810) 229; v. și Grigore.

surete *passim*.

surlar 168.

surori <călugărițe> 76.

Ș

școală slovenească (sec. XVIII) 24.

șetrar V.

șipot 74.

șleau <drum mare> A.

șoltuzi 96, 151;

v. și pîrgari.

șteze 93.

T

tălmaci (dragoman) primește întărire domnească 292; v. și dragoman.

tălmaci de divan, traduce act slavon (sec. XVIII—XIX) 235—250.

tălmăcitor <traducător> (sec. XVIII) 44, 173. tătari 18, 39; v. și odăi tătărăști, sălașe.

tei, semne de hotar 31, 108; ~ însemnați 261, 285; ~ însemnați cu bour 81.

tîrguri:

hotare; sate alipite și seliște ascultă-

toare de hotarele tîrgurilor 96, 151; curte domnească 93; Mitropolie <Episcopie> 235, 283; biserici 73, 74; mori 36, 75, 285; vamă 40, 96, 151;

tîrg dispărut 50;

acte scrise în ~ : *passim*;

sate lingă ~ 32, 38, 44, 140, 173, 285;

poiană lingă ~ 34;

tîrgoveți 96, 151; voștinari 36, 285;

v. și șoltuzi și pîrgari;

v. și Ajud, Bacău, Baia, Bîrlad, Botășăni

București, Cernăuți, Chișinău, Hîrlău, Huși, Iași, Lăpușna, Neamț, Piatra, Roman, Siret, Suceava, Tîrgul Săratei, Vaslui.

toamna, care trimise să aducă pește ~ 78.

toloacă, hotar 31.

topliță, hotar 31.

traducători: *passim*; v. și tălmaci, tălmaci de divan, tălmăcitor, translatori.

translatori, 81, 91.

trioane, hotar, 50, 88, 201, 282, 285; v. și Troian.

turci, invadînd țara 80, 126.

Ț

țară: *passim*.

țarini 38, 131, 236, 244.

țigani 17—19, 39, 77, 285, 290;

v. și sălașe.

ținuturi 9, 12, 36, 54, 67, 73—75, 103, 115, 159, 232, 243, 279, 285, 288, V;

sec. XVII: V;

sec. XVIII: 14, 21, 53, 201, 252;

sec. XIX: 28, 99, 125, 174, 219;

ținut <regiune> 175;

v. și Bacău, Cernăuți, Chigheci, Cîrligătura, Covurlui, Eși, Lăpușna, Neamț, Putna, Suceava, Tutova, Vaslui.

U

ulmi, semne de hotar 31, 36, 50, 96, 131, 204; ~ însemnați 204, 261.

unghiul țarinii 131.

uric <stăpînire>: *passim*.

uric <act>, pus zălog 11; v. și <acte>, zălog. uricari 45, 159;

sec. XVIII: 4, 44, 149, 163, 199, 208, 244;

v. și dieci, grămățici, pisari.

ușar 89, 158; v. și Petru.

V

vaduri 34, 42, 108, 218, 236, 251, II.

vameși 39.

varniță X.

varză, desetină din ~ 39.

vămi: dăruite 36, confirmate 39, 240, 282, 285;

scutire de ~ 78, 96, 151;

vama cea mică 36, 96, 151, 285.

vătavi V.

vătămani 47, 175, 179, 262.
vechil (1848) 139.
venit: popesc 73, 74, 283, bisericesc 73.
vii 25, 34, 36, 75, 96, 244, 246, 264, 285, X;
sădite de domnie 244;
sec. XVIII: 105;
v. și falce, fertale.
vistieri 9, 52, 71, 104, 107, 117, 129, 210, 243,
244, 246;
în sfat 1, 3–12, 14–20, 22, 24, 25,
27, 29, 30, 35–40, 42, 45, 47, 49–51,
54–60, 62, 63, 65, 66, 68–77, 79–84,
86–91, 93, 96–99, 101–105, 107, 114,
116–118, 120–124, 126, 127, 129, 130,
133, 134, 136–138, 140, 143, 145, 146,
152–164, 166, 168, 169, 171, 172, 177–194,
197, 201–204, 206, 207–211, 213, 216, 218,
224–227, 230–234, 236, 237, 239, 240,
242–244, 246–248, 252, 254–257, 260,
261, 263, 265–268, 271, 273–278, 283,
285, 288, 289, 291–295, II, III, VIII,
IX, XII, XIII;
primesc danii și întăriri 71, 243, 264;
v. și Boldur, Eremia, Isac, Iuga, Ivan,
Sin.
visterie 65, 70, 83; sec. XIX: 21.
vite 73, 74, 283.
viteaz 84.
voinic 168.
vinzări-cumpărări: *passim*.
virtoape, semne de hotar 134, 261.
voievozi: *passim*.
vornici 50, 52;
în sfat 1, 3–12, 14–22, 24, 25, 27,
29, 30, 35–40, 42, 43, 45, 47, 49–51,

54–60, 62, 63, 65, 66, 68–77, 79–84,
86–91, 93, 96–99, 101–105, 107–109,
112, 114, 116–118, 120–124, 126, 127,
129, 130, 133, 134, 136–138, 140, 143,
145, 146, 151–164, 166, 168–172, 177–
194, 197, 201–204, 206–211, 213, 216,
218, 221–227, 230–234, 236, 237, 239,
240, 242–244, 246–248, 252, 254–257,
259–261, 263–268, 271–279, 283, 285,
288, 289, 291–295, II, IV, VI–IX, XII,
XIII; v. și Dragoș Boul, Giurgiu Dolh;
adeveresc trad. unui act (1848) 139; v.
și Lupu Balș;
~ ai mitropolitului sau ai episcopilor
74;
~ de Suceava XIII;
vel ~ , autentică copie slavonă și
traducere rom. (1813) 51; v. și N. Stratulat;
~ de poartă (sec. XVIII–XIX) 106,
159.
voștinari 36, 285.
votcină <ocină> XIII.

Z

zapis V.
zăgaz, de prins pește 158.
zălog (sec. XVII) 11.
zăpodii, hotar 36, 81, 96, 118, 131, 134, 261.
zeciuală, v. deseatină.
zloți tătărești: *passim*; ~ ungurești roșii 244

LISTA DE CONCORDANȚĂ A DOCUMENTELOR DIN VOLUM CU
CELE PUBLICATE ANTERIOR SUB ALTE DATE*

Nr. crt. anterioară	Datarea	EDIȚII	Datarea și nr. din acest volum.
0	1	2	3
1	Fără dată.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XVII, p. 374–376 (trad.), XXIII, p. 391 și 397–398 (menț. și trad.) și XXIV, p. 453–454 (rez.).	<Cca. 1493 (7001) martie 15> (nr. 131).
2	Fără dată.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XVII, p. 376, XXIII, p. 398, și XXIV, p. 453 (rez.).	<După 1493 (7001) martie 15> (nr. 132).
3	Fără dată.	Ghibănescu, <i>Doc. slavone</i> , p. 286–288 (nr. XVIII) (trad. veche); Ghibănescu, <i>Din domnia lui Ștefan cel Mare</i> , p. 59–61 (nr. XVIII) (aceeași trad.).	<Înainte de 1495 (7003) ianuarie 10> (nr. 151).
4	Fără dată.	Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 166 (nr. 107) (menț.).	1497 (7005) martie 12 (nr. VII, doc. fals).
5	Fără dată.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 227–228 (nr. 8/3) (menț.).	1502 (7010) <înainte de martie 10> (nr. 267).
6	Fără dată.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XIV, p. 404 (rez. din 1816 într-un act din 1628); <i>D.R.H.</i> , A, XIX, p. 453 (nr. 332) (rez. din 1816 într-un act din 1628).	1502 (7010) martie 10 (nr. 269).
7	Fără dată.	Wickenhauser, <i>Woronetz und Putna</i> , p. 187 (nr. 30) (rez. germ. dezv.).	1503 (7011) februarie 2 (nr. 285).
8	... martie 15.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XVII, p. 293 (rez. dezv. din 1814).	1497 (7005) martie 15 (nr. 220).
9	... septembrie 24.	Mazereanu, <i>Condica m-rii Voroneț</i> , p. 36–37 (nr. 1) (rez.).	149<8> (700<6>) septembrie 24 (nr. 230).
10	1398 (6907) f.1.	<i>Catalogul doc. mold.</i> , I, p. 12 (nr. 4) (rez. după extras francez considerat „fals din sec. XIX”).	1489 (6997) martie 14 (doc. autentic, nr. 51).
11	1398 (6906) august 17.	<i>Fondul religionar</i> , p. 807 (menț.).	1488 (6996) august 17 (nr. 40).
12	1399 (6907) martie 15.	<i>D.I.R.</i> , A, I, p. 411–412 (doc. indoielnice, nr. 2) (copie din 1828).	14<8>9 (69<9>7) martie 15 (nr. 52, doc. autentic).
13	1400 (6908) noiembrie 26.	<i>Fondul Religionar</i> , „Candela”, 1889, p. 808–809 (rez.).	1490 (6998) noiembrie 26 (nr. 81).

* Nu au fost incluse în această listă documentele datind din intervalul lunilor septembrie-decembrie, al căror an a fost socotit în edițiile anterioare potrivit stilului bizantin.

- 14 1458 (6966) Popovici. *Index Zółkiewiensis*. p. 551 (copie după rez. germ.): I. Bogdan. *Doc. Ștefan*. I, p. 7 (nr. IV) (trad. după copia rez. germ. din Popovici. *Index Zółkiewiensis*); *D.I.R.*, A, I, p. 293 (nr. 351) (rez.. după I. Bogdan, *Doc. Ștefan*). 1488 (6996) martie 12 (nr. 34)
- 1458 (6966) Erbiceanu. *Ist. Mitropoliei*. p. 20 (rez. rom.). Idem.
martie 22.
- 15 1461 septembrie I. Bogdan, *Doc. Ștefan*. I. p. 51 (nr. XXXI) 1491 (6999) septembrie
16. (rez.). 16 (nr. 94).
- 16 1467 (6975) Wickenhauser, *Homor*. p. 177—179 (nr. VI) 1488 (6996) martie 15
martie 15. (trad. germ.). (nr. 35).
- 17 1467 (6975) Wickenhauser. *Homor*. p. 179—181 (nr. 7) 1488 (6996) aprilie 6
aprilie 6. (trad. germ.). (nr. 38).
- 18 1468 (6976) Mihailevici. *Mărturii românești*, p. 5—6 1488 (6996) aprilie 5
aprilie 5. (nr. I) și același în „Revista societății istorico-
arheologice“, p. 329—330 (trad., după orig.). (nr. 37).
- 19 1470 (6978) Codrescu, *Uricariul*, VI. p. 462—463 (trad.). 1490 (6998) martie 15
martie 15. (nr. 72).
- 20 1470 (6978) Wickenhauser. *Homor*, p. 205—207 (nr. IV) 1490 (6998) martie 16
martie 16. (trad. germ.). (nr. 76).
- 21 1471 (6979) Mihailevici. *Doc. Constantinopol*, p. 4—6 1491 (6999) ianuarie 17
ianuarie 17. (nr. 2) (trad. editorului). (nr. 89).
- 22 1475 (6983) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*. I. p. 196—199 (nr. CX) 1495 (7003) februarie
martie 11. (copie din <1783>). 3 (nr. 177).
- 23 1475 (6983) Wickenhauser, *Homor*. p. 86—87 (nr. 3) (trad. 1491 (6999) octombrie 27
octombrie 27. germ.). (nr. I. doc. fals).
- 24 „Din 1481 sau Iorga, *St. și doc.*. VII. p. 206—208 (nr. 1) <Înainte de 1495 (7003)
anii următori“. (copie „de pe la 1790“). ianuarie 10> (nr. 151).
- 25 1481 (6989) Wickenhauser. *Woronetz und Putna*, p. 201— <1492 (7000) martie
martie. 203 (nr. II) (trad. germ.): Rosetti. *Despre* <31 (nr. 114).
clasele agricole. p. 108 (rez.. după Wicken-
hauser).
- 26 1487 (6995) Codrescu. *Uricariul*. IV. p. 187 (rez.): 1490 (6998) ianuarie 16
ianuarie 16. Ghibănescu, *Surete*. XXV, p. CCXCVI (nr. 61).
(rez., după *Uricariul*).
- 27 1488 (6996) Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 103— 1489 (6997) martie 14
104 (nr. 2) (trad. germ.): Rosetti, *Despre* (nr. 51).
clasele agricole, p. 108 (rez.. după Wi-
ckenhauser).
- 28 1488 (6996) Wickenhauser. *Woronetz und Putna*. p. 101— 1488 (6996) august 17
ianuarie 17. 103 (nr. 1) (trad. germ.). (nr. 40).
- 29 1488 (6996) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I. p. 341—343 1488 (6996) aprilie 20
aprilie 4. (nr. CLXXXV) (text slav); *D.I.R.*. A, II. (nr. 39).
p. 93—94 (nr. 91) (trad.).
- 30 1489—1494 . *Catalogul doc. mold.*. I. p. 60 (nr. 197) (rez.). <1494> (nr. 140).
- 31 1490 (6998) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I. p. 393—395 1490 (6998)
ianuarie-februarie). (nr. CCVIII) (text slav completat cu trad. <ianuarie-înainte de mar-
te 9> (nr. 56).
veche); *D.I.R.*. A, II. p. 116—117 (nr. 109)
(trad.).
- 32 1490 (6998) Ghibănescu. *Surete* I. p. 47—51 (nr. 9) (text 1491 (6999) ianuarie 7
ianuarie 17. slav și trad.). (nr. 84).
- 33 1490 (6998) Ghibănescu. *Ispisoace*, I, 1. p. 31 (nr. 11) 1490 (6998) martie 9>
martie. (trad.); I. Bogdan, *Doc. Ștefan*. I, p. 433 (nr. 67).
(nr. CCXXI) (rez. editorului, după Ghibă-
nescu. *Ispisoace*): *D.I.R.*. A, II. p. 123—124
(nr. 117) (trad.).

- 34 1490 (6998) *Fondul religionar, „Candela“, 1889, p. 746 (rez.);* 1490 (6998) martie 16
martie 6. Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 19 (nr. 5) (nr. 75).
(menț.).
- 35 1490 (7000) (!) Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 61–63 (trad., 1492 (7000) otombrie
octombrie 10. după orig.). 10 (nr. 116).
- 36 1490 (6998) Ghibănescu, *Surete*, XXIV, p. 163 (nr. 141) 1490 (6998) noiembrie 26
noiembrie 29. (rez.). (nr. 82).
- 37 1491 (6999) Rosetti, *Pămîntul*, p. 178 (rez.). 1491 (6999) septembrie 16
ianuarie 16. Idem. (nr. 94).
1491 (6999);
în text: 6099(!)
iulie 22. Codrescu, *Uricariul*, XVII, p. 292 (rez.).
- 38 1491 martie. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 462 (nr. <1492 (7000)> martie <31>.
CCXXXIV) (rez. rom., după Wickenhauser). (nr. 114).
- 39 1491 (6999) Ghibănescu, *Surete*, VII, p. CCXIII (menț.). 1491 (6999) octombrie
august 15. 15 (nr. 96).
- 40 1491 (6999) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 487–490 1491 (6999) octombrie
octombrie 26. (nr. CCXLIII) (text slav); *D.I.R.*, A, II, 26 (nr. I, doc. fals).
p. 319 (doc. îndoielnice, nr. 4) (trad.);
Catalogul doc. mold. Supliment, I, p. 50 (nr. 61
bis) (rez.).
- 41 1492 (7000). *Молдавия*, p. 19–22 (nr. 8) (copie din 1810). 149<8> (700<6>)martie 8
(nr. 229).
- 42 1492 (7000) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 495–498 1492 (7000) martie 17
februarie 17) (nr. CCXLVIII) (trad. din sec. XVIII). (nr. 108).
- 43 1492 (7000) I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 493–495 1492 (7000) martie 17
februarie 17. (nr. CCXLVII). (nr. 109).
- 44 1492 (7000) Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 162–163 1492 (7000) martie 17
<februarie 17>. (nr. 102) (rez.). (nr. 108).
- 45 1492 (7000) Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 438–443 1502 (7010) martie 14
martie 14. (nr. 86) (text slav și trad.); *Catalogul doc.*
mold. Supliment, I, p. 50 (nr.62) (rez.). (nr. 275).
- 46 1492 (7000) Ghibănescu, *Surete*, I, p. 40–42 (nr. 7) 1492 (7000) martie 17
<septembrie>. (copie din 1809). (nr. 108).
- 47 1492 (7000) M. Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 169 <După 1495 (7003)>
octombrie 10. (nr. 46) (rez. din 1835); idem, *Doc. în* octombrie 10 (nr. 195).
Ștefan II, p. 435 (același rez.); *D.I.R.*,
A, II, p. 180 (nr. 165) (copie din 1794).
- 48 1492 (7000) Dan, *M-rea și com. Putna*, p. 20 (nr. 15) 1492 (7000) noiembrie 24
noiembrie 4. (menț.), p. 196 (nr. 1–3) (rezumate). (nr. 118).
- 49 <1493–1496> Antonovici, *Doc. bîrlădene*, IV, p. 11–13 <1494–1496> ianuarie 18
ianuarie 18. (nr. VII). (nr. 141).
- 50 <1493> martie. *D.I.R.*, A, II, p. 184–185 (nr. 169) (trad., <1492 (7000)> martie
după Wickenhauser). <31> (nr. 114).
- 51 <1495>. *D.I.R.*, A, II, p. 208–209 (nr. 192). (trad.). <1495 ianuarie 10-
înainte de februarie 3>
(nr. 152).
- <1495 sau 1496>. I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, II, p. 92–93 Idem.
1496). (nr. XLVIII) (text slav).
- 52 <1495>. I. Bogdan, *Hotarnica Bîrladului*, p. 48–52 <Înainte de 1495 (7003)
(trad. editorului); Antonovici, *Doc. bîrlă-* ianuarie 10> (nr. 151).
dene, II, p. 1–3 (nr. 1) (trad., după I.
Bogdan, *Hotarnica Bîrladului* și facs.).
- 53 1495 (7003) Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (nr. 86/4) 1495 (7003) martie 13
(rez. din 1715). (nr. 180).

0	1	2	3
54	1495—1503 .	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 208 (nr. 191) (copie, după rez. dezv. din 1810).	149<8> (700<6>) martie 8 (nr. 229).
55	<Cca. 1495 ianuarie>.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 62—68 (nr. XXXIII) (text slav și trad.).	<Înainte de 1495 (7003) ianuarie 10> (nr. 151).
56	1495 (7003) <ianuarie-martie>	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p.87—88 (nr. XLIV) (text slav).	<Înainte de 1495 (7003 octombrie 1) (nr. 194).
57	<1495 (7003) ianuarie 1—9>.	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 210—212 (nr. 194) (trad. după I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i>).	<Înainte de 1495 (7003) ianuarie 10> (nr. 151).
58	„1495 (7003) ianuarie 3, martie“ (!); (în regist: 1495 <ianuarie—martie>).	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 212—213 (nr. 195) (trad.).	Înainte de 1495 (7003) octombrie 1) (nr. 194).
59	1495 (7003) ianuarie 13.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 49—50 (nr. XXV) (trad. din sec. XVIII).	1495 (7003) ianuarie 11 (nr. 155).
60	1495 (7003) ianuarie 20.	Melchisedek, <i>Chronica Hușilor</i> , p. 7 (rez. al editorului) și p. 14—15 (nr. 2) (trad. editorului).	1495 (7003) ianuarie 22 (nr. 171).
61	1495 (7003) ianuarie 25. 1495 (7003) aprilie 24.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XXII, p. 393—395 (trad. din 1840). Codrescu, <i>Uricariul</i> , XXIV, p. 17—18 (trad. din 1762).	1495 (7003) ianuarie 22 (nr. 172). Idem.
62	1496 (7004). 1496 (7004) ianuarie.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 287 (nr. 11/2) (rez. din 1813). Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 317 (nr. 10/1) (rez. din 1824).	1496 (7004) ianuarie <24> (nr. 197). Idem.
63	1496 (7004) martie 7.	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 320 (doc. indoielnice, nr. 5) (rez. din 1843).	1496 (7004) mai 7 (nr.V, doc. fals).
64	1496 (7004) noiembrie 26.	Wickenhauser, <i>Homor</i> , p. 87—90 (nr. 4) (trad. germ.).	1490 (6998) noiembrie 26 (nr. 81).
65	1497 (7005).	Ghibănescu, <i>Ispisoace</i> , V ₂ , p. 55 (rez.); Ghibănescu, <i>Roșieștii</i> , p. 10 (rez., după Ghibănescu, <i>Ispisoace</i>).	1497 (7005) martie 14 (nr. 217).
66	1497 (7005).	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 324 (nr. 3/1) (menț. din 1824).	1497 (7005) martie 15 (nr. 220).
67	<1497>.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 123—125 (nr. LXXVIII) (text slav); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 255—256 (nr. 239) (trad.).	<1497—1499 septembrie 15> (nr. VI, doc. fals).
68	1497 (7005) martie 10.	„Miron Costin“, an. III (1915), p. 143—144 (trad. din 1764).	1497 (7005) martie 18 (nr. 224).
69	1497 (7005) martie 15. 1497 (7005) mai 15.	Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 166 (nr. 107) (rez.). Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 166 (nr. 107) (rez. din 1783).	1497 (7005) martie 12 (nr. VII, doc. fals). Idem.
70	1497 (7005) mai 18. 1497 (7005) mai 1 (data de zi tipărită greșit).	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 122 (nr. LXVII) (rez. al editorului, după rez. din 1836). M. Costăchescu, <i>Doc. comunicate</i> , p. 194 (nr. CXXXVII) (trad. din 1764).	1497 (7005) martie 18 (nr. 224). Idem.
71	1498 august 17.	Pumnul, <i>Privire răpede</i> , p. 100 (rez.).	1488 (6996) august 17 (nr. 40).
72	1498 (7006) septembrie 24.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 125—126 (nr. LXX).	149 8> (700<6>) sep-tembrie 24 (nr. 230).
73	<1499>.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 166—168 (nr. LXXXIV) (text slav); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 283—284 (nr. 268) (trad.).	<1498 (7006) septembrie 24—1499 (7007) sep-tembrie 15> (nr. 231).

0	1	2	3
74	1499 (7007). 1499 (7007) <august-septembrie>.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 291 (nr. 13/1) (menț. din 1815); I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 168–169 (nr. LXXXV). <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 285–286 (nr. 270) (trad.).	1499 (7007) ... 25 (nr. 233). Idem.
75	1499 (7007) august 17.	Cristea, <i>Episc. Romanului</i> , p. 30 (rez. după copie).	1499 (7007) august 31 (nr. 235).
76	1499 (7007) septembrie 27.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , VI, p. 311 (nr. 23/2) (rez. din 1817); M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 227 (nr. 72) (rez., după Codrescu).	1499 (7007) septembrie 22 (nr. 238).
77	1500 (7008). 1500 (7008) mai 22.	<i>D.I.R.</i> , A, II, p. 303–304 (nr. 284) (trad.). „Revista ist. a Arh. Romaniei“, II, p. 75 (nr. 2030) (rez.); <i>Opisul doc. Episc. Hușilor</i> , p. 70 (rez.).	1500 (7008) <martie 22> (nr. 255). Idem.
78	1501 (7009) februarie 14.	Iorga, <i>St. și doc.</i> , VI, p. 73–74 (nr. 4).	1501 (7009) decembrie 14 (nr. 261).
79	1502 (7010).	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 12–13 (nr. VI) (trad. din sec. XIX); <i>D.I.R., A.</i> , XVI, vol. I, p. 5–7 (nr. 6) (trad., după I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i>).	1502 (7010) <înainte de martie 10> (nr. 267).
80	1502 (7000).	Marinescu, <i>Extrase</i> , p. 40 (nr. 1) (trad. din sec. XVIII); M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 253–254 (nr. 82) (trad., după Marinescu); <i>D.I.R.</i> , A, XVI, vol. I, p. 5 (nr. 5) (trad. după M. Costăchescu).	1502 (7010) <după martie 17> (nr. 279).
81	1502 (7010) ianuarie 23.	Ghibănescu, <i>Surte</i> , I, p. 71–74 (trad. din sec. XVIII); I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 189–191 (nr. XCIV) (contopire a unei copii cu o trad. din sec. XVIII).	<1495 (7003)> ianuarie 23 (nr. 173).
82	1502 (7010) martie 1.	Marinescu, <i>Doc. vasluiene</i> , p. 183–184 (rez.); M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 241–242 (nr. 78) (rez., după Marinescu).	1502 (7010) martie 10 (nr. 268).
83	1503 (7011).	<i>Fondul religionar</i> , „Candela“, 1889, p. 741 (rez.).	1503 (7011) februarie 2 (nr. 285).
84	1503 (7011).	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XX, p. 266–267 (menț. din sec. XIX).	1503 (7011) octombrie 7 (nr. 295).
85	1503 (7011) februarie.	Wickenhauser, <i>Woronetz und Putna</i> , p. 184–186 (nr. 29) trad. germ).	1503 (7011) februarie 2 (nr. 285).
86	1503 (7011) august 27.	Erbiceanu, <i>Istoria Mitropoliei</i> , p. 20 (rez. sec. XVIII).	1503 (7011) august 26 (nr. 287).
87	1503 (7011) octombrie 6.	Codrescu, <i>Uricariul</i> , XX, p. 179 (menț. din sec. XIX) și p. 270–271 (nr. 1) (menț. din 1825); Iorga, <i>St. și doc.</i> , VI, p. 55–56 (nr. 1) (rez. al editorului după trad. din 1781, cu data socotită în stilul de 1 septembrie).	1503 (7011) octombrie 7 (nr. 295).

LISTA DOCUMENTELOR ANULATE

Nr. crt.	Data	EDIȚIA	Motivul
1	1488 (6996, restabilit din 6696) martie 12.	<i>Catalogul doc. mold.</i> Supliment, I, p. 48 (nr. 59) (rez.).	Identic cu doc. din 1488 (6996) martie 12 (nr. 31).
2	1492 (7000).	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , I, p. 514—515 (nr. CCLVI) (trad. prescurtată, din prima jumătate a sec. XVIII); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 174 (nr. 156) (aceeași trad.).	Identic cu doc. din 1481 (6989) octombrie 15 (<i>D.R.H.</i> , A, II, nr. 241).
3	1495 (7003) mai 3	M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 206 (nr. 61) (rez.); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 253 (nr. 236) (rez., după M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 206 (nr. 61)).	Identic cu doc. din 1502 (7010) martie 10 (nr. 268)
	1495 (7003) mai 5	Ghibănescu, <i>Surete</i> , XVIII, p. 165 (nr. 105) (rez. din 1785); Ghibănescu, <i>Surete</i> , XX, p. 42 (menț.).	I d e m.
4	1497 (7005) martie 15.	M. Costăchescu, <i>Doc. mold. Ștefan</i> , p. 222 (nr. 69) (menț.); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 276 (nr. 261) (menț., după Costăchescu).	Identic cu doc. fals cu aceeași dată (nr. VIII).
5	1498 (7006) aprilie 11.	I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 125 (nr. LXIX) (rez. din 1752 iunie 1); <i>D.I.R.</i> , A, II, p. 282 (nr. 266) (rez., după I. Bogdan).	Identic cu doc. din 1552 (7060) aprilie 11 (cf. <i>D.I.R.</i> , A, XVI, vol. II, p. 20—21 (nr. 18)).

LISTA DOCUMENTELOR ELIMINATE DIN VOLUM*

Nr. crt.	Data	EDIȚII ANTERIOARE	Datarea propusă
1	1495 (7003)	Bulat, <i>Doc. din. sec. XV</i> , p. 94—95 (nr. XII) (orig.)	1522 (7030) iunie 8
2	1497 (7005) mai 12	<i>Catalogul doc. mold.</i> , I, p. 73 (nr. 246) (menț.)	1<5>97 (7<1>05) mai 12 (cf. <i>Catalogul doc. mold.</i> , I, p. 243 (nr. 1015)).
3	1498 (7006) de-decembrie 29	Dăringă, <i>Istoria sf. m-ri Agapia</i> p. 16 (copie după trad.?)	1<6>97 (7<2>06) decembrie 29 (fals)
4	1499 (7007) martie 27	„Primăvara”, Dorohoi, An. III, nr. 1, 1 februarie 1921, p. 5 (trad.).	15<52> (70<60>) martie 27
5	1501 (7009) iunie 27	Crețulescu, <i>Doc. Neamș</i> (b), p. 337—338 (trad. editorului) și p. 399 (trad. din 1803 mai 19); I. Bogdan, <i>Doc. Ștefan</i> , II, p. 182 (nr. XCII) (trad. veche); „Analele Moldovei”, An. II (1943), nr. 3—4, p. 214—215 (text slav și trad.); <i>D.I.R.</i> , A, XVI, vol. I, p. 2 (nr. 2) (trad.)	15<5>1 (70<5>9) iunie 27.

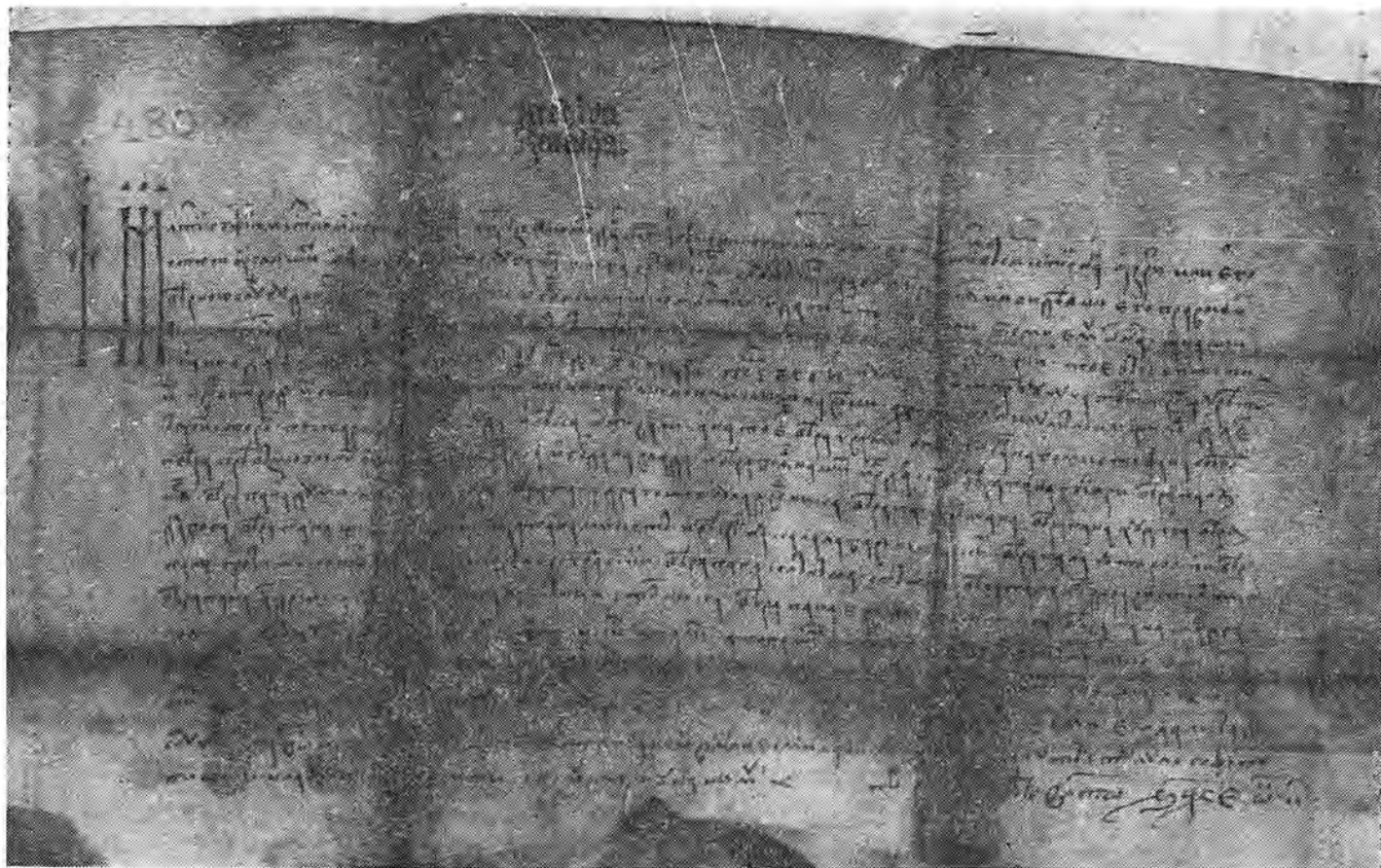
* Au fost incluse în această listă numai documentele atribuite de editorii anteriori perioadei 1487—1504.

LISTA SLAVONISMELOR DIN TRADUCERILE ȘI REZUMATELE ROMÂNEȘTI

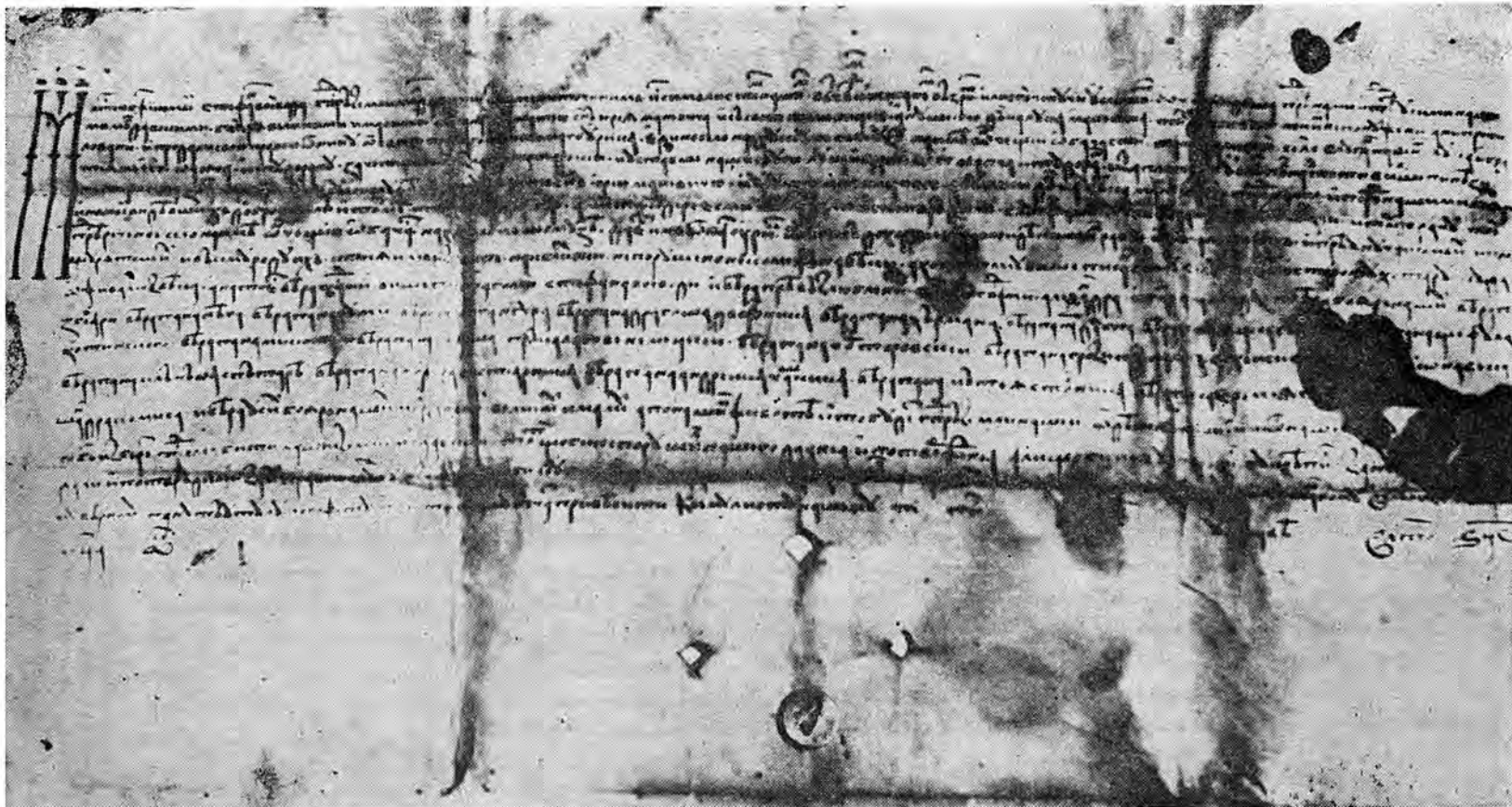
biv vel	= fost mare
gospod	= domnesc (domnească)
i	= și
i proci	= și ceilalți (celelalte)
leat (let)	= anul
list	= fiică
nereșuit (nerușuit)	= nestruciat
ot	= de la
pis	= a scris
pol	= jumătate
pojovăit	= a trăit
tij	= de asemenea
u	= la
vel	= mare
za	= da, pentru
zet	= ginere

FOTOCOPII

662

Planşa I = Doc. nr. 12.

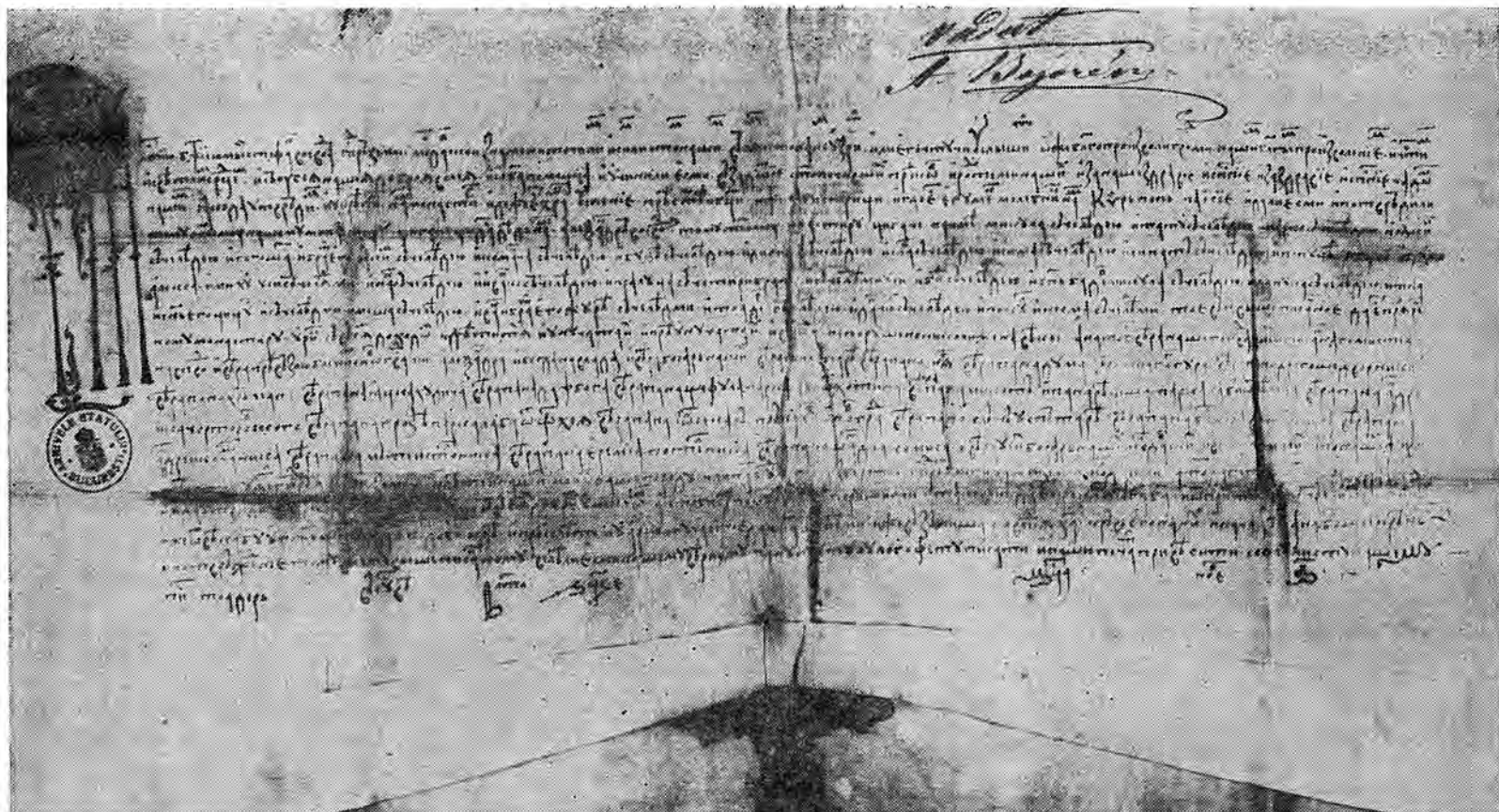
Planşa II = Doc. nr. 14.

Large decorative initial letters, possibly 'I' or 'II', in a Gothic script.

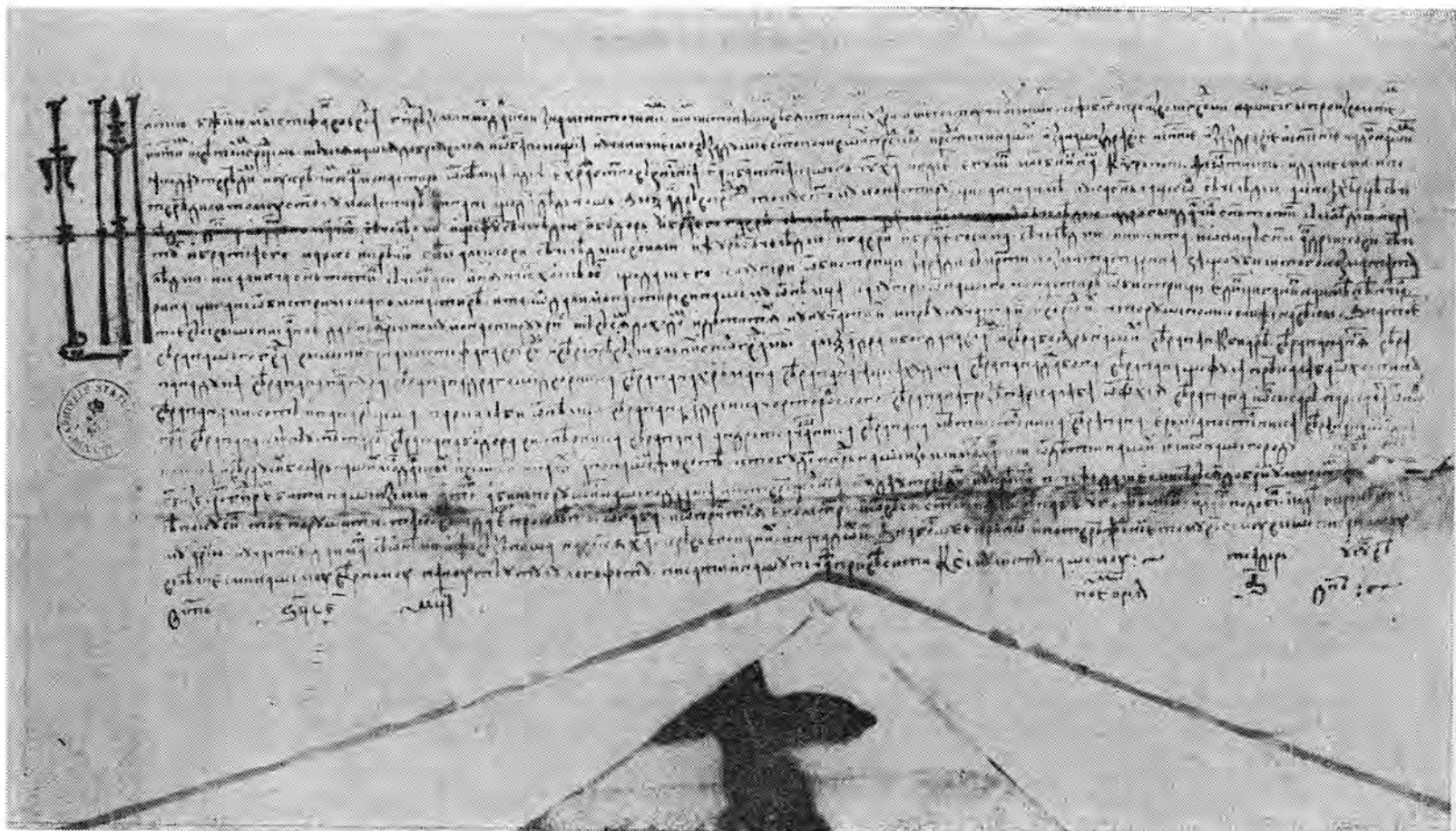
Main body of handwritten text in a Gothic script, consisting of several lines of dense, cursive handwriting.

Bottom section of the document, containing a few lines of text and a large, stylized signature or seal.

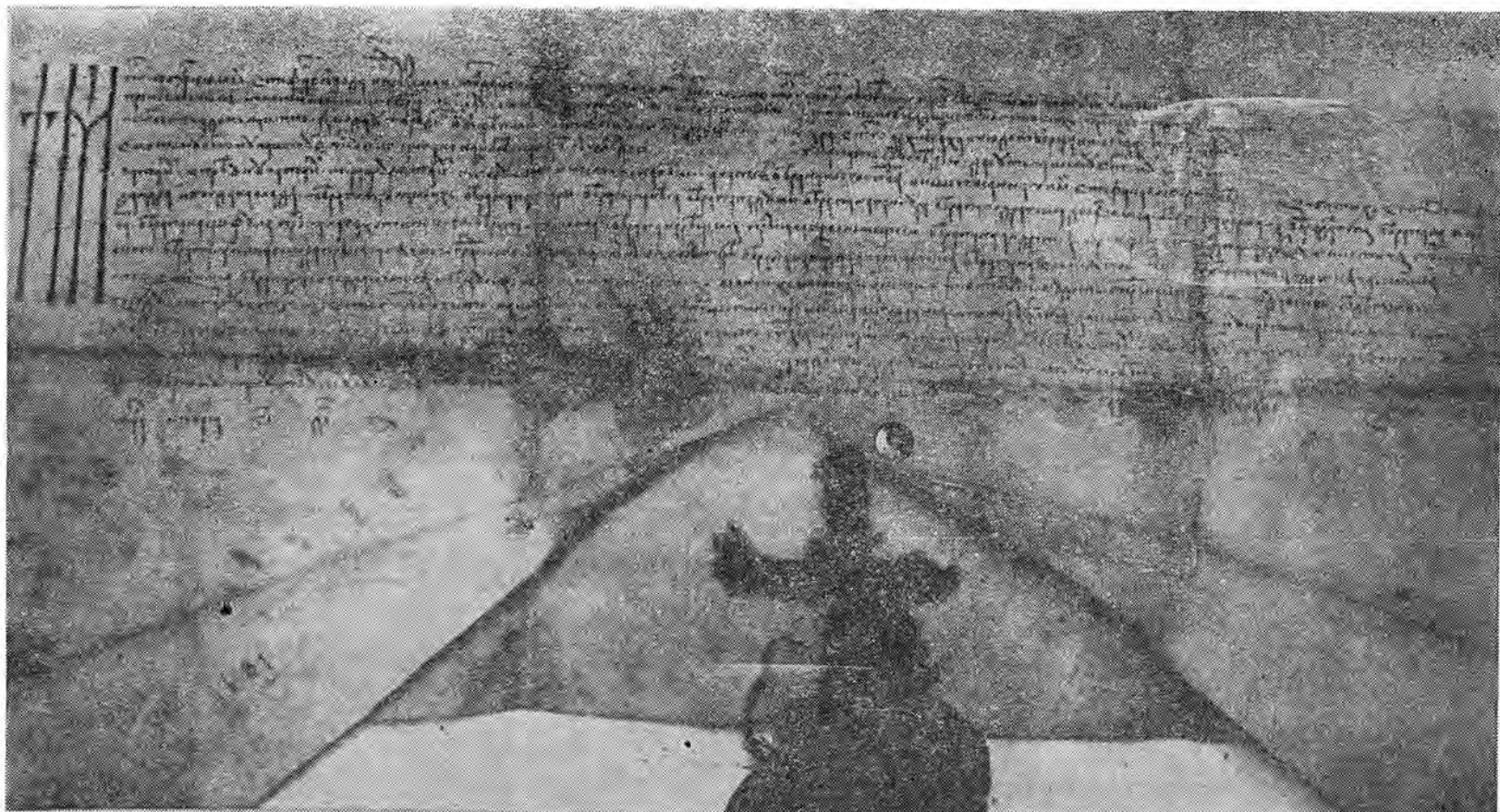
Planşa III = Doc. nr. 15.

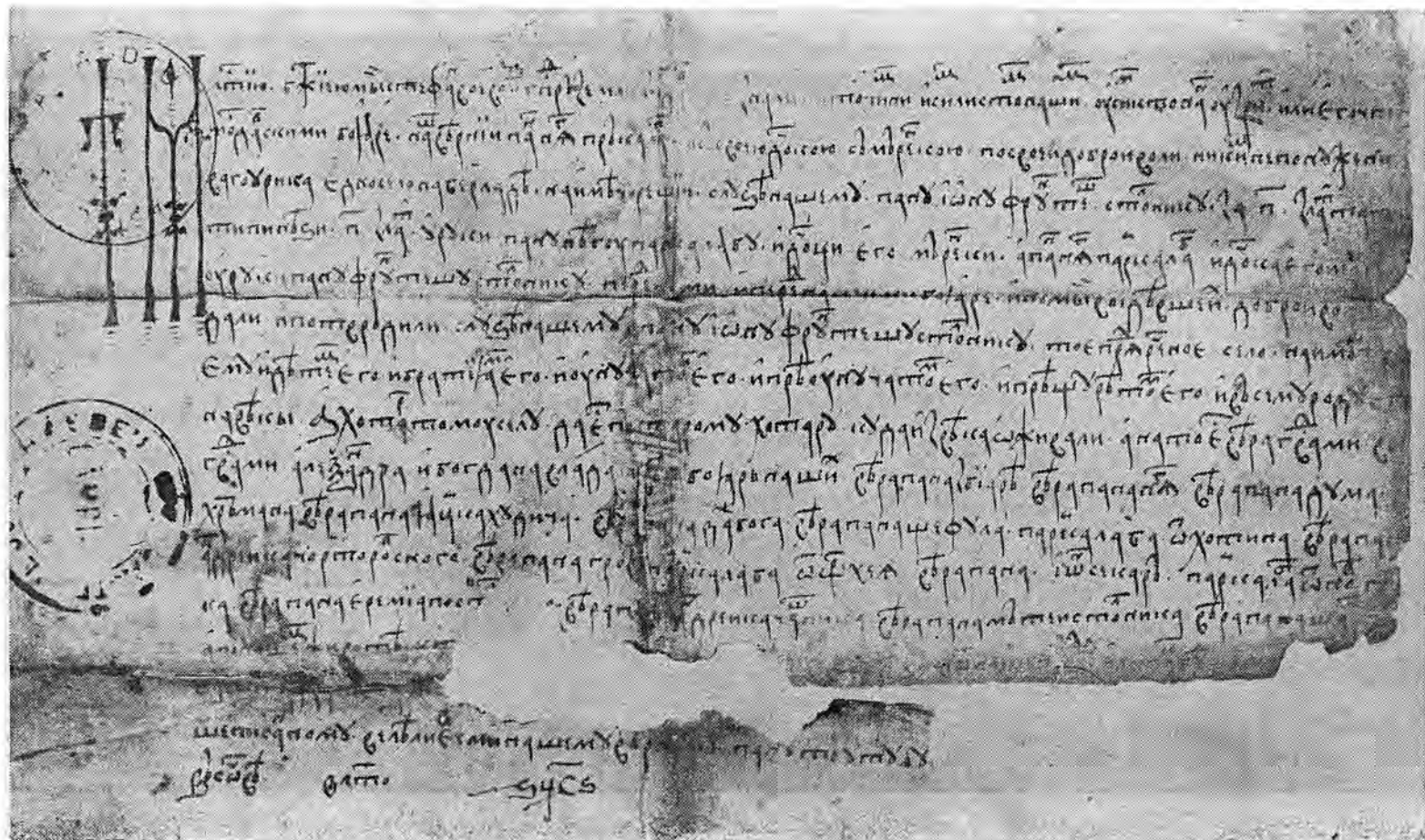
Planşa IV = Doc. nr. 17.

Planşa V = Dóc. nr. 18.
www.dacoromanica.ro

Planșa VI = Doc. nr. 19.

Planşa VII = Doc. nr. 20.
www.dacoromanica.ro

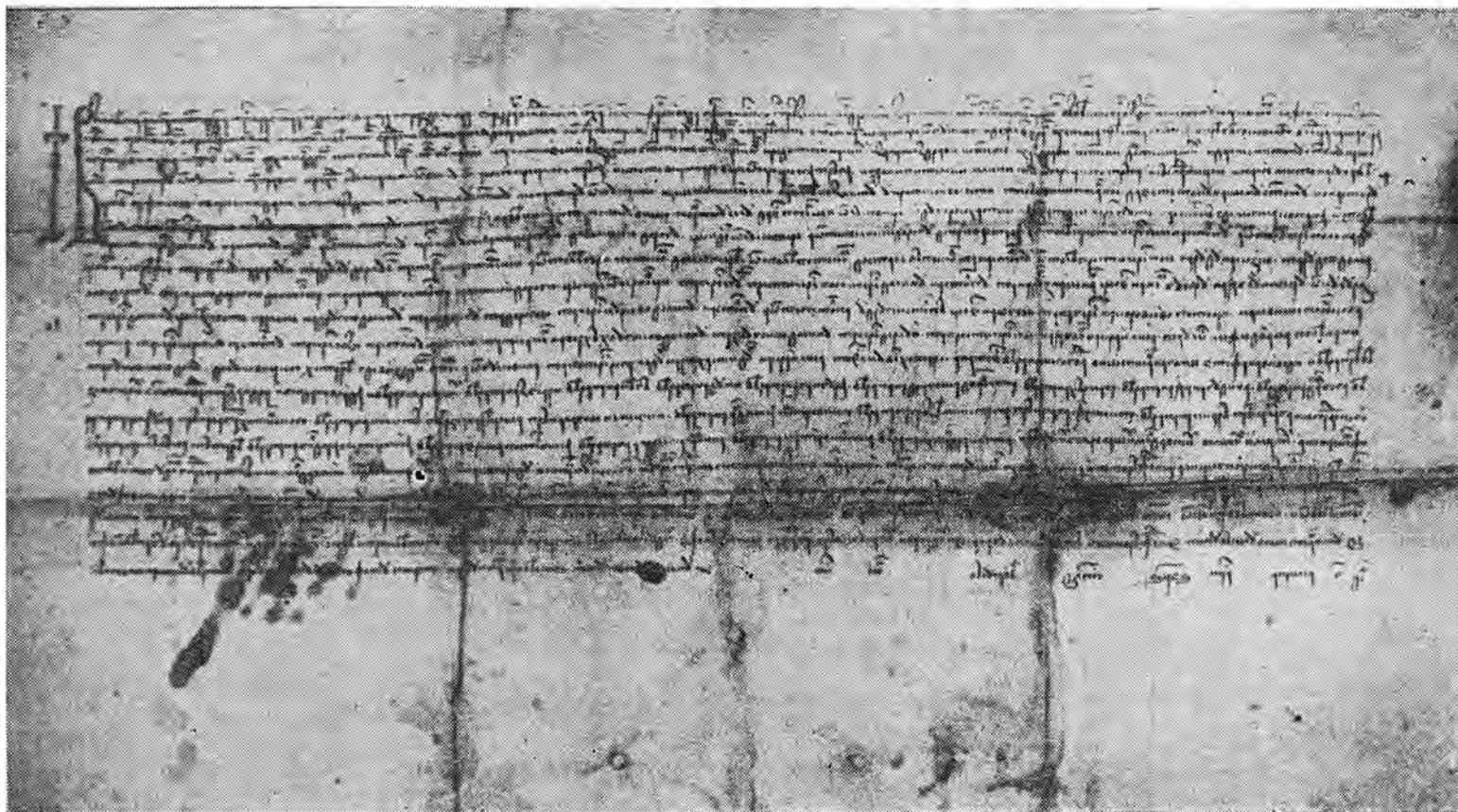

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript, covering the upper portion of the page.

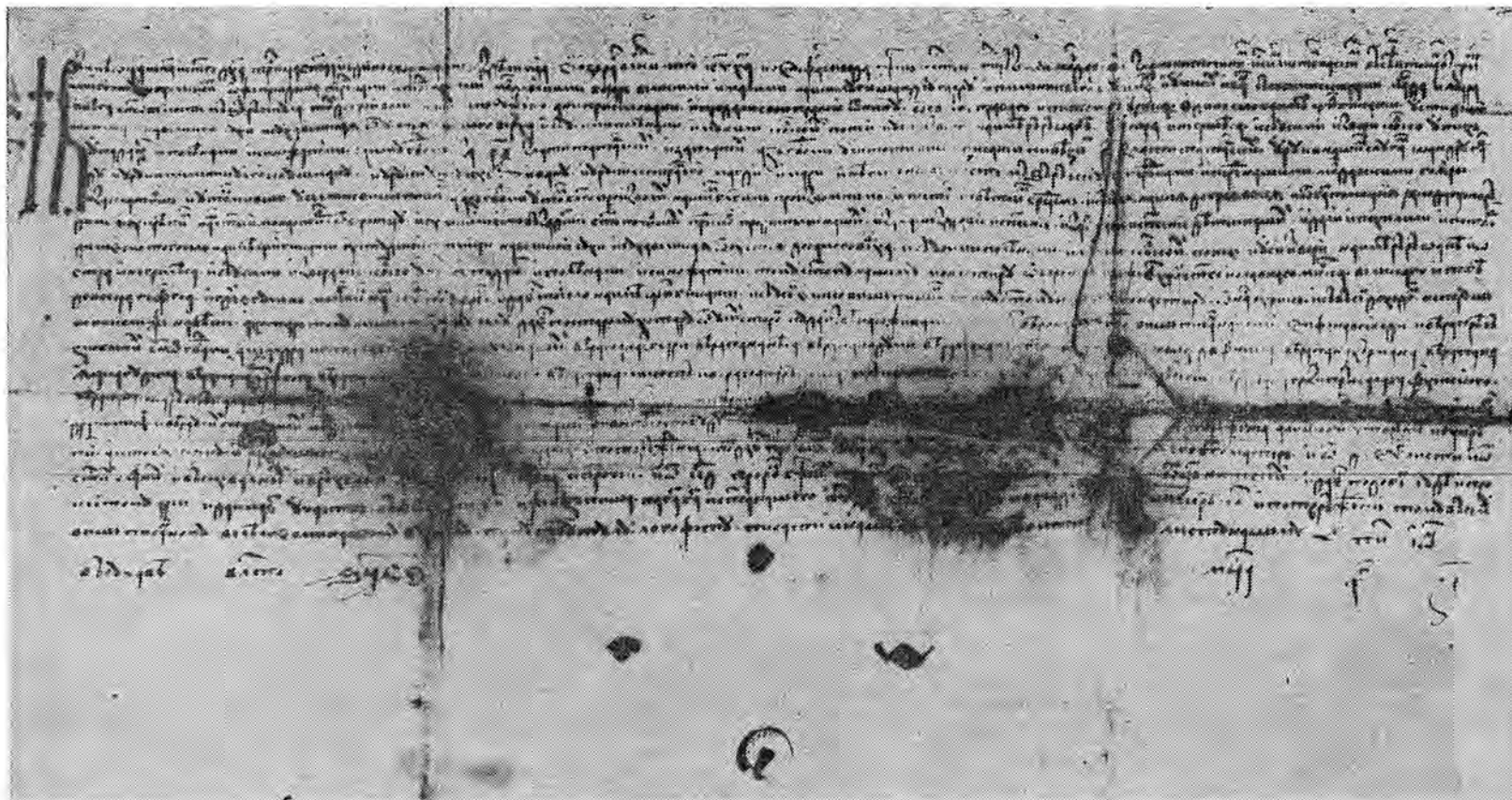
Planşa VIII = Doc. nr. 29.

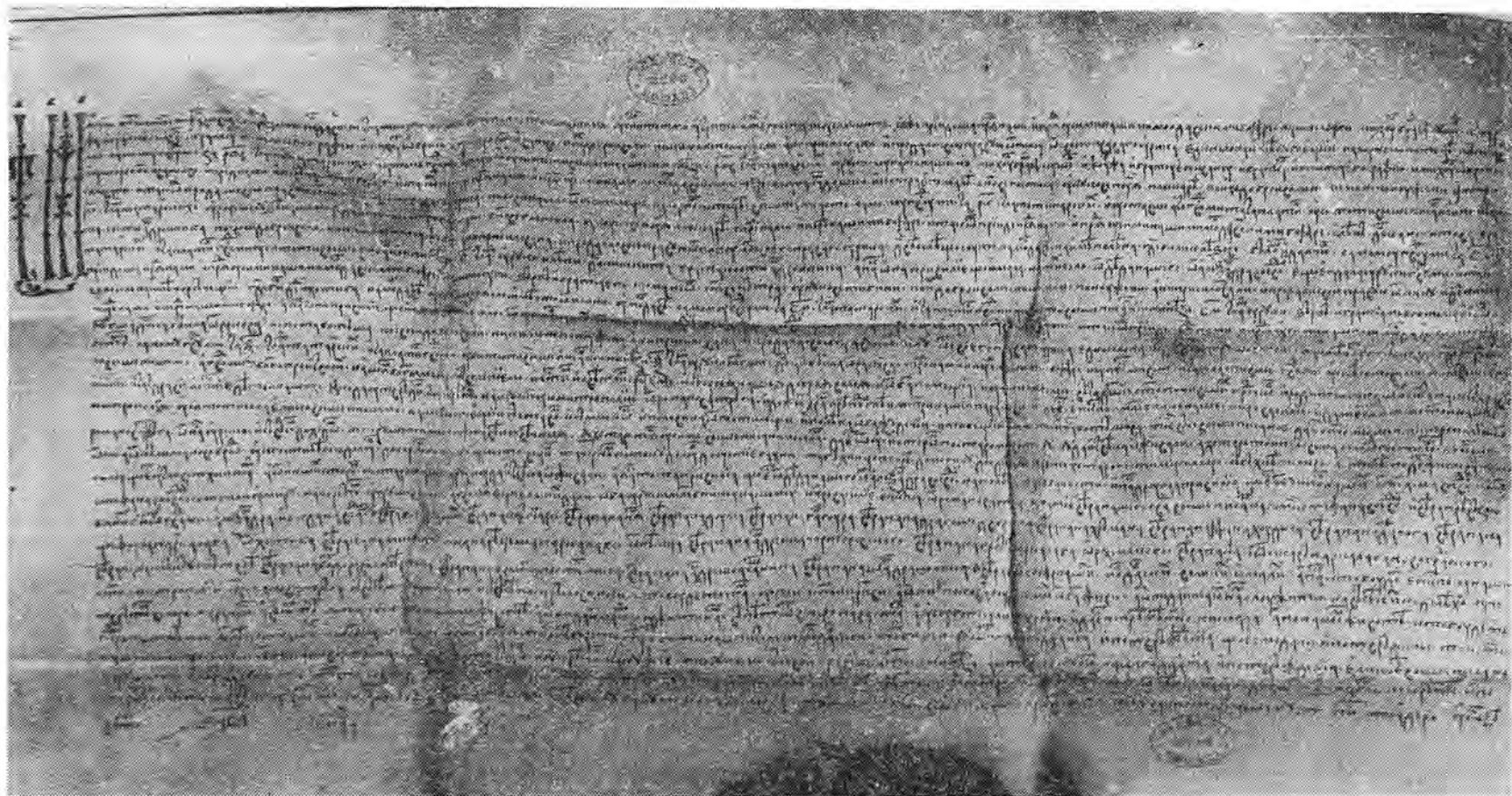
Planşa IX = Doc. nr. 30.

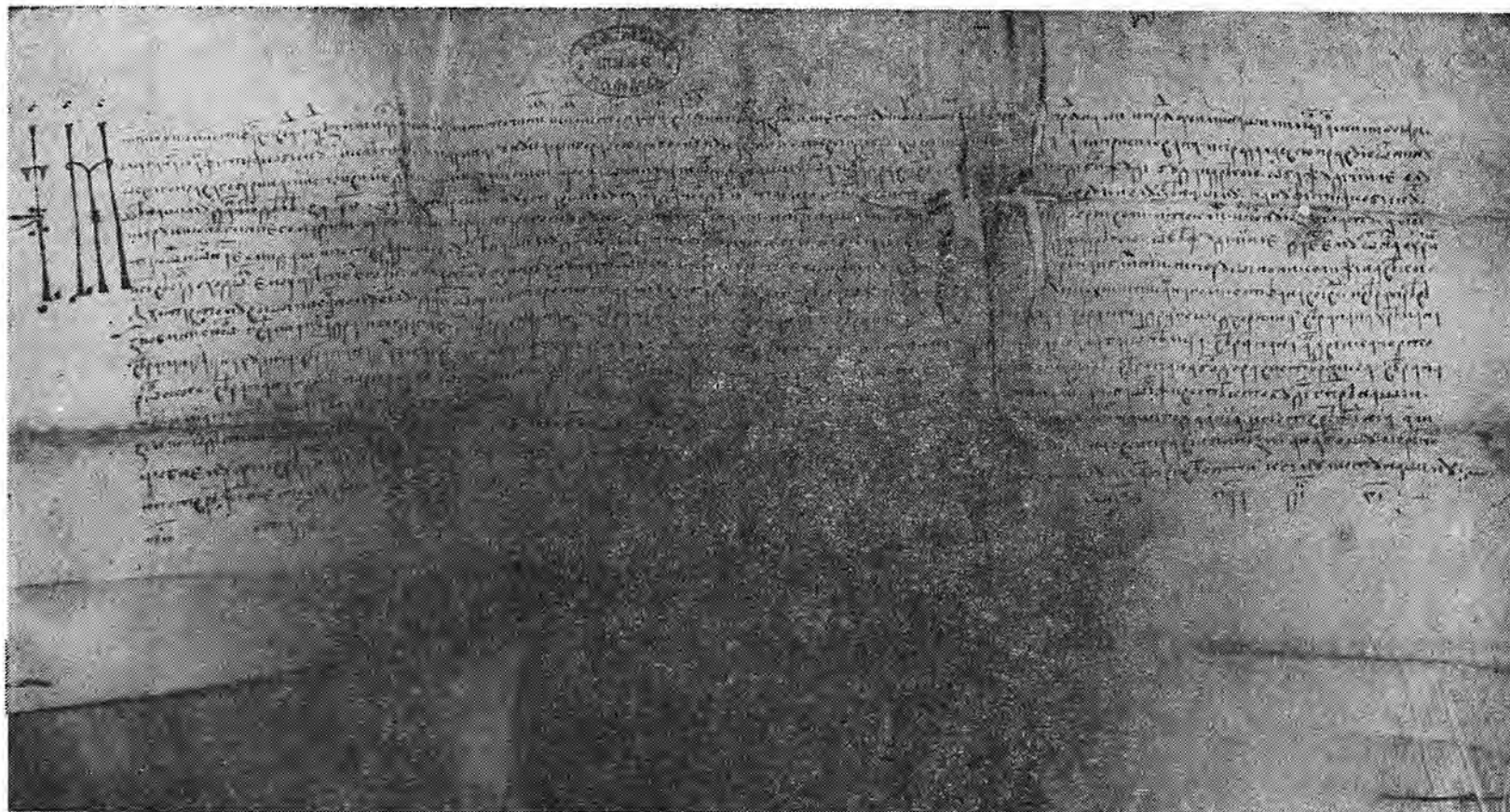
Planșa X = Doc. nr. 36.

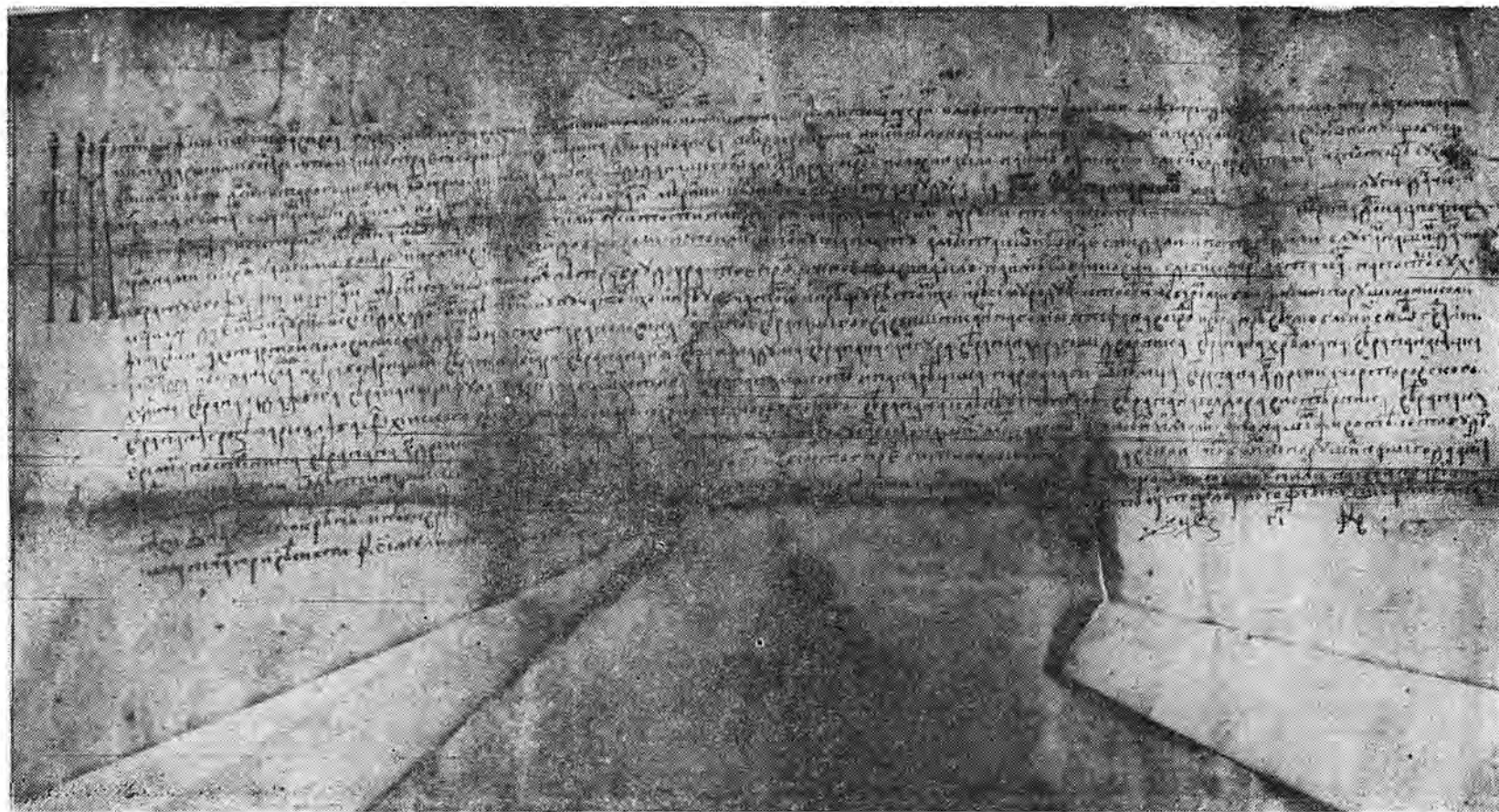
Planşa XII = Doc. nr. 40.

Planşa XIII = Doc. nr 42.
www.dacoromanica.ro

Planșa XIV = Doc. nr. 43.

Planşa XV = Doc. nr. 47.
www.dacoromanica.ro

Planşa XVI = Doc. nr 50.

Planşa XVII = Doc. nr. 57.

Planşa XVIII = Doc. nr. 58.

Planşa XIX = Doc. nr. 62.

Handwritten text in Cyrillic script, likely a historical document or manuscript. The text is densely packed and appears to be a list or record of events, possibly related to military or administrative matters. There are several circular stamps or seals visible, particularly on the left side, which may indicate official authentication or ownership. The document is heavily stained and shows signs of age.

Planşa XX = Doc. nr. 63.

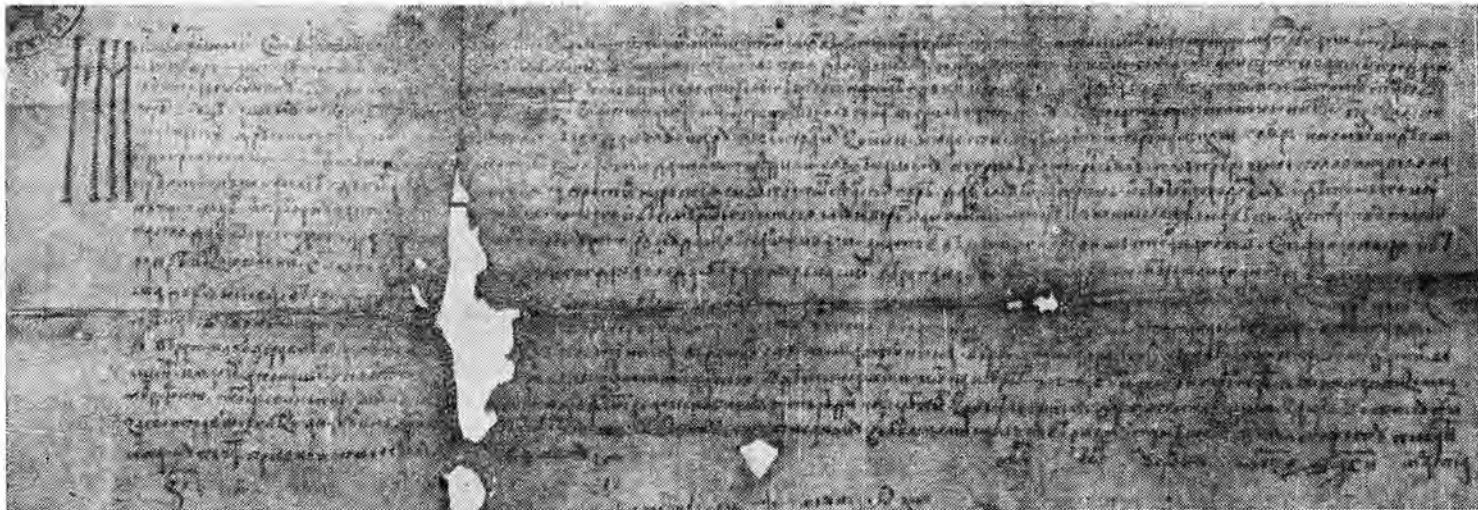

Planşa XXI = Doc. nr. 66.

Planşa XXII = Doc. nr. 73.

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or a Romance language, written on parchment. The text is densely packed and spans the width of the page. A large, decorative initial letter 'D' is visible at the top left. The script is a cursive style, characteristic of the Middle Ages. The parchment shows signs of age, including some staining and wear.

Planșa XXIV = Doc. nr. 79 și 65.

Planșa XXV = Doc. nr. 260.

CUPRINS

Prefață	VII
Prescurtări-Bibliografie	XIII
Abrevieri	XXI
Rezumatele documentelor	XXIII
Résumés des documents	XLV
Documente	1
Documente îndoielnice	531
Documente false	532
Indice de nume	559
Indice de materii	647
Lista de concordanță a documentelor din volum publicate anterior sub alte date	655
Lista documentelor anulate.....	660
Lista documentelor eliminate din volum	661
Lista slavonismelor din traduceri și rezumatele românești	662
Fotocopii	663

Tehnoredactor: SONIA BÂRZENU

Bun de tipar. 25. I. 1980. Format 15/70×100. Coli de tipar 46,5. C. Z. pentru biblioteci mari 9 (498) (001—12) 9 (498-3) (001—12) C. Z. pentru biblioteci mici 9 (498-3) (001—12)

Tiparul executat sub comanda
nr. 2590
Intreprinderea poligrafică
„13° Decembrie 1918”,
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97
București,
Republica Socialistă România

Lei 50